VITAE SANCTORUM EX SELECTISS.S ORTHODOXIS PATRIB.S...

Zacharias Lippeloo

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
14
29 A
13

Y
VIII
10

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

VITAE SANCTORVM

EX SELECTISS^S. ORTHODOXIS PATRIB^S. COMPENDIO conſcriptæ per F. ZACHARIAM LIPPELOO Carthuſianum: et nunc recens fideliſſimè recognitæ ac auctæ per frem CORELIVM GRAS Itidem Carthuſianum

COLONIAE AGRIPPINÆ
Ex officina Bernhardi Gualteri. An. ſal. h.
MDCIIII
Cum Gratia et Priuilegio Sacræ Cæſ. Maieſt.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Bibliothecæ Domus Romanæ Paup
Matri Dei Scholarum Piarum.

Digitized by Google

APPROBATIO.

PRimum hunc Tomum, quem de vita, rebus geſtis, Palmis, honoribus, ac patrociniјs Sanctorũ, ex orthodoxis Scriptoribus, F. ZACHARIAS LIPPELOO *Carthuſianus Colonienſis breui compendio collegit: & nunc recèns* F. CORNELIVS GRASIVS, *eiuſdem Carthuſiæ profeſſus, magno ſtudio recognouit, vitarumq́; aliquot acceſſione locupletauit: ex ſpeciali commiſſione legi, examinaui, & vtiliter ad multorum ædificationem in lucem edi poſſe iudicaui.*

Tilmannus Voſmerus SS. Theologiæ Licentiatus.

Digitized by Google

VENERABILI, MVLTVMQVE RELIGIOSO IN CHRISTO PATRI, D. HECTORI VITENSI; PER PROuinciam Rheni, Sacri Ordinis Carthuſienſis Viſitatori Primario, digniſſimo vigilantiſſimoque; nec non Carthuſiæ propè TREVERIM Priori meritiſſimo: cum debita obedientia. S.

INTER multifaria, meritoq́; laudabilia de Republ. Chriſtiana ac fide Orthodoxa benè merendi ſtudia, Venerãde admodum plurimumque colende Pater: duo hæc, haud infimum, optimo iure communique eruditorũ ſententia, ſibi vendicare locum; notius eſt: quàm vt fuſius me id comprobare neceſſe ſit.

Primum quidẽ eorum, qui aſſiduo comparatam labore variarum rerũ notitiam, haud ſibi ſolis ſeruare; verumetiam eandem, varijs ad poſteros trãſmiſſis doctiſſimis libris, alijs cõmunicare gnauiter accurateq́; allaborant: iugiter ſibi ob oculos ponẽtes illud Eccleſiaſtici; Sapientia abſconſa & theſaurus inuiſus, quæ vtilitas in vtriſq́;? Præclaræ dein D. Auguſtini ſententiæ inhærentes; qua de ijſdem etiam rebus ac quæſtionibus, plures à pluribus conſcribi libros, diuerſo quidem ſtylo, haud

cap.20.& 41.

Lib.1. de Trinitate cap.3.

(?) 2

haud diuerſa tamen fide vtiliſſimum cenſet: non ſolùm quod difficile admodùm ſit, quæ ſcribuntur à ſingulis, in omniũ manus venire; aſt quoque, quòd qui vel minus intelligit, minoriq́; cum voluptate legit vnũ; fortè melius aſſecuturus ſit, libentiuſq́; lecturus alterum: rem eandem alijs verbis, aliaq́; methodo explicantem. Nonnulli ſiquidẽ, res multis varijſque dictionibus declarari: alij breuiter proponi gaudent. Quidam non niſi phalerato dicendi genere delectantur: alij mediocre & ſimplex amplexantur. Eximia itaq; laude eos cenſet dignos ſacer Antiſtes, qui in eo, vt omnibus fiat ſatis, ſtrenuam operam, maximumque ſtudium impendunt.

Alterum verò eorum, qui veterũ ſcriptorum monumenta in obſcuro latentia, in lucẽ ac publicum de nouo proferre: dein tam eorundem, quàm modernorum quę iam lucem aſpexerunt, à mendis & erroribus, quibus partim auctorum partim calcographorum vitio plerunque ſcatent, expurgare, auctioraque reddere, impigrè deſudant. Atque hac ſanè in parte, fortaſſe hoc alterum vtilius illo videri poteſt: quòd efficiat, vt optima Orthodoxorum Patrũ volumina, hac cura adhibita: cùm priſco nitori, tũ debitæ integritati ſigillatim reſtituantur. Et quidem ſicut illud magnam quandam ingenij copiã poſtulat, vt quis poſt tam multa à doctiſſimis viris ſcripta, dignum aliquid, hoc ſeculo vno omnium eruditiſſimo (vtinam tam pio) commentari poſſit: ita alte-

alterum exactiſſimum ſanè iudiciũ, ſummaque diligentiã requirere exploratiſſimũ eſt.

Præclarè itaque feciſſe, poſt alios quamplurimos eruditione ac pietate inſignes, haud immeritò cenſendus eſt confrater quondam noſter Zacharias Lippeloo: qui ſe totũ quoad fieri potuit, dum viueret, cõmuni bono conſecrans, tenuioriſque fortunæ hominibus ac breuitatis ſtudioſis conſulere volens; Hiſtorias ſeu Sanctorum vitas, illas potiſſimũ quæ per Venerabilem (piæ memoriæ) P. Laurent. Surium prolixæ admodum extant cõſcriptæ: breui compẽdio 4. Tomis egregiè exhibuit. Verùm enimuerò haud ipſi tãtùm tribuimus, vt nuſquàm offendiſſe putemus: homines ſiquidem ſumus omnes: aſt quòd, quæ diuturno ſtudio ac indefeſſo labore ſibi comparauerat, ad Dei gloriam, SS. eius honorem, publicamque Eccleſiæ vtilitatẽ in medio propoſuerit, meritò comprobari: nemo puto inficias ibit.

Ceterùm cum illi memoratos Tomos recognoſcere, expurgare, ac vitarũ aliquot acceſſione locupletare, certò conſtitutum eſſet: iamque primum ægrè inchoaſſet: placuit benigniſſimo bonorum largitori, laborumque omnium fidiſſimo remuneratori, ad eam eũ vitam euocare (vti piè confidimus) in qua neque labor, neque luctus, ſed pro labore Chriſti nomine ſuſcepto, ſempiterna quies, & gaudium nunquam finiendum tribuitur. Nè verò opus tam fructuoſum, ne dicam neceſſariũ

intercideret; tũ ipſius auctoris in limine mortis iam exiſtentis obteſtatione, tũ piorũ aliquot monitis aſſiduiſq; ſtimulis incitat⁹; eãdem prouinciã (arduã ſatis) cõtinuandã ſuſcipere, ijſdemq; obaudire tandẽ adductus fui: ne ſi in renuẽdo pertinax perſtitiſſem, ſuperbię deniq; id potius, quã modeſtię aſſcriberetur. Feci ergo ꝙ rogatus erã: Deoq; benè propitio, ad finẽ vſq; perduxi. De quo id tantùm dixiſſe ſufficiat, nihil in eo ꝙ ex apocryphis ſcriptorib⁹ deſumptũ ſit appoſitũ eſſe, hoc eſt, nullas eorũ vitas quarũ ſcriptores penitùs ignorãtur, aut ſi ſciuntur, pertenuis in Eccleſia æſtimationis & auctoritatis sũt, inſertas eſſe, nihil etiã ꝙ nõ ſtatim in exẽplari vndè deſumptũ ſit facilè inueniri poſſit: ne quis ex capite noſtro aliqua ſuffarcinaſſe & ingeſſiſſe cõminiſci valeat. Cũ porrò haud eſſem neſcius (experto vtpotè, vt in prouerbio eſt, edoctus iãpridẽ Roberto) quã eſſent in alienos carpẽdo labores, hominũ ingenia, noſtro infelici hoc ęuo, prõptiſſima, dein quã ſuſpitioſũ, quamq; periculi plenum, aliquid in lucẽ edere, quod nõ ſit pfecto ingenio & artificioſa induſtria inſigniter elaboratũ, cõſultum viſũ fuit, hũc meumqualemcunq; laborẽ iudicio ac cẽſuræ cenſoris à Sereniſſ. & Reuerendiſſ. Principe Ferdinãdo Archiepiſcopatûs Coloniẽſis Coadiutore, Bauariæ Duce, mihi dati, diſcutiendũ approbandumq; exhibere: ne quid Zoilo, Cacodoxoue reprehenſionis reliquũ foret. Quod ſi nec nũc omnib⁹ ſatisfactũ erit, & homines

mines, prſertim moroſuli, naſutuli, & delicatuli, vitas, alias forſá prolixiores, alias breuiores dictitauerint, & modo hæc, modo illa in alijs atque alijs deſiderauerint: mihi hoc ſufficiet, quod nõ tã ſtudio mihi fuerit, vt illis placerẽ, quã pijs prodeſſẽ. Qui verò ad carpẽdũ faciliores erũt, illi tũ demũ nõ temeritate, ſed iudicio id feciſſe ꝑutabũtur: vbi ipſi præclari9 aliquid nobis exhibuerint. Nã id genus hominũ morſus oẽs euitare velle, nihil aliud eſt: quã niti ad impoſſibile. Reſtabat nunc vt pro cõmuni multis iã ſeculis recepta cõſuetudine aliquem mihi deligerem patronum, cui haſce meas qualeſcunque conſecrarem lucubrationes. Hac autẽ in parte ſuſpẽſus animo cũ hærerẽ, ac viri excellentes quãplurimi occurrerent, tu mihi inprimis obuius fuiſti admodũ Venerande Pater, quẽ optimo mihi iure aſciſſerẽ: tũ quod te rerũ à SS. geſtarum, frequenti, inter tot curarũ ac occupationum cumulos, lectione animũ mirificè recreare ac paſcere, ſedulã dein in ijſdem imitãdis operã nauare exploratã habeã: cũ propter multã raramque variarũ rerũ, antiquitatis potiſſimũ eccleſiaſticæ in te recõditã cognitionem, quæ cũ morũ grauitate, vitæ integritate, eruditioniſque claritudine cõiũcta, longè lateque ſic diffũditur: vt eius fragrãtia, nõ ſolũ hæc Germania, verũ nobile illud etiã Regnũ Gallicanum ſuauiter redoleat.

Certiſſimum autem eſt, qui SS. vitis diligenter ſtudet optimè ſuæ prouidere. Quem

admodum ſiquidem pictores cum imaginē ex imagine depingunt, exemplar itidem reſpectantes, lineamenta eius magno ſtudio ad ſuum opificium transferre conantur: ita qui ſeſe meditatur omnibus virtutum numeris abſolutum reddere, SS. vitas veluti ſimulachra quædam ſpirantia & actuoſa reſpicit: probaque illorum opera ſua imitando facit. Ex illis ſiquidem & qua via gradiēdum poſt Dominū ſit; ſimul & quomodò ſceleratorū hominum flagitia, nec non impia omnium dogmata fugienda ſint optimè perdiſcitur: Hinc Patriarcharū, Prophetarū, Apoſtolorūque chori ſacrati, immortalem ſui in Eccleſia obtinent memoriam. Habent & eandem SS. Martyres; qui pro Chriſti ſaluatoris fide ac honore inuicto animo decertârunt: ſanguinemque ſuum fuderunt. Nec non & SS. Confeſſores; qui pleni Spiritu ſancto, multis coruſcârunt miraculis; quibus mundus crucifixus fuit & illi mundo; pari gloria amoris Chriſtum Redemptorem ſequentes: iugiterque crucem ſalutiferam poſt eum portantes. Vt enim Martyres, ita & Confeſſores pro Chriſto communi omnium remuneratore pati voluerunt: & ij quidem Eccleſiæ lilia, illi verò roſæ ſunt.

Ceterùm quicquid à me ad recognoſcendos, expurgandos, augendoſque memoratos 4. Tomos operæ ac ſtudij impenſum eſt: id totum V.P.V. ex intimis cordis mei penetralibus, velut amoris atque obſeruantiæ ergà te

gà te meæ, offero, dicoque: Chriſtum Saluatorem caput electorum omnium, ac totius beneficentiæ exhibitorem deprecans; quatenùs eandem pro Sacri Carthuſienſis cætûs, pace, conſeruatione & amplificatione, eximia dexteritate, dies noctéſque laborantem, multis annorum periodis feliciſſimis, nobis totique Prouinciæ conſeruare dignetur: ad Diuini nominis ſui maiorem gloriam, ſubditorum verò eius conſolationem, ædificationemque, ac ſalutem ſempiternã. Ex Carthuſia Colonienſi: Anno Incarnati verbi, 1602. Pridiè B. Ioſephi Nutritoris Domini.

V. P. V. humillimus ac obſequentiſſimus filius Fr. Cornelius Graſius.

INDEX SANCTORVM HOC voluminecontentorum.

Menſes.	Dies.		pag.
	1	ALmachij, Monachi	36
	2	Adelhardi Corbeienſ. Abbat.	55
		Argei, Narciſci & Marcellini	62
	3	Anteri Papæ	70
	5	Apollinaris virginis	88
Ianuarij.	6	Andreæ Epiſcopi	111
	12	Archadij martyris	217
	17	Anthonij Abbatis	308
	21	Agnetis virginis	386
	22	Anaſtaſij Perſæ	410
	30	Aldegundis Abbatiſſæ	512
	5	Agathæ virg.	627
	6	Amandi Epiſcopi	639
	9	Appolloniæ virginis	666
		Anſberti Epiſcopi	671
Februarij.	10	Auſtrebertæ Abbatiſſæ	778
	12	Anthonij Epiſcopi	715
	14	Auxentij Abbatis	736
	19	Auxibij Archiepiſcopi	760
	27	Andronici & eius coniugis Athanaſia	804
	1	Albini Epiſcopi	815
	8	Aſcelæ, Leonidis, Philemonis	898
	10	Attalæ Abbatis	912
Martij.	16	Abrahami Eremitæ	957
	25	Annunciatio B. Mariæ virginis	1050
	29	Armogaſtis & Saturi	1087

B.

Menſes.	Dies.		pag.
Ianuarij.	1	Baſilij magni Epiſcopi	6
	15	Boniti epiſcopi	273
	16	Berardi, Petri, Accurſij, Adiuti & Ottonis	296
	24	Babilæ epiſcopi	440

Brigi-

Menſes.	Dies.	SANCTORVM.	pag.
Februarij,	1	*Brigidæ virginis*	553
	3	*Blaſij epiſcopi*	607
Martij,	21	*Benedicti Abbatis*	1023
		C.	
Ianuarij,	1	*Circunciſio Domini noſtri Ieſu Chriſti*	1
		Cyrini, Primi, & Theogenis martyrum	71
	18	*Cathedra S. Petri, Romæ*	337
	23	*Clementis epiſcopi Ancyrani*	417
	29	*Conſtantij epiſcopi*	504
	31	*Cyri Abbatis & Iohannis*	517
Februarij,	2	*Cornelij Centurionis*	575
	3	*Celerini Diaconi*	605
Martij,	2	*Ceaddæ epiſcopi*	843
	3	*Caluppani Recluſi*	852
		Chunegundis Imperatricis & virg.	854
	6	*Coletæ virginis*	874
	10	*Codrati, Cypriani, Dionyſij, & Anecti epiſc.*	909
	18	*Cyrilli epiſcopi*	984
	20	*Cuthberti epiſcopi*	1007
	22	*Catharinæ viduæ & virginis pariter*	1034
	29	*Cyrilli Diaconi & Martyris*	1086
		D.	
Februarij,	6	*Dorotheæ virginis & mart.*	631
		E.	
Ianuarij,	1	*Euphroſinæ Alexandrinæ*	37
	1	*Eugendi Abbatis*	46
	5	*Eduardi Regis*	101
	6	*Ermenoldi Abbatis*	121
		Epiphania Domini	112
	20	*Euthymij Abbatis*	376
Februarij,	1	*Ephræm Diaconi Edeſſeni*	547
	8	*Eugenij & Mariæ eius filiæ*	657

Eucherij

Digitized by Google

Menſes.	Dies.	INDEX	pag.
Februarij.	20	*Eucherij Epiſcopi*	767
	13	*Euphraſiæ virginis*	944
Martij.	18	*Eduardi Regis & martyris*	988
	29	*Euſtachij Abbatis*	1095
		F.	
	1	*Fulgentij Epiſcopi*	26
	14	*Felicis Nolani Confeſſoris*	235
Ianuarij.	16	*Furſei*	289
	20	*Fabiani martyris atque Pontificis.*	347
	21	*Fructuoſi Epiſcopi, Augurij & Eulogij Diac.*	398
Februarij.	15	*Fauſtini & Iouitæ martyrum*	744
		G.	
	3	*Genoueſæ Virginis*	63
Ianuarij.		*Gordij Militis*	75
	4	*Gregorij Lingonienſis Epiſcopi*	86
	8	*Gudulæ virginis*	135
	6	*Guarini Epiſcopi*	644
Februarij.	10	*Guilielmi Ducis, Comitis & Eremitæ*	683
	12	*Gregorij Papæ Doctoris Eccleſiæ*	918
	17	*Gertrudis virginis*	977
Martij.	31	*Guidonis Confeſſoris*	1103
		H.	
Ianuarij.	13	*Hermyli & Stratonici*	221
		Hilarij Pictauorum Epiſcopi	226
	16	*Honorati Epiſcopi*	276
	3	*Hemiterij & Chelidonij*	849
	4	*Hadriani & aliorum 23. martyr.*	863
Martij.	7	*Hadriani & Eubuli martyrum*	897
	16	*Hereberti Archiepiſcopi Colonienſis*	967
	25	*Hermelandi Abbatis*	1055

Menſes.	Dies.	SANCTORVM.	pag.
		I.	
	9	*Iuliani martyr. cum reliquis ac Baſiliſcæ virg.*	163
Ianuarij	15	*Iohannis Calybitæ*	255
	23	*Ildefonſi Epiſcopi*	432
	25	*Iuuentini & Maximi militum*	446
	28	*Iacobi Eremitæ*	495
	1	*Ignatij martyris*	528
	3	*Ioannis Eleemoſynarij Archiepiſc.*	585
Februarij.	5	*Iſidori martyris*	624
	16	*Iulianæ virg. ac martyris*	753
	27	*Iuliani, Euni, Beſæ & Macarij*	808
	19	*Ioſeph ſponſi B. Mariæ*	993
Martij.		*Iohannis Syri Confeſſoris*	996
	27	*Iſaaci*	1074
	29	*Ionæ & Barachiſij*	1090
	30	*Ioannis Climaci*	1101
		L.	
Ianuarij.	7	*Luciani*	126
	8	*Laurentij Patriarchæ Venetiarum*	151
	18	*Leobardi Recluſi*	340
	2	*Laurentij Archiep. Cantuarienſis*	584
Februarij.	18	*Leonis & Paregorij Martyrum*	758
	28	*Lupicini & Romani Abbatum*	810
	15	*Longini Centurionis martyris*	952
Martij.	19	*Landoaldi Archipresbyteri*	997
	26	*Ludgeri Epiſcopi Monaſterienſis*	1063
		M.	
	1	*Martinæ virginis ac mart.*	33
Ianuarij.	2	*Macariorum duorum & Marci monach.*	50
	6	*Macræ virginis*	105
		Melanij Epiſcopi	110
	9	*Marcianæ virg. ac mart.*	161
	10	*Martiani Presbyteri*	187
	15	*Mauri Abbatis*	261

Mauri-

Menſes.	Dies.		pag.
	20	*Mauri epiſcopi*	372
Martij.	21	*Meinradi Eremitæ & mart.*	309
	31	*Marcellæ viduæ*	521
	13	*Martiniani*	719
Februarij.	24	*Montani & ſociorum*	770
		Matthiæ Apoſtoli	779
Martij.	3	*Marini & Aſterij mart.*	847
		N.	
Februarij.	9	*Nicephori mart.*	667
	26	*Neſtoris epiſcopi*	789
		O.	
Ianuarij.	1	*Odilonis Abbatis*	36
Februarij.	16	*Oneſimi diſcipuli B. Pauli Apoſt.*	750
		P.	
	3	*Petri Aulani*	73
	10	*Pauli primi Eremitæ*	177
	13	*Potiti mart.*	232
Ianuarij.	14	*Patrum in Sina & Rhaiti regione*	141
	19	*Pontiani*	344
	21	*Patrocli martyris*	394
	25	*Proiecti epiſcopi*	449
		Popponis Abbatis	454
	26	*Polycarpi epiſcopi*	463
		Paulæ viduæ Romanæ	472
	1	*Pioni presbyteri & mart.*	541
	2	*Purificatio B. Mariæ virg.*	566
Februarij.	4	*Philoromi & Phileæ martyrum*	611
	7	*Parthenij epiſcopi*	653
	8	*Pauli epiſcopi*	662
	26	*Porphirij epiſcopi*	792
	5	*Phocæ mart.*	863
Martij.	12	*Petri Cubicularij Dioclet. Imperat.*	933
	17	*Patricij epiſcopi*	981

Priſci

Menſes.	Dies.	Sanctorum.	pag.
	28	*Priſci, Malchi, & Alexandri*	1085
Martij.	9	*Quadraginta militum martyrum*	904
		R.	
Ianuarij.	4	*Rigoberti Rhemorum Archiepiſcopi*	82
Februarij.	4	*Remberti Archiepiſcopi*	619
Martij.	27	*Ruperti epiſcopi*	1078
		S.	
	5	*Simeonis ſerui Dei*	93
	8	*Seuerini Noricorum Apoſtoli*	143
Ianuarij.	11	*Saluij epiſcopi Ambianenſis*	215
	17	*Speuſippi, Eleuſippi, & Meleuſippi*	302
		Sulpitij cognomento pij, epiſcopi	328
	20	*Sebaſtiani martyris*	351
	1	*Seueri epiſcopi*	558
Februarij.	11	*Saturnini Presbyteri, Datiui & Sociorum*	702
		Seuerini Abbatis	711
	20	*Sadoth epiſcopi & Sociorum*	765
	1	*Suitberti epiſcopi*	818
		Siuiardi Abbatis	840
Martij.	13	*Sabini mart.*	940
	24	*Simonis pueri*	1044
		T.	
	5	*Teleſphori Papæ & mart.*	100
Ianuarij.	11	*Theodosij Cœnobiarchæ*	192
	24	*Timothei Apoſtoli*	437
	28	*Thyrſi, Lucij & Callinici*	485
	1	*Tryphonis mart.*	560
Februarij.	4	*Theophili œconomi*	614
	7	*Theodori mart.*	647
	25	*Tarasij Archiepiſcopi*	781
	7	*Thomæ Aquinatis*	881
Martij.	12	*Theophanis, qui & Iſaacius dictus*	934
	24	*Timolaij, Dionisij, & ſociorum*	1043

Vincentij

Menſes.	Dies,	INDEX SANCT.	pag.
		V.	
Ianuarij.	22	*Vincentij Leuitæ & mart.*	403
	29	*Valerij epiſcopi*	502
Februarij.	6	*Vedaſti epiſcopi*	635
	14	*Valentini Presbyteri, Aſterij & ſociorum*	728
		Valentini epiſcopi	733
Martij.	11	*Vindiciani*	916
	20	*Vulfranni Archiepiſc.*	1000
		VV.	
Martij.	3	*VVinnualaci*	359

FINIS.

IANVA.

IANVARIVS.

DE CIRCVNCISIONE DOMINI, ET ANTIQVA CIRCVNCISIONIS LEGE, EX *Sermone D. Cypriani Epiſcopi, & Ludouico Granatenſi.*

CVM ſummus ille cœli terræque Dominus, peculiarem quendam ſibi in hoc mundo populum deligere ſtatuiſſet, à quo ſingulari quadam religione & pietate coleretur, cuiuſque ille maximam curam & prouidentiam gereret, voluit cũ eo percuſſo fœdere amicitiam copulare. Huius verò fœderis ſignum, ac veluti monumentum ſempiternum, fuit Circuncisio; Qua quidem, inter omnia teſtamenti veteris ſacramenta, nihil ſolemnius antiqua celebrauit religio; quæ & lege ipſa antiquior; vtpotè quæ nõ Moyſi, ſed Abrahę quadringẽtis antè latã legẽ annis, data fuit. Quia verò Dominus ſummã pacem & vnitatem in hoc populo vigere cupiebat, ſtatuit, vt totus hic populus ab vna ſtirpe prodiret; vt ſe omnes mutuò, tanquàm fratres germana charitate proſequerentur, atque religionis vnitatem & pacem, communis neceſſitudinis, & naturæ vinculum aſtringeret. Hic autem cõmunis omnium parens fuit Abraham. Quamuis enim alios ante hunc amicos habuerit, cum nemine tamen eorum pari ſolemnitate & religione, qua cum Abraham, fœdus percuſſit; qui propterea omnium credentium pater appellatur, quia primus omnium, hac ſingulari ratione, ad vnius veri Dei

1. Ianuarij.

Geneſ. 17.

cultum vocatus eſt; cuius fidem & religionem, cęteri deindè fideles, iiſdem veſtigiis inſiſtentes, ſecuti ſunt. Hæc tamen Circunciſio, quæ in filiorum Abrahæ carne exſtabat, & ad Dei populum eos pertinere, & à cæteris gentibus ſeparatos eſſe declarabat, nec fœdus ipſum, nec pactum erat, (quamuis ſcriptum ſit: Et erit pactum meum in carne veſtra) ſed pacti huius cum Deo initi ſymbolum, vt latè Apoſtolus ad Romanos diſſerit. Pactum porrò erat, vt populus ille nullum alium præter Abrahæ Deum coleret, illi vni crederet, illi fideret, illi obtemperaret, illum toto corde & tota mente diligeret, & bona ſua omnia in illo collocaret; contrà verò, Deus illum benignè protegeret, regeret, tueretur, ac foueret, & multis diuinæ gratiæ opibus auctum & amplificatum, ad vitam perduceret beatam & immortalem.

Circunciſio fuit initi cũ Deo fœderis, Symbolum.
Rom. 4.

Itaque quamuis fortaſſis eo tempore, multi diuerſis in locis viri inſignes, hoc circunciſionis cauterio inſigniti non fuerunt, & tamen iuſtitiæ Dei ſubiecti, præclarum ſanctitatis teſtimonium conſequuti à Deo fuerint. quemadmodum ſanctũ Iob, iugis quidem ſacrificiis occupatum, nõ tamen circumciſum legimus, non propterea, huius fœderis ſymbolum, à quoquam ſanctorum patrum per cõtemptum aut negligentiam prætermiſſum fuiſſe exiſtimãdum eſt. Adeò enim ſolenne & ſanctum apud eos fuit, vt quiſquis in gente illa huius ſigni careret differentia, Ethnicus non Iudæus reputaretur, & à titulo filiorum Iſrael abraderetur proſcriptus.

Iob. 1.

Fuit autem hoc ipſum, octauo, à natiuitate cuiuſque, die celebratum, quo etiam nomen circunciſo imponebatur, vt eò ipſo intimaretur, quòd eorum nomina, qui ſanctorum conſortio digni cenſebantur,

Quare octauo die Circunciſio fiebat.

tur, in cęlis ſcriberentur, & æternæ beatitudinis, quàm pòſt vitæ huius ſeptimanam, octaua conſequitur, hæredes fierent, quicunq; vitæ innocētia, & cælibatus ſanctimonia, ſeſe Domino cōſecraſſent. Tenera itaque infantia, huiuſmodi erat imbuenda doctrina, & ante cōcupiſcibiles motus, quos peccatum meruerat, miſerabili pœna & ineuitabili vindicta, etiam in paruulis adhibenda erat ſeueritas; & antequàm ebulliret ſartago libidinum, prouiſum eſt ventilabrum, quo refrigerari poſſet & extingui, depopulatricis flammæ vagus ardor, & vniuerſa perluſtrans incendium. Ideoque dolor voluptati, & ſanguini delectationis, ſanguis tormenti opponebatur: vt in primis elementis diſcerent paruuli, ſemper propriæ memores ſectionis, cōtraria curare contrarijs, & ad cohibendos refrenandoſq; turpitudinum appetitus, neceſſarium eſſe ſale corroſorio, carnis perfricare pruritus, & ſemper recrudeſcentes deſiccare putredines.

Cur adhiberi ſolita, in tenera ætate.

Fuit igitur Circuncifio hæc, peccatoris ſignum, quod ideò potiſſimum in mēbro virili fiebat, quia contra peccati originalis contagium, quòd per carnalem concupiſcentiam traducitur, remedium erat. Fiebat & cultro lapideo, quia omnis Circunciſio ſiue peccati, ſiue corruptionis, per Chriſtum in petra ſignificatum, faciēda eſt, neq; enim aliud nomen datum eſt hominibus, in quo oporteat nos ſalutis ſempiternæ beatitudinem conſequi. Nouum verò nomen in Circunciſione dabatur, quia tùm demum, ſicut & nunc in baptiſmo, in fidelium numerum referebantur.

Quare cultro lapideo. Actor. 4.

Chriſtus aũt Ieſus, qui non modo omnis peccati expers, ſed totius etiam ſanctitatis & honeſtatis architectus erat, tribus potiſſimum de cauſis, huic Circunciſionis legi ſe ſubmiſit. Primùm quidem

Chriſtus tribus de cauſis circunciſus.

 (vt Apo-

Digitized by

Rom.15. (vt Apoſtolus ait) propter veritatem Dei, ad confirmandas promiſſiones Patrũ. Promiſſus fuerat patribus, ex eorum ſemine, Redemptor, cùm Abrahæ
Geneſ.22. ac eius poſteritati dictum fuit: In ſemine tuo benedicentur omnes cognationes terræ. Vt igitur apertè liqueret, Chriſtum ex Abrahæ ſemine propagatum eſſe, debuit vtique circumcidi, (quod poſteritatis eius ſymbolum erat) vt ita tãdem, diuinæ promiſſionis veritas apertè conſtaret. Qua Dei promiſſione impleta, non eſt cur nos iam circuncilionis lege aſtricti ſimus. Fuit & altera, quod videlicet Saluator noſter, vix dum natus, Seruatoris officiũ fœliciter auſpicari dignatus eſt; quod quidem ſanguinis effuſione perficiẽdum erat. Tertia verò fuit, vt hac ratione, Dominus, altiſſimæ humilitatis ſuæ, locupletiſſimum nobis præberet exemplum. Quamuis enim tota eius vita, abſolutiſſimum quoddam fuerit humilitatis exemplar, nunquam tamen ità ſe deiecit atque exinaniuit, quàm cùm peccati cauterio inſignitus, ſuſcepit imaginem peccatoris. Et quamuis in baptiſmo, eandem peccatoris imaginem præ ſe tulerit, (quando cum peccatoribus ablui, vt impurus voluit) tamen eò tempore, ſuper eum aperti ſunt cœli, & vox Patris in-
Matth.3. tonuit, & Spiritus ſanctus in columbę ſpecie ſuper eum deſcendens, columbinam eius innocentiam atque puritatem declarauit. In paſſione quoq; ſua, quamuis peccatoris & flagitioſi ſpeciem geſſerit, (quandò inter facinoroſos & latrones, innocentiſſimus Agnus pendebat) dum tamen ità penderet, cœlum tenebris horrẽdis obducitur, terra tremit, petræ ſcinduntur, elementaque omnia, mœroris
Matth.27. & triſtitiæ luctuoſa ſigna ædunt. Quo facto, multi ei diuinitatis teſtimonium præbuerunt. Itaque nuſquàm ferè ita ſe Dominus in vita deiecit, quin pro-

In quo ſumma luceat Chriſti humilitas.

Digitized by Google

protinus cœleſtia ſigna, gloriam & innocentiam eius magnificè prædicarent. At circũciſio, quæ peccati ſignum eſt, nullis miraculis illuſtratur. Perpendite ergò, fratres, quò ſe noſtri gratia, ſumma illa celſitudo demiſerit. Summum quidem in mũdo, Deus eſt, qui eſt ſuper omnia; infimum verò, peccatum, quòd infra omnia eſt. Quia ergo impoſſibile erat, Deum ad peccatum vſque ſe demittere, proximè tamẽ ad illud deſcendit; quando qui peccator eſſe non poterat, ſuſcepit imaginem peccatoris. Quo ergo ſe amplius ſumma illa maieſtas inclinare potuit, quam vt peccatoris habitũ, & ſigna geſtaret, qui tàm procul aberat ab omni peccato? Quia enim generis humani morb⁹, à ſuperbia initium cœperat, medicina eius debuit ab humilitate proficiſci.

Quamuis autem Circunciſio Domini, miraculis illuſtrata non fuerit, debito tamen huius tantæ humilitatis præmio non caruit. Præmium verò declarat, glorioſum nomen, quod illi hodie diuina authoritate impoſitum fuit, quòd Saluatorem ſignificat. Cuius nominis & officij gloriam, Apoſtolus declarat, cùm ait; Deus exaltauit illum, & donauit illi nomen, quod eſt ſuper omne nomen; vt in nomine IESV, omne genu flectatur, cœleſtium, terreſtrium, & infernorum; Is igitur, qui ſe infra omnia humiliauit, ſeque nouiſſimum virorum fecit, debuit vtiq; omnium princeps & caput fieri, & ſupra omnia exaltari; vt quicunque ſiue in cœlo, ſiue in terra ſint, illius gloriam confiteantur, illius laudes prædicent, illique acceptam ſalutem ſuam ferant.

De ſanctiſſ. nomine Ieſu.

Philip. 2.

Calcatæ castellũ prope Romam insigne Circumcisionis miraculũ

VITA B. BASILII MAGNI, CAEſarienſis Archiepiſcopi: ex ijs quæ extant in Cæſaris Baronij Annalibus. Exceſſit è corpore, Anno Incarnati verbi 378. Damaſi Papæ 12. Valentis Imperato. 15. Cùm ſediſſet annis 8. Menſibus 6. diebus 16.

Vide Tom. 2.3.& 4.

1. Ianuarij.

Patria & genus eius.

Excellens eius eruditio.

Permanſit virgo.

Eius peregrinationes.

Amplectitur vitã monaſticam.

Monachos colligit.

Regulas monaſtici inſtituti conſcripſit.

BAſilius Cappadox, qui à rerum geſtarum gloria, magnus dicitur, Baſilio & Emmelia, parentibus Chriſtiana religione ſpectatis, ac honorum, opumque gloria inclytis natus, à Macrina fęmina ſanctiſſima, ipſius auia, ac in Chriſto nutrice, Catholicæ fidei elementis, Neocæſareæ, imbutus eſt. Cumque Cæſareæ Paleſtinæ primùm, inde verò Conſtantinopoli egregiè litteris excultus eſſet, Athenas litterarum & litteratorum aſylum cōceſſit. Quas tamē haud quales putabat eruditas adinuenit. Eò ſiquidem ſcientiarum, antequam illuc ſe cōferret, progreſſus erat, vt quod ibi addiſceret, haud reperiret. Omni igitur doctrinę genere locupletatus, in patriam reuerſus, quam cęperat vitam ſanctiſſ. excoluit: Corporis virginitatem ab omni carnis illecebra ſeruans immaculatam. Licet non ita, mentis puritatem illibatam ſeruaſſe, ſcribens ad Chilonem diſcipulum, conqueri videatur. Creditur tunc AEgypti, Paleſtinæ, Syriæ & Meſopotamiæ monachos inuiſiſſe; Cùm eorum inflammatus exemplo, idem viuendi genus, Domum reuerſus, conſectatus ſit: ac in Ponto & Cappadocia, monachorū cœnobitarum paulò pòſt eximius exſtiterit auctor; Cùm & alios, qui iam ibidem eiuſmodi inſtitutionem vitæ ſęctari cœperant, in vnum collectos, regulis editis, ad perfectam monaſticæ diſciplinæ normam primus excoluit.

In multis deindè muneribus antę exploratus, ac quo-

Digitized by Google

quotidie clarior illuſtriorque compertus, in ſacrũ Presbyterorum ordinem, ab Hermogene Cęſarieñſi Antiſtite adſcriptus eſt. Quo quidem è viuis ſublato, cum ſedulò quæreretur ad Pontificalem dignitatem, vir ſanctus, improuiſa fuga ſibi conſuluit. Accidit interim vt, Euſebio violenta creatione in ſede collocato, monachi illi quibus Baſilius præerat, haud ratam eã electionẽ habentes, ſeſe ab eius cõmunicatione diuellerent, atq; ea & alijs de cauſſis parum ęquo, idem Antiſtes in illũ eſſet animo. Quibus obortis ſimultatib. paci cõſulturus, in Ponticas ſolitudines ad monachorũ habitacula ſeceſſit. Præſentia ſiquidẽ conflabat aduerſariorũ inuidiã. Verumenimuerò re paulò pòſt cõperta, à ſuis Cæſarienſibus magnis ſtudijs reuocatur; Ad quos ille Apologeticam dedit de ſua diſceſſione Epiſt.

Initiatur Presbyteratu.

Fugit Epiſcopatum.

Euſebij Epiſcopi cum Baſilio ſimultas.

Eſt epiſt. 141.

Intereà diuinis rebus incumbens, vitã omni non modò męrore vacuã, ſed in omnibus lętam atq; hilarem trãſigebat. Ibi afflictio pro delitijs illi erat. Quandoquidem moleſtia ſpontè ſuſcepta, voluptati minimè voluntarię præſtat. Ibi pſalmodijs & vigilijs mentẽ ad cęleſtia erigens: ad Deum per orationẽ à corpore peregrinabatur, vitamq; veluti materia vacantem & incorpoream ducebat. Quis verò fratrum qui ab ipſo ad omnẽ pietatis rationẽ ſtudioſè fingebantur, concordiam, & animorum coniunctionem, quis virtutis certamen, & ad eam incitationem, quam ſcriptis legibus ac regulis obſeruabant explicare valeat? Aſt licet vir ſanctus in eadem Pontica ſolitudine degens, è fluctibus maris videri poſſet, ad tutum portum nactum eſſe confugiũ, haud tamen deſiuit iactari fluctibus, nec quidem leuibus, qui contemni & pro nihilo duci poſſent, ſed illis planè immenſis, vtpotè à vehemẽtiori flatu perfidiæ agitatis.

Sententia.

Eius pia exercitia in ſolitudine.

Sabelliani affirmabant Patrem & Filium eundẽ eſſe.

Contigit enim his temporibus ſedem Neocæſarienſis Eccleſiæ viduari paſtore; Cumque vniuerſæ ciuitatis ſtudia eſſent in deligendo Baſilium propenſiora, eccè, hæretici Sabelliani, nullam in electione Pontificis ſui ipſorum rationem haberi vidẽtes, indigno id ferentes animo, in ipſum conſpirant, eumq; hominem ambitioſum, nouorum dogmatum inuentorem, fideiq; ſynceræ, deſertorem inclamãtes, dictis ſcriptisque lacerare, atque haud leue negotium faceſſere non ceſſantes, ciuitatem illam magnis dirisque motibus exagitârunt. Hæc cùm Baſilius perſenſiſſet, magno de pereunte populo dolore confectus, ad eoſdem Neocęſarienſes Apologeticam ſcribens, ab illatis calumnijs penitus ſe expurgauit. Cùm primum enim Catholicæ fidei ſectatorem ſe eſſe declaraſſet, eoſdem Neocæſarienſes deceptos à Sabellianis magnoperè dolet. Sed & de inſtitutiõe monaſtica, cuius rei gratia grauem ab hæreticis patiebatur calumniam, quaſi rerum nouarum extitiſſet inuentor, pleniſſimam affert rationem, dum nequaquã id genus vitæ & diſciplinæ à ſe tradit excogitatum, quod in eccleſia Catholica eſſet altis iam antè radicibus fixum ac latiſſimè propagatum. Ad calumniam verò de Epiſcopatu ab eodem expetito quoque reſpondens, eandem & præclarè confutat. Intereà Iouiniano Imp. improuiſo caſu extincto, Valens imperio potitus, initio quidem doctrinæ Apoſtolicę ornamẽtis decoratus, non longò tamen poſt tempore, cõiugis Arianæ lenocinijs delinitus, nimia animi mollitie diffluere, & veritatẽ apertè prodere cępit; cuius hortatu in horrendũ blaſphemię barathrũ pręceps cum ea deiectus eſt. Nam ab Eudoxio, Arianæ perfidiæ propugnatore acerrimo, Cõſtantinopolitano Antiſtite, ſacro baptiſmatis initia[a] myſterio, nefa-

Baſilius exagitatur calũnijs Sabellianorum.

Eſt epiſt. 63.

Purgat ſe vir ſanctus.

Epiſt. 164.

Valens Imp. opera vxoris fit Arianus.

nefario iureiurando, eodem Eudoxio exigente, ſeſe obſtrinxit, vt in eo impio dogmate perſeueraret, atque omnes contrariæ doctrinæ adhęreſcentes, vbique ab Eccleſijs eijceret.

Eudoxius episcopus Conſtantinopolitanus Arianus.

Igitur ea imbutus perfidia, apertum Orthodoxę Eccleſiæ bellum indixit, & cæca auri cupedine ductus in quaſcunque incidit Eccleſias, inuaſit, proſtrauit, earumq́ue ſpolijs auri famem explere non deſtitit. Cuius perfidia ſimulac Orientis Eccleſijs innotuit, Orthodoxi omnes Epiſcopi, tanquam ad prælium claſſico excitati, arma capeſſunt, contraq; omnes aduerſariorum futuros inſultus ſeſe muniunt & obfirmant. Tunc igitur opportunum viſum eſt tempus, vt validum illud cæli tonitruum, ex eremo ad arenam certaminis prodiret, ac in hoſtes fidei, cominus fulmina verbi iaceret. Quid igitur generoſa illa, mentisq́ue magnitudine præſtans anima, Chriſtiq́ue amore verè inflammata? An illius animo veteris ſimultatis quidam fomites reſidebant? Minimè gentium. Spiritualibus quippè rationibus, ſecum optimè, ſapientiſſimeq́ue diſtinguere nouerat, aliud ſimultatis tempus eſſe (ſi quid etiam vnquam, eiuſmodi affectui indulgendum eſſet) aliud rurſus æquanimitatis. Hæc itaque ſecum reputans, confeſtim è Pontica ſolitudine, cum fidiſſimo ſocio Gregorio excedit, atque ergà periclitãtem veritatem, zelo exæſtuans, vltrò ſuppetias affert, totumq; ſe matri Eccleſiæ tradit. Omnia quippè ſimul prꝺſtat; inimicitias ponit, conſultat, aciem ſtruit, ſcandala & offendicula intermedia ſubmouet, cunctaque ea, quorum fiducia illi, bello, Orthodoxos laceſſendos putabant. Alios aſciſcit, alios retinet, alios propulſat, alijs murus firmus & vallum efficitur, alijs ſecuris petram ſcindens, aut ignis in ſpinis, (vt ſcriptura loquitur) ſarmentitios homi-

Valẽtis perſecutio ſæuiſſima in Eccleſiam

Baſilij induſtria & zelus diſcretus.

Pſal. 117.

homines, & in diuinitatem contumelioſos facilè abſumens.

Baſilij in Euſeb. Epiſc. obſeruātia & fidelitas, tēpore perſecutionis.

Proximum deindè negotium ac ſtudium eius fuit, Antiſtitem obſeruare, ſuſpicionem extinguere; mortalibus omnibus perſuadere, mœrorem illum, quo affectus fuerat, tentationem quandam, colluctationemque peruerſi ſpiritus extitiſſe, honeſtæ ac laudabili concordiæ inuidentis; cæterum non ignarum ſe eſſe quid obedientiæ, ordiniſque ſpiritualis leges poſtularent. Ac proindè adeſſe, docere, dicto audientem ſe præbere, monere, quiduis deniq; illi eſſe; conſultor bonus, opitulator optimus, diuinorum oraculorum explicator, rerum agendarum præmonſtrator, ſenectutis ſubſidium, fidei adminiculū, domeſticorum fideliſſimus, externorum ad res gerendas aptiſſimus, & tantam (vt vnico verbo dicam) eius beneuolentiam obtinens, quāto prius apud eum odio flagrare putabatur. Ex quo hoc aſſecutus eſt, vt etiamſi illi Cathedræ honore ſecundus eſſet, Eccleſiæ tamen imperio potiretur. Etenim pro beneuolentia quam conferebat, auctoritatem viciſſim accipiebat. Ac mirus quidam erat inter eos concentus, nexusque poteſtatis. Ille plebem ducebat; Hic ductorem, atque inſtar Leonum cuiuſdam curatoris, præpotentem, arte cicurabat. Namque vt nuper in ſublimi cathedra conſtitutus (quippè ex laico fuerat delectus Epiſcopus) & terrenæ materiæ nonnihil adhuc ſpirans, nondumque in his quæ ſpiritûs erant, numeris omnibus abſolutus, magniſque etiam fluctibus inferueſcentibus, atque ingruentibus Eccleſiæ hoſtibus, opus habebat homine, qui eum manu ductaret atque fulciret. Eoque nomine, ipſius ope atque auxilio acquieſcebat, eoque imperante, ſeipſum imperare arbitrabatur.

Baſilius ſecundus ab Epiſcopo.

Iam

Iam verò ipſius erga Eccleſiam curæ ac patrocinij, (quamquam multa quoque alia) ſigna & argumenta ſunt, libertas animi, qua cum cæteros magiſtratus, tum potentiſſimos quoſque ciuitatis alloquebatur; cõtrouerſiarum ſolutiones nequaquam ſuſpectæ, ſed ab eius voce formatæ ac conſtitutæ, modoque ipſius tanquam lege receptæ; pauperum tutelæ, plures quidem ſpirituales, ſed tamen corporeæ non paucæ (nam id quoque ſæpenumerò animæ prodeſt, eos nimirum, in quos beneficium confertur, per beneuolentiam ſubigere) pauperũ alendorum, hoſpitum excipiendorum, virginum curandarum ſtudium; monaſticarum legum inſtitutiones, partim ſcripto, partim voce traditæ, precum deſcriptiones, ſacrarij concinnitates, ea denique omnia quibus homo verè diuinus, Deoque adiunctus, plebi vtilitati eſſe poteſt. Diuinas quoque ſcripturas Euſebij iuſſu ad populum explicabat, & legationem in Synodis pro ſuo Epiſcopo obibat, ſummaque libertate, quod ſanæ ſyncerǽque fidei erat, loquebatur. Hoc tamen vnum maximum eſt, maximeque illuſtre atque inſigne. Fames graſſabatur, & quidem poſt hominum memoriã atrociſſima. Languebat ciuitas, nec ex vllo loco auxilium afferebatur, nec vlla calamitatis medicina. Sed in huiuſmodi malis nihil grauius atque acerbius, quam crudelitas, cupiditasq; inexplebilis eorum, qui rei frumentariæ copia circumfluunt. Obſeruant enim temporum difficultates, atque ex annonæ penuria, lucrum captant, & ex aliorum calamitatibus meſſem faciunt, nec illud audientes, eum qui pauperes commiſeratur, Deo fænori dare: nec rurſum illud, Eum qui frumentum abſcondit plebi, execrabilem eſſe. At quid tunc Baſilius? Pauit omnes. Et quonam pacto? Audi.

Baſilij officia, ergà Eccleſiæ adminiſtrationẽ.

Valida famos, in Ciuitate Cæſarea.

Frumentariorum impiæ nundinationes.

Prouerb. 19.
Eccl. 29.
Prouerb. 11.

Aper-

Baſilius tempore atrociſſimæ famis ciues alit. Eſaiæ 58. Tobiæ 4. Lucæ 1.

Apertis oratione ſua & exhortatione locupletum horreis, facit quod eſt in ſcriptura: Cibum eſurientibus frangit, panibus pauperes ſatiat, alit eos in fame, atq; eſurientes animas implet bonis. Quo tandem modo? neque enim ad laudis cumulũ hoc parui momenti eſt. Nam cum eos quos fames vulnerauerat, in vnum coêgiſſet, nonnullos etiam ſpiritum ægrè trahentes, viros, fœminas, puerulos, ſenes, omnemque ætatem commiſeratione dignã, omnia ciborum genera quibus fames depelli ſolet, corrogans, Ac deindè, Chriſti, qui linteo præcinctus diſcipulorum pedes nequaquam lauare grauabatur, miniſterium imitans, ſimulque puerorum ſiue conſeruorum ſuorum ad eam rem opera vtens, corpora pauperum animasque curabat, honorem cum neceſſario alimento connectens, ac dolorem eorum vtrinque leniens. Quinetiam venditis ſuis prædijs & poſſeſſionibus, atque pecunijs in alimenta conuerſis, (cùm etiam rarum eſſet, vt illi qui valdè ſibi prouidiſſent & inſtructi eſſent, ea quæ ad menſam & victum pertinent, ſibi conficere & ſuppeditare poſſent,) ille per omne tempus famis, cùm eos qui vndique confluerent, tum iuuentutem totius vrbanæ plebis alere perſeuerauit, adeò vt etiam Iudæorum liberos huius benignitatis & liberalitatis ex æquo participes faceret. Nihil enim intereſt, vtrum per vas olearum, quis, an per aliam aliquam materiam & occaſionem, diuinum mandatum exæquatur.

Ioan. 13.

Diſtrahit poſſeſſiones ſuas & prædia, vt pauperes alat.

Sententia.

Moritur Euſebius Cæſareæ Epiſcopus, & ſuccedit ei Baſilius inuitus.

Interea Euſebius Antiſtes, Anno Imperij Valentis & Valentiniani ſexto, repentino violentoque morbo confectus, ex hac vita ſublatus eſt. Cui Baſilius inuitus planè atque reluctans in dignitate ſucceſſit. Nam cum ægrotanti Epiſcopo, aſſiduo miniſterio vſque ad eius vitæ exitum præſto eſſet, adeò

vt in

vt in eius manibus animam exhalaret, neque ignoraret plurimorum in ſe ſtudia, vt crearetur Epiſcopus conſpiraſſe, maturè fugam arripuit; ita tamen vt in deſtitutam paſtore Eccleſiam oculos conuerſos haberet, timens illi ne à ſchiſmaticis & hæreticis inuaderetur. Verùm cum in vnum Epiſcopi, calatis comitijs, de electione Epiſcopi acturi conueniſſent, multis licet obuerſantibus, obnitentibuſq; promotioni Baſilij, vicit tamen pars illa, quæ illi fauebat. Non id quidem citra laborem, nec citra inuidiam & dimicationem, tum eorum qui patriã cum imperio adminiſtrabant, tum perditiſſimorũ quorundam vrbis ciuium, qui ab illorum partibus ſtabant. Surſum illi atque deorſum ciuitatem commiſcebant, nihil non agentes, vt in gratiam Ariani Imperatoris, alius quiſpiam, excluſo Baſilio, crearetur Epiſcopus. Sed præualuit in omnibus Dei virtus, qua Baſilius in ſedem Epiſcopalem euectus, perditiſſimo tempore factus eſt aduerſus ingruentes hæreticos & furentem cum eis Imperatorem, Eccleſiæ Catholicæ propugnaculum, Orthodoxorumque omnium robur & fortitudo, ſeditque inuito licet & obnitente Imperatore Valente, ac fruſtra ſæuientibus magiſtratibus, vſque ad obitum, diuino planè miraculo inconcuſſus.

Baſilij aduerſariorũ impij conatus.

Inuito Imperat non ſine miraculo, retinet ſedem Baſil.

Cum verò in tanta rerum omnium difficultate, haud tutos ſibi miniſtros aſſiſtere videret, non ſolum ſibi in curarum partem allegit Gregorium fidiſſimum ſocium & amicum, ſed & fratrem ſuum Petrum, ex decem vltimo loco natum, virtutibus verò conſummatum, primoque loco habendum, ex monacho presbyterum ordinauit. Porrò Valens grauibus pro more ſuo incommodis Eccleſiam afficiens, & vbique impietatis ſuæ atque ſæuitiæ impreſſa relinquens veſtigia, relicta Nicomedia, Antiochiam

Fratrem ſuũ Petrũ creat Sacerdotem.

Valens Imp. Orthodoxos & maximè Baſilium perſequitur.

tiochiam contendit: atque vt alia omnia peruagatus, in Cæſarienſem firmam. & ab omni iniuria tutam Eccleſiarum matrem, impetum fecit, quatenus vitalem quoque illum veritatis igniculum, qui ſolus reliquus erat, opprimeret, tum primum malum ſe conſilium inijſſe intellexit. Nam vt ſagitta in durius ac ſolidius corpus incidens repulſus eſt, ac rudentis inſtar effractus ceſſit. Temporis verò tandem ſucceſſu, præualuêre ſcelerati atque aduerſus Baſilium, exilium decerni procurârunt, nec quidquam eorum, quæ ad eam rem pertinebant, deſiderabatur. Nox aderat, paratus currus, plaudebant hoſtes, mœrebant pij; nihil denique, quod ad præclaram ignominiam ſpectabat, requirebatur. Sed quid accidit? Exilij decretum reſcindit Deus. Nam qui Aegyptij, aduerſus Iſraelitas ſæuientis, primogenitos percuſſit, idem Imperatoris quoque filio, morbi plagam infert. Et quidem qua celeritate? Illinc exilij tabulæ, hinc morbi decretum, ac ſcelerati ſcriptoris manus inhibetur, & ſanctus periculo liberatur. Ita febris beneficio, ſeruatur vir pius, Imperatoris audaciam coercentis. Quid hoc Dei iudicio vel æquius vel celerius fingi atque excogitari poteſt? Poſt filium porrò, pater ſimul ægrotare cepit, remedium vndecunque morbo conquirens, atque optimos quoſque medicos deligens, ac precibus, vt ſi alias vnquam, incumbens, humique prouolutus. Nam reges quoque humiles & abiectos reddit calamitas. Nec mirum, cùm Dauidem etiam ob filij morbum, eodem modo affectum fuiſſe ſcriptura teſtetur.

Simile. Vincitur à Baſilio Valens Imper.

Exilium Baſilio decretum, diuinitus reſcinditur.

Ægrotat filius Valenſis Imp.

Similiter & ipſe Imper.

2. Reg. 12.

Cùm autem huic malo medicinam nullam inueniret, ad Baſilij fidem confugit, per idoneos miniſtros orans atque obſecrans, vt pro ſalute filij

Valens implorat preces Baſilij.

Deum

Deum deprecari dignaretur. Ille verò nihil cunctatus, nec quod fortaſsè alius feciſſet, calamitoſo tempore aduerſus eum inſultans, pro Imperatore terreno apud cæleſtem ſe mediatorem interpoſuit, morboque fugato, meliorem ſpem afflicti parentis animo iniecit. At verò ſimulac puerum ſanitati reſtitutum viderunt ſerpentes, rurſus leuis Imperatoris animum deprauârunt, eiuſque filio accepto, baptizarunt illum, non ſpiritu ſed aqua tantum, impiè Dei filium reijcientes. Vndè iuſta indignatione commotus Baſilius, ingratam Imperatoris mentem liberè redarguit, & ſtatim poſt puer interijt. Atque ita rebus ſtupendis Eliæ non inferiora, ſignisque Heliſæi non minora Baſilius edidit.

Sanatur Valentis filius Baſilij precibus.

Ariani eum baptizant.

Moritur Valentis filius.

At quis dignè enarrare poterit, imbres miraculorum, quæ oſtendit Beatus & fidelis Baſilius? Cùm autem impoſſibile ſit, narratione complecti tanta illius viri rectè facta, omnibus prætermiſſis, vnum tamen commemorantes, oſtendemus etiam, quomodò rationis ac ſenſus expertia, ſimul cum viro iſto pugnauerint. Nam cùm omnem mouerent lapidem genimina viperarum, quo iuſtum è medio tollerent, aſſiduis præſertim illius verbis ſimul ac miraculis, tanquam telis quibuſdam vulnerati, Valentem Imperatorem acceſſerunt, poſtulantes eum exterminari. Imperator autem illorum adductus ſermonibus, incubuit ad voluntatem denuò eijciendi Baſilium in exilium. Cæterùm calamus ſtatim, nolens iniquo ſubuenire conſilio vltrò confractus eſt, inſipientem erudiens, quam enorme facinus patrare niteretur in ſeruum Chriſti, vnam diuinitatem Patris & Filij & Spiritus ſancti prædicantem, eoſque

Varia fuêre & præclara Baſilij miracula.

Valens iterũ machinatur Baſilio exilium.

qui

Digitized by Google

Imperatoris calami tres perfracti.

qui ſecus ſentirent aut dicerent, tanquam canes rabidos ſapienter reprehendentem. Cùm autem non intelligeret tyrannus, vt qui inanimato calamo inſenſibilior erat, ac filius erroris, ſecundum quoque arripuit ad ſubſcribendum ſententiæ exilij, & ad voluntatem ſuam iniquam perficiendam; quem etiam vidit confringi, nolentemque communicare malo, quod ipſe enitebatur facere. Quin & tertius calamus ſumptus, etiam confractus eſt, nolens parere ac cooperari iniuſtitiæ. Tunc perſpicuè omnibus, præconis voce, victoria pronunciata eſt, & illuſtre trophæum inuicti militis Chriſti erectum. Tres ſiquidem calami conſubſtantialitatem Trinitatis prædicanti patrocinati ſunt. Manus ad ſententiam proferendam accelerabat, & calami illam iniuſtam demonſtrârunt. Manus ad improbum exilij decretum ſcribendum feſtinabat, & calami inanem feſtinationem ac ſtudium retardabant.

Hæc ex iis quæ ſunt apud Surium

Ecclesiam Orthodoxis ablatam, Valens dat Arianis.

Bafilius eam repetit.

Cæterùm Valens, Conſtantinopolim per Nicæã iter inſtituens, principes Arianæ impietatis, nouis Orthodoxos calumnijs exagitantes inuenit. Inſtabant, vrgebantque, vt Catholici Eccleſia cederent, liberamque Arianis praua ſua dogmata populo prædicandi poteſtatem facerent. Cumque impios eorum conatus ſuperueniens Imperator, & voluntate & facto vehemẽter probaret, Catholici pietatis fideique propugnatores acerrimi, rem penè iam deploratam ad Baſilium deferunt. Accurrit ille, & Pontificia auctoritate grauis, Imperatorem conuenit, intrepidè hominem manifeſtæ impietatis redarguens, quod Orthodoxos iniquo opprimeret iudicio, & Cacodoxos, deprauatæ ſententiæ homines, in Chriſtianæ fidei perniciem omni beneuolentia & fauore proſequeretur. Imperator rurſus viri ſanctiſſimi conſtantiam reueritus, cum neque

neque minas, neq; mortem pro iuſtitiæ defenſione eum extimeſcere, haud ignoraret. Vade, inquit, Baſili, & Iudicis officio, inter partes de Eccleſia contendentes fungere: ita tamen ne immodico populi tui amore ductus, parum æquus Iudex inueniaris.

Acceptis itaque Baſilius à Valente litteris; Iudex Nicæam contendit, accitisque Arianis, Imperatoris decretum eis exhibuit. Et illi, Iudica, inquiunt, ex ſententia Imperatoris. Nihil recuſamus, dummodò ab eius decreto non receditur. Quibus Baſilius; Claudantur, ait, templi fores, & firmis vtriuſque partis ſignaculis muniantur. Primique vos dies tres, totidemque noctes in precibus expendite, & ſiquidem euntibus vobis ad Eccleſiam, diuinitùs reſerātur, veſtri iuris, perpetuò erit. Sin minus, Nos vnicam in oratione vigilem agemus noctem, & ſiquidem manè cum pſalmis & litanijs ad eam tendentibus vltrò patuerit, nobis iure perpetuo adiudicabitur. Ariani cum poſtulatum æquitatis pleniſſimum recuſare nō poſſent, quod reliquum erat, ad preces vigiliaſque, ſeſe compoſuerunt, totoque triduo tandem exacto, ad Eccleſiam venêre. Sed fores templi, perfidorum precibus, nequaquam reſeratæ ſunt. Ita vt feſſi tandem inanes recederent, Baſilioque ſimiliter precandi tempus concederent. Tum vir ſanctus, aduocata fideliū concione, pernox in precibus diuinā implorauit opem, factoq; mane longo ſupplicantium agmine, Kyrieeleyſon prolixè inclamantium ad templum proceſſit. Aderat ingens Arianorum multitudo, parata, & templum occupare, & Antiſtitem cum Orthodoxo populo repellere, ſi fores ad eorum preces ſimiliter obſeratæ manerent. At Baſilio ſublatis manibus templi

Ariani fruſtra ſibi fores Eccleſiæ reſerari precantur.

Catholicis orantibus pateſcunt fores.

pli valuas in nomine Sanctiſsimæ Trinitatis con- ſignante, & populo pijs vocibus Chriſti Ieſu vir- tutem inuocante, vectes vi orationis contriti ſunt, peſſuli laxatis clauis deciderunt, & oſtia tan quam valido concuſſa vento, liberam Orthodo- xis, ſtupentibus interim Arianis, ingrediendi po- teſtatem fecerunt. Atque hic quidem munda- num externumque bellum concluſum eſt, finem- que habuit, Deo fauente, lætum atque felicem, qualemque fides ſanctiſſimi viri merebatur. Ve- rum enimuerò, paulò poſt, Euſtathij, Ariani cu- iuſdam Antiſtitis perfidia, præteritis (proh do- lor) multò acerbioribus fuit excruciatus ſpiri- tualibus conflictationibus, vexationibuſque, ac vndique in eum conflatis congeſtiſque exagita- tus calumnijs, ita vt non ab hoſtibus tantum, ſed & à proximè ſibi ſtudio atque affectione con- iunctis, fideique profeſſione cohærentibus, in ſuſpicionem hæreſeos adduceretur. Quæ res, quantum, ad aliquod temporis ſpatium, haud ſo- lum in Oriente, ſed & in Occidente, viri ſancti famæ attulerit detrimenti, vix credi poſſet. Et certè magna erant hæc cruciamenta Baſilio. Nam malè apud hæreticos audire, gloriæ loco ducen- dum erat.

Aliæ Baſilij tribulationes maximæ

Baſilius per ora hominum traducitur hæreticus.

Malè audire apud hæreticos glorioſum.

Sed apud præclaros fidei Catholicæ defenſo- res, eiuſmodi dictari, atque credi, intolerandum planè, & quouis ſupplicio grauius videri pote- rat. Vndè & factum eſt, vt nemini ſe iam prope- modum crederet, omneſque pariter vereretur, ac dolorem immenſum in penetralibus cordis occultans, illum mœrore decoqueret: Quod cum nihil penes ſe, ab ipſis incunabilis antiquius fuerit, quam Catholicam fidem illibatam in om-

nibus

nibus conſeruare, eius tamen præuaricator, deſertorque, ſæpius & à pluribus accuſaretur. Denique tot tantisque malis ac tempeſtatibus fuit agitatus, vt inſtar Eliæ, tædio iam victus mortem vitæ præferret. Illud verò omni admiratione dignum eſt, quod homo ægra valetudine & longa infirmitate exhauſtus, tot inſuper doloribus confectus, ac tempeſtatibus penè obrutus, nihil tamen totius fermè Orientalis Eccleſiæ tot exagitatæ fluctibus, propenſioris curæ & ſollicitudinis intermitteret. Verè enim ſponſam Chriſti amabat ardenter, paratus vtique pro illius amore, ſi opus fuiſſet, ſanguinem profundere.

Baſilius inter tot calumnias & aduerſitates nunquam deſerit Eccleſiam.

Sed quæ vis orationis omnia huius viri facta explicare poterit? Ita enim per omnia virtutum genera graſſatus eſt, vt in eo præclarum & eximium pietatis ſuæ ſpecimen edidiſſe Deus videatur. Id quod exemplorum veritate perſpiciemus. Neque enim ſingulas illius virtutes, quas ſuperius libauimus, referre in animum ducimus.

Fuit omnibus naturæ & gratię dotibus ornatiſſimus.

Egregia, & inter omnes planè regia virtus eſt Charitas, quam cum in pauperum alendorum cura, tum multò præclarius in animabus Deo reconciliandis exercuit. Proterio Senatori, eximia fide ac pietate viro, filia erat, quæ ſumma parentis voluntate & gaudio Chriſto ſe conſecrare decreuerat. Sed diabolus, qui ſanctiori vitę ſtudio inuidebat, mox vnum è ſeruis illius, in puellæ amorem acriter inflammauit. Ille verò concepta viſceribus peſte, indignũ ſe tanto connubio haud ignorans, execrabilis cuiuſdam magi opem ingentis auri vis, ſi puellæ nuptijs frui poſſet, polli-

Subſequentia miracula deſumpta ſunt ex ijs quæ extant apud Suriũ.

Implorat ſeruus quidam magi cuiuſdam opem.

Digitized by Google

Abiurat Chriſtum vt connubio puellæ cuiuſdam compos fiat.

pollicitatione, implorat. Cuius diabolica opera, ſcriptis litteris, Chriſti fide abiurata, ſeſeque totum tenebrarum principi mancipans, optatæ rei tandem efficitur compos. Pius ſiquidem parens, puellæ à fornicationis dæmone agitatæ, precibus importunis, vberrimis lachrymis, obteſtationibus, comminationibus ac amicorum conſilijs denique victus, infelicem, ſuſpirans, miſerrimo tradidit ſeruo, & iniquo matrimonij fœdere ſociauit.

Prodit ſe ſerui impietas.

Vxor pro eo Baſilij opem implorat.

Inito igitur matrimonio, & eo mali dæmonis facinore perpetrato, non multo poſt tempore, nequiſſimi iſtius mancipij manifeſta ſe prodidit impietas. Viſus namque ſacra limina templi non viſitare; ad vxorem delatus eſt, quod à Chriſtiana religione extorris, & prorſus eſſet alienus. Illa accepto hoc nuntio, tanta eſt caligine ac mœrore perfuſa, vt flens gemenſque, & vnguibus genas laniens, ſe perditam clamaret. Totius verò rei ex blandiente & lachrymante marito certior facta, in re penitus deſperata ad Baſilium confugit, preces eius opemque implorans, vt à miſeranda dæmonis captiuitate ſolueretur. Baſilius rei geſtæ ſeriem, per ordinem cum intellexiſſet, maritum ad ſe adduci præcepit, adhibitoque ſalutari medicamine, vtriuſque animum ad certam ſpem veniæ erexit. Et quidem maritus votis precibuſque in Chriſti libertatem reſtitui optabat, ſed ſcriptum manu propria chyrographum, omnem planè ſpem præcidebat. Hortanti tamen, monentique Baſilio ſupplex parebat, illoque & duce pariter ac adiutore, perangusto admodum loco ſe incluſit, die nocteque ad Chriſti pedes abiectus, vt perfidiæ ſuæ veniam mereretur. Nullos interim non clamores, terroreſque intentabant

dæmo-

dæmones, ſuum ſibi mancipium iure vendicantes. Sed Baſilio fidei clypeo, aſſiduiſque precibus, pugnam eorum ſuſtinente, peruicit miſer, ac magno Dei miraculo, maiorique Eccleſiæ gaudio, euaſit liber. Nam die quadrageſimo, cum ſolemni populi ſupplicatione eductus, inter preces, lachrymaſque cunctorum fidelium, & horrendos cacodæmonum terrores, dilapſum per aera ad Baſilij pedes chyrographum, lætabundus recepit, & plenus ſpe ac gaudio Eccleſiam intrauit. Ibi tum Baſilius, expoſtulante nequicquam de iniuria cacodæmone, ſcriptum decerpſit, hominemque è miſeranda dæmonum ſeruitute in Chriſti libertatem aſſeruit, ac poſtremò, viuificis expiatum, munitumque ſacramentis, coniugi tradidit. Et hæc quidem ægris animabus præſtabat. Corporibus verò varijs calamitatibus, fœdiſque morbis contaminatis, tanta benignitate & humilitate ſubuenit, vt omnibus planè perſuaſerit, ne homines cum ſimus, homines contemnamus, nec noſtra, in illos crudelitate Chriſtum vnum omnium caput ignominia afficiamus: ſed in alienis calamitatibus nobiſipſis optimè conſulamus, Deoque miſericordiam, qua ipſi egemus, fœneremur. Quocircà ne labra quidem vir generoſus, & generoſis parentibus ortus, nominiſque ſplendore clariſſimus, ægrotis admouere grauabatur, ſed vt fratres amplectebatur, vt ſapientiſſimo ipſius exemplo, cæteri quoque ad ægrotorum corporum curationem accedere non vererentur. Ita non modo loquendo, ſed etiam tacendo eos cohortabatur. Sed ad animarum curationes reuertamur, quæ quantò corporibus ſunt præſtantiores, tantò impenſa illis miſericordia illuſtrior, omnique laude maior eſt.

Baſilij precibus dæmonis mancipium liberatur.

Morbidos quoſlibet vir ſanctus, magna charitate complectitur.

Ioſephus Iudæus, medicus, à Baſilio ad Chriſti fidem conuertitur.

Ioſephus quidam erat, Hebræus genere, medendi peritiſſimus, quem intima familiaritate, non abſque multorum inuidia, Baſilius complectebatur. Diuino namque edoctus oraculo, firmam de æterna hominis ſalute ſpem conceperat. Itaque imminente iam tempore quo ex hoc exilio, ad patriam vocandus erat, ſub prætextu capiendæ medicinæ Hebræum aduocauit, illumque quid de morbi ratione ſentiret, percunctatus eſt. Hebræus verò tentata vena, ilicò domeſticis, vt funeri neceſſaria pararent, edixit. Hic enim, inquit, iam planè moritur. Ad quem Baſilius, Neſcis, ait, quid loquaris. At contra Hebræus; Crede mihi, inquit, Domine, ſol cum ſole hodie occumbet. Et Baſilius; Quid, inquit, dicturus es, ſi in matutinum vſq; tempus ſuperuixero? Dicit Iudæus. Ego profectò moriar; nam mihi crede, vix tibi dimidiæ horæ, ſpatium vitæ ſupereſt. Et vir ſanctus. Moriaris, inquit, peccato, viuas autem Chriſto. Scio quid dicas, ait Hebræus, & faciam ſanè quod vis, ſi eouſque ſuperuixeris. His dictis Hebræus receſſit; & Sanctus Baſilius tota mente conuerſus ad Dominum, non tam ſibi vitæ ſpatia, quam Iudæo æternæ vitæ cognitionem poſtulauit. Facto verò mane, acceſitus Iudæus ab eo, quem planè extinctum credebat, adfuit, videnſque ſanctum Baſilium vitali ſpiritu verba facientem, vehementer obſtupuit; prorſus vt ad illius pedes abiectus, inuiſam Chriſto Iudæorum religionem abiuraret. Hîc verò nouo rurſus miraculo & Iudæi fides confirmata, & Chriſti fidelium gaudia multiplicata ſunt.

Baptizatur

Baſilius namque, quanquam delaſſatis naturæ

viri-

viribus, ſtupente Iudæo, ſurrexit incolumis, recta que ad Eccleſiam contendens, vitalibus aquis Hebræum eiuſque familiam expiauit. His ritè peractis cum curſu confecto, fideque ſeruata, reſolutionis deſiderio teneretur, tempuſque coronarum appeteret, maxima ex parte iam vita perfunctus, circa extremos ſermones inualeſcit, vt cum pietatis verbis abſcederet, ac fideliſſimis ſuis cultoribus, ad Eccleſiaſticos gradus prouehendis manum & ſpiritum præberet, ne ſacrario fraudarentur, quos diſcipulos, atque in ſacerdotio adiutores habuerat. Cumque extremos ducens ſpiritus, oculos ad cœleſtem chorum conuerſos haberet, circumfuſa illi tota penè ciuitas, diſceſſum eius perindè ac tyrannidem accuſans, animam, non ſecus ac ſi vel manibus vel precibus retineri poſſet, arripere tentabat. Mentis enim errorem ex mœrore contraxerant, nec quiſquam erat, qui non aliquam vitæ ſuæ partem, ſi fieri poſſet, illius vitæ addere paratus eſſet.

Ioſephus, à Baſilio cum tota familia

Baſilius in extremis conſtitutus, promouet & hortatur ſuos.

Immenſæ ciuium, in Baſilium, charitatis indicium.

Tandem autem cum ſacroſancta doctrina, eos qui aderant, nonnihil inſtruxiſſet, extremiſque alloquijs meliores effeciſſet: In Redemptoris manus, ſpiritum commendans, animam lætus exhalauit, Angelorumque choris, à quibus in cœlum ferebatur, adiungitur feliciter. Tum verò ſummè admiranda, omnium qui aderant, in virum ſanctum charitas & beneuolentia palam manifeſtatur. Omnes quippè dabant operam, partim vt fimbriam arriperent, partim vt vmbram, partim vt feretrum quo ſanctus portabatur, vel ſolum attractarent, partim vt propius ad

Tradit Deo animam.

Baſilij funus

eos qui corpus ferebant, accederent, partim vt aſpectu ſolo fruerentur, tanquam eo quoque vtilitatis aliquid afferente. Plena erant fora, porticus, duplicia & triplicia tabulata hominum illum deducentium, præeuntium, ſequentium, aſſectantium, ſeque inuicem conculcantium; multa hominum millia omnis generis & ætatis ad eam diem incognita. Pſalmodiæ luctu interrumpebantur ac vincebantur, patientia doloris magnitudine frangebatur. Certabant noſtri cum externis, cum Ethnicis, Iudæis aduenis, iiſque viciſſim nobiſcum, vtris vberiores lachrymæ, vberiorem vtilitatem afferrent. Vt finem faciam, in periculum etiam luctus deuenit; pluribus nimirum hominibus, illa propulſionis & protruſionis violentia extinctis, atque hinc ſimul cum eo digreſſis; qui etiam mortis nomine felices exiſtimati ſunt, vt ipſius itineris comites, atque, (vt feruentiorum quiſpiam dixerit) funebres victimæ. Tandem corpus, vix raptoribus elapſum, ac proſequentium victor, in parentum ſepulchro conditur, ac ſacerdotibus ſacerdotum princeps, prædicatoribus magna vox, Martyribus martyr adiūgitur. O felix Baſili, velut Abel acceptus, ſicut Noë ſaluatus, tanquam Abraham amicus Dei vocatus, vt Iſaac pro victima Deo oblatus; inſtar Iacob tentationes fortiter pertuliſti, & ſicut Ioſeph magnificè glorificatus es. Vt Moyſes, Pharaonem poſteriorem virga Crucis demerſiſti, mare paſſionum ſecans. Vt Aaron, ſummus ſacerdos Domini fuiſti. Vt Ieſus filius Naue, inimicos in fugam vertiſti. Vt Phinees æmulator, gratia dignus habitus. Vt Iſaias, ſpirituali igne mundatus. Vt Ezechiel, ſedentem ſuper Cherubin ſpectaſti. Vt Daniel ora Leonum obturaſti: & ſicut tres pueri, aduerſario-

Summus omnium luctus.

Sepelitur.

Hac Apoſtrophe vtitur S. Ephraem ad finem orationis, quam in laudem Baſilij habuit.

ſariorum flammam rectè conculcaſti. Inſtar Petri prædicaſti. Inſtar Pauli docuiſti. Inſtar Thomæ, filium Dei paſſum cõfeſſus es. Inſtar Matthæi, Marci, Lucæ, & Ioannis de rebus diuinis diſſeruiſti. Inſtar Apoſtolorum iniquos erudiſti, impios conuertiſti, & Deo gratus fuiſti. Deprecare pro me admodum miſerabili, & reuoca me tuis interceſſionibus pater. Hæc, aliaque multa in laudem Baſilij S. Ephræm, vir quidem ab omni adulatione remotiſſimus, veriq́ue, ſi quis alius, ſtudioſiſſimus. Quidni autem ſummis efferret virum præconijs, quem diuini Spiritus ſciret aperta teſtificatione laudatum? ſiquidem cum illum conuenit, vidit ſuper eius dextram inſidẽtem columbam, eique concionanti ſermonem ſuggerentem. Tanta porrò refulſit claritudine, vt eum omnes tanquam omnibus numeris abſolutum, ſibi propoſuerint imitandum exemplar, nullum putantes in eo habendum delectum, vt quid deligendũ, ſeligendumuè quid in eo exiſtimarint: ſed quæcunque eius eſſent dicta vel facta, etiam quibus natura minus feliciter arriſiſſet, eadem ex eo tantum, quod Baſilij eſſent, exacta perfectaq́ue putarint. Quod autem ſpectat ad eius ſcripta: Egregios contra Eunomium elaborauit libros, & de S. Spiritu volumẽ, & in hexameron homilias nouem & ἀσκητικὸν, & breues varioſq́ue tractatus. Sed & à principio ad finem vſque, diuinam ſcripturam eſt interpreratus Græcè. Extant porrò eiuſdem complura decreta, quæ Eccleſia Orientalis piè ſancteq́ue obſeruanda ſuſcepit, vt quæ continentur in tribus epiſtolis ad Amphilochium datis, in alia ad Theodorum ſcripta, alia ad Gregorium ſiue Paregorium, qua vetuit ſenem ſeptuagenarium habitare cum fœmina, & ad Corepiſcopos

S. Ephræm inuocat S. Baſilium.

Sanctitatis Baſilij, euidens ſignũ. Baſilij ſumma perfectio.

Varia & præclara eius ſcripta.

Digitized by Google

Epiſt. 76. Baſil regul. fuſi diſput. Interrog 40

de ordinandis. Inſuper perſtrinxit grauiter Simoniacos, ſed & nundinationes fieri ſolitas in feſtis SS. Martyrum vetuit.

S. Baſilij effigies.

Procero fuit habitu corporis & recto, ſiccus, gracilis, color eius fuſcus, vultus temperatus pallore, iuſtus naſus, ſupercilia in orbem inflexa & adducta, cogitabundo ſimilis fuit, paucæ in vultu rugæ, eæque renidentes, genæ oblongæ, tempora aliquantum caua, promiſſa barba, & mediocris canities. Vna illi tunica & pallium vnum, & humi cubatio, & balnei contemptus, illa eius decora ornamenta, & vigiliæ. Et cœna ſuauiſſima atque pulmentum illi erat, nouum, inquam, illud condimentum panis & ſal, & potio ſobria & vberrima: quam fontes proferunt. Suffectus eſt autem in locum Epiſcopatus eius, Gelladius ipſius diſcipulus, à quo ſcriptus fuiſſe res ab eodem Baſilio geſtas auctor eſt Damaſcenus, ſed non extant; quæ autem Amphilochij falſo nomine fertur vita Baſilij, haud digna ſatis habetur quæ eruditorum auribus ingeratur, niſi adeo ſint perſpicaces, quæ in eis quæ ſint vera à falſis diſquirere atque ſecernere valeant.

Voluntaria paupertas eius. Et Abſtinentia.

Succedit ei in Epiſcopatu Gelladius eius diſcipulus. De Imagin. Orat. 1. Baſilij vita ſcripta ab Gelladio nõ extat, q̃ verò Amphilochij nomine fertur ſpuria.

VITA B. FVLGENTII, ECCLESIAE Ruſpenſis Epiſcopi, ex ea quæ eſt fideliter conſcripta, à quodam ex diſcipulis eius, ad Felicianum Epiſcopum. Deſijt ab humanis, Anno ab Incarnatione Domini 529. Felicis ſedis Apoſtolicæ præſulis 4. Iuſtiniani verò Imperatoris 3.

Vide Cæſ. Baronij Annal tom. 6. & 7.

1. Ianuarij.

BEatus Fulgentius, nobili Carthaginenſium ſenatorum genere, auo Gordiano, à Genſerico rege, Carthaginis victore, in exilium miſſo,

Digitized by Google

miſſo, oriundus in ciuitate Lepte: patre Claudio, matre verò Mariana natus eſt. Quem pia mater, patre è viuis ſublato, Græcis ac Latinis pariter apprimè eruditum litteris, paternæ domûs gubernationi præfecit. Quod ille munus tãta, induſtria executus eſt: vt ad procurationis prouinciæ officium aſſumeretur. Sed vanæ fœlicitatis tædio victus, & graui ſæcularium negotiorũ ſarcina prægrauatus, animum paulatim magis magiſque, ad indefeſſum lectionis & orationis ſtudium appellere cœpit. Deinde monaſticæ vitæ conuerſatione mirificè delectatus, & rerum diuinarum dulcedine allectus, ſuauiſſimaq; virtutum omnium fragrantia, quam ex monachorum percipiebat familiaritate captus, seriò de vitæ genere mutando ſecùm deliberauit. Sed ne ſubita violentaque mutatio, corpus ſimul cum mente tranſuerſum raperet, occultis primum ieiunijs exercere, dehinc antiquorum ſodalium conſortia vitare; poſtremò cunctis iam vitiorum hoſtibus ex cordis ſui ditione profligatis, quod animo compreſſum tenuerat, monaſticæ vitę propoſitum promulgare non erubuit: vt quamplurimos inſigni virtutis exemplo, ad imitationem traheret.

Patria & genus eius.

Genſericus VVandalorum rex.

Vide quam prudenter, & quo ordine ad monaſticam vitam ſe componat.

Fuit tunc temporis, quidam Epiſcopus nomine Fauſtus, Hunerici tyranni malignitate, à cathedra ſua relegatus. Hic monaſterium, mirabili virtutum ſplendore conſpicuum, conſtruxerat. Ad hoc à Fauſto, magna cum precum inſtantia admiſſus Fulgentius, tàm excellens cõuerſionis ſuę ſpecimen præbuit, vt nõ pauci ruptis prauę conſuetudinis vinculis, illi ſeſe aggregarent. Huius rei fama ad matris aures delata, bone Deus, quas illa tragœdias non excitat? Turbatur, expaueſcit, & ſor-

Hunericus maior filius Genſerici, & in regno ſucceſſor.

A Fauſto ad monaſticã diſciplinam ſuſcipitur.

& fœmineis cœlum lamentationibus implens, inconſideratis ad monaſterium curſibus furibunda rapitur, ac ſciens quantum à filio diligeretur, Fulgentij nomen ante fores iterato nequicquam inclamitans, deſolationem ſuam miſerabiliter allegabat; ſed ille ſolitam pietatem, religioſa crudelitate vincebat. Hac prima tentatione, non ſine ingenti fratrum omnium admiratione deuicta, tantis abſtinentiæ laboribus carnem domuit, vt eximiam delicati corporis pulchritudinem, diuerſis vlceribus & impetigine fœdaret; omnes ſpiritualis vitæ hoſtes, inſita animi virtute ita profligans: vt plurimos in ſui ſtuporem conuerteret.

Maternos affectus ſuperat.

Sed hunc fœlicem ſucceſſum, Arianorum furor, qui Fauſtum Epiſcopum perſequebantur, monaſterioque excludebãt: interturbare conatus eſt. Quare Fulgentius, ad Fœlicem Abbatem, vicino monaſterio præfectum, commigrauit; à quo continuò in ſocietatem regiminis, fruſtrà reluctans, aſſumptus eſt. Sed cùm ſubito barbaricæ multitudinis incurſu turbaretur prouincia, inclyti cæleſtis exercitus duces, per ignotas Africæ regiones, ſacra monachorum comitante caterua, ſpiritalia mouent caſtra. Dumque in territorio Siccenſi, regionis fœcunditate delectati, certas figere ſedes ſtatuunt, Fœlix quidam, infœlix Arianæ perfidiæ præço, crudelem erga Dei ſeruos perſequutionẽ, diris inuidiæ ſtimulis concitatus, molitur. Vinculis igitur conſtricti, ad Arianum presbyterum trahuntur; & primò quidem, Fœlix Abbas flagellorum crudelitati ſubditur. Deindè beatus Fulgentius, violentis immaniſſimè fuſtibus contunditur. Vterque tandem omnibus ſpoliatus veſtimentis, è domo exturbatur. Crudeliſſimi ſtatim fama

Arianorum furor.

Ad Fœlicem Abbatem migrat.

Fœlix Abbas, ab Arianis flagellis. B. vero Fulgentius fuſtibus cæditur.

fama ſceleris, vniuerſam oberrat regionem, factumque, bonus quilibet, ſupplicio dignum clamitat; ſed Chriſti ſerui, contumelia ob eius nominis gloriam accepta gauiſi, vindictam omnem reſpuebant, conuocatiſque fratribus, vicina prouinciæ ſuæ loca repetentes, Maurorum potius barbariem, quàm Arianorum ſæuitiam perferre elegerunt.

Barbarorũ magis quã hæreticorũ ſæuitiam eligunt.

Igitur Ididi nouam propter ciuitatem, iactis monaſterij fundamentis, turbata vitæ monaſticæ exercitia reſtaurant, & religionis ſplendorẽ, longè lateque diffundunt. Sed Fulgentius AEgyptiorum monachorum inſtituti æmulus, charismata adhuc meliora, nocte dieque meditabatur; Igne diuini amoris tam excellenter ſuccenſus, vt neq; itinerũ difficultate, neque periculorum magnitudine deterritus, primò Carthaginem, indè Syracuſas, vnico peregrinationis ſocio, Redempto nomine, proficiſceretur. Sed cùm ex Syracuſano antiſtite B. Eulalio, AEgyptum ſacro fulmine, ab Eccleſiæ communione, ſegregatam intelligeret, ne apud rebelles, fidei ſuæ imprudens fortè naufragium faceret: Hyemem illam, apud S. Eulalium, admirabilis hoſpitalitatis virum, tranſmiſit. Indè conſultandi gratia, ad Rufinianum Epiſcopum, in exigua Siciliæ inſula, monaſticis diſciplinis eximiè florentem, commigrauit. A quo ſimiliter, ab AEgyptiaca profectione deterritus: priſtinum pietatis ſtudium repetere decreuit.

Ididi ciuitas.

Itaque vt venerabũdus, ſacra martyrum loca Romæ viſitauit, oblato opportunè nauigio, ad Africam appulit; Incredibile monachis ſuis gaudiũ, ſua præſentia adferens. Nec monachorum tantũ, ſed & ſecularium præcipua nobilitate præſtantium mira fuit exultatio: Adeò vt Byracenæ prouinciæ

Loca ſacra Romæ inuiſit.

Redit ad monaſteriũ ſuum.

Digitized by Google

uinciæ primarius,Sylueſtrius nomine,locũ quen-
dam, vbertate glebę inprimis egregium, fabricã-
doq́; monaſterio aptiſſimum illi donaret: nullo-
q́ue non charitatis ſtudio, eum ſibi deuinctũ ha-
beret. Condidit verò B.Fulgẽtius, in loco ſibi cõ-
ceſſo,cœnobium,non tam lapidum magnificen-
tia,aut ſtructuræ nouitate viſendum : quã cœleſti
omnium virtutum maximarum ſplendore ſanè
admirandum.

Monaſteriũ conſtruit,in Prouincia Byzacena.

Ibi verò orationis & lectionis ſuauitate vehe-
menter ineſcatus,de moleſta præfecturę iſtius ſar
cina abijcienda cogitare cępit. Occurrebat illius
animo,monaſteriũ,in medio maris,Vincenſi Lit-
tori proximũ: omni humanarũ rerũ ſolatio deſti-
tutũ.Eò itaq;,calore pietatis planè incenſus per-
uolauit ocyus:maximis ſummę beneuolentiæ in-
dicijs,ab Inſulanis fratribus receptus quidem,ſed
Fauſti Epiſcopi interminatione illicò reuocatus,
ab eoq; ſacerdotij munere,(ne ſpiritalis vitę dul-
cedine Victus,ad ſolitudinẽ reſiliret)conſecratus
eſt.Iſtis igitur honorũ, onerumq́ue vinctus cõpe-
dibus,animũ vel inuitus, ad tractanda prudenter,
cõmiſſi ſibi regiminis gubernacula adiecit.Cuius
fama,cum ſanctitatis opinione celebris longè la-
teq́ue vagaretur,ad Epiſcopalem dignitatem,po-
puli vocib. pertrahi cępit. At ille honorũ, digni-
tatumq́; titulos maximè abhorrens, quæſiuit la-
tebras,quæ illum ad tẽpus protexêre.Sed ad mo-
naſterium tandẽ reuerſus,à complexu ſuorũ,vio-
lenta multitudinis manu auulſus, inuiſũ honoris
culmen cõſcendere coactus eſt.Neq; tamẽ ea pro-
pter,rigorẽ monaſticæ diſciplinæ excuſſit, ſed ad
vltimum vitę ſpiritum conſtantiſſimè ſeruauit.

Presbyter cõſecratur.

Inuitus ſuſcipit Epiſcopatum.

Honores nõ mutant illi mores.

Hac porrò in dignitate conſtitutus,ingentẽ mi-
ſeriarũ cumulum deuorauit. Defenſor fidei Ca-
tho-

Digitized by Google

tholicæ præ cæteris acerrimus, cum ſexaginta & eò amplius epiſcopis, exilio damnatus: eorum ipſe & lingua & Ingenium dicebatur; tanta inter illos & prudentiæ & pietatis opinione præcellens, vt licet ordine vltimus foret: ſententia tamen, in grauiſſimis fidei quæſtionibus, ſemper primas teneret.

Mittitur In exilium cũ alijs 60. Epiſcopis.

Quid referam animi virtutem, eloquentiæ vim, atq; verborum præſtantiam, deniq; ſentẽtiarum auctoritatem, qua Traſamundo Regi, aſtuto veritatis oppreſſori reſtiterit? Quid commemorem admiranda Ingenij eius monumenta, quibus impias & perfidię plenas confutauit propoſitiones? Certè tanta omnia ipſius & dicta & ſcripta, ſapientia claruerunt, vt maximum etiam apud impium, perfidumq; regẽ pondus haberent. Laudabat ſapientiam, mirabatur eloquentiam, prædicabat humilitatem, veritatem tamen iuſto Dei iudicio, mentis oculis inſpicere non meruit.

Præconia S. Fulgentij.

Traſamundus rex laudat quidem Fulgentij ſapientiam, & tamẽ in perfidia perſiſtit.

Coruſcantẽ tam inſigni virtutum omniũ ſplendore, Ariani haud mediocriter timebant. Trepidi ne perfidæ religioni, nimis maturum inferret excidium. Itaque Satanæ ſtimulati inuidia, aſſiduis Traſamundi regis obtudêre aures clamoribus, vt ſecundo virum ſanctum exilio mulctaret. Vincitur ille impiorũ ſuaſionibus, damnatq; innoxiũ populo vberrimis lachrymis eum proſequente. Iuliateum autem, virum quendam, eximia religione præſtantẽ, cæteris omnib. grauius ingemiſcentem, ipſe compellauit, bonoque animo eſſe iuſſit, prophetico ſpiritu reditum ſuum, reſtaurata Eccleſiæ Catholicæ libertate denuncians. Quod planè ita euenit. Nam Traſamundo Rege extincto, per Hildericum ſucceſſorem, longiſſimæ captiuitatis catena diſrupta eſt, & integra Eccle-

Verẽtur virum Dei Ariani.

Secundo mulctatur exilio.

Diuinitus prænoſcit reditum ſuũ.

Hildericus ſucceſſor.

Traſamundi, vnitatem eccleſiæ reſtituit.

Eccleſiæ Catholicæ per Africam reſtituta libertas. Carthaginem autem reuerſus, tanto cum gaudio & obſequio à fidelibus exceptus eſt, vt imbrē improuisò de cœlo decidentem, veſtimentis ſuis nouo tabernaculi genere, à capite eius auerterēt. Inſignis eius humilitas, cum eximia prudentiæ & eruditionis laude coniuncta, omnibus eum charum reddebat. Sed nunc ſanctiſſimum eius, poſt tot tantorumque laborum decurſum, exitum attendamus.

Ante annum ferè quàm de iſto ſæculo raperetur, omnibus eccleſiaſticarum rerum negotijs va lere iuſſis, ad inſulam Cirtinam, paucis comitatus fratribus nauigauit, ac in breui quodam ſcopulo, Chilmi nomine, vbi iam monaſterium fabricari mandauerat, tantis pœnitentiæ indicijs, lectioni, orationi, & ieiunijs vacauit, vt primum inchoanti ſimilis apparêret. Sed charitatis neceſſitate conſtrictus, fratribus, abſentiam viri ſancti, ægrè nimium ferentibus, ad monaſterium ſuum iterum deſcendit. Iamque tempus, quo fidelem ſeruum Dominus requirebat, inſtabat. Repentina igitur infirmitate corripitur, & ſeptuaginta propè diebus ægritudine fatigatus, hoc ſolùm frequenter dicebat; Domine da mihi modò hic patientiam, poſteà indulgentiam. Fatribus autem, diſceſſum, patris, lachrymoſis ſingultibus deplorantibus dixit; Ego fratres animarum veſtrarum ſaluti proſpiciens, moleſtus forſitan & difficilis vobis extiti; Ideoq; obſecro vos, ignoſcat mihi, quiſquis aliquid dolet, & ſi debitum, ſeueritas noſtra tranſgreſſa eſt, modum, orate, ne mihi hoc Dominus imputet ad peccatum. Illi contra, ſuper genua eius cadentes, ſemper bonum, ſemper affabilem pro omnium ſalute, ſicut decuit inuigilaſſe clami-

Ad extrema tendēs, quomodo ſe habuerit.

clamitant. Tunc imperato ſilentio, viduarum, pupillorum, cunctorumque indigentium memoriam recolens, tanquam bonus & fidelis, commiſſæ ſibi pecuniæ, diſpenſator, ſingulis pro conditione diſtribui mandauit. Dein, iugi orationis ſtudio in Deum eleuatus, poſtremo die Calendarum Ianuariarū poſt peractam veſperam, beatum ſpiritum in manus Domini tradidit, anno epiſcopatus ſui vigeſimo quinto, vitæ autem totius ſexageſimo quinto, ſicut multis ante fratribus, morti proximus indicauit. Migrat è vita ſanctus antiſtes.

MARTYRIVM SANCTISSIMAE VIRginis Martinæ: Ex eo quod eſt ex vetuſtis M.S. Codicibus erutum, per Reuer. P. Laurentium Surium. Paſſa eſt anno Chriſti 228. Vrbani Papæ 2. Alexandri autem Imp. 4. Vide Cæſ. Baron. in Notation. Martyr. Roman. & to. 2. Annal. Eccl.

Martina virgo, vt generis claritudine nobilis, ita pietate in Deum clariſſima, egregiam planeque admirandam Chriſtianæ fidei ac virtutis edidit confeſſionem. Accuſata namque à Chriſtiani nominis hoſtibus, perſecutoribuſque acerrimis, cum ad Apollinis delubrū deducta, nefando ſimulachro thura offerre cogeretur, Chriſti potentiæ, virtutiq; confiſa: in preces diu multumque incubuit, cęleſte haud dubia fide auxilium expectans, vt fugato dœmonio, ſumma ſacerdotum impietas, perfidiaq; cunctis innoteſceret. Neque eam fefellit expectatio. Precibus namq; ritè perſolutis, factoq; de more crucis ſigno, tantus repente motus vniuerſam concuſſit ciuitatem, vt euerſo Apollinis delubro, & comminutis ſimulachris, bona inſuper populi multitudo, cum profanis ſacerdotibus eadem ruina occumberet. Ea rē turbatus, pariterque commotus

1. Ianuarij.

Clarum genus S. Martinæ.

S. Martina Apollinis delubrum oratione proſternit.

Præſes, virginis faciem alapis cædi, vncisque ferreis palpebras lacerari iuſſit. Cùm verò in Chriſti confeſſione conſtanter perſiſteret, ecce viri quatuor cęleſti ſplendore fulgentes, aſtitêre protinus; qui virginem confirmantes, pœnas illatas auertebant, multoque maiore cruciatu ipſos carnifices, eam nequicquam perdere conantes: afficiebant. Præſes id quidem carnificum ſegnitie fieri exiſtimans, minaci toruoque vultu, ad ſupplicia inferenda eos vrgebat, ni facerent, eandem cum virgine perniciem minitans. Illa autem pro ſalute tortorum ſuorum Deum orante, lux cœleſtis cunctos circundedit. Qui animis Chriſti gratia repente mutatis idolorum cultum conſtanti confeſſione execrati ſunt; ſicque omnes octo numero, hortante virgine, ad martyrij palmam, datis intrepidè ceruicibus peruenerunt.

Inter tormenta ab Angelis confortatur.

Tortores ad Chriſti fidē conuertuntur: & martyrio coronantur.

Altera dein luce, ſacra virgo blandis admodū verbis, multis magniſque pollicitationibus ad Deorum ſacrificia inuitata eſt. Sed verbis, ac promiſſis irrito conatu adhibitis, ad cruciatus reditum eſt. Et primò quidem toto corpore atrociter laniato, in quatuor diſtenta palos, à duobus centurionibus diu grauiterque fuſtibus cæſa eſt. Mutati per vices ſeptem carnifices. Sed virginis conſtantia victi, præſidem vt ab inferendis ſupplicijs deſiſtere liceret, rogârunt. Ille verò flagellis eam concidi mandans, tandem Eunemij prædiuitis cuiuſdam conſilio, carceribus mancipari iuſſit; vbi noctem in laudibus & hymnis, & iucundiſſimo iubilo cum Angelis tranſegit.

Grauiſſimè cruciatur ſacra virgo.

Cum Angelis in carcere pſallit.

Mane autem facto, magno populi concurſu, ad

ad Dianæ templum, falſæ Deæ ſacrificatura, vt ſperabatur, deducta eſt. Ibi verò, ſimulac formato in fronte crucis ſigno, preces fudit, ignis è cœlo cum horrendo fragore lapſus: idolum exuſſit, templumque cum maxima populi ſtrage ſolo æquauit. Ea clades, Imperatoris animum timore perculit: qui eam Iuſtino cuidam commendauit.

Fanum Dianæ cũ ſimulachro, diuinitus ſubuertitur.

Is verò cum Præfecturæ dignitate polleret, ab inſito in Chriſtianum nomen odio, animique feritate; centum & octodecim vulnera ferreis vngulis ei impoſuit, ita vt toto corpore lacera, viribuſque deſtituta, grabato ad carceres reciperetur. Inde verò ad beſtias damnata, immaniſſimo Leoni obiecta eſt; qui omni poſita feritate, ad eius ſe pedes abiecit; tyranniſque id indigniſſimè ferentibus, & conſilia agitantibus, Eunemium, cum ad caueam reduceretur, impetu facto interemit.

118. Vulnera accipit virgo S.

Leo ſæuiſſimus ei blanditur.

Tum verò omnia tyrannidis inſtrumenta in eam agitata ſunt. Quæ virgo caſtiſſima, prompto hilarique animo, in tenero ſuo excepit corpuſculo, atque victrix ſuperauit. Cùm verò vngulis atrociſſimè conciſa, vix aliquid in toto corpore laniandum reſtaret, in pyram ingentem præcipitata eſt. Sed ea orante, & Chriſtum ſaluatorem ſuum aſſiduò inclamante, concitato turbine flamma diſcuſſa, & populus incendio aduſtus, in fugam verſus eſt. Hæc cum non diuinæ virtuti, ſed maleficis artibus, à malefico ſceleratoque ſenatu adſcriberentur, capilli capitis eius, quod in ijs occultam maleficij vim latitare crederent, cute tenus abraſi ſunt. Raſæ, mox omnes, tanquam omni virtute ſpoliatæ

Poſt acerbiſſima tormenta in ignem mittitur.

Ab eodem haud læditur.

inſultârunt. Sed illa, mentis oculis, repoſitam ſibi in cœlo coronam, contemplans, tulit patienter populi ludibria, totaque auiditate, ad Chriſti adſpirans amplexus, demum die tertio, ad vltimum certamen educta, niueam ceruicem carnifici feriendam præbuit; ſicque multis inclyta victorijs ad cœlos migrauit.

Plectitur capite.

MARTYRIVM S. ALMACHII MONAchi, quod Romæ ſpontaneus ſubijt. Anno Chriſti ſaluatoris 395. Siricij Papæ 11. Theodoſij autem Roman. Imperat. 17. ſub Alipio vrbis præfecto. Ex ijs quæ habentur apud Cæſarem Baron.

In Notatio. Mart. Rom. & Tom. 4. Annal. Eccl.

1. Ianuarij.

ALmachius monaſticæ vitæ profeſſione, in Oriente illuſtris, poſtquam diuturna exercitatione, mirificos in omni virtutū genere feciſſet progreſſus, præclarum aliquid, ad maiorem Chriſti gloriam, Eccleſiæq; vtilitatem, audendum exiſtimauit. Itaque diuino afflatus ſpiritu, ex Oriente Romam contendit, præcipua ſpe; vt gladiatorios gentilium ludos, nefandaque dœmonum ſacrificia aboleret. Erant Romanis Kalendæ Ianuarij celeberrimæ, quas ſuo more magna atque fœda ſuperſtitione colebant. Nec minori eas Chriſtiani, ſed ſanctiore multò (vtpotè primitijs Redemptoris noſtri ſanguinis conſecratas) gaudio, feſtiuitateque peragebant. Illi enim multiplicatis victimis, auctis ſuperſtitionibus, dapium publicarum ingluuie, nefandis cruentiſque ſpectaculis, fœdabant potius diem, quam colebant. Noſtri verò contra, ſumma illum ſanctitate ac puritate tranſigere ſtudebant. Atque vt illorum ſuperarent impietates, & in Deum iniurias

Pius Almachij zelus.

Circuncisio Chriſti.

quo-

quodammodo vindicarent, propenſiori ſtudio additis ieiunijs & Litanijs, quibuſdam veluti expiationis hoſtijs, offenſum numen placare ſatagebant.

Itaque Almachius Chriſtianæ pietatis Zelo inflammatus, dum ſceleratum cruentumque gladiatorum ederetur ſpectaculum, in ſtadium deſcendit, mutuamque inter eos dimicationem ſedare, nefanda idolorum ſacrificia delere, animoſque omnium ad Chriſti cultum, veramque ſalutis rationem inducere niſus eſt. Sed crudelis necis ſpectatores iracundia accéſi, & à dęmone, qui ex illa ſanguinis effuſione voluptatem capiebat, ad furorem impulſi pacis auctorem malè mulctatum obtruncârunt. Qua re cognita Imperator, eum in numerum martyrum inuictorum, à Romano Pontifice, auctoritate eccleſiaſtica adſcribi curauit: Crudele verò illud ſpectaculi genus, penitus ſuſtulit. Sicque præclarus athleta, ſanguinem abſtergens ſanguine, à Deo impetrauit, quod Imperator leges ſanciendo, prius perficere non valuit.

Trucidatur Almachius.

Inter ſanctos refertur.

Gladiatorũ ludus aboletur.

VITA S. EVPHROSYNAE ALEXANdrinæ, ex ea quæ eſt à Simeone Metaphraſt. fideliter conſcripta. Claruit ſacra virgo, ſanctitate eximia, ſub habitu & nomine virili, temporibus Theodoſij Imperat. Archadij filij, qui floruit anno Salutis 430. & ſequentibus.

Vide Cæſ. Baronij Notat. & Anna. tom. 5.

VIr quidam Paphnutius, in ciuitate Alexandrina, diuitijs quidem locuples, ſed multò magis virtute & animi nobilitate ſplendidus ac præclarus, Theodoſio, Archadij filio, Romano-

I. Ianuarij.

Euphroſynæ natiuitas.

manorum ſceptra tenente, filiam eximia pulchritudine, precibus ſancti cuiuſdam ſenis, ex coniuge ſterili à Deo obtinuit. Hanc Euphroſynen nomine, pia mater ſterilitatis opprobrij impatiens, Deo deuouerat. Sed pater, matre è vita præſenti ſublata, multis eius nuptias ambientibus, viro cuidam opibus, gloria & virtute, cæteris præſtantiori, deſpondet. At illa ſenis illius precum, (quarum erat fructus) & benedictionis gratiam, prius expetens, quàm matrimonio iungeretur, cum patre ad illum, in ſacro quodam degentem monaſterio profecta eſt. Hic monaſtici ſtatus, hactenus ſibi incogniti, decore, mirificè delectata, & ſenis venerandi pietate commota, totum ſuum amorem, à ſponſo ad Chriſtum transferre cępit. Domum autem reuerſa, neglecto corporis cultu, lachrymis & ieiunijs animæ ſpeciem lætificabat; torques, inaures, monilia, & aurum quod manus exornabat, ſuppeditatum pauperibus, ad animæ ornatum traducebatur. Pro molli veſte, durum ſuccedit cilicium. Paulò deinde pòſt, ad Chriſti amorem fidenter ſectandum, monachi cuiuſdam eximiæ ſanctitatis oratione confirmata, alacri ſanè animo monaſticum induit habitum. Patris deinde beneuolentiam, & ſponſi cupiens declinare amorem, conſilium capit viro dignum: nam nocte quadam, muliebrem reijciens habitum, ſumit virilem, mutatoque nomine Smaragdum ſe appellans, venit ad monaſterium ſenis illius, cuius precum fuerat fructus. A quo maxima amoris & beneuolentiæ ſignificatione recepta, traditur Agapij monachi diſciplinis imbuenda.

Monaſticæ vitę inſtituto delectatur.

Mutatio dextrę excelſi.

Monaſticū habitum induit.

Mutato habitu, Smaragdum ſe appellat.

Interea pater cum ſponſo, amiſſam lugens filiam, equitibus in Libyam & AEgyptum, ipſamque Palęſtinam demiſſis, maxima cōtentione requi-

qui-

quirebat:quid multa?adhibentur orationes & vota,ſed Deus ne preces quidem ſenis, quarum virtute Euphroſyna in mundum venerat, exaudit. Conſolatur igitur Paphnutium ſenex, Deique prouidentiæ,qui ſalutem patris & filię hoc receſſu operatur,acquieſcere monet.Moderatur ex cõſolatione ſenis, doloris acerbitatem pater aſſiduaque monachorum conſuetudine, ſolitudinis ſuæ obliuiſcitur, & ecce diuinæ prouidentiæ ineffabiles rationes. Fama admirandæ virtutis,nouelli monachi Smaragdi tactus, accedit ad filiam ſuam;non tamen agnoſcit. Illa aſpectu patris grauiter ſauciata,obortis lachrymis faciem rigat. Ille compunctionis feruore hæc fieri exiſtimans,eius familiaritate,ob ingenitam virtutem, mirum in modum delectatur.

Pater eam viſitans, nõ agnoſcit.

Tandem triginta & octo annis, laudabili vitæ conuerſatione,in monaſterio tranſactis.cùm iam certaminis terminus inſtaret, vocato ad ſe patri, eius quam tanto tempore lugebat,filiam ſe eſſe enunciat,&ſtatim corporis ergaſtulo ſoluta,Chriſto ſponſo tradidit fœliciter animam. Quo verò animo,hæc chariſſimæ filiæ vltima verba,exceperit parens,quiuis facilè cogitare poteſt. Stupore oppreſſi fratres, certatim venerandas amplecti ſtudebant reliquias;quorum vnus, altero orbatus oculo,lucem aſſecutus eſt.

Manifeſtat ſe tandem Patri.

Abit è vita.

Sanatur monoculus,ad eius reliquias.

VITA S. ODILONIS, ABBATIS CLVniacenſis,ex ea quam Reuerendus D. Petrus Damianus S.R.E. Cardinalis Oſtienſis ſcripſit. Migrauit è corpore ſub Clemente ſecundo, Rom.Pont.Imperante Henrico ſecundo, Anno à Chriſto Domino 1048. ætatis ſuæ 87.

Vide Cæſ. Baron. in Notation. Martyr.Roman.

1. Ianuarij. Clarum genus Odilonis.

Beatus Odilo, equeſtri ordine, Auerniæ oriundus, cùm adhuc infans, omni membrorũ vſu deſtitutus, ante ſacram Dei genitricis ędem, à nutrice derelictus eſſet, manuum pedumq; quaſi quodam remigio, templum ingreſſus eſt. vbi pallam altaris arripiens, omni poſito languore incolumis factus, intuentium animos, ad Deo referendum gratias, prouocauit. Qui grandioris iam ætatis adoleſcens, apud ſanctum Iulianum martyrem clericus factus, diuinæ erga ſe miſericordiæ memor, in Cluniacenſi monaſterio, habitum, ſanctæ religionis accepit. vbi tam inſigni pietatis exemplo vitam egit, vt vix quarto ab ingreſſu anno, communi fratrum omnium ſuffragio, beato Maiolo, in regiminis præfectura ſuccederet. Quo quidem in regimine, quanta virtute, annis quinquaginta ſex verſatus fuerit, clariſſima, quæ paſſim edidit, miracula facilè demonſtrabunt.

Diuinitus, à languore membrorũ curatur.

Fit monachus.

Pręficitur in Abbatem cœnobij Cluniacenſis.

Aliquando ſiquidem, dùm eſſet in quadam quę Berſoniacum dicitur, ſui iuris villa, puero cuidã, à natiuitate cœco, ſalutifero crucis ſigno viſum reſtituit. Alio quodam tempore, apud quoddam ſui ordinis monaſterium, quod vallis Aurea dicitur, degens, cùm bis aquam ſibi in menſa afferri iuſſiſſet, in vinum ſuauiſſimum mutata. Fur quidam velamen mẽſæ eius, textrini operis, ter inter nundinarũ merces expoſuit, ſed emptor nullus inuentus eſt, donec tandẽ ſacrilegus, diuina vltione, manuum pedumq; intolerabili dolore cõſtrictus aliorũ opera, quod propria rapuerat, in eccleſia beati Maioli reſtitueret, & ſanitatis gratiã reciperet. In itinere Ticinum verſus conſtitutus, cum nauigium deeſſet, vnum è famulis ſpumãtes profluentium vndarum cumulos ingredi mandauit.

Puero ſigno crucis viſũ reſtituit.

Aqua bis mutatur in vinum.

Fur, velamẽ menſæ eius ablatum, vẽdere nequit

Per-

Perficit ille obedientiam confidenter Deinde vir ſanctus cum omni commeantium turba, abſq. vllo prorſus offendiculo, in vlteriorem aluei crepidinem ſubſequitur. Dum vir Domini apud monaſterium beati Martini, (quod ad publicam ſtratã dicitur) hoſpitio receptus eſſet, ingens religioſorum fratrum cœtus ad eum affluxit; quos ille ineffabili diuini eloquij familiaritate refectos, ad conueſcendum inuitauit; ſed famulis extremam piſcium inopiam eſſe conquerentibus; In nomine, inquit, illius qui nouit quinque millia hominum ex pane modico & gemino piſce reficere, vberrimam, nobis, & hoſpitibus noſtris, piſcium copiam miniſtrare poteſtis. Res mira, pauci, qui aderant, piſces menſæ illati, in manibus diſcumbentium creſcere cœperunt; & quo magis à conueſcentium turba, eſca conſumitur, exuberantiùs abundare; adeò vt ſatiatis omnibus, plurima ſupereſſent, quæ cunctis alijs oblata ſufficerent.

Flumen illæſus tranſit cum ſuis.

Augmentantur piſces.

Dehinc dum egreſſus Roma, reuerteretur ad propria, quidam intra Taurinenſem vrbem, nimium febris patiebatur ardorem. Hic furtiuè, per miniſtros, aquam qua vir Domini manus abluebat accepit, fideliter b bit, & ſic abſque mora, depoſita omni prorſus febricitatione, conualuit. Iamque Iouini montis prærupta conſcendens, obuios habuit pauperes, præ difficilis viæ laſſitudine, potum æſtuanti deſiderio flagitantes. Pius itaque Pater, iuſſit vt quicquid vini, proprijs haberetur in vaſis, absque vlla diffidentia præberetur egenis. Paulò poſt diſcumbunt omnes, vt capiant cibum. Et eccè vtres, qui ſtudio fuerant piæ compaſſionis exhauſti, vino reperiuntur, Deo ſcilicet debitum perſoluente, repleti. Imperator aliquãdo Henricus, odoriferi nectaris Xenium, in vaſe

Sanatur febricitans.

Vtres vacui diuinitus replentur vino.

holoquitreo, Alexandrini operis, per duos aulæ ſuæ capellanos, beato viro Odiloni deſtinauit; qui pro eo poſtmodùm redituri, ad Regis interim conuiuium reuertuntur. Sed dum monachi, præfatum vas ſub admirationis intuitu contrectant, & de manu in manum ſolerter inſpiciendo tranſponunt: fortè de manibus incautè tenentium lapſum frangitur. Quod mox vir ſanctus vt accidiſſe cognouit, clericis, qui reliquerant, paterna pietate condoluit, & ne regij motus periculum ſuſtinerent, mox cum fratribus, orationibus & pſalmis incumbens, clementiam diuinitatis implorat, & oratione completa, nulla prorſus fracturæ veſtigia, in vaſe deprehendit.

Vas pretioſum ruptũ, ſolidatur.

Religioſus quidam pago Rotonenſi oriundus, obita Hieroſolymis, religionis ergô, peregrinatione, dum ad patrios lares per mare Sicilienſe reditum adornat, furenti ventorum flatu, vnà cum multis alijs, ad Inſulam ſeu rupem quandam, horridam illam quidem, ſed incolatu ſancti cuiuſdã monachi deſiderabilem, impellitur. Ibi dum ab eremicula omni humanitate excipiuntur, inter verba vltrò citroque habita, quærit vir ſanctus de Cluniacenſi cœnobio, & Abbatis Odilonis nomine. Cui cum religioſus optimè ſe & virum & cœnobium noſſe reſponderet, protinùs ſubintulit ille; Sunt nobis vicina in Sicilia loca, ex quibus tetra flammarum furentium euomuntur incendia, in quibus animæ reproborum, diuerſa luunt pro meritorum qualitate tormenta. Dæmones tamen, qui ad eorum exaggeranda ſupplicia, innumerabiles ſunt deputati, frequenter de Cluniacẽſium cœtu, eorumque Abbate, quærimoniam faciunt: quòd ſæpè per eos ſui iuris vernaculos perdunt; quamobrem obteſtor, vt ſanctis fratribus illis,

Pœnarum loca in Sicilia.

lis, hæc quæ tibi dixi, fideliter referas, & ex noſtra quoq; illis parte denuncies, vt eleemoſynis & orationibus magis ac magis inſiſtant. His ex viri Dei relatione cognitis, venerabilis Pater Odilo, generali per omnia monaſteria ſua decreto ſanxit, vt poſtridiè omnium ſanctorum, omnium in Chriſto quieſcentium memoria celebretur. Si quis autem inquirit quis ſpecialiter per B. Odilonem de pœnis vltricibus ſit ereptus: beatum Benedictum octauum, Pontificem recolet. Hic enim poſtquam humanis rebus exemptus eſt, non parui temporis euoluto curriculo, germano ſuo Ioanni, in apoſtolica dignitate ſucceſſori, per ſpeciem nocturnæ viſionis apparuit, obſecrans & humiliter flagitans vt quantocyus veredarium ad B. Odilonem, vnicæ pietatis virum dirigat: cuius venerabilibus meritis, à grauiſſimis, in quibus ſe conſtitutum affirmabat, tormentis, liberari poſſet. Protinùs igitur Ioannes mandatum exequitur, certioremque eum conſpectæ à ſe viſionis reddit. Præcepit itaq; venerabilis Pater, pſalmodias & orationes ab omnibus publicè ac priuatī fieri, eleemoſynas indigentibus erogari, ſacrificium Deo myſterij ſalutaris offerri. Iamq; præfixi temporis terminus appropinquabat, & eccè quidam ſanctæ conuerſationis monachus, per ſoporem vidit quendam ſereno aſpectu, ſolemnique nitore conſpicuum, monaſterij clauſtrum, magno candidatorum agmine conſtipatum ingredientem, & caput ad beati Odilonis genua, in Capitulo humiliter flectentem, & demiſſo corporis habitu gratias agentem. Fratri autem, reuerentiam beato Odiloni, à viro tantæ tamque eximiæ pulchritudinis habitam admiranti, reſponſum eſt: Illum eſſe Benedictum, ſummæ ſedis epiſcopum, qui pijs ſancti Odilonis precibus

Dies omniũ animarum ab Odilone inſtituitur.

Benedictum 8. Pontificẽ à purgatorij pœnis liberat.

cibus purgatorijs ereptus pœnis, ſupernæ Ieruſalem meruiſſet ingreſſum. In hoc igitur liquido deprehendi valet, quæ de meritis beati Odilonis, opinio iure poſſit haberi.

Alia diuerſa eius miracula.

Porrò in monaſterio, quod Paterniacum dicitur, aliquando conſtitutus, puerulum quendam monachum, Rodulphum nomine, ſtruma gutturis tàm acriter, vt vocis claritatem ei adimeret, laborantem, ſigno crucis liberauit. In Iurenſi monaſterio, reperit puerum terribili caducæ paſſionis languore detentum, tantaque huius morbi vi oppreſſum, vt planè à mortuo nihil diſtaret. Hunc, ingenti miſericordia motus, Miſſam celebraturus ſacroſanćto altaris ſacrificio intereſſe, admonuit. Cui mox Euchariſtiæ ſalutaris munus tradidit, deindè ſanćtificatam aquam, cum beati Maioli calice propinauit. Nec mora; languor omnis à puero protinùs abſceſſit, & ſalus optata redijt. Nobili cuidam viro, ſub arbore quieſcēti, corticis particula in oculum decidit, quæ lumine turbato, variarum calamitatum illi pondus inuexit. Quem vir ſanćtus ad ſe vocatum, ſigno crucis munitum abire iuſſit: promittens ſe ſalutares pro eo vićtimas oblaturum. Abijt, & protinùs homo ſuauiter obdormiuit; euigilans autem, particulam corticis, non ſine lanugine quadam, ab oculo proiecit: & eueſtigiò omni ſe doloris moleſtia liberatum ſenſit. Quidam Turonenſis eccleſiæ clericus, brachium peſtilento contagio infećtum viro Dei exhibuit; quod ille apprehendens, viuificæ crucis ſignaculo ita ſanauit: vt nullum prorſus veſtigiū deleti languoris remaneret. Miles quidam tàm acri mentis inſania laborabat, vt per deuia, inconditas voces emittens, ſoliuagus & nudus erraret. Hunc vir Domini, paterna pietate commotus, aqua

qua ſanctificationis aſpergit, atque vt ex ea bibat, ſuadendo compellit. Qui non multò pòſt, ad Cluniacum ſanus & incolumis, cum ingenti gratiarũ actione, xenia piſcium deferens, venit. Alius quoque miles omni ſermonis facultate priuatus, aquam, qua beati Odilonis manus abluebantur, per miniſtros fideli furto ſubreptam, nimia deuotione hauſit, & continuò perfectum loquendi vſum recepit.

Hiſce & alijs multis ſignis & virtutibus clarus, deuexa tam ætate vir, ad vltimum, cum infeſtiſſimo animarum hoſte, certamen ſubeundum, ſe cõparauit. Quinquennali autem morbo grauiter vexatus, & ab omni peccati puluere excoctus, cùm iam vitæ terminum inſtare pręſentiſceret, nihilominus decreuerat, concredita ſibi monaſteria diligenter perluſtrare, & quantum fieri poſſet, ab omni ſcoria humanæ affectionis perpurgare. Sed Syluiniaco in monaſterio conſtitutus, cæleſti numine afflatus, diem ſui obitûs haud procul abeſſe dixit. Vndè omnibus terrenis àbiectis cogitationibus, ad agonem ſe aptauit. Luctanti verò iam cum mortis doloribus, prædator animarum terribili ſpecie ſe obtulit. Quem vir ſanctus intrepidè compellans, tremendo iuſti iudicis nomine in fugam compulit. Atque indè, animo, vultuque ad hilaritatem compoſitis, ſalutaris Euchariſtiæ ſacramento munitus, beatum Deo ſpiritum reddidit: Anno à partu virgineo 1048. à ſua verò natiuitate 87. præcedenti Dominicæ Circunciſionis nocte.

Prædicit obitum ſuum

Diabolus ei apparet.

Abit è vita.

Eadem autem nocte, beati viri corpore in Eccleſiam delato, frater quidam, Gregorius nomine, exequiarum funebrium laſſitudine prægrauatus, in ea, qua obierat cella, dormire tentauit. Et eccè necdum planè reſolutus in ſomnum, beatum

Poſt mortẽ apparet cuidam fratri.

Odi-

Odilonem ſibi videt aſtantem. Ad quem mox voce promptiſſima, Quid, inquit, agis Domine Pater? & ille. Bene frater, & optimè Dominus enim meus Ieſus, ſeruo ſuo per ſemetipſum dignatus eſt adeſſe, & trucem nimis atque terribilem, quæ mihi horrorem atque formidinem incutere tentauit, figuram, ſua præſentia repellere. Proxima quadrageſima ſuccedente, Laurentius Amalſitanę Sedis archiepiſcopus, eximia Græcarum Latinarumque litterarum ſcientia clarus, & quod præſtantius eſt, ſummis vitæ meritis ornatus obdormiuit. Illato in eccleſiam cadauere, honeſtus quidam clericus, Albero nomine, in eiuſdem eccleſiæ angulo, laſſabunda dedit membra ſopori. Cui ſubitò adhuc penè vigilanti beatus Odilo apparuit; quem clericus cõpellans: Domine mi, quando huc & cur aduenisti ait? Reſpondit S. Odilo; Ad chariſſimi olim amici mei, Domini Laurentij Pontificis exequias veni: quibus expletis, antequã te viderem, recedere nolui; & his dictis ſpecies loquentis euanuit. Vir itaque Domini, quia rectè vixit, fœliciter obijt: & quia vitam mirabilem duxit, iure miraculis coruſcauit.

VITA S. EVGENDI ABBATIS, EX EA quæ à quodam eius diſcipulo fideliter eſt conſcripta.

Vide C. Bar. Not. marty. Rom. & Tomo 7. Anna.

Claruiſſe reperitur vir ſanctus, temporibus Chilperici regis, Clotharij filij, qui regnauit Anno Chriſti ſaluatoris 579. & ſequentibus, Imperante Iuſtino, ac poſt eum Tiberio.

1. Ianuarij. Eugendus Romani & Lupicini diſcipulus.

SAnctus Eugendus, beatorum Romani & Lupicini in religione diſcipulus, non procul à vico Iſarndori oriundus, ſeptimo ætatis ſuæ anno

anno monaſterio traditus, tanta vitæ puritate, tantaque rerum diuinarum aſſiduitate, in eo ad ſexageſimum annum verſatus eſt, vt pedem inde nunquam extulerit. Abbati, à quo non ſine maxima futuræ ſanctitatis opinione receptus fuerat, demortuo, ſumma fratrum omnium voluntate, volens nolens, in regimine ſuccedere cogitur. Sed paulò pòſt, diris inuidiæ ſtimulis agitati, cœpêre omnes, & monachi & laici, ſanctum Eugendum abbatem, tanquam rudem & rerum ſpiritalium expertem, prælatura indignum iudicare, deſpectuique habere. At omnipotens Deus, non ferens famulum ſuum iniqua deturpari calumnia, confeſtim ipſi dexteram ſuæ potentiæ ſignorum largitate porrexit, ita vt & infimæ & ſupremæ dignitatis homines, ingenti ſe beneficio affectos crederent, ſi vel coram cum illo ſermonem conferre, vel litterario affatu, familiaritatem viri conſequi mererentur.

Fit Abbas inuitus.

Deus illi miraculorum confert gratiam, dum à fratribus deſpicitur.

Intereà quædam non infimæ conditionis puella, dæmonio correpta, & ferreis miſerrimè vinculis conſtricta, cum nullis exorciſmis ab immundo ſpiritu liberari poſſet, ſed quod grauius eſt occulta multorum vitia manifeſta faceret, adſtantium vnus ad energuminam inquit; Quid nos alienis, imò proprijs vitijs terres immunde? Ego cunctorum ſanctorum ſcripta, in Chriſti nomine, tuis ita innectam ceruicibus, vt multitudine operantium obruaris. Cui diabolus, etiamſi mihi (inquit) Alexandrinarũ onera chartarum exarata imponas, nunquã tamen ex hoc vaſculo poteris propulſare, dũmodò mihi ſolius Eugẽdi Iurenſis monachi, ex hoc non afferas viſionem. Confeſtim igitur celeri curſu ad beatiſſimum virum tendunt, eiuſq; prouoluti pedibus rem geſtam narrant, orãt

obte-

Odilonem ſibi videt aſtantem. Ad quem mox voce promptiſſima, Quid, inquit, agis Domine Pater? & ille. Bene frater, & optimè Dominus enim meus Ieſus, ſeruo ſuo per ſemetipſum dignatus eſt adeſſe, & trucem nimis atque terribilem, quæ mihi horrorem atque formidinem incutere tentauit, figuram, ſua præſentia repellere. Proxima quadrageſima ſuccedente, Laurentius Amalſitanę Sedis archiepiſcopus, eximia Græcarum Latinarumque litterarum ſcientia clarus, & quod præſtantius eſt, ſummis vitæ meritis ornatus obdormiuit. Illato in eccleſiam cadauere, honeſtus quidam clericus, Albero nomine, in eiuſdem eccleſiæ angulo, laſſabunda dedit membra ſopori. Cui ſubitò adhuc penè vigilanti beatus Odilo apparuit; quem clericus cõpellans: Domine mi, quando huc & cur aduenisti ait? Reſpondit S. Odilo; Ad chariſſimi olim amici mei, Domini Laurentij Pontificis exequias veni: quibus expletis, antequã te viderem, recedere nolui; & his dictis ſpecies loquentis euanuit. Vir itaque Domini, quia rectè vixit, fœliciter obijt: & quia vitam mirabilem duxit, iure miraculis coruſcauit.

VITA S. EVGENDI ABBATIS, EX EA quæ à quodam eius diſcipulo fideliter eſt conſcripta.

Vide C. Bar. Not. marty. Rom. & Tomo 7. Anna.

Claruiſſe reperitur vir ſanctus, temporibus Chilperici regis, Clotharij filij, qui regnauit Anno Chriſti ſaluatoris 579. & ſequentibus, Imperante Iuſtino, ac poſt eum Tiberio.

1. Ianuarij. Eugendus Romani & Lupicini diſcipulus.

SAnctus Eugendus, beatorum Romani & Lupicini in religione diſcipulus, non procul à vico Iſarndori oriundus, ſeptimo ætatis ſuæ anno

ino monaſterio traditus, tanta vitæ puritate, tanque rerum diuinarum aſſiduitate, in eo ad ſexagesimum annum verſatus eſt, vt pedem inde nunquam extulerit. Abbati, à quo non ſine maxima futuræ ſanctitatis opinione receptus fuerat, demortuo, ſumma fratrum omnium voluntate, volens nolens, in regimine ſuccedere cogitur. Sed paulò pòſt, diris inuidiæ ſtimulis agitati, cœpêre omnes, & monachi & laici, ſanctum Eugendum Abbatem, tanquam rudem & rerum ſpiritalium expertem, prælatura indignum iudicare, deſpectuique habere. At omnipotens Deus, non ferens famulum ſuum iniqua deturpari calumnia, confeſtim ipſi dexteram ſuæ potentiæ ſignorum largitate porrexit, ita vt & infimæ & ſupremæ dignitatis homines, ingenti ſe beneficio affectos crederent, ſi vel coram cum illo ſermonem conferre, vel litterario affatu, familiaritatem viri conſequi mererentur.

Fit Abbas inuitus.

Deus illi miraculorum confert gratiam, dum à fratribus deſpicitur.

Intereà quædam non infimæ conditionis puella, dæmonio correpta, & ferreis miſerrimè vinculis conſtricta, cum nullis exorciſmis ab immundo ſpiritu liberari poſſet, ſed quod grauius eſt occulta multorum vitia manifeſta faceret, adſtantium vnus ad energuminam inquit; Quid nos alienis, imò proprijs vitijs terres immunde? Ego cunctorum ſanctorum ſcripta, in Chriſti nomine, tuis ita innectam ceruicibus, vt multitudine opprimentium obruaris. Cui diabolus, etiamſi mihi (inquit) Alexandrinarũ onera chartarum exarata imponas, nunquã tamen ex hoc vaſculo poteris propulſare, dũmodò mihi ſolius Eugẽdi Iurenſis monachi, ex hoc non afferas viſionem. Confeſtim igitur celeri curſu ad beatiſſimum virum tendunt, eiuſq; prouoluti pedibus rem geſtam narrant, orãt

obte-

obteſtanturque vt miſericordiam Chriſti exhibere dignetur. Victus igitur vel ratione, vel precibus pater, breuitèr cum longa oratione (vt Gregorius quondam magnus, Apolloni) ſcriptã ad hunc modum, ſpurciſſimo tranſmiſit epiſtolam. Eugendus ſeruus Chriſti; In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti, Patris & Spiritus ſancti, pręcipio per ſcripturã iſtam, ſpiritus gulæ, & iræ, & fornicationis, & amoris, & lunatice & dianatice, & meridiane, & diurne & nocturne, & omnis ſpiritus immunde, exi ab homine qui iſtam ſcripturam ſecum habet. Per ipſum te adiuro, verum filium Dei viui, exi velociter, & caue nè amplius introeas in eam. Amen. Orans & complicans, ſupplicibus tradidit deportandam. Necdum itineris medij ſpatia confecerant, cùm eccè furcifer ille, frendens atque eiulans, priùs ab obſeſſa egreſſus eſt, quàm calcarent domûs limina reuertentes.

Eugendi epiſtola, ad dæmonem.

Obſeſſam epiſtola liberat.

Materfamilias quondam Syagria, cùm ſalus eius à medicis in deſperationem vocata eſſet, epiſtolam beati viri, ori inſertam, multis cum lachrymis dentibus conſtrinxit, moxque ab infirmitate ſana ſurrexit. Hac fama, viri virtutum ſplendore longè lateque coruſcante, omnis vndique miſerorum turba ad monaſterium concurſum fecit; quã ille benignè complexus, liberam ab omni moleſtia & infirmitate dimiſit; quodque maius eſt, vt compendio, miſerorum ſaluti proſpiceret, itineriſque difficultate ſubleuaret, ſcripta cum olei ſancti quantitate mandata illis tradidit: quibus humana arte immedicabiles languores fugare poſſent. Nec mirùm ſanè. Tanta namque mentis puritate clarebat, vt fragili impuraque adhuc carnis ſarcina circundatus, apoſtolorum aſpectu & colloquio frui meruerit.

Multi ab eo ſanantur.

Nam

Digitized by Google

Nam quodam tempore, ſub arbore poſt meri- iem ſolitò quieſcenti, tres ſe per ſoporem, aduẽ- antes offerunt viri. Quorum admirabilem vul- us habitusque ſplendorem, cum admiratione ontemplans: Ecqui (inquit) vos viri venerabiles ſtis? Tum vnus, ego, ait, Petrus; aſt hic germanus neus Andreas; & iſte frater noſter eſt Paulus. Similiter, de fratrum quorundam ſuorum peregrinantium ſalute anxius, à ſancto Martino epiſcopo, conſolationem & certitudinem per colloquium accipere meruit. Prophetiæ inſuper ſpiritu clarus admodum fuit. Ex primo namque perſonarum congreſſu, meritorum inſignia dignoſcebat; vt præſciret ilicò, cui quis, vel vitio vel virtuti ſubiaceret. Infirmitate aliqua corporis vel animę correptis, quanta paternæ ſolicitudinis ſignificatione ſuccurrerit, explicatu difficilè foret. Pauperibus, adæquè vt diuitibus, oſculum conuictumque præſtitit, atq; conſeſſum. Sanctiones Patrum ſumma contentione retinere ſtuduit. Peculium omne, tàm ſibi quàm monachis ſtrictiſſimè interdixit. Et in his Patrum inſtitutis, ad ſexageſimum ætatis ſuæ annum, admirabili conſtantia perſeuerauit. Sex deindè ante obitum menſibus, graui infirmitate laborauit, & eccè die reſolutionis appropinquante, abbates Romanum ac Lupicinum feretrum ante lectum ei exhibentes manifeſta viſione contemplatur. Continuò igitur vocatos ad ſe fratres, ad religioſæ vitæ certamen, conſtanter viriliterque peragendum hortatur. Illis autem lachrymas cum frequenti ſingultu fundentibus, ſpiritum ſuauiter exhalauit.

SS. Petri, Pauli & Andreę Apoſtolorũ aſpectu & colloquio fruitur.

Claruit ſpiritu Prophetiæ.

Moritur.

Digitized by

VITA DVORVM MACARIORVM, vnius Aegyptij, alterius Alexandrini, nec non admirandi Marci monachi opera, ex ijsque Palladius Cappadociæ Epiſcopus, ſcripta reliquit. Floruerunt ſanctitate & miraculis clari, Anno reſtaurata ſalutis 372. ſub Damaſo Papa, Imperantibus Valentiniano & Valente.

Vide C. Bar. not. Martyr. Rom. & Annal. Tom 4.

2. Ian. & 15. Macarius 30. annorum iuuenis deſertum petit

MAcarius Aegyptius, triginta annorum iuuenis, deſertum ingreſſus, incredibili abſtinētia, ſexaginta in eo annos exegit. Hic in deſertis interioribus, quæ Scetim vocātur, duos habebat diſcipulos, quorum alter ab eius latere recedebat nunquam. Hunc, Macarius futurorum cognitione diuina gratia inſtructus, cùm auaritiæ morbo turpitèr infectum non ignoraret, frequenter, vt ſalutarem morbo medicinam adhiberet, admonuit; nî faceret, Giezi ei periculum & finem denuncians. At ille poſt mortem viri Dei, monita contemnens, ob furti crimen, vti prædixerat Macarius, execrabili morbo percuſſus eſt.

Ecce vim artis magicæ.

Aegyptius quidam, veſano alienæ vxoris, amore ardens, cùm nullo modo ad illicitum, pudicam fœminam, concubitum perducere poſſet, quendā maleficum multis muneribus, vt eam in ſui amorem inflammaret, allexit. Ille artis ſuæ incantationibus, vxorem marito, non fęminam, ſed equam videri fecit. Maritus turbatus ſanè hac monſtruoſa nouitate vici presbyteros vocat; ſed illi in fœmina triduo iam alimonijs deſtituta, tantæ calamitatis cauſam indagare nequeunt. Illigatam igitur eam inſtar iumenti, flens ingemiſcensque maritus, ad Macarij cellulam deducit, & monachis cau-

Digitized by Google

cauſam aduentus aperit. Illi rem ad Macarium referunt. At Macarius(cui iam & hoc ipſum Deus notum fecerat)quid(inquit)præſtigij vanitate fallimini? Non hæc equa, ſed vos qui equorum oculos habetis,equi eſtis. Illa enim eſt fœmina, ita vt eſt creata, nec transformata in aliam naturam videtur,niſi eorum oculis qui præſtigij vanitate falluntur. Confeſtimque benedictam in eius nudum caput infundens aquam,oratione completa bruti formam oculis eorum abſtulit: hæc addens. In hanc miſera calamitatem incidit,quia à diuinorũ participatione myſteriorum,quinque ſe ſeptimanis ſegregauit. quarè hortor, vt à communione ſanctorum,ab eccleſiæ oratione diſcedat nunquã. Conſtans etiam fama eſt, eum, hæreticum quendam corporum reſurrectionem negantem docturus,mortuum ad vitam reuocaſſe. Præter alia autem eximiæ ſanctitatis, quibus in vita claruit, ſigna, iuuenem quendam teterrimo dæmone laborantem,ſeptem dierum ieiunio, & inſtanti orationis vi liberatum,propriæ reddidit matri. Tandẽ verò,glorioſus hic, poſt varia, contra aerias poteſtates, ſuſcepta certamina, victor, corporis ergaſtulo ſolutus,fœliciter migrauit ad Dominum.

Vis aquæ benedictæ.

Negligentia diuini cult., & ſacram. vſus punita.

Claruit miraculis quãplurimis.

Illum autem Macarium, qui Alexandriæ preſbyter fuit, in locis quæ Celle nominantur, in quibus & annos nouem tranſegi,vidi; Hic ſi quid magnum à quibuſcunque ſanctis in vitæ abſtinentia fieri didiciſſet,hoc feruenter imitabatur. Audito igitur quod Tabenneſiotæ tota Quadrageſima nihil cocti cibi ſumerent; ſtatuit vt integro ſeptennio nihil guſtaret, quod igne coctum fuiſſet, ſed crudo tantum olere veſceretur: ita vt ſi quid fortè leguminis vnquam repe-

De Macario Alexandrino, ſic dicto quòd in Eccleſia Alexãdrina preſbyterio functus ſit.

riſſet, neque illo vteretur. Hoc peracto alium eſſe cognouit, qui vna tantùm panis libra ſuſtentaretur: huius ſimiliter veſtigijs ingrediens, tanta cibi potusque parſimonia vixit, vt triennio, quatuor aut quinque tantùm panis vncias in cibum ſumeret, & tantundem aquæ, adhibito vno in ſingulos annos olei ſextario. Aduerſus ſomnum tam acre bellum ſuſcepit, vt diurno quidem tempore, intolerabilibus æſtûs ardoribus, nocturno verò rigido frigore corpus excitaret. Quodam tempore, inter virgulta & frutices, aſpidis dente (cuius morſum continuò mors ſubſequitur) percuſſus, nihil omninò mali paſſus eſt: quin & correptam beſtiam, vtraque manu ore diſtentam, ſcidit mediam.

Miranda ei' abſtinentia, ſomnique parcitas.

Habebat in deſertis locis diuerſas cellulas, in quibus virtutum operabatur inſignia: quarum alia anguſtior, ita vt in ea pedes iacens extendere nequiret; alia latior, ad quam, venientes ad ſe, maxima charitatis ſignificatione, ſuſcipere ſolebat. Alia lucis omnis expers, in qua ſacrum Quadrageſimale tempus exigere ſolebat. Porrò tantas hominum dæmonijs laborantium curabat catervas, vt numerus omninò iniri non poſſet.

Innumeros dæmoniacos curat.

Percelebri fama virtutum Tabenneſiotarum excitatus, contulit ſe ad Thebaidem; accedensque ad admirabilis ſanctitatis & prophetico etiam ſpiritu clarum, Pachomium Abbatem, magna vi precum ab eo ad communem fratrum vitæ ſpiritualis paleſtram admitti poſtulauit. A quo ignotus, propter veſtem mutatam, ægrè tandem, in fratrum congregationem, quæ mille quadringentorum virorum erat, receptus eſt. Sed cùm in eam admiſſus, ſummo ſtudio & diligentia ſingulorum

Pachomius Abbas, mille quingentos habet monachos.

certa-

certamina obſeruaret, & alios quidem quinque dierum inediam ſuſtinentes alios verò totis noctibus ſtantes, laborantesque per diem inueniſſet: ille abiecto quodam in angulo ſtans, ad quadrageſimæ finem, non panem, non aquam guſtabat, ſed modica cauliculorum folia, Dominico die, cruda ſumebat: idque magis, vt alijs manducare videretur. Intereà nec verbum quidem vllum ex ore eius prodibat, ſed mente aſſidua cum Deo verſans: ſolum id, quod in manibus tenebat, operis, efficiebat. Qua eius vitæ auſteritate, duritiaque, commoti monachi, vnanimiter à Pachomio poſtulârunt, vt eum miſſum faceret; aſſerentes ſe tantam in humana carne ſanctitatem, ad ſuorum ipſorum omnium confuſionem, pudoremque diutiùs oculis ſuſtinere non poſſe. Ille autem tali eius virtute audita, deprecatus eſt Dominum, vt quis eſſet, ſibi reuelare dignaretur. Oratione autem expleta, arrepta eum manu, ad altare oratorij ſui deduxit: ibique in oſcula ruens: Tu es (inquit) ille Macarius, quem multis iam annis mira videndi cupiditate tenebar. Gratias tibi ago, qui noſtris infantibus, admirabili vitæ tuæ conuerſatione, omnem vanè gloriandi occaſionem præripuiſti. Reuertere nunc igitur, ſatis enim ſuperque nos omnes ædificaſti, & ora pro nobis. His ille verbis rogatus, diſceſſit.

Mirum eius ſilentium.

Ad huius Macarij cellulæ fores, reperi aliquando presbyterum quendam, cuius caput adeò Cancri morbo, vt os etiam nudaret, exeſum conſumptumque erat. Qui licèt curationis gratia, eò ſe contuliſſet, nunquã tamen in illum vſque diem à ſancto ſuſceptus fuerat. Ego itaque miſericordiam pro eo poſtulaui. At Macarius. Hic (inquit) cum ſacerdos ſit, & fornicationis ſcelere pollu-

Sacerdos fornicarius. cãcri morbo punitus.

tus, miniſteria tamen Domini violare non horruit; ob quod talis ſupplicij atrocitate cruciatus, curatione indignus eſt. Sed ſi oris confeſſione ſcelus ſuum expiare & deinceps à ſanctorum immolatione ſacrificiorum abſtinere velit, medicamentum (Deo iuuante) conſequi poterit. Paret lubens ad omnia miſer; nec mora; vir ſanctus manuum ſuarum impoſitione, integram illi ſanitatem, capillorumque ornamentum, paucis diebus reſtituit. Poſt hæc puer quidam, ſæuiſſimi dæmonis ſpiritu vexatus adducitur, quem altera manu capiti, altera verò cordi admota, ita curauit, vt inſtar vteri tumore inflatus, aquam ex omni membrorum parte, cum maximo vocis clamore effunderet. Sancto dein perunctum oleo, & ſancta perfuſum aqua, patri cum tali præcepto reſtituit, vt quadraginta dierum ſpatio, ab omni carnium & vini vſu abſtineret.

Sanatur à S. Macario.

Abſtinentia animæ ſalutaris.

Idem hic Macarius, cùm aliquando grauiſſimis dæmonum (qui ei cellæ tædium generare conabãtur) tentationibus infeſtaretur, ſportam duorum modiorum capacem, arena onuſtam, humeris ſuis impoſuit: eoque onuſtus onere, in deſertis locis ſpatiabatur. Cui Theoſebius Coſmetor, genere Antiochenus, obuiam factus: Abba, inquit, quid tuos tam graui onere humeros fatigas? in me potius illud transfer. At ille reſpondit. Vexo vexantem me. Ocium enim iter me aliquod facere compellit.

Ocium fugiendum.

Accidit vt ego aliquando admodùm triſtis, ad hunc Chriſti athletam Macarium venirem, diceremque; Abba Macari, quid iubes faciam? Cogitationes enim variæ, animum meum conturbant, dicentes mihi; Proficiſcere hinc, nam inerti otio te hic languêre cernis. Ille reſpondit; Dic, inquit,

cogi-

Digitized by Google

cogitationibus tuis; propter Chriſtum parietes cellæ iſtius cuſtodio.

Tanta autem erat manſuetudine & lenitate præditus, vt, Paphnutio quodam eius diſcipulo referente, bellua quædam ad eum ingreſſa, cœcum ſuum ei catulum curandum obtulerit. Cui ille, benignè, ſputo oris ſui, lumen oculorum reſtituit. Cuius in ſe collati beneficij non immemor beſtia, ſequenti die, viro Dei ouis pellem exhibuit, quam poſtmodùm beatiſſimo viro Athanaſio dereliquit; eandemque ſancta Melania, ab eodem Athanaſio accepiſſe ſe dixit. Et hæc quidem pauca, de multis ex factis vel dictis ſancti Macarij.

VITA ADELHARDI, ABBATIS CORbeienſis, ex ea quam Paſchaſius Ratbertus, Sextus ei, in Gallica Corbeia, ſucceſſor, ſcriptam reliquit. Obijt circa annum Domini 822.

Vide Tom. 9. Annal. C. Baronij.

S. Adelhardus, qui Pipinum regem & Carolum magnum arcto ſanguinis gradu contingebat, inter palatij tyrocinia, omni mũdi prudentia eruditus, cùm viginti fermè eſſet annorum, ſpretis maxima animi virtute regni opibus, ad Monachorum, velut Moyſes in eremo Dei fruiturus alloquijs, contubernia migrauit. vbi breui temporis ſpatio, rarum eximiæ humilitatis & cæleſtis vitæ ſpecimen præbens, tanto ad cæleſtium rerum contemplationem amore inflammatus eſt, vt minimè dubitauerit (parentum ac cognatorum viſitationes declinare cupiens) nudus & omnium egenus, relicto priori

2. Ianuarij.

Fit monachus.

 mona-

monaſterio per vaſta & inculta eremi loca, montem Caſſinum petere. Sed indè regijs nuncijs in patriam reuocatus, paulò pòſt ſumma patris monaſterij voluntate, ſucceſſor eligitur; Abbasque mira omnium fratrum gratulatione, pronunciatur. Quod ille munus tam inſigni prudentiæ & iuſtitiæ ſignificatione adminiſtrauit, vt eius conſilijs Francia, & omnia terrarum regna ſubmiſſa fuerint; maximè tamen Italia, quæ ità omninò ei concredita fuit, vt & regnum, & Rex Pipinus iunior, eius potiſſimùm diſciplinis ad ſtatum Reipubl. religionisque cultum informaretur. quæ illi inſtitutio, non humanam, ſed diuinam profectò laudem peperit. Iuſtitiam omnibus, tam inuicta animi fortitudine adminiſtrabat, vt murus animi eius, aureo (vt fieri plerumque ſolet) pugno nunquam expugnari potuerit. Erat præterea theſaurarius pauperum, viduarum patrimonium, pater orphanorum brachium infirmorum, & fortè ſuperbientium flagrũ. Romæ à Leone Pontifice, tanto humanitatis exceptus eſt officio, quanto ante ipſum nemo. Et quanquam omnibus eſſet eximiè virtutibus ornatus, omniũ tamen piè & ſanctè in Chriſto viuentium, vitam moresq; aſſiduò contéplabatur. & ſi quid in ijs imitatione dignum inueniebat, id ſummo mentis ſtudio, viua in ſe imagine exprimere nitebatur. Et in primis dictu mirum eſt, quanta contentione B. Syluestri exemplum, in pauperum inopia ſubleuanda, imitatus fuerit; vt ſemper magis mutuando pauper, quàm diues inueniretur. Frequenter autem tanta pauperibus promptitudine ſuccurrebat, vt ſe, ſuosque ad quandam egeſtatem redigere videbatur. Sed tunc præcipuè maximo ſpiritûs gaudio exultabat: hoc ſæpius repetens; Vtinam vel in modico

Fit Abbas.

Longè abeſt ab auaritia.

Romæ à Leone Pontifice, humaniſſimè exceptus eſt.

Aliorum virtutes æmulatur.

dico

dico paupertatis Chriſti participes efficeremur. Sed nunquam eò peruenire potuit. Præoccupabat enim eum diuina clementia miniſtrando. Vndè cùm die quodam, caſeos omnes, magno charitatis affectu egenis diſtribuiſſet, quidam rei indignitate commotus, voce minaci dixit; Miror Pater, quidnam hæc ſibi velit rei noſtræ profuſio. Tùm ille ſuaui arridens alloquio. Dominus, inquit, dabit. Et rurſus alter; Tu ſemper vana pollicitatione nos demulces, ſed non ſic extemplò dabitur, quod tu temeraria mente effundis. Et ecce ſermone vix confecto, duo præ foribus plauſtra, quorum alterum piſcibus, alterum caſeis onuſtũ, eſſe nunciantur. Certè vt nihil aliud de charitatis eius erga inopes affectu dicam, tantus is erat, vt non ſecùs continuis lamentis aliorum caſus, quã proprios deploraret. Fateor planè, nunquam me virum inueniſſe, cui vberior lachrymarum gemituumque fons ineſſet: nec mirum ſanè. Ita enim animo compoſitus erat, vt inter mundi diſcrimina huc illucq; pro Eccleſiæ negotijs diſcurrens, nunquam regulæ inſtituta deſereret; pro lectione vacabat fletibus, pro reliquis officijs, mentis iubilo Domino famulabatur. Semper vno erat, eodemq; vultu ſemper hilaris, ſemper mitis ac lætus inueniebatur. Impatientia nunquã eius animi fines inuaſit. Longanimitate, benignitateque erat mirificè ornatus. Erat enim filius pacis, charitatiſque catena, vt fraterna ſibi viſcera inuicem cohærerent. Nouit hoc Spoletum & Beneuentum, qui cũ hoſtili gladio nimis acriter in ſe inuicem ſæuirent, ille ſe medium interponens, tanto eos pacis fœdere coniungit, vt poſitis inimicitijs, maioribus ſe mutuò amicitiæ ſignis complecterentur, quàm anteà immani odio perſequuti fuerant.

Deus eius liberalitatẽ miraculo cõpenſat.

S. Adelhardi virtutes.

Spoletũ, & Beneuentũ, redigit in cõcordiam.

Digitized by Google

Fuit igitur in conciliandis inimicis, infatigabili ſtudio incenſus, & pro iuſtitia certator eximius. Carolo namque Imperatore è vita ſublato, Ludoicus eius filius Auguſtus, in regnum ſucceſſit. Cuius ſub imperio, ſolitis prauorum inſidijs veritas agitari cœpit, iuſtitiaque ſtultorum criminibus laborari. Sed cùm Chriſti ſeruus ſtrenuè ſeſe impiorum conatibus opponeret, excogitauêre quomodo ceu Danielem à Regis latere amouerent; vt iuſtitia defenſore deſtituta, iniquitas dominãdi locum reciperet. Annoſa igitur peruerſorũ improbitas dolo inuidiaq; accenſa, ſine accuſatore, ſine congreſſu, ſine iudicio, omnibus eum bonis exutum, vulgique exiſtimatione fœdatum, in exilium miſit. Tulit ille hoc non modò forti inuictoque animo, ſed gratias etiam Deo egit, quòd dignus inuentus eſſet pro veritate contumeliam pati. Fratres autem & ſorores, qui eundem caſum, Regis iniuria ſubire coacti ſunt, nunc blanditijs, nũc ſanctorum exemplis, ad mentis conſtantiam hortabatur. Is verò tantum ex hoc exilio gaudium capiebat, vt ne nimium quidẽ doloris indicium, toto ſeptennio, vultum eius deformaret. Cæſaris verò iniquitatem, apud omnes paſſim tegere & excuſare nitebatur. Interea boni omnes, quibus magnum ſui deſiderium relinquebat, multis lachrymis abſentiam eius deplorabant: aſſiduiſque Regis animum precibus, vt ab iniquo tantæ ſanctitatis virum exilio reuocaret, fatigabant.

Ludoicus Caroli Imper. filius, eum exilio iniuſto damnat.

Eius eximia patientia.

Tandem iuſto, admiſſi in virum Dei ſceleris, dolore compunctus, à ſeptenni exilio cum ſummo eum obſequio reuocat. Gratulantur ſibi monachorum cœnobia, reſultat ineffabili Clerus eccleſiarum iucunditate. Fit populi concurſus vndique. Voces lætitiæ hinc indè ad cœlum vſque

Reuocatur ab exilio.

Digitized by Google

que tolluntur. Atque his fauſtis populi acclamationibus, Adelhardus longa corporis attenuatus macie, tandem ad palatium peruenit. Vbi ab omnibus, cum non vulgaribus honoris ſuſceptus indicijs, quæſitum eſt, quomodo Maieſtas Regia, pro multiplici iniuriarum genere ei ſatisfaceret. Beatus autem ſenex, proceres pudore animi talia meditantes, nihil iubet eſſe ſollicitos; mentemque Regis verecundia ſuffuſam, blandis deliniens affatibus: omnia quæ geſta eſſent, Dei iudicio geſta eſſe confirmabat. Omnes tamen ſupplices ſeſe ad eum demisêre; ipſeque Rex nihil cunctatus, publicam ex nonnullis ſuis reatibus pœnitentiam ſuſcipiens, voluit hoc humilitatis exemplo eorum oculos, qui admiſſæ in virum Dei iniquitatis ſcelere offenſi fuerant, ſanare. Rarum profectò pietatis exemplum.

Rex publicã ſuſcipit pœnitentiam.

Porrò à fratribus monaſterij cum eximijs beneuolentiæ & amoris ſignis, in priſtinum dignitatis locum reſtitutus eſt. A quo, vt ſe exueret, animoque curis ſoluto, cœleſtium rerum conſiderationi totus vacaret, ſedulò laborabat. Sed fratres id nequaquã paſſi ſunt. Dicebant enim; quantò ætate maturior, tantò ad virtutum culmina tendentibus ſalubrior eſſet. Pergit igitur vir Sanctus, ſeniles humeros oneri ſubijcere, tantaq; alacritate pœnitentiæ laboribus inſiſtere, vt iuuenile robur vehementer admirans, multis paraſangis ſe ſuperatũ doleret. Res eccleſiæ ita adminiſtrabat, vt quamuis ætate prudentiaque omnibus venerabilis eſſet, plurimùm fratrũ ſuorum cõſilio & obſequio vteretur. In primis autem admirabili quodam, omnib. in afflictione conſtitutis, benignè faciendi ſtudio ardebat. Orphanis inſigne hoſpitiũ

Orphanorũ condit hoſpitium.

inſtituit: quibus tãta pietate miniſtrabat, vt huius officij miniſtros velut medicus ſæpè inſtitueret, quo artificio cibos, quibus eorum ſanitas conſtabat, pararent. Porrò Regi, & diuitibus, ſi quando eum inuiſebant, tenuiter omnia ſuppeditabat. Cùm autem toto vitæ anniſu omnibus prodeſſe ſatageret, mille, vt ita dicam, charitatum ſemper negotijs occupatus, peruenit vſque ad Saxoniæ fines; vbi in loco quodam amœniſſimo, à Rege illi conceſſo, & multis poſteà ab eodem beneficijs auсto, inſigne admodum cænobium erexit. Locum verò Corbeiam, alterius de nomine, B. Pater vocitauit, vt ſignum eſſet inpoſterum, à quo prius illud eſſet fundatum. Sed quis prouidam doctrinã, qua tenellos diſcipulorum ſuorum imbuebat animos explicare valeat?

Monaſteriũ conſtruit.

Corbeia duplex, Galliæ & Saxoniæ.

Et vt nihil hic de moribus, de omni doctrina vitę, de charitate dicam, certè hoc vnum quod meritò monaſticæ vitæ fundamentum eſſe conſtituebat, ſilentio præterire non debeo. Omnibus enim quibuſcunq; præerat locis, pia ſollicitudine prouidebat, ne rerum terrenarum cupiditas ſuorum animos inuaderet. Dicebat namque, quod multi non ſolùm rectores eccleſiarum, ſed etiam ipſi ibidèm Deo degentes, qui ſæculo renunciaſſe videntur, ob id decepti eſſent, quod rebus nimijs abundarent; in tantùm, vt ſæculo denuò ſeruire cogerentur, qui mortui eſſe mundo debuerant. Quapropter frequenter repetebat; Filioli eſtote contenti paupertate Chriſti, ſine qua nemo eſt diues. Noueritis enim, quod beati ſunt pauperes ſpiritu, quibus regnum cœlorum promittitur. Vt quid nos infelices fieri volumus turpiſſimæ cupiditatis ſerui, qui liberi eſſe in Chriſto debemus? Vt quid quaſi in Dei cauſa mundi militiam baiulamus

Terrenarũ rerum ſcontẽptus, præcipua virtus in Monacho.

Matth. 5.

Digitized by Google

mus, cùm Apoſtolus dicat; Nemò militans Deo, implicat ſe negotijs ſecularibus? Neque enim à nobis exigitur, quòd neceſſaria tãtùm retinemus: ſed quia ſuperflua, vt ab ipſis dicitur, poſſidemus; Et vndè miſeri, lati in poſſeſſione eſſe cupimus, inde anguſtiamur in omni opere bono. Et ideo fratres mei, nolite, quaſi pro pietatis opere, ſectãdo auaritiam, poſſeſſionem æternam perdere. Eſtote igitur, quod vos æterna Chriſti vocatio eſſe voluit: vt paupertatẽ Chriſti participando, diuites eſſe cum eo ſine fine mereamini. His quidem ſimilibuſque admonitionibus, cùm eos quotidie corroboraret, conſtruebatur ibidem, non tàm terreſtris monaſterij, quàm cæleſtis patriæ fundamentum. 1.Timot.2.

Inſtante vitę termino, ita fratres intermortuis vocibus compellaſſe fertur; Ego quidem, dilecti fratres, iam iam migraturus, de creditis mihi ouibus rationẽ reddere cogor; vos autem paulò poſt eodèm vocandi, de obedientia & rebellione ſententiam excepturi eſtis. Quare attendite animis, mementote nos vni quandoque, eidemque iudicio ſiſtendos: ſinguli pro ſe rationem reddituri. Ego, ſi fortè ſciens aut ignorans, offendiculo vobis fui, quæſo indulgete: ac votis precibuſque miſerum ſubleuate. Equidem viciſſim, ſi quid in vobis indulgentia ex me neceſſarium: Chriſti vice Iubens elaxo. His ita præmiſſis, ſe totum ad æternitatis conſiderationem comparauit, donec acri correptus febri iam iter ſibi inſtare cognoſceret: cùm ſubitò aſſiſtenti ſibi Epiſcopo acclamat. Ecce Dominus meus IESVS Chriſtus mihi famulo ſuo adeſſe dignatur; quare velociter ſacroſanctos eius pedes deoſculare. Qui, hac voce viri ſancti ingenti pauore concuſſus, penitus quid ageret ignorabat.

Poſt

Poſt hæc ſacroſanctis corporis & ſanguinis Chriſti refectus myſterijs, ſanctam Deo animam tradidit, fratribus aſſiduo luctu gemitibuſque funus eius proſequentibus; quod magno pietatis ſtudio in Baſilica B. Pet. Apoſtoli procuratum, ſub polito miro artificio lapide his verſibus tumulatum eſt.

Moritur.

Hic iacet eximius meritis, venerabilis Abbas
Noſter Adelhardus, dignus honore ſenex.
Regia proſapies, paradiſi iure colonus,
Vir charitate probus, moribus atq; fide.
Quem dum ſub tumulo recolis tu quiſque viator,
Cerne quid es, quid eris, mors quia cũcta rapit.
Nàm poſt octauas Domini hic carne ſolutus:
Succedente die, aſtra petiuit ouans.

Epitaphiũ eius.

MARTYRIVM SS. TRIVM FRATRVM, Argæi, Narciſſi, & Marcellini, quod conſummârunt Anno Redemptoris 316. Syluestri Papæ 3. Conſtantini Imperatoris 11. ſub Licinio in Oriente Imperante. Ex Caſ. Baronio.

Vide Tom. 3. Annal. Eccl.

2. Ianuarij.

LICINIVS cum ad parandam, in Conſtantinum Imperat. Chriſtianiſſimum, expeditionem, tota mente intentus, à prauo dæmone per oracula accepiſſet, nequaquam ſe victoria potiturum, niſi prius cunctos Chriſtianæ fidei cultores internecione deleret, ſtatim præconis voce & edicto, omnibus denũciauit, ne quis Chriſtum profiteretur. Cumque omni tormentorum genere propoſito, fruſtra Chriſtianæ fidei profeſſores, à pietatis ſtudio auertere conaretur, plurimos

Licinius atrociſſimus Chriſtianorum perſecutor.

Digitized by Google

rimos varijs cruciatibus ad cœlos tranſmiſit, nullaque eorum nece exſatiatus, in alios atque alios furore excanduit, Præſideſque ſæuiſſimos, ad eandem crudelitatem dictis factiſque excitauit.

Cæterum, cum execrandum nimis Chriſtianis militibus videretur, aduerſus Chriſtianum Imperatorem, Sanctiſſimæ Crucis vexillo præuio ducentem exercitum, impij Licinij caſtra ſectari, potius quæuis ſupplicia in corporibus perferre, quam conſcientias tanta immanitate polluere maluêre. Eademque de cauſa, inter alios, tres fratres milites in Ponto, Martyrij coronam adepti ſunt. Quorum duo Argæus & Narciſſus gladio perempti, ad coronas euolarunt. **Chriſtianorum militū pietas & Conſtantia.** **Argæus & Narciſſus capite obtruncati.**

Tertius verò ætate Iunior Marcellinus nomine, cum nullis minis ad ſceleratam militiam, armaque contra Chriſtianos capeſſenda adigi poſſet, ad mortem vſque cęſus, & longo carceris ſqualore maceratus, demum in mare merſus, glorioſam planè martyrij palmam conſecutus eſt. **Marcellinus ſubmerſus.**

VITA S. GENOVEFAE VIRGINIS, Ex ea, quæ optima ſide extat apud Surium. Claruit verò temporibus Valentiniani tertij, Imperatoris (qui regnauit anno Domini 429. & ſequentibus) & peruenit vſque ad Clodoueum Francorum Regem, qui regnare cœpit, Anno 484.

Vide Cæſ. Baron. Ann. Tom. 5. & Notation. Not. Marty. Roman. Item 6. tom. Annal.

VIrgo ſanctiſſima Genouefa, in Nemethodorenſi parochia, quæ à Lutetia Pariſiourm ſeptem ferè milliarib. abeſt, Seuero patre, Geron- **3. Ianuarij.** **Genus eius.**

Gerontia matre progenita eſt. Pelagiana in Britãnijs hæreſi acriter graſſante, cùm ad eam reprimendam præclariſſimis ornati virtutibus antiſtites Germanus Antiſiodorenſis & Lupus Trecaſſenus acciti eſſent, accidit, vt illis, per ſupradictam parochiam iter facientibus, ingens vtriuſque ſexus turba, benedictionem flagitans, occurreret. Inter alios verò adoleſcentula, parentum inſiſtẽs veſtigijs, Genouefa illis obuiam fit. Quam Germanus procul intuitus: Fœlices vos (ait ad parentes) tàm venerandæ prolis genitores. Deindè poſtridiè antè quàm diſcederet, adductam ad ſe Genouefam, blandis verbis ad religioſæ vitæ propoſitum complectendum hortari cæpit. Illa ſe eiuſmodi vitæ inſtitutum vehementer exoptare reſpondit. Admiratus in tantilla ętate Dei donum & fidei exordia Pontifex, præſcius futurorum eam Deo deſpondit, nummumque æreum caſu repertam, crucis imagine ſignatum, eidem quaſi pignus quoddam religioſi muneris donat, pręcipiens vt eum perforatum ſuo collo appenſum geſtet, nec vllius deinceps metalli vel margaritarum monilibus ſe ornari ſuſtineat; vti ſic, contemptis mundi huius ornamentis, cœleſtis gratiæ pulchritudine poſſit decorari. Perbreui hac ad eam habita admonitione, in Britannias profectus eſt.

Vide vitam S. Germani Epiſcopi Antiſiodorenſis quã recitat Sur. 31. Iul. to. 4.

Poſt aliquot deindè dies, eius mater ſolemni die ad templum itura, Genouefam domi reſidere iubet. At puella magna inſtantia ſe deuotionis ſtudio templum adire velle clamitat. Mater iræ impotentia ſuperat, filiæ maxillam percutit: ſed non impunè. Nam repentè cęcitate percuſſa biennio pænas luit. Tandem memor vaticinij Germani antiſtitis mater, vocatam ad ſe filiam orat, vt aquam è puteo miſeræ matri hauriat, eamque ſibi por-

Mater quià filiam à Dei laudib. auocat, cęcitate punitur.

porrigat. Paret Genoueſa alacriter, matrique crucis ſigno integram oculorum aciem reſtituit. Recuperat viſum.

Defunctis parentibus, cùm iam Deo manibus epiſcopi conſecrata eſſet, Pariſios commigrans, acri paralyſis morbo correpta eſt: adeò vt nulla prorſus compago ſuis artubus hæreret; totoque triduo ſemianimis iacens, ſolis genibus ſubrubeſcentibus palpitaret. At in hac corporis afflictione conſtituta multa, quæ recuperata ſanitate, ſpiritualibus quibuſdam perſonis indicauit, in ſpiritu vidit.

Ea tempeſtate, Attila Hunnorum Rex, Galliæ prouincias immani cœperat populatione vaſtare; eoque res deducta erat, vt vim illius, furoremque reformidantes Pariſienſes, conſilium diffidẽtiæ plenum de vrbe, cum coniugibus ac liberis fortuniſque omnibus deſerenda caperent. Verùm ſancta Genoueſa magna animi conſtantia, ne tantum in ſe dedecus admitterent, illorum coniuges hortata eſt, vrbemque in qua & natæ & educatæ eſſent, ea animi deſperatione fractæ deſererẽt: ſed potiùs contra hoſtiles & enſes & arma, ſe ſuoſq; maritos ieiunijs & orationibus munirent. Confiderent porrò præſens Dei numen illis affuturum: Lutetiamque nihil mali ab hoſte paſſuram. Matronæ his ancillæ Dei vocibus confirmatæ, ſpem ſuã in Dei miſericordia reponere conſtituunt. Quidam vero ciues, conuenticula, de nece illi inferenda, habere cœperunt. Interea Antiſiodorenſis Archidiaconus, Pariſios aduenieus, & populum magno concurſu de certo mortis genere conſultantem offendens, ſic affatus eſt; Nolite, ô ciues, tantũ facinus mente concipere. Hanc ego, ſanctum Germanum venerabili voce laudare, & vitæ eius merita prædicare crebrò audiui. Eccè, quæ à memo- Pariſienſes Genoueſæ mortẽ moliuntur.

 rata

rato Pontifice per me ad eam allatæ ſunt eulogiæ perſpicite. Hac ſalubri allocutione, nefarios ciuium animos compeſcuit.

Virgo autem ſanctiſſima nè Hunnorum exercitus, propiùs ad vrbem accederet, oratione à Deo impetrauit. A quintodecimo ætatis ſuæ anno ad quinquageſimum vſque, bis in hebdomada, Dominica videlicet die, & quinta feria, exiguo panis hordeacei & fabæ pulmento ieiunium diſſoluit. A vino, toto vitæ ſuæ ſpatio abſtinuit. Pòſt annum quinquageſimum lactis & piſcium vſum, ſed rarò & perparcè, admiſit. Quoties ad cœlum oculos tollebat, lachrymas fundebat.

Eximia eius ſobrietas.

Vicum Catullacenſem, Dionyſij ſepultura celebrem, ſumma veneratione proſecuta eſt. Ardebat ſancta Virgo incredibili amore huic ſanctiſſimo martyri baſilicam eximij operis conſtruendi; ſed cùm nimia rei familiaris anguſtia prohiberetur: rem cum presbyteris contulit. Illis facultatem calcis coquendæ maximè cauſantibus, virgo ſancta, nihil de præpotentis Dei auxilio hæſitans, eos prætereuntium ſententiam auſcultare iuſſit. Obtemperant illi protinus, egreſſique foras, duos inter ſe ſubulcos colloquentes inueniunt; quorũ alter porcum ob paſtum fortaſſis euagantem ſollicitè perquirens, calcariam miræ magnitudinis fornacem in locis deſertis ſe reperiſſe narrabat: alter verò aliam eiuſdem generis fornacem in ſylua ſe inueniſſe dicebat. His auditis presbyteri mirantur, & præ gaudio lachrymantes, Deo gratias agunt. Itaque & illis & ciuibus alacriter opem ferentibus, beatiſſimi martyris Dionyſij baſilica conſtructa eſt. Sed hic quæſo Virginis ſanctitatem attendite.

Claret ſpiritu prophetiæ.

S. Dionyſio baſilicam conſtruit.

Artificibus enim extrema ſiti laborantibus, dum Gene-

Geneſius presbyter, qui inſignem opem ad hanc ſtructuram cõtulit) ad vrbem feſtinus excurreret, Virgo ſancta ad preces cum lachrymis confugit: & vaſi, quod hactenus potum laborantibus præbuerat, ſignum crucis imprimens, effecit, vt ad operis vſque conſummationem potus non deficeret.

Impetrat potũ operarijs à Deo.

In vigilijs obſeruandis mira deuotione flagrabat. Solita namque erat noctem ſabbathi in craſtinam lucem peruigili prece tranſigere. Accidit verò, vt quadam vice, exacto noctis intempeſtæ curriculo ad baſilicam properaret, & cum nimia ventorum importunitate extincto cereo, comites illius virgines in denſis tenebris miſerè oberrarent, Genouefa è manu virginis extinctum arripuit cereum, qui, mirabile dictu, mox accenſus, tutum illis ad baſilicam, iter lumine ſuo aperuit.

Mulier quædam calceamenta pedum eius furto abſtulerat, ſed mox cœcitate percuſſa, iuſto admiſſi ſceleris dolore ſtimulata rediens, illius ſe pedib. proſtrauit. Cuius miſerta virgo, ſignaculo crucis priſtini viſus incolumitatem ei reddidit. Laudini puellam quandam, nouem ferè annis paralyſi diſſolutam, omnibusque membrorum officijs deſtitutam, manu apprehenſam è lecto ſubleuauit, & integræ ſanitati reſtituit. Childericus Francorum rex tametſi à Chriſtiana religione eſſet alienus, ſingulari tamen veneratione virginem proſecutus eſt. Hic cum aliquando duos reos capitis condemnaſſet, ne interuentu virginis, à ſupplicio eripi poſſent, portas occludi iuſſit. At virgo ſancta celeritate, qua poterat maxima, ad portas feſtinat, & ecce confeſtim quaſi ad quoddã iubentis imperium portæ reſeratæ ſunt, miſeriq;

Illuminat cæcam.

Sanat paralyticam.

Reos duos à morte liberat.

Portæ diuinitus reſerantur.

 tam-

iamiam mactandi à mortis diſcrimine liberati.

Simeon ſtilytes Virginis ſanctitatem in ſpiritu cognouit.

Quid hic de Simeone illo mundi huius contẽptore egregio, qui annis ferè quadraginta in columna extra Antiochiam conſtitit, referam? Is admirabilem virginis huius ſanctitatem in ſpiritu optimè cognouit: nam per mercatores virginem Genouefam ſalutari iuſſit, eamque vt pro ſe apud Deum intercederet, rogauit. Pariſijs quodam tempore, homines duodecim tam grauiter à dœmonibus vexati ſunt, vt modò in aëra ſublati, modò ad terram alliſi, omnibus ingentem formidinem incuterent. Hos Dei famula ad S. Dionyſij baſilicam properare iuſſit. Quò ſubſecuta, martyris Chriſti freta ſolatio, oratione ſua ita immundos ſpiritus profligauit, vt illorum abſceſſum, oris nõ ſolùm quærimoniæ, ſed etiam teterrimus fœtor teſtarentur. Fœmina quędam, quam ab immundi ſpiritûs vexatione liberauerat, filium habebat vnicum, qui ludibundus præceps in puteum ruit. A matre verò poſt trium horarum ſpatium extractus, exanimis Genouefæ oblatus eſt. Illa rigidum miſerata, pallio contexit; nec priùs à lachrymis deſtitit, quam victrix vi, filium matri viuum reſtitueret.

Obſeſſi 12, liberantur.

Suſcitat mortuum.

A ſancto Epiphaniæ die ad cœnam vſque Dominicam, excellentiùs pietatis ſtudio incumbere volens, arctiſſimè ſeſe intra cellulæ ſuæ penetralia concluſerat. Cumque quædam mulier, quidnam ageret curioſiùs ad cellulę oſtium exploraret, ſtatim ſe oculis captam ſenſit: improbi conatûs pœnas luens. Sed ſancta virgo, expleto conſuetudinis ſuæ officio, precum ſuarum interceſſione lumen amiſſum reformauit.

Aliæ cęcæ reſtituit viſum.

Pariſienſibus diuturno belli graſſantis excidio exhauſtis, & extrema inopia laborantibus, Virgo ſan-

ſancta,tanta miſerorum calamitate permota, afflictis alimoniam aliundè comparare ſtatuit. Nauim igitur conſcendit, ſed aduerſo ſuperato flumine, ad arborem quandam nauigantibus adeò exitioſam, vt naufragij periculum minaretur, peruenerunt. Cumque nautæ inter ſe, quid factu optimum eſſet, conſultarent illa ad ſolita orationis præſidia confugiente, nautæ nullo ferè ſecurium ictu, arborem radicitus euellunt. Ad vrbem tandem, quò tendebat, cœpto pergens itinere, deuenit. Iamque ſanctitatis fama, eam anteceſſerat. Ecce enim tribunus quidam Paſſius nomine, vix vrbem ingreſſam, precibus multis ad vxorem paralytici humoris pondere tam miſerè oppreſſam, vt corpore velut præmortuo, anima tantùm, quodam hoſpitij iure in illa demoraretur, perduxit. Virgo Genouefa, quæ tota omnibus benignè faciendi ſtudio mirabiliter incenſa erat, ſigno crucis illi benedixit, & integrum membrorum omnium vſum reſtituit.

Proſpicit Pariſienſib. de annona in extrema neceſſitate.

Secundò curat paralyticam.

His in ea vrbe, non ſine ſingulari Dei gratia, virtutibus perpetratis, cum nauibus vario ciborũ genere, ex animi ſententia onuſtis Pariſios redire maturauit; ſed vi turbinis, naues inter rupes & arbores impulſæ, omnem ſalutis ſpem auferunt. Hic ſublatis in cœlum manibus Genouefa, naues à præſenti ſubmerſionis periculo liberat, & proſpero deindè curſu Lutetiam deducit, ciueſque dira confectos fame, alimentorum copia ad priſtinum corporum ſtatum & robur, reducit.

Longum nimis foret omnes, quas ſurdis, mutis obſeſſis, & varijs corporis animique languoribus oppreſſis, miſerationes exhibuit, recenſere. Vnũ hoc tantùm, ex quo, quàm inſigni miraculorum

Varia eius fuêre miracula.

virtute virgo Genoueſa claruerit, facilè intelligi poteſt, referam. Puerulus quidam Meroneus nomine à natiuitate cęcus, ſurdus & claudus. ad ſanctam Virginem obtinendæ ſalutis cauſa Pariſios, à parentibus eſt allatus: qui ab ea benedicti olei vnctione delibutus, & cruce ſignatus, integram adeptus ſanitatem cum parentibus domum ſe recepit. Similiter dœmoniacus quidam impetrandæ ſanitatis cauſa à parentibus ad eam miſſus erat. Illa ſacro eum oleo curare nititur, ſed cùm pixidem oleo vacuam, & Epiſcopum qui oleum ſacraret, abſentem cerneret: ardentibus precibus à Domino & oleum, & eiuſdem olei vnctione, dœmoniaco ſanitatem impetrauit. Ego verò (inquit auctor) poſt *tricenos, ab obitu eius annos, quo tempore ad eius conſcribendam vitam animum appuli. in imo ampullæ oleum, quod ea orante, creuerat, vidi. Tandem annos ampliùs octoginta fœlici emenſa curſu Virgo Genoueſa, peregrina mundo, venerabilis populo, deuota Chriſto, diem clauſit extremum, tertio Nonas Ianuarij. Cuius venerabile corpus requieſcit in Conuentu Apoſtolorum Petri & Pauli, in monte Pariſijs.

* alias tercenos.

Migrat è vita.

MARTYRIVM S. ANTERI, PONTIficis Romani, ex Cæſare Baronio. Paſſus eſt anno Domini Natalis 238. Maximini Imperatoris 2.

Vide Tom. 2. Annal. Eccl.

3. Ianuarij. Patria eius.

ANterus Patre Romulo, è Græcia oriundus, vir pietate clarus, S. Pontiano, in Sardinia Inſula, martyrio coronato in dignitate Pontificia ſuccedere meruit. Qui ſummo ſtudio atque

Martyrum certamina

tque diligentia res geſtas martyrum, eorumque ꝑræclara certamina, perpetuis litterarum mo-ꝑumentis, mandari curauit. Indignum namque ſtatuebat, vna cum vita, benè agentium memoriam aboleri, è qua tantus, tamque eximius, ad omnem poſteritatem dimanat fructus. Igitur cum ſedulò in id opus incumberet, martyrumque certamina, à contemptu & obliuione, dictis factiſque vindicaret, ad eandem martyrij gloriam, menſe vixdum in Pontificatu exacto, peruenire meruit. Maximinus namque Imperator, qui præcipua in Chriſtianos crudelitate ſæuiebat, Romæ, per Vitalianum, Prætorio, & Sabinum vrbi præfectos, eum comprehendi, vitaque fragili hac & caduca ſpoliari iuſſit. *ſedulò deſcribi curat.*

Vnicam vir ſanctus, Decembri menſe, ordinationem fecit, in qua Antiſtitem vnum, in Ciuitate Fundis Campaniæ conſecrauit. Succeſſorem verò habuit Fabianum, ſanctitate & eruditione inclytum, atque poſtremò Martyrij corona ſimiliter decoratum. *Ordinationes eius.* *Succedit eius Fabianus.*

MARTYRIVM SS. CYRINI, PRIMI, *& Theogenis, quod exegêre, ſub Licinio Anno à Partu virgineo trecenteſimo decimoſexto. Sylueſtri Romani Pontificis tertio. Conſtantini Imperator. vndecimo. Ex eo quod habetur apud Baron.* *vide Cæſ. Baro. Tom. 3. Ann. Eccl.*

CVM Licinius Orientalium Imperator, omnes bellicæ artis machinas, in Conſtantini perniciem expediret, cunctoſq; ſub ſignis ſuis *3. Ianuarij.*

Cizicum primaria ciuitas in Helleſponto.

Chriſtianos, ad nefanda idolorum ſacrificia compelleret, in Cizico primaria Helleſponti ciuitate, Cyrinus, Primus, atque Theogenes militari gloria illuſtres, ſed Chriſtiana militia illuſtriores, quod arma aduerſus Chriſti fideles ſumere recuſarent, præclarum martyrij certamen magna virtutis conſtantia peregerunt. Et quidem Cyrinus atque Primus, quibus excarnificati ſupplicijs, ex mortalitatis ergaſtulo migrârunt, litterarum monumentis proditum non eſt. Theogenis verò certamen, inuictumque animi robur fertur fuiſſe huiuſmodi.

Ignoratur genus martyrij Cirini & Primi militum.

Certamen Theogenis militis.

A Patre verò Chriſtiano, cum ad omnem iuſtitię pietatisque rationem optimè eſſet inſtitutus, alijs ſimiliter, egregia vitæ, morumque probitate, prçlucebat. Vnde à ſceleratis commilitonibus accuſatus, atque ad Legionem, quæ Sera Traiana dicebatur, perductus, cum intrepidus Chriſtianæ fidei profeſſionem ederet, mox atrociſſimis eſt fatigatus ſupplicijs. In quatuor namque palos diſtentus, à Centurionibus octodecim, fuſtibus eſt diutiſſime cçſus. Deinde in carcerem miſſus, clauiſque quatuor in neruo confixus, magna virtutis conſtantia, atrox ſupplicij genus ſuperauit. Nec deſeruit inuocantem ſe Chriſtus Dominus, qui decertantem viriliter, viſitare, vireſque ad certam victoriæ ſpem conferre dignatus eſt. Fertur concentus vocum ſuauiſſimus, ad ipſas cuſtodum aures dimanaſſe, animoſque omnium ad fidem vehementer inflammaſſe.

Legio, Sera Traiana appellata.

Atrociſſimè cruciatur.

A Christo Domino, inter tormenta, viſitatur & confortatur.

Porrò Theogenes eductus è carcere, Tribuni ſui ſententia, in mare præcipitatus, præclaram martyrij coronam, cum magna fortitudinis, & ſpiritualis conſolationis teſtificatione, adeptus eſt.

Mergitur in mare.

Digitized by Google

eſt. Lux namque cælitus eum circumdedit, quæ carnificum oculos tanta claritate perſtrinxit, vt obducta caligine palpitarent, agnitaque perfidia martyris auxilium ſupplices implorarent. Qui ſalutaribus vndis per Chriſtianos expiati, nono poſt die, & priſtina oculorum luce, & nouo S. Spiritûs gaudio donati ſunt. Corpus verò martyris, vndarum impulſu ad littus iactatum, magno Chriſtianorum gaudio iuxta muros ciuitatis, in villa Adamanti nomine: ſepultum eſt.

Miraculum.

Carnifices ad Chriſtũ conuerſi, Baptizãtur.

Locus ſepulturæ S. Theogenis mart.

PRAECLARVM CERTAMEN S. PETRI Aulani, ab Anaſtaſio S. R. E. Bibliothecario, latinitati donatum, Conſummatum verò ſub Maximiano Imperat. qui regnauit Anno Chriſti Saluatoris 301. & ſequentibus. Sunt autem hæc eius Paſsionis acta, planè germana.

Vide Cæſ. Bar. in not. Rom. Mart.

Item Tom. 2. Annal.

Petrus, qui & Balſamus dictus eſt, à finibus Eleutheropolitanæ ciuitatis oriundus, tempore perſecutionis comprehenſus, Seuero præſidi oblatus eſt. A quo de nomine, genere & officio percunctatus reſpondit, paterno ſe nomine Balſamum, baptiſmatis verò gratia Petrum appellari: genere Chriſtianum; cuius officium cum nulla ſæculi huius dignitate comparari poſſit. Cum Præſes. Parenteſne tibi ſunt? Reſpondit Petrus; Chriſtus me omnia, cùm pro eius nominis confeſſione certandum eſt, denegare docuit. Ad quæ Præſes: Noſti, inquit, inuictiſſimorum præceptum Imperatorum, quo vel dijs tibi ſacrificandum, vel diris ſupplicijs & cruciatibus morien-

3. Ianuarij.

dum eſt? Imo, inquit martyr, noui ego ſummi & omnipotentis Dei & regis mei præceptum, quo, ſceleratis falſorum deorum cultoribus acerbiſſimum, in omni ſæculorum æternitate ſupplicium, ſubeundum eſt. Ad quæ blanda leniq́ue voce Præſes ſubintulit; Præbe mihi te dicto audientem, ô Petre, tuiq́ue miſerere: & dijs ſacrifica. Cui excelſo animo martyr reſpondit; Præclarè mei miſertus fuero, ſi nec dijs ſacrificauero, & pro Chriſti gloria in veritatis confeſſione occubuero; quare rumpe moras & tuorum mandata Imperatorum exequere. Tunc Præſes ſuſpendi eum iubet, ſuſpēſumq́ue, quo animo affectus eſſet, interrogat; Cui Petrus, Iube adhiberi vngulas, ego enim in Chriſti confeſſione perſeuero.

Præclara martyris vox.

Torquetur igitur fortiter Dei martyr, ſed cùm nulla omninò doloris ſignificatione data, voce iucunda pſalleret; vnam petij à Domino hanc requiram, vt inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ, Præſes iracundiæ facibus vehementer inflāmatus, alios accedere carnifices iuſſit. Turba verò crudeli ſpectaculo, propter ingentem ſanguinis vim, ex omni corporis parte in terram defluentem, ad miſericordiam excitata: clamare cœpit. Miſerere tui ô homo, dijsq́ue, vt te ab his pœnis eripias, ſacrifica. Ad quæ conſtanti inuictoq́ue animo martyr; Hæ pœnæ nullæ ſunt, nec aliquem mihi grauioris doloris ſenſum incutiūt; ſed ſi à veri Dei confeſſione, ad impium inanium deorum cultum defecero, tum demùm in veras horribilesq́ue pœnas, nullo vnquam temporis ſpatio finiendas, incidam. Tum rurſus ad Chriſti martyrem conuerſus Præſes ait; Petre, niſi pœnitentia ductus dijs ſacrificaueris, ego te morti, ſententia condemnatum, tradam. Et hoc eſt, inquit mar-

Pſallit in tormentis. Pſalm. 26.

Conſtantia eius.

Digitized by Google

martyr, quod tota mentis auiditate expecto. Tunc Præſes hanc in eum ſententiam tulit. Petrum, inuictiſſimorum principum contemptorem; propter legem Dei ſui cruci affigi præcipio. Sic venerabilis Chriſti athleta, fœlici agone apud Aulonam ciuitatem, tertio Nonas Ianuarij, ſub Maximiano Imperatore finem ſuum compleuit. Cruci affigitur.

INSIGNE MARTYRIVM S. GORDII Militis, ex eo quod eſt, à S. Baſilio magno, oratione Panegyrica conſcriptum. Quod ſpontaneus ſubijt, anno Incarnati verbi 304. ſub Galerio Maximiano, in Oriente ſolo poſt Diocletianum regnante, anno eius Imperij 1.

Vide Cæſ. Baro. Tom. 2. Annal.

SAnctus Gordius ciuis Cęſarienſis, egregia militiæ laude præcellens, cunctis inter ordines militibus præſtantior habitus, centurionis dignitate eminuit. Cùm autem impius, qui tũc imperitabat tyrannus, virus ſuæ feritatis in Chriſtianum nomen effunderet, totaque vrbe, ne quis Chriſtum adoraret, crudeli mortis propoſito edicto pręconis tuba ſanaret, & idola interim adorãda, lignea lapideaq; hominũ ſimulachra, pro vero numine colẽda proponerentur, totaq; ciuitas, rei nouitate attonita, tumultuaretur, & miſerabili mulierũ & puerorũ eiulatu cõpleretur, inſonteſque Chriſtiani indignis modis ad cædẽ raperentur, Pater filiũ, filius patrẽ accuſaret, frater aduerſus fratrẽ inſaniret, ſeruus domino inſultaret, adeoque diabolicis artib. hominum animi affecti tenerẽtur, vt veluti in tenebris agentes, ſeſe minimè cognoſcerent, generoſus Centurio Gordius, ardẽtiſſi-

3. Ianuarij.

Galerius Maximianus.

Dira perſecutio Chriſtianorum.

Spontaneũ eligit exilium.

tiſſimo Chriſti amore inflammatus, nè inter vana idola cum magno pietatis ſuæ periculo vitam duceret abiecto militiæ balteo ſpontè ſibi exilium delegit: relictisque honoribus, relictis omnis generis facultatibus, ſeruis, propinquis, amicis, voluptatibus, & rebus alijs, quas cæteri magno ſtudio parare ſolent, ad vaſta deſerta, & hominibus inuia loca contendit: vbi ſedula meditatione, quàm ſit fallax & inanis vita humana, ac ſomnij phantaſmatis æquiparanda intentus, in ſupernæ illius vocationis amorẽ mirabiliter exarſit; ac veluti fortis athleta ſeſe ieiunijs, orationibus, ſtudijs demum diuinæ eruditionis probè exercitatum & ad certamen inſtructum animaduertens, hunc maxime diem obſeruauit, in quo frequens ciuitas, viſendo equeſtri ſpectaculo erat intenta; quod hoc in loco ea tempeſtate in Martis, ſeu potiùs furentis bellorum dæmonis honorem celebrabatur. Populus omnis ex edito ſpectabat, nec vllus deerat; non Iudæus, non Gentilis, non item Chriſtianorum multitudo, quæ negligenter viuebat, & cum vanitatis concilio commixta ſedebat, non declinans conuentus malignantium, ſed & ipſa tùm equorum curſum, & aurigarum agilitatem ſpectabat. Plenum erat ſtadium, & omnis iàm turba conſederat, equeſtre certamen videre intenta.

Gordius ſpontè in certamen prodit. Rom. 10.

Tunc magnanimus ac fortis heros, per montis cliuum in theatrum properans, non populum horruit, non quàm hoſtilibus ſe manibus traderet penſitauit: ſed corde intrepido & animo excelſo in eminentiori theatri parte ſtans, ingenti voce exclamauit illud Apoſtoli: Eccè inuentus ſum ab ijs qui me non quærunt: his qui me non interrogabant, palàm apparui. Quibus ſanè verbis ſe in

Digitized by Google

ſe in eum veniſſe locum ſignificauit, minimè coactum: ſed vltrò ſe ad certamen exhibuiſſe. Saluatoris exemplum ſecutum, qui cum per atram noctem, minime videretur, ſe Iudæis manifeſtauit. Omnium igitur oculos ſtatim in ſe conuertit. Erat enim aſpectu horridus, & quòd montana diu incoluerat, ſqualenti capillo, barba promiſſa, veſte obſita, corpore toto aridus, pera præcinctus, baculo innixus. Quę ſanè omnia horrorem quendam, vulgo aſpicienti incutiebant: ſimul & eum illuſtrem magnoperè reddebant. Vbi autem, quis eſſet, cognitus fuit, gentilium ſimul & Chriſtianorum clamor eſt ortus; his quidem ob gaudium ſui commilitonis exultantibus: illis verò, qui repugnant veritati, iudicis animum ad eius cædem accendentibus.

Habitus eius.

Igitur clamor atque tumultus omnia complebat, equos, currus, aurigas iam deſpiciebant. Fruſtrà rotarum ſtridor aërem verberabat, nullus, aliud quàm Gordiũ videre malebat: nullus quam Gordium verba ſonantem audire ſtudebat. Totum denique theatrum murmure, more venti per aëra ſonantis, perſtrepebat, & equorum curſum ſuperabat. Vbi verò per præconem ſilentium imperatum, conticuêre buccinæ, ſopitæ fiſtulæ, varia muſicorum inſtrumenta ſiluêrunt, ſolus aſpiciebatur Gordius, ſolus audiebatur. Hinc ad Præſidis tribunal, qui tùm in eodem loco ſedebat, certamenque inſtituebat, confeſtim adductus, & ab eo quiſnam, aut cuiâs eſſet interrogatus, & patriam & generis & dignitatis locum, quem tenuerat: præterea cauſam fugæ, ac reditûs pariter enarrauit. Reuerſus ſum, inquit, palàm oſtendens, quod tua edicta nihil omninò curo: ſed Ieſum Chriſtum ſpem meam, meumque præſidium profiteor.

Siſtitur tribunali.

Præclara vox martyris, & animi magnitudo.

Improbum & ſtultum conſilium.

enim Deum verba, ſed loquentis animum inſpicere.

At ille tanquàm cautes immota maris, exagitantibus fluctibus, nulla vi, nulloque verborum impulſu quaſſatus, in cœpto propoſito inexorabilis permanſit. Cumque mentis acie huc illuc circumcurſantem diabolum, & eius impulſu ac arte hinc lachrymas oriri, inde vim eloquentiæ ſuadendique copiam ſubminiſtrari animaduerteret, illud Domini verbum flentibus ait: Nolite flere ſuper me, ſed flete ſuper Dei inimicos, qui in Chriſtianos hoſtili animo graſſantur. Ipſos, inquam, flete, qui ignem nobis parant: ſibimet gehennæ incendia, iramque in die iræ theſaurizantes. Meum ſolicitare aut emollire animum deſinite. Ego enim pro nomine Domini Ieſu Chriſti, mille pericula milleque mortes, ſi opus foret, adire ſum paratus. Alijs verò qui Chriſtum ore negare adhortabantur, reſpondit; lingua quidem, quam Chriſti gratia retineo, adduci non poſſum, vt ſuum neget auctorem. Corde namque credimus ad iuſtitiam, ore verò confitemur ad ſalutem. Negem ego Deum meum, in cuius cultu ſum educatus? Nonne cælum, ſol & aſtra omnia, lumen mihi clauderent ſuum? Credam profectò, humum quam pedibus tero, mihi ruituram. Nolite errare, Deus nequaquam irrideri poteſt. Ex ore noſtro nos iudicat. Ex noſtris, inquam, verbis nos ſeruat & damnat. Nonne tremendam Domini ſententiam audiſtis: Qui me negabit coram hominibus, negabo & ego eum coram patre meo qui in cęlis eſt? Mihi conſulitis vt Deum nôſſe diſſimulem? Quamobrem? vt vitam porrogem, mortem differam? dies adijciam? At ſupernæ vitæ longæuos perdam annos: An vt corporis cruciatus effugiam?

Rom. 10.

Galat. 6.
Luc. 19.
Matth. 12.
Matth. 10.

fugiam? At ſic non videbo bona iuſtorum. Nam iri perditum dedita opera, & fraude ac dolo ſæuas tartari pœnas mercari, manifeſta inſania eſt. Vobis igitur conſulo, ſi malè ſapitis: ſapientiam ac veritatem diſcite. Si verò diſſimulatis, temporiq; obſequimini: vos hortor rogoque, relicto mendacio vera loquimini, dicite quoniam Dominus noſter Ieſus Chriſtus in gloria eſt Dei Patris. Nam hanc vocem emittet lingua quando in nomine Ieſu omne genu flectetur, cœleſtium, terreſtrium, & infernorum. Omnes profectò morti ſumus obnoxij, ſed non omnes inclytam martyrij palmam ſortiuntur. Non igitur naturalem vitæ curſum præſtolemur; mundana funera, ſupremas noſtrorum lachrymas deſpiciamus: cæleſtem gloriam, violenta immaturaq; morte præueniamus. Velociter ex hac vita quæ potiùs eſt interitus, longus dicenda, breui quidem labore ad vitam veram commigremus. Quid miſeri ſupremum ætatis finem, inutilem, ſterilem, infructuoſum, ſtultum, vanum, hominibus pariter & brutis communem exſpectatis? Quicunque enim nati ſunt, aut ſenio tabeſcunt, aut ægritudine corporis reſoluuntur, aut violento, improuiſoque caſu aliquo concidunt. Sit pro neceſſitate voluntas. Quanquàm etiamſi ſempiterna eſſent terrena iſta, nihilominùs ſic quoque pro cæleſtibus commutanda eſſent. Verùm quoniam fluxæ fragileſque ſunt, & illorũ comparatione magnoperè indignæ, quis furor in his inuigilare, & illorum ſtudio ſpem illam beatam credentibus repoſitam negligere?

Philipp. 2.

Exhortatio ad martyriũ

Hæc vbi dixit Chriſti miles, crucis ſe ſigno communiuit, & animi magna conſtantia, vultu intrepido, colore nuſquam mutato, ad ſupplicium hilaris contendit: vbi tantam cordis præ ſe fe-

Crucis ſigno ſe munit.

Cizicum primaria ciuitas in Helleſponto.

Chriſtianos, ad nefanda idolorum ſacrificia compelleret, in Cizico primaria Helleſponti ciuitate, Cyrinus, Primus, atque Theogenes militari gloria illuſtres, ſed Chriſtiana militia illuſtriores, quod arma aduerſus Chriſti fideles ſumere recuſarent, præclarum martyrij certamen magna virtutis conſtantia peregerunt. Et quidem Cyrinus atque Primus, quibus excarnificati ſupplicijs, ex mortalitatis ergaſtulo migrârunt, litterarum monumentis proditum non eſt. Theogenis verò certamen, inuictumque animi robur fertur fuiſſe huiuſmodi.

Ignoratur genus martyrij Cirini & Primi militum.

Certamen Theogenis militis.

A Patre verò Chriſtiano, cum ad omnem iuſtitię, pietatiſque rationem optimè eſſet inſtitutus, alijs ſimiliter, egregia vitæ, morumque probitate, prelucebat. Vnde à ſceleratis commilitonibus accuſatus, atque ad Legionem, quæ Sera Traiana dicebatur, perductus, cum intrepidus Chriſtianæ fidei profeſſionem ederet, mox atrociſſimis eſt fatigatus ſupplicijs. In quatuor namque palos diſtentus, à Centurionibus octodecim, fuſtibus eſt diutiſſime cęſus. Deinde in carcerem miſſus, clauiſque quatuor in neruo confixus, magna virtutis conſtantia, atrox ſupplicij genus ſuperauit. Nec deſeruit inuocantem ſe Chriſtus Dominus, qui decertantem viriliter, viſitare, vireſque ad certam victoriæ ſpem conferre dignatus eſt. Fertur concentus vocum ſuauiſſimus, ad ipſas cuſtodum aures dimanaſſe, animoſque omnium ad fidem vehementer inflammaſſe.

Legio, Sera Traiana appellata.

Atrociſſimè cruciatur.

A Chriſto Domino, inter tormenta, viſitatur & confortatur.

Porrò Theogenes eductus è carcere, Tribuni ſui ſententia, in mare præcipitatus, præclaram martyrij coronam, cum magna fortitudinis, & ſpiritualis conſolationis teſtificatione, adeptus eſt.

Mergitur in mare.

Digitized by Google

eſt. Lux namque cælitus eum circumdedit, quæ carnificum oculos tanta claritate perſtrinxit, vt obducta caligine palpitarent, agnitaque perfidia martyris auxilium ſupplices implorarent. Qui ſalutaribus vndis per Chriſtianos expiati, nono poſt die, & priſtina oculorum luce, & nouo S. Spiritûs gaudio donati ſunt. Corpus verò martyris, vndarum impulſu ad littus iactatum, magno Chriſtianorum gaudio iuxta muros ciuitatis, in villa Adamanti nomine: ſepultum eſt.

Miraculum.

Carnifices, ad Chriſtũ conuerſi, Baptizãtur.

Locus ſepulturæ S. Theogenis mart.

PRAECLARVM CERTAMEN S. PETRI Aulani, ab Anaſtaſio S. R. E. Bibliothecario, latinitati donatum, Conſummatum verò ſub Maximiano Imperat. qui regnauit Anno Chriſti Saluatoris 301. & ſequentibus. Sunt autem hæc eius Paſsionis acta, planè germana.

Vide Cæſ. Bar. in not. Rom. Mart.

Item Tom. 2. Annal.

PEtrus, qui & Balſamus dictus eſt, à finibus Eleutheropolitanæ ciuitatis oriundus, tempore perſecutionis comprehenſus, Seuero præſidi oblatus eſt. A quo de nomine, genere & officio percunctatus reſpondit, paterno ſe nomine Balſamum, baptiſmatis verò gratia Petrum appellari: genere Chriſtianum; cuius officium cum nulla ſæculi huius dignitate comparari poſſit. Tum Præſes. Parenteſne tibi ſunt? Reſpondit Petrus; Chriſtus me omnia, cùm pro eius nominis confeſſione certandum eſt, denegare docuit. Ad quæ Præſes: Noſti, inquit, inuictiſſimorum præceptum Imperatorum, quo vel dijs tibi ſacrificandum, vel diris ſupplicijs & cruciatibus morien-

3. Ianuarij.

dum eſt? Imo, inquit martyr, noui ego ſummi & omnipotentis Dei & regis mei præceptum, quo, ſceleratis falſorum deorum cultoribus acerbiſſimum, in omni ſæculorum æternitate ſupplicium, ſubeundum eſt. Ad quæ blanda leniq́ue voce Præſes ſubintulit; Præbe mihi te dicto audientem, ô Petre, tuiq́ue miſerere: & dijs ſacrifica. Cui excelſo animo martyr reſpondit; Præclarè mei miſertus fuero, ſi nec dijs ſacrificauero, & pro Chriſti gloria in veritatis confeſſione occubuero; quare rumpe moras & tuorum mandata Imperatorum exequere. Tunc Præſes ſuſpendi eum iubet, ſuſpẽſumq́ue, quo animo affectus eſſet, interrogat; Cui Petrus, Iube adhiberi vngulas, ego enim in Chriſti confeſſione perſeuero.

Præclara martyris vox.

Torquetur igitur fortiter Dei martyr, ſed cùm nulla omninò doloris ſignificatione data, voce iucunda pſalleret; vnam petij à Domino hanc requiram, vt inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ, Præſes iracundiæ facibus vehementer inflãmatus, alios accedere carnifices iuſſit. Turba verò crudeli ſpectaculo, propter ingentem ſanguinis vim, ex omni corporis parte in terram defluentem, ad miſericordiam excitata: clamare cœpit. Miſerere tui ô homo, dijsq́ue, vt te ab his pœnis eripias, ſacrifica. Ad quæ conſtanti inuictoq́ue animo martyr; Hæ pœnæ nullæ ſunt, nec aliquem mihi grauioris doloris ſenſum incutiũt; ſed ſi à veri Dei confeſſione, ad impium inanium deorum cultum defecero, tum demùm in veras horribilesq́ue pœnas, nullo vnquam temporis ſpatio finiendas, incidam. Tum rurſus ad Chriſti martyrem conuerſus Præſes ait; Petre, niſi pœnitentia ductus dijs ſacrificaueris, ego te morti, ſententia condemnatum, tradam. Et hoc eſt, inquit mar-

Pſallit in tormentis. Pſalm. 26.

Conſtantia eius.

artyr, quod tota mentis auiditate expecto. Tunc præſes hanc in eum ſententiam tulit. Petrum, inuictiſſimorum principum contemptorem, propter legem Dei ſui cruci affigi præcipio. Sic venerabilis Chriſti athleta, fœlici agone apud Auloam ciuitatem, tertio Nonas Ianuarij, ſub Maximiano Imperatore finem ſuum compleuit. Cruci affigitur.

NSIGNE MARTYRIVM S. GORDII *Militis, ex eo quod eſt, à S. Baſilio magno, oratione Panegyrica conſcriptum. Quod ſpontaneus ſubijt, anno Incarnati verbi 304. ſub Galerio Maximiano, in Oriente ſolo poſt Diocletianum regnante, anno eius Imperij 1.*

Vide Cæſ. Baro. Tom. 2. Annal.

SAnctus Gordius ciuis Cęſarienſis, egregia militiæ laude præcellens, cunctis inter ordines militibus præſtantior habitus, centurionis dignitate eminuit. Cùm autem impius, qui tūc imperitabat tyrannus, virus ſuæ feritatis in Chriſtianum nomen effunderet, totaque vrbe, ne quis Chriſtum adoraret, crudeli mortis propoſito edicto pręconis tuba ſanaret, & idola interim adorāda, lignea lapideaq; hominū ſimulachra, pro vero numine colēda proponerentur, totaq; ciuitas, rei nouitate attonita, tumultuaretur, & miſerabili mulierū & puerorū eiulatu cōpleretur, inſonteſque Chriſtiani indignis modis ad cædē raperentur, Pater filiū, filius patrē accuſaret, frater aduerſus fratrē inſaniret, ſeruꝰ domino inſultaret, adeoque diabolicis artib. hominum animi affecti tenerētur, vt veluti in tenebris agentes, ſeſe minimè cognoſcerent, generoſus Centurio Gordius, ardētiſſi-

3. Ianuarij.

Galerius Maximianus.

Dira perſecutio Chriſtianorum.

tiſſimo Chriſti amore inflammatus,nè inter vana idola cum magno pietatis ſuæ periculo vitam duceret abiecto militiæ balteo ſpontè ſibi exilium delegit: relictisque honoribus, relictis omnis generis facultatibus, ſeruis, propinquis, amicis, voluptatibus, & rebus alijs, quas cæteri magno ſtudio parare ſolent,ad vaſta deſerta,& hominibus inuia loca contendit:vbi ſedula meditatione,quàm ſit fallax & inanis vita humana, ac ſomnij phantaſmatis æquiparanda intentus,in ſupernæ illius vocationis amorē mirabiliter exarſit;ac veluti fortis athleta ſeſe ieiunijs,orationibus,ſtudijs demum diuinæ eruditionis probè exercitatum & ad certamen inſtructum animaduertens, hunc maxime diem obſeruauit, in quo frequens ciuitas, viſendo equeſtri ſpectaculo erat intenta; quod hoc in loco ea tempeſtate in Martis, ſeu potiùs furentis bellorum dæmonis honorem celebrabatur. Populus omnis ex edito ſpectabat, nec vllus deerat; non Iudæus, non Gentilis, non item Chriſtianorum multitudo,quæ negligenter viuebat, & cum vanitatis concilio commixta ſedebat, non declinans conuentus malignantium, ſed & ipſa tùm equorum curſum, & aurigarum agilitatem ſpectabat. Plenum erat ſtadium, & omnis iàm turba conſederat, equeſtre certamen videre intenta.

Spontaneũ eligit exilium.

Tunc magnanimus ac fortis heros, per montis cliuum in theatrum properans, non populum horruit, non quàm hoſtilibus ſe manibus traderet penſitauit: ſed corde intrepido & animo excelſo in eminentiori theatri parte ſtans, ingenti voce exclamauit illud Apoſtoli: Eccè inuentus ſum ab ijs qui me non quærunt:his qui me non interrogabant, palàm apparui. Quibus ſanè verbis

Gordius ſpontè in certamen prodit. Rom.10.

ſe in

ſe in eum veniſſe locum ſignificauit, minimè coactum: ſed vltrò ſe ad certamen exhibuiſſe. Saluatoris exemplum ſecutum, qui cum per atram noctem, minime videretur, ſe Iudæis manifeſtauit. Omnium igitur oculos ſtatim in ſe conuertit. Erat enim aſpectu horridus, & quòd montana diu incoluerat, ſqualenti capillo, barba promiſſa, veſte obſita, corpore toto aridus, pera præcinctus, baculo innixus. Quę ſanè omnia horrorem quendam, vulgo aſpicienti incutiebant: ſimul & eum illuſtrem magnoperè reddebant. Vbi autem, quis eſſet, cognitus fuit; gentilium ſimul & Chriſtianorum clamor eſt ortus; his quidem ob gaudium ſui commilitonis exultantibus: illis verò, qui repugnant veritati, iudicis animum ad eius cædem accendentibus.

Habitus eius.

Igitur clamor atque tumultus omnia complebat, equos, currus, aurigas iam deſpiciebant. Fruſtrà rotarum ſtridor aërem verberabat, nullus, aliud quàm Gordiũ videre malebat: nullus quam Gordium verba ſonantem audire ſtudebat. Totum denique theatrum murmure, more venti per aëra ſonantis, perſtrepebat, & equorum curſum ſuperabat. Vbi verò per præconem ſilentium imperatum, conticuêre buccinæ, ſopitæ fiſtulæ, varia muſicorum inſtrumenta ſiluêrunt, ſolus aſpiciebatur Gordius, ſolus audiebatur. Hinc ad Præſidis tribunal, qui tùm in eodem loco ſedebat, certamenque inſtituebat, confeſtim adductus, & ab eo quiſnam, aut cuiâs eſſet interrogatus, & patriam & generis & dignitatis locum, quem tenuerat: præterea cauſam fugæ, ac reditûs pariter enarrauit. Reuerſus ſum, inquit, palàm oſtendens, quod tua edicta nihil omninò curo: ſed Ieſum Chriſtum ſpem meam, meumque præſidium profiteor.

Siſtitur tribunali.

Præclara vox martyris, & animi magnitudo.

Digitized by Google

teor cumq́ue acceperim te reliquos homines crudelitate ſuperare, hoc ſanè tempus, explẽdo meo voto maximè idoneum ſumpſi.

Dira ei minatur præſes.

His ſanè verbis, velut ignis ira præſidis accenſa, & quicquid in eo furoris erat, in hunc ſubitò conuertens: Præſtò ſint, inquit, lictores, flagella, plumbatæ, corpus rotis ſcindatur, in equulio ſuſpendatur, omne tormentorum genus excogitetur. Feroces adſint feræ, igni tradatur, gladio feriatur, in altum barathrum deijciatur. Ad hæc martyr; Damnum me facere profectò videor, ſi ſæpiùs varijsq́ue modis exſtingui, variaq́ue pro Chriſto pati ſupplicia nequeo. Quem vt in ſe confirmaret animum, in cœlum oculos tollens, ſacra pſalmorum carmina decãtabat. Dominus mihi adiutor non timebo quid faciat mihi homo. Et rurſus: Non timebo mala quoniã tu mecum es & alia iſtis germana. Tantumq́; abfuit, vt intentatas horreret pœnas, vt eas vltrò in ſe prouocaret, ſupplicijq́ue moras vehementer increparet. Quid, inquit, tardatis? Quid ſtatis? Corripite corpus, membra fruſtratim cędãtur Nolite mihi beatam ſpem inuidere. Quantò enim plus mihi tormentorum acceſſerit, tantò plus referam pręmiorum. Res enim in hac vita aduerſæ, nobis apud Deum perpetuam pariunt voluptatem. Si vulnera mille ac cicatrices patimur, in reſurrectione ſplendido induemur amictu. Pro contumelia atque ignominia, palmas coronaſq́ue aſſequemur. Pro vinculis & carcere, per ampla paradyſi ſpatia læti vagabimur. Pro accuſatione demùm atque iniqua condemnatione, gloriam ex Deo & angelis referemus. Minæ veſtræ ſemina mihi ſunt diuina: vndè immortalitatem, perpetuaq́ue gaudia metam.

Contemnit præſidis minas.

Aduerſitatis emolumentum.

Cùm

Cum verò ſeueritate, vir beatus à fidei conſtantia auerti non poſſet, alia dum via, præſes eſt aggreſſus. Illecebris & omni lenitate contaminare conatus eſt: cùm præſertim diabolus hac vti ſoleat arte, vt timidos metu perterreat, fortes leniat, atque palpet. Quod imitatus præſes, vbi illum rebus terribilibus non flexit, dolis circumuenire quærebat. Quamobrem magna ſe daturum ſpondebat, locum inter milites illuſtrem, facultates, opes, quidquid deniq; animus cuperet. At ille nec ſic quidem victus, præſidis inſaniam ridebat: qui compenſare dignum aliquid, æternis ſedibus exiſtimaret.

Impius ille tunc, laxatis iræ habenis, enſem vagina nudauit, lictorem contra aſtare iuſſit, & manu & lingua nefanda, ad viri damnationem ſe accinxit. Ad tribunal omnis theatri multitudo conuenit; reliquus verò populus, qui adhuc in vrbe fuerat prorumpens ad hoc nouum properauit ſpectaculum, quod & angeli & homines verebantur, dæmones verò perhorrebant. Quid plura? Concurrentibus eò cunctis, vrbs penè vacua facta eſt, fluminis inſtar, tota incolarum multitudine extra vrbem ad locum martyrij confluente. In tanto itaque ciuitatis concurſu, beatum Gordium, alteram vitam iàm iàm per mortem corporis, ſpectantem atque tenentem, neceſſariorum amicorumque turba circumſiſtebat, amplectebantur, oſcula dabant; demùm flentes adhortabantur, ne ſeſe in ardentes flammas conijceret: ne florem perderet iuuentutis, aut æthereas auras, ſolisq; dulce iubar relinqueret. Nonnulli quandò à fide eum auertere omninò non poterant Chriſtum tantum corde ſi cuperet retinere, ore negare ſuadebant. Non enim

Quem ſupplicijs non potuit, blanditijs ſubuertere conatur.

Improbum & ſtultum conſilium. enim Deum verba, ſed loquentis animum inſpicere.

At ille tanquàm cautes immotà maris, exagitantibus fluctibus, nulla vi, nulloque verborum impulſu quaſſatus, in cœpto propoſito inexorabilis permanſit. Cumque mentis acie huc illuc circumcurſantem diabolum, & eius impulſu ac arte hinc lachrymas oriri, inde vim eloquentiæ ſuadendique copiam ſubminiſtrari animaduerteret, illud Domini verbum flentibus ait: Nolite flere ſuper me, ſed flete ſuper Dei inimicos, qui in Chriſtianos hoſtili animo graſſantur. Ipſos, inquam, flete, qui ignem nobis parant: ſibimet gehennæ incendia, iramque in die iræ theſaurizantes. Meum ſolicitare aut emollire animum deſinite. Ego enim pro nomine Domini Ieſu Chriſti, mille pericula milleque mortes, ſi opus foret, adire ſum paratus. Alijs verò qui Chriſtum ore negare adhortabantur, reſpondit; lingua quidem, quam Chriſti gratia retineo, adduci non poſſum, Rom.10. vt ſuum neget auctorem. Corde namque credimus ad iuſtitiam, ore verò confitemur ad ſalutem. Negem ego Deum meum, in cuius cultu ſum educatus? Nonne cælum, ſol & aſtra omnia, lumen mihi clauderent ſuum? Credam profectò, humum quam pedibus tero, mihi ruituram. Nolite errare, Deus nequaquam irrideri poteſt. Ex ore noſtro nos iudicat. Ex noſtris, inquam, verbis nos ſeruat & damnat. Nonne tremendam Domini ſententiam audiſtis: Qui me negabit coram hominibus, negabo & ego eum coram patre meo qui in cęlis eſt? Mihi conſulitis vt Deum nôſſe diſſimulem? Quamobrem? vt vitam porrogem, mortem differam? dies adijciam? At ſupernæ vitæ longæuos perdam annos: An vt corporis cruciatus effugiam?

Galat.6. Luc.19. Matth.12. Matth.10.

fugiam? At ſic non videbo bona iuſtorum. Nam iri perditum dedita opera, & fraude ac dolo ſæuas tartari pœnas mercari, manifeſta inſania eſt. Vobis igitur conſulo, ſi malè ſapitis: ſapientiam ac veritatem diſcite. Si verò diſſimulatis, temporiq; obſequimini: vos hortor rogoque, relicto mendacio vera loquimini, dicite quoniam Dominus noſter Ieſus Chriſtus in gloria eſt Dei Patris. Nam hanc vocem emittet lingua quando in nomine Ieſu omne genu flectetur, cœleſtium, terreſtrium, & infernorum. Omnes profectò morti ſumus obnoxij, ſed non omnes inclytam martyrij palmam ſortiuntur. Non igitur naturalem vitæ curſum præſtolemur, mundana funera, ſupremas noſtrorum lachrymas deſpiciamus: cæleſtem gloriam, violenta immaturaq; morte præueniamus. Velociter ex hac vita quæ potiùs eſt interitus, longus dicenda, breui quidem labore ad vitam veram commigremus. Quid miſeri ſupremum ætatis finem, inutilem, ſterilem, infructuoſum, ſtultum, vanum, hominibus pariter & brutis communem exſpectatis? Quicunque enim nati ſunt, aut ſenio tabeſcunt, aut ægritudine corporis reſoluuntur, aut violento, improuiſoque caſu aliquo concidunt. Sit pro neceſſitate voluntas. Quanquàm etiamſi ſempiterna eſſent terrena iſta, nihilominùs ſic quoque pro cæleſtibus commutanda eſſent. Verùm quoniam fluxæ fragileſque ſunt, & illorũ comparatione magnoperè indignæ, quis furor in his inuigilare, & illorum ſtudio ſpem illam beatam credentibus repoſitam negligere?

Philipp. 2.

Exhortatio ad martyriũ

Hæc vbi dixit Chriſti miles, crucis ſe ſigno communiuit, & animi magna conſtantia, vultu intrepido, colore nuſquam mutato, ad ſupplicium hilaris contendit: vbi tantam cordis præ ſe ferebat

Crucis ſigno ſe munit.

tebat

rebat alacritatem, vt non lictorum, ſed angelorum ſe manibus cõmittere videretur: qui ſubitò poſt interitum, ſublimem eum in cœlum deferrent. Ad hæc tantus illius populi clamor ac tumultus eſt factus, vt vel tonante cælo nunquam ſimilis ſit audit⁹. Hoc igitur huius pręclari martyrij certamẽ fuit. Hoc hodierna dies ſpectaculũ vidit; quod proculdubio tale eſt, vt nec temporis diuturnitas vnquam abolere, nec longę conſuetudinis faſtidium tollere, nec aliud quippiam quamuis magnum exſuperare valeat.

Vide C. Bar. Not. in martyr. Rom. Item Tom. 9. Annal.

VITA S. RIGOBERTI, RHEMORVM Archiepiſcopi, ex ea quæ eſt apud Surium fide digna,

Exceßit ex humanis, circa annum ſalutis 793. Ponitur verò vigeſimus octauus eius ſedis epiſcopus.

4. Ianuarij. Genus eius.

RIGOBERTVS ſpectabili proſapia, in regione quá Ribiariorum vocant, patre Conſtantino, matre Franca ortus, à primis ætatis initijs, totum ſe cæleſtium diſciplinarum ſtudijs mancipauit; eoſque in virtutum omnium exercitatione progreſſus fecit: vt omnium iudicio pontificia dignitate digniſſimus haberetur. Huic igitur honori, & ætate & eruditione maturus, diuino magis quàm humano fauore, Reolo magnarum virtutum viro, & vt quidam aiunt, ſanguinis ei propinquitate coniuncto, in pontificatu ſucceſſit. Quem tanta virtutis opinione ſtatim adminiſtrauit, vt non minùs à malis quàm bonis omnibus diligeretur. Bonos enim ità in pietatis ſtudio ſalutaribus admonitionibus fouebat, vt pœnas eis, ſi caderent, acriter minaretur; Lapſos autem paterna cura & ſtudio à prauitate ad virtutem reuoca-

Epiſcopus factus vt ſe geſſerit.

uocabat, & ne deſperatione fracti, ad meliorem ſe frugem recipere tardarent, benignè admodum conſolabatur.

Cùm plæraque præcedentium Patrum ſtudio & vigore inſtituta, collapſa eſſent vir ſanctus ſua induſtria in priſtinum ſtatum reſtituit. Nam canonica clericos religione contineri voluit, & pro numero illorum, qui tunc erant, ad victum pertinentia eis ſuppeditauit: vt diuino cultui & liberiùs & inſtantiùs vacare poſſent. Ante enim illius Pontificatum, non dabatur eis panis, vt vocant, canonicus; nec erant, vt ſunt hodie, canonici; quin etiam loca quędam cum eorum habitatoribus eis contulit, qui eorum vſibus neceſſarijs perpetuò inſeruirent. Et ipſe quidem, primus inter Rhemorum Epiſcopos fertur commune eis inſtituiſſe ærarium, quod generatim omnibus eorum vſibus perenniter applicaretur. Canonicos inſtituit.

Quodam tempore vir ſanctus de Clumiſiaco villa epiſcopatus ſui veniens, adijt Pipinum Maiorem domûs, quem plerique Magiſtrum equitum vocant: patrem Caroli Martelli; præmiſſis quibuſdam eulogijs ad illum à venatione redeuntẽ, quas quidem crebrò mittere conſueuerat. Morabatur tum temporis Pipinus in pagi cuiuſdam loco, cuius vocabulum eſt Gremaca cortis. Venientem itaque Rigobertum conſpicatus his verbis liberaliter compellauit; Rigoberte pete à me quicquid volueris, nec voto fruſtraberis tuo. Cui Rigobertus: Da, inquit, mihi exiguam hanc manſiunculam, & ſufficit mihi. Imò, inquit, Pipinus & hanc, & quantum tibi in circuitu eius vendicare voles. Itaque ſicut olim Clodoueus Rex beato Remigio, ita ille ſancto Rigoberto tantum Pipini in S. Rigobertũ liberalitas.

largitus eſt agri, quantum, dùm ipſe dormiret, ambulando circuire poſſet. Ferunt autem terram illam, quam à Pipino ad eccleſiæ illius vtilitatem receperat, & æſtate & hyeme lætiores ſegetes & gramina, cæteris locis adiacentibus exhibere. Additurq; omnem locum illum, poſtquam Rigoberto ceſſit, à tempeſtate & grandinis ſæuitia ita fuiſſe immunem, vt nunquam graue aliquod damnũ ab eis acceperit.

Carolus Martellus, à Rigoberto baptizatus.

Pipinus autem præter hæc dona, tam inſigni virum ſanctum amore proſequebatur, vt filium ſuum Carolum, (qui propter animi ferocitatem Martellus eſt appellatus) aquis ſalutaribus expiandum, & de ſacro fonte ſuſcipiendum mitteret. Pro quo beneficio, non pares vir ſanctus gratias ab eo recepit. Nam vt mortuo Pipino, grauis contentio inter Carolum & Ramanfredum eius filios de principatu obtinendo exorta fuit; & Remorum vrbem, per inſidias, ficta pietatis ſpecie Carolus occupare vellet, Rigobertus conſtanter ingreſſum ei negauit. Qua ſancti viri conſtantia, Carolus vehementer offenſus minas ei intentauit, ſi victoria potiretur, non impunè id epiſcopum laturum.

Carolus Rigobertum è ſede ſua depellit.

Non multò poſt duodecimo Calend. Auguſti, Carolus pro imperij dignitate cõflixit cum Chilperico rege, & Ramanfredo, quem Chilpericus maiorem domûs vel Magiſtrum equitum creauerat; & quidem pro voto victoria potitus, Rigobertum dignitate nudatum exilio mulctauit; quod vir ſanctus ſumma quadam animi æquitate patienter tulit.

Moratur Rigobertus in chorte Gremaca.

Porrò Rigobertus in chorte Gremaca exilium tulit; vbi aſſiduis vigilijs, precibus, eleemoſinis, cæteriſque pietatis operibus vitam tranſegit: crebro-

broque ſanctorum loca, qui pro Chriſti confeſſione & gloria multis defuncti periculis occubuerant, inuiſendo, ſe non modo conſolabatur, verùm etiam ad multò grauiora pro eccleſiæ libertate perferenda accendebatur: adeò vt ardenter martyrij palmam expetijſſe dicatur. His alijſque virtutum actionibus clarus, migrauit ad patriam claritatis æternæ, pridiè nonas Ianua. Anno Dominicę incarnatio. plùs minus ſeptigenteſimo ſeptuageſimo tertio: Indictione octaua, eſtque honorificè ſepulturæ mandatus in eccleſia ſancti Petri, quam ipſe à fundamentis extruxerat. Claruit autem poſt obitum multis miraculis, ſed hominũ incuria non ſunt literis mandata. Erat apud eius loci presbyterum, puer quidem ſcholaſticus, qui diſſolutis moribus irreuerenter ſuper eius tumulum ſubſiliẽs, mox acri pedis dolore cruciari cæpit: ex quo claudus affectus, nuſquam illo pede ingredi potuit. Quo viſo presbyter & eius loci indigenæ cancellos ibi appoſuerunt, ne quis temerè accedens, ſimilia pateretur. **Moritur.** **Miracula poſt obitũ.**

In illa autem baſilica nocturnis horis tantæ ſuauitatis voces ſunt auditæ, vt non niſi angelicæ putarentur. Lux quoque medijs noctibus tantæ claritatis illic emicuit, vt ſolis ſplendorẽ viciſſe videretur; quæ etiam immenſo iubare ſuo ſacerdotis cuiuſdam illic habitantis domicilium adeò penetrauit, vt ingenti timore & tremore perculſus, diuinam bonitatem in ſanctis ſuis ita mirabilem collaudaret. Porrò Hincmarus, qui ab illo quintus fuit Rhemorum Epiſcopus, decimooctauo Kalend. Iulij tranſtulit ſacras eius reliquias ad monaſterium S. Theodorici, vbi multa ſunt patrata miracula, quæ ſtudio breuitatis prætermimus. **Eius tranſlatio.**

Vide Notat. C. Baron. in mart. Rom.

VITA S. GREGORII, LINGONIENSIS Epiſcopi, (ex Gregorio Turonenſi in vita patr. c. 7.) qui tribus reperitur interfuiſſe Galliarum Concilijs, Epaunenſi, Aruernenſi, necnon etiam tertio Aurelianenſi; ſed huic per Legatos tantùm. Numeraturq́; decimusſextus Lingonienſis ſedis antiſtes. Deſijt verò ab humanis poſtquam ſediſſet annos 32. Incarnati verò Anno 541, Pontificatûs Vigilij, 2. Imperij Iuſtiniani 15. Regnante Theodoberto, Francorum rege.

Item Annal. Tom. 7.

4. Ianuarij. Clarum genus eius.

SANCTVS Gregorius, excelſa ſenatorij ordinis dignitate valdè clarus, & litterarum apprimè eruditus, quadraginta annis mirabili prudentiæ, iuſtitiæque opinione, Auguſtodunenſis ciuitatis comitatum adminiſtrauit. Coniugem habuit eiuſdem ordinis ſenatorij dignitate, Armentariam nomine, in primis nobilem; qua, communi mortis debito, priuatus, ad epiſcopalem Lingonicæ vrbis ſedem, populi ſuffragio vocatus eſt. Quam tanta vitæ puritate, tantoque virtutum omnium ſplendore, in medijs mundi curis regendam ſuſcepit, vt nihil planè mentis eius puritas, & candor morum, ab eremitica puritate diſtare videretur. Habebat hic ſanctus pro more, vt noctis medio conſurgens, deuotas Deo laudes, oſtio templi diuinitùs ad eius ingreſſum reſerato, offerret; & quòd dictu mirum eſt, cùm ſolus eſſet ſuaueſonantes pſallentium voces exaudiebantur. Non dubium quin ſancti, quorum reliquiæ eodem in loco reconditæ erant, communes Domino laudes reddebant.

Poſt mortẽ vxoris ad Epiſcopatum vocatur.

Præclarum eximiæ ſanctitatis ſignum.

Crucis ſigno dæmoniacos liberat.

Sanctiſsimo manuum ſuarum contactu, plurimos à Dæmoniaca poteſtate eripuit; crucisq́ue

ſigno

ſigno, omnes quotquot accurrebant à Dæmone obſeſſos, facilè liberabat. Armentariam neptem ſuam, quartana febri laborantem, & à medicis derelictam, orationis inſtátia reſtituit incolumem. Febricitantem curat.

Nulla porrò corporis ægritudine, aut diuturno languore vexatus prius, ſubitò, in itinere conſtitutus, in febrim incidit. Qua paulatim carnis compago ſoluta, liberam ſanctiſſimæ animæ ad ſuum creatorem præbuit facultatem. Facies eius candore niueo, futuræ reſurrectionis gloriam præſentabat. Funus verò multorum lachrymis procuratum, ad Diuionenſe caſtrum delatum eſt; ſed cum pondere baiuli aggrauati in terram deponerent, vt reſumptis viribus ad Baſilicam beati Ioannis deferrent: eccè vincti carceris, defuncti corporis opes, ſublato clamore implorare cœperunt; ô, virorum beatiſſime, miſerere noſtri, & quos viuens duriſſimæ captiuitatis vinculis non abſoluiſti; vel iam cæleſti ornatus gloria diſſolue. Ad has miſerorum voces baiuli repoſito feretro, virtutem beati antiſtitis præſtolabantur. His ergò exſpectantibus, ſubitò reſeratis carceris oſtijs, confractiſque catenis, omnes pariter diſſoluti, ad beati corpus peruenerunt. Vnde miraculi magnitudine ſtupefactus Iudex, omnes, benignè, iudicio abſolutos, libertate donauit.

Tradit ſpiritum.

Magnū miraculū, pro inuocatione ſanctorū.

Corpus eius humo, de more, coopertum, longo poſt tempore, omnis corruptionis expers inuentum eſt. Quod Tetricus, ſancti viri ſucceſſor, ſanctitatiſque opinione venerabilis, ex anguſtijs eruit, atque in aliud monumentum, tanto præſule dignum, tranſtulit: nec non ſacro altari honorauit. Vbi frequens populi confluxus, vim miraculorum cum gaudio expertus, Deum in ſancto eius laudare nunquam deſtitit. Miracula.

Vide Cæſ. Baro. in Notat. marty. rol. Roma.

Item Tom. 5. Annal.

VITA B. APOLLINARIS VIRGInis, Anthemij viri religioſiſſimi, qui ſub Arcadio Imp. geſſit conſulatum, filiæ. Habitus eſt autem hic Anthemius, velut Imperator, dum defuncto Arcadio, pro Theodoſio impubere adminiſtrauit imperium. Claruit autem ſacra virgo, circa annum Domini 408.

5. Ianuarij.

ANTHEMIVS pietatis & religionis laude inſignis, duas habuit filias; quarum altera turpiſſimæ cupiditatis ab immundo vexata ſpiritu, mancipium; altera, cui nomen Appollinaris, maximarum virtutum ornamentis exculta fuit. Quæ diuini amoris facibus inflammata, ad monaſticæ vitę perfectionem aſpirabat. Elucebat in ea admirabile virtutis ſpecimē, nec aliud mente pertractabat, quam vt mundi huius expedita compedibus, Chriſto ſe totam conſecraret. Sed cum parentes, eximia alioquin pietate, ęgrè à cōplexu tam amabilis filiæ auelli poſſent, illa attamen importunis tandem obtinuit precibus, vt loca ſacra perluſtraret; ſuoque deſiderio, vel hoc ſaltem modo, ſatisfaceret. Itaque parentum conſenſu, alto ſe mari commiſit: caterua ſeruorum, ancillarumq; ſtipata. Et quidem Aſcalonem paucis diebus delata, conſpectu ſanctorum locorum tam eximio pietatis ſtudio exarſit, vt opibus, quas ſecum detulerat, in ſeruos ancillasq; diſtributis, nuda ad Chriſti ſeruitutem tranſuolare gauderet. Cum autem veniſſet Alexandriam, dimiſſis ibi, de miniſtris omnibus, integra libertate exultantibus, ſolo ſponſo Chriſto comitata, inde ad S. Menam, aliaque loca ſanctitate conſpicua contendit; quæ magna animi veneratione ac gaudio obiuit,

Viſitat loca ſancta.

iuit. Peruenit deinde ad fontem quendam, qui in hodiernum vſque diem Apollinaris dicitur; vbi reiectis continuò regalis magnificentiæ veſtibus, duro ſe monaſticæ vitæ habitu induit. Et fuſa, cum lachrymis ad Deū pro conſtantia, oratione cæleſtem in terris vitam, palma ei, quæ ad vitæ ſuſtentationem neceſſaria ſunt, ſuppeditante, ibidē auſpicata eſt. Incredibili autem vitæ auſteritate, aduerſus hoſtem decertabat; adeò vt pellis eius teſtudinis duritiem induerit, facies verò longis ieiunijs: ita erat exhauſta: vt cadaueris magis, quàm hominis ſpeciem referret.

Fons Apollinaris.

Monaſticū habitum ſumit.

Omnipotens autem & miſericors Deus, qui ſua bonitate hominum generi ſemper conſulit, non paſſus eſt tam præclarum ſanctitatis lumen diutius abſcondi, quarè, è tenebris, ſancto Macario alijſque eremi cultoribus aggregauit. Et ne virtutis curſus propter ſexum impediretur, admonita in ſomnis diuinitus, Dorothei nomen aſſumpſit. Et ſic præclaris admodùm virtutū miraculorumque operibus vitam tranſegit.

Mutato nomine ad Macarium proficiſcitur.

Interea ſoror eius aſſiduo impuri Dæmonis inſtinctu agitata, ſolitudinem clamare cœpit, hoſtis enim virtutum inuidia concitatus, ſexum eius prodere nitebatur. Conſul igitur diuturna filiæ ſuæ miſeria motus, ex procerum omnium conſilio eam in ſolitudinem dimiſit. Et mox ſanctus Macarius, de aduentu eius, totoque negotio diuinitus certior factus, eam excepit; exceptamq; Dorotheo curandam tradidit. Qui primo quidem magno humilitatis ſtudio reluctans, auctoritate tandem Macarij compulſus, eam in tuguriolum ſuum introduxit, moxque in ſuauiſſimos ſororis ſuę amplexus ruēs; Soror, inquit, chariſſima ſoror; & ſtatim vox mærore doloreq; nimio eſt pręcluſa.

Soror eius à Dæmonio vexatur.

Digitized by Google

dio interclusſo, ingentem lachrymarũ vim fudit. Resũptis demũ viribus, alterã filiã adduxit: atq;. Noſtine ô filia, hunc virũ? Et illa; hic eſt q̃ me ſuis precibus malo dęmone liberauit. Et ſtatim facie in terrã ꝓſtrata, ab vteri ſui opprobrio liberari poſtulauit. Quã illa magno charitatis affectu humò pia dextera erectã, precib. integrę ſanitati reſtituit. Miraculo ſtupefacti omnes prę gaudio vim lachrymarũ fuderũt: eiusq; ſanctitatẽ multũ venerãtes. Nè verò qua cõtagionis labe inter mũdanas delitias pollueretur Apollinaris, parẽtib. nequicq̃ eã retinere volẽtib⁹, cęleſtis vitę habitacula repetiuit in Scetim. Ibidẽ aũt à fratrib⁹ cũ sũma exultatione excepta, paucos poſt dies leni correpta morbo, ad æterna cęleſtis patriæ gaudia migrauit. Tũc corpore de more ad lauãdũ à fratrib⁹ nudato ineffabilis Dei miſericordia fęmineo in ſexu reuelata eſt. Quarè mox & precib. & hymnis & laudib⁹ diuinã bonitatẽ in cęlũ extollẽtes, ſacras S. Virginis reliq̃as in antro Abbatis Macarij depoſuere. Abit è vita.

VITA B. SIMEONIS STYLITAE SENIORIS, ſummè admirabilis ex ea quã Theodoretus: Epiſcopus Cyrenſis ſcriptã reliquit. Claruit autem in felicibus primordijs ſuis Anno 378. ſub Damaſo Papa Gratian. & Valentin. Impp. Temporibus Meletij Antiocheni antiſtitis. Obijt verò anno eiuſdem Domini noſtri 460. Leonis magni, Imp. 4. Leonis autem Roma. Pontif. 21.

Vide Cæſ. Baron. Ann. Tom. 4. 1. Itẽ An. Tom. 6.

QVamuis quidẽ omnes ferè homines, huius maximi orbiq; terrarũ vniuerſo plurimũ admirãdi, viri Dei actionũ, teſtes extent fideles, quoniã tamẽ ſuprà humanã naturã sũt, omnẽq; fidẽ excedũt: illarũ narrationẽ aggredi haud immeritò ſanè quis planè ꝑtimeſcat. Conſueuere enim 5. Ianuarij.

enim plerique, ea quę de alijs dicuntur ſua metiri natnra, quęq́ue ſibi facilia factu putant, æquo animo accipere; ſupra verò ea, veluti ficta, falſa, fabuloſa, & ab omni prorſus veritate remota, certò ducere. Sed quoniam id illis tantum, qui rerum diuinarum imperiti ſunt, accidit, periti verò, pijq́ue homines multi ſunt, qui quidem Spiritus S. gratia ſuadente, tantum aberit vt non credant, vt etiam maximam fidem præſtent; acta eius omnia fideliter quidem, attamē breuiter percurremus.

Simeonis patria

Eſt oppidum quoddam intra noſtros, Cilicumq́ue fines, ſitū quod Incolæ Siſan appellāt. Hinc oriundus Simeon paſcebat ouium greges, mundo ignotus, & breue quoddā temporis ſpatium, propter vim niuis de cælo decidentem, nactus, quo, ouibus ſub tecto relictis, Deo vacare poſſet, templum adijt, vbi Euangelica voce, quę flentes lugẽtesq́ue Beatos, ridentes verò miſeros eſſe prædicabat eruditus; protinus relicto mundo, in monaſterium, tutiſſimum innocentię portum, ſe recepit. Ibidem biennio, omni virtutum genere diligenter exercitatus, Teledam profectus eſt. Hic ſeſe Heliodoro, viro ſanè egregio, & à teneris cęleſtibus diſciplinis imbuto (qui celeberrimo cuidam ſapientiæ domicilio præerat, clariſſimis diſciplinis excolendum tradidit. Apud quem, decem commoratus annos, hebdomodarum media carnem macerabat, tantaque auſteritate in ſe deſæuiebat, vt fratres, qui erant octoginta numero, abitum eius vehementer vrgerent. Ab hac igitur palęſtra dimiſſus, per montis ſolitudines vagabundus aliquandiu, foſſam tandem reperit, quam ſuæ habitationis locum elegit.

Fit monachus.

Heliodorus hic trium annorum puer monaſterium petijt.

Sed poſt quinque dierum decurſum, fratres tanti athletæ abſentiam lugentes, multo labore &

re & ſtudio inuentum, de foſſa ad monaſterium reuocarunt, tranſactiſque paucis admodum apud illos diebus, Telauiſum miſerunt; vbi foribus anguſtæ domûs firmiter obſtructis, totos quadraginta dies, celeſtium rerum meditationi acriter intentus, ieiunus perſtitit. Et hac quidèm vitæ auſteritate, octo & viginti annis continuis, ſtrenuè ſeſe exercuit.

Ieiunat ſanctus totos 40. dies.

Columnã inſtituit.

Poſt hæc, quoniam ad ſummum virtutis apicem tendebat, ſtationem in columna inſtituit: domiciliumque in ea, cuius menſura vix duos continebat cubitos, conſtruxit. Columna autem primùm ſex, mòx duodecim, deinde viginti, poſtremò ſex & triginta cubitorum longitudinis erat. In hac, vitam cęleſtium poteſtatum in carne ęmulatus, ſe à rebus terrenis abſtrahere laborauit, vim naturæ adferre, res in ſublimi poſitas perſequi, & inter cælum & res terreſtres quaſi medius interiectus, cum Deo colloqui, eum paritèr cum angelis, laudibus extollere, & tùm preces pro hominibus è terra in cælum ſubleuans, Deo offerre, tùm miſericordiã Dei, de cælo in terram deferens, hominibus impertiri.

Et quo faciliùs omnem, rebellionem compeſceret, ipſum etiam corpus, ne ſtationem deſereret, vinculis conſtrinxit. Catena namque ferrea viginti cubitorum longitudinis, pedem dextrum ligauit, vt aſſiduò cælum contemplari cogeretur, quam tamen oratione Meletij antiſtitis Antiocheni, confringi libenter paſſus eſt. Præclarè namque monebat, ſuperuacaneum eſſe ferrum ei, corpus, mentis vincula optimè cohibere poterãt.

Catena ſe ligat.

Meletius Epiſcopus Antiochenus.

Intereà fama tam eximiæ ſanctitatis longè lateque vagante, maximus, ex omni terrarum parte, populi ad eum concurſus factus eſt: quibus veri-

Simeon multis adfert verum lumen.

tatis

ctrinæ munere deſtitutus; quo factum eſt, vt bis in dies ſingulos hominum mentes ad terrenarum rerum contemptum, cæleſtiumque amorem excitaret: nemoque non verborum venuſtate, ſpiritualique ſcientia refectus ab eo recederet. Iudicia verò quanta prudentia, quantaque æquitate exercuerit, quis enarrare ſufficiat? His rebus, poſt horā nonā, operā dabat. Circa ſolis occaſum, rurſum ad diuina ſe colloquia recipiebat, Nec interim eccleſiarum curam negligebat. Sed modò Græcorum impietatem expugnabat: modo Iudæorum debellabat audaciam; interdùm inſtructas hæreticorum acies fundebat fugabatque; nunc de negotijs regem certiorem faciebat: nunc magiſtratus, ad conſtituta pietatis fundamenta acriter tuenda, hortabatur.

Doctrina eius.

Exercet iudicia & lites dirimit.

Hic eſt Simeones iſte, qui in terra angelus, in carne cæleſtis Ieruſalem ciuis fuit: & peregrinam hanc viuendi viam: hominibuſque planè incognitā inſtituit. Cū verò ſancti eremi incolæ, miſſo ad eū nūcio, ſuſcitarentur, quid noua hæc & inuſitata vitæ ratio ſibi vellet, & quamobrem trita viuendi via, & ſanctorum preſſa veſtigijs, relicta, aliam quandam peregrinam, & hominibus omninò ignotam ſequeretur, eumque hortarentur, vt ex ſuo domicilio deſcenderet, viamque electorum patrum inſtaret, alacri promptoque animo deſcendere paratus, mòx pedem protulit: patrum hortationi obſecuturus. Sed patres, qui ex obedientia nùm Deo duce, in eam viam ingreſſus eſſet, colligere volebant, prompto eius ad obediendum animo egregiè cognito, bono eum animo iubent eſſe: Nil dubitaret, ſtationem illam à Deo inſtitutā eſſe, quare rem ſtrenuè gereret

Simeonis prompta obedientia.

ſias erigens:& Syriæ quoque monachos ſibi ſubſiditos inuiſeret,inter alios & hunc inuenit,Anno videlicet ſalutis 378.à quo tempore,vſque in obitus ſui (qui fuit Anno 460.)diem, numerare licet annos 82. Cum verò inuiſeretur à Meletio, haud putatur minorem fuiſſe,annis 30. Qua ratione,eũ antè 112.annũ nõ obdormiſſe, planè dignoſcitur.

Venerandũ verò eius corpus, poſtea Cõſtantinopolim translatum fuit: ita eodem præcipiente Leone Imp. maximè pio, qui(& dignè quidem)in eius honorem,nobilem ibidem erexit eccleſiam.

Translatio reliquiarũ eius.

Eccleſia in eius honorem Conſtantinopoli cõſtructa.

Eſt & templum in montis iugo.Mandria ab indigenis dicto, polito lapide inſigne, porticibus quatuor pulchrè illuſtratum,huic ſancto ſacrum. In cuius medio,atrium eſt ſub dio ſumma induſtria elaboratum,in quo ſita eſt columna illa quadraginta cubitorum, in qua vitam cæleſtem ille terreſtris corporeuſque Angelus tranſegit Ad læuam columnæ, ipſe equidem (ſcribit Euagrius) cum tota agricolarum,circa columnam incedentium,multitudine, vidi ſtellam inuſitata magnitudine,diſcurrentem, iubarque fundentem: neq; quidem ſemel,biſue aut ter,ſed ſæpius: eandemq; crebrò euaneſcentem, & ex improuiſo apparentem denuò: quæ ſolum in ſanctiſſimi viri iſtius die feſto cernitur. Sunt qui memorant,ac miraculo ſanè tùm propter fidem eorum, qui idipſum narrant, tùm propter alia,quæ ipſi ſumus conſpicati, credendum eſt: veram perſonæ illius effigiem huc illucque volitantem ſe vidiſſe:barba dimiſſa & capite,vt ſolet tiara operto.

Eſt in Syria Templum S Simeonis in monte Mandria dicto.

Nota mirũ quiddã de ſtella.

Item de viſione effigei eius.

Digitized by Google

MARTYRIVM S. THELESPHORI Papæ quo coronatus eſt Anno Chriſti Saluat. 154. ſub Antonino Pio Imp. Anno eius Imperij 15. Antè ſcriptã à Iuſtino Apologiam, & promulgatum pro Chriſtianis edictum. Ex eo quod extat apud Cæſar. Baron.

Tom. 2. An. eccleſ.

5 Ianuarij. Ex Eremita fit ſummus Pontifex.

Ab Apoſtolis quadrageſimale ieiunium inſtitutũ fuiſſe præclarè docet. Cæſ. Barõ, Ann. Tom. 1.

Hæc accipienda ſunt (teſte C. Bar. Ann. Tom. 2.) de his quæ frequẽtiori vſu in eccleſia ſeruabantur, cũ alioqui multis conſtet exemplis in ſacris vigilijs noctu ſacrificiũ offerri cõſueuiſſe.

Ordinationes eius.

Genus martyrij eius ignoratur.

THeleſphorus natione Græcus, eximia vitæ ſanctimonia clarus, poſt dura eremi certamina, ex Anachoreta, ſũmus in terra Chriſti vicarius factus eſt: Succeſſit Sixto 1. Pontifici propagandæ ornandæq; eccleſiæ vigilantiſſimus. Qui quadrageſimale ieiunium Apoſtolica inſtitutione in eccleſia introductum & exemplo & doctrina confirmauit, rituque ſanctiſſimo cũ ab omnibus tum præcipuè à Clero obſeruandum decreuit. Sanxit præterea, vt in natali Chriſti ſaluatoris tres Miſſæ celebrarentur. Nam antè quidem, Sacroſanctum Miſſæ officium, non niſi poſt horæ tertiæ decurſum peragere, in eccleſia ſtatutum erat. Præcepit etiã hic vir diuinus, vt in Miſſarum ſolemnijs diebus celebrioribus Hymnus angelicus diceretur. Deniquè præter alia, quibus Eccleſiam decorauit, egregię pietatis ornamenta ordinationes quatuor, per menſem decembrem ritè peregit. In quibus Presbyteros duodecim, Diaconos octo, & Epiſcopos per diuerſa loca tredecim conſecrauit. Sicque & vitæ ſanctimonia & bonorum operum gloria clariſſimus, poſt plurimos, annis vndecim, menſibus nouem, & diebus tribus, exantlatos lobores, felici cruore aſperſus, ad cæleſtem patriam, magno bonorum omnium gemitu, migrauit. Corpus eius in Vaticano iuxta Principis Apoſtolorum conditum eſt.

VITA

Digitized by Google

VITA S. EDVARDI REGIS, EX EA quam Alredius anglus, Abbas in Rhieualle, Ciſterccienſis Ordinis conſcripſit. Obijt verò Anno reſtauratæ ſalutis 1066.

Vide Notat. C. Baron. in mart. Rom.

CVM Rex Ethelredus ex filia comitis Thoreti, filium ſuſcepiſſet Edmundum, ex Regina autem Emma, Alfredum, Beatus Eduardus intra materna viſcera concluſus, diuina prouidentia vtrique præfertur. Nam futurorum omnium præſcius Deus, prioris vitam breuiſſimam, alterius mortem immaturam proſpiciens: in puerum necdùm natum vniuerſorum vota cõuertit. Paulò namque poſt ſancti Eduardi natiuitatem, Canuto Danorum rege in Angliam crudeliter irruente, maxima inſulæ pars cruentis cædibus vaſtata eſt: belloque turpiter ciuili fœdata, per ſummum ſcelus, Edmundo inuictiſſimo rege, cum filijs & fratre eius Alfredo peremptis, ad Canutum defecit. Matre autem ęmuli nuptijs tradita, ſolus Eduardus omni humano deſtitutus auxilio, remanſit. Qui excellenti admodum pietate, totus à Deo pendebat, aſſiduiſque precibus diuinam miſericordiam contra impiorum conatus implorabat. Et nunc, inquit, Domine Deus, Si me in amiſſum patris mei regnum reſtituere dignaris; Te quidem omni tempore, caſtiſſimo proſequar amore: principem verò Apoſtolorum regni mei patronum eligam, eiuſque ſacratiſſimas reliquias in vrbe Roma viſitaturum promitto.

5. Ianuarij.

Eduardus necdum natus, eligitur in regem.

Canutus matrē eius duxerat vxorem.

Votum S. Eduardi.

Interea Canuto, cùm liberis vniuerſis, humanis rebus exempto, Angli, Danico iugo liberati, fauſtis acclamationibus Eduardum regem conſtituunt.

Digitized by Google

Canuto mortuo, in regnum Eduardus reſtituitur.

unt. Cuius pietatem, ſtatim ipſo regni initio, diuina clementia non mediocri fauore proſequuta eſt. Reges enim & Principes pro tanta rerum mutatione, admiratione perculſi, certatim cum eo fœdus inire, amicitias iungere, pacem cōponere. Ipſe verò diuinis maximarum virtutum ornamē-tis excultus, regni ſtatum fœliciſſimè adminiſtrabat: & præter alias inſignes admodum animi dotes, erat in eo admirabilis rerum terrenarum, diuitiarumque contemptus. Nam relicta, quodam die, per ſummam cubicularij negligentiam, theca regij Theſauri aperta, fur quidam ingens auri pondus abſtulit, quod, rege inſpectante, facinus iterauit. Cumque ſacra auri fame ſatiari nullo modo poſſet, tertiò pedem intulit. Tùm Rex: Importunè nimis, ô homo, agis, ſufficiat auri pondus ablatū, & ſecuritati tuę fuga cōſule, ne ſuperueniens Hugolinus (hoc cubicularij nomen erat) auro argentoque exutum, vinculis coerceat. Ille vix pedem extulerat, cùm Hugolinus rediens, relicto auri pondere minimè inuento, anguſtiam cordis, mentiſque furorem, ſuſpirijs, & clamoribus teſtatur. Cui Rex: tace, inquit, fortè is qui cœpit, duro neceſſitatis telo ſaucius, fecit; quare ſibi habebat, nobis quod remanſit, abundè ſufficit.

Nota inſignem pecuniæ contemtum, & clementiam tāti regis.

Inuitus ducit vxorem

Proceres autem de regno firmamento ſolliciti, regis animum ad ſuſcipienda matrimonij vincula ſolicitabāt. At ille quāuis ægrè, aſſiduis tamē procerū vocibus impulſus, Goduuini filiā, inſigni quidem pudicitia, ſed patris ex fraude & aſtutia compoſiti virginem, vxorem ſibi deſpondet. Quæ ab ipſis incunabulis caſtitatis amore flagrans, libenter cum caſto ſponſo, virginitatis perpetuæ votum ſuſcepit.

Cum ſponſa virginitatem vouet.

Et quia peregrinationis voto obſtrictus tenebatur

batur

batur, regni ſtatu iam ſtabilito, & legibus matrimonij ritè concluſis, proceribus in vnum vocatis conſilium habuit, quo modo, quo ordine, ſine aliquo conſtitutæ pacis detrimento, longinquam peregrinationem perageret. At proceres multis primo rationibus, deinde precibus ab itinere reuocant: ſuadentque, ne regnum diuina clementia egregiè ſtabilitum, in apertum periculum adducat. Horum igitur & precibus fletibuſque victus, rem per literas cum Leone Pontifice communicat. Qui protinus datis ad eum cum Pontificia poteſtate litteris, ab omni voti periculo liberat, mandatque vt ampliſſimas itineris expenſas, in neceſſarios pauperum vſus piè conuertat: & vt electum regni patronum Apoſtolorum principẽ propicium habeat, addit vt cænobium regia magnificentia dignum, optimiſque cæleſtis vitæ diſciplinis ornatum conſtituat.

Leo Pontifex, votum eius diſpenſat.

His litteris Pontificis, cæleſte oraculum concurrit. Erat enim in Anglia vir quidam, ſubterraneo ſpecu multis annis incluſus, diuinarumque rerum contemplatione inſignis. Huic Apoſtolus Petrus in noctis viſione aſſiſtens, prædictum Pontificis mandatum, piamq; voti commutationem longa orationis ſerie confirmauit: mandauitque vt exceptam calamo orationem regi tranſmittat. Paret dicto velocius pius ſenex, & audita omnia regi dirigit. Eadem autem hora lecto Papæ reſcripto, beati ſenis recitantur apices. Tunc lęto Rex à lacriq; animo, pecuniam peregrinationi deſtinatam pauperibus diſtribuit: & inſigni opere monaſterium, in occidentali parte Londoniæ, vt iuſſus erat ab Apoſtolo, ædificauit.

Viſio cuiuſdam Solitarij.

Conſtruit monaſterium in honor. B. Petri Apoſ.

Cùm in palatio iuxta eccleſiam B. Petri Rex aliquando moraretur, ſuperuenit vir quidam mi-

potius, quam fœdatur. Iam tunc ſatis eſſe clamant omnes, ſanatum languidum: onus ob ſordes vlcerum deponendum. Ille verò memor præcepti quod ſuſceperat, Syrenarum cantus obturata aure pertranſijt: ingreſſuſque eccleſiam, ante ſanctum altare, holocauſtum quod detulerat, Deo ac beato Petro reſignauit, incolumenque dimiſit. Suſcepto autem à rege itineris viatico, acturus gratias Deo, & ſancto Petro, Romam profectus eſt

In monaſterio autem B. Petri ante altare ſanctæ Trinitatis, Miſſarum ſolennijs ſanctus Rex, vice quadam cum Comite Leofrico aſſiſtebat. Et eccè, ſpecioſus ille præ filijs hominum Chriſtus Ieſus in ara conſiſtens, oculis vtriuſque viſibiliter corporalis apparuit: ſacraque dextera ſuper Regem extenſa, ſignum ſanctæ Crucis eum benedicendo depinxit. At Rex, dimiſſo capite, diuinæ maieſtatis adorabat præſentiam. Comes verò quid in animo Regis ageretur, ignorans, volenſq; Regem tantæ viſionis eſſe participem, cœpit velle ad ipſum vſque procedere. Verùm Rex quid in mente Comitis voluebatur intelligens. Sta, inquid, Leofrice, ſta: quod vides, video & ego. Poſt Miſſam verò dixit Rex ad Comitem; Per eius, quẽ vidimus maieſtatem, mi Leofrice, te obteſtor, ne quoadusque vixerimus, ſermo iſte proferatur in publicum: ne vel nos in perniciem noſtram, ob fauorem vulgi pulſet elatio, vel fidem deroget dictis, infidelium æmulatio.

Hunc Leofricum, quidam multorum cœnobiorum fundatorẽ prædicant.

Deteſtatur vanam gloriam.

Sub faucibus mulieri cuidam, quaſi glandes ſuccreuerant, quæ totam faciem, deformi tumore fœdantes, putrefactis ſub cute humoribus, ſanguinem in ſaniem verterant, indè nati vermes, odorem teterrimum exhalabant. Iubetur tandem

Curat S. Rex morbidam mulierem.

in ſomnis Regis adire palatium, eiuſque de manibus ſperare remedium; quibus ſi lota, ſi tacta, ſi ſignata foret, meritis eius reciperet ſanitatem. Cum autem veniſſet ad Regem, & oraculum expoſuiſſet, ille nec ſordes cauit, nec fœtorem exhorruit: ſed loca tumentia manibus contrectans, & aqua lauans, ſignum ſanctæ Crucis impreſſit. Et ſubitò rupta cute, cum ſanie vermes ebullierunt, recedit tumor, & dolor omnis abceſſit.

Multi cœci ſanantur a aqua, qua Rex ſe lauerat.

Cœcus quidam docetur oraculo, lumen amiſſum ſancti regis meritis ſe adepturum, ſi lympha, qua manus abuleret, ipſe faciem perfudiſſet. Cūque id cubiculario, & ille Regi retuliſſet, obſtupuit ill plurimum indignatus; illuſum phantaſmatibus hominem, nihil tale de peccatore ſperandum; Apoſtolicæ id eſſe virtutis, nec fidem ſomnijs adhibendā aſſeruit. Aqua manus lauit, & ad eccleſiam proceſſit. Cubicularius autem cœco receptam in pelui aquam tradidit, qua oculos & faciem lauans, viſum confeſtim recipere meruit.

Ciuis quidam Lincolnienſis cœcitate percuſſus, ad palatium Regis veniens, aqua lotionis manuum eius faciem & oculos lauit: & mox tenebris diuturnis optata lux ſucceſſit.

Quidam cœcus Regem adire, & viſum ab eo percipere monitus, cubiculario, & ille rem Regi pandit. Cui Rex. Veniat inquit. Quis ego ſum qui contriſter, & non potius exultem, ſi meis manibus, licet indignis promiſſum beneficium homini illi pietas diuina contulerit? Vocatus eſt autem vir, & à Rege tactus, & ſignatus, & inter manus eius vtroque ab oculo ſanguis vbertim effluxit, pupillas ſerenauit, tumorem palpebrarum depoſuit. Alia autem vice duo cœci, cū vnò monoculo

aqua

aqua lotionis manuum ſancti perfuſi, viſum percipere meruerunt.

Sanctus Eduardus, nulli petenti in nomine ſancti Ioannis Euangeliſtæ denegabat; Hunc enim poſt Apoſtolorum principem arctiùs diligebat. Contigit autem quendam peregrinum, abſente eo, qui Regi ab eleemoſynis erat importunè in nomine S. Ioannis, Regis liberalitatem implorare. Cui Rex eximij pretij annulum, cùm aliud ad manus haberet nihil, dedit. Poſt hæc accidit, duos magnæ pietatis Anglicos Hieroſolymam proficiſci, qui viarum ignari, deuia quæque ſpectati, noctis tenebris inuoluti ſunt. Cumque quid conſilij captare, quove ſe vertere deberent, ignorarẽt, adfuit illis, præter omnem ſpem veneranda quadam grauitate ſenex, qui hoſpitio exceptos menſaque lautiſſimè refectos, manè in viam dimiſit: & ait; Viri fratres: Optimè de itineris veſtri proſperitate confidite. Ego enim Chriſti Apoſtolus Ioannes, qui regem veſtrum ob meritum caſtitatis, ſumma dilectione complector, dux veſter ero. Quare agite, annulum hunc, quem in peregrino habitu ab ipſo rege recepi, eidem reſtituite: illiq; obitûs ſui diem inſtare denunciate. His dictis diſparuit, & illi patrijs incolumes liminibus reſtituti, Regi cuncta ex ordine panderunt.

Amor S. Eduardi, ergà S. Ioannem Apoſtolum.

Qui graui iam infirmitate detentus, biduò ferè exanimis, iacebat quo tempore multa ſanè, eleuato in Deum ſpiritu, futura cognouit: quæ moribundis vocibus, ad gentis correptionem emendationemque diſſeruit. Sed cùm alij ſalutaribus monitis aures occluderent, alij denſiſſimis peccatorum tenebris miſerè occœcati, tanquam ſomniũ ſenis & hominis parùm ſani cerebri illuderent, Cæteri verò, quibus mens ſanior erat, ingenti lachry-

Anglorum cladem, in ſpiritu præuidet.

chry-

Digitized by Google

chrymarum vi futuram patriæ cladem deplorarent: ille tota mente ad cæleſtis patriæ quietem aſpirans, tranſitum ſuum propalari iuſſit, ne mortis ſuæ agnitione prolata, orationis quoque ſuffragia differrerentur. Sicque & dierum & bonorum operum plenus, migrauit ad Dominum, Anno Domini, milleſimo ſexageſimo ſexto: cùm regnaſſet annis viginti tribus, menſibus ſex, & diebus viginti ſeptem, pridie Nonas Ianuarias: cum quo, tota pariter Anglorum fœlicitas ruit, periјt libertas, vigor omnis interiјt.

Obitus eius.

Ab obitu, multis clarus miraculis fuit. Corpus eius humo erutum, trigeſimo tertio à ſepultura anno, non modò integrum & incorruptum, ſed omnibus iuncturis ſuis flexibile repertũ eſt. Quodque maximè auget miraculum, veſtes ab omni fętore & putredine alieniſſimæ, in ſarcophago inuentæ. Vnde ingenti motus admiratione antiſtes Roffenſis, piæ deuotionis accenſus deſiderio, capillum ſibi euellere cogitauit. Sed ille firmius hęrens, ſanctam illius volũtatem illuſit. Fertur mulier quædam, feſtiuam illius ſolennitatem annuã, cum ſeruilibus contemptim operibus prophanaret: paralyſis morbo miſerè percuſſa fuiſſe; quæ facti pœnitens, vt in conſpectum S. corporis perducta fuit: ſanitatem recepit.

Miracula poſt mortẽ.

Vide C. Bar. Not. in martyr. Rom. Item Tom. 3. Annal.

MARTYRIVM S. MACRAE VIRGINIS, quod præclarè conſummauit Anno Salutis 303, in perſecutione Diocletiani.

6. Ianuarij.

RICTIVS Varus Præſes, Diocletiano imperiј ſceptra moderante, ciuitatem Auguſtanam ingreſſus, Macram virginem, libera voce

voce incredulis Chriſti fidem annunciantem cō-perit. Cui Præſes, cùm minis tùm blanditijs dijs immolare perſuadere conatus, vt virginis pectus Chriſti amore vehementer incenſum, ſummum impietatis ſcelus, conſtanti animi pietate reſpuere animaduertit, præcipiti furore ſuccenſus, poſt plagas multiplices, & ignis incendium fœliciter ſuperatum, crudeli mente mamillas ei abſcindi, deinde carceris ſqualori, omni lucis beneficio deſtituti, mancipari: & extrema rerum omnium inopia vexari iuſſit. Sed miſericors Dominus, qui humano deſtitutis ſolatio, diuina plerumque ope adeſſe ſolet, noctis intempeſtæ ſilentio, carceris tenebras admirabili lucis ſplendore fugauit. & eccè, venerāda admodùm canitie ſenex coràm aſtitit, & diuina quadam ſuauitate verborum, certamen leniens, ad firmiſſimam ſpem ſalutis eam excitauit. Ego enim (inquit) integram corpori tuo ſanitatem reſtituturus adſum. Cui Virgo; Abſit vt propter vile hoc corpuſculum, clariſſimam iuſtitiæ coronam, omnibus pro Chriſti gloria viriliter decertantibus conſtitutam, negligam; Verùm tamen clementiſſimus Deus, potens eſt vtriuſque hominis ſanitatem, ad inimicorum noſtrorum confuſionem, maioremque nominis ſui gloriam mihi præſtare. His dictis, ſumma animi veneratione corpore in terram proſtrato, ardentes Chriſto lachrymas fudit: & oratione completa, clariſſimo Dei beneficio, corporis integritatem conſequuta eſt.

Incredulis Chriſti fidē annunciat.

Poſt varia ſupplicia in carcerem detruditur.

In carcere cælitus viſitatur.

Sanitatem corporis, multis ſupplicijs affecti, diuinitùs cōſequitur.

Altero autem die, vt Præſes eam tribunali ſuo oblatam, forma & viribus integerrimam vidit. Quis tibi hoc, inquit, ſanitatis & pulchritudinis beneficium contulit? Tum Virgo toto ad hilaritatem vultu compoſito: Notum tibi ſit, ait, ô Præ-

Tribunali ſiſtitur.

ô Præſes, me hæc ipſa, quæ vides, ſola Chriſti Ieſu creatoris mei benignitate & potentia, conſequutam eſſe. Et Præſes; Adhuc Chriſtum auribus meis ingerere pergis? Ego te nouis ſupplicijs, ab iſtius confeſſione nominis, ſtatim reuocabo. Cui Virgo: Perge, inquit, ſic enim me voti mei compotem facies. Tum Præſes, acutiſſimas teſtas, cum rutilante prunarum ardore parari, & in ijs tenerrimum virginis corpus volutari iuſſit. At ſuæ virtutis oblitus ignis, non potuit caſtum virginei corporis habitaculum inflammare: ſed toto in Deum ſpiritu abſorpta, placidè ad Dominum migrauit.

Conſtantia eius.

VITA S. MELANII CONFESSORIS, & Rodonenſis Epiſcopi, qui floruit temporibus Clodouei Francorum regis, circa annum Domini 507. interfuitq; Concilio primo Aurelianenſi. Ex ea, quæ eſt in antiquis M.S. Codicibus, Cui per omnia conſentit Petrus de Natalibus. Fuêre autem & duo alij eiuſdem nominis Epiſcopi, vnus quidem Veromandenſis, alter verò Rhotomagenſis.

Vide Cæſ. Baro in Notat. martyrol. Roma. Item Tom. 6. Annal.

MELANIVS Rodonenſis Antiſtes, Venetenſi villa, cui Plautio nomen, oriundus, inter cætera virtutum inſignia, maxima aduerſus dæmones potentia viguit. Vndè frequentes ad eum, malignis obſeſſi ſpiritibus confluebãt, quos ille mira facilitate curabat. Excubabat pro ſubditorum ſalute, in oratorio ſuo Plautio iugiter, aſſiduiſque à Deo precibus & lachrymis, contra dæmonum inſidias, opem implorabat. Accidit verò die quodam, vt quidam obſeſſus, rabie deſperationis adactus, laqueo vitã abrumperet. Quod ſimul-

6. Iauuarij. Patria eius.

Claret miraculis.

Sollicitudo & charitas in ſubditos.

Digitized by Google

ſimulac ad aures viri ſancti lamentabili multorũ :lamore percrebuit, ille hominem miſeratus, to a mente ad orationem conuerſus, defunctum nõ nodò ſuſcitauit, ſed diuina ope, dæmonio etiam :xpiatum, ad ſanctioris vitæ inſtitutum induxit. Mortuum dæmoniacũ ſuſcitat & liberat.

Tandem poſt multa virtutum inſignia, mente ugiter cælo intentus, è præſenti ſæculo, ad beatã mmortalitatem migrauit. Cùm verò ſacræ eius eliquiæ ad tumulum deferrent: viri duodecim in urri quadam vinculis conſtricti, implorato eius uxilio, ſciſſa per medium turri, ſoluti & incolu nes exierunt, gaudioque incredibili exultantes, acrum funus comitati ſunt. Moritur vir ſanctus. Captiui 12. liberantur interceſſione eius.

VITA S. ANDREAE CORSINI, EPISCOPI Feſulani, Ordinis Carmelitarum. ex ea quæ eſt apud Surium, fide digniſſimum. Obijt ſacer Antiſtes Anno Domini 1373. ætatis ſuæ 71. Poſtquam ſediſſet annis 12.

Vide Annotat. Ioannis Molani in martyr. Oſuardi.

ANDREAS Corſinus, Florentiæ ex Corſi norum nobili familia, patre Nicolao, matre verò Peregrina, natus fuit. Quibus cum ihil antiquius ſancta religione eſſet, primogeni um ſuum perpetuo D. Virginis ſeruitio conſe rare vouerunt. Lõgo enim ſterilitatis opprobrio aborãtes, ſingulari Virginis beneficio, Andream unc conceperant. Mox igitur optimis litterarum morum diſciplinis imbutum, parentes incredi ili amore proſequebantur: & eximiam, cùm ex enuſta corporis ſpecie, tùm ex præclaris eius vir utum actionibus, voluptatem capiebant. Sed poſt uam tranſmiſſis puerilibus annis, cupiditati ha enas laxare cœpit, vſque adeò, vt omni ſpe meli oris

6. Ianuarij. Genus eius

Votum parentum S. Andreæ.

Digitized by Google

Adoleſcẽtia eius peſſima

oris frugis amiſſa, maximis ſcelerum omnium facinoribus contaminaretur, parentes ſempiternā ignominiæ maculam, toti familiæ, ex eius morte metuebant. Quare vocatum ad ſe Andream, rationibus primùm, dein obiurgationibus, ad meliorē frugem reuocare contenderunt. Sed mente in ſceleribus obfirmata, ſalutaria eorum monita contempſit. Tum genitrix mentis eius pertinacia grauiter offenſa, in hæc verba prorupit: Profectò iam ſomnium meum hactenus inani formidine conceptum, veritate ipſa confirmari video. Ego enim te, fili mi, pro homine, lupum vtero geſtare viſa ſum. Et quid aliud ſtatuere poſſum, quàm lupinis præditum moribus, ſub humana forma latentem, conſimilem gerere animum?

Mater eum increpat.

Andreas ſe colligit & reſipiſcit.

Hac voce perculſus Andreas, ſecum tacitus anteactæ vitæ ſcelera animo prudenti & modeſto recogitare cœpit: & Carmelitarum Eccleſiam ingreſſus, ante virginis aram multis lachrymis precatus eſt, vt lupinis omninò moribus depoſitis, agninam innocentiam indueret. peractoque longo orationis ſtudio, rectà ad Hieronymum Melioratum, virum inſigni prudentiæ & pietatis laude præſtantem, Tuſciæ prouinciæ generalem Præpôſitum contendit, petijtque ſumma animi humilitate in militiam religionis admitti. Ille ingenuum adoleſcentem, ſummo loco natum, multiſque educatum delicijs vehementer miratus, parentes eius per nuncium de propoſito filij certiores facit; qui gaudio incredibili repleti, celeri gradu aduolantes, Andreæ mentem confirmant: ſuſceptique voti officia perſoluunt. Tum Prior, vt certius aliquod firmitatis eius experimentum caperet, viliſſimæ conditionis ſeruitia ei demandauit, quæ omnia tam libenti animo perficiebat, vt mi-

Carmelitarum amplectitur inſtitutum.

mirum ſit eius & obedientiam & humilitatem ferre.

Accidit, vt cæteris prandentibus, Andreæ cuſtoa ianuę mandaretur. Diabolus tantæ humilitati uidens, adoleſcentem ſubuertere conatus, præuitis viri formam accepit, & comitatu ingenti atè monaſterij portam aſſiſtens, ſibi fores reſeraiuſſit. Andreas hominis importunitatem miraas, quid ſibi vellet, interrogauit. Cui ille inquit; ſonne me noſti? Ex cognatione enim tua natus am; qui cùm audirem te religionem ſubijſſe, iiquo animo ferens huc acceſſi, vt ex tam turpi vie conditione, ad priſtinas delicias reuocarem. Iaque iam citò aperi, vt mecum domum pariter euertaris. Iam tibi virginem inſigni nobilitate, ngenti dote deſponſauit pater. Cui Andreas, Nec os cognoſco, nec noſtro quidem ſanguine nati eis: qui me quæritis à tam ſalubri officio reuocae. Parentes enim antè, quàm natus eſſem, huc me enuerunt; vbi humilitatem amplexus, obedieniam ſponſam accepi. Ita hoſtis ille ianua pulſus tque deuictus conſtantia puerili, tantum facinus ruſtrà ſuſcepit.

Diabolus ei inſidias ſtruit.

Exacto autem probationis (vt vocant) anno, um ſumma fratrum omnium gratulatione, ſolēia religionis vota ſuſcepit. Tum ardentiori pieatis ſtudio, cunctis ſuis cupiditatibus bellum inulit. Cibi ac potus mirè parcus, altero quoque lie ſolo pane & aqua carnem domabat. Obedientiam tanta animi alacritate amplexabatur, vt vel ſolo ſeruitutis nomine, religioni ſe conſecraſſe videretur. Nullam temporis partem otio dabat; ſolitudinem mira auiditate appetebat. Iniuriarum erat patientiſſimus; adeò vt religionis perfectionem, in tolerandis iniurijs

Profeſſionē facit.

Digitized by Google

rijs conſtituere videretur. Mittebatur, vt moris eſt mendicātibus, per ciuiū domos pro eleemoſynis accipiendis cumq; à ſuis honorū & diuitiarū gloria elatis, repulſam pateretur, multis ſæpè ludibrijs onuſtus domum redibat; quę tanta vultus hilaritate perferebat, vt nulla re magis quàm iniurijs gauderet.

Irridetur à ſuis.

Curat hominem morbidum.

Ea tempeſtate Ioannes quidam Corſinus, Lupo, morbo grauiſſimo laborabat, qui vt doloris magnitudinem leuaret, omni ludorum genere, noctequè dieque ſe exercebat. Huius calamitatem miſeratus Andreas: Ioannes, inquit, ſi meis conſilijs acquieſcis, ego te ab hoſtinm tuorum inſidijs liberatum, priſtinæ ſanitati reſtituam. Ille recuperandę ſanitatis deſiderio inflammatus, non inuitus ſe facturum, quidquid imperaret, pollicitus eſt. Cui Andreas; Eſt in primus opus, vt peſſima hac ludorum conſuetudine relicta, octo dierum ieiunijs precibusque Virginem Mariam flectere nitaris. Ioannes ſimplicitate verborum motus, mira deuotione iuſſa perfecit, & meritis eius ſolitam valetudinem eſt conſequutus.

Erat eodem tempore vir nobilis, cuius filia, quam vnicam habebat, morbo hecticę febris languens, nulla poterat medicorum arte curari. Hæc cùm prodigia, quæ per virum Dei in dies fiebant, perciperet, confidenti animo ſanitatem ſperauit, ſi modò ciborum, qui per manus viri ſancti adminiſtrati eſſent, particeps fieri poſſet. Auditæ filiæ confidentia pater, ſummis precibus virum ſanctum ad puellam adduxit; quæ inſtanti eius oratione, optatam protinùs eſt ſalutem conſecuta.

Puellam febri liberat.

Iamque in palęſtra pietatis probè exercitatus, litterarum diſciplinis imbuendus Pariſios eſt deſtinatus; vbi triennio haud contemnendam multis labo-

ꝺribus obtinuit eruditionem. Rediturus verò ſuos, cùm per Diuionem patruum Cardinalem ſaturus, iter faceret: hominem vtroque orbaı lumine in limine templi illuſtrauit. A ſuis ni cum honore & gaudio exceptus, paulò pòſt Florentini monaſterij gubernacula admotus quæ tanta vitæ ſanctimonia tractauit, vt præalia miracula, Carmelitam Piſanum quenı, Venturam nomine, ab hydropis morbo cuerit.

Fit Prior.

Hydropicũ curat.

Rogatus à quodam familiari, cui puer natus e- vt ſacro eum fonte expiaret, paruit ille quidē, ingenti lachrymarum imbre puerum deploat. Patri autem tantarum lachrymarum cauı quærenti reſpondit; Hic puer ſibi, totique faliæ excidio natus eſt. Pater verò huiuſmodi ſagio neglecto viri Dei verba contempſit. Sed um veritatem adulti iam pueri ſcelera facinoue, comprobarunt. Cùm multis namque, facta Rempub. coniuratione, in iudicium vocatus & cognatis quidem ab omni Reipub. adminiſtione abdicatis: ille tanti ſceleris pœnas ſol-

Claret prophetiæ ſpiritu.

Non longè poſt Feſulanus antiſtes communi oium ſuffragio electus eſt. at ille ne tantæ digätis gradum ſubire cogeretur, tertio ab vrbe lliari apud Carthuſienſes latitauit. Canonici em, illo nuſquam comparente, de renouanda ctione conſilium captare. Dumque nutantia da miſerabiliter fluctuant, Spiritus ſanctus per nfantis locutus eſt dicens: Elegit Deus Andreā ſacerdotem ſibi. Qua re ſtupore omnes repleelectione rata confirmataque, Andream inuin è latebris eruerunt. Antè verò quàm ad eum ;nitatis gradum raperetur, fama eſt, puerum,

Creatur Epiſcopus Feſulanus.

illi, tota mente in cæleſtibus verſanti, candida veſte aſtitiſſe, hortatumque fuiſſe, vt conſtanti, & alacri animo diuinæ voluntatis pareret decreto.

Virtutes ei⁹ eximiæ in Epiſcopatu.

Suſcepta igitur anno ætatis ſuæ 58. epiſcopali dignitate, tanta virtutũ omnium excellentia, clariſſimas prioris vitæ ſuæ actiones ſuperauit, vt facilè appareret, quanti ſupremam illam animarũ curam faceret. Quid de eius commiſeratione in pauperes, quid de pietate eius in populum referam? Nõ modò affectos egeſtate videre, ſed ne audire quidem ſine lachrymis poterat. Nemo egentium vnquã ab eo ſine eleemoſyna receſſit. Quin etiam cùm annonæ ſumma penuria eſſet, & egentium plurimi ad eum confluerent, ille cùm iam distributis omnibus, nihil quod erogaret, haberet: iuſſit miniſtros arcam diligentius ſcrutari. His autem ne micam quidem ſupereſſe reſpõdentibus: Quin imò, inquit, confidite, & in pęnum reuertentes panes adferte. Parent illi, & inuentos, non ſine ingenti admiratione, in magno numero panes Epiſcopo deferunt: quos ille pari alacritate pauperibus diſtribuit.

Diuinitùs augentur panes.

Conſueuerat vir Dei, qualibet quinta feria, in memoriam Dominicæ humilitatis, pauperibus pedes lauare. Accidit vt ex mendicis quidam, ſumma contentione huic officio reſiſteret. Cauſam autem ab Epiſcopo interrogatus reſpondit: Crura ſua morbo in putredinem verſa eſſe. Cui epiſcopus: Confide, inquit, fili, & aqua in peluim infuſa, crura lauit, lota omni corruptionis vulnere liberauit.

Sanat mendici crura putrefacta.

Et his quidem, alijsque præclaræ pietatis operibus, ad ſeptuageſimum primum annum perueniens, in nocte Natiuitatis Domini, inter Miſſarũ ſolennia, obitus ſui diem, manifeſta viſione ex Virgi-

B. Virgo illi obitum ſuũ denunciat.

irgine glorioſa intellexit. Anno igitur ętatis ſuę
ı. Epiſcopatus 12. ab incarnatione Domini anno
373. octauo Idus Ianuarij, anima eius ſanctiſſima
eatis ſpiritibus ſociata eſt. Cuius egreſſum mi-
abilis ſuauitatis odor comitabatur, lux circum-
uſa aſtantium oculos perſtringebat: ſacri corpo-
is contactus, varios languores pellebat.

Miracula poſt obitũ.

Anno autem incarnationis Dominicæ 1440. Eugenio 4. Pontifice Maximo, Philippus Maria Mediolanenſium Dux, Eccleſiæ, Florentiniſque bellum intulit. Iamque multis circùm oppidis crudelem in modum deuaſtatis, vltimum penè exitium Florentinis & Cardinalibus, qui cum Eugenio ſũmo Põtifice Florentiæ erant, imminebat. cùm neq; mens neq; ratio quibus validiſſimis hoſtiũ viribus reſiſterent, ſuppeteret. Erat ciuiũ animis ingens iniectus metus. Omnes trepidare, feſtinare, armis diffidere, & ſuo quiſque metu pericula metiri. cùm tota ferè ciuitas Andreæ Corſini miraculis excitata, ſingulari deuotionis ſtudio ad Eccleſiam Carmelitarum conflueret: & inter cæteros, adoleſcens quidam multis decorus virtutibus aduenit. Cui tota mente diuinis rebus intento, beatus Antiſtes apparuit, mandans ei ne tardaret Præfectis ſua verba referre. Scito, inquit, quod Deus Iſrael qui manu potenti, Pharaonis exercitum confregit, clariſſimam vobis de aduerſarijs omnibus victoriam largietur. Adoleſcens etſi viſione numinis vehementer exterritus, audita præfectis nunciare non diſtulit. Illi de pietate & ope antiſtitis confiſi militem colligunt: & parua manu, hoſtis exercitum bellicis rebus inſtructiſſimum, in effuſam fugam compellunt.

Philippus Maria vexat Florẽtinos.

Andreas adoleſcenti cuidam in templo apparet, & victoriã prædicit.

Florentini cædunt Mediolanenſes

Hoc tam fœlici belli euentu, ciuitas à præſenti

internecionis periculo erepta, ingentes Deo gratias agere, antiſtitis ſanctitatem virtutemque laudare, manus in cælum tollere, vota nuncupare, & omnibus modis apud ſummum Pont. Eugenium inſtare, vt Andreæ, in Diuorum numerum relato, cæleſtes honores decernat. Eugenius tametſi iam antè ſatis ſuperque, inſignem viri ſanctitatem cõpertam haberet, rumoribus tamen nouis permotus, nihil vltrà differendum ratus, eximijs prius ſancti viri virtutibus egregia oratione explicatis, libens Florentinis annuit, & in cœlitum numero collocatum, pia voce inuocauit.

Feſtum S. Andreæ inſtituitur Florentiæ.

DE EPIPHANIA DOMINI: EX R. D. Friderico Nauſæo Antiſt. Viennenſi.

6. Ianuarij.

QVANTA ſit ſolennitas huius diei vel in primis feſti, in ipſius quo appellatur nomine pateſcit. Siquidem eius nomen eſt Epiphania Domini, id eſt, Apparitio Domini noſtri ſaluatoris; vndè & hic appellari cœpit, haud quidẽ ab vna apparitione tantum, ſed trina. Quandoquidem vt à maioribus noſtris, qui nos præceſſerunt, accepimus, hodie tres aguntur Domini apparitiones, vna quidẽ die, ſed non vno tantùm tẽpore factę, quibus mũdo huic, Chriſtus Dei Maximi filius idemq; vnic⁹ noſter apud illũ mediator apparuit, verusq; Deus innotuit, & quidẽ valdè mirabiliter.

Triplex Chriſti Apparitio.

Hodie namq; paruulus Rex noſter, paucis à natiuitate, vtpotè 13. diebus tranſactis, ſtella declarãte, primitijs gentium apparuit, tribus quippè Magis, ijſdemq; Regibus. Qui ab Oriente venientes Bethlehem, procidentes adorauerunt eũ, & apertis theſauris, iuxta Prophetæ oraculum, ei munera obtulerunt, Aurum Thus & Myrrham. Non vtiq; caſu, ſed in magno myſterio, & teſtimonio fidei hæc

1. Apparitiõ Tertullian⁹ lib. adu. Iudæos. Theophylactus in Matthæum 2. S. Leo ſer. 1. 3 5 . de Epiphan. & latius C. Baro. Tom. 1. Ann.

hæc & talia munera offerunt. Quid enim aliud ſignificabant, q̃ Chriſtum eſſe verè ſapientem regẽ ipſo auro, quod regem decet. Deum aũt notabant Thure, quod in Dei ſacrificiũ olim ponebatur, & nunc eodẽ ille veneratur. Myrrha hominẽ arguebant; qua quidẽ homines condiuntur mortui; quũ & Chriſt⁹ puerulus moriturus eſſet pro ſalute hominum. Rectè igitur tres illi Magi, ijdemq́; reges procidentes adorârunt eum, & munera offerẽtes, ipſum Deũ eſſe & hominẽ, eundemq́; Regem cõfeſſi ſunt. Sed quis illos hodie non pectore obſtupeſcens appellet? Vndè vobis hoc, ô viri Alienigenæ? Vndè vobis tanta fides, quantã non inuenio in Iſrael? Latro in cruce dicens: Domine cùm veneris in regnũ tuum, memento mei: Chriſtum Regem, Centurio illum Dei filiũ & hominẽ ſimul cognouit, inqens poſt mortẽ illius: Verè Dei filius erat iſte. Nec quidẽ adeò mirũ, quoniã tunc antea Chriſtus miracula multa fecerat, à multis prædicatus, à multis adoratus fuerat. Vos verò Magi alienigenæ, de longinquo venientes, nullo adhuc edocti miraculo prociditis & adoratis, munera offertis, quibus illum planè regẽ, Deum, & hominẽ confitemini. Quid igitur ô Magi, quid facitis? Lactentẽ puerũ adoratis in tugiriolo, in præſepio poſitũ, in vilibus pannis? Si Deũ adoratis, ergo illius, ſecundum Prophetã, ſedes in cælo. Quid eum vos quæritis in vili ſtabulo, in matris gremio? Quid aurũ offertis? ergo rex eſt ille puerulus? Et vbi aula regia, vbi thronus, vbi curia regalis, & aulicorũ frequentia? Nunquid aula eſt ſtabulum, Thronus præſepe, Curiæ frequentia Ioſeph & Maria? Quæ vtiq; nõ diademate fuerat coronata, nec in aureo lecto recumbens, quæ vix vnã habuit, non ad ornamentum corporis, ſed ad tegumentũ nuditatis tunicã:

Pſal. 71. Eſaiæ 60.

Perfecta fides in Magis.

Lucæ 23. Matth. 27. Marci 15

Pſal. 10. 102.

 qua-

ô Præſes, me hæc ipſa, quæ vides, ſola Chriſti Ieſu creatoris mei benignitate & potentia, conſequutam eſſe. Et Præſes; Adhuc Chriſtum auribus meis ingerere pergis? Ego te nouis ſupplicijs, ab iſtius confeſſione nominis, ſtatim reuocabo. Cui Virgo: Perge, inquit, ſic enim me voti mei compotem facies. Tum Præſes, acutiſſimas teſtas, cum rutilante prunarum ardore parari, & in ijs tenerrimum virginis corpus volutari iuſſit. At ſuæ virtutis oblitus ignis, non potuit caſtum virginei corporis habitaculum inflammare: ſed toto in Deum ſpiritu abſorpta, placidè ad Dominum migrauit.

Conſtantia eius.

VITA S. MELANII CONFESSORIS, & Rodonenſis Epiſcopi, qui floruit temporibus Clodouei Francorum regis, circa annum Domini 507. interfuitq; Concilio primo Aurelianenſi. Ex ea, quæ eſt in antiquis M.S. Codicibus, Cui per omnia conſentit Petrus de Natalibus. Fuêre autem & duo alij eiuſdem nominis Epiſcopi, vnus quidem Veromandenſis, alter verò Rhotomagenſis.

Vide Cæſ. Baro in Notat. martyrol. Roma. Item Tom. 6. Annal.

6. Iauuarij. Patria eius.

MELANIVS Rodonenſis Antiſtes, Venetenſi villa, cui Plautio nomen, oriundus, inter cætera virtutum inſignia, maxima aduerſus dæmones potentia viguit. Vndè frequentes ad eum, malignis obſeſſi ſpiritibus confluebāt, quos ille mira facilitate curabat. Excubabat pro ſubditorum ſalute, in oratorio ſuo Plautio iugiter, aſſiduiſque à Deo precibus & lachrymis, contra dæmonum inſidias, opem implorabat. Accidit verò die quodam, vt quidam obſeſſus, rabie deſperationis adactus, laqueo vitā abrumperet. Quod ſimul-

Claret miraculis.

Sollicitudo & charitas in ſubditos.

Digitized by Google

ſimulac ad aures viri ſancti lamentabili multorũ clamore percrebuit, ille hominem miſeratus, tota mente ad orationem conuerſus, defunctum nõ modò ſuſcitauit, ſed diuina ope, dæmonio etiam expiatum, ad ſanctioris vitæ inſtitutum induxit. Mortuum dæmoniacũ ſuſcitat & liberat.

Tandem poſt multa virtutum inſignia, mente iugiter cælo intentus, è præſenti ſæculo, ad beatã immortalitatem migrauit. Cùm verò ſacræ eius reliquiæ ad tumulum deferrent: viri duodecim in turri quadam vinculis conſtricti, implorato eius auxilio, ſciſſa per medium turri, ſoluti & incolumes exierunt, gaudioque incredibili exultantes, ſacrum funus comitati ſunt. Moritur vir ſanctus. Captiui 12. liberantur interceſſione eius.

VITA S. ANDREAE CORSINI, EPISCOPI Feſulani, Ordinis Carmelitarum. ex ea quæ eſt apud Surium, fide digniſſimum. Obijt ſacer Antiſtes Anno Domini 1373. ætatis ſuæ 71. Poſtquam ſediſſet annis 12.

Vide Annotat. Ioannis Molani in martyr. Oſuardi.

ANDREAS Corſinus, Florentiæ ex Corſinorum nobili familia, patre Nicolao, matre verò Peregrina, natus fuit. Quibus cum nihil antiquius ſancta religione eſſet, primogenitum ſuum perpetuo D. Virginis ſeruitio conſecrare vouerunt. Lõgo enim ſterilitatis opprobrio laborãtes, ſingulari Virginis beneficio, Andream hunc conceperant. Mox igitur optimis litterarum & morum diſciplinis imbutum, parentes incredibili amore proſequebantur: & eximiam, cùm ex venuſta corporis ſpecie, tùm ex præclaris eius virtutum actionibus, voluptatem capiebant. Sed poſt quam tranſmiſſis puerilibus annis, cupiditati habenas laxare cœpit, vſque adeò, vt omni ſpe melioris 6. Iannarij. Genus eius. Votum parentum S. Andreæ.

Adoleſcētia eius peſſima

oris frugis amiſſa, maximis ſcelerum omnium facinoribus contaminaretur, parentes ſempiternā ignominiæ maculam, toti familiæ, ex eius morte metuebant. Quare vocatum ad ſe Andream, rationibus primùm, dein obiurgationibus, ad meliorē frugem reuocare contenderunt. Sed mente in ſceleribus obfirmata, ſalutaria eorum monita contempſit. Tum genitrix mentis eius pertinacia grauiter offenſa, in hæc verba prorupit: Profectò iam ſomnium meum hactenus inani formidine conceptum, veritate ipſa confirmari video. Ego enim te, fili mi, pro homine, lupum vtero geſtare viſa ſum. Et quid aliud ſtatuere poſſum, quàm lupinis præditum moribus, ſub humana forma latentem, conſimilem gerere animum?

Mater eum increpat.

Andreas ſe colligit & reſipiſcit.

Hac voce perculſus Andreas, ſecum tacitus anteactæ vitæ ſcelera animo prudenti & modeſto recogitare cœpit: & Carmelitarum Eccleſiam ingreſſus, ante virginis aram multis lachrymis precatus eſt, vt lupinis omninò moribus depoſitis, agninam innocentiam indueret. peractoque longo orationis ſtudio, rectà ad Hieronymum Melioratum, virum inſigni prudentiæ & pietatis laude præſtantem, Tuſciæ prouinciæ generalem Præpoſitum contendit, petijtque ſumma animi humilitate in militiam religionis admitti. Ille ingenuum adoleſcentem, ſummo loco natum, multiſque educatum delicijs vehementer miratus, parentes eius per nuncium de propoſito filij certiores facit; qui gaudio incredibili repleti, celeri gradu aduolantes, Andreæ mentem confirmant: ſuſceptique voti officia perſoluunt. Tum Prior, vt certius aliquod firmitatis eius experimentum caperet, viliſſimæ conditionis ſeruitia ei demandauit, quæ omnia tam libenti animo perficiebat, vt mi-

Carmelitarum amplectitur inſtitutum.

Digitized by Google

vt mirum ſit eius & obedientiam & humilitatem referre.

Accidit, vt cæteris prandentibus, Andreæ cuſtodia ianuę mandaretur. Diabolus tantæ humilitati inuidens, adoleſcentem ſubuertere conatus, prædiuitis viri formam accepit, & comitatu ingenti antè monaſterij portam aſſiſtens, ſibi fores reſerari iuſſit. Andreas hominis importunitatem miratus, quid ſibi vellet, interrogauit. Cui ille inquit; Nonne me noſti? Ex cognatione enim tua natus ſum; qui cùm audirem te religionem ſubijſſe, iniquo animo ferens huc acceſſi, vt ex tam turpi vitæ conditione, ad priſtinas delicias reuocarem. Itaque iam citò aperi, vt mecum domum pariter reuertaris. Iam tibi virginem inſigni nobilitate, ingenti dote deſponſauit pater. Cui Andreas; Nec vos cognoſco, nec noſtro quidem ſanguine nati eſtis: qui me quæritis à tam ſalubri officio reuocare. Parentes enim antè, quàm natus eſſem, huc me genuerunt; vbi humilitatem amplexus, obedientiam ſponſam accepi. Ita hoſtis ille ianua pulſus atque deuictus conſtantia puerili, tantum facinus fruſtrà ſuſcepit.

Diabolus ei inſidias ſtruit.

Exacto autem probationis (vt vocant) anno, cum ſumma fratrum omnium gratulatione, ſolénia religionis vota ſuſcepit. Tum ardentiori pietatis ſtudio, cunctis ſuis cupiditatibus bellum intulit. Cibi ac potus mirè parcus, altero quoque die ſolo pane & aqua carnem domabat. Obedientiam tanta animi alacritate amplexabatur, vt vel ſolo ſeruitutis nomine, religioni ſe conſecraſſe videretur. Nullam temporis partem otio dabat; ſolitudinem mira auiditate appetebat. Iniuriarum erat patientiſſimus; adeò vt religionis perfectionem, in tolerandis iniurijs

Profeſſionē facit.

rijs

rijs conſtituere videretur. Mittebatur, vt moris eſt mendicãtibus, per ciuiũ domos pro eleemoſyni s accipiendis cumq; à ſuis honorũ & diuitiarũ gloria elatis, repulſam pateretur, multis ſæpè ludibrijs onuſtus domum redibat, quę tanta vultus hilaritate perferebat, vt nulla re magis quàm iniurijs gauderet.

Irridetur à ſuis.

Curat hominem morbidum.

Ea tempeſtate Ioannes quidam Corſinus, Lupo, morbo grauiſſimo laborabat, qui vt doloris magnitudinem leuaret, omni ludorum genere, noctéque diéque ſe exercebat. Huius calamitatem miſeratus Andreas: Ioannes, inquit, ſi meis conſilijs acquieſcis, ego te ab hoſtinm tuorum inſidijs liberatum, priſtinæ ſanitati reſtituam. Ille recuperandę ſanitatis deſiderio inflammatus, non inuitus ſe facturum, quidquid imperaret, pollicitus eſt. Cui Andreas; Eſt in primus opus, vt peſſima hac ludorum conſuetudine relicta, octo dierum ieiunijs precibusque Virginem Mariam flectere nitaris. Ioannes ſimplicitate verborum motus, mira deuotione iuſſa perfecit, & meritis eius ſolitam valetudinem eſt conſequutus.

Erat eodem tempore vir nobilis, cuius filia, quam vnicam habebat, morbo hecticę febris languens, nulla poterat medicorum arte curari: Hæc cùm prodigia, quæ per virum Dei in dies fiebant, perciperet, confidenti animo ſanitatem ſperauit, ſi modò ciborum, qui per manus viri ſancti adminiſtrati eſſent, particeps fieri poſſet. Auditæ filiæ confidentia pater, ſummis precibus virum ſanctum ad puellam adduxit; quæ inſtanti eius oratione, optatam protinùs eſt ſalutem conſecuta.

Puellam febri liberat.

Iamque in palęſtra pietatis probè exercitatus, litterarum diſciplinis imbuendus Pariſios eſt deſtinatus; vbi triennio haud contemnendam multis

labo-

Digitized by Google

laboribus obtinuit eruditionem. Rediturus verò ad ſuos, cùm per Diuionem patruum Cardinalem viſitaturus, iter faceret: hominem vtroque orbatum lumine in limine templi illuſtrauit. A ſuis omni cum honore & gaudio exceptus, paulò pòſt ad Florentini monaſterij gubernacula admotus eſt; quæ tanta vitæ ſanctimonia tractauit, vt præter alia miracula, Carmelitam Piſanum quendam, Venturam nomine, ab hydropis morbo curauerit. Fit Prior. Hydropicũ curat.

Rogatus à quodam familiari, cui puer natus erat, vt ſacro eum fonte expiaret, paruit ille quidẽ, ſed ingenti lachrymarum imbre puerum deplorabat. Patri autem tantarum lachrymarum cauſam quærenti reſpondit; Hic puer ſibi, totique familiæ excidio natus eſt. Pater verò huiuſmodi præſagio neglecto viri Dei verba contempſit. Sed eorum veritatem adulti iam pueri ſcelera facinoraque, comprobarunt. Cùm multis namque, facta in Rempub. coniuratione, in iudicium vocatus eſt, & cognatis quidem ab omni Reipub. adminiſtratione abdicatis: ille tanti ſceleris pœnas ſoluit. Claret prophetiæ ſpiritu.

Non longè poſt Feſulanus antiſtes communi omnium ſuffragio electus eſt. at ille ne tantæ dignitatis gradum ſubire cogeretur, tertio ab vrbe milliari apud Carthuſienſes latitauit. Canonici autem, illo nuſquam comparente, de renouanda electione conſilium captâre. Dumque nutantia corda miſerabiliter fluctuant, Spiritus ſanctus per os infantis locutus eſt dicens: Elegit Deus Andreã in ſacerdotem ſibi. Qua re ſtupore omnes repleti, electione rata confirmataque, Andream inuitum è latebris eruerunt. Antè verò quàm ad eum dignitatis gradum raperetur, fama eſt, puerum, Creatur Epiſcopus Feſulanus.

illi, tota mente in cæleſtibus verſanti, candida veſte aſtitiſſe, hortatumque fuiſſe, vt conſtanti, & alacri animo diuinæ voluntatis pareret decreto.

Virtutes ei' eximiæ in Epiſcopatu.

Suſcepta igitur anno ætatis ſuæ 58. epiſcopali dignitate, tanta virtutũ omnium excellentia, clariſſimas prioris vitæ ſuæ actiones ſuperauit, vt facilè appareret, quanti ſupremam illam animarũ curam faceret. Quid de eius commiſeratione in pauperes, quid de pietate eius in populum referam? Nõ modò affectos egeſtate videre, ſed ne audire quidem ſine lachrymis poterat. Nemo egentium vnquã ab eo ſine eleemoſyna receſſit. Quin etiam cùm annonæ ſumma penuria eſſet, & egentium plurimi ad eum confluerent, ille cùm iam diſtributis omnibus, nihil quod erogaret, haberet: iuſſit miniſtros arcam diligentius ſcrutari. His autem ne micam quidem ſupereſſe reſpõdentibus: Quin imò, inquit, confidite, & in pęnum reuertentes panes adferte. Parent illi, & inuentos, non ſine ingenti admiratione, in magno numero panes Epiſcopo deferunt: quos ille pari alacritate pauperibus diſtribuit.

Diuinitùs augentur panes.

Conſueuerat vir Dei, qualibet quinta feria, in memoriam Dominicæ humilitatis, pauperibus pedes lauare. Accidit vt ex mendicis quidam, ſumma contentione huic officio reſiſteret. Cauſam autem ab Epiſcopo interrogatus reſpondit: Crura ſua morbo in putredinem verſa eſſe. Cui epiſcopus: Confide, inquit, fili, & aqua in peluim infuſa, crura lauit, lota omni corruptionis vulnere liberauit.

Sanat mendici crura putrefacta.

Et his quidem, alijſque præclaræ pietatis operibus, ad ſeptuageſimum primum annum perueniens, in nocte Natiuitatis Domini, inter Miſſarũ ſolennia, obitus ſui diem, manifeſta viſione ex Virgi-

B. Virgo illi obitum ſuũ denunciat.

Virgine glorioſa intellexit. Anno igitur ętatis ſuę 71. Epiſcopatus 12. ab incarnatione Domini anno 1373. octauo Idus Ianuarij, anima eius ſanctiſſima beatis ſpiritibus ſociata eſt. Cuius egreſſum mirabilis ſuauitatis odor comitabatur, lux circumfuſa aſtantium oculos perſtringebat: ſacri corporis contactus, varios languores pellebat.

Miracula poſt obitũ.

Anno autem incarnationis Dominicæ 1440. Eugenio 4. Pontifice Maximo, Philippus Maria Mediolanenſium Dux, Eccleſiæ, Florentiniſque bellum intulit. Iamque multis circùm oppidis crudelem in modum deuaſtatis, vltimum penè exitium Florentinis & Cardinalibus, qui cum Eugenio sũmo Põtifice Florentiæ erant, imminebat. cùm neq; mens neq; ratio quibus validiſſimis hoſtiũ viribus reſiſterent, ſuppeteret. Erat ciuiũ animis ingens iniectus metus. Omnes trepidare, feſtinare, armis diffidere, & ſuo quiſque metu pericula metiri. cùm tota ferè ciuitas Andreæ Corſini miraculis excitata, ſingulari deuotionis ſtudio ad Eccleſiam Carmelitarum conflueret: & inter cæteros, adoleſcens quidam multis decorus virtutibus aduenit. Cui tota mente diuinis rebus intento, beatus Antiſtes apparuit, mandans ei ne tardaret Præfectis ſua verba referre. Scito, inquit, quod Deus Iſrael qui manu potenti, Pharaonis exercitum confregit, clariſſimam vobis de aduerſarijs omnibus victoriam largietur. Adoleſcens etſi viſione numinis vehementer exterritus, audita præfectis nunciare non diſtulit. Illi de pietate & ope antiſtitis confiſi militem colligunt: & parua manu, hoſtis exercitum bellicis rebus inſtructiſſimum, in effuſam fugam compellunt.

Philippus Maria vexat Florẽtinos.

Andreas adoleſcenti cuidam in templo apparet, & victoriã prædicit.

Florentini cædunt Mediolanenſes

Hoc tam fœlici belli euentu, ciuitas à præſenti

hæc & talia munera offerunt. Quid enim aliud ſignificabant, q̃ Chriſtum eſſe verè ſapientem regẽ ipſo auro, quod regem decet. Deum aũt notabant Thure, quod in Dei ſacrificiũ olim ponebatur, & nunc eodẽ ille veneratur. Myrrha hominẽ arguebant; qua quidẽ homines condiuntur mortui; quũ & Chriſt⁹ puerulus moriturus eſſet pro ſalute hominum. Rectè igitur tres illi Magi, ijdemq; reges procidentes adorârunt eum, & munera offerẽtes, ipſum Deũ eſſe & hominẽ, eundemq; Regem cõfeſſi ſunt. Sed quis illos hodie non pectore obſtupeſcens appellet? Vndè vobis hoc, ô viri Alienigenæ? Vndè vobis tanta fides, quantã non inuenio in Iſrael? Latro in cruce dicens; Domine cùm veneris in regnũ tuum, memento mei: Chriſtum Regem, Centurio illum Dei filiũ & hominẽ ſimul cognouit, inqens poſt mortẽ illius: Verè Dei filius erat iſte. Nec quidẽ adeò mirũ, quoniã tunc antea Chriſtus miracula multa fecerat, à multis prædicatus, à multis adoratus fuerat. Vos verò Magi alienigenæ, de longinquo venientes, nullo adhuc edocti miraculo prociditis & adoratis, munera offertis, quibus illum planè regẽ, Deum, & hominẽ confitemini. Quid igitur ô Magi, quid facitis? Lactentẽ puerũ adoratis in tugiriolo, in præſepio poſitũ, in vilibus pannis? Si Deũ adoratis, ergo illius, ſecundum Prophetã, ſedes in cælo. Quid eum vos quæritis in vili ſtabulo, in matris gremio? Quid aurũ offertis? ergo rex eſt ille puerulus? Et vbi aula regia, vbi thronus, vbi curia regalis, & aulicorũ frequentia? Nunquid aula eſt ſtabulum, Thronus præſepe, Curiæ frequentia Ioſeph & Maria? Quæ vtiq; nõ diademate fuerat coronata, nec in aureo lecto recumbens, quæ vix vnã habuit, non ad ornamentum corporis, ſed ad tegumentũ nuditatis tunicã:

Pſal.71.
Eſaiæ 60.

Perfecta fides in Magis.

Lucæ 23.
Matth.27.
Marci 15

Pſal.10.102.

qualẽ habere potuit carpentarij vxor peregrè cõſtituta. O mira, ô ſtupenda fides. Nonnè timẽdum erat, ne ſcandalizarentur viri iſti, & illuſos ſe crederent, cum tanta indigna viderent? Quandoquidẽ à Regia ciuitate, vbi regem quærendum coniectabantur, ad Bethlehem villam paruulã diriguntur. Ingrediuntur ſtabulum, non caſtrũ excelſum, inueniunt paruulũ inuolutũ pannis, non vel ſericis vel aureis veſtibus; tantum tamen abeſt vt illis ſordeat ſtabulũ, vt pannis offendantur, vt ſcandalizentur lactentis infantia, vt etiã procidentes puerulum venerentur muneribus vt verum Regem, adorantq; vt verum Deum. Nonne inſipientes hodie facti ſunt viri ſapientes, vt adorent paruulum deſpicabilẽ, tam ſua ætate, quã paupertate ſuorũ? Vtiq; facti ſunt inſipientes mundo, vt fierent ſapientes Deo, quos prædocuit ſpiritus, quod prędicauit deindè Apoſtolus; Qui vult ſapiens eſſe, inquiens, ſtultus fiat, vt fiat ſapiens. Quandoquidẽ mundus in ſapientia ſua Deũ cognoſcere non poterat. Placuit .n. Deo per ſtultitiã ſaluos facere credentes. Quis aũt hodie, talem eſſe puerulũ docuit magos? Haud dubiè, qui illos adduxit, ipſe & inſtruxit, & ꝙ per ſtellã foris admonuit, ipſe in occulto cordis edocuit. Sanè quia illi Regem cæleſtem, nõ terrenum quærebant, etſi nihil regale videbant in eo, tamen ſolius ſtellæ teſtimonio contẽti, gaudebãt oculi eorũ contemptibilẽ puerum adſpicere, quia ſpiritus in cordibus eorũ terribilem eũ mõſtrabat. Vnde procidentes adorauerũt eũ; Vidẽtes hominem agnoſcunt Deũ. O vera fides, eademque mirabilis. Atq; vtinã ea omnibus ſit fides, & Deus aliquorũ fidẽ adaugeat, quã vtiq; augebit, vbi cum magis ab Oriente nõ modò ſtellã ſequẽtes, ſed & ſolem iuſtitiæ requirentes, ad Bethlehem, i. in cor noſtrum

1. Cor. 3.

noſtrũ deuotione ſyncera venerimus, ibiq; coram Ieſu D.N. ꝓcidentes obtulerimus; 1. Aurum, .i. eius nomine abiecerimus huius mundi ſubſtantiã, contenti quibus tegimur & nutrimur; 2. Thus, cꝙ offerimus, vbi orationes ex corde, quaſi incensũ redolens in conſpectu Dei deuotè effuderimus; 3 Myrrham, quando carnis vitia per abſtinentiã mortificauerimus. Quicunq; .n. ſunt Chriſti, inqt Apoſt. carnem ſuã cum vitijs & cõcupiſcentijs crucifixerunt. Hæc. n. noſtra oblatio, hodie deſignata eſt in myſterio per Magos. Hodie quoq;, quũ iã triginta fermè in diſpenſatione carnis egiſſet annos, qui ſecundum diuinitatem idem ipſe eſt, & anni eius non deficiunt, inter populares turbas abſcondit[9], ad Iordanem baptizandus aduenit, ſed teſtimonio Dei Patris innotuit, cũ de eodẽ D. N. Ieſu Chriſto ad omnes dicere audit[9] fuit, Hic eſt filius meus dilectus, in quo mihi benè cõplacui, ipſum audite.

1. Timoth. 6.

Pſalm. 140.

Galat. 5.

Secunda apparitio.

Pſalm. 101.

Matth. 3.

Hodie pariter cũ diſcipulis ſuis ad nuptias vocatus, deficiente vino, admirabili ſigno ſuæ potentię aquas in vinum mutauit in Chana Galileæ.

Tertia Apparitio. Iohan. 2.

VITA B. ERMENOLDI, PRIMI ABBAtis Monaſterij S. Georgij in Brunſeningen. ex ea qua iuſſu VValdrici 16. Abbatis eiuſdẽ Monaſterij ſcripta eſt. Obijt autem vir ſanctus, Anno à partu Virginis 1121. Electionis verò eius 7. vt patet infrà.

B. ERMENOLDVS in Sueuia claris natalibus ortus, cùm parentes præter expectationem diuinitùs ſibi filium conceſſum viderent, fuit ab ijſdem, in Hirſaugienſi monaſterio, diuino obſequio mancipatus. Cùm autem & indole præclara, & magno ingenio præditus eſſet, non minores in virtutum omniũ exercitatione, ꝙ in artiũ maximarum diſciplinis progreſſus fecit;

6. Ianuarij. Patria & genus eius.

adeò vt viuam quandam virtutis & ſanctitatis imaginem, quam in Hirſaugiæ Abbate, VVilhelmo, viro omnibus naturæ & gratiæ dotibus ornatiſſimo cernebat, in ſe exprimeret. Quæ illum omnibus in Chriſto fratribus, tam charum atque amabilem reddidit, vt eorum, & ſumma Henrici Imperatoris eius nominis V. voluntate * Laurishaimenſis Abbas creatus ſit; quam prouinciam tanta ingenij dexteritate & morum ſanctitate adminiſtrauit: vt gregem illum & numero & merito amplificatum, tandem diuina planè virtute florentem conſpexerit.

Fit Abbas.
* Lorſacenſis.

Erat autem beato viro frater, & generis nobilitate & diuitijs pollens; qui cùm aliquando cum alijs ad Imperatorem veniſſet, atque Henricus Imperator ſubridens illi dixiſſet, Fratrem tuum, regali Abbatiæ Præfectum, ad ſummum honoris culmen proueximus, quid tu huic majeſtatis noſtræ munificentiæ rependes? ille reſponſum humanitatis & gratiarum actionis plenum reddidit, pauloque pòſt, vt grati animi ſignificationem vberius erga Imperatorem declararet, munera haud cõtemnenda ei obtulit. Ermenoldus autem vbi id intellexit, ſtatim, ne vel leuiſſima ſimoniacæ labis in ipſo nota hæreret, ſe ea dignitate abdicauit, & ad ſuum VVilhelmum Hirſaugienſis monaſterij Abbatem, cum turma diſcipulorum ampliùs quadraginta, qui ſe ab eius complexu auelli non patiebantur, profectus eſt. Fuit eius aduentus omnibus valdè gratus, tantiſque honorum & beneuolentiæ indicijs celebratus, vt exiſtimarent ſe non hominem ſed angelum recepiſſe.

Deteſtatur Symoniam Ermenoldus.

Ea tempeſtate, Otho Babenbergenſis Epiſcopus, diuino inſtinctu Brunſeningenſe monaſterium recens fundauerat, cui cũr. virum idoneũ ardenti

Monaſteriũ Brunſeningenſe à quo conditũ ſit.

denti deſiderio expeteret præficiendum, præclara Ermenoldi fama cómotus, eum accerſijt, eiuſque regimini fidenter commiſit. Suſcepit vir ſanctus pari animi alacritate & confidentia, ijsque virtutum ornamentis locum decorauit, vt omnium præconio mirè celebraretur. Fuit autem cùm alijs virtutibus admirandus, tùm rerum humanarum, & honorum contemptu adeò præcellens, vt cùm Imperator Henricus iuſtis de cauſis, à Romano Pontifice anathemate plexus eſſet, vir ſanctus tanquàm fidelium communione indignum, aditu eum monaſterij prohibuit; neque vllis minis vel terroribus adduci potuit, vt quicquam de hac animi magnitudine remitteret, ſupplicemue ſe Imperatori exhiberet; ſed iuſtitiæ zelo præclarè accenſus: quod ſui erat officij, egregiè præſtitit.

Fit Abbas Brunfeningenſis.

Conſtantia eius.

Inter alias autem virtutes, quibus ornatus erat, præcipua illi cura pauperum & peregrinorum erat, quibus adeò ſe benignum & humanum præbuit, vt inopes vſu & conſuetudine adducti, tam ſecurè & fidenter ab eo opem poſcerent, vt non tam beneficium petere, quàm debitum repoſcere viderētur; perindè ac ſi ab œconomo ſuo, res quibus opus habebant, exigerent. Vt autem eius liberalitas omnibus innoteſceret, dira fames totam oppreſſit Bauariam, ita vt non pauci inedia confecti interirent. Confluebant verò omnes ad B. Ermenoldum, isque iuſſit frumentum è granarijs depromptum in pauperes diſtribui; nec prius ceſſatum eſt, quam compertum eſſet nihil monaſterio relictum eſſe. Cumque miniſtri nec tantillū quidem supereſſe dicerent, ille de Dei benignitate nihil hæſitans: totum ſe ad deprecandum Dominum contulit, & ecce, altera luce adeſt vir quidam prædiues & nobilis, qui de ſua ſubſtantia

Benignitas eius in pauperes.

Dominum honorans, abundè fratrum ſuppleuit inopiam. Solebat, vir ſanctus, commiſſo ſibi gregi, vt verus pater & paſtor, inuigilare: neque cõmittebat vnquam, vt ſuorum mores laxiore diſciplina defluerẽt. Delinquentes autem etſi in ſpiritu lenitatis corriperet, improbi tamen quidã, videntes ſibi ſuis voluptatibus interdictum eſſe, acerbiſſimo odio illius inflammati, eò amentiæ progreſſi ſunt, vt necem ei ad certum diẽ machinarentur. Huius rei certior factus tantum affuit vt timore mortis perterritus ſe ſubduxerit, vt etiam vltro ſe in eorũ, qui iam culteris ad ſcelus perpetrandũ armati ſtabant, conſpectũ dederit. Sed accidit vt illi, admirãda vultus eius grauitate & eximio ſplendore perculſi, pedes manusq́; retraxerint, & à nefario ſcelere ſe continuerint.

Mortis contemptus.

Vbi autem tempus à Deo definitum adfuit, quo ſancta anima corporis contubernio ſoluenda erat, rurſus filij nequam, & tanto patre indigni: in eius mortem conſpirarũt. Vnus ex ijs furore ante alios inſignis, (quem Aaron appellabant) fuſte armatus locum, qui viro ſancto neceſſario tranſeundus erat, obſedit: & tanta vi in caput illius illiſit, vt mox humi ſtratus, cum extremo ſpiritu decertaret. Inde verò aliorum manibus ſublatus, aliquamdiu ſine vllo vitæ iudicio iacuit. Paulò verò pòſt ad ſe reuerſus, cõiectis in diſcipulos oculis, hilari eos ſermone affatus eſt. Diſcipulis verò vbinam fuiſſet ſciſcitantibus, reſpondit: ad thronum Dei ſe raptum fuiſſe, bonaque verba & promiſſiones conſolationis plenas illic accepiſſe; puta quòd nunquam diuinus cultus eo in loco defuturus eſſet. Et ne quid dubitationis apud ſe de his promiſſis relinquerẽt, addidit ſe die craſtino

A quodam ſuo ſubdito grauiſſimè læditur.

ſub

ſub Miſſarum ſolennijs quando hymnus Angelicus decantaretur, ſpiritum Deo redditurum. Dixit:& vera eum dixiſſe,res iſta poſtridiè declarauit.Nam in ſacra Epiphania,hora illa quà dixerat, corporis ergaſtulo ſolutus: ad æternam gloriam fæliciter migrauit. Erat tum annus Chriſti 1121. ſeptimus autem electionis eius, qua creatus eſt Abbas Brunfeningenſis. Prædicit obitum ſuum. Moritur.

Poſt obitum, quidam ex noſtris in vindemijs in Auſtriam miſſus, monaſterium quoddam ingreſſus,à monacho quodam benignè exceptus fuit;vbi poſt multos vltrò citroque ſermones habitos,monachus ille quæſiuit, fuiſſet ne quandoque apud nos Abbas Ermenoldus nomine. Fratre autem reſpondente fuiſſe, & quidem primum monaſterij noſtri Abbatem ille ſubiunxit. Tametſi nulla mihi eius nominis notitia fuit, tamē nuper cōperi maximi eum apud Deum meriti eſſe.Cùm enim ad vitæ vſq; deſperationem fluxu ſanguinis laborarem, multoſq; ſanctos fruſtra inuocarem ſomnus mihi obrepſit. Et eccè videbar mihi ad Chriſti tribunal rapi, & acerbiſſimas peccatorū meorum pęnas luere.Cùmq; alij atq; alij,pro meritorum diuerſitate, vel æternis deputarētur ſupplicijs,vel ad cæleſtia beatorū gaudia tranſmitterētur, vidi Benedictini quendā ordinis monachū ob vitā in monaſterio negligentiùs actā, grauiſſimis ſubijci quæſtionibus:vt iam iam in tartara relegandus putaretur. Cumque nihil,quod pro ſui excuſatione adferret,haberet, vir quidam eximia ſanctitate clarus, ardentes pro eius liberatione preces fudit; aſſerens quòd vel eo ſolo nomine miſericordia dignus eſſet, quod ſtabilem ſemper eodem in loco pedem fixiſſet & obedientiæ iugo colla ſubdidiſſet.His ſancti illius pro- Viſio cuiuſdā monachi à fluxu ſanguinis curati.

cibus

cibus placatus iudex, reum abſoluit. Tum ego ſancti illius deſiderio vehementer captus, me ad illum pro infirmitatis meæ, qua tenebar, remedio deprecandum compoſui. Cumque eum eſſe Ermenoldum Brunfeningenſem Abbatem didiciſſem, ilicò me ad Miſſam de Confeſſore celebrandam erexi, ſacriſque indutus veſtibus, quamuis virium ſæpè imbecillitate præpeditus, ſacrum peregi: eoque peracto, prorſus me incolumem ſenſi.

Miracu'a ad ſepulchrum eius.

Inter alios contigit aliquandò, cæcum ad ſepulchrum eius illuminari. Aderant complures eius miraculi inſpectores & teſtes, qui vno ore homini illi, Deum, & S. Ermenoldum, pro tanto beneficio laudanti, gratulabantur. Ecce autem quidam, malo dæmone impellente, hominem illum contumelioſis increpitans verbis, impoſtorẽ & mendacem appellare cœpit. Moxque inſolentior factus, confecto è funiculis flagello, ter beati viri ſepulchrum verberauit: & ſacrilego ore, Ermenoldo, vt quieſceret, imperauit. Vix verba blaſphemiarũ & furoris plena finierat; cũ derepenrè faciẽ intollerabili accendi ardore Impius ſenſit, quo tormento penè exanimatus, dura ceruice nihilominus cubile ſuum petijt. Sequebatur famulus: qui blaſphemiarum eius minimè ignarus, hortari eum cœpit, vt vera cordis contritione & integra confeſſione: commiſſum ſcelus expiaret. At ille ſpreto ſalutari conſilio, à frigida aqua remedium quæſiuit; ſed minimè inuenit. Reuerſus verò ad lectum, corde in ſcelere plane obdurato, horribili lepra percutitur; ſeparatur ab hominibus: nec tamen reatum confitetur. Accidit indè vt die quodam menſæ accumbens, miniſtrum cibos adferentem præſtolaretur. Miniſter

Diuina vltio in blaſphemum.

Digitized by Google

autem ſolito nonnihil tardius rediens, hominem facie in ardentes prunas collapſum, extinctum reperit. Nec dubium, quin eo ſupplicio, debitas ſcelerum ſuorum pœnas luit. Sunt & alia præclara ſanè ſacti huius miracula, quæ nos breuitatis ſtudio prætermittimus.

ILLVSTRE MARTYRIVM S. LVCIANI, Antiochenæ eccleſiæ Presbyteri, quod conſtanter exegit Nicomediæ, ſub Salerio Maximiano, in Oriente Imperante, Anno Domini 311. Euſebij Romani Pontif. 3. Conſtantini verò Imperatoris 6. Ex eo quod eſt apud Simeon Metaphraſten. Cæſar Baro. Tom. 3. An. Eccleſiaſt.

LVcianus, Samoſata, ciuitate Syriæ, parentibus honeſto loco natis oriundus, puer duodecim annorum, vtroque parente orbatus, ad Macarium, qui Edeſam habitabat, diuitijs ſuis in pauperes diſtributis, confugit. Apud quem breui temporis ſpatio, ſacrorum librorum intelligentiam conſequutus, & lauacro regenerationis expiatus, ad monaſticam vitam declinauit. Vbi ardenti pietatis ſtudio, arduum virtutum omniū culmen ſibi proponens, carnem antè omnia, frequenti inedia ſpiritui ſubiugabat. Crebrò ſuſpirijs & precibus, diuinam ſibi gratiam concilians. Diuinarum autem rerum meditationi adeò erat intentus vt laſſata vigilijs & labore exhauſta mēbra, quietem non prius caperent, quam ſomno neceſſariò victa natura ſuccumberet. Et ne quo vnquam vanitatis puluere mens obduceretur, cauebat inprimis, ne quid præter diuinos ſermones lingua ſonaret.

7. Ianuarij.

Patria & genus eius.

Diſtributis in pauperes ſubſtātij. fit monachus.

Studet in virtutibus proficere.

Et hæc quidem puerilibus annis. Poſtquam verò ætate maturior in Eccleſia Antiochena ſacerdo-

Antiochiæ iam presbyter, ludum literarium inſtituit.

cerdotio initiatus eſt, ludum literarium, candidatorum frequentia celeberrimum, inſtituit & quicquid ibidem merebatur, alacriter in pauperum vſus expendit. Et quia hebraicarum literarum erat periti ſſimus, videbatque ſacros codices hominum ſceleratiſſimorum veneno infectos, multiſque erroribus, non ſine graui Catholicę fidei detriméto, imbutos; aſſiduo eos labore & ſtudio ad priſtinā, primamq; puritatem reuocauit.

Emēdat ſacros libros purgatq; ab errore.

Eadem tempeſtate, Maximianus, pluſquam canino in Chriſtianos flagrabat odio, ea maximè cura ſollicitus, vt tam ſacro nomine internecione ablato, idolorum cultus ad aſtra tolleretur. Sed huic impietati dictis pariter ac factis, tunc temporis S. Lucianus obſiſtebat. Cuius fama tyrānus ille commotus, nullum non confeſtim mouit lapidem, vt tam egregium athletam à Chriſto auulſum, ad ſuæ impietatis partes traduceret. Deſudabat multorum induſtria, vt illa eccleſiæ columna proſterneretur. Sed vir diuinus, eccleſiæ periculum in ſuo capite verſari animaduertens, relicta confeſtim ciuitate: ad agrum confugit tēpeſtatis tranſitum, ibidem latitādo, expectaturus. Sed adfuit tandem Pancratius quidam Antiochenus, Sabellij veneno infectus, qui acerrimis inuidiæ ſtimulis in ſanctum concitatus, eum Maximiani ſatellitibus prodidit: Nicomediamque abducendum curauit. Cum autem Lucianus, dū duceretur veniſſet in Cappadociā, ibidem, milites quadraginta ſuppliciorū timore fractos à cōſtantia fidei ad impiū ſimulachrorum cultū, defeciſſe inuenit. Quos ſtatim oratione, grauitatis & pietatis plena, ab impietate ad fidei cōfeſſionē reuocauit. Qui grauiſſimo, omnes admiſſi ſceleris dolore perculſi, inuicta animi conſtantia, contractam impi-

Maximiani odium ſummum in Chriſtianos

Inſidiatur Luciano.

Lucianus fugit.

Proditur à Pancratio Sabelliano.

Lucianus Cappadociç, 40. milites Apoſtatas ad fidem reducit.

impietatis & ignominię maculā deleuerūt. Et his quidē præclaris, in tranſitu itineris pietatis operibus. Lucianus Nicomediā delatus eſt: vbi rurſus alios atq; alios à Chriſti cōfeſſione, in impietatis barathrū lapſos erexit, confirmauitq;. Erat enim in vultu eius mirabilis quidā ſplendor, ita vt clariſſimum pietatis, virtutumq; omnium ſpecimen quod ex facie elucebat, omniū animos incredibiliter ad ſe alliceret. Hinc ipſe tyrannus, ne tanta ſermonis eius ſuauitate, vultuſq; ſplendore; vis impietatis frāgeretur, cōgreſsū formidabat; adeò vt non niſi interiecto velo, & intermedio ſermonis miniſtro, verba eius exciperet. Imperator ergo, tam eximia viri virtute cōmotus, primò multis blāditijs & promiſſis martyrē delinire ſtuduit. Conſiderabat enim ſingulari eius prudētia, imperiū nullo negotio feliciſſimè poſſe adminiſtrari. Sed cū munerib⁹ & promiſſis reiectis contemtiſq; reſpondiſſet nè vniuerſum quidem mundū, cum pietate in Deum conferendum eſſe: vehemēter excandeſcens Tyrannus, continuò varijs eum tormentis ſubiecit. Et nunc quidem in cippo, manibus pedibuſque ad quatuor foramina crudeliter extenſis, coxēdices violenter è ſuis mouebant articulis, nunc graues teſtarum aculeos eius dorſo ſubſternebant. Poſtremò probris & contumelijs ad ſacietatē affectū extrema cibi potuſq; inedia vexabant: niſi impuris Deorū victimis famem pellere maluiſſet. Sed Chriſti martyr diuinis nūquam epulis deſtitutus, impuras victimas reſpuebat, adeò vt totos 14. dies inter tormenta ieiunus perſtiterit, nec tamen ſolita pietatis & adhortationis officia, quibus pro Chriſti nomine carceri incluſos confirmabat, vnquam intermiſerit.

Item alios Nicomediæ.

Reuerentia vultus eius.

Maximianus aggreditur Martyrē blanditijs.

Diris afficitur cruciatibus Lucianus.

diebus 14. permanet ieiunus.

Intereà, Chriſtianis toto terrarum orbe celeberri-

berrimus Theophaniorum appropinquat dies, cum diſcipulorum eius plurimi ex Antiochia, & alijs alijsque locis confluentes; magiſtrum circumſiſtunt, quos ille nimia triſtitia abſorptos, inuicta animi virtute conſolatus eſt. Sed quis hoc ſpectaculo à lachrymis temperare queat? Sedebat martyr in fœdo horridoque carcere; omnibus penè membris ſuppliciorum atrocitate fractis: & extrema iam inedia confectus; ſed inuictam animi ſui virtutem vrgenti ſpiritu teſtabatur. Aderant diſcipuli luctu lachrymiſque miſerabiliter deformati. Impij verò & tempus & loca omnia lynceis plusquam ſeruabant oculis: ne vel minimo ſolatio pondus calamitatis & inediæ martyris releuaretur. Affligebat poſtremò diſcipulorum animos vel maximè, quod diuinorum communio myſteriorum negata omninò videretur.

Dies feſtus Theophaniorum.

Nec enim vel viam vel modum inueniebant, quo ſacram in carcerem menſam inferrent. Tum Lucianus, illis ſecretò conſultantibus ait: Bono animo eſtote: Menſa quidem ex lignis lapidibuſq; compacta, ſacris myſterijs nobis deeſt: ſed erit vobis hoc meum pectus Deo, vt confido, nequaquam ingrata menſa. Templum autem ſanctum vos mihi eritis. His dictis erecti animi, & Dei proculdubio prouidẽtia cuſtodes remiſſiores facti: & diuina myſteria in ſacro martyris pectore, cũ ſummo gaudio & exultatione peracta. Deindè poſtquam multa eaque valdè præclara, de pietate in Deum, de conſtantia, de æternitate dixiſſet, & diſcipulorum animos facibus diuini amoris inflammaſſet, ſacraque myſteria corporis & ſanguinis Domini diſcipulis impertitus eſſet, abſentibuſq; per ſacras Diaconorum manus tranſmiſiſſet

ſiſſet, ter prius conſtanti voce, coram ſceleratis, Tyranni miniſtris Chriſtianum ſe eſſe, confeſſus: beatum Deo ſpiritum tradidit. Sunt qui affirmẽt, ſpirantem adhuc in profundum maris proiectum fuiſſe,

Reddit Domino ſpiritum.

Maximianus enim vt memoriam tam præclari certaminis deleret, corpus eius immanis lapide ponderis, in ima maris deprimi iuſſit. Sed qui martyris gloria ſempiternis inuoluere, tenebris nitebatur, is ante omnes æternitati eam conſecrauit. Nam corpus cum maris fluctibus, multis diebus decertans delphini fuit exceptum dorſo. Depranumque in Bithyniam deuectum; inſito quoddam belluæ affectu erga miſeros mortales: quæ tyranni crudelitatem naturali ſua benignitate arguere viſa eſt. Tenet verò fama eandem belluam, depoſito in terram ſacro pignore ilico expiraſſe.

Corpus eius in mari diu poſitũ Delphini obſequio ad terram defertur.

Diſcipuli verò incredibili exultantes gaudio, multa veneratione id exceperunt: exceptumque poſt lachrymas, amplexus & oſcula, honeſto, quantum tempus & inimicorum inſidiæ permittebant tumulo condiderunr. At Helena maximis pietatis ornamentis cultiſſima, à Hieroſolymitana viſitatione, & hunc pietatis locum perluſtrãs, illuſtri eximij martyris prouocata certamine ampliſſimis mœnibus celebrem reddidit: conuocatiſque vndequaque habitatoribus ciuitatem minimè ignobilem condidit, martyriſque gloriam, inſigni admirandi operis templo clarius ad ſempiternã memoriam illuſtrauit. Locus autem, ad quem corpus delphini obſequio deportatum fuerat. Imperialibus munificentijs auctus. Helenopolis appellatus eſt.

Helena cõdit martyri ciuitatem & tẽplum.

Helenopolis.

Cæterum vir diuinus inclyta martyrij coronã

adeò vt viuam quandam virtutis & ſanctitatis imaginem, quam in Hirſaugiæ Abbate, VVilhelmo, viro omnibus naturæ & gratiæ dotibus ornatiſſimo cernebat, in ſe exprimeret. Quæ illum omnibus in Chriſto fratribus, tam charum atque amabilem reddidit, vt eorum, & ſumma Henrici Imperatoris eius nominis V. voluntate * Laurishaimenſis Abbas creatus ſit; quam prouinciam tanta ingenij dexteritate & morum ſanctitate adminiſtrauit: vt gregem illum & numero & merito amplificatum, tandem diuina planè virtute florentem conſpexerit.

Fit Abbas.

* Lorſacenſis.

Erat autem beato viro frater, & generis nobilitate & diuitijs pollens; qui cùm aliquando cum alijs ad Imperatorem veniſſet, atque Henricus Imperator ſubridens illi dixiſſet, Fratrem tuum, regali Abbatiæ Præfectum, ad ſummum honoris culmen proueximus, quid tu huic maieſtatis noſtræ munificentiæ rependes? ille reſponſum humanitatis & gratiarum actionis plenum reddidit, pauloque pòſt, vt grati animi ſignificationem vberius erga Imperatorem declararet, munera haud cõtemnenda ei obtulit. Ermenoldus autem vbi id intellexit, ſtatim, ne vel leuiſſima ſimoniacæ labis in ipſo nota hæreret, ſe ea dignitate abdicauit, & ad ſuum VVilhelmum Hirſaugienſis monaſterij Abbatem, cum turma diſcipulorum ampliùs quadraginta, qui ſe ab eius complexu auelli non patiebantur, profectus eſt. Fuit eius aduentus omnibus valdè gratus, tantiſque honorum & beneuolentiæ indicijs celebratus, vt exiſtimarent ſe non hominem ſed angelum recepiſſe.

Deteſtatur Symoniam Ermenoldus.

Ea tempeſtate, Otho Babenbergenſis Epiſcopus, diuino inſtinctu Brunſeningenſe monaſterium recens fundauerat, cui cùm virum idoneũ ardenti

Monaſteriũ Brunſeningenſe à quo conditũ ſit.

denti deſiderio expeteret præficiendum, præclara Ermenoldi fama cōmotus, eum accerſijt, eiuſque regimini fidenter commiſit. Suſcepit vir ſanctus pari animi alacritate & confidentia, ijsque virtutum ornamentis locum decorauit, vt omnium præconio mirè celebraretur. Fuit autem cùm alijs virtutibus admirandus, tùm rerum humanarum, & honorum contemptu adeò præcellens, vt cùm Imperator Henricus iuſtis de cauſis, à Romano Pontifice anathemate plexus eſſet, vir ſanctus tanquàm fidelium communione indignum, aditu eum monaſterij prohibuit; neque vllis minis vel terroribus adduci potuit, vt quicquam de hac animi magnitudine remitteret, ſupplicemue ſe Imperatori exhiberet; ſed iuſtitiæ zelo præclarè accenſus: quod ſui erat officij, egregiè præſtitit.

Fit Abbas Brunfeningenſis.

Conſtantia eius.

Inter alias autem virtutes, quibus ornatus erat, præcipua illi cura pauperum & peregrinorum erat, quibus adeò ſe benignum & humanum præbuit, vt inopes vſu & conſuetudine adducti, tam ſecurè & fidenter ab eo opem poſcerent, vt non tam beneficium petere, quàm debitum repoſcere viderētur, perindè ac ſi ab œconomo ſuo, res quibus opus habebant, exigerent. Vt autem eius liberalitas omnibus innoteſceret, dira fames totam oppreſſit Bauariam, ita vt non pauci inedia confecti interirent. Confluebant verò omnes ad B. Ermenoldum, isque iuſſit frumentum è granarijs depromptum in pauperes diſtribui; nec prius ceſſatum eſt, quam compertum eſſet nihil monaſterio relictum eſſe. Cumque miniſtri nec tantillū quidem ſupereſſe dicerent, ille de Dei benignitate nihil hæſitans: totum ſe ad deprecandum Dominum contulit, & eccè, altera luce adeſt vir quidam prædiues & nobilis, qui de ſua ſubſtantia

Benignitas eius in pauperes.

Dominum honorans, abundè fratrum ſuppleuit inopiam. Solebat, vir ſanctus, commiſſo ſibi gregi, vt verus pater & paſtor, inuigilare; neque cõmittebat vnquam, vt ſuorum mores laxiore diſciplina deſluerẽt. Delinquentes autem etſi in ſpiritu lenitatis corriperet, improbi tamen quidã, videntes ſibi ſuis voluptatibus interdictum eſſe, acerbiſſimo odio illius inflammati, eò amentiæ progreſſi ſunt, vt necem ei ad certum diẽ machinarentur. Huius rei certior factus tantum affuit vt timore mortis perterritus ſe ſubduxerit, vt etiam vltro ſe in eorũ, qui iam culteris ad ſcelus perpetrandũ armati ſtabant, conſpectũ dederit. Sed accidit vt illi, admirãda vultus eius grauitate & eximio ſplendore perculſi, pedes manusq; retraxerint, & à nefario ſcelere ſe continuerint.

Mortis contemptus.

Vbi autem tempus à Deo definitum adfuit, quo ſancta anima corporis contubernio ſoluenda erat, rurſus filij nequam, & tanto patre indigni: in eius mortem conſpirarũt. Vnus ex ijs furore ante alios inſignis, (quem Aaron appellabant) fuſte armatus locum, qui viro ſancto neceſſario tranſeundus erat, obſedit: & tanta vi in caput illius illiſit, vt mox humi ſtratus, cum extremo ſpiritu decertaret. Inde verò aliorum manibus ſublatus, aliquamdiu ſine vllo vitæ iudicio iacuit. Paulò verè pòſt ad ſe reuerſus, cõiectis in diſcipulos oculis, hilari eos ſermone affatus eſt. Diſcipulis verò vbinam fuiſſet ſciſcitantibus; reſpondit: ad thronum Dei ſe raptum fuiſſe, bonaque verba & promiſſiones conſolationis plenas illic accepiſſe; puta quòd nunquam diuinus cultus eo in loco defuturus eſſet. Et ne quid dubitationis apud ſe de his promiſſis relinquerẽt, addidit ſe die craſtino

A quodam ſuo ſubdito grauiſſimè læditur.

ſub

ſub Miſſarum ſolennijs quando hymnus Angelicus decantaretur, ſpiritum Deo redditurum. Dixit:& vera eum dixiſſe,res iſta poſtridiè declarauit.Nam in ſacra Epiphania,hora illa qua dixerat, corporis ergaſtulo ſolutus: ad æternam gloriam fæliciter migrauit. Erat tum annus Chriſti 1121. ſeptimus autem electionis eius, qua creatus eſt Abbas Brunfeningenſis. Prædicit obitum ſuum. Moritur.

Poſt obitum, quidam ex noſtris in vindemijs in Auſtriam miſſus, monaſterium quoddam ingreſſus,à monacho quodam benignè exceptus fuit;vbi poſt multos vltrò citroque ſermones habitos,monachus ille quæſiuit, fuiſſet ne quandoque apud nos Abbas Ermenoldus nomine. Fratre autem reſpondente fuiſſe, & quidem primum monaſterij noſtri Abbatem ille ſubiunxit. Tametſi nulla mihi eius nominis notitia fuit, tamē nuper cōperi maximi eum apud Deum meriti eſſe.Cùm enim ad vitæ vſq; deſperationem fluxu ſanguinis laborarem, multoſq; ſanctos fruſtra inuocarem ſomnus mihi obrepſit. Et eccè videbar mihi ad Chriſti tribunal rapi, & acerbiſſimas peccatorū meorum pęnas luere.Cùmq; alij atq; alij,pro meritorum diuerſitate, vel æternis deputarētur ſupplicijs,vel ad cæleſtia beatorū gaudia tranſmitterētur, vidi Benedictini quendā ordinis monachū ob vitā in monaſterio negligentius actā, grauiſſimis ſubijci quæſtionibus:vt iam iam in tartara relegandus putaretur. Cumque nihil,quod pro ſui excuſatione adferret,haberet, vir quidam eximia ſanctitate clarus, ardentes pro eius liberatione preces fudit; aſſerens quòd vel eo ſolo nomine miſericordia dignus eſſet, quod ſtabilem ſemper eodem in loco pedem fixiſſet & obedientiæ iugo colla ſubdidiſſet.His ſancti illius precibus Viſio cuiuſdā monachi à fluxu ſanguinis curati.

Digitized by Google

cibus placatus iudex, reum abſoluit. Tum ego ſancti illius deſiderio vehementer captus, me ad illum pro infirmitatis meæ,qua tenebar,remedio deprecandum compoſui. Cumque eum eſſe Ermenoldum Brunfeningenſem Abbatem didiciſſem,ilicò me ad Miſſam de Confeſſore celebrandam erexi, ſacriſque indutus veſtibus, quamuis virium ſæpè imbecillitate præpeditus, ſacrum peregi: eoque peracto, prorſus me incolumem ſenſi.

Miracula ad ſepulchrum eius.

Inter alios contigit aliquandò, cæcum ad ſepulchrum eius illuminari. Aderant complures eius miraculi inſpectores & teſtes, qui vno ore homini illi, Deum,& S.Ermenoldum, pro tanto beneficio laudanti, gratulabantur. Eccè autem quidam,malo dæmone impellente, hominem illum contumelioſis increpitans verbis,impoſtorē & mendacem appellare cœpit.Moxque inſolentior factus,confecto è funiculis flagello ter beati viri ſepulchrum verberauit: & ſacrilego ore, Ermenoldo, vt quieſceret, imperauit. Vix verba blaſphemiarū & furoris plena finierat; cū derepenrè faciē intollerabili accendi ardore Impius ſenſit,quo tormento penè exanimatus, dura ceruice nihilominus cubile ſuum petijt.Sequebatur famulus; qui blaſphemiarum eius minimè ignarus,hortari eum cœpit,vt vera cordis contritione & integra confeſſione: commiſſum ſcelus expiaret.At ille ſpreto ſalutari conſilio, à frigida aqua remedium quæſiuit;ſed minimè inuenit. Reuerſus verò ad lectum,corde in ſcelere plane obdurato, horribili lepra percutitur; ſeparatur ab hominibus:nec tamen reatum confitetur. Accidit indè vt die quodam menſæ accumbens,miniſtrum cibos adferentem præſtolaretur. Miniſter

Diuina vltio in blaſphemum.

autem

Digitized by Google

autem ſolito nonnihil tardius rediens, hominem facie in ardentes prunas collapſum, extinctum reperit. Nec dubium, quin eo ſupplicio, debitas ſcelerum ſuorum pœnas luit. Sunt & alia præclara ſanè ſacti huius miracula, quæ nos breuitatis ſtudio prætermittimus.

ILLVSTRE MARTYRIVM S. LVCIAni, Antiochenæ eccleſiæ Presbyteri, quod conſtanter exegit Nicomediæ, ſub Salerio Maximiano, in Oriente Imperante, Anno Domini 311. Euſebij Romani Pontif. 3. Conſtantini verò Imperatoris 6. Ex eo quod eſt apud Simeon Metaphraſten. Cæſar Baro. Tom. 3. An. Eccleſiaſt.

LVcianus, Samoſata, ciuitate Syriæ, parentibus honeſto loco natis oriundus, puer duodecim annorum, vtroque parente orbatus, ad Macarium, qui Edeſam habitabat, diuitijs ſuis in pauperes diſtributis, confugit. Apud quem breui temporis ſpatio, ſacrorum librorum intelligentiam conſequutus, & lauacro regenerationis expiatus, ad monaſticam vitam declinauit. Vbi ardenti pietatis ſtudio, arduum virtutum omniũ culmen ſibi proponens, carnem antè omnia, frequenti inedia ſpiritui ſubiugabat. Crebrò ſuſpirijs & precibus, diuinam ſibi gratiam concilians. Diuinarum autem rerum meditationi adeò erat intentus vt laſſata vigilijs & labore exhauſta mẽbra, quietem non prius caperent, quam ſomno neceſſario victa natura ſuccumberet. Et ne quo vnquam vanitatis puluere mens obduceretur, cauebat inprimis, ne quid præter diuinos ſermones lingua ſonaret.

7. Ianuarij.

Patria & genus eius.

Diſtributis in pauperes ſubſtãtij, fit monachus.

Studet in virtutibus proficere.

Et hæc quidem puerilibus annis. Poſtquam verò ætate maturior in Eccleſia Antiochena ſacerdo-

Antiochiæ iam presbyter, ludum literarium inſtituit.

cerdotio initiatus eſt, ludum literarium, candidatorum frequentia celeberrimum, inſtituit & quicquid ibidem merebatur, alacriter in pauperum vſus expendit. Et quia hebraicarum literarum erat peritiſſimus, videbatque ſacros codices hominum ſceleratiſſimorum veneno infectos, multiſque erroribus, non ſine graui Catholicę fidei detrimēto, imbutos; aſſiduo eos labore & ſtudio ad priſtinā, primamq; puritatem reuocauit.

Emēdat ſacros libros purgatq; ab errore.

Eadem tempeſtate, Maximianus, pluſquam canino in Chriſtianos flagrabat odio, ea maximè cura ſollicitus, vt tam ſacro nomine internecione ablato, idolorum cultus ad aſtra tolleretur. Sed huic impietati dictis pariter ac factis, tunc temporis S. Lucianus obſiſtebat. Cuius fama tyrānus ille commotus, nullum non confeſtim mouit lapidem, vt tam egregium athletam à Chriſto auulſum, ad ſuæ impietatis partes traduceret. Deſudabat multorum induſtria, vt illa eccleſiæ columna proſterneretur. Sed vir diuinus, eccleſiæ periculum in ſuo capite verſari animaduertens, relicta confeſtim ciuitate: ad agrum confugit tēpeſtatis tranſitum, ibidem latitādo, expectaturus. Sed adfuit tandem Pancratius quidam Antiochenus, Sabellij veneno infectus, qui acerrimis inuidiæ ſtimulis in ſanctum concitatus, eum Maximiani ſatellitibus prodidit: Nicomediamque abducendum curauit. Cum autem Lucianus, dū duceretur veniſſet in Cappadociā, ibidem, milites quadraginta ſuppliciorū timore fractos à cōſtantia fidei ad impiū ſimulachrorum cultū, defeciſſe inuenit. Quos ſtatim oratione, grauitatis & pietatis plena, ab impietate ad fidei cōfeſſionē reuocauit. Qui grauiſſimo, omnes admiſſi ſceleris dolore perculſi, inuicta animi conſtantia, contractam

Maximiani odium ſummum in Chriſtianos

Inſidiatur Luciano.

Lucianus fugit.

Proditur à Pancratio Sabelliano.

Lucianus Cappadociæ, 40. milites Apoſtatas ad fidem reducit.

impi-

Digitized by Google

impietatis & ignominię maculā deleuerūt. Et his quidē præclaris, in tranſitu itineris, pietatis operibus. Lucianus Nicomediā delatus eſt: vbi ruſus alios atq; alios à Chriſti cōfeſſione in impietatis barathrū lapſos erexit, confirmauitq;. Erat enim in vultu eius mirabilis quidā ſplendor, ita vt clariſſimum pietatis, virtutumq; omnium ſpecimen quod ex facie elucebat, omniū animos incredibiliter ad ſe alliceret. Hinc ipſe tyrannus, ne tanta ſermonis eius ſuauitate, vultuſq; ſplendore; vis impietatis frāgeretur, cōgreſsū formidabat; adeò vt non niſi interiecto velo, & intermedio ſermonis miniſtro, verba eius exciperet. Imperator ergo, tam eximia viri virtute cōmotus, primò multis blāditijs & promiſſis martyrē delinire ſtuduit. Conſiderabat enim ſingulari eius prudētia, imperiū nullo negotio feliciſſimè poſſe adminiſtrari. Sed cū munerib9 & promiſſis reiectis contemtiſq; reſpondiſſet nè vniuerſum quidem mundū, cum pietate in Deum conferendum eſſe: vehemēter excandeſcens Tyrannus, continuò varijs eum tormentis ſubiecit. Et nunc quidem in cippo, manibus pedibuſque ad quatuor foramina crudeliter extenſis, coxēdices violenter è ſuis mouebant articulis, nunc graues teſtarum aculeos eius dorſo ſubſternebant. Poſtremò probris & contumelijs ad ſacietatē affectū extrema cibi potuſq; inedia vexabant: niſi impuris Deorū victimis famem pellere maluiſſet. Sed Chriſti martyr diuinis nūquam epulis deſtitutus, impuras victimas reſpuebat, adeò vt totos 14. dies inter tormenta ieiunus perſtiterit, nec tamen ſolita pietatis & adhortationis officia, quibus pro Chriſti nomine carceri incluſos confirmabat, vnquam intermiſerit.

Item alios Nicomediæ.

Reuerentia vultus eius.

Maximianus aggreditur Martyrē blanditijs.

Diris afficitur cruciatibus Lucianus.

diebus 14. permanet ieiunus.

Intereà, Chriſtianis toto terrarum orbe celeberri-

ſiſſet, ter prius conſtanti voce, coram ſceleratis, Tyranni miniſtris Chriſtianum ſe eſſe, confeſſus: beatum Deo ſpiritum tradidit. Sunt qui affirmẽt, ſpirantem adhuc in profundum maris proiectum fuiſſe,

Reddit Domino ſpiritum.

Maximianus enim vt memoriam tam præclari certaminis deleret, corpus eius immanis lapide ponderis, in ima maris deprimi iuſſit. Sed qui martyris gloria ſempiternis inuoluere, tenebris nitebatur, is ante omnes æternitati eam conſecrauit. Nam corpus cum maris fluctibus, multis diebus decertans delphini fuit exceptum dorſo. Depranumque in Bithyniam deuectum; inſito quoddam belluæ affectu erga miſeros mortales: quæ tyranni crudelitatem naturali ſua benignitate arguere viſa eſt. Tenet verò fama eandem belluam, depoſito in terram ſacro pignore ilico expiraſſe.

Corpus eius in mari diu poſitũ Delphini obſequio ad terram defertur.

Diſcipuli verò incredibili exultantes gaudio, multa veneratione id exceperunt: exceptumque poſt lachrymas, amplexus & oſcula, honeſto, quantum tempus & inimicorum inſidiæ permittebant tumulo condiderunt. At Helena maximis pietatis ornamentis cultiſſima, à Hieroſolymitana viſitatione, & hunc pietatis locum perluſtrãs, illuſtri eximij martyris prouocata certamine ampliſſimis mœnibus celebrem reddidit: conuocatiſque vndequaque habitatoribus ciuitatem minimè ignobilem condidit, martyriſque gloriam, inſigni admirandi operis templo clarius ad ſempiternã memoriam illuſtrauit. Locus autem, ad quem corpus delphini obſequio deportatum fuerat. Imperialibus munificentijs auctus. Helenopolis appellatus eſt.

Helena cõdit martyri ciuitatem & tẽplum.

Helenopolis.

Cæterum vir diuinus inclyta martyrij corona

glorioſus, licet in vita diſcipulorum multitudine, eorumque cum eruditione, tum pietate clarus admodum extiterit eam tamen fælicitatem ab obitu ſartam tectam diu conſeruare non potuit. Nam ad vnum ferè omnes (vna Pelagiana Antiochena excepta, quæ eum ſectata, præclarum pro fide certamen ſubijt) procella perſecutionis ingruẽte, ſuæ pietatis ac fidei fecêre naufragium; qua immanitate ſceleris, reddita eccleſię pace, etiam polluti mansêre. Nam Arianæ perfidiæ mordicus adhærentes, impietatis ſuæ venena per totam conati ſunt ſpargere eccleſiam, Luciano auctore, quaſi hæreſeos ſuæ magiſtro gloriantes: ſeſeque Collucianiſtas palam appellantes. Quo etiam nomine, ipſe Arius perfidiæ ſuæ aſſeclas, in epiſtolis ſuis nuncupabat. Quæ res, primis illis exordijs Catholicorum plurimos prouocauit, vt in innocentem martyrem & ſinceræ fidei columnam declamarent, eumque palam hæreſeos arguerent. Sed purus & omni ex parte integer fidei ipſius ſplendor ſuſpicionem hanc diluit: qui etiam in ipſis aduerſariorum actis veraciter lucet. Siquidem Antiochiæ cum ijdem Conſtantij Imp. tempore conuenirent, vt Conſubſtantialitatis nomen abolerent, Luciani martyris fidei edidêre profeſſionem; in qua communis filij cum patre ſubſtantia, potentia, gloria, imago, & omnia demum alia inſunt, quæ Orthodoxæ eccleſiæ filij profitentur. Solũ Conſubſtantialitatis verbũ quia ibidem nó reperiebatur expreſſum, temerario auſu è Nicæno ſymbolo tollere conati ſunt. Sed nulla potuit in Luciano eſſe culpa, eam omittendo voci quam ſcimus ad eludẽdos omnes Arianorum cauillos à Sacroſ. Nicæna Synhodo primum fuiſſe ſapientiæ appoſitam. Accedit poſtremò

Diſcipuli S. Luciani omnes apoſtatæ.

ſtremò irrefragabile ad defenſionem S. Luciani, teſtimonium:qui eum ſanctum,magnum,religioſumque martyrem fidenter appellat.

VITA S. GVDILAE VIRGINIS, APVD Brabantos celeberrima. Ex ea quam Surius habet ex vetuſto manuſcripto Codice. Vixit circa annum domini 670.

Vide Ioannem Molanum in indic. Sanctor. Belgij.

SIGIBERTI regis temporibus, fuit comes quidam vitæ innocentia & morum probitate inſignis, VVitgerus;cui coniunx erat cum ſtirpis claritate illuſtris (erat namque maioris domûs inclyta Pipini ſorore progenita)tum virtutum omnium meritis præſtantiſſima nomine Amelberga . Hi cum indefeſſo ſtudio diuinam mentem attenderent,nihilque magis ſibi præponerent: quam quo modo ſe totos ad illius imitationem accommodarent: egregios ſanctiſſimoſque laborum ſuorum fructus à Deo cõſequi meruerunt. Nam præter Emebertum Cameracenſem præſulem, virum multis virtutibus ornatum duas inſuper filias Reinildim & Pharaildim,vitę ſanctitate & morum integritate præclaras habuerunt.Poſtremò his acceſſit, non ſine præuio Angeli monitu,egregium ſanctitatis decus Gudila, quæ ijſdem temporibus, quibus S. Gertrudis clariſſimis virtutum, miraculorumque fulgebat operibus,in lucem ædita, ab eadem de ſacro fonte leuata eſt. Huius S. virginis neptes fuêre ſanctæ Aldegundis & VValdetrudis candidiſſimis bonorum operum floribus ornatiſſimæ.

8. Ianuarij. Genus S. Gudilæ.

S. Gertrudis eam de ſacro fonte ſuſcepit.

Mox vero vt S. Gudila ex ephebis exceſſit,ſacræ virginitatis voto flagrantiſſima, intra monaſterij clauſtra mẽtem ad cœleſtis patriæ deſideria

erigere:& corpore quidē in terris cōſtituta cępit aſſidua rerum diuinarum contemplatione, mente in cæleſtibus verſari. Cumque S. Gertrudis quæ eam Chriſto genuerat, huius vitę curſum fælici agone conſummaſſet, virgo Gudula tantæ cognatæ ſolamini deſtituta, diuinis ſapientiæ monitis & conſilijs iam probè inſtructa, parentum repedauit limina, non quidem eamente, vt ſolutis obedientiæ vinculis poteſtas liberius viuendi eſſet: ſed vt eximijs pijſſimorum parentum exemplis, clariorem ſanctitatis formam in ſe cōciperet.

In monaſterio inſtituitur.

Nàm cùm in villa quadam Morzella vocabulo, duobus ferè milliaribus à parentum ædibus diſtante, oratorium Sàluatori noſtro ſacrum eſſet, magno pietatis ſtudio die noctuque hoc frequentare, tantiſque maximorum operum exercitijs incumbere, vt Diabolus ingentem inuidiæ flammam ex ijs conciperet, nam cum tempore quodam ad conſuetum pietatis officium accenſo lumine cùm pediſſequa tenderet, Dæmon vt eam à cæpto itinere reuocaret, fraude ſua lumen exſtinxit, & viæ ignaras in graue offenſionis periculum adduxit. Tum virgo, vt Diabolicæ fraudis perturbaret laqueos ad clypeum confugit orationis: nec prius à votis precibuſque ceſſauit, quam lumen exſtinctum cælitus rediret. Cæptum ergo lęta nudis plantis carpebat iter, iamque oratorium ingreſſa, nouo mentis ardore pro tam claro beneficio diuinæ bonitati gratias agebat, preceſque in multam lucem protrahens, expletis tandem miſſarum ſolennijs domum remeabat. Eccè autem mulier lōgo mœrore & diuturna calamitate contabeſcens, obuiam prodit. Geſtabat hæc filium nouem annorum à primo natiuitatis ſuæ

Patitur infeſtationes Dæmonis.

Curat puerum valdè morbidum.

die

die, infinitis miſerijs obnoxium. Nam omni mẽbrorum omnium officio deſtitutus, non cælum. ſed terram, brutorum inſtar, ſpectare cogebatur. Votis ſpiracula obſtructa verba negabant, manus chiragra, contuſæ, cibum ori miniſtrare recuſabant; nihilque erat in puero, quod non languore affectum, matrem miſeris modis cruciaret. Hanc Gudula venientem aſpiciens, non ſine magno lachrymarum imbre excepit, & puerum ambabus ſuauiter complexa vlnis, fuſis precibus Deo commendauit: cum repente vocis membrorumque laxatis retinaculis, puer ad integrum ſanitatis officium excitatur. Mirabatur S. Gudula virtutem Dei per ſe oſtenſam: gaudebat pia mater de miſericordia Dei per virginem exhibita.

Eſt & aliud, quod clarius Dei erga Virginem amorem teſtatur. Erat quodam die Virgo diuinis ſola rebus vehementer intenta, cum inopinato quędam mulier extrema leprę deformitate miſera oſtium cellulæ pulſans, magnis vocibus opem implorat Virginis. Excitata protinus gemitibus & eiulatibus Gudula accurrit viſaq; muliere putredine penè conſumpta, ô Domine inquit, vbi ſunt miſericordiæ tuæ viſcera? Et precibus ardenti pietatę de more perſolutis, ſacro manuũ ſuarũ contactu, omnem lepræ deformitatem deterſit. Sanat leproſam.

Et his quidem alijſq; quamplurimis quæ ſanctitatem eius declarant, quamuis in vita miraculis claruerit, multo tamen, clariora, poſtquam in cælis coronata eſt: meritorum ſuorum indicia dedit. Nec mirum ſanè; tanto namq; cæleſtis patriæ deſiderio flagrabat, vt non prius Deum ſe homineſque vere diligere exiſtimaret, quam huius mortalitatis ergaſtulo ſoluta, ad Dei conſpectum admitteretur. Itaque corporis ſoluta vin-

Obdormit in Chriſto.

Arbor hyeme ad eius tumulum viret mirabiliter.

culis, vt beatæ æternitatis Chriſti gratia particeps euaſit, quanquam in vita admodum benefica in pauperum inopia ſubleuanda fuiſſet; multò maiora charitatis officia de cœlis in terram trãſmiſit. Nam mox vt ſanctiſſimum eius corpuſculũ, in villa Ham dicta, terræ conditum eſt, arbor, quã dicunt populum, hyemali tempore frondes reſumere, propagines formare, & clariſſimum ſacræ virgini ſanctitatis teſtimonium palam exhibere viſa eſt. Cumque fama virginis nouis virtutum multarũ clareſceret miraculis, placuit fidelibus de loco ſepulchri leuatam in locum honori eius magis congruum transferre. Et quidem Niuellenſe cœnobium, cum ſacris reliquijs ex omnium conſilio delectum eſſet, iamque operibus manus admouerent, factum eſt vt nullis viribus corpus leuari poſſet. Illis autem hæſitantibus & cum ſtupore conſilia agitantibus, reſpondit quidam, & ætate & prudentia cæteris prouectior, non alium virginem quietis & honoris locum expetere, quam eum vbi aſſiduis lachrymis & precibus Dei gratiam, & gloriam conſequuta erat.

Tranſlatio corporis eius.

Miracula ad ſepulchrum eius.

Huic conſilio & mentes fidelium, & virginis corpus ceſſit protinus. Deportatum eſt ergo cum ingenti totius populi gaudio & hymnis, ad Saluatoris templum in Morzella conſtitutum. Et ecce ſurdus quidam pro infirmitatis ſuæ remedio corpori ſacro appropinquãs, repentinam ſanitatem conſequitur, ſed exiguum planè eſt ſi cum altero quod ſequitur conferatur.

De cuiuſdã regis filia.

Erat regis cuiuſdam tranſmarini filia membrorum omnium languore à primo ortus ſui die miſerè oppreſſa. Hæc in ſomnis à muliere quadã ſpectabili forma & vultu decoro edocta de Gudilæ

dilæ virginis tumulo, ſanitatem ſibi ſperare videbatur. Hæc patri matrique cum ingenti gaudio & ſpe ſalutis narrabat, ſed cum neque viãm, neque locum tumuli cognoſceret, continuo ſe lamentis dabat: donec tertia dein nocte, certiſſimã & loci & nominis cognitionem accepit. Manè igitur cum electa militum manu naui impoſita, tranſmiſſo fæliciter mari ad tumulum peruenit. Vbi à ſacris virginibus Deo ibidem famulantibus, excepta & orationis inſtantia per triduum fota tandem ſoſpitatem, quam oraculo accepturam ſe didicerat promeruit. Sicque membrorum officio roborata, atque incredibili gaudio excitata, Chriſti fidem, ritibus paganorum relictis, amplexata eſt. Sed & parentes eius, præſenti miraculo excitati, cum multis proceribus & plurimis regni ſui ſubditis, alacres ad ſanctæ virginis venere cœnobium, cunctique luſtralibus admoti aquis, veterem hominem ibidem depoſuere.

Recipit ſanitatem & fit Chriſtiana cum parentibus & multis alijs.

Sed vnum inter multa quod maxime virginis gloriam illuſtrem reddit, ſilentio prætereundum non eſt. Altera die qua virginis corpus in Morzellam translatum eſſe diximus, arbor illa, quæ prius ſacrarum reliquiarum cuſtos fidiſſima, obſequio ſuo virginem honorarat: ne quidem in trãſlatione earum virginem deſeruit. Nam eadem arbor (dictu mirum) ſacra virginis membra ſubſecuta, ac eodem ex loco mirificè eradicata & cõuenienter tranſplãtata, corã prædicti oratorij foribus, viriditate ſua puritatẽ virginis teſtata eſt. Huius tam ſtupendæ rei fama cõmotus Carolus, qui ex Imperij gloria quod tũc magno animo adminiſtrabat, Magnus dictus eſt, locum adijt & miraculi veritate ſine fuco cognita, ad ſtudium religio-

Stupendum diuinitus arboris tranſlatæ miraculum.

Propter miraculum Carolus Magnus nouū ei conſtruit monaſterium.

religionis ardentius excitatus, nouum ſacrarum virginum monaſterium ibidem erexit: vt animi ſui in virginem, pietatem & obſeruantiam muneribus & donis declararet.

Vrſus mortis periculū virginis protectione euadit.

Poſt hæc cum die quodam, vt fieri ſolet, venationis gratia ſyluas & nemora perageret, & quendam miræ magnitudinis vrſum acrius inſequeretur, fera beſtia cum nullum effugij locum, campis vndique latè patentibus, ſibi relictum videret, ac mortem iam iam capiendus crebris differret flexibus. Præpropero curſu, recta ad Morzellam tetendit, & magna vi in eccleſiam irrumpens deflexa ceruice, aduētantium lambere veſtigia vario corporis motu omnibus applaudere cæpit multiſque ſignis oſtendere, ſe famulæ Dei patrocinio defenſatum.

Quæ res vt regi nunciata, magnam admirationem, ita vrſo vitam attulit: qui reliquum deinceps vitę curriculum, ſumma cum manſuetudine ad virginum voluntatem ibidem exegit.

Vt autem inſigni erga pios pietate flagrabat virgo, ita impios auerſabatur: menteſque in ſcelere obduratas acerbo odio proſequebatur, cuius rei exemplum quod in ſupradicta villa Ham contigit, attexere non grauabor. Virgo Gudula vt erat nobilitatis & diuitiarum gloria admodum clara, ita parentum ſtudio, magno ſumptuum ſplendore, ſepulchrum eius adornatum fuit. Horum cupiditate latro quidam accenſus, tertia ab obitu eius nocte ſepulchrum acceſſit, totuſque mortifero auaritiæ veneno ebrius, aurum & argentum; cuius magna vis erat, deprædatus eſt: & ſacrilegis onuſtus ſpolijs domum redijt, & filiam armillis, quas ſacræ virginis brachijs detraxerat, exornauit, ſed ſacrilegij immanitatem diuina

breui

breui vltio ſubſequuta eſt. Nulla enim familię eius perſona exſtitit, quæ non inſigni aliqua deformitate & languore membrorum, tanti ſceleris pœnas luerit.

Itaque poſt multa eaque præclara à virgine oſtenſa miracula, cum Chriſtianorum impietas, indies magis magiſque, non ſine graui diuini numinis offenſione, vires ſumeret, iuſto Dei iudicio ſanctuaria eorum tradita ſunt Barbaris in deriſum: & incolarum ſubſtantiæ, latronibus in prędam. Qua tempeſtate beatæ Gudilæ corpus à Morzellenſi cœnobio, in locum, qui Capræmons dicitur, delatum eſt. Cumque Danorum impietas longè lateque omnia popularetur, ipſum etiam cœnobiũ flammis abſumptum ſolo adæquarunt, rebuſque omnibus, quæ pretij alicuius erant ablatis, Pagani receſſerunt. Tum rurſus Morzellenſe cœnobium, quanquam ſua ruina turpiter deformatum, ſacris tamen Gudilæ reliquijs exornatum eſt, donec Ottonis ſecundi Imperatoris tempore, Carolus Lotharij Regis Francorum, frater, ſacrum S. Gudilæ corpus, Bruxellas in templum Gangerici debito cum honore intulit. S. Gudila Bruxellas transfertur.

Hic autem, cùm ſuis ipſe oculis Virginis corpus curioſius inſpicere vellet, temeritate nimia præceps thecam aperuit, ſed (dictu mirum) mox horrenda, tenebrarum caligo, diurni luminis adſpectum ademit, nebulaque templo circumfuſa cunctos à temeritate reuocauit. Saniori verò interim innitens præfatus princeps conſilio, ſe vnà cum aliquanta fidelium plebe, in carnis ac ſpiritus contritione coarctauit triduo, vt quod faciendum incauta perſuaſerat temeritas, ſumma, quæ omnia vicit, impetraret humilitas. Iamque tertia illuxit dies, memoratuſque dux ad loculum

S. Virginis cum ſacerdotibus ac thymiamate acceſſit, aperuit, & quod deſiderabat vidit; inuocataque diuina maieſtate thecam reclufit: ac ſuo muniuit ſigillo. Locum quoque donis ac muneribus exornauit: collata parte villæ, quæ Molenbecca dicitur, cum ſex familijs, ad diuina officia ritè ac iugiter celebranda. Quieuit autem eo in loco, ad tempora vſque Baldrici Comitis, nepotis Caroli ducis.

Munificẽtia Caroli Ducis Lotharingiæ.

Anno verò ſaluatoris noſtri 1047. dedicatum eſt Bruxellis D. Michaeli templum, opere & ſtructura viſendum. Quam functionem Gerardus antiſtes Cameracenſis cum laude obibat; Lambertus verò, qui & Baldricus comes, opinione prudentię & pietatis omnibus charus, eodem die ſacrum corpus ex eccleſia S. Gaugerici, adiuuante epiſcopo & clero, in D. Michaelis honorificè tranſtulit. Neque ea animi deuotione contentus, ſumma vxoris ſuæ Odę voluntate & animi gaudio, certum clericorum numerum ibidem conſtituit; qui ampla decimarum & aliarum rerum munificentia perpetuò dotati, diuinas laudes ſtudioſè concelebrant: & ſalutis auctorem in ſanctę Gudilę virtutibus atque miraculis ſine fine exaltant.

Item Baldrici Comitis.

VITA

VITA B. SEVERINI ABBATIS, Noricorum Apoſtoli. quam Eugipius Abbas eius contemporaneus ad Paſchaſium Diaconum ſcripſit. Obijt Anno Odoacri Regis Italiæ 7. Zenonis Imperatoris 9. Simplicij Romani Pontif. 15. Chriſti verò Saluatoris 487. Vide C. Bar. Tom. 6. An.

EA tempeſtate, qua Hunnorum Rex Attila defunctus eſt, res vtriuſque Pannoniæ, per ſummum ſcelus filiorum eius, qui de corona acriter inter ſe dimicabant, in extremum diſcrimen adductæ ſunt. Quo tempore Seuerinus cùm doctrinæ tum ſanctitatis gloria clarus, ex Orientali plaga in viciniam Norici Ripéſis & Pannoniorum veniens, habitationis ſuæ locum Caſturis elegit. Vbi ſanctiſſimis diuinarum rerum ſtudijs incumbens, cùm manifeſtam iuſtitiæ diuinæ vindictam, ſceleribus eorum imminere præuideret, cœpit aſſiduis cohortationibus omnes ad pietatis ſtudium ardentiùs colendum excitare: aliter ſtructam illis hoſtium inſidijs peſtem denuncians. Sed cùm animi contumaces, & in ſcelere obdurati, ſalutaria monita à ſe repellerent, ſacraſque famuli Dei voces ad aures admittere recuſarent, ipſe hora imminentis excidij eis prodita, proximum, quod Comagenis appellatur, oppidum declinauit, Barbarorum præſidio præclarè munitum. 8. Ianuarij. Seuerinus venit in Pannoniam.

Itaque vir diuinus à Barbaris admiſſus, antè omnia eccleſiam ingreſſus eſt: votis precibuſque offenſum numen placaturus. Nam & barbari ipſi vltima ſalutis deſperatione fracti, ægrè

arma

Digitized by Google

arma ſuſtinebant; quos Seuerinus ad pietatis & iuſtitiæ arma contra furentem hoſtium impetum capeſſenda hortatus eſt. At illi animis miſerè fluctuabundi, ſalutaria viri Dei monita contemnebant, conſiliaque vanitatis plena ad exitium vitãdum humano more ſedulò captabant; cùm ecce deuexa quidam ætate vir, qui Dei famulum Caſturis ſingulari humanitatis officio proſecutus fuerat, Comagduin aduolat, miſerabili luctu habituque ciuitatis ſuæ excidium denuncians. Quo nuncio cunctis multò magis trepidantibus, ſenex ſubintulit; hanc calamitatem nobis noſtra peperit rebellio, qua conciues noſtri ſalutaria viri ſancti cuiuſdam monita & vaticinia ſpreuêre. Cumque profundis ſuſpirijs & lamentis ruinam populi ſui proſequeretur, ad S. Seuerinum, in eccleſia precibus intentum, barbarorum ductu peruenit. Ibi verò pedibus illius præ gaudio proſtratus, gratias agere cœpit, quod à communi exitij peſte precibus ipſius liberatus eſſet. Deindè ad ciues conuerſus, monuit omnes graui oratione, ne ſimili mentis duritie, diuini viri monita contemnendo, eandem ſibi peſtem machinarentur.

Territi his ciues, pariterque ad ſpem excitati, ſupplices ſe ad Seuerini pedes demiſêre: obnixè doceri poſtulantes, quibus demùm operibus diuinæ iuſtitiæ ſeueritatem, & imminentis excidij periculum euadere poſſent. Quibus ille indicto ieiunio triduano, vt oris confeſſione contracta ſcelera expiarent, & lamentis gemitibusque ſeſe mactarent, mandauit. Paruerunt magna animi alacritate; & ecce veſpertino tertij diei ſacrificio aduentãte, horribilis terræmotus hoſtiũ animos ita exterruit, vt vniuerſis quæ in caſtris erant relictis, ſalutẽ turpi fuga quærerent, & noctis errore confuſi,

fuſi, mutuis ſe gladijs miſerrimè conciderent. Tali ergò aduerſarijs internecione conſumptis, diuino plebs ſeruata præſidio per ſanctum virum, armis didicit pugnare cæleſtibus.

Eodem tempore ciuitatem, Fabianis nomine, cùm ſæua fames opprimeret, nec incolæ aliud ſibi in malis remedium præter Seuerinum inuenirent, miſſis deprecatoribus ad ſe allexerunt. Qui diuino monitu ad eos pergere iuſſus, denunciauit protinùs, grauiſſimum iniquitatis pondus tam diræ famis cladem attuliſſe: quare dignis pœnitentiæ operibus ſarcinam impietatis abijcerent: & ſic demùm diuinæ clementiæ opem præſtò ſibi futuram non dubitarent: Incumbunt illi ſtrenuè pœnitentiæ laboribus: & ecce diuina reuelatione Seuerinus viduam quandam nomine Proculam fruges plurimas occultaſſe cognouit; quam duriſſimis, de turpiſſimo auaritiæ ſcelere, verbis increpitam in medium adduxit: facileque diuini iudicij rigore propoſito, collectam frumenti vim, ciuibus extrema inopia exhauſtis, diſtribuere perſuaſit. Nec multò poſt naues de partibus Rhetiarum quamplurimis onuſtæ mercibus, præter omnem ſpem & exſpectationem in littore Danubij apparuerunt. nam & denſa fluminis glacies, Dei imperio ad preces Seuerini ſoluta eſt, & furibundæ hyemis vndæ non ſine ingenti omnium admiratione placidum nauibus portum conceſſere.

Fabianis vrbs eſt, quæ nunc Viēna Auſtriæ dicitur.

Viennenſes fame laborantes releuantur.

Per idem tempus cùm prædones Barbari hoſtili incurſu omnia in ciuitatis circuitu popularentur, ciuiū plurimi miſerabili valdè luctu oppleti, Seuerini opem implorarunt. Qui Mamertinum tribunum, poſteà epiſcopali dignitate admirandum paucis nulla militari arte inſtructis, armatas hoſtium phalanges inuadere iubet. Tribunus quā-

Irruptio Barbarorum.

uis

uis in peſtem ruere videbatur, diuini tamen viri oratione egregiè confirmatus, in hoſtes fidenter perrexit:& nullo certamine in effuſam fugā conpulit. Arma deindè & ſpolia, nimio timore relicta collegit, vinctos verò non paucos, vt iuſſus erat, ad Dei ſeruum adduxit; quos ille vinculis benignè abſolutos, & cibo potuque refectos ad ſuos cum tali mandato remiſit: ne prædandi cupiditate allecti pedem eo deinceps inferre auderent, nî mallent horrendo cæleſtis vindictæ iudicio puniri.

Rugiorum Rex conſulit S. Seuerinum.

Flacitheus Rugiorum Rex, cùm Gotthorum ex inferiori Pannonia vehementer ſibi infenſorum multitudine terreretur, nec ſanum vllum in ſummis periculis conſilium reperiret, S. Seuerinum tanquam cæleſte oraculum, certiſſima ſalutis ſpe conſuluit. Nec eum ſanè cōcepta de viro Dei ſpes fefellit. Poſt multa enim egregia pietatis monita, quibus eum ab omni fraude & inſidijs proximo ſuo ſtruendis reuocabat, hortabatur ne pacem minimorum vnquam expetere erubeſceret, neve de ſuis confiſus viribus, hoſtium potentiam contemnendam exiſtimaret: ſed omnem regij muneris adminiſtrandi rationem, ex diuini numinis timore peteret. Accidit interea, vt ingens Barbarorum turba latrocinijs dedita, quoſdam ex Rugis in captiuitatem abducerent, & Regi ipſi in locis admodum opportunis inſidias ſtruerent. Cumque Rex collecta militum manu de hoſtibus vindictam expetere ſtatuiſſet, Seuerinus futuri periculi ignarum, vt inſidias præcaueret admonuit: atque ita Regem, diuino ſpiritu edoctus, ab imminenti clade eripuit.

Erat quidam Maurus nomine, monaſterij, cui B. Seuerinus præerat, æditiuus, pretio B. viri de manu Bar-

nu Barbarorum redemptus. Huic die quadam Seuerinus, nè pede extra mœnia elato captiuitatis ſe periculo exponeret, præcepit. At ille neglecto B. viri conſilio, temerario cuiuſdam hominis perſuaſu impulſus, in ſecũdo à ciuitate Fabianis milliario, ad colligenda poma egreſſus, mox à Barbaris vinculis conſtrictus, Danubium tranſuectus eſt. Eadem hora vir Dei ſacris lectionibus intentus, clauſo repentè codice, Maurum, ait, citò requirite. Quo nuſquam reperto, ipſe quantocyùs fluẽta Iſtri prætermeans, latrones properanter inſequutus eſt. Cuius venerandi vultûs conſpectu adeò rubore ſuffuſi ſunt, vt captiuos ad vnum, omnes ipſi inſuper viro Dei ſupplices redderent.

Prædicit cuidam ſuum periculum.

Habebant vicina Caſtelli Cocullis loca, ingentem vim locuſtarum frugibus valdè infeſtam; ita vt plagæ atrocitate magnam ſibi calamitatem impendere cuncti timerent. Malo itaque oppreſſi ad Seuerinum ſupplices confugiunt, orationum illius ſuffragia, certiſſimum malorum omnium remedium, petituri. Quibus ille, An, inquit, neſcitis quid Dominus, qui his vos flagellis erudire conatur, à vobis requirat? Vos ſanctiſſimo illius cultu poſthabito, quando ſacris inſiſtendum precibus & concionibus foret, ſola induſtriæ veſtræ praua confidentia ſubnixi, rebus veſtris proſpicere vultis; dumque pia & ſimplici diuinorum & Eccleſiæ præceptorum obedientia, mala cuncta propulſare, & florentiſſimo rerum omnium ſucceſſu affluere poſſetis, neſcio qua conſilij temeritate, inanes labores cum calamitoſo rerum veſtrarum exitu ſuſcipere malitis. quare ſi & imminentem cladem auertere, & diuinæ clementiæ fauorẽ vobis conciliare vultis, ſanctorum veſtigijs inſiſtite,

Contra mala à Deo immiſſa quid agendum docuerit.

iciu-

ieiunijs & lamentis mentes ſcelere pollutas repurgare, curas anxias & ſollicitudines inanes nõ nihil poſtponite, & æternæ animarum veſtrarum ſaluti cum ardenti pietatis ſtudio incumbite: & ſic demum à cunctis malis liberati: ſtatum rerum veſtrarum omnibus bonis mirificè affluẽtem poſſidebitis. His piæ adhortationis ſtimulis concitati, ieiunijs, precibus & eleemoſynis ad diuinam miſericordiam implorandam ſe compoſuêre. Omnibus ergò pietatis operibus acriter intentis, pauper quidam à cœpto pietatis opere reſiliens, ad agrum, qui exiguus admodum inter alios erat, rectà contendit, & toto die anxius impendentem locuſtarum nubem, qua potuit, induſtria exturbauit, moxque eccleſiam communicaturus intrauit. Sed ſegetem eius exiguam, multis vicinorum circundatam frugibus, locuſtarum denſitas deuorauit. Quibus ea nocte ab illis finibus diuino imperio exterminatis, probatum eſt, quantum valeat fidelis oratio. Manè quippè ſancti operis temerator atque contemptor, rurſus ad agrum ſuum malè ſecurus egrediens, eum locuſtarum pernicie funditùs inuenit abraſum; & omnium circumquaque ſationes integras vehementer admirans: fuſa lamẽtatione delicti ſui grauitatem agnouit. Hinc occaſione abrepta, homo Dei docebat cunctos, quã prudenter rebus ſuis veræ pietatis ſtudio conſulerent.

Seuerinus captiuorum & inopum, Patronus præcipuus.

Captiuorum & egenorum tantam, ingenita ſibi pietate, curam habebat, vt omnes penè per vniuerſa oppida vel caſtella pauperes, ipſius induſtria paſcerentur. quibus tanta animi lætitia miniſtrabat, vt tunc ſe crederet ſuauiſſimis epulis refectum, bonisque omnibus abundare, quando videbat egentium corpora ſuſtentari; & cum hebdoma-

domadarum ſæpè continuatis ieiunijs minimè frangeretur, tamen eſurie miſerorum grauiſſimè ſe credebat afflictum.

Intereà fama virtutum eius longè lateque diſperſa, Paulinus magno eum videndi ſtudio tenebatur. Peruenit tandem ad beatum virum, à quo ſummis non vulgaris beneuolentiæ indicijs ſuſceptus: mox audiuit; Feſtina Venerabilis presbyter, quia citò obluctantem epiſcopalis dignitas exornabit. Cuius prædictionem veritas ſtatim ſubſequuta eſt. Nam ciues Tigurinæ, quæ metropolis eſt Norici, coegerunt eundem presbyterum ſummi ſacerdotij ſuſcipere principatum. Prædicit Paulino, quod futurus ſit Epiſcopus.

Poſt hæc leproſus quidam Mediolanenſis territorij, præclara ſanctitatis eius fama excitatus, ſanitatis remedia ſuppliciter imploraturus aduenit; quem monachis ſuis, indicto ieiunio commẽdans, omni lepræ deformitate mundatum à ſe dimiſit. Mundat leproſum.

Cùm autem alios multos varijs languoribus & calamitatibus oppreſſos liberaret, Bonoſus S. Seuerini monachus, oculorum imbecillitate plurimum prægrauatus, medelam ſibi præſtari eius orationibus poſcebat, dicens; Aduentitios & externos ſalutaris gratiæ ſentire præſidia, ſibi verò nullam opem aliquatenus exhiberi. Cui vir Dei: Fili mi, non tibi expedit ab hac oculorum moleſtia liberari, & aciem corporei luminis habere perſpicuam, quin potiùs ora vt obtutus vegetetur interior. Quid enim? An non magis grata & iucunda, lux illa interna eſſe debet, qua per ampliſſima cœli ſpatia mente vagaris, quam corporeum hoc lumen, quod tibi cum brutis commune eſt, & ea tantùm quæ ante pedes ſunt cernere vales? Quibuſdam ſanitas perniciosa.

Erant in loco Barotro, tres monaſterij ſui mo-

nachi,tanto ſuperbiæ veneno infecti, vt vix vllis medicamentis ad integritatem mentis reuocari poſſent. Hos ſanctus Dei, cum manifeſtè in ſempiternum exitium ruere animaduerteret,duriſſimis flagellis erudiendos ſuſcepit.Nam fuſis cum ardenti lachrymarum vi, ad Dominum precibus,dæmoni illos vexandos cruciandoſque permiſit.Vix enim oratione expleta, vno omnes momento à dæmone correpti, cōtumaciam animiq; faſtum, miſerrimo eiulatu confeſſi ſunt; quos ſtatim benignè ſuſceptos, per quadraginta dies duris pœnitentiæ laboribus mancipauit.Quibus ritè expletis, magna orationis virtute dæmonum vincula ſoluit,& corporis animique ſanitatem illis reſtituit.

Tres ſuperbos monachos caſtigat.

Poſt multa autem eximia ſanè alia pietatis opera,quorum ſingula hic attexere operis inſtituti ratio non poſtulat,cùm obitus ſui diem antè biennium,quam migraret fratribus reuelaſſet, aliaque plurima prophetico ſpiritu pronunciaſſet; omnes ad cæleſtis patriæ amorem indefeſſo ſtudio ſectandum hortatus eſt: & ſic demùm ſexto Idus Ianuarias placidè in domino obdormiuit.

Obitus ſui diem prædicit.

Moritur.

Sacrum illius corpus, multo poſt tempore à ſarcophago barba & capillis integrum inuentum:ſumma veneratione indè in Italiam tranſuectum eſt. Nam Odoacer commiſſo prælio cum Friderico, Feletpæi regis filio, vt Rugos ſtrauit expugnauitque incolas reſiduos Italiam colere voluit.qui tanti viri corpus, vt tutiſſimum peregrinationis ſuæ ducem elegerunt. Ipſo autem in itinere cum ad montem Feletem perueniſſet, mutus quidam firmiſſima ſalutis ſpe de beati viri ſanctitate concepta ad loculos fidenter acceſſit

Miracula ad locum eius.

Digitized by Google

ceſſit & protinus lingua vinculo ſuo ſoluta laudes altiſſimo dixit. Inter hæc Barbaria illuſtris fœmina, quæ mira erga beatum Seuerinum deuotione flagrabat, vt primum de corpore eius in Italiam adducto certior facta eſt, non deſtitit importunis literis Marcianum presbyterum ſollicitare, vt cum ſacro totius congregationis ſuæ cœtu, beati corpus in mauſoleum ſuum, in caſtello Lucullano à ſe cõſtructum inferre dignaretur; Vbi inſigni celebritate per manum Victoris Epiſcopi collocatæ reliquiæ beati viri, locum multis miraculis admodum clarum reddiderunt. Monaſterium autem eodem in loco conſtructum & ſanctiſſimis eius meritis conſecratum hactenus perſeuerat; cuius interceſſione multi è dæmonum poteſtate erepti & corporis & animæ ſanitatem conſequuti ſunt, & conſequuntur. Monaſteriũ S. Seuerini poſt obitũ eius conſtructum.

VITA SANCTI LAVRENTII, PATRIarchæ Venetiarum. Ex ea quam Bernardus Iuſtinianus Orator nepos ipſius copioſè conſcripſit. Claruit Anno Domini 1410 Vide Io. Molani annotationes in martyr. Vſuardi.

LAVRENTIVS Venetiarum protopatriarcha nobiliſſima cum primis familia quam fama antiquis Venetorum celebrata monumẽtis, à Iuſtiniani poſteris defluxiſſe tenet, patre Bernardo de Iuſtiniano: matre verò Quirina natus eſt. Illum ipſo ætatis flore in medio honorum omnium decurſu amiſit; hæc anno ætatis quarto ſupra vigeſimum viduata viro, & quinque liberorum genetrix, reliquam ætatem duxit cælibem: aſſiduis votis precibuſque Deo ſociata. Quin & deliciarum omnium deinceps ignara cilicio & ænea carnem domauit catena- 8. Ianuarij. Genus S. Laurentij Familia Iuſtiniana. Nota ſanctitatẽ nobilis matronæ.

vt interim taceam ieiunia & vigilias, quibus ſpectabilem viridis iuuentæ formam penitus deleuit. In pauperes & egenos mirè benefica, non deſtitit ſuam ſobolem ad idem miſericordiæ opus & verbo inſtruere & exemplo. Hac igitur tam præclara ſtirpe in lucem prodijt noſter hic Laurentius ſub finem belli Genuenſis; die ipſo, quo vniuerſa ciuitas, pro inſigni ad Clodiam victoria ſupplicationibus, & omni genere lętitiæ redundabat. In ipſa protinùs ætate primæua, venuſtatem morum declarauit ſingularem. Nihil illo erat ſuauius, nihil decentius. Cum maioribus natu libenter eſſe: cum æqualibus facilis: minores amplecti.

Cæterùm excellenti videbatur animi magnitudine, & ad ſummas res ſemper intenta. Nihil illũ ludicri delectabat, vt ſolet cæteros iuuenes: ſed ad magnas res diuina ſapientia rapiebat, ita vt aliquando Quirina mater metuens, ne aliorſum erumperet ille ardor animi, & mũdi honores amplecteretur pluſquam par eſſet: quin tu, inquit, hanc mi fili inſaniam, mittis? Infernum ſapit iſta ſuperbia. Cui ſubridens Laurentius, veluti per iocum, Noli timere, ait, mater: magnum me Dei ſeruum adhuc videbis.

Annum erat natus vndeuigeſimum, eius ſcilicet ætatis, in qua carnis illecebræ ancipitem facere ſolent humanæ vitæ viam. Dominus autem Ieſus manum ei adhibere volens, apparuit illi, ſicut ipſe in eo libello, qui faſciculus amoris inſcribitur, meminit. Ipſius verba ſubijciemus; Eram veſtri ſimilis, quærens æſtuanti deſiderio pacem in rebus extrinſecis, nec inueniebam. Tandem quædam virgo ſole ſplendidior mihi apparuit, cuius

nomen

nomen ignorabam. Hæc propiùs accedens, venuſto vultu, placidoque affatu: O iuuenis, inquit, dilecte, cur effundis cor tuum, & pacem ſectando per multa variaris? Quod quæris, penes me eſt; quod concupiſcis tibi polliceor: ſi tamen in ſponſam me habere volueris. Quum verò nomen ipſius, & genus, & dignitatem ſcire peroptarem, ſe ait ſapientiam Dei eſſe, quę propter hominum reformationem, humanam formam ſuſcepit. Aſſenſi igitur, & dato pacis oſculo læta diſceſſit. Chriſtus illi apparet.

Hac igitur viſione perculſus, rem detulit ad Marianum Quirinæ matris conſobrinum; qui fuit tam vita quam doctrina ſanctiſſimus. Is quanquã magnum aliquid portenderet, & ardentem iuuenem ad omnem altiſſimæ vitæ rationem intelligeret; perſpicere tamen penitiùs illius animum, & corporis firmitatem experiri maluit. de veſtitu nihil mutauit, nę cultus ſordidior proderet animi propoſitum; ſed matri nimium amanti ſecretum eſſe non potuit. Quæ quum præter ſuſpiciones alias, ligna quædam rudia ſemper lectum ſternere, ſuperque his cubitare filium deprehendiſſet, (vt eſt matrum natura mollior) metuens ne filius non ſatis difficultates religionis intelligeret, induxit in animum tentare illius propoſitum, & nuptias apparare. Id cùm animaduertiſſet filius, & fratres cum matre coniurare perſpiceret, fugã maturauit: atque ad Marinum auunculum ſe contulit in religionem Canonicorum collegiatorũ, qui S. Georgij in Alga nuncupantur. Dicebat autem initio conuerſionis propoſuiſſe animo, hinc omnia bona fortunæ, nobilitatem, magiſtratus, honores, vxorem, liberos, pecuniam, & omnis prætereà generis voluptates; illinc inedias, vigilias, æſtus, algorem, ſeruitutem; ediſſę deindè Nota ſtratum S. adoleſcentis. Obſerua prudentiam in capeſſendo ſtatu religioſo.

quaſi iudicē inter iſta,& ab ſeſe ita exegiſſe, Conſidera nunc etiam atque etiam Laurenti, quid agas;putasnè hæc perferre poteris, aut illa contemnere? Tum ſeſe ad domini crucem conuertiſſe; Tu es Domine ſpes mea: ibi poſuiſti certiſſimum refugium tuum. Sic cōfirmatus animo,relicta matre fratribuſque, calcatis præterea opibus & honoribus, & florentis ætatis illecebris,ad cœleſtem militiam profectus eſt.

Exercitia corporalia ad pietatē.

Primum igitur ſibi certamen inſtituit cum corporeis illecebris,cuius viam breuiſſimam indicauit,ſi nihil illis molle concederet, ſed bellum gereret quaſi cum hoſte capitali.Nihil dicam de cibi parcitate incredibili,nihil de ſitis tolerantia, nihil de vigilijs; tantum eximiam eius patientiam proponam, quæ tanta fuit, vt omnibus naturæ neceſſitatibus euictis, in plagis verberibuſque,quæ ſibi dura in manu inferebat,vehementer exultaret.Incidit initio religionis in morbū fiſtularum.His omne collum repletum eſt. Deſperábant medici de iuuenis ſalute. Vnum remedium dabant, ſi ſetis equinis per tranſuerſum collum ſæpè deductis corrupti humores educerentur,adurerentur deinde ferro candenti. Verum timebant ne dolorem ferre non poſſet. At Laurentius vultu, quo ſemper erat æquali, Quid dubitatis, ait,fratres? Secet & vrat medicus vt libet. Traiectus itaque, & ſectus & aduſtus eſt. Vbi illud admiratione dignum,quod præter vnam vocem Ieſu ſemel emiſſam, ne minimum quidem gemitum edere deinceps auditus ſit.

Spiritalia eius exercitia.

Hæc de corporis attritione & quidem pauca de multis: ſed veniamus ad animum, vbi plus negotij vi-

tij videtur. Humilitatem, quam ipſe cæterarum virtutum reginam appellabat, tanto ſtudio ſectabatur, vt nihil niſi de peccatis ſuis loqui, ſua deteſtari, contemni, ac deſpici cuperet. Opes & honores contemnere non tantæ virtutis eſſe exiſtimabat, quam contemptum appetere. Paupertatem tanquam ſponſam chariſſimam amplectebatur. Erat illius conſtantia, (quod raro ſolet accidere) mira ſimul humanitate & veneratione condita. Sermone fuit ſuaui, breui, & pondere pleno. Fuit illi præcipuus in adoleſcentia ſocius, tam genere, quam diuitijs clarus. Is forte aberat, & in Oriente negotia gerebat, quando Laurentius Dominum Ieſum ſequutus eſt. Hoc cum accepiſſet iuuenis, ignarus quid eſſet animus diuino ſpiritu afflatus, quantaq; virtute polleret ſacroſancta religio, ad monaſterium cũ citharędis & armato iuuenum globo aduolauit, ſcelerate, ſpe, vt ſocium ad vomitum prouocaret: aut certe reluctantibus fratribus armata manu indè educeret. Sed vt in conſpectum illius venit ita, animo repente mutatus eſt, vt moribus Laurentij, vitæque illius conſuetudine, nihil iucundius, nihil ſibi gratius videretur. Interim Laurentius blando animum illius ſermone demulcens effecit, vt iam rerum terrenarum nauſeabundus ſola cæleſtia apud cogitationes ſuas pertractaret factũq; eſt, vt qui laqueos amico tendere venerat, ipſe in caſſes ſalutares incideret. Quidã verò religioſę vitę ſocius importunis dęmonis tentationibus victus ad relicta in ſęculo vitę oblectamẽta redire decreuerat: prius tamẽ Laurẽtij Cõſilium exploraturus, decedenti verò Laurẽtius decoctũ aqua lauri ramuſculũ in horto plantandum tradidit; cũ præcepto, vt ſiquidem reuireſceret, ſtabili mente in ſuſcepto religionis

gionis propoſito perſiſteret. Defixit ille humi aridum bacillum, qui paulò pòſt pulchrè frondeſcens: aridam pietate fratris iſtius mentem redarguere viſus eſt. Vndè abiectis inſtabilitatis cogitationibus; nouo feruore ſacra arma religionis reſumpſit.

Claret prophetiæ ſpiritu.

Porrò Laurentius zelo animarum flagrantiſſimus, ea erat mentis in Deum puritate, vt prophetiæ ſpiritu clariſſimus miro omnium concurſu celebraretur. Fama virtutum minimè obſcura, cum ad aliorum, tum ad Eugenij Romani Pontificis peruenit aures. Qui ilicò animum induxit, ampliſſimæ Venetorum Reipubl. tam eximia pietate & prudentia virum, pontificali infula decoratum præficere. At ille eiuſmodi honorum ac dignitatum fugibundus, in abditis aliquamdiu locis delituit; binaque vice dictis factiſque reſiſtendo, ſatis ſuperque declarauit, quanto amore humilem monaſticæ vitæ conditionem, iſtis honorum titulis præferret. Sed patrum ſententijs adactus, & ipſius Eugenij ſecundis litteris impulſus, pontificatum inijt, ætatis ſuæ anno quinquageſimo. Inijt, inquam, nulla pompa, comitatu miniſtrorum nullo; nam toto pontificatus tempore, quod trium & viginti annorum fuit, quinque famulis contentus fuit; quanquam grandis familiæ cura, vehementer ſe premi dicere ſolebat; Chriſti pauperes videlicet intelligens: quorum illi aſſidua ſub pectore ſollicitudo viuebat.

Fugit Epiſcopatum.

Fit Epiſcopus inuitus.

Cura pauperum.

Inter cætera autem Dei dona, haud minimũ fuit illud quod ſui ſemper ſimiles, alios quoſcunque ad ſe accedentes vera lætitia exhilaratos dimitteret: ac nulli omnino occaſione querularum relicta, omnibus ſatisfaceret. Hinc mali æquè ac boni

faci-

facinoroſi ac modeſti, ſummo eum ſtudio colebant. Erat totus corporis habitus tanta modeſtia ac ſuauitate compoſitus, vt omniũ animos in ſui amorem raperet: Initiò Pontificatus decretum ædiderat de mulierum ornatu, vxorijs maritis vehementer ingratum. Vnde Dux ipſe Venetiarum, libertati ſeculari metuẽs, indignabũdus eũ accerſijt, verbiſque durioribus increpitum compeſcere voluit. At Laurentius pro inſita grauitate ac manſuetudine, tale reſponſum dedit, vt Dux lachrymis infuſus ad aſtantes diceret; Angelus non homo locutus eſt. Fungere Pater tuo officio. Vicit ille multorum malitiam, extinxitque inuidiam; cuius ſanè expers non fuit. Inter alios fuit quidam præſul haud infimæ auctoritatis, qui varijs eum quotidie onerabat calumnijs. Vtque diutinæ inuidiæ ſuæ fructu tandem potiretur, conuentum indixit virorum ſanè doctrina & dignitate præſtantium, ſpecioſo quidem nomine, vt quæſtiones Theologicæ de more ventilarentur, re autem vera, vt decretum Laurentij de ſumptu & ornatu mulierum ſubuerteret: ac virum ſanctum omnium odijs inuolueret. Et quidem illo in conuentu, multis innocentem contumelijs inceſſit, perſtrinxitque acerbè; vt Laurentius placidiſſimo animo omnia accipiens, ardentibus charitatis Chriſtianæ iaculis eum rurſus petebat: illũ interdum ſubiungens: Dominus Ieſus, cuius negotium agitur, ipſe aderit honori ſuo:

Humanitas & modeſtia eius.

Manſuetudo & patientia eius.

Hinc euenit, vt quo magis æmulorum premeretur inuidia, tanto bonorum omnium fauore ſublimius extolleretur. Nicolaus quintus Pontifex Romanus ſola virtutum fama commotus, Venetis eum Patriarcham dedit. Defuncto ſiquidem

dem Gradenſi patriarchatum à Grado, nobili quondam vrbe Venetias tranſtulit: idque nec cognita nec poſtulata Senatus voluntate quippe qui non minus ciuitatem de facto, quam hominem exornare cuperet.

Sententiæ eius memorabiles.

Sed quia mores & actiones illius hactenus aliqua ex parte proſecuti ſumus, ſubijciemus etiam de dictis aliqua memoratu digna. Dicebat. In monacho cæleſtis patriæ deſiderium, nullius rei cupiditate retardari debere. Eorum autem propoſita, qui nomina ſua religioni darent, acri admodũ iudicio eſſe pẽſanda, ne dùm ineptus ſuſcipitur, ab eo aptus corrumpatur. Rigiditatem monaſticæ vitæ in copioſo numero diu ſaluam conſiſtere non poſſe, Raram ſiquidem eſſe perfectionem. Paupertatis donum, quantum eſſet neminẽ noſſe, niſi qui ſecreto cubiculo & contemplatione delectaretur. Conſultò Deo gratiam religionis hominibus occultaſſe; Nam ſi cognoſceretur illius fœlicitas; omnes ad eam concurrerent. Neminem benè ſcire quid eſſet humilitas: In nullo enim tam falli homines, quam in vera humilitate cognoſcenda. Veram ſcientiam eſſe ſcire hæc duo; Deum eſſe omnia, & ſe nihil. Sæpe monebat, nunquam amittendam de Deo fiduciam. Illam eſſe, in qua animæ vita conſiſteret. Diuitem dicebat non poſſe ſaluari, niſi per eleemoſynã. Tanto facilius eſſe munus Imperatoris aut Ducis, quam Epiſcopi: quanto difficilius eſſet quæ non videas regere, quam quæ videas.

Cum de rectoribus ciuitatum ſecularibus loqueretur, quaſi illorum laboribus condolens, non ſine clementia Dei fieri putabat, vt virtutis comes eſſet gloria, & quaſi laborum, curarumque delinimentum aliquod. Tantiſper autem gloriæ

cupi-

cupiditate ignoſcendum, dum virtutem velut ancilla ſequeretur, non autem quaſi domina præcederet. Orationes eius apud diuinam clementiam magnum ſanè pondus habuerunt; cuius rei certiſſimum exemplum proferam: Orationum eius efficacia.

Eſt propè Corcyram locus aſper & incultus, vbi vir eremita triginta & amplius annos, vitæ abſtinentia, & orationibus: & quod primum ferebatur, prophetiæ ſpiritu inſignis agebat. Gerebat fortè Corcyræ negotium vir Venetus, tam genere quam moribus præſtans flagrante bello, quod cum Philippo Mediolani Duce gerebatur, & afflictiores viderentur eſſe res Venetæ, adijt virum Dei rogauitque, nunquid Veneta Reſpublica, vt ferebatur, deplorata eſſet. Ad quem Eremita; Commotus eſt furor Domini inquit, contra vos, qui verbum Domini proieciſtis; Et niſi Pontificis veſtri lachrymæ interpellarent pro vobis, iam dudum quaſi Sodoma periiſſetis.

Tale de Laurentio teſtimonium retulit eremita in medijs Corcyræ rupibus & ſpeluncis. Cui non ſolum Laurentius, ſed omnes ferè mortales incogniti erant & inauditi.

Agebat annum quartum ſupra ſeptuageſimum corpore quidem imbecillo & tenui, ſenſibus autem integris & merè vigentibus. Ingraueſcens ſiquidem ætas, inediæ, vigiliæ, algoriſque ab ipſa adoleſcentia ſuſceptis incommodis, totum corpus attriuerat. Cumque iam iam æternæ vitæ iter capeſſere videretur, ſermonem habuit de mortis vtilitate ac cæleſti vita mira quodam ſenſu ac grauitate verborum. Erat ei chariſſimus in Chriſto filius, Marcellus nomine, clarus ge-

nere

nere, ſed vita clarior; vir bonus & iuſtus. Laurentium autem tanto amore complectebatur, vt negaret ſibi quicquam in vita ſine illo iucundum futurum, Cui Laurentius: Marcelle, inquit, nihil eſt quod de meo diſceſſu crucieris. Ego quidem pręcedo, tu verò hoc paſchate meis in cœlo frueris amplexibus. Hoc verbo lętior Marcellus q̃ triſtios factus, initio quadrageſimæ acri febre correptus, in paſchate, vt prædixerat, ad ſepulturam elatus eſt, Dilectiſſimo autem filio ſuo Hieronymo grauiter laboranti, ſalutem & prædixit & reddidit. Nam cum omni medicorum ſpe deſtitutus pro mortuo haberetur, mater autem & ſorores, vnicam adhuc ſanitatis ſpem in ſancti viri orationibus conſtitutam haberent, iuſſit vir Dei eas nihil ſolicitas eſſe: ſe namque à Deo ſalutem filio impetraſſe.

Prædicit obitum Marcelli. Alia prophetia.

Cùm autem Laurentius longiori corporis infirmitate oppreſſus iter ſibi inſtare manifeſtò intelligeret, multa verborum ſuauitate omnibus ſempiternam ſalutem imprecatus, inter dulciſſimas Angelorũ voces, ſpiritum Deo tradidit. Tùm ingens populi multitudo confluxit miro ſanè antiſtitis ſui viſendi ſtudio; ſtatimque lis inter canonicos & fratres S. Georgij oborta, quinam tãti viri reliquijs fruerentur. Hi cum ex præcepto patris ſui repeterent, quod mandauerat de loco ſepulturæ, illi ſacros canones afferrent, vt prælati in proprijs eccleſijs ſepelirentur, neque ſemper defunctorum ordinationibus parendum, ex Marcelli Pontificis exemplo probarent: corpus in eccleſiæ ſacrario reponitur litis euentum exſpectaturum. Et eccè ad omnem de viri meritis & ſanctitate dubitanti occaſionem tollendam, ſuo ita vigo-

Reddit ſpiritum.

Inſigne miraculum.

vigore diebus 67. integrum & incorruptum permanſit vt biduo poſt, rubeſcentibus genis viuus per membra ſanguis conſpiceretur. Tùm verò & admiratio, & ſtupor & clamores. Itaque litigantium alij inſtantius ſacrum pignus efflagitant, alij diligentiorem cuſtodiam adhibent. Sed tota ciuitas tantę rei miraculo mota, dare operam voluit, ne eiuſmodi ornamento, vel primi, ſcilicet, vel ſanctiſſimi patriarchæ reliquijs, patriarchalis eccleſia ſpoliaretur. Quæ autem miracula deinceps acciderint, quæque accidant quotidie ad eius ſepulchrum, cum omnem ſcribendi facultatẽ multitudine & præſtantia ſuperent, ea non aggrediſatiùs eſſe exiſtimaui.

Creberrima miracula ad Sepulchrum eius.

MARTYRIVM S. MARCIANAE VIRginis quod ſubijt in Cæſaria Mauritaniæ, Anno domini 302. Marcelli papæ 6. Dioclet. & Maxi. Imp. 19. Ex vetuſtis M. S. Codicibus quibus reſpondent Tertullianus in Apologetico in gentiles Petrus de Natal. & Vincent. in Specul.

Vide C. Bar. Not. in martyr. Rom. Item Tom. 2. Annal.

BEATA Virgo Marciana, & generis dignitate & corporis ſpecie inprimis inclyta, facibus æternę gloriæ mirabiliter incẽſa, ſpreta mundi huius pompa, contemptisque diuitijs, vt plurimũ ſolitaria, de virtutis pulchritudine & Chriſti regno philoſophabatur. Cũ vero die quodem Cæſareenſem ingreſſa vrbem, Dianæ ſimullachrum omni populo venerandum contemplaret propoſitum: zelo diuini cultus inflammata ſtatuam deiecit, & virili quodam auſu pedibus contriuit. Accurrit ilico plebs inſana Deæ ſuæ ſuperſtitione ebria, obuijs, quæ ſors dabat, armis inſtructa

9. Ianuarij.

Conterit Dianæ Idolum.

vt interim taceam ieiunia & vigilias, quibus ſpectabilem viridis iuuentæ formam penitus deleuit. In pauperes & egenos mirè benefica, non deſtitit ſuam ſobolem ad idem miſericordiæ opus & verbo inſtruere & exemplo. Hac igitur tam præclara ſtirpe in lucem prodijt noſter hic Laurentius ſub finem belli Genuenſis;die ipſo, quo vniuerſa ciuitas, pro inſigni ad Clodiam victoria ſupplicationibus, & omni genere lętitiæ redundabat.In ipſa protinùs ætate primæua,venuſtatem morum declarauit ſingularem. Nihil illo erat ſuauius,nihil decentius. Cum maioribus natu libenter eſſe: cum æqualibus facilis: minores amplecti.

Cæterùm excellenti videbatur animi magnitudine,& ad ſummas res ſemper intenta. Nihil illũ ludicri delectabat,vt ſolet cæteros iuuenes:ſed ad magnas res diuina ſapientia rapiebat, ita vt aliquando Quirina mater metuens, ne aliorſum erumperet ille ardor animi, & mũdi honores amplecteretur pluſquam par eſſet: quin tu, inquit, hanc mi fili inſaniam, mittis? Infernum ſapit iſta ſuperbia.Cui ſubridens Laurentius,veluti per iocum,Noli timere,ait,mater:magnum me Dei ſeruum adhuc videbis.

Annum erat natus vndeuigeſimum, eius ſcilicet ætatis,in qua carnis illecebræ ancipitem facere ſolent humanæ vitæ viam. Dominus autem Ieſus manum ei adhibere volens,apparuit illi, ſicut ipſe in eo libello, qui faſciculus amoris inſcribitur,meminit.Ipſius verba ſubijciemus; Eram veſtri ſimilis,quærens æſtuanti deſiderio pacem in rebus extrinſecis,,nec inueniebam. Tandem quædam virgo ſole ſplendidior mihi apparuit, cuius

nomen

nomen ignorabam. Hæc propiùs accedens, venuſto vultu, placidoque affatu: O iuuenis, inquit, dilecte, cur effundis cor tuum, & pacem ſectando per multa variaris? Quod quæris, penes me eſt; quod concupiſcis tibi polliceor: ſi tamen in ſponſam me habere volueris. Quum verò nomen ipſius, & genus, & dignitatem ſcire peroptarem, ſe ait ſapientiam Dei eſſe, quę propter hominum reformationem, humanam formam ſuſcepit. Aſſenſi igitur, & dato pacis oſculo læta diſceſſit. Christus illi apparet.

Hac igitur viſione perculſus, rem detulit ad Marianum Quirinæ matris conſobrinum; qui fuit tam vita quam doctrina ſanctiſſimus. Is quanquã magnum aliquid portenderet, & ardentem iuuenem ad omnem altiſſimæ vitæ rationem intelligeret; perſpicere tamen penitiùs illius animum, & corporis firmitatem experiri maluit. de veſtitu nihil mutauit, nè cultus ſordidior proderet animi propoſitum; ſed matri nimium amanti ſecretum eſſe non potuit. Quæ quum præter ſuſpiciones alias, ligna quædam rudia ſemper lectum ſternere, ſuperque his cubitare filium deprehendiſſet, (vt eſt matrum natura mollior) metuens ne filius non ſatis difficultates religionis intelligeret, induxit in animum tentare illius propoſitum, & nuptias apparare. Id cùm animaduertiſſet filius, & fratres cum matre coniurare perſpiceret, fugã maturauit: atque ad Marinum auunculum ſe contulit in religionem Canonicorum collegiatorũ, qui S. Georgij in Alga nuncupantur. Dicebat autem initio conuerſionis propoſuiſſe animo, hinc omnia bona fortunæ, nobilitatem, magiſtratus, honores, vxorem, liberos, pecuniam, & omnis prætereà generis voluptates; illinc inedias, vigilias, æſtus, algorem, ſeruitutem; ediſſe deindè

Nota ſtratum S. adoleſcentis.

Obſerua prudentiam in capeſſendo ſtatu religioſo.

quaſi iudicẽ inter iſta,& ab ſeſe ita exegiſſe, Conſidera nunc etiam atque etiam Laurenti, quid agas;putasnè hæc perferre poteris, aut illa contemnere? Tum ſeſe ad domini crucem conuertiſſe; Tu es Domine ſpes mea: ibi poſuiſti certiſſimum refugium tuum. Sic cõfirmatus animo,relicta matre fratribuſque, calcatis præterea opibus & honoribus, & florentis ætatis illecebris,ad cœleſtem militiam profectus eſt.

Exercitia corporalia ad pietatẽ.

Primum igitur ſibi certamen inſtituit cum corporeis illecebris,cuius viam breuiſſimam indicauit,ſi nihil illis molle concederet, ſed bellum gereret quaſi cum hoſte capitali.Nihil dicam de cibi parcitate incredibili,nihil de ſitis tolerantia, nihil de vigilijs; tantum eximiam eius patientiam proponam, quæ tanta fuit, vt omnibus naturæ neceſſitatibus euictis, in plagis verberibuſque,quæ ſibi dura in manu inferebat,vehementer exultaret.Incidit initio religionis in morbũ fiſtularum.His omne collum repletum eſt. Deſperábant medici de iuuenis ſalute. Vnum remedium dabant, ſi ſetis equinis per tranſuerſum collum ſæpè deductis corrupti humores educerentur,adurerentur deinde ferro candenti. Verum timebant ne dolorem ferre non poſſet. At Laurentius vultu, quo ſemper erat æquali, Quid dubitatis, ait,fratres? Secet & vrat medicus vt libet. Traiectus itaque, & ſectus & aduſtus eſt. Vbi illud admiratione dignum,quod præter vnam vocem Ieſu ſemel emiſſam, ne minimum quidem gemitum edere deinceps auditus ſit.

Spiritalia eius exercitia.

Hæc de corporis attritione & quidem pauca de multis: ſed veniamus ad animum, vbi plus negotij vi-

tij videtur. Humilitatem, quam ipſe cæterarum virtutum reginam appellabat, tanto ſtudio ſectabatur, vt nihil niſi de peccatis ſuis loqui, ſua deteſtari, contemni, ac deſpici cuperet. Opes & honores contemnere non tantæ virtutis eſſe exiſtimabat, quam contemptum appetere. Paupertatem tanquam ſponſam chariſſimam amplectebatur. Erat illius conſtantia, (quod rarò ſolet accidere) mira ſimul humanitate & veneratione condita. Sermone fuit ſuaui, breui, & pondere pleno. Fuit illi præcipuus in adoleſcentia ſocius, tam genere, quam diuitijs clarus. Is fortè aberat, & in Oriente negotia gerebat, quando Laurentius Dominum Ieſum ſequutus eſt. Hoc cum accepiſſet iuuenis, ignarus quid eſſet animus diuino ſpiritu afflatus, quantaq; virtute polleret ſacroſancta religio, ad monaſterium cũ citharędis & armato iuuenum globo aduolauit, ſcelerate, ſpe, vt ſocium ad vomitum prouocaret: aut certè reluctantibus fratribus armata manu, indè educeret. Sed vt in conſpectum illius venit ita, animo repente mutatus eſt, vt moribus Laurentij, vitæque illius conſuetudine, nihil iucundius, nihil ſibi gratius videretur. Interim Laurentius blando animum illius ſermone demulcens effecit, vt iam rerum terrenarum nauſeabundus ſola cæleſtia apud cogitationes ſuas pertractaret factũq; eſt, vt qui laqueos amico tendere venerat, ipſe in caſſes ſalutares incideret. Quidã verò religioſę vitę ſocius importunis dęmonis tentationibus victus ad relicta in ſęculo vitę oblectamẽta redire decreuerat: prius tamẽ Laurẽtij Cõſilium exploraturus, decedenti verò Laurẽtius decoctũ aqua lauri ramuſculũ in horto plantandum tradidit; cũ præcepto, vt ſiquidem reuireſceret, ſtabili mente in ſuſcepto religionis

gionis propoſito perſiſteret. Defixit ille humi aridum bacillum, qui paulò pòſt pulchrè frondeſcens: aridam pietate fratris iſtius mentem redarguere viſus eſt. Vndè abiectis inſtabilitatis cogitationibus; nouo feruore ſacra arma religionis reſumpſit.

Claret prophetiæ ſpiritu.

Porrò Laurentius zelo animarum flagrantiſſimus, ea erat mentis in Deum puritate, vt prophetiæ ſpiritu clariſſimus miro omnium concurſu celebraretur. Fama virtutum minimè obſcura, cum ad aliorum, tum ad Eugenij Romani Pontificis peruenit aures. Qui ilicò animum induxit, ampliſſimæ Venetorum Reipubl. tam eximia pietate & prudentia virum, pontificali infula decoratum præficere. At ille eiuſmodi honorum ac dignitatum fugibundus, in abditis aliquamdiu locis delituit; binaque vice dictis factisque reſiſtendo, ſatis ſuperque declarauit, quanto amore humilem monaſticæ vitæ conditionem, iſtis honorum titulis præferret. Sed patrum ſententijs adactus, & ipſius Eugenij ſecundis litteris impulſus, pontificatum inijt, ætatis ſuæ anno quinquageſimo. Inijt, inquam, nulla pompa, comitatu miniſtrorum nullo; nam toto pontificatus tempore, quod trium & viginti annorum fuit, quinque famulis contentus fuit; quanquam grandis familiæ cura, vehementer ſe premi dicere ſolebat; Chriſti pauperes videlicet intelligens: quorum illi aſſidua ſub pectore ſollicitudo viuebat.

Fugit Epiſcopatum.

Fit Epiſcopus inuitus.

Cura pauperum.

Inter cætera autem Dei dona, haud minimũ fuit illud quod ſui ſemper ſimiles, alios quoſcunque ad ſe accedentes vera lætitia exhilaratos dimitteret: ac nulli omnino occaſione querularum relicta, omnibus ſatisfaceret. Hinc mali æquè ac boni

faci-

facinoroſi ac modeſti, ſummo eum ſtudio cole- bant. Erat totus corporis habitus tanta modeſtia ac ſuauitate compoſitus, vt omniũ animos in ſui amorem raperet: Initiò Pontificatus decretum æ- diderat de mulierum ornatu, vxorijs maritis ve- hementer ingratum. Vnde Dux ipſe Venetiarum, libertati ſeculari metuẽs, indignabũdus eũ accer- ſijt, verbiſque durioribus increpitum compeſce- re voluit. At Laurentius pro inſita grauitate ac manſuetudine, tale reſponſum dedit, vt Dux la- chrymis infuſus ad aſtantes diceret; Angelus non homo locutus eſt. Fungere Pater tuo officio. Vi- cit ille multorum malitiam, extinxitque inuidi- am; cuius ſanè expers non fuit. Inter alios fuit quidam præſul haud infimæ auctoritatis, qui va- rijs eum quotidie onerabat calumnijs. Vtque diu- tinæ inuidiæ ſuæ fructu tandem potiretur, con- uentum indixit virorum ſanè doctrina & digni- nitate præſtantium, ſpecioſo quidem nomine, vt quæſtiones Theologicæ de more ventilarentur, re autem vera, vt decretum Laurentij de ſumptu & ornatu mulierum ſubuerteret: ac virum ſanctum omnium odijs inuolueret. Et quidem illo in con- uentu, multis innocentem contumelijs inceſſit, perſtrinxitque acerbè; vt Laurentius placidiſſi- mo animo omnia accipiens, ardentibus charita- tatis Chriſtianæ iaculis eum rurſus petebat: illũ interdum ſubiungens: Dominus Ieſus, cuius ne- gotium agitur, ipſe aderit honori ſuo:

Humanitas & modeſtia eius.

Manſuetudo & patientia eius.

Hinc euenit, vt quo magis æmulorum præme- retur inuidia, tanto bonorum omnium fauore ſublimius extolleretur. Nicolaus quintus Pon- tifex Romanus ſola virtutum fama commotus, Venetis eum Patriarcham dedit. Defuncto ſiqui-

dem Gradenſi patriarchatum à Grado, nobili quondam vrbe Venetias tranſtulit: idque nec cognita nec poſtulata Senatus voluntate quippe qui non minus ciuitatem de facto, quam hominem exornare cuperet.

Sententiæ eius memorabiles.

Sed quia mores & actiones illius hactenus aliqua ex parte proſecuti ſumus, ſubijciemus etiam de dictis aliqua memoratu digna. Dicebat. In monacho cæleſtis patriæ deſiderium, nullius rei cupiditate retardari debere. Eorum autem propoſita, qui nomina ſua religioni darent, acri admodũ iudicio eſſe pẽſanda, ne dùm ineptus ſuſcipitur, ab eo aptus corrumpatur. Rigiditatem monaſticæ vitæ in copioſo numero diu ſaluam conſiſtere non poſſe, Raram ſiquidem eſſe perfectionem. Paupertatis donum, quantum eſſet neminẽ noſſe, niſi qui ſecreto cubiculo & contemplatione delectaretur. Conſultò Deo gratiam religionis hominibus occultaſſe; Nam ſi cognoſceretur illius fœlicitas; omnes ad eam concurrerent. Neminem benè ſcire quid eſſet humilitas: In nullo enim tam falli homines, quam in vera humilitate cognoſcenda. Veram ſcientiam eſſe ſcire hæc duo; Deum eſſe omnia, & ſe nihil. Sæpe monebat, nunquam amittendam de Deo fiduciam. Illam eſſe, in qua animæ vita conſiſteret. Diuitem dicebat non poſſe ſaluari, niſi per eleemoſynã. Tanto facilius eſſe munus Imperatoris aut Ducis, quam Epiſcopi: quanto difficilius eſſet quæ non videas regere, quam quæ videas.

Cum de rectoribus ciuitatum ſecularibus loqueretur, quaſi illorum laboribus condolens, non ſine clementia Dei fieri putabat, vt virtutis comes eſſet gloria, & quaſi laborum, curarumque delinimentum aliquod. Tantiſper autem gloriæ cupi-

cupiditate ignoſcendum, dum virtutem velut ancilla ſequeretur, non autem quaſi domina precederet. Orationes eius apud diuinam clementiam magnum ſanè pondus habuerunt; cuius rei certiſſimum exemplum proferam: Orationum eius efficacia.

Eſt propè Corcyram locus aſper & incultus, vbi vir eremita triginta & amplius annos, vitæ abſtinentia, & orationibus: & quod primum ferebatur, prophetiæ ſpiritu inſignis agebat. Gerebat fortè Corcyræ negotium vir Venetus, tam genere quam moribus præſtans flagrante bello, quod cum Philippo Mediolani Duce gerebatur, & afflictiores viderentur eſſe res Venetæ, adijt virum Dei rogauitque, nunquid Veneta Reſpublica, vt ferebatur, deplorata eſſet. Ad quem Eremita; Commotus eſt furor Domini inquit, contra vos, qui verbum Domini proieciſtis; Et niſi Pontificis veſtri lachrymæ interpellarent pro vobis, iam dudum quaſi Sodoma periiſſetis.

Tale de Laurentio tēſtimonium retulit eremita in medijs Corcyræ rupibus & ſpeluncis. Cui non ſolum Laurentius, ſed omnes ferè mortales incogniti erant & inauditi.

Agebat annum quartum ſupra ſeptuageſimum corpore quidem imbecillo & tenui, ſenſibus autem integris & merè vigentibus. Ingraueſcens ſiquidem ætas, inediæ, vigiliæ, algoriſque ab ipſa adoleſcentia ſuſceptis incommodis, totum corpus attriuerat. Cumque iam iam æternæ vitæ iter capeſſere videretur, ſermonem habuit de mortis vtilitate ac cæleſti vita mira quodam ſenſu ac grauitate verborum. Erat ei chariſſimus in Chriſto filius, Marcellus nomine, clarus genere

vigore diebus 67. integrum & incorruptum permanſit vt biduo poſt, rubeſcentibus genis viuus per membra ſanguis conſpiceretur. Tùm verò & admiratio, & ſtupor & clamores. Itaque litigantium alij inſtantius ſacrum pignus efflagitant, alij diligentiorem cuſtodiam adhibent. Sed tota ciuitas tantę rei miraculo mota, dare operam voluit, ne eiuſmodi ornamento, vel primi, ſcilicet, vel ſanctiſſimi patriarchæ reliquijs, patriarchalis eccleſia ſpoliaretur. Quæ autem miracula deinceps acciderint, quæque accidant quotidie ad eius ſepulchrum, cum omnem ſcribendi facultatē multitudine & præſtantia ſuperent, ea non aggredi ſatiùs eſſe exiſtimaui. Creberrima miracula ad Sepulchtum eius.

MARTYRIVM S. MARCIANAE VIRginis quod ſubijt in Cæſaria Mauritaniæ, Anno domini 302. Marcelli papæ 6. Dioclet. & Maxi. Imp. 19. Ex vetuſtis M. S. Codicibus quibus reſpondent Tertullianus in Apologetico in gentiles Petrus de Natal. & Vincent. in Specul. Vide C. Bar. Not. in martyr. Rom. Item Tom. 2. Annal.

BEATA Virgo Marciana, & generis dignitate & corporis ſpecie inprimis inclyta, facibus æternę gloriæ mirabiliter incēſa, ſpreta mundi huius pompa, contemptisque diuitijs, vt plurimū ſolitaria, de virtutis pulchritudine & Chriſti regno philoſophabatur. Cū vero die quodem Cæſareenſem ingreſſa vrbem, Dianæ ſimullachrum omni populo venerandum contemplaret propoſitum: zelo diuini cultus inflammata ſtatuam deiecit, & virili quodam auſu pedibus contriuit. Accurrit ilico plebs inſana Deæ ſuæ ſuperſtitione ebria, obuijs, quæ ſors dabat, armis inſtructa 9. Ianuarij. Conterit Dianæ Idolum.

ſtructa eamq; crudeliter cædentes, ſemianimem ad prætorij atrium protraxerat. Ibi verò Iudex dæmonis propugnator miſerrimus, lenonibus eã proſtituendam exhibet. Illa quidem Chriſti potentiæ confiſa, exultans ad Lupanar proceſſit. Interea ingruentibus noctis tenebris gladiator in eam irruit, ſed diuina virtute repulſus, conceptũ animo ſcelus pudibundus deteſtatus eſt. Secũdò dein & tertio alijs violanda eſt tradita, ſed diuino fulta præſidio, caſtiſſima ſemper intacta permanſit.

Proſtituitur Lenonibus.

Manet intacta diuina ope.

Quo quidem miraculo Præſidis impietas, non modo non concidit, ſed nouo quoque ſcelere cumulata, virginem ferociſſimo Leoni obiecit. At fera impijs dæmonum cultoribus humanior, virginis plagas lingere, & collo caudaque blandiente obſequium exhibere non deſtitit. Quare populo ſtupente & libertatem virgini immenſo clamore poſtulante, Iudæus quidam Burdarius nomine, princeps Synagogæ, vna cũ filijs, Iudici ſuggeſſit, vt taurum in virginem demitteret. Iudex Marcianæ interitum exoptans, non modo taurum ſed & Leopardum immani feritate produxit, qui vno impetu ſanctiſſimæ virginis animam excuſſit. Verum haud impune impio Iudæo conſilium hoc cecidit. Nam domus eius cum incolis vniuerſis cæleſti igne conflagrauit, poſteriſque hoc diuini iudicij monumentum reliquit, quod nullis artibus vel ſumptibus exuſta domus reſtaurari potuit.

Obijcitur Leoni qui ei blanditur

Iudæus Archiſynagogus impijſſimus.

MARTY-

MARTYRIVM S. IVLIANI AC SOCIOrum, & vita Baſiliſſæ virginis, coniugis eius, ex Metaphraſte. Coronati autem ſunt Anno domini 311. Euſebij 3. ſub Maximino in Oriente regnante. Anno (iuxta Euſebium) perſecutionis decimo, per Diocletianum excitatæ.

Vide Cæſ. Baro in Notat. marty. Rom Tom. 3. An.

BEATVS Iulianus, claris admodum natalibus ortus, vnicum idque chariſſimum parentum ſuorum pignus, cùm eſſet maximarum artium diſciplinis optimè inſtitutus, & præſtantis ingenij eruditione, aditum ſibi ad omnes mundi honores aperuiſſet, diuino impulſus ſpiritu, facilè mundi ludibria, pro nihilo reputauit: & veſtigijs ſanctorum aſſiduò inſiſtens, veros honores, veraſque voluptates aſſecutus eſt.

9. Ianuarij.

Genus Iuliani.

Erat ei frequens ad ſanctorum limina excurſus, dumque attentius ibidem preces funderet, ſumma ſibi ope ſemper enitendum putabat, vt aliqua virtutum earum; quibus illi ſancti in vita præcipuè claruerant, exempla in ſe exprimeret. Hoc tam inſigni pietatis ſtudio parentes eius vehemētèr delectati, conſilium inierunt, vt filium ſuum iuſtis & ſanctis matrimonij legibus aſtringerent, ne eximius ille & planè diuinus ſpiritus, quem corpore incluſum gerebat, illius tantum ætate contineretur, ſed eum in aliquem corporis ſui filium transfunderet, quamuis enim non ſemper filij præclaram parentum indolem imitentur, magnam tamen in Dei bonitate ſpem repoſitam habebant, vt patris pietate præditus naſceretur, quem perpetuo diuino cultui conſecrare decreuerant.

Sanctorum ſepulchra viſitat.

Aſſi-

Aſſiduis itaque monitis parentum victus Iulianus, parentibus tale reſponſum dedit; Se quidem optimorum parentum conſilium abſque ingrati animi ſcelere aſpernari non poſſe, hoc tamen vnum orare & obſecrare, vt ſeptem dierum ſpatium cum Deo communicandi concedere dignarentur, ac tum demum quod diuina bonitas inſpirare videbitur, prompto alacrique animo ſe facturum. Annuerunt faciles huic petitioni, & ille quidem poſtquam multis virginitatem ſuam precibus Deo commendauerat, ſeptima tandem nocte inſtante, Dominus ipſe præſens adfuit, & multa verborum ſuauitate ſeruum ſuum conſolatus: Nihil, inquit, dubita caſtam coniugem aſſumere. Ego enim vos diuino munere ab omni carnis petulantia immunes ſeruabo, & clariſſima virginitatis corona in cælis donabo. Pergite modo & cæleſtis virtutis exemplo, ad ſimilem virtutis gloriam plurimos excitate.

Virginitatẽ ſuã ſeptem dierum precibus Deo cõmendat.

Hac Dei virtute mirificè confortatus adoleſcens, prodijt è cubiculo, & vultus ſui hilaritate, parentes ab omni triſtitia ad gaudium inuitauit. Tùm ait: Agite parẽtes optimi, Conſilium veſtrũ Dei nutu comprobatum, toto animo amplector. Hoc reſponſo incredibili gaudio elati, virginem cum moribus & generis nobilitate inſignem, tùm diuitijs præſtantem, parentibus ſuis vnicam, Baſiliſſam nomine maxima celebritate, cum incredibili cognatorum omnium gaudio, iuueni deſpõderũt. Cumq; omnia canticis & tripudijs perſonarent, nihilque non eſſet, quod animos eorum ad imtẽperantiæ illecebras prouocaret, Iulianus tacito corde victoriam libidinis à Domino implorabat. Et Thalamum animo ſecuro ingreſſus virginem caſto admodum amore amplexatus eſt,

Virgo ei deſponſatur.

Aſſiduo pro virginitate conſeruãda Deum orat.

pentè

aſſiduiſque Deum precibus inuocans, tanta repentè ſuauiſſimi odoris fragrantia thalami locũ impleuit, vt virginis animus ab omni carnis voluptate ſubitò auerſus, nihil præter cæleſtes delicias appeteret. Tùm conuerſa ad Iulianum, mi ſponſe, inquit, ſuauiſſime, Neſcio planè quænam odoris ſuauitas, quam ego præter omnem temporis rationem hic percipio, me penitùs ab omni libidine auocat. Cui Iulianus; hic odor non temporis, ſed Chriſti caſtitatem amantis opus eſt; qui ab impuro carnis amore ad caſtiſſimum ſui amorem hac odoris ſuauitate nos inuitat. quare ſi mecum, ô Baſiliſſa, carnis cupiditate compreſſa, illi tota mente ſeruire velis, tale certò præmium cõſequemur, quale nõ dico verbis exprimi, ſed nulla mentis cogitatione comprehendi poteſt. Ad hæc Baſiliſſa; Certè mi Iuliane, etſi nihil aliud foret, q̃ præsẽtis voluptatis oblatio, ea ſola nos omnẽ carnis voluptatẽ facilè repudiare compellit.

Baſiliſſa puritati corporis libenter conſentit.

Iulianus hoc propoſito ſponſæ ſuæ, incredibili gaudio perfuſus, ſtatim corpore in terram proſtrato, diuinæ bonitati immenſas gratis egit; quẽ ſimili humilitatis officio, Baſiliſſa protinus imitata præ gaudio lachrymas continere non potuit. Tandem noua Chriſti pręſentia mentes eorum ad conſtantiam egregiè confirmatę, conſilium inter ſe inierunt, quomodo grati animi ſignificationem pro tam præclaro beneficio, Chriſto declararent. Poſt multa conſilia viſum eſt, nihil Deo gratius eſſe, nihilque à ſe præclarius ad ſempiternam gloriam ſuſcipi poſſe, quàm vt ſua ipſorum ſalute; iam quodammodo ſtabilita, animarum precioſo Chriſti ſanguine redemptarum curam ſuſciperent, Nec ſegniter rem aggrediuntur, ſed partibus vnicuique ſuis diſtributis: hic viros, illa

Orat Sãctus in ſolo proſtratus.

Animarum ſaluti incũbunt.

L. muli-

muliercs & virgines, incenſo pietatis ſtudio ad virtutis amorem & Chriſti fidem adducit. Tanta autem dexteritate in hoc officio verſati ſunt, vt Iulianus decem monachorum millia Chriſto ſub ſignis militantia haberet: nec minori virginum numero Baſiliſſa illuſtris eſſet. Hos autem omnes ſacris monaſteriorum ſeptis, quæ ſuis ſumptibus ędificauerant, incluſos habebant.

Iulianus Abbas compluriū monachorum.

Interea hiſce temporibus perſecutionis furor vehementer creſcebat, adeò vt Chriſtianorum nemo tuto loco conſiſteret, cuius rei gratia Iulianus & Baſiliſſa cum ſacro ſuorum cętu noctes dieſque ardentiori pietatis ſtudio incumbebant. Baſiliſſa verò in ſomnis à Deo de coniugis ſui martyrio admonita, eum ad certamen forti & inuicto animo ſubeundum admonuit; multoque magis de commiſſo ſibi grege ſollicita, aſſiduo Deum pro earum in fide conſtantia precata eſt. Cumque inſigni oratione cum lachrymis omnes ad virtutis ſtudium ardentiùs ſectandum hortata fuiſſet, locus ille in quo conſiſtebant, intremuit: & mox columnam igneo fulgore cum crucis ſigno, his verbis inſignitam aſpexit; Baſiliſſa perge vt cæpiſti. Sacer ille virginum chorus tuæ pietati commiſſus oculis meis gratiſſimus eſt: nec aliqua earum mentem ſcelere oppreſſam gerit; quare viriliter agite, ego vos perpetuo immortalitatis munere donabo. Hac viſione Baſiliſſa incredibili gaudio elata, cum ſe totam diuinarum rerum contemplationi tradidiſſet leni morbo oppreſſa ad Deum migrauit. Quam meritò Beatus Iulianus ſepulchri honore proſecutus eſt, ſacriſque vigilijs memoriam eius aſſiduò recoluit, & ipſe denique tam excellenti pietatis virtutumque omnium ſplendore effulſit, vt Mar-

Baſiliſſa valdè ſollicita eſt pro ſuis virginibus.

S. Baſiliſſę obitus.

vt Martianus, pręſes audita viri fama, haud mediocriter incandeſceret. Aſſeſſorem autem ſuum deſtinauit, cum electa procerum manu, vt eum ad Imperatorum obedientiam, cultumq; hortentur deorum. Aduenit Aſſeſſor, quia verò Iulianus propter natalium ſuorum claritatem ſummo ab omnibus honore colebatur, prima fronte multum ei detulit: verbiſque honorificis Martiani mandatum expoſuit. Erat tunc cum Iuliano haud exigua ſacerdotum & diaconorum turba, qui mortis terrore impauidi tyranni minas minimè formidabant. Itaque cæleſtis agonotheta ſua ſuorumque voce Aſſeſſori reſpondit: Chriſtianorum mentes à vera fide & Chriſti cultu, ad dæmonum cultum neutiquam deficere conſueuiſſe. Interrogante autē Aſſeſſore, num epiſcopi & clerus, quos ſibi aggregauerat, eius diſciplina imbuerentur: reſpondit martyr; non diſcipulos eos, ſed patres eſſe: quorum opera Deo geniti eſſent. His dictis, Aſſeſſor, viſa viri conſtantia, Martiano cuncta ex ordine retulit, qui præcipiti furore, adunatam ſanctorum multitudinē, ſolo Iuliano carceri reſeruato, ſubiectis ignibus cremari iuſſit. Factum vt imperatum, & omnibus flammarum voracitate abſorptis, Iulianus ad celebre certamen, carceri mancipatus, Nec diu quieuerat, inquieta mente tyrannus. Altera luce è tenebris & ſqualore ad iudicium iniquitatis, agonotheta cum produceretur, ciuitas omnis in populum effuſa, mira denſitate eum inſecuta fuit.

Socij Iuliani viui cōburuntur.

Ardebant enim omnes incredibili amore viri cuius beneuolentiam multis ſignis teſtatam habebant. Tunc Præſes latentem ſub pectore irā, vultu ſeuero, & voci terribili expromere orſus, Itanè, inquit, tu Iuliane, Deorū noſtrorū contem-

Iulianus tribunali ſiſtitur.

ptor, magicis tuis artibus plebem in ſceleris tui communionem pertrahere non vereris? Iulianus nihil omninò adhæc. Tùm rurſus Martianus: Video te ſceleribus tuis oppreſſum, reſponſum reddere non poſſe. At Iulianus vultu toto ad grauitatem & lętitiam compoſito, Ego, inquit, ſceleribus nullis affinis ſum, nec vllum cum impietate commercium habeo, ideoq; , nec te, qui totus ex fraude & mendacio compoſitus es, reſponſo noſtro dignum iudico. Ego ſanctiſſimas ſummi & ſempiterni regis leges obſeruo, vt illi placeam, qui mihi vitã hãc largitus eſt, & ab æterna morte ſua morte liberauit; nec iniquã hominũ & Imperatorum offenſionem pertimeſco; ne in iuſtiſſimam grauiſſimamque Dei mei offenſionem incidam. Tu ſpreta contemptaque æterni regis lege, flagitium flagitio cumulas, & ne in leuiſſimam morituri hominis inuidiam incurras: in ſempiternam æterni Dei offenſionem miſer incurrere non vereris. Tu ſuppliciũ, quod ad tempus eſt, extimeſcis, ſupplicium verò impijs & ſceleratis in omni ſæculorum æternitate conſtitutum: miſeranda mentis cæcitate percuſſus negligis. Ego vt ſempiternas illas pœnas euadam: nullum in hac vita ſupplicium recuſo. Quid, inquit Martianus, tu me miſerum, tu cæcum, tu ſceleratum appellas? Certè, inquit Iulianus, & cæcum & miſerum & extrema ſeruitute oppreſſum, quamdiu Chriſti gratia veritatis lumen aſſecutus non es, nec in libertatẽ reſtitutus, appellabo.

Egregium S. martyris reſponſum.

Martianus hac martyris voce vehementer excandeſcẽs exclamauit, Agite ſatellites mei, agite, & Chriſticolam hunc omni ſuppliciorum genere excarnificate, & illam vocis libertatem fuſtibus & flagris compeſcite. Nec mora adſunt tortores

Martianus hortatur carnifices ad inferenda ſupplicia.

tores; cumque geminatis ictibus martyris conſtantiam fatigare conarentur, vnus ex pręſidis familiaribus altero oculo priuatus eſt. Hoc ſpectaculo præſes grauiter commotus, frendens gemenſq; beatum Iulianum & ſceleſtum magum, altero quoq; verbo appellabat. Cui Iulianus; Depone pauliſper animi feritatem ô Martiane, & placidè, quæ propono accipito. Vides hunc miſerum ſcelere ſuo alterũ lumen amiſiſſe; nunc igitur, ſi ea eſt deorum tuorum quam prædicas virtus, iube Pontifices & Sacerdotes nefandorum deorum precibus ſuis lumen amiſſum reſtituere. Cùm verò manifeſto cognoueris, deorum tuorũ virtutem nullam eſſe, ego virtute Domini mei Ieſu Chriſti efficiam, quod illi minimè præſtare poſſunt.

Hac conditionis æquitate conuictus Præſes, vota fieri, & preces ſurdis lapidibus multiplicari iuſſit. Sed cum ſimulachra, Iuliani vero Deo ſupplicantis virtutem ſuſtinere non poſſent, in puluerẽ redacta ſunt: & dæmones ſuam ipſorum miſeriã horrendis clamoribus teſtati; Quomodo inquiunt, nos ſempiternis tenebris incluſi, lumen quod non habemus, cœco præſtare poſſumus; Põtifices quãuis hac deorũ ruina grauiter perculſi, Præſidi tamen eam nunciare auſi non fuere; ſed, vbi ex Iuliano rẽ totã intellexit, furore contabuit, & conuerſus ad Iulianũ: Tu quidẽ, ô ſceleſte, inquit, magicis tuis artibus deorũ noſtrorũ patientiam irritaſti, qui pro ſua in te clementia, pœnas tãto ſcelere condignas irrogare differunt: vt ad ſaniorẽ aliquando te mentem reducant. Nunc Chriſti tui virtutem oſtende, & oculum quemadmodum promiſiſti, amico noſtro reſtitue. Sed vt omnem vim fraudis diſſoluam, & magicarum

Simulachra corruunt vi orationis S. Iuliani: & dæmones confitentur veritatem.

artium virtutem extinguam, lotio te perfundi iubeo. Fac, inquit Iulianus, quod libet, nunquam enim Dei omnipotentis virtutem ſuperare poteris. Hæc vbi dixit, lotio totum eius corpus perfuſum eſt; quod ſtatim teterrimo fœtore amiſſo ſuauiſſimum balſami odorem ſpirauit; & mox Iulianus ſanctiſſimo crucis ſigno, extinctum lumen reſtituit. Martianus verò tanta virtute nihil motus, nouo furore excandeſcere, ſupplicia renouare, carnificum tarditatẽ increpare; denique illum ipſum qui à beato Iuliano cum corporis lumine, lucem animæ, ac donum Chriſtianæ fidei acceperat, gladio interimere: Iulianũ verò graui catenarum pondere oneratum, ſub præconis voce per omnes plateas deducere iubet.

Fœtor lotij in gratiſſimum mutatur odorẽ.

Intereà Præſidis filius, qui puer adhuc litteris imcumbebat, vidit fortè S. martyrem hoc contumeliarum genere illuſum incedere; qui mox cũ ingenti admiratione ad condiſcipulos, quid, ego inquit video? Ecce reum illum Chriſtianum à militibus quidem illuſum, à circumfuſa candidatorum multitudine mirabili gloria fulgentem, Coronaque auro & lapidibus precioſis intertexta; venerandum caput eius ornatum, & omnipotentis Dei dextera protectum cerno. quarè certum mihi deliberatumque eſt, ad eius pariter confeſſionem accedere. quid enim eſt in hac vita boni? quid mihi opes, quid falſi huius mundi honores conferent? His dictis, puer quanta potuit celeritate per mediam tortorum turbam, ad Iulianum cucurrit; & magno animi ardore pedibus eius proſtratus, & ſacra eius vulnera exoſculatus: Te inquit, ô pater mi, te deſidero, te amplector, te verum genitorem meum agnoſco. Et ſatellitibus ite inquit, & hæc parentibus meis, quæ vidiſtis nuncia-

Filius Præſidis mirabili ſpectaculo ad Chriſtum cõuertitur.

nunciate. Dicite me alijs in terris patrem, præter Iulianum, neminem agnoſcere. Fit ingens in populo murmur & concurſus; donec fama ad aures patris matriſque peruenit. Ibi continuò planctus & lachrymæ cum lugubri eiulatu, & voces irarũ in Iulianum & minarum plenæ.

Nec mora. vocatur vterque in conſpectum Præſidis; qui nullis omninò, vel blanditijs vel minis à Chriſti confeſſione auocandos cum cerneret, iuſſit eos in tetrum ſqualidumque carcerem detrudi, ſed Chriſtus, qui militibus ſuis nuſquam deerat, tenebras in lucem clariſſimam, & graueolentiam carceris in ſuauiſſimum odorem conuertit. Tum ſatellites, qui numero viginti erant, ab horrenda mentis caligine ad lucem conuerſi, pedibus ſe Iuliani proſtrauerunt, & ſcelerum ſuorum veniam petentes, Chriſto omnia dederunt. Hinc noua Iuliano & Celſo puero lætitia. Prȩſidi verò maior indignatio orta eſt.

Iulianus carceri mãcipatur cũ filio Præſidis.

Viginti milites Chriſto credunt.

Iulianus autem vt nouellos Chriſti tyrones ſacro ſancto lauacro expiaret, & contra tyranni rabiem inuictos redderet, intenſo orationis ſtudio laborabat; Nec defuit nouo martyris orationi miraculo benignus & clemens Dominus.

Erat eadem in ciuitate Antiochiæ vir religionis Chriſtianæ ſanctitate admodum inſignis, qui propter generis claritatem, quod ex Carini Imperatoris familia trahebat, à Diocletiano & Maximiano ante tempus perſecutionis benignè admodum habitus, Chriſti ſacris libere operam dabat. Huic raræ fidei ac ſingularis pudicitiæ fœmina, quinto partus ſtipẽdio familiã fũdauerat, q̃ patris exẽplo in ſtudio pietatis eximiæ exercitata, Dei bonitatẽ aſſiduis laudibus concelebrabat.

Septem filiorum, nobiliſſimi viri eximia pietas.

Ab obitu verò pij genitoris, inſigni eruditione ac pietate presbyterum ſibi aſſciuit, cuius ductu ſine vllo errore, æternæ vitæ viam ambulare poſſent. huic igitur familię, pro conſuetudine diuinarum rerum contemplationi, nocte quadam, intentæ, hoſpitator apparuit, mandās vt Celſum puerum & milites viginti in carcere catechumenos, ſacro baptiſmate abluendos curarēt. Illi mandato alacres, ad carceris fores contenderunt, quibus angeli miniſterio protinus apertis, in mutuos amplexus ruentes, vna omnes voce in Dei laudes prorupêrunt. Hæc vt vario ad Martianum rumore venêre: ipſe vix mentis compos furibundus ad Imperatorem cucurrit, crudelitatis ſuæ auxilium imploraturus. Ille nefandis huiuſmodi auxilijs expeditus, conſilium dedit, vt ſingulorum corpora vaſis incluſa, pice bitumine, & ſulphure exureret. Non defuit ſatanico officio Præſes, ſed altera die ſanctis ſuo tribunali oblatis, nouum hoc & inauditum ſupplicij genus propoſuit, nî ilico à fidei profeſſione reſilirent: mentemque mutarent. At Iulianus tyranno reſpondens: Mens, inquit, noſtra ſummo Imperatori Chriſto bonorum omnium communione & indiſſolubili amoris vinculo ſociata eſt, nec poteſt vllis minis vel ſupplicijs à conſtantia dimoueri.

Eximia cō-ſtantia eius.

Hæc vbi dicuntur, corpus exanime fortè ſepulturæ mandandum defertur, quod Præſes nulla mente, nulla ratione reduci iuſſit, & ego inquit ad martyres, multa de Chriſti veſtri virtute, qua mortuos ad vitā reuocauit, audiui. Nunc igitur, ſi qua fides dictis adhibenda, magiſtri veſtri virtutē, de qua tātoperè gloriamini, oſtēdite. Cui Iulianus: Dic mihi ô homo, extrema cœcitate miſer,

quid-

quidnam gratiſſimum lucidiſſimumque hoc ſolis iubar homini oculorum lippitudine laboranti contulerit? At Martianus, Mitte, inquit, inania verba, & factis virtutem declara. Tum Iulianus, quamuis infidelitas tua hoc minimè mereatur, tamen quia tempus hoc poſtulare videtur, Chriſti Domini mei virtutem manifeſtabo. & ſtatim defixis in cælum oculis, cùm ſumma ſpiritûs attentione horæ vnius ſpatio orauit, & oratione expleta, Tibi dico, conuerſus ad corpus, ait terra arida, in eius nomine qui quatriduanum ſuſcitauit, ſurge. Qui ad martyris vocem protinus ſurgens, ingenti clamore & luctu, omnibus ſceleratorum hominum ſupplicia narrare cœpit. Hunc Martianus, ne conferta hominum turba rei magnitudine ſtupefacta ad arma concurreret, carceri ſimiliter mancipari iuſſit; quem Iulianus à perfidiæ ſcelere baptiſmi gratia expiatum; fidelium cœtui aggregauit.

Suſcitat mortuum S. Iulianus.

Eum baptizat.

Altera dein luce, horrenda ſupplicia, triginta nimirū vaſa & vnum pice & ſulphure plena per ordinem collocantur; Ad quæ martyres læto admodum vultu, Deo pſallentes properabant. Quæ res animos omnium, qui aderant, ad miſericordiam & lachrymas ciebat. Quanto enim alacriores eos cernebant, tantò eo ſupplicio minus dignos iudicabant. Celſi verò pater & mater, conſciſſis veſtibus, & vultu lachrymis miſerabiliter oppleto, orare & obſecrare, vt ab horrendo mortis ſupplicio ſe eriperet. quibus tanta animi magnitudine Celſus reſpondit, vt facilè appareret, eum nulla pro Chriſti nomine ſupplicia exhorrere. Victi igitur filij ſui conſtantia parentes, cum horrendo eiulatu domum accelerarunt, ne triſte ſpectaculum crudelibus oculis aſpicere cogerentur.

Iulianus & Celſus, cum alijs 29. igni traduntur: ſed minimè læduntur.

Igitur aſſeſſor Præſidis, cui hoc munus demandatum erat, depoſitis in ſulphure & pice martyribus, ingentem vim ignis ſubminiſtrari iuſſit. Et flamma triginta cubitis excelſior, horrendaque fumi caligo ita martyres inuoluit, vt eos omnium conſpectui præriperet; donec igne planè conſumpto, ſacra eorum corpora nouam pulchritudinis ſpeciem exhiberent. Clamor tunc & ingens exorta lætitia; multique ad Præſidis ædes, filij ſalutem gratulaturi conuolârunt. Accurrere ilicò parentes, & nouo decore filij ſanè ſtupefacti, noui decoris auctorem attendere noluerunt: magicis omnia artibus, ſcelerata planè mente aſſcribentes. Victus verò paterno amore Martianus: Fili mî, inquit, miſerere, quæſo, matris tuæ, quæ acerbiſſimo tui dolore cruciatur: & te & illam à crudeli mortis periculo libera. Libens ego, reſpondit Celſus, eius miſerebor, & ab omni mortis anguſtia liberabo, ſi eius mihi copiam, omnibus excluſis, feceris, quò liberius ſermonem cum ea ſerere queam. Conceſſit alacriter Præſes: & mater ad martyres in cuſtodiam admiſſa; quam ſancti maximo charitatis officio excipientes, Deo commendarunt, & multis cum ardenti pietate precibus pro ſalute eius fuſis, ad clariſſimum veritatis, fideique lumen traxerunt; omnibusque quæ ad animi expiationē pertinebant, eximio religionis ſtudio peractis: inuictam contra ſuppliciorum pœnarumque omnium timorem reddiderunt. Qua re plenus amentiæ & furoris Præſes, 20. milites, qui cum Iuliano fidei certamen ſuſtinebant, gladio feriri, ſeptem verò fratres ignis ſupplicio tradi præcepit; Iulianum autem cum Antonio presbytero, & Celſum cum matre in templum Iouis ingredi. vbi multis verborum lenocinijs, ad ſacrificium falſo ſcelerato-

Celſi mater ad Chriſtum conuertitur.

20. milites & 7. fratres perimũtur.

ratoque numini offerendum, eos inducere conatus eſt. Sancti minimè recuſarunt, Deo ſuo æterno & vero ſacrificaturi templum ingredi. Præſes autem errore deceptus, maximo ſumptuum apparatu ſacrificia parabat. Tunc ſancti fixis in terram genibus, ſigno ſe crucis munierunt, & quæ potiſſimum numina adorari vellet, Præſidem interrogarunt. Omnia, inquit, quæ hic oculis tuis miro fulgore ſubiecta vides pari honore proſequere; ſunt enim & gloria & poteſtate æquales. Fiet, inquit Iulianus, vt mandaſti. Vix glorioſus agonotheta orationem, quam omnipotenti Deo fundebat, compleuerat; cum ſubitò ſimulachra cuncta colliſa, & delubrum horribili fragore collapſum, mille ſacerdotes, qui impijs ſacris intenti erant, cum ingenti Paganorum turba oppreſſit, & loco ipſo à deuorante flamma vaſtato, hoc eſt, inquit, Iulianus, ſacrificiũ ô Præſes, quod dijs veſtris Chriſti fideles immolare ſoleant. Ingemuit Martianus, omnique ſuppliciorum genere excogitato, præcepit miniſtris, vt manuum & pedum digitos, licinijs oleo madẽtibus colligẽt, ignemque ſupponant; ſed nequiſſimis conatibus in nihilum recidentibus, Iuliano & Celſo cutem capillis auelli, Antonio verò presbytero, & Anaſtaſio, qui reſuſcitatus fuerat, oculos vncis ferreis crudelem in modum effodi iuſſit. Marionillam autem, matrem pueri, quam Dominus crudelibus imparem tormentis nouerat, ita ab omni ſupplicio præſeruauit, vt quoties crudeles in eam manus carnifices mittere tentarẽt, mẽbrorũ omniũ languore & dolore oppreſſi deſiſterẽt. Alios autẽ Dominus præſenti ſanitatis beneficio affectos, nouo inſuper corporum decore illuſtrauit.

Templum corruit funditus, cum ſimulachris dæmonum.

Iuliani & Celſi Antonijitem & Anaſtaſij cruciatus.

Marionilla mater Celſi diuina virtute à pœnis præſeruatur.

Quid faceret poſtremò ſceleratus Prçſes? Videbat omnes impietatis conatus, inuicta marty-

rum conſtantia frangi: & tamen ardebat incredibili vindictæ cupiditate. Tandem illi in mentem venit, certamen cum feris inſtituere, vt ſic aliquãdo victi martyres, ferarum morſibus interirent. at feræ ſumma manſuetudine ſanctorum pedes lingebant. Frendens igitur gemensq́; Martianus: Heu me miſerum, inquit, viuus, videnſque pereo; gladio hos perimite, & me longa miſeria liberate. Tunc ſancti martyres immenſas omnipotenti Deo gratias pro certamine fœliciter peracto agentes, gladio conſummati ſunt.

Gladio conſummantur.

Mox verò cælum & terra, vindictam de martyrum ſanguine expetere viſa ſunt; nam & tertia ciuitatis pars ingenti terræ motu quaſſata, & vniuerſa idola contrita, & non minima infidelium turba fulgure deleta eſt; ipſeque Martianus cæleſti igne miſerabiliter percuſſus, horrendoque vermium fœtore conſumptus expirauit.

Diuina vindicta in Martianum præſidem.

Præclarum fuit hoc martyrum certamen, quos diuina bonitas cùm in vita tum poſt mortem, ſi tamen ea mors dicenda, honore non vulgari proſecuta eſt. Poſtquam enim magno ſacerdotum ſtudio, ſacra martyrum corpora ſub ſacro altaris velamine condita ſunt, decem homines extrema lepræ fœditate miſerabiles, baptiſmi gratia ad martyrum templum peruenerunt, vbi eorum meritis præter omnem expectationem, perfectam cum animæ ſalute corporum ſanitatem cõſequuti ſunt. Nec hoc tantùm beneficium leproſi experti, ſed & cœci innumerabiles, & à dæmone obſeſſi, & varijs languoribus oppreſſi, martyrum opem, in calamitate, cum certiſſimo ſanitatis beneficio conſequuti ſunt.

Decẽ leproſi ſanantur.

Varia miracula ad eorũ ſepulchra.

VITA

VITA S. PAVLI THEBAEI, PRIMI Eremitæ, ex ea quam D. Hieronymus 1. Tomo Epiſtolarum, diſertè admodum, copioſeq́ conſcripſit. Cæpit deſerta incolere, Anno Domini 253. ipſo Decij Imper. perſecutionis exordio, ætatis ſuæ 23. Exceſſit autem è corpore, Anno Saluatoris 343. Conſtantij, Conſtantini filij Imp. anno ſeptimo inchoato; ætatis verò ſuæ, centeſimo, tertiodecimo. Vide C. Bar. Tom. 2. & 3. Annal.

INTER multos ſæpè dubitatum eſt, à quo potiſſimum monachorum, eremus habitari cœpta ſit. Quidam enim altius repetentes, à beato Elia & Ioanne ſumpsêre principium; quorum & Elias plus nobis videtur fuiſſe quam monachus, & Ioãnes antè prophetare cępiſſe q̃ natus eſt. Alij autem, in quam opinionem vulgus omne conſentit, aſſerunt Antonium huius propoſiti fuiſſe caput; quod ex parte verum eſt. Non enim tam ipſe antè omnes fuit, quam ab eo omnium incitata ſunt ſtudia. Amathas verò & Macarius diſcipuli Antonij, quorum ſuperior magiſtri corpus ſepeliuit, etiam nunc affirmãt, Paulum quendam Thebæum, principem iſtius rei fuiſſe, quod non tam nomine quàm opinione nos quoque comprobamus. Igitur quia de Antonio, tã Græco, quàm Romano ſtylo diligenter traditum eſt, pauca de Pauli principio & fine ſcribenda ſunt. Quomodò autem in media ætate vixerit, & quas Satanæ pertulerit inſidias, nulli hominum compertum habetur. Sub Decio & Valeriano perſecutoribus, quo tempore Cornelius Romæ & Cyprianus Carthagine fœlici cruore damnati ſunt, multas apud Aegyptum & Thebaidam eccleſias ſæua tempeſtas popu-

10. Ianuarij.

Monachorũ inſtitutum antiquiſſimum.

populata eſt. vbi tunc Chriſtianis erat, pro Chriſti nomine gladio percuti. Verùm hoſtis callidus, tarda ad mortem ſupplicia conquirens, animas cupiebat iugulare, non corpora; & vt ipſe, qui ab eo paſſus eſt, Cyprianus ait, volentibus mori, non permittebatur occidi. Cuius vt crudelitas notior fiat, duo, memoriæ cauſſa, exempla ſubijciemus. Perſeuerantem igitur in fide martyrem, & inter eculeos laminaſque victorem, iuſſit melle perungi, & ſub ardentiſſimo ſole; ligatis manibus poſt tergum reſupinari; ſcilicet vt muſcarum aculeis cederet, qui ignitas ſartagines antè ſuperaſſet. Alium iuuenili ætate florentem, in amœniſſimos hortos præcepit abduci, ibique inter lilia candentia, & rubentes roſas, cùm leni iuxta murmure aquarum ſerperet riuus, & molli ſibilo arborum folia ventus perſtringeret, ſuperextructum plumis lectum reſupinari, & ne ſe indè poſſet excutere blandis ſerico nexibus irretitum relinqui. Quò cum recedentibus cunctis, meretrix ſpecioſa veniſſet, cœpit delicatis ſtringere colla complexibus, &, quod dictu quoque ſcelus eſt, manibus attrectare virilia; vt corpore in libidinem cõcitato: ſe victrix impudica ſuperiaceret. Quid ageret miles Chriſti, & quò ſe verteret neſciebat. Quem tormenta non vicerant, ſuperabat voluptas. Tandem cœlitùs inſpiratus, præciſam morſu linguam in oſculantis ſe faciem expuit, ac ſic libidinis ſenſum, ſuccedens doloris magnitudo ſuperauit.

Exẽpla duo atrociſſimæ perſecutionis.

Per idem ergo tempus quo talia gerebantur, apud inferiorem Thebaida, cum ſorore iam viro tradita, poſt mortem amborum parentum in hæreditate locupleti, Paulus relictus eſt annorum circiter quindecim, litteris tam Græcis quàm AEgyptia-

gyptia-

gyptiacis apprimè eruditus, manſueti animi, Deũ valdè amans; & cùm perſecutionis procella detonaret, in villam remotiorem & ſecretiorem ſeceſſit. Verùm quid non mortalia pectora cogis auri ſacra fames? Sororis maritus, cœpit prodere velle, quem celare debuerat. Non illum vxoris lachrymæ, non communio ſanguinis, non ſpectans cuncta ex alto Deus, ab ſcelere reuocauit. Ad hæc inſtabat crudelitas, quæ pietatem videbatur imitari. Quod vbi prudentiſſimus adoleſcens intellexit, ad montium deſerta confugiens, dum perſecutionis finem præſtolaretur, neceſſitatem in voluntatem vertit, ac paulatim progrediens, rurſusque ſubſiſtens, atque hoc idem ſæpius faciens, tandèm reperit ſaxeum montem: ad cuius radicem haud procul, erat grandis ſpelunca quæ lapide claudebatur. Quo remoto (vt eſt cupiditas hominum occulta cognoſcere) auidiùs explorans, animaduertit intus grande veſtibulum, quod aperto deſuper cælo, patulis diffuſa ramis vetus palma contexerat, fontem lucidiſſimum oſtendens, cuius riuum tantummodò foràs erumpentem, ſtatim modico foramine, eadem quæ genuerat, aquas terra ſorbebat. Erant præterea per exæſum mõtem haud pauca habitacula, in quibus ſcabræ iam incudes, & mallei quibus pecuniæ olim ſignatæ viſebantur. Hunc locum ferunt AEgyptiorum literæ, furtiuæ monetæ officinam fuiſſe, ea tempeſtate, qua Cleopatræ iunctus eſt Antonius. Igitur adamato, quaſi quod à Deo ſibi offerretur, habitaculo, omnẽ ibidem in orationibus & ſolitudine duxit ætatẽ, cibũ & veſtimẽtũ ei palma præbebat. Quod ne cui impoſſibile videatur Ieſum teſtor, & ſanctos angelos eius, in ea eremi parte, q̃ iuxta Syriã Saracenis iũgitur, vidiſſe me monachos, de q̃bus vnus p̃ 30. annos

Affinis vult Paulum prodere.

clau-

clauſus, hordeaceo pane & lutulenta aqua vixit. Alter in ciſterna veteri, quam gẽtili ſermone Syri cubam vocant, quinque caricis per ſingulos dies ſuſtentabatur. Hæc igitur incredibilia eſſe videbuntur his, qui non crediderint, quia omnia poſſibilia ſunt credentibus.

Sed vt ad id redeam vndè digreſſus ſum, cùm iã centum tredecim annos beatus Paulus vitam cæleſtem ageret in terris, & nonagenarius in alia ſolitudine Antonius moraretur, vt ipſe aſſerere ſolebat, hæc in mentem eius cogitatio incidit, nullum vltra ſe, perfectum monachum in eremo conſediſſe. At illi per noctem quieſcenti reuelatum eſt, eſſe alium vlterius, multo ſe meliorem, ad quẽ viſendum deberet proficiſci. Ilicò erumpente luce, venerabilis ſenex infirmos artus baculo regente ſuſtentans, cœpit ire velle, quò neſciebat. Et iam media dies, coquente deſuper ſole, feruebat, nec tamen à cœpto itinere abducebatur, dicens; Credo in Deum meum, quod ſeruum ſuum, quem mihi promiſit, oſtendet. Nec plura his, conſpicit hominem equo mixtum cui opinio poëtarum Hippocentauro vocabulum indidit. Quo viſo, ſalutaris impreſſione ſigni armat frontem, &, Heus, tu, inquit, quanam in parte hic ſeruus Dei habitat? At ille Barbarum neſcio quid infrendens, & frangẽs potiùs verba quàm proloquens, inter horrentia ora, ſenis blandum quæſiuit alloquium, & dexteræ protenſione manûs, cupitum indicat iter; & ſic patentes campos volucri tranſmittens fuga, ex oculis mirantis euanuit. Verùm hæc vtrum diabolus ad terrendum eum ſimulauerit, an, vt ſolet, eremus monſtroſorum animalium ferax, iſtã quoque gignat beſtiam, incertum habemus.

Stupens itaque Antonius, & de eo quod viderat,

Antonius nocturna viſione monitus, inquirit Paulum.

Monſtrum.

Signo Crucis armat frontem.

Digitized by Google

rat, ſecum voluens, vlterius progreditur. Nec mora. inter ſaxoſam conuallem, haud grandem homunculum videt, aduncis naribus, fronte cornibus aſperata, cuius extrema pars corporis, in caprarum pedes deſinebat. Infractuſque & hoc Antonius ſpectaculo, ſcutum fidei & loricam ſpei vt bonus prææliator arripuit; nihilominus memoratum animal, palmarum fructus eidem ad viaticum, quaſi pacis obſides, afferebat. Quo cognito gradum preſſit Antonius, & quiſnam eſſet interrogans, hoc ab eo reſponſum accepit; Mortalis ego ſum, & vnus ex accolis eremi; quos vario deluſa errore gentilitas, faunos, Satyroſque & Incubos vocans colit. Legatione fungor gregis mei; precamur vt pro nobis communem Deum depreceris, quem pro ſalute mundi veniſſe cognouimus: & in vniuerſam terram exijt ſonus eius. Talia eo loquente, longæuus viator vbertim faciem lachrymis rigabat, quas magnitudo lætitiæ indices cordis effuderat. Gaudebat quippe de Chriſti gloria, & de interitu Satanæ: ſimulque admirans quod eius poſſet intelligere ſermonem, & baculo humum percutiens, aiebat; Væ tibi Alexandria, quæ pro Deo portenta veneraris. Væ tibi ciuitas meretrix, in quam totius orbis dæmonia confluxêre. Quid nunc dictura es? Beſtiæ Chriſtũ loquũtur, & tu pro Deo portenta veneraris. Necdum verba compleuerat, & quaſi pennigero volatu petulcum animal aufugit. Hoc ne cuiquã ob incredulitatem ſcrupulũ moueat ſub Imp. Conſtantino, vniuerſo mundo teſte, defenditur. Nam Alexandriam eiuſmodi homo viuus perductus, magnũ populo ſpectaculũ pbuit; & poſtea cadauer exanime, ne calore æſtatis diſſiparetur, ſale infuſo Antiochiã, vt ab Imp. videretur allatũ eſt:

Monſtrum aliud.

Sed vt propoſitum perſequar, Antonius cœptã regionem pergebat, ferarum tantùm veſtigia intuens, & eremi latam vaſtitatem, quid ageret, quo verteret gradum, neſciebat. Iam altera effluxerat dies. Reſtabat vnum, vt deſeri ſe à Chriſto non poſſe confideret. Pernox ſecundas in oratione exegit tenebras, & dubia adhuc luce procul intuetur lupam, ſitis ardoribus anhelantem, ad radicem montis irrepere. Quam ſequutus oculis, & iuxta ſpeluncam, cùm fera abijſſet, accedens, intrò cœpit aſpicere, nihil curioſitate proficiente, tenebris arcentibus viſum. Verũ ſuſpenſo gradu, & anhelitu temperato, callidus explorator ingreſſus, ac paulatim progrediens, ſæpiuſque ſubſiſtens, ſonum aure captabat. Tandem per cœcæ noctis horrorem procul lumen intuitus, dum auidius properat, offenſo in lapidem pede, ſtrepitum concitauit; poſt cuius ſonitum B. Paulus oſtium, quod patebat, occludens, ſera obfirmauit. Tunc verò Antonius præ foribus corruens, vſq; ad ſextam, & eo amplius horam, aditum precabatur, dicens; Qui ſim, vnde vel cur venerim nôſti. Scio me non mereri conſpectum tuum, tamen niſi videro, non recedam; Qui beſtias recipis, hominem cur repellis? Quæſiui & inueni, pulſo vt aperiatur. Quod ſi non impetro, hîc moriar ante poſtes tuos: certè sepelies vel meum cadauer.

S. paulus in ſpelunca degit.

Talia perſtabat memorans, fixuſq; manebat.
Ad quem, reſponſum paucis ita reddidit heros.

Admittit Antonium Paulus.

Nemo ſic petit, vt minetur; nemo cum lachrymis iniuriam vel calumniam facit. & miraris ſi non recipiam cum moriturus adueneris? Sic arridens Paulus, patefecit ingreſſum. Quo aperto, dum in mutuos miſcentur amplexus, proprijs ſe ſalutauere

tauêre nominibus; gratiæ Domino in commune referuntur. & poſt ſanctum oſculum reſidens Paulus cum Antonio, ita exorſus eſt;

En quem tanto labore quæſiſti, putridis ſenectute membris operit inculta canities. En vides hominem, puluerem mox futurum. Verùm quia charitas omnia ſuſtinet, narra mihi, quæſo, quomodo ſe habeat humanum genus; an in antiquis vrbibus noua tecta conſurgant, quo mundus regatur imperio, an ſuperſint aliqui qui dæmonum errore rapiantur. Inter has ſermocinationes ſuſpiciunt alitem coruum, in ramo arboris conſediſſe; qui indè leniter ſubuolans, integrum panem ante mirãtium ora depoſuit. Poſt cuius diſceſſum, Eia, inquit, Paulus, Dominus nobis prandium miſit, verè pius, verè miſericors. Sexaginta iã anni ſunt, quod accipio dimidij ſemper panis fragmentum; verùm ad aduentum tuum, militibus ſuis Chriſtus duplicauit annonam. Igitur, Domino gratiarum actione celebrata, ſuper vitrei marginem fontis vterque conſedit. Hic verò, quis frangeret panem oborta contentio, penè diem duxit in veſperum; Paulus more cogebat hoſpitij, Antonius iure refellebat ætatis. Tandem conſilium fuit, vt apprehenſo è regione pane, dum ad ſe quiſque nititur, pars cuique ſua remaneret in manibus. Dehinc paululum aquæ in fonte, prono ore libauerunt, & immolantes Deo ſacrificium laudis, noctem tranſigêre vigilijs. Cumque iam eſſet terræ redditus dies, beatus Paulus ad Antonium ſic loquutus eſt. Olim te frater in iſtis regionibus habitare ſciebam: olim te conſeruum mihi promiſerat Deus; ſed quia iam dormitionis meæ tempus aduenit, & quod ſemper cupiebam diſſolui, & eſſe cum Chri- Philip. 1.

Coruus panem adfert Paulo.

ſto peracto curſu, ſupereſt mihi corona iuſtitiæ, tu miſſus es à Domino, qui humo corpuſculum meum tegas, imò terræ terram reddas.

2.Tim.4.

His Antonius auditis flens & gemens, ne ſe deſereret, atque vt comitem talis itineris acciperet, precabatur. Et ille: Non debes, inquit, quęrere quę tua ſunt, ſed quæ aliena. Expedit quidem tibi, ſarcina carnis abiecta, agnum ſequi: ſed & cæteris expedit fratribus, vt tuo adhuc inſtituantur exemplo. Quamobrem quæſo perge, niſi moleſtum eſt, & pallium quod tibi Athanaſius Epiſcopus dedit, ad inuoluendum corpuſculum meum defer. Hoc autem beatus Paulus rogauit, non quod magnoperè curaret, vtrum tectum putreſceret cadauer an nudum, (quippè qui tanto temporis ſpatio contextis palmarum folijs veſtiebatur) ſed vt à ſe recedentis mœror ſuæ mortis leuaretur. Stupefactus ergò Antonius quòd de Athanaſio & pallio eius audierat, quaſi Chriſtum in Paulo videns, & in pectore eius Deum venerans, vltrà reſpondere nihil auſus eſt; ſed cum ſilentio lachrymans, exoſculatis eius oculis manibuſque, ad monaſterium quod poſteà à Saracenis occupatum eſt, regrediebatur. Neque verò greſſus ſequebantur animum, ſed quamuis corpus inane ieiunijs, ſeniles etiam anni fregerant, tamen animo vincebat ætatẽ. Tandèm fatigatus & anhelus, ad habitaculum ſuũ confecto itinere peruenit. Cui cùm duo diſcipuli, q ei longo iam tempore miniſtrare conſueuerant, occurriſſent dicentes; Vbi tam diu moratus es pater? reſpondit: Væ mihi peccatori, qui falſi monachi nomen fero. Vidi Eliam, vidi Ioannem in deſerto, & verè vidi Paulũ in paradiſo; & ſic ore cõpreſſo, & manu verberans pectus ex cellula pallium protulit; rogantibuſque diſcipulis vt plenius quid-

Obſerua vt per ſpiritum didicerit abſentia.

quidnam rei eſſet, exponeret, ait; Tempus tacendi & tempus loquẽdi. Tunc egreſſus foràs, & nè modicum quidem cibi ſumens, per viam qua venerat, regreſſus eſt, illum ſitiens, illum videre deſiderans, illum oculis ac mente contemplans. Timebat enim, quod euenit, ne ſe abſente, Chriſto debitum ſpiritum redderet.

Cumq́ue iam dies alia illuxiſſet, & trium horarum ſpatio viam remeaſſet, vidit inter angelorũ cateruas, inter Prophetarum & Apoſtolorum choros, niueo Paulum candore fulgentem, in ſublime conſcendere. & ſtatim in faciem ſuam procidens, ſabulum capiti ſuperiaciebat, plorãsq́ue & eiulans, aiebat; Cur me Paule dimittis? Cur inſalutatus abis? Tam tardè notus, tam citò recedis? Referebat poſtea B. Antonius tanta ſe velocitate, quod reliquum erat viæ concurriſſe, vt inſtar auis peruolaſſet; nec immeritò. Nam introgreſſus ſpeluncam, vidit genibus complicatis, erecta ceruice, extenſisq́ue in altum manibus, corpus exanime. Ac primùm, & ipſe viuere eum credens, pariter orabat. Poſtquam verò nulla, vt ſolebat, precantis ſuſpiria audiuit, in flebile oſculum ruens, intellexit, quod etiam cadauer ſancti, Deum, cui omnia viuunt, officioſo geſtu precabatur. Igitur obuoluto & prolato foras corpore, hymnos quoque & pſalmos de Chriſtiana traditione decantans, contriſtabatur Antonius, quòd ſarculum, quo terram foderet, non haberet. fluctuansq́ue vario mentis æſtu, & ſecum multa reputans, dicebat; Si ad monaſterium reuertar, tridui iter eſt; ſi hic maneam, nihil vltra proficiam. Moriar ergò, vt dignum eſt, & iuxta bellatorem tuum Chriſte ruens, extremum halitum fundam.

Anima eius in cælos proficiſcitur.

En vt corpus exanime, Deum flexis genibus veneratur.

Talia eo animo voluente, ecce duo leones, ex

interioris eremi parte currentes, volantibus per colla iubis, ferebantur; quibus aſpectis, primò exhorruit. Rurſusque ad Deum referens mentem, quaſi columbas videret, manſit intrepidus. Et illi quidem directo curſu, ad cadauer beati ſenis ſubſtiterunt, adulantibusque caudis, circa eius pedes accubuêre, fremitu ingenti rugientes, prorſus vt intelligeret eos plangere quomodo poterant. Deindè haud procul cœperunt humum pedibus ſcalpere, arenamque certatim egerentes, vnius hominis capacem locum foderunt; ac ſtatim quaſi mercedem pro opere poſtulantes, cum motu aurium ceruice deiecta, ad Antonium perrexerũt, manus eius pedesque lingentes. At ille animaduertit, benedictionem eos à ſe precari; nec mora. in laudationem Chriſti effuſus, quòd muta quoque animalia Deum eſſe ſentirent, ait; Domine, ſine cuius nutu, nec folium arboris defluit, nec vnus paſſerum ad terram cadit, da illis, ſicut tu ſcis. & manu annuens eis: vt abirent imperauit. Cumque illi receſſiſſent, ſancti corporis oneri, ſeniles curuauit humeros, & depoſito eo in foſſam, deſuper humum congregans, tumulum ex more compoſuit.

Duo leones Paulo ſepulchrum fodiunt.

Poſtquam autem alia dies illuxit, ne quid pius hæres ex inteſtati bonis non poſſideret, tunicam eius ſibi vendicauit, quam in ſportarum modum de palmæ folijs ipſe ſibi contexuerat, ac ſic ad monaſterium reuerſus: diſcipulis cuncta ex ordine replicauit; diebuſque ſolennibus Paſchę & Pentecoſtes: Pauli tunica veſtitus eſt.

VITA

Digitized by Google

VITA S. MARCIANI PRESBYTERI, Oeconomi Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ, ex ea quam edidit Metaphraſtes. Claruit autem eximia vitæ ſanctitate & miraculorum gloria: Anno Domini 459. & ſequentibus. Sub Leone Rom. Pont. & Leone Imp. Fuit & alius Marcianus Nouatianus, qui vixit temporibus Valentis Imp. cuius etiam filias erudiuit: Anno Domini 366. & ſequentibus. Vixit & Anno Christi 370. alius inſuper Marcianus in Syria, apud Cyrum ciuitatem, profeſſione monachus, meritis clariſſimus. cuius res geſtas ſcripſit Theodoretus lib. Sanct. Pat. C. 3.

Vide C. Bar. Tom. 6. An.

Item Annal. Tom. 4. & Not Mart. Rom.

EGREGIVS planè vir Marcianus, veteri Roma oriundus, parentes habuit & opibus & generis nobilitate admodum prꝗſtantes; qui, vt erant eximia in Deum religione ac pietate, ità quoque filium ſuum, nullis non & pietatis & eruditionis ornamentis excoluerunt. Quibus fœlici morte ad vitam translatis, ipſe cum religionis, tum artium maximarum ſtudioſiſſimus, Conſtantinopolim ſe recepit: pectus veris & minimè perituris opibus locupletaturus. Ibi verò vt ſedem paruo temporis ſpatio fixit, ipſa ipſius vitæ probitas & oris facundia, nomen ei, cùm apud omnes, tùm apud Patriarcham peperit. Qui vbi adoleſcentis & prudentiam & ingenitam pietatem penitiùs introſpexit, ſacerdotij dignitate ilicò decorauit; quam ille tanta tamque admiranda virtutis opinione adminiſtrauit, vt communi omnium ſuffragio ad Cathedralis eccleſiæ œconomiam volens nolens traheretur. Hiſce tam difficilibus, primo iuuentutis flore,

10. Ianuarij. Patria & genus Marciani clarum.

Initiatur presbyteratu.

Fit Oeconomus Eccleſ. Conſtantin.

 pigno-

pigneratus officijs, ſumma diligentia, ne quid offenderet, antè omnia cauit. Et quia luculentis vtriuſque parentis facultatibus mirificè ditatus, facilè ad vitæ luxum & inanem ſplendorem cum multis alijs ſe impelli poſſe cernebat: nihil ſtatuit vtilius, nihil ſalutarius, quam pauperes & egenos ampliſſimarum opum cohæredes efficere. Nec ipſam modò temporalem calamitoſorum inopiam larga manu ſubleuauit: ſed multò magis, languidas diutina diuini verbi fame animas cæleſti pabulo fouit confirmauitque. Igitur ità egenorum inopiam curabat, vt tamen animarum curam ſtudioſiùs attenderet. Flagrabat tam ardenti ſacrarum ſcripturarum amore, vt die noctéque ijs intabeſcens, earum nihil ignoraret. Hinc non ſolùm contra hoſtiles impetus ipſe præclarè munitus erat, ſed & alios ſuauiſſimo virtutum ſuarum odore: ad ſui imitationem mirabiliter alliciebat. Inerat ei maxima quædam ædium ſacrarum cura, ità vt ſuis facultatibus & collapſas reſtauraret, & nouas ſumptuoſo ornatu excitaret; & nuſquam non, egregiam animi ſui pietatem teſtatam relinqueret.

Liberalitas in pauperes.

Eccleſias reſtaurat, & nouas ædificat.

Accidit quandoque, pauperem à beato viro infimis precibus aliquod ſuæ inopiæ ſubſidium poſtulare, qui cùm nihil omninò quod tribueret ad manus haberet, ne miſerum omni ſolatio deſtitutum à ſe dimitteret; coniectis primùm in omnem partem oculis, ne quis animaduerteret, veſtem, qua indutus erat, ſibi detraxit: & nudum magno charitatis affectu contexit. Quod factum vt oculos omnium celaret, ſacris veſtibus ſui corporis nuditatem operuit. Sed cùm ad rem diuinam ex ordine celebrandam accederet, multi ſtudioſiùs hominem intuiti, ſub ſacris veſtibus, aliam auro & mi-

Nota inſignem liberalitatem in pauperem.

& mirabili gemmarum ſplendore micantem cōſpexerunt. Quo ſpectaculo non pauci inuidiæ ſtimulis concitati, rem ad Patriarcham detulerunt; indignum clamitantes ſacerdotem Dei, regio veſtium ſplendore ornatum eſſe. Sacro igitur, magna ſanctitate peracto, Patriarcha Martianum acçerſijt, & acriter reprehendens mandauit, vt veſtem auro & gemmis intertextam, quam occultè ſub alijs veſtibus deferre viſus eſſet, deponeret. Mirabatur vehementer Martianus, animi dubius quid hæc Patriarchæ oratio vellet; & vultu in terram defixo, ſtupenti ſimilis, ad eius ſe pedes prouoluit: obortis lachrymis negans, ſe vllum veſtium ornatum habere, eorumque qui hoc aſſerebant, oculos deluſos eſſe. Ad hæc Patriarcha, abſurdum & ab omni ratione alienum eſſe dicebat, ſi proprijs oculis fidem non haberet. Idem namque ſe vidiſſe confirmabat. Nec mora, manu propria penulam cum veſte ſacerdotali relaxans, vt preçioſam ſub ſacris veſtibus latentem exploraret, virum Dei nudum omninò conſpicatus eſt. Vndè ſtupore perculſus, cœpit maximo honore proſequi: quem ſupplicio dignum exiſtimabat. Miracula in veſt. eius.

Mox itaque fama occultæ ſanctitatis, cum ſumma admiratione, ad Pontificum & Imperatorum aures deuenit. Omnes igitur illum ſuſpicere, & venerari, magnoque ſtudio ad diuinos eius ſermones confluere. Accidit interim res, quæ perfectam omnibus, de eximia ſanctitate opinionem attulit. Factum eſt enim vt terribile incendium ſubitò ciuitatem inuaderet, & omnes ædes miſerabiliter abſumeret; ipſumque templum, quod ſanctus Martianus Anaſtaſiæ martyri ædificarat, inflammaret: vnuſquiſque ergò cùm proprijs calamitatibus neglectis, ad templi flammam extin-

 guen-

guendam conuolaſſet, lugubres in cælum voces tollebat. Martianus autem opi diuinæ egregiè confiſus, culmen templi conſcendit, flammaque vorigera circundatus, precibus cum ardenti lachrymarum vi profuſis, impetum ignis repreſſit: & inſignem fabricam à præſenti ruina præſeruauit.

Precibus incendium auertit.

Hoc eodem in templo mulier quædam ex ſuperiori porticu in terram delapſa, ſibi & fætui, quem in vtero geſtabat, mortem: cæteris autem ingentem cum lugubri eiulatu luctum afferebat; ita vt vniuerſi clamoribus excitati, ad triſte ſpectaculum concurrerent. Adfuit tunc fortè & ipſe Martianus, qui magna pietate motus, ad lachrymas & preces cum populo vniuerſo ſe conuertit; ſublatisque in cælum manibus, præter omnium opinionem mulierem ad vitam renocauit.

Inſigne miraculum.

Fuit cùm propter alias virtutes, tùm propter aſſiduum ſtudium, quod in ſacrarum ædium ſtructuris poſuit, celeberrimus. Sed vt ſtellarum ſplendor quamuis eximius, ſolis tamen fulgore obſcuratur, ita præcedentes viri virtutes licet ſanè admirabiles & præclaræ ſint; illuſtrioribus tamen, quæ ſequuntur, quadam obſcuritate inuoluuntur. Diximus quam tenera charitatis flamma pauperum tum corpora, tum animas deperiret, quę fomento pię conſuetudinis paulatim exæſtuans, totum hominem fœliciſſimis ardoribus aduſſit. Erat ei familiare intempeſtæ noctis ſilentio vicos circuire platearum, vt ſilentio furtiniore diſtenta benignitatis vbera in pauperes laxaret. Vt verò monetam ſuis vſibus conuenientem ad manus ſemper haberet, aurifabri domum prouecta nocte frequentabat, qui noctis tenebris

Præclara eius charitatis opera.

& ma-

Digitized by Google

& maligno candelæ lumine ad lucri occaſionem vſus iniqua trutina aureos ponderabat. Martianus verò ſcelus & fraudem diſſimulans, paulatim hominem in ſui admirationem attraxit; adeò vt magno deſiderio caperetur cognoſcendi, quidnam vir Dei minuta iſta pecunia ageret. Dedit igitur cuidam è pueris in mandatis, vt veſtigijs eius callidè inſiſteret. Sequutus puer ſtudiosè virum Dei, & ſumma diligentia, quidnam agat, explorans poſtquam plurimos varijs miſerijs afflictos præſenti pecunia ſubleuaſſet, vidit eum ad mortuum quendam in cauponis cuiuſdam domuncula iacentem, ingredi, cadauer magno charitatis ſtudio abluere & poſt lachrymas & oſcula veſtibus indutum decenter in lecto componere. His viſis puer exhorruit, & concito gradu, quæ viderat ſuo magiſtro renunciauit. Obſtupuit ille tanta viri pietate, & graui admiſſi in virum Dei ſceleris dolore perculſus, veniam cum lachrymis flagitauit. Quem Martianus benignè amplexatus, nequaquam ſe ab eo iniuria affectum agnouit, nec vnquam hominem tanquam improbum eſt auerſatus, quin etiam maximo deinceps beneuolentiæ ſtudio eum proſecutus eſt.

Nec mirum ſanè, cum nihil in vita antiquius, nihil ſanctius fuerit, omnibus benignè faciendi ſtudio. Tanto enim pereuntium animarum zelo accenſus erat, vt vel ſceleratiſſimorū hominum familiaritatem cum aperto propriæ famæ periculo, minimè ſubterfugeret. Huius rei vnum ex multis in medium proferā: Solebat mulieres, quę quęſtum corpore ſuo faciebant, pecunijs onuſtus accedere, & omni grauitate depoſita, vultu, loco & tempore opportuno, ſimulatè aſſumpto, eas in ſui familiaritatem allicere, quas poſt multa dein

Admirādus eius animarū zelus.

verba

Summa eius diligẽtia & induſtria in meretricibus conuertendis.

verba vltrò citroque habita, ab impuro carnis amore ad Chriſti amorem pelliciebat, repugnantes autem & ſalutaria monita petulanter contẽnentes, cùm pręſenti pecunia, tũ multis promiſſis, vt biduo triduove ſaltem diuinis rebus, intenderẽt: rogauit. Poſt hęc nullis opibus: nullis ſumptibus parcebat, vt attentas ſacris ſermonibus aures præberent, & intimis ſenſibus, quæ de diuino iudicio, de igne ſempiterno, ſceleratis & impijs in omni æternitate conſtituto, & de cæleſtis vitæ pręmijs & gaudio ſempiterno diſſerebat, recludere vellent. Partim ergo muneribus & promiſſis, partim aſſiduis monitis & precibus, plurimas ab impuritate vitę, ad ſtudium pietatis & honeſtatis transferebat; quarum aliæ ſalutari gehẽnæ metu perculſæ, acerbiſſimis lachrymis ſeſe dedebant; aliæ cæleſtis vitæ præmio inuitatę, flagitia præclaris actionibus diluebant; aliæ ſempiternæ dignitatis & honeſtatis amore inflammatę, vt omnes incontinentiæ motus facilius opprimerent, & Chriſto ſanctiſſimo vinculo copularentur: ſacris ſe ædibus libenter includebant.

Moritur.

His ſtudijs, his rebus; nocte dieque erat intentus Martianus, cum ætate iam confectus, ſanctũ Deo ſpiritum traderet, cuius nomen & in vita & in morte non modo apud bonos & probos, ſed etiam apud improbos, cum admiratione non mediocri in honore fuit, multoſque præclara rerum eius geſtarum fama excitauit: vt ex varijs orbis terrarum partibus, ſupplices in rebus afflictis opem petituri, ad eius ſepulchrũ confluerent: quorum nemo diuino non donatus munere abſceſſit

VITA

ITA S. THEODOSII COENOBIARſæ, ex ea quæ eſt apud Surium ex Metaphraſte,oni acceptatione digniſsima.Floruit præcipuè Anno ſtauratæ ſalutis 511.& ſeq. Symmacho Romanam dem adminiſtrante, Anaſtaſio autem Imperij ſcera tenente peruenit verò vſq; ad Annum Domini 536.De alio eiuſdem nominis,profeſſionis, & regionis,hæretico Eutychiano, qui vixit ſub Martiano Auguſto, conſule C. Baronium vt in margine.

Vide Tom. 6. Ann. C. Baron a.511. Item Tõ.7. Item eundẽ Tom. 6. an. 451.& 452.

BEATVS Theodoſius ex vico,quem Magariſſum nominant, ſitum in regione Cappadocum,oriundus (qui antea propter ignolitatem obſcurus, poſtea propter eximias & anè admirandas virtutes, omnibus cognitus) trem habuit Proæreſium: matrem autem Euloam; qui filij ſui virtute excitata, monaſticam tam amplexa dicitur. His ortus parentibus regionis & pietatis laude ornatiſſimis, optimis iam ab ijs diſciplinis eruditus fuit. Cumque ſiduo philoſophandi ſtudio teneretur, & rara adam morũ probitate,& ingenij ſplendore omnium animos ad ſe inuitaret, ſtatim hoc ei munus demandatũ fuit; vt ſacros populo codices leret. Ardebat tunc incredibili quadam,loca ſani viſendi,cupiditate; cumque crebrius inter lendum locus ille ei occurreret,quo Deus Abrapræcipiebat,vt relicta terra & cognatione ſua notas regiones peteret, confeſtim acriter inflãtus patriam reliquit, ſeque varijs longinquę regrinationis difficultatibus obijcere minimè bitauit,vt præſens,loca illa, in quibus humani generis

11. Ianuarij. Patria & parentes Theodoſij.

Mater eius facta monacha.

Lectoris fungitur officio.

Digitized by Google

t me ad ſanctos patres & longo rerum vſu exercitatos conferam, quò eorum diſciplinis inſtitutus: inimicorum impetum ſuſtinere valeam.

Hac prudenti ſecum deliberatione habita, Longino cuidam beato ſeni, doctrina & pietate facilè principi, ſe in diſciplinam tradidit; cuius ab ore dùm totus penderet, tam excellentem breui temporis ſpatio virtutum omnium perfectionem adeptus eſt: vt Longinus minimè dubitauerit, eum templo cuidam Deiparæ ſacro præficere. Hoc autem contigit ad hunc modum. Erat in finibus Bethleem pia quædam matrona, quam Iceliam vocabant; hæc omnes ſuas facultates, quæ erant ampliſſimæ in fabricam templi huius contulerat, vt quod ætatis reliquum erat, in eo degeret. Quia verò, qui rem diuinam faceret non habebat, Longinum adijt, eumque, vt Theodoſium templi huius rectorem conſtitueret, multis precibus rogauit. Itaque templo Præpoſitus, cœpit inſigni ſanctitatis fama omnibus innoteſcere, eaque de cauſa diuinis quodammodo honoribus affici; quos ille, non ſecus quam ſempiternos animæ ſuæ hoſtes, perhorreſcens, fugam inijt, & in excelſi cuiuſdam montis ſpeluncam, quæ etiam hucuſq; ſacris eius reliquijs diues eſſe fertur, peruenit. Fama eſt, hanc ſpeluncam eandem eſſe quã tres Magi ſua manſione celebrem reddiderunt, quando Bethleem ab oriente venientes, per aliã viam domum redire diuinitùs moniti ſunt.

Longino ſe in diſciplinam tradit.

Præficitur templo.

Fugit in ſpeluncam.

Hoc igitur in loco conſtitutus Theodoſius, tota mente de diuina pulchritudine cogitabat; adeò vt noctes & dies in precib. cõſumeret & præ diuini amoris dulcedine, aſſiduo lachrymarum imbre maderet. Dè cibi potuſue tẽperãtia ſuper-

ſluum

fluum foret aliquid dicere, cuius refectio dactylorum oſſa, aqua macerata, lautum illi ſplendidum frequenter nutrimentum præbuerunt. Perpetuis triginta annis, panis nihil guſtauit penitùs. Labores maiori alacritate, quam alij voluptates, amplectebatur; corporis verò delicias, tanquã animæ nobilitate indignas, repudiabat. Hac indolis præſtantia & mirifico virtutum ſplendore non pauci virtutis amatores excitati, ad eum ventitarunt, quos ille benignè ſuſceptos, eximio pietatis ſtudio fouit, & ad cæleſtis vitæ diſciplinã præclarè erudiuit. Et quia virtutum omniũ fundamentum, in aſſidua mortis cõmentatione ſitũ eſſe non ignorabat, dignum ſanè relatu, quid pergit. Diſcipulos quippè ſuos blandis ad ſe verbis vocabat, iiſque multa luculenter admodum, de mortis vtilitate differebat, deindè ſarcophagum aptare iubebat. Illis verò alacri mente præcepta obedientiæ exequentibus, Theodoſius prophetico ſpiritu ſic eos affabatur. Sepulchrum quidem eſt paratum, ſed quis veſtrum eius encænia celebrabit? (ſolebat enim inter alia quoque tempus noſſe, auſteritatem triſtitiamque gratia moderata ſoluere.) Quidam autem Baſilius, dignitate ſacerdos, virtutis autem ſtudio, Theodoſio, qui ipſum ſpiritualiter genuerat, æqualis, verba hæc in ventum à viro ſancto minimè prolata ſciens, ſermonem eius excepit & prõpto alacriq; animo reſpõdit; Equidẽ ô pater huius ſepulchri primus celebrabo encænia. Et protinus flexis genibus, benedic, inquit, pater, & voti hui' me cõpotẽ facito. Nec mora. Theodoſius data benedictione, omnia quæ lex vult fieri mortuis, tertianas inquam, & nouenas & conſequenter etiam quadragenas, fieri mandauit. Quibus per ordinem ritè peractis, Baſilius

Cibus eius

Quidam ſe illi adiungunt.

Mortis mẽmoria vera philoſophia.

Obſerua hic vſũ antiquũ tertianarũ &c. pro defunctis.

Baſilius neque febre correptus, nec capitis dolore vexatus, neque vlla omnino morbi moleſtia fatigatus, tanquam molli quodam & ſuaui ſomno ſopitus, exceſſit ad Dominum. His perfectis quadrageſimo ab obitu eius die, viſus eſt in canticis veſpertinis, cum reliquis fratribus, diuinas laudes pſallere. Et quidem cum ſolus Theodoſius corporeis eum oculis cerneret, Aetius autem quidam, vir inſignis & ſtrenuus cæleſtis vitæ æmulator, vocem eius audiret, petijt is à Theodoſio vt hanc videndi facultatem à Domino ſibi impetraret. Altera igitur nocte, Baſilius cum rurſus adeſſet, Theodoſius eum Aetio oſtendit; qui gaudio incredibili perfuſus, contineri non potuit, quin in amplexus & oſcula ruere vellet. Sed Baſilius non modò apprehendi non potuit, ſed aëri ſimilis euanuit, cum dixiſſet alijs audientibus; Salui eſtote ô patres & fratres, ſalui eſtote: me autem de cætero non videbitis amplius. Hoc fuit primum virtutis teſtimonium Theodoſij. Secundum autem priori nullo modo eſt inferius. Mira res.

Die illo, qui Chriſto ab inferis reſurgenti ſa-
er eſt, cùm neque panis, neque vinum illis eſſet, uibus ſacram communionem peragerent, vel orpora, longa quadrageſimalis ieiunij inedia xhauſta, reficeret, diſcipuli eius inter ſe muſſitā-
s, magiſtrum ſummæ negligentię arguère, quod ıæ ad tanti feſti ſolemnitatem neceſſaria erant, on curaſſet. Ille verò audito murmure, bono e- animo eſſe iuſſit, tantum precibus incumbent, & ſacram de more menſam pararent. Nam i olim (dicebat) tot Iſraelis millia aluit in ſoli-
dine, & ingentem hominum multitudinem ucis admodum panibus ad ſatietatem pauit; ipſe noſtr: quoque curam gerens: abundè quę Fiducia eius in Deum.

neceſſaria ſunt, ſuppeditabit. Hæc cum dixiſſet, & diſcipulorum animos ad ſalutarem confidentiam excitaſſet, accidit ea die, præter expectationem omnium, vt par mulorum ſarcina variorum alimentorum onuſtum, ad eos veniret, & Theodoſij promiſſum cumulatè expleret. Debuiſſet hæc Dei prouidentia, omnem diffidentiæ cauſam diſcipulis adimere, ſed mox alia famis neceſſitate vrgente, in eandem prolapſi ſunt. Erat vir quidam opulentus, qui egregio pietatis ſtudio ductus aſſiduè benignè faciendi diſciplinam excolebat; & inopiam Chriſto famulantium, ſuis facultatibus ſuſtentabat. Hunc cum Theodoſij diſcipuli percepiſſent, ægrè admodum paſſi ſunt, ſeſe propter ſolitudinem, qua homini iſti incogniti erant, à tantorum participatione bonorum excluſos eſſe Theodoſium igitur adeunt, & extremam iterum rerum omnium inopiam, in qua verſabantur exponunt; orant & obſecrant, vt ſe ſuamque neceſſitatem, homini iſti opulento & benignitatis laude præſtanti inſinuet, nè tandèm grauiore paupertatis onere preſſi; deſerta loca, & cum ijs religioſæ vitæ inſtitutum, relinquere cogerentur. Quibus Theodoſius rurſus, qua prius, conſtantia reſpondit; Se vehementer turpem animorum abiectionem & ſceleratam diffidentiam admirari, quod mallent ſeſe hominibus quàm Deo ſupplices exhibere; Qui implet omnem animam eſurientem, & dat eſcam in tempore oportuno, & pullis coruorum cibum præparat. Quare, inquit; excelſo animo eſtote, & diſcite toti, qui vos vni Deo totos conſecraſtis, ex Deo pendere. Vix hæc effatus erat, & ecce homo quidam, animal ante ſe cibis onuſtum agebat; quod cum iter per viam monaſterij

Ab inſperato alimenta afferuntur S. Theodoſio.

Præclara eius ſpes in Deũ animique magnitudo.

naſterij, cui Theodoſius præerat, haberet, ſubſtitit, nec vllis plagis ab homine, vt iter inſtitutum perficeret, impelli potuit. Quo viſo, homo ille ſtupore oppreſſus, laxato freno liberum ei iter quo impetus ferret, conceſſit. Tum recta ad Theodoſij monaſterium contendit. Subſequitur homo, & cognita ibidem, quæ fratres premebat, inopia, larga eis manu ſubuenit. Quo beneficio fratrum animi erecti, nec deinceps ad humanam opem, ſed Dei miſericordiam reſpexerunt.

Nota miram Dei prouidentiam.

Intereà cùm ſplendor virtutum omnium ex ea ſpelunca, in qua Theodoſius cum ſuis latitabat, longè ſeſe lateque diffunderet, numerus diſcipulorum adeò excreuit, vt loci illius anguſtiæ omnes capere non poſſent. Quæ res Theodoſio ingentem curam iniecit. Conſiderabat enim, ſi ampliſſimis monaſterium terminis dilataret, quietis & ſilentij bonum diſſipatum iri. Si autem neglecto animarum fructu, ſibi ſoli viuere pergeret diuini numinis iram pertimeſcebat. Hac animi fluctuatione aliquamdiu iactatus, cum quid optimum factu eſſet, diſcernere non poſſet, ad diuinā mentem conſilia ſua reuocare ſtatuit. Tandem cùm nihil Deo gratius eſſe intelligeret, quam virtute & exemplo, animas Chriſti ſanguine redemptas ad cæleſtis diſciplinæ normam erudire, thuribulum mortuis carbonibus plenum in manus ſumpſit; impoſitoq́; thure, eremum vaſtā obiuit, Deum pura mente deprecans: vt locu ampliori monaſterio fundando aptū oſtenderet. Cum autē plurima deſerti loca inābulaſſet, nullumq́; è thuribulo ſignum accepiſſet, ad ſpeluncā ſuā redire maturauit; & eccè, ſpeluncę iā propinquior factus, ignis è mortuis ſubitò carbonib. cū ſuauiſ-

Augentur indies diſcipuli fama virtutum eius excitati.

Thuribulo Dei volūtatem exquirit.

ſima odoris fragrantia erupit. Nec mora iactis continuò in eo loco fundamentis, monaſterium, vel vt melius dicam, præclarum virtutum habitaculum conſtructum fuit, quod deindè cura & ſtudio Theodoſij in eam excreuit amplitudinem, vt non modo virtutum ſplendore, ſed rerum omnium commoditate, ciuitatem aliquam populo frequentem & officinis celebrem vinceret; eoque magis, quod hic communi fraternitati omnia citra laborem præbeantur, & ab externis, quæ nos ſæpè tranſuerſos agunt curis liberãt. Iàm verò habitationum varietas & diuerſitas, ea etiã in re præclaram quamuis ciuitatem ſuperabat, quod certò hic ordine locoque & animæ & corpora curantur, & omnibus cùm egenis tum peregrinis, ſua habitacula deſignata ſint; tanta charitate, vt nemini omninò aditus præcluderetur.

Monaſteriũ ciuitatis inſtar extruit.

Cæterum Theodoſius pauperum & miſerorum curam aſſiduò gerebat, tanta fide tantaque charitate, vt ſanguinem ablueret; vulnera mundaret, labra admoueret labris eorum, quorum caro mutila alijs horrorem præbebat; & ita eos blandè & ſapienter, vt calamitatem moderatè ferrent, conſolabatur. Porrò tantum erat in eo monaſterio, tamque excellens charitatis ſtudium, vt ſi ſingula oratione deſcriberentur, omnem planè admirationẽ ſuperarent. Nullus deſpiciebatur, nullus indignus habebatur cõmiſeratione. Alijs veſtes, alijs pecuniæ, alijs res aliæ tribuebantur: nemini verò alimenta negabantur. Atq; meminerunt quidem, qui ad hæc miniſtrabãt, ſe vno die pluſquam centum menſas paraſſe. Et humanus quidem miſericordiæ fons erat huiuſmodi, & tam abundè ſcaturiens, Dei autem fons qualis? Num dubitare quis poterit, quin multis atque

Benignitas eius in pauperes.

Eximia charitas in monaſterio.

Vno die plus quam 100. menſæ parantur.

Digitized by Google

atque adeò infinitis partibus ſuperabat.

Fames valida vniuerſam regionem inuaſerat, omneſque ex æquo adeò affligebat, vt ſpes nulla pellendę reliqua videretur. Intereà adfuit dies ille, qui fauſta populi acclamatione, & palmis virentibus Chriſto ſacer eſt, quo pauperum & agreſtium multitudo, aliàs quidem capta feſti occaſione de more, tunc verò fame cogente ad monaſterium venerunt. Peractis ſacris, cum ingens hominum multitudo, dira confecta famę ad menſam confluęret, miniſtri qui huic officio deputati erant, multitudine deterriti, panis portionem ad libram vocandam cenſuerunt; & ne aduentantium multitudo vniuerſa abſumeret: fores occluſerunt. Accidit interim vt Theodoſius accederet, qui cum vim ianuis à multitudine afferri cerneret, gratum omnibus introitum præbuit, omneſque ſumma benignitate cibo potuq; reficiendos curauit.

Fames. Dies feſtus Palmarum.

Ingens numerus pauperum paſcitur.

Miniſtri igitur cùm non ſemel Theodoſij virtutem experti eſſent, quamuis apud ſe taciti facultates monaſterij in dubium vocarent, ingredi tamen volentes admiſerunt: & imperantis moti auctoritate, benignè, quidquid alimenti in domo erat, miniſtrarunt.

Quid ergo ô Deus admirabilium? creſcebat ſingulis momentis hominum multitudo, nec tamen alimenta decreſcebant. Stupebant miniſtri, nam quò plura ipſi larga manu pauperibus erogabant, eò ſe plura habere videbant. Similem omnino Dei munificentiam in feſto quodam virgini Deiparæ ſacro experti ſunt; in quo cùm ſumma panis penuria laborarent, & magnus ille Theodoſius conſuetæ benignitatis gratiam omnibus præberi iuſſiſſet, omnipotens

Præclarum miraculum.

Digitized by Google

Deus ita alimentorum copiam auxit, vt non modò abundè quo ſeſe reficerent pauperes, haberent, ſed etiam plurima, ſublata menſa, domum aſportarent.

Eſcę diuinitùs augētur.

Porrò quia hoc vnum ſibi vel maximè curæ erat, ſedulaque mente noctes dieſque agitabat, quomodo charitatis opera erga proximum exerceret, tres alias domos extruxit. Vnam quidem ijs, qui ſolo pietatis ſtudio ducti, ſe totos à mundo ſegregauerant, attribuit; in qua corporis infirmitate oppreſſi, valetudinem commodè curare poſſent.

Tria Valetudinaria exſtruit.

Deinde duas ijs permiſit qui nulla ſanctioris vitæ obligatione obſtricti, in mūdo verſabantur; quibus hac ratione omnia ſumma beneuolentiæ ſignificatione ſuppeditabat, vt ſimul cum corporis ſanitate ſempiternam animæ ſalutem conſequerentur. Et ita quidem hæc ordinata erant, vt vniuſcuiuſque perſonæ & conditionis & dignitatis ratio haberetur. Prudentèr enim conſiderabat pro ingeniorum varietate, varia quoque ſpiritalis vitæ alimonia præbenda eſſe.

In ſuorum autèm animis diſciplina imbuendis, mirum quanta ſit vſus induſtria, quanta dexteritate. Cùm enim ab omnibus otium, tanquam certiſſimam vitæ ſpiritualis peſtem profligaret, ita tamen ſingulis labores imponebat, vt pro vniuſcuiuſque ingenij & virium præſtantia, eos vel augeret vel minueret. Dignitatis vel diuitiarum nulla omnino ratio habebatur; nam quamuis multi egregio natalium ſplendorę illuſtres in eius diſciplina verſarentur, omnia tamen ſomniorum inſtar, vt Chriſti gratiam conſequerentur, deſpiciebant. Multi etiam qui in medijs mūdi honoribus humanæ ſapientiæ laude præſtantiſſimi fuerant

Inſignis eius prudentia, in diſcipulis inſtruendis.

fuerant:ita eius diſciplinis informabâtur, vt tum demùm ſe veram ſapientiam adeptos putarent, cùm eá, quæ eſt propter Chriſtum, ſtultitiam tota mente totiſque viribus amplexati eſſent. Satagebat enim vel maximè Theodoſius, vt omnes, qui ſe eius in diſciplinam tradiderant; ad veras & ſolidas virtutes pertingerent. Parum enim eſſe exiſtimabat, ad ſuauem quendam ſenſum pietatis (quo imperiti homines omnia metiuntur) peruenire, ſed operam dabat, vt etiam in diſcretione ſpirituum exercitati, ad aliorum ſalutem ſcienter poſſent incumbere. Hinc multi ex ipſius diſciplina, Peſtores, multi Epiſcopi prodierunt, qui omnibus in locis impreſſa ſanctitatis ſuæ veſtigia reliquerunt.

Multi ex Theodoſij diſciplina Epiſcopi prodierunt.

Porrò diſcipulos ſuos comitate magis & ratione, quam auſteritate, in omni diſciplinæ officio continebat; Quòd ſi verò alicuius delictũ increpationem exigebat, ita verborum & vultûs auſteritatem temperabat, vt ſemper beneuolentiam & charitatem ſuorum erga ſe aleret conſeruaretq́; cauebatq́ue diligentiſſimè, nè vnquam vel minima inuidiæ vel diſcordiarũ ſcintilla in monaſterio fomentum caperet. Sacros codices aſſiduò & ſibi, & ſuis patentes eſſe voluit, nec paſſus eſt vnquam, vel tempus, vel morbum vel ſenium, vel aliquid eorum quæ accidere ſolent, diuinorum lectionem interrumpere. Ad quam ſi dies non ſufficeret illius lucem lucerna ſupplebat in nocte.

Inuidiam & diſcordiam ſummo ſêper ſtudio à monaſterio profligauit.

Erat eo tempore* Imperator, qui primo quidem præclarum religionis & virtutum de ſe ſpecimen præbere viſus, paulò poſt Acephalorum pollutus errore, cunctos, qui Chriſti

* Hic fuit Anaſtaſius.

Ecclesiæ cum auctoritate præerant, in errorem ſuum pertrahere conatus eſt. Alios itaque minis & exilijs, alios promiſſis & muneribus aggreſſus eſt, Poſtremò quoque Theodoſium, quem reliquis virtutum omnium gloria anteſtare ſciebat, multis miriſque machinis à fidei conſtantia ſubuertere tentauit. Et quidam mira calliditate eum ſibi deuincire cogitabat. Aureum triginta librarum munus ei tranſmiſit, aſſerens ſe compertum habere, fratres graui rerum omnium inopia laborare; quare vellet grato tranſmiſſum hoc munus, animo ſuſcipere; eoque fratrum neceſſitatibus benignè conſulere. Theodoſius, quãuis non ignoraret, quorſum Imperatoris liberalitas ſpectaret, tamen ne videretur offenſionis alicuius præbere occaſionem, munus quidem admiſit: ita tamen vt duplici aduerſarium damno afficeret. Nam poſtquam Imperator, Leonem ſe iam in pedicis habere exiſtimaret, miſit ad eum qui erroris cõfeſſionem ab eo poſtularent. Tunc verò Theodoſius tempus adeſſe ratus, quo vel inſigni victoria, vniuerſam Acephalorum perfidiam profligaret, vel certè prçclaro certamine, ſanguinis ſui effuſione, Chriſti Ieſu verã fidem & Eccleſiam Dei conſignaret: literas ad Imperatorem in hanc ſententiam dedit; Cum hæc duo propoſita nobis ſint, ô Imperator, vel turpiter & illiberaliter viuere, conſentiendo Achephalis, vel præclara morte, recta patrum dogmata ſequendo occũbere: ſcito mortẽ nobis hac vita eſſe chariorẽ. Tantum enim abeſt, vt hæc noua ſummę impietatis dogmata ſequamur, vt non modo ad extremũ vitæ ſpiritũ præcedẽtes patrũ leges retinebimus, ſed eos etiã qui mente ſcelerata ſanctiſſimis eorũ doctrinis refragari audent anathemati ſubijciemus

Imperator Acephalorũ hæreſi infectus, Theodoſium oppugnat.

Auri triginta libras ei mittit.

Conſtantia eius aduerſus Imperatorem.

Litterç eius ad Imperatorem.

ciemus; ſed nec vllum ex Acephalis ordinatum, per vim ſuſcipiemus. Abſit vt tantum impietatis crimen committamus; quin potiùs, vt vos pro patria, ita & nos pro vera & ſyncera fide lubenter animas profundemus; etiamſi ſancta ipſa loca igne cremanda ſint; & crudele ſpectaculum moribundis oculis haurire cogamur. Quid enim opus eſt ſolo nomine, quando ipſa ſacra reuerà afficiuntur contumelia? Nos igitur nequaquam admittemus aliquid ſentire; tantùm abeſt dicere, quòd à ſanctis & œcumenicis concilijs diſcrepat. Aduerſus hæc & ignis accendatur, & enſis acuatur, & mors quoque acerba nobis adferatur: imò verò ſi fieri poteſt, pro vna innumerabiles; nos verò nunquam tanto ſcelere nos aſtringemus: vt patres noſtros, eorum placita abrogando, probro afficiamus. Teſtes ſint eorum ſudores, quos pro fidei conſtantia ſuſceperunt; teſtes eorum certamina cum multa ſanguinis effuſione: quæ nobis cum ſempiterna nominis memoria reliquerunt; teſtes poſtremò eorum libri, multiplici eruditione & pietate referti: quæ omnia apud nos firma & immobilia, & apud poſteros rata manebunt.

En quā conſtanter, vir ſanctus, Cōciliorū decretis, cenſuerit inhęrendum.

Hac epiſtola, Imperatoris ſtatim perfidia expugnata fuit; & viri ſancti prudentiam pariterque conſtantiam admiratus, vt ſempiternum nominis ſui dedecus, quod vehementer extimeſcebat, euitaret, mutata ratione literas ad eum dedit: quibus & ſe purgare, & ſpecioſam pietatis cauſam ſuis dictis factiſque obtendere nitebatur. Sed ea tamē, vera vel ſimulata pietas, diuturna non fuit; nam vt ſinum confricantem auertere difficile eſt, ita animum non vero pietatis ſtudio imbutum, in pietatis officio diu continere impoſſibile. Rurſus ergò aduerſus puriſſimæ religionis defenſores edi-

Imperator literis apud Theodoſiū excuſare ſe nititur.

cta ædere, rurſus omnem impietatis ſuæ molem mouere. Sed Theodoſius, qui tota mente ad martyrij palmam aſpirabat, non ſegniùs ſe oppoſuit; Contemptis enim Imperatoris ſcriptis & decretis, minisque horribilibus, Dei templum ingreſſus ſuggeſtum conſcendit, manuque ſilentium indicens: Si quis, inquit, quatuor Synodos non tanti, quanti euangelia eſſe exiſtimat, ſit anathema. His dictis, cùm omnes ſua conſtantia in admirationem adduxiſſet, gradum per medium eorum tulit, & recta ad vicos & ciuitates alias tetendit, cunctos ſua grauitate & oratione ad conſtantiam veræ fidei, ad vltimum vſque ſpiritum retinendũ adhortans. Nec his contentus, diſcipulos ſuos, aliosque diſciplinæ ſuæ ſectatores, tanquam dux exercitus è ſolitudine eduxit, eoſque in varias regionis partes diſtribuens, vt populum ad veræ fidei profeſſionem conſtanter retinendam hortarentur, dimiſit. Ipſe autem primus ante alios, & venerandos canos, & promptum animi ſtudium oſtendens, nutantes ſtabiliebat, ſtabiles confirmabat, ſocordiores excitabat, promptis & ad decertandum cum aduerſarijs paratis, animi fortitudinem maiorem addebat; aduerſarios autem animo adeò magno & generoſo exterrebat: vt omnes congreſſum eius vehementer formidarent.

Ecce quanta ſit quatuor Conciliorũ generalium auctoritas.

Diſcipulos ſuos, ex ſolitudine ad populum in fidei conſtãtia retinendum euocat

Hæc cùm Imperatorem ad iram furoremque prouocarent, perpetuo eum exilio damnauit; ſed ſed Chriſtus Ieſus, pro cuius ille gloria decertabat; ſeruum quidem ſuum Theodoſium ab iniuſta exilij pœna eripuit: Imperatorem verò miſerãdo valdè interitu oppreſſit. Tunc ſubitò Eccleſiæ trãquillitas, quę magno eius furore vehementer turbata fuerat, reddita fuit, & Theodoſij virtus omnium

Damnatur exilio ab Imper.

Reſtituitur. Mors Imperatoris.

nium prædicatione in cælum ſublata; & ipſe cum multis alijs, qui præclarè pro fidei & Eccleſiæ libertate decertauerant, ab exilio in priſtinum dignitatis gradum reſtituti.

Sed omiſſis reliquis, libet ea quæ vir ſanctus cum admiranda opinione virtutis geſſit, proſequi. Cùm quotannis in veneranda viuificæ Crucis exaltatione, ſacer omnium ordinum cœtus, de more congregaretur, circa locum qui dicitur Hieratheon, adfuit quodam tempore & ipſe cum ſua ſocietate Theodoſius. Quædam autem mulier, cuius mamillam cancer morbus miſerabiliter inuaſerat, cùm eidem ſanctæ Crucis ſolennitati intereſſet, & ex Iſidoro viro religioſiſſimo intellexiſſet Theodoſij præſentiam, ilicò in ſpem recuperandæ ſalutis, ſi eius vel conſpectu, vel contactu frui poſſet, veniens accurrit & mamillam ſenſim aperiens, Iſidori adiuta auxilio, cuculli contactu ſanitatem ſuffurata eſt. Simul enim atque pannũ attigit: dolor omnis receſſit. At ille, qui fidei virtutem in muliere iam perceperat, protinùs conuerſus, timorem, qui eam inuaſerat, blandis admodùm verbis ſoluit. Iſidorus autem (qui oculos quoque ſuos aſpectu miraculi paſcere cupiebat) cùm mamillam curioſiùs contemplatus fuiſſet, & omnipotentis Dei bonitatem in ſeruo ſuo Theodoſio clariùs cognouiſſet, vix mentis compos in diuinas laudes prorupit, factumque ad omnium notitiam diuulgauit. Inſigne miraculum.

Poſtquam tyranni illius, vt antè diximus, morte, Eccleſijs omnibus & monaſterijs ſumma pax & tranquillitas reſtituta fuiſſet, Theodoſius quodã tempore Bethleem orationis gratia, pergens, indeque reuertens, ad Marcianum diuertit. Cùm autem poſt oſcula, atq; mutuas ſalutationes, & ſermonem

Marciani magna inopia. monem ſpiritalem vltrò citroque habitum, tempus eos & fames ad menſam inuitaret, Marcianus, qui extrema frumenti inopia laborabat, lentem aqua coctum apponi iuſſit, ſuamque inopiam, quo minùs panis poneretur, modeſtis admodum verbis indicauit. Accidit interim, vt Theodoſius tātam Marciani inopiam admirans, defixis in barbam eius oculis, granum frumenti in eam, neſcio caſu quo, decidiſſe cerneret. Quod hilari, & cauta dextera illinc tollens; Ecce, inquit, frumentum, & quomodo vos frumento egere dicitis? Hoc cum lepidè & iucundè à Theodoſio dictum factumque fuiſſet, Marcianus tacitus ſecum multa cogitans, ſupinis granum manibus accepit, & illud in horreo, tanquam vberem indè meſſem futuram repoſuit. Sed longè hoc granum eius expectationem, & multorum etiam fidem, vti non dubito ſuperauit.

Eximiū miraculum. Nam vt altera luce horreum ingreſſus eſt, vidit emota penè mente, horreum fructibus redundans. Marcianus ſtupore planè oppreſſus, animūque nunc huc nunc diuidens illuc, Theodoſium confeſtim per vnum è ſuis diſcipulis ad tam admirabilis ſpectaculi ſocietatem aduocauit. Adfuit protinùs vocatus Theodoſius, & horreum magnam frumenti copiam foras etiam effudiſſe inuenit. Laudant illi igitur Dei bonitatem, non tamen minus præſentem potentiam, quàm illam, Matth. 14. & 15. qua olim in deſerto Chriſtus quinque panibus copioſam hominum multitudinem pauit, admirantur.

Matronę ditiſſimę & religioſiſſimæ filius, mirè eruatus. Mulier quædam Alexandrina, opum & diuitiarum exiſtimatione princeps, vnicum habebat filium, quem tempore quodam cum æqualibus ludibundum, in puteum decidiſſe cognouerat; & extremo mortis periculo inuolutum, viri cuiuſdam

auxi

auxilio ſumma ſanctitate præditi, non ſine ingenti omnium admiratione, euaſiſſe. Cùm enim vicini, puerum (quem iam certo certiùs extinctum exiſtimabant) è putei profundo extracturi accurriſſent, atque in imum deſcendiſſent, inuenerunt (dictu profectò mirum) puerū ſiccis veſtibus, aquis ipſis tanquam firmiſſimo ſolo inſidentem. Tandem cùm eum funibus extractum in terram collocaſſent, ingens hominum multitudo ad miraculi ſpectaculum confluens, auidè totius rei euentum cognoſcere voluit. Tum puer quendam ſibi aſtitiſſe monachum tali habitu, amictu & forma retulit, cuius ope è mortis ipſius faucibus ereptus fuiſſet. His pia mater auditis excitata, ad ſuum pertinere officium exiſtimauit, hominem illum per vaſta eremi loca inquirere, vt aliquam ei grati animi ſignificationem oſtenderet. vt verò ſuo comitata filio ad Theodoſij monaſteriū venit, puer protinùs patrem agnouit, & magnis clamoribus illum ſui conſeruatorem appellauit. Mater incredibili perfuſa gaudio, ad ſancta eius ſe genua prouoluit, & poplites ambabus prenſans manibus, calidas in eos lachrymas effudit; & Theodoſium non ſolum filij ſui ſeruatorem, ſed & vitæ ſuæ auctorem meritò vocauit.

Puer agnoſcit Theodoſium, à quo fuerat ſeruatus.

Huic autem miraculo aliud ſimile cognouimus. Mulier quædā ſingulis annis miſeranda valdè abortione, cum extremo vitæ periculo conflictabatur. Hæc cùm nullum ſuæ calamitati remedium relictum cerneret, fidenter ad magnum illū Theodoſium perrexit, & lachrymis magis quàm verbis calamitatis ſuæ rationem expoſuit; atque tandèm enixè à viro ſancto contendit, vt data benedictione, primum quem paritura eſſet infantē, Theodoſium appellari permitteret. Annuit vir ſan-

Mulier poſt crebros abortus, ſaluā edit prolē.

ſanctus, & mulier non vt prius ingenti cum dolore, ſed cum gaudio puerum cum vultu formoſum, tũ moribus admodùm inſigně peperit; qui adulta ętate Theodoſij quoq; diſciplinã ſectatus, in omni vita, ſancti viri officio functus fuiſſe perhibetur.

Bruchos & locuſtas ne noceant, coercet.

Cum bruchus aliquando & locuſta terras popularentur, atq; omnes agrorum fructus non minùs quàm hoſtes deuaſtarent, Theodoſius miſerrimæ gentis clamores & lachrymas miſeratus, quãuis iam extremæ ſenectutis vinculis conſtrictus gradum facere nequiret, ſalutem tamẽ propriam communi poſtponens, diſcipulorum ſe manibus, ad locum, in quo calamitas illa ſæuiebat, deferri iuſſit. Cumque ſupplicibus in cælum manibus miſericordiam diuinam imploraſſet, tandem ad bruchos & locuſtas conuerſus, Parcite, inquit, labori & agriculturæ pauperum; hoc enim vobis communis quoque Dominus præcipit. Hæc cùm dixiſſet, examen illud manſit quidem in regione illa, ſed veluti fœdere cum agris inito, fructibus damnum omninò nullum intulit.

Rurſus ſuos fratres ad confidentiã in Deũ hortatur.

Cùm fratribus aliquando opus eſſet veſtimentis, & vir ſanctus, tunc temporis ſumma pecuniæ inopia laborans, eorum neceſſitatibus occurrere non poſſet, hortatus eſt eos vt præſens neceſſitatis onus patienter ferrent. At illi, moleſtiam illi exhibere perrexerunt: Tum ſanctus. Quid, inquit, turpis hæc corporis ſolicitudo vos angit? Spem veſtram in vno Deo figite, cuius vos ſeruitio conſecraſtis: & ille abundè neceſſitatibus noſtris prouidebit. Altera die pręter expectationem promiſſa effectum ſunt conſecuta. Adfuit enim vir quidã, incertum vnde veniens, qui centum aureos hilari fronte eis dono dedit; qui ſtatim ad vſum veſtimẽtorum fratribus ſeruièrunt.

Cùm

Cùm quodam tempore magnus hic Theodoſius, cum Iuliano viro multis philoſophiæ diſciplinis egregiè ornato, & paſtoralis officij, Eccleſiæ eius, quæ eſt in Boſtra, laude præclaro, ad Boſtrenorum ciuitatem iter haberet, mulier quædã genere nobilis, ſed vitijs nobilior intemperantis linguæ petulantia in virum Dei inuecta planum eum & impoſtorem vocitauit: & ecce mox pęnas iuſto Dei iudicio, ſubitaneo mortis ſupplicio, luit. Indè verò digreſſi, ad Apoſtolorum templum quod eſt propinquum, profecti ſunt. Monachi aũt quidam ex monaſterio propinquorũ, morbo Seueri infecti, viſis ſanctis illis, ligno quo fratres ad Eccleſiam vocari ſolent, antè horam conſuetam pulſârunt, & ad ſynaxim eos conuocarunt. At Theodoſius, cùm intellectis inſidijs, zelo repleretur, extremum illis excidium à Barbaris futurum interminatus eſt: lapidemque à lapide diuellendũ prædixit. Cuius minas paulò pòſt effectus conſequutus eſt. Nam Agarenorum quædam multitudo, nocturna incurſione, monaſterium coniecto igne inflammârunt; & quoſdã ferro trucidârunt, quoſdam in miſeram ſeruitutem captiuos abduxerunt, locumq; vniuerſum, acerbum omnium oculis ſpectaculum, reliquerunt. Et hæc quidẽ narratio apertè eſt diſciplinæ & caſtigationis, altera autem, quæ ſequitur planè eſt gratiæ & vtilitatis. Dux Romani exercitûs (quem Comitem Orientis de more vocabant) nomine Cericus, vir militaris gloriæ laude præclarus, cùm incurſionem contra Perſas faciendam ſuſcepiſſet, & multa de magni Theodoſij ſanctitate auditione percepiſſet, cœpit ardenti deſiderio eum prius viſitandi flagrare, quàm copias ſuas in hoſtes duceret. Adijt igitur beatum virum, & poſtquàm multa, quæ cùm ad

Mulier atrocis conuicij in ſanctum, diras pœnas luit.

Cericus dux Romani exercitûs Theodoſium viſitat.

ad animæ, tum ad corporis ſalutem ſpectarent, cum ſumma quadam animi ſui voluptate hauſiſſet, tanto in virum ſanctum amore exarſit, vt, ſumpto eius cilicio, quo magnus ille Theodoſius carnem domabat, diceret, ſe aliorum omnium armorum loco, hoc vno, hoſtium gladios & cuſpides excepturum. Quo quidem indutus, in Chriſti nomine, quod ſibi Theodoſij precibus propitium fore confidebat, ita in hoſtes inuaſit, vt paruo certamine eos fuderit fugaueritq́; & præclaram victoriam, cum maiori nominis ſui gloria, domum reportârit. Quam quidem victoriam non propriæ, ſed Theodoſij virtuti cum inſigni gratiarum actione acceptam retulit. Dicebat enim; illo ipſo tempore, quo manus cum hoſte conferebamus, omnia denſis tenebris inuoluebantur, omneſque bellatores denſa caligine circumfuſi, cerni non poterant; ego autem te mihi ducem, & manu nunc has nunc illas prælij partes ſequendas eſſe, ſignificantem habere videbar; donec horribili timore inimicis iniecto, turpi ſibi fuga ſalutē quærerent. Neque in hoc ſolùm prælio, ſed in multis alijs & terrarum & maris periculis adeſſe, plurimoſque ab imminenti mortis periculo eripuiſſe Theodoſium compertum eſt.

En quanti ciliciū ſancti viri fiat.

Nota quòd adhuc in corpore poſitus appareat alijs.

Iam verò quam admirandus in futurorum præſcientia extiterit, operæ pretium eſt videre. Quodam die præter conſuetudinem fratres omnes, conſueto ſigno, ad orationis ſtudium & ſacram ſynaxin vocati ſunt. Cumque alacri omnes animo ſola obedientiæ virtute admoniti conueniſſent, rogabant, quidnam eſſet, quod eos ante conſuetā orationis horam conuocaſſet? Tum ille, qui puriſſimo intellectûs ſui lumine futura contemplabatur; omnes ad ardentiſſimum pietatis & orationis

Claret ſpiritu prophetiæ.

nis ſtudium hortatus eſt: multiſque cum lachry-mis impendentem diuini iudicij furorem aduerſus Orientem, eis annunciauit. Sexto autem ab eo quo hæc prædixerat, die, auditum eſt, Antiochiam ingenti terræ motu corruiſſe; & vniuerſa ciuitatis ornamenta, in puluerem & fauillas redacta. Antiochia corruit.

Sed præter alias virtutes, quibus in omni vita ornatiſſimus fuit, nulla eximia eius humilitate admirabilior videtur. Orta quandoque fuit inter duos ex fratribus, grauis admodum diſcordia, ita vt nullis planè rationibus inimicitiæ componi poſſent. Theodoſius igitur, cùm neque diſciplinæ ſeueritate, neque vllo verborum fulmine, conceptum animis odium expugnare poſſet, ſupplex ſe ad eorum pedes demiſit, & vt ſeſe à tam tetra peſte curandos præberent, enixè rogauit; nec priùs è puluere terræ vir ſumma auctoritate præditus ſurgere voluit, quàm eos ab errore & præſenti exitio ad vitam reuocaret. Eximia humilitas.

Fuit autem inuicta planè patientia, in omni & animi & corporis ægritudine; Ita vt ingenij illius magnitudo, cunctis admirationi eſſet. Cum verò effæta iam ſenectute, ad Brauium euocandus eſſet, acutiſſimo morbi telo confixus, tantis fuit agitatus doloribus, vt omnes ad lachrymas & miſericordiam prouocaret; cùm quidam vir grandæuus, pater, inquit, quin te ad Deum tota mente precandum componis, vt morbi ſæuitia ſe remittat? Cui ille; Miſſos quæſo facito ſermones iſtos; nam cùm huiuſmodi cogitationes animum ſæpe ſubijſſent meum, arbitratus ſum has maligni eſſe inſidias. Quid enim? Cùm & nomen & gloriam ex bonorum operum fructu hactenus conſequuti ſimus, nullas omninò aduerſitates de manu Domini ſuſcipiemus? Quid ſi mihi id, quod diuiti Eius inuicta patientia.

iſti à Domino, meritò obijciatur? Recepiſti bona in vita tua. His auditis ſenex conticuit, & diuini viri virtutem magis admiratus eſt.

Lucæ 16.

Porrò maiora adhuc fortitudinis, & patientiæ ſigna dedit, cum nihil vnquam de diuinarum rerum ſtudio in tanta morbi ſæuitia remiſerit. Imo ne ſomnus quidem eius cum Deo colloquium interrumpere potuit. Nam etſi illius oculus ſomnum ſæpè guſtauit, flexus ab ea, quæ omnia vincit natura: labra tamen eius faciebant quod conſueuerat. Multa etiã in extremo illo vitę certamine, fratrib. futura prędixit. omnesq; ad cõſtantiã diuinis ſanè ſermonib. hortatus eſt. Poſtremò cũ iã tẽpus adeſſe cerneret, quo corporeis vinculis ſoluẽdus erat, eiectis omnib. tres ſolos Epiſcopos accerſijt, ijſq; poſt triduum, ſuũ inſtare exceſſum apertè dixit, quo ſanè triduo luculenter multa de cæleſtis patriæ gaudio cũ ijs diſſeruit; Deinde ſublatis in cælũ manib. ita exceſſit è corpore, vt in illa extrema vitę perfunctione, inſitę virtutis & sãctitatis inſignẽ ſignificationem daret; cuius mortem, Deus præclaro ſtatim miraculo honorauit.

Ne ſomnus quidẽ orationes eius impedire potuit.

Obitus eius

Vir quidã nomine Stephanus, genere Alexãdrinus, longo tẽpore, maligno vexatus dæmone, ſpe recuperãdæ ſalutis ad extremũ Theodoſij ſpiritũ, lecto eius adhæſerat. Sed cũ virũ ſanctũ corporeis ſolutũ vinculis, migraſſe animaduerteret, deſperatione recuperandæ ſalutis fractus miſerabiles valdè eiulatus ædere, crines genasque vellere, pectus ferire, proſtratoq; in terrã corpore, frõte ſolum miſerè pulſare, aliaq; plurima deſperationis ſigna oſtendere. Cumq; nullum inueniret in calamitate refugium, inuiſam voluit abrũpere vitam.

Dæmoniacus ad eius corpus exanime liberatur.

His miſer cogitationibus ſtimulatus, anhelus ſpiritu ſe in lectũ Theodoſij abiecit, ſacraſq; mordicùs

dicus amplectens reliquias, maluit cum ijs ſepeliri, quam grauem diutius lucem aſpicere. Quid interim? dæmon qui hominē grauiter quaſſabat, contactū reliquiarū ferre non ſuſtinens, hominē valdè miſerabiliter diſcerpſit, & apertis indicijs ſibi migrādum eſſe declarauit. Nec mora: virtute reliquiarum ſuperatus, hominem quem crudeli diu tyrannide oppreſſerat, protinus deſeruit.

Intereà, cū pretioſa Theodoſij morte præclarū hoc miraculū lōngè latèq; deuulgatū fuit. Vndè ex varijs orbis partibus plurimi accurrētes atq; ex ſacrarum conſpectu reliquiarū incredibilem voluptatē hauriētes, enixè operā dedêre, vt earū cōtactu fruerētur, tāto earū deſiderio accēſi vt planè in fruſta diſcerpſiſsēt, domūq; ſinguli ſingulas partes aſportaſsēt; nī ab epiſcopis vigilatū, & eorum ſtudio atque diligentia maturè in monumentum illatæ fuiſſent. Fuit autem inter reliquos antiſtites qui viro ſancto iuſta perſoluerunt magnus ille Petrus, qui ſumma cum auctoritate & eximia ſanctitatis laude Apoſtolicā ſedē Hieroſolymis adminiſtrabat; qui cum in vita, tum in morte Theodoſij, magnū illius deſideriū habuit. Petrus Epiſcopus Hieroſolymorum.

MARTYRIVM S. SALVII ENGOLISmenſis Epiſcopi, qui Anno Domini 801. Caroli verò Magni 1. crudeliter occiſus eſt. Alij hūc Saluinū appellant, & Sigebert. in Chron. Saluum pro Saluio dicit. Porrò confundunt nonnulli huius acta cū Saluij Epiſcopi Albigenſis, qui ſub Chilperico Francorum rege, doctrina claruit & ſanctitate de quo Gregorius Turon. hiſt. lib. 5. cap. 44. Vide Cæſ. Baro. in Notat. marty. Rom. & Tom. 9. Ann.

SAluius Antiſtes, diuini verbi præco eximius, cū longè latèq; ſalutarē Chriſti doctrinam 11. Ianuarij.

 ſparge-

ſpargeret, multoſque à flagitijs ad meliorem frugem adduceret, fortè & Valentianas delatus eſt. Fuit ibi continuo perbenignè acceptus, & benignius à Genardo quodam viro pernobili; ad iura hoſpitij inuitatus. Nec recuſauit vir diuinus, immò hoſpitis ſui candore ac pietate inductus, familiarius ibidem agere, comemque ſe valdè prębere. Cum verò die quodam inter multa pietatis verba, ſermonemque ſuauiſſimum de rebus diuinis vltrò citroque habitum, Genardus ſacrã ſuppellectilem eius, qua in diuino miniſterio vti conſueuerat, ſibi attentius contemplandam exhiberi poſtularet. Vviingardus eius filius adoleſcẽs, auri argentiquę cupedine ſuperatus mox nefaria ſecum conſilia agitare cepit, qua via, modoque cupito illo theſauro potiretur. Hærebat imis viſceribus ſcelerata auaritię peſtis, & nocte dieq; ſtimulabat animum, ne prædam è manibus elabi pateretur. Nullũ facinus quantũuis deteſtandum turpe viſum, dummodo compos voti fieret.

Accipitur humaniter à Valentianis.

Igitur ſacri auri fame tabeſcẽs accitis in cõmunionẽ ſceleris, idoneis comitib. ſanctiſſimũ Antiſtitẽ cũ Superio eius ſocio, noctis beneficio adiutus trucidat, ablatiſque theſauris, corpora in ſtabulo iumentorũ latentèr recõdit. Sed diuina bonitas famuli ſui corpus, quod pro luce veritatis, longè lateq; propaganda, multos exantlauerat, labores fœde, in tenebris putreſcere nõ eſt paſſa. Nam omni nocte lux coruſcã, duarũ lampadum inſtar, ſuper humata apparens corpora, & bos ingentes edendo mugitus manifeſtè ſacra pignora prodidêre. Quin & Carolus Imp. diuino inſtinctо permotus, omni diligentia Antiſtitẽ requiri, & ad S. Vedaſtũ deportari mãdauit. Itaq; S. corpora inuẽta, & curui impoſita, bobus libera gradiẽdi fa-

Interficitur vir ſanctus inhumaniter cũ ſocio

Corpora eorum diuino miraculo manifeſtantur.

Digitized by Google

di facultate permiſſa, ad S. Martiani eccleſiã apud Valẽtianas perducta ſunt, ibidẽq; honorificè cõdita. Impijs verò interfectorib. præmia mortis acerbiſſimæ, & ignominia plenæ perſoluta ſunt.

Sepelitur cũ ſocio apud Valẽtianas.

ILLVSTRE MARTYRIVM S. ARCHAdij, ex eo quod D Leno Epiſcopus Veronenſis, luculenter oratione (ſermone 4.) conſcripſit. Extat apud Surium. Eſt autem hic alius, ab illo Archadio. qui ſub Genſerico rege, in perſecutione VVandalica in Africa cum ſocijs paſſa eſt.

Vide Cæſ. Baro. in Notat. marty. Rom. Item de illis Tom. 5 An. Anno domini 437.

DVM B. Archadij martyris geſta, fratres chariſſimi, cæleſtis triumphi honore ſublimia, fidei annalibus recenſenda mandamus, in agone immortalis laudis, Chriſtianus sẽper ardor animatur; fit geminum de religioſitate commercium, cùm ad cæleſte præmium populus accenditur: & de martyris meritis non ſiletur. Sed quis illuſtris martyrij palmiferam tot trophæis coronam, competẽti valeat ſermone diſſerere, cum in ſpiritali palæſtra multiplex luceat ſui numeroſitate victoria, cum in vno corpore tot martyria videantur eſſe, quot membra? Armauerat diabolus ſatellites ſuos in Dei populum, Veterano odio deſertor antiquus, & totam familiam Chriſti impaſtæ feritatis graſſatione turbabat. Indixerat in homine, Deo bellum, & infauſtę ſuperſtitionis buſto, in nefas conſcium toto mundo funereum fecerat rogum Scatebat per tecta culminum, publicum ſcelus, nec fuerat locus, in quo non erat pro religione ſacrilegium. Cogebatur Chriſti populus varijs ſuperſtitionibus intereſſe, atq; in cultus nefandi ritus, nunc aut liba-

12. Ianuarij.

Digitized by Google

libamina inceſta profundere, aut ornatas ſertis victimas trahere, aut grauia nidorib. thura ſuccẽdere, aut inter fumidos ignes, pallẽti aruina funeſto ſanguine prolitare, vt illicita adminiſtratione miniſterij Chriſtianis mẽtib. Deus poſſet expelli. Sed dum bellũ duri certaminis geritur, & familia domini cælo ſpectante probatur. Archadius beatiſſimus martyr huius inopinati nuncij horrore percul ſus, paululũ diſtulit pugnã iã debitus ad coronã. Nam poſtq̃ turbari vrbẽ funeſtą cõuentione cognouit, ac ſingulos quoſq; ad funebre illud ſpectaculũ trahi, cõtemptis vniuerſis ſuis facultatib. amputatis radicib. ſeculi, deliteſcẽs ſeceſſionis ſe cõmendauit vmbraculo; Vtrumque Chriſtiano explicans voto, vt & nõ lõgius videretur à prælio, & ſecedendo Euangelicæ iuſſionis animaretur exemplo. Ecce itaq; in eius hoſpitium, velut in hoſtilẽ prædã, graſſantiũ ſatellitũ irruit manus, ſperans occupatione feſtina, Dei famulũ poſſe deprehendi. Quem beati propinquus martyris, qui in eius fortè degebat habitaculo, abſentem eſſe aſſiduis vocibus inclamabat. Hunc verò profitentem ad nefandam cuſtodiam mancipes rapuerunt Quem oblatum ſibi iubet crudeliſſimus rector, acri obſeruatione detineri. Ad futuræ gloriæ teſtimonium, tale beatus Archadius debiti martyrij quodãmodo ſequeſtrauerat pignus, in quo nec Chriſtum relinqueret, nec propinquum. Statim itaque beatiſſimus martyr, ſe latere non paſſus eſt, ſe vltrò offerens iudici moram ſuam voluntariæ oblationis præiudicijs excuſauit. Cui cum prouinciæ rector, priſtinæ eius fugæ veniam ſub pactione promitteret, ſi ſe vel ſerò nefandis ſuperſtitionibus immiſcuiſſet, talibus in eum ſanctiſſimus martyr vocibus exilijt:

Archadius primo latitat.

Matth. 10.

S. Archadij egregia cõſtantia.

Quid

Quid (inquit) vaniſſime omnium iudicum? putaſne aut de lucis iſtius incongruis vſuris, aut de properæ mortis ſubitis damnis, familiam Dei poſſe terreri, cum ſciamus Apoſtolica fide eſſe perſpicuum, Mihi viuere Chriſtus eſt, & mori lucrum? Excogita quibus potes ſuppliciis tormenta grauiora, maioribus te furoris ſtimulis accende, cuiuſuis cruciatus exerce molem, nos à Deo non poteris ſeperare. Philip.1.

Statim igitur crudeliſſimus rector viperei veneni felle commotus, iubet noua & inuſitata animaduerſione pœnarũ nec vſuali in reos lege, carnificũ manus in martyris membra ſæuire, Viluerunt vngulæ, inutiles ictus viſi ſunt plumbatarũ, ſtetit cõtemptus eculeus, crebri fuſtium imbres, maiores pœnæ contemplatione neglecti ſunt. Atrociſſimi eius cruciatus.

Excogitatur nouum ſtupendumque ſupplicium, quo ſe in homine vincere crederet Deum. Iubet ſanctiſſimum martyrem furoris ſui conſcijs tradi; quibus nihil aliud imperat mandatorum, niſi vt non præpropero diſceſſu martyris, ſpiritus migraret ad cælum, Expectet inquit, mortem ſuam, per membra diſtentus proprij corporis laniationem viuum cadauer aſpiciat. Incidantur (ait) ab articulis manus, à cruribus pedes. O inſane hominum, fraudauit te furor tuus. Adhuc erat in victima Domini, quod poſſit offerre. Amputandam linguam neſciſti, quæ in colluctatione martyrij prior ſolet Domino confiteri. Ductus eſt tandem beatus Archadius, ad exoptatum iuſtis orationibus locum. Et intuens cælum, ſtetit Deo ſpectãte ſecurus. Parauerat extẽſa futuris ictib. colla, nudauerat gladijs venientibus iugulũ, putauerat ſe feralem iudicis amentiã citę mortis ſorte ſatiare, dum, ſubitò iubetur manus extẽdere Nota immanitatẽ ſæui iudicis.

ac ſuper ceſpitem nudus proiectus in faciem, pedum extrema nudare; Ecce inter ipſa ſupplicia vacare non ſinitur, ſed orationis inſtar per carnificis tormenta meditatur.

Erexerat ſecurim percuſſor inſanus, & ſignans oculis vulneribus lineā, ferales ictus aſſidua contemplatione vibrabat. Hæſerant confeſſionis ſuæ glutino, intrepidæ martyris manus, nec ſalientes digiti futuræ mortis exitio palpitabant. Tanta fuit in martyris deuotione Conſtantia, vt omni corpore paratus veniret ad gloriam. Mox itaque deuotum vulneribus corpus carnifex vidit, ſtatim cadentis ſecuris ictu neruorum connexa diſſoluit, & cunctas compage diſcuſſa iuncturas corporis rupit; exilierunt ſectæ manus, & redeunte in ſe venarum meatu, paululum ſtupore fugitiuo, rurſus in ſe riuos ſanguinis, ruens vnda cruoris effudit. De hinc poplitibus ſuriſque porrectis, à germana coniunctione naturæ, gladio ſæui latronis plantarum limes inciditur, & obſequio pedū corpus martyris viduatur.

Numerent martyria, qui poſſunt numerare ſupplicia; & in vno corpore quantum diabolus publicatus eſt furere, tantum cognoſcatur Dominus triumphaſſe. Sed durat inter hæc martyris ſpiritus, & morarum numeroſitate ſeruatus perſtat viuus parte corporis ſui iam ſepultus; remoratur in luce detentus, cuius membris, iam plenus eſt tumulus.

O dignus glorioſi exitus finis. Aſcenſurus altitudinem cœli, corporis ſui impedimenta præmittit, & exequias funeris ſui ipſe præcedit. Cui hæc eſt comparanda confeſſio? Machabæorū iungenda eſt numero. Eleazari eſt adæquanda propoſito, comparanda conſilio. Archadius beatiſſimus

2.Mach 7.
1.Mach.6

martyr

martyr adhuc demoratur in ſeculo, & iam martyr recitatur in cælo: Vt ſit nomen Domini benedictum, qui regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

PRAECLARVM CERTAMEN SS. MARtyrum Hermyli & Stratonici: ex eo quod Metaphraſtes ſcriptum reliquit. Conſummati putantur ſub Licinio, circa annum Domini 316. Conſtantini Imp. 11, quo atrociſsimam in Chriſtianos perſecutionem excitauit idem Licinius. Vide C. Bar. Tom. 3. An nal. Marty. Rom.

LICINIVS imperio potitus, miſerandâ ſceleratæ religionis ſuperſtitione conflictans, vt regnum fœliciter adminiſtraret, totis in eam rem viribus incumbebat, vt Chriſtianorum nomine ad internecionē deleto, dijs ſuis honorem omnem deferret. Hinc cùm multi Chriſtianorum odio acriter imflammati, gratiam Imperatoris captarent, omnes veræ religionis pietatisque cultores ad necem inquiſierunt. Quidam verò ſcelere antè alios inſignis, Hermylum orationis ſtudio intentum comprehendit, eumq; vinculis conſtrictum, ad Imperatorem pertraxit. Imperator ſublimi in tribunali reſidens, vt Hermylum alacri & confidenti animo gradum inferre vidit: Dic mihi, inquit, an te Chriſtianum eſſe confiteris? Imò verò, inquit Hermylus, non ſolùm Chriſtianum, ſed & peculiarem Chriſti ſeruum me profiteor; vtpotè qui ſacris initiatus, diaconus illius ſum. Imperator autem, ne parum vrbanus aut ingenioſus videretur: Ergò te (inquit) dijs diaconum, hoc eſt miniſtrum, exhibe. Martyr autem promptum eius reſponſum in riſum vertens; Videris, inquit, mihi, ô Imperator ſurdus; aut certè ſtultum

13. Ianuarij.

Hermylus comprehēditur.

Irridet tyrānum.

ſtultum agere. Dixi enim me Deo viuenti, qui humanis oculis cerni non poteſt, non autem lignis & lapidibus, è quibus dij tui humana induſtria fabricati ſunt, conſecratum eſſe. Non tulit Imperator dicendi libertatem; ſed ſtatim æneis quibuſdam ad inferendum ſupplicium inſtrumentis, ſacrum eius os contundi iuſſit. Quo martyr affectus ſupplicio, tantùm abfuit vt animum in pedes dimiſerit, quin animo vultuque elato ignauiam tyranno exprobrauit; vtpote qui ira victus, ſupplicium intuliſſet. Deindè maiori libertate vſus: Tu quidem mihi, inquit, plagas infers, ſed vide ne ſceleris furore induratus, in ſempiterna ſupplicia aliquando incidas. Certè puſilli & abiecti animi es, qui non ratione, ſed ſupplicio me vincere conaris.

Traditur in carcerem.

Conſolatur ab Angelo.

Imperator rubore ſuffuſus, martyrem in vincula detrudi iuſſit, & carceris ſqualore macerari; in quo totum triduum ita exegit, vt nunquam angeli conſolatione deſtitutus fuerit: ſed eius roboratus virtute, ad certamen cum tyranno ineundũ ſe parauit.

Tertio autem die fęliciter exacto, Licinius ſuo tribunali martyrem ſiſti iuſſit, & quid in deliberationem adduxiſſet, protinus quæſiuit; Cui martyr, pro eius, qui illum armauerat, dignitate reſpondens: Ego, inquit, meam tibi anteà ſententiã aperui, à qua vel latum vnguem recedere, ſcelus ſupplicio dignum æterno eſſe ſtatuo. Eſt enim mihi Deus in cælis, cui & me totum conſecraui, & & contra tyrannidis tuæ furorem certum auxiliũ expecto. Itane inquit Imperator, Deus tuus te de manibus meis eripiet? & ſtatim ſex miniſtros atroci vultu, crudelitatem ſpirantes, martyrẽ proſternere, virgisq; ſine intermiſſione cędere iuſſit. Martyr

Conſtantia eius.

Cæditur virgis.

tyr autem quaſi nihil ei cum carne commercij foret, placida atque tranquilla mente orationem faciebat, nihilq́ue aliud quàm inuictam à Deo conſtantiam ad extremum vitæ ſpiritum poſtulabat. Finita oratione, vox protinùs de cælo dilapſa Amen, Amen, inquit, Hermyle; poſt tres dies omni corporis moleſtia liberatus: ſempiternam cæleſtis vitæ coronam percipies. Hac voce miniſtri grauiſſimo timore in terram proſtrati, nè quidem oculos attollere auſi fuêre. Quin & Imperator ipſe ingenti oppreſſus formidine, quidnam ſibi vox illa vellet cogitabat, non tamen veritatis lucem cæca errorum caligine inuolutus perſpexit; ſed mox vbi nonnihil à repentino illo timore ſe refecit, martyrem in obſcurum & omni lucis ſolatio deſtitutum carcerem detruſit; vbi rurſus Angelica confirmatus viſitatione, tertium diem incredibili deſiderio expectabat. Sequenti die iterũ tribunali Imperatoris oblatus fuit; qui venienti ad ſe Hermylo: An adhuc, inquit, nobis opus erit tormentis, ad tantam cordis tui duritiem expugnandam? Nec te quicquam tenebræ, nec carceris ſqualores ad Dijs ſacrificandum mouere potuerunt? Et quomodo, inquit per contumeliam Imperator, tenebricoſus ille carcer placet? Martyr autem: Mihi quidem, inquit, tetrum illud & tenebricoſum domicilium magnam lucem conciliauit. Fac deinceps quod velis, & exequere ea quæ ſtatueris. His mentis furore exæſtuans Licinius, iuſſit eum reſupinatum, virgis figura triangulis, in ventre verberari. Erat hoc graue tormentum, & corporibus humanis minimè tolerandum. Anguli enim virgarum, non ſecùs ac quidam enſes, carnes dilacerabant. Sed athletæ virtus tunc vel maximè enituit. Nam vt tota mente in Chriſti pro nobis cruci-

Vox cælitus miſſa eum conſolatur.

Ab Angelo ſecundo cõfortatur.

Crudele martyris ſupplicium.

nobis crucifixi imagine fuit conuerſus, Domine, dicebat, ad adiuuandum me feſtina. Imperator autem tam egregiam athletæ pro pietate conſtantiã non ferens, ſuæque potentiæ eam exiſtimans eſſe contemptui, ventrem eius aquilarum vnguibus perfodi, eiuſque oculis propria inteſtina obijci iuſſit. Propter quę martyr exclamauit. Cor meum & caro mea exultauerunt in Deum viuum.

Pſalm. 83.

Stratonicus cuſtos carceris Chriſtianus.

His multò magis irritatus Imperator, rurſus eũ tenebricoſo carceri includi mandauit. Stratonicus autem, cui carceris cuſtodia demandata erat, & intimis animæ medullis Chriſtianam pietatem incluſam gerebat, cùm videret Hermylum tot tãtisque pro Chriſti nomine ſupplicijs affectum & vulneribus conciſum, contineri non potuit, quin dolore amici ſuperatus, fluẽta lachrymarum per vim profunderet. Quod cùm ex commilitonibus quidam attentiùs contemplaretur, ratus, id quod res erat, eũ cũ Chriſtiana pietate ſocietatem inijſſe, protinùs Imperatorem adijt, eumque de Chriſtiano nomine accuſauit. Imperator ſine mora hominem adduci iuſſit. Qui nihil cunctatus, incredibili alacritate accurrit, & voce libera vultuque intrepido, ſe vnum verum & æternum Deum, cuius infinita poteſtate omnia comprehenduntur, adorare confeſſus eſt. Ad hæc Imperator, virgis eũ crudeliſſimè cædi mandauit, donec ſpiritus anguſtijs interclusus deficeret. Martyr autem fixis amicum oculis intuens, vt ſibi à Chriſto conſtantiam impetraret, enixè rogabat; quam præclarè obtinuit, adeò vt Licinius eius ſuperatus fortitudine, ſtatim eum ſubmoueri iuſſerit, & in tetrum carcerem detrudi: ne grauiore, ex eius conſtantia, dedecore notaretur, Stratonicus verò à Chriſto iterum atq; iterum & peccatorum veniam ſupplex flagi-

Virgis cæditur.

A Chriſto flagitiorum veniam poſtulat.

flagitauit, & ne ſe in medio certaminis curſu deſereret, multis cum lachrymis poſtulauit. Cui protinus vox talis reddita fertur: Curſum conſummaſtis, fidem ſeruaſtis. De cætero repoſita eſt vobis corona iuſtitiæ, quam cras reddet vobis iuſtus iudex. 2.Timoth.4.

Mane facto, Hermylus Licinio oblatus, Velletne dijs ſacrificare quæſitus eſt. Cui martyr, eadem quæ prius: vre, inquit, ſeca, puni, & quicquid denique tuo inſederit animo, exequere. Ego enim nunquam corporis mortem, ſed animæ ſemper expaui. Imperator vehementiſſimo mentis furore exagitatus iuſſit eum in ligno ſuſpenſum virgis lacerari, & ſacras carnes crudeliſſimè ſecari. Sed cum nec hiſce quicquam tormentis martyr moueretur, & immiſſa cælitus conſolatione magis magiſque roboraretur, Imperator diuturni pertæſus certaminis, iuſſit, Hermylo Iſtro fluuio demerſo, Stratonicum ad carcerem reduci; vt quouis aſtu & fraude, perfidiæ nexibus implicaretur. Sed cùm ille ab amici complexu ſe auellendum negaret, ambo protinùs ad fluuium protracti ſunt: & vno pariter reti inuoluti, in profundum demerſi. Exceperunt hoc mortis genus martyres tanta alacritate & lætitia, vt liquidò appareret, nõ eos ad ſupplicium & mortem, ſed epulas cæleſtes properare. Tertio autem à ſacro fælicis conſummationis die, corpora à pijs quibuſdam viris & religione præſtantibus viſa, ſummo cum honore, & ſacris hymnis & cantibus in locum quendam, octodecim à ciuitate Singedone ſtadijs diſtantem, illata ſunt; ad laudem Domini noſtri Ieſu Chriſti, cui cum patre & ſpirituſancto, honor, gloria, & adoratio in ſecula ſeculorum, Amen.

Admiranda martyris fortitudo.

Merguntur in fluuium martyres.

Corpora eorum, cum hymnis & cantibus ſepeliuntur.

VITA

VITA S. HILARII PICTAVORVM Epiſcopi, ex ea quæ eſt apud R. P. Surium per Fortunatum Presbyterum, multis tamen ex Annal. Eccleſ. Cæſ. Baronij ritè ſuperadditis. Obijt Anno à partu virginco 369. Valentin. & Valentis Impp. 6. Damaſi Pontificis Romani 3.

Ex Tom. 3. & 4.

13. Ianuarij. Patria & genus eius.

HILARIVS Pictauienſis Antiſtes, Aquitaniæ regionis partibus oriundus, apud Gallicanas familias nobilitatis lampade non obſcurus, immò & animi generoſitate prę cæteris excellens, quaſi refulgens inter aſtra Lucifer proceſſit. Cuius à cunabulis tanta protinus eluxit virtus, vt minimè obſcurè, magnā ſibi Chriſti Eccleſia, ab eo, & opē & ſanctitatē promitteret. Et qdē ætate matura, cōiugem ſacro matrimonij vinculo ſibi copulauit, è qua filiā ſuſcepit, rei familiari & quæ mundi huius ſunt ita intentus, vt tamen venerabiles animos ſanctiorib' diſciplinis aſſiduò informaret, & Chriſti ſimul Eccleſiā cùm verbo tū exēplo, in Laicali propoſito, occulta quadā Pōtif. gratia erudiret. Nā cū cætera offēſionis pericula, tum Catholicæ religionis hoſtes diligenter vitabat, abhorrebatq; adeò vt ne ſalutatione quidē eos dignaretur. Fulgebat hæc tanta ſynceræ fidei puritas in omniū oculis, vt ipſi etiā ſacerdotes vitæ exemplū, ab eo ſumere cogerentur. Natura lenis & placidus, facundo ore, populū ad Catholicæ fidei puritatem, ſimulq; conſtantiam hortabat: & alios quidē infernaliū terrore ſuppliciorū à ſcelere deterrebat, alios verò regni cæleſtis promiſſione, ad altiora virtutum certamina inuitabat; oēs verò in commune ad Chriſti amorē ſuauiſſimo fidei fructu alliciebat. Hęc aliaq; clariſſima ſanè virtutum

Duxit vxorē.

Vitæ eius ſanctimonia in ſtatu coniugali. Auerſatur hæreticos.

exem-

exempla,non modò amabilem populo eum reddebant,ſed adeò ſimul ſpectabilem,vt communibus ſuffragijs ad Pontificiam dignitatem, volentē nolētemq; eueherent. Igitur vir ſanctiſſimus iam olim nutu diuino, myſterijs deputatus, ſacris eſt altaribus admotus. Qui Pontificali ornatus infulæ,mox ad Chriſti Eccleſiā,longè lateq; propagādam,& omni virtutum ſplendore ornandā, multò ardentius adiecit animum. Neq; enim circumiectas luſtrare Gallias contentus, exteras etiā nationes & regiones,doctrinæ meritorumque gratia percurrere, ac pullulantes perfidorum hominum opiniones,dictis factiſque opprimere.

Eligitur in Epiſcopum.

Vagabatur excitata Conſtantij Imperatoris tēpore Ariana perfidia,toxico flore multos alliciēs, & plurimos blando veneno miſerabiliter inficiens. Eam vir ſanctiſſimus timore nudus, fideique veſtitus feruore,vt opprimeret, per medias hæreticorum acies, hoſtiles in fremitus, ſeſe miſcere non dubitauit,poſtpoſitoque mortis periculo, ne religioni præiudicium fieret, acerrimè decertauit. Præcipui fidei hoſtes Valens & Vrſatius, Pſeudoepiſcopi,qui praua crudelitate Chriſti Eccleſiam turbare inſiſtebant, cum viri ſanctiſſimi eruditionem admiranda eloquentia pollentem vehementer formidarent, eamq; planè inſuperabilem intelligerent, apud Imperatorem omnibus modis inſtitère & impetrauère, vt eum exilio cōdemnaret. Itaque in Phrygiam Aſiæ regionem relegatus commigrauit,de ſuo quidem ſecurus exilio,at plurimum de Chriſti ſollicitus Eccleſia.

Acriter reſiſtit Arianis.

Valēs & Vrſatius Pſeudoepiſcopi Ariani inſidiantur Hilario.

Mittitur in exilium.

Cæterū cum toto orbe Arianæ hæreſis peruerſitas graſſaretur, Oriētales Epiſcopi,edicto Imp. apud Seleuciam Iſauriæ oppidum conuenerunt, vt diſſidentes de veritate fidei partes coniungerent, vel perti-

Synodus Seleuciana.

pertinaci contentione, in ſcelerato dogmate perſiſtentes à corpore Eccleſiæ ſegregarent. Adfuit pariter è Phrygia Hilarius, qui in Synodo magno fauore exceptus, ſingulari prudentiæ & pietatis ſignificatione, ſcelerata dogmata refutauit, hoſtibuſque ex animi ſententia oppreſſis, nouiſque decretis in ſcripta redactis, ipſe per ſe legatione apud Imperatorem functus eſt; ne qua ratione contra ſancta & inuiolata religionis dogmata, reſpiraret damnata perfidia.

Ibidem Arianam perfidiam expugnat.

Porrò longum nimis foret diſſerere, qualiter in Ariminenſi Synodo, fraus hæretica ſerpentino aſtu ſubrepſerit. Vndè graui dolore Chriſti Athleta perculſus, diabolicam perfidiam apud Ariminum ſubdolè præualuiſſe, ac indè ſimili prauitatis fuco, ad Orientales partes ſerpere, tribus libellis Imperatori oblatis, ſummis infimisq; precibus contendit, vt in eius conſpectu, diſputandi contra hæreticos daretur poteſtas. At Valens & Vrſatius, conſcientiæ reatu perterriti, ſollicitant Imperatoris animum iam magna ex parte captiuum, vt ipſum Dei virum ad Gallias redire compelleret; ſpecioſo prætextu, quòd ipſo præſente factioſos homines exurgere, nouiſque rebus ſtudere dicerent. Quo obtentu ad Gallias redire cõpulſus, exiſtimabat ſe grauiore quam antea exilio damnatum; quod diſceptationis termino non cõſecuto, perturbationem Eccleſiæ illic relinqueret. O beatum Pontificem qui in ſummo diſcrimine, inimico etiam ſibi iudice, adijt tribunal Imperij, ſine timore tormenti. Verè totis viſceribus diligebat Chriſti regnum, qui non formidabat in principatu Conſtantium. Nam qui, ſe aperto toties pro Domino ingerebat periculo, quid aliud quam martyrij palmam ſitiebat? Sed defuit percuſſor;

Ariani detrectant diſputationẽ cũ Hilario.

Hilarius mente ac deſiderio martyr.

cuſſor, diuino proculdubiò nutu, pro multorum correctione ſeruato. Nam totum penè mundum graui tetroque errore confuſum, factis ſæpè in Gallia Synodis, per virum ſanctum ad viam veritatis adductum, conſtans multorum eſt opinio.

Hæreſes, ſedulò, ei' ſolertia profligatæ.

Itaque viro ſanctò ad propria reuertenti, B. Martinus, æquè meritorum gratia clarus, qui ab eodem S. Hilario Exorciſta poſtea eſt conſtitutus, cognito aduentu eius, Romam feſtinanter occurrit. Quem præteriiſſe cognoſcens, ad vſque Gallias eſt proſecutus. Neque enim Martinus, qui adhuc Cathecumenus Chriſtum chlamyde ſua tectum videre meruit, illi deuotus occurreret, niſi per omnia myſteriis plenum in eo ſpiritum præuidiſſet. Porrò circa Gallinariam inſulam vt peruenit, vicinorum relatione, ingentia ibidem ſerpentium ſine numero volumina peruagari cognouit; quorum peſtilenti contagione, omnibus ad eam acceſſus intercludebatur. Quo audito vir ſanctus in Inſulam deſcendit, ſoloque adſpectu teterrimam illam peſtem in fugam conuertit. Fixoque dein in terram baculo, ne metam tranſilirent, occulta virtutis potentia inhibuit.

S. Martinus occurrit S. Hilario.

Profligat ſerpentes ex Inſula Gallinaria.

De exilio autem iam regreſſum, Pictaui incredibili fauore ac plauſu excepêre, eęque letitiæ voces ab omnibus datæ ſunt, vt cuncti ab exilio in patriam vna cum ipſo reſtituti putarentur. Non multos verò poſt dies accidit, vt infans labe adhuc primi parẽtis infectus vita defunctus eſt. Qui ingentem dolorem matri cum aſſiduis lachrymis & luctu coniunctum attulit. Cumque multò magis de animæ quam corporis vita ſollicita, miſerrimo infanti miſericordiam inueſtigaret, tandem de Hilarii ſanctitate & meritis confiſa, eius ſe pedibus prouolnit, exclamauitque: Martinus adhuc

Summo gaudio excipitur à ſuis vir ſanctus.

 inci-

incipiens Cathecumenum mortuum ſuſcitauit, Tu Pontifex redde quæſo filium, aut mihi, aut Baptiſmo. His lachrymis vir ſanctus ad pietatem commotus, in preces ſe proſtrauit, nec antè ab oratione ſurrexit quam inſpectante populo, defunctus ad vitam rediret.

Mortuum puerum ſuſcitat.

Porrò cum accepiſſet Valentinianum Imperatorem confecto tandem Alemannico bello Mediolanum ſe contuliſſe, atque reſcriptum quoddam pro Auxentio Ariano, Pſeudoepiſcopo Mediolanenſi, qui ſe Catholicum ſimulabat dediſſe, dolens Imperat. à Verſipelle inſidiatore deceptum eſſe, extortumque ab eo, ad ſuam hæreſim propagandam edictum colore pietatis maximè impium, ad illum profectus eſt, acturus coram aduerſus Auxentium. Indigno animo ferens propugnator fidei vigilantiſſimus vnũ hunc, in Occidente, tam nobili Eccleſiæ præſidere Epiſcopum Arianum, arteque ſua ceu præſtigijs quibuſdam fallentem oculos intuentium, atque inſtar Protei mutantem ſpecies, pro arbitrio interdum apparere Catholicum. Vt huiuſmodi itaque ludificationes ſolueret, atque detegeret impoſturas, vir ſanctus, magna fiducia de Catholico Imperatore ſuſcepta animatus, diuinoque munitus præſidio, Mediolanum conceſſit. Sed præualuit ſubdola perfidi hominis verſutia, ita vt ſacer Antiſtes, ab Imperatore & populo, Doli fraudiſque ignaris, Mediolano diſcedere iuſſus ſit.

Auxentius Arianus Pſeudoepiſcopus ſubdolus.

Hilarius opponit ſeſe Auxentio Pſeudoepiſcopo.

Nihil proficit.

Cæterùm vt ad eximias viri laudes reuertamur, quis prudentiam, ingenij copiam, ſummamque in dicendo eloquentiam pro dignitate explicare valeat? quæ tanta fuit, vt eum latinæ eloquentiæ Rhodanum ſanctus Hieronymus appellare non dubitauerit. Et quamquam non æquè cultus

Præconia S. Hilarij.

In proœm. Comm. Ep. ad Gal. li. 2.

cultus ac copioſus fuerit, illius tamē ſcripta, præcipua quadam ſynceræ fidei puritate præ cæteris omnibus nituēre, nitentque. Adeò vt idem Hieronymus eadem vehementer commendet cùm ait; Athanaſij Epiſtolas & Hilarij libros inoffenſo decurrat pede, illorum delectetur ingenijs, in quorum libris pietas fidei non vacillat, cæteros ſic legat, vt magis iudicet quàm ſequatur. Cùm porrò diuinæ tantùm ſit ſcripturæ, nihil habere erroris quod corrigatur: nec ipſe Hilarius nœuis caruit. Quanta verò modeſtia cum quid apud eius ſcripta emendatione dignum Patres inuenerint, id præſtiterint, idem ſanctus Hieronymus ſit exemplo, qui hæc de eo, errorem alterius ſequente ait. Quid igitur faciam? Tantum virum & temporibus ſuis diſertiſſimum reprehendere non audeo, qui & confeſſionis ſuæ merito, & vitæ induſtria, & eloquentiæ claritate, vbicunque Romanum nomen eſt, prædicatur; niſi, quod non eius culpæ aſſcribendum eſt, qui Hebræi ſermonis ignarus fuit. &cæt. Et Claudianus Mamertus de eodem: Sed quoniam, inquit, Beatus Hilarius opinionis huiuſcè vitium, virtute confeſſionis aboleuit, ſic ſuſtinet reprehenſionis ſtylum, quod non patitur detrimenta meritorum. Verùm non latinis tantùm, ſed & Græcis ſanctus Hilarius extitit admirandus; vt Sozomeni teſtimonio comprobatur; qui ait. Apud Italos & illius partis incolas, propter ſingularem patrij ſermonis & eloquentiæ præſtantiam, magna eum in laude fuiſſe: Eius verò de fide libros, etiā ab ijs qui contrariam tuebantur fidei Catholicæ opinionem, admodum commendatos fuiſſe. Cæterùm cùm virtutum omnium fuerit vnum quoddam exemplar, manſuetudine tamen potiſſimum

Epiſtola 6. ad Lætam.

Notat eos Claudian' Mamertus Epiſcopus Viennenſis in Cōment. de ſtatu animæ lib. 2.

Lib. 3. c. 14.

Lib.1.c.31. enituiſſe tradit Ruffinus. Quod autem ſubdoli ac cæcutientes recentiorum hæreticorum hiſtorici delirantes, huic viro ſanctiſſimo pergraues impingant errores, nempè cum ſchiſmate Anabaptiſmum, profectò declarant ſe rerum geſtarū prorſus ignaros, dum nominum occaſione errore lapſi, exiſtimant, eundem eſſe Hilarium Epiſcopum Pictauienſem, cum Hilario illo Diacono, cuius eſt mentio apud S. Hieronymum in commēt. aduerſus Luciferianos. Sed alij quidā errore eundē hunc Antiſtitē, cum Arelatenſi conflârunt, actaque eorum confuderunt. Quare ſi quis velit clarius eum intueri ac cognoſcere, eius exilia memoret, merita reſpiciat, ſcripta inſigni eruditione, & diuino referta ſpiritu euoluat, dicta perpendat, ſignaque percenſeat.

Calumnia Centuriatorum in S. Hilarium refutatur.

Item alij errore lapſi in Hilario.

Quamdiu enim ſuperſtes fuit in hoc ſæculo, aut ſcripſit Eccleſiæ fidei documenta, aut pugnando hæretica calcauit crimina, aut petenti tribuit miraculorum ſuffragia, quæ in hodiernum vſque diem efficaciter perſeuerant, præſtante Domino noſtro Ieſu Chriſto, qui eſt benedictus in ſecula.

Claret miraculis poſt obitum.

PRAECLARVM CERTAMEN S. POTITI Martyris, ex antiquiſſimo M. S. Codice, fide digno erutum. Quod quidem inuicto exegit animo in Sardinia, Anno Domini 154. Antonini Pij Imp. 15. Higinij verò Pontificis Romani 1.

Vide C. Bar. Tom. 2. Annal & Not. Mart. Rom.

13. Ianuarij.

SANCTVS Potitus patre idololatra genitus, tam eximia à teneris annis fuit gratia ditatus, vt etiam puerulus idolorum vanitatem reſpueret: nulliſque vel blanditijs vel minis ad impietatis communionē induci poſſet. Qua eius virtu-

virtute (quam admirari potiùs debuiſſet) animique conſtantia exagitatus Pater, omni humano deſtitutum ſolatio, in tetrum compegit carcerem, triſtiſſimum illi, ni dijs ſacrificaret, Antonini Imperatoris edictum proponens. Potitus verò nè tantillum quidem edicti ſeueritate à conſtantia motus, ſed inſuper oratione grauitatis & prudentiæ plena, patrem à vano Deorum cultu, ad incorruptam veri Dei fidem traduxit. Referunt litterarum monumenta, Potitum conuerſo parente, lucida quadam nube adumbratum, è conſpectu omnium ſubitò Hieroſolymam translatum fuiſſe: eodemque momento dæmonem adſtitiſſe in angelum lucis transformatum, qui ad inſtructam opiparè menſam eum inuitabat. Seruus verò Dei inimici fraudes præſagiens. Eia, age, inquit, debitas antè omnia Chriſto laudes decantemus; qua voce perculſus dæmon, priore lucis ſplendore amiſſo, horribiles tauri mugitus edens, euanuit.

Patrem ad Chriſti fidē inducit.

Diabolus ei inſidias ſtruit.

Sanctus autem ciuitatem Valerianam ingreſſus, Quiriacam Agathonis Senatoris vxorem, horribili lepræ morbo percuſſam, Ieſu Chriſti inuocato nomine ſanauit. Quo illa beneficio, plebs verò miraculo, mota, ad Chriſti cõfeſſionē acceſſit.

Lepræ morbum curat, inuocato Chriſti nomine.

Tunc Diabolus Antonini Imperatoris filiam miſerè diſcerpens, non ſe ab eius ore receſſurum clamabat, niſi S. Potitus veniret. Confeſtim igitur miſſus ab Imperatore, Gelaſius Præſes, ad comprehendendum Potitum, in monte feris multis vallatum offendit. Expauit Præſes primò, vinctum tamen ad Imperatorem adduxit. Imperator verò filiam ſuam & ſanandam offerens, ſe crediturum in Deum affirmabat, ſi ſanitatem conſequeretur. Potitus autem haud ignarus ſubdoli ſermonis Imperatoris: Quanquam ſciam, inquit, perfidiam

tuam nullo miraculo expugnandam, tempus tamen poſtulat, vt circumſtans populus, Chriſti magnalia videat. Quo dicto, præcepit dæmoni, in Chriſti Ieſu nomine, vt puellam deſereret. Ceſſit ille Chriſti virtuti, à Potito impulſus; & populus ſublato ad cælum clamore, Chriſti diuinitatem extulit. At Antoninus, totus dæmonum amore ac cultu cæcus, populum compeſcens: Deorum, inquit, hæc eſt virtus, quibus & honos, & ſacrificium, & gratiarum actio eapropter debetur. Politum verò, dictis pariter ac factis eam impietatem execrantem, fuſtibus cædi, centumq; viginti libris pondo ferri oneratum, in carcerem detrudi præcepit. At angelica fotus conſolatione, conſtitit animoq;, perpetuæ orationi intentus, cuius virtute, ferrũ ipſum, inſtar ceræ, antè pedes eius defluxiſſe ſcribitur. Vndè plenus indignationis Imperat. eductum è carcere in eculeo leuari, ac feris, extremè tortum, obijci mandauit. Sed feræ feritatis oblitę, ad eius ſe pedes proſtrauerunt. Incanduit animo tunc ſceleſtus, clamitans, vt membratim conciſus, canibus obijceretur. Imperio prompti carnifices, cultros quidem expedierunt, ſed Dei virtute à Potito repulſi in ſe mutuò verbis pariter & cultris exarſerunt. Tunc Potitus, Imperatori pia mente inſultans: Quouſq;, inquit, aduerſus Dei potentiam miſer luctaberis? Populus autem martyris cõſtantia motus, repetito clamore, magnum Deũ Chriſtianorum ingeminabat. Tyrannus verò de ſupplicio ad ſupplicium confugiens, madefactũ oleo in ſartagine fricari: frixumq; feruentis plumbi liquore perfundi iuſſit. Hæc autem non dolorẽ, ſed ſummam ei conſolationem præſtabant: Imperatori verò tantum animi cruciatum, vt à Potito doloris ſui remedium poſtularet. Cui Potitus reſpon-

Antonini Imperat. filiam à dæmone liberat.

Antoninus carcere dãnat.

Miraculum.

Varijs tormentis afficitur.

Digitized by Google

ſpondit, ſe cunctis eum doloribus ilicò ſoluturũ, ſi modò Agnem filiam ſuam accedere pateretur. Illo præ dolore annuente, venit virguncula baptiſmatis gratiam flagitans. Quam vt Potitus gaudens impartiuit, virginemque multis hortamentis ad ſpiritalem luctam roborauit, Imperator nouo furore in martyrem irruens, lingua priuari, priuatumq; in, loco Milianus dicto, capite truncari iuſſit. Tenent monumenta, martyrem lingua ſpoliatum, ad extremum vitæ ſpiritum, clariſſima voce, in Dei confeſſione & laude perſtitiſſe.

Filia Antonini à Potito baptizatur.

Capite truncatur Potit⁹.

VITA S. FELICIS NOLANI, CONfeſſoris, quam S. Paulinus, eiuſdem ciuitatis epiſcopus, carmine ſcripſit. Ex quo, Venerabilis Beda, ſoluta oratione eiuſdem acta ac miracula deſcripſit; quæ extant apud Surium.

Vide Cæſ. Baro. in Notat. marty. Rom.

FELIX, Nola Campaniæ oriundus, parẽtem habuit natione Syrum, nomine Hermiam, qui ex Oriente Nolam commigrans, fixa ibidem ſede, vitam ſpectata probitate exegit. Præter Felicem verò, fuit ei & alius filius, eiuſdem cum patre nominis, ſagaci ingenio & honorum diuitiarumque ad modum cupido. Cuius à moribus Felix vehementer abhorrens, ampliſſimas opes ſpernere, honores contemnere, ſui contemptu gaudere, paupertatis amore & frequenti orationis ſtudio maximè delectari. Hinc diuino cultui conſecratus, Lectoris primùm & Exorciſtæ officium tanta virtutis opinione adminiſtrare, vt ad ſacerdotij dignitatem euectus fuerit. Ea tempeſtate virtus Eccleſiæ graui perſecutionis tempeſtate exer-

14. Ianuarij. Patria & parentes.

Fit Presbyter.

Perſecutio in eccleſiã.

exercebatur; quòd columnæ & capita fidei, ad vincula & necem ferè inquirebantur. Cumque

Maximus Nolæ Epiſcopus.

Nolam vſque populabunda tyrannis vagaretur, vt illius vrbis antiſtitem, nomine Maximum, pietate, doctrina & ætate venerabilem abſorberet, eo non inuento, S. Felicem ad gregis cuſto-

Felix comprehẽditur & carceri mãcipatur.

diam ab epiſcopo relictum, furibunda inuaſit. Et primùm quidem conſtantia illius blanditijs tentata, indè minis. Sed vtriuſque contemptorem, victoremque, ſcelerati, in tenebricoſum truſère carcerem, graui vinculorum pondere oneratum. & ne qua ſtrenuo bellatori requies daretur, ſtratis in pauimento teſtarum fragmentis, neruis pedes arctauerunt.

Maximi epiſcopi afflictio.

Porrò antiſtes in montium latibulis pro ſuorum ſalute in oratiõe & lachrymis peruigil, tam dira fame ac frigore cruciabatur, vt mortem maximi beneficij loco inuocaret. Perſtabat nihilominùs in tribulationibus inuictus, quem pro ſua bonitate miſericors non deſpexit. Nam nocte

S. Felix angeli miniſterio è carcere liberatur.

concubia, angelus Domini mirabili luce coruſcans, Felici in carcere apparens, vincula excuſſit: liberumque vna ſecum abire iuſſum, ad fouendum antiſtitem in deſertum dimiſit. Felix miraculi magnitudine & beneficio alacrior, perrexit ocyus, peragranſque, viarum incertus, varia ac vaſta eremi loca, tandèm virum ſanctum morti affinem inuenit. Gelida membra & longa inedia

B. Maximũ morti propinquãtem fouet in deſerto S. Felix.

exhauſta ſupremũ ęgrè trahebant ſpiritũ, cùm Felix crebrò oris ſui anhelitu, abditũ calorem ſuſcitare conatur. Cumque fruſtra in re deplorata laboraret, quod reliquum erat, ad cœleſtem confugit opem: atq; preces inter & lachrymas, dependentem in ſentibus vidit vuam, cuius ſuccu ſalutari moribundi fauces refrigeratæ fuère.

Sub-

Sublatum dein ſuis humeris Felix languentem domum portauit, nec minori induſtria à graſſantium furore infidelium, quam ab aduerſa valetudine præſeruauit. Reddita verò Eccleſiæ tranquillitate B. antiſtes è latebris prodiens, proſtratos adhuc timore ſuorum animos, verbo exhortationis erexit, ſolidauitque contra tempeſtatem imminentẽ, Nec enim procella perſecutionis ita deferbuerat vt non paulò pòſt multò grauius exexurgeret. Quærebatur ad necem Felix nota virtute ac fide ſacerdos, qui eò forte momento plebi cõcionabatur. Igitur concionantem ſtrictis certatim petunt mucronibus; ſed propinquãtes denſa cælitus inuoluit caligo: prorſus vt notũ anteà, minimè agnoſcerent. Vndè furore & amentia ebrij Felicem inclamant, ipſumq; Felicem infelices de Felice interrogant; Felix verò ſe neſcire Felicem, haud ineptè reſpondit, nemo enim ſeipſum faciẽ nouit. Illi verò vagabundi, obuios quoſq; de Felice percunctabantur; quibus cum vnus diceret, ſe rectà eos ad hominem perducturum, concito gradu præeuntem Felicem eſt inſecutus, ſed minimè cõſecutus. Felix enim in locum quendã vetuſtate collapſum, & muri tantum ſemiruti fragmine ſeptum ſeceſſit. Antè verò quam ſcelerati latrones appropinquarent, fortè aranea in ipſo limine confeſtim telas ſuas contexuit: expanſoque reti, latrunculos eam in mentem impulit, vt crederent hominem eò minimè penetraſſe, vbi tam ſecurè araneæ agerent. Itaq; preſſo gradu, inductorẽ ſuũ, à quo ſe deluſos exiſtimabant vindictæ cupiditate exarſerũt. Ita B. Felix muro aranearũ cõtra hoſtiles impetus fuit defenſus. Vndè pulchrè ac verè cecinit S. Paulinus. Cui Chriſtus adeſt, aranea murus fiet; Cui verò abeſt, murus aranea fiet.

Recrudeſcit perſecutio.

Seruatur diuinitus à nece Felix.

Dictum S. Paulini.

Hoſtibus igitur hac Dei prouidẽtia deluſis vir ſanctus ſeceſſit in locum inter ipſa ædificiorum tecta lecretiorem; vbi ſolitarius toto ſemeſtri cũ Deo egit;q̃ miro etiã & inuſitato cũ modo pauit. Nã matrona quædã raræ pietatis,toto illo tẽpore ignara cibos ei miniſtrauit, facta .n. in exceſſu mentis ad Cõfeſſoris habitaculũ excurrebat,& alimẽta deponebat, quib.ſecurè vir diuinus veſcebatur. Vet⁹ ciſterna potũ p̃bebat.Expleto aũt hoc temporis curriculo, cęleſti monitus oraculo, in publicũ prodijt, ꝓſtratã multorũ fidẽ ſæuitia tẽpeſtatis,verbo & exẽplo erecturus.Demortuo interim antiſtiti,plebs vniuerſa Felicẽ in dignitate ſuccedere voluit.Concurrebãt in eũ vota omniũ; ſed ipſe culmẽ dignitatis ſubterfugiẽs,honorẽ ad Quintũ detulit: ſibi onus docẽdi reſeruauit.Ardebat.n.miro ſanè cũ humilitatis, tũ pauꝑtatis ſtudio,ita vt paternã hęreditatẽ ſanè opulentã perſecutionis tẽpore ad iniquos hęredes translatã nũquã recuperare, immò ne ad mentẽ quidẽ admittere voluerit. Affines enim & amicos importunis monitis ac precib.inſtantes,atque vrgentes,ne tã locupletem hęreditatem,eamque paternam contemneret,reſpondiſſe fertur.

Viuit Solitarius toto Semeſtri S. Felix.

Paſcitur mirabiliter.

Petitur in Epiſcopũ. ſed recuſat.

Cõtemptus diuitiarum.

Abſit vt res terrenas, quas cæleſtium bonorum contemplatione ſemel contempſi,quaſi hæc minus ſufficiant,vlla ratione repoſcam: quin potius pauper ſpiritu ſequar IESVM, quò opulentiùs regni cælorum dona percipiam; nec diffidendum, quin ille, qui me & vinculis, tenebriſque diri carceris eripuit, & ab hominibus ſecretum tanto tempore pauit, etiam cætero vitæ ſpatio, iactantem in eum cogitatum ſuum enutriet. Hoc animo beatus Confeſſor abundè in Chriſto dites,tria tantum iugera ruris modici, eaque conducta

Amator voluntariæ paupertatis.

Digitized by Google

ducta hortulumque vnum proprij iuris, vnde viueret habuit. Sed & vtraq;, ne vno quidem famumulo adiutus, propria manu coluit; fructum autem ſuæ meſſis adultum cum pauperibus ſemper communicauit. Eandem autem & in habitu parſimoniam vir beatiſſimus ſectabatur, ita vt ſimplici tantum veſtimento, & quod nunquam vel ſibi ſufficeret, eſſet contẽtus; ſi quid veròupereſſet, pauperibus erogabat; & ſi forte aliundè contingeret, vt geminum haberet veſtimentum, mox nudum meliore refouebat.

Veſtitus eius

Tali ergo pietate vir, & nomine & merito Felix, plenus dierum & bonorum operum defunctus eſt, & ad æternã gloriam angelorum miniſterio translatus; cuius eximia ſanctitas, tot tantiſq; miraculorum ſignis atque prodigijs toti mundo enotuit, vt ea nemo quantiſuis eloquẽtiæ viribus pollens, pro dignitate vel minima explicare poſſet. Erat ibi quidam ruſticus pauper rebus, ſed fide integer; qui anguſtam pauperiem duorum ſolummodo boum poſſeſſione ſuſtentabat; quos cum multa inops cura deligeret atque ſeruaret: quadã nocte furto ablatos perdidit. At manè facto cùm miſeriam ſuam intellexiſſet, & ab omni ſpe inuentionis deiectus eſſet, rapido curſu Eccleſiam ſancti Felicis petijt, ibidemque ante fores ſacræ domus proſtratus fixo in terrã vultu, Felicem vt ſibi boues perditos redderet, obſecrauit, teſtatus multis cum lachrymis, ſe inde, niſi boues reciperet, non receſſurum. Quod cum toto die, voce quidem ruſtica, ſed mente fideliſſima feciſſet, ſuperueniente veſpera, ſacris propulſatus ab ædibus, totamque noctem continuis in lamentis duxit peruigilem. Cumque hoc modo, nocte concubia, excitante ſe ſuo dolore ac paupertate per-

Miraculũ poſt obitum illius.

Digitized by Google

peruigil iaceret, contigit (dictu mirum) boues ſubitò ad eius oſtium venire, reditumque vehementi & importuno pulſu ſignificare. At ille timore correptus, nõ iam boues ſuos, ſed fures rurſus adeſſe credens, fores reſerare pertimuit: donec illi mugitu ſuo ſe eſſe demonſtrarent. Tunc homo incredibili gaudio exiliens accurrit, receptiſque bobus, primo mane redditori ſuo debitas rependere gratias feſtinauit; aſſumptiſque ſecum bobus ad eccleſiam S. Felicis, omnibus illo iter facientibus, beneficia quæ à ſancto perceperat, lętabundus narrauit. Et quia aſſiduo ploratu oculorum aciem non minimum læſerat, huius quoq; detrimenti ſolatium à beato Felice quærens accepit, ſicque duplici cæleſtis gratiæ munere affectus domum rediјt.

Vix credi poteſt (ſuperat enim humanum captum) quot Deus per S. Felicem ſit miracula operatus; adeo enim increbuit fama virtutum eius, vt ab extremis orbis finibus ad ſacrum eius ſepulchrum fideles ſupplices aduentarent. Obſtupuit hoc ipſum ſanctus Auguſtinus Epiſtola 137. qui & de eodem agit lib. de cura agenda pro mortuis cap. 16. Itemque ſanctus Damaſus in carmine quod de eo ſcripſit, vota perſoluens hæc inter cætera.

Qui ad te ſolicitè venientibus omnia præſtas,
Nec quenquam pateris triſtem repedare viatem,
Te duce ſeruatus, mortis quòd vincula rupi.

Erat & Romæ celebris ſolennitas S. Felicis Confeſſoris, in cuius die natali in eius Baſilica S. Gregorius Papa habuit homiliam 13. in Euangelia. Scribit etiam de eo Gregorius Turonenſis lib. de gloria mart. cap. 104.

MARTY-

MARTYRIVM SS. TRIGINTA ET octo Monachorum in monte Sina; itemq́ue quadraginta & trium, in Raithi regione; à S. Nilo abbate conſcripta. Qui crudeliter à graſſantibus Barbaris & Saracenis trucidati ſunt Anno Anaſtaſij Imp. 9. qui fuit Chriſti Saluatoris 499.

Vide Cæſ. Baro in Notat. marty. Rom. & Tom. 6. Ann.

FERA & barbara planè gens, omniumque diſciplinarum expers, eam incolit ſolitudinem, quæ ab Arabia ad Aegyptum vſque rubro mari & Iordane, hinc inde terminis diſtenditur. Solo gladio victum ſibi quæritans, vitam cõtra inopiam tutatur. Nam aut venatu; aut ſcelerata manu prædas ingentes agit. Si verò in his nouercãtem vident fortunam, quod proximum eſt, immanis voracitatis hominis, camelos ſuos mactant in cibos, quorum carnes tepido igne excoctas, ita vt ſola durities dentibus cedat, canum inſtar, deuorant. Ignara veræ pietatis & diuini cultus, aſtro matutino cæleſtes honores deferunt: eique orięti, ſpoliorũ optima quæq; in ſacrificium litant, Sed puerorũ ætate & forma præſtãtium ſacrificia præcipua; quos nullis flectẽdi lachrymis vel precibus immani crudelitate immolant. Puerorum autem inopiam, camelus albo colore & robore cęteris præſtantiore ſupplet, quem humi ſtratum flexo poplite trina vice circũedunt, cum diſſono modulamine cantici cuiuſdã in laudem aſtri matutini compoſiti, quod primarius ætate honorabilior, diſtincta voce præit. Tertia verò circuitione facta, cum extrema hymni parte diſtricto enſe camelum ſauciat, & fluentem ex vulnere ſanguinem magno ſtudio guſtat. Tum reliqui gladijs furibundi accurrunt, & alij quidem partem

14. Ianuarij.

Barbara & immanis gens.

Solem pro Deo colũt.

rum conſenſione, die quadam diuinas laudes in Eccleſia celebrandæ, gens illa, quam diximus, fortè adueni t, prædandi auiditate furibunda. Et primò quidem inſatiabilem, profundumque ventrem ſemper eſitando cibis diſtendit; indè eductos ex eccleſia ſanctos miro ordine ad necem ordinauit. Qui ſacris præerat, & cæteris, cum ætate, tum moribus venerabilior, apparebat, iuſſus ceruicem extẽdere, vultu intrepido ac hilari paruit: mortẽ magni beneficij loco excepturus. Sed cum duo latrones animi cauſa, prô ſcelus, enſes vibrarent, ſeſeq; vel maximè innocentis ſanguinis fuſione oblectare cuperent, vnus poſt alium acinacis ſui bonitatem in ſacro ſancti iſtius corpore expertus eſt. Et primus quidem enſem capulo tenus integrum immiſit: alter humerum ad mamillam vſque diſcidit.

Barbari monachos ſanctos inuadunt.

Sacerdos immanitei ab iis trucidatur.

Sanctus verò conſtanti animo occumbens, pro ſola ſui corporis nuditate ingemiſcebat; quam mox eximius quidam ſplendor oculos aſtantium perſtringens texit.

Poſt illum, alium quendam & ætate & virtute prouectum adduxêre, cui vnus è Barbaris, vt fructus in terram effuſos colligeret, imperauit. Qui mira alacritate, vt grato obſequio, impendens mortis periculum declinaret, paruit. Sed nihil hoc flectere potuit Barbarã immanitatem. Nam alius quidam clàm enſem ſtrinxit, eumque magnis viribus in thoracem ab hepate vibrauit; ita vt protinus anima corporeis vinculis ſoluta, ad beatorũ gloriã læta mente migraret, Tunc Barbabari reliquos, incertũ qua ratione abigerũt, eiſq; manu, vt ſe fuga proriperẽt annuêre. Ego autẽ qui vnico cum filio ſanctorũ Patrũ veſtigiis inſiſtens eremum

Alium quendam occidunt.

Digitized by Google

eremum colebam, oculos nunc in hanc, nunc verò in illam partem conijciens, dubius eram animi, velletmne mihi turpi fuga ſalutem, quæ ad horam eſt, quærere: an verò cum alijs in præclaro certamine vitam profundere. Tandem tacito oculorum nutu filij mei, quem mecum in ſolitudine & virtutum omnium exercitatione comitem aſſumpſeram, ſemel atque iterum, vt me celeri fuga eriperem, monitus, parui: & neſcio quomodo ad montis cacumen perueni. Captiuitas enim filij mei diſcruciabat animum, & rurſus caput obiectare periculis impellebat. Sors inſuper eorum, qui præclara morte victoria potiti erant, ad ſimile virtutis certamen ſubeundum vehementer accendebat. Intereà Barbari plurimis crudeliter interfectis, & vniuerſa penè ſolitudine populata, cœptum carpebant iter, nobiſq; liberum ad montem, in quo occiſorum corpora proſtrata iacebāt acceſſum præbuerunt. Tunc nos alios quidem ad internecionem deletos, ſanctum autem Theodulum ſpirantem adhuc inuenimus. Qui moribundis nos oculis intuens, ſuprema hac voce conſolabatur; O fratres, ô ſerui ſummi Dei, nihil vos hic caſus conturbet, nec de mentis conſtātia deijciat. Nolite puſillo & abiecto animo furorem eorum, qui nos his præmijs afficiunt, extimeſcere. An ignoratis, hæc omnia ad maiorem gloriæ coronam à Deo nobis obuenire? Hæc dicens oſculo præſentes ſalutauit, & beatam animam creatori tradidit. Nos autem multis lachrymis funus proſecuti, cū cæteris terræ mandauimus. Horum nomina, qui hoc certamine defuncti fuêre, ſunt Paulus & Ioannes, & qui beatam inter noſtras manus animā efflauit, Theodulus presbyter.

Nilus fugit. *Theoduli moribundi adhortatio.* *Theodulus presbyter moritur.*

Intereà dum funus mœſti curaremus, quidam

è ca-

è caſtris, anhelo adhuc ſpiritu, & animo nimio terrore correpto, ad nos peruolauit, rogatusque quomodo effugiſſet: Me, aiebát, & tuum filium, in cœna loquentes, denunciabant forè, vt diluculo aſtro ſacrificarent, Egò autem in tenebris, cùm omnes nimia ebrietate ſepultos vidiſſem, humi primùm reptans ex eorum me conſpectu proripui; deinde à caſtris parum remotus, incredibili curſus celeritate ad hunc ſcopum contendi. Meis aũt oculis adhuc ingens metus crudelitatis Barbarorum inſidet, ſcelerataque eorum facta penè in ſtuporem me adducunt. Vidi enim his oculis, vidi inquam eos homines membratim diſcerpere. Vidi tantam in moribus truculentiam, tantam in ingenio fraudem; vt vel ad ſolam memoriam totò corpore contremiſcam. Duos ephebos iuuenes, longa captiuitate miſeros, aduocabant, eiſque vltrò certam libertatis ſpem oſtendere videbantur. Animos igitur eorum cupiditate accendebant, ſeſeque vt ad iter accingerent, hortabantur. Et ne aliorum ſcelere circumueniri poſſent; comites, qui eos in tutum deducerent (prô ſcelus) adhibebant. Iuuenes igitur incredibili gaudio, propter inſperatam ſalutis ſpem, elati, iter faciebãt; cumque iam pedem omnem extra periculum habere videbantur, ſcelerati comites ſtrictis gladijs mortis metum crudeliter intentâre, & filium in conſpectu patris mactâre, atque concidere, præcedéſque omne gaudium cumulato ſupplicio fœdare. His ſpectaculis gens fera & Barbara à curis grauioribus laxabat animum. His oculos magna voluptate paſcebat.

Quidam effugit Barbarorum manus.

Nota Barbaricam ferocitatem.

Fraus Barbarorum.

Quin etiam pueros à primis annis, hac feritate, tanquam diſciplinis optimis imbuunt. Cum quodam tempore in cœna epulis ſuo more in-

Diſciplina Barbarorum qua teneros ſuorũ animos imbuunt.

Digitized by Google

ſtructis accumberent, iuuenem quendam è captiuorum numero aduocârunt, eumque benignis verbis ad pocula inuitarunt, & patri, cuius filium alterum paulò ante mactauerant, vt filio præbibat imperarunt. Ille autem, quamuis faucibus, mortis metu, pænè interclusis, potum exhauſit, ne crudeles mentes ad cædem prouocare videretur. Hauſto autem potu, protinùs iuuenis quidam ad primum crudelitatis ſuæ facinus exercendũ miſſus eſt. Et quidem ne naturæ inſtinctu ad miſericordiam aliquam flecteretur, manusque labaſcerent, Bacchico primùm furore ſe ingurgitauit; deindè vtraque manu gladium vibrans, caput amputare niſus eſt, ſed cùm oſſium durities vim ictûs frangeret, lateri capulo tenus abdidit enſem. Tunc, quaſi re ex animi ſententia geſta exiliens, manuq; in aëra enſem quatiens, magno riſu, quã ex actione hauſerat voluptatem, indicauit.

Crudeliſſima pueri cædes.

His epulis rebusque ludicris ſatiati, ad alios montes cõtenderunt, & per loca aſpera & difficilia, tandèm ad fontem quẽdam aquis dulciſſimis & ſaluberrimis ſcaturientem deuenêre. Harum igitur dulcedine & loci etiam amœnitate capti, ſe rurſus ad epulas & choros celebrandos componere. Cumque ſaltantes ſuis fontem illum laudibus celebrarent, vident in latere montis paruũ quoddam domunculæ veſtigium; quò vno impetu curſum dirigentes, virum quendam ſpecie & habitu venerandum reperiunt. Hunc magnis omnes clamoribus circumſiſtentes, vultu animoque intrepidum ad petram quandã protraxerunt; ibidemque ſua voce pœana decantantes, quia inermes aduolârant, lapidibus obruerunt. Indè autem parum digreſſi, alterum quendam macie & pallore confectum, qui primo aſpectu aperta abſtinen-

Venerãdus Eremita lapidibus obruitur.

Item alius.

nentiæ & ſanctitatis veſtigia præ ſe ferebat, ſimili immanitate interfecerunt.

Non multùm proceſſerant, cùm locus quidam herbarum & arborum viriditate amœnus eos inuitauit; ad quem, celeritate qua potuerunt maxima, cõtendentes, in adoleſcentẽ quendã pręclaris admodũ virtutibus, & eximia animi magnitudine prędítũ inciderunt. Is cùm in perangusto ſpelũcæ oſtio latitaret, nec foras egredi voluit; nec vt ſeruaret vitam ſuam, (hoc enim polliciti erant) latentia quædam in ſolitudine monaſteria oſtendere. Quid, inquit, adeonè puſillo & abiecto animo me eſſe creditis, vt omnis præcedentis vitæ labores breuiſſimæ huius vitæ amore cõtaminare velim? Aut mortem, ita me horrêre exiſtimatis, vt eius metu ſanctos fraterno amore mihi coniunctos veſtræ crudelitati prodam? Quare cum plane vobis denegetur id quod ſperatis ne cunctemini, quæ vultis facere. Ego autem ſpeluncæ meæ oſtium non egrediar, nè me aliquando nudum ſubſannẽtis. Neque enim ipſe vnquam corporis mei nuditatem conſpexi. Intus moriar, vt hæc cauea quæ virtutis ſudores accepit, mihi ſepulcrum ſit. Hac dicendi libertate, Barbari in furorem verſi, certatim in eum impetum dederunt, tantiſq; vulneribus conciderunt, vt nulla omninò corporis pars gladijs eorum fœdanda reſtaret.

Adoleſcẽtis eremitæ inſignis cõſtantia.

Inſignis pudicitia.

Trucidatur.

Poſt eum, tres alios in ſolitudine obuios habuerunt, in quos cædẽ adhuc ſpirantes ſcelerati, ſumma crudelitate inuecti ſunt; vt acri vindicta, eam, quam à præcedente martyre acceperant verborum iniuriam, lenirent. Tenebant adhuc enſes calido & exhalanti ſanguine inquinatos, cùm duo ex aduerſo monaſteria contemplantur. Nec mora, tota præda, quam antè collegerant, in regione

Item tres alij.

Digitized by Google

relicta, deuiſi ad vtrumq; proceſſerunt. Et quidem eos, qui erant ad auſtrum, qua crudelitate inuaſerint, incertum habeo. Ex ijs autem, qui erant ad clima boriale, vnus audito eorum aduentu, fuga ſibi ſalutem quærere maturabat: ſed ipſi fugientem conſpicati, iaculis transfixerunt. Cumq; propinquiores facti, ſpirantem adhuc & animam agentem inueniſſent, inaudita feritate à pube ad thoracem diſſectum, pedibus culcauerunt, & ſpirãtia adhuc per diſſectionem viſcera, & lateribus circumfuſa delacerârunt.

Item alius iaculis configitur.

Poſthæc, ego quidem aufugi, filio autẽm tuo quid factum ſit, ignoro, niſi quod meã fugam exiſtimem illi acerbiora parituram ſupplicia. Et hic ſanè vnus doloris ſcrupulus me conturbat. Et credo equidem, quod iam dudum nimio dolore confectus occubuiſſem, niſi mulieris cuiuſdam admirãda planè & diuina virtus me contra acerbitatis huius magnitudinem mirificè cõfirmaſſet. Ea autem erat adoleſcentis iſtius genitrix, qui generoſo & inuicto animo in ſpelunca occubuerat. Poſtquam enim illa filium glorioſo certamine interfectum intellexit, protinùs ſe ſplendidiſſimo veſtium cultu in conſpectum dedit, & animo vultúque ad lætitiam haud vulgarem compoſito, manus in cœlum ſuſtulit, & profuſis præ nimio gaudio lachrymis immenſas creatori gratias egit. Neque enim dicebat, te, ô fili mi, vt mortuum lugebo, ſed quod ab omni peccati periculo liberatus, cælos fœlici certamine conſcenderis, ſempiterna prædicatione celebrabo. Et inter alia; Vtinam tuum corpus pluribus conciſum vulneribus fuiſſet; ſcio namque pro plagarum numero, mercedis amplitudinem in cœlo tibi repoſitam eſſe. Et nunc quid ego? Nunquid quia chariſſimo filio

Exemplum admirandæ in fœmina conſtantiæ.

orbata

orbata ſum, miſeram me eſſe exiſtimabo? imo vero inter omnes matres fœliciſſimam, quæ talem Deo dignum athletam genuerim.

Hac ego fœminea virtute confuſus, pueri caſum lamentari deſtiti, & admiratione tam excelſi animi cõmotus, puſillanimitatem meam acriter caſtigaui.

Intereà ij qui Pharan incolebant, & cum Rege Barbarorum confœderati erant, cùm tam ingentem ſuorum cladem, rupto per ſummum ſcelus induciarum fœdere, auditione percepiſſent, miſerunt ad eũ qui de illata iniuria conquererentur & ſatisfactionem poſtularent. Rex audita ſuorum crudelitate, præ ſe tulit, grauiſſimè ſe ſuorum ſcelere offenſum eſſe, & paratum, debitum de perfidis ſupplicium ſumere. Quin etiam omnia, quæ per vim & fraudem ablata erant, ſe redditurum confirmabat. Nec mora, legati ſtatim donis & muneribus inſtructi ad violata pacis fœdera renouanda miſſi ſunt. Nos autem hac ſpe confirmati, ſecurè nos in viam dedimus. Sed octo dierum iter emenſi extrema aquæ penuria laborare cœpimus, eaque penè deficientes, fontem inquirere coacti ſumus, niſi præſens mortis periculum incurrere vellemus. Ego itaque lentè gradum faciens, fontem ad collis dorſum conſpicatus, eò properaui, ſed mox Barbarorum in inſidijs ibidem latentium multitudine oppreſſus, captiuus abductus ſum. Non tamen hæc inopinata captiuitas animum deiecit, vel minima ægritudine affectum conturbauit. Sperabam enim forè vt vel filium, cuius vehementi deſiderio tenebar, à miſera captiuitate recuperarem, vel ipſe in captiuitatem ductus, aſſiduo eius aſpectu animum oculosque paſcerem, vel poſtremò, quod reliquum erat,

Legatio eorũ qui Pharan incolũt, ad Regẽ Barbarorum.

vitam hanc miſeram, illorum crudelitate, cum beata morte mutarem. His ego cogitationib. mirificè confirmatus, malum, quo grauiter premebar, leuiùs tuli, donec Barbari à noſtris copijs, quę ſuperuenêre in fugã verſi ſunt. Nos igitur ingenti periculo & præſenti mortis metu liberati, cœptum iter alacres proſequuti, poſt quatuor dierum ſpatium, in caſtra deuenimus. Et continuò legati, ad Amanem (hoc Regi Barbarorum nomen erat) introducti, reſponſum ab eo beneuolentiæ plenum tulerunt.

Barbari in fugam verſi.

Hæc ego Nilus audiens (quem filij mei Theoduli ſalus ſuſpenſum tenebat) ingenti cura & ſolicitudine premebar, vt aliquid vel de eius vita, vel morte certiùs cognoſcerem. Cumque ex varijs de ſalute eius, corde tremulo quæſiuiſſem, tandem eum in ciuitate Eluza cuidam venundatũ intellexi. Nec mora; eò ſenectutis meæ oblitus, pedibus contendi, & filium poſt longa ſuſpiria, non dura captiuitate miſerum, vt ſuſpicabar, ſed cuidam ſacerdoti Chriſti, optimis moribus, & excellenti vitæ integritate prædito coniunctũ inueni. Quo viſo, incredibili gaudio penè exanimatus, cõcidi. Accurrunt alij & [illegible]mmi ſublatũ fouent, refouentque, donec reſumpto ſpiritu verba formare poſſem. Tunc nouo filij mei cõſpectu refectus, de omni rerum ſtatu percunctari cępi, atque hortatus eum ſum, vt diuturna captiuitatis ſuæ mala ex ordine panderet. Nam ſicuti poſt morbum ſanitas mirè lætificat, ita poſt malorum omnium liberationem, eorum recordatio, magnam voluptatem cum ſingulari vtilitate coniunctam habet.

Amanes rex Barbarorũ.

Eluza ciuitas.

Nilus ex gaudio filij in deliquiũ cadit.

Tum filius à profundo pectoris gemitu exorſus. Quid iuuat, inquit, ô pater præteritorum om-

nium

nium malorum reminiſci? quid proderit truculentos ſceleratorum hominum vultus atque manus, quas in nos crudeliter exercuerunt, ad memoriam reuocare? Sed quoniam paterna me auctoritate vrges, libens tuis parebo mandatis. Ea tamen quæ Megadonis filius tibi narrauit, ſilentio præteribo. Viſum erat Barbaris nos dijs ſacrificare, iamque omnia, ara, enſis, libamen, phiala, thus, parata erant, cùm ego imminenti mortis periculo, quę ob oculos verſabatur, admonitus, me totum Deo commendabam, humique proſtratus, terram aſſiduis rigans lachrymis, nihil de pręſenti vita ſolicitus, Deum precabar, ne me à beatorũ ſpe & exſpectatione confunderet. Cumque hoc modo ſpiritum infinitis anguſtijs oppreſſum ſomnus corriperet, non priùs quàm lucifer ſuo ortu tenebras fugaret, euigilaui. Et ſanè euigilans neſcio vel vbi eram, vel quomodò me ex tumultu, quem auribus hauriebã, tempeſtiuè proriperem. Barbari enim, quòd hora eorũ ſacrificijs opportuna iam præterijſſet, varijs inter ſe clamoribus tumultuabantur, & quòd alterũ præſentem non viderent, acriter diſceptabant. Tum ad me conuerſi, blandis omninò verbis præter eorũ conſuetudinẽ, de altero quæſiuerunt. Quibus ego, cùm nihil de illo me ſcire reſpondiſſem; neque minas neque vllum iracundiæ ſignum oſtenderunt: ſed ſummo facto ſilentio quieuerunt.

Narrat Theodulus quæ de ipſo Barbari ſtatuerant.

Poſt hęc, ad vicum quendam, cui nomen Subaita, deuenimus, vbi cùm me venalẽ expoſuiſsẽt, nemo qui iuſtum offerret pretiũ inuentus fuit. Tum Barbari furijs accenſi, nudũ me planè ante vicum ſtatuunt, atq; ſtrictis gladijs mortẽ, niſi emptor aliquis inueniretur, mihi minantur. Ego autem tam dira comminatione perculſus, ſupplices ad

Vicus Subaita.

Barbari Theodulo mortẽ minitantur.

ad emptores manus cum lachrymis tendebam, orans atque obſecrans ne vellent vitam meam exiguo pretio viliorem habere; & ne recuſarent ſanguinem meum de manibus Barbarorum redimere; ſpondebam me pretium ijs bona fide reſtituturũ; & nihilominus perpetuo ſeruitutis vinculo obſtrictum iri. His precibus quidam mei miſertus, ægrè tandem me ab imminenti clade, perſoluto, quod poſtulabant pretio, eripuit, & in hanc quam vides libertatem abduxit. Hæc quidem ego paſſus ſum pater, his perfunctus periculis, mille mortis dolores ſuperaui. Tum ego; Verè fili mi, grauiora ipſa morte ſupplicia tuliſti. Aſſiduus enim mortis metus, grauiorem doloris ſenſum infligit, quam breuis membrorum omnium diſſectio. Sed ſingulari Dei beneficio factum exiſtimo, quot tot tantiſque mortis periculis ſuperatis, patri redditus ſis. Ego enim in tempore illius afflictionis, perpetuo ſingularis continentiæ voto me Deo obſtrinxi, ſi te aliquando viuum reciperem. Nec fefellit expectationem meam Dominus. Nam voce cælitùs dilapſa audiueram. Stabiliet Dominus, ſtabiliet verbum; quod egreſſum fuit ex ore tuo. Et nunc fili antè omnia promiſſũ, quod diuino reſponſo confirmatum fuit, cum pietate explendum eſt: ne Deus, qui violatæ promiſſionis vindex eſt, maiore nos calamitat, inuoluat. Rectè & ſapienter dicis ô pater (inquit puer) & quia ego maximum huius beneficij percepi fructum, tecum prompto & alacri animo laborem ſuſcipiã, & promiſſi per omnia ſocius ero. Deus autem debitum nullum, quod noſtras excedit vires, à nobis exiget, nec labores virium noſtrarum imbecillitate ſuperiores requiret. Et hæc quidem ita ſe habent.

Votum ſub cõditione.

Epiſco-

Epiſcopus autem illorum qui illic erant, vir pietate & religionis opinione admodùm clarus, poſtquam nos à priori afflictione verbis ſu[illegible]iſſimis recreaſſet, vnicè nos rogauit, vt quod reliquũ erat vitæ, apud illum diuinarũ rerum ſtudio tranſigeremus. Et nè, propter perſolutum pretium, vim adferre, vel aliquid ſibi iuris in nos vendicare videretur, integram nobis libertatem, ſaluis rebus omnibus, conceſſit. Et quia diuino obſequio, partim ex præcedenti vitæ inſtituto, partim ex voto mancipati eramus, ad ſacrum ſacerdotum munus ſuſcipiēdum vel inuitos compulit. Nos enim huius miniſterij dignitatem perpendentes, eo nos indignos reputauimus, vt quod noſtris eſſet viribus ſuperius, & vix ſolis ſanctis, quòd ad vitæ gerendæ rationem attinet, conueniret. Hoc ergò ſacro ſancti ordinis munere vel inuiti affecti, cùm domum proficiſci liberet, liberali nos proſecutus viatico, & cæleſtis gratiæ benedictione munitos dimiſit. Cui certè, præter alia eximiæ humanitatis collata in nos beneficia, vitam filij mei, ab impendente mortis periculo liberatam, acceptam referre debemus.

Humanitas Epiſcopi.

Sancti viri vt ſe ſacerdotio indignos putarint.

VITA S. IOHANNIS CALYBITAE, ex Simeone Metaphraſte conſcripta. Claruit autem temporibus Leonis Imperatoris, qui regnauit Anno Incarnationis verbi 457. & ſequentibus. Extat verò peruetuſta ac nobilis memoria eiuſdem, Romæ, in Inſula Tiberina.

Vide Cæſ. Baro. in Notat. marty. Rom. Item Tō. 6. Annal.

FVIT in vrbe Roma temporibus noſtris vir quidam Eutropius, cum diuitiarum gloria, tùm verò opinione rei militaris adeò 15. Ianuarij.

Ioannis Calybitæ parẽtes & patria.

præſtans, vt Romano exercitui cum dignitate ſumma præfectus eſſet. Hic ex coniuge ſua Theodora, tres inſigni virtute filios ſuſcepit; è quibus duo ad Reipublicæ gubernacula prudenter ac liberaliter tractanda deſtinati ſunt; tertius verò quem Iohannem appellabant, ad artium maximarum diſciplinas, propter ingenij excellentiam, magno parentũm ſtudio adhibitus fuit. Is verò tantos duodecimo ætatis ſuæ anno in literis progreſſus habuit, vt tum in omni philoſophiæ genere excelleret, & varijs dicendi luminibus, res obſcuras illuſtraret. Erat autem incredibili in perferendis laboribus duritie præditus, adeò vt omnes adoleſcentis perſeuerantiam obſtupeſcerẽt. Accidit aũt vt eodem tempore Abbas quidam Hieroſolymam iter habens ad domum illam, quam Iohannes ſtudiorum gratia incolebat, iter haberet. Cuius viri habitu & rara pietate motus, poſtpoſito pudore ab eodem quæſiuit, quis eſſet, quò pergeret, quo genere philoſophiæ animum excoleret. Cui Abbas, pro iuuenili captu monaſticæ vitæ dignitatem explicauit, & flagrantem pietate animum ad ardentius pietatis ſtudium incitauit. Porrò Iohannes ingenita quadam virtute ad præſtantiſſima quæque incitatus, apprehenſa Abbatem dextera ſeorſum duxit: ſeque tam eximiæ diſciplinæ apprimè ſtudioſum aperuit. Quin & obteſtatus eſt, vt à reditu ſe ad monaſterij clauſtra abduceret, & cæleſtis philoſophiæ diſciplinis informaret. Nam dicebat, vt vitæ huius oblectamenta, ac mundi voluptates omnes, vanas planè & inanes reperio, ita totam beatæ vitæ rationem in Chriſti ſeruitute conſtitutam inuenio. Manet immota menti ſententia, ſpretis diuitijs & honoribus Chri-

Ioannes religionis amore inflãmatur.

Chriſti paupertate ac diſciplina delectari. Quare te oro, Abba, fac me voti compotem cæleſtium rerum amore flagrantem. Abbas tam admiranda adoleſcentis & prudentia & pietate delectatus, nihil non obtulit; ſpondens ſe poſt reditum, volente Deo, abundè illius votis facturum ſatis.

Intereà adoleſcens ab humana philoſophia ad cæleſtem tranſiens, codicem Euangeliorum à parentibus haud difficulter obtinuit; qui vt filium tanto eruditionis amore accenſum magis magiſque incitarent, exhilerarentque, librum aureis firmari clauſtris, & mirabili gemmarum ſplendore exornari curârunt; quæ lenocinia, intentum illius animum recondito theſauro, nihil, vt aliàs in alijs fieri ſolet, mouerunt; ſed rectà euntem potiùs prouocârunt, ad internum hominem verò virtutum ſplendore excolendum. Cui rei dum ſedula mente intendit fortè Hieroſolymis adfuit Abbas, quem incredibili animi ſui gaudio Iohannes excepit. Atque vt venientem lætabundus amplexabatur, ita, nê ab recedentis amplexibus, matris fortè lachrymis ac precibus auelleretur, conſilium captauit, vt clandeſtinam fugam inirent. Placuit hoc ſingularis ardoris atque pij deſiderij reſponſum Abbati. Quare ad fluminis ripam contendentes nauem conduxerunt, qua ad eorum monaſterium qui Acœneti vocantur, peruehérentur; eaque paucis poſt diebus clam conſcenſa vela dederunt, & proſpero curſu ad monaſterium delati ſunt. Tum Abbas Iohannem Archimãdritæ, vt eum in numerum reliquorum fratrum aſſcriberet, obtulit. Qui quamuis præclara iuuenis indole & fama virtutum

Abbas Hieroſolymis redit.

Clàm fugit è patria.

vehe-

vehementer delectaretur, eius tamen ętati & corporis teneritudini diffidere cœpit, quod monaſticæ vitæ laboribus par eſſe poſſet. Vnde hortari eũ cœpit, nè temerè pedem in ſtadium inferret, ę quo fortę cum dedecore exiliret. Prætereà, inquit, legibus noſtris ſancitũ eſt, vt quilibet antę quàm externis religioſæ militiæ ſignis, tonſura videlicet & habitu, ornetur, quadraginta dies antè monaſterij fores in conſideratione noſtri inſtituti exigat. Ad hæc Ioannes; Noſtis quo animo huc acceſſerim, & quanta Dei gratia & benignitate ſpem bonorum, in qua ab infantia ampliſſimis ſumptibus enutritus ſum, contempſerim; quomodo tenerum etiam parentum erga me amorem deſpexerim; quare te obteſtor ne me diutius deſiderio meo fraudare velis. Ego enim ad omnes labores ſubeundos eadem Dei gratia alacrem me & inuictum exhibebo. Tunc Archimandrita nihil vlterius cunctandum ratus, ſancto eius deſiderio fecit ſatis, habituque indutum & tonſura inſignitum, in religioſæ militiæ certamen admiſit: Ipſe verò tanta animi alacritate cæleſti diſciplinæ vacabat, vt cęteros, virtutis exemplo, ad ęmulationem prouocaret; & quod fidem etiam ſuperare videtur, nihil præter epulum illud cæleſte, quo Ieſu Chriſti precioſum corpus cõtinetur, in cibũ admittebat.

Nota prudẽtiã antiquorum patrum & difficultatem admittendi quemlibet in monaſterium.

Inſtantia Iohannis.

Tondetur & habitu monaſtico induitur.

Mira ei⁹ abſtinentia.

His feliciſſimis virtutum omnium initijs diabolus vehementiùs prouocatus, poſtquam varijs tentationibus atque inſidijs conſtantiam eius fruſtrà fatigaſſet, ingens parentum deſiderium animo eius ingeſſit tantoque mœrore affecit, vt tabe propemodum conſumptus, iam iam expirare videretur. Archimandrita cùm in vltimum vitæ periculum adoleſcentem adductum videret; An non tibi dixi, inquit, Iohannes, tuas huic certamini vires

Tentatur immodico parentum de[ſiderio].

res longe inferiores eſſe? Ad hæc Iohannes; Non me ieiunia, non vigiliæ; non labores frangunt debilitantuè, ſed perditus ille hoſtis, qui inſidijs me circumuenire nititur. Tanto namque parentũ amore animum meum inflammauit, vt in hanc, quam vides, tabem corpuſculum hoc miſerum adduxerit: neque vllum ab huius incendij flamma reſpirandi mihi locum concedit; Sed confido, vt, quib⁹ ille me machinis peruertere nititur, ijs ego eum grauius premam opprimamque, Et nunc pater mi, te quantum poſſum oro obſecroq; vt hanc, quando aliter fieri nequit, veniã fragilitati meæ tribuas, vt veſtris precibus, veſtraque omnium benedictione munitus parentum conſpectu frui poſſim, ex eoque certamine, quo me honeſtis in fraudem impellere nititur, clariorem victoriam conſequar. Archimandrita cum ſuis conſilium habuit, vt quid factu optimum in adoleſcentis ſalute procuranda foret, prudenter decerneret. Tãdem quamuis omnibus conſilium temeritatis & amentiæ plenum videretur, adoleſcentem ad relictas poſt tergum mundi delicias & ſuaues parentum amplexus, tanquam canem ad vomitum remittere, diuina tamen prouidentia (quę occultè ſæpè ſalutem ex apertæ perditionis, vt nobis apparet, initiò operatur) ſummo fratrum omniũ conſenſu, quamuis non ſine multorum lachrymis dimiſſus fuit. Cumq; iam tempus, quo ab eorum complexu auellendus erat, adeſſet, ingenti lachrymarum vi, quanto animi dolore recederet teſtatus eſt. Iam verò cum gradum facere inciperet, ſingula ferè veſtigia profuſis lachrymis rigabat, & attentiſſimo mentis ſtudio, Deum, vt ſibi præclaram de hoſte victoriam concederet, precabatur. Vix dimidium itineris ſpatium confecerat, cùm

Abſcedit à monaſterio, cum bona venia præfecti.

cùm hominē quendam extrema mendicitate miſerum conſpicatur; quem blandis ad ſe verbis inuitans, heus, inquit, frater, veſte iſta lacera te exue, & mea quæſo te indue, ego viciſſim tua facili⁹ me contegam. Hoc charitatis beneficio hilariter præſtito, confidentiùs multò, cœptum iter proſequebatur; donec ſplendidas & ſuperbas parentũ ſuorum ædes contemplaretur. Quibus viſis, lachrymis totus infuſus, Deum, vt ſibi conſtantiam largiretur, ardentiſſimè precatus eſt: totamque illam noctem antè fores in precibus exegit.

Venit ad ædes parentũ.

Mane autem facto, familiæ præfectus foras egreſſus, cum lacera eum veſte indutum cerneret, Quis tu, inquit, es & qua impudentia accedere audes? Ocius te hinc proripe, ne Domini mei mox egreſſuri, tua fœditate grauiter offenſi, nauſeam aliquam concipiant. Cui Iohannes; Quæſo vt graue paupertatis meæ onus te ad miſericordiam inflectat. Ne mihi huius abiecti anguli manſionem inuideas, certus pro ea, mercedem te à Deo recepturum. Ille hac obſecratione motus abijt. Mox verò parentes eius miro veſtium ſplendore fulgentes egreſſi acerbiſſimo amoris aculeo cor eius vulnerârunt. Ille autem Chriſti opem cum multis lachrymis implorans, En (inquit) diabole: En vt ego tuas ſagittas contemno. Tu me immodico parentum amore, à ſuauiſſimo Chriſti Ieſu Dei mei amore auertere, & in peſtem trahere niteris: Ego verò, dulciſſime Ieſu, à tuis me amplexibus, tua gratia adiutus, auelli non patiar. Adiutor meus eſto Domine, ne derelinquas me, neque deſpicias me Deus ſalutaris meus. His dictis, lachrymis totus præ amore repletus, in angulum ſe proiecit. Pater autem, eius patientia ad miſericordiã inflexus, cibos ei miniſtrari iuſſit. Ea autem erat cor-

Contemnitur à præfecto domus.

Nota admirandam animi conſtantiam.

Pſalm. 26.

corporis eius,nimia inedia exhauſti, deformitas, vt nullo modo in agnitionē eius venire poſſent.

Quodam die cum eum mater frigore & ſqualore confectum vidiſſet graui indignatione commota ſubſtitit,& ad pueros conuerſa: Auferte, inquit,hominem iſtum,qui ſuo tetro aſpectu horrorem mihi incutit. Neq; enim tantam corporis deformitatem delicatis oculis aſpicere poſſum. Statim igitur ſerui vi indè abreptū eduxerunt. At ille neq; longius à foribus recedere, neq; abire iuſſus, parere voluit. Egredienti autem aliquando familiæ præfecto: Rogo te,inquit vt quemadmodū ab initio me miſericordia proſecutus es, ita & nunc vile aliquod tugurium exſtruere velis,cuius tecto & frigoris iniuriam,& veſtræ Dominæ conſpectū à me arcere queam. Annuit præfectus eius petitioni,& benignè inſuper pater, quæ ad victum neceſſaria erant,ei ſuppeditauit. Quæ ita accepit,vt vniuerſa pauperibus, ipſe interim egens & ieiunus permanens, diſtribueret.

Mater eius, macie & exhauſti corporis deformitate offēſa,cum auerſatur.

Moratur in tugurio.

Tertio autem poſt anno, benignus Ieſus ei apparens, verbis ſuauiſſimis ad certiſſimam ſempiternæ ſalutis ſpem excitauit. Iam enim dicebat, ô Iohannes, laborum tuorum certamē completum eſt. Poſt tres namque dies ego te hoc mortalitatis ergaſtulo ſolutum, ad iuſtorum omnium requiē, & veram ſempiternamq; gloriam perducam. Ioannes autem experrectus: Domine,inquit gratias tibi ago, quod me vilem & abiectum homuncionem, ſanctorum requie dignum facere velis; ſed quæſo te,& parentum meorum reminiſcere, eos miſericordia proſequere, vt eorum peccatis tua gratia & benignitate deletis, mecum ijſdem, in tua gloria, bonis frui poſſint. Hac oratione cum ingenti lachrymarum vi completa, familiæ præ-

Chriſtus ei apparet.

Moriturus aduocat familiæ præ-

prefectū ad ſe accerſitū his verbis compellauit; Hactenùs tu præ cæteris omnibus, ſingulari humanitatis & beneuolentiæ beneficio me proſecutus es; nunc verò ſummis infimiſque precibus à te poſtulo, vt tuam huc ad me dominam vocare velis. Habeo enim quæ illi indicem. Abijt ille & pauperis mandatum ei expoſuit. Quod illa animo ſanè ſuperbo indignabunda primum repulit; donec conſulto viro, eò tandem ire proponeret. Sed cùm moras necteret, Ioannes ei, poſt tres dies mortis ſibi horam imminere, ſignificauit. Illa audita mortis mentione, ſeruis ſuis, vt pauperem ad ſe perducerent, imperauit.

Suprema ad matrem verba.

Tum Ioannes lachrymis tòtus infuſus, Merces tua, inquit, ô Domina completa eſt. Ego verò, rerum omnium, vt noſti indigus, aliquam tibi paupertatis meæ benedictionem relinquere decreui, ſi vltimam hanc meam voluntatem poſt mortem inuiolatam ſeruare velis. Cumque illa iureiurando ſe voluntatem eius vltimam ſeruaturam confirmaſſet; peto inquit, & per eum qui iuriſiurandi violati vindex eſt, te obteſtor, vt neque alia veſte tectum, neque in alio quam in huius tugurij loco, ſepelire me velis. Hæc cùm dixiſſet ſplendidum, quem ab ea acceperat Euangelij librum ei tradidit. Illa autem viſo libro, non parum obſtupuit, eumque vndique verſans in ſpem venit, ſe aliquid vel de morte, vel de vita filij ſui, auditurum: Nec mora. relicto paupere ad maritum currens ei exhibuit. Qui agnito, eundem planè eſſe, quem ſuo quondam filio tradiderat, par eſt, inquit, interrogare vnde pauper ille hunc librum habeat. Tùm vterque incredibili deſiderio filij ſui, quem extinctum putabant, accenſi, Te, inquiunt ad pauperem, per ſanctiſſimam & indiuiduam Trinitatem

Vide humilitatem ſancti viri.

obte-

Digitized by Google

obteſtamur, vt vndenàm hoc Euangelium habeas, & vbi filius noſter Iohannes ſit, verè nobis dicas. Ille cùm vim lachrymarum ferre non poſſet, Ego, inquit, ſum Iohannes filius veſter. Ego multarum vobis lachrymarum cauſa; Sed Chriſti deſiderio inflammatus: hactenus ſuaue illius iugum portaui. His auditis parentes, in amplexus & oſcula ruerunt, & à prima ad ſextam vſque horam, tantis locum illum fletibus impleuerunt, vt omnes ciuitatis incolas, ad ſpectaculum tam ſtupendum & fletum ſimul prouocarent.

Confitetur parentibus quis ſit.

Fuit autem anima illius, corporeis vinculis ſtatim ſoluta, vt ſe filium eorum indicauit. Mater autem immodico filij amore pariter & dolore ebria, pannoſo veſtimento protinùs cadauer exui, & aureo ornatu contegi præcepit. Quo contecto, derepentè illa humi concidit, ſublataque paralytica vim dolorum perpeſſa eſt, donec eo ſplendore rurſus nudatum, proprio veſtitu corpus induerent. Vndè parentes iuriſiurandi memores, ſacroſanctas reliquias eodem etiam in loco, nulla põpa, nullo funebrio ſumptu condiderunt. Sed conſtructo poſteà, viſendi ſanè operis, templo, ampliſſimis bonis ſuis locum Deo, perpetuo cultu, conſecrârunt. Ipſi verò filij exemplo ad rerum humanarum contemptum acriter prouocati, reliquum vitæ tempus miniſterio pauperum & ſordidorum hominum libenter dedicârunt, omneſque ſuas actiones tam præclarè ad Dei gloriam direxerunt, vt nemo non, tantæ nobilitatis familiam, & in vita & in morte, beatiſſimam prædicaret.

Boni parẽtes ſancto filio templũ conſtruunt, & omnia bona ſua illi dedicant, eiꝰ reliquijs ibidem collocatis.

Vide C. Baron Tom.7. Annal.

VITA S. MAVRI ABBATIS: EX EA quam Fauſtus eius condiſcipulus conſcripſit. Migrauit autem è corpore Anno Domini 584. Pelagij ſecundi, Papæ 7. Tiberij Imper. 3.

15. Ianuarij. Clari parẽtes eius.

PRAECLARA religione ac pietate vir B. Maurus, claro inprimis Senatorum genere, patre Eutychio, matre verò Iulia natus, duodennis, parentum voluntate, in S. Benedicti diſciplinam conceſſit. Vnicus enim & pietatis & religioſæ vitæ adamator, ætatem morum maturitate longè ſuperabat; ita vt diuini magiſtri æmulus, nō ſolùm ſanctitatis veſtigia, ſed & miraculorum gloriam aſſequeretur. Subegerat præclarò certamine carnem ſuam eouſq; Benedictus, vt exiguo cibatu vitam duceret, binaque refectione in qualibet hebdomada contentus viueret. Quam virtutem pius æmulator tam ſtrenuè imitatus eſt, vt reliquos athletas multis paraſangis ſuperaret. Quadrageſimali tempore rigidior corporis ſui domitor, ſacco tantùm indutus cilicino incedebat; quietis aut ſtrati planè ignarus; nam fractum laboribus corpus ſtando aut ſedendo, perbreui ſomno fouebat. Mente adeò erat in cæleſtibus continuus, vt ipſe Benedictus fœcunditatem diuinæ gratiæ ſatis mirari nequiret.

Abſtinentia & veſtitus.

Die quodam S. Benedictus à viro quodam egregiè nobili inuitatus, vt vxorem & filium dæmonio obſeſſos orationibus ſuis liberare dignaretur, pro ingenita ſibi charitate, alacriter eo perrexit. Maurus verò, qui tunc abſentis officio cum dignitate fungebatur, cùm ad fruges colligendas, cum

fra-

fratribus monaſterio egreſſus fuiſſet, puerum quendam pedum & linguæ officio miſerè deſtitutum obuiam habuit. Parentes verò pueri, viſo Mauro, protinùs eius pedibus prouoluti, cum multis lachrymis, vt ſanitatem filio impetraret, rogârunt. At ille cum nimio pauore deterritus, peccatorem ſe eſſe diceret, neque miraculorum operationem ſibi à Domino conceſſam eſſe, inſtiterunt nihilominus parentes, fratrumq́ue adiuti auxilio & precibus, vehementer eum ad miſericordiam puero tribuendam commouerunt. Tunc vir ſanctus obortis lachrymis ſe in oratione proſtrauit, eaq́ue cum ſumma mentis attentione expleta, ſtolam, qua ad miniſterium Leuiticum ordinatus fuerat, de collo ſuo proferens, capiti pueri cum crucis ſignaculo impoſuit, & eleuatis cum inſita pietate ad cælum oculis, Domine, inquit, Ieſu, qui nos per orationis ſtudium ad dona cæleſtis gratiæ impetranda hortari dignatus es, fideiq́ue virtutem clariſſimis ſæpenumerò miraculis declaraſti, oſtende etiam nunc eodem fidei munere & nos ſeruos licet indignos tua gratia præditos eſſe. Hæc cùm dixiſſet, ad debilẽ conuerſus: In nomine, inquit, ſanctæ & indiuiduæ Trinitatis, adiutus ſanctiſſimi magiſtri noſtri meritis, ſta ſanus & incolumis ſuper pedes tuos rectè. Et continuò ſoſpitati redditus, cæpit inoffenſo pede antè nos gradum facere, ac Dominum voce exultationis & laudis benedicere.

Humilitas S. Mauri.

Curat claudum & mutum puerũ.

Per idem tempus, legati beatiſſimi Bertigramni, Cenomanicę ciuitatis Epiſcopi, ad patrem noſtrum cum donis atque muneribus venêre, poſtulantes vt viros pietatis & eruditionis laude præſtantes mittere dignaretur, qui monaſterium illi ædificarent, & optimis ſãctiſſimiſq́; diſciplinis ad

Bertigrãnus Cenomanẽſis Epiſcop.

Eccleſiæ ſuæ vtilitatem inſtruerent. Legati fuêre, Flodegarius Archidiaconus, & Harderadus eius vicedominus, viri clariſſimi. Benedictus igitur diuina reuelatione edoctus, ſummæ religionis virum Maurum euocans, ad hanc prouinciam ſuſcipiendam hortatus eſt. Et adiunctis illi Simplicio, Antonio, ac Conſtantiniano, me quoque laboris ac peregrinationis comite illi deputato, vt ſupremā Mauri volūtatem oēs ſequeremur imperauit.

Maurus mittitur in Gallias.

Igitur nos quinta Epiphaniorum ſabbathi, iter arripientes, primam manſionem in villa Euchelia, (quę noſtri monaſterij poſſeſſio eſt) habuimus. Ea nocte, celebrantibus nobis diuinarum laudum officium; duo è fratribus noſtris ſuperuenêre, miſſi à S. Patre noſtro Benedicto, vt nobis ſacras quaſdam reliquias traderent. Eæ erant, tres ſalutiferi illius ligni partes, in quo humani generis redemptor pro noſtra ſalute crudeliſſimè ſe mactari ſuſtinuit, Sanctæ Dei genitricis, Stephani protomartyris, & beati confeſſoris Martini, quæ nobis contra malorum omnium turbines, ſuprema amoris ſui erga nos pignora, tranſmittebat. His ſacris inſtructi diuitijs Vercellas aduenimus. Quo in loco dum biduo ab ipſius ciuitatis clericis, ſummis eximiæ charitatis & beneuolentiæ indicijs detineremur, Harderadus graui lapſu per gradus altiſſimæ turris corruens, in vltimum vitę periculū adductus eſt. Quæ res cum nobis, tum Flodegario, præcipuā acerbiſſimi doloris cauſam attulit. Cumque 14. cōtinuos dies, cum aſſiduis morbi & mortis interdū doloribꝰ luctatus fuiſſet, nec alia ſpes recuperandæ ſalutis reliqua videretur, quàm vt medicus ferro & igne armatus accederet, Flodegarius tam dirum dilectiſſimi amici caſum miſeratus, B. Mauri oratorium, in quo vir ſanctus

S. Benedictus mittit illis reliquias.

ora-

orationi vacabat, concitus irrupit, & per omnes Chriſti labores, perque ſanctitates omnes deprecari & obteſtari eum cæpit, ne amicum ſibi vnum omnium in vita chariſſimum, tam diris cruciatibus, cum apertiſſimo vitæ periculo torqueri pateretur; ſed vellet precum ſuarum interuentu opportunum extremæ calamitati, remediũ adferre.

Maurus his precibus & multò magis infirmi doloribus ad fletum permotus, antè altare in modum crucis ſe proſternens, ſuſpirijs & crebro etiam ſingultu miſericordiam Domini implorauit, acceptaque tandem ſacrarum reliquiarum capſula, quam ille beatus magiſter direxerat: ad lectum ægroti perrexit. Ibique rurſus oratione præmiſſa, ſalutifero crucis ligno, ſcapulam, quæ maximè laborabat, ſignauit; Deus, inquiens, qui glorioſo viuificę huius crucis ligno animarũ noſtrarũ languorib⁹, atq; vulneribus ſubuenire dignatus eſt, eiuſdem virtute ad priſtinã te ſanitatem reducere dignetur. Hæc cùm beatus oraſſet, omnis excoctio ſanguinis, qua brachium totum intumuerat per tria loca decurrere cæpit. Flodegarius tanto viſo miraculo, lachrymas prę gaudio cõtinere non potuit. Aeger verò ſequenti die per omnes orationis domos, omnipotẽti Deo debitas, pro tam inſigni beneficio gratias egit. Nota vim ſacrarũ reliquiarum.

Indę verò digreſſi, cum templum D. Mauricio ſacrum orationis gratia ingredi vellemus, homo quidam à primo natiuitatis ſuæ die cæcus, vt Maurum, cuius fama ſanctitatis per oras illas cũ ingenti omnium admiratione vagabatur, adeſſe cognouit, toto in terram corpore proſtratus, multis obteſtationibus & precibus, vt lumen ſibi occulorum cõferret, poſtulauit; Sanctus igitur Domini, auditis eius clamoribus, gradum parumper

fixit; cumq; de terra eum ſurgere præcepiſſet: Dic mihi (inquit) ô homo, quanto tempore ſacra hæc ſanctorum limina frequentaſti? Cui ille, cùm vndecim ferè annis reſpondiſſet. Itanè verò, inquit Maurus, & tu exiſtimas sãctos illos, qui pro Chriſti gloria, ſua corpora diris mactanda ſupplicijs tradiderunt, oculorum lumen impetrare non potuiſſe? Iſtos itaque attentius exorando deprecare, quorum magis hæc quã noſtra ſunt opera, & quorum ipſi non minus quam cæteri indigemus ſuffragijs. Hæc cùm dixiſſet, cæpit abire. At cæcus horrendis clamoribus, cum miſerando valdè eiulatu, opem illius inſtantiùs implorauit. Tum vir ſanctus miſericordia motus, ſalutifero crucis ſigno oculis eius impreſſo, Dominus (inquit) Ieſus, qui eſt vera lux, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, te illuminare dignetur. His dictis, ſanguis vbertim ab oculis eius defluere cæpit, & continuò pulcherrimum cæli ſydus reſpiciens, Hymno trium puerorum Deum in ſanctis eius benedixit. Huic viro nomen erat Linus, qui deindè in eadem eccleſia clericatus officio, cùm non mediocri eximiæ pietatis opinione, functus eſt.

Cæcũ ſigno crucis à cæcitate liberat.

Indè ad templũ quoddam, ſanctiſſimæ Dei genetrici ſacrum deuenimus; quod dum vir ſanctus, nobis alto ſopore depreſſis, orationis gratia ingreſſus fuiſſet, audiuit mulierem quandam viduã Remeiam nomine, filium ſuum, quem ex defuncto nuper viro ſuſceperat, in mortis faucibus conſtitutum, acerbiſſimè lamentantem, totamque noctem plangoribus & eiulatibus inſomnem ducentem. Cuius lachrymis vir Dei motus, totum ſe pro filij ſalute, ad deprecandam Domini miſericordiam, compoſuit. Cumque ab oratione ſurrexiſſet,

Vidua Remeia, filium ſuum morti vicinum deplorat.

xiſſet, cubiculum noſtrum ſummo ſilentio ingreſſus, Simplicium cautè excitauit, ſecumque ad ſocietatem præclari facinoris inuitauit. Veniens ergò cum Simplicio Maurus antè ſtratum filij, morbi vehementia iam penè extincti; Chriſtus Dominus, inquit, & Saluator noſter ijſdem pietatis & miſericordiæ oculis aſpicere te dignetur, quibus viduam illam, cuius extra portam filius efferebatur, quondam aſpexit, cum eum ab ipſis mortis faucibus ad vitam reuocauit, hæc dicens, protinus abceſſit. Ille verò qui iam duobus diebus ſine omni ſenſu iacuerat, matrem magnis vocibus inclamare cœpit, & lecto incredibili alacritate exiliens, rectà gradum, in templum, vbi Maurus matutinos cum cæteris cantabat hymnos, intulit, eique ſalutem & vitam acceptam retulit. Fama huius facti, cùm totam continuò repleret regionem, omnes ad Mauri ſanctitatem multis præconijs celebrandam prouocauit.

Maurus miſericordia motꝰ à mortis periculo precib ſuis eum liberat.

Poſthæc cùm dies illa appropinquaret, quæ ingenti Chriſtianorum omnium lætitia, in memoriam Chriſti à mortuis excitati, toto terrarum orbe celebratur, profectionem accelerauimus, vt ſacra myſteria apud beatum Romanum eximiæ ſanctitatis virum, & Benedicti anteà adiutorem perageremus. Et quia Maurus de fœlici Patris noſtri Benedicti tranſitu, diuina reuelatione eodem die futuro certior factus erat, cupiebat ſacras ſanctiſſimi viri exequias pſalmis & orationibus celebrare. Quibus de more Eccleſiæ Romanæ, ritè celebratis, mœſtis animis cœptũ iter proſequuti, Aureliam fœliciter delati ſumus. Sed hic grauiſſimus itineris noſtri ductoribꝰ mœror allatus fuit, nimirùm Bertigrammum Epiſcopum, vltimũ ſpiritum in complexu ſuorum edidiſſe. Hoc nuncio,

Bertigrãmi mors eis nunciata.

cùm fructus longinquę illius peregrinationis interijſſe videretur, ideoque animis turbatis ſatius eſſe dicerent domum reuerti, quàm cum nouo Epiſcopo de noua monaſterij fabrica fruſtra contendere; Maurus memor verborum Benedicti, quibus eum ad rem ſtrenuè & prudẽter, per ſummas difficultates gerẽdam præmonuerat, omnes bono animo eſſe iuſſit, dubitarent nihil, quin patris ſui Benedicti precibus & meritis aliquandò ſuauiſſimo laborum illorum fructu fruerentur.

Domnolus Epiſcopus Cenomanenſis.

His verbis confirmati, ad Domnolum antiſtitem, qui Bertagrammo, in eo dignitatis gradu ſucceſſerat, contenderunt, à quo cum nihil quod in rem eſſet obtinere poſſent, cum Harderado conſilium inierunt, vt ſi maior ſpes nulla affulgeret, domum remearent. At ille, continuò Florum quendam conſobrinum ſuum, qui auctoritate & gratia plurimum apud Theodebertum Francorũ Regem pollebat, adijt, eique admirandam Mauri ſanctitatem expoſuit, & quãtum Vniuerſo regno eius præſentia vtilitatis accederet, declarauit. Florus cùm eſſet multis virtutibus egregiè ornatus, & nulla re magis quam ſanctorum conſuetudine delectaretur, ſtatim audito Mauri aduentu, incredibili gaudio perfuſus eſt; & non modo à Rege ædificandi poteſtatem obtinuit, ſed vniuerſas ſuas facultates, quæ erant ſanè ampliſſimæ, benignè in nouam monaſterij fabricam contulit, & vnicum inſuper filium ſuum octẽnem, Bertulfum nomine, monaſticæ vitæ diſciplinis imbuendum ei tradidit. His igitur opibus ædificari cœptum, adeò vt breui temporis ſpatio, opus ad ſummam altitudinem perductum fuerit. Accidit intereà res, quæ Mauri ſanctitatem per totam illam regionem celeberrimam reddidit.

Flori inſignis viri encomion.

Cleri-

Digitized by Google

Clericus quidam,qui cæmentariæ arti præerat, quem Langiſum vocabant) cùm in ſupremam ædium contignationem conſcendiſſet, parùm cautè incedens,retrorſum corruit,omniumque iudicio pro mortuo habitus,continuò ad beati Martini Eccleſiam delatus fuit. Cumq; B.Maurus cum Floro ſuperueniens, hominem ſuo ſanguine miſerè fœdatum cerneret, omnibus abire iuſſis, ſolus ipſe remanſit, & ſtatim humi proſtratus, ingentem lachrymarum vim in oratione fudit, deindè colliſa membra ſigno crucis muniens. Surge,inquit,Langiſe,in eius nomine qui hominem de terræ limo formauit,& ſanus eſto. At ille protinùs,velut de ſomno excitatus, ſurgens conſtitit, & ad intermiſſum opus alacris rediit. Quo viſo Florus ad pedes beati viri ſe proiecit, tantaque in omni vita reuerentia eum proſecutus eſt, vt propiùs eum accedere non auderet. At alij illi qui operi inſiſtebant,poſtquam clericum præter opinionem,ſanum & incolumem viderunt, virtutis diuinæ ignari & rudes, multis maledictis beati viri nomen conſciderunt, & inter alia quòd praua ductus cupiditate, relicto priore monaſterio, in eas oras veniſſet, quodque non diuina virtute, ſed præſtigijs quibuſdam res admirandas gereret, & hominum oculis ſceleratè illuderet. Cùm hæc hæc inter ſe ſermocinarentur, & alter alterum in odium ſancti viri concitaret,tres ex illis maligno dœmone è veſtigio correpti, tanta crudelitate diſcerpti ſunt,vt vnus animam, inter acerba tormenta,cũ lugubri valdè eiulatu,exhalaret. Quod ad aures beati vt peruenit,ſtatim lachrymis totus infuſus, ad S.Martini oratorium contendit, vbi tribus horis continuis in oratione exactis, ad homines extrema calamitate miſeros acceſſit, &

Oratione & ſigno crucis Maurus colliſum ſanũ reddit.

Pœna detrahentium miraculo.

R 5 edito

Oratione & ſigno Crucis. dæmones expellit.
Luc. 10.

edito contra illos crucis ſigno, Filius, inquit, Dei, qui diſcipulis ſuis calcandi ſuper ſerpētes & ſcorpiones poteſtatem dedit, ab hac dœmoniaca vos vexatione abſoluat. Cumq; illi nihilominùs dentibus & oculis furorem ſpirarēt, vir Dei propiùs accedens, digitos vtriusq; manus in ora illorum miſit, & ſtatim dœmones, ingenti fœtore relicto, ventris egeſſione fugati ſunt.

Hac autèm victoria potitus, ad tertium vita functum ſe conuertit. Curauerat corpus in porticum Eccleſiæ deferri. Noctem verò illam totam ieiunus inſomnem duxit. Manè autem ſacrificium cū Simplicio ſumma ſpiritûs attentione obtulit, eoque oblato rurſus ad cadauer ſe contulit, ibidemque tam diu in oratione perſeuerauit, donec anima corpori redderetur. Porrò ne tam ſtupendum miraculum viro ſancto ſuperbiendi occaſionem præberet, hominem illum, vt ſe protinùs ex omnium conſpectu remoueret, admonuit; & niſi in mortis ſupplicium incidere vellet: locum illum nunquam repeteret.

Sacrificium Miſſæ pro defuncto.

Igitur octauo, ab aduentu noſtro die, poſtquam monaſterium omnibus numeris abſolutum eſſet, Florus, cuius filius multis religioſæ vitæ ornamentis tum decoratus erat, eius veſtigijs inſiſtens, contemptis opibus, ſpretis dignitatibus, eodem in loco ſe Mauri diſciplinæ ſubiecit. Quæ res regis animū ita ad pietatis ſtudium cōmouit, vt præter alia maximi pretij munera, regiū fiſcum, quē Boſcum appellabant, cum omnibus villis & ampliſſimis redditibus, monaſterio donauerit. Et vt intelligi poſſit, quanta Reges & viri Principes, Monaſticæ vitæ cultores, veneratione & amore tunc temporis proſequebantur, nō erit abs re huius Theodeberti exemplum in medium proferre

Florus fit monachus.

Nota quantus honos olim monachis à regibus habitus ſit.

Cùm

Cùm Florus omnibus iam valere iuſſis, ſacris ſe ædibus includere pararet, Rex primò quidem à beato Mauro, per quendam è famulis ſuis, enixè contendit, vt ſibi cum optimatibus ac nobilibus ſuis eam facultatem concederet, vt ſingula poſſet monaſterij loca contemplari, & ex fratrum conſuetudine aliquem ſanctioris vitæ fructum percipere. Hoc cùm benignè conceſſum eſſet, die illo quo Florus capitis comam deponeret, magna nobilium ſtipatus caterua venit; & monaſterium ingreſſus, poſtquam ſingulari beneuolentię & amoris ſignificatione à beato Mauro, totaque ſocietate exceptus fuiſſet, ſpreta dignitate regali, purpura indutus omnium fratrum pedibus ſe proſtrauit, & lachrymis totus perfuſus, vt ſe ſuumque filium orationum ſuarum omnium participem facere dignarentur, humillimè rogauit; Cumque Maurus è pauimento eum eleuare vellet, benedictionem viri ſancti poſtulauit, qua percepta, lætus Andegauis reuerſus eſt.

Olim etiam monachi capitis comam deponebant.

Poſt hæc Maurus, vt fiſcũ, liberalem Regis donationẽ, reciperet, egreſſus eſt. Cumq; in villa biduo moram traxiſſet, homo quidã lecto affixus, et omniũ membrorum officio, totos 7. annos penitùs deſtitutus, ei deportatur. Cui cùm benedictionis gratia manus imponens, integrã ità ſanitatem reſtituit, vt nulla vnquàm infirmitate detentus fuiſſe videretur. Indè vir ſanctus domum reuerſus, cùm locum illum & perſonarũ & virtutũ numero indies mirificè illuſtraret, & triginta & octo à monaſterij fundatione annis, ſanctiſſimæ cõgregationi cum admiranda ſanctitatis opinione præfuiſſet, & terminum vitæ ſibi inſtare præſentiret, vt vltimum vitę actum à rebus caducis alienum cum ſolo Deo tranſigeret, paruum

Maurus paralyticum ſanat.

ſibi

ſibi tugurium, iuxta beati Martini ſacellum, ædificari curauit. Quo ædificato, B. Bertulfum, ſumma fratrum omnium voluntate, ſibi in regimine ſucceſſorem conſtituit.

Maurus Bertulfum ſibi ſucceſſorē accipit.

Diabolus S. Mauro inſultat.

Cumque duos cum dimidio in aſſidua rerum diuinarum contemplatione ibidem exegiſſet annos, nocte quadam beati Martini ſacellum ingredi volentem, diabolus magna infernalium caterua ſtipatus, ab ingreſſu prohibere conatus eſt; & vt virum ſanctum à ſua in Deum fiducia depelleret, inſultando, ingētem ei ſtragem futuram prædixit; Quem vir ſanctus cùm diuinorum virtute verborum in fugam conuertiſſet, tanto fragore monaſterij fundamenta concuſſa ſunt, vt fratres, ingenti pauore perculſi, ſtratis ilicò exilientes, ad Eccleſiam conuolarent, vt imminentem cladem precibus ſuis auerterent.

Interea Maurus quamuis dœmoni fidem non adhibendā ſciret præſagiens tamen afflictionem aliquam toti congregationi imminere, attentiùs Dei miſericordiam, pro ſuo grege nocte quadam implorauit. Cui Angelus Domini, candidiſſimo amictus habitu, aſtitit, atque blandis eum verbis à mærore, quo premebatur, ad animi ſerenitatem reuocauit. Nam, quæ Dei conſilio, dicebat, & ſapientia definita ſunt, non ad perniciem, ſed ad ſalutem vobis euenient. Maxima enim congregationis huius pars, breui tempore mortis imperio ſoluenda, ad ſempiterna gaudia à Domino vocabitur; non autem (vt diabolus mentitur) ipſe de quoquam omninò victoriam reportabit. His dictis Angelus diſparuit. Maurus autem mane facto & viſionis ſeriem eis narrauit, & vt Dei voluntatem paratis animis expectarent omnes hortatus eſt.

Angelus Domini S. Maurū conſolatur.

Inte-

Interim verò peſtis monaſterium inuaſit, cuius ontagione, quinque menſium ſpatio centum & exdecim fratres è vita ſublati; qui cum antea à S. lauro admoniti fuiſſent, præclaris actionibus iam in cælum munierunt. Paulò verò poſt, Maurus lateris dolore correptus, beatum Deo ſpiritum reddidit. Eluxit in viro illo ſanctiſſimo egregium virtutis & religionis ſpecimen; tantiſque miraculorum laudibus excelluit, vt ipſe uo magiſtro Benedicto ijs inferior nõ fuiſſe credatur. Traditus fuit Benedicto in diſciplinã, puer uodecim annorum; Vixit cum eo annis viginti; Monaſterio verò ſuo præfuit annis 40. & diebus quatuordecim.

Centum & ſexdecim fratres in monaſterio quinq; menſium ſpatio moriuntur.

VITA S. BONITI ARVERNORVM Epiſcopi, ex ea quæ integra fide extat apud R. P. Surium. Claruit temporibus Theodorici 4. Francorum Regis, qui regnauit anno Domini 685. & ſequentibus. Ponitur in Tabulis epiſcoporum Aruernenſis Eccleſiæ, quadrageſimus primus eius ſedis Antiſtes.

Vide Not in Mart. Rom. C. Baronij, & Tom. 8. Annal.

BONITVS inclyta Aruernorum ſtirpe progenitus, patrem habuit Theodatũ, matrem Syagriam, claris Romanorum Senatorum ortos natalibus. Puer autem in lucem, non ſine præſagio futuræ ſanctitatis editus, mox litteris adhibitus eſt, in quibus coætaneos, & eruditione & ingenio multum ſuperauit. Adoleſcens deindè penetralia iuris ciuilis exactè perſcrutatus, defuncto paulò pòſt patre, ad regis aulam & miniſterium conceſſit, vbi poſt alia atque alia dignitatis & honoris officia, dextrè admodũ obita, accepto à Regis manu annulo, primarium honoris gra-

15. Ianuarij.

Patria & Parentes eius.

gratia apud ſucceſſorem fuit, ita vt præfecturam Maſſilienſem primæ Prouinciæ illi demandârit: vbi tanta æquitate & dexteritate commiſſas ſibi cauſas tractauit, perorauitque, vt omnium ſermone eximiæ illius virtutes mirificè celebrarentur. Flagrabat mira erga miſeros pietate, & exules præcipua quadã charitate fouebat. In captiuos verò munificam largitatem quis pro dignitate explicare valeat? Omnes namque in ſeruitutem redactos, tradito pretio in libertatẽ reſtituit, & ne quis deinceps ad pretiũ venderetur, aut exilio dãnaretur Prætoris edicto denunciauit. Hac miſericordia erga alios affluebat, ſeuerus proprij delicti exactor. Carnem namq; continuis vigilijs atq; ieiunijs ſpiritui ſubdebat, & animũ cęleſtium rerum contemplationibus ad æterna erigebat.

Fit Præfect. Maſſiliæ.

In pauperes & captiuos miſericors.

Sibi rigidus.

Per idem tempus frater eius germanus, Auitus nomine, Aruernenſi Eccleſię Pontifex pręſidebat, & annis quindecim cum maxima virtutis opinione, vir humanioribus & ſacris litteris egregiè inſtructus, ſedem illam adminiſtrauerat. Cum verò morbo correptus, gregi ſuo à lupis timeret, Bonitum fratrem ſuum euocauit, & curam Eccleſiæ ſedulò commendauit. Bonitus quamquam ſacris muneribus, propter humilitatis ſtudium, ſe indignum reputaret. Cleri tamen, totiuſque populi voluntate, accedente Regis calculo, inuitus planè honorem illum admittere coactus eſt. Itaque magna omnium lætitia & fauore in Cathedra collocatus, & ſacra Vnctione delibutus, animarum curam ſuſcepit: tanta fide & ſtudio, quantis ſanctiſſimus quiſque poſſet. Erat cunctis viuum quoddam virtutum omnium exemplar, honore pötificij ita ornatus, vt pompis & omni faſtu calcatis, onus immenſum humeris ſuſti-

Auitus frater eius epiſcopus Aruernenſis.

Succedit Auito fratri in Epiſcopatu.

ſtineret. Mens tanto ardore ad cœleſtia & æterna æſtuabat, vt corpus triduano frequenter ieiunio exhauſtum, nullas omninò moleſtias ſentiret. Amicus ſilentij & ſolitudinis, cœleſti papulo ſpiritum paſcebat, eas ſine fine delicias expetens, quæ ex ſacro eloquio deſumptę impinguant animam. *Exemplaris eius vita.*

Hinc iam ad miraculorum gloriam eius virtutes erupêre, patrâruntque mirabilia; quæ & populo ſalutem reb. in aduerſis conferebant, & Pontifici ſummam apud omnes auctoritatem conciliabant. Vſitatum erat viro ſancto, in Eccleſia corā altiſſimo, non reuerendus & ſublimis, ſed pauper & deſpectus apparere; probè intelligens, orationem humiliantis ſe, nubes penetrare. Præſulatus inſignia, tantum in loco iudicij referebat, ſcilicet ne Iudicis dignitatem atque auctoritatem, nimia abiectio vel violaret vel minueret. Summus in tanta diuitiarū licentia paupertatis amator, & peregrinorū ac pauperū ſuſceptor munificus, ac liberalis. Sed cùm nihil prius haberet in votis, quā vt abiectis curis omnibus, vni ſoliq; Deo per contemplationis ſtudium aſſiduò vacaret, abdicato Epiſcopatu, ad magnilocenſe cœnobium eſt profectus, vbi aliquamdiu in ſanctæ religionis habitu gratiſſimam Deo ſeruitutem exhibuit. Indè verò Romam, SS. Apoſtolorum, Martyrumque loca viſitaturus contendit. Ibidem autem votis Deo ritè perſolutis, Lugdunum tandem reuerſus, annos illic quatuor, plenus deſiderio & amore cœleſtium, æternæ vitæ gaudia prælibauit. Non multos verò poſt dies podagræ dolore conſtrictus, lecto decubuit, ac vi morbi quotidie ingraueſcente, tandē carne ſolutus, ad beatam immortalitatē migrauit. Corpus eius Lugduno, Aruernas (in itinere admirādis quamplurimis coruſcans ſignis) tranſ-

Claret miraculis.

Profunda eius humilitas.

Eccleſi. 35.

Reſignat epiſcopatū.

Fit monachus.

Moritur.

Digitized by Google

Transfertur ſacrum corpus Lugduno Aruernas.

tranſlatum, in AEde S. Mauritij, iuxtà altare Beatorum Petri, Pauli atque Andreæ Apoſtolorum, conditum eſt. Ibidem verò ægrotis & malè affectis, hactenùs eximia diuinitùs conferuntur beneficia.

Vide Cæſ. Baron. in Notat. Martyr. Rom. Item Tom. 5. Annal.

VITA S. HONORATI ARELATENSIS Epiſcopi, ex ea quam S. Hilarius eius ſucceſſor luculento ſermone in die Natali eius, deſcripſit breuius. Præfuit Arelatenſi Eccleſiæ, temporibus Theodoſij iunioris, & Valentiniani tertij Impp. cum Romanam Eccleſiam regeret Cæleſtinus, & poſt eum Sixtus. Anno videlicet Dominici Natalis 426, & ſequentibus.

16. Ianuarij. Summa nobilitas quæ.

CVM ſummum nobilitatis faſtigium ſit, inter filios Dei computari, nemoque in cæleſtibus glorioſior ſit, quàm qui repudiato parentum ſtemmate elegit ſola Chriſti paternitate cenſeri, prætermittimus auita, viri huius ſanctiſſimi, ſecularium honorum inſignia commemorare, (qui familiæ ſuæ nobilitatem, vſque ad conſulatus dignitatem prouectam, maiore pectoris generoſitate faſtidiuit) quò admirandas eius virtutes, quibus in vita fuit clariſſimus, clariùs nobis ante oculos proponamus.

Parentes eius clari.

Poſtquàm in primis adoleſcentiæ annis, baptiſmi gratiam proprio concupierat arbitratu, tantis virtutum incrementis quotidiè profecit, vt prorſus diuino quodam pædagogio educatus putaretur. Cùm eſſet iuuenis magna ingenij fœlicitate præditus, & pater eum, quę ſemel animo magno ſuſceperat, ab ijs nullis difficultatibus retrahi, nullis periculis deterreri poſſe perſpiceret, à baptiſmate eum quamdiu potuit, auertit; timens ne te-

Pater eum à baptiſmo auertere conatur.

ıe totus,ſicut conſecutum eſt, religionis amore
aperetur.Sed cùm & Chriſti amor & cęleſtis pa-
triæ deſiderium, & virtutis ſtudium firmam in eo
ſedem elegiſſent,ita ſe adhuc catechumenus inter
rima fidei rudimenta formauit,vt quiuis facilè,
uid animo moliretur, intelligere poſſet. Hinc
rouidus pater teneræ pietatis ſuſpicione ſolici-
ıs,varijs eum oblectationibus prouocare,ſtudijs
ıuentutis illicere,diuerſis mundi voluptatibus
·retire,& quibuſcunq; tandem potuit modis ad
ola mundi huius oblectamenta, vitęq́ ludibria
nuitare cœpit.

Nititur eũ mundi vanitatibus implicare.

Verùm illi maior inter hæc omnia erat, cuſto
liendi baptiſmatis cura; faſtidiebat adoleſcens,
uo grandęuus oblectabatur pater,tali ſe ſemper
dhortatione compellans;Delectat hæc vita, ſed
lecipit;alia in Eccleſijs præcepta recitantur; alia
bi in auribus meis mandata ſonuerunt; illic mo-
leſtia,continentia & pudor traditur, hic effrænā-
a luxuria nutritur;ibi pietas viget, hic exercita-
io corporalis;illic ad æternum Chriſtus inuitat,
ıic diabolus ad temporale ſolicitat; Omne quod
n mundo eſt,vanitas eſt,&concupiſcentia oculo-
um; & mundus tranſit, & concupiſcentia eius:
Qui autem fecerit voluntatem Dei, manet in æ-
ernum,ſicut & Deus manet in æternum, Feſtine-
nus ergo erui ab his laqueis, dum adhuc minùs
enemur;difficile diu illigata ſoluuntur. Facilius
ſt tenera euellere ,quàm robuſta ſuccidere. In
nonte ſaluam fac animam tuam, ne fortè appre
endant te malæ cogitationes; citò ſerpit volup-
atis venenum. Seruanda eſt Chriſto,per Chriſti
ratiam ſumpta libertas; alij aurum argentum-
ue mirentur;dominantur,vt video, metalla do-
ninantibus. Alij prædia atque mancipia non

Ille omnia contemnit, & præclarè ſe ad Chriſti ſeruitutē animat.

1.Ioan.2.

Alludit ad id quod eſt Geneſ.19.

Digitized by Google

ſine animi ſui captiuitate poſſideant,& honorem diuinæ in ſe imaginis premant; Mihi ſatis eſt, mancipium non eſſe vitiorum; mihi ſalus gaudium, mihi coniunx ſapientia, mihi in virtutibus voluptas, mihi Chriſtus theſaurus eſt. Qui penſabit gaudia caduca melioribus; dabit in hac vita ſtudijs diſciplinæ me oblectari, & ornari:& inter hæc dignum fieri cœleſtibus regnis.

Religionẽ ingreditur.

Nec longas talis meditatio moras pertulit,ſed ilicò in flamma conuerſionis nutrita, huiuſmodi fomentis ſcintilla prorupit. Iugum Dominicæ ſeruitutis ſubdita ceruice ſuſcipiens iugum prauæ libertatis excuſſit; intelligens ſummum eſſe captiuitatis genus,licentiam iuuẽtutis. Rediguntur ad breues capillos luxuriantes comæ; membrorum vigor animi vigore mutatur,palleſcit ieiunio ſpecioſa facies,& prius ſucci plena, fit plena grauitatis. Et quid plura?ita repẽtè totus alius ex alio oſtenditur, vt nõ aliter genitor ipſius, quã orbatus filio pater lamentaretur. Condemnari itaque ſe ſenectus patris ætatis illius conuerſatione credebat,occurrit,renititur, comminatur; nec tamen vllo horum,Deo pueritia freta, concutitur.

Conſtantia eius.

Frater S. Honorati, eius exemplo conuertitur.

Aſſiſtit tyroni ſuo Dominus conſolator: nec diſtulit vnum ei ex germanis in collegium ſuſcitare,qui exemplo ipſius ad conuerſionem vocatus,& ſenior iuniorem ſecutus,in ipſo breui, quo vixit,tempore,ſicut collegio illum,ita etiam virtute comitatus eſt. Huic iam inter illos certamina grata propoſiti;cuius mens ad pietatem mollior, cuius cibus durior, cuius ſermo blandior, cuius amictꝰ aſperior. Quem minùs delectaret lectus, quem magis lectio,quẽ minùs moueret inuidia, quem magis miſericordia. Quis daret promptiùs

tiùs quod ſibi detraxiſſet, quis libentiùs hoſpi- Lapis illis pro ceruicali.
i ſtratum cilicij, & ceruical illud conſueti lapi-
is offerret. Quis peregrinum promptiùs antè e-
eemoſynæ diſpenſationem lachrymis foueret,
ε affectus priùs Chriſtum, quàm aduenam con-
iuio paſceret; cui in ore rarior mundus, cui fre-
uentior Chriſtus. Ornabant itaque omnem pa- Magnũ hoſpitalitatis ſtudium.
riam, & quantum apud animos multorum ma-
ıet, cuſtodiebantur aliorum ab illis corpora, a-
iorum ſpiritus; prout quiſque indigens erat,
ut veſtimentis, aut doctrina, aut ſumptibus
eſtiebantur, inſtruebantur, alebantur. Nul-
us illùc peregrinationis labore defeſſus, non
anquàm ad patriam & patrimonij ſui rura per-
ıenit.

Intereà amor in illos omnium creſcebat, totaq; Creſcit fama illorum dum latere cupiunt.
rga illos patria obſequijs & amore ac honore
ertabat; peruenire illis ad ignobilitatem & pau-
ıertatem non licebat. At illi pauebant gloriā ſuā
& odorem bonæ conuerſationis longè lateque
liffuſum, licet ad Dei laudem referrent, ſibi ta-
nen vanitatis periculum inferre metuebant; per-
epiſſe ſe in vita ſua mercedem ſuam reputabant;
ıumanam conuerſationem, & gratiam faſtidien-
es, eremi amore flagrabant. Inito itaque conſilio
& quodammodò paſſi honoris ſui perſecutionē,
ıd peregrina contendunt. Iterum patria conſur-
git, iterùm propinqui reluctantur; Spoliari ſeſe
ıoc ſimul lumine metuunt omnes. Quod illic, Ie-
u bone, certamen fidei atque amoris fuit? qui tūc
onſiliorum, qui precum, qui lachrymarum am-
ıitus? quis nō illic ſibi officium propinqui vendi-
auit? aut cuius lachrymæ, nō cum lachrymis pa-
ris certauerunt? Amittere enim ſe omnis patria
n iuuenibus illis patres ſentiebat; & verè erat in

illis ſenectus, non annis cana, ſed gratijs; non cariosa artubus, ſed moribus vetuſta. O quanta Domine, diſpenſatio procurationis tuæ, qui lampades tuas, fidei igne fulgētes, nō loco fixas ſtare pateris, ſed præfers eas diuerſorū illuminationi locorum, inſpirans migrādi voluntatem, & fugiendi gloriam; quæ vtique multiplicanda erat ipſo per ſuſceptam peregrinationē virtutis argumento. Diripitur itaque dudum vario miſericordiarū opera vexata ſubſtantia, ſed larga tamen adhuc, et quæ pauperum inopiæ mirificè conſulebat.

Diſtrahunt res & facultates ſuas.

Exeuntes igitur de terra & de domo & de cognatione ſua, ne quid iuuenili auſu ab ipſis temerè incœptū putaretur, aſſumunt ſenem perfectæ cōſummatæq; grauitatis S. Capraſiū, angelica cōuerſatione in inſulis degentem. Quæritur ergò peregrinationis latebra, fugitur fama virtutis; at vbicunque itur, ibi alia, velint, nolint, fama pariebatur. Spargitur vbique ſubſtantia, & in omni acceſſu eorum bonus Chriſti odor fragrat; expetunt; quibus Barbara eſſet etiam illa, quæ plurima in ipſis erat Romana eloquentia. Intrepidè ab illis pro Chriſti deſiderio maris reuma toleratū, ſqualor ac ſterilitas Achaici littoris expetita, vſque adeò vt germanus eius Venantius, diuturna maris iactatione nimiū fatigatus: vitam cum morte Metoniam æger delatus, commutauerit.

Capraſium ſibi patrem aſciſcunt.

Venantius frater S. Honoratij Metonæ decedit.

Hinc Honoratus in Italiam reuertitur, & quem è patria eremi deſideria prouocârant, hunc in eremum vrbi propinquam, Chriſtus inuitat. Vacātem itaque inſulam ob nimietatē ſqualoris, & inacceſſam venenatorum animalium metu, Alpino haud longè iugo ſubditam petijt. Cumq; circumiecti accolæ illū ab ingreſſu loci illius, vehementer deterrerent, & terribilem vaſtitatem ei denuntia-

Honoratus in Italiam reuertitur.

tiarent, illæ humanæ conuerſationis impatiens, ingreditur impauidus & pauorem cæteris ſecuritate ſua diſcutit. Fugit horror ſolitudinis, cedit turba ſerpentium. Inauditum verè illud, & planè inter miracula ac merita illius mirandum reor, quod tam frequens, vt vidimus, in illis ariditatib. ſerpentium occurſus, marinis præſertim æſtibus excitatus, nulli vnquàm non ſolùm periculo, ſed nec pauori fuit. Quid longiùs morer? Omnibus, quæ priùs deterruerant, ſuperatis. Honoratus caſtra quędam Dei illic collocat, & qui locus homines dudum à ſua commoratione repulerat, angelicis illuſtratur officijs. Hic primùm ad eum dignitas, quam remis veliſque vitauerat, venit, hic ſacerdotalis eum infula texit. Induſtria ilicò ſua, ſufficiens electis Dei templũ excitatur, apta monachorum habitaculis tecta conſurgunt, negatę à ſeculis aquæ, largiter fluunt. Itaque certatim vndique omnes eò confluebant, vt Honoratum viderent, eiuſque ſuauiſſimo eloquio & cœleſti diſciplina imbuerentur.

Inſigne miraculum.

Initiatur Sacerdotio.

Lirinenſe monaſteriũ cõſtruitur.

Etenim quam ille Barbariem nõ mitigauit? quæ animorum peſtes ipſius exhortatione non fugatæ? Omnium ille paſſiones ſuas credidit, & tanquã ſuas fleuit, profectus, laboreſque omnium ſuos computauit, & vitia & virtutes omniũ in meriti ſui cumulum transferebat. Incredibile eſt, quantę illi curæ fuerit, ne quem triſtitia affligeret, ne cogitatio ſecularis vrgeret. Omnium vires, omniũ animos, omnium ſtomachos, inſtinctu credo Dei nouerat; verè ſeruus omnium factus, propter Chriſtum Ieſum. Hæc illius iugis opera, iugis intentio erat, leuigare omnibus iugum Chriſti, & quicquid diabolus iniecisset, auertere; diſcuſſo, culparum nubilo, virtutum ſerena reuocare; a-

Monachos ſuos præclarè inſtituit.

morem Chriſti & proximorum amando inſerere:& mentes omnium tanquàm pectus ſuum excolere;innouare gaudia:& ad Chriſti ſemper deſiderium,tanquàm primo conuerſionis die inardeſcere. Hinc illud erat,quod omnis congregatio illa ex tam diſſonis linguis & moribus conflata, in amorem illius conſpiraret. Omnes Dominum,omnes patrem vocabant, in illo ſibi patriam,propinquos,& omnia ſimul reddita computantes.

Monachi eius oēs mirè eum amant.

Magna illi inter hæc omnia erga aduenas & hoſpites cura. Aderat munificenti animo par ſubſtantia,pari fide miniſtrata. Hinc ad eum frequēs ille ex diuerſarum regionum vaſtitate cōcurſus: & verè is ille erat, qui non vt parcus diſpenſator aut timidus, reſpectu ſibi creditæ & creſcentis quotidiè congregationis aliqua tribueret, plura ſeruaret:ſed qui nihil ſibi, nihil ſuis, præter præſentium dierum victum & veſtimentum reſeruaret. Exhauſta eſt aliquandò diſpenſationis ſubſtantia,fides nunquam. Quadam vice, cùm vnum ex multis millibus aureūm nummum, proflua ad munificentiam arca retineret, hunc etiam ipſum in multarum rerum defectu, conſtantiſſime pauperi trāſeunti dedit,& mihi atque alijs aſtantibus dixit;Certum eſt iam appropinquare qui deferat, ſi iam non habet, munificentia noſtra quod proferat. Vix trium aut quatuor horarum ſpatium, die fluente tranſierat, & continuò qui verbis ſuis fidem faceret,occurrit. Plurimos multis in locis probatiſſimos viros habuit, quorum ſemper manibus, quod ſibi deferebatur, expenderet.

Magnum eius erga peregrinos ſtudium.

Eximia eius liberalitas & fiducia in Deum.

Intereà ergo dum multimodam eius in omnes gratiam commemoro,in me infinitam curā prætermit-

termitto; cùm ipſius vtique cura non minus in Chriſto mihi ſalutis attulerit, quam amor inter vos ornamenti & honoris reliquit. Mei enim gratia, quod ad meritum eius, & iudicium meũ pertinet, patriam, quam faſtidierat, non dedignatur accedere, nec refugit laborem tanti itineris, ſuis præcipuè iam multis infirmitatibus grauem; Venit, meque in illis iam annis nimis amicum ſeculo & contumacem Deo, vt ſeductor, & verax, ad amorem Chriſti blanda manu tentat. Sed cùm parùm in aures noſtros pietatis illius verba deſcenderent, ad ſolida orationis præſidia conuertitur, & affectus ſui clamor duritia mea repulſus, pijſſimas Dei vſque ad miſericordiã pulſauit & penetrauit aures. Et ô quamdiu mollire duritiã meã nixus eſt imbre lachrymarũ? quàm pijs mecum ꝓ ſalute mea amplexibus oſculiſque certauit? Qui tunc in corde meo fluctus, quæ tempeſtates diuerſarum, & inter ſe cõpugnantium voluntatũ excitatæ ſunt? Quoties ſibi in animo meo velle & nolle ſucceſſit? Et quid plura? Abſente illo partes in me ſuas Chriſtus exequitur, & poſt biduum orationibus illius per miſerationem Dei mea cõtumacia ſubiugatur; fugauerat enim ſomniũ cogitatio, & inuitante me pro Domino, totus eminùs cum voluptatibus ſuis mundus adſtabat: Quid expetendũ, quid relinquendũ ſuaderet animus mecum meus, tãquàm collatis apud amicum tractatibus, ventilabat. Gratias tibi, bone Ieſu, gratias tibi qui dirupiſti vincula mea, famuli tui Honorati pia ſupplicatione permotus, & inieciſti mihi vincula amoris tui, quibus ſi tenear, nunquam peccati vincula recaleſcent. Occurro itaque ſubditus, qui ſuperbus abſceſſeram, & omni contradictione depoſita, nouus precator accedo.

Hilarij lucrandi gratia quæ fecerit.

Educit me ſecum ſuam prædam, gaudet, trium-phat, exultat. Eremo me iam tum exemplo ſuo ſecreti cupidum feſtinat includere. Alit primùm lacte & poſtmodùm cibo. Iam verò proflua illius in oẽs charitas, quod ſine inuidia dixerim, quantum mihi leuius blandimentis ſuis fecerat? Quoties mentem meam, quoties animum, quoties linguam nominabat? Quàm impatiens abſentiæ, quàm ſemper indigniſſimi conſpectûs mei cupidus erat?

Expetunt Arelatenſes Honoratũ epiſcopum.

Sed vnde illud quęſo, quòd tam è longinquo, tam ignotus à vobis expetitur? Quis illam abſentis, nec priùs viſi gratiam veſtris pectoribus affixit? quis illud deſiderium ſuſcitauit, vt orbatis ijs, quibus à Domino apud eremum indultus erat vobis naſceretur? Ille vtiq; qui cuncta diſpenſat, ille qui eum patriæ ſuæ quamdiu congruum videbat, indulſit, & per maria & per terras ad vtilitatem videntium: hanc tantam cultoris ſui gratiam circumegit. Vidiſtis in breui illo, quo vobis indultus eſt tempore, illam ſolicitudinis vigilantiã, illud diſciplinæ ſtudium, illas pietatis lachrymas, illã iugem ac perpetuã mẽtis ſerenitatem, cuius teſtimonio vultus immutabilis erat. Audiſtis quoq; os illud congruens vitę, in quo erat cõſentanea puritati pectoris ſermonis luculentia. Vidiſtis illam latitudinem charitatis, quæ tanta in illo fuit, vt ſi arbitrio hominum exprimenda eſſet, Honorati potiſſimum pingi vultu debere videretur. Quis ita mixtam lætitiæ diſciplinã propinauit? Quem nõ cum ipſius gaudio, qui corrigebatur, correxit?

Charitas eius eximia & induſtria.

Iam verò ſub exhortatione ipſius, quis anxius non dolorem ſuũ ſpreuit? Quis feris moribus, nõ inſaniam ſuam execratus eſt? Quis arrogans non plus, quàm omnes ſuperbiam ſuam ipſe abominatus

natus

natus eſt? Quis laſciuus, luxuriam non deteſtatus? Et quid plura? Omnibus omnia factus, communis omnium medicina erat. Denique vt primùm ſanctæ huius Eccleſiæ regimen accepit, prima ei cura concordiæ fuit, & præcipuus labor, fraternitatem diſſidentem mutuo amore connectere. Studebat præterea amore potiùs regere, quam terrore dominari; vt voluntaria magis, quàm coacta correctio, hunc quoque ſubditis adjiceret ornatum, ne ad officium ſuum compulſi putarentur. Floruit igitur ſub illo Chriſti Eccleſia, ſicut monaſterium ante floruerat; creuit gratijs, decreuit metallis; nã quæ ocioſè diu congeſta fuerant, dignis tandem vſibus deputauit; dudùm defunctis theſauros ſuos miſit. Hoc ſolum quod miniſterio ſufficiens erat, reſeruauit; ſed ſi exegiſſet vſus, nec miniſterio, vt reor, peperciſſet. Iam verò quo ordine illud ſancti Spiritus receptaculum conquieuerit, dignum eſt audire.

1. Corint. 9.

Studium cõcordiæ.

Incredibile eſt, quàm integrum impollutæ mẽtis vigorem vſque in extrema ſeruauerit. Vltimũ, doloribus iam reluctantibus, Epiphaniorum die in Eccleſia ſermonem habuit, neſciens vnquam, colluctante cum infirmitatibus fide, dolori magis corporis, quàm ſpiritûs feruori acquieſcere, ſeruiuit deſiderijs veſtris ſupra vires ſuas. Non illum ſiquidem aliqua extrinſecus ſuperueniens ægritudo, non ſubitus febrium æſtus abſorbuit, ſed diu dilata infirmitas, nimio dudum propoſiti rigore contracta, & adhuc remiſſioni parum acquieſcendo ingraueſcens: octauo eum vel nono die à ſolennitate prædicta paulatim extenuando confecit. Ac primum ſemper vberrimè ſuos conſolatus eſt, & ſermone condito circumſtantium abſterſit lachrymas: quas tamen quò magis abſter-

Mentis vigor.

git, irritat. Quadã vice cum comprimere lachrymarum mearum tempeſtatem, & abrumpere riuos fletuum laboraret, Quid, inquit, fles ineuitabilem humani generis neceſſitatem? Imparatum ergo te inuenire meus tranſitus debuit, cùm me non inuenerit imparatum? Et quid ego, inquit, minimus omnium fero ad ea, quæ ſanctorũ plurimi in ſupremis ſuis acerbiſſima pertulerunt? & com memoratis aliquot adiecit, quod credo alicubi legerat: Magni, inquit, viri multa patiuntur, & vt alios pati doceant, nati ſunt in exemplum.

Prçclara ſententia.

Oratio circa ad præfectũ, &c.

Confluentibus autem ad ſe poteſtatibus, præfecto & præfectorijs viris, quam feruentia ſub mortali iam frigore mandata deprompſit, ab ipſo exitu ſuo ſumens acerrimum exhortationis exordium? Videtis, inquit, quàm fragile habitamus hoſpitium; Ab hac neceſſitate neminem honores, neminem diuitiæ liberant: hæc iuſtis & iniuſtis, hæc potentibus humilibuſque communis eſt. Sic ergò vitam agite, ne vitę extrema timeatis: & hoc quod mortem appellamus; quaſi commigrationem expectetis. Mors pœna non eſt, ſi non ad ſupplicia deducit. Dura quidem eſt carnis animæq; diuiſio; ſed multò durius in gehennæ flammis erit carnis animæque conſortium, niſi in omni vita generoſitatem ſuam ſpiritus recognoſcens, bellum corpori, & corporalibus vitijs certamen indixerit, & felici diſcretus à carnis colluuione diuortio, æternæ paci impollutam ſeruet vtramque ſubſtantiã, illic feliciter copulandam: vbi exultabunt ſancti in gloria, lætabuntur in cubilibus, hoc eſt, in corporibus, tanquàm in receptaculis ſuis, cùm ea quę iuſtitiæ dedicauerant membra ſocialia, tanquàm conſueta hoſpitia recognoſcent. Hoc itaque agite; Hanc vobis Honoratus veſter hæreditatem relinquit:

linquit: ſupremo halitu ſuo ad hæreditatem vos regni cæleſtis inuitat. Nullus nimium mundi huius amore teneatur; optimum eſt, vt voluntate faſtidias, quo te vides neceſſitate cariturum. Nemo opibus diffluat, nullus pecuniæ deſeruiat, neminem diuitiarum pompa corrumpat; Scelus eſt, precium ſalutis, in materiam perditionis aſſumere: & illo capi quemque, quo redimi poteſt. Plus interea vultu, plus oculis emicante in cælum ſenſu monebat, & noua ſemper mentis gratia, deficiente membrorum miniſterio, pullulabat.

Alię ſententiæ.

Opes, ſi bene vtaris, pretium ſalutis ſunt.

Ordinatis itaque omnibus (neque enim multa in actibus ſuis minus plena reſtabant) cùm omnes charos ſuos mente percurreret, grauior illũ ſomnus oppreſſit; quem cùm interdum pauidi interpellaremus, & ſuſpectis omnibus ſedere eum in vltimo prohiberemus, ioculari, vt erat ſolitus, blandimento, & conſuetudinaria mentis ſerenitate, reſpondit, quòd moleſtos nos in hac ſolicitudinis parte pateretur.

Sub mortẽ graui ſõno premitur.

Somno deinde vltimo exceptus, in mortis quietem dormiens tranſijt, ſine vllo, vt ſeſe habent extrema, luctamine, nullas difficiles obitus moras ſenſit. Angelicis choris anima illa ſancta, generoſa, ſincera, & ab omni contactu mundi incontaminata ſuſcipitur. Multorum interea varijs viſionibus ſomnus incutitur, quarum tamen omnium vna facies erat, quòd ſcilicet ſancto illi occurrerent officia ſanctorum. Relinquitur vegetatum ſemper ſpiritu, plenum gratiæ corpus exanime; integrum ſiquidem vultûs decorem facies omnibus grata ſeruabat. Nemo non precioſiſſimi muneris loco habuit, aliquam de velaminibus illius fimbriam decerpſiſſe. Pro magno munere habitũ

Suauitèr & fęlicitèr obdormit in Domino.

eſt,

Auidiſſimè decerpũtur fimbriæ velaminũ eius

eſt, lecticæ manum admouiſſe, aut ceruicem ſubieciſſe. Vidiſtis nõ ſine gloria veſtra gloriam eius. O magna & inclyta, Honorate tua gloria; non indiguit meritum tuum ſignis probari. Ipſa enim conuerſatio tua plena virtutibus, & admirationis nouitate præcelſa, perpetuum quoddam ſignum miniſtrauit. Et quod maius ſignum virtutis eſſe poteſt, quàm ſigna fugere, & occultare virtutes? Et verè tam familiaris quodãmodo oratio tua Chriſti auribus erat, vt efficaciſſimis precibus impetratum putem, ne virtutem tuam ſigna clamarent.

Fuit martyr Chriſti perpetuus.

Habet & pax martyres ſuos; Chriſti enim perpetuus quamdiu in corpore moratus es, teſtis fuiſti. Illud enim ſtupendum quondam adoleſcentiæ tuæ robur, perpetuo abſtinentię rigore tenuatum, & in illam, quam vidimus, aſpectus licet decore ſeruato, exilitatem redactum, crux vtique quotidiana conſumpſit. Nunquam in tuo ore, niſi pax, niſi caſtitas, niſi pietas, niſi charitas: nunquam in corde, niſi horum omnium fons Chriſtus habitauit. Nulla tibi maior quam in orationibus & pſalmis voluptas. Tuis in tantùm medullis Chriſtus inſederat, vt interdum, quod expertus loquor, mẽbris tuis placido ſopore deuinctis, illum etiam in ſomnis officio ſolito tua lingua reſonaret. Et verè puto neminem diffiteri, tibi ad martyrium tempus, non animum defuiſſe. Sæpè enim dormiens referebas ſomnia, non aliquid præſagientia, neque aliqua in futurum anxietate ſolicita, ſed inquietis animæ deſiderijs excitata, martyrium ſcilicet, quod ſemper meditatione geſtabas; credo, interdum alludente & prouocante cupiditatem tuam Domino, tanquam excitata in fidem tuam perſecutione, peragebas.

Quam fuerit martyrij cupidus.

VITA

Digitized by Google

VITA S. FVRSEI CONFESSORIS, cuius præclarè & prolixè meminit Venerabilis Beda lib.3.cap.19.de geſtis Anglorum. Claruit ſacer Confeſſor Anno Domini 644. & ſequentibus.

Vide Cæſ. Baro in Notat. marty. Rom. Item Tō.8. Annal.

SANCTVS Furſeus, vir vitæ venerabilis, ſeculi dignitate inter ſuos clarus, à primis annis, ſpreto faſtu, animum ad rerum cæleſtiū ſtudia intendit. Inſtructus enim maximarum artium cognitione, & monaſticæ vitæ diſciplinis præclarè excultus, monaſterium condidit, vt quāplurimos ad eandem vitæ rationem induceret, palanteſque pietatis ſtudioſos congregaret. Nec defuit numerus; ſplendore virtutum eius & morum ſuauitate allectus. Itaque confluente ad ſacra illa caſtra multitudine, Furſeus cū parentibus cōſilium inire decreuit, vt quàm commodiſſimè ſecuriſſimeque ſacer ille grex Chriſto militaret. Hac pia ſolicitudine agitatus, itineri ſe dedit; ſed mox languente corpuſculo, ex itinere ad proximam quandam caſam delatus eſt. Ibi verò præualente ægritudine, anima illius è corporis ergaſtulo migraſſe, & mirificam viſionem hauſiſſe fertur. Denſa enim caligine circundata, vultus conſpexit angelicos, è quorum numero vnus, candidido ſcuto & fulgureo armatus gladio reliquos præcedebat. Subſequebantur alij duo pari candore fulgentes: qui mira ſuauitate animam illius oblectabant. Quin & multorum angelorum millium; viſus ſibi concentum audire, quo tam ſuauiter afficiebatur, vt corporeæ planè conſuetudinis oblitus: cæleſti gloriæ ſe intereſſe crederet. Dum hæc fiunt, anima illius, iam contubernio corporis ſoluta, angeli vnius miniſterio ad corpus reducta fuit.

16. Ianuarij.

Conſtruit monaſteriū.

Viſio mirabilis.

Anima eius corpori reſtituitur.

Digitized by Google

fuit. Quæ quo modo quove ordine confecta fuerint, intelligere non potuit, niſi quod corporea ſarcina ſe antè grauatum, quàm tam dulci angelorum ſocietate deſtitutum ſciret. Tunc verò momento temporis pro ſuaui melodia planctum lugubrem cum eiulatu audiuit; vndè attonito ſimilis: exclamauit, Quid agitis? At illi ſuſcitati repentè corporis ſtupore defixi, totam rei ſeriem ei exponere cœperunt; conteſtantes corpus exanime iacuiſſe, tumulo, de more, iam iam inferendum. Ille verò præter ſuſpiria nihil ædens, languentes corporis vires ſacris myſterijs refecit.

Porrò toto adhuc biduo languentem & graui ægritudine periclitantem parentes & cognati piè ſolabantur, cum eccè, irruentibus repentè tenebris, ille graui ſopore opprimitur, & à corporis conſuetudine rurſus auellitur. Aderat ſplendidum angelorum agmen, cum horribili valdè cacodæmonum caterua: quas pro humana fragilitate vt vehementer formidare cœpit, angeli mox hortatu confirmatus eſt, ne trepidaret: ſed vera fide, quæ in Chriſto Ieſu eſt, eorum calumnias & improbos conatus deſpiceret. Trepidantem nihilominùs vrgebant hoſtes animarum, premebantque, & ſempiterno ſupplicio digniſſimum clamitabant. Non ſolùm enim, dicebant, qui faciunt, ſed etiam qui conſentiunt facientibus, digni ſunt morte. Ocioſos ſermones ſæpè protulit, & nullam de his rationem reddet? Dicit Chriſtus; Niſi remiſeritis hominibus peccata eorum, nec pater veſter cæleſtis dimittet vobis peccata veſtra. Vbi eſt iuſtitia Dei? Si Deus iuſtus, nunquàm hic cæleſti gloria fruetur. Nunquid ſcriptum, Niſi efficiamini ſicut paruuli non intrabitis in regnum cœlorum? Vbi aut quando hanc per-

Rurſus mira ei offertur viſio.

Rom. 1.

Matth. 6.

Ibid. 18.

Dæmones horrẽdè eũ accuſant.

Ibid.

perfectionis virtutem declarauit? Et adhuc vos noſtris eum manibus præripietis? Et adhuc in iniuria perſeuerabitis? His alijſque cùm Furſeum aduerſarij rationibus oppugnarent, Angelus ſua eos virtute cõterens, ad iuſtum Dei iudicium prouocauit: & Furſeo vt oculos in mundum conuerteret imperauit.

Tunc vir ſanctus vallem ſub ſe poſitam, è qua quatuor flammæ in quatuor mundi partes ſpargebantur, vidit: quæ ſua ſæuitia terram vndique populabantur. Tùm Angelus, noſti inquit, viſionis huius myſterium? Furſeus cùm ſe ignorare reſpondiſſet, Hæ, inquit, ſunt, quæ mundum prauis cupiditatibus inflammant, & homines in ſempiternam peſtem perniciemque trahere nituntur.

Cumque paulatim ignis magis magiſque ſæuiret, tandem & ipſo Furſeo appropinquare viſus eſt. Qui periculi imminentis magnitudine pauidus, ſupplex ad Angelum ſe recepit; qui hinc indè diſcuſſis flammis, ſecuro eum animo eſſe iuſſit; nã inquit, quod non accendiſti, nequaquam in te ardebit. Vniuſcuiuſq; enim opus, pro meritorũ ratione ignis hic examinat. Cumq; hoc modo, Angelo duce, per medias flãmas graderetur, quatuor rurſus cacodæmones horrendum vociferantes, minutiſſima quæq; & leuia delicta replicabant, ſupplicioq; ſempiterno ea plectenda dicebant. Sed Angelus contritis deuictiſq; aduerſarijs, ad iuſtũ Dei iudicium prouocauit. Cui calumniator: Si Deus (inquit) iniquus non eſt, & ſi mendacium, & mandatorum illius tranſgreſſio ei diſplicet, vir iſte pœnarum expers non erit. Cùm enim ſeculi vanitatibus ſemel nuncium miſerit, adhuc ſe paſſus eſt ſordibus eius inquinari. Et cum Deus vnicuiq; de

Nota improbas dæmonum accuſationes.

Eccli. 17.

de proximo ſuo mandauerit, ille ſæpè diuinæ legis tranſgreſſores, neque de iniquitate corripuit, neque diuini iudicij terrore à ſcelere reuocauit. Hæc aliaque improbi magna contentione vrgebant, & inſtabant, & vim etiam interdum inferre conabantur. Quos Angelus Domini, tanquã blaſphemos in Deum, fudit fugauitque; & Furſeum immenſa claritate circumfuſum: Angelorum agminibus ſociauit.

Boeanus & Meldanus Epiſcopi, cũ eo loquuntur.

Is autem ſublatis ſurſum oculis, innumera Angelorum agmina, eximia claritate fulgentia, conſpexit, inter quæ duos venerabilis vitæ Epiſcopos, qui non ita diu ad illam gloriam vita functi commigrârant, obuios habuit. Horum nomina erant Boeanus & Meldanus, qui ob inſignem vitæ ſanctitatem miro omnium præconio in Eccleſia illa celebrabantur. Hi Furſeum vt ſe ad relictum corporis contubernium reciperet, monuerunt, atque vt maxima vocis contentione populum infinitis ſceleribus inquinatum, à mentis furore ad virtutis ſtudium & diuinę legis cultum reuocaret, hortati ſunt. Atque vt diligentius & maiore cum fructu in eo pietatis officio verſari poſſet, de humani cordis prauitate, de virtutum vitiorumque natura, luculenter admodum multa diſſeruerunt. Poſtremò addiderunt, duo genera famis terram vniuerſam inuaſiſſe; vnum, in abundantia ſapientiæ intelligendi verbum Dei & non implendi; aliud verò, tenacia mentis in abundantia diuitiarum. Et quamuis multis magniſque populi totius ſceleribus, ad iracundiam prouocatus eſſet Dominus, eius tamen furor lõgè acerbiùs in viros principes & Eccleſiæ doctores accenſus eſſet. Nam cùm illi prophetarum monitis eruditi, bonum à malo, & malum à bono diſcernere deberent, eò tamen

Famis duo genera.

tamen

tamen intoleranda quadam mentis cæcitate prorupiſſent, vt cum miſeranda quadam religionis ſuperſtitione conflictantes, inanem tantum ſancti tatis ſpeciem ſequerētur. Sunt enim qui cum ſpiritualibus vitijs impugnantur, & cum ijs confligere deberent, ijs omiſſis, corpus inedia conficiũt. Nocturnas illuſiones pati, crimen ingens, diriſq; pœnitentiæ laboribus expiãdum, ſtatuunt: ſuperbiæ verò & inuidiæ peſte agitari, pro nihilo ducunt. Sunt & alij, qui in aſſiduis precibus ſine mẽte prolatis, & ciborum abſtinentia magnam ſanctitatis opinionem habent: in vera autem ſanctitatis laude, & ab omni falſa religionis ſpecie remota, nullam omnino operam locare volunt. Quare age & hæc auribus eorum inculca, ne dum honeſtam ſpeciem fictæ ſanctitatis opinioni prætendunt, tantò grauiores pœnas luant, quanto vitia hæc leuiora eſſe credunt.

Hypocritarũ conditio.

His dictis, ſancti illi viri cum vniuerſo angelorum agmine in cœlum recepti ſunt: Furſeus verò cum tribus Angelis ad corpus redire iuſſus. Cumque voracibus iterum flammis appropinquarent, per medium quidem, hinc indè diſcuſſis, gradiebatur; ſed vir quidam, illi non ignotus, ex igne proſiliens, maxillam eius humerumque exuſſit, & dæmone, vt eum acrioribus traderet ſupplicijs cruciandum, vrgente & vim intentante, Angelus obſtitit, ac pertinacem in flãmas proſtrauit, conuerſuſq; ad Furſeum: Quod incendiſti, inquit, hoc in te arſit. Si enim viri huius veſtimentum, in peccatis mortui, non ſuſcepiſſes, nullam in te pœnæ illius vim exercere potuiſſent. Sed hoc iam ſupplicio eruditus, caue ne deinceps donis muneribuſuè, ex teſtamentis ſceleratorum, & in peccatis morientium contamineris; quin potius legata eiuſmo-

Reducitur anima Furſei ad corpus.

Digitized by Google

iuſmodi, pauperibus iuxta ſepulchrum eroganda curabis. His alijſque ſermonibus, inſtructus rurſus mortalitatis ergaſtulum quamuis inuitus, intrare debuit. Cumque moras necteret, & corporeis iterum conſtringi vinculis formidaret: Noli inquit, Angelus timere, ſed reuiuiſcens corpus fontana abluatur, & dolor omnis cõcremationis ſolo remanente fugabitur. Inde Furſeus, quaſi è profundo ſomno ſuſcitatus, ſublatis oculis, parẽtes, Vicinos ac clericos aſtare conſpiciens, viſa auditaque ex ordine narrare cæpit: cumque viua ſuperfuſus fuiſſet aqua, cicatrices incẽdij quo illum vir iniquus afflixerat, & in facie, & inter ſcapulas eius apparuerũt. Nec mora eccleſiaſticę officiũ aggreſſ⁹ omnib. maxima cõtẽtione diuini iudicij ſeueritatẽ annunciant. Erat vero incredibili quadã gratia prædıtus, ita vt omnes non minus ad ſui amorẽ quã admirationẽ traheret. Ex obſeſſis corporibus dæmonia fugabat, peccatores, & longa peccandi conſuetudine in ſceleribus obduratos, ad mentẽ reducebat, pauperes & ęgrotos pręſenti ope ſubleuabat, in omnib. deniq; egregium charitatis beneficiũ impẽdebat, Dumq; vnius anni ſpatio, Hyberniæ populos, ad omnẽ pietatis & virtutis rationẽ informaſſet, anniuerſarius inſtabat dies, quo carne ſolutus viſionẽ viderat. Multis igitur viris præſtanti religionis præſentibus, rurſus haud vulgari languore corporis proſternitur, eoque deducitur, vt in ſolo pectore vitalis ſpiritus palpitaret. Eò verò momento angelus Domini adfuit, & omnia quę ad diuini verbi miniſteriũ ritè ſpectabant, diligenter expoſuit; hortatuſque eum eſt, vt nullis periculis vel laboribus frangeretur: nam duodecim adhuc annos multis ſudoribus ſuperandos eſſe, quibus expletis optatiſſima

Magna in Furſeo gratia.

Miracula eius.

Angelus ei apparet.

ſima beatorum requie, quam viderat frueretur.

Inſtitit igitur multo ardentiùs vir ſanctus diuini verbi prædicationi: importunè opportunè vnumquemque, ſine perſonarum acceptione, cómonefaciens. Completis verò annis decem, relictis omnibus, quæ habere videbatur, paucis cum fratribus, ad inſulam quandam in mari ſitam profectus eſt: atque indè paulò poſt in Saxoniam tráſuectus; vbi à Sigeberto rege, ſummo honore exceptus, diuini verbi ſemina vberrimo cum fructu paſſim ſparſit. Et quia inſignis quidam locus in caſtro ſitus, ædificando monaſterio valdè idoneus, traditus ei fuerat, eò accelerauit, ne mortis aduẽtu opus impediretur. Eo autem constructo, & à rege Anna, eiuſque nobilibus multis ornamentis egregiè illuſtrato, vno ibidem anno cum duobus germanis Foillano & Vltano ſanctiſſimè philoſophatus eſt. Deinde cum gentilium incurſione, vniuerſæ ferè inſulæ vaſtitas immineret, ad Galliarum litora dimiſſus, à rege Francorum Clodoueo & patritio Erchenaldo honorificè ſuſceptus, nouum in loco, quem Latiniacum nuncupát, monaſterium conſtruxit. At non multo pòſt cum rege & patritio iter agens, infirmitate correptus vltimum in eorum complexu, cum inſigni eximiæ ſanctitatis ſignificatione; ſpiritum ædidit. Corpus verò ab illuſtri viro Erchenaldo patritio in nouã quam ibidem exſtruebat, eccleſiam illatum fuit; poſtquam annis quatuor quieuiſſet, ab epiſcopis Eligio & Autberto ad aliud quoddam eccleſiæ eius ſacellum, ſine vllo corruptionis indicio tranſlatum eſt; vbi illius merita cum admiranda miraculorum virtute egregiè claruerunt.

Hanc Saxoniam vocat Beda, prouinciam orientalium Anglorum.

In Anglia monaſteriũ condit.

Item & in Gallijs.

Obitus eius.

Corpus eius poſt 4 annos adhuc incorruptũ.

Vide C. Bar. in Not. Martyr. Rom.

EGREGIVM CERTAMEN BEATORVM *Martyrum: Berardi, Petri, Accurſij, Adiuti & Ottonis, diſcipulorum S. P. Franciſci. Occubuerunt pro fide Orthodoxa Anno Domini 1220. Inter Sanctos relati à Sixto 4. Anno 1481.*

16. Ianuarij.

EGREGIVS planè vir ſapientum ſapientiſſimus B. Franciſcus, haud ignarus quanta excellentia & pulchritudine ſint animæ, Chriſti ſanguine redemptæ, tanto earum zelo flagrauit, vt etiam impijſſimos quoſque, atque adeò Mahometicæ perfidiæ ſectatores, à pernicie in viã ſalutis deducere cuperet. Vndê anno, à ſua conuerſione, vndecimo, periculorum impauidus, vt ipſius Sultani expugnaret perfidiam; & Mahometanas tenebras fidei lumine illuſtraret, iter aggreſſus, ſibi quidem Orientis prouinciam deſumpſit: quinque verò hiſce fratribus, iam antè diuina virtute & rerum geſtarum gloria illuſtribus, Occidentis deſtinauit. Præfectus erat reliquis P. Vitalis, inſigni ſanctitate & prudentia vir, quorum ductu ad omnes labores & obedientiæ meritum alacres, in Aragoniam primùm peruenerunt. Vbi P. Vitalis vi diutini languoris oppreſſus, hærere coactus eſt: reliquis Chriſti amore flagrantibus, & moram itineris ægrè ferentibus, in opus animarum dimiſſis. Et quidem Colimbriam Portugaliæ vrbem delati, ad Oracham reginam diuerterunt; quæ conſpectu ſanctorum mirificè exhilarata, humilibus precibus ab ijs flagitauit, vt diuinam voluntatem conſulerent, quando hoc corporis domicilium relictura eſſet. Illi, vt erant dono prophetiæ inſtructi, & martyrij ſui ordinem, & reliquias

S. Franciſcꝰ pficiſcitur ad Orientẽ: ipſi ad Occidentem.

Colimbriæ ad Oracham reginam diuertunt.

Digitized by Google

quias ſuas Colimbriam deferendas, atque ab eadem Regina priùs honorificè ſúſcipiendas denũciârunt, quàm è corporis domicilio migraret. Neque tamen longa poſt vitæ vſura frueretur. Prædicta euentus confirmauit. Siquidem paucis à diebus, quibus ſacra eorum oſſa Colimbriam delata, & à Regina in monaſterium S. Crucis condita fuère, illa debitum humanæ carnis exſoluit.

Clarent dono prophetiæ.

Itaque Apoſtolici viri indè recedentes, Alanquearum, ad Sanctiam, Sanctij regis filiam, reginam vtique Deo deuotam peruenerunt; quæ ex eorum aduentu magnam animi voluptatem hauſit; & quia in ſacro habitu Hiſpalium, (quæ nunc * Sibilia dicitur) tranſeundi difficultas erat, ſæcularibus eos veſtibus benignè iuuit. Eò vt peruentum, reſumptis iterum religioſæ vitæ indumentis; ad infidelium Meſquitam, vt ibi prima diuini verbi ſemina ſpargerent, acceſſerunt. Sed ſcelerati homines, impetu in eos facto, pluribus verberibus laniârunt, non tamen robur ita fregerunt, vt aliquid de concepto ſpiritûs feruore remitterent; ſed diuina mirificè virtute confirmati, ipſum perfidiæ caput, regem inquam aggreſſi ſunt. At ille furijs exagitatus, confeſtim eos capitis ſupplicio plecti iuſſit; ſed filius eius naturali quadam affectione motus, compreſſo patris furore, à præſenti mortis periculo eos eripuit, & carceri mancipauit. Inde verò Rex paucis poſt diebus ad ſe adduci iuſſit, & ſumma contentione, vt abiurato Chriſti nomine, in Mahumetis iurarent, laborauit. Cui illi, Age, inquiunt, corpora eripere potes, animas autem ſiderea loca detinebunt. Stat nobis firma promiſſio; pro præſenti morte immortalitatis dono fouebimur. Tunc Rex inſuperabilem eorum conſtantiam cernens, Ma-

Sibiglia.

Concionãtur ad Mahumetanos.

Carceri mãcipantur.

T 5 rochium

Digitized by Google

rochium cum quibuſdam Chriſtianis deſtinauit.

Inter cæteros, qui Marochij morabantur, Chriſtianos, erat Dominus Petrus Infans Portugaliæ regis frater, qui vniuerſo regis Marochiorum exercitui cum poteſtate ſumma præerat. Hic fratres illos ſummo charitatis affectu excepit, & benignè admodum apud ſe habuit. At illi interim omni periculo poſthabito, Saracenis, vbicunque ſe offerret occaſio, Chriſtum conſtanter annunciabant, & ſceleratam impuri Mahometis legem cõuellebant. Contigit autem Regem Miramolinũ verba quædam eorum, quibus ingens & non ferendum conuicium Mahumeti factum putabat, audire, qui furore nimio ſuccenſus, confeſtim eos expelli, & datis à Petro Infante comitibus, ad Chriſtianorum terras deduci iuſſit. Verum illi, incredibili martyrij deſiderio flagrantes, dimiſſis in via comitibus, iterum Marochium reuerſi. Quo audito, Rex teterrimo eos carcere concludi, & fame ſitique necari imperauit, ſtabant igitur athletæ vinculis innodati, Deum laudantes; qui viginti eos dies, omni corporali cibo deſtitutos, cæleſti conſolatione ita refecit, vt fortes & alacres apparerent. Infideles verò Mahumetanos, tanta caloris & aëris intemperie attriuit, vt miraculo edocti, diuinam vltionem faterentur, & miſſos eos continuo faciendos eſſe clamarent.

Prædicant Saracenis Chriſtum

Mittuntur ad terras Chriſtianorum ne amplius prædicent, ſed illi redeunt ſolo martyrij deſiderio.

Secundò itaque ad Chriſtianorum plagas deſtinati, primo itineris ingreſſu relictis comitibus Marochium redierunt. Opportunè accidit, vt rex contra rebelles aciem inſtructurus, Petrum Infantem expeditioni præficeret: qui vt inſtans periculũ à fratribus iſtis auerteret, ſecum eos abduxit; vbi rurſus nouo miraculo vitæ illorum ſanctitas emicuit

Petrus Infans ſecum eos ad prælium ducit.

emicuit. Saraceni enim Chriſtianis mixti, vt victores è prælio redierunt, extrema aquæ penuria de vita periclitari, ad vnum omnes cœpêre. Quorum calamitatem Berardus pro inſita manſuetudine miſertus, ad orationis confugit arma, fontem impetraturus. Nec defuit orationi virtus: nã paxillo terram ſcalpens, tantæ aquæ copiam, in genti omnium ſtupore elicuit, vt hominum pariter, & iumentorum periculum depulerit. Hinc benigniùs habiti Marochi, à ſolo prædicationis officio, ſumma Regis vigilantia arcebantur, trepidantis ſanè, ne prodigiorum virtute, Mahometis doctrinam penitus obſcurarent, & crucifixi trophæa, illuſtri victoria, in vniuerſum regnũ inferrent. Igitur libera cuſtodia detenti, feria quadam ſexta, in publicum eruperunt, & conſuetum pietatis officium tam ſtrenuè in populo exercuerunt, vt tanquam regij mandati tranſgreſſores capitis ſententia damnarentur. Principi cuidam hoc mãdatum officij: qui ferox ingenio, multis oneratos iniurijs carceri mancipauit. Atque vt animi ferocitatem, eorum ſupplicijs ſatiaret poſt triduum, reuinctis in tergũ manibus, nudos diris admodũ flagris concidi, ſuoque tribunali membris omnibus fœdatos offerri iuſſit. Ibi inuicta eorum virtute & conſtantia prouocatus, continuis flagellis oſſa eorum viſceraque carnibus planè nudari imperauit. Indè feruenti oleo & aceto vulneribus infuſis, tota nocte ſuper teſtas volutati & ſuccedẽtibus ſibi inuicem crudelitatis miniſtris, acerbiſſimè afflicti ſunt. Nocte autem illa inſolitũ quoddam lumen cuſtodes carceris vehementer exterruit: martyres verò cœleſti conſolatione perfudit.

Fontem impetrat à Deo S. Berardus.

Iterum prædicant inuito Rege.

Fœde laniantur SS. martyres.

Conſolãtur diuinitùs.

Primò autem diluculo Rex ipſe fama conſtan-

tiæ permotus, conſpectu illorum & colloquio perfrui voluit. Itaque miniſtri, ne ſegnes ad inferenda ſupplicia manus habere viderentur, toto illo itinere, in corpora eorum flagellis ſæuierunt, & execranda crudelitate ad regem propulsârunt. In ipſo autē itinere, princeps quidam Mahometana perfidia egregius, athletis occurrit, Chriſti contemptum, cultumq́ue Mahometis inculcans. Cuius impudentiam. Otto redarguit proiecto etiam in terram ſputo, in contemptum profanæ legis, Quam contumeliam frendens alapa vindicauit protinus, tanta Ottonis manſuetudine, vt ſereno vultu, impio percuſſori, alteram etiam maxillam ſimili plaga afficiendam præberet. At verò vt regis in conſpectum ventum eſt, ille fraudulēto animo plagas eorum & ſupplicia miſeratus, verbis blandiſſimis primùm affatus eſt: hortans vt concordibus animis Mahometis legi conſentirent. Ab hac monitione, vt ſerpētina ita perbreui, corpora eorum omni medicamentorum genere foueri, plagaſq; ſanari iuſſit. Nec defuêre deliciæ, ac variæ voluptates, quibus inuictū eorum robur eneruare ſperabāt. Quin & poſtremò ampliſſima munera, opes, & ſpecioſa inprimis forma mulieres prępalam adductę, vt vel ijs ineſcati impuram ſceleſtiſſimi hominis doctrinam amplecterētur. Sed martyres, ijs dæmonis armis, inſidijſq́ue, ad prælium, pro Chriſti gloria, viriliùs ineundum excitati, Regi reſponderunt; Sint tibi tua æternæ perditionis inſtrumenta, fruere diuitijs, fruere impudicis mulierum amplexibus, nobis noſter Crucifixus relinquatur, cui nos totos ſemel conſecrauimus. Adhibe vincula, carceres, equulea; omnis nobis leuis eſt pœna, cùm de cæleſti gloria cogitamus.

Rex eos à fide auertere nititur ſuis blanditijs.

Admiranda martyrum conſtãtia & fortitudo.

Rex

Rex hoc tam libero & conſtanti reſponſo exagitatus, & ab impotenti furoris ſui impetu victus arrepto gladio capita ſingulorum per frontem diſſecuit, & truculenta manu manſuetiſſimas ad ſuum Creatorem animas tranſmiſit. Hoc tam illuſtri martyrij genere, poſt varios pro fide exantlatos labores, poſt carceris ſqualores, & crudelia tormenta coronati ſunt, anno Domini 1220. decimoſeptimo Kalend. Februarij; ſexto antè obitum B. Franciſci anno. Corpora eorum mandato regis varijs ludibrijs affecta, poſtremò extrà vrbis portas in campi planiciem fruſtatim conciſa ſunt, ac feris obiecta. Fideles verò noctis beneficio tecti, dum ad colligendas reliquias certatim ruunt, ab excubitoribus Saracenis denſo lapidum imbre repulſi ſunt; &, ne quo honore aliquandò extollerentur reliquiæ, flammis traditæ: ſed nulla omninò ignis iniuria affectæ; immò è capitibus vnũ iteratò in pyram iniectum, ità integrum exiliuit, vt ſuo etiamnum capillitio ornatum demonſtretur. Poſteà verò Saraceni, munerum & pecuniarum largitate ineſcati, eaſdem Chriſtianis vendiderunt. Petrus Infans, qui eximiam eorum ſanctitatem multis indicijs cognouerat, magna eas reuerentia ſuſceperat, vt conditas aromatibus à corruptione præſeruaret. Accidit autem vt dum quidam, fœdæ libidinis mancipium, manu eas cõtingere vellet, illæ (dictu mirum) in aëra fugibundę, impuri hominis contactum apertè deteſtari viſæ ſunt. Vnde iuſto ſcelerum ſuorũ dolore proſtratus, ſacra ſe confeſſione expiauit: ac ſic tandem ad reliquias acceſſum inuenit. Petrus verò martyrũ precibus & virtuti confiſus, non deſtitit illorum opem die ac nocte implorare, vt à diutina captiuitate reditum ſibi in Luſitaniam impetrarent.

Rex eos ſua manu crudeliter trucidat.

Quo anno paſſi.

Illuſtre miraculum reliquiarum.

Aliud miraculum.

Digitized by Google

Petrus Infans eorum precibus à captiuitate liberatus.

Quorum meritis & orationibus proculdubio factum, vt Rex eum cum ſuis, magna multorum admiratione, miſſum faceret. Cęterùm ipſe facultate abeundi accepta, ignarus planè viarũ, errabundus vagabatur: à primo occurrente Saracenorum manipulo pro certo mactandus. Tunc in re deſperata, rurſus a pietate conſilio capto, iumentũ ſacris onuſtum reliquijs antè ſe egit, ſine vlla trepidatione, cum trepido tamen agmine, illud ſequens. Factumq; vt eius ductu, & Saracenorũ inſidias euitarent, & ſine vllo errore ad Septam vrbẽ deuenirent. Indè ingẽti præſentis naufragij periculo, Hiſpalim delati ſunt. Poſtremò pleni lætitiæ & exultationis, Colimbriam appulêre; vbi à regina Orocha, & vniuerſa multitudine, feſtiuo gaudio excepti, ſacrum ſanctarum reliquiarum theſaurum depoſuerunt; quas regina in monaſterio, S. Crucis honorificè collocauit multis miraculorum indicijs claris.

Coruſcant miraculis poſt obitũ.

IN SIGNE MARTYRIVM SS. TERGEminorum, Speuſippi, Eleuſippi, & Meleuſippi: itemq́ue S. Leonillæ auiæ eorum. Neonis item, qui hæc geſta conſcripſit, & Turbonis. Paſſi ſunt anno Saluatoris 179. Soteris Papæ quinto. M. Aurelij Imp. decimo ſeptimo.

Vide Cæſ. aro. 2. Tom. Ann. Eccle. & Notat. in Mart. Rom.

17. Ianuarij.

S. Polycarpus mittit ſuos ad fideles confirmandos tẽpore perſecutionis.

SANCTVS Polycarpus Smyrneorum antiſtes, uir amplificandæ militiæ Chriſtianę admodùm ſtudioſus, vt intellexit Satanam noua tempeſtate Gallicanas eccleſias; quaſdam exagitare, confeſtim eximia pietate & Chriſtiano robore bellatores, Antiochum, Benignum, & Thyrſum Diaconum eò deſtinauit, vt propulſato fidei virtu-

Digitized by Google

virtute hoſtium impetu, deiectos fidelium animos erigerent,cõfirmarentque. Qui nullum pro Chriſti gloria periculum recuſantes, primùm ad Maſſilienſium littora,inde Eduam proſpero curſu delati ſunt. Erat ibidem Fauſtus quidam non ſolũ antiqua generis nobilitate, ſed & ſenatoria dignitate apud ſuos honoratus; qui aduentantes Chriſti miniſtros lauto ac ſplendido excepit hoſpitio, familiam, patria ſuperſtitione adhuc conflictantem, luſtralibus aquis expiandam tradens. Erat & filius Symphorianus nomine,ſummæ ſpei adoleſcens,qui ab Andochio ſacro fonti admotus, à Benigno luſtratus eſt: & Chriſti ſeruitio ſumma parentis voluntate ac gaudio, perpetuò conſecratus. Et quidem Fauſtus,vt erat ardenti in DEVM fide, cognita egregia ſacerdotum iſtorum prudentia, oblata occaſione vtendum ratus, orare & obſecrare non deſtitit, vt ad Leonillam ſororem ſuam, ciuem vrbis Lingonicæ proficiſcerentur: nepoteſque eius ex filio,Tergeminos fratres, præclara indole iuuenes ad Chriſtum aggregarent.Nec mora:Partito inter ſe munere,Benignus Lingonium,Andochius & Thyrſus Auguſtodunum contendunt. Et hi quidem multis ad Chriſti ouile congregatis, poſtremò inclytam martyrij coronam adepti ſunt. Ille verò à Leonilla incredibili gaudio exceptus: rem pari alacritate ac fide peregit.

Fauſtus eos excipit hoſpitio.

Fauſtus eos ad Leonillam mittit.

Vt primùm ad ædes piæ matronæ deuenit, nepotes in agro Paſmaſio,prophano fortè ſacrificio occupati,ſimulachro deæ Nemeſis litabant: reliquias impuri libaminis ad auiam deferẽtes, quas illa, præſente Benigno, canibus indignabunda proiecit, inflammatoque Chriſti amore animo,

talem

Leonillę ad nepotes oratio.

talem ad nepotes orationem inſtituit; Dulciſſimi nepotes, quamdiu cum execranda religione hac adhuc confli&tabimini? An ignoratis vos dœmonum mancipia, ficta formataque ab hominibus opera, inani ſuperſtitione colere? Adeonè dementes eſtis, vt credatis ligno, & lapidi diuinitatem ineſſe? Quare non potius ad cœli terræque Conditorem, verum & æternum Deum, mentem eleuatis? Quid iuuat tantoperè tenebris, ſpreta luce, delectari? Conuertite animum ad communem omnium noſtrûm Saluatorem, Chriſtum Ieſum, cuius immenſam in nos bonitatem, hîc Dei Sacerdos (Benignum autem demonſtrabat) vobis luculenter explicare poterit. An creditis idola certam vobis ſalutem, opemuè, in rebus afflictis præſtare poſſe? Hæc aliaque Leonilla nepotibus ſuis magna contentione inculcante, illi in mutuos defixi intuitus, tandèm in has voces proruperunt; Quid eſt, quòd hactenùs rem tantã tam pertinaci ſilentio compreſſam tenuiſti? Quare nos toties impuris ſacrificijs contaminari voluiſti? Et quidem idolorum vanitas nullo nõ tempore nobis ſuſpecta fuit; ſed errantes quis vnquã in viam reuocauit? quis Saluatorem Chriſtum auribus inculcauit?

Reſpõdent Tergemini Leonillæ.

His auditis Leonilla ſublatis in cœlum manibus, immenſas Deo gratias agere, lachrymas prę gaudio fundere, dulciſſimis oculis nepotes intueri: denique iſtiuſmodi reſponſum reddere; Noſtis mea viſcera, quanta mentis pertinacia parens veſter, filius meus, diuinæ gratiæ ſemper reluctatus ſit: quem vehementer infœlix à ſtudio veræ pietatis abhorruerit. Illo autem viuo nunquam de vobis tantum ſperare potui, quantum nunc Chriſti gratia ſubitò collatum video. Agite igitur, &

ſitien-

ſitientes ad cęleſtem diuini huius viri doctrinam aures adferte. Illi pijs auiæ monitis audientes, ita ſe Chriſti ſacerdoti dociles præbuerunt, vt non modò baptiſmate expiati pietatem ſectarentur: ſed multis admirandæ virtutis documentis perceptum fidei lumen omnibus patefacerent. Porrò Benignus, ardens fidei lucerna, cunctis in circuitu gentibus lumen fidei inferebat, donec apud Diuionem à ſceleratis idolorum cultoribus apprehenſus, præclara martyrij palma, præmium laborum ſuorum percepit.

Baptizātur Tergemini.

Benignus martyr.

Cæterum Tergemini fratres comminuto Nemeſis ſimulacro, faniſque duodecim funditus euerſis & idolorum ſtatuis in fruſta conciſis; iam Lingonium fama compleuerant. Nec mora. primores ciuitatis ad eorum domicilium aduolantes, percunctati ſunt qua vel audacia vel temeritate in eam mentem impulſi eſſent, vt in deos iniurij, fana & ſimulacra eorum diruiſſent? Illi reſponſum ſuis virtutibus dignum reddiderunt, arguerúntque illorum dementiam, quòd deorum nomine, ſaxa & metalla, hominum manibus formata dignarentur. Vndè inter eos quidam, nomine & re Quadratus, iracūdia commotus, Speuſippo & Eleuſippo alapas inflixit. Meleuſippus verò: Cur, inquit, & me iſtius beneficij cum fratribus participem non facis? An me exiſtimas ab horum fide ac pietate degenerem, veſtro adhærere conſortio? Cui Quadratus, furore æſtuans: Hodie varijs excarnificati ſupplicijs, acerbiſſimæ mortis deguſtabitis aculeos. Et hoc eſt, inquit Eleuſippus, quod toto deſiderio exquirimus, nam pro ſuppliciorum grauitate, præmia à Deo ampliora conſequemur. Aderat Palmatus quidam, diligens idolorum cultor, qui deorum infamiam extimeſcens:

Tergemini idola confringunt.

Meleuſippi egregia virtus.

cens:

Digitized by Google

cens;Niſi, inquit, horum linguas præciderimus, non deſinent eas petulanter in deos exercere. Cui Speuſippus reſpondit;&præciſis linguis, fides noſtra in Chriſtum perſtabit, & ſpiritus, ipſa eius magnalia prædicabit. Tunc Palmatus & Hermogenes exclamârunt; O infelices ad vitæ interitum cæca mente ruentes. Quibus Speuſippus: Mori pro Chriſto glorioſum eſt; indè enim ad beatam immortalitatis gloriam deueniemus.

Mori pro Chriſto glorioſum.

Hac inuicta eorum moti conſtantia Palmatus, Quadratus,& Hermogenes, inito inter ſe conſilio,Leonillam aduocarunt, modeſtis & blandis verbis eam inuitantes, vt monitis ſuis, nepotes ab imminenti ſuppliciorum atrocitate præriperet: ad contemptaque deorum ſacrificia reduceret. Illa ſpoſpondit,ſe eos à ſupplicijs abducturam, eaque quæ ad ſalutem eorum facerent,perſuaſuram. Nec mora:ad pios robuſtoſque athletas incredibili irruens gaudio, vim lachrymarum fudit,oſculis & amplexibus eorum inſatiabilis. Vocem deindè gaudij pleniſſimam promés: Filioli, inquit, quàm magno vos breui à Deo dotandi eſtis munere? quis tota in familia noſtra, vobis illuſtrior? Hodiè enim immortali eam,vt ſpero,nomini conſecrabitis.Suſcipite conſtantes certamen,nulla vos aduerſitas frangat, nullæ minæ,nulla tormentorum ſupplicia exterreant.Momentaneis laboribus ſplendidiſſimam æternæ vitæ coronam promerebitis. Ab hiſce alijſque ſermonibus, Leonilla rurſus domum ſuam petijt. Sancti verò ad certamina protinus aduocati fuëre. Et quidem vt Leonillæ verbis plurimũ roboris eorum cõſtantiæ acceſſiſſe compertum eſt, ilicò in equuleum tanta crudelitate extenſi ſunt, vt ſo-

Leonilla nepotes ſuos in Chriſti confeſſione confirmat.

vt ſolutis membrorum compagibus, animam efflare putarentur. Inde eodem animi robore in Chriſti Confeſſione perſiſtentes, & iudicum tyrannidi inſultantes, in pyram pręcipitati ſunt. Sed ignis, exuſtis tantùm vinculis, eos illæſos reliquit. Hoc miraculum ingens populi clamor excepit, miniſtri verò tyrannidis, comportatis certatim lignis, Sanctorum exuſtionem accelerabant. Sed flammæ non ſolùm eis refrigerium, ſed etiam eximiam pulchritudinem cum admirabili claritate coniunctam præſtitêre. Itaque redacta in cineres pyra, plebs circumfuſa ſanctos tanto decore nitentes ſine fine obſtupuit. Quibus illi: Quid obſtupeſcitis. aut hanc virtutem tantoperè admiramini? Chriſti hæc potentia eſt, qui pro ſua in vos clementia nos illęſos conſeruat, vt tanta miraculorum virtute edocti, deorũ vanitatem tandèm aliquando agnoſcatis.

Hortenda Tergeminorum ſupplicia.

Hæc cùm dicerent derepentè chorum Angelorum ad ſe venientem viderunt. Vnde ſupplices in orationem proſtrati omnes, corporeis erepti gurguſtiolis ad cœlos emigrârunt. Corpora eorum fuêre à fidelibus ſecundo ab vrbe Lingonico milliario ſepulta, in vico, Vrbatum nomine: vbi miraculis clarere dicuntur. Cæterùm eorũ exemplo ad ſimilem gloriam plurimi exarſerunt: qui propagandæ fidei cupidi, pari alacritate martyrij palmam adepti ſunt. Erat matrona quædam, ſpectata pietate, Iouilla nomine, quæ tam præclaro martyrum horũ agone excitata, ſpreto maritali cõſortio, & vnico filio à maternis amplexib. conſtanter excuſſo, in medias infideliũ turbas, furorẽ in Chriſtianos ſpirãtes, prouolauit intrepida: magna voce Chriſtianã ſe, & Chriſti ancillã exclamãs. Prẽſa igitur, & à capillis crudeliter ſuſpẽſa, varijs eſt

Migrant ad cœlum.

Martyrium S. Iouillæ.

Item Leonillæ.

eſt ludibrijs & ſupplicijs affecta. Quæ in Chriſti confeſſione inuicta perſiſtens, tandem cum B. Leonilla, gladio perempta, glorioſum martyrij certamen peregit.

Neonis.

Turbonis.

Harum quoque virtute prouocatus Neon, huius hiſtoriæ ſcriptor, confeſtim codicem ſuum Turboni tradidit: & in medias perſecutorũ turbas exiliens, Chriſtum conſtanter confeſſus eſt. Qui multiplicatis ictib. eodem in loco glorioſo certamine occubuit. Poſtremò & ipſe Turbo, æmula virtute incenſus, eodem fine beato agmini ſociatus eſt.

Vide Cæſ. Baron. Tomo 3. Annal. Eccle.

VITA S. ANTONII ABBATIS, AB Athanaſio Epiſcopo Alexandrino conſcripta. Obijt Centenarius quinquennio maior. Anno Domini 358. Liberij Papæ 7. Conſtantij Imp. 22.

17. Ianuarij.

Antonij genus & patria

Adhuc puer abhorret omnia profana.

SANCTVS Antonius Ægypto oriundus, à parentibus cùm generis nobilitate tum vitæ religione minimè obſcuris, tanta eſt cura enutritus, vt præter parentes domumque cognoſceret nihil. Veruntamen nulla animi mollitie fractus, diuino imprimis flagrabat amore; adeò cœleſtium rerum ſtudioſus, vt ineptas non modò fabulas, ſed & profanas diſciplinas remis, quod aiunt, veliſque fugeret. Hoc pietatis igniculo, per quotidiana incrementa, magis magiſque ſcintillante, pij parentes mortis ſoluêre debitum, ipſo iam annum agente octauum decimum, aut vigeſimum, quæ ætas, matura haudquaquam deſtituta prudentia, & œconomiæ domûs, & ſororis paruulæ curæ, idonea inuenta fuit. Cæterùm ſexto ab obitu parentum menſe, terreni pulueris pertęſus,

ſus, Apoſtolicæ vitæ puritatem ardentius recolere cępit. Et, qua erat animi generoſitate, nimis abiectũ putabat, cumulandis opibus ſe totum dare: mentemq; ad contemplationem rerum cœleſtiũ à Deo formatam, in terram deprimere. Itaque curis alijs abiectis, limina eccleſiæ frequentius terere, orationis ſtudio diligenter inhærere, doctrinam Euangelicam ſitibundis auribus haurire. Accidit autem, vt die quodam, locus ille Euangelij recitaretur, quò Dominus diuitem compellans, ſuadet vt omnia diuendat, ſi perfectæ vitæ rationem aſſequi velit: ac pauperibus diſtribuat, opulentum in cœlis theſaurum: pro perituris opibus inuenturus. Quo Domini conſilio adeò piè affectus eſt, vt bona facultatum ſuarum parte protinùs diſtracta, nudus iam Chriſtum ſequutus fuiſſet, niſi ſoror & ſexu & ætate infirmior obſtitiſſet. Verùm enimuerò cùm alias in Eccleſia religioſas Euangelio aures præberet, locumque illum, quo Dominus nihil nos de craſtino ſollicitos eſſe iubet, audiret, reliquâ bonorum portione pauperibus erogata, ſororem ſacris virginibus ſociauit, ſeque totum terrenis vinculis expediuit.

Animi altitudo.

Pietatis initia.

Matth. 19.

Matth. 6.

Omnia ſua pauperibus diſtribuit.

Erat vicino in agello deuexa ætate vir, ſolitariæ vitæ à primis annis nobilis ſectator, (celeberrima enim illa crebraque in Ægypto monaſteria necdùm viſebantur.) Hunc Antonius pia æmulatione, in locis à villa paululùm remotioribus, haud ſegniter obſeruabat, illiuſque per omnia vitæ inſtitutionem imitatus, animum pariter in eos intendebat, quos in hoc certamine ſtrenuos nouerat. Itaque cuſtos ſuæ cellulæ, inſtar apis, ex gurguſtio ſuo procedebat, alio-

Æmulatur vitam ſolitariam.

rum vitæ, exempla & virtutes hauſurus, vt eadem in ſe viua imagine exprimeret. Hiſce egregijs virtutum initijs pectus ita contra inimicorum ſibila obfirmauit, vt paternarum opum facilè oblitus, totus in Chriſti amore ac æternorum deſiderio liqueſceret. Iungebat præterea aſſiduo orationis ſtudio manuale opus; quo & ſibi & indigentibus opportunè ſubueniebat. Mercedem operis, precio panis excepto, egentibus largiebatur: Et quamuis litterarum omninò rudis eſſet, non tamen propterea ſacrarum ſcripturarum cognitionem negligebat; imò tanta animi firmitate audita complectebatur: vt memoriam pro libris haberet. Sic autem vitæ curſum inſtituebat, vt puro ab vniuerſis affectu diligeretur. Omnibus, ad quos diſcendi ſtudio pergebat, & modeſtum & obedientem ſe præbebat, ſingulorum virtutes ſagaci mentis ſtudio hauriens. Huius continentiam, iucunditatem illius ſectabatur; iſtius lenitatem, illius vigilantiam, alterius legendi æmulabatur induſtriam; iſtum ieiunantem, illum humi quieſcentem mirabatur; alterius patientiam, alterius manſuetudinem prædicabat; atque hoc modo omnibus maximarum virtutum exemplis irrigatus, ad ſedem propriam regrediebatur.

Aliorum virtutes in ſe exprimit.

Ibi demùm animo libero, & ab omnibus curis vacuo, vniuerſa pertractans, omnium in ſe bona nitebatur exprimere. Neque verò aduerſus coæuos aliquando mouebatur, ſed ea tantummodò flamma egregio viro creſcebat in pectore, ne ſecundus cuiquam in prædictis operibus inueniretur. Et hoc ita faciebat, vt cùm omnes gloria anteiret, omnibus tamen mirificè charus eſſet. Nam & vicini, & monachi, ad

quos

quos ſæpè veniebat, Antonium videntes, Deicolam nuncupabant, multiſque naturæ vocabulis, quidam vt filium, alij vt patrem diligebant.

Diaboli infeſtatur inſidijs.

Dùm hæc præclarè gereret Antonius, Chriſtiani nominis inimicus, tantas in adoleſcente virtutes impatienter ferens, veteranis eum fraudibus aggreſſus eſt. Et primò quidem generis nobilitatem, ampliſſimas poſſeſſiões, ſororis in miſeranda orbitate relictæ defenſionem, fluxam ſeculi gloriam, atque reliqua remiſſioris blandimenta proponebat; deindè arduam virtutis ſemitam, & imbecillam naturam, & prolixa ętatis ſpatia, quib. illi ſine vlla intermiſſione cum infeſtis hoſtibus decertandum eſſet, ſuggerebat; tantaque cogitationum caligine animum eius interdum inuoluebat: vt omnis diuinæ cõſolationis radius ereptus videretur. Non tamen potuit tam vehemens tentationum procella à recto eum itinere reuocare, quare validiorib. eum armis aggreſſus, nocturnis ſubuertere illecebris tentabat. Erat ſanè acerrimum inter vtrumque certamen. Ille ſenſus naturali carnis ardore titillabat: hic fide, vigilijs, & ieiunijs corpus omne vallabat. Ille per noctes in pulchræ mulieris vertebatur ornatum, nulla figmenta laſciuiæ omittens: hic vltrices gehennæ flammas, ingeſtæ ſibi libidini opponebat, Ille lubricum adoleſcentiæ iter, & ad ruinam facile proponebat, hic æterna futuri iudicij tormenta conſiderans: illæſam animæ puritatem per tentamenta ſeruabat.

Certamen eius cum diabolo.

Turpiſſima ſpecie apparet ei fornicationis ſpiritus.

Poſtremò, cùm nullis admotis machinis Antoniũ draco deijcere poſſet, in horrida & tetra pueri ſpecie apparens, & ad eius ſe genua prouoluẽs, miſerabili valdè eiulatu clamauit. Multos ego ſeduxi, plurimos callida circumuentione deieci,

Digitized by Google

nunc autem tuo ſuperatus labore proſternor. Quem Antonius, quiſnam eſſet, cùm interrogaſſet: reſpondit. Ego ſum fornicationis amicus, qui primum adoleſcentiæ florem turpitudinis ſpiritu conculco, & impuriſſimæ libidinis contagione inficio. Quantas ego virtute mea animarum ſtrages edidi? Quàm multos à puritate ad priſtinas redire ſordes compuli? & nunc, me miſerum, tua virtute proſtratus iaceo. His auditis Chriſti miles, reuera, inquit, & ætas & obſcuritas, & cætera infirmitatis tuæ ſigna, te nulla præditum virtute declarant, meritoque te deſpicabilem reddunt. Ad hanc vocem phantaſma ſtatim euanuit.

Sed neque Antonio ſecuritatem dedit hic vnus triumphus, nec diabolo ſemel fractæ defecêre vires. Quare contrà imminens certamen, ſe multò diligentiùs muniendum ratus; indefeſſo ſtudio voluntariæ ſeruitutis laborem in naturam vertit. Inediæ & vigiliarum in tantùm conſuetudine patiens factus, vt fidem propè omnium ſuperaret. Pernox in oratione inalbeſcentem ſæpè diem expectabat. nec prius exhauſta refouebat cibo membra, quàm veſpera noctem traheret. Interim triduano frequenter ieiunio ſe exercebat, ſolo pane & aquæ potu contentus. Laſſa longis vigilijs & laboribus membra, alium, præter iuncum & cilicium, lectum ignorabant. Et quidem ſic demùm animi ſenſum reuiuiſcere poſſe aſſerebat, ſi probè corporis impetus fatigaretur. Vndè nec temporum longitudine laborum merita penſabat, ſed amore & famulatu ſpontaneo, ſemper tanquam in principijs conſtitutus, ſeipſum excitabat, vrgebatque. Hinc vt diuini ni-

Inedia, vigiliæ & orationes S. Antonij.

mir is

Digitized by Google

minis metum etiam in ſe augeret, ad ſepulchra, & ſarcophagos non longè à villa remotos, ſecedebat, cura interim alimentorum vni ex cognatis ſtatuto tempore demandata. Ibi cùm planè ſolitarius ad aliorum etiam inſtructionem ſeduló ſe exerceret, inimicus humanæ ſalutis veritus ne eremum ſimilibus quandoque bellatoribus repleret, Aggregatis ſatellitibus tam diſtricta eum cæde mactauit, vt & voce & motu deſtitutus cognati humeris ad villulæ domicilium reportari debuerit. Nemo non vicinorum Antonium iam in mortis periculo numerabat, cùm eccè vir diuinus media nocte, cæteris alto ſopore depreſſis, cognatum ſuſpirio aduocat, orans obſecranſque vt ſe quam primùm ad eundem certaminis locum deferat. Ille, licèt inuitus, paruit tamen, & Chriſti athletam, pedibus, propter multiplices plagas, inſiſtere non valentem, humi depoſuit. Ibi vir Sanctus proſtratus orans, clara voce, poſt orationem dicebat: Ecce ego hîc adſum Antonius: non fugio veſtra certamina: etiamſi maiora faciatis: nullus me ſeparabit à charitate Chriſti, Pſallebatque, dicens: Si conſiſtant aduerſum me caſtra, non timebit cor meum. Dœmon verò frendens gemenſque tam vehementi parietes concuſſit ſonitu, vt extremum exitum adeſſe videretur. Inde tetra cacodæmonum caterua, horribili & valde metuenda ſpecie apparuit. Alij leonum, alij taurorum luporum alij, aſpidum denique & ſerpentium referebant formas. Truces erant omnium vultus, voces verò clamoreſque auditu horrendæ. Porrò Antonius totus vulneribus conciſus, inanes eorum terrores irridebat. Nec tamen ea propter dentibus in eum frendere deſinebant, quoad

Acerrimè verberatur S. Antonius à dæmonibus.

Pſalm. 26.

Dœmones in varijs beſtiarum formis apparent.

ſplendidiſſimus quidam lucis radius cælitus deſcendens & truculentas belluas fugaret, & ſeruo Dei miram conſolationem adferret. Nec mirum: Ipſe enim Soſpitator famulum ſuum roboraturus aderat, cuius ſuauiſſima præſentia à plagis omnibus repentè ſanatus Antonius, Domine IESV, inquit, vbi eras hactenus? cur has plagas non ante ſuſtuliſti? Cui Dominus; Aderam equidem tui certaminis ſpectator Antoni, & quia tanta virtute & inuicta animi conſtantia pro mei nominis gloria decertaſti, ego te viciſſim toto orbe celeberrimum reddam.

Fugat dœmones Chriſtus & conſolatur S. Antonium.

Annum tunc agebat quintum ſupra trigeſimum. Quo tempore ad multò glorioſius certamen roboratus, ad inculta deſerti loca contendit, multis viam vitæ in eremo panſurus. Non hæc latebant communem hoſtem, qui vt tendentem iam ab ea mente reuocaret, in ipſo itinere rutilantis auri argentique inanem obiecit ſpeciem, quam dœmonis fraudes facilè animaduertens, ſpretim pertranſijt. Indè ad deſtinatum vaſtæ ſolitudinis montem, tranſuadato flumine, perueniens, caſtellum quoddam deſertum, incolatu ſerpentium & noxiorum animantium ſanè horridum ingreſſus eſt; quæ ſuo aduentu ilicò fugauit. Obſtructo verò lapidibus introitu, annis ibidem viginti contra pertinaces dœmonum inſultus perſtitit ſolitarius. Cumque tam excellens vitæ ratio, & in omni genere virtus neutiquam latere poſſet, ingens hominum concurſus ad eum fieri cœptus, tanta ipſius videndi cupiditate incenſus, vt niſi acceſſum præbuiſſet, vim foribus lapidumque aceruo intuliſſet. Prodijt igitur tanta oris gratia & corporis dignitate, vt vniuerſos in ſui admirationem raperet.

Pergit in eremum S. Antonius.

Annis 20. degit omninò ſolitarius.

Nam

Nam neque horrida ſolitudo neque tabifica ieiunia,neque quotidiana cum hoſtibus bella priſtinum corporis decorem minuerant. Itaque & miraculorum virtute, & oris facundia ſpectabilis, ſermonem inſtituit ad circumfuſam concionem, tam efficaci doctrinæ cœleſtis copia affluentem, vt idem ipſe plurimis habitandæ eremi occaſionem attulerit. Excitata enim ſunt protinùs in ipſo monte diuerſa à diuerſis habitacula & gurguſtia , quæ paulatim ad formam & diſciplinam monaſteriorum redacta fuère. Iucundo imprimis ſpectaculo pſallentium chori,certis diei noctiſque horis audiebantur. Sacræ lectiones dulci præceptoris eloquio crepitabant. Vigebat oratio; deniq; virtutum omnium ſplendor, ita longè lateque ſeſe diffundebat,vt plurimi quotidiè certatim ad eandem vitæ ſocietatem confluerent.

Ad eius diſciplinã multi confluunt

Conduntur per eremũ monaſteria.

Dum autem hæc fiunt, Antonius & inſita virtutis præſtantia & exemplo aliorum excitatus,aliquid inſuper ad cumulum laborum ſuorum addendum cogitauit. Igitur à fratrum conſortio & omni humana conuerſatione ſegregatus ſeſe reb. in cęleſtibus tanta puritate exercuit, vt planè pudibundus ad naturæ neceſſitates deſcenderet; ingemiſcens frequenter quod tanta animi libertas, volens nolens carnis fragilitati ſubdita eſſe cogeretur. Vnde huius vitæ quodammodò pertæſus, laborantem Maximini tyrannide Eccleſiam, præſentis martyrij gloria illuſtrare decreuit. Relicto igitur monaſterio Chriſti ſe martyribus ſociauit: eorum neceſſitatibus in metallis & carceribus fideliter miniſtrans. Quin & decertantes in agone Alexandriæ athletas magna animi libertate, intrantes ad Iudicem, confirmabat: atque illis felici cruore damnatis,

Flagrat martyrio.

Miniſtrat Confeſſoribus in carcere.

quaſi victor ipſemet exultabat. Tendentes ad palæſtram vltimi certaminis bellatores; intrepidè ſequebatur, dictis pariterque factis vnumquemque ad conſtantiam roborans. Qua re commotus Iudex, monachis vniuerſis ciuitate interdixit. Et cæteris quidem timore latentibus, Antonius die quodam, ſplendido cinctus amictu, in loco conſtitit eminentiori, procedentem Iudicem ſuo prouocabat aſpectu flagrans cupiditate martyrij. Sed Deus Antonium ampliſſimo monachorum per eremum ſeruabat cætui. Igitur vir Sanctus cupita diu martyrij palma fruſtratus, ceſſante iam perſecutionis turbine, ad conſueta monaſticæ diſciplinæ exercitia ſe recepit. Cumque ab omnium remotus conſpectu in intimo clauſtro lateret ſolitarius, Chiliarchus quidam Martinianus nomine importunis oſtium Monaſterij cœpit infeſtare pulſibus, orans & obſecrans, vt filiã ſuam ſæuo agitatam dœmonio ſanare dignaretur. Cui Antonius per feneſtram proſpiciens; Homo, inquit, quid meum flagitas auxilium, an ignoras & me mortalem, tuæq; fragilitatis eſſe ſociũ? Vade, & ſiquidem firma in Chriſtũ es fide, cui deſeruio, illũ deprecare, & ſanitatis beneficium cõſequetur filia. Ille beati viri verbis credulus abijt, & inuocato IESV nomine, filiam reduxit incolumem. Hinc iam languentium & obſeſſorum multitudo quotidie ad eum confluere, quos ingenita miſericordia ſanabat ille quidem; ſed veritus ne vel dulci ſolitudinis fructu penitùs fraudaretur, vel miraculorum, gloria tumidus elationis quandoque vento extolleretur, ſuperiorem Thebaidem cogitare cœpit; vt omnibus ibidem incognitus: optata quiete frueretur. Nec mora, paucis inſtructus panib. in ripa fluminis nauis tran-

Confortat eos in agone martyrij.

Redit ad ſolitudinem.

Sanat dœmoniacam.

tranſitum præſtolatus eſt: cùm eccè dilapſa cælitùs vox eum appellans ait; Antoni, quò pergis, & quare? At ille intrepidè, quaſi voci aſſuetus; Inquietat me populus, fragilitatis meæ ignarus; idcircò ſuperiorem Thebaidem meditor, ſolita pace fruiturus. Tum vox ad illum. Thebais non quietem tibi conciliabit, vt exiſtimas, ſed labores multiplicabit. Ideoque intima potiùs deſerti pete, optata ibidem quiete gauiſurus. Illo autem hæſitante & quærente quo ductore eò penetrare poſſet, Vox Saracenos indicauit, qui mercandi gratia Aegyptum petebant. Tum Antonius ſe ijs ſocians, triduano itinere ad montem immani altitudine peruenit, ſcaturigine aquæ dulcis ad ipſas radices ſanè amœnum, & campo in circuitu montis, haud ita magno, palmuliſque conſito, longè iucundiſſimum. Hunc locum habitationis amplexus, alimēta vitæ ab ipſis Saracenis aliquamdiu accepit. Indè fratres, agnito loco, tanquam ad patrem filij, cibatum detulerunt; quo gauiſus breui tempore, ne alijs oneri videretur, ex agricultura pertenuem ſibi victum quæſiuit: ex operibus manuum ſuarum, aliorum inſuper inopiæ conſulens.

Monetur cęlitùs vt petat intimam ſolitudinem.

Viuit ex labore manuū ſuarum.

Accidit autem vt beſtiæ in meſſem illius populabundæ irruerent. è quibus vnam apprehendens: Cur, inquit, me læditis, nihil à me læſæ. Abite, & huc in nomine Domini, ne appropietis vlterius. Dictu mirum. Ex eo tempore, beſtiæ meſſi deſierunt eſſe infeſtæ. Porrò in auia ſolitudine duriſſimo vitæ genere, inedia, vigilia, nuditate, frigoris æſtuſque patientia, contra aërias poteſtates decertanti, ingens lucta ſuſtinenda fuit. Frequenter mons cacodæmonum plenus, incondito clamore, ſonituque armorum perſtrepebat. Quin & feræ è ſpecubus proſilientes ſtrenuum quemlibet bellatorem

Dæmones eum vehementer infeſtant.

centes,& calumnijs Antonium deprimere conantes. Sed angelorum virtute tandem repulſi,vel inuiti viro ſancto tranſitum ad cælos permisêre. Hac viſionis ſpecie abreptus aliquamdiu,tandem reſtitutus,tota nocte copioſè lachrymarum maduit imbre:continuis ſe lamentis conficiens, reputans ſecum hoſtium humani generis multitudinem,& culluctationem tanti exercitus,laborioſumq; animarum iter per aërias poteſtates in cœlum. Interrogantibus quandoque fratribus, qui ſe anima corporis expedita vinculis gereret,quiſuè ei locus aſſignaretur, vidit proxima nocte tetrum quędam & terribilem,vertice ad cœlos vſque pertingentem, qui pennatos quoſdam celeri volatu ad cæli faſtigia tendentes, extenſis manibus præpediebat; & alios quidem ad terram eliſos conculcabat;alios libero volatu ad cælum abeuntes toruo vultu reſpectabat. Qua viſione, maximum gaudium,graui tamē dolore mixtum hauriebat, vnum tamen eundemque ſemper ſeruabat vultum,tanta ſerenitate nitentem, vt mentis animæque candor mirificè ex eo eluceret. Et quanquam tot tantiſque virtutum omnium ornamentis excultus eſſet,neminem tamen vnquam præ ſe contempſit,immò omnibus ſe humilē, omnibus obedientem præbuit,Clericis in orationis officio ſemper primas detulit; Epiſcopos & presbyteros demiſſo corporis habitu vbique locorum veneratus eſt. Diaconos de rebus diuinis differentes, attentiſſimo mentis ſtudio audiuit. Hæreticorum verò cōſuetudinem, vt teterrimam contagionem vitauit.Sermonem cum eis conferre recuſauit:niſi fortè aliqua ſpes ſalutis eorum affulgeret. Aſſerebat namque pernicioſam eorum familiaritatē certiſſimum ad ruinam laqueum eſſe. Arrianos tanto

Viſio eius.

Defert vbiq; clericis.

Hæreticos eſſe vitādos.

Digitized by Google

tanto animi ardore deteſtabatur, vt die quodam, cùm illi ſparſo in vulgus rumore, eum ſuæ perfidiæ conſortem facere aggrederentur, Alaxandriā contenderit, ibi denique in celebri concione nefarios eorum errores deteſtatus fuerit, tantaque verborum vi & ſententiarum grauitate perfidos arguerit, vt exprimi non poſſit, quantum ad fidem populos roborauerit. Nulla tunc ætas, nullus ſexus domi remanſit. Pagani ipſi & idolorum ſacerdotes, magno gaudio illius conſpectu fruebātur. Celebre erat in ore omnium nomē Antonij. Morbi ad eius aduentum ceſſabant, fugabantur dæmones, mentes in erroris ſcelere pertinaces illuſtrabantur. Quocunque in loco degebat, ibi gaudium & exultatio: & lætitiæ voces perſonabant. Ille verò hominum conuictu mœſtior, ad amicam ſolitudinem perpetuò aſpirabat. Alexandria verò egredienti, mulier lugubri eiulatu occurrit, orans obſecransque, vt gradum tantiſper figeret, donec filia eius atrociſſimo vexata dæmonio adduceretur. Illo ſubſiſtente miſera virguncula adducta fuit, quæ ad primam Antonij comminationem impuro ſpiritu liberata eſt.

Deteſtatur Arianos.

Pollet magna facūdia.

Miracula eius.

Dæmoniacā ſanat.

Erant duo Philoſophi gentiles, denſa inanis prudentiæ nube inuoluti, qui virum ſanctum nullo negotio circumueniri, & in errorum labyrinthum abduci poſſe exiſtimabant. At, Antonius viſis illis mox per interpretem quæſiuit; Quare homines ſapientes tam moleſto itinere, ſtulti cauſa, ſe fatigare voluerunt? Illis reſpondentibus, non ſtultum eum, ſed magnæ ſapientiæ opinione celebrem eſſe, dixit; Profectò, ſi ad ſtultum veniſtis, inanem vos laborem ſumpſiſſe palam eſt. Si ad ſapientem, meque haud vulgaris ſapientiæ eſſe iudicatis, imitamini quod probatis; bona enim ſum

Philoſophi tentant Antonium.

mo

nunc autem tuo ſuperatus labore proſternor. Quem Antonius,quiſnam eſſet, cùm interrogaſſet: reſpondit. Ego ſum fornicationis amicus, qui primum adoleſcentiæ florem turpitudinis ſpiritu conculço,& impuriſſimæ libidinis contagione inficio. Quantas ego virtute mea animarum ſtrages edidi? Quàm multos à puritate ad priſtinas redire ſordes compuli?& nunc, me miſerum,tua virtute proſtratus iaceo. His auditis Chriſti miles,reuera,inquit,& ætas &obſcuritas, & cætera infirmitatis tuæ ſigna, te nulla præditum virtute declarant; meritoque te deſpicabilem reddunt. Ad hanc vocem phantaſma ſtatim euanuit.

Sed neque Antonio ſecuritatem dedit hic vnus triumphus,nec diabolo ſemel fractæ defecêre vires. Quare contrà imminens certamen,ſe multò diligentiùs muniendum ratus; indefeſſo ſtudio voluntariæ ſeruitutis laborem in naturam vertit. Inediæ &vigiliarum in tantùm conſuetudine patiens factus, vt fidem propè omnium ſuperaret. Pernox in oratione inalbeſcentem ſæpè diem expectabat. nec prius exhauſta refouebat cibo membra, quàm veſpera noctem traheret. Interim triduano frequenter ieiunio ſe exercebat, ſolo pane & aquæ potu contentus. Laſſa longis vigilijs & laboribus membra, alium, præter iuncum & cilicium,lectum ignorabant. Et quidem ſic demùm animi ſenſum reuiuiſcere poſſe aſſerebat, ſi probè corporis impetus fatigaretur. Vndè nec temporum longitudine laborum merita penſabat, ſed amore & famulatu ſpontaneo ſemper tanquam in principijs conſtitutus, ſeipſum excitabat, vrgebatque. Hinc vt diuini nu-

Inedia,vigiliæ & orationes S. Antonij.

minis

minis metum etiam in ſe augeret, ad ſepulchra, & ſarcophagos non longè à villa remotos, ſecedebat, cura interim alimentorum vni ex cognatis ſtatuto tempore demandata. Ibi cùm planè ſolitarius ad aliorum etiam inſtructionem ſedulò ſe exerceret, inimicus humanæ ſalutis veritus ne eremum ſimilibus quandoque bellatoribus repleret, Aggregatis ſatellitibus tam diſtricta eum cæde mactauit, vt & voce & motu deſtitutus cognati humeris ad villulæ domicilium reportari debuerit. Nemo non vicinorum Antonium iam in mortis periculo numerabat, cùm eccè vir diuinus media nocte, cæteris alto ſopore depreſſis, cognatum ſuſpirio aduocat, orans obſecranſque vt ſe quam primùm ad eundem certaminis locum deferat. Ille, licèt inuitus, paruit tamen, & Chriſti athletam, pedibus, propter multiplices plagas, inſiſtere non valentem, humi depoſuit. Ibi vir Sanctus proſtratus orans, clara voce, poſt orationem dicebat: Ecce ego hîc adſum Antonius: non fugio veſtra certamina: etiamſi maiora faciatis: nullus me ſeparabit à charitate Chriſti, Pſallebatque, dicens: Si conſiſtant aduerſum me caſtra, non timebit cor meum. Dœmon verò frendens gemenſque tam vehementi parietes concuſſit ſonitu, vt extremum exitum adeſſe videretur. Inde tetra cacodæmonum caterua, horribili & valde metuenda ſpecie apparuit. Alij leonum, alij taurorum luporum alij, aſpidum denique & ſerpentium referebant formas. Truces erant omnium vultus, voces verò clamoreſque auditu horrendæ. Porrò Antonius totus vulneribus conciſus, inanes eorum terrores irridebat. Nec tamen ea propter dentibus in eum frendere deſinebant, quoad

Acerrimè verberatur S. Antonius à dæmonibus.

Pſalm. 26.

Dœmones in varijs beſtiarum formis apparent.

ſplendidiſſimus quidam lucis radius cælitus deſcendens & truculentas belluas fugaret, & ſeruo Dei miram conſolationem adferret. Nec mirum: Ipſe enim Soſpitator famulum ſuum roboraturus aderat, cuius ſuauiſſima præſentia à plagis omnibus repentè ſanatus Antonius, Domine IESV, inquit, vbi eras hactenus? cur has plagas non ante ſuſtuliſti? Gui Dominus; Aderam equidem tui certaminis ſpectator Antoni, & quia tanta virtute & inuicta animi conſtantia pro mei nominis gloria decertaſti, ego te viciſſim toto orbe celeberrimum reddam.

Fugat dæmones Chriſtus & conſolatur S. Antonium.

Annum tunc agebat quintum ſupra trigeſimum. Quo tempore ad multò glorioſius certamen roboratus, ad inculta deſerti loca contendit, multis viam vitæ in eremo panſurus. Non hæc latebant communem hoſtem, qui vt tendentem iam ab ea mente reuocaret, in ipſo itinere rutilantis auri argentique inanem obiecit ſpeciem, quam dæmonis fraudes facilè animaduertens, ſpretim pertranſijt. Indè ad deſtinatum vaſtæ ſolitudinis montem, tranſuadato flumine, perueniens, caſtellum quoddam deſertum, incolatu ſerpentium & noxiorum animantium ſanè horridum ingreſſus eſt; quæ ſuo aduentu ilicò fugauit. Obſtructo verò lapidibus introitu, annis ibidem viginti contra pertinaces dæmonum inſultus perſtitit ſolitarius. Cumque tam excellens vitæ ratio, & in omni genere virtus neutiquam latere poſſet, ingens hominum concurſus ad eum fieri cœptus, tanta ipſius videndi cupiditate incenſus, vt niſi acceſſum præbuiſſet, vim foribus lapidumque aceruo intuliſſet. Prodijt igitur tanta oris gratia & corporis dignitate, vt vniuerſos in ſui admirationem raperet. Nam

Pergit in eremum S. Antonius.

Annis 20. degit omninò ſolitarius.

Nam neque horrida ſolitudo neque tabifica ieiunia, neque quotidiana cum hoſtibus bella priſtinum corporis decorem minuerant. Itaque & miraculorum virtute, & oris facundia ſpectabilis, ſermonem inſtituit ad circumfuſam concionem, tam efficaci doctrinæ cœleſtis copia affluentem, vt idem ipſe plurimis habitandæ eremi occaſionem attulerit. Excitata enim ſunt protinùs in ipſo monte diuerſa à diuerſis habitacula & gurguſtia, quæ paulatim ad formam & diſciplinam monaſteriorum redacta fuère. Iucundo imprimis ſpectaculo pſallentium chori, certis diei noctiſque horis audiebantur. Sacræ lectiones dulci præceptoris eloquio crepitabant. Vigebat oratio; deniq; virtutum omnium ſplendor, ita longè lateque ſeſe diffundebat, vt plurimi quotidiè certatim ad eandem vitæ ſocietatem confluerent.

Ad eius diſciplinã multi confluunt

Conduntur per eremũ monaſteria.

Dum autem hæc fiunt, Antonius & inſita virtutis præſtantia & exemplo aliorum excitatus, aliquid inſuper ad cumulum laborum ſuorum addendum cogitauit. Igitur à fratrum conſortio & omni humana conuerſatione ſegregatus ſeſe reb. in cœleſtibus tanta puritate exercuit, vt planè pudibundus ad naturæ neceſſitates deſcenderet; ingemiſcens frequenter quod tanta animi libertas, volens nolens carnis fragilitati ſubdita eſſe cogeretur. Vnde huius vitæ quodammodò pertæſus, laborantem Maximini tyrannide Eccleſiam, præſentis martyrij gloria illuſtrare decreuit. Relicto igitur monaſterio Chriſti ſe martyribus ſociauit: eorum neceſſitatibus in metallis & carceribus fideliter miniſtrans. Quin & decertantes in agone Alexandriæ athletas magna animi libertate, intrantes ad Iudicem, confirmabat: atque illis felici cruore damnatis,

Flagrat martyrio.

Miniſtrat Confeſſoribus in carcere.

quaſi victor ipſemet exultabat. Tendentes ad palæſtram vltimi certaminis bellatores; intrepidè ſequebatur, dictis pariterque factis vnumquemque ad conſtantiam roborans. Qua re commotus Iudex, monachis vniuerſis ciuitate interdixit. Et cæteris quidèm timore latentibus, Antonius die quodam, ſplendido cinctus amictu, in loco conſtitit eminentiori, procedentem Iudicem ſuo prouocabat aſpectu flagrans cupiditate martyrij. Sed Deus Antonium ampliſſimo monachorum per eremum ſeruabat cætui. Igitur vir Sanctus cupita diu martyrij palma fruſtratus, ceſſante iam perſecutionis turbine, ad conſueta monaſticæ diſciplinæ exercitia ſe recepit. Cumque ab omnium remotus conſpectu in intimo clauſtro lateret ſolitarius, Chiliarchus quidam Martinianus nomine importunis oſtium Monaſterij cœpit infeſtare pulſibus, orans & obſecrans, vt filiã ſuam ſæuo agitatam dœmonio ſanare dignaretur. Cui Antonius per feneſtram proſpiciens; Homo, inquit, quid meum flagitas auxilium, an ignoras & me mortalem, tuæq; fragilitatis eſſe sociũ? Vade, & ſiquidem firma in Chriſtũ es fide, cui deſeruio, illũ deprecare, & ſanitatis beneficium cõſequetur filia. Ille beati viri verbis credulus abijt, & inuocato IESV nomine, filiam reduxit incolumem. Hinc iam languentium & obſeſſorum multitudo quotidie ad eum confluere, quos ingenita miſericordia ſanabat ille quidem; ſed veritus ne vel dulci ſolitudinis fructu penitùs fraudaretur, vel miraculorum, gloria tumidus elationis quandoque vento extolleretur, ſuperiorem Thebaidem cogitare cœpit; vt omnibus ibidem incognitus: optata quiete frueretur. Nec mora, paucis inſtructus panib. in ripa fluminis nauis tran-

Confortat eos in agone martyrij.

Redit ad ſolitudinem.

Sanat dœmoniacam.

Digitized by Google

tranſitum præſtolatus eſt: cùm eccè dilapſa cælitùs vox eum appellans ait; Antoni, quò pergis, & quare? At ille intrepidè, quaſi voci aſſuetus; Inquietat me populus, fragilitatis meæ ignarus; idcircò ſuperiorem Thebaidem meditor, ſolita pace fruiturus. Tum vox ad illum. Thebais non quietem tibi conciliabit, vt exiſtimas, ſed labores multiplicabit. Ideoque intima potiùs deſerti pete, optata ibidem quiete gauiſurus. Illo autem hæſitante & quærente quo ductore eò penetrare poſſet, Vox Saracenos indicauit, qui mercandi gratia Aegyptum petebant. Tum Antonius ſe ijs ſocians, triduano itinere ad montem immani altitudine peruenit, ſcaturigine aquæ dulcis ad ipſas radices ſanè amœnum, & campo in circuitu montis, haud ita magno, palmuliſque conſito, longè iucundiſſimum. Hunc locum habitationis amplexus, alimēta vitæ ab ipſis Saracenis aliquamdiu accepit. Indè fratres, agnito loco, tanquam ad patrem filij, cibatum detulerunt; quo gauiſus breui tempore, ne alijs oneri videretur, ex agricultura pertenuem ſibi victum quæſiuit: ex operibus manuum ſuarum, aliorum inſuper inopiæ conſulens.

Monetur cęlitùs vt petat intimam ſolitudinem.

Viuit ex labore manuū ſuarum.

Accidit autem vt beſtiæ in meſſem illius populabundæ irruerent. è quibus vnam apprehendens: Cur, inquit, me læditis, nihil à me læſæ. Abite, & huc in nomine Domini, ne appropietis vlterius. Dictu mirum. Ex eo tempore, beſtiæ meſſi deſierunt eſſe infeſtæ. Porrò in auia ſolitudine duriſſimo vitæ genere, inedia, vigilia, nuditate, frigoris æſtuſque patientia, contra aërias poteſtates decertanti, ingens lucta ſuſtinenda fuit. Frequenter mons cacodæmonum plenus, incondito clamore, ſonituque armorum perſtrepebat. Quin & feræ è ſpecubus proſilientes ſtrenuum quemlibet bellatorem

Dæmones eum vehementer infeſtant.

torem in effuſam fugã vertere potuiſſent; ſed Antonius trãquilla animi firmitate immobilis,& dęmones fugabat,& feras ſecum pacificabat.Dæmonibus.n.truculentarũ forma beſtiarũ in eum irruentibus,& laniatũ minitantibus dicere ſolebat.Si quę vobis in me à Domino eſt cõceſſa poteſtas,deuorate conceſſum. Sin aũt dæmonum veniſtis impulſu,quantocyus recedite quia Chriſti famulus ſum.Cæterùm quem dæmonum ferocitas à deſerto auellere non potuit, fratrum preces abduxêre. A monachis namque rogatus, vt congregationes fratrum inuiſere dignaretur, haud difficilem ſe itineris præbuit comitem. Sed in medio viæ ſpatio vt bibendi ſubſidia defecerunt, cunctis mortis horror inuaſit. Cumque deſperabundi huc illuc vagarentur, & vitæ aliquod ſolatium quærerent. Antonius tanto eorum diſcrimine motus,ſoliuagus humi genua fixit, ſuppliceſque ad Deum cum lachrymis manus tendens, eodem in loco fontem impetrauit; cuius dulci ſcaturiginè,& ipſi & camelus eorum refocilati ſunt.Inde ad monachorum contubernia proſpero itinere delati, obuijs ab ijs vlnis excepti ſunt. Quibus Antonius xenia ſpiritalia diuidens, dulciſſimis verbis cunctos ad certamen cum hoſtibus fortiter ſuſtinendum hortatus eſt.Laudabat veterum ſtudia,hortator nouorum.Poſt quæ cupidus ſolitudinis, feſtinè montem repetijt,magna tamen fratrum comitante caterua;quibus inter cætera ſpiritalis vitæ documenta dicebat ; magnam eſſe ad virtutem viam, ſi ſinguli vel obſeruarent quid gererent, vel vniuerſas mentium cogitationes fratribus referrent:non enim poſſe aliquem peccare, cum relaturus eſſet, ad alium quæcunque peccaſſet, & ſubire pudorem in publicum turpia proferendi

Imperat moribundis fratribus aquam.

Deni-

Denique nullum peccantem coram alio audere peccare,& ſi peccet,tamen teſtem vitare peccati. Igitur quaſi ſub oculis aiebat noſtris, & cogitatu confundimur, & actu, ſi omnia referenda faciamus, multò autem magis, ſi peccata noſtra fideliter deſcribentes,digeramus in ordinem. Ita planè vir diuinus pernicioſas Diaboli cùm in ſe,tùm in alijs conterebat inſidias.

Eximia illius in omnes charitas nullo non tempore inſtar faculæ flagrabat. Fronto, quidam Palæſtinus ſæuo vexatus dæmonio, opem B. ſenis petiturus,ad montem venit. Cui Antonius:Vade, inquit,& curaberis. At ille perſtitit, primò incredulus; indè ſancto vrgente, & ſanitatem ad primum Aegypti conſpectum ſpondente,abijt & optata ſalute fruit⁹ eſt. Multiplicia eius in varios calamitoſos,enarrare beneficia, breuitas non patitur, veniamus ad vitæ ipſius exitum, præclaris Catholicæ fidei & pietatis documentis ornatum.

Die quodam orationi deditus ſubitò à corporis conſuetudine auulſus eſt:& angelorum miniſterio in ſublimè delatus. Adfuere ilico dæmones,pertinaci contentione tranſitum ei per aëra negantes. Angelis autem ſciſcitantibus, quid homini ab omni peccati contagione puro obmolirentur, illi audaciter, ab ipſo vitæ eius exordio, peccata replicare,minimas etiam labes obijcere, àc pertinaciter aſſerere, nihil vel tenui labecula inquinatum,ſurſum tēdere debere. Angelis verò reſpōdentibus,crimina iuſto dolore & Chriſti benignitate deleta,replicari nō debere,ęquè nihilo minus procaciter illi reſtitêre,minutaq́ue pducentes *Rapitur in ſpiritu.*

çentes

centes,& calumnijs Antonium deprimere conantes. Sed angelorum virtute tandem repulſi, vel inuiti viro ſancto tranſitum ad cælos permisêre. Hac viſionis ſpecie abreptus aliquamdiu, tandem reſtitutus, tota nocte copiosè lachrymarum maduit imbre: continuis ſe lamentis conficiens, reputans ſecum hoſtium humani generis multitudinem, & culluctationem tanti exercitus, laborioſumq; animarum iter per aêrias poteſtates in cœlum. Interrogantibus quandoque fratribus, qui ſe anima corporis expedita vinculis gereret, quiſuè ei locus aſſignaretur, vidit proxima nocte tetrum quendam & terribilem, vertice ad cœlos vſque pertingentem, qui pennatos quoſdam celeri volatu ad cæli faſtigia tendentes, extenſis manibus præpediebat; & alios quidem ad terram eliſos conculcabat; alios libero volatu ad cælum abeuntes toruo vultu reſpectabat. Qua viſione, maximum gaudium, graui tamẽ dolore mixtum hauriebat, vnum tamen eundemque ſemper ſeruabat vultum, tanta ſerenitate nitentem, vt mentis animæque candor mirificè ex eo eluceret. Et quanquam tot tantiſque virtutum omnium ornamentis excultus eſſet, neminem tamen vnquam præ ſe contempſit, immò omnibus ſe humilẽ, omnibus obedientem præbuit, Clericis in orationis officio ſemper primas detulit; Epiſcopos & presbyteros demiſſo corporis habitu vbique locorum veneratus eſt. Diaconos de rebus diuinis diſſerentes, attentiſſimo mentis ſtudio audiuit. Hæreticorum verò cõſuetudinem, vt teterrimam contagionem vitauit. Sermonem cum eis conferre recuſauit: niſi fortè aliqua ſpes ſalutis eorum affulgeret. Aſſerebat namque pernicioſam eorum familiaritatẽ certiſſimum ad ruinam laqueum eſſe. Arrianos tanto

Viſio eius.

Defert vbiq; clericis.

Hæreticos eſſe vitãdos.

tanto animi ardore deteſtabatur, vt die quodam, cùm illi ſparſo in vulgus rumore, eum ſuæ perfidiæ conſortem facere aggrederentur, Alaxandriã contenderit, ibi denique in celebri concione nefarios eorum errores deteſtatus fuerit, tantaque verborum vi & ſententiarum grauitate perfidos arguerit, vt exprimi non poſſit, quantum ad fidem populos roborauerit. Nulla tunc ætas, nullus ſexus domi remanſit. Pagani ipſi & idolorum ſacerdotes, magno gaudio illius conſpectu fruebatur. Celebre erat in ore omnium nomẽ Antonij. Morbi ad eius aduentum ceſſabant, fugabantur dæmones, mentes in erroris ſcelere pertinaces illuſtrabantur. Quocunque in loco degebat, ibi gaudium & exultatio: & lætitiæ voces perſonabant. Ille verò hominum conuictu mœſtior, ad amicam ſolitudinem perpetuò aſpirabat. Alexandria verò egredienti, mulier lugubri eiulatu occurrit, orans obſecransque, vt gradum tantiſper figeret, donec filia eius atrociſſimo vexata dæmonio adduceretur. Illo ſubſiſtente miſera virguncula adducta fuit, quæ ad primam Antonij comminationem impuro ſpiritu liberata eſt.

Deteſtatur Arianos.

Pollet magna facũdia.

Miracula eius.

Dæmoniacã ſanat.

Erant duo Philoſophi gentiles, denſa inanis prudentiæ nube inuoluti, qui virum ſanctum nullo negotio circumueniri; & in errorum labyrinthum abduci poſſe exiſtimabant. At, Antonius viſis illis mox per interpretem quæſiuit; Quare homines ſapientes tam moleſto itinere, ſtulti cauſa, ſe fatigare voluerunt? Illis reſpondentibus, non ſtultum eum, ſed magnæ ſapientiæ opinione celebrem eſſe, dixit; Profectò, ſi ad ſtultum veniſtis, inanem vos laborem ſumpſiſſe palam eſt. Si ad ſapientem, meque haud vulgaris ſapientiæ eſſe iudicatis, imitamini quod probatis; bona enim ſum

Philoſophi tentant Antonium.

mo

Digitized by Google

mo ſtudio amplexanda eſſe non ignoratis. Philoſophi hoc dilemmate præter expectationem confuſi, cum ingenti & ingenij eius & virtutis admiratione receſſerunt. Pari prudentia, modeſtiaque alios quoſdam vana litterarum confidentia tumidos colligauit. Reſpondete quæſo (ait) quid prius, ſenſus, an litteræ? Et quid cuius exordium? Senſus ex literis, an litteræ ex ſenſu? Illis aſſerentibus, ſenſum vtique litterarum eſſe auctorem, ait; Igitur cui ſenſus incolumis, hic litteras non requirit. His Antonij dictis ſtupefacti, ſagacitatem animi in litterarum imperito, ſine fine admirati ſunt. Longè enim aberat à ſtoliditate ruſticana vir diuinus, quinimò horrida ſolitudo multarum rerum ſcientia eum afflauerat, moribuſque adeò ſuauibus ornauerat, vt omnes certatim ſermonẽ eius facilè conditum expeterent.

Antonium Imperatores & aulici celebrant.

Nec caruit admiratione pręcipua ꝙ ſolitarius, & rerũ omniũ inops, ab ipſis etiã Monarchis in extremo orbis angulo celebrabatur pręconio. Conſtantinus enim, eiuſque filij Conſtans & Conſtantius: ſuis eum litteris dignabantur, quas ille nullo animi tumore acceptabat: fortè nec ad animum admiſſurus, niſi contemptum regum ex Dei præcepto impium pertimuiſſet. Igitur reciprocis eos ſalutans, hortabatur ad rerum terrenarum contemptum, cæleſtiumque amorem. Conuocatis autem fratribus regias litteras admirantibus dicebat; Quæ cauſa admirãdi, quod principes & orbis terrarum reges, nos ſuis litteris honorant? Nam licet dignitas diuerſa, eadem tamen eſt naſcendi moriendique conditio. Illa cum admiratione veneremur: quæ nobis cæli terreq; Cõditor cõferre dignatus eſt. Ille nõ inania litterarũ monumenta. ſed diuinas ad nos leges trãſmiſit. Ille ſacro ſuo nos

nos inſtruxit eloquio Ille viles vermiculos, fœdere ſanguinis filij ſui icto in filios adoptauit. Hæc aliaq; an vobis cũ regũ litteris & honoribus conferenda videntur? Maiores ſumus & ad maiora vocati, quã vt terrenis honorib extolli debeamꝰ.

Hac animi altitudine mundi honores, purpurãq; regalẽ, ſpernens Antonius, in vaſta ſolitudine opus ſuũ manibus texebat: cum ecce ſublatis ad ſidera oculis grauis è pectore eius prorumpit gemitus, longiſq; deinde ſuſpirijs ſequentibus derepentè ſe in genua prouoluit, mœſtam ad Deum cum crebro fletu orationem fundens, fratres viſione quapiam eum admonitum intelligentes, tantarum lachrymarum cauſam ſciſcitari. Quibus ille dum vocẽ parat, crebro ſingultu præpedita, vix tandem cum luctuoſa vociferatione erumpit, Melius erat ô filioli impendens piaculum cita morte lucrari. Magnum quoddam & à ſeculis omnibus inauditum imminet nefas. Magno fides Catholica turbine quatietur, & homines iumentorum ſimiles Chriſti ſancta diripient. Vidi enim altare domini impiorum multitudine circundatũ, qui crebris calcium ictibus omnia diſſipabant hæc cauſa gemituũ, hæc occaſio lamentorũ. Nec mora. Secundò ab ipſa viſione anno inſana Arianorum erupit perfidia; quæ eo impietatis (vt cætera ſileam) prorupit, vt non contenta rapinis bonorum eccleſiaſticorũ, ipſis etiam virginibus matroniſq; eriperet pudicitiã. Quin etiã fuſo fideliũ ſanguine ſacra reſperſit altaria, vitales aquas pro gẽtilium voluntate ſceleratè polluens. Huius expectatione cladis, in grauem mœrorem deiectos fratres hac ratione mox conſolatus eſt Antonius, quod eccleſia hac perſecutione, tanquam ab omni, peccati ſcoria ritè expurgata, multo deindè

Viſio S. Antonij triſtiſſima.

Arianorum Impietas & ſæuitia.

deinde ſplendidior exurgeret. Ibi tunc ſuos etiam atque etiam hortatus eſt, ne fidei eorum ſinceritas Ariana labe ſordeſceret; certi quod ſerpentibus ad foueas ſuas redactis, religio longius propagaretur. Ipſe verò ſui propoſiti, mirabiliter tenax cum inuitus interdum à mente ad iudicia vocaretur, fletibus miſerorum victus, mox repedabat; magnatibus & Iudicibus diuturniorem eius præſentiam nequidquam flagilantibus. Nam dicebat, (grato vſus exemplo) ſicuti piſces ab aquis extracti, in arida mox ſpiritum exhalāt, ita & monachi à vitali ſolitudine abducti, ſi diutius negotijs ſecularibus impliciti, in medijs hærent populis, omni propoſiti ſanctioris rigore ſoluuntur: tepidique ad vanas mundi conſolatiunculas reuertuntur.

Frequens monachorū cum Secularibus conuerſatio monaſticæ vitæ interitus.

Ita planè Antonius, licet miſerorum calamitatibus interrupta ſolitudine, frequenter ſubueniret, nunquam tamen ad longum tempus eam deſerebat; quin & litterarum internuncio, laboranti eccleſiæ ſæpius aſſiſtebat: & perfidorum impietatem acritèr reprimebat. Erat Balatius Dux quondam Aegypti, ſub Neſtorio Alexandriæ præfecto; homo Ariana perfidia ſceleratus, immani in virginum præcipuè monaſteria, odio ſæuiens, Satanicus pudicitiæ oſor; quem Antonius per literas admonuit, vt manum à nefaria perſecutione, ſi diuinam vellet euadere vindictam, retraheret. At ille ſannis ludibrijſque pia monita excipiens, inſuper pedibus litteras conculcauit; cuius impietatis diuina mox vltiò pœnas popoſcit. Quinque enim poſt diebus, equeſtri itinere, vna cum Neſtorio, ad primam Alexandriæ manſionem Chæreus dictam, tendens, fuit ipſius Neſtorij equi rabido morſu ita miſere ſubitò laniatus, vt ter-

Antonius Solitarius litteris aſſiſtit eccleſiæ.

Balatius perſecutor Eccleſiæ.

Balatij interitus.

vt tertio deindè pòſt die infelicem animam traderet.

Cęterum miti planè manſueto ac pio in proximos fuit ingenio Antonius. Incredibilis hominũ multitudo, ad eum confluens, vberrimo operæ ſuæ fructu, gaudens ab eo recedebat. Venientes angelica quadam ſuauitate excipiens demùm abeuntes tota mente in diuinæ pulchritudinis ac bonitatis amore defixos dimittebat. Pauperũ patronus, impotentem, principum dominatum, mira virtute ab eis repellebat. Magnus pietatis vindex plurimos ab interitu ad æternæ vitæ diſciplinam tranſtulit. Itaqué Centenarius quinquennio maior vir omnibus eximiæ ſanctitatis ornamẽtis excult⁹, ad cælos migraturus, vltima ad fratres habita oratione, de terrenarum rerum cõtemptu, de extremo iudicio futuro, de ſempiternis præmijs atque ſupplicijs. Poſtremò duo hæc, vt tenaci mẽte ſeruarent, & in vitam moreſque transformarent ardentiùs cunctos hortatus eſt; Videlicet vt deſidiam, religionis tineam, manibus pedibuſque à ſe propulſarent: & cõtagioſam hæreticorum familiaritatem cane peius & angue fugerent; nî facerent, ſtatum mentis, cuiuslibet etiam ſanctiſſimis diſciplinis fundatum, cito ſubuertendum.

Antonius morti vicinus, duo ſuis præcipuè cõmendat.

His dictis præcidit ſermonem, & celeri contentione ad antiquum domicilium tranſuolauit: vt ſolitarius ex huius mundi carcere migraret, ſalutari præcipuè timore correptus, ne Aegptiaca ſuperſtitione funus curarent: Aegyptij enim inolita conſuetudine, cadauera linteamine inuoluta non humo tumulabant, ſed ſuper lectulos poſita, precioſis condita aromatibus, domi ſtudioſè reſeruabant. Cuius ſuperſtitionis metu (præter alias cauſas) Antonius, in intima ſe deſerti

Aegyptiorũ mos circa defunctos.

VITA S. SVLPITII COGNOMENTO Pij Bituricenſis Epiſcopi, ex ea quæ eſt apud F. Lauren. Surium, optima fide. Deſijt ab humanis Anno Incarnati verbi 594. Childeberti verò Francor. Regis 16.

Vide C. Bar. in Not. Martyr. Rom. Item Tom. 7. Ann. &c.

SVLPITIVS quamuis claris admodum natalibus ortus, & regio ſplendore enutritus, magnas haberet ad omnem peccandi licentiam occaſiones, tanta tamen à primis annis Chriſti militiam complexus eſt conſtantia, vt ad extremum vitæ ſpiritum, egregia eam virtute, pietateque tutatus ſit. Et erat ſanè tam ardens & excellens in eo capeſſendę religionis cupido, & feruor ſpiritus, vt eius cauſa, ſi oblata fuiſſet à perſecutore occaſio, vltrò ſe ſupplicijs obieciſſet. Cæpit interim ad omnem ſe virtutem exercere, & artium maximarum diſciplinis animum excolere, & tã eximijs ſapientiæ & virtutum omnium exemplis florere, vt paſſim tam ſenes, quam iuuenes ad eum confluerent, quò admirandam eius doctrinam, cæleſti quadam ſuauitate mixtam, auribus haurirent, & perfectam vitæ, quam ſtudioſè ſectabatur, inſtitutionem imitarentur.

17. Ianuarij.

Eius genus clarum.

Feruor ſpiritus.

Præter alias, quas indefeſſo ſtudio exercebat, virtutes, incredibili quodam amore erga pauperes & inopes flagrabat, vt eorum curam non ſecus, quàm pater filiorum, ſuſceperit. In vinculis coniectos non modo orationis ſuauitate ad patientiam erudiebat, verùm etiam opera ſua & officio ex carcerum ſqualore liberabat. Diem itaque totam proximorum ſaluti, noctem vero precibus conſecrabat. Erat haud procul à domo paterna templum quoddam quod mutata veſte

Eximia illius cura erga pauperes & Vinctos.

Digitized by Google

torem in effuſam fugã vertere potuiſſent; ſed Antonius trãquilla animi firmitate immobilis,& dęmones fugabat,& feras ſecum pacificabat. Dæmonibus.n.truculentarũ forma beſtiarũ in eum irruentibus,& laniatũ minitantibus dicere ſolebat. Si quę vobis in me à Domino eſt cõceſſa poteſtas, deuorate conceſſum. Sin aũt dæmonum veniſtis impulſu, quantocyus recedite quia Chriſti famulus ſum. Cæterùm quem dæmonum ferocitas à deſerto auellere non potuit, fratrum preces abduxêre. A monachis namque rogatus, vt congregationes fratrum inuiſere dignaretur, haud difficilem ſe itineris præbuit comitem. Sed in medio viæ ſpatio vt bibendi ſubſidia defecerunt, cunctis mortis horror inuaſit. Cumque deſperabundi huc illuc vagarentur, & vitæ aliquod ſolatium quærerent. Antonius tanto eorum diſcrimine motus, ſoliuagus humi genua fixit, ſuppliceſque ad Deum cum lachrymis manus tendens, eodem in loco fontem impetrauit; cuius dulci ſcaturiginè,& ipſi & camelus eorum refocilati ſunt. Inde ad monachorum contubernia proſpero itinere delati, obuijs ab ijs vlnis excepti ſunt. Quibus Antonius xenia ſpiritalia diuidens, dulciſſimis verbis cunctos ad certamen cum hoſtibus fortiter ſuſtinendum hortatus eſt. Laudabat veterum ſtudia, hortator nouorum. Poſt quæ cupidus ſolitudinis, feſtinè montem repetijt, magna tamen fratrum comitante caterua; quibus inter cætera ſpiritalis vitæ documenta dicebat; magnam eſſe ad virtutem viam, ſi ſinguli vel obſeruarent quid gererent, vel vniuerſas mentium cogitationes fratribus referrent: non enim poſſe aliquem peccare, cum relaturus eſſet, ad alium quæcunque peccaſſet, & ſubire pudorem in publicum turpia proferendi

Imperat moribundis fratribus aquam.

Deni-

Denique nullum peccantem coram alio audere peccare,& ſi peccet,tamen teſtem vitare peccati, Igitur quaſi ſub oculis aiebat noſtris, & cogitatu confundimur, & actu, ſi omnia referenda faciamus,multò autem magis, ſi peccata noſtra fideliter deſcribentes,digeramus in ordinem.Ita planè vir diuinus pernicioſas Diaboli cùm in ſe,tùm in alijs conterebat inſidias.

Eximia illius in omnes charitas nullo non tempore inſtar faculæ flagrabat. Fronto, quidam Palæſtinus ſæuo vexatus dæmonio, opem B. ſenis petiturus,ad montem venit. Cui Antonius:Vade, inquit,& curaberis.At ille perſtitit, primò incredulus; indè ſancto vrgente, & ſanitatem ad primum Aegypti conſpectum ſpondente,abijt & optata ſalute fruit⁹ eſt. Multiplicia eius in varios calamitoſos,enarrare beneficia, breuitas non patitur, veniamus ad vitæ ipſius exitum, præclaris Catholicæ fidei & pietatis documentis ornatum,

Die quodam orationi deditus ſubitò à corporis conſuetudine auulſus eſt:& angelorum miniſterio in ſublimè delatus. Adfuere ilico dæmones,pertinaci contentione tranſitum ei per aëra negantes. Angelis autem ſciſcitantibus, quid homini ab omni peccati contagione puro obmolirentur, illi audaciter, ab ipſo vitæ eius exordio, peccata replicare,minimas etiam labes obijcere, ác pertinaciter aſſerere, nihil vel tenui labecula inquinatum,ſurſum tēdere debere. Angelis verò reſpōdentibus,crimina iuſto dolore & Chriſti benignitate deleta,replicari nō debere,ęquè nihilo minus procaciter illi reſtitêre,minutaq́que ꝓducentes

Rapitur in ſpiritu.

centes,& calumnijs Antonium deprimere conantes. Sed angelorum virtute tandem repulſi, vel inuiti viro ſancto tranſitum ad cælos permisêre. Hac viſionis ſpecie abreptus aliquamdiu, tandem reſtitutus, tota nocte copioſè lachrymarum maduit imbre: continuis ſe lamentis conficiens, reputans ſecum hoſtium humani generis multitudinem, & culluctationem tanti exercitus, laborioſumq; animarum iter per aërias poteſtates in cœlum. Interrogantibus quandoque fratribus, qui ſe anima corporis expedita vinculis gereret, quiſuè ei locus aſſignaretur, vidit proxima nocte tetrum quẽdam & terribilem, vertice ad cœlos vſque pertingentem, qui pennatos quoſdam celeri volatu ad cæli faſtigia tendentes, extenſis manibus præpediebat; & alios quidem ad terram eliſos conculcabat; alios libero volatu ad cælum abeuntes toruo vultu reſpectabat. Qua viſione, maximum gaudium, graui tamẽ dolore mixtum hauriebat, vnum tamen eundemq́ue ſemper ſeruabat vultum, tanta ſerenitate nitentem, vt mentis animæq́ue candor mirificè ex eo eluceret. Et quanquam tot tantiſq́ue virtutum omnium ornamentis excultus eſſet, neminem tamen vnquam præ ſe contempſit, immò omnibus ſe humilẽ, omnibus obedientem præbuit, Clericis in orationis officio ſemper primas detulit; Epiſcopos & presbyteros demiſſo corporis habitu vbique locorum veneratus eſt. Diaconos de rebus diuinis diſſerentes, attentiſſimo mentis ſtudio audiuit. Hæreticorum verò cõſuetudinem, vt teterrimam contagionem vitauit. Sermonem cum eis conferre recuſauit: niſi fortè aliqua ſpes ſalutis eorum affulgeret. Aſſerebat namq́ue pernicioſam eorum familiaritatẽ certiſſimum ad ruinam laqueum eſſe. Arrianos tanto

Viſio eius.

Defert vbiq; clericis.

Hæreticos eſſe vitãdos.

tanto animi ardore deteſtabatur, vt die quodam, cùm illi ſparſo in vulgus rumore, eum ſuæ perfidiæ conſortem facere aggrederentur, Alaxandriā contenderit, ibi denique in celebri concione nefarios eorum errores deteſtatus fuerit, tantaque verborum vi & ſententiarum grauitate perfidos arguerit, vt exprimi non poſſit, quantum ad fidem populos roborauerit. Nulla tunc ætas; nullus ſexus domi remanſit. Pagani ipſi & idolorum ſacerdotes, magno gaudio illius conſpectu fruebātur. Celebre erat in ore omnium nomē Antonij. Morbi ad eius aduentum ceſſabant, fugabantur dæmones, mentes in erroris ſcelere pertinaces illuſtrabantur. Quocunque in loco degebat, ibi gaudium & exultatio: & lætitiæ voces perſonabant. Ille verò hominum conuictu mœſtior, ad amicam ſolitudinem perpetuò aſpirabat. Alexandria verò egredienti, mulier lugubri eiulatu occurrit, orans obſecransque, vt gradum tantiſper figeret, donec filia eius atrociſſimo vexata dæmonio adduceretur. Illo ſubſiſtente miſera virguncula adducta fuit, quæ ad primam Antonij comminationem impuro ſpiritu liberata eſt.

Deteſtatur Arianos.

Pollet magna facūdia.

Miracula eius.

Dæmoniacā ſanat.

Erant duo Philoſophi gentiles, denſa inanis prudentiæ nube inuoluti, qui virum ſanctum nullo negotio circumueniri; & in errorum labyrinthum abduci poſſe exiſtimabant. At, Antonius viſis illis mox per interpretem quæſiuit; Quare homines ſapientes tam moleſto itinere, ſtulti cauſa, ſe fatigare voluerunt? Illis reſpondentibus, non ſtultum eum, ſed magnæ ſapientiæ opinione celebrem eſſe, dixit; Profectò, ſi ad ſtultum veniſtis, inanem vos laborem ſumpſiſſe palam eſt. Si ad ſapientem, meque haud vulgaris ſapientiæ eſſe iudicatis, imitamini quod probatis; bona enim ſummo

Philoſophi tentant Antonium.

Digitized by Google

mo ſtudio amplexanda eſſe non ignoratis. Philoſophi hoc dilemmate præter expectationem confuſi,cum ingenti & ingenij eius & virtutis admiratione receſſerunt. Pari prudentia, modeſtiaque alios quoſdam vana litterarum confidentia tumidos colligauit. Reſpondete quæſo(ait)quid prius, ſenſus,an litteræ?Et quid cuius exordium?Senſus ex literis, an litteræ ex ſenſu? Illis aſſerentibus, ſenſum vtique litterarum eſſe auctorem, ait; Igitur cui ſenſus incolumis, hic litteras non requirit. His Antonij dictis ſtupefacti,ſagacitatem animi in litterarum imperito, ſine fine admirati ſunt. Longè enim aberat à ſtoliditate ruſticana vir diuinus,quinimò horrida ſolitudo multarum rerum ſcientia eum afflauerat, moribuſque adeò ſuauibus ornauerat, vt omnes certatim ſermoně eius facilè conditum expeterent.

Antonium Imperatores & aulici celebrant.

Nec caruit admiratione pręcipua ꝙ ſolitarius, & rerũ omniũ inops,ab ipſis etiã Monarchis in extremo orbis angulo celebrabatur pręconio. Conſtantinus enim,eiuſque filij Conſtans & Conſtantius:ſuis eum litteris dignabantur,quas ille nullo animi tumore acceptabat: fortè nec ad animum admiſſurus, niſi contemptum regum ex Dei præcepto impium pertimuiſſet. Igitur reciprocis eos ſalutans,hortabatur ad rerum terrenarum contemptum,cæleſtiumque amorem. Conuocatis autem fratribus regias litteras admirantibus dicebat;Quæ cauſa admirãdi, quod principes & orbis terrarum reges,nos ſuis litteris honorant? Nam licet dignitas diuerſa, eadem tamen eſt naſcendi moriendique conditio. Illa cum admiratione veneremur:quæ nobis cæli terreq; Cõditor cõferre dignatus eſt. Ille nõ inania litterarũ monumenta. ſed diuinas ad nos leges trãſmiſit. Ille ſacro ſuo

nos

nos inſtruxit eloquio Ille viles vermiculos, fęde-re ſanguinis filij ſui icto in filios adoptauit. Hæc aliaq; an vobis cũ regũ litteris & honoribus conferenda videntur? Maiores ſumus & ad maiora vocati, quã vt terrenis honorib extolli debeam'.

Viſio S. Antonij triſtiſſima.

Hac animi altitudine mundi honores, purpurãq; regalẽ, ſpernens Antonius, in vaſta ſolitudine opus ſuũ manibus texebat: cum ecce ſublatis ad ſidera oculis grauis è pectore eius prorumpit gemitus, longiſq; deinde ſuſpirijs ſequentibus derepentè ſe in genua prouoluit, mœſtam ad Deum cum crebro fletu orationem fundens, fratres viſione quapiam eum admonitum intelligentes, tantarum lachrymarum cauſam ſciſcitari. Quibus ille dum vocẽ parat, crebro ſingultu præpedita, vix tandem cum luctuoſa vociferatione erumpit, Melius erat ô filioli impendens piaculum cita morte lucrari. Magnum quoddam & à ſeculis omnibus inauditum imminet nefas. Magno fides Catholica turbine quatietur, & homines iumentorum ſimiles Chriſti ſancta diripient. Vidi enim altare domini impiorum multitudine circundatũ, qui crebris calcium ictibus omnia diſſipabant hæc cauſa gemituũ, hæc occaſio lamentorũ. Nec mora. Secundò ab ipſa, viſione anno inſana Arianorum erupit perfidia; quæ eo impietatis (vt cætera ſileam) prorupit, vt non contenta rapinis bonorum eccleſiaſticorũ, ipſis etiam virginibus matroniſq; eriperet pudicitiã. Quin etiã fuſo fideliũ ſanguine ſacra reſperſit altaria, vitales aquas pro gẽtilium voluntate ſceleratè polluens. Huius expectatione cladis, in grauem mœrorem deiectos fratres hac ratione mox conſolatus eſt Antonius, quod eccleſia hac perſecutione, tanquam ab omni, peccati ſcoria ritè expurgata, multo

Arianorum Impietas & ſæuitia.

deindè

Digitized by Google

deinde ſplendidior exurgeret. Ibi tunc ſuos etiam atque etiam hortatus eſt, ne fidei eorum ſinceritas Ariana labe ſordeſceret; certi quod ſerpentibus ad foueas ſuas redactis, religio longius propagaretur. Ipſe verò ſui propoſiti, mirabiliter tenax cum inuitus interdum à mente ad iudicia vocaretur, fletibus miſerorum victus, mox repedabat: magnatibus & Iudicibus diuturniorem eius præſentiam nequidquam flagilantibus. Nam dicebat, (grato vſus exemplo) ſicuti piſces ab aquis extracti, in arida mox ſpiritum exhalāt, ita & monachi à vitali ſolitudine abducti, ſi diutius negotijs ſecularibus impliciti, in medijs hærent populis, omni propoſiti ſanctioris rigore ſoluuntur: tepidique ad vanas mundi conſolatiunculas reuertuntur.

Frequens monachorū cum Secularibus conuerſatio monaſticæ vitæ interitus.

Ita planè Antonius, licet miſerorum calamitatibus interrupta ſolitudine, frequenter ſubueniret, nunquam tamen ad longum tempus eam deſerebat: quin & litterarum internuncio, laboranti eccleſiæ ſæpius aſſiſtebat: & perfidorum impietatem acritèr reprimebat. Erat Balatius Dux quondam Aepyti, ſub Neſtorio Alexandriæ præfecto; homo Ariana perfidia ſceleratus, immani in virginum præcipuè monaſteria, odio ſæuiens, Satanicus pudicitiæ oſor; quem Antonius per literas admonuit, vt manum à nefaria perſecutione, ſi diuinam vellet euadere vindictam, retraheret. At ille ſannis ludibrijſque pia monita excipiens, inſuper pedibus litteras conculcauit; cuius impietatis diuina mox vltio pœnas popoſcit. Quinque enim poſt diebus, equeſtri itinere, vna cum Neſtorio, ad primam Alexandriæ manſionem Chæreus dictam, tendens, fuit ipſius Neſtorij equi rabido morſu ita miſere ſubitò laniatus, vt ter-

Antonius Solitarius litteris aſſiſtit eccleſiæ.

Balatius perſecutor Eccleſiæ.

Balatiæ interitus.

Digitized by Google

vt tertio deindè pòſt die infelicem animam traderet.

Cęterum miti planè manſueto ac pio in proximos fuit ingenio Antonius. Incredibilis hominũ multitudo, ad eum confluens, vberrimo operæ ſuæ fructu, gaudens ab eo recedebat. Venientes angelica quadam ſuauitate excipiens demùm abeuntes tota mente in diuinæ pulchritudinis ac bonitatis amore defixos dimittebat. Pauperũ patronus, impotentem, principum dominatum, mira virtute ab eis repellebat. Magnus pietatis vindex plurimos ab interitu ad æternæ vitæ diſciplinam tranſtulit. Itaquè Centenarius quinquennio maior vir omnibus eximiæ ſanctitatis ornamẽtis excult⁹, ad cælos migraturus, vltima ad fratres habita oratione, de terrenarum rerum cõtemptu, de extremo iudicio futuro, de ſempiternis præmijs atque ſupplicijs. Poſtremò duo hæc, vt tenaci mẽte ſeruarent, & in vitam moreſque transformarent ardentiùs cunctos hortatus eſt; Videlicet vt deſidiam, religionis tineam, manibus pedibuſque à ſe propulſarent: & cõtagioſam hæreticorum familiaritatem cane peius & angue fugerent; nî facerent, ſtatum mentis, cuiuslibet etiam ſanctiſſimis diſciplinis fundatum, cito ſubuertendum.

Antonius morti vicinus, duo ſuis præcipuè cõmendat.

His dictis præcidit ſermonem, & celeri contentione ad antiquum domicilium tranſuolauit: vt ſolitarius ex huius mundi carcere migraret, ſalutari præcipuè timore correptus, ne Aegptiaca ſuperſtitione funus curarent: Aegyptij enim inolita conſuetudine, cadauera linteamine inuoluta non humo tumulabant, ſed ſuper lectulos poſita, precioſis condita aromatibus, domi ſtudioſè reſeruabant. Cuius ſuperſtitionis metu (præter alias cauſas) Antonius, in intima ſe deſerti

Aegyptiorũ mos circa defunctos.

VITA S. SVLPITII COGNOMENTO Pij Bituricenſis Epiſcopi, ex ea quæ eſt apud F. Lauren. Surium, optima fide. Deſijt ab humanis Anno Incarnati verbi 594. Childeberti verò Francor. Regis 16.

Vide C. Bar. in Not. Martyr. Rom. Item Tom. 7. Ann. &c.

SVLPITIVS quamuis claris admodum natalibus ortus, & regio ſplendore enutritus, magnas haberet ad omnem peccandi licentiam occaſiones, tanta tamen à primis annis Chriſti militiam complexus eſt conſtantia, vt ad extremum vitæ ſpiritum, egregia eam virtute, pietateque tutatus ſit. Et erat ſanè tam ardens & excellens in eo capeſſendę religionis cupido, & feruor ſpiritus, vt eius cauſa, ſi oblata fuiſſet à perſecutore occaſio, vltrò ſe ſupplicijs obieciſſet. Cœpit interim ad omnem ſe virtutem exercere, & artium maximarum diſciplinis animum excolere, & tã eximijs ſapientiæ & virtutum omnium exemplis florere, vt paſſim tam ſenes, quam iuuenes ad eum confluerent, quò admirandam eius doctrinam, cæleſti quadam ſuauitate mixtam, auribus haurirent, & perfectam vitæ, quam ſtudioſè ſectabatur, inſtitutionem imitarentur.

17. Ianuarij.

Eius genus clarum.

Feruor ſpiritus.

Præter alias, quas indefeſſo ſtudio exercebat, virtutes, incredibili quodam amore erga pauperes & inopes flagrabat, vt eorum curam non ſecus, quàm pater filiorum, ſuſceperit. In vinculis coniectos non modo orationis ſuauitate ad patientiam erudiebat, verùm etiam opera ſua & officio ex carcerum ſqualore liberabat. Diem itaque totam proximorum ſaluti, noctem vero precibus conſecrabat. Erat haud procul à domo paterna templum quoddam quod mutata veſte

Eximia illius cura erga pauperes & Vinctos.

(vt omnem inanis gloriæ occaſionem vitaret) frequentabat. Accidit autem, vt cum nocte quadam, cum duobus puerulis precibus in eo vacaret, duo teterrimi & immanes ſpiritus, apprehenſos pueros per vim extrahere niterentur; qui ſublato clamore opem implorantes, periculum in quo verſabantur tremendo eiulatu ſignificabant; quo vir ſanctus à mentis attentione auocatus dæmones vidit, & protinus expreſſo contra eos crucis ſigno in fugam vertit,

Crucis ſigno pellit dæmones.

Ex eo tempore Sathan ſummis inuidiæ ſtimulis concitatus: quibuſcunque potuit machinis eũ oppugnauit, quem ille non modo contempſit, ſed tanta etiam virtute contriuit, vt ex obſeſſis paſſim fugaret: & ægros ſuis precibus ab omni languore curaret: quanquam verò hæc omnia occultè gereret & enixè operam daret, ne ad populares manarent aures, virtutis tamen ſplendor tam ſtudioſè occultari non potuit: quin radij hinc indè in vulgus erumperent. Vndè Bituricenſis antiſtes captus viri ſanctitate, publicum ei docendi munus in eccleſia detulit. In Leuiticum igitur ordinem adoptatus, & doctrina & ſignorũ virtute indies clarius effulſit; prorſus vt Rex eum ab Antiſtite pro ſua ſuorumque ſalute in caſtris poſtularet Abbatem. Ibi verò, cùm ei; eiuſque comitatui alimenta in triduum aſſignata eſſent, ille vnius Die ſeruatis expenſis, cætera pauperibus erogauit. Qua re, conturbatis familiaribus, & famem timentibus, ille diuino confiſus promiſſo quæſo, inquit, filioli, oculos ad Deum referte, eiuſque regnum & iuſtitiam primùm quærite, & omnia apponentur vobis; Recordamini iſtius prophetici: Inquirentes autem Dominum non minuentur omni bono. Illis nihilominus trepidantibus de annona, ecce ſubitò

Miracula.

Fuit is Remigius iuxtà Baron.

Fit Leuita.

Habet Surius Clotarium, ſed Baronius cenſet factũ, ſub Gũthrãno Frãc. rege Annal. tom. 7. & in Not. Matt. Rom.

Matth. 6.

Pſalm. 33.

ſubitò tanta ad eum copia allata eſt, vt erogata centuplicato fœnore, ſe recepiſſe citra iactantiam gloriaretur.

Inter hæc † Clotarius rex lethali corripitur morbo; regina non ſolùm in lachrymis mœſta, viri ſui caſum deplorante, ſed & monilia abijcicente, veſtes lacerante, capillos vellāte, genas diſcerpēte regemq; haud aliter quā extinctū lamentante. Omnis regia, lachrymis luctuque fœdata ſilentio mœrebat extremo, exigua quadam ſpe in precibus viri Dei repoſita. At Sulpitius & reginæ & procerum permotus lachrymis, ad preces confugit, toto quintiduo omnis alimenti expers, cùm interim deplorata regis nunciatur ſalus. Illo nihilominus perſeuerante, & vigilias inediamque proſequente, oratores veniunt proceres, vt ſe vigilijs & ieiunijs macerare deſinat; de regis enim ſalute conclamatum eſſe. Quibus fortiter reſiſtens vir ſanctus. Confidite, inquit, nam ſeptimo ieiuniorum die, vna cum principe ſanitati reſtituto, cibum capiam. Hoc reſponſo, dubij omnium animi, expectatione ſeptimi diei pēdent. Quo aduentante, rex repentè conualeſcens, incredebili optimatum omnium gaudio, eum honorifice conuiuio excepit. Quæ res admirabilem ei apud ſummos infimoſque auctoritatem conciliauit, ita vt Antiſtite è vita ſublato, ſumma omnium voluntate ad illud honoris faſtigium eueheretur. Ille verò faſtigium magno conſcendens faſtidio non honori ſed oneri ſuas ſubmiſit ceruices: ieiuniorum, vigiliarum, laborumque omnium pro eccleſia patientiſſimus. Feſſa laborib. membra nō molli ſtrato, ſed ſtorea cilicio conſtrata laxabat.

Gunthiamnus.

Suis precibus regem deploratum ſanitati reſtituit.

Remigio nēpè iuxta Baron.

Fit Epiſcopus.

Erant in eo virtutes ſanè eximiæ, admiranda vitæ caſtimonia claræ, quibus tantum apud po-

Digitized by Google

pulum, Iudaica perfidia contaminatum potuit, vt eorũ plurimi, deteſtata perfidia, ad Chriſti gratiam ſupplices confugerent: & ſcelerum ſordes vitali fonte libenter abluerent. Quos enim doctrina non mouebat, admota ſignorum virtute tanquam ariete, protinùs ſternebat.

Conuertit multos Iudæos.

Oppreſſerat dira fames omnes Aquitaniæ prouincias, cùm puer quidam ſuorum ope deſtitutus & extrema inedia confectus, ad Pontificis miſericordiam confugit ſupplex. Qui pro ingenita ſibi clemẽtia eum Oeconomo ſedulò commendauit. At ille negotiorum multitudine obrutus puerum, vt fit, negligentius habuit, ita vt frigore, & inedia confectus, vix ad ſepulturam elatus fuiſſet: cùm epiſcopus de puero inquireret. Oeconomus de concredito ſibi pignore male conſcius, quod reliquum erat, admiſſi criminis veniam poſtulauit. Vir autem Dei in ſuum ſe cubile recipiens obfirmato in preces & vigilias animo non prius in publicum prodijt, quam puer vitali ſpiritu reſumpto: ſanus obambularet. Non fuit hoc infrequens viro ſanctiſſimo, vt vel defunctos ſuſcitaret, vel calamitoſis optatã ſalutem daret. Erat in Viriſionenſium agello gurges quidam, dæmonibus ſacer, in quo plurimi inſidijs eorum circumuenti, miſerabiliter interierant. Viro autem ſancto illuc fortè iter habente incolæ loci calamitatem ſuam lugubri oratione expoſuerunt. Qua commotus, chriſma oleo & aqua mixtum, cuidam ſuo tradidit diſcipulo, præcipiens vt minimè hæſitabundus in aquas mitteret, cum ea verborum prolatione, qua olim Eliſeus contra aquæ ſterilitatem vſus fuerat; Sanaui aquas & non erit in ijs vltrà mors neque ſterilitas. Quo facto, ſalutares aquæ, fugatis confeſtim dæmonibus copia inſuper piſcium ſcatuêre. Verùm enimverò fuga-

Excitat morte puerum.

Sacro chriſmate dęmonẽ pellit.

4 Reg. 2.

tus è gurgite malignus, acrem protinus vindictã meditari, florentis eccleſiæ pacem interturbare, inteſtinis bellis lacerare. Nam Galliarum quidẽ rex hoc dæmonis afflatus ſibilo, per fas perq; nefas, à Bituricenſi clero ingentem pecuniæ vim extorquere meditabatur. Miſſus ab eo ex familiaribus quidam, homo bifida lingua, exitiale vibrans venenum incautum populum in miſeram ſeruitutem redigere cogitabat. Ille verò ſui Pontificis confiſa patrocinio, opem eius flebili voce implorauit: obteſtãs ne deſolatis ouibus pius paſtor ſubuenire grauaretur. Nec ſpreuit ſuorum preces pientiſſimus antiſtes, ſed indicto omnibus ieiunio antè omnia blandis monitis regis familiarem aggreſſus eſt. Cumq; ille ſpretis viri ſancti monitis magis inſper inſoleſceret, populumq; exagitaret, ad cõſueta orationum confugiens præſidia à Deo obtinuit, quod pertinax homo negabat. Poſt preces enim lachrymaſque, nihil de Chriſti miſericordia hæſitans, Ebregeſilum eximia ſanctitate ſolitarium, ad regem deſtinauit, qui, redarguta ipſius crudelitate, repentinum ei interitum nunciabat, ni ad meliorem ſe protinus frugẽ reciperet, ſubditoſque iniqua exactione opprimere deſineret. Rex ſanctiſſimi viri comminatione grauiter perculſus, in lachrymas effuſus eſt, abiectaq; purpura verè pœnitens, non modo ab exactione ceſſauit, ſed & populũ nouis priuilegijs exhilarauit. Exactor aũt in nefario opere pertinaci contentione perſiſtsẽ, populũq, ad defectionis inſup ſcelus ſolicitãs, cita morte, cũ ꝑpetua infamię nota pœnas dedit. O verè beatum antiſtitem, qui aduerſus hoſtiles inimicorum furores, nunquam ſe vel armis, vel manu defendit ſua, ſed ieiunijs & vigilijs continuis ita hoſtiles impetus pro-

Dæmon ipſius eccleſiã turbare nititur.

Ebregiſilinus eremita

Rex monitus à Sulpitio antiſtite publicè pænitet.

Diuinitus punitur exactor inſolens.

Arma ſpiritualia.

proſtrauit: vt ſemper victoriam cum ampliore ſanctitatis opinione, & eccleſiæ totius ædificatione reportaret. Porrò ſi nos multiplices eius in omni genere virtutes commemorare velimus, nec præ ſermonis inopia poterimus, nec fidem dictis noſtris habituri ſunt, niſi qui ſuis ea oculis perſpexerunt.

Quadam nocte homo ſceleſtus, & inops, in penu beati viri ſe per vim ingerens, furto, quædam indè auferre nitebatur. Sed cum perpetrato crimine in tutum ſe recipere vellet, omnem ſibi exeundi facultatem ablatam, & tanquam carcere vndique ſe concluſum vidit. Tota igitur nocte errabundus, qui facilem ſibi aditum parauerat, exitum inuenire omnino non potuit. Sole interim ſuos radios ſpargentes, vir Dei vnum è ſuis custodibus ad ſe accitum ad cellam miſit penariam, vt ſi quem illic offenderet multa laſſitudine fatigatum, & quaſi nexibus quibuſdam, irretitum, eũ indè educeret. Abijt ille è veſtigio, ſocioque ſibi adiuncto, cum hominem ambo vellent comprehendere, ille inſtar anguillæ ex eorum manibus mira lubicritate elapſus eſt, ſed cùm in flagranti facto depræhenſum, tuxbiſue vndique vallatum ſe cerneret, malletque repentina morte perire, quam acerbas flagitij pœnas luere, in puteum octoginta ferè cubitorum altum, ſe præcipitem dedit: interim nihilominus in ipſo puteo beati antiſtitis ſuffragia implorans. Mox igitur vir ſanctus eò aduolat, & puerum funibus alligatum, ad præcipitatum demittit, vt diligenter apprehenſũ ſecũ educat. Clamantibus verò cunctis, vitã eius iam planè deploratã, pergit vrgere vir ſanctus, vt puer ipſius iuſſa ſine mora capeſſat. Deſcẽdit igitur famulus, ſigno ab Epiſcopo impreſſo munitus ar

Diuina vltio in furorem.

In puteum altiſſimum inſiliens, manet incolumis.

tus; cernitque incolumem, quem iam omnes extinctum arbitrabantur: iniectiſq; illi funibus ſurſum vnà ſecũ attrahit. Accurrit ad hui⁹ rei ſpectaculum vniuerſa penè ciuitas. Fit vnus omniũ plauſus & gratulatio, miranturque ſoſpitem, quem in tantam profunditatem per præceps collapſum, omni vitali ſpiritu prorſus deſtitutum exiſtimauerant. At miſer ille ſui ſceleris conſcientia confuſus, ad ſancti Pontificis ſe pedes proſternens, petit malefici j veniam. Ille verò pietatis viſceribus affluens, ignoſcit celeriter; addit etiam vitæ ſuſtentandæ neceſſaria, crebroque admonet, vt petere malit, quàm rapere, & ex beneficio potiùs alieno, quàm furto ſuo ſibi parare vitæ ſubſidia. Diſcimus ex his, ſancti viri perfectam humilitatem, benignè faciendi diſciplinam, cum ſumma manſuetudine coniunctam, & ſanctam ſimplicitatem inſigni prudentiæ laude ornatam. Neque minor in eo fuit patientiæ & longanimitatis laus vt ſequentia declarabunt.

Eximia Sulpitij benignitas in perditos & calamitoſos.

Diaconus quidam cùm ab illo in patriam redeundi copiam poſtulaſſet, & vir Dei longinqui itineris occaſione periculum ei metueret, noluit ei diſcedendi poteſtatem facere. Ille verò ſpiritu ſuperbiæ agitatus, in ipſa nocte arrepto vehiculo, celeriter fugam arripuit, ſed miſer cæcitate percuſſus, pòſt multos tota nocte vltrò citroque exantlatos labores, mane ſe eodem in loco, vnde aufugerat, conſtitutum videt. Denique à ſacerdote ſanctiſſimo, quem nihil horum latuiſſe puto, veniam ſupplex petit, eiuſque adhærens genibus: totã rei geſtæ ſeriem exponit. Vir pius, nihil eius irritatus peruicacia, libenter ignoſcit culpam agnoſcenti.

Inobedientia caſtigatur.

Multas vir Dei pertulit ab antiquo hoſte inſidias,

dias, multas infeſtationes, quas tamen inuicta mentis conſtantia & inſita pietate ſemper eluſit. Miſerat quandoque puerum quendam, Anſulphũ nomine, mira ingenij & morum ſimplicitate pręditum, ad locum quendam, vbi fratribus & pauperibus victui neceſſaria præpararet. Porrò dæmon pijs ſancti viri inſtitutis vehementer reluctans, puerum illum in via è curru exturbatum flagris tam crudeliter cęcidit, vt ſemiuiuum fratres domum reportarent. Cùm ea res ad iniuriam ſancti Pontificis pertineret, nemo ei, quid actum eſſet, voluit indicare. Tandèm diuinitus edoctus (habebat enim etiã prophetię ſpiritum) cùm puerum continuis decem diebus cæcum mutumque permanere videret, membriſq; omnib. præmortuis, in vltimum vitæ diſcrimen adductũ, lachrymas præ dolore continere non potuit; & grauiter tantos miſeræ ſuæ ouiculæ dolores ferens, humi ſe proſtrauit, enixè Deum deprecans, vt miſericordiæ ſuæ opem oſtendere dignaretur. Nondum orationem compleuerat, cùm plenus fiducia, panis buccellam cum vino, miſero animam iam propè exhalanti offerri iubet. Res ſanè mira. ille qui iam mortis acerbitate oppreſſus ſpiritũ tradere putabatur, ſtatim ad priſtinum vigorem reuocatur, & integris corporis animique viribus, quanta ſit Dei erga fideles ſeruos ſuos benignitas declarat.

Dæmon eius famulũ atrociter cędit.

S. Sulpitius claret prophetiæ ſpiritu.

Curatur propè extinctus.

Die illa, quæ Chriſti à mortuis excitati memoriam nobis repræſentat, & ſingulari ceremoniarum ſanctitate ab omnibus celebratur, ruſticus quidam, in opus incumbere non eſt veritus, ſed mox manu eius exareſcente, cruciatu intolerabili diras violati feſti pœnas luit. Tum verò pri

Pœna violantis diem Dominicæ reſurrectionis.

mùm temeritatis & inobedientiæ ſuæ ſibi conſcius,quod reliquum erat,ad patrocinium S.Antiſtitis ſupplex confugit. Sulpitius verò, quamquam admiſſum deteſtaretur flagitium, hominem tamen ſolita pietate miſeratus, vnà ſecum ad eccleſiam abduxit. Ibi ſub ara proſtratus ſacerdos Dei,preces iungit precibus: deindè domũ rediens totam noctem cum multis lachrymis in oratione tranſmiſit.Manè autem facto cùm debitas Deo preces perſoluturus ad templum veniſſet,promiſcuum cernit vulgus, hominem illum cum ſecuri intuentem:at ipſe iterùm ſe pronum abijciens pro ſalute miſeri Dominum deprecatur.Tum miſer ille doloris acerbitate victus,tam immanes cum lugubri admodum fletu clamores edidit, vt omnes immenſo pauore correptos in fugam verterit; Viro autem ſancto preces ſuas nõ remittente ſacrilegi manus ſanitatem recepit,& reus fuſis cum peccati ſui confeſſione lachrymis, ab omni reatu abſolutus.

Hæc & alia admirandæ ſanctitatis opera quamuis illum per vniuerſam regionem valdè celebrem redderent, non tamen à recto virtutum tramite in ſcopulos ſuperbiæ impellere potuerunt, ſed quò maioribus virtutum ornamentis decoratus, alijs admirabilior videbatur: eò ſeſe ſubmiſſiùs humiliuſq; gerebat.quæ res eum omnib. adeò gratum reddidit, vt plurimi ſeſe ardenti ſtudio ad eius diſciplinã aggregarent. Conſtruxerat vir Sanctus, innumerabilium clericorum ac Monachorum pater effectus, monaſteria non pauca, aliaque pietatis domicilia plurima; in quibus non modo caſtam, & ab omni prophanorum hominum conſuetudine remotam, vitam

Multa condidit loca ſacra.

vitam degebant, ſed etiam tam excellenti cæleſtis diſciplinæ deſiderio inflammatam, vt multi ſacrarum literarum dulcedine capti, exemplo beati viri poſt triduum demùm cibum caperent. Hoc enim vir ſanctus inprimis & ſibi & ſuis diſcipulis proponebat, vt corporis non modò motus ratione vacuos, & prauas cupiditates reprimeret, ſed vt omnes ſapientiæ & ſcientiæ opibus excellenter inſtructi, alios ad ſimile pietatis ſtudium vocarent. Eiuſmodi autem filiorum ſtudijs pater ſanctus adeò delectabatur, vt neque in vltimo ferè ſpiritu, ab ijs ſe auelli pateretur. Vires illi, graui ſenecta exhauſtæ, deficiebant, cùm multò inſignium meritorum ſplendore coruſcans, ita è vita exceſſit, vt omnibus ad eum confluentibus, maximum ſui deſiderium reliquerit. Funus fuit multorum lachrymis procuratum, & in baſilicam, quàm iam antè exſtruxerat illatum. Vbi autem ſacrum corpus tumulo inferendum eſſet, plebs vniuerſa paſtoris ſui abſentiam non ferens, humi proſtrata voces admodũ lugubres edidit & multis lachrymis queremonijsque, quantum ex eius morte dolorem caperet, teſtata eſt. Sed vir ſanctus, vt pias ſuorum lachrymas abſtergeret, & ſe nequaquam paſtoralem ſimul cum corpore curam depoſuiſſe oſtenderet, mox eos ſpiritu inuiſit, & homines varijs languoribus & morbis oppreſſos ibidem præſentes, inſigni clariſſimoque ſanitatis beneficio affecit; Eius rei fama cum per varias non modo ciuitates, ſed regna etiam terrarum vagaretur, innumerabilem hominum multitudinem varijs calamitatibus miſeram, ad beati viri ſepulchrum inuiſendũ excitauit, & in maximam ſimilis conſequendi beneficij ſpem adduxit. quæ ſanè ſpes cumulatè eis, quod deſiderabãt, præ-

Obitus ſancti viri.

Miracula poſt obitũ.

præſtitit. Nunquam enim eos, qui debita fide in quauis neceſſitate Chriſti opem, eius patrocinio implorarunt, inanes à ſe demiſit, ſed tantis & tam magnificis beneficijs auctus & amplificatos extulit, vt omnes eius ſanctitatem eximijs præconijs vbique celebrarent.

DE CATHEDRA S. PETRI APOSTOli, qua primum Romæ ſedit, ex ijs quæ extant apud C. Baron.

In Not. ad Mart. Rom. & To. 1. Annal. Eccle.

ANTIQVA in Eccleſia conſuetudine, eaque laudabili ſtatutum erat, vt anniuerſaria dies, qua quis alicui ſedi præfectus eſſet Epiſcopus, feſtiuo gaudio celebraretur. Qui ſanè vſus tam in Occidentali quàm Orientali eccleſia, à cunctis receptus fidelibus, in annos ſingulos repetitus (licet interdum alicubi prætermiſſus, ſed reſtitutus) in hodiernum vſque ſanctiſſimè perſeuerat. Et quidem de conſuetudine Romanæ Eccleſiæ, cum innumera ferè extent exempla, tum S. Leonis Papæ luculenti ſermones, egregiè teſtatum faciunt, quanta feſtiuitate dies illi peragerentur. Confirmat eadem S. Paulinus *a* & Hilarius Pontifex ad Aſcanium, ac cæteros prouinciȩ Tarraconenſis epiſcopos ſcribens. De aliarum verò Eccleſiarum vſu, *b* Ambroſius, itemque Auguſtin. præclaris teſtantur monumentis, quã feſtiua dies illa fuerit anniuerſaria, qua ad Eccleſiarum regimen, ſacri Antiſtites prouecti ſunt. De Orientalis verò Eccleſiæ conſuetudine ſatis monent Græcorum menologia, in quibus S Baſilij, Ioannis Chryſoſtomi, & aliorum agitur ſedes anniuerſaria dies.

18. Ianuarij.

a Epiſt. 16. ad Seuerum.
b De Felice Commenſi. epiſcopo. lib. 8. Epiſt. 60. edit. Rō.
c De die Natali Aurelij Epiſcopi Carthag. ſer. 32. de verbis Domini in fine.
Item de ſua ipſius Anniuerſ. die Ordinatio. homil. 24. & 25.

Si igitur laudabilis hic vſus, ab omnibus eccleſijs

ſijs receptus, adeò ſolemnis erat, quanta maiori feſtiuitate par erat diem illũ celebrare, quo primum S. Petrus, Romę, diuino cõſilio ſedere cepit, trãſlata illuc ſede, quã 7. annos Antiochiæ tenuerat. Porrò tanto celebrior hæc eſt ſolemnitas, illa qua Antiochię ſedit, ꝙ mobilis illa vel ad tempus tantum, ac quaſi per tranſitum ſita eſt; Romę verò ſtabiliuit, firmauitq; Deus eandem, in ęternum in Petri ſucceſſorib. permanſuram, quàm, vt tradit
Lib. 3. c. 3. Irenæus, doctrina munitam, traditionib. locupletatam, meritis illuſtratam, donis auctam, idem Apoſtolus vna cùm Paulo etiam ſanguine conſecrauit. Verùm hac die non illa tantum ſolemnitas agi videtur, qua Petrus Romæ ſedere cepit, ſed etiam ſacroſancta illa recolitur inſtitutio, qua à
Matth. 16. Domino, Petrus, petra fundamentalis eccleſię cõſtitutus, perpetuæ ſtabilitatis promiſſionem, & claues regni cœleſtis accepit.

Et quoniam Petrus non vrbis tantum, ſed totius Catholicæ eccleſię à Chriſto eſt inſtitutus Epiſcopus, meritò vniuerſalis Eccleſia eandẽ in vniuerſo Chriſtiano orbe agit ſolẽnitatẽ. Cæterum aſſeruatur hactenùs in Baſilica Vaticana ipſa cathedra lignea, in qua olim Romæ Petrus ſediſſe ꝑhibetur. Nec quis hoc miretur. Si enim ſedes ipſa lignea, Cathedra Iacobi Apoſt. Hieroſolymitani Epiſcop. poſt tot tantaq; populi Iudaici naufragia, poſt illud pauendum Hieroſolymorũ excidium, ſeruata nihilominùs eſt integra, vſq; ad tempora Conſtantini magni Imp. quam & ſucceſſores Epiſcopi, decenti honore cuſtoditã ſunt venerati, ꝙd tam mirum, Apoſtolorũ verticis cathedram, pari ſaltem fuiſſe diligentia cõſeruatam? Ipſa etenim, quis ſuꝑ ſe ſederit virtute miraculorũ prædicat, in ligno arido viridẽ gratiã curationum cõſecuta

[Margin: Extãt de ea duo ſerm. S. Auguſtini 15. & 16. de Sanctis.]

[Margin: Euſeb. hiſt. lib. 7. c. 14.]

cum

cum per eam, Deus diuinā opem implorantibus, beneficia præſtare non deſinit. Conſeruatam nouimus etiā Alexandriæ, Cathedram Marci, Petri diſcipuli, in qua ſucceſſores ob cęleſtē in ea ſplēdorem diuinitus oſtenſum, inſidere inpoſterum non ſunt auſi. Porrò B. Petrum anno 2. Claudij Imp. Romā veniſſe, cōmunis omniū ſententia eſt. Id. n. Euſebius in Chronico, inprimis teſtatur, idipſum *b* Hieron. ac deniq; cæteri oēs, qui de eo hiſtoriam cōſcripſerūt. hæc. n. habet *c* Euſebius: Anno 2. Claudij, Petrus Apoſtolus, cum primū Antiochenā fundaſſet Eccleſiā, Romam proficiſcitur, vbi Euangeliū prædicans 25. annis, eiuſdem vrbis Epiſcopus perſeuerat. Et D. Hieronymus. Petrus, inquit, poſt Epiſcopatum Antiochenſis eccleſiæ, & prędicationem diſperſionis eorum, qui de Circunciſione crediderunt in Ponto, Galatia, Cappadocia, Aſia & Bythinia, ſecundo Claudij anno, ad expugnandum Simonem magum Romam pergit, ibique vigintiquinque annis, cathedram Sacerdotalem tenuit, vſque ad vltimum annum Neronis. Eadem, de tempore & cæteri quoque conſcripsêre, vt nulla de his relicta ſit dubitatio. Cæterùm Petri Romam aduentum, omnes ferè rerum Eccleſiaſticarum veteres ſcriptores, & confirmârunt & perpetuis monumentis decorârunt, vt *a* Irenæus, *b* Tertullianus, *c* Hippolytus, *d* Cyprian. *e* Arnobius, *f* Lactantius, *g* Optatus, *h* Hieronym. *i* Ambroſius, *k* Auguſtinus, *l* Seuerus, *m* Prudentius, *n* Philaſtrius, *o* Oroſius, *p* Proſper, *q* Maximus Taurinenſis, *r* Petrus Chryſol., *ſ* Arator, ac cæteri latinorum, qui de rebus Eccleſiaſticis commētarios edidêre. Ex Græcis verò, *t* Papias, *u* Caiꝰ, Diony-

b De ſcriptorib Eccleſ. in Petro.
c In Chronico.

a Lib. 1. ca. 5.
b De præſcr.
c apud Prudent. in periſteph.
d De vnitate Eccleſ. & alijs locis.
e Aduerſus gentes, & in Pſalm. 106.
f Lib. 4. c. 28.
g Cont. Parmen. lib. 2.
h De Script. Eccleſiaſt.
i Ser. in Nat. Apoſt. k Ser. 7. in Natiui. Apoſt. l Hiſtor li. 2. m In Periſteph. n De hæreſ. cap. 30. o Lib. 7. c. 6. p De præde. lib. 4. c. 11. q Serm. 1. & 5. in Natiuit. Apoſt. r Serm. in Nati. Apoſt. ſ In Acta. Apoſt. t Apud Euſeb. lib. 2. c. 15. u Apud Euſeb. lib. 2. ca. 24.

a Dionyſ. apud Euſeb. lib. 2. ca. 24.
b Can. 3.
c Lib. 2. c. 13. & 14.
d Homil. de Petr. & Paul.
e Epiſt. ad Cœleſtin.
f Lib. hæreſ. fab. in Simone, & ep. ad Leon.
g Lib. 4. C. 14.

a Dionyſius Corinthiorum, *b* Petrus Alexandrinus, *c* Euſebius, *d* Chryſoſtomus, *e* Cyrillus Alexandrinus, *f* Theodoretus, *g* Sozomenus, ac cęteri iuniores, Ac denique ne in re toto cęlo perſpicua laboremus, idipſum Sacroſancti Oecumenicę ſynodi, idem etiam Romani Pontifices ſuis epiſtolis, Imperatores ſuis edictis confirmârunt. Et ſic quidem, tanta de Petri Romam aduentu memoria, omni ſcriptionum genere meruit conſecrari, vt nec cuiuſuis perfrictæ frontis hæreticus vel ſchiſmaticus, eorum, qui antè noſtra ſecula vixerunt, auſus fuerit de eo vel leuiter quidem dubitationem mouere.

Vide Cæſ. Baro. in Notat. Marty. Rom.

VITA S. LEOBARDI, RECLVSI IN maiori Monaſterio propè Turones. Ex ea quæ eſt per Gregorium Turonenſem Epiſcopum: Floruit hic Sanctus circa annum Domini 583. Cùm ipſe auctor præſideret Eccleſiæ Turonenſi.

18. Ianuarij.

Genus Leobardi.

BEATVS Leobardus Auernici indigena territorij, non quidem glorioſis aut aliqua dignitate claris, ſed ingenuis admodũ & ſpectata probitate natalibus ortus eſt: quos ipſe deinde meritorum ſuorum gloria egregiè illuſtrauit. Cùm poſt multa virtutum & literarum ornamenta, ætas connubio apta accederet, pater, ne poſſeſſiones, quæ erant ampliſſimæ, ad externos deuoluerentur, ſinè mora eum liberis procreandis operam dare voluit. Quid enim, dicebat, mi fili, hactenùs tanto labore cumulandis diuitijs & agrorum poſſeſſionibus inſudaui, ſi poſſeſſor ex genere noſtro ad fruendum defuerit? At filius, quamuis toto animo dura matrimonij vincula reſpue-

reſpueret, ne tamen patris voluntatem negligere & parùm ſanctam habere videretur, paſſus eſt ſe ijs alligari.

Ducit vxorem.

Intereà vtroque parente fœlici ſomno mortis ſopito, vt exequias lugubri deformatus habitu ritè celebrauit, iuſtumque dolorem compleuit, nuptiali decore ſplendidus ad domum fratris ſui perrexit, quem adeò miſerè vino ſepultum inuenit, vt neque fratrem agnoſceret, neque domo ſua recipere vellet. Ille igitur pro hoſpitio multis iniurijs & contumelijs à fratre acceptus, ad quoddam vile declinauit tugurium, vt ibi mēbra multis itineris vexata incommodis, grato vtcunque ſomno recrearet. Media autem nocte expergefactus, cœpit multiplicia Dei beneficia grata mente recolere, & aciem totam in diuinam bonitatem defigere. Quæ meditatio tantos in eius pectore amoris igniculos excitauit, vt ingentem lachrymarum vim profunderet: & ſublatis cum inſita pietate ad cœlum manibus Dominum enixè precaretur, vt ſibi, quo tandèm munere poſſit aliquando illi gratiam referre, aut operæ ſuæ penſum proindè atque deberet abſoluere, oſtendere dignaretur. Tandem poſt lōga ſuſpiria, poſt dulces lachrymas; ô anima, inquit, mea, quid agis? quid in ambiguo ſuſpenſa teneris? quid fluctuas? quæ eſt hui⁹ mūdi gloria, vt ei toto vitæ tuæ curriculo ſeruire velis? Nunquid non vana ſunt omnia, & breuiſſimo tmporis ſpatio circumſcripta? & quæ ſunt corporis deliciæ cum ſuauiſſimis mentis delicijs collatæ? Eia igitur rumpe moras, & ſuauiſſimum Chriſti iugum tota mente amplectere.

Eius parentes moriuntur.

Recolit diuina beneficia nocte.

Seipſum excitat ad mūdi contemptum.

Hæc cùm effatus eſſet, & mens eius diuino amo-

Digitized by Google

re mirabiliter æſtuaret, prima luce aſcenſo equo iter ingreſſus eſt, incertus omninò, vel quid ageret, vel quò tendere deberet. Tandèm ei opportunè ſepulchri Sancti Martini multis magniſque miraculis admodum celebris in mentem venit, quod miro pietatis ſtudio inuiſit, & paucis diebus ſancti illius patrocinio inuocato, ad cellulam, tranſmiſſo amne, maiori monaſterio propinquam (de qua Alaricus quidam receſſerat) deuotus acceſſit, in qua tam excellenti vitæ integritate annos viginti & duos verſatus eſt, vt miraculorum virtute, clarus admodùm euaſerit.

Inuiſit ſepulchrum S. Martini.

Eius pia exercitia.

Mentem ſuam continua rerum diuinarum meditatione ad cœleſtem puritatem formabat, ieiunijs, vigilijs, ſilentio & oratione in tantùm delectabatur, vt neque ad momentum ſe auelli ab ijs pateretur. Porrò diuinarum cognitione literarum tam excellenter inſtructus erat, vt non modo ſe contra improbi hoſtis inſidias tueretur; ſed multos etiam alios ad virtutis & honeſtatis ſtudium inflammaret: multos à prauitate vitæ & horrendis peccatorum tenebris, ad clariſſimam veritatis lucem & Chriſti amorem traduceret. Erat ei aſſidua pro populis ſolicitudo, parumque eſſe putabat, ſi ſe tota die ab omni peccati contagione purum & immaculatum ſeruaret, niſi etiam alios orationibus, & pijs ſermonibus à dura peccati ſeruitute in veram libertatem vendicaret.

His pietatis charitatiſque operibus tantam Domini gratiam conſecutus eſt, vt puſtulis malis ſaliua oris ſui perunctis, vim veneni ſæuientis opprimeret. Febres verò nunc frigore, nunc æſtu ſæuientes per poculum vini, charactere Crucis ſanctificatum, ita diſcuſſit, vt omnes latentem

Potione vini, Cruce ſignati, febres curat.

tentem in eo quandam diuinæ virtutis vim agnoſcerent.

Quodam tempore cœcus quidam audita fama virtutum eius, ſupplex ad eum venit, vt contactu dexteræ ſuæ lumina clauſa aperiret. Quod vir ſanctus primò conſtanter renuens, cùm fletibus hominis illius vinceretur, triduò pro eo orationem fudit; quarta verò die ſigno Crucis ſuper oculos eius formato, pulſis tenebris, lucem ei reſtituit. Huius virtutis teſtimonio Euſtachius Abbas adſtipulator aſſiſtit. Denique longa ieiunij auſteritate confectus, & oratione indeſinenti debilitatus, obitus ſui diem diuina reuelatione cognouit. Aduenerat dies Dominica, cùm vocato ad ſe miniſtro, vt cibi quiddam præpararet, mandauit. Quo celeriter parato, eique allato, Heus, inquit, egredere foras, & vide ſi miſſarum ſolennia iam peracta ſunt. Hoc autem vir ſanctus dicebat, vt ab omni humano conſortio ſeparatus, Angelorum ſeptus præſidio, ſuauius liberiuſque è corporis ergaſtulo migraret. Quod etiam factum eſt, nam miniſter reuerſus dulciſſimo mortis ſomno eum ſopitum inuenit. Vndè non mediocriter turbatus, maximo fletu reliquos fratres ad triſte ſpectaculum excitauit, qui funus multis cum lachrymis procurantes, illud in ſepulchro, quod ipſe ſibi in cellula ſua ſculpſerat, condiderunt.

Cœcum ſanat.

Excedit à vita.

(.·.)

Digitized by Google

Vide C. Baron. Tom. 2. Anna. Eccl. & Notat. in Mart. Rom.

MARTYRIVM S. PONTIANI SPOletani, Conſummatum anno à Chriſto nato 154. Hyginij Pontificis Romani 1. Antonini verò Imper. 15. Ex eo quod extat apud Frat. Laurent. Surium, ex antiquis manuſcriptis Codicibus 14. Ianuarij. Sunt & alij hoc nomine martyres, ſub alijs Imperatoribus paſſi, ne quis in hiſtorijs labatur: aut hæſitabundus de fide earum dubitet.

19. Ianuarij.

GRAVIS & tremenda temporibus Antonini perſecutionis extitit tempeſtas, cùm Fabianus præfectus, eiuſdem Imperatoris mandato Spoletum profectus, inter cęteros Chriſtiana religione ac fide præſtantes, Pontianum quoque comprehendit. Quem ſuum ad Tribunal perductum, quo nomine appellaretur interrogauit. Cui Pontianus; A parentibus quidem meis Pontiano mihi nomen impoſitum eſt, ſed ego aliud maius & præclarius, nempè Chriſtiani habeo. Tum Fabianus; Abijce iſtam animi vanitatem, & noli te tuamque familiam ſempiterno dedecore afficere Tu hominem maleficum, & à Iudæis in crucem actum pro Deo colis, & deos noſtros, quorum beneficio conſeruaris, impiè negas? Ne patiaris te præſtigijs illudi, ille enim Deus tuus nequaquàm te de manibus meis eripere poterit. At ſanctus Pontianus, ſumma quadam vultûs grauitate in eum reſpiciēs: Non tu, inquit, me impuris ſermonibus, à recta in Deum fide, in fraudem, & peſtem ſempiternam impelles. Nec Imperator vnquam me à Chriſti Ieſu amore, ad vanum inanium deorum cultum traducet.

Pontianus à Fabiano pręfecto cōprehenditur.

Pontiani fortitudo, & præclarū reſponſum.

Hac

Hac Pontiani conſtantia vehementer commotus iudex, iuſſit eum veſtibus nudatum virgis cædi, tanta crudelitate, vt terrã vndiq; ſuo ſanguine rigaret. Cùm autem miniſtri vehementiùs inſtarent, vt inuictum eius animum frangerent: Non te, inquit, ô homo ſceleſte, cum dijs tuis pudet tui, quòd videas me Chriſti Ieſu mei benignitate inſuperabilem, pœnas tuas contemnere? Iratus Fabianus, præcepit vt nudis plantis ardentiſſimas prunas inambularet. At ſanctus martyr, impreſſo ſibi crucis ſigno, nudis pedibus illæſus ambulans iudicem hac voce cõpellauit; Ecce ego in nomine Domini mei Ieſu Chriſti nudis plantis calco carbones, tu quoque manum tuam in feruentis aquæ dolium immitte, & vide, num Iupiter tuus ſimili virtute præditus, illæſum te ſeruare poſſit. Tunc Fabianus ira inflammatus, ſuſpendi eum in equuleum iuſſit. Cumque carnifices plagas illi imponere conarentur, viribus protinùs deſtituti clamare cœperunt: Væ nobis, quia maiore nos, quàm ille, cruciatu afficimur. Manus noſtræ elanguerunt, vnci ſunt fracti, & omnes denique conatus noſtri in nihilum reciderunt. Tum iudex mente planè & conſilio deſtitutus, in carcerem eum compingi iuſſit; vbi frequẽti religioſorum hominum concurſu, ad martyrij conſtantiam, pro fidei defenſione, ad vltimum ſpiritum retinendum mirificè confortatus eſt.

Atrociſſimè flagellatur.

Super prunas ambulat illæſus.

Suſpenditur in equuleo.

In carcerẽ mittitur.

Audiens hoc Fabianus iuſſit eum è carcere in amphiteatrum adduci, vt ſuo ſanguine duorum leonum ſæuitiam ſatiaret. Confluxerat eò innumerabilis hominum multitudo, vt crudele ſpectaculum intueretur, & animos tam miſerabili Chriſti martyris interitu paſceret. Sed eccè immanes feræ, quamuis dira fame exagitatæ, viſo

Leonibus in amphitheatro obijcitur.

Digitized by Google

Pontiano adeò ſunt manſuefactæ, vt demiſſis ceruicibus S. Chriſti martyrem venerarentur. Quo viſo, populus, ſublatis in cœlum vocibus, exclamauit; Verè magnus eſt Chriſtianorum Deus; dignum eſt vt ſanctus Dei dimittatur. Fabianus ex populi clamoribus ſeditionem veritus, cõfeſtim eum iterùm firmiſſimis vinculis conſtringi, & cibo omni, potuque deſtitutum, carceris ſqualore necari mandauit. Cumque duodecim in eo dies hoc modo exegiſſet, noctis intempeſtæ ſilentio Angelus Domini cœleſti eum cibo refecit, atque ad certamen, inuicta virtute, ſubeundum hortatus eſt. Miniſtri autem cùm iam certò eum exſtinctum putarent, voluerũt corpus eius, ne peſtilenti contagione locum inficeret, humo mandare. Cumque præter opinionem pſallentem eum inuenirent, ſtupore oppreſſi renunciarunt Fabiano, Chriſti martyrem optima corporis valetudine præditum eſſe. Fabianus maiori admiratione perculſus, & ira ſimul inflammatus feruenti plumbo eum perfundi imperauit.

Leones eũ venerãtur.

Ab Angelo in carcere confortatur.

Miniſtri, his auditis, quę ad tantæ rei crudelitatem neceſſaria erant, ſumma celeritate parârunt. Tum Fabianus, vt pœnæ acerbitate ob oculos poſita martyris conſtantiam frangeret, primùm ſanctum virum in lecto ferreo extendi, & nunc blanditijs nunc horribilibus minis, vt dijs ſacrificaret, excitari iuſſit. At martyr, cùm iſtos Syrenarum cantus ſurda aure exciperet, plumbo feruẽti perfuſus eſt; quod nõ aliter in eius dorſo, quàm aqua in marmore enatauit. Tum martyr rurſus ad impium iudicem; Ecce omnibus tuis conatibus eluſis, ſupplicia Dei mei virtute fracta ſunt, & adhuc in impietate tua perſeuerabis? Erubeſce tandem & Chriſti Dei mei virtutem agnoſce. Contra autem

Plumbo liquefacto perfunditur.

Digitized by Google

autem Fabianus; Audi me Pontiane, & animam tuam à maiore ſuppliciorum atrocitate liberato, & dijs patrijs debitum honoris ſacrificium deferto. Cui Pontianus; Adhuc tu auribus meis hanc iniuriam irrogare pergis, vt ſurda & muta idola, atque adeò dœmonia deos eſſe credam?

Audiens hæc Fabianus, ab impotenti animi ſui ira victus, mortis ſententiam in eum tulit, vt gladio feriretur. Nec mora. crudelitatis miniſtri arreptum foras eduxerunt; Ipſe verò ſumma animi alacritate ad locum ſupplicij pergens, poſitis humi genibus, gratias creatori ſuo egit, quod præclaro certamine ad martyrij gloriam vocare dignatus fuiſſet. Domine, inquit, DEVS omnipotens, ſit nomen tuum ſanctum in omni ſeculorum æternitate benedictum, qui me deuicto humani generis hoſte, per paſſionis agonem ad te venire iubes. His dictis, collum generoſo animo feriendum præbuit, & agonem cum admiranda opinione virtutis conſummauit, decimonono Calendas Februar. Corpus eius fuit noctu à Chriſtianis à ponte ſanguinario ſublatum, & in fundo, qui Lucianus dicitur, non longè à muro vrbis Spoletanæ ſepultum decimoquinto Calend. Februarij. Plectitur capite.

MARTYRIVM S. FABIANI PONtificis maximi, quod conſummauit Anno Chriſti Saluatoris 253. Decij Imp. cùm ſediſſet annos 15. & dies 4. ex ijs quæ extant apud Cæſ. Baron. Tom. 2. Annal. Eccleſ.

POST Anteri mortẽ, Fabianus natione Romanus, vna cum alijs ex agro Romam com- 20. Ianuarij. Patria eius.

 migrans,

migrans, ibi ſua collocauit domicilia, vbi diuina & cœleſti gratia largiente, ad cleri adminiſtrationem, mirandum in modum euectus eſt. Nam cum omnes fratres, cauſa deligendi eius qui Epiſcopatū gereret, in Eccleſia conueniſſent, & multi de multis illuſtribus & præclaris viris, ad illud munus obeundum idoneis cogitarent, quanquam Fabianus, qui tum fortè præſto erat, nemini in mentem venerat, derepentè tamen columbam è ſublimi deuolantem, quæ ſimilitudinem Spiritus ſancti, ſuper Saluatorem in ſpecie colūbę deſcendētis repræſentare videbatur, eius capiti inſediſſe memorant; ac propterea populū vniuerſum, pariter vno ſacrati Spiritus inſtinctu cōmotum, magna cū alacritate, & vno animorū conſenſu, eum dignum eo dignitatis gradu acclamaſſe, & abſque mora abreptū illum, in ſede Pōtificia collocaſſe.

Matth. 3. Columba cęlitus in caput eius deſcendit.

Creatur sūmus Pontifex.

In quę verò difficillima tēpora Fabiani ſedes inciderit, tū Herodianus, tum etiā Iulius Capitolinus, in reb geſtis Maximini demonſtrant. Poſt innumeras aūt cędes, à Maximini miniſtris, in quoſcunq; licet innoxios immaniter perpetratas, rerū ſtatus ex inſperato mutatur. Nam delectis hoc anno in Africa Gordiano Procōſule, eiuſq; filijs Imperatoribus, eoſq; approbante Romano Senatu, Maximinumq; hoſtē iudicante, primus omnium, Vitalianus præfectus Prætorio, qui in ciuiū ſanguinem crudeliter deſæuierat, nec non etiam Sabinus vrbi præfectus, ijſdem morib. cōparatus & ad Maximini voluntatē ambo egregiè accōmodati, occiſi ſunt. Sed & poſt hæc, inter Prætorianos milites, qui ſtabant à Maximino, atq; populū eos inſectantē, in eoſq; ſæpè impetū facientem, ingens diſſidiū conflatū eſt. His. n. eos inuadentibus, illis aūt reſiſtentibus ac validè repugnantibus, magna

Libr. 7. In vita duorum Maxi.

Seditio magna Romæ.

facta

facta eſt vtriuſq; partis occiſio, vſque adeò vt vrbs ipſa à militibus inflammaretur; cum interea ambobus Gordianis, agente cõtra eos Capeliano Numidiæ ac Mauritaniæ Præfecto, extinctis, à Senatu, Clodius maximus, Pupienus & Cælius Balbinus, qui ſubeant curam imperij deliguntur: à quibus & cooptatus eſt Gordianus, ſenioris Gordiani nepos, puer in Cæſarem. Cæterum has adeò immenſas atque pauendas cuique turbas, ipſumque atrociſſimum ac periculoſiſſimum ciuile bellum, quo non Romæ ſolum, ſed & in toto propemodum Romano imperio facta eſt mutatio magiſtratuum cohibuiſſe credimus Maximinum, à ſæuiſſima illa fidelium perſecutione coactum nimirum ſua curare negotia.

Bello Ciuili retrahitur Maximinus à Chriſtia. perſecutione.

Porrò nec multò poſt, Maximinus cum ex Germania in Italiam, ſuperatis Alpibus, Aquileiam vrbem munitiſſimam expugnaturus veniſſet, & reſiſtentib. fortiter ciuibus, omnia fruſtra tentaret, à militibus ſæuitiam illius pertæſis, vna cum filio obtruncatur. Quorum capita à ceruicibus abſciſſa, & Romam tranſmiſſa, perterrefactam vrbem, proximoque eius aduentu penitus fractam & conſternatam, erexerunt. Extinctis igitur duobus Maximinis patre ſimul & filio auguſtis. Maximus Pupienus & Clodius Balbinus liberas imperij capeſſunt habenas, ſumma animorum concordia. Sed & illis à militibus poſt varia ludibria & cruciatus, trucidatis. Gordianus Cæſar antea creatus annum tunc agens Sextumdecimum, ab iiſdem militibus Auguſtus acclamatus eſt. Cuius ſub imperio extinctis penitùs bellis ciuilibus, ſummum otium & pax in eccleſia tranquilliſſima nata eſt.

Summa pax in Chriſti eccleſia ſub Gordiano Imp.

Qua in primis pace & occaſione Eccleſiarum præſides benè vſi, Chriſtianam religionem propagatam

gatamq; illuſtrare ędificijs, pro virib. ſtuduerunt. Hinc factũ, vt Fabianus multa in cæmiterijs ædificia fieri iuſſerit. Quæ enim ſubtus terrã latebant in cryptis ſanctorũ martyrũ ſepulchra, erectis deſuper ædificijs, reddita ſunt clara atq; conſpicua, Chriſtianorũq; vſui opportuna, qui ex more eadẽ cæmiteria, vt orarent, adire ſolerent. Hac eadẽ pace, omnẽ nauarũt operã ſanctiſſimi epiſcopi, vt hęreticos à Dominico grege fugarent. Qua de cauſa congregatum eſt in Africa Conciliũ nonaginta epiſcoporum aduerſus priuatum hæreticum; ſicq; epiſcoporũ omniũ ſentẽtia, dãnatũ, Fabianus quoq; Rom. eccleſiæ Pontifex, & Donatus qui his temporib. præfecturam Carthaginenſis eccleſiæ adminiſtrabat, paribus votis impiũ hominẽ ſuis litteris infamia ſugillatum, Priuatum, eccleſiaſtica communione priuarunt.

S. Fabianus erigit eccleſias.

Hæreſes profligantur.

Concilium Africanum aduerſus Priuatum hæreticum qui damnatur & excõmunicatur.

Pòſt hæc verò, cum vehementes in Gordianum, irę militum famis cauſſa, exortæ eſſent, iuſſu Philippi, cui prętectura prętorij, magiſtratus ampliſſimus, collata fuerat, crudeliter atq; turpiter occiditur: Imperiumque ab homine regnandi cupido occupatur. Cæterum cum vrbis Natalis milleſimus ageretur, anno Imperij ſuo quarto, inani religionis ſuperſtitione conflictans, deorum numina ſibi propitianda eſſe exiſtimauit, grateſq; agendę, quod deorum, vt putabat beneficio, in annum illũ perueniſſet. Pontius eo tempore inſigni prudentia & religione vir, præfecturam adminiſtrabat, duobusque Philippis Impp. patre nimirũ & filio admodũ vtebatur familiariter. A quibus ad eandẽ impietatem cum inuitaretur, neque poſſet rogantes vt amicum, & cogentes vt ſubditum, ſubterfugere Imperatores, credens ſibi oblatam à domino occaſionem. O pijſſimi inquit, Imperatores, cum à Deo

Gordianus Imp. trucidatur.

Duo Philippi pater & filius Imp.

Digitized by Google

à Deo vobis collatum ſit auguſtum, in homines imperium, cur non eum potius adoratis, à quo tanto aucti eſtis beneficio? Cui Philippus, Ego vero, ea cauſa, magno Deo Ioui ſacrificare cupio, quod ab illo hæc mihi collata ſit poteſtas. At Pontius ſubridens, Ne erres, inquit, ô Imperator, eſt Deus Omnipotens in cœlis, qui omnia condidit verbo ſuo, & ſpiritus ſui gratia animauit. Quid plura? Imperatores his & alijs eius ſermonib. permoti crediderunt, & à S. Fabiano Papa baptizati ſunt. Porrò Fabianus & Pontius Fani iouis idola confregerunt, ipſoq; templo funditus euerſo magnam populi multitudinem ſalutaribus vndis Antiſtes expiauit.

Duo Philippi à Pontio præfecto ad Chriſti fidẽ conuertuntur & à S. Fabiano baptizantur, cum turba copioſa.

Cæterum vir ſanctiſſimus, cum tota mente viribuſque, Chriſti eccleſiam propagaret, ornaretq; inter alia eximiæ pietatis officia, ſeptem diaconis regiones diuiſit, ſingulis binas aſſignans, vt pauperum in eis degentium curam gererent. Vndè eſt nomen ex munere inditum, nempè vt ijdem Diaconi Regionarij dicerentur, qui etiam in Concilio Rom. ſub Syluestro nominati reperiuntur Diaconi Cardinales, quod licet diuerſis in locis agerent vnius tamen eccleſiæ, eiuſdemque primariæ, cardine continerentur; cum alioqui non deeſſent aliarum eccleſiarum in vrbe exiſtentium Diaconi, in ſingulis ſaltem duo, vt eiuſdem Syluestri Papæ in Romano Concilio inſtitutio edita oſtendit.

Concilium Rom. 2. c. 6.

Igitur Philippis Impp. ad Chriſti caſtra hoc modo translatus, pax multo adhuc maior eccleſię conceſſa eſt. Qua occaſione vltrò citroq; dãdis inter ſe litteris tutiori patefacta via, Origenes, Fabiano Rom. Põtifici alijſq; permultis eccleſiarũ prę ſidib. ſuã rectã & orthodoxã de fide Chriſt. ſcripſit ſẽtentiã. Dionyſi⁹ nãq;, licet eiuſdẽ Origenis olim fuiſſet diſcipulus, attamen veritatis ęſtuãs ardore

Origenes ſcriptis cauſam agit, apud Fabianũ Papam.

Digitized by Google

nullam eius rei ducens rationem, & Deo cuncta poſthabens, ipſum Originem, qui iam ſcripta ſua multis erroribus aſperſa euulgarat, ceperat acriter impugnare, & in multis hæreſeos accuſare. Origines autem, cum tot tantaque à ſe ſcripta iam edita, haud facilè corrigere aut emendare poſſet aut vellet, hac vna tantum via, ſuæ integritati conſulere ſatis arbitratus, recte fidei profeſſionem, primo ad Fabianum Roman. Pontificem, tanquã ad totius Catholicæ eccleſiæ præſulem, mox ad alios Epiſcopos miſit. Nec eo contẽtus fortè, quod Fabianus ſcriptæ confeſſioni non acquieſceret, ipſe Romam cõtendit, & cauſam ſuam perorauit.

Origines Romæ apud Fabianũ ſe purgat.

Vtroque verò poſtea Philippo miſerabili nece ſublato, cum Decius Chriſtianorum perſecutor acerrimus, imperium inuaſiſſet, Gentilium ille furor natiuus, inueteratumque in Chriſtianos odium, Philipporum auctoritate diu repreſſum, ipſorum morte, mox veluti rupto aggere, magno ſeſe impetu in Chriſtianos effudit, omnes ſub Romano Imperio ſitas inundans eccleſias. Continuò enim ſummos eccleſiæ vertices, qui videbantur eſſe columnæ, violento quodam impulſu ſecum abripuit, inter cæteros quidem clarum hunc per omnia, multiſque eximię ſanctitatis ornamentis decoratum, Romanum antiſtitem Fabianum ſicq; tẽporaria hac vita depoſita diuinæ victoriæ præmia reportauit. Pontificiam verò dignitatem cum ſumma laude adminiſtrauit, Annos 15. & dies 4. fecit ordinationes 5. per menſem Decembrem Presbyteros 22. Diaconos 7. Epiſcopos autem per diuerſa loca 11. Sepultus eſt in Cæmiterio Calliſti, via Appia. Vacauit ſedes eius Anno 1. & amplius.

Vterque Philippus Imp. necatus.

Atrociſſima in Chriſt. perſecutio initio regni Decij Imp.

S. Fabianus Martyrio occumbit.

Ordinationes eius.

Locus ſepulturæ eius.

ILLVSTRE CERTAMEN B. SEBAſtiani martyris, & aliorum plurimorum. &c. ex eo quod eſt apud F. Laurentium Surium, ſide digniſſimum. Decertauit in agone, Anno Saluatoris 286. Dioclet. & Maximin. Impp. fortè 3. nam quonam Anno Imperij eorum certamina ad finem producta ſint, incertum eſt.

Vide Cæſ. Baro. in Notat. marty. Rom. Item Tõ. 2. Annal.

SEBASTIANVS ciuitate Narbonenſi oriundus, vir Chriſtianæ religionis præſtantia ornatiſſimus, vt Mediolani animum omnibus maximarum artium diſciplinis excoluit, ſpectata virtute ſua Diocletiano & Maximiano Imperatoribus ita charus euaſit, vt ab ijſdem honorificè inter Prætorianos milites aſſumptus, principatu inſuper primæ, cohortis decoratus fuerit. Erat iuſtitiæ ornamentis ita præclarè exultus, vt milites haud ſecus ac parentẽ eum venerarentur: vniuerſique, qui palatio præerant, ſummo amoris & beneuolentiæ ſtudio complecterentur. Haſce autem virtutes, occulta in Deum pietas, tanquam facula quædam illuſtrabat: eumque indies magis magiſque amabilem reddebat Chriſto enim Domino nocte dieque ſedulo religionis deſeruiebat officio, prudenter ſacrilegos reges fidem ſuã cælans, vt ſub terreni Imperij chlamide, cæleſtẽ interim militiam excoleret: infeſtaque dæmonũ ſigna à Chriſtianis propulſaret. Multi enim, ſuppliciorum tempeſtate acrius ingruente, perfidi à Chriſti caſtris reſiliebant, multi timore proſtrati congreſſum certaminis formidabant. Agonotheta Sebaſtianus, quamuis martyrij gloria vehementer flagraret, ſeſe tamen continuit, illumque pietatis

20. Ianuarij.

Patria eius

Præcipuo in honore habetur ab Imp.

Cęlat fidem ac pietatem ſuam Imp.

Digitized by Google

tatis ac fidei ſuæ igniculum ſtudioſè occultauit, vt nutantes bellatores, ſuis ſermonibus confirmaret, ſtratos erigeret, denique quam plurimos palma coronatos ad cœleſtem gloriam tranſmitteret. Quod qua ratione acciderit, non erit abs re paulò fuſius explicare.

Marcellia. & Marcus egregij martyr.

Erant eodem illo tempere gemini fratres Marcellianus & Marcus, qui claris admodum orti natalibus, Tranquillino patre, matre verò Martia, generis dignitatem & ſplendorem Chriſtianæ fidei lumine longè ſuperabant. Pro Chriſto enim in vincula coniecti, carceris ſqualorem Sebaſtiani maximè hortatibus confirmati, inuicta pietate ſuſtinebant. Itaque præſenti vita facilè ſpreta, damnationis excepêre ſententiam, ea tamen conditione, vt ſi vel in vltimo vitæ termino conſtituti, Deos agnoſcere vellent priſtinæ libertati, parentibus, vxoribus liberis & omnibus facultatibus reſtituerentur. Tendebant interim alacres ad agonem, patre, matre, coniugibus, liberis, & ingenti cognatorum caterua eos cum luctu ac lachrymis ad certamen proſequentibus. Et quia natalium ſplendore præſtabant, parentes haud difficulter ab Agreſtio Chromatio vrbis præfecto triginta dierum inducias impetrârunt: vt eo interim tempore ad ſacrificandum illos iuuitarent. Interea verò amici dæmonis inſidijs certatim inſtructi nullis non verborum lenocinijs ac lachrymis animos eorum tentare, dulcem lucis vſuram antiqui ſerpentis ſibilo inſtillare, miſerandam parentum, coniugum, ac dulcium pracipuè pignorum orbitatem proponere, denique nihil non moliri, vt inuictum ad illam diem Chriſtianæ pietatis robur: in ſacris frangerẽt pectoribus.

Tentatio vehemens inijcitur SS. Marco & Marcelliano à cognatis.

Amicis

Amicis autem hoc modo eos impugnantibus, ſuperuenit genitrix, flebili eiulatu miſeram ſe clamitãs. In cõſpectũ verò filiorũ adducta, ſolutis crinib. canos ſuæ ſenectutis oſtẽdere, ſciſſaq; qua pectus tegebatur, veſte, cunctis lachrymantibus, marcidas, laxis iam pellibus, quas ſuxerant nudare, mammas: blandimenta, quæ illis adhuc infantibus exhibuiſſet, multum eiulans commemorare. A Matre.

Interim illa ſuas lamentationes proſequente iam ſenio grauis, ſeruulorum manibus adducitur pater, qui cygnæum caput puluere aſperſus, lamentabiles admodum voces ædidit: cunctos ad ſuæ miſeriæ ac ploratùs inuitans conſortium. Quæ dum fiunt amborum coniuges cum infantulis, matrum amplexibus tenerè inhærentibus, aduolârunt: muliebri eiulatu ac fletu etiam robuſtorum animos emollientes. Quid multis? Ea fuêre earum lencinia, deplorationes ac lachrymæ, vt Chriſtianorum militum robur paulatim eneruarent, ac ſacrilegum dolorem fractis animis ingererent. Huic ſpectaculo Sebaſtianus fortè intererat, qui vt Chriſti athletas immenſo certaminis pondere prægrauatos animaduertit, ilicò in medium proſiliens, vultu inflammato talem ad eos orationem inſtituit; Hactenus diuini prælij bellatores, inuicta animi virtute egregium de mundo, carne, & Satane triumphum egiſtis, & nunc ſempiternam cæleſtis gloriæ coronam fæmineis victi eiulatibus deponetis? Nolite victoriarum veſtrarum inſignia per mulierum blandimenta abijcere, & ſubiectas pedibus veſtris hoſtis deuicti ceruices, ad rediuiua iterum bella laxare. Erigite igitur à terrenis affectibus glorioſum veſtri certaminis trophæum, & nolite illud amitte-

A patre.

A Coniugibus & liberis.

Molleſcunt animi martyrum.

S. Sebaſtianus animos eorũ rurſus erigit.

Pontiano adeò ſunt manſuefactæ, vt demiſſis ceruicibus S. Chriſti martyrem venerarentur. Quo viſo, populus, ſublatis in cœlum vocibus, exclamauit; Verè magnus eſt Chriſtianorum Deus; dignum eſt vt ſanctus Dei dimittatur. Fabianus ex populi clamoribus ſeditionem veritus, cõfeſtim eum iterùm firmiſſimis vinculis conſtringi, & cibo omni, potuque deſtitutum, carceris ſqualore necari mandauit. Cumque duodecim in eo dies hoc modo exegiſſet, noctis intempeſtæ ſilentio Angelus Domini cœleſti eum cibo refecit, atque ad certamen, inuicta virtute, ſubeundum hortatus eſt. Miniſtri autem cùm iam certò eum exſtinctum putarent, voluerũt corpus eius, ne peſtilenti contagione locum inficeret, humo mandare. Cumque præter opinionem pſallentem eum inuenirent, ſtupore oppreſſi renunciarunt Fabiano, Chriſti martyrem optima corporis valetudine præditum eſſe. Fabianus maiori admiratione perculſus, & ira ſimul inflammatus feruenti plumbo eum perfundi imperauit.

Leones eũ venerãtur.

Ab Angelo in carcere confortatur.

Miniſtri, his auditis, quę ad tantæ rei crudelitatem neceſſaria erant, ſumma celeritate parãrunt. Tum Fabianus, vt pœnæ acerbitate ob oculos poſita martyris conſtantiam frangeret, primùm ſanctum virum in lecto ferreo extendi, & nunc blanditijs nunc horribilibus minis, vt dijs ſacrificaret, excitari iuſſit. At martyr, cùm iſtos Syrenarum cantus ſurda aure exciperet, plumbo feruẽti perfuſus eſt; quod nõ aliter in ejus dorſo, quàm aqua in marmore enatauit. Tum martyr rurſus ad impium iudicem; Ecce omnibus tuis conatibus eluſis, ſupplicia Dei mei virtute fracta ſunt, & adhuc in impietate tua perſeuerabis? Erubeſce tandem & Chriſti Dei mei virtutem agnoſce. Contra autem

Plumbo liquefacto perfunditur.

autem Fabianus; Audi me Pontiane, & animam tuam à maiore ſuppliciorum atrocitate liberato, & dijs patrijs debitum honoris ſacrificium deferto. Cui Pontianus; Adhuc tu auribus meis hanc iniuriam irrogare pergis, vt ſurda & muta idola, atque adeò dœmonia deos eſſe credam?

Audiens hæc Fabianus, ab impotenti animi ſui ira victus, mortis ſententiam in eum tulit, vt gladio feriretur. Nec mora. crudelitatis miniſtri arreptum foras eduxerunt; Ipſe verò ſumma animi alacritate ad locum ſupplicij pergens, poſitis humi genibus, gratias creatori ſuo egit, quod præclaro certamine ad martyrij gloriam vocare dignatus fuiſſet. Domine, inquit, DEVS omnipotens, ſit nomen tuum ſanctum in omni ſeculorum æternitate benedictum, qui me deuicto humani generis hoſte, per paſſionis agonem ad te venire iubes. His dictis, collum generoſo animo feriendum præbuit, & agonem cum admiranda opinione virtutis conſummauit, decimonono Calendas Februar. Corpus eius fuit noctu à Chriſtianis à ponte ſanguinario ſublatum, & in fundo, qui Lucianus dicitur, non longè à muro vrbis Spoletanæ ſepultum decimoquinto Calend. Februarij. Plectitur capite.

MARTYRIVM S. FABIANI PONtificis maximi, quod conſummauit Anno Chriſti Saluatoris 253. Decij Imp. cùm ſediſſet annos 15. & dies 4. ex ijs quæ extant apud Cæſ. Baron. Tom. 1. Annal. Eccleſ.

POST Anteri mortē, Fabianus natione Romanus, vna cum alijs ex agro Romam com- 20. Ianuarij. Patria eius.

 migrans,

migrans, ibi ſua collocauit domicilia, vbi diuina & cœleſti gratia largiente, ad cleri adminiſtrationem, mirandum in modum euectus eſt. Nam cùm omnes fratres, cauſa deligendi eius qui Epiſcopatũ gereret, in Eccleſia conueniſſent, & multi de multis illuſtribus & præclaris viris, ad illud munus obeundum idoneis cogitarent, quanquam Fabianus, qui tum fortè praſto erat, nemini in mentem venerat, derepentè tamen columbam è ſublimi deuolantem, quæ ſimilitudinem Spiritus ſancti, ſuper Saluatorem in ſpecie colũbę deſcendẽtis repræſentare videbatur, eius capiti inſediſſe memorant; ac propterea populũ vniuerſum, pariter vno ſacrati Spiritus inſtinctu cõmotum, magna cũ alacritate, & vno animorũ conſenſu, eùm dignum eo dignitatis gradu acclamaſſe, & abſque mora abreptũ illum, in ſede Põtificia collocaſſe.

Matth. 3. Columba cęlitus in caput eius deſcendit.

Creatur sũmus Pontifex.

In quę verò difficillima tẽpora Fabiani ſedes inciderit, tũ Herodianus, tum etiã Iulius Capitolinus, in reb geſtis Maximini demonſtrant. Poſt innumeras aũt cędes, à Maximini miniſtris, in quoſcunq; licet innoxios immaniter perpetratas, rerũ ſtatus ex inſperato mutatur. Nam delectis hoc anno in Africa Gordiano Procõſule, eiusq; filijs Imperatoribus, eosq; approbante Romano Senatu, Maximinumq; hoſtẽ iudicante, primus omnium, Vitalianus præfectus Prætorio, qui in ciuiũ ſanguinemférociter deſæuierat, nec non etiam Sabinus vrbi præfectus, ijſdem morib. cõparatus & ad Maximini voluntatẽ ambo egregiè accõmodati, occiſi ſunt. Sed & poſt hæc, inter Prætorianos milites, qui ſtabant à Maximino, atq; populũ eos inſectantẽ, in eoſq; ſæpè impetũ facientem, ingens diſſidiũ conflatũ eſt. His.n. eos inuadentibus, illis aũt reſiſtentibus ac validè repugnantibus, magna

Libr. 7. In vita duorum Maxi.

Seditio magna Romæ.

facta

facta eſt vtriuſq; partis occiſio, vſque adeò vt vrbs ipſa à militibus inflammaretur; cum interea ambobus Gordianis, agente cõtra eos Capeliano Numidiæ ac Mauritaniæ Præfecto, extinctis, à Senatu, Clodius maximus, Pupienus & Cælius Balbinus, qui ſubeant curam imperij deliguntur: à quibus & cooptatus eſt Gordianus, ſemeris Gordiani nepos, puer in Cæſarem. Cæterum has adeò immenſas atque pauendas cuique turbas, ipſumque atrociſſimum ac periculoſiſſimum ciuile bellum, quo non Romæ ſolum, ſed & in toto propemodum Romano imperio facta eſt mutatio magiſtratuum cohibuiſſe credimus Maximinum, à ſæuiſſima illa fidelium perſecutione coactum nimirum ſua curare negotia.

Bello Ciuili retrahitur Maximinus à Chriſtia. perſecutione.

Porrò nec multò poſt, Maximinus cum ex Germania in Italiam, ſuperatis Alpibus, Aquileiam vrbem munitiſſimam expugnaturus veniſſet, & reſiſtentib. fortiter ciuibus, omnia fruſtra tentaret, à militibus ſæuitiam illius pertæſis, vna cum filio obtruncatur. Quorum capita à ceruicibus abſciſſa, & Romam tranſmiſſa, perterrefactam vrbem, proximoque eius aduentu penitus fractam & conſternatam, erexerunt. Extinctis igitur duobus Maximinis patre ſimul & filio auguſtis. Maximus Pupienus & Clodius Balbinus liberas imperij capeſſunt habenas, ſumma animorum concordia. Sed & illis à militibus poſt varia ludibria & cruciatus, trucidatis. Gordianus Cæſar antea creatus annum tunc agens Sextumdecimum, ab ijſdem militibus Auguſtus acclamatus eſt. Cuius ſub imperio extinctis penitùs bellis ciuilibus, ſummum otium & pax in eccleſia tranquilliſſima nata eſt.

Summa pax in Chriſti eccleſia ſub Gordiano Imp.

Qua in primis pace & occaſione Eccleſiarum præſides benè vſi, Chriſtianam religionem propagatam

gatamq; illuſtrare ędificijs, pro virib. ſtuduerunt. Hinc factũ, vt Fabianus multa in cæmiterijs ædificia fieri iuſſerit. Quæ enim ſubtus terrã latebant in cryptis ſanctorũ martyrũ ſepulchra, erectis deſuper ædificijs, reddita ſunt clara atq; conſpicua, Chriſtianorũq; vſui opportuna, qui ex more eadẽ cæmiteria, vt orarent, adire ſolerent. Hac eadẽ pace, omnẽ nauarũt operã ſanctiſſimi epiſcopi, vt hęreticos à Dominico grege fugarent. Qua de cauſa congregatum eſt in Africa Conciliũ nonaginta epiſcoporum aduerſus priuatum hæreticum; ſicq; epiſcoporũ omniũ ſentẽtia, dãnatũ, Fabianus quoq; Rom. eccleſiæ Pontifex, & Donatus qui his temporib. præfecturam Carthaginenſis eccleſiæ adminiſtrabat, paribus votis impiũ hominẽ ſuis litteris infamia ſugillatum, Priuatum, eccleſiaſtica communione priuarunt.

S. Fabianus erigit eccleſias.

Hæreſes profligantur.

Concilium Africanum aduerſus Priuatum hæreticum qui damnatur & excõmunicatur.

Pòſt hæc verò, cum vehementes in Gordianum, irę militum famis cauſſa, exortæ eſſent, iuſſu Philippi, cui pręfectura prętorij, magiſtratus ampliſſimus, collata fuerat, crudeliter atq; turpiter occiditur: Imperiumque ab homine regnandi cupido occupatur. Cæterum cum vrbis Natalis milleſimus ageretur, anno Imperij ſuo quarto, inani religionis ſuperſtitione conflictans, deorum numina ſibi propitianda eſſe exiſtimauit, grateſq; agendę, quod deorum, vt putabat beneficio, in annum illũ perueniſſet. Pontius eo tempore inſigni prudentia & religione vir, præfecturam adminiſtrabat, duobusque Philippis Impp. patre nimirũ & filio admodũ vtebatur familiariter. A quibus ad eandẽ impietatem cum inuitaretur, neque poſſet rogantes vt amicum, & cogentes vt ſubditum, ſubterfugere Imperatores, credens ſibi oblatam à domino occaſionem. O pijſſimi inquit, Imperatores, cum à Deo

Gordianus Imp. trucidatur.

Duo Philippi pater & filius Imp.

à Deo vobis collatum ſit auguſtum, in homines imperium, cur non eum potius adoratis, à quo tanto aucti eſtis beneficio? Cui Philippus, Ego vero, ea cauſa, magno Deo Ioui ſacrificare cupio, quod ab illo hæc mihi collata ſit poteſtas. At Pontius ſubridens, Ne erres, inquit, ô Imperator, eſt Deus Omnipotens in cœlis, qui omnia condidit verbo ſuo, & ſpiritus ſui gratia animauit. Quid plura? Imperatores his & alijs eius ſermonib. permoti crediderunt, & à S. Fabiano Papa baptizati ſunt. Porrò Fabianus & Pontius Fani iouis idola confregerunt, ipſoq; templo funditus euerſo magnam populi multitudinem ſalutaribus vndis Antiſtes expiauit.

Duo Philippi à Pontio præfecto ad Chriſti fidē conuertuntur & à S. Fabiano baptizantur, cum turba copioſa.

Cæterum vir ſanctiſſimus, cum tota mente viribuſque, Chriſti eccleſiam propagaret, ornaretq; inter alia eximiæ pietatis officia, ſeptem diaconis regiones diuiſit, ſingulis binas aſſignans, vt pauperum in eis degentium curam gererent. Vndè eſt nomen ex munere inditum, nempè vt ijdem Diaconi Regionarij dicerentur, qui etiam in Concilio Rom. ſub Syluestro nominati reperiuntur Diaconi Cardinales, quod licet diuerſis in locis agerent vnius tamen eccleſiæ, eiuſdemque primariæ, cardine continerentur; cum alioqui non deeſſent aliarum eccleſiarum in vrbe exiſtentium Diaconi, in ſingulis ſaltem duo, vt eiuſdem Sylueſtri Papæ in Romano Concilio inſtitutio edita oſtendit.

Concilium Rom. 2. c. 6.

Igitur Philippis Impp. ad Chriſti caſtra hoc modo translatus, pax multo adhuc maior eccleſię conceſſa eſt. Qua occaſione vltrò citroq; dãdis inter ſe litteris tutiori patefacta via, Origenes, Fabiano Rom. Põtifici alijſq; permultis eccleſiarũ prę ſidib. ſuã rectã & orthodoxã de fide Chriſt. ſcripſit ſẽtentiã. Dionyſi⁹ nãq;, licet eiuſdẽ Origenis olim fuiſſet diſcipulus, attamen veritatis ęſtuãs ardore

Origenes ſcriptis cauſam agit, apud Fabianũ Papam

nullam eius rei ducens rationem, & Deo cuncta poſthabens, ipſum Originem, qui iam ſcripta ſua multis erroribus aſperſa euulgarat, ceperat acriter impugnare, & in multis hæreſeos accuſare. Origines autem, cum tot tantaque à ſe ſcripta iam edita, haud facilè corrigere aut emendare poſſet aut vellet, hac vna tantum via, ſuæ integritati conſulere ſatis arbitratus, recte fidei profeſſionem, primo ad Fabianum Roman. Pontificem, tanquã ad totius Catholicæ eccleſiæ præſulem, mox ad alios Epiſcopos miſit. Nec eo contẽtus fortè, quod Fabianus ſcriptæ confeſſioni non acquieſceret, ipſe Romam cõtendit, & cauſam ſuam perorauit.

Origines Romæ apud Febianũ ſe purgat.

Vtroque verò poſtea Philippo miſerabili nece ſublato, cum Decius Chriſtianorum perſecutor acerrimus, imperium inuaſiſſet, Gentilium ille furor natiuus, inueteratumq́ue in Chriſtianos odium, Philipporum auctoritate diu repreſſum, ipſorum morte, mox veluti rupto aggere, magno ſeſe impetu in Chriſtianos effudit, omnes ſub Romano Imperio ſitas inundans eccleſias. Continuò enim ſummos eccleſiæ vertices, qui videbantur eſſe columnæ, violento quodam impulſu ſecum abripuit, inter cæteros quidem clarum hunc per omnia, multiſque eximię ſanctitatis ornamentis decoratum, Romanum antiſtitem Fabianum ſicq; tẽporaria hac vita depoſita diuinæ victoriæ præmia reportauit. Pontificiam verò dignitatem cum ſumma laude adminiſtrauit, Annos 15. & dies 4. fecit ordinationes 5. per menſem Decembrem Presbyteros 22. Diaconos 7. Epiſcopos autem per diuerſa loca 11. Sepultus eſt in Cæmiterio Calliſti, via Appia. Vacauit ſedes eius Anno 1. & amplius.

Vterque Philippus Imp. necatus.

Atrociſſima in Chriſt. perſecutio initio regni Decij Imp.

S. Fabianus Martyrio occumbit.

Ordinationes eius.

Locus ſepulturæ eius.

ILLVSTRE CERTAMEN B. SEBAſtiani martyris, & aliorum plurimorum. &c. ex eo quod eſt apud F. Laurentium Surium, ſide digniſſimum. Decertauit in agone, Anno Saluatoris 286. Dioclet. & Maximin. Impp. fortè 3. nam quonam Anno Imperij eorum certamina ad finem producta ſint, incertum eſt.

Vide Cæſ. Baro. in Notat. marty. Rom. Item Tō. 2. Annal.

20. Ianuarij.

SEBASTIANVS ciuitate Narbonenſi oriundus, vir Chriſtianæ religionis præſtantia ornatiſſimus, vt Mediolani animum omnibus maximarum artium diſciplinis excoluit, ſpectata virtute ſua Diocletiano & Maximiano Imperatoribus ita charus euaſit, vt ab ijſdem honorificè inter Prætorianos milites aſſumptus, principatu inſuper primæ, cohortis decoratus fuerit. Erat iuſtitiæ ornamentis ita præclarè excultus, vt milites haud ſecus ac parentē eum venerarentur: vniuerſique, qui palatio præerant, ſummo amoris & beneuolentiæ ſtudio complecterentur. Haſce autem virtutes, occulta in Deum pietas, tanquam facula quædam illuſtrabat: eumque indies magis magiſque amabilem reddebat Chriſto enim Domino nocte dieque ſedulo religionis deſeruiebat officio, prudenter ſacrilegos reges fidem ſuā cælans, vt ſub terreni Imperij chlamide, cæleſtē interim militiam excoleret: infeſtaque dæmonū ſigna à Chriſtianis propulſaret. Multi enim, ſuppliciorum tempeſtate acrius ingruente, perfidi à Chriſti caſtris reſiliebant, multi timore proſtrati congreſſum certaminis formidabant. Agonotheta Sebaſtianus, quamuis martyrij gloria vehementer flagraret, ſeſe tamen continuit, illumque pietatis

Patria eius

Præcipuo in honore habetur ab Imp.

Cęlat fidem ac pietatem ſuam Imp.

Amicis autem hoc modo eos impugnantibus, ſuperuenit genitrix, flebili eiulatu miſeram ſe clamitãs. In cõſpectũ verò filiorũ adducta, ſolutis crinib. canos ſuæ ſenectutis oſtẽdere, ſciſſaq; qua pectus tegebatur, veſte, cunctis lachrymantibus, marcidas, laxis iam pellibus, quas ſuxerant nudare, mammas: blandimenta, quæ illis adhuc infantibus exhibuiſſet, multum eiulans commemorare. A Matre.

Interim illa ſuas lamentationes proſequente iam ſenio grauis, ſeruulorum manibus adducitur pater; qui cygnæum caput puluere aſperſus, lamentabiles admodum voces ædidit: cunctos ad ſuæ miſeriæ ac ploratùs inuitans conſortium. Quæ dum fiunt amborum coniuges cum infantulis, matrum amplexibus tenerè inhærentibus, aduolârunt: muliebri eiulatu ac fletu etiam robuſtorum animos emollientes. Quid multis? Ea fuêre earum lenocinia, deplorationes ac lachrymæ, vt Chriſtianorum militum robur paulatim eneruarent, ac ſacrilegum dolorem fractis animis ingererent. Huic ſpectaculo Sebaſtianus fortè intererat, qui vt Chriſti athletas immenſo certaminis pondere prægrauatos animaduertit, ilicò in medium proſiliens, vultu inflammato talem ad eos orationem inſtituit; Hactenus diuini prælij bellatores, inuicta animi virtute egregium de mundo, carne, & Satane triumphum egiſtis, & nunc ſempiternam cæleſtis gloriæ coronam fæmineis victi eiulatibus deponetis? Nolite victoriarum veſtrarum inſignia per mulierum blandimenta abijcere, & ſubiectas pedibus veſtris hoſtis deuicti ceruices, ad rediuiua iterum bella laxare. Erigite igitur à terrenis affectibus glorioſum veſtri certaminis trophæum, & nolite illud amitte-

A patre.

A Coniugibus & liberis.

Molleſcunt animi martyrum.

S. Sebaſtianus animos eorũ rurſus erigit.

tarei blaſphemorum labia comedunt, vbi vlulatus & gemitus horrendus perſonat, confuſuſque clamor diſſonis vocibus excitatus dolorum acerbitatem auget. Hæc autem calamitas, quæ pro minima ſui parte explicari non poteſt, nullo vnquã termino definitur, nullo fine concluditur; ſed miſeri illi ita flammarum atrocium combuſtione corroduntur, vt ad rediuiua ſemper incendia, qui aduſti fuerant, reparentur. Has igitur pœnas & hos ſinite euadere, & vosmetipſos ab illis eripere conamini; permittite interim hos fœlici certamine ad preparatam gloriam pertingere. Nolite timere: neque enim, vt vos putatis, à vobis ſeparabuntur, ſed vadunt vobis ſidereas in cælo preparare manſiones, in quibus vna cum illis & cum filijs veſtris ſempiterna fœlicitate perfruamini.

Si ergo vos domus veſtræ ex lapidibus conſtructæ delectant, quanto magis illarum vos debet pulchritudo inuitare domorum, vbi ſunt triclinia auro radiantia, ſuoque ſplendore oculorum aciem perſtringentia. Si diuitias diligitis, tantoq; labore eas quærẽdas eſſe putatis, vt nulla propter eas pericula recuſetis, vbi quæſo tutiùs eas collocabitis, quàm apud eum, qui eas amplificatas & auctas reſtituere vobis poteſt? quare ſi vere diuitias veſtras amatis, ipſi cuſtodiendas tradite, qui vobis eas largitus eſt; quas ſi illi credere nolitis, certè edacitas gulæ inuadet, aut luxuria, libidinum mater, vobis eripiet, aut ſine dubio, quod noſtis optimè, mors de improuiſo aggrediens, ita vobis extorquebit, vt neque illas deinceps habere, neq; videre poſſitis.

Reſtat nunc, vt hoc modo diuitijs veſtris in tuto repoſitis, ad delicias veniamus, quas qui verè amant, ſibi hac ratione philoſophantes audiant,

verè amatores noſtri eſtis, illi nos commendate, qui nos vobis integras illibataſque in illa regione reſtituat, in qua nulla aduerſitas, nullaq; ægritudo nos vobis præripere poteſt. In hac enim vita caduca, ſi nos vobis obſequi volueritis, quaſi hic expenſæ & exhauſtæ, ibi vobis omnino negabimur. Et quæ eſt vitæ huius longinquitas, in qua cũ mille doloribus nobis obſequi vultis? Eſto, quod vita hæc per centum tendatur annorum ſpatia, an non, vbi extremus aduenerit dies, tanquam fumus ad modicum apparens videbitur fuiſſe, & inſtar hoſpitis, vno apud nos die manentis, veſtigia reliquiſſe? Illa autem vita, quæ nunc conſtãter & prudenter eſt inquirenda, in omni ęternitate perſeuerat, annisque labentibus iuueneſcit, & pullulat, indè renouationis ſumit initium, vnde finis accipitur. O verè illum degenerem & omnis boni expertem, qui huius tam formoſę vitæ amore non capitur, qui timet hanc perituram perdere, & illam accipere, quæ perire penitùs non nouit.

Nolite ergò, ô amici, ô parentes, ô coniuges venerandæ ſanctorum, nolite à vita ad mortẽ, quos diligitis reuocare, à gaudio ad luctum deducere, & ab æterna requie ad pœnas ſempiternas accerſere. Hoc eſt enim cum Diabolo, quaſi piſcibus hamum tendere, & ad exiguam hauriendam ſuauitatem allicere, in qua intus dirus lateat viſcerum cruciatus, & mors interiorum tormentis extorta. Sed fortaſſis opponitur nobis, quamobrem Chriſtianus tormenta non metuat, & præſentis non terreatur pœna tortoris. Nimirum idcirco non frangitur metu, ideò dolores nõ pertimeſcit, quia ſcit ſe per breues cruciatus & momentaneam tribulationem, ad perennem fœlicitatem & ſempiternam lætitiam peruenturum.

Ratio conſtantiæ Chriſtianorum.

Sed

Sed ſi tamen dolor omnino timendus eſt, ſi carnifex, ſi noua & exquiſita pœna tortoris; quæ magis metuenda, quæ horrenda & fugienda magis? iſtanè quæ hodie exardeſcit, & cras refrigeſcit? quæ ſub vna hora inducitur, & ſub vna hora excluditur? an illius potiùs, quæ nullo fine concluditur, nullo tempore extinguitur, nulla prorſus vetuſtate conſumitur? Nam præſens dolor, aut leuis eſt, & poteſt tolerari: aut grauis eſt, & citò glorioſo certamini adfert finem. Ille autem pœnarum dolor, & cruciatus incendij, qui huius vitæ amatores manet, cùm ſit quouis tormentorum genere vehementior, nunquam finiendus aggreditur, & acrius ſubindè quam inchoauerit, ſæuit. Ab hoc ergo interitu hortemur euadere quos amamus, & noſipſos ad euadendum fortiter præparemus; nec timeamus vna hora ferre dolorem in corpore: qui optamus æternum gaudere cum Chriſto.

Hæc aliaque, quæ breuitatis gratia omittimus, Beatus Sebaſtianus cum peroraret, indutus chlamide, accinctus balteo, ſubitò tam eximio ſplendore cœlitus, perfuſus eſt, vt candidiſſimo ab Angelis pallio amictus dicatur. Hæc autem in domo Protoſcriniarij nomine Nicoſtrati gerebantur, cuius coniux quam Zoen appellabant, ante annos ſex vehementi morbi cuiuſdam infeſtatione, linguæ beneficio priuata fuerat. Hæc attentiſſimas Sebaſtiano peroranti præbuerat aures, certam interim in ſpem adducta, ſe illius virtute amiſſum linguæ recuperaturam beneficium. Itaq; vt peroratum eſt, illa genibus nixa ſupplices ad eum protendere manus, rancidam ædere

S. Sebaſtianus ab angelis candido amicitur pallio.

Digitized by Google

vocem, profuſis lachrymis opem expoſtulare. Cui vir diuinus cognita ex alijs miſeriarum cauſa benignam porrexit manum; conuerſuſque ad ad cætum: Ecce, inquit, equidem ſi verus Ieſu Chriſti ſeruus ſum, & vera ſunt omnia, quæ ex ore meo hæc mulier audiuit & credidit; redeant ad eam eiuſdem Domini virtute officia labiorum; conſignanſque eam crucis trophæo, protinus ſex ennes illę, linguæ, diſſolutę ſunt fibræ. Quo affecta beneficio mulier, grata vtique voce in Dei laudes prorupit, ac tota mentis virtute Chriſti fidem amplexa in eiuſdem miſericordia ac bonitate mirificè exultauit. Nicoſtratus autem, viſa miraculi magnitudine, ac Chriſti potentia confeſtim ſanctis martyribus Marco & Marcelliano, vincula detraxit: ſupplexque ad genua eorum cũ lachrymis prouolutus tanti criminis veniam poſtulauit. Quem martyres ad alacritatem & conſtantiam fidei hortantes conſolati ſunt. Illo autem vrgente & inſtante, vt ſoluti in tutum ſeſe reciperent, ac imminentem ſuppliciorum atrocitatem fuga redimerent, martyres intulerunt; Si tu fidei gloriam, cuius hactenus expers fuiſti, ſingulari Dei dono accepiſti, quomodo nos hoc cœleſte donum quo ab infantia dotati ſumus deſerentes, tibi paſſionis noſtræ calicem dabimus, quem propinare quidem poſſumus, dare certè non poſſumus? Diues autẽ in omnib. eſt Chriſtus, qui larga vbertatis ſuæ affluẽtia omnib. ad ſe venientib. meliora præſtat, q̃ rogatur. Si ergo vobis incredulis lumẽ veritatis collatum eſt, quanto magis credentib. omnia, quæcunq; petieritis, largietur? Fides veſtra à magiſterio ſũpſit exordiũ, & omnia q̃ annoſa eruditio vix confert, vnius horæ ſpatio cepiſtis. Nulla vos parentum impedit memoria, nullus te-

Nicoſtrati vxori loquelam reſtituit

Nicoſtratus ſtatim conuertitur ad Chriſtũ poſt vxorẽ.

lus teneræ prolis reuocat affectus;contẽnitis ſubitò, q̃ inſano amore hactenus poſſediſtis,& quęritis quod nunq̃ ſciuiſtis. Perorantib. hæc aliaque martyribus ingens omniũ fletus, ac vera animorũ pœnitudo conſecutaeſt; quos Marcus hac oratione in Chriſti amorem magis magisq; cõfirmauit Diſcite parentes chariſſimi & cõiuges dulciſſimę aduerſus pugnam Diaboli & cõtra omnes carnaliũ deſideriorum ſagittas clypeum virtutis opponere. State inuicti,& omnia tela nequitiæ conſtãter repellite. Inſurgant ac ſæuiant quantum volunt, dæmonum ſatellites,omni pęnarũ genere olida hæc membra,& breui nihilominus interitura concîdant,dilanientq;: certe animas,quò min⁹ ad ſuum tendant Creatorẽ,prohibere nõ poterũt. An ignoratis ſuſcepta ꝓ Imp. vulnera milites reddere glorioſos?Et ideo animarũ hoſtis, tyrannidis ſuæ furore percitus nunc ſæuit, q̃a perſeuerantiæ noſtræ trophæo ſuũ præuidet tormentũ; & ideò ſupplicia infert,ne ſpes eius pereat; mortẽ minatur vt terreat;vitam promittit vt eripiat, ſecuritatem pollicetur:vt tollat;hęc vniuerſi moles belli, hoc fraudis conſilium, vt corpus à ſupplicijs eripiat,animam verò in vitiorum omnium ſentinam deijciat.Et cur quæſo fortiſſimi Ducis bellatores timidis & nulla virtute præditis, terga vertant, & in eo bello deficiant, in quo poſſunt eſſe victores?Cur mortem expaueſcant,qui ſciunt hanc cũctis mortalib. à natura, non pœna conſtitutam? Cur mortem ſubterfugiant, qui credunt præſentẽ vitã fallacẽ & mille caſib. obnoxiã eſſe? nec verã apprehendi poſſe,niſi qui,ſpretis temporaneę vitę illecebris,tota mentis virtute eam concupiſcit? Quid pręſens vita,niſi ſcelerũ omniũ ſentina?quę facinora ſuadet,crimina ingerit, menti tenebras

tranſlatis,quanto magis ad eum redire conuenit, qui tam tenero nos amore dilexit, vt filium ſuum vnigenitum daret, eiuſque ſupplicio ac morte ab æternis nos ſupplicijs eriperet. Hæc Sebaſtiano dicente, vinctorum turba in lachrymas profuſa, magno eiulatu admiſſorum криminũ pœnitudinẽ teſtata eſt:parata deinceps ſub ſignis Chriſti militare. Quos vinculis exemptos B. Sebaſtianus ad fidei ſignacula percipienda adoptauit. Iamque animis eorũ ritè præparatis, Polycarpum inſigni ſanctitate presbyterum adduxit, qui viſa multitudine incredibili gaudio exultabat.

Interea verò Vrbis præfectus certior factus, de reorum omnium ad domum Nicoſtrati tranſlatione,indignabundus eum ad ſe citauit, vt vel rationem facti ſui redderet, vel pœnas audaciæ confeſtim lueret. Nec expauit quidquam nouus Chriſti miles,qui pia hac fraude Præfecto impoſuit; Quandoquidem, inquit; Chriſtianorum cuſtodia à T.Amplitud. mihi concredita fuit, decreui equidem eos omnes mortis ſupplicio damnatis ſociare, vt ſi proprio motu iuſſioni veſtræ noſtræque perſuaſioni conſentire nolint, ſaltem alieno admoniti periculo, acquieſcant, ac metuant ne ſimilis eos pœna concludat.

Gratum ac ratum habuit hoc Præfectus, haud exiguo eum præmio afficiendum aſſerens, ſi Marcum & Marcellinum à Chriſti confeſſione auellere poſſet. Miſſus itaque factus à Præfecto Nicoſtratus recta domum abijt, Claudio Commentarienſi comitatus;cui in itinere cuncta ex ordine narrauit: & Sebaſtiani pietatem ac fidem, & immenſam claritatem, qua cælitus circumfuſus fuerat, & miraculum quo vxori ſuæ linguæ beneficiũ reſtituerat. Quæ Claudium ita permoue-

runt, vt prouolutus ad genua Nicoſtrati ſupplex pro ſanitate filiorum ſuorum precaretur. Ex amiſſa .n. coniuge filiorum alter hydropis morbo fatigabatur, alter diuerſis vulnerib. fœdatus extremæ parenti calamitati erat, Igitur concepta ſanitatis fiducia, Claudius vtrumque fideli miniſterio in cœtum ſanctorum intulit, magna voce cõteſtans ſe Chriſtum verum Deum credere, eiuſq; beneficio filios ſuos ſanitatẽ conſequi poſſe. Aderat myſteriorum fidelis miniſter Polycarpus, qui ad ſacramenti gratiam aſpirãtium nomina excepit, Inprimis Tranquillini, Marcelliani & Marci parentes; quem ſex eorum amici, Ariſton, Creſcentius, Lutychianus, Vrbanus, Vitalis & Iuſtus ſecuti sũt. Hos Nicoſtratus cum fratre ſuo Caſtoreo, & Claudius Commentarienſis, eiuſq; filij Feliciſſimus & Felix. Indè illuſtri pietate ac genere matronæ tres Martia genitrix Marci & Marcelliani, Symphoroſa coniunx Claudij, & Zoë vxor Nicoſtrati, horũ fidem ardoremq; pietatis, familia deindè omnis pari virtute imitata eſt: promiſcui ſexûs & ætatis numero triginta tres. Poſtremò vincti omnes, è carceris ſqualore adducti ſexdecim. Hi à Sebaſtiano luſtralibus admoti aquis, à Polycarpo expiati ſunt. Ante alios Claudij filij, vt ſalutari vnda perfuſi ſunt, ita ſani & incolumes aſtitêre, vt ne veſtigium quidẽ morbi appareret. Tranquillinus verò eiuſdem lauacri virtute à podagra & chiragra ita ſubitò curatus eſt, vt præ gaudio, lachrymabũdus in Chriſti confeſſionem erumperet. Quæ miracula omnium animos ad martyrij gloriam incredibili ardore accenderunt.

Nomina eorum qui à Sebaſtiano ad Chriſtum cõuerſi ſunt.

Claudij filij baptiſmate etiam à corporeis morbis curãtur. Item Tranquillinus.

Inter hæc, diebus acceptæ dilationis expletis, Agreſtius Chromatius, vrbis Præfectus Trãquillinũ accerſit cupidus audiendi, quem fructum apud filios

ſilios feciſſet. At pius & fidelis ſenex, diuino plenus ſpiritu, Chriſtianæ fidei myſteria, pro ea, qua pollebat, facultate, ei proponere, deorum vanitatem arguere, Chriſti potentiam ac benignitatem mirificè extollere, fidei ſuæ ardorem dictis pariter ac factis oſtendere. Præfectus verò, etſi vim myſteriorum non perciperet, contemplatione tamen ſanitatis, qua Tranquillinum cum ingenti admiratione integrè frui cernebat, vehementer mouebatur, tactus quadam fiducia idem beneficium conſequendi. Igitur cùm acerrimis podagræ doloribus exerceretur, nocte concubia Tranquillinum ad ſe vocauit, oblatoque immenſo auri pondere, dic, inquit, quo medicamine ſanitatem comparâſti, amplioribus à me afficiendus muneribus, ſi miſerum à podagræ cruciatu pariter liberaueris. Cui Tranquillinus, reiecto auro, Chriſtum inculcauit: conſtanter affirmans ſe ipſius gratia ſolius incolumitatem adeptum. Tunc Chromatius non tam fidei amore, quàm ſpe ſanitatis impulſus, Polycarpum vnà cum Sebaſtiano aduocauit, qui eum triduano ante omnia ieiunio præparatum, catecheſi inſtruxerunt: inſtructumq́; ad idolorum contritionem hortati ſunt. Annuente Præfecto vna orationis virtute, ducenta ilicò proſtrauerunt, Chromatio nihilominùs in morbi cruciatu permanente. Qua re Polycarpus & Sebaſtianus ſtupefacti, Chromati, inquiunt, niſi alio infidelitatis ſcelere alligatus fores, iam omnis vis morbi, quæ te exagitat, fugata eſſet. Dic igitur, ſi quæ alia in domo habes idola? Tum illis cubiculum vitreo opere oſtendit, in quo omnis ſtellarum diſciplina, diſtinctis cœleſtium ſignorùm figuris, viſebatur: quæ ad inſaniam vſq; propter futurorum cognitionem adamabat. Sebaſtianus

Tranquillinus agit cũ Præfecto.

Præfectus fit catechuminus.

nus verò dicebat: Si hæc integra manere volueris, teipſum integrum habere non poteris. Itaque recuperandæ ſalutis impatiens, ea quoque demolienda tradidit: repugnante acriter eius filio Tiburtio, quod auus eius Tarquinius, plus, quam ducenta auri pondera illud in opus expendiſſet. Sed Sebaſtiano & Polycarpo præualentibus, cùm in ipſo demolitionis ſudore, Chromatij antè oculos iuuenis flammeo aſpectu appareret, parentemque ab omni ægritudine liberaret, Tiburtius Polycarpi aduolutus pedibus, IESV Chriſti nomen, ſanctum, verum, omnipotens, & in ſæcula benedictum exclamauit. Tunc Sebaſtianus pietate, de more, incaleſcens, luculenta eos oratione ad Chriſti militiam hortatus eſt: mundi ac vitæ huius vanitate ob oculos poſita. Nec caruit operæ pretio illius oratio; nam Chromatius Præfectus, paucis diebus in ardentiſſimo pietatis ſtudio conſtanter exactis, omnibus mundi bonis valere iuſſis, totum ſe vni Deo & Domino noſtro IESV Chriſto conſecrauit, famulis & ſeruis promiſcui ſexûs ad 1400. fidem ſui Domini, præclaro virtutis teſtimonio, imitantibus; quos haud leuibus donis ac muneribus inſtructos libertate donauit.

Præfectus cum filio ſuo Tiburtio credit in Chriſtũ.

Præfectus cum 1400. ſeruis baptizatur.

Ea tempeſtate ſummam Pontificij dignitatem Romæ adminiſtrabat Caius, vir ſingulari prudentiæ opinione & religionis laude pręſtans. Porrò imperium Carinus & Diocletianus; & quia Carinus affines quoſdam titulo Chriſtianæ confeſſionis decoratos habebat, perſecutio pro magna ſui parte quieſcebat. At poſtquam Carinus ad Margum occiſus fuit, tam immanis in omnes ſinceræ fidei cultores, Maximo & Aquilino conſulibus, tempeſtas exarſit, vt nemini vel emẽdi vel

Caius Pontifex.

di vel vendendi poteſtas fieret, niſi prius paruis quibuſdam ſtatuis, in omni platearũ angulo eam in rem conſtitutis, thura offerret. Itaque Caius, qui teneris, in ſtudio pietatis, fidelium mentibus conſultum volebat, ſtatuit vt Chromatius vir illuſtriſſimus Chriſtianos omnes in domo ſua ab hac ſacrificãdi neceſſitate ſubtraheret, & benignè ibidẽ fraterno amore haberet. Quod ille tanto cũ animi ſui gaudio executus eſt, vt cum domus alioquin ampliſſima & regio ſumptu exſtructa anguſtior eſſet, quàm vt infinitam illam multitudinem capere poſſet, cum omnibus illis in Campanum littus, vbi lati ceſpitis Dominus erat, profectus ſit. Remãſerunt autem cum venerabili Papa, Marcellianus & Marcus, & pater eorũ Tranquillinus. Item Beatus Sebaſtianus & Tiburtius, iuuenis cùm corpore, tùm mente pulcherrimus. Nicoſtratus quoque cum fratre ſuo Caſtorio & coniuge Zoë. Claudius etiam cum fratre ſuo Victorino & filio Symphoriano eximia pietate adoleſcente. Porrò Caius Marcum & Marcellianum Diaconi honore ſanctificauit; Patrem verò eorum Tranquillinum presbyterum conſecrauit; & Sebaſtianum, qui ad multorum profectum ſub ſpecie militiæ latebat, Eccleſiæ defenſorem conſtituit; cæteros verò Subdiaconos fecit. Hi omnes apud Caſtulum, palatij Zetarium, virum Chriſtianæ religionis amantiſſimum, morabantur, & diu noctuque ieiunijs, orationibus, & cæleſtium rerum commentatione ad martyrij palmam aſpirabant; atque interea admirandis virtutibus omnes ad ſe venientes Dei amore inflammabant, varijs calamitatibus & languoribus oppreſſos ſanitati reddebant; cœcos ſuis precibus illuminabant; & impotentem dœmonum

Sæua perſecutio.

Exercitia futurorum martyrum & miracula.

Digitized by Google

vim confringebant: eoſq; de obſeſſis corporibus fugabant.

His ſtudijs dum quiſque, pro gratia ſibi diuinitus conceſſa, intenderet; Tiburtius in hominem quendam de alto lapſum, & morti planè viciniũ incidit. Cumque parentes cum circumfuſa multitudine eum deplorantes cerneret, ipſe concepta de Chriſti benignitate & virtute fiducia, orationem Dominicam cum ſymbolo ſuper membra quaſſata legit, & protinùs integram corpori ſanitatem impetrauit. Quo miraculo parentes cum filio excitati, ad Chriſti ſeruitutem læti alacreſq; acceſſerunt. Alia inſuper multa admirandæ virtutis opera ſancti iſti ædiderunt, ſed quia nimia prolixitate lectorem onerare non volumus, reliquum eſt, vt, quo modo ſinguli ad palmam martyrij peruenerint, explicemus.

Tiburtij inſigne miraculum.

Itaque B. Zoë, cùm in Apoſtolorum natali ad confeſſionem S. Petri oraret, paganorum repentè arctata inſidijs, ad patronum regionis Naumachiæ adducta eſt, qui eam paruæ Martis ſtatuæ thura offerre compulit. Quod cùm illa, Chriſti virtute freta, conſtantiſſimè recuſaret, primò ſex diebus tetro carcere ſine omni cibi potuſque ſolatio concluſa eſt; deindè è capillis in arbore ſuſpenſa, in confeſſione Domini emiſit ſpiritum. Corpus eius grandi alligatum ſaxo, in Tiberim demerſerunt. Hanc Tranquillinus, octaua Apoſtolorum die, à populo lapidibus obrutus, felici agone ſecutus eſt.

Zoë orat ad confeſſionẽ S. Petri.

In arbore ſuſpẽſa moritur.

Tranquillinus lapidatur.

Horum corpora dum Nicoſtratus & Caſtorius vnà cum Claudio, Victorino & Symphoriano, per ripas Tyberis quærunt, à paganis tenti, & ad Vrbis præfectum Fabianum perducti ſunt; qui cũ eos neque minis, neq; blanditijs, à conſtantia fidei dimo-

Alij quinq; e gũtur.

dimouere poſſet, immenſis conſtrictos ponderibus in mare præcipites dedit.

Interea Torquatus quidam, homo totus ex fraude & mendacio compoſitus, cùm ſe ſimulata pietatis ſpecie Caio ſociaſſet, & interim moribus & vitæ ratione, à Chriſtiana pietate vehementer abhorreret, Tiburtius vir nobilis & ſacratum literarum cognitione præclarè inſtructus, acriter in eum inuectus eſt. Quod cùm Torquatus animo periniquo ferret, fraudem molitus, Fabiano eum prodidit; qui poſtquàm varijs eius cõſtantiam ſermonibus tentaſſet, & Tiburtius multiplicem impietatis rationem diuinis planè ſermonibus confutaſſet, tandem ait; Vnum tibi è duobus elige ô Tiburti; Aut thura his carbonibus impone, aut nudis pedibus ſuper eos incede. Cui Tiburtius, vt (inquit) Chriſtum IESVM verum Deum eſſe cognoſcas, cui omnis creatura famulatur, eccè faciã quod iubes; & mox facto crucis ſigno, illæſis plantis eos inambulauit. At Fabianus hoc miraculo non modò infidelitatis rationem non depoſuit, ſed ſanctum Chriſti martyrem gladio feriri iuſſit. Ductus igitur in viam Lauicanam, tertio ab Vrbe milliario, vno gladij ictu cæſus, migrauit ad Dominum.

Torquatus homo fraudulentus.

Tiburtius illæſus calcat pedibus prunas.

Capite trũcatur.

Poſt hæc Torquatus acerbiore in ſanctos odio inflammatus, vt Caſtulus ſanctorum hoſpes apprehenderetur, egit; qui tertiò appenſus & tertio auditus, cùm in confeſſione Domini perſeueraret, in fouea quadam, arena obrutus, martyrij palmam adeptus eſt. Tenentur deindè Marcellianus & Marcus, qui duris ad ſtipitem conſtricti vinculis, & in pedibus, acutis transfixi clauis, die vna & nocte in pſalmis & hymnis læti perſeuerârunt. Cumque admirabili virtute impios confunderent,

Caſtuli martyrium.

Item Marci & Marcelliani.

Digitized by Google

derent,ambo lanceis per latera verberati, beatũ Chriſto ſpiritum reddiderunt. Sepulti verò ſunt via † Appia ſecũdo ab vrbe milliario, in loco qui vocatur ad arenas, quia cryptæ arenarum illic erant, ex quibus Vrbis mœnia ſtruebantur.

* Alij habẽt Ardeatina.

His expletis, vnus adhuc Sebaſtianus, virtute & pietate præſtantiſſimus reſtabat, cuius nomen vt primum ad Diocletianum Imper. delatum eſt, ingentem ipſi admirationem commouit. Nec mora: vocatum ad ſe Diocletianus tali fertur oratione allocutus; Ego te, ô militum fortiſſime, propter inſignem virtutem & ſingularem prudentiæ opinionẽ, primo ſemper honore in palatio meo dignatus fui, & tu contra ſalutem meam, in deorum iniuriam, hactenus per ſummam ſimulationẽ latere voluiſti? Cui breuiter Sebaſtianus; Ego cùm prudenter conſiderarem inſanæ mentis eſſe, à lapidibus auxilium petere, Chriſtum pro ſalute tua, & pro orbis Romani ſtatu ſemper colui. Hoc reſponſo Diocletianus vehementer exagitatus, iuſſit eum extemplo amoueri, & in campo ad ſtipitem ligatum ſagittis transfigi. Factum eſt hoc tanta crudelitate ab ijs, vt inſtar hericij ex ſagittarum denſitate hirſutus videretur. Cumque eum iam certo certiùs exſtinctum putarent, eo relicto abierunt. Irene verò, Caſtuli Zetarij martyris relicta, noctu abijt, vt ſacrũ corpus debito ſepulturæ officio proſequeretur. Cumq; præter opinionem viuentẽ eũ inueniret, immodico perfuſa gaudio, ſecũ eum in palatiũ clàm adduxit; vbi paucis poſt diebus integerrimam membrorũ omnium ſanitatem recuperauit. Intereà Chriſtiani cum præclarum Chriſti martyrem rogare non deſiſterẽt, vt ſe in tutum reciperet, ille facta oratione deſcẽdit, & ſtans ſuper gradus † Elagabali venientibus.

Sebaſtiani inſigne martyrium.

Sagittis confectus ſanatur diuinitùs.

* Elagabal.

Impe-

Imperatoribus dixit: Vos quidem peruerſis Pontificum veſtrorũ perſuaſionibus inducti, prauam de Chriſtianis omnibus opinionem fouetis, quaſi illi cladem ingentem huic veſtro imperio inferant, & ſcelere ſuo tranquillum Reipubl. ſtatum perturbent, at illi ſunt, qui ſanctiſſimas die noctéque pro veſtra & totius imperij ſalute preces offerũt, & imminentem ſæpè peſtem auertunt. Hæc aliaq; multa martyr cum proſequi vellet, Diocletianus attonito ſimilis: Tune es, inquit, ille Sebaſtianus, quem nos dudum ſagittis interfici iuſſeramus? Imò, inquit Sebaſtianus, ille ego ipſus ſum, quem Chriſtus Ieſus à mortuis excitauit, vt vos ab iſto mentis furore ad ſanitatem & clariſſimã veritatis lucem reuocem. Tunc Imperator confeſtim eum in palatij Hippodromum duci, & tamdiu fuſtibus mactari iuſſit, donec in Chriſti confeſſione ſpiritum exhalaret. Tum verò, vt obliuione ſempiterna memoriam eius ſepelirent, in medijs noctis tenebris corpus eius in maximam cloacam proiecerunt.

Idolum fuit in Palatino monte, iuxta ædes Imperatorias, quod colebat Antoninus, cui & ibidem fanum conſtruxit.

Fuſtibus cæſus reddit ſpiritum.

Porrò Chriſti martyr in ſomnis Lucinæ, inſignis admodum pietatis matronæ, apparuit, atque mãdauit, vt ſacrum corpus cloaca, quæ iuxta Circum eſt, extractum ad Catacumbas perduceret, ibidemq́ue iuxta veſtigia Apoſtolorum in initio cryptæ ſepeliret. Itaque beata Lucina cum ſeruis ſuis media nocte ſacras reliquias in præfatum locum debito cum honore intulit, & triginta continuos dies in precibus & votis ibidem exegit, & aliquot poſt annos pace Eccleſiæ reddita, domum ſuam in eccleſiam mutauit, & omnes facultates ſuas pro Chriſtianorum conſolatione illi conſecrauit.

Apparet Lucinæ.

VITA

Digitized by Google

VITA S. MAVRI CAESENNATIS Epiſcopi, ex ea quæ eſt per D. Petrum Damianum, Epiſcopum Oſtienſem. Miſſus eſt in Legatum, ab Archiepiſcopo Rauennate, Mauro itidem nominato, ad Synodum Romanā à S. Martino Papa & Martyre celebratam, Anno Domini 649. Martini Pontificis præfati 1. Conſtantis Imperatoris 8.

Vide C. Baron. Tom. 8. Anna. Eccl.

20. Ianuarij.

BEATVS Maurus quanquam cum priuatam adhuc perſonam ageret omnibus eſſet & virtutis & prudentiæ laudib. ornatiſſimus, poſtquam tamen ad Cæſennatis Eccleſiæ cathedram diuina prouidentia prouectus fuit, tam admirabili virtutum omnium ſplendore ſibi ſuiſq; præfulſit, vt cum eo lux eccleſiæ illius pariter extincta putaretur. Ita namq; commiſſam ſibi eccleſiam gubernabat, vt nunquam vel ad momentum mentis ſuæ oculos, à rerum diuinarum contemplatione auerteret. Conſtruxerat ſibi vir ſanctus cellulam quandam in monte quatuor ferè ſtadijs ab vrbe ſemoto; vnde per totam diœceſim commodus admodū proſpectus patebat, in qua ſacro quadrageſimali tempore ieiunijs & orationibus ſtrenuè operam dabat, & ſi quando de Eccleſiaſticis negocijs furari poterat, ad eandem cellulam velut ad dulcium epularum conuiuium recurrebat. Illic denique fluentum diuinæ contemplationis auidis mentis ſuæ faucibus hauriebat: vndè poſtmodum arentia proximorum pectora, ſanctæ prædicationis poculo recreabat. Illo planè loco quaſi pro balneo vtebatur; ibi enim curabat abluere, ſi quam ex ſecularium hominum collocutione aut verbi aut cogitationis macu-

S. Maurus, Cæſennæ præficitur Epiſcopus.

Conſtruit ſibi cellulā.

maculam contraxiſſet,& puluerem mundanę cõuerſationis, ſine quo hæc humanæ mortalitatis via non carpitur,crebris illic lachrymarum fontibus abſtergebat.Ille igitur locus, qui ſancto viro in vitam tam dilectus & familiaris extitit,poſt mortem quoque eius ſepultura meruit inſigniri. Nam corpus eius in ſaxea arca reconditum, iuxta paruam baſilicam,quam ipſe cõſtruxerat eſt collocatum. Eſt autem nunc celebre monaſterium in prædicto monte, in quo vir Dei orare conſueuerat, ad honorem beatæ virginis conſtructum, quod mons Mauri ex antiqua populi conſuetudine dicitur; & quidem locus ille non immeritò ſancti viri vocabulo decoratur.

In ea conditũ eſt corpus eius.

Mons Mauri.

Cùm igitur arca illa, vbi beati viri corpuſculum claudebatur,iuxta præfatam eccleſiam, terræ vndique creſcente congerie, deliteſceret, & vix ſaxi ipſius ſummitas ſolo tenùs emineret,cõtigit vt homo quidam cum litanijs aduenîens,ſoluta caligæ ligula, repentè illic pedem poneret & nil tale exiſtimans, ſecurè ligaret. Vincto igitur talo,cùm iam vellet abſcedere, pedem nullo modo potuit amouere. Cumque diu conaretur, & omnia tentans,huc illucque ſe verteret,pes nihilominùs ſtabat immotus,& velut quibuſdã clauis ſaxo tenebatur affixus. Stabat miſer ignoti criminis reus, donec repentino populi aduentante cõcurſu,alij malleis,alij ſecurib. geſtientes, partem lapidis præciderunt,& poſt multa,vix hominem de ſaxo exſculpere potuerunt. Mox lætantis turbæ clamor exoritur,mira Dei virtus extollitur, & beati Mauri tumulus dignus reuerentia indicatur.

Miraculum.

Tumulus ſancti viri innoteſcit.

Erat prędicti cœnobij monachus quidam Tenzo nomine,qui grandæuus iam & ipſa canitie vene-

nera-

nerabundus, acerrima vi febriũ vrgebatur. Cumque nulla medicinali cura, nullo prorſus humano ſtudio ad incolumitatis ſtatum redire potuiſſet, cuidam ſuæ materteræ, religioſæ videlicet ſanctimoniali, nocturno ſilentio Beatus Maurus apparuit, eique dixit. Si vis, inquit, nepotem tuum ex ea, quam patitur ægritudine conualeſcere, denuncia ei, vt ſepulchrum meum ſacroſancto crucis ſigno honoret, omnique anno ſolennitatem mihi celebrare deuoueat. Cumq; ille gratanter, beati viri oraculum impleret, commotis viſceribus precipitanter omnem ignei languoris vim euomuit, & mox priſtinæ ſanitati reſtitutus, dignas Saluatori Deo gratias egit, & B. Mauri miraculum, quod in ſe expertus fuerat, ad gloriam nominis Dei, multis indicare curauit. Iam igitur celebri vtriuſque ſigni fama volitante per populum, cœperũt multi ad ſacras beati viri reliquias deuotè concurrere, pijſque eius meritis ſuas animas attentiùs commendare. Nonnulli etiam diuerſis morbis laborantes, dum vel detritam ſepulchralis marmoris limaturam biberent, vel beati confeſſoris miſericordiã fuſis tantummodò precibus implorarent, ſani & incolumes ad propria ſunt reuerſi, quocunque fuiſſent vinculo ægritudinis obligati; Videres miſerabilium languidorum ſoluta cadauera, alieno prius adminiculo ſuſtentante deferri, qui mox cum magna exultatione atque tripudio remeabant, ſaluti priſtinæ reparati.

Liberatur febricitans miro modo.

Multi curãtur morbidi.

Tempore quodam ad B. Mauri tumulum delatus eſt ruſticus, gemina morborum paſſione depreſſus, contractus videlicet ac cœcus; ſed poſtquam eſſet oratum, & lux amiſſa ad oculos redijt, & rigida membra fugatus languor abſoluit.

Sanatur cõtractus idẽque cæcus.

uit. Protinùs videns ſe homo ſanitati tam mirabiliter redditum, quas valebat gratias agens, beato ſe in eius ſeruum perpetuo iure contradidit, manſurumque ſe in eius obſequio donec adviueret, deuouit. Qui perceptæ ſalutis munere, penè per decennium fruens, poſtmodum fragilitati carnis enormiter ceſſit, vxoremque ſibi non fauſto coniugio copulauit. Mox enim vt luxuriandi voluptate potitus eſt, oculorum lumen funditus perdidit, & quamdiu vixit in eadem cæcitate permanſit.

Alio quoq; tempore dœmoniaca quędã ad altare beati viri deducta eſt, quã tanto peſtifer ſpiritus furore repleuerat, vt eam ſibi quaſi organũ faciens, multa per os eius, ſacrilega inſania proferret, diras voces emitteret, & velut canis rabida crebris naubatibus elatraret. Triduo autem poſtquam illuc perducta eſt, vehementi quodam impetu ſanguinem vomuit, & ita malignum ſpiritum, à quo tenebatur, eiecit. Alia quædam mulier neceſſitati rei familiaris pluſquam deberet intẽta, in feſtiuitate S. Zaphili triticum purgare non timuit, quę ilicò diuino percuſſa iudicio, brachijs attractis obriguit, & eodem modo ac ſi capiſtrum adhuc ventilare videretur, tremere infeliciter cepit. Hæc itaque cum ante B. Mauri altare deducta fuiſſet, & nunquam ſe vlterius quippiam tale facturum polliceretur, mox omnipotentis Dei miſericordia, ſtupida mulieris brachia ad libertatẽ proprij vigoris reformauit. Rurſus alia mulier quæ profluuio ſanguinis inſanabili plaga vexabatur, tandem in extremis anguſtijs conſtituta, nitido linteo B. Mauri mauſeolum cooperuit, & ita diuinitùs liberata, omnem prorſus moleſtiam lucidi languoris euaſit.

Liberatur dœmoniaca.

Punitur feſtum diem violans.

Sanatur.

Item alia.

Item alia mulier ita erat violentiſſimi languoris immanitate contorta, vt ſoluto naturæ ordine ora teneret poſt ſe, ceruicem faceret ante ſe. Quæ ſimiliter ſuper B. Mauri memoria linteum poſuit & protinùs ſanitate recepta, quibuſq; mẽbris ius ſuum natura reſtituit. Alia quoq; mulier, amiſſo lumine, de Aquitaniæ finibus deducta, obſtinatiſſimè teſtabatur, quòd nunquam indè recederet, niſi per B. Mauri merita lumen, quod amiſerat, recepiſſet. Sic magno fidei feruore ſuccenſa, breue tuguriolum iuxta eccleſię parietem compilauit, vt quodammodo potius habitaculum, quàm præparare videretur hoſpitium. Cumq; per octo dies inſtantiſſimè fuiſſet oratum, lumen quod quærebat, diuina gratia largiente recepit: & dignas illuminatori ſuo Deo & Mauro eius famulo gratias retulit. Hæc de virtutibus, quæ omnipotens Dominus per beatum confeſſorem ſuum Maurum operari dignatus eſt, pauca perſcripſimus: vt ad glorificandam diuinæ maieſtatis potentiam veſtræ charitatis ſtudium incitemus.

Rurſus alia.

Cæcæ reſtituitur lumen.

VITA ET RES GESTAE S. EVTHYmij Abbatis, ex ijs quas Cyrillus Monachus, eius diſcipulus, accuratè admodum conſcripſit, omni fide ſignatas. Migrauit è corpore anno Domini 472. Simplicij Papæ, S. Leonis Imperat. 16. Ætatis verò ſuæ nonageſimo nono. Fuit & alius eiuſdem nominis Monachus, qui clarus habitus eſt in Ægypto, temporibus Arcadij Imperat. lapſus poſtea in Origeniſmum.

Vide Cæſ. Baron. Tomo 6. Annal. & Notat. in Mart. Rom.

20. Ianuarij.

VT Valens gubernacula attigit Imperij, Iuliano è vita miſerè ſublato, Gentiliũ tunc per-

perſecutione ſopita, Ariana perfidia ab inferis excitata, magno furore Eccleſiam inuaſit. Quo tempore Satanas cùm contra fidelium cœtum nouam hanc obarmaret furiam: tùm clemens ac miſericors Deus præter alia militantis Eccleſiæ robora, nouum quoque Ducem excitauit, qui ſe furori ac libidini Arianæ perfidiæ opponeret. Erat Melitenæ (quæ eſt vrbs Armeniæ ad Euphratem) ſpectata probitate vir quidam, Paulus nomine, cui vitæ conſors Dionyſia erat, claro vterque genere ac virtute. Fortuna ſplendida & opulenta, morumque probitas, otioſam & tranquillam imprimis concedebant vitam, nî vnica ſterilitatis moleſtia, piam matronã afflixiſſet. Cùm verò ſtudio pietatis apprimè dedita eſſet, non deſtitit in propinquo D. Polyeucti martyris, vnà cum marito diuinam implorare miſericordiam, vt ſoluto ſterilitatis vinculo, fructum Deo dignum concipere mereretur. Exauditæ amborum preces: & promiſſio filij admirabili viſione confirmata. Vox namq; cœlitus ad eos delata prolem ſpoſpondit, quæ ab Euthymia nomen acceptura, dignis Deo moribus prædita foret. Illi, viſionis nouitate lætabundi, fructum Deo ilicò deuouerunt; qui quarto Gratiani conſulatu in lucem æditus, Euthymij nomen accepit. Eo nato Eccleſia à difficili tempeſtate reſpirare, pacemque amiſſam recuperare cœpit.

Arianiſmus graſſatur.

Patria & Parentes S. Euthymij.

Mater eius ſterilis.

Exauditur pro prole.

Euthymius naſcitur.

Tertiò autem pòſt anno, Paulo eius parente ad beatam immortalitatem aſſumpto, pia genitrix dulce pignus ſuũ Otreio Melitenenſi antiſtiti obtulit, qui pueri ingenio delectatus, tenerè eum habuit, expiatumque ſacro fonte, matura ætate in ordinem Lectorum cooptauit: matrem verò,

Offertur Epiſcopo Melitenenſi inſtituendus.

Digitized by Google

vtpotè rebus diuinis perpetuò intentam, Diaconiſſam ordinauit. Vt verò ex ephebis exceſſit, litterarum magiſtris, Acacio & Synodio, egregia nobilitate & prudentia viris, traditus, eorum virtutes ſanè eximias ſedulò æmulatus eſt. Erant enim in Eccleſia Melitenenſi multis & admirandis fidei ac pietatis documentis illuſtres; quorum imaginem in ſe viuam exprimere nitebatur Euthymius. Cibi potuſque antè omnia mirè parcus, mentem diuinis eloquijs ſtudiosè accurateque ſaginabat.

Fit Lector, & mater ei' Diaconiſſa.

Magiſtri eius.

Hinc quotidiana virtutum incrementa omnium oculis ita grata ac iucunda accidêre, vt magna omnium voluntate ſacerdotio initiatus, cunctis in ciuitate Monaſterijs præficeretur. Ea functio quantumlibet pia, tamen quia ad perfectionis culmen impedimento videbatur, minùs grata ei exſtitit. Itaque vitæ ſolitariæ cupidiſſimus, clandeſtina fuga ſibi conſuluit: anno ætatis ſuæ vigeſimo nono ad loca ſacra Chriſti paſſione veneranda profectus. Eo autem in itinere, tantam ex contemplatione patrum, in eremo degentium, hauſit voluptatem, vt eiuſdem inſtituti auidus, ad Pharam Lauram, ſex milliaribus Hieroſolymis diſtantem confugeret, cellulamque quietis ac ſilentij amicam eligeret, in qua Deo deuotus palmarum ramos texens ſibi ac egentibus labores ſuos communes faciebat & egentibus. Erat ei vicinus Theoctiſtus quidam, monaſticis diſciplinis præclarè excultus, Euthymioque egregiè charus; qui maiori pariter flagrans ſolitudinis deſiderio, in vaſtam cum eo eremum conceſſit. Ibi ab omni penitùs hominum conſuetudine remoti, in ſpelunca, ſolis her-

Factus Sacerdos. Præficitur monaſterijs.

Fugit clàm Hieroſolymam.

Fit Solitarius.

Cum Theoctiſto petit intimã ſolitudinem.

herbarum radicibus vitam ſuſtentabant. Erat è regione ſpelunca torrens, qui dulcem eis potum præbebat. Nihil ad vitæ iucunditatem deeſſe videbatur, ſi modo iſta ſolitudinis dulcedine perpetuò frui licuiſſet. Sed paſtores Lazarij, oues ſuas ad torrentem ducturi, vt ſanctos eremicolas in ſpelunca præter opinionem latentes conſpexêre, primò territi ſpectaculo in effuſam fugam verſi ſunt; ſed leni mox ac blanda voce reuocati, cum admiratione ſpectatam eorum ſanctitatem longè lateque diuulgarunt. Fama igitur virtutum, vt ad Pharæ habitatores peruenit, Marinum quoque & Lucam eò pertraxit; quos ingens diſcipulorum numerus paulatim ſubſecutus eſt, Euthymij maximè ſuauitate ac vitæ ſanctimonia captus. Et quia iam ſpelunca multitudinis capax non erat, cœnobium condidit vir diuinus, cuius cura Theoctiſto commiſſa, ſibi animarum curam reſeruabat.

Adiungunt ſe alij.

Conſtruit cœnobium S. Euthimi⁹.

Ex tempeſtate, Magi funeſta perſecutione, Chriſtianos circa fines Iſdigerdis Perſarum regis, premere cœperunt. Vnica & ſola cura excubabant, vt Chriſtiani ad vnum omnes vinculis conſtringerentur. Hinc præfectis tribuum id negotij datum, vt exacta cuſtodia vias omnes obſiderent, ne quis ad Romanum Imperium confugeret, ſuppliciumque euaderet.

Magi excitant perſecutionem in Chriſtianos

Porrò inter præfectos haud exigua auctoritate præſtabat Aſpebetus, dux quondam Saracenorum tribus; qui tam iniquam Chriſtianorum ſortem miſeratus, vias omnes elabendi eis aperuit, manuſq; adiutrices benignè inſuper præbuit. Cuius rei apud regem accuſatus, matura fuga & ipſe

Aſpebeti humanitas.

Aſpebetus fugit ad Chriſtianos cum filio Terebone.

ſibi conſulere coactus, aſſumptis facultatibus, cognatis, & filiolo Terebone, ad Romanos venit; gratus vtique & mirificè acceptus Anatolio Orientis præfecto, qui eum noua pariter honorauit dignitate. Facilè itaque honos præfecturæ exilium eius ſolabatur: nî impubes filius quotidianas calamitates, præmortua corporis dextera parte, ingeſſiſſet. Medicorum ars, opum ac facultatum omnium ſanguiſuga, fruſtrà diu multumque deſudauerat. Igitur fluctibus cogitationum ſuarum æſtuabundus Terebon, deſperata iam ſalute noctu ad Deum ſupplex confugit, Chriſtiana ſe ſacra ſuſcepturum vouens, ſi pij Saluatoris beneficio ſanitatem conſequeretur.

Viſio Terebonis.

Votum ſomnus, ſomnum viſio quædam mirifica conſecuta eſt. Aſſiſtebat ei veneranda grauitate monachus, qui promiſſi fidem poſtulans, eum ad ſe in Orientali ſolitudine venire iuſſit; deſideratam ſalutem confeſtim accepturum. Excitatus è ſomno Terebon, parenti ſuo viſionis ſeriem enarrauit, effecitque vt poſthabitis omnibus, magna barbarorum ſtipatus caterua, eò contenderet.

Sanat Terebonē S. Euthymius & barbari credunt in Chriſtum.

Nec mora: ſuperata itineris difficultate, Euthymium inuenerunt, qui venientes ſumma humanitatis & beneuolentiæ ſignificatione excepit, puerumque Crucis ſigno ab omni languore protinùs curauit: barbaris ad tantæ rei miraculum ſtupentibus, & expiationem peccatorum ſincera fide efflagitantibus.

Multi curātur ægri.

Celebris fuit continuò miraculi rumor, ita vt ingens iam turba varijs morbis & languoribus miſera, eò confluerct; quam ille prompta ac facili manu curabat. Sed cùm hîc rurſus amicum diuinis rebus ſilentium interturbari cerneret,

neret, clanculum fugam iniit & de ſolitudine in ſolitudinem commigrans, tandem ad ſpeluncas illas, in quibus Dauid Saulis perſecutiones olim declinaſſe perhibetur, peruenit. Erat ijs in locis homo quidam maligno obſeſſus ſpiritu, qui cùm grauius torqueretur, Euthimij nomen ſemper in ore habebat & aduentum illius vehementer formidabat; cuius etiam virtute fugatus eſt. Miraculum hoc cum ſua celebritate ſolitudinem illam peruaſiſſet, vicini ad eum frequentes concurrerunt, & monaſterium ei conſtruxerũt, quod ille, poſtquam viris religione & pietate præſtantibus repleuerat, protinus reliquit, & in intimos ſolitudinis receſſus ſe recepit, vbi tam excellenti vitæ & mentis puritate Deo famulabatur, vt feræ beſtiæ quibuſcum agebat, nihil illi nocerẽt. Poſtquam autem hic quoque multos vidit confluẽtes, rurſus reuerſus eſt ad fratres, & beatum Theoctiſtum; & quia in ſpiritu præuidebat ſolitudinem illam monachorum incolis celebrem futuram, omnes ad ſe venientes benignè excepit; & aſſidua rerum diuinarum commentatione ad mundi contemptum & cæleſtis patriæ amorem inflammauit. Inter reliquos autem tres ſuos germanos Coſmam, Chryſippum, & Gabrielem, illum viſitantes, tanta ſermonum ſuauitate demulſit, vt protinus relictis mundi honoribus, ſpretis opibus, contemptis denique ijs omnibus, quæ magno antea ſtudio conquiſierant, eius ſe diſciplinis imbuendos traderent. Hos autem alij atque alij, & generis & diuitiarum gloria præſtantes ſecuti ſunt, adeò vt vir ſanctus ijs omnibus cellulas, pulchro inter ſe ordine diſtinctas ædificarit, Lauramque ea quæ eſt in Pharan, nihilo inferiorem, excitarit. Contigit autem hoc in loco miraculum, inter

Fugit de ſolitudine in ſolitudinem.

Conſtruitur illi monaſterium.

Tres fratres eius veniũt ad Euthymium & fiunt monachi.

Item complures alij.

cætera, ſanè celeberrimum, credo, vt magni illius & admirabilis Euthymij virtus omnibus ad Dei gloriam clarius innoteſceret. Accidit enim vt ingens Armeniorum multitudo (quæ quadringentorum numero fuiſſe fertur) à ſancta ciuitate deſcendens, ad Lauram illam, vt à labore itineris aliquantiſper ſe reficeret, diuerteret. Quos cum ſanctus vidiſſet, euocato protinùs Domitiano, cui Lauræ diſpenſatio credita erat, mandauit, vt eos benignè exciperet, & cibo potuque recrearet. Domitianus autem cum cauſaret inopiam & rerum omnium egeſtatem, vt ne fratribus quidem alimenta ad diem vnum ſufficerent, difficilem ſe præbuit. Tum Euthymius: Vade inquit, ad arcam panariam, & diſce non humanis cogitationibus, ſed diuinæ prouidentiæ acquieſcere. Domitianus igitur alijs aduocatis fratribus panarium ingreditur, & eccè tantam ibi non modo frumenti, ſed & vini, & olei inuenit copiam, vt planè in ſtuporem verſus, ſupplex ſe ad pedes viri ſanctiſſimi demitteret, & tenacitatis ſuæ veniam flagitaret.

Inſignis eius benignitas erga hoſpites.

Præclarum ſanè miraculum.

Cyriacus, Euthymij vitæ, ab ineunte ætate, inſpector, referre ſolitus erat, optimum & ſanctiſs. patrem cibi potuſque perpetuo expertem manſiſſe, Sabbathis tantum ac Dominicis exceptis. Verborum adeò parcum, vt niſi neceſſitas poſtularet, vſum linguæ ignoraret. Somni verò ita fugacem, vt cubans nunquam, ſed vel ſedens vel ſtans huic neceſſitati pareret. Præclaras enim magni Arſenij virtutes ſibi imitandas propoſuerat, quas aſſidua mente ita æmulabatur, vt pertinaci labore eas in naturam moreſque transferret.

S. Euthymij vita quotidiana.

Victûs ſomniq; parcitas.

Arſenij virtutes imitatur.

Porrò quanquam eſſet mira animi lenitate præditus, & ſermonis dulcedine animos omnium au-

Lenitas animi.

m aureſque demulceret, tanto tamen tamque rdenti zelo aduerſus omnes, qui prauis opinioibus à Catholicæ fidei vnitate deſciuerant, flagraat, vt cùm aliquando ſub magno pietatis prætextu Manichæi ad eum veniſſent, tanquam leo duerſus vulpes ſermone inexpugnabili deſæuieit. Quin etiam aduerſus eos, qui Arij & Sabellij aborabant inſania, ingentis erat ſpiritus, perfectoque eos, vt Propheta ait, odio perſequebatur. Anno ætatis eius ſeptuageſimo & quinto, congregata fuit Synodus Chalcedone, in quam omnes ferè totius orbis terrarum vndique conuenerant Pontifices. Inter cæteros autem aderant etiam Euhymij diſcipuli duo: Stephanus Iamneæ, & Ioannes Saracenorum antiſtes. Qui editam fidei formulam, celeberrimo illo in Conuentu, non priis ſua ſententia comprobare voluerunt, quam eorum magiſter Euthymius ei accederet. Nec mora. Oblata & ad Lydium lapidem excuſſa decreta approbauit Euthymius, nutanteſque multorum, per eremum, animos in Catholicæ fidei ſinceritate confirmauit.

Zelus pro fide Catholica.

Pſalm 138.

Chalcedonenſis Synodus.

Euthymius ſubſcribit Synodo.

Vnus erat Theodoſius, habitu quidem monachus, ſed moribus præſtigiator, importuniſſimus, qui improbo conatu ſe ei opponebat, & argumentis mira diaboli verſutia concluſis impia Neſtorij dogmata ſuſcitabat, ac ipſam tandem Eudociam, quæ tunc in Palæſtina verſabatur, in errorem pertraxit; & deindè etiam Sedem Hieroſolymitanam inuerecumdè & impudentèr inuaſit, & cum ex poteſtate accepiſſet facultatem bellum geſſit aduerſus diuinos canones & leges, eoq; rē deduxit, vt homines probi & veræ pietatis cultores ſedibus ſuis pellerentur, locis-

locisque ſacris ſanctorum Pontificum ſanguine (prô nefas) pollutis ſoli malefici, & homines ſcelerati, huius exitioſi potentia, auctoritatem obtinerent. Quid tandem? omnes penè eremi incolæ, verſutijs illius in fraudem pulſi, eum ſequebãtur, eum colebãt: ſoli magni illius Euthymij ſectatores, fidei puritatem conſtanter retinebant. Nec veritus, impoſtor ille Theodoſius Euthymium aggredi, vt eum in ſceleratam ſuam ſententiam pertraheret: miſſis enim legatis Elpidio & Gerontio ad colloquium eum euocauit. Sed Euthymius cum nefas eſſe exclamaret, cum homine nefario & ſacro ſacerdotum ſanguine polluto, ſermonẽ miſcere, in vaſtam ſe ſolitudinem cum multis alijs recepit; vbi latitando plures quam acri verborum contentione pugnando, à peſtifero errore ad veritatis agnitionem reduxit.

Eudociam imperatricẽ & omnes ferè eremi cultores ſecum in errorẽ trahit.

Cæterum quia inuiſa Deo impietas, firmis diu viribus ſtare non poteſt, Theodoſius, ſecundo à ceſſu Euthymij anno, ex hac vita ſubtractus eſt; & Euthymius ad Lauram reuerſus, collapſa religionis pietatiſque fundamenta reſtaurauit. Eudocia autem, quam improbi Theodoſij laqueis captam fuiſſe diximus, poſtquam intellexiſſet generum ſuum in Thracia interemptum, filiamque cum litteris captiuam abduci Carthaginem, ſtatuit diuinis viris aures præbere, ſeque totam eis regendam tradere atque committere. Hac de cauſa ſtatim nuncios, ad magnum illum Simeonem in columna habitantem, direxit, vt ab eo, quæ ad ſinceram fidem facerent, diſceret. Simeon autem datis ad eam litteris breuiter reſpondit; quod malignus, videns opus virtutum eius, expetiuiſſet eã cribrare ſicut triticum, & per peſtiferum illum Theodoſium, piam ac religioſam eius corrupiſſet animam

Theodoſius pſeudomonachus moritur.

Genſericus capta Roma id fecit.

Simeon monachus ſcribit imperatrici.

animam. Se valdè mirari quod cum propinquus illi fons eſſet, eo deſpecto, eandem procul expeteret aquam. Habere enim eam diuinum Euthymium, cuius ſi ſequeretur doctrinam à ſalute haud aberraret.

Hiſce acceptis, Eudocia ſalutis ſuæ minimè negligens, Euthymium indagauit: & quia publicæ lucis inſolentem audiebat, turrim in Orientali parte ſolitudinis extruxit, in qua eum rara quadam humilitate excepit. Prouoluta enim ſancti viri genibus Imperatrix, adeò in Dei benignitate exultauit, vt nihil iam de certa æternæ ſalutis via dubitaret. Porrò Euthymius ſalutaribus documētis inſtructam, ac ſolita benedictione munitam dimiſit, quæ fidei accenſa ardore Hieroſolymis antè omnia diſruptam Eccleſiæ pacem reſtituit: frequentemque monachorum & laicorum turbam ſuo exemplo ab errore reuocauit. Quin inſuper templa, monaſteriaq; noua excitauit: multiſque egregiæ pietatis indicijs fidem ſuam orthodoxam teſtata eſt. Cumque maximam pecuniarum vim Euthymianæ Lauræ offerret, vir diuinus accepta voluntate pecunias reiecit pijs eam monitis excitans, vt imminentem mortis horam parata mente, animoque reſignato exciperet; quæ paucis deindè poſt diebus ſequuta, ad beatam eam immortalitatem præmiſit.

Eudocia excipit S. Euthymium in turri.

Pietas Eudociæ Imperatricis.

Euthymius ei obitum prædicit.

Secundum ab octogeſimo agebat annum vir diuinus, cum Sabas adhuc imberbis, eius in diſciplinam conceſſit. Nonageſimo verò Theoctiſtus ... patrem relinquens, ad cæleſtem patriam ...grauit; quē nono deindè anno Sanctus Euthymius ſequutus eſt. Funus multis omnium lachrymis procuratum fuit. Corpus in tanta vitæ aſperitate, viuido colore, gratum & iucundum aſpectum

S. Sabas diſcipulus S. Euthymij.

Obitus S. Euthymij.

ctum cunctis præbebat. Vt verò fama obitus eius, regionem peruaſit tanta omnis generis atque ordinis multitudo ad funus cohoneſtandum confluxit, vt militum gladijs ſubmoueri debuerit, ne impreſſione mutua ſeſe conculcarent. Vicini patres præclarum Agonothetam & orthodoxæ fidei defenſorem eximium, ſingulari monumento honorarunt. Patriarcha verò Hieroſolymitanus noua deindè ęde ſacra eius excepit reliquias; quæ in hodiernum vſque diem ſignis ac virtutibus clareſcere dicuntur.

Patriarcha Hieroſolymitanus S Euthymio templum ædificat, eiusque reliquias ibidem transfert.

Vide C. Baron. Tom. 2. Ann.

MARTYRIVM S. AGNETIS VIRGINIS à Diuo Ambroſio luculenter conſcriptum. Paſſa eſt circa Annum Saluatoris 304. qui fuit Conſtantij & Galerij Impp. primus. Marcelli Papa quoque primus.

21. Ianuarij.

EXIMIA ſpecie & pulchritudine virguncula Agnes à teneris pietatis ſtudio & optimarum artium diſciplinis dedita, cum die quodā è ludo litterarum domum properaret, Vrbis Præfecti filius formæ illius pulchritudine tam inſano amore captus eſt, vt conſpectu eius inſatiabilis, nulla requie frueretur, niſi proſapiam virginis ædeſque requiſiſſet. Cognitio autem familiæ ſplendore ac nobilitate, miſer ille tam ſæua amoris flamma correptus fuit, vt cupidinis impatiens connubialē thorū nunc blandicijs, nūc maximarū opum promiſſis expeteret. Totum ſibi hominem crudelis amor tam pertinaciter vendicauerat, vt nihil non tentaret, quo furioſæ libidinis flammā extingueret. Ingerebat virginis cōſpectui rutilantis auri gemmarumque ſplendorem, amatoria leuitate

Agnes virgo adamatur à Præfecto.

uitatē ſine fine blandiens, & ſtulto verborum lenocinio animum eius demulcens. Quæ omnia cum virgo, pro ſua in Deum pietate, deſpiceret, iuuenis quotidiano Amoris fomento exæſtuans, immodicis totus ardoribus adurebatur. Cuius inſaniam furiaſque miſerata virgo, tali eum oratione cōpellaſſe fertur; Diſcede à me fomes peccati, pabulum mortis. Quid ſtulto & inani labore fatigaris? quid opes tuas nullo cum fructu in me profundis? Neq; enim fieri vlla ratione poteſt, vt noſtris quādoq; amplexibus fruaris. Iā .n. alij ſpōſo, qui te & nobilitate & diuitijs longè ſuperat, conſecratus ſum. Is plurimis inæſtimabilis pretij gemmis me decorauit, & iam noſtrum ad ſe amorem totum rapuit. Accedit quod amplioribus inſuper me oneratam promiſſis fouet, admirandis ſat ſcio donis muneribuſque decorandam, ſi illi amore fida adhæſero, quem ego & amans caſta, & tangens munda, & accipiens virgo ſum. Cuius mater virgo, eſt cuius pater fœminam neſcit. Poſtremo ea eſt pulchritudine ac decore, vt cæli etiam ſydera illud ſtupeſcant

Oratio Agnetis ad filium Præfecti

His auditis, iuuenis venenatis Cupidinis telis vndique ſaucius, ſternitur, medicorum opem per alta ſuſpiria fruſtra implorans. Cognita verò ægritudinis cauſa pater, virginem adit auctoritate ſua, vt putabat, animum eius ad filij conſenſum impulſurus. At illa conſtans animi, negabat abſque nefario ſcelere fieri poſſe, vt ſacra prioris ſponſi fœdera violaret. Contra Præfectus, neminem ſibi præferri debere, contendebat, quod in faſcibus Præfecturæ ageret. Virgo verò propoſiti tenax, ſurdas Præfecto prębebat aures; qui vt blandicias promiſſaque irrita ſenſit, prioris

Decumbit ex impuro amore.

ſponſi

ſponſi nomen familiamque ſcire voluit. Aderat fortè tunc quidam paraſitus, qui Chriſtianis eam ſacris ab infantia imbutam dixit, eoque amentiæ redactam vt Chriſtum ſponſum ſuum eſſe crederet. Tunc Præfectus, immatura animi lætitia exultans, quaſi re confecta filio ſuo gratulatus eſt. Sperabat enim minimo ſe negotio eam à Chriſtianæ fidei conſtantia abducturam. Nouis igitur promiſſis, nouis blanditijs ad nauſeam vſque certatum eſt; quin etiam minæ terribiles adhibitæ, quæ pari virtute à virgine irriſę ſunt. Quid multis? Symphronius (hoc namque Præfecto nomen erat) virilem in tenera ætate conſtātiam admirans, parentes eius aggreſſus eſt; quibus, quia nobilitate præſtantibus vim inferre nequiebat, Chriſtianæ fidei profeſſionem obiecit.

Agnes iudicio ſiſtitur.

Igitur inſequenti luce citata iudicio Agnes, comparuit vultu animoque intrepida. Quæ verborum lenocinijs ad reciprocum iuuenis inuitata amorem, non modo abnuit, ſed etiam ſuę conſtantiæ maiora argumenta dedit. Ibi tum decretum, vt caſta virgo nefar ę Deę Veſtæ in virginitatis propoſito deſeruiret. Tunc Agnes ad Præfectū: Si filium tuum impuræ libidinis cupiditate incenſum, rationis tamen capacem, & ad immortalis Dei imaginem fictum formatumque Chriſti amore recuſaui, quæſo te; qua ratione falſa Deorum numina, nullo ſenſu prædita, colere, eiſque, ad grauem ſummi Dei iniuriam, diuinos honores deferre potero? Cui Symphronius; Certe Agnes niſi tuæ infantiæ conſultum cuperem, iam iam acerbas temeritatis iſtius pœnas expeterem. Agnes autem: Noli, inquit infantiam meam deſpicere. Nec enim fides in annis ſed ſenſibus conſiſtit, & Deus omnipotens mentes magis comprobat,

Sapienter admodum præfecto reſpondit.

quam

quam ætates. Verum quoniam ad hoc video te tẽdere, quod impetrare non poteris, quid quid tibi videtur exerce. Symphronius non ferens hanc intenſæ fortitudinis magnanimitatem. Alterum inquit, ocyus elige; Aut deæ Veſtę ſacrifica: aut impurum meretricum ingredere contubernium; vt fœdę libidinis contagione polluta diſcas poſthac ſubmiſſius loqui.

Ad hæc Agnes; ô os impudens; tu ſi Dei mei virtutem probè cognitam exploratamque haberes, verba iſta nefaria, tanta impudentia, non proferres. Eſt enim ei curæ, corporis mei caſtitas: nec patietur me alienis ſordibus pollui. Adeſt mihi cuſtos corporis mei angelus bonus, qui nefarijs conatibus veſtris reſiſtet, quare de Chriſti potentia & bonitate cõfiſus inanes minas veſtras contẽno.

Tum verò Iudex ab impotenti fruore victus, veſtibus eam ſpoliari, ſpoliatamque ad fornicem pertrahi iuſſit. Sed fuit ipſius nuditas repente tanta capillorum denſitate veſtita, aureo ſplendore micantium, vt omnium oculi ſtupore in eam defixi hærerent. Præualuit nihilominus Præfecti furor, qui eam in lupanar nefario, prô ſcelus, contaminandam detruſit. Sed primo ingreſſu ab angelo excepta, tam immẽſo eſt lumine circumfuſa, tantoque decore ornata, vt nemo oculorum aciem in eam intendere poſſet. Cumq; fixis in terram genibus incredibili mentis gaudio in tanta Dei benignitate exultaret, vidit ſtolam miro cãdore fulgentem ante oculos poſitam, quam manu apprehẽdens corpuſculo ſuo aptam inuenit, eaq; induta, ſuis precibus & aſſiduo diuinarum laudũ ſtudio, ex impuro nefandorum ſcelerum domicilio, caſtiſſimum Dei habitaculum effecit. Nam qui nefandi ſceleris perpetrandi cupiditate eò conflu-

Nudata ducitur ad lupanar.

Accipit cælitùs veſtem.

Digitized by Google

xerant, ſumma mentis puritate egrediebantur. Interea Præfecti filius, qui ſceleris auctor extiterat, ingenti ſodalium ſuorũ ſtipatus caterua, aduolauit, vidensq; alios atq; alios ſumma admiratione perculſos, compoſitis ad omnẽ modeſtiam moribus egredi, cœpit eis ſumma verborum petulãtia impotentiam exprobare: ſublatoque cachinno in lupanar, nihil cæleſte lumen veritus, irruit; cuius audaciæ & temeritatis, repentina morte pœnas luit. Interim ſodales præ foribus præſtolãtes, voti compotem factum, moras nectere exiſtimabant; ſed vt eorum vnus, moræ impatiens, gradum intulit, lugubri mox eiulatu infauſtum miſerrimi adoleſcentis caſum indicauit.

Præfecti filius à diabolo præfocatur.

Ilicò fama vagantè omnis in populum effunditur ciuitas: diſſoniſque in cœlum vocibus alij magam, alij innocentem, alij rurſus ſacrilegam conclamabant. Præfectus verò haud ſui compos, horrendis ſanctiſs. virginem maledictis inceſſere: mortiſque cauſam indignabundus inquirere. Cui Agnes; Cæteri diuinum lumen reueriti incolumes egreſſi ſunt; tuus vero filius furibunda mente angelo corporis mei cuſtodi inſultans, pœnas quas vides, temeritatis luit. Rurſus Præfectus; Poterit verbis tuis fides abhiberi, ſi angeli virtute, quem prædicas filiũ mihi excitaueris. Quanq̃ reſpondit Agnes, multiplex tua impietas hoc non mereatur, tamẽ vt diuina Domini mei Ieſu Chriſti potentia omnib. innoteſcat, voluntati tuæ parebo. Nec mora. In orationẽ proſtrata vim lachrymarũ profudit, ſtatimq; angelus domini conſolator aſſiſtens, iuuenem ad vitæ officia reuocauit; q̃ voce magna in Chriſti Ieſu confeſſionẽ laudesq; prorupit. Quę res varios in populo motus excitauit, Deorũ Pontifices, & qui augurijs rẽ faciebant iuſtam

Redit ad vitã precib. S virginis.

iuſtam malitiæ necem accelerandam conclamabant. Populus ſententijs fluctuãs, nunc hoc, nunc illud, decernendum voci ferabatur Præfectus accepto beneficio, & miraculi ſtupore mollitus, virginē à mortis periculo liberatā cupiebat; ſed obſtabat Pontificum furor, & fluctuantis populi metus. Vndè vicario ad ſeditionēpopuli iudice relicto, plenus triſtitiæ ac mœrore aqceſſit.

Porrò vicarius, Aſpaſius nomine, copioſo con feſtim igne excitato, voracibus eam flammis obiecit. Sed flammæ angelicam in virgine puritatem veritæ, magna in circumfuſam plebem ſæuitia conuerſæ ſunt. Victrix verò Agnes in medio rogo illæſa conſiſtens, dum expanſis ad orationem manibus, ingenitæ pietatis virtutiſque, cum omniū admiratione, ſignificationem dat, gladio in guttur transfixo, martyrij palmam conſecuta eſt: egregio planè de cunctis hoſtibus inclita triumpho. Parentes peracti certaminis gloria lætabundi, ſacrum eius corpuſculum in prædiolo ſuo, via Numentana, condiderunt.

S. Agnes mittitur in ignem.

Gladio percutitur.

Quo cum ingens fidelium turba conflueret, & gloriam virginis præclaris in cœlum laudibus extollerent, per inſidias à Paganis in effuſam fugam compulſi ſunt. Accidit autem, vt Emerentiana Virgo, quæ cum ea pariter diſciplinis imbuta fuerat, eius tunc tumulo adſtaret, cumque omnes Paganorum furore in fugam conuerſi fuiſſent, ſola manſit intrepida, & magna animi conſtantia facinus eorum reprehendit. Illi verò, qua erant impietate, Virginem in Chriſti confeſſione perſeuerantem lapidibus obruerunt, quæ ſanguinis ſui effuſione Chriſti gratiam & gloriam ſempiternam adepta eſt. Vix illa obdormiuerat, cū ſubitò terra ingenti motu concutitur

Emerentiana lapidatur ad ſepulchrū S. Agnetis

Digitized by Google

cæluḿque maximo fragore emiſſis ignibus, offuſis tenebris, multiſque valde metuendis rebus omnes in fugam vertit, & alios quidem metu exanimat, alios verò horrendo mortis ſupplicio interimit.

Parentes autem Agnetis, Emerentianam martyrem omni funeris honore proſecuti ſunt: eamque haud procul à filia piè condiderunt.

Vigiliæ ad tumulum S. Agnetis.

Interim cùm nullo vnquam tempore ſacras ad ſepulchrum eius vigilias intermitterent, ſed precibus & hymnis excubarent, contigit vt medio noctis ſilentio innumerabilem virginum exercitum, eximio decore fulgentem, compoſitis ex ordine gradibus tranſeuntem viderent. Inter quas beata Agnes ſpecie & pulchritudine excellens, mentes eorum in ſtuporem vertit, & à cæteris virginibus facultate ſubſiſtendi nonnihil impetrata, conuerſa ad parentes ait; Videte ne me quaſi mortuam, & ſempiternis inuolutã tenebris lugeatis, quin potius feſtos dies agite, & infinitam omnipotentis Dei bonitatem hymnis & canticis celebrate: cuius gratia & clariſſimam de cunctis inimicis victoriam, & ſempiternam cæleſtis gloriæ coronam conſequuta ſum. His dictis ceptum iter carpentes, tranſierunt.

Continuo autem rumore diſſipatum fuit, Agnetem virginem, manifeſta viſione gloriam ſuam reuelaſſe; cumque indies magis magiſque omnium præconio celebraretur, factum eſt vt ad Cõſtantiam Conſtantini filiam, fama præclari certaminis & gloriæ perueniret. Conſtantia autem intollerabili quodam cruciatu ita vexabatur, vt nulla corporis pars à vulneribus immunis eſſet. Et quanquam à Chriſti ſacris aliena cæcis ignorantiæ tenebris inuoluta eſſet: humanæ tamen pru-

dentiæ opinione præſtans, animum ad quandam ſalutis ſpem excitabat. Nec mora. habito conſilio iter capeſſijt, & ad ſacrum B. Agnetis tumulum excubans, opem eius aſſiduis precibus implorauit, donec repentino correpta ſopore, virginem ſibi adeſſe & hiſcè ferè verbis alloquentem audiuit; Conſtanter age, Conſtantia. Crede Ieſum Chriſtum Saluatorem tuum, cuius bonitate modò integram corporis tui ſanitatem conſequeris. Ad hanc protinùs vocem euigilans, ſenſit ſe ab omni membrorum ægritudine liberatam. Non potuit continere ſe, quin ingentem lachrymarum vim prę gaudij magnitudine funderet, & Chriſtum in Agnete, ardenti fide amplecteretur & prædicaret. Conſtantia ad tumulũ eius orans, ſanatur.

Domum autem reuerſa, parentibus & fratrib. incredibilem lætitiam attulit, & vt accepti beneficij magnitudinem cunctis declararet, ſempiternaq́; memoria conſecraret, templum D. Agneti ſacrum conſtrui, & mauſeolum ſibi in eo collocari præcepit. Conſtantia D. Agneti Ædem ſacrã ædificat.

Fama interim, pręclari miraculi diuulgato hominum ſermone, longè lateq́; vagabatur, omneſq́ue varijs languoribus oppreſſos, ad ſimilem ſalutis ſpem excitabat. Nec quiſquam ſanè ſua ſpe fraudatus abſceſſit. Miracula ad ſepulchrum S. Agnetis.

Conſtantia autem ſempiternæ dignitatis amore vehementèr incenſa, Chriſto ſe perpetuo caſtitatis vinculo ſociauit, cuius ſpiritu omnes incontinentiæ motus non tantum in ſe oppreſſit, ſed alias plurimas inſigni nobilitate virgines præclaro virtutis exemplo ad ſuum inſtitutum aggregauit. Conſtantia virgo, multas ad virginitatis votũ perducit.

MARTYRIVM S. PATROCLI EX EO quod optima fide extat apud F.L. Surium. Decertauit autem pro fide in Gallijs Anno Redemptoris 275. Eutych. Rom. Pontif. 1. Aureliani verò Impera. 5. Clarus etiam in Gallijs eſt habitus Patroclus alius, qui tempore Childeberti Regis Francorum, emicuit ſanctitate.

Vide Cæſ. Baron. Tomo 2. Anna. & Notat. in Mart. Rom.

PAtroclus nobilibus & diuitiarum gloria valdè celebribus ortus parentibus, facile ex animæ dignitate, quam nocte dieque contẽplabatur, huius mundi honores, & opes deſpexit. Adeò namque diuinorum eloquiorum amore capiebatur, vt hora tantum diei vltima, cibum potumque ſumeret; & quidquid à reliquis pietatis charitatisq; operib. quæ aſſiduo in proximũ cõferebat, tẽporis ſupererat: id totũ cæleſtiũ rerũ meditationi dabat. Signis & admirãdis rerũ factis clarebat, ita vt dæmonia ab obſeſſis corporib. fugaret: & infirmis quibuslibet optatæ ſanitatis remedium conferret. Orta aũt ſub Aureliano principe ſæua ꝑſecutione, Patroclus, cùm fama virtutũ eius per Trecaſſim Galliarũ oppidũ cũ admiratione vagaretur, & Aurelianus immaniſſimus Chriſtiani nominis ꝑſecutor de vita eius, fide & rerũ humanarũ cõtemptu multa audiret, acerrimis inuidiæ ſtimulis cõcitatus ſuo eũ tribunali ſiſti iuſſit. Cui oblatus Patroclus & de nomine & religionis inſtituto q̃ſitus, reſponsũ planè inuicto martyre dignũ dedit: dixitq; tantas nullas eſſe pœnas vel ſupplicia, q̃ eũ à Chriſti confeſſione auellere poſſent. Hac cõſtantia incredibiliter irritatus Aurelianus, iuſſit eum vinctis poſt tergum manibus in-

21. Ianuarij. Patroclus nobilibus ortus parentibus opes contemnit.

Miracula eius.

S. Patroclus ſiſtitur Aureliano.

Traditur in cuſtodiam.

Digitized by Google

bus in cuſtodiam dari, in qua triduo, cæleſti perfuſus gaudio permanſit, & inſuperabili animi fortitudine varias miniſtrorum iniurias pertulit. Poſt tertium autem diem in publicum deductus, iuſſus eſt ab Aureliano dijs ſacrificare, & ſe ab imminenti ſuppliciorum atrocitate liberare. Beatus verò Patroclus, vultu ad grauitatem hilaritatemque compoſito: O miſer, inquit, & infœlix, quæ te demētia capit, quæ ſtultitia exagitat, vt mihi tua ſupplicia ad horam duratura miniteris, & ea interim, quæ tibi in omni ſæculorum æternitate parata ſunt, non videas? Quæ eſt hæc tanta cæcitas, vt falſa numina, & ſceleratorum hominum ſimulachra pro dijs colas? Tu Iouem adoras, quem omnes, hominum omnium, quos ſol vidit vnquam nequiſſimum, raptorem & adulterum fuiſſe ſciunt. Apollinem accepimus à maioribus noſtris, Admeti Regis pecora pauiſſe, & non ſolum gregis detrimentum perpeſſum fuiſſe, ſed etiam ipſa tela perdidiſſe. Dianam, quam dicis eſſe matrem Deorum, quis neſciat eſſe dæmonium? O miſeranda hominum dementia, qui ſtultiſſima mentis opinione vanitates has colunt, quę nec ſibi nec alijs prodeſſe poſſunt.

Iterum Aureliano ſiſtitur.

Simulacrorum vanitatem demonſtrat.

Aurelianus hac dicente libertate vehementius excandeſcens, niſi, inquit, tu ô Patrocle, Apollinem, & Iouem, & Dianam, matrem Deorum adoraueris, diuerſis hodie pœnis affectus, vitā hanc cum morte crudeli commutabis. Cui Patroclus; O te miſerū ô cæcſi, corpus quidem hoc varijs affectum ſupplicijs morti tradere potes, animam autem lædere omnino non vales. His auditis Aurelianus furore repletus, capitis eum ſententia condemnauit. Excepit eam vir ſanctus cum incredibili animi ſui gaudio, & lætus cum miniſtris

Conſtantia eius eximia.

Damnatur capitis.

Digitized by Google

crudelitatis ad ripam Sequanæ contendit. Quo cum peruentum eſſet, Domine, inquit, Ieſu, ne patiaris corpuſculum meum in hoc aquoſo loco demergi, ſed da gloriam nomini tuo, vt magnificetur in conſpectu inimicorum tuorũ; ne vnquã dicãt in gẽtibus, vbi eſt Deus eorũ? Exaudi me Domine, & eripe me de luto vt non infigar, & prębe mihi liberum in nomine tuo per hoc flumen tranſitum. Hæc cum oraſſet, flumen ſiccis pedibus pertranſijt, & impios miniſtrorum conatus Dei virtute illuſit. Illi interim metu & ſtupore ſimul oppreſſi, inter ſe altercabantur. Alij Dei virtutem celebrabant. Alij non hominem verum, ſed phantaſma fuiſſe dicebant. Illis ſic contendẽtibus, mulier quædam ſeditioſa ſuperueniens dixit: Quid agitis? Hominem iſtum Chriſtianum, de quo inter vos contentio eſt, ego vltra flumen in monte proſtrato humi corpore, Deum ſuum adorantem vidi.

Pſal.68.

Flumen trãſijt illæſus.

His auditis miniſtri furore perciti, eo aduolârunt, & vnus ex illis; Iam inquit, duplici nomine reus es, & quod Deos contempſeris, & quòd manus noſtras effugere volueris. Quare ſcito te iam iam mortis ſupplicium ſubiturum. Cui Patroclus Quid tu mihi, inquit, mortem minitaris? Chriſtus Ieſus ſuo nos ſanguine de interitu & morte æterna liberauit. Siue igitur viuimus, ſiue morimur, Domini ſumus: & dignum eſt vt pro eius nomine patiamur. Quicunque autem ſacrificauerit dæmonibus, cum iiſdem, ſempiternis gehennæ ſupplicijs, cruciabitur. Hæc cũ magna animi cõſtantia diceret, Elegius furore commotus, iuſſit eũ vinculis conſtringi, & gladio feriri; Patroclus autem genua flectens, dum à carnifice percuteretur, Domine (inquit) in manus tuas commendo ſpiritum

Rom.14.

Digitized by Google

meum. Tu enim ſcis quod propter tui nominis gloriam, has pęnas ſubeo. Hæc dicens, gladio percuſſus, beatum Deo ſpiritum tradidit. Caput fuit à corpore longo ſatis interuallo proiectum, & ſine cuſtodia relictum; quod duo viri pietate & ætate venerandi (qui frequenter in vita ſancti martyris, beneficiorum eius participes fuerant) non ſine magno metu ad veſperam vſque cuſtodierunt. Nocte verò ſequenti Euſebius Archipresbyter cum Liberio diacono paucis luminaribus accenſis in ſarcophagum intulit: exſtructo deſuper ſacello, ſibi iuxta ſacrum corpus ſepulturam popoſcit, vt confeſſor Domini, ſanctiſſ. martyri vicinus eſſe mereretur.

En veneranda antiquitatis veſtigia, de cultu martyrum.

Porrò Imperator, qui paulò antè putabat ſe diuini nominis gloriam inter homines exſtinguere poſſe, nomen, familiam, vitam, ipſamque ſalutis ſpem perdidit; quæ credentes in Chriſtum nec in morte reliquit. Nam ipſe qui immanibus crudelibuſque eccleſiam ſupplicijs vexauerat, dũ denſo ſtipatus agmine iter faceret, fulminis ante ſe vehementiſſimi terrorem ſentiens, obſtupuit. Deinde, præmiſſo hoc infauſto omine, in eodem itinere à ſuis interemptus eſt. Quo mortuo, perſecutio conquieuit: *quæ quàm immanis & horrenda fuerit, ex eius in proprios milites tyrannide, coniectare licet. Nam militem quendam (inter alia crudelitatis inſignia) ob violata hoſpitij iura, duobus duris arbor ramis deorſim inflexis, manib. pedibuſq; ligatũ, relaxato mox illorũ naturalis roboris impetu, ſcidit medium. Si hæc in ſuos de Republ. aliàs optimè meritos pœnarum genera commentus eſt, quid in Chriſtianos, quos deorum hoſtes, & Imperij perduelles exiſtimabat, feciſſe putandum?*

Ex 2. Tom. Anna. Baro. anno Domini 278.

Imperator diuinitus punitur.

Ex Notat. Caſ. Baro. in Marty. Rom.

breuiter fraternitatem conſolatus, ingreſſi ad ſalutem ſimiles Ananiæ, Azariæ, & Miſaeli ſteterunt in medijs flammis illæſi; vt etiam in illis tribus diuina miracula cernerentur. Exuſtis autem faſciolis, quibus manus eorum fuerant conſtrictæ, Fructuoſus conſuetudinis memor, fixis humi genibus, orationem fudit, de corporis & animæ reſurrectione ſecurus. Illo autem orationi toto ſpiritu ardenter intento, ſolita Domini adfuêre magnalia. Aperto enim cœlo, animæ illorum ſpectantibus Babylone & Mygdonio, ab Angelis receptæ ſunt. Quod & Aemiliani Præſidis filia, ſuis ipſa oculis tunc pariter contemplari meruit: AEmiliano indignante; & ſcelerum tenebris excæcato, miraculi fidem non capiente.

Ingrediuntur rogum ſancti martyres, permanent verò illæſi, quoad vſq; expiraſſent. Daniel. 3.

Aperto cœlo recipiuntur in gloriam.

Porrò fratres tam præclari agonis ac fidei memores, noctis vſi beneficio, in amphiteatrum irrepſerunt, vt ſemiuſta corpora vino refrigerarent. Cumque certatim cinerum reliquias quiſque ad ſe raperet, nocturna viſione apparens Fructuoſus, monuit vnumquemque, vt quæ per charitatem abſtulerant, ſine mora reſtituerent, vnoque in loco ſimul conderent. Quin & AEmiliano Præſidi viſione terribili candidis amicti ſtolis apparuiſſe feruntur, hominis amentiam ſeuerè redarguentes: quòd immortales animas cum brutis corporibus extingui putaret.

Colligũtur eorum cineres.

Apparẽt Æmiliano Præſidi, eiq; inſultant.

VITA ET MARTYRIVM S. MEINRADI Eremitæ, quæ exſtat apud Surium fide integra. Occubuit temporibus Ludouici 4. Imp. anno Domini 860.

Vide C. Baron in Not. Mart. Rom.

MEINRADVS in Alemannia, pago Sulichgeuue oriundus, parentes habuit morum

21. Ianuarij. Patria & Parentes eius.

morum nobilitate magis, quam perituris diuitijs conſpicuos. Pater qua erat in Deum pietate, idoneum litterarum diſciplinis filium, mox in inſulam quandam, Sindles Augia nomine, monaſterio S. Pirminij celebrem deduxit; Erlebaldo monacho cùm litteris, tum pietate imbuendum tradens. Cuius diſciplinis tam excellenter informatus fuit, vt ſcripturarum diuinarum haud ignarus anno ætatis ſuę vigeſimo quinto ad Diaconatum: nec multò pòſt, ad ſacerdotij dignitatem aſſumeretur.

Traditur Erlebaldo monacho litteris imbuendus.

Fit Sacerdos.

Accidit intereà vt Erlebaldus ad Abbatis officium dignitatemque à Ludouico Imperatore vocaretur; qui Meinrado mox auctor exſtitit, vt à fallacis mundi dulcedine ad religioſæ vitæ inſtitutum confugeret. Vir ſanctus cùm inſita pietate iam eò ferretur, ſalubri conſilio paruit: emiſſoque profeſſionis voto, iuuentutem litterarum diſciplinis, Abbatis voluntate, inſtituendã, ſuſcepit. Cæterùm ea functione cum laude aliquandiu obita, die quodam candidatos quoſdam, ad laxandos animos in eremum deduxit; cuius amore atque dulcedine ita inflammatus eſt, vt viam omnem modumque, eam deinceps habitandi, apud cogitationes ſuas volueret. Accidit autem vt in reditu, ad matronam quandam egregiè piam diuerterent, feſſa exercitatione membra refocillaturi. Ex verbis autem vltrò citroque habitis, notauit in ea raras quaſdam virtutes Meinradus: prorſus vt in ſpem veniret, ſe eius beneficijs adiutum iri, vt deſideratum pietatis curriculum in eremo perageret. Nec mora: Nactus in partem colloquij clandeſtinam tutamque matronam, fit voti compos: illa, alacritate & gaudio admirabili, vniuerſa neceſſaria ſpondente. Lætus tanta promiſſione

Fit monachus S. Meinradus.

tecto

Digitized by Google

tecto interim adhuc animi ſui conſilio, ad cellulam priſtinam reuerſus eſt, continuis precibus & ieiunijs propoſiti ſui conſtantiam à Deo poſtulans.

Tum verò obfirmato ad omnes labores & pia certamina animo, ad ſtadium perrexit, conſtructoque tuguriolo, in extrema vitæ inedia, ſanctã atque operoſiſſimam mentis exercitationem auſpicatus eſt. Cumque per annos ſeptem vitam in omni ſanctitate exegiſſet, ingens populi multitudo, fama virtutum eius excitata, eò confluere cœpit; quod ille minimè ferens, habitationem ſuam ad planitiem quandam inter montes, quatuor inde paſſuum millibus diſtantem, tranſtulit: atque ibi, quod reliquum erat vitæ, in admiranda ſanctitatis opinione, peregit. Inter hæc quadam die, eo orante, tanta multitudo dœmonum circa illum vndique diffuſa eſt, vt nec ipſam lucem diei, illis tenebrarum miniſtris tetram caliginem offundentibus, cernere poſſet. Qui cùm minis horribilibus & horrore nimio eum fatigarent, in orationem proſtratus pugnam viriliter ſuſtinuit. Conſtantiam eius Orientalis lux ſubitò effulgens conſolata eſt; & angelus Domini, pulſo in effuſam fugam teterrimo agmine, in ſpe cœleſtis gloriæ mirificè eum confirmauit.

Incipit eremum incolere.

Dœmones ei infeſti ſunt, ſed ab Angelis repelluntur.

Cùm autem viceſimum ſextum in illa eremo ageret annum, duo ſcelerati homines, furijs mentis agitati, mortem illi machinati ſunt. Vnus eorum, genere Alemannus, Richardus dicebatur: alter verò Petrus, Rhetianorum genere procreatus. Hi facta conſpiratione, venientes ad cellulam ſolitis precibus incumbentem, & ſacra myſteria Deo litantem inuenerunt. Ille verò, quamuis ſcelerata eorum mens minimè eum lateret, tanta ſermo-

Latrones ei mortẽ machinantur.

ſermonis ſuauitate eos accepit, vt vel ferreum pectus mollire potuiſſet. Inſuper cibo eos & potu benignè recreauit & cucullam etiam cùm tunica tradidit. Hæc omnia cum eis ſumma charitatis ſignificatione præſtitiſſet. Hęc, inquit, de manibus meis percipite; Meditato autem opere expleto, poteſtis, quæ libet, per vos tollere. Scio enim quòd necem mihi molimini. Interim hoc me quæſo beneficio afficite, vt corpuſculum meum vita ſpoliatum, duabus hiſce candelis honoretis accenſis; vna ad caput, altera verò ad pedes repoſita.

Præſciuit eos veniſſe ad mortem ipſi inferendam.

His dictis Richardus pollutis manibus beatum virum medium comprehendit, maceratumque ieiunijs corpuſculum fortiter brachijs ſtrinxit, ſocioq; minaciter innuit, vt virũ ſanctũ fuſte percuteret. Qui cum diu eum feriendo circa latus & ſuras debilitaſſet, alter ſegniciem increpans, apprehenſo furibundè fuſte, magna vi ictum in caput librauit, eoque vir ſanctus corruens, continuò impiorum manibus ſtrangulatus eſt. Corpus eius in lectulo honeſtè ſatis collocârunt. Tantus autem ſuauitatis odor cellulam compleuit, vt omnium aromatum fragrantiam vinceret: & cùm nefarij celeriter ad ſacellum currerent, vt poſitas ex mandato eius candelas accenderent, reuerſi inuenerunt candelam accenſam; & tantus eos timor inuaſit, vt nihil de rebus ad altaris officia pertinentibus contingere auderent. Veſtes verò & ſtramenta lectuli eius rapientes, feſtini in ſe pedes coniecerunt. Eis autem indè fugientibus, corui, qui more ſolito ad famulum Dei viuentem venire conſueuerant, & annonam de manibus eius accipere, quaſi vindictam de ſcelere nefario expeterent, ſequebantur latrones: & per-

Strangulatur, fuſte primo percuſſus.

Corui latrones produũt.

perpetratum facinus capitibus eorum aduolantes, prodebant. Vnde maligni compræhenſi tantæ atrocitatis pœnas incendio luerunt. VValtherus autem Abbas poſtquam perpetratam cædem intellexit, corpus viri Dei ex eremo ad monaſterium Angiæ detulit: ibidemque digno cum honore ſepeliuit. Cremantur latrones.

MARTYRIVM GLORIOSVM INVICTISſimi athletæ, S. Vincentij Leuitæ, natione Hiſpani; ex eo quod eſt à Metaphraſte ac D. Leone fideliſſimè conſcriptum. Agonem compleuit anno Chriſti tricenteſimotertio, Diocletiani & Maximiani Imperat. vigeſimo, Marcellini verò Papæ ſeptimo. Vide C. Bar. Tom. 2. Annal.

DACIANVS è Græcia oriundus, natalibus fortè prænobilis, & pecuniæ ſimul locuples, ſed exeſa omni manſuetudine, immanè in ſanguinem humanam efferatus, Imperatorum beneficio, ad tractanda Hiſpaniæ Prouinciæ Tarraconenſis gubernacula aſſumptus fuit; qui ilico immani crudelitate Chriſtianam profeſſionem debacchatus eſt. 22. Ianuarij. Dacianus Hiſpaniæ Præſes atrociſſ.

Ea tempeſtate epiſcopalem dignitatem eadem in ciuitate (quæ fertur Auguſta) cum magna ſanctitatis laude adminiſtrabat Valerius, cui pari pietate ac religione, generis nobilitate cũprimis clarus, Diaconus perpetuò aſſiſtebat Vincent. Hic quo erat fidei calore ac robore ſanctitatis, cũ tyranno in certamen deſcẽdere nõ trepidauit. Itaq; animo in Chriſti gloriam acriter inflãmato, rabidi hoſtis atq; in Chriſtũ ſæuientis inſaniã interritus adijt, modeſtus ſuſtinuit, ſecurꝰ irriſit, ſciẽs paratus Valerius Epiſcopus Auguſtæ. Eius Diaconus S. Vincentius. Se iudici ſiſtit.

ratus eſſe vt reſiſteret, neſciens elatus eſſe quò vinceret. Dacianus primo aſpectu ſibi perſuadens, tam robuſtum pectus leuibus expugnandum non eſſe tormentis, iuſſit Vincentium vnà cum Valerio Epiſcopo, multis oneratos iniurijs, Valētiam duci: ibidemque diutino carceris ſqualore ita grauiter vexari, vti planè confideret victos eos manus daturos. Sed cùm poſt multum temporis, multis affectos incommodis ſibi præſentari iuſſiſſet, vidit eos, præter omnem opinionem, integris corporis viribus, vultibuſq; ad omnem hilaritatem compoſitis, multo maiorem animi magnitudinem conſtantiamque adferre. Vndè mox furore & amentia præceps, ad carceris cuſtodem, tu, inquit, ſceleſte, quare iſtos cibo potuq; recreaſti, & in delicijs habuiſti? Et vnde tantam pulchritudinem corporum, vultuumq; ſplendorem conſecuti ſunt? Deindè vultu truculento, & voce minarum plena: Valeri, inquit, qua animi audacia tu per religionis ſpeciem, Imperatorum mandata contemnis? Valerius cum animo valde ſedato reſponderet, Vincentius ſermonem excipiens, Curnam (inquit) ô Pater, voce ita leni muſſitas? Non ita decet, quin potiùs Chriſti potentiam adinuicem implora, vt huius tyranni rabies voce libera & cum authoritate prolata refrenetur, eiuſque contra ſancta Chriſti myſteria ferocitas comprimatur. Hic enim ille eſt ſerpens, qui aduerſus primi hominis gloriam, inuidia excitatus, ſe armauit. Hic ille eſt quem diuini nominis inuocatione, ſæpè ab humanis corporibus expulimus. Itanè verò? Putatnè nos minis exterrere, & ſuis ipſe viribus Chriſti potentiam expugnare? Accedat, omneſque pugnæ ſuæ machinas in me commoueat, & intelligat tādem inuictam Chriſtiano-

Mittitur cū Epiſcopo Valentiam ad carceres.

Inſignis cōſtantia, & planè heroicus animus Vincentij.

ſtianorum virtutem eſſe ; cruciatus, quoſcunque ſcelerata mens excogitare poteſt , adhibeat, ſentiatque ſuis nos ſupplicijs non modò nō frangendos: ſed nouo etiam robore à Chriſto Domino donandos.

Hac libertate vocis incredibili furore agitatus Dacianus, Abducite (inquit) hinc Epiſcopum , & hominem iſtum inuictiſſimorum Imperatorū leges proſcindentem , in ligno ſuſpendite , eiuſque membra diſcerpite, ac totum corpus contundite, vt priuſquàm alijs cruciatibus affligatur , ſe laceratum conſumptumque videat. Præſidis mādato, dicto citius, à miniſtris crudelitatis obtemperatum. Cumque multis horis in tenerum martyris corpuſculum ſæuijſſent. Vincenti, inquit Dacianus, quid ais? Putaſnè illam tui pectoris fortitudinem concidiſſe? Sic ſic illam vocis tuæ libertatem frenabimus . Tum Vincentius ſubridens, inquit: hoc eſt quod toto animo expetebam. En vt ad ſublimiora conſcendo . En vt cœleſtes res attingo . Tu igitur ne ab iſta tua crudelitate deſiſtas. Perge fortiter , ne quo modo gloriam meam imminuas, & damnum aliquod noſtris laudibus afferas. En ego Chriſti ſeruus paratus ſum omnia ſuſtinere pro nomine eiuſdem Domini mei Ieſu Chriſti. Quibus autem minis & cruciatibus me vexandum eſſe opinaris, illis tuipſe acerbius vexaberis.

Daciani furor in Vincentium.

Laceratur corpus S. Vincentij.

Irridet tyrannum.

Hoc reſponſo martyris , tam conſtanti & inuicto, Præſes vix ſui , præ rabie, compos , in ipſos irruit carnifices ; verberibus vindictam capiens: quòd martyrem ad ſacrilegam obedientiam non impuliſſent . Athleta autem in ligno pendulus, ſic Iudicem affatus eſt: Quid ais Daciane? En pœ-

Iudex cædit carnifices.

nas recipio ab ipſis meis carnificibus ac tortoribus:& tu ipſis mihi vltor exiſtis.

His dictis Iudex magis magiſque ſe crucians, nunc minis terribilibus, nunc promiſſis & verbis blandis carnifices ad inferenda ſupplicia, & frangendam martyris conſtantiam excitabat. At illi exanimati laboribus, multoque perfuſi ſudore, obriguerant: & manus ad inferenda ſupplicia diſſolutas gerebant. Dacianus verò pallidis tremebundus furijs, nullum iræ modum ſtatuere poterat rurſuſque incondito inſaniens in carnifices clamore, Quidnam agitis inquit? Sæpè homicidarum ſæuitiam à vobis proſtratam cognoui, ſæpè latronum ferocitatem manibus veſtris expugnaſtis, & veneficorum arcana, in imo corde latentia, extraxiſtis, ſæpè mortem ipſam irridentes, nondum illata morte, ingenti formidine perculiſtis, & iſtius debacchantis procacem linguam cohibere non poteritis.

Inſania Iudicis.

Ad hæc Hilari vultu ſubridens Vincentius, Tunè (inquit) hominum omnium, crudeliſſime, me illum Deum negare cogis, quem vniuerſarum rerum opificem ac Saluatorem eſſe teſtor? Hunc ego verum Deum eſſe confiteor. Atqui meritò cruciatibus afficiendus eſſem, ſi Imperatores veſtros, falſaque numina, Deos dixiſſem. Nunc verò quia in Chriſti veri æterniq; Dei confeſſione perſeuero, perge iſtam ſeuerè in me crudelitatem exercere, quo clariùs Chriſti virtutem agnoſcas: ſi tamen nefarius ille ſpiritus, qui te exagitat, parumper receſſerit.

Martyr redarguit tyrannum.

Hæc inuicto robore martyre dicente, Iudex inops conſilij amenti ſimilis conſiſtebat. Nam & carnifices verbera verberibus tanta ſæuitia mul-

multiplicauerant, vt nihil in toto martyris corpore vltrà laniandum reſtaret; Fortiorem verò martyrem faciebant tot tormenta. Itaque fugientem victoriæ ſpem fruſtra ſupplicijs inſequi ſe videns mutata prorſus ratione, viri iuſti mentem, lenitate & miſericordia, mira calliditate compoſita, expugnare aggreſſus eſt. Iudex martyri blanditur.

At Vincentius inſidias magis, quàm ſupplicia pertimeſcens, hoc reſponſo blandicias ſubmouit; Cruciatus tui, ô Daciane, nullam mihi timoris cauſam adferre potuerunt; illa autem ſimulata miſericordiæ verba, non mediocrem mihi terrorem incutiunt, quare miſſa iſta facito, & omni ſuppliciorum genere decerta. Experire, num Chriſtianorum vires Chriſti ſanguine fundatæ, vel frangi, vel debilitari poſſunt. Martyr blãdicias magis extimeſcit, quam tormenta.

Dacianus dedecus ſuum & ignominiam diutius non ferens, mortis ſententia martyrem damnauit: vt ſceleratorum hominum pœnis excruciatus conſumeretur. Et ſtatim cruci ſuffixum, membratim cęſum, excarnificarunt, dein à vinculis ſolutum, è ligno detraxerunt. Martyr autem Spiritus ſancti ope adiutus ſeipſum à carnificibus abſtraxit, & ad crucemq́, è qua deiectus fuerat, ipſo etiam hoſte terrefacto, reſilijt, eamq́ue arctiſſime amplexans: quid, inquit, tardiores facti à ſupplicijs ceſſatis, quid certamina remittitis? Agite & totis viribus principis veſtri crudelitatem exercete. Suſpenditur in equuleo. Eximia martyris fortitudo.

Hoc nouo ſpectaculo ad inſaniam Dacianus excandeſcens, tota mente in nouis ſupplicijs excogitandis deſudabat. Aderant recentes flamma ferroque crudeliter armati tortores.

Et alij quidem diuerſis flagellis & ferreis vngui-bus carnem vellebant, alij ignitis virgis pectus, flammis latera eius aſſiduè comburebant; alij, cùm nihil in toto corpore inuenirent, quod tor-quendum reſtaret, ardentiſſimas prunas, furoris ſui indices, in eum iaciebant.

Erat viſu horrendum corpus martyris, tantis affectum ſupplicijs; ſed mens, eximio ornata de-core, tam horribili ſuppliciorum tempeſtate ob-ſcurari non poterat, inuicta triumphans. Itaque militaris cohors, conſtantia athletæ perculſa, retulit Daciano, martyrem, multiplici tormen-torum copia egregiè ſuperata, clariſſimam de carnificibus victoriam conſequutum eſſe; quare, inquit, impone inferēdis ſupplicijs finē, ne dede-coris ſempiterni notam contrahas. Tunc Dacia-nus animum vultumque in omnem partem ver-ſans: Heu, inquit, victi ſumus; ſed vnum adhuc re-ſtat, vt cùm corpus nullis ſuperare cruciatib. va-leamus, mentem animumque ijs doloris ſtimulis configamus, quibus nullum adhiberi remedium poteſt.

Carnifices cruciando defatigati.

Nec mora, locus horrenda tenebrarum caligi-ne formidabilis exquiritur, eumque teſtis ex vtra-que parte acutiſſimis ſubſternunt, martyremque includunt, vt & lucis & quietis beneficio deſtitu-tum aliquid de inuicta animi conſtantia remitte-re cogerent. Stabat in hac acie toto corpore la-niatus martyr; & eccè nocte concubia, cuſtodibus alto ſopore oppreſſis, Angelorum multitudo ad-fuit, quæ nouo & inſolito lumine tenebras illu-ſtrauit, & corpori, cum integro ſanitatis beneficio eximiam pulchritudinem contulit. Cuſtodes è ſomno excitati, ingenti timore correpti ſunt: ex-iſtimabant enim martyrem fugiſſe; ſed diuino

Includitur in carcerem obſcuriſſimum.

Viſitatur ab Angelis.

beneficio & tenebras fugatas, & martyrem integram corporis ſanitatem cum ſingulari decore coniunctam aſſecutum viderunt, ingenti ſtupore oppreſſi, Daciano cuncta retulerunt. Ille ignominiam nulla vnquam temporis longinquitate delendam vehementer pertimeſcens, fraudibus occurrendum ſtatuit. Nam Vincẽtium clariſſimo Dei beneficio reſtitutum, ne in pœnis vincens gloriam martyrij obtineret, poni iuſſit in lecto, regio ſplendore ornato, cum ſumma lætitiæ ſignificatione; ſcilicet vt ſi amoto paululùm carnifice animam quietus exhalaret, diceretur nõ eſſe occiſus ſed mortuus. Sed diuina bonitas, quæ nefario ſemper ſceleri reſiſtit, cõſilium ex fraude & mendacio conflatum diſſoluit: martyremque ex corporis ergaſtulo ad cœleſtem gloriam quamprimùm euocauit.

O Satanæ verſutiam.

Moritur fortiſſimus Chriſti miles.

Dacianus ab omni victoriæ ſpe deiectus, vt ſempiterna obliuione tam præclarum martyris certamen, cum ſui nominis dedecore, inuolueret, enixè operam dedit. Corpus itaque feris & volucribus in campo, cum valida cuſtodum manu eſcam exponi iuſſit.

At verò cùm magno volatu diuerſæ volucres irruerent, Coruus atro colore, tanquam pulla indutus veſte luctum præferens, cunctas è loco illo abigens, impigrè perſequebatur. Sed & lupus repentino curſu prædam expetens, non tam corui perſecutione, quam corporis ſanctitate in fugam verſus eſt; atque hoc modo martyr ſuis benè meritis tutus, vim omnem repulit.

Coruus tuetur corpus exanime.

Dacianus nouo perculſus miraculo exclamauit; Ecquid eſt hoc? Ergone & à mortuo ludibrium patiemur? Sed citò maris fluctibus eum obruite

ruite, ne viuens videnſque peream; Et ne quam præterea moleſtiam exhibeat, noſtriſque conatibus inſultet, ſaxi immanis pondere oneratum demergite. Vix effatus fuerat, cum Eumorphius quidam, omni ſcelerum impuritate contaminatus hanc ſibi prouinciam à iudice vltrò depoſcens, collecta nautarum manu, ſacrilegam ſententiam executus eſt. Statimque, peracto ſcelere lætabundus, ad Dacianum recurrit, ſpe alicuius præmij patrati facinoris, ineſcatus. Sed cùm reliquiæ per vaſtos & immanes maris fluctus, Dei beneficio, ad aridam redirent, Eumorphius, præter diras Conſcientiæ furias, tulit nihil.

Eumorphius iactat corpus in mare ſed enatat.

Glorioſus verò martyr, nocturna viſione, ſpectatæ probitatis viro apparens, eidem reliquiarum ſepulturam piè commendauit. Qui, puſillo animo minarum Præſidis plus æquo pauidus, odioſam in tam egregio pietatis officio moram traxit. Vnde martyr cuidam viduæ, eximiæ pietatis ac raræ fidei, idem officium iniunxit; quæ mométaneæ etiam moræ impatiens, ſacras reliquias magnifico ſumptuum apparatu, in templum intulit, quod deindè ab ipſo martyre Vincentio, nomen retinuit.

Apparet cuidam in ſomnis.

Item cuidã viduæ, quæ Sac. eius reliquias ſepulturæ mãdauit.

VITA ET CERTAMEN B. ANASTASIJ Perſæ, ex eo quod eſt à Metaphraſte æditum. Paſſus eſt anno Domini 627. Heraclij Imperatoris 18. Honorij verò Papæ ſecundo, ſub Coſrhoe Perſarum rege.

Vide C. Barõ. in Nota. marty. Rõ. & To. 8. Annal. Eccle.

22. Ianuarij.

VARIIS litterarum diſciplinis excultus Anaſtaſius, fertur oriũdus è vico Raſnuni, regio-

regionis Pazech in Perſide, vbi parens eius, Bau dictus, opinione Magicæ ſcientiæ longè præſtantiſſimus, publica artis eiuſdem profeſſione rem faciebat, ac iuuentutem ad omnem abditarum rerum cognitionem erudiebat. Porrò filius eius in diſciplina Magica nulli ſecundus, iuuenilis robore ætatis prouocatus, mox ad militiam animum appulit: à rapinis & ſordida præda ſemper alienus. Nam, eodem illo tempore, cùm inclyta Saluatoris noſtri trophæa, ea in regione, miro omnium præconio celebrarentur, ob partam, eorundem virtute, cõtra hoſtiles infidelium cuneos in bellis victoriam, Anaſtaſius admiratione & amore captus, multa de ijs ſciſcitari, multa in intimum mentis ſinum recondere. Tandem clariore diuini numinis cognitione illuſtratus, relicta protinus terrena militia, ardentiori animo ad ſpiritalem confugit. Venit primùm Hierapolim, ad Perſam quendam aurifabrum, Chriſti ſacris non modò initiatum, ſed diſciplinis etiam cœleſtibus ſic ſatis imbutum: cuius familiaritas maximo illi ad omnem religionem ac pietatem adiumento fuit. Itaque acrioribus ſtimulatus igniculis, Hieroſolymam profectus eſt; vbi non modò baptiſma, ſed & monaſticæ vitæ inſtitutum ſuſcepit: picturis quibuſdam ad mundi contemptum inflammatus.

Patria & Parentes eius.

Fit miles.

Relinquit militiam Chriſti amore.

Cùm enim in templo, egregijs martyrum certaminibus egregio artificio in tabulas depictis animum diutiùs paſceret, conſideratione tantæ virtutis adeò in Dei amorem exarſit, vt relictis omnibus, ſe totum ei deuoueret. Interim conſpecta martyrum certamina mentẽ illius nocte dieque tenaciter adeò occupabãt, prorſus vt incredibili ardore ad ſimilem gloriam aſpiraret.

Vide quid faciant Sanctorum imagines.

deteſtans Anaſtaſius, oculis ad cælum ſublatis ait; Abſit, ô Rex Chriſte, vt tanto nomen ſanctum tuum dedecore afficiam, & beatã confeſſionẽ fallam. Marzabanas, vt eum inſigni aliqua ignominia notaret. Placetne (inquit) tibi hoc habitu, quo nũc indutus es, in publicum procedere? Cui martyr; Quid ni placeat. Imò tanti ego hunc habitum, quanti tu tuam dignitatem facis. Hoc reſponſo ira commotus Marzabanas; Certè, inquit, tu non hominis, ſed dæmonis verba loqueris, qui te ſuis vinculis conſtrictum tenet. Ego verò, reſpondit martyr, non dæmonis, ſed Chriſti IESV ſummi & æterni Dei verba loquor. Cui Marzabanas; Quid ergo, Non times, ne hac ad Regem referantur, qui te diris excarnificatum ſuppliciis morti tradere poteſt? Quomodo, inquit Anaſtaſius, hominẽ timerem, in quem idem omninò interitus cadit. Nam etſi corpus ſuperare poteſt, animæ tamen nullum detrimentum inferre poteſt.

Hanc animi libertatem non ferens Marzabanas, eum ferreo vinculorum pondere oneratum ad ſaxa damnauit. Quod cùm ille ſumma animi alacritate exequeretur, & vultu, atque adeò re ipſa oſtenderet, nullum ſibi pro Chriſto laborem, nulla ſupplicia grauia eſſe, cognati & affines (quorum non minimus erat numerus) conſtantiam eius multis ludibrijs tentarunt: & ſumma cõtentione, vt eum à Chriſti confeſſione abducerẽt, laborarunt. At ille cùm impios eorum conatus contemneret, Marzabanas rurſus ei minas intentauit, & Regis ſæuitiam propoſuit. Cumque eas maiore animi magnitudine, quàm priùs, deſpiceret, iratus vehementer iuſſit eum humi extenſum tamdiu verberari, donec animo fractus ſuccumberet. Ille autem cum carnificum manibus crudeliter

Damnatur ad ſaxa ferenda.

Affligitur à ſuis.

 liter

liter extenſus verberaretur, & æquo imo lubenti animo ictus multiplices exciperet. Sinite, inquit, me; Neque enim opus eſt, vt tanquam reluctantem teneatis; ſicut namque ceruus in medijs caloribus ſiti confectus fontem deſiderat, ita ſanè has delicias & voluptates ſemper expetiui. Hoc tantum à vobis enixè contendo, vt ſacris me veſtibus exutum contundatis: ne venerandus monachorum habitus probro affectus videatur. Hæc cum dixiſſet, corpus ſuum flagris lacerandum prębuit, tanta animi & corporis immobilitate, vt Dux admiranda eius fortitudine victus, in carcerem eum reduci mandaret, vbi inuictus agoniſta, aſſiduis precibus, & ſpe futurorum bonorum ad multo grauiora ſeipſum accendebat certamina. Nulla poterat eius conſtantia laboribus fatigari, nullis ſupplicijs frangi. Interdiu ſaxorum oneribus fatigabatur, noctu vero teterrimo carcere cõcluſus, non ſomno defeſſa mẽbra recreabat, ſed ſtando & orãdo animũ ad diuina promiſſa excitabat.

O inſignem Chriſti martyrem.

Eximia martyris virtus infractuſq; animus.

Marzabanas igitur poſt alia multa, cum minarum, tum blanditiarum certamina adhibita, cùm omnes ſuos conatus in nihilum recidere, & quod indigniſſimè ferebat, ſuam dignitatẽ, ea martyris conſtantia in contemptum adduci cerneret, Ecce inquit, iuſſus ſum te ferreis conſtrictum vinculis in Perſidem ad Regem tranſmittere. Cui martyr, Ecquid opus eſt (inquit) vinculis me conſtringere, qui etiam lætus ſine vinculis eò abire, & grauiora excipere ſupplicia, pro Chriſti nomine, paratus ſum? Marzabanas vlterius non contẽdendum ratus, ſtatim eum cum firma cuſtodia in Perſidem ad Regem Choſroen tranſmiſit. Rex cum multa de eius virtute intellexiſſet, iuſſit eum ſuo conſpectui

Mittitur in Perſidem ad Regẽ Choſroen.

ſpectui offeri: quæſiuitque qua de cauſa auitam religionem abiuraſſet. Cui martyr; Quia, inquit, ô Rex, nihil præter ſceleratam dæmoniorũ doctrinam contineri, qui non ſalutem, vt tu exiſtimas: ſed manifeſtum exitium & peſtem ſempiternam adferent.

Magiſtratus, qui Regem corona cingebat, cùm hæc audiret, multis eum blanditijs aggreſſus eſt; Quid agis, dicebant ô hominum omnium infœliciſſime, quæ de dementiæ inuaſerunt, vt dira ſupplicia ſummis dignitatibus præponas? Redi ad mentem, & te iſtis prẹſtigiarum nexibus, quibus miſerè vinctus teneris, abſolue: ne ſuauiſſimam hanc vitam, cum crudeliſſima morte mutare cogaris. At ille nihil effœminatum, nihil quod ſit puſilli & abiecti animi, nihil quod ſit indignum ijs, quæ præceſſerant, præ ſe ferens, cum illa conſueta & iucundiſſima morum ſimplicitate Ne labores inquit, neque defatigeris Domine Præſes. Mihi enim qui ſum mei Chriſti gratia confirmatus, non perſuadebis vt à pietate deficiam. Fac ergo quæcunque vis, à nullo abſtinens.

Blanditur el diabolus per ſuos miniſtros.

Tunc magiſtratus vinctum eum more Perſico virgis crudeliter cædi iuſſit, & tibias eius, à viris quibuſdam ætatis & roboris vigore præſtantiſſimis, lignis intermedijs immaniter premi. Sed ille cùm hæc omnia animo maximo & excelſo toleraret, rurſus ab iſtis ſupplicijs in carcerem receptus eſt.

Premuntur eius tibiæ horrendum in modum.

Non multum temporis interceſſerat, cum rurſus magiſtratus, velletne iuſſis regijs parere, eum interrogauit. Quibus martyr cũ nihil ſe Chriſto & pietati prælaturum reſpondiſſet, clauis eſt atrociſſimè verberat⁹; deidnè relaxatus à vinculis quibus conſtrictus tenebatur, ex altera manu ſuſpen-

Atrox ſupplicium.

ſuſpenſus eſt, lapide grauiſſimi ponderis ex altero pede corpuſculi compagem diſſoluere. Cum ſic duabus horis tortus, & membra à ſuis iuncturis diuulſa eſſent. & ipſe nihilominus in Christi confeſſione exultaret, magiſtratus tam inuicti animi admiratione perculſus, eo relicto, ad Regẽ abijt, conſuluitque ne vlterius in Anaſtaſio ſuperando periculum faceret, ne quod futurum dicebant, imperij magnitudo ab vnius viri conſtantia ſpreta atque ſuperata videretur.

Multi martyres ſuffocantur.

Igitur omni ſuperandi martyris ſpe penitùs amiſſa, Rex quintò pòſt decimo die deſtinauit miniſtros ſuæ crudelitatis, vt non modo ſanctum hunc, verumetiam alios omnes, Chriſti nomine in vinculis detentos, mortis ſupplicio afficerent. Fuerunt tunc non pauciores quam ſeptuaginta fune in collum iniecto ſuffocati & in flumine ſubmerſi, eo ordine & modo, vt ſinguli alijs ſua internecione formidinẽ incuterent. Sed vir ſanctus animum illis diuino ſermone addebat, & ſublatis ſubindè ad cœlum oculis, immenſas creatori gratias agebat, quod martyrij gloria dignus inueniretur. Deinde quoque conuerſus ad carnifices: Optabam ego inquit, pro nomine Domini mei Ieſu Chriſti, non vulgari aliquo ſupplicio vitam profundere, ſed vel membratim conſcindi, vel noua aliqua & inaudita morte certamen finire. Sed quia ipſi viſum eſt, hunc martyrij honorẽ nobis ſine magno aliquo labore cõferre, eſt quod illi immortales gratias agamus. Hæc cum dixiſſet cum reliquis eſt conſummatus.

Habet Melogium Græcorum teſte Baron. Eum Securi percuſſum eſſe, laqueo prius ipſius collo ita aſtricto, vt reſpirandi facultatem non haberet.

Carnifices autem, vt aliquod crudelitatis ſuæ præmium conſequerentur, ſacrum caput amputarunt, & Regi gratum munus obtulerunt. Porrò corpus fuit ingenti pecuniæ ſumma redemptum,

& à

Digitized by Google

& à filijs leſdin, debito cum honore, in loco ſeparato ſepultum. Nono autem (à peracto certaminis curſu anno) ſacræ reliquiæ in Vrbem Romam tranſlatæ ſunt.

Truncatur capite poſt conſumationem.

GLORIOSVM CERTAMEN S. CLEmentis Epiſcopi Ancyrani ex eo quod prolixè ac ſincerè à Metaphraſte eſt æditum; Quod tandem cum annis 28. continuis vexationibus, ob Chriſti fidem à Gentilibus eſſet agitatus inuicto animo compleuit, ſub Dioclet. & Maximiano Impp. circa annum Domini 303.

Vide C. Barō. in Nota. marty. Rō.

DVcenteſimo quinquageſimo à natiuitate Saluatoris anno, ab imperio verò Valeriani duodecimo, Clemens Ancyræ Galatarum prouinciæ, oliua in domo Dei prodijt fructifera, Erat ei parens inſano ſimulachrorum cultui deditus, & à Chriſtiana pietate omnino abhorrens. Mater claro, æquè vt maritus, ſtemmate progenita, generis dignitatem nobilitate morum ac vitæ ſanctimonia inſuper illuſtrabat. Erat ei nomen Sophia, quæ ab vtroque parente fidem Chriſtianam, ac omnem pietatem edocta, nihil non faciebat, vt maritum ab impuro dæmonum obſequio ad Chriſti obedientiam traduceret. Sed ille pertinax errorum impietatiſque defenſor, occulto Dei iudicio, in ſuo ſcelere perijt; vt antea cultu, ita pòſt dæmonum perpetua habitatione ſocius factus.

23. Ianuarij. Patria & parentes S. Clementis.

Pater moritur in gentilitatis errore.

Mater autem orba marito, omnem ſuam curã & cogitationes omnes in filium tranſtulit, magna animo concepta fiducia, eum quandoque veram in eccleſia Dei palmitem futurum, quæ vitalem

Digitized by Google

lem pietatis ſuccum in alios pariter transfunderet. Itaque deuexa iam ferè ætate matrona, cum ad patriam cæleſtem auidius aſpiraret, huiuſmodi fertur filium monitis ad omnia religionis ac pietatis officia excitaſſe.

Matris ad filiũ oratio.

Fili mî, chariſſime fili, qui prius orbitatem, quam parentem nouiſti, quique diuino fidei munere à Deo locupletatus ipſa orbitate ad fœlicitatem vſus es, ego te quidem in hunc mundum produxi corpore: Chriſtus autem regenerauit ſpiritu. cognoſce quæſo tuum patrem Deum omnipotentem, qui te vnigeniti ſui Chriſti Ieſu ſanguiue redemit, & de morte ad vitam tranſtulit. Ne te quæſo, in perituris opibus & vana huius mundi gloria fœlicitatem vnquam conſtituas, ſed in vno Chriſto Ieſu Domino noſtro, qui ſolus veram nobis ſalutem & immortalitatem largiri poteſt. His dictis paululum conticuit, & mox vberrimis ſuffuſa lachrymis. Fili, inquit, hanc vnam à te pro omnibus, quos ſedula in tui educatione impendi labores, repoſco gratiam, vt conceptos pietatis igniculos ſine vlla intermiſſione ſtudioſè nutrias & teipſum animo maximo ad virtutem incites; ne ſæua perſecutionis tempeſtas, quæ imminet, te imparatum inueniat, vel parum cautum à fidei conſtantia tranſuerſum abripiat, & in imum demergat. Magna, fili mî, aduerſus Chriſti fideles ꝓcella tonabit, & multos ſæuiſſimis ſuppliciorum fluctibus inuoluet. Quarè præbe te virum, fili mî, & ad extremum vitæ ſpiritum pro Chriſti nomine conſtantiſſimè certa. Non enim aduerſus hoſtes contemnendos, neq; de rebus leuibus eſt de certatio. Sed ſunt aduerſarij maligni & infernales dæmones, illorumq; miniſtri & ſatellites, agitur autem non de mortali & fluxa gloria, ſed de

vita

vita ęterna, & honore cœleſti: aut rurſus de dedecore & ſupplico nulla vnquā temporis longinquitate finiendo.

Hæc mater pio filio, & prudentia cano, quotidiè inculcabat, & omnia illius membra interdū deoſculabatur dicens; Vna mulier Hebræa aliquandò ſemptem perduxit martyres, & in corporibus ſingulorum decertauit. Tu autem ò fili mi, vel ſolus mihi ſufficiens es ad gloriā & beataſero quæ per te de hoſtibus triumphum agam. Cùm autē pia mater tēpus adeſſe intelligeret quo carnis ergaſtulo ſoluenda erat, eadē repetere non deſtitit, & hanc à filio vnicā cū lachrymis in vltimo complexo gratiā precabatur; vt vellet certaminis tempore declarare, quantū apud illū piæ matris adhortationes pondus habuiſſent. Nec ille ſe degenerē prębuit; ſed mox vt matri iuſta ſplendidè atque magnificè perſoluit, vitā ſuſcepit monaſticā, & animū aſſiduis diuinarū rerū meditationib. ad omnē virtutis & futuri certaminis exercitationē exacuit. Cumq; ætate iunior (annū .n. agebat decimū plus minus tertiū) in incautos huius mundi ſcopulos impingere facilè potuiſſet, raræ fidei ac pietatis matrona quædam, & ipſa Sophia dicta, genere & diuitijs præſtans, haud inuitū in filium adoptauit, ſtudio & educatione, matris ꝑ omnia ingeniū moresq; conſectans. Eodē tēpore dira fames Galatiam inuaſit, & omnib. ſimiliter, tā hominib. q̄ iumentis, exitium, cū multis & valdè miſerandis calamitatibus coniunctū attulit. Gentilium infantes orbati parētibus per omnes vias diſperſi iacebant, & lugubri valdè eiulatu aera cōplebant, nec erat, propter extremam rerū omniū inopiam, qui miſeris miſericordiam tribueret. Clemens igitur hanc ſibi prouinciam à Sophia popoſcit

2. Machab. 7.

Clemens vitam ſuſcipit monaſticam

Fames in Galatia.

popoſcit, vt liceret ſibi miſeros illos fidelis Sophiæ pecunijs recreare, & cibo potuque ab imminenti mortis periculo eripere. Præſtitit hoc adoleſcens tanta pietatis charitatiſq; ſignificatione, vt plurimi tam excellenti Chriſtiani hominis officio & exemplo moti, è tenebris ad lucem tranſirent: & ſeſe Clementi in diſciplinam traderent: à quo tam admirabilem, procedente tempore, fidei conſtantiam hauſerunt, vt pro eadem ſanguinem ſuum profundere non dubitauerint.

Clementis inſignis charitas in proximos.

Porrò Clemens cum tanto iam virtutum omnium ſplendore fulgeret, vt aliorum etiam tenebras fugaret, communi omnium ſuffragio & ſentētia, qui erant in Galatia, ad presbyterij gradum vocatus eſt; quem vt biennio admiranda virtutis opinione adminiſtrauit, anno ætatis ſuæ vigeſimo Epiſcopalem cathedram aſcendere coactus fuit. Qui licet iuuenis eſſet, cana tamen prudentia, ſeque ſuoſque in via ſalutis præclarè dirigebat. Et primo quidem orphanorum curam ſuſcepit, quos optimis ſanctiſſimiſque diſciplinis aſſiduè imbuebat, tanta fide & diligentia, vt parentes ei ſuos filios, ſimili pietatis ratione imbuendos, certatim traderent. Erat enim vir ſanctus ſumma lenitate & amabili morum ſuauitate præditus, & qui mentem ſuam ſacris literis die noctuque paſcebat. Alimentum corporis, ſola ei legumina præſtabant. Ab animatis enim omninò abſtinebat, memor illorum trium puerorum: quorum corpora cùm ieiunium acuiſſet, effecit, vt à flamma vitiorum, & ab igne fornacis expugnari non potuerint.

Fit presbyter.

Anno ætatis ſuæ vigeſimo fit Epiſcopus.

Cibus eius

Daniel. 3.

His egregijs virtutum omnium ſtudijs cum admodum iam clarus euaſiſſet Clemens, Diocletianus ad Romanum euehitur Imperium ſtabilitatem ro-

Diocletianus fit Imp.

tem regiæ dignitatis præcipua in omnes fideles crudelitate meditans. Exiſtimabat enim Chriſtianos Imperij hoſtes eſſe, quibus internecione deletis, ſtabilem ſibi ſecuritatem promittebat. Itaque Domitianus, qui in partibus Galatiæ Vicarij gerebat magiſtratum, cum multa de Clemente admiratione digna audiuiſſet, & quomodo ingentẽ multitudinem Gentilium ad Chriſti fidem à cultu deorum traduxiſſet, iuſſit eum ſuis conſpectib. præſentari. Quem iudex vt vidit vultu & ſpecie admodum liberali præditum, profectò, inquit, ego quæ de te aliorum relatu intellexi, à veritate penitùs abhorrere exiſtimo. Quomodo enim perſuaſum mihi habere poſſum, te hominem prudẽtem & ingenuum, mente furibunda in peſtem & exitium ruere velle? Noſti enim omnes, qui Imperatoris edicto parere recuſant, acerbiſſimo mortis ſupplicio adiudicatos eſſe. Martyr autem, cùm facile quorſum illa verba ſpectarent, intelligeret, leniter ſubridens: Miſſum, inquit, facito ſermonem iſtum, & ſcias ita me animo & mente conſtitutum eſſe, vt ego ſummam prudentiam in eo reponam, atrociſſima quæque pro Chriſti nomine ſupplicia excipere.

Diocletianus fit Imp.

Clemens præſentatur Domitiano

Preclara martyris vox.

Domitianus hoc reſponſo commotus, latera eius continuo laniari iuſſit, tanta ſæuitia, vt coſtæ carnibus nudatæ miſerandum valdè ſpectaculum præberent. Cumq; defeſſis lictoribus recentes ſuccederent, & ſumma contentione in eo laborarẽt, vt inuictum martyris robur frangerent, ille animo imperterrito ſtetit, & impij iudicis conatus generoſo vultu, deriſit. At ille partim admiratus martyris conſtantiam, partim pudore affectus depoſitum de ligno (eo namque in altum ſublatus erat) blandis cœpit pollicitationibus demulcere,

Dirè cruciatur martyr.

Digitized by Google

& rogare, ne vellet in re vana egregiam animi fortitudinem, inani quodam tumore, oſtentare, & immaturam crudelemque ſibi mortem inferre. Adhæc martyr; Nequaquam hæc mors immatura aut crudelis videri debet, quæ animæ mihi immortalitatem præſtabit. Quare cum ſcias, quænam ſit mihi ſententia, noli verbis & minis mecum certare, ſed tibi ad opus perducantur omnia; & à nulla re abſtineas, quæ ſit aſpera & difficilis.

Admiranda martyris fortitudo & prudentia.

Domitianus hoc reſponſo intelligens, nullam ſupereſſe ſpem conſequendæ de martyre victoriæ, genas eius & os fuſtibus contundi iuſſit, ne tantam dicendi libertatem impunitam reliquiſſe videretur. Deindè, datis ad Diocletianum literis, Romam eum tranſmiſit, & accuratè quantis ſupplicijs eum fatigaſſet, expoſuit. Imperator autem vt primum alacrem & generoſum martyris vultum aſpexit, admiratione quadam diu detentus: Tune es, inquit, celebris ille Clemens, cuius animi magnitudo nulla ſuppliciorum atrocitate frangi poteſt? Age virorum fortiſſime, laudo generoſitatem, animique magnitudinem, ſed quia animo parum prudenti in re vana eam fortitudinem exhibere voluiſti, nunc tandem, mutata ratione, debitum dijs noſtris honorem deferto, vt tu quoque per omnia Imperij noſtri loca honoribus afficiaris. Hæc cum diceret, ingentem auri vim ei propoſuit, & veſtes regias, omniaque, quæ ad huius mundi honorem & luxum facerent, in mediū attulit, vt ijs lenocinijs martyrem in perniciem traheret. At ille ſubridens, ne ſuo quidem aſpectu eas dignatus eſt. Tum Imperator ira commotus, varia tormentorum inſtrumenta, manus ferreas, grabatos, rotas & pectines, craticulas, lebetes, obeliſ-

Domitianus deſperat ſe tantā martyris fortitudinem ſupplicijs vincere poſſe.

Imperator blanditijs eum à fide auertere nititur.

Minis tormentorum eum terrere nititur.

obeliſcos, ſartagines, graues catenas, & alia multa ſpectaculo ſanè terribilia, adduci iuſſit, & ait; Quandoquidem te noſtra clementia ad mentem reducere non poteſt, hæc certè ô Clemens, animi tui pertinaciam expugnabunt.

Martyr autem ſublatis primum ad cælum oculis, ô Imperator, inquit, Si hæc tua dona, quæ mihi proponis, tanti faciendi eſſe exiſtimas, quanti tandem ea eſſe putas, quæ ſolius Dei ſunt, & ſuo ſplēdore & magnificentia omnem humanæ mentis intelligentiam vincunt? Et ſi rurſus tua ſupplicia, quæ ad horam ſunt, adeò formidanda putas, quomodo non multò magis ea, quæ omnibus improbis, à iuſtiſſimo iudice Deo in omni ſeculorum æternitate conſtituta ſunt, expaueſcis

Præclara martyris argumētatio.

Imperator tantæ virtutis impatiens rotæ eum alligari, & virgis concidi iuſſit crudeliſſimè. Adeò in eum tunc ſæuitum eſt, vt, contritis oſſibus, horribilis rotæ ſtridor circumſtantes etiam perterreret. Cumque in iſtis tormentis animam efflare putaretur, martyr tota mente ad Chriſtum conuerſus, Domine Ieſu Chriſte inquit, leua me hoc pondere ſupplicij, ad nominis tui gloriam multò clarius illuſtrandam, & ad maiorem inimicorum tuorum dedecus & ignominiam. Hæc cum oraret, machina illa protinus diſſoluta eſt, & multi Romanorum, qui crudeli intererant ſpectaculo, ſublatis vnanimiter vocibus, Magnus eſt Deus Chriſtianorum, exclamarunt. Clemens verò immenſas omnipotenti Deo gratias egit.

Diriſſimè torquetur.

Machina tormēti ad preces martyris ſoluitur.

Hæc cum Diocletiani animum acrius inflammarent, videretque martyrem cum ſummo gaudio & exultatione diuinam benignitatem collaudantem, iuſſit ſacrum illud os ferreis ſtylis con-

tundi ac confringi. Excuſſis itaque dentibus, & maxillis diſſolutis, martyr tamen in confeſſione & laude Chriſti immobilis perſtitit: & voce maxima, non ſine ingenti omniũ admiratione omnibus Chriſti virtutem & veritatem prędicauit. Igitur Imperator admiranda martyris fortitudine victus, dedecus ſuum nõ ferens, iuſſit eum ad carcerem reduci. Interà multi qui rotæ miraculo fidem receperant, nocte ad eum venerunt, vt veteris vitæ delicta ſacro baptiſmate expiarent. Fuit non paruus horum numerus, qui datis Chriſto nominibus, viuificis corporis & ſanguinis eiuſdem myſterijs contra tyranni rabiem ſeſe munierunt, ſolido ſanè fidei fructu & magno Clemẽtis gaudio; nam ea res, vt diſſipato rumore, ad Imperatoris deuenit aures, ille iræ plenus atque furoris immiſſa in eos militum manu omnes ad vnum comprehendi iuſſit & trucidari.

Rurſus dire cruciatur.

Ad carcerẽ reducitur.

Multi ad Chriſti fidẽ conuertuntur & necantur.

Deinde cum admiranda illa Clementis virtus mentis eius oculis aſſiduo obuerſaretur, rurſus cum blanditijs eſt aggreſſus, vt tam egregiam animi magnitudinem ad nominis ſui gloriam illuſtrandã conſeruaret. Sed cum vidiſſet ſibi rem eſſe cum homine cordato, fictam iterum perſonam abiecit, & martyrem crudeliter in ligno extenſum, ferreis iuſſit vngulis diſcerpi: donec vel inuictum illud animi robur frangeretur, vel certè in illis ſupplicijs vitam amitteret. At Chriſti athleta, cum oſſa iam ſuis eſſent carnibus nudata; An tu putas inquit, victum me & ſuperatum eſſe? Ignoras quod Chriſtus alia me carne veſtire poteſt, qui priorem, propter nominis eius gloriam libenter exui? Neque enim lutum defuerit figulo.

Rurſus Imperator blãditur Martyri & poſtea ad cruciatus conuertitur

Ecce quanta ſpes martyris in Chriſtum.

Cum hæc dixiſſet, Diocletianus ignitas faces lateri-

lateribus eius applicari iuſſit;ſed cum hæ eſſent tanquam lux,quæ vim ignis non haberet: Profectò,inquit Diocletianus,nunquam ego hominem tam magno & excelſo animo præditum vidi .His dictis ſpe omni victoriæ exutus, Nicomediam eũ ad Maximianum tranſmiſit, vt ſi à ſententia vel blanditijs vel ſupplicijs amouere non poſſet, beſtijs traderet,vel acerbiſſimis tormentis è medio tolleret. Nicomediã mittitur.

Fuit continuò martyr ad nauem cum multis ſuorum lachrymis deductus, Interea Romanus quidam,Agathangelus nomine, (qui cum reliquis antea in carcere Chriſto nomẽ dederat,& incertum qua ratione martyrij palmam tunc cum alijs conſequutus non fuerat) martyri ſe eadem in naui ſociauit,vt cum eo præclarum pro nomine Chriſti certamen ſubiret. Cum autem diu noctuque preces multiplicarent,& omni corporali cibo deſtituti eſſent, fuit eis cælitus alimentum, panis inquam angelorum præſtitus , donec proſpero curſu Nicomediam appuliſſent. Clementi Roma abeunti Agathangelus ſe adiungit.

Quo mox vt ventum eſt, deducti ſunt ad Maximianum,qui cum lectis literis admirandam Clementis fortitudinem intellexiſſet,& primo aſpectu,ex ipſo vultu animi generoſitatem conieciſſet,noluit eum ſuis quæſtionibus ſubdere, bellicas videlicet occupationes cauſatus, ne ſummam prudentiæ laudem,qua in iudicandis cauſis plurimum eum valere opinio erat , obſcuraret: & ex martyris conſtantia,pro laude, inſigne ſibi dedecus compararet.

Igitur eum præfecto Agrippino commiſit;Agathangelus autem nequaquam ſe ab eo ſeparari paſſus eſt. Vterque itaque de nomine & conditionis qualitate interrogatus,cũ ſe intrepidè Chriſti

ſeruos eſſe reſpondiſſent, & paratos pro eius nomine atrociſſima quæque ſupplicia ſubire; primum eos boum neruis crudeliſſimè verberari iuſſit: ſed cum leuiora ea tormenta eſſe cerneret, quam vt eorum virtutem frangere poſſent, eos carceribus mancipauit, vt altera die exquiſitiſſimis ſupplicijs fatigaret. In carcere autem conſtitutis Angeli protinùs adfuêre, qui eos ad martyrij palmam inuictis animis percipiendam hortati ſunt. Aderãt vincti alij non pauci, qui viſa Angelorũ præſentia, ita animis cõmoti ſunt, vt ſeſe humiliter ad Clementis pedes abijcerent, & obnixè rogarẽt, ne vellet eos propter anteactæ vitæ ſcelera deſpicere: vel è Chriſti gratia excludere. Iã enim dicebant; certo certius cognoſcimus; nõ eſſe aliũ in cælo & in terra præter vnũ Chriſtianorũ Deũ. Suſcepit eos benigne Clemens, & ſacro baptiſmate expiatos numero fidelium aggregauit; & quia fortaſſis adhuc imbecilliores ad decertandũ pro Chriſti gloria erantq́, ſola oratione, carceris ianuam eis reſerauit: & lætus lætos à ſe dimiſit, ipſe aũt ſolus cum Agathangelo in cuſtodia remanſit.

Martyres crudeliſſimè verberãtur.

Vincti carceris ad Chriſtũ cõuertuntur.

Hæc Agrippinum tanto furore commouerunt, vt inſtar leonis rugiens confeſtim eos in theatrũ abriperet, & feris atque leonibus obijceret. Qui poſita omni feritate, non ſecus quam canes ſuis Dominis, martyribus blanditi ſunt. Agrippinus hęc videns ab impotenti mentis furore victus iuſſit candentes ſubulas per medios vtriuſque manus digitos, ad ipſas vſque vlnas infigi. Populus hoc ſpectaculo vehementer commotus, non tulit eam crudelitatem: ſed ingenti clamore ſublato martyres liberari poſtulauit. Agrippinus autem acriore ſuccenſus furore, iuſſit alias inſuper ſubulas, ſub eorum axillis ad humeros vſque

Obijciũtur beſtijs.

Horrendi cruciatus.

trans-

transfigi,ita, vt nidor & fumus replerent aerem, Tunc populus non diutiùs tantam ſæuitiam ferendum ratus,miſſis vndique in magiſtratum lapidibus,cum valido clamore, magnus eſt Deus Chriſtianorum;omnes in effuſam fugam conuerterũt, & martyribus liberam facultatem ad montem Pyramin præbuerunt.

Populus eos liberat à tyrannide.

At verò compreſſa populi ſeditione Agrippinus per ſuos ſatellites eos multos dies diligenter q̄ſiuit,denuòq; apprehẽſos in ſaccos inſuit, & graui pondere lapidum prægrauatos per montis latera deturbauit, tanto impetu,vt in profundum maris per litora dilaberentur. Nemo non eos extinctos credebat; ſed Angelorũ miniſterio è medijs fluctibus ſalui & incolumes educti, cæleſti alimento refecti ſunt: & ſuauiſſimis eorum ſermonibus contra tyrannidem Præfecti, mirifice confirmati. Indè verò in ciuitatẽ regreſſi cunctis Dei magnalia prædicarunt,cumque duos cæcos obuios habuiſſent,& alium quendam paralyſi diſſolutum,Clemens ſolo manuum ſuarum contactu,ſanitatem eis contulit: & alios inſuper varijs languoribus oppreſſos ſanauit.

E mari ab Angelis liberantur.

S. Clemens multa perpetrat miracula.

Hæc omnia cùm Præfectus auditione percepiſſet, animum abijciens,Martyres ad Maximianum direxit: qui & ipſe congreſſum eorum formidans,cùm accepiſſet eos Galatas eſſe, Ancyram ad Ducem Curicium tranſmiſit. Is exiſtimans ſe præclaram gloriæ materiam nactum eſſe, mira quadam diaboli verſutia eos aggreſſus eſt: atque vt eos à fidei conſtantia dimoueret finxit ſibi admodum diſplicere, tot tantaque ipſis illata fuiſſe tormenta ſe quoque animo affici, & vel ſola eorum auditione frangi, omniumque calamitatum, quas perpeſſi erant, fieri

Mittuntur ad Maximianum.

ſocium: gaudere verò quod tandem tã multis defuncti periculis, patrio ſolo, & ciuitati, quæ Clementem genuerat, redditi eſſent: ideoq; & ciuitati, & ſibi, qui eos tam benignè ſuſciperet, gratias monebat agendas, & dijs de more ſacrificandum, Sed Clemens cùm ne ad aures quidem ſuas iſtiuſmodi ſermonis blanditias admittere dignaretur, & ſe nulla re magis quam periculis & ſupplicijs pro Chriſto toleratis delectari teſtaretur, Curicius grauiter efferatus, Benè, inquit ſe habet, ſi cruciatibus delectaris, ego liberaliter & magnificè tuo deſiderio faciam ſatis. His dictis ſtatim cãdentes laminas Clementis axillis ſubijci, & Agathangelum ſublimem à lictoribus ſuſtolli, ac poſtremò latera & tibias vtriuſque crudeliter cædi iuſſit. Clemens autem cuncta contemnens illud Pauli, Duci reſpondiſſe fertur; Quãtum externus homo noſter corrumpitur, tantum internus renouatur. Dux itaq; ſummam illius tollerantiã ſummis ſupplicijs ſuperare contendens, ferream galeam vehementer ignitam ſacro martyris capiti impoſuit; ita vt fumus per os, per nares, per aures vaporaret. Eo tormento Chriſti martyr profundè ingemuit, & oculis ad cælum ſublatis: O aqua, ininquit, viua, imber noſtræ ſalutis, ipſe tuum mihi rorem inſtilla. Nos quidem prius ex aqua eduxiſti, & nunc ex igne educ in refrigerium, dum hæc precaretur paulatim frigida euaſit machina, & qui inferẽdis Agathangelo ſupplicijs occupabantur, defeſſi ſunt. Dum hæc videret, timore pariter & admiratione correptus, iuſſit ſanctos, inops conſilij, in carcerem, prætextu quodam miſericordiæ abduci. Inde vero ad Ameſenorum ciuitatem à militibus ad Domitium deducti ſunt; qui cæteris Iudicibus truculentior, in ciſternam calce

Rurſus crudeliſſimè torquẽtur.

2. Corinth. 4

O immanitatem.

In carcerem mittuntur.

Digitized by Google

calce viua ſcaturientẽ demiſit. & ne quo Chriſtianorũ auxilio ab alijs ſupplicijs liberarẽtur, duos milites fortiſſimo robore cuſtodes adhibuit. Sed cũ illi totam diẽ nullo malo affecti, diuinã virtutem bonitatemq́; miris laudib. extuliſſent: veſpere lux cœlitùs demiſſa, eos circumfulſit. Qua viſa milites alacriter in calcẽ inſiluere ſeq́; Chriſtianę militiæ deinceps conſortes eſſe velle conſtanter teſtati ſunt. Prima luce vicarius, qui eos iam planè conſumptos credebat, acceſſit, atque vt illæſos cum militibus in laudibus Chriſti exultantes offendit, milites quidem (quorum nomina erant Pſengo & Eucarpus) cruci affixit: Clementem verò & Agathangelum, poſt varia ſupplicia, in grabatos ferreos igne copioſo accenſos depoſuit: & ne quid ad ſupplicij atrocitatem deeſſe videretur, oleum & ignem & picem & ſulphur infudit. Flãma autem & fumus tantam caliginem omnium oculis offudit, vt aſpectum penitus adimeret. Interea martyres ſuauiſſimo ſomno correpti, doloris omnis expertes manſerunt, & quaſi in herba molli & odorifera quieſcentes, Chriſtum Agonothetam ſuum venientem conſpexerunt, qui eos forti & inuicto animo eſſe iuſſit.

Mittuntur in ciſternã calce plenã.

Pſengo & Eucarpus martyres.

Vide cruciatus inauditos.

Chriſtus eis apparet.

Domitius cùm eos, præter opinionem, tam ſæua ignis tormenta ſuperaſſe vidiſſet, intellexit tãdem ſe oleum & operam perdere; quare eos ad Maximianum, qui tunc ex Tarſo Ancyram reuertebatur, remiſit. Clemens autem tanto patiendi propter Chriſtum deſiderio flagrabat, vt vitam omnẽ in ſupplicijs traducere, & membra ſua quotidie Chriſto ſacrificare cuperet. Hoc enim quotidianum erat orationis ipſius exercitium, hoc tam ardenti deſiderio flagitabat, vt vox cœlitùs auribus illius inſonuiſſe feratur, quæ eum non modò

Ardentiſſimum patiẽdi deſideriũ in Clemẽte.

voti compotem futurum, ſed totos viginti octo annos in varijs martyrij certaminibus exacturum denunciarit. Quo promiſſionis pignore è cœlis accepto, fidenter ad Ancyranorum ciuitatem vnà cum Agathangelo rurſus acceſſit, cupiditate gloriæ cœleſtis iam incredibiliter accenſus. Milites autem ſpe præmij alicuius & vanæ gloriolæ cupiditate pariter ineſcati, martyres omni feſtinatione ad Imperatorem, qui Tarſis Ciliciæ tunc verſabatur, perduxerunt.

Idem habet Nicephor. Eccleſ. hiſt. lib. 7. ca. 14.

Tum Imperator nullum non mouere lapidem cœpit, vt eos à fide Chriſti in ſuam ſententiã abduceret. Et primum quidem poſtquam multis blanditijs, promiſſis, atque muneribus fruſtra certatum eſſet, ad ſupplicia rurſus ventum eſt. Fuit continuò fornax aſpectu horribilis accenſa, quæ ſua magnitudine & ſæuitia, illam Chaldæorum longè ſuperabat. In eam cùm martyres ſancti iniecti eſſent, cœleſti protinùs rore perfuſi totam noctem & diem in diuinis laudibus læti traduxerunt: Fumus verò & flamma ſuauiſſimum odorem in oras longinquas diſperſerunt. Eius rei certior factus Maximianus admirans accurrit: atque vt ſanctos incolumes ſublatis in cœlum manibus Deum benedicentes cõſpexit, ſumma conſilij inopia implicatus, raptim eos indè in carcerem abripuit, ac quadrennali ſqualore condemnauit. Sperabat enim fore, vt quam atrocia tormenta animi magnitudinem ſuperare non valuerant, diuturni ſqualores tandem aliquando frangerent. Sed hanc quoque calamitatem, vt cætera omnia, ſpes futurorum facilem eis reddidit, & ardens Chriſti deſiderium effecit, vt carcerem non ſecus ac magnificas ædes & regium palatium habitarent. Quamuis enim corpore eſſent in loco tetri-

Iactantur in fornacẽ ſed nihil læduntur.

Quatuor annis ſunt in carcere.

tetrico, mente tamen in cœlis verſabantur, & inter Angelorum agmina aſſidue Deo laudes concinebant.

Exacto autem præſcripto tempore, Maximianus concilium ordinum indixit, vt quid tandem de martyribus iſtis fieret, communi omnium ſententia decerneretur. Erat inter eos ſacerdos quidam nefandus, qui cùm perſuadendi facultate multum valeret, tum verò impietate atque in inferendis ſupplicijs tantùm poterat, vt multos ijs rationibus à fidei conſtantia in peſtem & exitium pertraxerit. Huic omnes ſtatuunt martyres iſtos eſſe committendos, vt ſi non poſſet dicendi facultate, grauitate ſuppliciorum à conſtantia deijceret, vel certè internecione crudeliſſima deleret. Fuit diu verbis certatum, diutius autem ſupplicijs ſæuitum, donec martyres præclara de tyrannide victoria potiti, ad carcerem redire coacti ſunt. Porrò dux quidam, qui apud Imperatorem auctoritate pollebat, Maximus nomine, cum multa de admiranda martyrum fortitudine & conſtantia audiuiſſet, turbine quodam vehemẽtis irę cõmotus, popoſcit ab Imperatore, vt ſibi ſuæque poteſtati martyres traderentur, aſſerens ſe eos Imperatorum legibus ſubditurum, vel tanta crudelitate ſuppliciorum fatigaturum, quod cæteri timore perculſi nullo negotio Chriſti religionem deſererent. Hic erat carnifex eorum octauus qui in martyrum conſtantia fatiganda, nequicquam deſudauerant.

Impijſſimo ſacerdoti dæmonum traduntur.

Octauo carnifici martyres traduntur.

Hic igitur primùm per blanditias, fraudes machinari, & per ſummam ſimulationem pietatis, inſidias eis ſtruere. Sed cùm ijs Sirenarum vocibus martyres aſſueti, in fraudem pelli non poſſent, aperto eos marte aggredi. Primo

furo-

Atrociſſimè cruciantur.

furoris impetu obeliſcos extrema parte acutos in terram defixit, quos ſuper reſupinatum antiſtitem lignis craſſiſſimis vehementiſſimè contudit. Agathangelum autem liquefacto plumbo perfuſum non minori cruciatu affecit. Sed cùm martyres hæc omnia, eadem qua prius conſtantia ſuperarent, & inter tā horrenda ſupplicia arcano quodam Dei conſilio vitam retinerent, Maximus miraculo obſtupefactus, ſpem ſuperandi eos abijciens in carcerem reduci iuſſit, vt ibidem omni ſolatio deſtituti vitam finirent.

Reducuntur ad carceres.

Nonus eis accedit tyrannus.

Erat tunc Perſa quidam Aphrodiſius nomine, qui multa ſæpè tormentorum genera aduerſus Chriſtianos excogitauerat; qui vt nouā aliquam apud Imperatorem gratiam iniret, martyres ſibi tradi poſtulauit, confirmans ſe viam modumque inueniſſe, quo eorum inuictam fortitudinē ſterneret: & legibus Imperatoris ſeruire cogeret. Conceſſa igitur ſibi ab Imperatore poteſtate, domum eos ſecum adduxit, & cœna opiparè inſtructa excepit: credens ijs ſe rebus & verborum lenocinijs inuictos martyres molliturum. At poſtquam didicit eos terrenas epulas reſpuere, & ſolis delectari cœleſtibus, vehementer commotus è ſuo conſpectu ſubmotos in cuſtodiam tradidit: Poſtridie autem duobus immani pondere lapidibus alligatos cum ſumma ignominia, vt ille quidem exiſtimabat, per mediam ciuitatem deduxit. Sed cùm hoc modo ducerentur, accidit vt non minima populi multitudo, eorum confeſſione, & inuicta animi virtute permota, ad Chriſtum tranſiret, & inanes illos Deos, nullaque virtute præditos clamaret, qui mortalem vnum hominem ſuperare non poſſent. Maximianus his auditis extremo pudore ſuffuſus, perpetui eos carceris damnauit,

Ethnici multi fidem amplectuntur.

Damnantur ad perpetuū carcerem.

Digitized by Google

nauit, ne tanta eorum virtus atque conſtantia, cũ præſenti Imperatoris dedecore, mortalium conſpectui deinceps appareret. Poſt diuturnas autem macerationes ſqualoreſque, accidit, vt Maximinus Maximiani in imperio ſucceſſor, vtrumque educeret, & Ancyrum ad Præſidem Lucium deſtinaret. Qui immani crudelitate vir, Agathangelo à Clemente abducto, ignitas per aures iniecit fibulas, lateribuſque ardentibus facibus crudeliter exuſtis, poſtremò caput gladio amputauit. Atque hic quidem Agathangeli finis, qui martyrij gloria inclytus, quinto Nouembris angelorum choris ſociatus eſt. Funus fuit à Sophia martyrum amantiſsima honorificè curatum; inque profundiſsimum ſarcophagum illatum.

Agathangelus poſt immanes cruciatus, capite truncatur.

Porrò B. Clemens, qui ferro vinctus in carcere adhuc detinebatur, centum quinquaginta plagis quotidie afficiebatur, ita vt ſanguinis riui per terram decurrerent. Sed nec in hoc certamine angelica defuit conſolatio. Nam eorum miniſterio à plagis ac liuoribus curatus, nouo inſuper decore apparuit conſpicuus.

Vide Iudices ſanguinarium.

S. Clemens ab angelis à plagis curatur.

Cùm verò iam inſtarent Chriſtianis feſta, Redemptoris noſtri Ieſu Chriſti Theophania, Sophia incredibili martyris deſiderio ſtimulata, antelucùlò ingenti famulorum ſtipata caterua, carcerem ingreſſa eſt, detractiſque Clementi vinculis, candida indutum veſte, vnà ſecùm, ad templum multis lampadibus & ſuffitibus circũſeptum deduxit. Clemens verò, die ſalutari, iucundè iam & ſuauiter illuceſcente, cum ſacrum miniſterium admirabili admodum ſanctitate celebraſſet, intemeratoque & incruento circumſtantes impertijſſet ſacrificio: eorum inſuper corda, euangelica ſuauiter erudiuit doctrina. Plurima quoque quæ erant

Feſta Theophania.

Sophia B. Clementẽ è carcere educit.

Incruentũ Sacrificium

Claret prophetiæ ſpiritu.

erant poſt propriam inſtantem conſummationem ventura, ſuauia ac proſpera, eorum ſubiecit oculis. Sicque perturbatos prius ac timore affectos, erectis iam ſpiritibus & confirmatis, lætos ad propria dimiſit. Duodecim autem diebus feſtiuè & hilariter tranſactis, cum præſtitutus, qui athletam, à præſenti vita euocabat (erat is dies Dominicus) adeſſet, celebrato denuò eximia pietate in eadem baſilica Sacroſancto Sacrificio, fidelibuſque ritè communicatis, diuinis attamen adhuc donis in ſacra menſa propoſitis, derepente ſcelerata militum corona B. Martyr circumdatus fuit, quos Alexander, quidam è Magiſtratu, in eum immiſerat; quorum vnus nefaria manu (ex ducis præcepto) ei ceruices præcidit. Deindè etiam ſacrilegi; auſu nefaſto, in ſacra myſteria irruentes, pedibus ea (proh ſcelus) conculcarunt. B. verò Sophia ſacrum martyris corpus præcioſis inuolutū linteolis, accenſa lucernarum multitudine, in tēplum, quod apud Cryptos eſt, (vbi etiam prius depoſuerat Agathangelum) honorificè intulit.

S. Clementi ad aram amputatur caput.

VITA S. ILDEFONSI, TOLETANAE vrbis Epiſcopi, ex ea quæ eſt per Iulianum Pomerium eiuſdem vrbis Epiſcopum conſcripta. Succeßit Eugenio ſecundo, eiuſdem ſedis Antiſtiti, Anno Dominicæ Incarnat. ſexcenteſimo quinquageſimoſeptimo, Vitaliani Pontificis Roman. 3. Conſtantis Imperat. 16. Receceſuinthi verò Hiſpaniarum Regis 9. Seditq́ annos 9. & menſes 2.

Vide Cæſ. Baron. Tomo 8. Annal. Eccleſ.

23. Ianuarij. Ab infantia amat diſciplinas.

ILDEFONSVS nobiliſſimo inprimis ſtemmate, à primis incunabulis non vanam mundi huius gloriam, ſed ſacras optimarum artium diſci-

plinas ſtudioſè ſectatus eſt. Splendida ac copioſa Chriſtianæ eloquentiæ facultate inſtructus, cùm ſibi iam ſciolus videretur, fuit ab Eugenio Toletanæ vrbis antiſtite ad Iſidorum Hiſpalenſem Archiepiſcopum deſtinatus, vt puriſſimos eximij Doctoris latices clientulus hauriret. Vt verò affatim imbutus ſcientia haud vulgari, ad Eugeniũ rediјt, fuit ab eo ad Diaconi miniſterium in eccleſia aſſumptus, & ad omnem ſanctitatem ritè excultus. Interim externis ceremonijs abſconditos pietatis igniculos fouentibus atque excitantibus, Ildefonſus monaſticæ vitæ ſanctimonia delectatus, Agalienſe cœnobium petijt, in quo multis annis ſtrenuum ſe Chriſti militem exhibuit. Et quia lauta adhuc reſtabat hæreditas, ex eadem virginum cœnobiũ in Deibrenſi villa conſtruxit, proprijſque opibus locupletauit. Indè iam pietate & morum ſuauitate omnibus charus, ad Agalienſis monaſterij præfecturam electus eſt; q̃ ille, Abbas ita adminiſtrauit, vt rex viri ſanctimonia ac prudentia impulſus eũ decedenti deindè Eugenio in epiſcopatu ſubrogaret. Tum verò enucleata virtᵘs eius, in ſede Romuleo refulſit egregiè, & veluti ardens facula: omnẽ Heſperiam perluſtrauit. Fuit enim eximia eruditione & pręcipua dicẽdi facultate præditùs: æddiditq; plurima, ſanè luculenta tũ pietatis, tũ admirandæ eruditionis monumenta.

Fit diſcipulus Iſidori Epiſcopi.

Fit Diaconus.

Fit Monachus.

Conſtruit monaſteriũ Virginum.

Fit Abbas.

Fit Epiſcopus.

Cæterùm cœleſti dono mirabiliter afflatus, magno meruit illuſtrari miraculo, in S. Virginis Leochardiæ reliquijs: nam eius ante tumulum cùm in genua procumbens, præſente rege, orationem faceret, tumulus ipſe protinus ebullijt, & cooperculum ſarcophagi, immane pondus, triginta iuuenum robuſtorũ viribus ſuperior, angelicis eſt eleuatũ manibus: velumque, quo ſacrum virgi-

Reliquiæ S. Leochardię diuinitus declarantur.

Digitized by Google

virginis corpuſculum tegebatur, foras protruſum, veluti hominum manibus expanſum apparuit. Fortè ipſa tunc virgo eius cõſpectui obuiam proceſſit; nam velum, epiſcopo partem præſcindere conante, retrahebat, quamuis nihilominus q̃ leua tenebat noſtrarũ dextra pręciderit: partemq; præciſam vnà cum cultello (quem rex Recceſuinthus ei obtulerat) in thecis argenteis recluſit.

Varijs coruſcauit miraculis.

Alijs eum miraculis plurimis diuinum decorauit numen; ſed vno è multis contenti firmam eius fidem à lectore precamur. Inſtante Virginis glorioſæ Aſſumptione, eidẽ Virgini incredibiliter deuotus ſingulare Miſſæ officium in eius laudem artificioſè compoſuerat, multaque ad eius feſti ſolennitatem omni ſanctimonia & celebritate peragendam haud exiguo labore molitus fuerat; quin & regem, populumque vniuerſum iam ante ad feſti dignitatem benignis admodùm monitis inuitauerat. Cumque iam matutinas horas ſacra vigilia præuenire vellet, clero accenſis ante eum facibus ad templũ præcedentibus, ecce tibi, reſerato eccleſiæ oſtio, cœleſtem conſpiciunt in templo ſplendorem, tanta radiorum virtute, vt omnes metu penè exanimati, relictis facibus, in effuſam fugam conuerſi ſint. Solus antiſtes pedetentim ad Virginis altare procedens, ipſam Virginem in cathedra reſidentem inuenit: ſacris virginibus in circuitu, incredibili ſuauitate Dauidica cantica modulantibus. Interim ſacer antiſtes plenus gaudij atque ſtuporis, huiuſmodi à Virgine vocem accepit; Propera in occurſum ſerue Dei, & accipe, quod è theſauro filij mei tibi trado munuſculum. Sic enim decet, vt hoc benedictiõis tegmine, noſtra tantùm in feſtiuitate vtaris. Et quia noſtarum laudum ſtudioſus es, in hac vita

Eſt maximus cultor D. Virginis.

Viſio admiranda.

S. Virgo ei veſtem ſacram donat æternamq; ſalutem addicit.

ſacris

ſacris Eccleſiæ decoratus veſtimentis, in futura, immortalitatis indumento cum alijs Dei ſeruis lætaberis. His dictis, B. Virgo cum cœleſti virginum agmine repentè ab eius conſpectu euanuit. Fidem hunc miraculo, cùm alia multa, tùm veſtis ipſa facit, miræ ſubtilitatis, miriq́ue candoris, in Eccleſia Toletana ſeruata. Præterea Cathedra epiſcopalis, ſeſſione ipſius Deiparæ ſanctificata, quæ ab omnibus deindè epiſcopis intacta permanſit. Solus Sigebertus cùm temerario auſu hoc ſibi tribueret, amiſſa ſtatim ſede, exilio damnatus eſt. Cæterùm S. Ildefonſus expletis in ea functione cum omni ſanctitatis laude annis nouem & menſibus ferè duobus, plenus gratiæ & bonorum operum ad cœlos migrauit, cuius corpus in B. Leochardiæ honorificè fuit tumulatum.

Veſtis à B. Virg. S. Ildefonſo dona ta, miræ ſubtilitatis & candoris.

Excedit è vita.

VITA ET RES GESTAE S. TIMOTHEI Apoſtoli, & diſcipuli S. Pauli, ex Metaphraſte. Creatus eſt à S. Paulo Epiſcopus Epheſiorum anno Domini quinquageſimoſeptimo. Neronis Imp. 1. fuitq́ primus eius ſedis antiſtes.

Vide C. Bar. Tom. 3. Annal.

SANCTVS Timotheus ciuitate Lycaonia oriundus, auiam habuit Loidem, matrẽ verò Eunicam, eximia pietate ac ſanctimonia matronas; quarum ab ingenio alienus planè parens, cœcis gentilitatis implicatus erroribus deceſſiſſe fertur. Porrò Timotheus à matre Chriſtianis diſciplinis contra Iudæorum perfidiam imbutus, ſumma parentum voluntate vnà cum Barnaba ſe Paulo informandum tradidit, qui eo tempore, Lycaoniæ, cum inſigni ſanctitatis opinione, & ſtu-

24. Ianuarij. Patria & parentes eius.

Fit S. Pauli diſcipulus.

Digitized by Google

& ſtupenda miraculorum virtute agebat. Cæterùm Apoſtolus indè profecturus, ad euangelij ſemen alijs pariter ciuitatibus impartiendum, ipſum Timotheum itineris laborumque ſocium habiturus, primò circumcidit, propter Iudæos, quos minimè latere poterat, eum gentili patre natum eſſe. *Circuncidit a igitur, vt circumciſionem tolleret; nam Timotheus licet in præputio vocatus eſſet, tamen quia matre Iudæa natus erat, ad cognatorum perſidiam expugnandam, oſtendere eis debuit, non hoc ſe didiciſſe in diſciplina Chriſtiana, vt illa ſacramenta quæ legis veteris erant, abominaretur.*

Circunciditur Timotheus.

a Chryſoſt. homil. 34. in Act.
b Auguſt. li. de mend ad Conſen. c. 5.

Prudenter igitur Paulus, vt demonſtraret Iudæis, Gentes non ideo ea non ſuſcipere, quia mala ſunt, & pernitioſè à Patribus obſeruata, ſed quia iam ſaluti non neceſſaria poſt aduentum tanti ſacramenti, quod tam longa per tempora, tota vetus illa ſcriptura propheticis figurationibus parturiuit. Nec dubitaſſet hac eadem ratione & Titum circuncidere, vrgentibus præſertim hoc ipſum Iudæis, niſi falſi fratres ſubintroducti, ideò fieri voluiſſent, vt calumniandi anſam habuiſſent, tanquam eorum veritati ceſſerit, qui ſpem ſalutis Euangelicæ, in circunciſione carnis, atque huiuſmodi obſeruationibus eſſe prædicarent, & ſine his nemini Chriſtum prodeſſe contenderent; cùm contrà nihil prodeſſet Chriſtus eis, qui eo animo circunciderentur, vt ibi eſſe ſalutem putarent.

Ratio quare D. Paulus Timotheũ circunciderit.

Titum verò non.

Hinc* igitur cum eo digreſſus, primùm apoſtolicis animum excoluit virtutibus, ſui præceptoris obſeruantiſſimus, qui egregium Chriſti militem

* Lycaonia. Fit Diaconus.

litem ilicò ad Diaconi officium elegit. Quod ille tanta fide atque virtute adminiſtrabat, vt Apoſtolus modò illum filium in Domino dilectum & fidelem, modò fratrem & Euangelij cooperatorem appellaret. Et licet virtutum robore contra animarum hoſtes iam ſatis videretur munitus, tamen ſibi ſuiſque per omnia viribus diffiſus, tam accuratis ſe diſciplinis domabat, vt in virginea puritate, vitam hanc exegiſſe certò credatur. Immò tanto rigore corpuſculum conſtringebat, vt Apoſtolus à ſeueriore vitæ genere eum reuocare, atque vini vſum præſcribere cogeretur.

Quàm tenere Paulus eũ dilexerit.

Timotheus virgo permanſit.

S. Ignatius in epiſt. ad Philadelp.

Timothei vitæ auſteritas.

1. Epiſt. ca. 5.

Et quidem ſtomachi debilitate languidus, nihil non animi generoſitate ſuperabat. Modò Epheſum, modò Corinthum trâuolabat. Paulini verò itineris vt plurimùm comes, vniuerſam terram peragrabat. Et quia Chriſtianæ facundiæ viribus non parùm præſtabat, credendum ſanè eum vberrimos ſuæ prædicationis fructus tuliſſe. Vnde etiam Apoſtolus viſa viri pietate ac robore, non dubitauit eum Epheſi antiſtitem conſtituere: qui primus omnium eam dignitatem tanta cura ac vigilantia ibidem adminiſtrauit, vt ea ſanè Eccleſia, quam Paulus & Ioannes Apoſtoli erexerant, nihil in terris diuinius putaretur. Extollit eam haud vulgari præconio S. Ignatius: cùm eorum in ſortem ſe adoptari vehementer deſiderat.

Creatur Epheſiorum Antiſtes S. Timoth.

In quadam epiſt. ad Epheſios.

Porrò Timotheus diuinæ gloriæ vbique ſtudioſiſſimus pro eiuſdem gloriæ defenſione præclaro fertur martyrio occubuiſſe. Epheſij enim cùm alijs multis errorum conflictarentur inſanijs, tum Catagogium quoddã feſtum tanto mentis furore celebrabant, in honorem dœmonis, vt clauis fuſtibuſque armati, obuios quoſlibet ad

Martyrium S. Timoth.

Feſtũ apud Epheſios planè diabolicum.

necem expeterent. Immane & crudele facinus. Innoxij repentino verbere ſternebantur, ipſis ſimulachris, quæ pariter circunferebantur, immolandi. Quam impietatem Timotheus non ferens constanter ad eos gradum intulit, plena grauitatis oratione conteſtans, ijs ſacrificijs, Deo & hominibus inuiſis, non ſalutem ac dignitatem ſed peſtem atque exitium comparari.

Inſaniam Epheſiorū increpat S. Timoth.

Cumque ferrea pectora dictis pariter ac factis emollire ſtuderet, illi furibunda in eum mente inſilientes grauiter cõuulnerârunt; quem ilicò fideles ſui antiſtitis amantes, ſemiuiuum è populi tumultu rapuerunt, ægreque trahentem ſpiritum ac tandem efflantem, in loco, Pion dicto, honorificè condiderunt. Fuit autem ſacrum corpus à Conſtantio anno Imperij eius 21. Conſtantinopolim in baſilicam Sanctorum Apoſtolorum tranſlatum: vbi clarum miraculis conquieſcit.

Grauiſſimè vulneratur.

Vitam deponit.

Translatio reliquiarū eius.

Claret miraculis poſt obitum.

ILLVSTRE MARTYRIVM S. BABYLAE, Epiſcopi Antiocheni. Ex ſcriptis Beati I. Chryſoſtomi, qui teſtis oculatus, præclaro illi miraculo interfuit; quod tempore Iuliani Apoſtatæ, in tranſlatione reliquiarum eius contigit. Paſſus eſt ſub Decio Imper. Anno eius Imperij primo, Chriſti verò Saluatoris ducenteſimo quinquageſimotertio, ſede vacante, cum ſumma laude Epiſcopalem adminiſtraſſet dignitatem annos duodecim. Extat apud Reuerend. P. Laurent. Surium.

Habetur to. 3. operum eiuſdem.

Vide C. Baron Tom. 2. Annal. & in Not. Marty. Rom.

24 Ianuarij.

MAIORVM noſtrorum temporibus Imperator quidam fuit, tanta morum ſæuitia,

tia,crudelitate,ſcelere,audacia, atque improbitate, quantam nulla vis orationis explicare poteſt. Nam cum gens quædam,cum illo bello decertaret, cuperetque vehementer certo aliquo pacis fœdere conſtituto, rebus ſuis pacatè frui, vltrò Imperatorem adire non dubitauit, multis rationibus fidem faciens,quantum vtilitatis vtrique parti,ex iuſta ac firma concordia accederet. Quid multis? Dato acceptoque iureiurando,pax firmatur,ea lege & conditione, vt Rex gentis, filium ſuum obſidem daret, tenera ætate puerum, ne icta pacis fœdera,quoquo modo violarentur. Rex, quanquam filium tenerrimo complecteretur amore,ne tamen ſubditorum ſalutem præ filij amore negligere videretur,eum dedidit,atque Imperatori obſidem ritè inſtituendum tradidit; orans obſecranſque,vt maiorum ſuorum nobilitate dignus,per omnia euadere poſſet. At Imperator occulto in pectore perfidiam fouens, acceptum,ſacroſancta amicitiæ ac fœderis lege, regium puerum ſecum abduxit;non quidem dignis ſua nobilitate moribus imbuendum, ſed hoſtili ferro crudeliter trucidandum. Mox namque iuſiurandi oblitus, cædem cædium omnium ſceleratiſſimam patrauit: filiumque obſidem, fidem illius nequicquam implorantem, crudeli dextra perfidus mactauit. Cumque patrato immani ſcelere, manus adhuc innocentis ſanguine ſtillantes haberet,effrons planè, ſaxiſque durior,ad Chriſtianorum templum,furibundo ſimilis properauit.

Crudelitas & perfidia Decij Imp. planè execranda.

Ea tempeſtate magnus planè vir & omni ſanctitatis laude conſpicuus, Antiochenæ Eccleſiæ, Babylas præſidebat; Antiſtes, inter omnes Orientalis Eccleſiæ patres clariſſimus. Qui futuræ perſecu-

Encomium S. Babylæ, Antiſt.

ſecutionis præſcius, non viros modo, ſed & pueros, quos Chriſtianæ fidei imbuebat elementis, ad ſubeundum egregiè pro Chriſto martyrium, aſſiduis ſermonibus inflammabat. Is audito tyranni facinore, Iohannem Chriſti præcurſorem ſtrenuè æmulatus, non paucarum ciuitatum Tetrarcham quendam, neq; gentis vnius regem, ſed eum qui pręcipuam orbis totius partem imperio obtinebat, hunc ipſum homicidam, de quo nobis ſermo eſt, eundem multarum gentium, multarũ ciuitatum, immenſi item exercitus Dominum, tũ ab Imperij amplitudine, tum à morum ferocitate terribilem, aggreſſus eſt; & quaſi vile quoddam atque nullius pretij mancipium à Chriſti templo repulit, tantaq; conſtantia atque ſedulitate, quanta paſtor ſcabioſam ac morbidam ouem ab ouili excludit, abegit.

Suos omnes etiam pueros ad martyrium accendit.

Eximius zelus S. Babylæ.

Quo autem animo, truculenta bellua, præclarum hoc ſanctiſſimi viri facinus tulerit, quibus oculis zelantem Chriſti legem, Antiſtitem aſpexerit, quis explicare valeat? Voce, vultuque vindictam ſpirans, ad templum flamma ferroque vaſtandum ſatellites properare iubet. Babylam verò columnæ inſtar immotum permanentem, ferro crudeliter vinctum, teterrimo carceri mancipari, maleficorum hominum vinculis, miſerijs, calamitatibus ac ærumnis fatigari. Sed hæc Babylæ fiduciam non modo non frangebant, quin potius ad maiora, maiori animo ſubeunda prouocabant. Poſt diuturnos verò carceris ſqualores, ac varios cruciatus, productum tandem tyrannus interrogat, num quos Chriſtiani dogmatis aſſertores habeat. Cui Babylas, de ſuorum virtute & conſtantia ſecurus, tres pueros ſe habere dixit, fidei documentis præclarè inſtructos, & pro Chriſti no-

Comprehẽditur & incarceratur.

ſti nomine decertare paratos. Hi erant Vrbanus, † Præſidanus, & † Apollonius, ætate quidem penè pueri, at mente & ſapientia planè cani. Nec mora. Tyrannus vinctos cum matre Theodulla cruciatibus affici, inuictamque virtutem ſupplicijs fatigari mandat. Vincti itaque cruciantur antè ora parentis, alapis cæduntur, torquentur, & ad numerũ annorum plagæ cuique infliguntur. Alij duodecim, alij Nouem, alij Septem. Sed matris & Episcopi hortationibus roborati, pręmijque ſempiterni admoniti, ſpretis tyrãni minis ſupplicijſque, conſtantes in Chriſti cõfeſſione permanent. Hinc tyrannus dolore incenſus & rabie, Babylam vna cum pueris vltimo ſupplicio tradi iubet. Aduolant protinùs carnifices, & fortiſſimos athletas varijs cruciatibus exercent, atque inter tormenta conſtanter Chriſtum confitentes, capitum obtruncatione tandem coronant. Porro vir ſanctus morti propinquus, ſedulò ſuis mandauit, vt ferrea vincula vna cum corpore in ſepulchrum inferrent: cunctis Chriſtianis teſtatum faciens, quæ ignominioſa videntur quoties propter Chriſtum fiunt, honorifica eſſe ac ſplẽdida. Hac quidẽ in parte magnũ illum Paulũ imitatus, qui ſurſum deorſum ſtigmata vincula, catenã verſabat: ea ob ipſa gloriabundus, ac ſibi placens, quorum alios puderet. Verũenimuerò quæ virtutis opera, poſt glorioſum martyris certamen euenêre, digna ſunt, in quibus commendandis immortalitati, ſcriptorum omnium certet induſtria. Etenim humani generis conditor Deus, qua eſt in nos benignitate, inter alios, quos nobis ad virtutis exercitationẽ, reliquit ſtimulos, haud poſtremus ille videtur, qui Sanctorũ exẽplo nobis exhibetur, ac ex ſacris eorũ reliquijs, ſtupendis rerum ſignis &

*aliàs Prilldianus.
* Epoloni*.

Trium pueorum inuictum animi robur.

Plectitur capite Sacer Antiſtes cũ trib. pueris.

Iubet vir ſanctus ſecũ ſepeliri catenas.

Actor. 28. Epheſ. 6. 2. Timoth. 1.

Sanctorũ exempla ac reliquię, ad qd proſint.

miraculis claris, frequenter ob oculos ponitur. Nam poſt ſermonis facultatem, ipſa certè ſanctorum ſepulchra, proximum obtinent locum, ad intuentium animos, ad earundem virtutum æmulationem prouocandos. Quid ſepulchra dico, cum & veſtes, & laceri panni, ſacro cruore martyrum conſperſi, interlabentem refricent memoriam, animoſque ad ſubeunda pro fide certamina excitent? Et quidem, quam aliam prætendere cauſam poſſumus, quod tot tantiſque miraculis & honoribus ſanctorum ſuorum reliquias ipſe conditor Deus honorat, niſi noſtri gratia; quò contemptis huius mundi honoribus, & noxijs blandimentis, ad veros ſolidoſque honores conſurgamus? Quanta verò ſancti huius Babylæ corporis, longum poſt temporis interuallum, extiterit gloria, attendite. Neque enim ſimul cum ipſa morte, finis eius fuit certaminis, quin velut rediuiuus, grauiores contra gentiles aggreſſus eſt pugnas. Nam & more Sampſonis oſſibus pugnans, in fugam vertit Philiſtæos.

Iudic. 15.

Daphnes locus in ſuburbio Antiocheno, dæmoni conſecratus.

Daphnes locus in ſuburbijs eſt Antiochiæ, pulcher ſanè atque amænus, ſuaque temperie homines mirificè oblectans. Porrò humanæ ſalutis hoſtis (cuius ea eſt natura, vt nos Dei muneribus turpiter in noſtram perniciem abuti faciat) locum eundem cum occupaſſet, effinxit per nequitiæ ſuæ miniſtros, infamem quandam fabulam, per quam ſuburbij decor atque amænitas, non ad Deum, ſed dæmonem ſceleratè referebatur. Hinc iuuenes permulti commeſſationibus, & impudicitijs locum contaminare, cædes & immania ſcelera patrare, alios quoſlibet ad facinorum ſuorum communionem allicere, & idolo Apollini, cui rex templum ibidem erexerat, ne-

fan-

ſanda admodum ſacrificia facere. Occupatum verò hoc modo adoleſcentum intemperantia locum, & tyrannide dæmonis obſeſſum, Gallus Cæſar vt liberaret, non arma, non militem, non edicta tranſmiſit, ſed Babylæ corpus in cineres & oſſa planè redactum, eò tranſtulit; ratus eius virtute, dæmonis præſtigias ac fraudes protinus elidendas. Nec eum ſpes, quam in martyre repoſitam habebat, fefellit. Nam ſimulac ſacræ reliquiæ ſuburbium attigêre, & loquax illud Apollinis oraculum obmutuit, ſuppreſſaque voce latrare deſijt. & inolitæ Græcorum ſuperſtitiones, effuſo delitiarum luxu extincto, penitùs ceſſarunt. Cæterum eo Imperatore, qui reliquias tranſtulerat, vita functo, Apoſtata ille, firmato imperio, vt ſilentis Apollinis linguam ſolueret, indè tollendum Babylę corpus curauit. Quo ſublato, & in locum priſtinum reſtituto, mox mutum idolum, non niſi ſui ſilentij cauſam fari permiſſum, illapſo de cælo fulmine contritum eſt, ingenſque eius ædes, cæleſti illo igne conflagrauit. Et hæc quidem pauca ex multis præclariſſimis Babylæ virtutibus ac miraculis; qui & in vita & in morte vtrobique illuſtris, Dei leges ab iniuria vindicauit, mundi faſtum contempſit, Reges docuit, & corpus pro fidei & pietatis defenſione intrepidè morti ſubiecit, dæmonis robur enervauit, gentilium impoſturam coarguit, vaticinij deliramenta detexit, perſonam eius contriuit, ac magna vehementia oppreſſit.

Gallus Cæſar reliquias S. Babylę transfert in Daphnes vt dæmonem inde expellat.

Huic miraculo oculatus teſtis interfuit S. Ioh. Chryſoſt. vt teſtatur in Orat. contra gent. & hom 4 de laudib. Pauli.

Iulianus Apoſtata indè aufferri curat eaſdem reliquias.

Apollinis ſimulachrũ diuinitus contritum, fanũque crematum.

EGREGIVM CERTAMEN SS. MILItum Romanorum, Iuuentini & Maximi. ex S. Ioannis Chryſoſto. homilia in ipſorum die natali habita. Occubuerunt autem anno Redemptoris 362. Liberij Pontificis 11. Iuliani Imperatoris ſecundo.

Vide C. Baron. Tom. 4 Annal. eccle.

25. Ianuarij. Summa Chriſtianorũ in fide cōſtantia ſub Iulia.

IVLIANVS apoſtata, qui omnes Imperatores impietate facilè ſuperauit, cùm videret Chriſtianorum res præclaris martyrum certaminibus indies magis magiſque illuſtrari, eaque de cauſa non ſolum viros, ſed teneros etiam pueros, virgineſque nondum nubiles, pro religionis conſtantia ad mortem proſilire, incredibili animi dolore cruciabatur. Et quanquam omnes internecione deletos cuperet, ſanguinemque eorum auidiſſimè ſitiret, ne tamen triumphos, victorias & coronas illis pararet, & aperta crudelitate nomen eorum ſempiternæ memoriæ conſecraret, miris quibuſdam inſidijs eos ſubuertere conatus eſt. Medicos & milites & oratores omnes vel à poſſeſſionibus ſuis diſcedere, vel fidem ſuam abiurare iubebat. Multas inſuper & varias cauſas mira diaboli verſutia inuentas habebat, quibus ſi non à fidei conſtantia, religionis puriſſimæ cultores dimoueret, ſaltem martyrij gloriam obſcuritate inuolueret, atque omnes hoc modo ab ardenti martyrij cupiditate qua vehementer flagrabant, retardaret.

Verſutia Iuliani apoſtatæ.

Epulum quippe publicum à Iuliano paratũ.

Hæc cum ita ſe haberent, accidit vt militibus conuiuium præclarum inſtructum eſſet: cui etiam & martyres, quos hodie colimus, intererant; Cumque inter pocula, varij, vt conuiuarum mos eſt, ſermo-

ſermones vltro citroque miſrerentur, martyres noſtri inter ſe,ſui ſeculi mala deplorabant.ſacras leges conculcatas dicebant, pietatem extinctam, & creaturarum omnium Dominum nefariè contemptum.Cui,dicebāt vita vltrò allubeſcat, cum neq; aerem niſi impuris impietatū ſacrificijs haurire licebat?Omnia nidore plena ſunt & fumo omnia ſacrificijs immundis referta.Dicta verò hæc perfunctoriè non ſunt tranſeunda,ſed maturè cōſideranda,quandò ea locuti ſunt,& quāta pietate. Nam ſi in militari ſympoſio,vbi regnant ebrietas & intēperantia,vbi certatur de prodigalitate,vbi agon eſt ſtuporis & inſipientię,ſic ingemiſcebant & lugebant,quales erant domi, cum ſoli inter ſe agerent?quales erant in precibus ac ieiunijs, qui delitiarum tempore, tam humiliata & Apoſtolica præſe ferebant pectora?Gaudebant alij hi verò lugebant. Impiè agebant alij, hi verò zelo vrebantur.Verum enimuerò haud clandeſtinum fuit, talia eos dixiſſe.Nam ex ſodalibus & conuiuis adulator & irriſor quidam, obſequium Imp. facturus,omnia vt dicta erant detulit.Imp.autem accepta occaſione iam diù quæſita, cauſatus eſt ex verbis illis affectatam tyrannidem, vt ita eos martyrij corona priuaret. Primò igitur omnibus eorum facultatibus in fiſcum delatis, nudos eos in carcerem coniecit.Illi incredibili gaudio perfuſi,non ſecus in carcerem, quam homines in patriam migraturi, properarunt. Cum autem omnibus eſſent propter ſpectatam probitatem pietatemque eximiam admodum chari,omnis penè ciuitas ad eos confluxit, vndè multi, pijs eorum ſermonibus & in vitæ innocentia,à perfidia ad Chriſtum tranſiêre,& ſanguinis ſui effuſione conſtans de eô teſtimonium præbuêre.

Conqueruntur milites inter ſe de pietate profligata.

Eximia martyr. pietas.

Produntur.

Mancipātur carceri.

Conſtantia martyrum.

Imp.

Imp. auditis eorum virtutibus, & ardenti pro Chriſti nomine decertandi cupiditate, varijs fraudibus & illecebris eos in ſuam perfidiam pertrahere conatus eſt. At illi cùm omnes illius impios conatus & fraudes illuderent, munera & mundi huius honores qui offerebantur, contemnerent, furore percitus, iuſſit media nocte eos in barathrum abduci, atq; in denſis tenebris decollari, ne inuicta eorum conſtantia ad aliorum notitiam cum ſempiterna gloria perueniret. Cæterum capita detruncata, tunc diabolo magis terribilia erant, quàm cum adhuc vocem darent.

Tentantur martyres.

Plectuntur capite.

Nam cum quidam, cum aperto etiam ſalutis diſcrimine, fortiſſimos illos athletas ex impiorũ manibus raperent, neque paterentur vllo modo ſacra illa corpora pmanere inhumata. Cõſtans te net fama, ab oculatis pfecta teſtib. eadẽ in Sarcophago depoſita, cœleſti quadã gratia ſplẽduiſſe, Protomartyris Stephani Iudæis reſponſuri haud abſimili. Et quidem aſpectus ita omnes affeciſſe dicitur, vt nemo non pio quodam horrore perfuſus aſtaret. Nos porrò illos & columnas & ſcopulos & turres, & candelabra, & tauros ſimul haud immeritò dixerimus.

Actor. 6.

Miraculum.

Chriſti etenim eccleſiam ſicut columnæ ſuſtinent, ſicut turres muniunt, ſicut ſcopuli, vndarum ſpiritualium aſſultus repellunt, ſicut luminaria tenebras impietatis diſcutiunt, & ſicut tauri, eadem anima & promptitudine, ſuaue Chriſti iugum dum viuerent traxêre.

Præclarum Marty. Encomium

VITA

VITA S. PROIECTI ARVERNORVM *Epiſcopi & martyris, & ſociorum eius. Paſſus eſt anno Domini 670. ſub Childerico ſecundo Francorum Rege.*

Vide Cæſ. Baron. Tomo 8. Anna. Eccle. in & Notat. Mart. Rom.

BEatus Proiectus claris apud Aruernos ortus natalibus, parentes habuit Gondolenum atque Elidiam; & quidem cum necdum eſſet in lucem editus, cæleſti reuelatione indicatum eſt, quis quandoque futurus eſſet. Cùm autem natus eſſet puer ſanè elegans, ſtatim primis infantiæ annis ſuperatis ad Iſiodorenſes, literis imbuẽdus profectus eſt. Vbi cum præ cæteris condiſcipulis haud contemnendos in literis progreſſus feciſſet parentes eum Geneſio Archidiacono, poſtea autem Aruernorum Epiſcopo, commendarunt. Qui cum præclaro illum ingenio & ſpectata indole præditum animaduerteret, primò illius fidei tradidit pecunias: vndè pauperes alebantur. Poſtea verò maiori accedente eruditione non rarò ſuis eum conſultationibus adhibuit.

25. Ianuarij Patria & parentes eius.

Traditur Geneſio Archidiacono literis imbuendus.

Porrò cum optimis polleret moribus, & incul patæ vitæ integritate plurimos ad virtutis ſtudiũ excitaret, antiſtes eum Iſiodorenſibus præfecit. Itaque videre licebat eum caſtitatis ſtudio conſpicuum, charitate eximium, ieiunijs deditum, & aſſiduè rerum diuinarum contemplationi & ſcri pturis lectitandis intentum. Ipſis autem Quadrageſimæ diebus, multò attentius pietati & eleemoſynarum largitati operam nauabat. Vt autem die quodam, ſolito plures pauperes ad eum confluxerunt, & vir ſanctus ex miniſtro ſuo duos tantum aureos intellexit ſupereſſe, totum ſe ad Chriſti Ieſu benignitatem implorandam conuertit, vt

Præficitur Iſiodorẽſib.

Virtutes eius.

quod indigentibus vlteriùs ſuppeditare poſſet, largiri dignaretur. Tacitis hæc ſecum precibus agebat, cùm protinùs pauciſſimos illos nummos intra crumenam cæleſti benedictione vſque adeò auctos ſenſit, vt toti ad fores conſiſtenti pauperũ cateruæ ſufficerent.

Miraculum.

Aliquanto deindè tempore euoluto, Felix qui tunc Aruernorum Epiſcopatum adminiſtrabat, Candidinenſis cœnobij præfecturam Proiecto demandauit. Ibi vir ſanctus cùm tam animarum lucra, quàm ædificiorum ſtructuras in melius prouehendas curaret, parietem domus cuiuſdam ruinam minitantẽ reſtaurare voluit. Sed cum rimas ex omni parte duxiſſet, accidit, vt repentè ab ipſis fundamentis collapſus, vnum ex operarijs miſerè oppreſſerit, ſuiſq́ue ita ruderibus abſconderit, vt nemo eſſet qui non eum ſuffocatum crederet. Ea res virum Dei tam grauiter perculit, vt ingentem lachrymarum vim profunderet, & quia de corporis ſalute deſperabat, pro ſempiterna animæ eius ſalute enixè Chriſtum rogauit. Intereà iuſſit vir ſanctus, vt amota lapidum congerie, quaſſatum cadauer ad ſepulturam inquireretur. Ecce autem diſiectis lapidibus, homo ille adeò ſanus & incolumis inuentus eſt, ac ſi procul ab illa parietis ruina abfuiſſet. Nemo fuit qui non hoc præclaris ſanctiſſimi Proiecti meritis aſſcribendum putaret.

Præficitur monaſterio Cãdidinẽſi.

Præclarum miraculum.

Porrò Felice Pontifice vita functo, cum maxima pars Cleri populiq́ue in Proiectum propenſis eſſet animis, cuperentq́ue illum habere Antiſtitem, Archidiaconus ciuitatis illius, Giroaldus, mala cupiditate incenſus, contempto Clero, laicorum quorundam vſus conſilio, ad cathedram illam largitione ſibi aditum parauit; ſed non niſi

diebus

diebus quadraginta tã male parta perfruitus dignitate, vitam vna cum cathedra perdidit. Rurſus igitur Aruerni de eligendo Præſule tractaturi, virum inclytum & Senatori ordinis dignitate nobilem paſtorem ſibi poſtularunt. At ille non minus prudens animo, quam opibus potens, noluit temerè eum honoris gradum appetere; ſed palam illo ſe indignum ingenuè confeſſus, hortatus eſt ciues, vt Proiectum ſibi à Rege Pontificem petant. Nec mora. Populus, eius conſilijs obtemperans, cõmunibus ſuffragijs, accedente Regis conſenſu & decreto, Proiectum eligunt. Ille verò magna morum ſuauitate, & tam admirabili virtutum omnium ſplendore commiſſum ſibi munus adminiſtrabat, vt populus manus in cælum tolleret, & immenſas Deo gratias ageret, quod talem Eccleſia Pontificem haberet. Creatur Aruernorum Epiſcopus Proiectus.

Inciderat quandoque negocium, cuius cauſa adeundus eſſet viro Dei Childericus Rex. In ipſo ipſo autem itinere cum perueniſſet ad locum, qui Claroangus dicitur; in Marago, & apud Chriſti milites monaſticæ vitæ ſtudio claros, Patrem monaſterij, Marinum febre diuexatum inueniſſet, mox ad ſolita pietatis ſe arma recipiens, edito in ægrotum Crucis ſigno, febrem fugauit, & Marinum incolumẽ reddidit. Deindè poſtquam apud Regem negocia ſua ex animi ſententia peregiſſet, & multis inſuper affectus honorib. ad Aruernos redijſſet, Marinus cùm charitatis ſtudio, tum multò magis occulto quodã diuinę prouidentiæ conſilio inuitatus, Aruernos ſimiliter ad Proiectum profectus eſt; credo ſanè vt illi qui magno inter ſe amore deuincti, magnaque beneuolentia erant coniuncti, pariter etiam martyrij coronam perciperent. Is eſt Childericus 2. regnauitque circa annũ Dom. 668. Sanat febricitantem.

Cùm

Cum autem aliquanto tempore ſanctè & religioſè contractam prius amicitiam ſtabiliuiſſent, & exijmijs ſe pietatis operibus ad futura certamina, quæ diuinitus ad maiorem illis gloriam parata erant, præparaſſent; malignus antiquæ inuidiæ ſtimulis percitus, ſuos miniſtros in eos concitauit. Erat in ijs vir quidam primarius Agritius nomine, qui peſtiferis perſuaſionibus, Aruernorum proceres in ſanctorum virorum necem inflammauit, Erant autem pariter Proiectus & Marinus in loco quodam, quem Volonicum appellant. Ibi in eos ſimul irruũt nefarij cum fremitu & clangore tubarum. Quo audito Marinus vt furorem eorum leniret foras egredi voluit. Id vbi ſenſit Proiectus eum compeſcuit, dicens, Noli ô pater oblatam martyrij differre coronã, qua ſi modo non potiris, nunquam fortaſſis poſtea conſequeris, His auditis, ille mutata ſententia ſubſtitit, & à duobus ſicarijs magna vi irruentibus mortem conſtanter excepit. Et illi quidem ſanguinarij Proiectum ſe trucidaſſe putantes, ad ſuos læti regredi parabant cum Proiectus his vocibus eos compellare cœpit, Quo fugitis? ecce quem quærebatis, hic eſt: facite quod optatis.

Marinus necatur.

Tum verò vnus ex ijs, natione Saxo, Radebertus nomine, furibunda mente irruens, magna vi gladium in pectus eius adegit; At ille roſea ſui ſanguinis vnda perfuſus, ſublatis ad cœlum oculis inſita pietate, exemplo Stephani, Dominum precabatur, ne illis hoc peccatum ſtatueret. Eo autem ſic precante, cruentus latro gladium in capue eius vibrans, cerebrum excuſſit: atque ita ſancta illa anima corporeis ſoluta vinculis ad cœlos migrauit.

Actor. 7.

Proiecto cerebrum cum vita excutitur.

Haud procul aberant, cum hæc cædes fieret, ſenatores

natores duo, Bodo & Placidus, qui in ſancti viri necem conſenſerant, Ij de improuiſo tres conſpexerunt ſtellas mirabili fulgore ſupra domum illam, in qua Sanctorum corpora iacebant, micantes, è quibus vna cæteras claritate anteibat. Illi viſis ſtellis ingenti timore correpti, dolere cœperunt, quòd in tam nefarium facinus conſenſiſſent. Porrò ſceleſtus ille Radebertus, qui cædē piſā patrauerat, viuus à vermibus conſumptus, indignam vitam digna morte finiuit. Aduenerunt autem paulò pòſt multi presbyteri, qui ſanctorum corpora Proiecti, Marini, & Elidij, (qui vnus ex Proiecti miniſtris ſimul cum illo occubuerat) digno honore excipientes, tumularunt. Vt verò Deus oſtenderet, quàm pretioſa eſſet in conſpectu ſuo mors Sanctorum, ad ſacras illorum reliquias cœcis amiſſa lumina reddebat, claudorum greſſus reformabat, leproſis natiuum colorem, abſterſa fœdiſſima ſcabie, reſtituebat, dæmones ab obſeſſis corporibus fugabat: & omnibus denique quauis calamitate oppreſſis, cæleſtem benignè conſolationem præbebat.

Vltio diuina in ſicarium.

Miracula ad Sanctorum reliquias.

Quidam ex illis, qui necis ſanctorum authores fuerāt, Vrſio nomine, venationis ergò obequitans, humi corruit, fractoque brachio, cætera etiam membra tam grauiter colliſit, vt nulla medicorum arte ſanari poſſent. Ille igitur ſalutis conſequendæ deſperatione fractus, facinus ſuum agnouit, & communicato cum vxore conſilio, eam ad ſancti viri ſepulchrum miſit, vt ipſi veniam precaretur, & de oleo, quod perpetuo illic lumine lampadem fouet, quidpiam reportaret, vt debilia membra illo peruncta ſanitatem reciperēt. Quibus ritè peractis, dicto citius membra ſunt priſtino reſtituta vigori. Hoc ſtatim cum celebri

admodum rumore diuulgatum eſſet, reliqui qui ſceleris commiſſi participes fuerant, ad pœniten tiæ remedia confugerunt:& auro argentoq; ſan. ctorum martyrum ſepulchra exornarunt.

Vide Cæſ. Baron in Notatio. Martyr. Rō.

VITA S. POPPONIS ABBATIS STAbulenſis, ex ea quæ eſt fideliſſimè per Euerhelmum Abbatem Altimontenſem ſcripta. Claruit autem hic Sanctus, ſub Henrico Imperatore & eius ſucceſſore Conrado. Obijt verò Anno Incarnati Verbi 1048. Aetatis ſuæ. ſeptuageſimo.

25. Ianuarij. Patria & parentes eius. Naſcitur mēſe 7. à conceptu.

BEATVS Poppo in Liſtrogaugij partibus oriundus, Chriſtianis admodū & ingenuis parentibus, patre Tizekino, matre verò Adaluniff fœmina illuſtriſſima, natus, ſeptimo conceptionis ſuæ menſe, præter ſolita naſcentium tempora, hac luce eſt potitus. Pater eius cum eſſet militaris gloriæ ſupra modum appetens, & pręclara ſæpè in bello facinora edidiſſet, tandem in Hiſpanienſi bello viribus & audacia omnibus admirandus occubuit, filiumque quinta natiuitatis ſuæ ſeptimana cum matre vidua pupillum reliquit. Is autem vt primum adoleſcentiæ florem attigit, cœpit eadem, qua olim pater eius, gloriæ cupiditate flagrare, atque eius inſiſtens veſtigijs, intrepidè ſeſe in quoduis periculum inferre, vt militaris glorię palmam cunctis præriperet, & partum maiorum virtute gloriæ patrimonium adaugeret. Sed cum paulatim omnem mundi huius gloriam vanam eſſe conſideraret, quodque multi ea ipſa in peſtem & exitium ſempiternum ruerent, cœpit pedem retrahere: & animum ſub militari gloria ad ardentiſſimum pietatis ſtudium adijcere.

Pater eius moritur, Dat ſe militiæ:

Igitur

Igitur cum concepta pietatis fomenta indies magis magiſq; nutriret, ardentior quidam amoris d[iuini] igniculus eũ prouocauit, vt cum Roberto & Lauſo, viris pietate & virtute prę[ſ]tantibus, loca domini noſtri paſſione ac ſepultura ſanctiſſima viſitaret. Quo itinere, omni cum ſanctimonia, cõpleto, Robertus in cœnobio VVaſloy, ſiue Beloacus vocitato, monaſticæ conuerſationis habitum ſumpſit, ſub venerando Abbate Richardo, omnibus penè ſeculis, iuſtitiæ & probitatis ſuæ nomine iam celebrato; Lauſus verò Gandaui Eccleſiam S. Ioannis à fundamentis erexit, & pluribus pietatis & iuſtitiæ operibus clarus, in eadem ſibi funereæ quietis locum elegit.

Adit Sepulchrũ domini.

At Poppo ingenti ſanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli amore flagrans, ſacra eorum limina venerabundus acceſſit, vbi poſtquam ſuo deſiderio ſimili pietatis ſtudio feciſſet ſatis, reuerſus eſt. Illis fortè diebus Balduinus Marchiſus in faſcibus comitatum agebat, & Flandriæ populis iuſtis legibus imperabat.

Inuiſit limina SS Apoſtolorum.

Huic principi Beatus Poppo cum mirificè, propter religionis & iuſtitiæ opinionem, charus eſſet, tum Frumoldus quidam apprimè nobilis (qui principis lateri, loco pænè proximo, adhærebat) tanta beatũ virũ beneuolentia & amore complectebatur, vt ei filiam ſuam eximia forma, & cæteris quas habebat præſtantiorem, vehementer connubio tradere cuperet. Cuius votis vir Dei primum quidem aſſenſum præbuit, ſed repentè promiſſi pœnitens animo fluctuare cœpit cui potiſſimũ vitæ generi ſe tradere vellet. Tandem ne parum conſtans in ſeruanda fide videretur, atque

ea ratione ſe ſuamque familiam inſigni aliqua ignominiæ nota afficeret, ſtatuit in Sithin (ſic locus appellabatur in quo Frumoldus domicilium habebat) iter dirigere, vt, quemadmodum conſtitutum erat, familiaris viri gener fieret. Ad euitandos autem immodicos ſumptus, luxumque, ac pompæ pręcipuè celebritatem noctis intempeſtę ſilentio viam illam ingreſſus eſt.

Lux eum cælitus illuſtrat intus & foris.

Eccè autem cum noctis medio paucis ſtipatus comitibus iter carperet, lux cælitus emiſſa, admirabili quodam ſplendore eum equo inſidentem circumfulſit, & non minus mentem quàm corpus illuminauit. Qua re inopinata tremefactus, obtutus huc illuc non ſine admiratione circumegit, viditque lanceam, quam gerebat, in modum faculæ nimio fulgore radiantem. Nec mora, hoc ſatis ſuperque monitus prodigio vir Dei, acclamat viæ ſuę comitibus: Siſtite gradum cōmilitones mei, alia enim via inſiſtendum eſt. Opportunum video, finem vitijs cum cupiditatibus his imponere, & quò diuinitati placet toto conatu intendere. Poſthæc proiectis armis militaribus, mente ad meliora mutata, meliori via redijt ad propria, & eueſtigio ad ſanctum Theodoricum Stabulenſis cœnobij Abbatem contendit, eiuſque ſe diſciplinis, ſumpto habitu monaſtico, ſubiecit. Vbi breui tempore ſanctiſſimis monaſticæ vitæ diſciplinis & artium maximarum cognitione egregiè inſtructus, alijs etiam iuſtitiæ ſemitam demonſtrauit.

Monaſticū cōplectitur inſtitutum, poſthabitis nuptiis.

Fuit ei continuò pauperum in Xenodochio recipiendorum cura demandata; quam tanta humanitatis charitatiſque ſignificatione adminiſtrauit, vt merito cum beato Iob dicere poterat; foris non manſit peregrinus, oſtium meum viatori patuit. Et, Si comedi buccellam meam ſolus, &

Iob. 31.

non

non comedit pupillus ex ea. Quadam die inter cæteros ab ipſo in Xenodochium introducendos alendoſque, vir quidam tam horribili lepra deformatus, vt cæteri eus aſpectum vix ferrent, aduenit. Quem vir Dei tanta maiori cura excepit, fouitque, quanto reliqui eum vehemẽtius horrebant. Poſtremò nocturnis tenebris ingruentibus, apud ſe detinuit, & ſuo tegmine, quo ipſemet in ſtrato ſuo vti ſolebat, â nuditatis & frigoris iniuria defendit. Ille autem hoc tegumento coopertus, primum vbertim ſudoris guttas emiſit, & eueſtigio lepra fugata ſanitatem integram conſecutus eſt. Manè autem facto ad virum Dei venit, & pro duplici pietatis bono ſibi præſtito immenſas gratias egit. At vir ſanctus ſtupore pariter & timore percuſſus, rogare eum cœpit, ne factum hoc propalaret: ne ad ruinam ſui, fauor eum popularis paſceret. Inter hæc cum fama virtutum eius in ore omnium cum admiratione verſaretur, Richardus, (cuius paulò ante mentio facta eſt) eius amore acriter inflammatus, eum ſecum ad Virdunenſe monaſterium abduxit, vbi præclara admodum ſummæ monaſticæ vitæ perfectionis documenta omnibus reliquit.

Charitas eius erga leproſum.

Leproſus ſanatur tegumẽto S. Popponis.

Cùm autem hoc modo alijs omnibus virtutis, & doctrinæ exemplo præluceret, & plurimos ex medijs mundi vanitatibus fluctibuſque ad tutiſſimum religionis portum deduceret, tùm ſedulò varia cum mente ſua conſilia pertractabat, quomodo dilectiſſimam matrem, marito iamdiu orbatam ad eandem religioſæ vitæ felicitatem (qua ſe cum incredibili gaudio in Domino frui ſentiebat) pertraheret. Mater cum eſſet pietatis ſtudio valdè dedita, facile huic filij ſui conſilio acquieuit, & omnibus ſui iuris tam liberis, quam manci-

Matrem ſuã ad vitam cœnobiticam perducit.

mancipijs poſthabitis ad cœnobiticæ vitæ callem cum eo migrauit. Virdunum igitur ſe contulit, vbi facto ſuarum virium, certaminumq; periculo tandem arduum ſolitariæ, vitæ inſtitutum ſuſcepit, & reliquum vitæ curſum ab omni familiari hominum congreſſu ſecluſa in pace peregit.

Non multò poſt Richardus Abbas ad ſancti Vedaſti regimen, in locum Folradi, aſſumptus, Popponem ad ſocietatem regiminis euocauit: certiſque de cauſis ad Imperatorem Henricum deſtinauit. A quo regia exceptus magnificentia, magnam ſibi protinus vitæ ſanctimonia auctoritatem conciliauit. Accidit interim vt regia Hiſtrionicis ludis perſtreperet & ſpectaculis inſoleſceret. Pugil quidam membra melle perunctus in certamen cum vrſis nudus deſcendebat: ingenſque vitæ periculum cum maxima regis voluptate ſubibat. Quod ilicò vt intellexit Poppo, regiam indignationem nihil veritus, voce maxima tam eum, quam optimates redarguit, ac grauitatem ſceleris ſeuerè illis ob oculos poſuit. Tu, dicebat ad regem, aliorum ſanguine oculorum tuorum voluptati deſeruies? Quid multis? Arguendo & obſecrando apud Imperatorem effecit, vt eliminatis huiuſmodi ſpectaculis, moribus verò Imperatore dignis aula niteſceret, Eo autem ex monaſterio, in quo præclaram cum ſumma prudentiæ laude operam nauauerat, Virdunum remiſſus fuit: & patrum conſilio, vt ad rerum infimarum adminiſtrationem reiectus, ſeſe deprimeret, & infimis æquè vt ſummis delectari aſſueſceret, Nihil fuit viro ſolidis fundato virtutibus facilius. Sui ipſius contemptor præcipuus, viliſſima lubens obibat miniſteria, paratus ad extremum vitæ ſpiritum ſeruitijs incumbere. Qua animi mode-

S. Poppo Henricum Imp. reprehendit.

Probatur eius humilitas & patientia.

modeſtia ab omnibus iã ſatis ſuperq; perſpecta, fuit continuò ad ſancti Mauritij Abbatiam cum dignitate adminiſtrandam aſſumptus. Quæ cum ædificijs vilior, ruina insuper multis in locis periclitaretur, ſanctus Poppo funditus dirutam, modeſtis eam ædificijs inſtaurauit: mutatoque priore nomine VVaploi, Beloacum deinceps vocitauit. Fit Abbas S. Mauritij.

Inter hæc tam grata religioſæ vitæ incrementa, apud Argentinam, Imperatorem Henricum aditurus, nouo fuit vir diuinus illuſtratus miraculo. Lupus è latebris forte ſyluarum proſiliens, paſtorem è regione greges paſcentem inuaſit, nimiaque fame ſtimulante antè laniauit, quam ſuppetiæ miſero adferri poſſent. Laniatum ſuoque in ſanguine volutatum in conſpectum ſancti Popponis detulerunt. Qui intimo mentis ardore pro ſoſpitate viri Deum deprecans benedictionis remedio eum ad priſtinum corporis vigorem ſuſcitaſſe fertur. Fuit hoc celebri omniũ ſermone diuulgatum, & cicatrices, quas vir ille retinuit, omnibus omnem dubitandi occaſionem adimebant. Lupus paſtorem necat. A S. Poppone ſuſcitatur

Poſt hæc Stabulenſis monaſterij Abbas Bertrannus mortis debitum perſoluit, & Poppo ad eam dignitatem, ſumma Henrici Imperatoris voluntate capeſſendam, coactus fuit. Ibi dum ille fluxos quorundam monachorum mores ſæueriore diſciplina deuincire vellet, grauiſſimum multorum in ſe odium concitauit; ſed vir Dei nullas hominum minas vel inſidias timens, perrexit ſtrenuè, cum omni tamen modeſtia & manſuetudine, collapſa pietatis & monaſticæ vitæ fundamenta reſtaurare. Fit Abbas Stabulenſis.

Fit Abbas S. Maximini.

Biennium in ea vinea laborauerat, cum Herichoni Treuirenſium apud ſanctum Maximinum Abbati ſuccedere, Imperatoris mandato cogitur, vbi ſimilis in eum, imo grauior quorundam, cum inſidiandi copiis, inuidia proceſſit, eorum videlicet, qui à monaſticis obſeruationibus per abrupta deflexerant. Cum enim illicita ſibi ſub eo non licere conſpicerent, conſilia iniquitatis & ſceleris plena de morte eius machinari cœperunt. Et quidem præter alia, non dico religioſorum, ſed prophanorum etiam hominum auribus indigna, eo impietatis proceſſerunt, vt recuperandę libertatis pernicioſæ ergô, toxico cibo potuque vitæ illius inſidiarentur. Ille verò fruſtrata omni iniguorū malitia, teterrimi ſceleris, lethalem cibum ſine læſione ſumſit.

Venenum viro Dei non nocet.

Eadem illa tempeſtate Imperij dignitas in diſcrimen armorum penè deuenerat. Conradus enim Henrici in imperio ſucceſſor, Henricum Galliarum regem eiuſdem dignitatis ac gloriæ petitorem ægrè ſuſtinebat, nec erat qui hoſtili animo de imperio contendentes, in concordiam redigere poſſet. Magnatum, procerum, & doctorum omnium induſtria in eo fruſtra deſudabat, cum ecce S. Poppo non tantum eos ab inteſtinis bellis ad ſanctiſſima pacis fœdera traduxit, ſed Henricum regem adeo in ſui amorem inflammauit, vt quidquid ab eo vellet, ſolo nutu impetraret. Conradus verò, vt re ipſa amoris, magnitudinem erga Popponem declararet, Argentinæ ciuitatis epiſcopatum ei detulit; ſed vir ſanctus, qui tota mente honores omnes reſpuebat, non minus callidè quam humiliter eum dignitatis gradum declinauit. Cum enim Imperatoris auctoritate vehementer ſe vrgeri cerneret, non dubitauit dicere, ſe clerici fi-

Subterfugit epiſcopatū Argentinenſem.

rici filium eſſe, atq; ideò canonicis ſanctionibus à Pontificiæ dignitatis gradu arceri. Rex cum huius excuſationis fictione erubeſceret, tunc quidē conticuit; ſed poſtquam longè aliter ſe rem habere, & filium laici, militaris gloriæ laude præſtantiſſimi, eſſe intellexit, acriter eū redarguit. Quod quidem ille tulit patientiſſimè. Imperator tamen cum cerneret eum omnibus virtutum maximarum ornamentis egregiè decoratum, curam ei plurimorum monaſteriorum delegauit, quæ admirabili monaſticæ diſciplinæ ſplendore illuſtrauit.

Tandem poſt multos varijs in locis exantlatos labores, Atrebatenſis quoque monaſterij curam, Imperatoris mandato ſuſcepit. *Fit Abbas cœnobij Atrebatenſis.* Vbi cùm pari omnium affectu, & ſumma beneuolentiæ & amoris ſignificatione exciperetur, obitûs ſui diem haud procul abeſſe diuina reuelatione intellexit. Quare ſtatim ad Stabulenſe monaſterium perrexit; vt locus ille, in quo primo monaſticæ vitæ fundamenta iecerat, eum etiam ex hac vita migrantem ſuſciperet, & corpuſculum ſuo gremio contineret. *Marcianēſe cœnobium.* In itinere fuit à Marchiſo, benignè ad monaſterium, Martianas, ſuum inuitatus, vt curam eius ſuſciperet; Quod quidem oneris magis inuitus, quam ſpontaneus ſubijt. Ibidem verò varijs dæmonum infeſtationibus eius conſtantia tentari grauiter cœpit, quas ille inſita virtute ſemper eluſit, donec valida febrium vi correptus, atq; in exhauſtis doloribus fatigatus, rebus tandem omnibus ritè diſpoſitis, Deo ſpiritum reddidit. *Moritur.*

Fuit ſanè hic ſanctus admirandis virtutibus clarus; adeò vt poſt mortem, gratiſſimæ ſuauitatis fragrantia, ex ſacro eius corpore manauerit; quæque olim viuenti, in virtutibus amplius flagrârat, & nunc

Digitized by Google

& nunc in carne ipſius redolere non ceſſauit. Funus fuit multorũ lachrymis ex eo loco in Stabulẽſe monaſteriũ inductum, & omnibus in locis per quæ tranſeundum erat, ab vniuerſis ſummis honorum indicijs, & admirabili celebritate exceptum. Tandem vt ad Stabulenſe monaſterium peruentum fuit, ingens clamor & eiulatus tam laicorum quam monachorum exortus fuit, nemoque fuit qui non orbitatem ſuam in morte ſancti viri teſtaretur.

Odor ſuauiſſimus ex corpore defuncti.

Cæterum quamuis corporali præſentia ſuis ſubtractus eſſet, ſpiritu tamen & miraculorũ virtute præclarè adfuit; quod ſanè plurima ſanitatum beneficia, quæ per eum Dominus operatur, abundè teſtãtur. Febrictiãtes, dæmoniaci, alijsque quibuſcunque oppreſſi languoribus, ad ſepulchrum eius, Deo cooperante curantur. Vnum ex multis, quod omnibus penè notum eſt, in medium proferam, vt ex hoc fides credentium incaleſcat. Aeger quidam hydropico morbo diu vexatus, ab occidenti plaga, adductus eſt in Baſilicam ſancti & Apoſtolici viri Remacli, qui multis virtutibus ſuam præſentiam ibidem ſæpe declarabat. Hic igitur cum ibidem magna fiducia cupitam diu ſalutem præſtolaretur, accidit vt nocte quadam ſopore depreſſus, beatum Remaclum nimio ſplendore radiantem ſibi aſſiſtere conſpiceret, qui eum admonebat vt beati Popponis Abbatis ſepulchrum peteret: & certiſſimam ab eo ſalutẽ reciperet. Aeger igitur euigilans, eo protinus vtcunque potuit, perrexit, & ardentiſſimis precibus diuinum auxilium & miſericordiam, eius interuentu, implorare cœpit, cùm ſubito virus omne, quod per membra ac vitalia diffundebatur, conglomeratum, magno vomitu per gutturis prorupit meatum.

Varijs poſt obitũ claret miraculis.

tum. Statimq; homo, qui penè deſperatus aduenerat, incolumis ſurrexit, & gratias agens Deo in ſanctis eius Cõfeſſoribus, lętus ad propria repedauit.

ILLVSTRE MARTYRIVM B. POLYcarpi Smyrnenſis Epiſcopi: ex eo quod Euſebius, Pamphilus, Lib. 4. c. 14. hiſto. Eccleſiaſt. ſcriptum reliquit. Occubuit autem glorioſo certamine, anno Redemptoris noſtri 169. Marci Aurelij & Lucij Veri Impp. 7. Aniceti verò Pontif. Rom. 3. Vide Cæſ. Baron Ann. Tom. 2.

BEATVS Polycarpus ſacroſanctæ fidei myſterijs ab ipſis Apoſtolis imbutus, & ad Smyrnenſis eccleſiæ epiſcopatum deſtinatus, dignum inſtitutione Apoſtolica & doctrina curſum peregit. Dum Anicetus Romanæ eccleſiæ gubernacula moderaretur, Romam ipſe aduenit: ortam de celebrando Paſchatis die controuerſiam ſopiturus. Nec fuit inanis labor, vt potè qui Romę nõ ſolũ exẽplo virtutum & eximia vitæ ſanctimonia cunctis præluxerit, ſed hæreticorum plurimos ad veram orthodoxamque fidem reduxerit. Teſtabatur, id quod res erat, ſe puriſſima verę fidei documẽta ab ipſis hauſiſſe Apoſtolis, hortabaturq́; errãtes mortaliũ greges, vt peſtiferas ſectas, animarũ peſtes omni ſtudio & cautela deuitarẽt. Hinc & ipſe hęreſiarchas oẽs cane peius & angue deuitans, Marchioni ad ſe quãdoq; veniẽti, dicẽtiq; rogãtiq;: Noſce nos amabo, reſpõdit: Noui eũdẽ primogenitũ Satanę. Hauſerat hoc dubio procul vir diuinus ab Apoſtolis, qui hominem hæreticum & Catholicæ fidei quemlibet adulterũ, omni ſtudio vitandum cenſuerunt. Sic planè dilectus domini, cũ Epheſi ad balnea ſe cõferret & Cerinthũ intus conſpiceret, tactus quaſi ab angue, ſolo cõſpectu pedẽ retraxit

[Margin notes: 26. Ian. — Polycarpus venit Romã — Hæretici ſũmo ſtudio deuitandi. — Tit. 3. — Ioannes Apoſtolus quã vitarit Cerinthum.]

retraxit, hortatuſque eſt alios, vt indè ſe ocyus proriperent, ne balneum in quo veritatis aduerſarius agebat, ſubita ruina omnes opprimeret. Pari cautione Gentium Doctor, perfidos eccleſiæ filios deuitandos docet: nam euerſo ſalutis fundamento, obdurata mente in peſtem perniciemque properant ſempiternam. Vndè ſtrenuè ſemper diuinus Polycarpus tum dictis, tum ſcriptis peſtiferas opiniones inſectatus eſt: puriſſimumque doctrinæ Apoſtolicæ laticem in populum effudit. Inter alia præclara illius ad Philippenſes eſt epiſtola, ſinceræ fidei radians lumine, quam etiam conſtanti ſanguinis ſui effuſione conſignare non dubitauit.

Tito 3.

Nam cum Aſia maximis perſecutionum procellis turbaretur, ille fidei ac veritatis columna animo non ſolum ſtetit, ſed nutantes egregiè confirmauit. Raptabantur enim certatim ad horrenda valdè ſupplicia fideles, qui tam celſis & erectis animis fidei certamen ſuſtinebant, vt in maximam ſui admirationem & ſtuporem gentiles adducerent. Nam qui tam iniquo & crudeli ſpectaculo intererant, cum cernerent alios flagris ad intimas vſque venas & arterias dilaceratos, ſic vt iam viſcera, aliaque occultiora membra intimis corporis receſſibus abdita, oculis ſubijcerentur: alios buccinorum teſtis è mari deportatis, & lapillis quibuſdam præacutis ſubſtratis afflictos, & per quodque ſuppliciorum genus raptatos, beſtijs denique immanibus ad dilaniandum traditos, cũ inquam hæc inuicta animi virtute, eos ſuperare cernerent, incredibili propè admiratione obſtupeſcebant. Inter quos Germanicum quendum eximia & ſingulari conſtantia, facile primas tuliſſe memorãt. Nam cum proconſul ætatem illi ſuam propo-

Eximia martyrũ conſtãtia in Aſia.

Varia ſuppliciorum genera.

Germanici martyris magnanimitas.

proponeret, & blandiẽs flagitaret, vt in ætatis flore ſuiipſius miſericordiam caperet, ille abiecta cunctatione feram parato animo ad ſe attraxiſſe, & propè vi in corporis ſui laniatum impuliſſe fertur, quô celerius iniuſtæ & impiæ huius vitæ vinculis ſolueretur. Verùm quanquam vniuerſa multitudo cum diuini huius martyris, tum reliquorum omnium athletarum virtutem vehementer ſuſpiciebat, tamen phanatico quodam ſpiritu cóclamabat. Tolle impios, quæratur Polycarpus. Cumque in conquirendis vndique Chriſtianis turba perſeueraret, Phryges quidam, nomine Quintus, qui nuper è Phrygia aduentauerat, viſa ferarum immanitate & terribili martyrum cruciatu molli & fracto animo prodita ſalute manus præ ignauia dedit. Certè non ille prudenti prouidoque animo, ſed temerè & repentino quaſi vento incitatus cum alijs ad tribunal iudicis aſcenderat; qui depræhenſus prima fronte illuſtre & euidens omnibus exemplum propoſuit, ne inconſiderate & imprudenter huiuſmodi rebus ſe aliquando obijcerent.

Phryges quidam Quintus nomine timore cruciatuũ defecit à Chriſti fide.

Cæterum Polycarpus qui maximam omnibus admirationem ſui excitabat, auditis hiſce martyrum certaminibus pacato & tranquillo animo per omnia ſui ſimilis perſtitit. Et quamuis immota animi ſententia nequaquam ciuitatẽ deſerere decreuiſſet, victus tamẽ familiarium precibus ad villam non longè ab vrbe diſtantem conceſſit: vbi conſuetis precibus die noctéque tranquillam à domino pacem eccleſijs flagitabat. Et quidem triduo antè, quam præhenderetur, inter ardentiſſimas preces ſomno oppreſſus, vidit ſecundum quietem ceruical flammis accenſum derepentè conſumi conficique. Qua quidem viſione è ſomno excitatus

Virtus & Cõſtantia Polycarpi.

Viſio Polycarpi.

citatus, futurorum haud ignarus ſuis prædixit neceſſarijs, ſe flammarum incendijs corpori circumiectis, vitam pro Chriſto profundere oportere.

Igitur cum dæmonũ ſatellites nullis nõ inſidis ad necẽ eum inquirerent ille, quanquã martyrij auidus, rurſus tamen fratrum ceſſit amori: aliamque ſeſe in villam tranſtulit. Quò vt furibunda mente indagabundi peruenerunt, duos loci iſtius pueros comprehenderunt, è quorum altero immani crudelitate ſanctiſſimi viri proditionem extorſerunt. Nec mora. Impetu in hoſpitium facto intellexerunt eum in ſuperiori conclaui aſſidere. Ille verò cognito eorum aduentu, patentem non modo fugam non arripuit, ſed vltrò per gradus eis obuiam proceſſit, tam placido vultu atque ſereno, vt impietatis miniſtri ſtupore defixi, ſibi mutuo dicerent; Tantanè feſtinatio in hoc ſene comprehendendo ſuſcipienda erat? Grandæua enim ætas, venerandis vndique canis aſperſa, ipſo conſpectu eorum petulantiam comprimebat, & ſermonis præcipuè grauitas commouebat. Cæterum hilari animo menſam ipſis actutum apponi, ac large omnia ſuppeditari iuſſit, hoc interim temporis ſpatio ardentiſſimis precibus Domino certamen ſuũ cõmendans. Facto precandi fine, & reductis ad memoriã omnibus quæcunq; ſibi in vita quandoq; cõtigiſſent, ſiue magna illa, ſiue exigua, ſiue glorioſa, ſiue ingloria, & tota deniq; eccleſia per orbẽ precib. Deo commendata, ad ſatellites redijt tãta tãq; eximia cumulatus gratia, vt plurimi tali virtute ſenẽ ad mortẽ rapi vehemẽter condoleſcerẽt. Porrò inſtãte iã abeũdi hora ſatellites eũ aſino impoſitũ, vrbẽ verſus die feſto magni ſabbathi deduxerũt. Prodierunt obuiam illi Herodes

Martyrium prædicit.

Proditur.

Benignitas eius in Lictores.

qui

qui prefectus pacis dicebatur, & parés illius Nicetes; qui vt illum in rhedam ad ſe tranſtulerunt, propter eum aſſidentes perſuadere conati ſunt vt ſacrificaret. Illo verò nullum primò reſponſum dante, acrius inſtitêre. Inſtantibus autem Polycarpus impia eorum conſilia ſe admiſſurum negauit. Tunc vterq; oneratum prius contumelijs ſanctũ è curru præcipitârunt, tanta vehementia vt tibiam poſt ſe lacerã læſamq; traheret. At ille tantillæ iniuriæ negligens, ductatus deinde à ſatellitibus alacri animo ad ſtadium profectus eſt. Ingrediendi ſtadium vox cælitus delata fertur; fortis eſto Polycarpe & excelſo animo rem gere. Et quidem audita à multis vox, ſed viſus nemo. Inter hæc, illo ad iudicem deducto, vt innotuit Polycarpum eſſe comprehenſum, ingens tumultus excitatus eſt. Protinus adfuit Proconſul qui ſciſcitatus eſt. Tune es Polycarpus. Polycarpus ſe eundem eſſe fatebatur.

Præcipitatur inhumaniter de curru

Cõfirmatur voce cęlitus delapſa.

Tum ſuadere Proconſul, vt Chriſtum negaret, ſic locutus; Reuerere ætatem tuam; & alia his ſimilia, quæ ab eiuſmodi viris dici ſolent. Iura per Cæſaris fortunam, Reſipiſce, dic: Tolle impios.

Siſtitur tribunali.

Polycarpus graui & conſtanti vultu in vniuerſam multitudinem, quæ erat in ſtadio, intuens, & manum verſus eos intendens, cum gemitu oculis in cœlum ſublatis, dixit. Tolle impios. Præſidi cum amplius inſtaret, diceretque. Iurato, conuicijs Chriſtum afficito; & te dimittam: reſpondit Polycarpus, Octoginta ſex annos illi iam inſeruiui, & nullo me hactenus affecit incommodo, quomodo igitur regem meum, qui me ad hoc vſque tempus ſeruauit incolumem, contumelioſis verbis poſſum afficere? Proconſule denuo vrgente ac di-

Præclarum reſponſum.

Digitized by Google

ac dicente, Iura per Cæſaris fortunam. Polycarpus, ſi, inquit, ad inanem oſtentationem requiris, vt per Cæſaris fortunam iurem (ſic enim vocas) & me qui ſim ignorare prę te fers, ſic, vt liberè & ingenuè loquar, accipito; Chriſtianus ſum. Quod ſi placet Chriſtiani profeſſionem cognoſcere, da mihi diem, & audies. Tum procóſul, Iſtud, inquit, perſuade populo. Tibi equidem, inquit, Polycarpus, rationem & ſententiam meam (magiſtratibus & poteſtatibus à Deo conſtitutis, eum honorem, qui noſtrorum animorum ſaluti, noſtræque religioni nihil afferat detrimenti, pro dignitate tribuere docemur) impertire non grauabor: ſed illos non ſatis dignos exiſtimo, quibus de fide noſtra per reſponſum ſatisfaciam. Et proconſul, Beſtias, inquit, habeo in promptu, iſtis te obijciam laniandum, niſi te maturè pœnituerit. Accerſe, inquit, nam nobis rata ac decreta ſtat ſententia, & multum ab eo abſumus, vt aliquando animo mutato nos meliorum pœniteat, quo deteriora ſequamur. A ſæuitia & crudelitate ad æquitatem & modeſtiam traduci, eſt ſanè pulchra mutatio.

Ad quem rurſus proconſul: Te, inquit, ardentibus flammarum incendijs domitum & manſuetum reddam, ſi beſtiarum laniatus contemnas, & non reſipiſcas ocyus. Tum Polycarpus, Ignem, inquit, mihi minitaris, qui ad tempus exardeſcit quidem, ſed paulò poſt penitus extinguitur. Verum ignem illum futuri iudicij ad perpetuum impiorum ſupplicium, & cruciatum reſeruatum, omninò ignoras. Sed quid cunctaris? profer beſtias, aut aliud quod lubet. Iſta & alia complura locutus, tanto vultus decore & gratia imbutus eſt, tantaque animi fidentia & alacritate expletus, vti his quæ eſſent ei tam minaciter obiecta, non modò, non

Mira vultus gratia inter minas.

non conturbatus ſuccumberet, ſed contra ipſum proconſulem, admirabili ſua conſtantia & grauitate prorſus obſtupefaceret. Proconſul præconem nihilominus miſit, qui in medio ſtadio iſtud ter prædicaret; Polycarpus profeſſus eſt ſe Chriſtianum eſſe. Quæ vox cum eſſet à præcone emiſſa vniuerſa tum gentium, tum Iudæorum multitudo, qui Smyrnam incolebant, animi impetu & bile effrenata exardeſcens, alta voce clamare; Iſte eſt Aſiæ doctor, iſte Chriſtianorum pater, iſte noſtrorum Deorum euerſor, iſte denique eſt, qui adeò multos perdocuit, vt neque dijs ſacrificent, neque eos adorent. Quæ cum eſſent locuti, vociferari & rogare Philippum munerarium, vt leonem, qui Polycarpum diſcerperet, emitteret. Hic verò reſpondere, non eſſe ei integrum, quoniam iam ferarum certamina confecta erant. Tunc illis viſum eſt, vno conſenſu clamando inſtare, vt Polycarpus viuus in rogum conijceretur, Ita enim factum oportuerat, vt viſio, quæ de ceruicali ei apparuerat, compleretur. Frequens itaque hominum turba, & ex officinis & ex balneis ligna ſermentaq; actutũ coaceruabat, & Iudæi quidem ad hoc facinus (ſic enim illorum mos in eiuſmodi negotio erat) operam propenſiore animo conferebant. Clamor gẽtiũ & Iudæorum cõtra Polycarpũ.

Verùm vbi rogus extructus & paratus erat, Polycarpus ſoluto cingulo & omnibus veſtibus exutis, calceos etiam ſibi extrahere cœpit: quod quidem anteà non aliquando facere conſueuerat, propterea quòd ſinguli fideles magno ſtudio inter ſe contendebant, quis primùm ei in eo munere inſeruiens, corpus illius poſſet contrectare. Nam in toto ætatis curriculo, etiam ante canitiem, propter vitam honeſtè actam, probeque Honeſtiſſima Polycarpi vita.

Digitized by Google

moratā, magnopere colebatur. Paulò poſt igitur inſtrumenta, quibus in rogo firmè teneretur, apparata corpori illius circũijciuntur. Et cũ illum clauis vellent affigere, dixit: Sinite me hoc modo. Nam qui mihi patientiam ad ignis flammas ſuſtinendas pro ſua clementia largitur, largietur etiā, vt ſine commiſſuris clauorum, quibus me affigere ſtatuitis, conſtans abſq; vlla corporis commotione rogo adhæreſcam. Idcircò eum non clauis, ſed vinculis ſolùm colligârunt. Qui manibus à tergo circumplicatis conſtrictiſque, tanquam aries inſignis, ex immenſo grege delectus, vt holocauſtum gratum acceptumque fieret Deo omnipotenti, ſic locutus eſt: Pater dilecti & benedicti filij tui Ieſu Chriſti, per quem tui cognitionem accepimus: Deus Angelorum & Poteſtatum, Deus totius creaturæ & iuſtorum, cuiuſque generis, qui viuunt in conſpectu tuo, gratias tibi ago, quod me huius diei & horæ celebritate donaſti, in qua cum in martyrũ numero, tum in calice paſſionis Chriſti tui, tormentorum particeps fiam, in reſurrectionem vitæ æternæ, tam animæ quam corporis, per immortalem Spiritus ſancti virtutem, inter quos quęſo martyres hodie in conſpectu tuo pro hoſtia pingui & accepta admittar, ſicut præparaſti, præſignificaſti, & iam tandem compleuiſti, qui verus Deus es, & omnis mendacij expers. Ac propterea præ cæteris omnibus te laudo, te benedico, te glorifico, per Ieſum Chriſtum dilectum filium tuum, Pontificem æternum, per quem tibi cum eo in ſpiritu ſancto gloria nunc & in futura ſecula ſeculorum. Amen.

Oratio S. Polycarpi

Hac voce, Amen emiſſa & orandi fine facto, carnifices, quibus ignis extruendi cura imponebatur, rogum incenderunt. Quivbi ardentem flam-

flammam effuderat, miraculum ingens illis, quibus idem videre à Deo conceſſum fuit, quique ad ea, quæ gerebantur, cæteris fidelibus verè in poſterum narranda, erant reſeruati viri, viſum eſt. Ignis enim fornicis ſpeciem gerens, tanquam velum nauigij ventorum flatibus turgeſcens, corpus martyris vndique obuallabat. Ille in medio conſtitit, non tanquam caro exuſta, ſed tanquam aurum & argentum, in camino ignis ardore probatū. Quin etiam tantum & tam fragrantem odorem indè hauriebamus, vt idem, velut ex thure odorifero, aut alio quouis precioſo aromate, efflatus videretur. Ad extremum igitur, cum nefarij & impij homines eius corpus ab igne minimè poſſe conſumi viderent, carnifici mandata dederunt, vt propius ad rogum progreſſus, illum enſe ſtricto confoderet. Qua re confecta, tanta cruoris copia effluxit, vt ignem prorſus extingueret, & vniuerſa multitudo quæreret ſecum magna cum admiratione, vtrū tantum eſſet diſcriminis inter infideles & electos, ex quorū numero iſte Polycarpus vnus erat, vir noſtris temporibus omnium facilè præſtantiſſimus, Catholicæ Smyrnenſis eccleſiæ Epiſcopus, doctor Apoſtolicus & propheta pius. Nam quodcunq; verbum ex eius ore exibat, idem vel iā expletum erat, vel poſtea procerto explēdum. Inuidus, odioſus, & iuſtorum hominum generi ſemper infeſtus diabolus, cum martyrij eius amplitudinem, cūque incorruptam & integrā vſque à teneris vnguiculis viuendi rationē immortalitatis corona remuneratā, eūq; ipſum propterea ſtabili & certo præmio vitę ęternę donatū cerneret, omni cura & cogitatione eo incubuit, ne corpus eius à nobis indè auferretur, idq; adeò cū permulti è noſtris permagna cupiditate ducerentur & huius

Inſigne miraculum.

Non lęditur ab igne

Enſe confoditur.

Nota quam cupiant.

dam diuitijs, ſed nunc Chriſti paupertate inſigni- | Genus S. Paulæ & patria.
or, Gracchorum ſtirps, ſoboles Scipionum, Pauli hæres, cuius vocabulum trahit, Martiæ Papyriæ, matris Africani, vera & germana progenies: Romæ prætulit Bethleem, & auro tecta fulgentia informis luti vilitate mutauit; Non mæremus, quod talem amiſimus, ſed gratias agimus quod talem habuimus, imò habemus. Deo enim viuũt omnia; & quidquid reuertitur ad Dominum, in familiæ numero computatur. Quanquam amiſſio illius cæleſtis domus habitatio ſit; qua quamdiu in corpore fuit, peregrinata eſt à Domino, & voce ſemper flebili conquerebatur; Heu mihi (2. Cor. 5.) quia incolatus meus prolongatus eſt, habitaui cum habitantibus Cedar, multum peregrinata eſt anima mea. Cupio diſſolui & eſſe cum Chriſto. (Deſiderium moriendi. Pſalm. 119. Philipp. 1.) Quoties autem infirmitate corpuſculi (quam incredibili abſtinentia & duplicatis contraxerat ieiunijs) vexabatur hoc in ore voluebat; Subijcio corpus meum, & in ſeruitutem redigo: ne alijs prædicans, ipſa reproba inueniar. (Admirãda eius abſtinentia. 1. Cor. 9.) Inter doloris aculeos, quos mira patientia ſuſtinebat, quaſi apertos ſibi cœlos adſpiceret, loquebatur; Quis dabit mihi pennas ſicut columbæ & volabo & requieſcam? (Eximia eius patiẽtia. Pſal. 54.) Vis lector breuiter eius ſcire virtutes? Omnes ſuos pauperes, pauperior ipſa dimiſit. (Voluntaria paupertas eius.) Nec mirum de proximis & familiola, quam in vtroque ſexu de ſeruis & ancillis in fratres ſororesque mutauerat, iſta proferre; cum Euſtochium Virginem & deuotam Chriſto filiam: procul à nobili genere ſola fide & gratia, diuitem reliquerit.

Alij altius repetant, & à cunabilis eius, ipſiſque (vt ita dicam) crepundijs matrem Bleſillam & Rogatum proferant patrem; quorum altera

Scipionum Gracchorumque progenies eſt; alter per omnes ferè Græcias vſque hodie ſtemmatibus & diuitijs,ac nobilitate Agamemnonis fertur ſanguinem trahere, qui decennali obſidione Troiam deleuit. Nos nihil laudabimus,niſi quod propriũ eſt,& de puriſſimo ſanctæ mentis fonte profertur. Tali igitur ſtirpe generata,iuncta eſt viro Toxotio AEneæ & Iuliorum altiſſimũ qui ſanguinẽ trahit. Vnde etiam filia eius Chriſti Virgo Euſtochium, Iulia nuncupatur,& ipſe Iulius à magno demiſſũ nomen Iulo. His,inquam,orta maioribus & fœcũditate ac pudicitia probata, primum viro, deindè propinquis & totius vrbis teſtimonio,quinque liberos edidit,Bleſillam, ſuper cuius morte eam Romę conſolatus ſum, Paulinam, quæ ſanctum & admirabilem virum,& propoſiti,& rerum ſuarum Pammachium reliquit hæredem, Euſtochium,quę nunc in ſanctis locis virginitatis & Eccleſiæ monile pretioſum eſt;Ruffinam, quæ immaturo funere pium matris animum conſternauit, & Toxotium.

Iungitur Toxotio viro.

Liberi eius.

Poſtquam vir mortuus eſt (quem ita planxit,vt propè ipſa moreretur)ita ſe conuertit ad Domini ſeruitutem, vt omnes penè diuitias in pauperes erogaret. Quis inopum moriens, non illius veſtimentis obuolutus eſt? Quis clinicorum non eius facultatibus ſuſtentatus eſt? quos curioſiſſime tota vrbe perquirens,damnum putabat ſi quiſquam debilis & eſuriens cibo ſuſtentaretur alterius. Spoliabat filios,& inter obiurgantes propinquos,maiorem ſe eis hæreditatem Chriſti miſericordiam dimittere loquebatur. Quid in cunctos clementiſſimum animum & bonitatem etiam in eos, quos nunquam viderat, euagantem commemorem? Nec diu potuit excelſi apud ſeculum generis & nobiliſſi-

Sũma eius benignitas in pauperes

nobiliſſimæ familiæ viſitationes & frequentiam ſuſtinere. Mærebat honore ſuo, & ora laudantium declinare ac fugere feſtinabat. Cumque Orientis & Occidentis epiſcopos ob quaſdam eccleſiarum diſſenſiones Romam Imperiales literæ contraxiſſent, vidit admirabiles viros, Chriſtique Pontifices Paulinum Antiochenę vrbis epiſcopum, & Epiphanium Salaminæ Cypri, quæ nunc Conſtantia dicitur; quorum Epiphanium etiam hoſpitem habuit; Paulinum in aliena manentem domo, quaſi proprium humanitate poſſedit. Quorum accenſa virtutibus, per momenta patriam deſerere cogitabat; non domus, non liberorũ, nõ familiæ, nõ poſſeſſionum, non alicuius rei, quæ ad ſeculũ pertinet, memor; ſola ſi dici poteſt, & incomitata ad eremum Antoniorum atque Paulorum pergere geſtiebat. Tandemque exacta hyeme, aperto mari, redeuntibus ad eccleſias ſuis epiſcopis, & ipſa voto cum eis ac deſiderio nauigauit. Quid vltra differo? Deſcendit ad portum, fratre, cognatis, affinibus, &, quod his maius eſt, liberis proſequentibus, & clementiſſimam matrem pietate vincere cupientibus. Iam carbaſa tenebantur, & remorum ductu nauis in altum protrahebatur. Paruus Toxotius ſupplices manus tendebat in littore. Ruffina iam nubilis, vt ſuas exſpectaret nuptias, tacens fletibus obſecrabat, & tamen illa ſiccos ad cælũ tendebat oculos, pietatẽ in filios, pietate in Deũ ſuperans. Neſciebat ſe matrẽ vt Chriſti probaret ancillã. Torquebantur viſcera & quaſi a ſuis membris diſtraheretur, cum dolore pugnabat & amorem filiorum maiore in Deũ amore contemnens, in ſola Euſtochio, quæ & propoſiti & nauigationis eius comes erat, acquieſcebat.

Aliena ab Ambitione.

Epiphanius Hoſpes Paulæ.

Nota fortitudinẽ animæ in tanta matrona.

Sulcabat interim nauis mare, & cunctis, qui cũ ea vehebantur, littora reſpicientibus, ipſa auerſos tenebat oculos, ne videret, quos ſine tormento videre non poterat. Fateor nulla ſic amauit filios, quibus antequam proficiſceretur, cuncta largita eſt, exhæredans ſe in terra, vt hæreditatem inueniret in cœlo.

Delata eſt ad inſulam Pontiam, quam clariſſimæ quondam fœminarum ſub Domitiano Principe pro confeſſione nominis Chriſtiani, Flauiæ Domitillæ nobilitauit exilium, videnſque cellulas in quibus illa longum martyrium duxerat, ſumptis fidei alis, Hieroſolymam & ſancta loca videre cupiebat. Tandem poſt Rhodum & Lyciam, vidit Cyprum; vbi ſancti & venerabilis Ephiphanij pedibus prouoluta, decem ab eo diebus retenta eſt: non in refectionem, vt ille arbitrabatur, ſed in opus Dei, vt re comprobatum eſt. Nam omnia illius regionis luſtrans monaſteria, prout potuit, refrigeria ſumptuum fratribus dereliquit, quos amor ſancti viri de toto illuc orbe cõduxerat. Inde breui curſu transfretauit Seleuciã, de qua aſcendens Antiochiam, ſancti Confeſſoris Paulini modicum charitate detenta, media hyeme, calente ardore fidei, fœmina nobilis, quæ prius Eunuchorum manibus portabatur, aſello ſedens profecta eſt. Omnia deinde loca, quæ ſacris voluminibus continentur, eximia quadam pietate & incredibili in ſanctos munificentia viſitauit. Per ſingulos ſanctos Chriſtum ſe videre credebat; & quicquid in illos contulerat, in Dominũ ſe contuliſſe lætabatur. Mirus ardor & vix in fœmina credibilis fortitudo. Oblita ſexûs & fragilitatis corporeæ, inter tot millia monachorum cum puellis ſuis habitare cupiebat; & forſitan cun-

Flauillię Domitillæ exilium.

S. Paula multa largitur monachis Cypri.

Sancta loca & monachorum cellulas S. Paula viſitat.

tan, cunctis eam ſuſcipientibus impetraſſet, ni maius ſanctorum locorum retraxiſſet deſideriũ. Tandem in ſanctam Bethleem læta perueniens, ibi perpetuo manſura, anguſto per triennium manſit hoſpitiolo, donec extrueret cellulas ac monaſteria, & diuerſorum peregrinorum iuxta viam conderet manſiones in qua Maria & Ioſeph hoſpitium non inuenerant.

Condit monaſteria in Bethleem.

Ibi demùm tanta ſe humilitate deiecit, vt qui eam non vidiſſet. & pro celebritate nominis videre geſtiſſet, ipſam eſſe nó crederet. ſed ancillarum vltimam; & cum frequentibus virginum choris cingeretur, & veſte, & voce & habitu & inceſſu minima omnium erat; Nunquam poſt viri mortem vſque ad diem dormitionis ſuæ, cum vllo comedit viro, quamuis eum ſanctum & in Pontificali ſciret culmine conſtitutum. Balneas, niſi periclitans, non adiit. Mollia etiam in grauiſſima febre, lectuli ſtrata non habuit; ſed ſuper duriſſimam humum ſtratis ciliciolis quieſcebat; ſi tamen illa quies dicenda eſt. quæ iugibus penè orationibus dies noctesque iungebat. Leuia peccata ita plangebat vt eam grauiſſimorum criminum crederes reã. Cũque à nobis crebrius moneretur, vt parceret oculis, & eos ſeruaret euãgelicę lectioni, aiebat; Turpanda eſt facies, quam contra Dei præceptum purpiriſſo & ceruſſa & ſtibio ſæpè depinxi. Affligendum corpus, quod multis vacauit delitijs. Longus riſus perpeti compenſandus eſt fletu. Mollia linteamina, & ſerica pretioſiſſima, aſperitate cilicij commutanda. Quæ viro & ſæculo placui, nunc Chriſto placere deſidero.

Eius humilitas.

Stratum eius

Digni Pœnitentiæ fructus.

Si inter tales tantasque virtutes caſtitatem in illa voluero prædicare, ſuperfluus videar; in qua etiam cùm ſecularis eſſet. omnium Romæ matro

Caſtitas inſignis.

egentibus manum, ſed carnis voluptate ſuperatos; dealbaſſe ea, quæ foris erant, & intus plenos fuiſſe oſſibus mortuorum. At non Paula talis; quę tantæ continentiæ fuit, vt propè menſuram excederet & debilitatem corporis nimijs ieiunijs ac labore contraheret. Quæ exceptis diebus feſtis vix oleũ in cibo caperet: vt ex hoc vno exiſtimetur q̃d de vino & liquamine, piſcibus & lacte & melle & ouis & & reliquis, quæ guſtui ſuauia ſunt, iudicarit.

Semper quidem virtutes ſequitur inuidia, feriuntque ſummos fulgura montes. Suſcitauerat ei Dominus Adad Idumæum, qui eam colaphizaret, ne ſe extolleret; & quaſi quodam ſtimulo carnis ſæpius admonebat, ne magnitudo virtutum altius ſraperet, & aliarum vitiis fœminarum ſe in excelſo crederet conſtitutam. Ego aiebam, liuori eſſe cedendum, & dandæ inſaniæ locum; quod feciſſet Iacob in fratre ſuo Eſua, & Dauid in pertinaciſſimo inimicorum Saul; quorum alter in Meſopotamiam fugerit, alter ſe Allophylis tradiderit, malens hoſtibus, quam inuidis ſubiacere. At illa reſpondebat; Iuſtè hæc diceres, ſi diabolus contra ſeruos Dei & ancillas non vbique pugnaret, & ad omnia loca fugientes non præcederet; ſi non ſanctorum locorum amore reticnerer, & Bethlehem meam in alia poſſem reperire parte terrarum. Cur enim non patientia liuorem ſuperem? Cur non humilitate frangam ſuperbiam, & percutienti maxillam offeram alteram? Nonne apoſtoli gloriabantur, quando pro Domino ſunt paſſi contumeliam? Beati dicuntur in Euãgelio, qui perſecutionem patiuntur propter iuſtitiam. Secura ſit conſcientia quod non propter peccata patiamur: & afflictio in ſeculo materia præmiorum eſt.

Inuidia virtutũ comes.

Geneſ. 27. 1. Reg. 27.

Actor. 5. Matthei 5.

Noni

Suſurrones perniciosiſſimi.

Noui ſuſurronem quendam (quod genus hominum perniciosiſſimum eſt) quaſi beneuolum nunciaſſe, quòd pro nimio feruore virtutum quibuſdam videretur inſana, & cerebrum illius dicerent confouendum. Cui illa reſpondit; Theatrum facti ſumus mundo, & angelis & hominibus. Et, Nos ſtulti propter Chriſtum, ſed ſtultum Dei, ſapientius eſt hominibus.

1. Corinth. 4.
1. Corinth. 1.

Dicam & de ordine monaſterij, quomodo ſanctorum cōtinentiam in ſuum verterit lucrum. Seminabat carnalia, vt meteret ſpiritualia; dabat terrena, vt cæleſtia tolleret, breuia concedebat, vt pro his æterna mutaret. Poſt virorum monaſteriū, quod viris tradiderat gubernandum, plures Virgines, quas è diuerſis prouincijs congregârat, in tres turmas monaſteriaque diuiſit, ita dumtaxat, vt in opere & in cibo ſeparatæ, pſalmodijs & orationibus iungerentur. Manè, hora tertia, ſexta, nona, veſpere, noctis medio, per ordinem Pſalteriū cantabant, nec licebat cuiquam ſororum ignorare pſalmos, & non de ſcripturis ſanctis quotidiè aliquid diſcere. Vnus omnium erat habitus. Linteamine ad tergendas ſolum manus vtebantur. Si qua tardior vel veniebat ad pſalmos, vel erat in opere pigrior, varijs eam modis aggrediebatur. Si erat iracunda, blanditijs, ſi patiens, correptione. Excepto victu & veſtitu, nullam habere quicquam patiebatur. Iurgantes inter ſe, ſermone leniſſimo fœderabat. Laſciuientem adoleſcentularum carnem crebris & duplicatis frangebat ieiunijs, malens eis ſtomachum dolere, quam mentem. Quod inter ſeculi homines vel leue putatur vel nihili, hoc in monaſterijs grauiſſimum dicebat eſſe delictum. Quid memorem clementiam & ſedulitatem in ægrotantes, quas miris obſequijs & miniſterijs confouebat

Multas virgines colligit in monaſterijs.

Frequentſt Pſalmodiā.

Induſtria eius.

Humanitas in ęgrotos.

fouebat? Cumque alijs lãguentibus largè pręberet omnia, & eſum quoque exhiberet carnium: ſi quãdo ipſa ęgrotaſſet, ſibi nõ indulgebat; & in eo inęqualis videbatur, quod in alijs clementiam, in ſe duritiam commutabat. Referam quod expertus ſum. Menſe Iulio feruentiſſimis ęſtibus incidit in ardorem febris, & poſt deſperationem, cùm Dei miſericordia reſpiraſſet, & medici perſuaderent ob refectionem corporis vino opus eſſe tenui & parco, ne aquam bibens, in hydropem verteretur, & ego clàm beatum Epiphanium rogarem, vt eam moneret, immò compelleret vinum bibere, illa vt erat prudens & ſolertis ingenij, ſtatim ſenſit inſidias: & ſubridens meum eſſe quod ille diceret, intimauit. Quid plura? Cùm beatus Pontifex poſt multa hortamenta exiſſet foras, quærenti mihi quid egiſſet, reſpondit: Tantum profeci, vt ſeni homini penè perſuaſerit, ne vinum bibam. Hęc refero, non quod incõſideranter & vltra vires ſumpta onera probem, ſed quod mentis eius ardorem & deſiderium fidelis animę ex hac quoque probare velim perſeuerantia, decantantis: Sitiuit anima mea in te, quam multipliciter tibi caro mea. Miſer ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius? Dicat prudens lector, pro laudibus me vituperationem ſcribere. Teſtor Ieſum, cui illa ſeruiuit, & ego ſeruire cupio, me vtramque in partẽ nihil fingere, ſed quaſi Chriſtianum de Chriſtiana, quę ſunt vera, proferre, id iſt, hiſtoriam ſcribere, non panegyricum: & illius vitia, aliorum eſſe virtutes.

Erga ſe ſeueritas.

Indiſcretio culpanda.

Pſal. 62.

Rom. 7.

Nihil fuit ingenio eius docilius. Tarda erat ad loquendum, velox ad audiendum. Scripturas ſanctas tenebat memoriter. Denique compulit me, vt vetus & nouum inſtrumentum cum filia, me diſſerente,

Ingenij eius præſtantia.

rente,

ſe habere moleſtię. ſed omnia quieta & tranquilla perſpicere. Poſt hęc obmutuit, & clauſis oculis, quaſi iam mortalia deſpiceret, vſque ad expirationem animæ, eoſdem repetebat verſiculos, vt quod dicebat, vix audire poſſemus digitumque ad os tenens, crucis ſignum pingebat in labijs. Defecerat ſpiritus, & anhelabat in mortem: animaque erumpere geſtiens, ipſum ſtridorem, quo mortalium vita finitur, in laudes Domini conuertebat. Aderânt Hieroſolymarum & aliarum vrbium Epiſcopi & Sacerdotum inferiores gradus, ac Leuitarum innumerabilis multitudo. Omne monaſterium virginum & monachorum chori repleuerant. Cumque alij Pontifices, lampades, cereoſque pręferrent, alij choros pſallentium ducerent, in media Eccleſia ſpeluncę Saluatoris eſt poſita. Tota ad funus eius Palęſtinarum vrbium turba conuenit. Sacrilegium putabant, qui non tali fœminæ vltimum reddidiſſet officium. Viduæ & pauperes; in exemplum Dorcadis, veſtes ab ea præbitas oſtendebant. Omnis inopum multitudo matrem & nutritiam ſe perdidiſſe clamabat. Quodque mirum ſit, nihil pallor mutauerat faciem: ſed ita dignitas quædam & grauitas ora compleuerat, vt eam putares non mortuam ſed dormientem. Hebræo, Græco, Latino, Syroque ſermone pſalmi in ordine perſonabant, non ſolum triduò donec & ſubter Eccleſiam, & iuxta ſpecum Domini conderetur: ſed per omnem hebdomadam, cunctis qui venerant, ſuum funus & proprias credentibus lachrymas. Venerabilis virgo filia eius Euſtochium, quaſi ablactata ſuper matrem ſuam, abſtrahi à parente non poterat. deoſculari oculos, hærere vultui, totum corpus amplexari, & ſe cum matre velle ſepeliri.

In ſupremo ſpiritu Crucis ſignum ſibi imprimit.

Actor. 9.

Pulchritudo vultûs eius poſt mortem.

Amor filiæ in matrem.

Secura

Secura eſto Euſtochium, magna hæreditate dita ta es. Pars tua Dominus, & quo magis gaudeas, mater tua longo martyrio coronata eſt. Non ſolum enim effuſio ſanguinis in confeſſione reputatur; ſed deuotę quoque mentis ſeruitus immaculata, quotidianum martyrium eſt. Illa corona de roſis & violis plectitur, iſta de lilijs. Vale ô Paula, & cultoris tui vltimam ſenectutem orationibus iuua. Fides & opera tua Chriſto te ſociant: præſens facilius quod poſtulas impetrabis. Exegi monumentum tuum ære perennius, quod nulla deſtruere poſſit vetuſtas. Incidi elogium ſepulchro tuo quod huic volumini ſubdidi, & quocunque noſter ſermo peruenerit, te laudatam, te in Bethlehē conditam lector agnoſcat.

Martyrium quotidianū.

D. Hieronymus inuocat S. Paulā.

Titulus Sepulchri.

Epitaphiū S. Paulæ.

Scipio quam genuit, Pauli fudêre parentes,
Gracchorum ſoboles, Agamemnonis inclyta proles,
Hoc iacet in tumulo; Paulam dixêre priores;
Euſtochij genitrix, Romani prima Senatus,
Pauperiem Chriſti & Bethlemitica rura ſequuta eſt.

In fronte Speluncæ.

Aſpicis auguſtum præciſa rupe ſepulchrum?
Hoſpitium Paulæ eſt, cæleſtia regna tenentis.
Fratrem, cognatos, Romam, patriamq; relinquens,
Diuitias, ſobolem, Bethlemiti conditur antro.
Hic præſepe tuum Chriſte, atque hic myſtica Magi
Munera portantes, hominiq; Deoq; dedere.

Vixit in ſancto propoſito, Romæ annos quinque, Bethleem annos viginti. Omne vitæ tempus impleuit, annis quinquaginta ſex, menſibus octo, diebus viginti & octo.

INSIGNE

*INSIGNE MARTYRIVM SS. * LVcij, Thyrſi, & Callinici, ex Metaphraſte; Quod inuicto animo conſummârunt, Anno Chriſti Domini 254. Sede vacante, Decij Imp. 2.*

* alias Leucij Vide Cæſ. Baron Ann. Tom. 2. & not in martyr. Rom.

IIs temporibus quibus Decius Imperator crudele pietati bellum indixerat, eiuſq; cultores grauiſſimis ſupplicijs perſequeretur, fortiſſimi pietatis athletæ Lucius, Thyrſus & Callinicus inclyta Bithynorum regione oriundi, cum generis dignitate, tum rerum à ſe geſtarum gloria admodum clari; ſtatuerunt diuinis legibus ſumma impietate calcatis præclaro aliquo certamine opem ferre. Venerat iſtis fortè diebus Nicomedia ad altricem martyrum ciuitatem Cæſaream Cũbricius quidam homo nefarius, qui non ipſe tantum impura dęmonibus aſſiduò ſacrificia offerebat, ſed quoſuis alios vel minis, vel promiſſis ad eandem impietatis rationem pertrahebat. Lucius cum hæc animaduerteret, & eſſet inſigni prudentia & eruditione præditus, & æquis oculis nefaria ſacrificia aſpicere nequiret, animo maximo ipsũ impietatis auctorẽ aggreſſus eſt? & q̃ hactenus pietatem intimis animæ viſceribus reclusam tenuerat, tanquam fulgur quoddam, rupta, cum horrẽdo fragore, nube, in medium protulit. Cur, inquit, tu, ô Cumbrici tuam ipſius animam tanta impietate contaminas, vt ſurdis & nullo ſenſu præditis ſimulachris diuinos honores deferas, & multos inſuper alios ad infauſtæ huius ſuperſtitionis ſocietatem per ſummum ſcelus adducis? Quin potius relicto tenebrarum errore, verum Deum & Seruatorem tuum agnoſcis?

28. Ianuarij

Patria eorũ.

Cumbricius Cęſareã venit, vt Chriſtianos deleat.

Lucij oratio ad Cumbricium.

Cæditur Lucius.

Hæc cum admiranda quadam grauitate dixiſſet, Præſes animo grauiter commotus, ſtatim tergo eius plagas infligi iuſſit, ratus ſe martyris conſtantiam frangere poſſe. Sed martyr Chriſti, plagas illas cum lubenter animo vultuque imperterrito exciperet, & fortitudine ſua lictorum potius robur fatigaret, ipſeque indefeſſis precibus depoſceret, vt ad Deum reſolueretur, illum cōuenire deſiderans: Quoniam ergo (inquit Præſes) ô Luci mors tibi grata eſt, age nos tibi largiemur quod deſideras, ac ſtatim dictata capitis ſententia martyr foras productus incredibili animi gaudio præciſa ceruice curſū peregit. Eo hoc modo coronato, cum nihilominus Cumbricij tyrannis populabūda vagaretur, & Chriſtiani timore ſuppliciorū latibula quærerent, Thyrſus fidei patrocinium vbiq. ferè deſertū ingemiſcens, magno & & excelſo animo è regione Bithynorū ipſi tyranno obuiam venit, ſalutem prima fronte haud fictam impartiens. Cui Cūbricius parē quoq; ſalutationē vt reddidit: Licetne, inquit, Thyrſus vobis qui magiſtratum geritis, liberè loqui, an oportet mādatis veſtris ęquis iniquis ſubditū ſcenę deſeruire? Cui Cumbricius, nequaq̃, inquit, ſed libera dicendi facultas quę in rem ſunt Reipublicę cuiuis permittitur. Tum Thyrſus; & quænam vtiliora dici poſſunt ijs, quæ nō ad corporis ſed ad ſempiternā animæ ſalutē pertinent? Ego enim videns te cæco mentis impetu multos mortaliū à vera ſalute in peſtē & exitium ſempiternum pertrahere, & eo ſcelere tibi ipſi ignis gehennā cōſtruere, duxi expedire, cū ea quę par eſt fiducia, tecū agere tecūq; diſſerere, & ex te ſcire quanam de cauſa ſtatuiſti, contempto cœlo terræque Domino, opera manuum adorare, & omne ſtudium, omnes cogitatio-

Lucius capite plectitur.

Thyrſi maganimitas.

Cumbriciū Thyrſus cōſtanter reprehendit.

Digitized by Google

gitationes ad impijſſimum ſimulachrorum cultum conferre?

Ad hæc præſes; Importuna hęc & nimia dicendi libertas, oſtendit te laborare morbo eorum, qui Chriſtiani dicuntur. Verum enimuerò harũ interrogationum ſolutiones ijs qui in ſcholis ſedent relinquito, & iuſſis cede Imperatoris; ſin minus, inportunorum verborum opportunam inuenies tormentorum remunerationẽ. Cui Thyrſus: Cum ſitis, inquit, Dei figmenta ratione prædita, nihil ſtultè & contra rationem agere oportet: ſed iudicio & diligenti examinatione omnia permittere. Sin autẽ vis ipſe ſea ſequi quę citra vllam rationem decreta ſunt ab Imperatoribus, cum mihi nunc non ſit perſuaſum à Chriſtianæ fidei confeſſione recedere; fac ipſe quod eſt tibi cõſtitutum. Cumbricius verò: fortè, inquit, quod tecum benignè & leniter agamus, inſolentiorem te ideo effecimus; ſed ſuadeo ne noſtra lenitate abutaris, & dijs quę vſta ſunt, reddas, quô magnos à magno Imperatore honores conſequaris. Martyr autem: Ego, inquit, fluxos & perituros huius mundi honores iam diu prudenti ſatis animo mecum perpendi, nec eos maioris facio quam faciendi ſunt, ijſque omnibus veram Chriſti fidem, q̄ amplexus ſũ, antefero. Quare ſi quod tibi contra nos ab Imperatore permiſſum eſt, ne ſis negligẽs. *Mira eius conſtantia.*

His dictis præſes iracundia inflatus, iuſſit pugnis cædi martyrem. Erant adoleſcentes aliquot viribus robuſtiſſimi, qui inſultantes è ſummis manuum & pedũm digitis eum loris alligarunt, tantaq; violentia vtrinq; diſtraxerunt, vt ſolutis articulorũ compagib. membratim diſcerperent. Nec his crudelitatis auctor ſatiatus cruciatib. cilia ei⁹ & oculos ferro cõfodi iuſſit. At martyr eo *Ceditur Thyrſus.* *Membratim diſcerpitur.*

ſupplicio non modo non fractus animum demiſi:,quin potius diuina quadam audacia repletus præſidem maiori libertate redarguit.

Aliud ſupplicium.

Ad hæc autem vir ille peſtifer cum non haberet,quod ageret,nec poſſet loquendi libertatem reprimere,iuſſit glădibus æneis maxillas vnà cũ dentibus excuti. Tulit hoc martyr tanta animi fortitudine, vt præſes ipſe in admirationẽ raptꝰ diceret;putaſne ô Thyrſe,|te omnia iă ſupplicia ſuperaſſe?Parua hęc,quæ præceſſerunt,fuere,alia certè tibi parata ſunt.Martyr autem:Euge, inquit, ne alia quæſo grauiora nobis inuideas. Non inuidebo,inquit,ſed ea tibi affatim & munificè ſuppeditabo.Statim autem lectus ei paratus eſt, in quo cum extenſus fuiſſet,ex vna quidem parte, ad terrorem,plumbum igne liquefactum propoſitum fuit,ex altera verò præſtigiatores quidam,qui ſuadendi artificio plurimum valebant; qui totis viribus eam in rem incumbebant, vt martyrem à Chriſti confeſſione deducerent. Et nunc quidem ſupplicij ante oculos poſiti atrocitatem,nunc verò naturę imbecillitatem ei inculcabant.At martyr cum ſurda aure voces illorum exciperet, & eis ſupplicia ſempiterna,omnibus impijs à iuſto Iudice Deo conſtituta, proponeret, illi furore præcipites,feruens plumbum in tergum eius effuderũt. Sed illud martyri quidem refrigerium, incredulis autem interitum attulit; nam plumbum inſtar aquæ diffluens,vires ei maiores præbuit; adeò vt lecto ſurrexerit,& ingenti tam præſidem quam reliquos omnes qui aderant, timore affecerit. Sed præſes rurſus à timore ad furorem conuerſus,verbis factiſque ſimul,illatum ſuo nomini;vt ipſe interpretabatur, dedecus vindicare inſtitit. Supplicia igitur ſupplicijs addidit, ſed

Horrendũ ſupplicium ei ad terrorem proponitur.

Feruens plũbũ nihil ei nocet.

cum

cum videret ea omnia in nihilum recidere, vinctum eum in cuſtodiam dedit.

Mancipatur carceri.

Ibi tum martyr, quia nondum ſacris erat myſterijs initiatus, Chriſtum ardentiſſimis votis precatus eſt, vt per baptiſmum ab eo in filium adoptaretur. Ad hanc precationem, ianuæ carceris ſua ſpōte apertæ ſunt, & liberū ei egreſsū ad quendā Phileam Cæſareenſium Epiſcopum præbuerunt; qui cum multa ſatis de eius libertate & animi magnitudine audiuiſſet, ſumma cum reuerentia baptiſmatis ei gratiam contulit. Indè verò Thyrſus ne optatiſſima martyrij corona fraudaretur, rurſus ſe ad carcerem Angelorum comitatus obſequio, recepit.

Ianuæ carceris martyri oranti ſponte aperiuntur.

Thyrſus baptizatur & iterū ſpontè ad carcerem redit.

Interea cum alij aljos crudelitate vincere conarentur, & Imperatori maiore improbitate gratificari vellent, Syluanus quidam genere Perſa, dignitate autem Comes, in ſupplicijs verò pijs inferendis nulli ſecundus, petijt ab Imperatore, vt ſibi ſummam in Chriſtianos excarnificandos poteſtatem faceret. Qua accepta, Nicæam venit, vbi cum multa eaque valde admiranda de Thyrſi conſtantia audiret, ſtatim eum ſuis tribunalibus ſiſti iuſſit, & tam minis quam blanditijs contra eum pugnauit, vt dijs ſacrificaret. Thyrſus poſtquam ſe vni & æterno Deo ſacrificare dixiſſet, tandem intulit; Si velis, omiſſa vi & crudelitate, ratione & iudicio mecum contendere, dic mihi cuinam, & quemadmodum me vis ſacrificare. Ego autem ſi nihil potero contradicere parebo lubens, & nequaquam aduerſus res validas inaniter decertabo.

Syluani crudelitas.

Thyrſus ſiſtitur Syluano.

Hoc Syluanus reſponſum lætus excipiens. Eamus, inquit, in templum, & tunc tibi erit manifeſtum; cui ſis ſacrificaturus. Igitur cum in proxi-

mum Apollinis templum iuiſſent, Syluanus, Eccè (inquit) Deus noſter, quem cum tuo ſacrificio placaueris, aliorum deorum beneuolentiam mirificè tibi conciliabis. Tum martyr, videte, inquit, quodnam ei offeram ſacrificium, & qua ratione placabo. Cùm omnes animum oculosq́ue in eum conuertiſſent, ille ſublatis ad cælum manibus ineffabilem Dei virtutem inuocauit, & repentè horrendo tonitru è cælo erumpente, ſtatuam proſtrauit, & in puluerem redegit. Conuerſus deinde martyr ad eos qui circunſiſtebāt: Videtiſne, inquit, deos veſtros plane vanos & nihili eſſe, qui ne ſolam quidem veri Dei inuocationem ſuſtinere valent? Adhæc ira inflammatus Syluanus: Ego tuas, inquit, præſtigias omnino conteram & delebo, & oſtendam quam eæ tibi vtilitatem adferūt. His dictis ferrea eſt adducta machina, in qua pectines ferrei mira diaboli verſutia compoſiti carnes martyris articulatim conſcindebant, adeò vt viribus planè deſtitutus animā agere videretur. Tum Syluanus inſultans: Thyrſe, inquit, vbi nunc Deus tuus, quem colis, & quem adiutorem tuum eſſe gloriabaris? Cui martyr: Quid, inquit, tu Chriſti virtutem in me non ſentis, quæ me aduerſus hos inſultus confirmat? Quo modò enim corpus hoc tam fragile, talibus poſſet reſiſtere difficultatibus, ſi non ei ſupernum præſto eſſet auxilium? Tùm tyrannus maximum iuſſit afferri lebetem, feruētis aquæ liquore bullientem, in quem martyrem capite deorſum demiſit. Martyr autem ſolo Chriſti nomine tutus, & hæc, vt priora omnia, ſuperauit: lebes enim protinus diſruptus aquam effudit, & martyrē illæſum & incolumē reliquit.

Thyrſus idolū Apollinis oratione ſubuertit

Horrendum ſupplicium.

Inſignis animi fortitudo.

Aliud ſupplicium.

Quo viſo, Iudex ingenti pudore affectus, rurſus eum in cuſtodiam dedit, donec non multò

pòſt

pôſt Apameam maritimam quandam ciuitatem cum loci illius præſide profecturus, vinculis iniectis pone eum trahi iuſſit. Nondum ad ciuitatem ventum erat, cùm Syluanus mortis ei ſupplicium, ni ſacrificaret, minitaretur. Cui martyr, cum prioribus conſequens dediſſet reſponſum, ſubiunxit; Vos quidem mihi mortem minitamini, ſed videte ne mox ingenti lachrymarū vi propriam deplorare calamitatem incipiatis. Nondum ad ciuitatem peruentum erat, cum martyris plagis grauiſſimis onerati prædictio euenit. Nam Syluanus membris repentè ſolutus eſt; Cumbricius autem vehementi febri correptus; & ſic demum vterq; , quarto die vitam cum morte miſerabiliter commutauit.

Syluanus & Cūbricius diuinitus puniuntur.

His tam infeliciter è vita ſublatis, alius quidā crudelitate illis nequaquam inferior ſucceſſit, qui barbara lingua Pandus dicebatur. Hic cum Apamæā veniſſet, atque diligenti ſingularum actionum habito examine, intellexiſſet inuictā Thyrſi conſtantiam, eum protinus in medium adduci iuſſit. Deindè; tunè, inquit, es Thyrſus ille, qui ſpreto Imperatorum imperio, magni Dei Apollinis ſtatuā contriuiſti? Ille vero, Ego ſum, inquit, qui non pareo iniquis edictis, neque operibus manuum hominum ſacrificium offero: ſed ſoli Chriſto ſacrifico, eumque verum & æternum Deum nomino. Hæc non mediocriter præſidis animum conturbabant, & quia facile primo aſpectu inſuperabilē animi eius fortitudinē colligebat, blanditijs eū aggreſſus eſt, orans & obſecrās vt aliqua ſui miſericordia caperetur. Cumq; blanditias æquè vt minas cōtemneret, protinus ſacco inſutus triginta à littore ſtadijs in mare præcipitat' eſt. Sed ſacco repentè diſrupto, martyr à choro

Thyrſus examinatur à Pando præfecto.

In mare præcipitatus ſaluus euadit.

virorum mirabili ſplendore micantium exceptus, & in terram deductus eſt. Quo viſo crudelitatis miniſtri tremebundi ad præſidem venerunt,& rem ei totam ex ordine panderunt. At ille,concito gradu, , lingua oculiſque furorem & cædem ſpirans, ad littus tetendit, & martyrem ibidem ſtantem cernens. Ecquid hoc eſt? inquit, mira ſanè præſtigiarum virtus; ſed ego tamen celeri & crudeli morte his finem imponam. Tùm conuerſus ad ſeruos:Cito , inquit , Cæſaream me feſtinantem hunc flagris ſequi compellite, vt ibi tandem debitas præſtigiarum ſuarum pœnas luat.

Cæſaream ducitur.

Quo quidem vt ventum fuit,præſes primùm ad dijs ſacrificandum templum ingreſſus eſt : & martyrem ad idem impietatis ſtudium inuitauit, Eccè enim dicebat,ſumma te hucuſque beneuolentia proſecuti ſumus; at nunc niſi Imperatorũ iuſſis parueris,crudeliſſimis te feris obijciemus. Martyr verò fingens ſe pœnitentia ductum , non Apollini,ſed Ioui ſacrificare velle, ſummo præſidem gaudio perfudit, & antè Iouis ſtatuam adductus eſt. Cumque quaſdam ſummo æternoque Deo preces fudiſſet,repentè Iouis ſtatuam horribilis quidam terræ motus humi deiecit,& ingentem infidelium turbam , nimio terrore perculſam,in effuſam fugam compulit. Præſes eo facto acriter irritatus,feris eum beſtijs dira fame triginta dierum irritatis , ac penè in rabiem actis, obiecit.Sed eccè feræ, præſide ipſo humaniores factæ,martyri amicè blanditæ ſunt. Tum Chriſti athleta ſublatis in cœlum manibus &, profuſis præ nimio gaudio lachrymis:Domine, inquit,Ieſu gratias tibi ago quas poſſum maximas , quod eandem nominis tui gloriam,quam olim Danieli,mihi

Precibus ſuis,Iouis ſtatuam ſubuertit.

Feris obijcitur.

Daniel.6.

li, mihi indigno famulo exhibere dignaris. Et nũc Domine Deus, cui omnis creatura deſeruit, effice vt hæ feræ ad ſua habitacula ſine vlla feritate redeant. Hac precatione finita, beſtijs in nomine veri Dei, vt ſua luſtra repeterent, imperauit. Protinus igitur illæ, impetu facto, eruperunt, & ad ſyluas incredibili celeritate contenderunt. Hoc ſpectaculo multi, impia deorum ſuperſtitione abiurata, Chriſto nomina dederunt.

Feris imperat vt ſua luſtra repetant.

Multi ad Chriſti fidẽ cõuertũtur.

Præſes interim dedecore affectus, animum in omnem partem verſabat, frendens gemenſque quod hominem mortalem vincere nequiret. Paucis autem poſt diebus cùm Apolloniam ei abeundum eſſet, martyrem infinitis militum iniurijs vexatum ſequi iuſſit. Vt autem in ciuitatem ventum fuit, præſes aliquod crudelitatis ſuæ trophæum captans, martyrem ante Apollinis aram virgis crudeliſſimè cædi iuſſit. Ille vero tota mente in Deum abſorptus, omnis doloris expers precabatur, vt dexteræ ſuæ potentiam, cum ampliſſima nominis ſui gloria, & inimicorum confuſione declarare vellet. Et eccè, hæc illo precante, horribilis fragor ciuitatem repentè concuſſit, ac multò maiorem idolorum multitudinem in terram proſtrauit, Iudice ingenti pauore rei exitum trepidante. Thyrſus verò glorioſo fidei triumpho exultans: Cur, inquit ad præſidem, dijs tuis tam miſerabiliter humi proſtratis manum non porrigis?

Apolloniã ducitur.

Cæditur virgis.

Thyrſus præ fidẽ irridet.

Huic ſpectaculo intererat vir quidam Callinicus, nobilitate & prudentiæ opinione admodum clarus, & ſupremus nefandiſſimorum ſacrorum antiſtes; qui viſa admiranda omnipotentis Dei, quæ per Thyrſum agebatur, virtute, ſtatim comã barbamq; ſibi præſcidit, veſtemque detraxit; quæ

Callinicus ad Chriſtũ cõuertitur.

in vnum conglomerata præſidi obiecit. Accipe, inquiens, pilos & veſtes, quæ nidore ſacrificiorum & impuriſſimis dæmonum myſterijs polluta ſunt. Nam cum eis nefandum errorem abijcio; & Chriſtum Ieſum vnum, verum, & æternum Deum tota mente amplector.

Præſes repentina illa mutatione obſtupefactus. Ecquid eſt hoc, inquit, vt tu deorum miniſter atque ſacerdos vnius hominis præſtigijs in fraudem & peſtem abduci te ſinas. Cui Callinicus, nulla (inquit) hæc fraude, ſed vera Chriſti virtute aguntur. Si libet experimentum illius cape; & quia grauiſſimo doloris ſenſu cruciaris, accedamus pariter ad magnum Aeſcupalium, vt communibus precibus ſalutem ab eo impetremus. Præſes cum hæc Callinicum pœnitentia ductum dicere exiſtimaret, lętus cum eo ad templum perrexit.

Callinicus cælitus confortatur.

Callinicus autem, primo fani execrandi ingreſſu vnius Dei potentiam inuocans, dilapſa cælitus voce ad certaminis gloriam mirificè confortatus eſt. Vndè animus ęrectior, repetito ſępius IESV CHRISTI nomine ipſum Aeſculapij idolum proſtrauit. Quo facto præter expectationem præſes furore exarſit, ac mortis ſententiam in vtrumque tulit: in Callinicum quidem capitis: in Thyrſum verò ſerræ acutiſſimæ, qua viuus capſa quadam lignea incluſus articulatim ſecandus erat. Et quidem Callinicus glorioſa morte ſtatim certamen finiuit. Generoſus autem athleta Thyrſus, improbis eorum conatibus ſuperari non potuit. Trahebant illi quidem ſerram, ſed lignum, cui martyr incluſus manebat, nullo eorũ labore ſecari potuit; cumque ſummis viribus & clamoribus pariter inſtarent, & vrgerent, capſa ſua ſpon-

Æſculapij ſimulachrũ ſubuertit.

Callinicus capite obtruncatur.

Thyrſus nequit lædi ſerra.

ſua ſponte ſoluta eſt: & martyr quaſi cęleſti quodã gaudio perfuſus lætus & alacris exiliuit. Quo viſo, cuncti qui circumſiſtebant ſtupore & admiratione capti, pedem retrahentes martyri ceſſerunt.

Martyr autem oculis & manibus cum eximia pietatis ſignificatione ad cælum ſublatis: Domine, inquit, Ieſu Chriſte benedictum nomen tuum in omni ſeculorum æternitate, qui me indignum famulum tuum tua hæreditate, & choro eorum, qui tibi placuerunt, dignatus ſis. Et nunc Domine accipe animam meam. Hæc cum dixiſſet, & vndique ſe Chriſti ſignaculo muniuiſſet, in manus illius ſanctam animam depoſuit. *Agit Chriſto Domino gratias.* *Reddit ſuauiter Spiritum.*

VITA S. IACOBI EREMITAE COMPunctiua ex ea quæ eſt per Simeonem Metaphraſten. Claruit hic ſanctus in Palæſtina.

Vide Cæſ. Baron. in Notatio. Martyr Rõ. 28. Ian.

FVIT vir quidam, Iacobus nomine, qui ingenti ſolitariæ vitæ deſiderio captus, propè oppidum Porphyrionem in ſpelunca quadã quindecim annos cum admiranda quadam ſanctitatis opinione habitauit. Ea enim erat virtutũ eius fama, vt multi ex varijs partib. ad eũ cõfluerent. Cum autẽ pleriq; ex eorũ eſſent genere, qui cũ impia Samaritarum ſuperſtitione miſerrimè conflictantur, vir Dei Iacobus ex diuinarum lectione literarũ plurimos ab errore liberabat, & ad Chriſti libertatem à miſerrima diaboli ſeruitute trãsferebat. Hæc cum humani generis hoſtis iniquè admodum ferret, ſtatuit per ſuos eum ſatellites aggredi, & ex ijs locis, quæ virtutum maximarũ ſtudio florentiſſima reddiderat, expellere. Et quidẽ Samaritarũ vnus, ſcelere ante alios *Quindecim annis in ſpelũca degit.*

inſignis, maximam amicorum & conſanguineorum turbam conuocauit, orans & obſecrans ſanctiſſimis Iacobi conatibus vt occurrant, eumque de finibus illis per inſidias expellant; ni faciant, breui de patria religione conclamatum iri. Nec mora, poſt varias vltro citroque conſultationes habitas, vna omnium ſententia concluſum fuit, vt impudentem & meretricia arte inſignem mulierculã ad ſe accerſirent, cui viginti aureos nummos darent, totidemque alios ſe illi daturos promitterent.

Samaritæ ei inſidiantur.

Quid multis? Auri ſplendor flammeus ilicò cæpit mulierem, & promiſſa inſuper alia decora monetæ lumina, ad accelerandum opus nefariũ eam impellebant. Itaque execrando ineſcata metallo, genuina leuitate, ad ſanctiſſimi viri cellulã trauolâuit; infimis precibus hoſpitium deprecans. Ille verò, qua erat in miſeros benignitate, reſeratis foribus precantem admittere decreuerat: ſed conſpicatus fœminam mox fores cum impetu præcluſit: & pauidus ad orationem confugit. At illa in fletus & eiulatus prorumpẽs, Miſerere, inquit, mei ſerue Dei, ne infelicis rapinæ præda hîc efficiar; Quid enim reſtat, niſi vt à feris beſtiis hic miſera dilaniar. Hiſce delinitus fletibus vir diuinus reſeratis eam ianuis excepit, appoſitoque pane & aqua in interiora cellulæ clauſtra feſtinantius ſe recepit. Illa vero guſtato cibo ingenita aſtutia humi ſe abiecit, & miſerandis valdè lamentis conceptum animo flagitium promouebat. Simulabat ſe mortifero cordis agitari dolore; ac opem ſancti viri ingeminans, tandem effecit, vt proſiliret, excitatoque igne mulierem foueret. Sed quanto interim timore fœmineos expauerit dolos, planè è re noſtra eſt ſtudiosè aduertere

Meretrix ſubornata ad eũ venit.

uertere. Cùm dextera ſacrum ſumeret oleum, pectuſque mulieris liniret, non dubitauit ſiniſtram ardentibus inijcere flammis, ita vt ſtillæ adipis in ignem defluerent, eoque dolore naſcentem voluptatem reprimeret. Quo ſanè ſpectaculo admirabili, ipſum iſtud dęmonis mancipium ad fletus & eiulatus commotum fuit; deteſtanſque protinus execrandum facinus, ad ſanctiſſimi viri pedes ſe abiecit, haud fictis lamentis & pectoris tunſionibus ſceleratæ vitæ renuncians. Quin & humili confeſſione cuncta ſua flagitia, & Samaritarum inſidias aperiēs, eremicolam ita emolliuit, vt votis precibusque ſalutem mulieri à Deo poſceret; quam deinde ſalutaribus inſtructam monitis ad Alexandrum antiſtitem deſtinauit, qui eam à veteris vitæ delictis expiatam, ad ſuauiſſimum Chriſti iugum traduxit.

Magna S. Viri virtus & cautela.

Meretrix cõuertitur.

Poſt hoc tam egregium trophęum, cum fama virtutum eius longius cum admiratione vagaretur, accidit vt filia viri cuiuſdam, qui principem in ſenatu obtinebat locum, impuro agitata ſpiritu Iacobi nominatim opem imploraret. Quid multis? Miſeri parentes, miſerrimæ filiæ calamitatibus excitati non dubitarunt ad eremicolam eam adducere; qui ſolo manuum ſuarum contactu fugato dæmone puellam dimiſit incolumē. Fuit illi à parentibus argenti pondus pro munere oblatum, quod accepta eorum pia voluntate conſtanter recuſauit; hortans vt inopiam pauperum ea benignitate ſubleuarent. Cæterum Iacobus curationis beneficio in omnes promptiſſimus plurimos morbis oppreſſos varijs, ſanos & incolumes, mira facilitate reddebat. Quæ res vt magnos ei apud ſummos infimoſque honores conciliauit, ita ſalutarem viro diuino repentini lapſus

Sanat dęmoniacam.

Operatur varia ſalia miracula.

lapsûs timorem iniecit. Quarè fuga periculum deuitandum ſtatuens, ad ſpeluncam quadraginta ab eo loco miliaribus diſtantem abijt, in qua continuos quadraginta annos cum incredibili vitæ auſteritate delituit. Ingens erat apud omnes de eximia illius ſanctitate opinio, quę copioſa in multos benedictione conſtabat.

Quadraginta annis habitat in ſpelunca.

Verum enim vero vir talis ac tantus & admiranda vitæ ſanctimonia venerabilis & ſtupenda ſignorum claritate illuſtris, ſuo nos exemplo docuit, nihil eſſe in hominibus ſtabile, nihil firmũ, nihil tam ſanctum atque ſyncerum, quod interdum ab humana fragilitate fœdius non conſpurcetur. Quis à lethali lapſu, mortalis ſe immunem putabit, cum hic longè ſanctiſſimus in lapſum omnium grauiſſimum deciderit? Erat prædiuitis cuiuſdam viri filia dęmonio obnoxia, quę & ipſa ad S. Iacobi opẽ ſæpius ſuſpirabat. Nõ defuêre puellæ ſuſpirijs clamoribusq; pij parẽtes, ſed deſerta loca peragrantes, inuẽto tandem Iacobo filiam obtulêre ſanandam. Sanatur illa vi precũ lachrymarumq; viri ſanctiſſimi, quæ tanta fuit, vt locus in quo ſtabant contremuiſſe dicatur. Interim parentes collatam filiæ ſanitatem gratulantes, Iacobum deprecati ſunt, vt duobus ſaltem diebus apud ſe eam foueret, nè forte domi hoſtis eam rurſus inuaderet. Haud grauatè eas preces vir ſanctus admiſit hoſtilium inſidiarum parum prouidus. Intereà humanę ſalutis hoſtis, peropportunam, ſubuertendi viri ſanctimoniam omnem, occaſionẽ nactus, ſæui amoris ignẽ viſcerib. illi⁹ iniecit adeò vehementem, vt miſer cruciatũ vrẽtis voluptatis, nec ad momentum ſuſtinere poſſet. Quid multis? totus væſano exæſtuãs igne, puellã vitiauit ampliſſima merita & ętернę vitę coronã amittens

Humana quanta ſit fragilitas.

Alia dæmoniaca ſanatur.

Tentatur acerrimè ſtimulo carnis Iacobus.

Succumbit turpiter.

Digitized by Google

amittens. Hoc verò peccati telo ſaucius, mente iã alienata, in aliam protinus teterrimi criminis ſe præcipitauit voraginē. Dęmone enim modis omnibus viã ſalutis præcludente, ad cædē inſuper virginis proceſſit, proiectoq; in flumen cadauere duplici ſe ſcelere impiauit. Itaq; miſellus extra terminum mentis ſuæ poſitus, iã in profundo dãnationis æternæ ſepultus iacebat, cũ diuina bonitas quatriduano Lazaro ſimilem rurſus ſuſcitauit. Tremens enim gemenſq; , mortifera ſua primũ agnouit vulnera, quæ mox vberrimo lachrymarum fonte rigauit. Sed humani generis hoſtis, nè tam inſignē è manibus prædam amitteret, deſperationis eum iaculo propemodum confixit, prorſus vt Iacobus ad calcatas mundi voluptates tota mente redire proponeret. Et quidem exangui colore luridus, ac faciem lachrymis infuſus, ad monachorum quorundam eximia pietate prę-ſtantium deuenit habitaculum; à quibus & pacis oſculo, & pedum lotione, ſuauiter de more exceptus fuit, ac mirificè recreatus; ſed ſtimulante cõſciētiæ furia, mox in lamēta & lugubres eiulatus miſerabiliter prorupit. Quem ad certam veniæ ſpem fratres illi quidem dictis pariter ac factis reuocare conati ſunt, ſed nullo operę fructu abeuntē grauiter ingemuerũt. Igitur cœpto in itinere vagabundus pergēs, in aliũ quendã haud vulgari pietate incidit fratrē, cui plenus gemituũ atq; dolorũ ſimiliter lapsũ ſuũ aperuit, vltima iã deſperatione fractus. Nec erat ei in malis poti⁹ qd, niſi vt ſæculi vanitate & omniũ vitiorum ſpurcitie cœnoq; ſtimulantē obrueret cõſcientiã. Hæc meditantem, & recta in perditionis barathrũ tēdentē frater ille vi lachrymarũ ac precũ fruſtra conſolari, & à tanto ſcelere auocare conatus eſt, Poenitet.

Teſta-

Teſtabatur eum quidem per Chriſti ſanguinē ne ſalutaria pœnitentiæ remedia reſpueret, proponebatque exempla Dauidis & Petri aliorumque lapſorum, qui grauiorum etiam ſcelerum rei, non modo veniam à Domino; ſed inſuper vberiorem gratiam conſecuti fuerant. At ille hoſtilibus arctiſſimè vinculis conſtrictus, priſtinam illam animæ libertatem ſperare nequibat. Miſer itaque, repulſo fratre, pergebat, quo ſors vocare videbatur. Abeuntem nihilominus & ſalutaribus monitis reluctantem, ad quindecim ſequebatur miliaria, orans & cum lachrymis obteſtans, vt vna ſecum vitalis pœnitentiæ viam iniret. Sed in vanum preces & lachrymæ mittebantur. Ille fratre iam feſſo ac penè deficiente, ſolus pergebat, cum eccè fugientem pertinaciter ſalutem, in veteri quodam ſepulchro ſane mirabiliter apprehendit.

Piè conſolatur à quodā fratre.

Erat ſarcophagus quidam ad formam ſpeluncę cauatus diſperſis hinc indè cranijs oſſibuſque plenus. Quem animo varijs cogitationibus fluctuante, ingreſſus, cœpit copioſam, illam oſsiū multitudinem in vnam redigere congeriem, oſtiumque ſpeluncę, mente à cogitatione operis aliò fortè vagante, obſtruxit. Tum verò quaſi è graui ſomno excitatus, vidit eo loco nihil eſſe pœnitentię & gemitibus accommodatius. Itaque fixis humi genibus in caliginoſa ſpelunca ilicò radium quendam diuinę bonitatis percepit, qui incredibilem lachrymarum vim cum certa venię ſpe ei ſuppeditauit. Nulla interim erat animo requies, immò ſola quies in luctu erat & gemitibus. Scelerum confeſſionem ſemianimi voce domino faciebat, ingrati animi crimen in tam benignum & clementem parentem ſuum deteſtans

ſtans. Continuos decem annos in ſaxeo illo carcere clauſus perſeuerauit, bis hebdomadatim reſerato ſpeluncæ oſtio, vt naſcentes in circuitu herbas latranti obijceret ſtomacho.

Decennio in ſepulchro quodã egit pœnitentiam.

Dum hoc pœnitentiæ nitro rubiginem peccatorum abſtergit, ac perpetim lachrymarum lixiuio ſordes animarum expurgat, ſubito ſqualore vniuerſa illa regio exareſcit, impluuio cęlo extremam ſterilitatem adducente. Incolæ mali magnitudine perculſi, ad ieiunia & preces, cæteraq; pietatis exercitia confugerunt. Inſtitit & Epiſcopus regionis, multis lachrymis & publicis ſupplicationibus, vt mali contagium pro ſua clemẽtia extingueret Deus, cui tandem inſpiratum diuinitus, vt hominem in ſepulchro latitantem requireret, luctu & ſqualore quidem fœdatum, ſed animo ſanctum & ab omni labe peccati ritè purgatum, qui ſolus graſſantem cladem ſuis precibus reprimeret. Nec mora. Antiſtes vna cum clero & plebe, ad ſpeluncam ſupplicatione tendens, hominem foras blandè euocauit qui ſuorum ſibi conſcius peccatorum terrę affixus, ne faciem quidem è puluere leuare præſumpſit. Vrgente autem præſule, ac plebe miſerandis eiulatibus vim inferente, ipſe pariter ſuos quoque fletus ac eiulatus adhibuit, erectoque ad cælum vultu in oratione tamdiu perſtitit donec apertis cæli cataractis optata deſcenderet pluuia & ſqualentem terram inebriaret. Quo permota beneficio plebs, annuatim diei illius feſtiuo gaudio celebrat memoriam, ac diuinam bonitatem in Iacobo debitis extollit laudibus. Neque hoc ſolum præſenti miraculo ſeruum ſuum illuſtrauit Deus; ſed priſtina virtus cum noua vitæ ſanctimonia ſuſcitata, multo etiam clarius in illo deinde illuxit. Eodem aut-

Innoteſcit diuinitus Epiſcopo Iacobus.

Impetrat à Deo pluuiã.

Priſtinę pietatis donatur gratia, miraculorũque virtute.

Digitized by Google

em illo anno quo clades illa precibus illius pulſa fuit, luctum ſuum ac lachrymas cum perpeti cæleſtis regni gaudio feliciter permutauit, accerſito prius ad ſe Epiſcopo, qui ſacras ipſius reliquias eadem in ſpelunca depoſuit; quæ poſtmodum conſtructa deſuper eccleſia inſigni opere celebris permanſit; vbi etiam & ipſe annua feſtiuitate celebrior, præclara beneficia opem eius implorantibus exhibere dicitur. Obijt autem Anno ætatis ſuæ quinto & ſeptuageſimo.

Ad Chriſtũ migrat.

Claret miraculis poſt obitum.

VITA S. VALERII, DISCIPVLI B. Petri Apoſtoli, Treuirorum Epiſcopi, ex ea quæ extat penès Fratrem Laurentium Surium; Claruit autem Anno Dominicæ Incarnationis 54. & ſequentibus, ſub Claudio Romanorum Imp.

Vide Cæſ. Baron. not in martyr. Rom.

POſt venerabilem obitum beatiſſimi Eucharij Treuericæ ciuitatis Arciepiſcopi, ſanctus Valerius in miniſterium ſacerdotale ſucceſſit, illudque per quindecim annos eximia morum & vitæ ſanctitate adminiſtrauit. In quo quidem temporis ſpatio, multos populos ſtupendis prodigijs ad Dominum conuertit, & ad Catholicæ fidei cognitionem diuini verbi prædicatione perduxit. Inſtitit autem verbi miniſterio tam ardenter ac tanto cum fructu, vt eius vigilantia cooperante Domino Chriſtianorum numerus ipſos tandem paganos per Galliam & Germaniã ſuperaret. Erat enim melliflua ſermonis facundia præditus; moribus verò adeò inculpatis, vt nihil quod reprehenſione dignũ eſſet in eum

29. Ianuarij. Fit Epiſcopus.

Multos conuertit ad fidẽ Chriſti.

Perfectio eius.

in eum caderet. Quamuis autem aſſiduis diuinarum rerum meditationibus eſſet intentus, ita tamen ijs inhærebat, vt nunquam nimia earum dulcedine captus, vel ad horam proximi ſalutem negligeret. Cum verò omnibus virtutibus ornatiſſimus ad canos perueniſſet, nocte quadam beatus Eucharius ei apparuit dicens; Tempus iam, frater Valeri, reſolutionis tuæ inſtat, & regni cæleſtis ianua tibi reſerata eſt, quam poſt hanc horam quinto die gratulabundus ingredieris, & de conceſſis Domini tui beneficijs ſine fine lætaberis. Quapropter Maternum agonis noſtri cooperatorem, tui officij ſucceſſorem cõſtitue, illumque de viſitatione noſtra ante diem exitûs ſui certiorem redde. Et hæc dicens receſſit. S. Eucharius ei apparet.

Euigilans autem S. Valerius mox viſum ſomnum beato Materno cæteriſque fratribus, qui pręſto erant, narrauit, & eis diem obitus ſui lætiſſimo vultu inſtare prædixit. Sequenti verò die venerabilem Maternum ad ſacerdotalem gradum prouexit, & de ſtudio commiſſi miniſterij diligẽter inſtruxit. Cumque per prędictum ſpatium, ob famam depoſitionis eius aduentantes fideles, verbo ſalutiferæ admonitionis inſtrueret, & eos ad ſalutem animarum ſuarum paternis viſceribus incitaret; illuceſcente iam quinto die, oratorium ingreſſus, viaticum, quod ipſe conſecrauerat, accepit; & poſt hęc extenſis inter diſcipulorum manus membris ſacris, 4. Kal. Febr. beatum Deo ſpiritum reddidit. Cuius corpus colligentes diſcipuli, ſacratiſſimo corpori ſancti Eucharij coaptârunt, & in eodem ſarcophago cum diuinis laudibus condiderunt. Maternum ſibi ſucceſſorẽ cõſtituit. Viaticum accipit & decedit.

Digitized by Google

NOBILE CERTAMEN S. CONSTANtij, Peruſiæ Epiſcopi, quod inuicto animo exegit: Anno A partu virgineo 175. Soteris Rom. Pontif. 1. Marci verò Aurelij Imperat. 13. Ex eo quod extat apud Surium.

Vide Cæſ. Baron' Ann. Tom. 2.

29. Ianuarij. Conſtantij patria & genus.

IMperante Antonino, cui Pio cognomen erat, florebat Peruſiæ, Barziorum familia, opibus & generis nobilitate admodum clara, & quod hæc omnia longè ſuperabat, Chriſti inſignibus egregiè nobilitata. Ex hac B. Conſtantius veluti odorifera cedrus è regali viridario natus eſt. Natum autem infantem parentes poſtquam artium omnium diſciplinis & eximijs virtutibus imbuendum curaſſent, pia morte ex hac vita ſublati ſunt. Conſtantius itaque parentibus orbatus, ſed diuinis pietatis operibus locupletatus, diuitiarum ſibi à parentibus per manus traditarum maluit diſpenſationem quam poſſeſſionem ſuſcipere; ſiquidem eas Chriſti pauperibus tanta animi alacritate largiebatur, vt nemini non adiumentum in quauis neceſſitate præſtaret. Denique tam excellens virtutis ſpecimen in omnibus oſtendit, vt anno ætatis ſuæ trigeſimo ad Epiſcopalis muneris functionem communi totius populi ſuffragio electus fuerit. Eam vero dignitatem tam eximia manſuetudine & vitæ integritate ſuſcepit adminiſtrauitque, vt nec ęmuli minimam in eo labem Epiſcopo vitandam depræhendere poſſent.

Benignitas eius in pauperes. Epiſcopus eligitur annos natus 30.

Prima illi & præcipua cura pauperum, quibus largiſſima manu ſubueniebat, ſuaſque ædes ſalutare quoddam refugium eis eſſe volebat. Cæteram verò plebem virtutum ſuarum odore fouebat, verbo exhortationis tanto animi feruore inſiſtens

Multos ad Chriſti fidē conuertit.

ſiſtens, vt gentilium multi ab impio idolorum cultu ad Chriſti ſeruitutem tranſirent. Hiſce virtutum maximarum initijs, fama illius finitimas in regiones cum ſumma celebritate vagata eſt. Itaque mirari omnes doctrinam hominis, ſuſpicere virtutes, obſtupeſcere miracula, quæ quotidiè vir ſanctus faciebat. Erat id temporis mulier quædam Attaſia nomine. Hæc cum multos iam annos chariſſimo oculorum ſenſu careret, audita S. Conſtantij & vitæ ſanctimonia, & miraculorum virtute planè diuina, non dubitauit ardenti ad eum fide accedere, & humi ſe ad eos pedes abijciens vim lachrymarum cum ſingultu profundens: Miſerere, inquit, Domine calamitatis meæ, nam infœliciſſima ego, oculorum lumine orbata nullum huic tanto malo remedium inuenire poſſum; non carmna, non medicorum ſolertia, non ipſi denique dij deæque omnes, quibus ego vota ſæpè nuncupaui, opitulari queunt. Te autem extremum ſpei meæ ſolatium nunc adij, vt per te merear tandem aliquando ſalutem reportare. Tum ſanctus Conſtantius, qui cerneret mulierem non ſolùm oculorum, ſed mentis etiam lumine eſſe priuatam, cupiens vtrique malo, vno & eodem tempore mederi, ſic eam affatus eſt; O mulier, ſi ſpretis idolis, quorum vis ac virtus (quod in te ipſa experiris) planè nulla eſt, inducas animum, credere in Dominum meum Ieſum Chriſtum, is tibi poteſt pulſis tenebris, ſimul & corporis & mentis oculos aperire, aditumque ad vitam æternam patefacere. Illa verò, Fac, inquit, Domine, vt videã; iã credo Deũ tuũ Deũ eſſe verum. Hîc verò vir ſanctus flexis genibus poſtquam ardentiſſimam cum lachrymis precationem fudiſſet, confeſtim optatiſſimam mulieri lucem reſtituit,

Cœca mulier opem ab eo poſcit.

Attaſiæ precibus. Cō ſtantij lumē oculorū reſtituitur.

& nulla mora interpoſita gaudentem & exultantem, & Dei virtutem multis laudibus extollentem vitali vnda expiauit, & ad Chriſti ſeruitutem adiunxit. Huic miraculo alterum non minus inſigne adiungere lubet.

Fuit per idem tempus Peruſiæ vir, cui nomen erat Creſcentius; hic vtroque pede ita contractus erat, vt non modo ambulare, ſed ne baculo quidem innixus ſtare poſſet. Is igitur audita fama miraculorū, quæ S. Conſtantius faciebat, lectica ſe ad eum deferri curauit. Quo perductus, hominem Dei rogare & obſecrare inſtitit, ne grauaretur ſuorum ſibi pedum rectitudinem & firmitatem reſtituere. Huius calamitatis vir benigniſſimus miſertus, oculis pariter ac manibus in cælum ſublatis, Dominum Deum pro ſalute miſeri illius precatus eſt. Vix orationem effatus erat, cùm ecce lux magna ſuper infirmum è cælo dilapſa hominem vehementer exterruit, ita vt iteratis vocibus tremebundus Conſtantium compellaret. Cui Conſtantius; Res benè habet frater, bono animo eſto. Deniq; abeunte luce apparuit homo ſanus, & firmiſſimo pedum robore præditus. Quo ille beneficio permotus, ſtatim baptiſmum magna pietate flagitauit: quod vir ſanctus cùm ingenti cordis ſui lætitia ei contulit. Nec ipſe ſolùm, ſed alij ad centū viginti, eo ipſo die baptiſmatis ſacramentum à B. Conſtantio acceperunt.

Creſcentio item eius precibus pedum ſanitas reſtituitur.

102. Gētiles vno die à S. Conſtantio baptizātur.

Quo rumore concitatus Marcus * Antoninus, qui Antonino Pio impi⁹ ſucceſſerat, ſtatuit Chriſtianum nomen internecione delere. Cùm igitur alios aliò mitteret, tum verò etiam Peruſiam, Lucium Conſulem cum poteſtate ſumma deſtinauit, vt omnes Chriſti fidem profitentes ſupplicijs excarnificatos (ni deos gētium colere velint) inter-

* Aurelius. M. Antonini perſecutio in Chriſtianos.

interimeret. Igitur Lucius ciuitatem ingreſſus, cùm multa de admirandis Conſtantij virtutibus auditione percepiſſet, miſit confeſtim nequitiæ ſuæ miniſtros, vt Conſtantium (qui apud Creſcētium, quem ſanitate donarat, precibus operam dabat) vinctum ad ſe perdncerent. Abierunt illi, & magna vi effractis foribus in domum irruentes Conſtantium vna cum Creſcentio pias effundentem preces comprçhēderunt, vincieruntque; vinctos ad Conſulem & Cariſium ciuitatis illius Præſidem perduxerunt.

Conſtantius vinctus ad Luciū Conſulem deducitur.

Quos vt vidit Lucius Conſul: Cupimus, ait, à vobis ipſis, quænam ſit vitæ veſtræ conditio, audire; & an parati ſitis ex Imperatoris decreto, relicto crucifixi veſtri cultu, his, qui verè ſunt dij, offerre libamina. Huic B. Conſtantius magno ſanè animo hunc in modum reſpondit; Vitæ noſtræ conditio, ô Conſul, hæc eſt: vt omni tempore ſeruiamus ei, cui ſeruire regnare eſt, Domino noſtro Ieſu Chriſto. Imperatoris autem decreto hac quidem in re obtemperare nec poſſumus, nec volumus, neque enim rationi conſentaneum eſt, vt poſthabito creatore noſtro ac redemptore Deo viuo & vero, ſequamur eos qui non ſunt dij, ſed verè dæmonia. His ille auditis iuſſit, ſanctiſſimi viri corpus loris crudeliſſimè cædi. Cumque vir ſanctus in medijs flagellis Dominū glorificaret, & deorū vanitatē cōſtanter argueret, & Conſuli etiā inſultaret. Præſes Cariſius iuſſit eū vnà cúm Creſcentio cçteriſq; Chriſtianis, in thermis vehementer calefactis includi. Dum autem firma cuſtodia ſeruarētur, ecce cōcubia nocte ſplendor valdè admirabilis è cçlo effuſus, totū illū locum illuminauit. Quo viſo, loci cuſtodes ingēti ſtupore oppreſſi, ad eorum ſe pedes abiecère, & impiọ

S. Conſtantius loris cæditur.

In thermis includitur cum alijs.

nefandorum deorum cultu abiurato, ad Chriſti confeſſionem acceſsêre; denique vxores & filios numero ferè quinquaginta ad Epiſcopum deduxerunt, qui à veteris vitæ delictis per baptiſma expiatos, puros & innocentes Chriſto Ieſu obtulit.

Quinquaginta ferè in Chriſtum credunt.

His peractis, milites importunis precibus vt libertatem reciperet, thermaſque relinqueret vrſerunt. At ille, Pugnam, inquit, quam hactenus deſideratam, iam tandem nactus ſum, ſubterfugiam? Non equidem hoc faciam; hic ſtatui pro fide & pro Deo mori. Milites contra, cum lachrymis expoſtulabant, vt nouis tyronibus conſuleret, ne ſemina fidei, quæ nuper in ipſorum corda ſparſiſſet, perirent. Quibus vir ſanctus tandem acquieuit, vnaque cum illis è balneis, atque etiam ex vrbe egreſſus, Monticellum venit, ibique paucis admodum diebus in præclaris fidei & pietatis exercitijs tranſactis, nouos Chriſti milites ad futura certamina mirificè confirmauit.

Conſtantia eius.

Venit Monticellum.

Intereà Lucius & Cariſius, rerum à militibus geſtarum certiores facti, nouos furoris ſui miniſtros huc illuc dimiſerunt, vt à fuga retractos Epiſcopum eiuſque ſequaces confeſtim adducerent. Illi luſtrabundi cuncta peruagantes, tandem ad Anaſtaſij ædes peruenerunt; quas vno impetu irrumpentes non modo Conſtantium, ſed Carpophorum virum clariſſimum cum ipſo Anaſtaſio ad Cariſium vinctos duxerunt. Qui furore incredibili incitatus, ſtatim virum ſanctiſſimum ſuper ardentes prunas nudis plantis inambulare iuſſit, & carbones candentes in corpus eius veſtimentis omnibus ſpoliatum conijci. At ille ignis iſtius ardorem, diuini amoris feruore facilè ſuperauit. Quod cernēs Cariſius, carceri eum mancipauit

Conſtātius nudis plātis ſuper carbones ambulat illæſus.

Carceri mācipatur.

cipauit, vt ſtatuto die Conſulis tribunali ſiſteret. B. interim Conſtantius res admirandas gerebat. Multi tum fidelium, tum Paganorum noctu ad carceris fores ventitabant, & ægrotos ei varios offerebant, quos ab omni ægritudine mira facilitate liberabat. Cuius rei fama adducti non pauci, quotidiè relictis idolis, ad veri Dei cultum tranſibant, atque etiam ipſi carceris cuſtodes crebra ſpectantes miracula, Chriſti fidem amplexati ſunt.

Varios ſanat ægrotos.

Cuſtodes carceris cõuertuntur.

Nec multò pòſt indignum iudicantes tantam tamque eximiam virtutem viliſſimo carcere cõcludi, Epiſcopum licet inuitum è cuſtodia in locum ſuburbij tutiorem duxerunt. Cumque ad Tyberim peruentum eſſet, & fama nunciaret Concordium & Pontianum (quibuſcum arctiſſima ei intercedebat neceſſitudo) Aſſiſij in vinculis teneri, nouo martyrij deſiderio inflãmatus eò cõtendit, vt ſocius certaminis pariter cum eis de hoſte triumpharet. Sed acceleranti fortè fit obuiam ſęua militum manus ab ipſo Imperatore Spoleti tunc agente, in Chriſtianorum deſtinata perniciem. A qua vir ſanctus tentus & quis eſſet interrogatus, quoue tanta feſtinatione pergeret ſolitarius, intrepidè reſpondit. Sum equidem Cõſtãtius indignus Peruſinæ ciuitatis Epiſcopus, Peruſia venio, Aſſiſium pergo, vt duos eximia pietate ac Chriſtianæ fidei robore, Chriſti Ieſu athletas in vinculis detentos inuiſam. Illi tam libera confeſſione irritati, omiſſis blanditijs quas vir diuinus ſpernebat, tantis eum cruciatibus affecerunt, vt ſemianimis in Chriſti confeſſione ſpiritum duceret. Et conuerſus ad dominum: Accipe, inquit, ſpiritũ meũ, & requieſcat in te domine, qui pro te, teipſo iuuante, perpetim laborauit.

Educitur è cuſtodia inuitus.

Capitur.

Magnifeſtat ſeipsũ.

Atrociter cruciatur.

Digitized by Google

Cõfortatur ab Angelo.

Hæc orantem Angelus Dei ſua ipſa præſentia conſolatus eſt, abſterſiſque plagis nouo eum robore ad certaminis curſum viriliter peragendum donauit. Milites verò audito ſermone, quem cum angelo conferebat, ac nemine viſo, plagarumq; inſuper ſanitate ſtupidi, feſtinè eum Aſſiſium inde abduxerunt, ſocijsque martyribus aggregârũt. Paulò verò pòſt Imperatoris gratiam cum ſpe munerum capturi, Conſtantium & reliquos è carcere extractos Hiſpellum pertraxerunt; ibidemque in alteram vſque lucem fame & frigore propemodum enectos varijs modis ſub dio vexârunt. Hic verò angelus Domini ſacro antiſtiti ſecundum quietem apparuit, & præparatam martyrij coronam ſpoſpondit, & quidem Hiſpellanorum multi angelico permoti ſplendore conclamarunt, Magnus eſt Deus Chriſtianorum. Qua occaſione antiſtes Chriſtum voce maxima palam annunciauit: conteſtans deos deaſque omnes eſſe dæmonia, & inania ſimulachra. Nec in vanum adhibita conteſtatio, nam non pauci fidei lumine illuſtrati, ab infeliciſſimis dæmonum ſignis ad læta Domini caſtra tranſierunt. Quorum ſaluti dæmonum ſatellites inuidentes Hiſpello, Fulgineũ verſus trahunt, nihil non moliti, vt Cõſtantiũ à conſtanti Chriſti cõfeſſione abducerẽt. Sed cum ille omnes eorum fraudes & minas virtute diuina repelleret. & Chriſti gloriam cum dictis tum factis magis magiſque illuſtraret, carnifices maiorum pertæſi certaminum haud procul ab vrbe Fulgineo ſtricto mucrone ceruicem illi præſciderunt. Erat tunc temporis; Fulginei, quidã Leuianus, vir inter cęteros Chriſtianos fide & bonorũ operum meritis prętans, qui nocturna viſione admonitus eſt, vt ſanctiſſimi illius corporis

Hiſpellanorum multi ad Chriſtũ conuertũtur

Obtrũcatur capite S. Cõſtantius.

Leuianus monetur viſione nocturna, vt

poris curam ſuſciperet, & omni cum honore, vt par erat, ſepulturæ mandaret. Qui viſioni obaudiens, protinus ſumma cum reuerentia illud humeris ſuis impoſuit, ſacrum pignus domum ſuam portaturus. Onuſto autem, viri duo occurrerunt, qui à Chriſtiana fide alieni, pietatẽ ipſius cachinnis proſequi, & Conſtantium maledictis inſectari cœperunt. Qui ſanè cachinni haud eis impunè conſtitêre: nam vterq; oculorum lumine ſubitò priuatus eſt, ipſa autẽ Dei vindicta principiũ ęternæ vitæ illis effecta, ſiquidẽ propria calamitate edocti, ſupplices ad cælũ manus tẽdere, & Chriſtũ Ieſum vnũ ſolum verũ Deum confiteri tandemq; Leuiani opera ad ſacrum martyris corpus ducti, primo eius contactu priſtinum oculorum lumẽ recepêre.

Conſtantiũ ſepeliat.

Irriſores Cõſtantij diuinitus puniũtur cęcitate.

Curantur contactu corporis ſacri & Chriſto adhærẽt.

Inſequenti verò luce duo à natiuitate cæci, pueri ductum ſequentes miram eodem in loco odoris hauſere fragrantiam, qui Leuiani monitis fuêre inſtructi, vt relicto idolorum cultu, veri Dei fidem amplecterentur, precibusq; S. Conſtantij oculorum lumen ſperarunt. Illi ſpe luminis ineſcati, repudiato ſimulacrorum cultu, Chriſto ſe ardenti fide conſecrârunt;, opemq; S. Conſtantij haud inani fiducia ſemel iterũq; profuſis lachrymis implorarunt; cuius interceſſione deſideratã à Domino lucem perceperũt. Fuit deinde ſacrum illius corpus Peruſiã delatũ, inq; ſuburbio, monẽte ſic diuino numine, honorificè conditũ. Porrò Leuian⁹ & quatuor illi, ſingulari ꝑ Cõſtantiũ beneficio affecti, extructo ibidẽ tuguriolo reliquũ vitę curſum ꝑpetuę Chriſti deuouerũt ſeruituti, precib. ieiunijs, alijsq; pietatis operib, ad martyris tumulũ excubantes; cuius nomen miraculorũ gloria indies illuſtrius euaſit.

Item alii 2. cæci ſanati.

Corpus S. Conſtantii Peruſiã trãſlatum & extra portam S. Petri ſepultum.

Claret miraculis poſt obitum.

Digitized by Google

Vide Cæſ. Baron. in Notatio. Martyr Rõ. & 8. Tom. Ann. Eccl.

VITA S. ALDEGVNDIS ABBATISſæ primæ Malbodienſis, ex ea quæ eſt per Huchbaldum Elnonenſem. Floruit ſub Dagoberto Rege Francorum, circa annum Domini ſexcenteſimum quadrageſimum.

ANno Dominicæ incarnationis circiter euoluto ſexcenteſimo trigeſimo, imperante apud Conſtantinopolim Heraclio, & in Francia regnante Dagoberto Clotarij filio, Præſidentibus per ſucceſſionem Pontificibus, Honorio, Seuerino, Iohanne, Theodoro & Martino, orta eſt ex nobili admodum & regali proſapia, in pago Hainoenſi, Virgo Aldegundis, patre walberto, matre verò Bertilia. Quæ ſumma cura & vigilantia parentum enutrita, & ſacris imbuta literis, cœpit in ipſis puellaribus annis, cæleſtis ſpõſi amore vehemẽter flagrare. Erat ei ſorornatu maior Vvaldetrudis nomine, quę erat viro cuidã ſatis illuſtri Maldegario, cognomẽto Vincẽtio legitimè copulata; qui poſtea miris quibuſdam diuini amoris igniculis inflammatus, ſpreto mũdo, toto corde Chriſtum Saluatorem ſecutus eſt; Vvaldetrudis verò pari pietatis ſtudio excitata, rupta per conſenſum vtriuſque carnali copula, Chriſto ſe totam in monaſterio (quod ipſa in mõte, qui vocatur Caſtrorum locus, ædificauerat) conſecrauit.

30. Ianuar.

Patria & parentes Aldegundis.

Soror eius VValdetrudis.

Intereà Aldegundis, quæ adhuc apud parentes in medio honorum decurſu verſabatur, vt ſe illis exueret laqueis, tota mente annitebatur. Parens verò ad nuptias Regio ſtemmate dignas eam inuitabat, Hoc cum Vvaldetrudis auditione percepiſſet, vt ſororem vnicè ſibi charam eo periculo libera-

liberaret, à matre per literas eius præſentiam expetijt, ſpecioſo prætextu vt dulciſſimo ſororis colloquio, amori ſuo, quo in eam ferebatur, largius indulgeret. Et primò quidem annuit haud grauatè mater; ſed mox fœmineis anxia curis, ne ſororis hortatu à graui matrimonij iugo & ſeculi amore auocaretur, eam protinus reuocauit, ac nuptias regali ſplendore dignas propoſuit. At illa quæ tota mente à carnali copula abhorrebat, primo quidem, ne parentum ſuorum voluntatē aſpernari videretur, nuptias ſimulare, aurum, argentum, monilia & pretioſas veſtes admittere, ſed pia fraude ea omnia in pauperum vſus erogare; corpus vero die noctuque affligere, & multis cum lachrymis Dominum precari, ne ſe à ſocietate ſanctarum Virginum auelli pateretur, Inſtabat interim nuptiarum dies, cum mater diuina prouidentia morbo correpta, paucis poſt diebus ex hoc mundo demigrat. Iuuenis vero (cui nomen Endo erat) nihilominus inſtare & vrgere; nihilq; omninô, quæ ad eximium nuptiarum ſplendorem pertinere videbantur, intermittere. Quod cum audiſſet virgo, nocte quadam fugam inijt, & in loco nemoroſo (qui Malbodius dicitur,) aliquot diebus delituit. Cumque fama increbuiſſet ſanctum Amandum, atque venerabilem Antbertum Epiſcopos, ſanctitatis opinione claros, in monaſterium Altimontis (in quo VValdetrudis quondam maritus Vincentius degerat) adueniſſe, ſtatim nudis plantis eo properauit, eorumque prouoluta pedibus ſacro ſe velamine donari poſtulauit. Quod illi ſanctus Amandus debito modo & ordine, cum inſigni ceremoniarum ſanctitate conceſſit.

Mater eam hortatur ad nuptias.

Illa ornamēta nuptialia in pauperes erogat.

Mater eius obit.

Virgo Aldegundis fugit nuptias & ſponſum.

Accipit velamen à S. Amando Epiſcopo.

His igitur Aldegundis Chriſtianæ militiæ donata

nata

Digitized by Google

nata inſignibus, ad locum priorem (cui ipſa Malbodio nomen impoſuerat) reuerſa eſt; & quia locus erat deſertus, denſiſque admodum vepribus & arbuſtis obſitus, ante omnia eum diligentiſſi-
Monaſteriũ extruit. mè expurgari, & egregijs habitaculis cum eccleſia, inſigni opere in honorem ſanctæ Dei genetricis exornari curauit; deindè paulatim admirabili vitæ ſanctitate & ſplendore virtutum ſuarum, alias non paucas Chriſti ancillas allexit, quæ libenter ſacris ſe ædibus, vt in omni vitæ ſanctitate Chriſto famularentur, incluſerunt. Inter cæteras fuêre duæ eius neptes, ſororis ſuæ Vvaldetrudis filiæ, quæ in omni vita, materteræ ſuæ virtutes ſummo ſtudio imitatæ ſunt.

Præter alias omnes, quibus virgo ſancta in vi-
Benignitas eius in pauperes. ta maximè admiranda fuit, virtutes præcipua fuit in pauperes prædita largitate, & egregio omnibus benignè faciendi ſtudio. Quamuis enim à primis annis huic virtuti vehementer dedita fuiſſet, & ingentes theſauros in pauperum vſus diſtribuiſſet, adeò vt nihil ferè quod inſuper erogaretur, ſupereſſe videretur, poſtquam tamen ſanctimonialibus induta veſtimentis, mundo eiuſque pompis renunciaſſet, tam ardenter ad huius virtutis perfectionem exarſit, vt corraſis vndecunque ex aui proauique theſauris, pecunijs, pauperes & inopes ſuſceperit, & vniuerſa ipſis delegauerit, vili tantum veſtimento ex omnibus ſibi reſeruato. Sed Domini Saluatoris benignitas, vt in fide famularũ ſuarum animos corroboraret, non diſtulit præclaro ſanè miraculo oſtendere, quàm ſibi gratus eſſet terrenarum rerum pro ſui nominis amore contemptus

Eodem namque die, quo tam liberalis in pauperes

peres exſtiterat, ſole iam veſperam intrahête, cũ delaſſatas corporis vires fontana refocillare vellet, ſenſit ilico aquam vinum factum. Quæ res Chriſti ancillas ad terrenarum rerum contemptũ ac benignitatẽ in pauperes pariter excitauit.

Aqua mutatur in vinũ.

Inter alia diuinæ conſolationis beneficia, non poſtremum fuit, quod angelica frequenter conſolatione contra aduerſa quælibet roboraretur, ita vt nulla vnquam grauiori triſtitia abſorpta fuerit. Cum nomen eius à peruerſis quibuſdam inerti otio deditis, maledictis proſcinderetur, & apud alios paſſim in ſiniſtræ ſuſpicionis diſcrimẽ adduceretur, illa fragilitate victa humana dolori ac mœrori nimium conceſſit, quam in medijs fluctibus huiuſmodi verbis angelus conſolatus eſt; Quid te maleuolorum conturbat inuidia, cum tibi ea ipſa cæleſtis gloriæ præmium adaugeat, illis verò nî reſipiſcant, gehennæ ſupplicium concilier.

Conſolatur & confortatur ab; Angelo.

Porrò dum nocte quadam in eccleſia attentiſſima mente precibus incumberet, meruit in ecſtaſi mentis eleuata, glorioſum ſancti Amandi ex hac vita tranſitum contemplari, & angelica viſitatione præmoneri, vt ſe ad eandem cæleſtis gloriæ coronam breui percipiendam pararet accingeretque.

S. Amandũ in ecſtaſi vidit ex hac vita excedere Anno Domini 661. teſte Baron. Tom. 8. Annal.

Vidit etiam alio quodam tempore humani generis inimicum triſtem valdè, & ſortem ſuam multis lamentationibus deplorantem; cumque illa quæreret, quid emolumenti ſperaret, quòd tot animarum millia ſecum in peſtem & in exitium ſempiternum pertraheret, reſpondit, acerbiſſimis ſe inuidiæ ſtimulis torqueri, quòd illuc Adæ filios aſcendere conſpiceret, vnde ipſe cum ſuis ſemper exulare cogeretur.

Inuidia diaboli in humanum genus.

Beata

Beata igitur Aldegundis frequentibus Angelorum confortata viſionibus, cum obitus ſui diē iam inſtare cognouiſſet, multis precibus & lachrymis, à Domino poſtulare non deſtitit, vt ab omni peccati contagione in hac vita per flagella & aduerſa purgari mereretur, quô ſtatim poſt hanc vitam conſpectu Domini ſui frui poſſet. Non diſtulit diuina bonitas præſtare ei miſericorditer, quod illa humiliter petere non ceſſabat. Nam non multò pòſt, morbus, qui cancer vocatur, mammillam eius dexteram inuaſit, & vſq; ad vltimum vitæ diem miſerè depaſtus eſt. Quod illa non modò patientiſſimè, ſed etiam cum magno animi ſuo gaudio tulit, atque diuinæ bonitati aſſiduò gratias egit, quod eam tanquam veram filiam ſuam dignis caſtigationibus in hac vita viſitaret.

Cācer morbus eam inuadit.

In vltimo ferè vitæ conflictu frequenter ei Satan inſidias ſtruxit. Contigit quandoque eam ardentiſſima ſiti cruciari, adeò vt putaret ſe ea planè confectam iri; cumque oratione ſitim repuliſſet, vidit antiquum hoſtem tetra ſanè & ſpecie valdè horrenda, qui multis modis animum eius labefactare nitebatur. Dura tibi, dicebat, & arcta adhuc via ſuperanda reſtat, nec tu tibi quicquam de perſeuerantia polliceri potes. Cui Virgo: Dominus, inquit, mihi adiutor, non curo minas tuas; His dictis continuò dæmonem in fugam vertit. Inter hæc paruulus quidam, cuius vita ob morbi vehementiam in deſperationem venerat, ei oblatus fuit, quem illa antè cornu altaris deponi iuſſit; vbi protinus integram ſanitatem, non ſine ingenti adſtantium admiratione, recepit. Alius quoque mentis inſania cum extremo vitæ periculo laborans, in conſpectum eius adductus fuit, cui

Diabolus eā in extremis grauiter tentat.

Miracula eius.

illa

impreſſo crucis ſigno,& mentis & corporis ſanitatem reſtituit,

Poſt hæc cum corporis languor magis magiſque eam opprimeret,multi vtriuſque ſexus homines pietatis & religionis laude præſtantes, viſitationis gratia eam conuenerunt,cum eccè, tertia antè obitum eius die, ſplendor ingens nimia claritate refulgens ſupra domum, in qua ſacra virgo,Chriſti aduentum ſecura præſtolabatur,apparet.Cumque pręſentes inſolitam viſionem mirarentur, & ſoror eius Vvaldetrudis inter ſpem & metum dubia,quidnam præſignaret, tremebũda rei finem expectaret, ſancta illa anima carne ſoluta cum ipſa luce, de hoc ſeculo ad Chriſtum Ieſum veram lucem migrauit. Sepulta autem eſt in villa,ſuæ quondam ditionis, quam Salram appellabant, vbi etiam vterque parens eius cum Vvaldetrude ſorore magnificè ſepulti requieſcũt.Poſtea vero corpus eius translatũ fuit in municipiũ Malbodiũ ꝙ ipſa è fundamẽtis conſtruxerat;vbi nunc memoria eius præclaris admodum miraculis fulget,& plurima beneficia, diuinam opem dignè implorantibus, conceduntur.

Viſio cæleſtis ante eius obitũ.

Moritur feliciter.

Claret miraculis poſt obitum.

VITA ET MARTYRIVM SANCTOrum & mirabilium operum effectorum, Abbatum, Cyri & Iohannis,ex ijs quæ extant apud Simeonem Metaphraſten.Paſſi ſunt hi ſancti,Alexandria, anno nono perſecutionis à Diocletiano Imp. excitatæ, qui fuit Chriſti Domini 310. ſub Maximino In oriente Imperante.

Vide Cæſ. Baron. in Notatio. Martyr Rõ. Item Tom. 3.Annal. Eccleſ.

CYRVS,egregium martyrum decus, Alexandria oriũdus,profeſſione medicus, cum res valdè admirandas non tam arte medi-

31. Ianuar.

Patria Cyri.

ca quam diuina virtute efficeret, multorum ore, longè lateque celebratus, tandem & ipſi ciuitatis præſidi innotuit. Qui pluſquam Vatiniano in Chriſtianos odio debacchans, Cyrum comprehendi mandauit, vt eum pro ſua tyrannide omnibus excarnificatum ſupplicijs morti traderet.

Cyrus abit in Arabiā.

Quod Cyrus cum audîſſet, ſtatim relicta ciuitate in Arabiam abijt, non quidem eo animo quod tyrannidem pręſidis ſuppliciaq; pro Chriſto inferenda expaueſceret, ſed vt quamplurimos infideles, exemplo vitæ & doctrina, à miſeranda diabolj captiuitate, in Chriſti libertatem vindicaret.

Fit monachus.

Primum itaque vt in Arabiam peruenit, caput cute tenus raſit, ſumptoque habitu monaſtico, cæleſtem in terris vitam imitari cœpit, eoque perfectionis ardentiſſimo pietatis ſtudio peruenit, vt relicta planè medicorum arte, morbos & languores corporum, precibus & diuini verbi doctrina pelleret fugaretque. Ea res cum animos omnium in admirationem pertraheret, ſtatim nomen eius in ea regione celebrari cœpit: & tandē quoque ad aures Iohannis peruenit.

Operatur miracula.

Patria Ioannis.

Erat autem hic Iohannes patria Edeſſa oriundus, vir inſigni admodum morum integritate præditus, & in Chriſtianam religionem ita affectus, vt ſpretis contemtiſque opibus, diuitijs, gloria, & auctoritate denique militari, qua apud Imperatorem plurimum valebat, Hieroſolymam profectus fuerit, indè verò ſola Cyri fama commotus in AEgyptum venerit, vt cum eo vitæ curſum in Chriſtiana Piloſophia exigere poſſet.

Ioannes vir militaris. ſe iungit Cyro.

Fortè eo tempore cum perſecutio grauius detonaret,

tonaret, tres virgines vna cum matre comprehenſæ, & in ciuitatem Canopum (Cui Syrianus cum poteſtate ſumma præerat) ductæ ſunt, vt vel impuris dijs ibidem ſacrificia offerrent, vel in acerbiſſimis ſupplicijs vitam finirent. Hęc cum ad aures Cyri & Ioannis delata fuiſſent, illi plurimum veriti, ne tenerrimæ virgines ſuppliciorum formidine deiectæ, Chriſti confeſſionem deſererent eo properârunt. Theoctiſte enim, quæ erat ætate maxima; decimum quintum annum nondum attigerat, Theodota autem, quæ eam ſequebatur, agebat annum quartum decimum; Eudoxia autem omnium minima, annum vndecimum agebat. His ergo de cauſis Cyrus cum Ioanne timore affectus eo deſcendit; Non ſolum enim ſexus ille & ætas tam tenera, ſuppliciorum metu, ſed blanditijs etiam, quibus valdè obnoxia eſt, nullo negotio corrumpi potuiſſet. Accedebat his omnibus timor alius, qui eos de matris Athanaſiæ erga filias compaſſione ſolicitabat vehementius. Itaque partim, vt virginibus animos ad certamen pro Chriſti nominis gloria fortiter ſubeundum adderent, partim etiam, vt ſimul præclarum confeſſionis ſuæ fructum perciperent, non dubitarũt ſe periculis exponere. Qui quidem vt ciuitatem ingreſſi ſunt, & diuinis ſermonibus virgines in conſtantia fidei confirmarunt, protinus ad Syrianum nomina eorũ delata ſunt: quod ſcilicet duo quidam ignoti, quorum alter monaſtico, alter militari indutus habitu, comprehenſas modo virgines, in Cæſaris iniuriam ad deorum contemptum multis ſermonib⁹ adhortati fuiſſent, & ad quæuis ſupplicia pro Chriſti nomine perferenda acriter inflammaſſent.

Tres virgines Theoctiſte Theodota, Eudoxia cõprahenduntur.

Athanaſia mater ca[...]

Cyrus & Ioannes accuſantur quod virgines ad conſtantiam hortarẽtur.

His auditis Syrianus ſuo eos conſpectui offerri iuſſit

Syrianus eos auertere à Chriſti cõfeſſione nititur.

ri iuſſit; quibus multis blanditijs & minis perſuadere conatus eſt, vt relicta fide, quam profitebantur, dijs immolarent. Cui Cyrus & Iohannes pari constantia in hunc modum reſponderunt; Nos, ô præſes, paucis animi noſtri ſententiam aperire conſueuimus. Scias igitur nullis nos vel minis, vel blanditijs à Chriſti confeſſione auellendos eſſe. Hæc Syrianus audiens iracundia vehementer commotus, primò quidem virgines adduci iuſſit, vt crudeliſſimo ſuppliciorum ſpectaculo virginibus terrorem incuteret, earumque fidem labefactaret. Nec mora. Cęſi primũ flagellis athletę, clauis contriti, lampadibus vſtulati, vſta membra aceto & ſale confricata, poſtremò bulliente pice pedes inuncti. Horrendum quidem fuit hoc virginibus ſpectaculum & intollerabile martyribus ſupplicium; ſed tam virgines quam martyres pari conſtantia atque virtute in Chriſti confeſſione perſeuerarunt. Vndè ab impotenti mentis ſuæ furore victus ipſe Pręſes, virgines vna cũ matre, nihil muliebre aut ignauè præ ſe ferẽtes, capitis ſententia dãnauit, quã illę porrectis alacriter ceruicibꝰ glorioſo certamine exceperũt.

Reſponſum martyrum.

Cruciantur martyres atrocisſimè.

Eximia martyrum conſtantia.

Tres virgines cũ matre capite plectuntur.

Quibus feliciter coronatis, Præſes omne ſuum ſtudium ad ſubuerſionem Cyri & Ioannis cõuertit. Et nunc quidem donis ac muneribus, nunc minis atque tormentis eorum conſtantiam pertentabat. Sed fruſtra fundamentum angulari lapidi Chriſto firmiter inædificatum conuellere nitebatur. Vndè plenus admirationis & eos capitis tandem ſententia plecti curauit. Fuêre ſacræ eorum reliquię in S. Marci Euangeliſtæ magno fidelium gaudio illatæ, vbi ad tempora vſque Theodoſij quieuerunt.

Poſt varia tormenta ſimiliter obtruncantur Cyrus & Iohannes.

Porrò à ciuitate Canopo diſtabat vicus quidam duo-

dam duorum ſtadiorum ſpatio, quem Manuthe nominabant. Hic erat malignorum ſpirituum inſidijs omnibus infeſtus, quem Theophilus Præſes Alexandrinus ſæpenumero ab ea peſte liberare voluerat, ſed morte tandem præuẽtus, quod tota mente meditabatur, ad exitum perducere non potuit. Huic Cyrillus ſucceſſit; qui cum pari diligentia in eam rem incumberet, & vota & preces ardenti ſtudio Deo nuncuparet, vt viam modumque oſtenderet quo malignorum hoſtium cateruam ex eo loco profligare poſſet, Angelus Domini in viſione ei apparens mandauit, vt ſacra martyrum Cyri & Iohannis corpora vna cum ſanctiſſimi Marci Euangeliſtæ reliquijs eum in locum transferret, quorum præſentia dæmones continuo in fugam verterentur. Hac itaque occaſione ſacræ martyrum reliquiæ viceſimo octauo menſis Iulij in Manuthe translatæ ſunt, quarum aduentu maligni ſpiritus in fugam verſi, & locus omnipotenti Deo cum maximo populi totius gaudio conſecratus eſt.

Corpora eorum tranſlata in vicum Manuthe.

VITA S. MARCELLAE VIDVAE, EX ea quæ eſt per D. Hieronymum ad Principam virginem. Obijt Anno à Chriſto nato 410. Innocentij Rom. Pontif. 9. Honor. 16. Theodoſ. 3. Impp. paulò poſt vrbem ab Athalarico Gothor. rege expugnatam.

Epiſtola 16 Vide Cæſ. Baron. Ann. Tom. 5. & not. in marty. Rõ.

MArcella Romanæ vrbis inclytum decus, illuſtri admodum orta familia, facta eſt, opibus & nobilitate contempta, paupertate & humilitate nobilior. Orba patris morte, viro quoque poſt nuptias ſeptimo menſe priuata eſt. Cumque eam Cerealis, cuius clarum inter con-

31. Ianuarij. Patria eius.

Maritum ſeptimo à nuptijs menſe amittit.

ter conſules nomen eſt, propter ætatem & antiquitatem familiæ, & inſignem, quod maximè viris placere conſueuit, decorem corporis, & morum temperantiam ambitioſius peteret, ſuaſque longæuus polliceretur diuitias, Albinaque mater tam clarum præſidium viduatæ domus vltro appeteret, illa reſpondit; Si vellem nubere, & nô æternæ me cuperem pudicitiæ dedicare, vtique maritum quærerem, non hæreditatem. Illoque mandante, poſſe & ſenes diu viuere, & iuuenes citò mori, eleganter luſit; iuuenis poteſt quidem citò mori, ſed ſenex diu viuere non poteſt. Qua ſententia repudiatus; exemplo cæteris fuit, vt eius nuptias deſperarent.

Secundas nuptias reſpuit.

Difficile eſt in maledica ciuitate, & in vrbe, in qua orbis quondam populus fuit palmaque vitiorum, ſi honeſtis detraherent, & pura ac munda macularent, non aliquam ſiniſtri rumoris fabulam contrahere. Sed quis vnquam de hac muliere, quod diſpliceret, audiuit, vt crederet? Quis credidit, vt non magis ſeipſum malignitatis & infamiæ condemnaret? Ab hac primum confuſa gentilitas eſt, dũ omnibus patuit, quæ eſſet viduitas Chriſtiana, quam & conſcientia & habitu promittebat. Illæ enim ſolent purpuriſſo & ceruſſa ora depingere, ſericis nitere veſtibus, ſplendere gemmis, aurum portare ceruicibus, & auribus perforatis rubri maris precioſiſſima grana ſuſpendere, fragrare muſco mure, maritos ita plangere, vt tandem dominatu eorum ſe caruiſſe lætentur, quærantque alios, non quibus iuxta Dei ſententiam ſeruiant, ſed quibus imperent. Noſtra vidua talibus vſa eſt veſtibus, quibus arceret frigus non membra nudaret; aurum vſque ad annuli ſignaculum repudians, & magis in ventribus egeno-

Epheſ. 5.
Veſtitus eius.

egenorum, quam in marſupijs recondens. Nuſquam ſine matre. Nullum clericorum aut monachorum (quod amplæ domûs interdum exigebat neceſſitas) vidit abſque arbitris. Semper in comitatu ſuo virgines ac viduas, & ipſas graues fœminas habuit, ſciens ex laſciuia puellarum ſæpè de dominarum moribus iudicari, & qualis quæque ſit, talium conſortio delectari.

Diuinarum ſcripturarum ardor erat incredibilis, & in lege Domini die ac nocte meditabatur. Illi erant moderata ieiunia, carnium abſtinentia; vini odor magis, quam guſtus, propter ſtomachum & frequentes infirmitates. Rarò procedebat ad publicum: & maximè nobilium matronarum vitabat domos: ne cogeretur videre quod contempſerat; Apoſtolorum & martyrum baſilicas ſecretis celebrans orationibus, & quæ populorum frequentiam declinarent. Matri intantum obediens, vt interdum faceret quod nolebat. Nam cum illa ſuum diligeret ſanguinem, & abſque filijs & nepotibus vellet in fratris liberos vniuerſa conferre, iſta pauperes eligebat, & tamen matri contraire non poterat; monilia, & quicquid ſuppellectilis fuit; diuitibus peritura concedens, magisque volens pecuniam perdere, quam parentis animum contriſtare.

psal. 1. Amat ſacrã ſcripturam. Obedientia.

Nulla eo tempore nobilium fœminarum nouerat Romæ propoſitum monachorum, nec audebat propter rei nouitatem, ignominioſum, vt tunc putabatur, & vile in populis nomen aſſumere. Hæc ab Alexandrinis prius ſacerdotibus, Papaque Athanaſio, & poſtea Petro, qui perſequutionem Arianæ hæreſeos declinantes, quaſi ad tutiſſimũ confeſſionis ſuæ portum Romã cõfugerant, vitam B. Antonij adhuc tunc viuentis

Marcella prima in vrbe Roma monaſticã vitam profitetur.

monaſteriorumq; in Thebaide, Pachumij, & virginũ ac viduarũ didicit diſciplinam. Nec erubuit profiteri, quod Chriſto placere cognouerat. Hãc multos poſt annos imitata eſt Sophronia & aliæ, quibus rectiſſimè illud Ennianum aptari poteſt: Vtinam ne in nemore Pelio. Huius amicitijs fruita eſt Paula venerabilis. In huius cubiculo, nutrita Euſtochium virginitatis decus; vt facilis æſtimatio ſit, qualis magiſtra, vbi tales diſcipulæ.

Annis igitur plurimis ſic ſuam tranſegit ætatem, vt antè ſe vetulam cerneret, quam adoleſcentulam fuiſſe meminiſſet, laudans illud Platonicum, qui Philoſophiam, meditationem mortis eſſe dixit; Sic ergo ætatem duxit, & vixit, vt ſemper ſe crederet eſſe moriturã. Sic induta eſt veſtibus, vt meminiſſet ſepulchri, offerens hoſtiam rationabilem, viuam, placentem Deo.

Meditatio mortis.

Roman. 13.

Denique cum & me Romam cum ſanctis Pontificibus Paulino & Epiphanio eccleſiaſtica traxiſſet neceſſitas, & verecundè nobilium fœminarum oculos declinarem, ita egit ſecundum Apoſtolum importunè, opportunè, vt pudorem meum ſua ſuperaret induſtria. Et quia alicuius tunc nominis eſſe exiſtimabar ſuper ſtudio ſcripturarum, nunquam conuenit, quin de ſcripturis aliquid interrogaret; nec ſtatim acquieſceret, ſed moueret è contrario quæſtiones, non vt contenderet, ſed vt quęrendo diſceret earum ſolutiones, quas opponi poſſe intelligebat. Quid in illa virtutum, quid ingenij, quid ſanctitatis, quid puritatis inuenerim, vereor dicere, ne fidem credulitatis excedam, & tibi maiorem dolorem incutiam, recordanti quanto bono carueris. Hoc ſolum dicam, quod quicquid in nobis fuit longo ſtudio congre-

2. Timoth. 4

Scrutatur diligenter ſcripturas Marcella.

congregatum, & meditatione diuturna quaſi in naturam verſum, hoc illa libauit, didicit atque poſſedit; ita vt poſt profectionem noſtram, ſi de aliquo teſtimonio ſcripturarum eſſet oborta contentio, ad illam iudicem pergeretur. Et quia valdè prudens erat, ſic ad interrogata reſpondebat, vt etiam ſua, non ſua diceret, ſed vel mea, vel cuiuslibet alterius; vt in eo ipſo, quod docebat, ſe diſcipulam fateretur. In noſtrum locum ſtatim audiuimus te illius adhæſiſſe conſortio, & nunquam ab illa ne tranſuerſum quidem vnguem, vt dicitur, receſſiſſe. Eadem domo, eodem cubiculo vſum, vt omnibus in vrbe clariſſima notum fieret, & te matrem, & illã filiã reperiſſe. Suburbanus ager vobis pro monaſterio fuit, & rus electum pro ſolitudine; multoque ita vixiſtis tempore, vt ex imitatione veſtri, & conuerſione multarum, gauderemus Romam factam Hieroſolymam. Crebra virginum monaſteria, monachorum innumerabilis multitudo, vt pro frequentia ſeruientium Deo, quod prius ignominiæ fuerat, eſſet poſtea gloriæ.

Prudentia eius.

Monachorũ Romæ frequentia.

In hac tranquillitate & Domini ſeruitute. hæretica in his prouincijs exorta tempeſtas, cuncta turbauit, & in tantam rabiem concitata eſt, vt nec ſibi, nec vlli bonorum parceret. Et quaſi parum eſſet, hic vniuerſa mouiſſe, nauem plenam blaſphemiarum Romano intulit portui. Tunc ſancta Marcella, quæ diu ſe cohibuerat, ne per æmulationem quippiam facere videretur, poſtquam ſenſit fidem Apoſtolico ore laudatam, in pleriſque violari, ita vt ſacerdotes quoq; & nonnullos monachorum, maximeque ſeculi homines in aſſenſum ſui traheret, ac ſimplicitati illuderet Epiſcopi, qui de ſuo ingenio cæteros æſtimabat, publicè

S. Marcella hæreticis viriliter reſtitit.

reſtitit: malens Deo placere, quam hominibus. Damnationis hæreticorum hæc fuit principium, dum acciti frequentibus literis hęretici, vt ſe defenderent, venire non ſunt auſi; tantaque vis conſcientiæ fuit, vt abſentes damnari, quam præſentes coargui maluerint. Huius tam glorioſę victoriæ origo Marcella eſt; tuq; caput horum & cauſa bonorum, ſcis me vera narrare, quem noſti vix de multis pauca dicere, ne legendi faſtidium faciat odioſa replicatio. Dum hęc aguntur in Iebus terribilis de occidente rumor affertur, obſideri Romam, & auro ſalutem ciuium redimi, ſpoliatoſque rurſum circundari, vt poſt ſubſtantiam vitam quoque perderent. Capitur Vrbs, quæ totum cepit orbem: imo fame perit, ante quam gladio, & vix pauci qui caperentur, inuenti ſunt. Ad nefandos cibos erupit eſurientium rabies, & ſua inuicem membra laniârunt, dùm mater non parcit lactenti infantiæ, & ſuo recipit vtero, quem paulò ante effuderat. Nocte Moab capta eſt, nocte cecidit murus eius.

Roma capta à Gothis. Valida ibidē fames.

Quis cladem illius noctis, quis funera fando
Explicet? aut poßit lachrymis æquare dolorem?
Vrbs antiqua ruit, multos dominata per annos;
Plurima perque vias ſparguntur inertia paßim
Corpora, perq; domos, & plurima mortis imago.

Cum interim, vt in tanta confuſione rerum, Marcellæ quoque domum cruentus victor ingreditur.

Intrepido vultu excepiſſe dicitur introgreſſos; cumque poſceretur aurum, & defoſſas opes vili excuſâret tunica, non tamen fecit fidem voluntariæ paupertatis. Cæſam fuſtibus flagellisq; aiunt non ſenſiſſe tormenta, ſed hoc lachrymis, hoc

Marcella cęditur fuſtibus & flagellis.

hoc pedibus eorum egiſſe proſtratam, ne te à ſuo conſortio ſepararent, ne ſuſtineret adoleſcentia, quod ſenilis ætas timere non poterat. Chriſtus dura corda molliuit, & inter cruentos gladios inuenit locum pietas; cumque & illam & te ad Apoſtoli Pauli baſilicam Barbari deduxiſſent, vt vel ſalutem vobis oſtenderent, vel ſepulchrum, in tantam lætitiam dicitur erupiſſe, vt gratias ageret Deo, quod te integrã ſibi reſeruaſſet, quod pauperẽ illã nõ feciſſet captiuitas, ſed inueniſſet; ꝙ egeret quotidiano cibo, quod ſaturata Chriſto non ſentiret eſuriem, quod & voce & opere loqueretur. Nuda exiui de vtero matris meæ, nuda & reuertar. Sicut Domino viſum eſt, ita & factũ eſt. Poſt aliquot dies ſano, integro, vegetoq; corpuſculo obdormiuit in Domino, & te paupertatulæ ſuæ, imò per te pauperes reliquit hæredes, claudens oculos in manibus tuis, reddẽs ſpiritũ in tuis oſculis, dum inter lachrymas tuas illa rideret, conſcientia vitæ bonæ & præmijs futurorum.

Iob.1. Reddit animam.

FEBRVA-

Digitized by Google

FEBRVARIVS.

MARTYRIVM S. IGNATII, EPISCOPI Antiocheni, B. Iohannis Apoſt. & Euangeliſtæ diſcipuli. Ex eo quod extat apud Cæſarem Baron. Paſſus eſt Anno à Partu Virgineo 110. Anacleti Romani Pontif. 8. Traiani verò Imperat. 11.

Ann. Tō. 2.

1. Februarij.

EGREGIA planè eccleſiæ columna S. Ignatius, tanta morum innocentia & ingenij candore à teneris fuiſſe cōmemoratur, ut Saluator noſter Ieſus ſimplici & ſyncero pueri delectatus ingenio, eum ſuis ipſe manibus ſublatum exhibuerit, atque ſimplicitatem & integritatem diſcipulis oſtendere aut commendare volens, dixerit: Niſi efficiamini ſicut paruuli non intrabitis in regnum cœlorum. Cæterum Apoſtolica imbutus doctrina, eximiaque vitæ ſanctimonia excultus, anno Redemptoris ſeptuageſimo primo Euodio Epiſcopo Antiocheno ex hac vita ſublato, ſubrogatus fuit: eamque eccleſiam annos admodum quadraginta inſigni virtutum maximarum ſplendore adminiſtrauit, multiſque ac varijs perſecutionibus exagitatus, tandem felici cruore ipſam Romanam eccleſiam conſignauit. Anno Saluatoris nonageſimo tertio, Imperante Domitiano, ipſis perſecutionis exordijs, cum illuſtriores in eccleſia ad ſupplicium quærerentur, ipſe antè omnes Ignatius partim exilijs, partim cuſtodijs, partim vinculis diuexari cœpit. Poſtquam verò Traianus ad Romani gubernacula Imperij euectus fuit,

Hæc Nicephorus hiſt. Lib. 2. ca. 3.

Mathæi 18.

Euſeb. in Chron. & hiſt. lib. 3. cap. 16.

Succedit Euodio in Epiſcopatu Antioch.

Baron Ann. Tom. 1. Ignat. Epiſt. 4. de ſe ipſo ad Mariam Caſſobolitē ſcribens.

fuit, partaq; de Schytis victoria rebus per omnia tranquillis frui cœpit, inſano in Deorũ cultum amore exardeſcens, acerrimum Chriſti fidelibus perſecutionem mouit, ſacrilego per omnes regni fines mortis propoſito edicto qui ad eorũ ſacrificia non properarent. Hoc furore accenſus venit Antiochiam tyrannus, ad quem ilicò celeberrimum virtute atque doctrina Deiferi Ignatij nomen delatum fuit. Nec mora. Citatus imperio Traiani in Senatum Epiſcopus, primò ingentibus promiſſis ad eorum cultum inuitatus eſt. Quibus in vanum adhibitis; ſucceſsêre minæ & terror tormentorum, quæ pari conſtantia ab inuicto animo repudiata fuêre. Quinimmo in ardentem glorioſi certaminis cupiditatem erectus, incredibili animi libertate Deorũ vanitatẽ redarguit; prorſus vt tyrannus rebus ſuis diffidens, tetrum eum in carcerem compingeret, ac varias apud animum ſuum cogitationes pertractaret, quibus potiſſimum fatigatum ſupplicijs morti traderet. Viſum tandem eſt ſceleratæ menti, beſtiarum eum obijcere feritati; & ne qua martyrij gloria à Chriſtianis celebraretur, Romam eum ex Senatuſconſulto amandandum ſtatuit; prauam adductus in ſpem, quod nomen eius eo locorum interuallo perpetua obliuione ſepeliretur. Sed fuit hoc reuera Dei conſilium, qui eò virum glorioſo certamine coronari voluit, vt Romanorum impietas, quæ acrius quam alijs in locis vigebat, maiore pietatis vi expugnaretur. Ideo enim & Apoſtolorum principes, & poſt eos Ignatius ibi fuerunt immolati, vt ciuitatem illam idolorum cruoribus pollutam, proprio ſanguine abluerẽt, & operibus ipſis reſurrectionis Ieſu Chriſti teſtimonũ adferrent, demonſtratis ijs, qui Romæ degebant

Traiani inſideles acerrima perſecutio.

S. Ignatius Antiochiæ à Traiano cõprehẽditur.

Mittitur in carcerem.

Dei cõſilio Romæ patitur Ignatius.

Hæc Chriſoſt. ſerm. de Ignatio tõ. 5. in fine.

gebant,ſe præſentem vitam tanta cum voluptate nunquam fuiſſe deſpecturos, niſi perſuaſiſſent ſibi omninò quod ad Crucifixum Ieſum eſſent aſcenſuri.

S. Ignatius ipſe ſibi vincula imponens mirificè in eis gloriatur.

Igitur lata in eum mortis ſententia,primo qui dē alta voce Deo gratias egit;deinde maiore voluptate & gaudio ipſe ſibi vincula impoſuit, quæ adeò glorioſa duxit,vt ad Epheſios hæc de eiſdem ſcriberet: *Romam vinctus abducor nouiſſimus fideli um eorum,qui ibi ſunt,qui ad honorem Dei has geſtare catenas dignus habitus ſum. Hîc enim ſpes mea, hîc mea gloriatio, hîc mea indeficientes diuitiæ*

Romam ducitur à decē militibus.

Ignatius Epiſt.15.

Itaque mirificè ſibi placens in vinculis decem traditus eſt militibus,qui eum Romam perducerent,tāta feritate & barbarie viris , vt decem leopardis ſe alligatum fuiſſe ſcribat;qui etiam beneficio affecto, peiores fiebāt. Hacq; tam ſæua militum cuſtodia circundatus,æſtiuo tempore Antiochia abductus,menſe demum Auguſto Smyrnam maritimam Ioniæ ciuitatem, peruenit; vbi ſanctum Polycarpum eius ciuitatis Epiſcopum ; incredibili vinculorum gaudio exultans,ſalutauit. Fuit autem ipſe non modò à ſanctiſs. Polycarpo omnibus , quibus licuit, officijs perhumaniter acceptus,ſed à cunctis,quæ in via erant, ciuitatibus & magno commeatu & precibus ac legationibus adiutus.Vndique enim & epiſcopi,& preſbyteri,& diaconi,nec non & reliquum vulgus ad eū cōfluebāt, qui haud vulgarē ex ipſo cōſolationem percipiebant,cernentes martyrem tanta alacritate ad mortem currere , vtpote qui ad regna cælorum proficiſceretur.

Smyrnæ Polycarpum ſalutat.

Chryſoſt. Orat. de trāſ. S.Ignatii.

Porrò mora illa, quam Smyrnę nectebant cuſtodes

ſtodes, inprimis benè vſus fuit Ignatius, ad omnes Eccleſias, à quibus honeſtiſſimas in via acceperat legationes litteras dirigens; quibus cum ad pietatem retinendam, tum ad eccleſiaſticam diſciplinam conſeruandam ſingulas hortatus eſt. In ea verò quam ad Romanos dedit, quam ardenti flagrârit martyrij deſiderio, ipſa luce clarius patet. *Ego enim, inquit, omnibus eccleſiis ſcribo, quod voluntarius morior, ſi modò vos non prohibueritis. Obſecro vos, ne intempeſtiua beneuolentia me complectamini. Sinite me ferarum eſcam fieri, per quas licebit Deum adipiſci. Frumentum ſum Dei, dentibus ferarum molar, vt mundus Dei panis inueniar. Fruar beſtijs mihi paratis, quas opto truculentiores mihi inueniri; quas & blanditijs demulcebo, vt crudelius me deuorent, non vt quoſdam metuentes non attigerunt. Et illæ ſi ſpontè nolint ego illas vi adigam. Ignoſcite mihi, quid mihi ſit, ego noui: Nunc incipio diſcipulus Chriſti eſſe, cum nihil expetam aut viſibilium, aut inuiſibilium, vt Ieſum Chriſtum aſſequar. Ignes, cruces, ferarum concurſus, ſectiones, laniena, oßium diſſectiones, membrorum conciſiones, totius corporis ſolutio, diaboli tormenta in me veniant, tantummodo vt Chriſtum nanciſcar. Nihil me iuuabunt fines mundi, nec regna huius ſeculi; melius eſt mihi emori propter Ieſum Chriſtum, quam imperare finibus terræ.*

S Ignatius vinctus ad omnes eccleſias ſcribit.

Perfecta reſignatio ad mortem.

Smyrna tandem abductus S. Ignatius Troadem delatus eſt; vbi & aliquantiſper permiſſus agere, alias ad diuerſos ſcripſit epiſtolas. Tunc enim eccleſiæ Philadelphiæ epiſcopus (vt alij fecerant Smyrnæ) Ignatium Troade conuenit, cunctiſque humani-

Venit Troadem, vbi eũ Epiſcopus Philadelphæ inuiſit.

Hæc Baron. Ann. Tom. 2. Anno 109.

humanitatis officijs proſecutus eſt. Et quidem admiratione digna res eſt, hominem vinctum ferali militum cuſtodia ſeptum, ad beſtias damnatũ, vel Romæ damnandum, perindè ac ſi non ad pœnas, ſed ad triumphum duceretur omnium eccleſiarum, per quas tranſiret, & quæ de illo audiſſent, omnibus omnium acceptum officijs & honoribus cumulatũ. Quæ quidem vt ſibi liceret in ſanctiſſimum virum conferre, quemq; ipſorum à truculentis militibus eius cuſtodibus ingenti redemiſſe pecunia certiſſimum exiſtimamus, haſque moras in diuerſis locis vario prætextu dilatas, auarorũ cuſtodum fuiſſe nundinas, in quibus tali occaſione corraderent, quantas vellent pecunias; cum tamen vt (idem ait Ignatius) beneficijs affecti redderentur crudeliores; nimirum vt eo carius venderent, quod nulli parcentes impenſæ, Chriſtianos, auctione eiuſmodi pietatis officia libenter redimere intelligerent.

Epiſt. 15.

Cæterum Ignatius Troade naui vinctus impoſitus Neapolim appulit: indè Philippos perductus, nihil antiquius habuit, quam vt ad ſuos Antiochenos ſcriberet. Indè etiam ad Heronem eiuſdem eccleſiæ Antiochenæ diaconum virtute clariſſimum litteras dedit, in quibus & vaticinatur, fore vt ſibi in eccleſia Antiochena ſuccederet. Philippis etiam ſcripſit ad Tarſenſem eccleſiam, quæ nouiſſima omnium epiſtolarum fuiſſe videtur. Inde namque recedens per Macedoniam terreſtri itinere Dalmatiam verſus à cuſtodia militari perductus eſt. Tranmiſſo autem mari Adriatico nec non Tyrreno Puteolis incredibili fidelium ſtudio vnà cum militibus exceptus fuit, quibus diuini verbi ſemine vt reliquis eccleſijs, impartito, tandem Romam appulit: Præfecto

Philippis ſcribit ad Antiochenos.

Venit Romam.

fecto vrbis,cui ſiſtebatur,ſe promptum paratum que,magna animi alacritate & gaudio, ad glorioſum martyrij certamen ſubeundum , oſtendens. Et quidem Præfectus litteris inſtructus Imperatorijs ſuæ tyrannidi nequaquam defuit. Vt enim feſtus & Romanorum celeberrimus aduenit dies; agonothetam in medium theatrum produxit Theophorum, Deo, Angelis & hominibus ſpectaculum,longè glorioſiſſimum. Vniuerſa ciuitas in populum effuſa, mira denſitate theatrum compleuerat, ardenti ſpiritu & oculis iam ſpectaculum amantibus, Syriæ Epiſcopum cum feris pugnaturum expectans; cum eccè Ignatius, generoſo & inflexibili animo (vtpotè ea ipſa, quam pro Chriſto ſubibat,ignominia mirificè ſibi placens)in mediam orcheſtram prodiens, huiuſmodi ad populum Romanum orationem inſtituit;Viri Romani, & præſentis huius certaminis ſpectatores, non equidem vt homo maleficus & ſceleris alicuius damnatus, hoc certamen tam confidenti animo ſubeo: ſed vt Deum aſſequar, cuius incredibili deſiderio flagro. Sum namque eius frumentum, & beſtiarum molor dentibus, vt purus eius panis efficiar. His dictis dimiſſi leones ingenita feritate in eum irruentes ſubitò delacerarunt,deuorâruntque, ſolis oſſibus aſperioribus relictis, quæ maximo deinde fidelibus gaudio fuêre atque ſolatio. Dimiſſo enim theatro Chriſtiani ſacra martyris oſſa reuerenter collecta,in loco ſuburbano,vigeſimo decembris condiderunt.

S. Ignatius proditur in theatrum.

S. Ignatij ad populũ Rõ. oratio.

Dilaceratur à leonibus.

Porrò Syri, qui pugilem ad martyrium comitati fuerant, ſuſceptis eius ſacris reliquijs Antiochiam ouantes magno gaudio retulerunt.

Reliquiæ eius Antiochiam transferuntur.

Ademerat quidem eum Deus exiguum ad tempus, ſed maiore cum gratia reſtituit. Et quemadmodum pecuniam mutuantes cum fœnore ea reddunt quæ acceperunt, ſic etiam Deus pretioſum hũc theſaurum paulíſper ſuſcipiens, vt oſtenderet Romæ, maiore cũ gloria eum retulit. Emiſerant eum Epiſcopũ, & martyrem receperunt. Emiſerant cum precibus, & cum coronis ſuſceperunt; nec illi ſoli, ſed cũctæ quæ interiectæ erãt ciuitates. Quomodo enim eas affectas fuiſſe exiſtimandũ eſt? quẽ voluptatis fructũ perceperint? quãta lætitia exultauerint? q̃ fauſtis vndiq; acclamationib. coronatũ amplexatæ fuerint? Quemadmodũ pugilẽ generoſũ, qui omnes deuicerit aduerſarios, ſpectatores è cauea cum plauſu conſurgentes, ſublimẽ ſtatim excipiũt, nec terrã attingere patiũtur, ſed humeris ſublatũ, innumerabilib. laudib⁹ exornãtes domũ reportãt, ſic quoq; ſanctũ illũ oẽs ex ordine ciuitates ab vrbe relatũ ſuſcipiẽtes humeriſq; geſtãtes, Antiochiã vſq; ſunt comitatę, martyrẽ coronatũ celebrãtes, diabolũ diridẽtes, ꝙ è contrario illi verſutia ſucceſſiſſet. Et tũc q̃dẽ cũctis illis ciuitatib. profuit, documẽtoq; fuit, & patriã hãc vſq; in pręsẽtẽ diẽ locupletauit. Et q̃dẽ hoc honore ſacroſãctę reliquiæ Antiochiã platę, in ſuburbijs ad portã Daphniticam poſitæ fuere, vbi permultis, magniſque coruſcaſſe miraculis idem Chryſoſtomus teſtatur his verbis: Non aliter quam theſaurus quidam perpetuus, qui quotidiè exhauritur, & nunquam deficit, ſic etiam beatus hic Ignatius cunctis ad ſe accedentibus benedicens, fiducia & ſtrenua alacritate, magnaque fortitudine plenos remittit domum. Quiſq; enim cum fide ad eum accedit, magnis afficitur beneficijs. Sanctorum enim non modo corpora,

Hæc Chryſoſt de reliquiarum tranſlatione S. Ignatii ſerm. 5. in fine.

Claret miraculis poſt obitum.

Videas ex his quanti fecerint Chriſtiani huius tẽporis (omnes haud dubiũ Apoſtolorũ diſcipuli) reliquias Sanctorum martyrũ dũ ſæuiente licet perſecutione, nihil veriti inuidiam ſęuiti-

ſed ipſi loculi & monumenta ſpirituali gratia conferta ſunt.

In locum Ignatij ſubrogatus fuit Antiochenis Hero eiuſdem eccleſię diaconus ad quem exſtat ipſius Ignatij, hoc præmonentis epiſtola. Porrò vt intelligamus ipſis Apoſtolorum temporibus ſanctorum inuocationem à ſanctis patribus vſitatam fuiſſe, non erit abs re ipſius Heronis precationem ad S. Ignatium iam martyrio coronatum hic reddere.

Sacerdos & aſſertor ſapientiſſimi Dei Ignati, immaculata ſtola indute, perenni fonte ſaturate, cum Angelis laudem canens, primogeniti certe amice, à peccatis liberate: agoniſta conſtitutus in ſtadio veritatis, acquiſiſti pretioſam ſalutem, confudiſti Traianum & Senatum Romæ, prudentiam nunc non habentem; domeſticus nunc factus es Chriſti in dilectione, fide, & vita. Memor eſto mei filij tui Heronis, vt & ego ex hac vita exiens, ſanctis connumerer, vt dignum nomen merear adipiſci: & de iniuſta ſtatione atque à Deo aliena extraneus inueniar. Ter quaterque beatę qui ad talia perueniſti pater Ignati, currus Iſrael, & auriga eius. Euaſiſti mortē fugiendo, & de terrenis ad cæleſtia euolaſti, coronam deificam & magnam meruiſti, & in amabili Dei agone viciſti; Memento eius [quem nutriuiſti, beate Martyr, & præſta mihi colloquium, ſicut prius faciebas.] Hucuſque Heronis, precatio ad ſanctum Ignatium.

Porrò Romani fideles, iam aliquo temporis interuallo ſacris S. Ignatij deſtituti reliquijs, in luctu ac lachrymis verſabantur, ſuam ipſorum facilitatem damnantes, quod ſacrum theſaurum alio transferri permiſiſſent. Quos pius Ignatius, ſecundum quietem apparens conſolatus fuiſſe, luctumque omnem in perpetuum gaudium conuertiſſe ſcribitur..

Traianus autem & glorioſum Ignatij certamē, & ſacro.

amque Gentilium, nec viarum perpeſſi difficultates & longitudinem, Roma Antiochiam vſq; eas magna veneratione & lætitia retulerunt, & loco honeſtiſſimo collocarût.

Oratio Heronis Antiſtitis Antiocheni ad S. Ignatium.

Conſolatur Romanos S. Ignatius poſt martyrium.

& ſacroſanctam Chriſtianorum vitam edoctus, quod ſcilicet legum obſeruantes ab omni tantum impietate abhorrerent, quodque antelucíò ſurgentes pijs precibus & hymnis Chriſtum celebrarent, ac cibi potûſque parciſſimi caſtam cum primis vitam adamarent, harum, inquam, rerum inſtructus, nouo dicitur cauiſſe decreto, vt Chriſtiani exquirerentur quidem, ſed nulla affecti iniuria, integra libertate, publicæ tantum functionis incapaces, fruerentur. Atque ita quidem pretioſa Ignatij mors multorum conciliatrix bonorum extitit. Neque tamen ea propter martyris ſui necem Deus inultam reliquit. Traiano enim Antiochiæ agente, atrox & funeſtus terræ motus ipſam Antiochiam inſigni & publica clade vaſtauit, vicinis vrbibus atque populis eadem calamitate penè abſumptis. Vix vlla natio aut ciuitas à detrimento & clade immunis exſtitit. Confluxerant enim eo milites, & complures priuati; alij vt iura acciperent, alij videndi Imperatoris & ſpectandorum ludorum gratia, quoſdam legationis officium, merces, & priuata compendia traxerant. Motum terræ fulmina primum anteceſſerunt, tum venti inſoliti & peregrini vehementius ſpirauêre. Maria deindè, magno & repentino oborto fragrore, ferueſcere, fluctus intumeſcere, æſtus vehementius & violentius inſurgere terra omnis ſuccuti, domus, ædificia contrario ictu quaſſari, diſſilire alia, & supernè aſſultantia tecta concidere crepitus audiebatur ingens & horribilis. Mœnia contrario pulſu, modo huc, modo illuc, nutantia, confringi & ruere; mare ipſum turbine contorquebatur, terra autẽ vbi ædificia non erant maxima, compulſa motu aſſultabat.

Plinius ſecũdus hæc ad eũ ſcripſit.

Vindicta diuina de nece S. Ignatij.

Scribit hæc Dio in Traiano.

Horrenda tempeſtas.

Terra

Tetra omnia erant ſimul contrita ligna, colliſa vaſa fictilia & ſaxa aceruatim magno cum ſtridore proruebant. Puluis denſus atque concretus excitari: tantaque obducta caligo cunctos oppreſſerat, vt alterum videre, alloqui, & audire, minime cuiquam immò ne ſperare quidem; ingruente vento ac puluere, liceret. Multi mortales extra domum vitæ periculũ adiêre, præcipites tectis erumpebant, & velut agmine fugientes in aceruos cogebantur; qui omnes ceu è præcipiti loco deiecti, colliſi ſunt; non pauci adhuc mutulato corpore abiêre. Arbores radicitus conuulſæ procubuerunt. Ingentem turbam proſtrata tecta & ſubuerſi muri obruêre: primo impetu: denſi alius ſuper alium incidentes extinguebantur. Si qui verò lacero corpore, vel lapide, vel ligno cõuerberati ceſſiſſent, hi profecto omnium miſerrimi erant, vtpote quibus aut viuere, aut ſubitò mori negaretur. Non ſimplex fuit clades, ſiquidem de tantorum mortalium numero vix ſine noxa vnus aut alter euaſit. Videre erat hunc confracto humero, illum amiſſis brachijs fugere; complures capite adempto iacebant, quidam eliſo pectore ſanguinem euomebant, inter quos Pedo Conſul, qui tamen haud multo poſt animã emiſit. Atque vt ſemel omnia complectar, nullum non calamitatis & miſeriæ genus mortales iſti ſuſtinuêre. Sed diutius noctu & interdiu, (id agente fato) terra contremuit. Tunc vitæ dubij & pauore conſternati miſeri, tanto malo remedium & effugiũ inuenire non poterant; oblæſi tectorum caſu paſſim moriebantur, & quanquam fornices & concamerata atque vacua loca, prout caſus adegerat, tum periſtilia, penſileſque horti intercedente ligno, à morte quoſdam ſeruaſſent. Calamitas ſumma in vrbe Antiochena.

 Hi

Hi tamen omnes durante motu, fame & inedia, priuſquam opem quis ferre poſſet, confecti fuêre.

Deſinente tremore quidam ruinas aſcenderunt; tunc mulieris vox & infantis vagitus auditus eſt; matrem & filium ruinæ oppreſſerant; mirandumque fuit quo pacto alendo puero lac ſufficere potuerit. Sed & mater & filius è terra incolumes educti ſunt. Dum verò accuratius per trita cadauera, & collapſas domos rimarentur, alter infans inuentus eſt, qui matris mortuæ vbera adhuc ſugeret. Omnibus autem qui à clade & ab excidio ſuperfuerant, ſalus ingrata & vita moleſta exſtitit, cum luctuoſum vbique caſum, totq; obrutos mortales cernerent. Hac communi ac miſeranda populorum ſtrage miſerrima & infeliciſſima tunc Antiochia afflicta fuit. Traianus verò tam fœdo diroque periculo per feneſtram domûs quam habitabat, vix ablatus eſt; accedens enim fortè quidam humana maior effigie, illum inter exiguos tectorum lapſus incolumem ſubtraxit. Sed tanta deinceps Cęſarem formido tenuit, vt cum iam aliquot dies tremor quieuiſſet, in hippodromo ſub diuo, & in publicis tabernaculis vitam ageret. Mons Caſius ita concuſſus eſt, vt nutante cacumine quaſi conuulſus in ſubiectas vrbes labi exiſtimaretur; ſubſedêre & alij mõtes, quin etiam aquarum fontes non ante viſi emicuêre, fluuij quoque defecerunt.] Hæc Dio qui cauſam immaniſſimæ cladis vel non intellexit, vel diſſimulauit. Auulſa enim ab ea ſemel, ingenti illa & animata columna, cuius virtute inuiſibili quodam modo, innitebatur vrbs illa, ipſam in terrã proſterni, omniq; ex parte corruere neceſſe fuit. Hiſce namq; cladibus Deũ vlciſci ſoli-

Traianus Imp. periculo ereptus deinceps aſſiduè formidoloſus.

Ignatium, in telligit.

Cauſa immaniſſimæ cladis vrbis Antiochenę

Quod

tum neces ſanctorũ,cõplura exempla declarant. Quod verò ad Chriſtianos Eccleſiæ Antiochenæ ſpectat, nequaquam eos putamus ijſdem cum Gentilibus affectos malis eſſe. Etenim ſi ex his quæ poſt multa ſecula ſub Leone Imp. eidem ciuitati terræ motu iterum proſtratæ horribilia contigerunt, argumentum ſumendum eſt. Hæc obuentura mala Chriſtianos minimè latuiſſe putandum. Sed ſicut tunc ea fuerunt anteà diuinitus reuelata, ita etiam nunc præmonitos fuiſſe fideles, credendum eſt. Nam ſi Traiano, ne periret, occulto Dei iudicio, quomodocunque acciderit, conſultum fuit; ſanè quidem metuentibus ſe dediſſe ſignificationem, vt fugerent à tabernaculis hominum impiorum, ne inuoluerentur ſupplicijs eorum, æquum eſt exiſtimare. Certè magnum illum Heronem, eius ciuitatis Epiſcopum, his malis ſuperuixiſſe, & multis annis eam eccleſiam adminiſtraſſe certiſſimum eſt..

Chriſtiani putātur immunes à malis fuiſſe.

Anno Domini 458.

Leo Imp. [illegible]

Pſal. 59.

Num. 16.

Porrò vt ad Ignatij res geſtas reuertamur, ſi quis eius temporis Orientalis eccleſiæ faciem propemodum viuam inſpicere velit, is eius epiſtolas euoluat. Magna ſanè Dei prouidentia factum eſt, vt numeratę omnes epiſtolæ ab Ignatio ſcriberentur; ſed admirando planè diuino conſilio procuratum eſt, vt, inter tot tantaque naufragia ſcripturarum, eædem ad noſtram ætatem incorruptæ atque integræ, ſeruarentur. Elucent enim in ijs, & velut in tabula quadam eruditæ manus penicillo habentur expreſſa non ſolum eccleſiaſtica diſciplina & mores, ſed & Apoſtolicæ, de quibus hoc tempore tanta eſt controuerſia, traditiones, Quæ enim Petrus & Paulus Antiochenos docuerant quæ ijdem atque

Eximia vtilitas Epiſtolarum S. Ignatij.

Ioannes tradiderant Aſiæ eccleſijs, quas ad pietatem inſtituerant, quæ eædem eccleſiæ tradita ſuſceperant atque ſeruarant, hæc eadem ſuis epiſtolis Ignatius memorans & inculcans illis cuſtodienda præſcribit. Certum quidem eſſe & per omnia exploratum haberi debet, ea ſua prædicatione Apoſtolos alumnas eccleſias docuiſſe, quæ his temporibus ipſæ ſeruaſſe reperiuntur; quæ & Ignatius ne præterirent, admonuit. nam & Euſebius ait nihil aliud conatum eſſe Ignatium ſuis epiſtolis, niſi vt Apoſtolicas traditiones illis conſignatas relinqueret. Ait enim; deinde hortatus eſt vt Apoſtolorum traditioni mordicus inhæreſcerent; quam quidem aſſeueranter teſtificatus quo tutius poſteritati ſeruaretur neceſſario ſcriptis mandandam exiſtimauit] hęc Euſebius. Quę igitur ipſi Apoſtoli, vel Apoſtolorum diſcipuli docuerunt eccleſias, illa eſſe germana atque legitima, ab omnibus ſeruanda, nemo iure poterit dubitare. Quamobrẽ eiuſmodi fortiſſimo argumentandi genere aduerſus hęreticos vſus eſt Tertullianus, dum, eos prouocans ad eccleſias Apoſtolicas id ratum firmumque habendum oſtẽdit, quod eccleſiæ ab Apoſtolis inſtitutæ ſeruarent; Cum igitur vſque ad Traiani tempora, omnium teſtimonio vixiſſe noſcantur Apoſtoli, cuius anno tertio Ioannes Euangeliſta, ad quos Ignatius ſcribit, curauit eccleſias, neceſſe eſt, vt pariter dicamus, quæ ab illis ſeruari laudat Ignatius, & quę vt retineant atque cuſtodiant, idem admonuit, eadem eſſe Apoſtolicam traditionem, ac proinde Catholicam diſciplinam, cui vt omnes rebelles ſe quandoq; ſubmittant, precibus non minus ac lachrymis, quam argumentis à Deo impetrare contendamus.

Euſebius hiſt. l. 5. c. 30.

Documenta & traditiones Apoſtolorũ fideliter ſeruandæ.

De præſcript. c. 36.

MARTYRI-

Digitized by Google

MARTYRIVM S. PIONII SMYRNENſis Eccleſiæ presbyteri, ex Metaphraſte & cap. 14. lib. 4. hiſt. eccleſiaſt. Euſebij conſcriptum. Paſſus eſt autem anno Saluatoris 254. Sede vacante, Decij Imperatoris ſecundo.

Vide Cæſ. Baron Ann. Tom. 2.

EXIMIA planè fidei virtute & conſtantia vir ſanctus Pionius Smyrnenſis eccleſiæ presbyter, fidem quam eiuſdem eccleſiæ Epiſcopus Eudemon miſerando admodum lapſu exulem fecerat, glorioſa confeſſione vna cum ſocijs pro viribus reſtituere conatus eſt. Pridie enim diei natalis S. Polycarpi (quæ ex maiorum inſtitutione ſolennis erat) cum præuideret ſe ad glorioſum certamen à ſatellitibus rapiendum, ſpontanea catena, velut teſſera militari qua dignoſceretur à refugis, qui ſcutum turpiter abiecissent, nobiliter inſignitus, Chriſtum prædicans in medium prodijt. Erant ei ſocij certaminis Sabina & Aſclepiades, qui ieiunio & inſtanti oratione parati ſumptis tribus catenis connexis ijſque collis ſuis iniectis domi expectabant. Iniecerant autem ſibi ipſi catenas, tum ne ab amicis abducerentur; tum ne poſſet aliquis ſuſpicari, ſe (vt reliquos) ad ea quæ idolis eſſent immolata, comedenda deduci velle: & vt omnes intelligerent, ſe ſtatim in carcerem duci decreuiſſe. Itaque precationi pariter intentis superuenit Polemo AEdituus cum ſatellitibus ſuis vt homines Chriſtianos quæreret, eoſque ad immolandum idolis, & comedendum ex ijs quæ fuiſſent immolata, perduceret. Et AEdituus: Noſtis plane decretum Imperatoris, quo vobis iubetur vt dijs ſacrificetis?

1. Februarij.

Corruente Epiſcopo S. Pionius pro fide certat.

Solennitas S. Polycarpi.

Spontanea ſumit vincula.

Sabina & Aſclepiades ſocij S. Pionij.

tis? Cui Pionius: Nouimus, inquit, mandata Dei, quibus imperat, vt ipſum ſolum adoremus. Tum Polemo. In forum, inquit, venite, illic edicto obtemperaturi. Cui Sabina & Aſclepiades: Nos: inquiũt, Deo viuẽti obtẽperamus. Nec mora. Volũtario catenarũ pondere onerati, nulla adhibita vi in forum deducti ſunt, populo rei nouitate ad ſpectaculum denſo impetu confluente.

Comprehẽduntur à Polemone Æditúo.

Tum Polemo Imperatorum edictis explicatis, ſimulachra eis adoranda propoſuit. At Pionius hilari ad populum vultu conuerſus extenta manu, cauſam ſuam defendit, & ingenua ſermonis libertate faſtum Iudæorum atque Gentilium Chriſtianis inſultantium cùm è ſacro eloquio, tum è Gentilium quoque ſcriptis redarguit.

Pionius Iudæos & Gentiles redarguit.

Cum autem Pionius verba illa repeteret; Deos veſtros & auream ſtatuam nolumus adorare: quidam forenſes, qui circumſtabant, vna cum Polemone blanditijs agere cœperunt, ſuadentes Pionio vt ipſis morem gereret, ne vitam virtutibus ornatam & iucundam lucem crudeli morte perderet.

Ad quæ martyr; Eſt quidem hæc lux non iniucunda, fateor, ſed altera illa, cuius gratia in hanc immiſſi ſumus, infinitis ſanè partibus iucundior quam nullo vnquam tempore tenebræ inuoluent.

Hæc aliaque, multa ſuauitate diſſerentem Pionium, populus audiendi ſtudioſus in theatrum admitti vehementer expetijt, ſed quidam ducis ſtudioſi tumultum verentes, ſummo, ne id fieret, ſtudio, Polemo perſuasêre. At Polemus, cum fruſtra ſe Pionium ad dijs ſacrificandum impellere videret, quin, inquit Pioni, templum ſaltem ingredere

gredere, & Pionius, hoc, inquit, dijs veſtris non expedit. Polemo verò, Perſuade, inquit, hoc nobis Pioni. Vtinam (inquit ille) vobis perſuadeam, vt abiurato inanium deorum cultu, Chriſti fidem ſuſcipiatis. Tunc illi, ſoluto riſu. Tu verò nè id feceris, inquiunt, nè viui comburamur. Grauius atque acerbius eſt, inquit Pionius, ſupplicijs ignis ſempiterni, nullo vnquam refrigerio temperandi, addici. Quo dicto Sabina Pionio arriſit. AEdituus verò & ſatellites; tune, inquiunt, rides? Ita Deo placet, inquit illa: Chriſtiani enim ſumus: & qui firma ſtabilique fide Chriſto coniuncti ſunt, perpetuo iucunditatis riſu replebuntur.

Sabinæ virile pectus.

Tum rurſus inuictum Pionij animum blanditijs lenire Polemo contendens, quin nobis, inquit conſentire Pioni. Cui Pionius, Cum ego, vt dixi, ſanctiſſimis Chriſtianorum ſacris initiatus ſim, impio deorum cultui ſuffragare nequeo, quare ſi tibi viſum eſt, tormenta in me exerce. Cui Polemo, Cuius, inquit es eccleſiæ? reſpondit martyr, Catholicæ, præter quam apud Chriſtum alia nulla eſt.

Pionij virilis vox & notabile reſponſum.

His peractis, Sabinam vinculorum ſociam acceſſit, quæ ob priorem perſequutionem ſub Imperatore Gordiano excitatam, Theodota appellata fuit, cum qua quæſtione inſtituta ſermonem habuit, ſed cum reſponſum, præclara martyre dignum retuliſſet, ad Aſclepiadem conuerſus eſt; à quo ſimili conſtantia repulſus, animum ad ſuppliciorum immanitatem conuertit. Et ſtatim quidem cum multiplici omnium, qui eos ſequebantur irriſione, in carcerē reducti ſunt, in quo eccleſię presbyterū Linū & Macedoniā ex vico Carina mulierē, nec nō & Phrygū quendā, Eutychianum nomine

Martyres in carcerem reducuntur.

nomine, hæreſeos peſtjlenti contagione miſere infectum,reperêre. Cum autem à fidelibus multa ijs ad vitam commodè tranſigendam conferrentur, illi,quo liberius in cæleſtium rerum conſideratione verſari poſſent, cuncta repulêre; quæ res non minimam carceris Præfecto admirationem attulit. Multi etiam gentilium eò confluebant; vt martyres ſuis ſuaſionibus, ab imminenti mortis periculo eriperent, ſed tanta illi virtutis opinione ſemper egerunt, vt ſummam omnibus ſui admirationem relinquerent. Introibant etiã illi, qui per vim ad impium idolorum cultum pertracti, & humano timore adducti, præuaricati erant, magnum fletum excitantes. Hos lugebat Pionius, & varijs humanitatis officijs, iucundis etiam ac gratis conſolationibus erigebat, confirmabat, ac multis ſacræ ſcripturæ verbis, ad ſalutarem peccatorum pœnitentiã acriter exſtimulabat. Vixque verba finierat, eos rogans vt è carcere egrederentur; æditu us Polemo, & Theophilus equitum Magiſter ſuperuenerunt, & ſtatim, Ecce, inquiunt, Eudemon Præſul veſter immolauit, quare & vos obtemperate. At cum Pionius & prudentia & conſtantia ſua dignum dediſſet reſponſum, laqueo collo eius iniecto, ab Hipparcho tanta ſæuitia, vt propemodum ſuffocaretur, cum Sabina & ſocijs reliquis in forum tractus eſt. Cumque magna ſe voce Chriſtianos eſſe teſtarentur, Pionium ſex miniſtri manibus pedibuſque cædentes, ad templum impulêre. Sed cum fruſtra in eo operam conſumerent, ſublatum humeris antè aram vbi Eudemon idolis ſacrificârat depoſuêre. Tunc Lepidus: Cur, inquit, vos, ô Pioni, non immolatis? Reſpondit Pionius. Quia ſumus Chriſtiani. Lepidus ſubiecit: Quem Deum colitis

Pionius in carcere erigit lapſos.

Pionius per vim ad templũ deorum trahitur.

colitis;Eum ait, Pionius qui fecit cœlum terram,mare,& quæ in eis ſunt Quis, igitur,inquit, Lepidus,fuit crucifixus? is reſpondit Pionius, quẽ Deus pater miſit ad ſalutem mundi. Principes hîc valdè clamantes riſerunt; & Lepidus ipſum deteſtabatur. Clamabat autem Pionius. O iudices inquiens, pietatem colite & iuſtitiam obſeruate, legibuſque veſtris parete. Nos, quia impijs parêre decretis nolumus, puniẽdos cenſetis, & vos item à legum veſtrarum præſcripto receditis. Iubent enim, non vt cogatis nos, ſed vt puniatis, quare ignem accendite & ingrediemur.

Admiranda pietas martyris.

Hac martyris conſtantia magis irritati coronas illis impoſuerunt, quas illi protinus diſcerptas abiecêre Qua contumelia prouocati denuò carceris eos damnarunt. Tum ſatellitum vnus cæteris crudelior arreptum deducere feſtinans Pionium grauiſſimas eius capiti plagas impoſuit quas ille quidem patienti ac hilari animo excepit, at percuſſor non pari felicitate inflixit; Subitò enim tumore manuum ac laterum correptus, vix reſpirare potuit. Quæ dum fiunt Proconſul Smyrnam delatus, ilicò inuictum martyrem iudicio ſiſti voluit. Ille certaminis auidus decertauit egregiè, fideles pariter atque infideles ad vnius Dei timorem amoremque adhortans. Perſeueranti deinde confeſſione Catholicam fidem aſtruens, vngulis crudeliter conciſus eſt, nulla tormentorum vi Proconſuli cedens, qui lata ſententia viuum eum igni adiudicauit. Prolata verò ſententia, martyr incredibili alacritate in ſtadiũ venit & in cœlum ſuſpiciens. Deo qui ſe talem conſeruaſſet gratias egit, abiectiſque veſtibus ſuper lignum ſe extendit, militique ſe figendum tradidit. Confixo autem ſatelles inſtitit, vt ſceleratos

Dire cruciatur.

Damnatur ignis.

leratos honores dijs deferret. Recuſantem, & impietatem contenta voce redarguentem, iam ligno ſuffixum, miniſter erexit. Erecto Metrodorus quidam è ſecta Marcioniſtarum à ſiniſtris collocatus fuit; vterque Orientem ſpectans. Cumque lignorum ſtrue vndique congeſta, pyra accenderetur, Pionius clauſis oculis tota mēte Deo intendebat; ita vt turba eum animam egiſſe ſuſpicaretur.

Metrodorus hæreticus vna cū S. Pionio patitur.

Sed ille facto precandi fine, flamma iam in altum aſcendente & ſacrum corpus lambente, oculos aperuit, hilarique vultu vltimum, AMEN, pronuncians, quiete & ſine vlla doloris ſignificatione, tanquam eructans, beatum DEO ſpiritum tradidit, dicens: Domine ſuſcipe animam meam. Felix plane qui integer vitæ ſceleriſque purus, per anguſtam portam, ad ampla cœlorum ſpatia peruenit.

Tradit ſpiritum.

Nec caruit immenſo gloriæ miraculo ſacrum illius corpus, quod, extincto demum igne, vigēti pulchritudine decorū apparuit. Nam & priſtina aurium mollities, & capillamenti dignitas, cum prima barbæ, quæ ſolet eſſe iuuenibus, lanugine, in corpore permanebant: ipſa interim facie tam admirabili gratia ſplendente, vt vt fidei extorres cōſcientiæ ſtimulis verberati, conterritique diſcederent: Chriſtiani verò, ſumpto maiore fidei robore, mirifice exultarent.

Corpus eius ab igne manſit illæſum & mirè decorum.

VITA

VITA S. EPHRAEM SYRI EX CAESARIS Baronij 3. & 4. Tomis Annalium Eccleſiaſt. Obijt diem extremum, Anno Reſtauratæ Salutis 378. Damaſi Papæ 12. Valentis Imperatoris 15. poſt menſis vnius ſpatium à S. Baſilij migratione.

B. Ephræm Niſibi ciuitate Syriæ oriundus, parentes Chriſtianos, ingenita naturæ præſtantia, morum probitate, ac tenera vitę ſanctimonia, plurimũ exhilarauit. Nam admodum adhuc puerulus, miro naturæ inſtinctu ad omnẽ virtutis exercitationem propendens, primo Iacobo Niſibitæ antiſtiti adhęſit: à quo minimè vulgarẽ hauſit ſcripturarum cognitionem; diſcendi ſtudio ita deditus, vt nulla voluptate ab eius amore auelli poſſet. Nec defuit ieiuniorum ac vigiliarum patientia, qua roboratus mente in cœlis perpetuo verſabatur. Et quidẽ ſolitudinis amicus, in deſertis plerũq; locis de ſecundo Chriſti aduẽtu philoſophabatur: pane lachrymarũ vberrimè ſe ſatiẽs. Vrbes & oppida illi carceres erãt, q̃ non niſi neceſſitate coactus ingrediebatur. Die quodã Edeſſã venienti inimicus per mulierẽ inſidias ſtruxit, quas inſita pietate non modo eluſit, ſed & impudicã à dæmonis famulatu ad Chriſti ſeruiturẽ ꝑtraxit. Proſpiciẽs nãq; ꝑ feneſtrã ſatis petulãter, Benedic, inq̃t, abba. Cui Ephræm, Dominus tibi benedicat. Et illa; Ecq̃d tuo cibo deeſt. Reſpõdit ſanctus; Tres lapides, & parũ luti, vt hęc feneſtra obſtruatur. At illa libidinoſo afflata furore, adulterinæ veneris præcluſos captabat aditus, Ephræm interim fruſtra diuinas voces & Dei timorem occinente.

1. Februarij. Patria eius.

Fit diſcipulus Iacobi Niſibitæ Epiſcopi.

Degit in locis deſertis.

Meretrix illius pudicitiæ inſidiatur.

Igitur

Digitized by Google

Igitur vir ſanctus ſæui amoris flamma totã eam miſerè ambuſtam cernens, ita compellauit; Si noſtris amoribus perfrui omnino decreuiſti, age fiat in loco à me deſignando. Auide hoc dictum arripuit meretricula quæ à viro ſancto in publicum inuitata vehementer erubuit, aſſerens eum locum pudoris eſſe atque ruboris. Tum Ephrem: Itane verò inquit, Tu oculos hominum ſcelere pollutos erubeſcis, ſatiſque eſſe iudicas ad prauos animi motus comprimendos, animumque in officio continendum, & illos omnipotentis Dei totius puritatis oculos; omnia luſtrantes, & intimos animi noſtri receſſus excutientes, non vereberis? Tu vilis homuncionis, breui temporis ſpatio in fauillam & cinerem redigendi, iudicium formidas, & ſummum illud incorruptũque æternę ſapientię iudicium non perhorreſces? Hæc aliaque viri ſancti monita ita impuram mulierem perculerunt, vt non modo ab inſana carnis libidine ad puritatem rediret, ſed etiam integram ſcelerum omnium confeſſionem vberrimo cum imbre lachrymarum faceret. Quinimò toto corporis habitu in terram proſtrata, viam vitæ à viro Dei ſibi demonſtrari petijt, quam ille, ne denuo ad prauas animi cupiditates oblata peccandi occaſione deflecteret, ſaluberrimis inſtructam monitis monaſterio incluſit.

Reuocat meretricẽ à vita ſcelerata.

Ephræm eã monaſterio includit.

Hiſce alijſque pietatis operibus grauiter vir ſanctus incumbens, nihil poſt mentis in Deum puritatem prius habuit, quam vt pauperibus benigne faciendi ſtudio ſuccurreret. Itaque ipſe pauperum omnium pauperrimus egentium inopiam hac ratione liberaliter ſubleuabat. Dulciſſimus naturæ eloquio, diuitum ædes circuibat, nullo negotio, tum ſanctimoniæ opinione, tum dicendi

Benignitas eius in pauperes.

Digitized by Google

dicendi præſtantia, diſtentos eorum locellos in ſinus pauperum excutiens. Nullo non tempore, charitatis ac pietatis operibus incumbebat, cum eccè cæleſti oraculo ad S. Baſilium, contra Valentem Imp. pro eccleſia ſtrenuè decertantem, conueniendum inuitatur. Fortè namque diuinarum rerum contemplationi intento vox cælitus inſonuit; Surge, ô Ephræm; & comede cogitationes & ſententias. Anxiè vero interroganti, vnde comederet ait; Ecce in domo mea vas ſplendidum & magnificum, quod tibi cibum ſuppeditabit. Poſt hæc plenus admirationis templum adijt, conſcenſoque ſenſim veſtibulo, vidit in ſanctis ſanctorum vas electionis coram armento ouium præclarè extenſum, verbiſque maieſtate plenis exornatum atque diſtinctum, omniumque oculos in illud defixos. Vidit eccleſiam ab eo ſpiritu vegetatam, eiuſque in viduas ac orphanos potiſſimam benignitatem. Vidit apud eum fluminis inſtar lachrymarum fluenta, & vellus vitæ, cunctis quaſi aureos radios diffundens; ipſum autem paſtorem pennis ſpiritus ſurſum pro nobis preces ſuſtollentem, filumque orationis deducentem. Vidit ab ipſo eccleſiam ornatam & dilectam aptiſſimè compoſitam. Proſpexit ab ipſo doctrinã Pauli manare, legem Euangeliorum & timorem myſteriorum. Proſpexit ibi vtilem ac ſalutarem ſermonem ad ipſum vſque cœlum fideliter tollentem ſe, vniuerſumque illum cætum ſplendoribus gratiæ renidentem. Peracto autem auditorio, S. Spiritu reuelante, Baſilius Ephræm adeſſe cognouit, Qui benignè accerſitum, per interpretem interrogauit, eſſetnè Ephræm; qui collum præclarè inclinatum iugo ſalutaris verbi ſubieciſſet. Reſpondentem verò ſe eundem eſſe, ſancto

Viſio S. Ephræm quã ipſe de ſe cõſcripſit.

imprimis oſculo conſalutauit, menſamque epulis cæleſtibus & immortalibus refertam ſententijs inſtruxit. Volunt nonnulli tunc temporis S. Baſilium eam Ephræm fuiſſe gratiam impertitũ, vt græcè dicta intelligeret pariter & loqueretur; ſed quoniam ipſe ſanctus Ephræm, qui Baſilium per interpretem ſibi fuiſſe locutum teſtatur, nihil de his ſcribit, libentius ea referre prætermittimus. Quin & illud quod Presbyter à S. Baſilio ordinatus dicatur, cum veritate pugnat: nam præter alia non fuit Baſilij iuris, Syrũ hominem ordinare.

Reſiſtit hæreticis S. Ephræm. Apollinaris hæreticus.

Cæterum vt ad præclaras Ephræm actiones redeamus non erit abs re qua prudentia hæreticorum fraudibus reſtiterit, explicare. Erat eadem illa tempeſtate Apollinaris quidam peſtilenti doctrinæ ſuę contagione ſana dogmata inficiens, viruſq; per varias eccleſias fraudulenter diſpergens. Porrò deuexa planè ætate vir, duobus libris ſceleratam doctrinam complexus fuerat, quibus in omni diſputationis congreſſu maximè nitebatur. Erat autem muliercula quædam eius animo, & voluptatibus, vt ferebatur, deſeruiens quæ eoſdẽ fortè libros ſuã in cuſtodiã habebat. Quod cũ B. Ephræm minimè lateret, ille perſona diſcipuli Apollinaris aſſumpta, confidenter mulierculam adijt, librorum facultatem ab ea poſtulãs. Fingebat enim ijs ad hęreticorum opiniones (ſic enim orthodoxos appellabant) confutandas ſibi inprimis opus eſſe. Itaque mulier tradidit, ac ſanctum Ephrẽm aduerſus impoſtorẽ contraria impoſtura obarmauit. Tunc magnus hic Iacob, prophano Eſau, hoc modo ſupplicãtato, ſacrilegis illius primogenitis feliciter extortis, ſtatuit execrandum hominẽ ad publicum prouocare certamen, impietatis

pietatis tenebras clariſſima veritatis luce excuſſurus. Sed muliercula importunis clamoribus libros repetens, illum tunc quidem impediuit ſucceſſum: quem tamen alia via modoque vir ſanctus promouit. Librorum namque folia glutine interlinens alterum, ita coniunxit alteri, vt ſine præſenti interitu nullatenus diuelli ſe paterentur. Igitur horum omnium inſcius Apollinaris, ſolito animi tumore in certamen prodijt librorum ſuorum argumentis confiſus. Itaq; ipſo diſputationis exordio labilem infirmæ ſenectutis memoriam cauſatus, mutos pro defenſione protulit magiſtros; quorum alterum ſumma cũ grauitate apprehendens: hic, inquit, oratorio pro me munere apud vos fungetur. Illo autem pertinaci glutine trunco permanẽte; alterum arripuit: qui pari ratione hominis inſaniam eluſit. Quæ res hominem tumore hæreſeos inflatum tanta animi ægritudine & pudore depreſſit, vt tabe paulatim conſumptus, inglorius expiraret.

Vide vt vir ſanctus tractauerit libros hæreticos.

Obitus Apollinaris hæretici.

Et hoc quidem modo ſuperbum Goliad pius ac humilis deiecit Dauid, qui tantus ſui contemptor extitit, vt minimè dubitauerit ſimulata etiã inſania honorum dignitatumque cathedras ſubterfugere. Cum enim quidam eũ epiſcopali munere digniſſimum rati, comprehendere conarentur, ille eiuſmodi culmen fugibundus, in forum curſitare, atque incompoſito corporis habitu incedendo, veſtẽ lacerare, cibum palam capere, deniq; manib. pedibuſq; furias ſimulare. Quo ſanè ſpectaculo tam admirabili confuſi prenſores, dilapſi ſunt. B. verò Ephræm idoneũ tempus fugę nactus, tãtiſper latitauit, dũ alter eius loco antiſtes creatus eſſet. Vtinam Paulinus ſancti viri diſcipulus magiſtri ſui veſtigijs inſtitiſſet, ac pia monita

Simulat inſaniam ne fiat Epiſcopus Sozom. lib. 3. ca. 15.

 ad aures

Digitized by Google

ad aures miſiſſet; vtinam deſiderijs ſuis habenas inieciſſet, fortè magiſtri gloria haud impari claruiſſet. Fuit hic Paulinus presbyter, beati Ephræm diaconi diſcipulus, acris valdè ingenij vir, diuinarumque doctiſſimus ſcripturarũ Chriſtianæ eloquentiæ præſtantia cumprimis pollebat plurimum. Hunc beatus Ephræm ex ſtudijs & vulgari ſermone noua inueſtigare preſentiſcens, & in barathrum hereſeon tendere aduertens, pijs ac ſalutaribus monitis inſtruebat; vt adamatos iam plus ſatis honorum & dignitatum ſcopulos declinaret: & tumentes cogitationes deprimeret. At ille more & ingenio omnium hæreticorũ, primatus amore & nominis ineſcatus, à Catholica ſe ipſum præcidit eccleſia, multa ab obitu magiſtri, in fidei ruinam, inani conatu, ſcriptitans.

Paulius diſcipulus S. Ephræm amore dignitatum fit hereticus. Gennad de viris illuſt. cap. 3.

Porrò vir beatus omni virtutum genere clarus, cum iam finem laborum adeſſe cerneret, per egregiam ad proximè aſtantes fratres orationem habuit, quæ ea de cauſa Teſtamentum Ephræm eſt appellata, vtpotè quod illa diuinam hereditatem ſanctis admonitionibus conſignatam, ſuis poſſidendam reliquit; cum inter cætera de vitandis hæreticis plurima inculcauit, nominans inter alios Vitalianos illos, nimirumqui à Vitalo Antiocheno Apollinariſtarum Epiſcopo ita vocati erant. Rurſum vero inter alia iſtius teſtamenti monita, illud fuit, quod perfectæ humilitatis quam viuẽs pre ceteris virtutibus excoluit, egregium ſpecimen dedit, dum magna conteſtatione prohibuit, ne exhiberi ſolita ſanctis viris ſumptuoſa funera, exanimi ſuo corpori impenderentur; cum tamen illa poſtrema, quæ à S. eccleſia pro ſalute animarum præſtari ſolent, officia, nempe preces & ſacrificia ea ſibi impendi ſolicitius

Teſtamentũ Ephræm.

Monet vitãdos hæreticos.

S. Ephræm vita fungendus, pro ſe preces offerri ad Deum iubet.

tius

Digitized by Google

tius Poſtularit his verbis; *Hortor vos vt loco ſuauis aromatum odoris, veſtris me adiuuetis orationibus, in ipſis continuè mei memoriam facientes.* Hæc ipſe, qui tamen reſpuit cætera, quæ honoris eſſent, defunctorum corporibus exhiberi ſolita, quod ſe illis indignum penitus iudicaret, vtpotè qui ſe (vt ibi præfatus eſt) ſceleſtiſſimum peccatorem exiſtimaret, cum alioqui ſanctiſſimus eſſet. Tale vltimis illis verbis, quorum maior cæteris in vnoquoque ratio haberi ſolet, quaſi teſtamento & fide publica conſignatum poſtremum reliquit elogium, non ſuis tantum Edeſſenis, ſed vniuerſæ Catholicæ Eccleſiæ Magnus Ephræm. Qui (vt inquit ſanctus Hieronymus) ad tantam venit claritudinem, vt poſt lectionem ſcripturarum publicè in quibuſdam eccleſijs eius ſcripta recitentur. Quis igitur ſanæ mentis homo non auſcultandum, tanto viro potius iudicarit (etiamſi cætera innumera ea de re teſtimonia minimè ſuffragarentur) quam Nouantibus vnà cum fide patrum traditiones Eccleſiæ conuellentibus?

Profundiſſimæ humilitatis indicium.

De Scriptorib. eccleſiaſt. in Ephræm.

VITA S. BRIGIDAE VIRGINIS

Scoticæ, ex ea quæ eſt apud Fratrem Laurentium Surium. Obijt autem Anno Domini 521. Hormiſdæ Papæ 8. Iuſtini Imp. 4.

Vide Cæſ. Baron. Ann. Tom 7. Eccleſiaſt.

FVIT apud Hybernos vir quidam Duptacus nomine, genere Laginenſis, qui ancillam quandam emit Brotſech nomine, ſpectata inprimis probitate, & morum integritate amabilé, cuius impudico captus amore, clandeſtino amplexu ea abuſus eſt: ita vt paulatim intumeſcente vtero, haud dubia ſpes prolis appareret.

1. Februarij. Patria & parentes eius.

Quare commota inprimis coniunx, ancillam domo extorrem fieri voluit, ne chara ſua ſoboles, indignum aliquid à peregrino partu pateretur. Maritus igitur, quanquam vitiatam à ſe puellam, ea inſuper contumelia indignam putaret, vxoris tamen importunitate ſuperatus, eam cuidam mago vendidit, apud quem, non multò poſt peperit: prolique Brigidæ nomen impoſuit. Interea virguncula, haud contẽnenda ſpecie, pueritiæ annos excedente, accidit vt ſanctitatis futuræ gloria, per eximia quendam ſanctimonia virum innoteſceret. Qui nocte quadam, in domo magi orationi intentus, globum ignitis radijs coruſcantem, capiti eius imminere vidit. Acceſsit quod virgo impuri magi cibos, vel ſumere nequiret, vel ſumptos protinus euomeret. Qua re ſuæ ſibi impuritatis conſcius magus, vnam ex armento vaccam ſegregauit, quæ cibatui, cæteriſque puellę neceſsitatibus deſeruiret. Illa vero ſeuera ſobrietate ſibi rigida, magno ſtudio pauperum inopiæ conſulebat. Contigit autem die quodam, vt magus, prodiga illius liberalitate, butyrum penè omne in pauperes exhauſtum inueniret, ſubitoque in eam furore excandeſceret. At illa furoris iacula ſanctis ſuis precibus excipiens, mox vas inane butyro mirificè redundare fecit. Quo miraculo permotus magus, & ſtupore defixus, execradan impietate relicta Chriſto nomen dedit, puellamque & integra libertate & duodecim inſuper vaccis egregiè dotatam, vnà cum matre ad Duptacum remiſit.

Mater Brigidæ venditur mago.

Viſio viri ſancti de Brigida.

Brigida benigna admodũ in pauperes.

Magus miraculo S. Brigidæ conuertitur ad Chriſtum.

Ibi verò maiore libertate pauperum ſuſcepit curam, ita vt obuia quęlibet, cęco in Chriſti membra amore, erogaret. Quod cùm patris ſubſtantiam

Maxima eius in pauperes liberalitas.

tiam indies extenuaret, ille eam regi venalem obtulit. Inter alia vero in pauperes à ſe diſtributa, etiam parentis gladium alienauerat. Quo cernito rex, eã interrogauit, cur gladium parentis pauperi dediſſet. Reſpondit illa; Non equidem pauperi, ſed Chriſto eũ dedi. Et ſi quidem te Dominum meum Regem, parentemque vna cũ veſtris facultatibus Deo offerre poſſem, nihil cunctarer. Quo reſponſo, Rex perſpecta puellę indole, ait ad Duptacum; filia tua maior eſt, quam vt vel abs te vendi, vel à me emi debeat; deditq; virgini gladium quem patri, pro eo quem ſuſtulerat, traderet.

Accidit autem poſt hæc vt ab amicis ad matrimonium ſolicitaretur, quod cum illa prę virginitatis libertate toto animo reſpueret, non dubitauit ardentiſſimis precibus aliquam à Domino corpuſculo ſuo deformitatem poſtulare, vt ea deterriti adoleſcentes à procandi libidine abſtinerẽt. Nec defuit illi⁹ precibus Dominus, crepuit enim oculus eius & inſtar aquæ liquefactus eſt. Quo aſpectu procis recedentibus, illa tribus ſtipata puellis, recta ad Antiſtitem Machillam Patritij diſcipulum tetendit, à quo ſacrum velamen non ſine ſanctitatis miraculo ſuſcepit. Pes enim altaris ligneus ad primum manus eius contactũ mirabiliter viruit, & oculus priſtino decore conſpicuus apparuit.

Reſpuit matrimoniũ.

Suſcipit ſacrum velum à Machilla epiſcopo.

Quam ſtupendis deindè & egregijs virtutum operibus eximiam eius ſanctitatem Dominus comprobauerit, infinitum foret perſequi. Leproſus quidam & morbi ſui & extremæ paupertatis dolore cõfectus, vaccam ſibi donari petijt. Sed cũ virgo ſancta vaccam non haberet; Viſne, inquit,

Digitized by Google

potius vt à Domino lepræ tuæ curationem poſtulemus? Illo, nihil ſibi optatius in vita accidere poſſe, reſpondente, virgo aqua benedicta corpus eius conſperſit, moxque ab omni impuritatis cõtagione liberatum eſt. Duo Britones oculorum lumine deſtituti, leproſo miniſtro ductore, ſalutem ſibi eius precibus reſtitui poſtulabant. At illa in domo hoſpitali cibum eos ſumere, patienterque Dei miſericordiam præſtolari iuſſit. Illi vero indignatione commoti. Tuæ, inquiunt, gentis ægros ſanas, nos verò aduenas & peregrinos repellis. Illa audito conuitio, aqua eos benedicta adſperſit, qua cæcis lumen, leproſo integram corporis munditiam reſtituit. Mulier quædam pomorum munus ſanctæ virgini afferebat, erantque leproſi eodem temporis momento ſtipem ab ea petentes, quibus Brigida oblatum pomorũ munus tradi iuſſit. At mulier ſibi ea ſeruare voluit, aſſerens non ſe leproſis, ſed illi & virginibus eius poma attuliſſe. Sancta verò, praua mulieris voluntate commota. ô mulier, inquit, quia hoc miſericordiæ officium impedire voluiſti, noueris arbores tuas æterna ſterilitate damnatas. Abijt mulier, & perpetuo arborum ſuarum fructu fraudata eſt.

Leproſus curatur.

Item Duo cæci & leproſus.

Arbores ſteriliſcunt.

Fœmina quædam non minus impiè quam impudẽter ſe filium ex Epiſcopo Broone ſuſcepiſſe mentiebatur, hanc ſancta Brigida cùm accerſiri iuſſiſſet, & ori eius ſalutare ſanctæ Crucis ſignũ impreſſiſſet, ilicò caput cum lingua procacis mulieris magno tumore inflatum eſt. Deinde ſimili modo infantis conſignans linguam, Dic nobis, ait, infantule quis tuus pater eſt? Stupenda res, aperto ore per eum qui quondam Balaam aſinæ loquendi præſtitit facultatem, ait infans. Nequaquam

Infans loquitur. Num. 22.

Digitized by Google

quam Epiſcopus Broon,ſed vilis ille homuncio, qui extremo in populo ſedet loco, parés me° eſt.

Inſignis cuiuſdam Principis filia perpetuo caſtitatis voto ſe Deo obſtrinxerat,hanc pater inuitam ad coniugium compulerat,ſed cum iam epulis magno ſumptuum apparatu inſtructis, nuptiarum inſtaret tempus,virgo diuino concitata ſpiritu ad ſanctam Brigidam confugit.Eam vero pater equitatu ſuo inſecutus eſt, ſed Brigida ſolito crucis ſigno terræ impreſſo ita vim eorum repreſſit vt vlterius (dictu mirum) gradum inferre nequirent; atque hoc ſigno & pater ſaniorem mentem,& virgo caſtitatis votum Deo conſecrauit. **Crucis virtus.**

Cum quodam tempore ſacroſancta ſe Brigida Euchariſtia de manu Epiſcopi ſumpta refeciſſet, vidit in calice,quem epiſcopi miniſter manu tenebat,hirci vmbram; qua viſione commota ſane virgo,ex eodem bibere renuit,cauſamque Epiſcopo indicauit.Vocauit protinus miniſtrum Epiſcopus,& blandis eum verbis ad occulti ſceleris confeſionē inuitauit. Faſſus eſt igitur ſe furto hircum abſtuliſſe,iuſtaque admiſſi criminis ſatisfactione peracta, deforme in calice portentum nunquam deinceps virgini apparuit. Mulieris quædam è Scotia admodum nobilis filia,à primò ortus ſui die muta,die quadam cum matre ad ſanctam Brigidam venit;cuius manum virgo ſancta apprehendens,interrogauit eam, Velletne Chriſti amore corporis ſeruare caſtitatem?protinus(res ſtupenda)ſoluto linguæ vinculo, reſpondit:ſe omnibus illius iuſſis prompta obtemperare voluntate, paratam eſſe. **Miraculum in calice.** **Sanat mutam.**

Quodam tempore,nouem inter ſe viri, in hominis, cuiuſdam necem nefanda coniuratione

Digitized by Google

conſpirârant. Hos virgo ſancta ab immani ſcelere reuocare conata, cum eius preces & conatus ad aures non admitterent, ſupplicem ſe ad Dominum pro tetra caligine à mentibus eorum pellenda contulit; & ecce cum dies nefando ſceleri deſtinatus adeſſet, mente furibunda & cæco impetu in hominis ſpeciem irruunt, multiſque vulneribus, vt exiſtimabant, conciſo relicto, ad Brigidam pergunt; ſed cum ab ea vmbram ſe, non hominem mactaſſe intellexiſſent, ſalutari dolore concuſſi ad meliorem frugem redierunt. Et his quidem alijsque quam plurimis magnæ ſanctitatis operibus illuſtris virgo, quandã è ſuarum grege puellarum alumnã ad ſe vocans, ei obitus ſui diem aperuit, quo adueniente felicem Chriſto ſpiritum reddidit anno ſalutis 521.

Hominem à crudeli nece præſeruat.

Moritur.

VITA S. SEVERI EPISCOPI RAVENnatis, ex ea qua eſt apud Fratrem Laurentium Surium. Emendata ad Cenſuram Caſ. Baronij.

Floruit anno Domini 347. Iulij Papæ II. Conſtantij & Conſtantis Impp. II. Interfuitq; Concilio Sardicenſi.

Vide Cæſ. Baron in Notatio. Martyr Rõ. & Tom. 3. Annal.

AGapito Rauennatis eccleſiæ Epiſcopo vitæ munere functo, cum de nouo antiſtite creando magnatũ nobiliumque illuſtre conueniſſet concilium, accidit res diuina prouidentia digna, quę hominẽ plebeium & ingloriũ ad illud honoris faſtigium mirabiliter euexit. Erat enim Rauennæ vir quidam Seuerus nomine obſcuro loco natus, ſed illuſtri pietate conſpicuus, qui parce ac duriter textrili nimirum opere victum ſibi parabat. Hic cum reliqua populi multitudine de nouo antiſtite ſuſpenſus ſordido vilique

1. Februarij S. Seuerus ſuccedit Agapito.

S. Seuerus ante epiſcopatum extitit textor.

liique amictus habitu, fortè poſt templi ianuam latitabat: ſolitario loco ad precum ſuarum attentionem de more vſus. Illo autem orationis ſtudio ardenter incumbente, columba quædam niue cãdidior in caput eius deſcendit, quam manuum ſuarum ſtrepitu ita abegit, vt tamen ſecundo & tertio reuolaret, & certo quaſi miraculo viri innocentiam & columbinam ſimplicitatem omnibus proderet. Quid multis? populus clariſſimo diuinæ virtutis teſtimonio excitatus. Seuerum vna voce Epiſcopum poſtulauit, obtinuitque. Productus enim ex loco obſcuro in illuſtrium virorum concionem ſumma omnium voluntate ad eum dignitatis gradum euectus fuit, lætaque gratulatione inunctus in cathedra collocatus. Quã ille nequaquam animo plebeio, ſed generoſo & Spiritus ſancti chariſmatibus inſtructo conſcendit, eaque modeſtiæ & ſapientiæ laude adminiſtrauit, vt prioris haud immemor conditionis verum ſe omnium ſeruum declararet. Fuit autem continuæ mentis in Deum eleuatæ; ita vt nihil cũ terrena concretione commercij habere videretur.

Innoteſcit miraculo per columbam.

Fit Epiſcopus.

Humilitas eius.

Erat ei filia vnica, quæ in flore ætatis extincta, ab amicis & cognatis in monumentum matris inferebatur. Sed cum ſarcophagi anguſtia eam commodè non admitteret, reuerſi ad Antiſtitem, quid facto opus decernat, quæſierunt. Ille ad monumentum veniens, vxoris quondam ſuæ corpuſculum ita affatus eſt; Mulier cur non das locum filiæ tuæ? Accipe quod quondam vtero geſtaſti. Stupenda res. Cadauer ad hanc beati viri vocẽ in alteram ſarcophagi partem magna celeritate ſe recepit, filiæque quieſcendi ſpatium apud ſe conceſſit.

Affatur vxoris defunctæ corpus, eiq; obedit.

Digitized by Google

At omni admiratione maior fuit ſanctiſſimi viri obitus, qui poſtquam annorum & virtutum inſigni prouectus canicie, vltimum vitæ diem inſtare intellexit, primò quidem contra hoſtiles impetus ſacramẽtorum virtute ſe roborauit, muniitque aſſiduis precibus ac lachrymis; deindè cura omni ad commiſſum ſibi gregem conuerſa, Catholicæ fidei integritatem & fraternam charitatem luculenta adhortatione eis inculcauit. Quibus ſumma cum pietatis ſignificatione ritè peractis, ſuum ſibi monumentum aperiri iuſſit. Quo aperto cõiugem inter & filiam ſe medium collocauit, fuſisque aliquamdiu ad Deum precibus, ſtupente populo & in lachrymas effuſo, ſanctam ſuo Creatori animã reddidit. Eximia illius ſanctitas, & vitæ caſtimonia, præclaris in vita operibus teſtata, miraculorum à morte haudquaquam expers fuit.

Obitus eius admirãdus.

Munit ſe ſacramentis ac precibus.

Subditis Catholicam fidem, veráq; charitatẽ cõmendat.

Viuus ingreditur ſepulchrum ibidẽque expirat.

Claret miraculis poſt obitum.

INSIGNE MARTYRIVM B. TRYphonis, ex eo quod eſt per Simeonem Metaphraſten conſcriptum. Agonem autem compleuit Nicæa, Anno Incarn. verbi 254. Sede Pontificia vacante. Decij verò Roman, Imperat. 2. ſub Aquilino Præſide.

Vide Cæſ. Barõ. Tom. 2. Annal.

BEATVS Tryphon è Phrygia vico Campſade, qui eſt vicinus ciuitati Apameæ, oriundus, pius admodum, à pijs parentibus filius, ab ineunte ætate inſigne ſanctitatis teſtimonium clariſſimorum miraculorum operatione à Deo meruit accipere; adeò vt dæmonia ſolum Tryphonis nomen horrerent, cunctaque hominibus infeſta, eius virtute, relictis, hominum, quæ obſidebant, corporibus, in intima deſerti penetralia recede-

5. Februarij.

Patria eius.

Claret quãplurimis eximiis miraculis.

recedere cogerentur. Vnum ex infinitis, è quo euidens ſanctitatis eius virtutiſque ratio conſtare poteſt, in medium adferam.

Anno 225. Gordiano poſt mortem Auguſti; Romani imperij ſceptra tenente, vnica eiuſdem Imperatoris filia cum liberali ſpecie & eximia corporis pulchritudine, tùm verò ingenio & maximarum artium doctrina omnibus admiranda erat; quapropter parentes magna cura prouidebant, vt eam ab omni impuræ carnis libidine caſtam integramque ſeruarent. Sed accidit; vt execrandum Dæmonium eam inuaderet, tantaque in eam ſæuitia debacchatetur, vt miſerabilem valde parentibus luctum adferret. Cumque ſapientum, medicorumque omnium vndique exquirerentur conſilia, eaque omnia in nihilum reciderent, pater aſſidua animi ægritudine totus intabuit, donec ipſe malignus ſpiritus, diuina proculdubio poteſtate compulſus, ſuum inclamare expulſorem, puellæque curatorem inuitus cogeretur, niſi inquiens, Tryphon aduenerit, non cedam. Quo cognito, Imperator miſſis in omnes terrarum partes famulis, Tryphonem inquirit, & multis quidem è varijs locis hoc nomine adductis, ſpe ſua ſe fruſtratum ſenſit, donec in vico Campſade verus inuentus Tryphon nunciatur.

Filia Gordiani Augusti arripitur à dæmone.

Igitur ætatis ſuæ anno 17. magna equorum ſtipatus caterua Romam deſtinatur; atque vt eius aduentum præſenſit malignus, maiori crudelitate, & inconditis clamoribus, omnibus viri ſancti virtutem denunciat. Adhuc, inquit, tres dies, & aderit Tryphon, qui diuina in nos dominatur poteſtate. Et ſic eam miſeris modis diuexatam reliquit. Tertio verò, ab exceſſu eius die, venit ſanctus Romam, maximiſq; à Gordiano honoribus

Tryphon anno ætatis ſuæ 17. Romam mittitur.

exceptus

exceptus, rogatur vt dæmonem oculis omnium videndum producat. Itaque ſex diebus ieiunio & precibus intentus, illuceſcente iam ſeptimo, adeſt cum tota nobilium familia Imperator, impium filiæ ſuæ tortorem videre deſiderans. Tunc ſanctus diuino repletus ſpiritu Tryphon. In nomine, inquit, Ieſu Chriſti, oſtende, omni dolo & nequitia plene dęmō, turpitudinis & imbecillitatis tuæ opprobrium; & eccè canis aſpectu ſanè horribilis defixo in terram capite apparuit. Cui mox Dei ſeruus: Dic (inquit) ô generis humani hoſtis, quis tuę poteſtati hanc tradit puellam? Et dæmon diuina compulſus operatione: Nullam (inquit) nos poteſtatem in eos, qui debitis Deum laudibus, proſequuntur exercere poſſumus. At qui flagitiorum omniũ turpitudine ſanctum Dei nomen polluere non verentur, iuſto illi iudicio noſtræ crudelitati traduntur. Hoc audito reſponſo Imperator, & quotquot eum corona cingebat, ingenti ſunt horrore perfuſi, & magna quidem infidelium turba Chriſto nomina dedit, fideles autem in fidei conſtantia confirmati ſummis in cœlum laudibus Dei bonitatem iuſtitiamq; extulerunt. Sed & Imperator tam præclaro à Dei ſeruo beneficio affectus, donorum honorumque magnificentia egregiè ornatum, domum remiſit; quæ omnia S. Tryphon in egenorum inopia ſubleuanda, magno pietatis ſtudio contulit.

A Tryphone adiuratus.

Dæmon apparet in ſpecie canis.

In quos obtinet vires Satan.

Multi ad Chriſti fidẽ cõuertũtur.

Mortuo autem Gordiano, & Philippo execrandæ impietatis viro ſubrogato; eoque in bello Troglodytarum infelici marte pugnante, extincto, ſuccedit Decius, vir ſua crudelitate, & inaudito in Chriſtianos furore cæteris ſuperior. Vnicam enim tantum ſub pectore aſſiduo hanc curam coquebat, quomodo Chriſtianum nomen ad inter-

Deciana perſecutio.

internecionem deleret. Igitur belli mentione penitus ſepulta, innocentes vndique Chriſtiani, ad rotas & catapultas omneque ſuppliciorum genus conquirebantur. Inter quos ſanctus Tryphon ſanctitatis fama nuſquam non planè notus, cum intellexiſſet imperatori o edicto ſe à Præfecto Aquilino inquiri, alacri & confidenti animo ſe eius ſatellitibus ſiſtit; à quibus ad excelſum Aquilini tribunal deductus, & ab eo de patria, nomine fortuna & religione interrogatus, in hunc fere modum reſpondiſſe ſcribitur. Eſt mihi nomen Tryphon. Patria vicus Campſades, vicinus ciuitati Apameæ, fortuna autem apud nos, nec eſt, nec dicitur, qui Dei prouidentia, & mirabili ſapientiæ eius ratione & ordine, omnia fieri credimus. Sum vero & moribus & vitę educatione liber, vni ſoli Chriſto ſeruiens. Chriſtus enim mihi religio, Chriſtus mihi gloria, Chriſtus mihi lætitię & gloriationis corona eſt, pro quo vitam hanc caducam & fragilem fundere, non modo mihi gloriæ, ſed ſummæ etiam voluptati erit. Cui Aquilinus, niſi ab hac mente diſceſſeris, ô Tryphō, ego corpus tuum varijs excarnificatum ſupplicijs, igni comburendū tradam. Cui S. Tryphō; Tu mihi ignem breuiſſimo temporis ſpatio extinguendū minitaris; At ego tibi ignē in omni ſeculorū æternitate impijs præparatū huic oppono, quē tu Aquiline niſi veritatis lumē, pulſis erroris & impietatis tenebris, in te receperis, nulla potētia euádere potes. Hac eius animi altitudine grauiter cómotus Aquilin⁹, iubet Chriſti martyrē, manibus poſt tergū reuinctis, tribus horis crudeliſſimè cædi, cæſumq; denuo ad deorum ſacrificium inuitat. Tū Tryphō maiori animi cōſtantia & fortitudine, quaſi plagas omnino nullas accepiſſet,

Tryphon vltro ſe præfecti ſatellitibus offert.

Præclara eius cōfeſſio.

Tribus horis cæditur.

de eo-

Quare commota inprimis coniunx, ancillam domo extorrem fieri voluit, ne chara ſua ſoboles, indignum aliquid à peregrino partu pateretur. Maritus igitur, quanquam vitiatam à ſe puellam, ea inſuper contumelia indignam putaret, vxoris tamen importunitate ſuperatus, eam cuidam mago vendidit, apud quem, non multò poſt peperit: proliq́ue Brigidæ nomen impoſuit. Interea virguncula, haud contēnenda ſpecie, pueritiæ annos excedente, accidit vt ſanctitatis futuræ gloria, per eximia quendam ſanctimonia virum innoteſceret. Qui nocte quadam, in domo magi orationi intentus, globum ignitis radijs coruſcantem, capiti eius imminere vidit. Acceſsit quod virgo impuri magi cibos, vel ſumere nequiret, vel ſumptos protinus euomeret. Qua re ſuæ ſibi impuritatis conſcius magus, vnam ex armento vaccam ſegregauit, quæ cibatui, cæteriſq́ue puellę neceſsitatibus deſeruiret. Illa vero ſeuera ſobrietate ſibi rigida, magno ſtudio pauperum inopiæ conſulebat. Contigit autem die quodam, vt magus, prodiga illius liberalitate, butyrum penè omne in pauperes exhauſtum inueniret, ſubitoq́ue in eam furore excandeſceret. At illa furoris iacula ſanctis ſuis precibus excipiens, mox vas inane butyro mirificè redundare fecit. Quo miraculo permotus magus, & ſtupore defixus, ęxecradan impietate relicta Chriſto nomen dedit, puellamq́ue & integra libertate & duodecim inſuper vaccis egregiè dotatam, vnà cum matre ad Duptacum remiſit.

Mater Brigidæ venditur mago.

Viſio viri ſancti de Brigida.

Brigida benigna admodū in pauperes.

Magus miraculo S. Brigidæ conuertitur ad Chriſtum.

Ibi verò maiore libertate pauperum ſuſcepit curam, ita vt obuia quęlibet, cęco in Chriſti membra amore, erogaret. Quod cùm patris ſubſtantiam

Maxima eius in pauperes liberalitas.

tiam indies extenuaret, ille eam regi venalem obtulit. Inter alia vero in pauperes à ſe diſtributa, etiam parentis gladium alienauerat. Quo cernito rex, eã interrogauit, cur gladium parentis pauperi dediſſet. Reſpondit illa: Non equidem pauperi, ſed Chriſto eũ dedi. Et ſi quidem te Dominum meum Regem, parentemque vna cũ veſtris facultatibus Deo offerre poſſem, nihil cunctarer. Quo reſponſo, Rex perſpecta puellę indole, ait ad Duptacum; filia tua maior eſt, quam vt vel abs te vendi, vel à me emi debeat; deditq; virgini gladium quem patri, pro eo quem ſuſtulerat, traderet.

Reſpuit matrimoniũ.

Accidit autem poſt hæc vt ab amicis ad matrimonium ſolicitaretur, quod cum illa prę virginitatis libertate toto animo reſpueret, non dubitauit ardentiſſimis precibus aliquam à Domino corpuſculo ſuo deformitatem poſtulare, vt ea deterriti adoleſcentes à procandi libidine abſtinerẽt. Nec defuit illi⁹ precibus Dominus, crepuit enim oculus eius & inſtar aquæ liquefactus eſt. Quo aſpectu procis recedentibus, illa tribus ſtipata puellis, recta ad Antiſtitem Machillam Patritij diſcipulum tetendit. à quo ſacrum velamen non ſine ſanctitatis miraculo ſuſcepit. Pes enim altaris ligneus ad primum manus eius contactũ mirabiliter viruit, & oculus priſtino decore conſpicuus apparuit.

Suſcipit ſacrum velum à Machilla epiſcopo.

Quam ſtupendis deindè & egregijs virtutum operibus eximiam eius ſanctitatem Dominus comprobauerit, infinitum foret perſequi. Leproſus quidam & morbi ſui & extremæ paupertatis dolore cõfectus, vaccam ſibi donari petijt. Sed cũ virgo ſancta vaccam non haberet; Viſne, inquit,

Digitized by Google

potius vt à Domino lepræ tuæ curationem poſtulemus? Illo, nihil ſibi optatius in vita accidere
Leproſus curatur. poſſe, reſpondente, virgo aqua benedicta corpus eius conſperſit, moxque ab omni impuritatis cõtagione liberatum eſt. Duo Britones oculorum lumine deſtituti, leproſo miniſtro ductore, ſalutem ſibi eius precibus reſtitui poſtulabant. At illa in domo hoſpitali cibum eos ſumere, patienterque Dei miſericordiam præſtolari iuſſit. Illi vero indignatione commoti. Tuæ, inquiunt, gentis ægros ſanas, nos verò aduenas & peregrinos repellis. Illa audito conuitio, aqua eos benedicta
Item Duo cæci & leproſus. adſperſit, qua cæcis lumen, leproſo integram corporis munditiam reſtituit. Mulier quædam pomorum munus ſanctæ virgini afferebat, erantque leproſi eodem temporis momento ſtipem ab ea petentes, quibus Brigida oblatum pomorũ munus tradi iuſſit. At mulier ſibi ea ſeruare voluit, aſſerens non ſe leproſis, ſed illi & virginibus eius poma attuliſſe. Sancta verò, praua mulieris voluntate commota. ô mulier, inquit, quia hoc miſericordiæ officium impedire voluiſti, noueris arbores tuas æterna ſterilitate damnatas. Ab-
Arbores ſteriileſcunt. ijt mulier, & perpetuo arborum ſuarum fructu fraudata eſt.

Fœmina quædam non minus impiè quam impudẽter ſe filium ex Epiſcopo Broone ſuſcepiſſe mentiebatur, hanc ſancta Brigida cùm accerſiri iuſſiſſet, & ori eius ſalutare ſanctæ Crucis ſignũ impreſſiſſet, ilicò caput cum lingua procacis mulieris magno tumore inflatum eſt. Deinde ſimili modo infantis conſignans linguam, Dic nobis,
Infans loquitur. Num. 22. ait, infantule quis tuus pater eſt? Stupenda res, aperto ore per eum qui quondam Balaam aſinæ loquendi præſtitit facultatem, ait infans. Nequa-

quam Epiſcopus Broon, ſed vilis ille homuncio, qui extremo in populo ſedet loco, parẽs meꝰ eſt.

Inſignis cuiuſdam Principis filia perpetuo caſtitatis voto ſe Deo obſtrinxerat, hanc pater inuitam ad coniugium compulerat, ſed cum iam epulis magno ſumptuum apparatu inſtructis, nuptiarum inſtaret tempus, virgo diuino concitata ſpiritu ad ſanctam Brigidam confugit. Eam vero pater equitatu ſuo inſecutus eſt, ſed Brigida ſolito crucis ſigno terræ impreſſo ita vim eorum repreſſit vt vlterius (dictu mirum) gradum inferre nequirent; atque hoc ſigno & pater ſaniorem mentem, & virgo caſtitatis votum Deo conſecrauit. Crucis virtus.

Cum quodam tempore ſacroſancta ſe Brigida Euchariſtia de manu Epiſcopi ſumpta refeciſſet, vidit in calice, quem epiſcopi miniſter manu tenebat, hirci vmbram; qua viſione commota ſane virgo, ex eodem bibere renuit, cauſamque Epiſcopo indicauit. Vocauit protinus miniſtrum Epiſcopus, & blandis eum verbis ad occulti ſceleris confeſionẽ inuitauit. Faſſus eſt igitur ſe furto hircum abſtuliſſe, iuſtaque admiſſi criminis ſatisfactione peracta, deforme in calice portentum nunquam deinceps virgini apparuit. Mulieris quædam è Scotia admodum nobilis filia, à primò ortus ſui die muta, die quadam cum matre ad ſanctam Brigidam venit; cuius manum virgo ſancta apprehendens, interrogauit eam, Velletne Chriſti amore corporis ſeruare caſtitatem? protinus (res ſtupenda) ſoluto linguæ vinculo, reſpondit: ſe omnibus illius iuſſis prompta obtemperare voluntate, paratam eſſe. Miraculum in calice. Sanat mutam.

Quodam tempore, nouem inter ſe viri, in hominis, cuiuſdam necem nefanda coniuratione

conſpirârant. Hos virgo ſancta ab immani ſcelere reuocare conata, cum eius preces & conatus ad aures non admitterent, ſupplicem ſe ad Dominum pro tetra caligine à mentibus eorum pellenda contulit; & ecce cum dies nefando ſceleri deſtinatus adeſſet, mente furibunda & cæco impetu in hominis ſpeciem irruunt, multiſque vulneribus, vt exiſtimabant, conciſo relicto, ad Brigidam pergunt; ſed cum ab ea vmbram ſe, non hominem mactaſſe intellexiſſent, ſalutari dolore concuſſi ad meliorem frugem redierunt. Et his quidem alijsque quam plurimis magnæ ſanctitatis operibus illuſtris virgo, quandã è ſuarum grege puellarum alumnã ad ſe vocans, ei obitus ſui diem aperuit, quo adueniente felicem Chriſto ſpiritum reddidit anno ſalutis 521.

Hominem à crudeli nece præſeruat.

Moritur.

VITA S. SEVERI EPISCOPI RAVENnatis, ex ea qua eſt apud Fratrem Laurentium Surium. Emendata ad Cenſuram Caſ. Baronij. Floruit anno Domini 347. Iulij Papæ II. Conſtantij & Conſtantis Impp. II. Interfuitq; Concilio Sardicenſi.

Vide Cæſ. Baron in Notatio. Martyr Rõ. & Tom. 3. Annal.

AGapito Rauennatis eccleſiæ Epiſcopo vitæ munere functo, cum de nouo antiſtite creando magnatũ nobiliumque illuſtre conueniſſet concilium, accidit res diuina prouidentia digna, quę hominẽ plebeium & ingloriũ ad illud honoris faſtigium mirabiliter euexit. Erat enim Rauennæ vir quidam Seuerus nomine obſcuro loco natus, ſed illuſtri pietate conſpicuus, qui parce ac duriter textrili nimirum opere victum ſibi parabat. Hic cum reliqua populi multitudine de nouo antiſtite ſuſpenſus ſordido vilique

1. Februarij S. Seuerus ſuccedit Agapito.

S. Seuerus ante epiſcopatum extitit textor.

ſiique amictus habitu, fortè poſt templi ianuam latitabat: ſolitario loco ad precum ſuarum attentionem de more vſus. Illo autem orationis ſtudio ardenter incumbente, columba quædam niue cādidior in caput eius deſcendit, quam manuum ſuarum ſtrepitu ita abegit, vt tamen ſecundo & tertio reuolaret, & certo quaſi miraculo viri innocentiam & columbinam ſimplicitatem omnibus proderet. Quid multis? populus clariſſimo diuinæ virtutis teſtimonio excitatus, Seuerum vna voce Epiſcopum poſtulauit, obtinuitque. Productus enim ex loco obſcuro in illuſtrium virorum concionem ſumma omnium voluntate ad eum dignitatis gradum euectus fuit, lætaque gratulatione inunctus in cathedra collocatus. Quā ille nequaquam animo plebeio, ſed generoſo & Spiritus ſancti chariſmatibus inſtructo conſcendit, eaque modeſtiæ & ſapientiæ laude adminiſtrauit, vt prioris haud immemor conditionis verum ſe omnium ſeruum declararet. Fuit autem continuæ mentis in Deum eleuatæ; ita vt nihil cū terrena concretione commercij habere videretur.

Innoteſcit miraculo per columbam.

Fit Epiſcopus.

Humilitas eius.

Erat ei filia vnica, quæ in flore ætatis extincta, ab amicis & cognatis in monumentum matris inferebatur. Sed cum ſarcophagi anguſtia eam commodè non admitteret, reuerſi ad Antiſtitem, quid facto opus decernat, quæſierunt. Ille ad monumentum veniens, vxoris quondam ſuæ corpuſculum ita affatus eſt; Mulier cur non das locum filiæ tuæ? Accipe quod quondam vtero geſtaſti. Stupenda res. Cadauer ad hanc beati viri vocē in alteram ſarcophagi partem magna celeritate ſe recepit, filiæque quieſcendi ſpatium apud ſe conceſſit.

Affatur vxoris defunctæ corpus, eiq; obedit.

At

Digitized by Google

At omni admiratione maior fuit ſanctiſſimi viri obitus, qui poſtquam annorum & virtutum inſigni prouectus canicie, vltimum vitæ diem inſtare intellexit, primò quidem contra hoſtiles impetus ſacramẽtorum virtute ſe roborauit, munijtque aſſiduis precibus ac lachrymis; deindè cura omni ad commiſſum ſibi gregem conuerſa, Catholicæ fidei integritatem & fraternam charitatem luculenta adhortatione eis inculcauit. Quibus ſumma cum pietatis ſignificatione ritè peractis, ſuum ſibi monumentum aperiri iuſſit. Quo aperto cõiugem inter & filiam ſe medium collocauit, fuſiſque aliquamdiu ad Deum precibus, ſtupente populo & in lachrymas effuſo, ſanctam ſuo Creatori animã reddidit. Eximia illius ſanctitas, & vitæ caſtimonia, præclaris in vita operibus teſtata, miraculorum à morte haudquaquam expers fuit.

Obitus eius admirãdus. Munit ſe ſacramentis ac precibus. Subditis Catholicam fidem, verãq; charitatẽ cõmendat. Viuus ingreditur ſepulchrum ibidẽque expirat. Claret miraculis poſt obitum.

INSIGNE MARTYRIVM B. TRYphonis, ex eo quod eſt per Simeonem Metaphraſten conſcriptum. Agonem autem compleuit Nicææ, Anno Incarn. verbi 254. Sede Pontificia vacante. Decij verò Roman, Imperat. 2. ſub Aquilino Præſide.

Vide Cæſ. Barõ, Tom. 2. Annal.

BEATVS Tryphon è Phrygia vico Campſade, qui eſt vicinus ciuitati Apameæ, oriundus, pius admodum, à pijs parentibus filius, ab ineunte ætate inſigne ſanctitatis teſtimonium clariſſimorum miraculorum operatione à Deo meruit accipere; adeò vt dæmonia ſolum Tryphonis nomen horrerent, cunctaque hominibus infeſta, eius virtute, relictis hominum, quæ obſidebant, corporibus, in intima deſerti penetralia recede-

1. Februarij. Patria eius. Claret quãplurimis eximijs miraculis.

recedere cogerentur. Vnum ex infinitis, è quo euidens ſanctitatis eius virtutiſque ratio conſtare poteſt, in medium adferam.

Anno 225. Gordiano poſt mortem Auguſti; Romani imperij ſceptra tenente, vnica eiuſdem Imperatoris filia cum liberali ſpecie & eximia corporis pulchritudine, tùm verò ingenio & maximarum artium doctrina omnibus admiranda erat; quapropter parentes magna cura prouidebant, vt eam ab omni impuræ carnis libidine caſtam integramque ſeruarent. Sed accidit; vt execrandum Dæmonium eam inuaderet, tantaque in eam ſæuitia debacchharetur, vt miſerabilem valde parentibus luctum adferret. Cumque ſapientum, medicorumque omnium vndique exquirerentur conſilia, eaque omnia in nihilum reciderent, pater aſſidua animi ægritudine totus intabuit, donec ipſe malignus ſpiritus, diuina proculdubio poteſtate compulſus, ſuum inclamare expulſorem, puellæque curatorem inuitus cogeretur, niſi inquiens, Tryphon aduenerit, non cedam. Quo cognito, Imperator miſſis in omnes terrarum partes famulis, Tryphonem inquirit, & multis quidem è varijs locis hoc nomine adductis, ſpe ſua ſe fruſtratum ſenſit, donec in vico Campſade verus inuentus Tryphon nunciatur.

Filia Gordiani Auguſti arripitur à dæmone.

Igitur ætatis ſuæ anno 17. magna equorum ſtipatus caterua Romam deſtinatur; atque vt eius aduentum præſenſit malignus, maiori crudelitate, & inconditis clamoribus, omnibus viri ſancti virtutem denunciat. Adhuc, inquit, tres dies, & aderit Tryphon, qui diuina in nos dominatur poteſtate. Et ſic eam miſeris modis diuexatam reliquit. Tertio verò, ab exceſſu eius die, venit ſanctus Romam, maximiſq; à Gordiano honoribus exceptus

Tryphon anno ætatis ſuæ 17. Romam mittitur.

internecionem deleret. Igitur belli mentione penitus ſepulta, innocentes vndique Chriſtiani, ad rotas & catapultas omneque ſuppliciorum genus conquirebantur. Inter quos ſanctus Tryphon ſanctitatis fama nuſquam non planè notus, cum intellexiſſet imperatori o edicto ſe à Præfecto Aquilino inquiri, alacri. & confidenti animo ſe eius ſatellitibus ſiſtit; à quibus ad excelſum Aquilini tribunal deductus, & ab eo de patria, nomine fortuna & religione interrogatus, in hunc fere modum reſpondiſſe ſcribitur. Eſt mihi nomen Tryphon. Patria vicus Campſades, vicinus ciuitati Apameæ, fortuna autem apud nos, nec eſt, nec dicitur, qui Dei prouidentia, & mirabili ſapientiæ eius ratione & ordine, omnia fieri credimus. Sum vero & moribus & vitę educatione liber, vni ſoli Chriſto ſeruiens. Chriſtus enim mihi religio, Chriſtus mihi gloria, Chriſtus mihi lætitię & gloriationis corona eſt, pro quo vitam hanc caducam & fragilem fundere, non modo mihi gloriæ, ſed ſummæ etiam voluptati erit. Cui Aquilinus, niſi ab hac mente diſceſſeris, ô Tryphō, ego corpus tuum varijs excarnificatum ſupplicijs, igni comburendū tradam. Cui S. Tryphō; Tu mihi ignem breuiſſimo temporis ſpatio extinguendū minitaris? At ego tibi ignē in omni ſeculorū æternitate impijs præparatū huic oppono, quē tu Aquiline niſi veritatis lumē, pulſis erroris & impietatis tenebris, in te receperis, nulla potētia euadere potes. Hac eius animi altitudine grauiter cōmotus Aquilin⁹, iubet Chriſti martyrē, manibus poſt tergū reuinctis, tribus horis crudeliſſimè cædi, cæſumq; denuo ad deorum ſacrificium inuitat. Tū Tryphō maiori animi cōſtantia & fortitudine, quaſi plagas omnino nullas accepiſſet, de eo-

Tryphon vltro ſe præfecti ſatellitibus offert.

Præclara eius cōfeſſio.

Tribus horis cæditur.

de eorum vanitate, & execranda eorum, qui eos colebant, impietate, & acerbiſſimis, omnibus qui in nefando ſcelere ad vltimum vitę ſpiritum perſiſtunt, conſtitutis à ſummo Iudice ſupplicijs, præclara oratione diſſeruit. Qua, tantum abeſt, vt impietatis ſuæ tenebras agnoſcere voluerit Aquilinus, quin potius furore mentis accenſus, maiori martyrē ſupplicio dignum iudicauerit.

Acerbiſſimū martyris ſupplicium.

Venatum igitur iturus, vinctum ſequi ſe martyrē iubet. Crudele ſanè ſpectaculum. Currebat, vel potius raptabatur, nudis pedum plantis per niues & frigora, & equorum frequenter calcibus ictus, laceras ſacri ſui corporis carnes per terram trahebat. Quid hîc faceret martyr Chriſti, Vni ſolique Deo intentus. Domine pſallebat, perfice greſſus meos in ſemitis tuis, vt non moueantur veſtigia mea, addebatque, Domine ne ſtatuas eis hoc peccatum. Peracta autem venatione Aquilinus accerſito martyre inquirit, velletne his fatigatus ſuppliciis dijs ſacrificare. Martyr cum ſe dignum reſponſum dediſſet, in carcerem recludi iubetur, Aquilinus verò ad finitimas eſt regiones profectus. Cumque rurſus Nicæam veniſſet martyrem iterum de voluntatis ſuæ propoſito percunctatur, ſed cum maiori animi conſtantia in Chriſti fide & amore firmatum intelligeret, nouis eum ſupplicijs aggreditur. Et primò quidem pedibus acutos clauos infigit, deinde verberibus acerrimè fatigatum, per mediam ciuitatem exagitari iubet. Cùm autem nec ſic quidem inuictam animi virtutem remitteret, reuinctis poſt tergum brachijs, iterum virgis fatigari, & ardentes lateribus eius faces adhiberi iubet. Tunc omnipotēs & miſericors Deus, qui ſaluos facit ſperantes in ſe, diuino quodam, fulgentis coronæ ſplendore

Pſal. 16. Act. 7.

In carcerem recluditur.

Noua ſupplicia adhibentur.

Pſalm. 16.

quæ

quæ martyrem ornabat, athletæ ſui certamen comprobauit. Qui ſanè ſplendor aſtantium animos & oculos ita perſtrinxit, vt protinus in terrã proſtrati, aliquid de ſæuitia remittere cogerentur; Martyr verò præſenti Dei auxilio confirmatus, in pulcherrimo confeſſionis ſuæ certamine multo magis exardeſcebat.

Poſtremò Aquilinus, nullis conſtantiam martyris ſupplicijs frangi poſſe animaduertens, ad blanditiarum inſidias conuerſus, Quin tu, inquit, ô Tryphon magno ſacrificas Ioui, & ego te multis magniſque honoribus & muneribus affectum dimittam. Cui Tryphon ô inſenſate, inquit, Annè ſatis tibi eſt ſolũ te ad ſempiternum animę interitum ferri præcipitem, niſi me etiam eiſdem irretitum laqueis tecum abripere contendas. Sed nũquam (mihi crede) eo amentiæ me pertrahes, vt ſpreto Deo creatore ac Domino meo Ieſu Chriſto, ad impium ſimulachrorum veſtrorum cultũ deficiam. Videns ergo Pręfectus oleum ſe & operam perdere, lata mortis ſententia, capitis eum damnauit. Ad locum ergo martyrij milites eum deducunt. Martyr autem vultu ad Orientem conuerſo, clara voce, immenſas Deo gratias egit, & omnibus, qui eius memoriam ſacrificiorum oblatione agerent, à Deo copioſa beneficia flagitauit. Hac oratione completa, antè ſacram Deo animam tradidit, quam gladio feriretur. Fratres autem, qui ad præſens martyris certamen confluxerãt, magno pietatis ſtudio, ſacras eius reliquias, ciuitatis ſuæ cuſtodes, ſepelire ardebant; ſed in ſomnis admoniti ſunt, eas in vicum Campſadem transferre. Et hoc quidem fine, B. Tryphon à teneris Deo conſecratus, poſtquam multos ab animæ & corporis morbis curaſſet, & varia ſupplicio

Blanditias tyrannus adhibet.

Capite damnatur.

Feliciter exit à corpore.

Translatio reliquiarũ eius.

rum genera, inuicta virtute ſuperaſſet, agonem ſuum compleuit: iuſtitiæ corona in cæleſti patria redimitus.

a. Niceph. hiſt l. 17 c. 28.
b Paul. Diaco. ſeu potius Ioan Diaco. in hiſt. miſcel. anno 15. Iuſtinia. Imp.
c Vide Cæſ. Baron. Ann. Tom. 6. n Eccleſiaſt.
Varro l. 5. de ling. Lat.
Hęc & plura Cæſ. Baron. not in martyr. Rom.

FESTVM PVRIFICATIONIS B. MARIÆ Virginis, Dei genitricis, quod quidem ſub Iuſtiniano Imp. Conſtantinopoli celebrari cæptum eſſe, tam a Græci, quã b Latini teſtãtur auctores. Conſtat autem Gelaſium Romanum Pontif. qui annis triginta antè Iuſtiniani tempora, Romanæ eccleſiæ præfuit, circa Annũ Domini videlicet c 496. huius Diei celebrandæ, in Occidentali eccleſia, aperuiſſe viam, dum Lupercalia, menſe Februario agi ſolita, Romæ ad ea tempora permanentia, legibus eccleſiaſticis abrogauit. Vnde & iurè opinatur, abrogatis Lupercalibus Romæ eiuſmodi fuiſſe ſolemnitatem introductam, eandemque paulò poſt, Iuſtiniani temporibus, Orientalem eccleſiam, ea occaſione, recepiſſe.

2. Februarij.
Ex his quæ habet Caniſius tõ..: l. 4. c. 11. contra Cẽturiatores Magdeburgicos.
Quam ob cauſam ſeſe Chriſtus humiliauerit.
Item quibus modis.

REDEMPTOR ac Saluator noſter, vt cõmuni mortalium morbo, eique grauiſſimo, adeoque vitiorum omnium fonti, quem ſuperbiam dicimus, mederetur, admirandis ac planè ſtupendis in vita ſe modis, abiecit. Et primò quidem è Patris ſinu deſcendens, noſtrę mortalitatis carne indutus, verè hominem inter homines ſe eſſe demonſtrauit, humanæ naturæ ſubiectus miſerijs. Octauo verò ſuæ natiuitatis die, legem ſubijt circuncisionis, peccatoris etiam prę ſe ferens imaginem, vtpotè communi peccatorum, qui ſub lege naſcebantur, cauterio patienter aduſtus. Nec multo poſt, quadrageſimo videlicet

licet,à natali, die,rurſus ſe legis Moſaicę obſeruatorem,ſimulque pauperem euidenter oſtendit; vtpotè qui inter pauperum filios,ac primogenitos,qui peccatores ex peccatoribus naſcebantur, in templo & offerri & redimi non eſt dedignatus.Exinaniuit planè ſemetipſum & ſerui formã accepit,ſuamque Deo Patri obedientiam perpetuò declarauit, qui in forma Dei æqualis omnino ei erat. Igitur & ſuos parentes excitauit,vt legem de primogenitis offerendis obſeruarent, ſeſeque ipſe pueris alijs libenter exæquauit, ac vna cum matre luſtranda templum petijt Hieroſolymytanum. Philip. 2.

Etenim ſi qua mulier primogenitum apud Iudæos peperiſſet, quoniam immunda reputabatur, poſt partum quadraginta diebus à ſacris abſtinebat, & ad peccati expiationem templum adire, ſuumque filium ſacerdoti ad altare offerre debebat. Quæ ſi diues eſſet puerpera, Agnum ac turturem,ſi verò pauper,duos turtures vel pullos columbarum oblationis loco pendebat;quinque autem ſiclis redimere primogenitum poterat. Leuit. 12. Leuit. 27.

Magna hæc ſanè deiectio filij Dei, ob quam & ſeruus idem à Prophetis dicitur, qui cum veteri legi nihil omnino deberet, ſed eius Dominus ac longè innocentiſſimus ſolusque primogenitus & à peccato peccatique facultate immunis foret, tamen Iudaicam & Circunciſionem, & oblationem inter pueros vltrò ſuſcepit, ſimulque domum ſui Patris publicè honorauit, &, ſecundum Prophetæ vocem, impleuit gloria. Etenim Virgines illic manibus oblatus, gratiſſima Deo Patri Eſai 42. Zachar. 3. Aggæi 2.

hoſtia fuit, vtpotè finis ipſe legis ac veterum ſacrificiorum. Deinde ſuo conſpectu non ſolum Simeonis & Annæ, ſed & multo plurium, Emanuelis aduentum expectãtium, diuturnis votis ſatisfecit, magnamque veræ fidei lucem, vt antea nũquam, in multorum animis excitauit.

Sed veniamus ad noſtram Puerperam, quæ ſuum hodie puerperium abſoluit, ſuum filium in templum intulit, ſuum munus ſacerdoti obtulit, ſuum primogenitum redemit, ſuam à Simeone tum benedictionẽ tum pręmonitionẽ accepit. Atque vt de illius in templum ingreſſu primum agamus, quis dubitet obſecro, Virginem matrem non minus quam Simeonem in ſpiritu templum illud celeberrimum petiuiſſe, & cum ſingulari quodam deſiderio, animique præparatione hunc expectaſſe diem, & cum gaudio quodam excepiſſe? Felix puerpera, quæ, vt cum fide obediẽtiaque perfecta Dei legem impleret & ceremonias obſeruaret è longinquo acceſſit (Hieroſolymis enim nõ habitabat) ſacram ædem primùm adijt, gratumque in ea Dei cultum, cùm ſæpè aliàs, tum hoc die diligenter abſoluit. Non dubium quin animus illi præſagierit (nam & rerum futurarum ſæpè conſcia fuit) Deum efficaciter operaturum, vt Meſsias populo Iſraelitico cum fructu inſolito manifeſtaretur. Certe noui & ingentes fidei, ſpei, charitatisq; motus in Virgineo pectore ſunt excitati, & tam ſancta mater ſibi imprimis gratulata eſt, quod non pro ſe tantum, ſed & communi omnium aliorum nomine tale ſacrificium ac munus offerre poſſet, quale cunctis ſacrificijs muneribuſque longè præſtare, immò ſacrificiorum & ſacramentorum & hiſtoriarum omnium ſcopum ac finem eſſe, certiſſimè intelligebat.

Cæterum

Cæterum quis oratione vlla cõſequatur, quam pulchrè Mariæ perſonam puerperæ ſumpſerit, quantoque ſtudio ad talem perſonam ſpectantia præſtare curarit, vt ſolidum & perfectum ſuæ obedientiæ fructum reportaret? Nam non vulgarem ſecuta morem, nec ex timore legis, ſed ſingulari veræ pietatis diuinique cultus & obedientiæ ſanctæ amore incenſa, & ſpiritualibus deſiderijs plena, cum fide perfecta legem ſibi implendam eſſe putauit. Igitur talis, tantaque mater vltrò ſe deijcit, cupitque ac ſtudet ad vnguem obſeruare, quæ vilis alia muliercula & abiecta, tum ex lege, tũ ex conſuetudine Iudaica poſt partum ſtato tempore in templo peragebat. Quid autem legi mulier illa debebat, quam vt legislator exciperet, ſignificanter hoc modo ſanciuit. Mulier ſi ſuſcepto ſemine maſculum peperit, immunda erit ſeptem diebus? perindè ac ſi tacitè indicaret, futuram aliquando fœminam, quæ ſine viri ſemine, hoc eſt virgo pareret ab hac lege prorſus eximenda. Quid Mariæ cum alijs puerperis commune, quę à viri contactu ſe ſemper abſtinuit? de Spiritu ſancto concepit, nullum parturientis dolorem experta eſt? Quomodo lex purificationis illam teneret aſtrictam, quæ nihil ſordidum attraxit, nihil expurgandum habuit, cum alias, tum in ipſo etiam partu, atque puerperio pura ſemper & immaculata? Cur alijs fœminis ſeſe aggregaret, quam tot muneribus, ipſoque gratiæ fonte ſummus Deus præ mortalibus omnibus locupletarat? Poſtremò, quid referebat de filio redimendo ſolicitam eſſe, quæ ipſum mundi Redemptorem, ipſum ęternum Dei filium, hæredem ac Dominum bonorum omnium apportaret? Igitur vt perpetuum imitandæ colendæque humilitatis &

Virtutes B. Virginis.

Leuit. 12.

obedientiæ exemplum haberemus, non diuitibus, ſed pauperibus iungit ſeſe, tam egena domi, vt agnum araniculum in holocauſtum offerre ac donare non poſſet; neque contubernium vulgarium puerperarum, quamuis immundæ & abiectæ forent, refugit, ſed vnà cum his accedit & offert, quod poteſt munuſculum; Dei miniſtros honorat, nihilque à ſe alienum putat, quod ad legis ritum colendum, & calumniæ occaſionem fugiendam pertineret.

O fauſtum lætumque diem, ſiue Hieroſolymitanis, qui natalem Chriſti tunc primum agnouiſſet, & in templo celebraſſe videntur; ſiue iuſto Simeoni, cui nullus in omni vita dies iucundior exortus eſt atque beatior; ſiue Mariæ parenti, quæ Meſſiæ Mater hodiè primum longè honorificentius quam pridem in Zachariæ domo, prædicata, ac à multis etiam agnita meritò videatur. Cum enim Simeon vt ſenio, ſic etiam auctoritate grauis & venerandus Mariæ palam benedixit, eamque verbis lætis ſimul & triſtibus peculiariter affatus eſt, quis ambigat, multorum illic oculos & animos in ſacram virginem fuiſſe conuerſos, qui nō modo celebratum ab eo Meſſiam, vt par erat, gratiſſimis animis exciperent, ſed huius quoque matrem præſentem agnoſcerent? tantoque magis ſuſpicerent, quanto mirabilius eximia quædam ſanctitas in illius facie, oculis & moribus perpetuo reluceret? Porrò ſanctiſſimum Mariæ pectus, hoc die nouo & incredibili gaudio fuit perfuſum, quod ignotus vel paucis certè cognitus hucvſque Meſſias; tam celebres in templo præcones inueniret, tam præclaris titulis exornaretur, tam luculenter Iſraelitis omnibus, velut digito demonſtraretur, tamque mirificè complectendus

demum omnibus offerretur. Quid enim Virgini magis cordi ac voluptati eſſe poſſet, atque veram Chriſti filij cognitionem, quę hactenus apud Iſraelitas tantum non extincta iacebat, in multorum cordibus excitari & accendi? neque à Simeone Propheta viros ſed etiam ab Anna Propheteſſa mulieres Euangelicam concionem audire? Quam etiam neque fruſtra, neque apud paucos habitam eſſe ſit probabile, & Ildephonſus plurimos è ſanctis, qui tunc Hieroſolymis degebant, Domino, à parentibus in templum deportato, adfuiſſe teſtatur? Neque tacuit Euangeliſta, quod Anna hoc ipſo loco ac tempori ſuperueniens confitebatur Domino & loquebatur de illo, non paucis, ſed omnibus qui expectabant redemptionem Iſrael. Tales verò permultos in ampliſſimo populo, & in tam frequenti vrbe fuiſſe veriſimile eſt, qui poſt auditum Simeonis & Annæ teſtimonium non potuere ſummo Deo non gratias ingentes agere, quod Meſſiam tamdiu ſibi & alijs exoptatum, tandem ſuis oculis contemplarentur. Valeat igitur cum ſuo commento Sarcerius, cum docet vnum Simeonem expectaſſe conſolationem Iſrael, & vidiſſe atque agnouiſſe Chriſtum, pauciſſimos verò tum fuiſſe, qui non pro ridiculo æſtimârint omnes de Chriſto promiſſiones. In eodem errore Coruinus, Spangenbergius, alijque plures Nouatores verſantur, qui nullos alios niſi Simeonem & Annam, aut certè pauciſſimos, Chriſtum cognouiſſe, ac de illo curaſſe comminiſcuntur.

Lucæ 2.

In ſermone de purificat. B. Mariæ.

In Poſtilla circa feſtum purificat.

Quinetiam non modò ex veteribus hæreticis Arriani & Heluidiani hic irruunt; verum & Nouatores inſtitutas ob Mariæ purificationem ferias

calumniantes, Euangelicæ hiſtoriæ verba in ſenſum peregrinum falſumque detorquent. Et quidem Arriani (vt refert Cyrillus Alexandrinus) Mariam Deiparam, inſtar aliarum puerperarum, quæ lege tenebantur, purificationis ſacrificio ac ritu indiguiſſe aſſerere non ſunt veriti; atque vna cum illis in templo expiatam fuiſſe tradiderunt. Quem errorem craſſum profectò ac pudendum Moſaicæ legis verba non obſcurè ſubruunt, ac refellunt, cum non aliam mulierem ſiue puerperam, niſi quæ ſuſcepto viri ſemine concepiſſet, ad ſolennem illum purificationis ritum aſtringant; nimirum vt illa partim corporali, partim ſpirituali immunditia liberaretur; & homines ſimul ad memoriam vitioſæ generationis, quæ tum parentes tum filios commaculat, certoque proindè eget remedio, reuocarentur. At neque corporalis neque ſpiritualis immunditia Deiparam polluere, & expiationem aliquam flagitare potuit, quoniam vt carne ſic & ſpiritu omni ex parte pura eſſet & incontaminata, quæ ſola inter mulieres & puerperas benedicta, benedictum ventris ſui fructum in lucem ſimul & templum attulit. Non ergo filius, qui nobiſcum Deus eſt, non Mater quę Spiritu ſancto operante peperit victimis hoſtiarum, quibus purgaretur indigebat, ſed vt nos à legis vinculo ſolueremur, ſicut Dominus Chriſtus, ita beata ſemper Virgo Maria, legi eſt ſpontè ſubiecta. Docet interim hoc præclaro exemplo ſuo Maria, quum vltrò ſe legi ſubijcit, omneſquę ritus legis diligenter obſeruat, magnam aliorum præſertim imbecilliorum fratrum rationem habendam eſſe, ne Chriſtiana libertate cum cuiuſquam offendiculo turpiter abutamur. Docet ad ſinceram & officioſam charitatem pertinere, vt

Lib. ad religioſiſs. Reginas.

Quid doceamur exēplo B. Virginis.

Vera charitas.

de iure

de iure noſtro aliquando cedamus, noſtroque incommodo alienum commodum promoueamus, & inprimis quæ ſunt pacis & ædificationis ſedulò cuſtodiamus. Docet ſpiritualem purificationem, ſi mundi eſſe cupiamus, humilitate & obedientia nobis comparare. Docet cum laude nonnulla præſtari & in diuino cultu rectè adhiberi, quæ alioquin diuinitus præcepta & in ſacris litteris expreſſa non ſunt. Docet eccleſiæ miniſterium publicum honorare, ſacros cœtus & ritus piorum libẽter adire, ac demum ſacerdotes templi miniſtros noſtro ſumptu alere, & ex animo reuereri.

Nunc ad ferias veniamus, quæ à veneranda antiquitate inſtitutæ, hactenus ab eccleſia religiosè obſeruãtur, ſolennibuſque publicè cohoneſtãtur ceremonijs; ab aduerſarijs verò ridentur ac ſubſannantur ceu ethnicam imitationem ac ſuperſtitionem Catholicis petulanter exprobrãtibus. Sed tetra calumnia, optimis maioribus noſtris, ſanctiſſimisque patribus intentata quam iniqua ſit, omnibus eruditis ac pijs ſatis ſuperque cõſtat, qui non ignorãt quo fine Ethnici, quouè inſtituto Catholici cereorũ vſum illum percelebrem ſumpſerint. Ethnici enim menſe Februario Romæ ſuas luſtrationes habebant, totamq; vrbem annuis & prophanis ritibus de ſolenni more purgabant. Quæ idololatrica luſtrandi conſuetudo, quum initio non facilè abrogari poſſet, à Chriſtianis in alium ac meliorem vſum prouidè & religiosè translata eſt, nimirum vt eodem menſe, dies Deiparæ ſacer, & purificationis eius memoria in eccleſia celebraretur, tumque Clerus & populus pium publicumque conuentum inſtitueret, in quo ſpiritualia cantica

Ethnicorũ ſuperſtitio, ritè conuerſa in pium Chriſtian. vſum.

modularetur & cereos ardentes à pontifice traditos deferret, ſicut antè nongentos annos Beda & Ildefonſus memoria prodiderunt. Itaque mos ethnicus optima ratione cum Chriſtiano ritu commutatus eſt: & quod à ſtultis Idolorum cultoribus ad honorem Cereris & Proſerpinæ agebatur, id prudenter ad honorem laudemque Mariæ Virginis conuerſum eſt. Deinde qui per Chriſti gratiam ſunt purificati, hac cęremonia monentur, prudentes illas virgines imitari, quæ vt Euangelica docet parabola, non ſine lampadibus accenſis ad Chriſti ſponſi nuptias ingrediuntur. Præterea dum candelas in manibus geſtamus, extremo monemur ſigno, ipſum verum lumē quod illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, fidei vlnis amplecti, & cum iuſto illo Simeone confiteri; paratum antè faciem omnium populorum lumen ad reuelationem gentium. Poſtremò hęc Cæremonia admonet nos verę fidei de conſeruata Mariæ virginitate, virgineoque partu, quem hæretici ſacrilegè calumniantur, Sicut enim apes ceram cum melle virginali producit opere, ſic Maria virgo Chriſtum Deum & hominem ſalua vteri ſui genuit integritate. Apes namque neque vllo concubitu miſcentur, neque libidine ſoluuntur, neque vllis partus doloribus concutiuntur. Et ſubitò tamen magnum filiorum examen emittunt.

In lib de tēporibus, & Idelf ſerm: de Purif. B. Mariæ.

Matthæi 25.

Quid doceamur cereorū geſtatione. Ioan. 1.

Lucæ. 2.

Simile. Apum conditio.

Quare pium hunc luminarium vſum, cum veteri orthodoxa eccleſia conſtanter retineamus, quæ in ſolemnibus precibus ad Deū fuſis hoc die ſuā nobis mentē explicat, ne quis fortaſſe aliter quam par eſt, de hoc eius inſtituto, ſentiat ac calumnioſè loquatur. Precatur igitur omniū rerum Creatorem Deum qui liquorem per operam

Quid hodie eccleſia à Domino Deo petat.

ram apum & cerei perfectionem mortalibus prouenire concedit, vt ipſe vtilem & ſalutarem candelarum vſum nobis præbeat, iuſtique Simeonis in hoc Chriſtiano cœtu faciat imitatores. Precatur vt omnes Spiritus ſancti gratia illuminati atque edocti, æternum lumen Chriſtum veraciter agnoſcant, & fideliter diligant. Precatur vt qui candelas hoc ipſo die in manibus deportant, ſuum auctorem cantando laudare, & ſancto igne dulciſſimæ charitatis accendi, atque in templo ſancto cæleſtis gloriæ aliquando repręſentari poſſint. Precatur denique, vt ſicut hæc luminaria igni viſibili accenſa, nocturnas depellunt tenebras, ita corda credentium inuiſibili igne, id eſt, ſancti ſpiritus ſplendore illuſtrata, omnium vitiorum cæcitate careant, & purgato mentis oculo, ea quæ Deo ſunt placita, ſuæque ſaluti vtilia, ritè cernant, ac tandem poſt huius ſęculi caliginoſa diſcrimina, ad indeficientem lucem tanquam portum optatum perueniant.

VITA ET RES GESTAE SANCTI Cornelij Centurionis, & epiſcopi Cæſarienſis ex Metaphraſte. Creatus eſt Antiſtes Anno à partu Virgineo quadrageſimo primo, Caij Inperatoris tertio.

Vide Cæſar. Baron. Ann. Tom. 1.

PERACTO Redemptionis noſtræ à Saluatore in terris myſterio, & carne illa victrice ad dexteram Dei glorioſè collocata, inter alios gentiles ſalutari numinis diuini timore illuſtratos, præcipua virtute enituit Cornelius Italicæ cohortis, Centurio, qui diuini

2. Februarij.

Pietas eius.

Angelus ei apparet. Actor 10.

Bona opera Deo grata.

diuini numinis cultor aſſiduus, egregia benignitatis opera in egenos & calamitoſos edebat: multiſque precibus & lachrymis rectum ſalutis iter inueſtigabat. Cui dulci fortè conſideratione diuinæ bonitatis abſorpto Angelus Domini hora diei nona imminente adſtitit, aſſerens orationes & eleemoſynas eius Deo cumprimis gratas accidiſſe, quapropter mitteret confeſtim viros in Ioppen ad Simonem Petrum, qui viam vitę ei demonſtraret. Quo quidem Dei expoſito mandato Angelus euanuit; ipſe verò plenus gaudij & exultationis in Ioppen quoſdam deſtinauit cum nota pietate ac fortitudine milite qui Simonem requirerent.

Viſio D. Petri.

Intereà ne Petrus gentilium conſortia abominans, hominem alienigenã fortè repudiaret, cęleſti viſione monitus eſt, vt & gentiles ad fidem venientes exciperet, luſtratoſque in Chriſti eccleſiam reciperet. Cum enim, ſtimulante fame, neceſſariam corporis refectionem meditaretur, ſubito mentis exceſſu vidit aperto cælo vas quoddam velut linteum magnum, quatuor initijs ſubmiſſum in terram deſcendens, omnium quadrupedum, ſerpentum terræ, & volatiliũ cæli inprimis locuples. Statimque ſubſecuta vox; Surge inquit, Petre occide & manduca. At Petrus religione tactus ait; Abſit Domine, quia immundi hactenus manducaui nihil. Et vox ad eum ſecundò: Quæ Deus purificauit, tu caue immunda dixeris. Tertiò viſione hac oblata, vas continuo in cœlum receptum eſt. Stupente autem petro & viſionis ordinem apud cogitationes ſuas volutente, adfuêre miſſi à Cornelio nuncij, qui expoſitis mandàtis, Petrum, viſionis myſterium iam intelligentẽ, vnà ſecum Cęſareã poſtridiè abduxerunt.

Venien-

Venientem Cornelius qua par erat animi pariter & corporis excepit humilitate, eiusq; ad genua prouolutus. Quem Apoſtolus eiuſmodi honoris inſolens, protenſa continuò erexit manu, conteſtans & ſe hominem eſſe communis haudquaquam expertem infirmitatis. Enimverò ſuæ poteſtatis haud oblitus, luculẽto & planè diuino (vt credere par eſt) ad Cornelium eiuſque familiam ſermone diſſeruit, immenſas diuinæ gratiæ diuitias, quas ſuo in terras aduentu Chriſtus nobis attulit, eis exponens inculcanſque, tanto operę fructu, vt non modo Cornelius, ſed & auditores reliqui digni haberentur, qui vitalibus expiati aquis in ſortem filiorum Dei reciperentur.

Baptizatus Cornelius cũ alijs.

Igitur hoc ſacramento fidei nouus Chriſti athleta roboratus, exurgente tunc vaſta illa & immani perſecutionis procella ſecũ, qua & Stephanus ſublatus, & Apoſtoli in varias orbis terrarũ oras diſperſi fuêre, Cornelius poſt graues diuerſis in locis exantlatos labores cum Petro & Timotheo tandem venit Epheſum, vbi à laboribus nõ nihil reſpirantes conſilium iniêre, quis Scepſæorum ciuitatem diro ſimulachrorum cultu conflictantem liberaret. Quid multis? miſſa ſorte eaque Cornelio fauente, is mira animi alacritate eò contendit, dictis pariter ac factis ciuitatem illam à miſeranda dæmonis captiuitate in Chriſti libertatem vindicaturus.

Perſecutio ſ in Chriſtianos.

Cornelius venit Scepſim.

Prĉerat tum temporis ciuitati illi, Demetrius quidam, vir Philoſophicis diſciplinis egregiè imbutus, ſed odio in Chriſtianos flagrantiſſimus Is audito Cornelij aduentu, ſtatim eum ſuo conſpectui præſentari iuſſit, & vndè veniret, quæuè cauſa aduentũs eius foret, & quibus potiſſimum ſtudijs deditus eſſet, exactè quæſiuit. Cui Cornelius ſine

Demetrius ciuitatis præfectus. Cornelium examinat.

Cornelij præclarum reſponſum.

us ſine vllis verborum ambagibus. Sum, inquit, Seruus Dei viui; Miſſus autem huc veni, vt te è profundiſſimis ignorantiæ tenebris, ad clariſſimam veritatis lucem deducam. His auditis Demetrius ira ilico repletus, per Deos omnes, inquit, niſi moderatum & congruum reſponſum dederis, non parcam ſenectuti tuæ, neque canitiem tuam reuerebor. Dic igitur cui milites, & quanam de cauſa huc acceſſeris.

Tum Cornelius, Si libet (inquit) meã ſcire militiam, ſum quidem dignitate Centurio, ſed gratuita Chriſti Ieſu Dei mei benignitate, ad eius militiam & æternam cæleſtis gloriæ hæreditatẽ vocatus ſum. Cumque te, & vxorem, & vniuerſam denique familiam miſeranda Diaboli captiuitate vinctos teneri intellexiſſem, veni protinus vt vincula veſtra ſoluerem, & in libertatem aſſererem. Ad hæc Demetrius; Video te, inquit, iam ſenio confectum & magna me tui capit miſeratio. Quare (vt paucis tecum agam) miſſos facito ſermones iſtos, & dijs ſacrifica. Sin parere recuſas ego te ſupplicijs & tormentis parere cogam. Et quis quæſo deorum te è manibus meis eripere poterit? Ille autẽ poteſt certè (inqt) Deus me⁹ nõ ſolũ à veſtra me tyrãnide liberare, ſed ſimulacra veſtra, quę vos Deos dicitis, in puluerẽ atq; cinerẽ redigere. Vnus enim eſt in cælo & terra Deus, cui omnia deſeruiũt, cuiq; ſoli iuge ſacrificiũ offerre præcipimur. Sin autẽ aliter tibi videtur, eos, quos tu dicis deos, quæſo ne mihi oſtendere graueris.

Demetrius minatur ſupplicia.

Hæc cùm audiuiſſet Demetrius, incredibili gaudio repletus ſperabat fore, vt Cornelius dijs ſacrificaret. Protinus igitur fuit ab ipſo Demetrio & cõiuge eius Euãthia & filio eius (q. patris ſimiliter nomẽ obtinebat) & magna inſuper gentilium

tilium turba, cum multis honoribus in templum Iouis deductus. Quod ſimul ac ingreſſi fuiſſent, Cornelius fixis in terram genibus, & vultu ad Orientem conuerſo, Deus, inquit, Deorum & Domine dominantium, qui tēpore Danielis famuli tui Belū euertiſti, & draconem ſuſtuliſti, & ora leonum obſtruxiſti; tu quoq; nunc oſtēde brachiū tuum cum potentia, vt ſimulachris his virtute tua cōtritis, populus ad nominis tui ſanctiſſimi agnitionem veniat. Hæc cū Dei ſeruus precatus eſſet, templo cum Demetrio & reliquo comitatu egreſſus eſt. Euanthia autem cum filio moram ibidem traxit, cum eccè ciuitas vniuerſa maximo repente terræ motu concutitur, & templum horribili fragore ad terram proſternitur.

Daniel. 14. & 6.

Cornelius precibus tēplum Iouis euertit.

Demetrius viſa templi euerſione, non mediocriter obſtupuit, atque, vt immaniſſimū de Cornelio ſupplicium ſumeret, concilium indixit, eumque ſuo tribunali ſiſti iuſſit. At Cornelius gaudio incredibili exultans, cum pedem in conſpectu iudicum intuliſſet, interrogationem præueniens: Vbi nūnc ſunt, inquit, ô Demetri magni tui dij? Ille autem præcipiti furore agitatus. Quænam inquit, hæc eſt magicarum tuarum artium potentia, quibus templum euertiſti? Sed præſto erunt ſupplicia, quæ te tuasque artes magicas in nihilum redigent. Et ſtatim conſultatione habita, iuſſit virum ſanctum ſub veſpera manibus pedibusque atrociter ligatum, tota nocte in cuſtodia ſuſpendi.

Cornelius in carcere ligatus ſuſpēditur.

Dum hæc peraguntur, venit quidam ex domeſticis, qui Demetrio vxoris & filij interitum (nōdum enim quicquam de eorum oppreſſione in templo perceperat) nunciabat. Audito igitur tam miſerando vxoris & filij interitu, ſcidit veſtimēta

Vxor Demetrij cū filio, in templo Iouis euerſo, oppreſſa æſtimata.

ſua

ſua, totumque ſe gemitibus & fletibus tradidit. Interim verò ſuis mandauit, vt quantocyus cadauera inquirerent, atque ad ſe deferrent, vt ea ſuis manibus in ſepulcrum inferret. Nemo erat qui Euanthiam & filium eius Demetrium, pro certo extinctos non putaret, cùm Barbatus, deorum quidem Pontifex (cui templi purgandi cura commiſſa fuerat) eam inter aceruos lapidum cum filio voces huiuſmodi edentem audiuit; Magnus Deus Chriſtianorum, qui nos per famulum ſuum Cornelium de periculo mortis eripuit. Has voces cùm miniſtri audijſſent, protinus cum Barbato pontifice ad Demetrium recurrerunt, & ſingula quæ audiuerant, diligenter renunciarunt. Ille cum accepiſſet coniugem, cum filio ſuperſtitem eſſe, ſumma celeritate ad cuſtodiam abijt, vbi præter opinionem Cornelium vinculis ſolutum (Angelus enim Domini eum ſoluerat) & ambulantem offendit. Erat cum eo non minima hominum multitudo, qui omnes ad pedes eius prouoluti ſunt; & Demetrius voce magna exclamauit; Magnus eſt Deus Chriſtianorum. Serue Dei altiſſimi, credimus in Crucifixum, quem tu prędicas, ſi veneris & vxorem meam cum filio incolumem è ruina templi eduxeris. Cui Cornelius; Accipite, inquit, prius Chriſti ſignaculum, & tũc deſiderio veſtro ſatisfaciam. Nec mora. Omnes eodem in loco à peccatis ſuis per baptiſmi gratiam expiati ſunt; & Cornelius indè cum eis ad templi ruinam egreſſus, fuſa ad Deum oratione, terram, quæ Euanthiam & Demetrium filium operiebat, diuiſit, eoſque ſaluos planè & incolumes eduxit. Eo miraculo ducenti & ſeptem, præter priores, Chriſto nomina tradiderunt.

Viua cum filio reperta credit in Chriſtum.

Cornelius ab Angelo vinculis ſolutus.

Demetrius cum alijs credit & Baptizatur.

Et Cornelius quidem poſtquam deinceps Gentiles

tiles plurimos à peſtifero errore liberaſſet, & ad Chriſti ſeruitutem adduxiſſet, vniuerſamque ciuitatem illam diuini numinis cognitione illuſtraſſet plenus dierum & bonorum operum, lubens, inter ſuorum complexus & lachrymas ſpiritum Creatori tradidit.

Excedit è vita.

Funus fuit à Demetrio & Euanthia vxore & Chriſtianis omnibus in templum (quod Demetrius quondam coniugi ſuæ propè templum Iouis euerſum conſtruxerat) cum hymnis & cereis illatum, & in locum ſummo cum honore depoſitum. Non multò poſt, rubus quidam maximus ſponte è terra natus locum ſuis ramis ita in orbē texit, vt nemo præter eos, qui ſepulturæ interfuerant, facile monumentum illud inuenire poſſet. Poſtquam autem Demetrius, & coniunx eius, cum vniuerſa Centurionis familia, ſacra morte è præſenti vita ad meliorem tranſlati fuiſſent, cœpit monumentum illud multis anteà miraculis clarum, paulatim apud homines in obliuionem venire, donec Syluanus Troadis Epiſcopus, vir eximia pietate & virtute præditus, in Scepſeorū aliquando ciuitatem veniſſet, cui Cornelius in ſomnis apparens mandauit, vt templum in loco, qui Pandochium dicitur, ædificaret. Interim locus ille, qui ſanctiſſimis Cornelij reliquijs ſanctificatus, & rubi etiam miraculo clarus erat, plurima ægris hominibus beneficia ſuppeditabat, cum tamen populus ignoraret, an rubi illius, an verò ſacrarum reliquiarum (quas ibidem reconditas ignorabant) virtute prouenirent.

Cereorum vſus apud Chriſtianos peruetuſtus

Miraculum.

Monumentum eius miraculis clarum.

Cornelius Syluano apparet.

Epiſcopus itaque aſſumpto Clero, manè ad locum properauit, & rubum multiplicatis operis, radicitus extirpauit, & loculos reliquiarum inuenit. Iam verò inuentis reliquiis, vnica hæc

animum eius cura ſtimulabat, quomodo aut quibus medijs templum conſtrueret, cùm Cornelius hac eum quoque ſolicitudine liberauit. Erat quidam Eugenius, vir diuitiarum exiſtimatione facilè princeps, cui Cornelius ſimiliter apparuit, præcepitque vt in ædificationem templi aliquam diuitiarum ſuarum ſummam conferret, & ipſe per ſe opus quoque vrgeret, vt ſine mora ad perfectionem deduci poſſet. Hoc accepto à viro ſancto Eugenius mandato, ad Syluanum abijt, & lætus ſumptus omnes ad nouam fabricam neceſſarios ſuppeditauit, factumque eſt ſummo vtriuſque ſtudio & diligentia, vt opus ad iuſtam altitudinem breui temporis ſpatio perueniret.

Item Eugenio viro diuiti.

Templum eij conſtructum.

Templo itaque conſtructo, Syluanus cum Eugenio & ingenti clericorum multitudine venerunt, vt ſacras reliquias eò transferrent. Res profecto hactenus inaudita. Cum Syluanus & clerus hymnis & canticis de more præirent, capſa, quæ ſacris reliquijs diues erat, nullo omnino vel mouente vel tangente, protinus ſubſecuta eſt. Stupent omnes rei nouitatem; cumque vix miraculo fidem adhiberent, neque rameu oculati teſtes ei derogare poſſent, vnanimi voce ſimul omnes exclamarunt; Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth, qui per famulum tuum Cornelium virtutem & omnipotentiam tuam nobis aperuiſti. Poſtquam autem in templum lachrymis omnes præ lætitia infuſi perueniſſent, illi quidē hinc & illinc conſtiterunt, & capſa per medios illorū gradiēs prope arā ſe collocauit, ex quo loco nullis machinis moueri, nec in arā ipſā (vti cōſtitutū erat) trāsferri potuit. Eo miraculo reliqua Gentilium turba, quæ cæcis adhuc tenebris inuoluta erat, ad Chriſtum acceſſit, & Cornelium, vel

Inſigne miraculum.

Res planè admiranda.

Gentiles cōuertuntur ad Chriſti fidē.

potius

potius Dei bonitatem & virtutem in Cornelio, diuinis honoribus affecit.

Mortuo autem Syluano, Troadenſium quidem Epiſcopatum Athanaſius, Scepſæorum autem Philoſtorgius ſuſcepit, qui vt omnibus Cornelium commendaret, atque prçclaras eius virtutes ſempiterna memoria poſteritati conſecraret, pictori cuidam mandauerat, vt viuam eius effigiem, quantum fieri poſſet, artificio ſuo exprimeret. At pictor (qui Eucratius dicebatur) cum eſſet iniquo erga Cornelium animo affectus, mandato Epiſcopi exagitatus, voces parum honorificas in ſanctum euomere cœpit ſed fructum ſcelere ſuo dignum recepit. Nam de repētè ex altiſſimis ſcalarum gradibus, quos conſcenderat, decidens, tanta & tam miſera plaga affectus fuit, vt vermes non ſine magno aſtantium horrore ex ore eius prorumperent. Iamque nulla vitæ ſpes miſero reliqua erat, cùm Cornelius ſequenti die apparens, dextera eum apprehendit, & ab omni corporis infirmitate liberum dimiſit. Fuit hoc ſuperioribus ſanè miraculis non inferius, nam & ſalutari plaga linguæ eius intemperantiam caſtigauit, atque vna cum corporis, mentis quoque, quæ multo præſtantior eſt, ſanitatem ei contulit. Pictor autem ex eius conſpectu viuam imaginem inſigni artificio expreſſit, & deinceps, vt par erat, ſumma veneratione proſecutus eſt.

Vltio cæleſtis in maledicum.

Sanatur maledicus ope Cornelij.

Vſus imaginum in Eccleſia antiquus.

Vide Cæſ. Baron. in Notatio. Martyr Rō. & Tom. 8. Annal. Eccle.

VITA S. LAVRENTII, ARCHIEPIſcopi Dorouernienſis 2. ex ea quæ eſt per venerab. Bedam lib. 2. hiſt Anglicanæ cap. 4.

Claruit maximè anno Domini 614. & ſequentibus.

2. Februarij Laurentius creatur archiepiſcopus Cantuarienſis.

SAnctus Auguſtinus Angliæ Apoſtolus, prudenter volens eccleſiæ ſuæ proſpicere, antè quàm è viuis excederet, Laurentium ſucceſſorem ſibi conſecrauit. Qui ſanè non ſegniter & piæ operationis exemplo, & doctrinæ verbo nouam non modo eccleſiam conſeruare, ſed & veterem, Britaniæ nimirum & Scotiæ incolas, pia paſtoralis officij ſolicitudine fouere ſtuduit. Cumque eos ab vnitate Eccleſiæ, quæ per totum terrarum orbem diffuſa eſt, in Paſchatis celebritate obſeruanda, recedere cognouiſſet (A decima enim quarta luna, vſque ad viceſimam Dominicę Reſurrectionis diem obſeruandum putabant) data cum coepiſcopis ſuis ad eos Epiſtola ad vnitatem & concordiam totius eccleſiæ reuocauit. Hæc res quãtam eccleſiæ iſti vtilitatem attulerit, multa deinceps tempora teſtata ſunt. Vnum autẽ contigit huic Sancto in vita notatu digniſſimum. Cùm Britãniam relinquere decreuiſſet, nocte ipſa ſtratum ſibi in Apoſtolorum Petri & Pauli fabrica parari iuſſit, in quo poſt multas, non ſine magno lachrymarum imbre, pro ſtatu eccleſiæ fuſas ad Dominum preces, ſopore oppreſſus decubuit; & eccè mox Apoſtolorum Princeps diſtricta flagellorum cæde in ſtrato cubantem mactauit; & vultu toto ad ſeueritatem conuerſo, quæ relinquendi gregis, Chriſti ſanguine redempti, eiuſque curæ commiſſi, cauſa ſit inquirit. Itanè

Eius ſolicitudo tanto paſtore digna.

Flagellatur ab Apoſtolorum principe.

Digitized by Google

Itanè (inquiens) officij tui memoriam depoſuiſti? & mei oblitus exempli, qui vincula & verbera, & carceres, & ſupplicia varia, ipſam denique mortem pro Chriſti paruulis mihi commiſſis lubens pertuli, fugam meditaris? His B. Petri flagellis & monitis inſtructus Laurentius manè facto ad Regem contendit, & reiectis veſtimentis, quantis eſſet verberibus conciſus, oſtendit. Miratus eſt Rex, & cauſa plagarum cognita, ſalutari diuini iudicij timore perculſus idololatriæ cultum execratus eſt, illegitimo connubio reſciſſo, ſumma animi veneratione Chriſti fidem ſuſcepit. Nec his contentus Mellitum & Iuſtum epiſcopos, ab exilio reuocauit, & ſuſceptam fidẽ pręclaris admodum pietatis iuſtitiæque operibus declarauit. Sub cuius fœlici regimine beatus Laurentius laboris ſui mercedem à Domino recepit, ſepultus in monaſterij templo Petri Apoſtoli iuxta Auguſtinum, die 4. Nonarum Februariarum.

Rex ad Chriſtum cõuertitur.

VITA S. IOHANNIS, DICTI ELEEmoſynarij, Archiepiſcopi Alexandrini, ex ea quæ eſt per Leontium, Epiſcopum Neapolis Cypri, & apud Metaphraſten. Deſiit ab humanis Anno reſtauratæ ſalutis 592. Pelagij Papæ ſecundi, 4. Iuſtini Iunior. Imp. 16. & vltimo. Præfuit verò ſedi illi Annis vndecim,

Vide Cæſ. Baron. in Nota. Martyr Rom. 23 Ianua. Idem Tom. 7. Annal. Eccleſ.

IOhannes hic qui ob eximiam in pauperes benignitatem, Eleemon, id eſt miſericors vocatur, inſula Cypro oriundus, patrem habuit illuſtri loco natum; Epiphanium nomine; cui, propter præſtantem virtutis opinionem, inſulæ iſtius gubernacula commiſſa fuêre. Matrem verò cum animę, tum corporis pulchritudine conſpicuam

3. Februa. Qui eius eſt natalis dies

Patria S. Iohannis, & parentes.

cuam, & tali marito dignam. Huic tam præclari cum obtigiſſent Iohanni parentes, nullo modo ſe degenerem præbere voluit, ſed ſummis ingenij viribus eam in rem ſemper incubuit, vt nouo etiã aliquo virtutis ſplendore genus ſuum illuſtraret.

Ducit vxorẽ. Et quidem poſtquam optimis imbutus diſciplinis ad maturam ætatem perueniſſet, coactus eſt à parentibus (quorum voluntati refragari nefas eſſe putabat) matrimonij ſe legibus ſubdere, adeo vt quamuis tota mente corporis & animæ caſtitatem amplecteretur, patris nomen ſortiri debuerit. Sed fuit hiſce matrimonij vinculis, breui poſt tempore, per mortem vxoris & filiorum, liberatus, quæ res ei præclaram virtutis exercendæ materiam præbuit, nam ſtatim curarum inanium ſarcina depoſita, Chriſto ſe totum conſecrauit, ita vt mente aſſiduò in cæleſtibus verſaretur, & opes, quas poſſidebat ampliſſimas, ambabus, quod aiunt, manibus indigentibus largiretur.

Mors liberorũ & coniugis.

His itaque benignitatis operibus, cum apud omnes non modo priuatos & principes, ſed ipſum etiam Imperatorem, qui tunc Romanorum ſceptra tenebat, clarus euaderet; Alexandrina ciuitas, quæ tunc temporis ſuo antiſtite orbata erat, virum hunc ſibi ab Imperatore præfici poſtulauit, & tandem vel inuitum multiſque obteſtationibus reluctantem, id faſtigium honoris aſcendere coëgit. Itaque Marci ſucceſſor conſtitutus ſummis viribus & diuini verbi prædicatione laborauit, vt fidem patrum, quæ poſt Marci mortem non parum hæreticorum perfidia labefactata erat, ad primam puritatem reuocaret. Erat Petrus quidã Cnaphæus, qui ſcelere & audacia ante alios inſignis, nouum impietatis dogma in eam Eccleſiam inuexerat, quo omnibus perſuadere conabatur,

Fit Epiſcopus Alexandrinus inuitus.

Petrus Cnaphæus hæreticus.

Chriſti

Chriſti diuinitatem cum ſacratiſſima eius humanitate nequaquam pœnarum, quas pro nobis in cruce pertulerat, expertem fuiſſe. Hanc impietatem S. Iohannes ſumma contentione ſuſtulit & hæreſim profligauit.

Nec eo beneficio Eccleſiam affeciſſe contentus, cum ſola ſeptem orthodoxorum oratoria inueniſſet, vt populum ad ardentius pietatis ſtudium excitaret, ea ad ſeptuaginta multiplicauit, quibus omnibus viros eximia pietatis & eruditionis laude præſtantes præfecit, vt populum cum doctrina, tum exemplo in officio continerent, & hæreticorum perfidiam funditus extirparent. Fuit verò ante omnia, incredibili benignè faciendi ſtudio deditus, prorſus vt nunquam eam diſciplinam, præcæteris pietatis operibus, negligere vellet. Pupillis in rebus afflictis opem afferebat, viduarum cauſam ſuſcipiebat, iniuria oppreſſos ſubleuabat, iudiciorum æquitatem ſtrictiſſimè à iudicibus conſeruatam cupiebat, atque diligentiſſimè præcauebat, ne quis munerum cupiditate iudicium ſubuerteret. Xenodochia, Noſocomia, & Ptochotrophia plurima extruxit, eiſque ſufficientem frumenti copiam aſſignauit. Fœminis pauperculis vterum ferentibus, ſeptem in ciuitate domos attribuit, & omnia quæ parturientibus neceſſaria ſunt, abundè ſuppeditauit. Denique tanta tamque excellens fuit, eius erga vniuerſos miſericordia, vt domi, foris, & vbiuis terrarum pauperes quæreret, quibus aliquam benignitatis ſuæ opem exhibere poſſet.

Mirè auget ſacras ædes.

Summum eius pauperibus benefaciendi ſtudium.

Eo tempore Perſę Syriam vniuerſam populati erant, & horrenda cęde terram omnem cruentauerant, quorum manus qui euaſerant, Alexandriam cõfugerant; quos vir ſanctus omnes hoſpi-

Liberalitas eximia in omnes.

tio recepit, & vnumquemque pro ſua dignitate ſplendide & liberaliter educauit, non ad indigentium reſpiciens multitudinem, ſed ad eum, qui aperit manum ſuam, & omne animal implet benedictione. Cum Raſmiſzus, dux exercitus Choſroë, vaſtitatem ſacris locis intuliſſet, vir Dei ſtatim eò deſtinauit Creſippum quendam inſigni pietate virum, cum maxima frumenti copia & incredibili auri & argenti quantitate, vt ſanctiſſima loca reſtauraret, & afflictum Dei populum præſenti annona conſolaretur. Pauperes & mendicos, Dominos ſuos appellabat; eoſque ſolos eſſe dicebat, qui ei opem ferre, & Chriſti gratiam cōciliare poſſent.

Multum auri & frumenti mittit Hieroſolymã.

Vt primum in epiſcopali cathedra conſtitutus fuit, ſingulatim nomina eorum, quos pauperes vocabant, deſcribi iuſſit, inuentique ſunt in vna ciuitate Alexandrina ſeptem millia & quingenti, quibus ſingulis alimenta quotidiana ſuppeditauit. Deinde quo afflictos & iniuria oppreſſos ſubleuaret, conſolareturque, quarta & ſexta cuiuslibet hebdomadæ feria, in templi porticibus, cum viris alijs prudentiæ & iuſtitiæ opinione præſtantibus ſedens, liberum cuiuis ad ſe acceſſum præbebat. Porrò præclaram illam & ſempiterna memoria dignam ſententiam ſuorum auribus frequenter inculcabat. Si nobis, inquiēs, mortalibus rectà ad Deum, etiam deprecatore nullo, accedere, eumque pro cunctis neceſſitatibus exorare licet, quanto magis faciles ad nos aditus noſtris conſeruis præbere, præſentemque pro viribus opem præſtare debemus? fixa enim manet & inconuulſa Domini ſententia; Eadem menſura nobis remenſum iri, qua fratribus noſtris menſi fuerimus.

Pauperes ſingulatim in ciuitate deſcribit.

Sententia memorabilis.

Matt. 7.

Cùm

Cum eſſet natus annos 15. in Cypro verſanti nocte quadam, puella quædam eximia pulchritudine in ſomnis apparuit,& alto ſopore depreſſum percuſſo latere excitauit.Cuius præſentia ſtupefactus Iohannes,protinùs quænam eſſet, & vndè veniret,quæſiuit;Cui illa;Sum, inquit, prima magni Regis filia.tu verò ſi ſtabili amicitiæ fœdere mihi copulari velis, ego te viciſſim ad ſummi Regis iucundiſſimam familiaritatem adducã. Nulli enim maior eſt apud eum, quam mihi fiducia;quoniam ei,vt è cælo in terram deſcenderet, ego perſuaſi, Hæc cum dixiſſet, ſtatim euanuit. Egò verò poſtquam ad me rediјſſem, cœpi attentiſſima mentis conſideratione pertractare, quænam illa virgo eſſet,nec aliud iudicare potui quã eam ipſam miſericordiam eſſe quę ſola Deum ex throno regni ſui ad humanitatis noſtræ ſubſtantiam aſſumendam in terram traxiſſet .Itaque his cogitationibus totus abſorptus, primo diluculo, ſolus ad eccleſiam tetendi: atque in ipſo itinere cum pauperem quendam nudum & frigore vehementer afflictum obuiam habuiſſem,propria ſtatim me veſte exui,eamq; ei benignè ſuppeditaui, eò magis vt certum aliquod viſionis meæ indicium caperem.Prius verò quam templum ingrederer,vir quidam candidatus ad me accedens,tradidit mihi auri nummos centum alligatos. Hæc,inquiens,accipe.ô amicè.Ego autem etſi eos lubenter accepiſſem,mox tamen pœnitentia ductus, quaſi eo munere quibuſdam auaritiæ ſordibus inquinatus,horrui & conuerſus,ei, qui dederat, reſtituere volui. Sed is protinùs euanuerat. Tunc verò intellexi,nequaquam me falſis rerum imaginibus deluſum fuiſſe;ſed ea omnia diuina prouidentia,quæ me ad concuſſam ſui fiduciam exci-

Viſio eius.

Vide Dei benignitatẽ in miſericordes.

Digitized by Google

tare volebat, geſta fuiſſe. Ab illo igitur tempore ſummo ſtudio benignè faciendi diſciplinam colere cœpi, & re ipſa didici, opes illas (quæ in Christi pauperes conferuntur), nulla largitate exhauriri poſſe.

Huius eximiam benignitatem cum pauper quidam conſideraſſet, viliſſimo indutus habitu ſe in conſpectū viri ſancti dedit, & lugubri voce aliq; paupertatis ſuæ ab eo ſolatium poſtulauit. Cui protinus vir Dei ſex nummos dari iuſſit. Ille ijs acceptis, rurſus mutato habitu per aliam viam acceſſit, & ſtipem ab eo mendicauit. Cui iterum Sanctus ſex nummos tradidit. Cùm verò tertio eadem fraude accederet, diſtributor Patriarchæ innuit, vnum illum & eundem eſſe, qui paulò antè ſex bina vice nummos accepiſſet. Tum Patriarcha, da, inquit, ei nummos duodecim. Fortaſſis enim omnipotens Deus & Dominus meus animi mei fiduciam probare vult.

Aduena quidam tentat eius animum.

Mercator quidam à ſummis diuitijs ad extremam inopiam redactus, à viro ſancto ſolatium aliquod petebat, cui quinque libras dari iuſſit. Cumque eas naufragio amiſiſſet, ſecundo ad Patriarcham acceſſit, & miſeriam ſuā multis lachrymis ei expoſuit. Quem vir ſanctus poſtquam ſuauiſſimis verbis ad pietatem hortatus fuiſſet, addidit; Certè, ſi eas quas tibi ex eccleſiæ theſauro ſuppeditaueram pecunias, non adiunxiſſes ijs, quæ tibi iniquitate reliquæ fuerant, nunquam earum iacturam paſſus fuiſſes. His dictis decem auri libras ei tradidit, addens ne eas cum alijs pecunijs miſcere præſumeret. At ille accepto tanto auri pondere lætus abijt, & nauem pretioſis onuſtam mercibus alto mari commiſit, ſed priores omnes calamitates poſtrema lógè ſuperauit.

Mercatoris ad inopiam redacti paupertati ſuccurrit.

Miſera-

Miſerabili namq; naufragio, onus cum ipſa naue fluctibus hauſtum eſt, atq; mercator deſperatione fractus, violētas ſibi manus inferre voluit. Quo cognito vir ſanctus eum ad ſe vocauit, atq; à tanto ſcelere prohibuit, affirmans nulla alia de cauſa tantis malis eum oppreſſum fuiſſe, quam quod bonis & naue iniuſtè acquiſitis rem gereret, & auidius quam par eſſet, lucri cupiditati inhiaret. Hæc cum dixiſſet, tradidit ei vnam ex nauibus Eccleſiæ, viginti millibus modiorum frumēti onuſtā. Qua ſecundo vento ex Alexandria nauigans, poſt varias tempeſtates, viginti dierum totidéq; noctium, ſuperatas, cum nemo eorum qui in naui erant, vel ex aſtris, vel ex regionis indiciis cognoſcere poſſet qua in orbis plaga verſarentur, tandem ad inſulas Britānicas delati ſunt. Quo cū appuliſſent, inuenerunt homines regionis illius crudeliſſima fame confectos: vnde factum eſt, vt non mediocre ex aduecta frumenti copia lucrum reportarēt. Porrò pretium illius, partim in auro, partim verò in ſtanno, cum eis perſolutū fuiſſet, atque illi rebus ex animi ſententia geſtis proſpero curſu indè nauigantes Decapolim perueniſſent, ibidemque Nauclerus quadraginta ſtāni libras cuidam ſuo familiari aurifabro vendidiſſet, ille paulò pòſt præter opinionem illud ipſum argētum inuenit eſſe puriſſimum. Qua de re admiratione perculſus, arbitratus eſt Nauclerum fraudem & dolum machinari, prorſus, vt eū probris grauiſſimis inſectaretur, At Nauclerus nullius ſibi fraudis conſcius, cum probum argentum eſſe videret; Certè, inquit, hoc ipſum ſtannū Patriarchæ precibus in argētum mutatū eſt, quod illi minime nouum aut alienum eſt.

Obſerua rē mirabilem.

Stannum mutatur in argentum.

Erat vir quidam nobilis; qui ſceleratorum homi-

hominum inſidijs & furto,ad extremam inopiam deciderat. Huic vir ſanctus die quodam quindecim libras auri dari iuſſit. At illi, qui erogandis eleemoſynis ab eo præfecti fuerant. contra mandatum quinque tantum ei ſuppeditârunt. Fortè eo tempore Iohanni ex eccleſia redeunti, vidua quædam opulenta domum quingentarum librarum obtulit. Quo oblato protinus vir ſanctus cognouit miniſtros non eam auri quantitatem viro illi nobili erogaſſe,quam præceperat. Illos igitur ad ſe vocatos hortatus eſt,vt animos ſuos prauæ cupiditatis vinculis conſtrictos ſoluerent, & diffidentiam abijcerent, liberaliterque pauperũ inopiæ conſulerent. At illi miro mentiendi artificio in omnes ſe partes verſabant, & non minus conſtanter quam impudenter ita ſe rem habere pernegabant. Tum vir Dei, aduocata pia illa matrona; Dic mihi, inquit ô mulier, tantumne pecuniæ ab initio Deo offerre ſtatuiſti? Illa verò corpore & mente tremebunda, diuinam virtutem in Patriarcha reconditam venerans, Reuera, inquit,Domine,mille & quingentas, in ea quam tibi tradidi charta, libras ſcripſeram, & paucis poſt diebus,mille, neſcio quo modo, ſua ſponte deletas inueni. Hinc ego Deo non placere iudicaui,vt plures quingẽtis offerrem. His auditis miniſtri maximo metu correpti,ad ſancti ſe pedes abiecerunt, & multis cum lachrymis ſcelus ſuum profitentes,veniam poſtularunt.

Nota rem admirandã.

Huic tam munifico animo malignus inuidens, ſummis inuidentiæ ſtimulis Patricium Nicetam concitauit,vt rem,ſua ſanè virtute indignam, cogitaret,diceretque. Accedens namque ad virum ſanctum. Cum, inquit,certô nobis conſtet,rem publicam extrema quadam pecuniæ inopia periclitari

Nicetas Patricius non recte mouetur.

clitari.æquum eſt,vt ea , quæ tu nulla mente, ſed temeritate quadam profundis,ad ærarium publicum deferantur, & ad communes reipublicæ vſus prudenter vtiliterque expendantur. Multis enim pecunijs Imperator indiget,ſi gubernacula reipublicæ ſalua conſeruare velit. Cui Iohannes; Certè,inquit,nunquam ego tantum in me ſcelus committam,vt ea, quæ cæleſti Regi conſecrata ſunt,terreno Imperatori prodam. Tibi verò ſi aliter videtur ,accipe quæcunque voles: mea autem voluntate nequaquam probabitur. Patricius nihil his commotus,ingēti ſeruorum ſtipatus multitudine, eccleſiæ theſaurum inuaſit, & quidem vniuerſum,ſolis centum libris relictis,ſecum abſtulit.

Patriarcha ei reſpōdet.

Interim dùm hæc fiunt, afferuntur ad Patriarcham noua munera, mellis videlicet aliquot amphoræ,quarum Patricius (qui hæc eadem videbat)vnam ſibi à Patriarcha, gratiſſimum munus,donari poſtulauit. Patriarcha autem iuſſit eum,cuius fidei commiſſæ erant, eas aperire, & eccè,non melle ſed auro optimo ſcaturire viſæ ſunt. Tum Patriarcha, miſſa ad Patricium earum vna cum litteris, monuit eum, vt ex eo munere diſceret quanta eſſet Dei erga fideles ſeruos ſuos benignitas, quæ nunquam ab hominibus in anguſtias redigi poſſet. Patricius autem ſtupenda rei admiratione captus,protinus ſurrexit veniam petiturus,& ablatos eccleſiæ theſauros, cū amphora,& trecentis inſuper de ſuo additis auri libris, reſtituit.

Mel mutatur in aurū.

Nicetas agnoſcit erratū ſuum.

Cùm magna multitudo eorum, qui manum Perſicam effugerant, Alexandriæ degeret, & vir ſanctus extrema pecuniæ & alimenti inopia laboraret. Clericus quidam, qui propter ſecundas

Digitized by Google

nuptias ſacris conſtitutionibus diaconatus gradum aſcendere prohibebatur, callidè ſanctiſſimi viri anguſtijs, ad eum gradum conſequēdum; abuti cogitabat. Nam cum eſſet diues admodum, & in ſumma frumenti inopia, ipſe ingentem vim domi reconditam haberet, obtulit eam cum centum & quinquaginta auri libris Patriarchæ, eo fine vt eum diaconatu dignum iudicare vellet. Sed vir Dei, Licet ex neceſſiteat legis quoq; tranſlationem fieri poſſe non ignoraret, nè tamen eo facto ſuam in Deum fiduciam minueret, neceſſitate ea vti noluit, ſed auxilium & opem in rebus afflictis ab vno & omnipotenti Deo expectauit. Nec fuit diu ſua ſpe fruſtratus; nam vix clericum ſaluberrimis monitis inſtructum à ſe dimiſerat, cum duas è Sicilia eccleſiæ naues frumento onuſtas, in portum appuliſſe nunciatur; quibus & præſenti neceſſitatis periculo liberatus, ſuis & afflictis eccleſiæ rebus abundè ſuccurrit.

Conſtans Patriarchæ fiducia in Deum.

Magna fuit hæc viri ſancti in Deum fiducia, magna in egenos benignitas. Neque tamen ſola miſericordię virtus eum Deo hominibuſque gratum & admirabilem fecit, ſed & patientię & manſuetudinis laus, quæ cæteris virtutibus, in eo minor non fuit, mirificè in omnibus eius actionibus eluxit. Erant duo ipſius clerici, quos propter enorme aliquod peccatum excommunicationis, vt vocant, fulmine ferierat, & ab eccleſiæ corpore ſegregauerat; quorum vnus, moribus & ingenio efferatus, non modò non ad mentem redire volebat, ſed nouis quibuſdam ſceleribus in apertam peſtem & perniciem ruebat. Cuius vir ſanctus miſertus, cum die quodam ſolenni ſacris myſterijs aſſiſteret, & hominis illius miſerrimi recordaretur, protinus relicto incruento altaris myſte-

Patientia eius & manſuetudo.

myſterio, clericum adijt, atque eius ſe pedibus prouoluens, obnixè ſeueritatis ſuæ in eum veniam poſtulauit; qui, licet mente in ſcelere multo tempore obdurata fuiſſet, adeò tanti viri humilitate & manſuetudine fractus eſt, vt profuſo lachrymarum imbre, ſcelus ſuum libenter agnouerit, & ad meliorem frugem ſtatim redierit.

Clericum multo tempore in peccatis obduratum, ad mentem reducit.

Sacrarum autem literarum ſtudio, indefeſſa mente, incubuit eoque ardentius quo acrius illi aduerſos hæreticos certamen incumbebat. Certè ea fuit vir ſanctus mentis in Deum puritate præditus, vt etiam in familiari colloquio, nihil ferè aliud, quam quæ ad diuini amoris igniculos excitandos faciebant, ex ſacro eius ore prodiret. Mortis verò memoriam vt ſine vlla intermiſſione recoleret, quid fecit? Curauit ſibi monumentum extrui, illudque ſemper imperfectum relinqui. Deinde eos, qui operi præfecti erant, in diebus ſolennioribus in conſpectu omnium prodire, cum hac admonitione; Monumentum tuum, ô Domine in hodiernum vſque diem imperfectum eſt. Iube ergò vt aliquandò iam perficiatur. Incertum enim eſt qua hora mors ventura ſit. Hac ratione vir ſanctus in ſalutari diuini numinis timore, corpus ſimul & mentẽ cõtinebat.

Studiũ ſacrorum literarum.

Puritas mentis.

Mortis memoria:

Porrò cùm nullo ſtudio magis quam benignitatis in omni vita deditus eſſet, tum alios ad eandem virtutem & verbis & exemplis, diligenter exercendam inducere conabatur. Hinc in quotidiano congreſſu, eleemoſynę virtutem omnibus commendare, & exempla plurima referre ſolebat; quæ, quoniam maximam voluptatem cũ inſigni vtilitate cõiunctã habẽt, nõ pigebit hic ea adſcribere. Hoc autẽ inter alia memorabile eſt.

quod

Vix biduum prærierat, cum publicanus lethifero correptus morbo ad extrema deducitur. In ipſa autem ſæuientis morbi vi, in ecſtaſin mentis raptus, vidit ſe ad tremendum Dei tribunal vocari. Cumque hinc candidiſſimi Angeli, illinc verò teterrimi cacodæmones, omnes actiones eius ad trutinam reuocarent, & iuſta lance expenderent, vidit lancem alteram pondere iniquitatis propriæ penitus depreſſam, alteram verò bonis operibus prorſus vacuam. Cumque dæmones prævalerent, & ſempiternis eum ſupplicijs digniſſimum clamarent, Angeli vnicum illum panem protulerunt, & lancem iam penè inclinatam nonnihil ſubleuarunt. Tum conuerſi ad publicanum; Citò inquiunt, te hinc proripe & vnico huic pietatis operi, quo ſolo, æternæ mortis periculum in præſenti euadis, alia quamplurima adijcere feſtina. His dictis publicanus ſibi redditus, vehementer obſtupuit, & frequenter hæc verba ſecum repetebat: Papè, quanta eſt virtus eleemoſynæ; Si enim vnicus panis, & is quidem per iram proiectus, tantum potuit quid veram benignitatem, ex intimis miſericordiæ viſceribus profluẽtem; apud miſericordiarum Dominum poſſe credendum eſt? Nec mora, adeò eſt publicanus ille in virum alterum protinus mutatus, vt non modo ſua omnia, ſed ſe ipſum etiam totum pauperibus largitus ſit.

Viſio Petri.

Eleemoſynę efficacia.

Mutatur in virum longè aliũ publicanus.

Eunti enim aliquando ad telonium, nudus quidam ex naufragio nauta occurrit, cui ſtatim veſtem propriam, delicatam ſane & pretioſam largitus eſt. Eam verò nauta paulò pòſt venalem in foro expoſuit, vt eius pretiò de rebus ſibi neceſſarijs, vtilius commodiuſque prouideret. Publicanus autem viſa veſte, vehementer indoluit,

quòd exiſtimaret donum illud apud nautam non benè collocatum eſſe, tantoque eſt affectus mærore, vt ſomnus eum inuaderet, opprimeretque. Intereà vidit ad ſe virum quendam inſignem & ſpecie pręcellentem accedentem, eaque ipſa veſte, quam nautæ dederat, indutum ſibi dicentem; Cur (inquit) chare Petre (hoc enim publicano nomen erat) animo ita angeris, & cruciaris? Agnoſciſne veſtem hanc? Cumque is affirmaſſet ſe agnoſcere: Ecce (inquit) ex quo tu mihi eam præbuiſti, ea perpetuo vtor. Tum Petrus è ſomno excitatus: Benedictus, inquit, Deus. Si Chriſtus in numero pauperum & inopum computari non erubeſcit, quid reſtat, niſi vt rebus meis omnibus diſtributis, ei quam ſimillimus fiam? Nec mora. Vocato ad ſe domus ſuæ procuratore, eum conteſtatus eſt, vt quod mente agitabat, ſummo ſilentio compreſſum teneret. Cumque ille iureiurando ſe obſtrinxiſſet; Vade, inquit, & has decem auri libras pauperibus diſtribue, cæteraque omnia largire, & me poſtremò tanquam mancipium Chriſtiano alicui in ſancta ciuitate diuende, pretiumque ſimiliter pauperibus dato. Procurator his auditis vehementer obſtupuit, & domini ſui mandato coactus, inuitus tamen eum cuidā aurifici, Zoilo nomine, triginta nummis vẽdidit, preciūq;, vt iuſſus erat, egenis diſtribuit. Mira ſanè fuit hęc mutatio dexteræ excelſi in Petro; qui ab illa miſerāda idolorū ſeruitute, auaritia inq̄ ad tātū benignitatis ſtudiū peruenit, vt nō modo ſe ſuaque omnia propter Chriſtū, cuius amore mirificè flagrabat, pauperib. largitus ſit, ſed cōtumelijs etiam, quas in quotidiano miniſterio à procacibus quibuſdā pueris accipiebat, incredibiliter delectabatur. Cumque interdum animi ægritudine oppreſ-

Videt Chriſtum in ſomnis.

Obſerua Chriſti bonitatem.

Petrus ſua ſponte venditur 30. nū. mis.

Auaritia Idolorum ſeruitus.

Multa patitur.

oppreſſus(quæ eſt humanæ fragilitatis conditio) affligeretur,toties illi Chriſtus veſte illa, quam nautæ largitus fuerat,indutus,& precium quo diuenditus erat,in manibus ferens, aſſiſtebat,iubēs eum bono animo eſſe, tempus namque breui af futurum,quo omnia illa cum fœnore reciperet, & ſempiternis cœleſtis regni delicijs frueretur.

Chriſtus eū in aduerſis conſolatur.

Accidit interim,vt quidā è regione Petri, voti & adorationis cauſa ſacra loca inuiſerent; quos Dominus eius(quia eiuſdem cum eo artis erant) ſumma humanitatis & beneuolentiæ ſignificatione hoſpitio excepit,quibus Petrus ex officio cū miniſtraret,fortè ab ijs agnitus fuit.Cumq; admiratione quadam defixi,inter ſe diſputarent, quomodo vir ſenatorij ordinis,& dignitatis ſplendore nulli ſecundus,ad tantam ſeruitutem redactus eſſet,& Imperatorem non mediocrem ex eius abſentia dolorem hauſiſſe dicerent,Petrus his auditis,ſtatim diſco,quē geſtabat manibus,humi proiecto,ſe in pedes coniecit: fugamque arripiens, cum ad fores, quas adoleſcens quidam,ab ipſa natiuitate ſurdus & mutus cuſtodiebat, veniſſet. Heus,inquit, in nomine Chriſti Dei noſtri, audi me,& aperi.Ille autē.Sicut iubes reſpondit,faciā ſtatimq; aperuit. Et Petrus quidē hoc modo elapſus eſt; adoleſcens autem incredibili gaudio exultans,conuiuis omnib.miraculū indicauit. Vidi enim,dicebat,ex ore ipſius Petri flammā ignis, ad aures meas procedentē,cuius virtute beneficium hoc,quod cernitis,conſecutus ſum.

Vide peregrinationē voti & adorationis cauſa.

Petrus ſanat ſurdum & mutum.

Hæc aliaq; Iohannes noſter, cuius lingua, pedes & manus miſericordiæ operibus abundabāt, alijs narrare ſolebat,& quacūq; ratione poterat, ad beneficentiam omnes prouocabat: nullaque re magis, quam aſſidua memoria patrum illo-

rum, qui benignitatis laude præſtantiſſimi habentur, delectabatur. Cum aliquando incidiſſet in vitam Serapionis Sidonij, non ceſſabat virum illum admirari. Is enim tam ardenti ſtudio miſericordiæ opera exercebat, vt cùm aliquando pauperem ſibi obuiam habuiſſet, confeſtim ei palliũ traderet. Deindè cùm occurreret ei alter, frigore propemodum concretus, interiore ſe tunica nudauit, eamque benignè ei obtulit, atque hoc modo ipſe totus nudatus, ſacroſanctum Euangelij codicem auidis vlnis amplectebatur. Interrogatus autem à quodam quis eum nudaſſet: Hoc (inquit) Euangelium. Poſtremò nec ipſo Euangelio pepercit, ſed eo diuendito, precium illius pauperibus erogauit.

Serapij Sidonis in pauperes liberalitas.

Harum rerum conſideratione animum aſſiduò paſcebat, & alios ad miſericordiæ virtutem inducere laborabat. Erat eo tempore Troilus Epiſcopus, homo vnus omnium auariſſimus, & cupiditate inſatiabili turpiſſimè inquinatus. Húc vt ab ea peſte liberaret, die quodã ſecum ad Ptochotropium ſuum aſſumpſit. Cumque non ignoraret eum triginta auri libras in loculis geſtare: Sunt, inquit, à te hodie curandi, ſanctiſſime Troile, noſtri in Chriſto fratres. Ille autem eo ſermone pudore motus, vt auaritiæ ſuſpicionem euitaret, iuſſit ſeruum ſingulis pauperibus nummum vnum præbere. Cumque ficta benignitatis ſpecie loculos exhauſiſſet, domum reuerſus, ſubito horrore correptus, ex animi ægritudine in febrim incidit. Patriarcha autem cùm probè admodùm animi eius tenacitatem, & ex ea morbi cauſam cognouiſſet, ad ipſum venit, & ſubridens, Ne, inquit, exiſtimes ô Domine me ex animi ſententia locutum fuiſſe, & te pecunijs tuis ſpoliare voluiſſe

Vide quid poſſit auaritia in hypocrita.

iſſe. Nam ſalua tibi tua pecunia permanet; ego enim cum pecunias ad manus non haberem, eas à te mutuo accipere volui. Hæc cum diceret, triginta ei libras auri reſtituit, & ſimul vim febris extinxit. Tunc Iohannes poſtulauit ab eo, vt hanc reſtitutionem optima fide factam, chirographo confirmaret. Fecit ille lubens quod Patriarcha poſtulabat, ſed cum Deus Epiſcopi illius animũ à tam tetra peſte ſanare decreuiſſet, non multo poſt raptus in ecſtaſin, viſus ſibi videre eſt domũ quandam magnificam, incredibili ſumptuum ſplendore ornatam, cum huius tituli inſcriptione: Manſio & requies æterna Troili Epiſcopi. Cuius tituli inſpectione tanto gaudio exultabat, vt vix mentis compos putaretur. Sed mox vidit virum quendam ætate & grauitate venerabilem aduentantem, deiectoque priori titulo alium huiuſmodi ſubſtituentem: Manſio & requies æterna Iohannis Archiepiſcopi Alexandrini, empta triginta libris auri. His ita peractis è ſommo euigilãs obſtupuit, & auaritiæ ſuæ peſtem agnouit, mutataque mente & moribus ſummo ſtudio ad benigne faciendi diſciplinam ſe conuertit.

Viſio Troili.

Troilus ex auaro redditus benignus.

Poſt hæc acceſſit ad eum mulier quædam, aliqua fortaſſis iniuria à genero affecta, eius opem contra vim & potentiam implorans. Cumque non paucis ſtipatus comitibus eo tempore ad Cyri & Iohannis, diuinorum martyrum templũ properaret, comites hortati ſunt eum, vt iudicij examen vſque ad reditum differret. Quibus ille; Quomodo quæſo (inquit) Deus meus attendet preces, ſi ego pauperculæ huius ſupplicationem diſtulero? Quis autem fideiuſſerit, fore, vt vſque in diem craſtinum viuam, & non, ſi antè moriar, futurum me apud Deum inexcuſabilem, propter

eius ſupplicationem. Hæc cum dixiſſet, nequaquã antè, ex eo loco receſſit, quam iuſtum mulieri iudicium reddidiſſet. Cùm audiuiſſet filium viri cuiuſdam, cuius eximia in pauperes fuerat benignitas, parente orbatum & ad magnam inopiam, propter nimium patris benefaciendi ſtudium redactum eſſe, quendam iuriſperitum clanculum euocauit, atq; mandauit, vt in veteri charta, teſtamentum viri cuiuſdam nomine Theopempti, cõſcriberet, quod oſtenderet patrem pueri illius, & magnum illum Iohannem veros & germanos cõſobrinos eſſe. Deindè iuſſit, vt puero illi teſtamẽti formam exhibeat horteturque vt audacter ad eum accedat. Facta ſunt hæc ſicut mandauerat, & ipſe iuris peritus cum adoleſcente ad Patriarcham venit, ſcriptumque teſtamentum exhibuit.

Mira eius benignitas erga pauperem adoleſcentem.

Confeſſus eſt ille cognationem, puerumque peramanter amplexans, non modo pecunijs muneribusque, ſed & poſſeſſionibus haud contemnendis locupletauit: iunctumque matrimonio illuſtri cuidam fœminæ Alexandrinæ, ex abiecto inſignem, ex paupere diuitem, ex obſcuro nobilem reddidit.

Fuit autem vir hic ſanctiſſimus, ſtudioſus admodum alienæ famæ cuſtos, & in iudicio damnationis ferendo tardiſſimus. Iuuenis quidam impudicus virginem quandam Deo ſacram ad libidinis ſuæ intemperantiam allexerat, & ſecum Alexãdria, cum maximo totius ciuitatis ſcandalo, Byzantium abduxerat. Nemo non erat, qui iuuenẽ illum æternæ perditionis filium & ſceleſtum, & ſacrilegum appellaret. Quod cùm vir ſanctus audiuiſſet, grauiter repræhendit facilem illam damnandi voluntatem. Nolite, inquit, ô filij, nolite

Iohannes ſtudioſus cuſtos alienæ famæ.

Monet temeraria iu-

tanta

tanta facilitate de proximo iudicium ferre. In duo namque grauiſſima mala incurritis. Vnum, quod præceptum illius tranſgredimini, qui nos ante tempus iudicare prohibet: Alterum quod ſumma quadam temeritate aliorum vos iudices cõſtituitis. Eſt enim incertum omnino an hucuſque peccati vinculis alligati maneãt, an verò Dei benignitate ſoluti, peccati iugum à ceruicibus ſuis excuſſerint. An ignoratis, quod in eo iudicio quo iudicatis, iudicabimini? dicia eſſe fugienda 1. Cor 4. Matth. 7.

Cum die quodam populum ad ſacra myſteria ſumenda tardiorem de ſocordia corrigere vellet, tale quid feciſſe legitur. Solenni die cum omnes peracta concione, relicto ſacrificio, ocioſis vacare fabulis cerneret, ipſe quoque è templo egreſſus, vniuerſæ ſe multitudini iunxit. Omnibus autem factum hoc in tanto Patriarcha ſtupentibus; Quid (inquit) miramini. Neſcitis probum & fidelem paſtorem ſuis ouibus adeſſe debere? Nam cũ propter vos ſacra à nobis peraguntur myſteria, ſi vos foris verſamini, certè conſtat inutili nos labore fatigari; quare ſtatui vobis, inſtar optimi paſtoris, ſemper adhærere, & cum egredientibus templo egredi, & rurſus cum ingredientibus ingredi. His dictis non pauci pudore affecti, ad frugem meliorem redierunt, & relictis fabulis, ſacris rebus libenter vacarunt. Miro exemplo corrigit populum.

His pietatis & miſericordiæ operibus clarus admodùm effectus, cum Alexandriæ à Perſis excidium immineret, diuina proculdubio motus prouidentia, in Patriam ſuam Cyprum migrauit. Cumque Amathuntem (in qua ciuitate natus dicitur) perueniſſet, & feliciſſimum æternitatis iter ſibi inſtare diuinitus cognoſceret, teſtamentum ſuum condidit, quod in hunc ferè modum Redit Cyprum.

Digitized by Google

ſcriptum fuiſſe legitur. Iohannis humilis quidem ſeruus ſeruorum Dei, ſed Chriſti Ieſu gratia liber. Ago tibi gratias Domine Deus meus, quod me dignum cenſueris, quod tua tibi offerrem & quod ex mundi bonis nihil aliud ſit mihi reliquum, niſi tertia pars nummi: quam ipſam iubeo quoque dari pauperibus, qui ſunt mihi fratres in Chriſto. Quando enim Dei permiſſione ad Alexandriæ cathedram prouectus ſum, inueni in Epiſcopatu meo, octo circiter millia librarum auri; ex oblatione autem piorum, collegi denis millibus plures his pecunias, quas cum cognoſcerem eſſe Chriſti, Chriſto etiam dare volui, cui nunc quoque animam trado. Teſtamento ad hunc modum condito, ſpiritum in manus creatoris ſuauiter depoſuit. Funus quibus quantiſque ſuorum lachrymis inductum fuerit, nullis verbis explicari poteſt; Cuius ſanctitatem in ipſa ſepultura omnipotens Dominus protinus honorauit. Nam cum eſſet in ſacratiſſima Tychonis æde deponendus, in loco, qui duorum epiſcoporum ſepultura celebris erat, viſa ſunt ipſa corpora defunctorum ſanctiſſimo viro honorem deferre, mediumque inter eos locum tribuere.

Teſtamentū eius.

Mors miſericordiſsimi viri.

Inſigne miraculum.

Porrò ex ſacris eius reliquijs copioſa ſcaturiunt vnguenta, ſuauiſſimique odoris fragrantia per totum templum mirificè ſpargitur. Corpus ſanctiſſimi viri planè incorruptum, Turcarum tyrannus dono miſit Matthiæ Hungarorum regi, aſſeruaturque honorificè in ſacello regio caſtri Budenſis, multis illic miraculis coruſcans. Vt teſtatur F. Pelbartus de Themeſuuar, in ſermonibus de Sanctis.

Claret miraculis poſt obitum.

PRAECLARVM MARTYRIVM S. CElerini Diaconi, qui apud D Cyprianum, tabellarij vel potius legati munere fungebatur, ex epiſtola 5. lib. 4. eiuſdem deſumptum. Decertauit pro fide Catholica, multa paſſus circa annos Domini 253. Fabiani Papæ 15 & ſede vacante. Decij Imp. 1.

Vide Cæſ. Baron in Notatio. Martyr Rō. & Tom. 2. Annal.

EA fuit pietate, ijs virtutibus & moribus Celerinus, vt in ſortem Clericorum non humana ſuffragatione, ſed diuina dignatione aſſumptus ſit. Tanta enim dignitate ac honore ſe modis omnibus indignum reputans, cum Eccleſiæ ad Clericalem eum ſtatum poſtulanti conſentire dubitaret, Dei ipſius admonitu & hortatu in viſione ſecūdum quietem compulſus eſt. Neque enim fas erat, nec plane decebat, vt Eccleſiaſtico ſine honore decederet, quem Dominus cæleſtis gloriæ dignitate honorauit. Hic enim primus in acie cuiuſuis certaminis ſemper fuit, hic inter Chriſti milites anteſignanus. Hic inter feruentia perſecutionis initia, cum ipſo infeſtationis principe & auctore congreſſus, dum inexpugnabili firmitate certaminis ſui aduerſarium vincit, vincendi cæteris viam fecit, non breui cōpendio vulnerum victor, ſed adhærentibus diu & permanētibus pœnis longę colluctationis miraculo triumphator, per nouem & decem dies, cuſtodia carceris ſeptus; in neruo ac ferro fuit: ſed poſito in vinculis corpore, ſolutus ac liber manſit. Caro famis ac ſitis diuturnitate contabuit, ſed animam fide ac virtute viuentem nutrimentis ſpiritualibus Deus pauit. Iacuit inter pœnas, pœnis ſuis fortior, incluſus includentibus maior,

3. Februarij

Celerinus diuina admonitione fit Clericus.

Eximia animi eius fortitudo.

Supplicijs diuturnis & acerbis fuit excruciatus.

iacens ſtantibus celſior, vincientibus firmior vinctus, ſublimior iudicantibus iudicatus. Et quamuis ligati neruo pedes eſſent, calcatus ſerpens, & obtritus. & victus eſt. Lucent in corpore glorioſo clara vulnerum ſigna, eminent & apparent in neruis hominis ac membris longa tabe conſumptis expreſſa veſtigia.

Sunt magna, ſunt mira, quæ de virtutibus eius ac laudibus fraternitas audiat. Et ſi aliquis Thomæ ſimilis extiterit, qui minus auribus credat, nec oculorum fides deeſt, vt quis quod audit, & videat. In ſeruo Dei victoriam gloria vulnerum fecit, gloriã cicatricum memoria cuſtodit. Nec rudis iſte aut nouus eſt in Celerino chariſſimo noſtro titulus gloriarum; per veſtigia cognationis ſuæ graditur, parentibus ac propinquis ſuis honore conſimili diuinæ dignationis ęquatur. Auia eius Celerina iam pridem martyrio coronata eſt, item patruus eius & auunculus. Laurentinus & Ignatius, in caſtris & ipſi quondam ſecularibus militantes; ſed veri & ſpirituales Dei milites, dum Diabolum Chriſti confeſſione proſternunt, palmas à Domino, & coronas illuſtri paſſione meruerunt.

Celerina eius auia martyr.

Lauretinus & Ignatius.

Sacrificia pro eis ſemper, vt meminiſtis, offerimus, quoties martyrum paſſiones & dies, anniuerſaria commemoratione celebramus. Nec degener ergò eſſe nec minor poterat, quem ſic domeſticis exemplis virtutis ac fidei prouocabat familiæ dignitas & generoſa nobilitas. Quod ſi in familia ſeculari prædicationis & laudis eſt, eſſe patritium, quanto maioris laudis & honoris eſt; fieri in cæleſti prædicatione generoſum? Non inuenio; quem beatiorem magis dicam, vtrumne illos de poſteritate tam clara, an hunc de origine glorioſa

En ſacrificia pro defunctis oblata. Item Martyrium paſſionum Anniuerſariam commemorationẽ.

Vera gloria non in ſeculari, ſed in cæleſti dignitate conſiſtit.

glorioſa; ita æqualiter apud eos recurrit, & commeat diuina dignatio, vt & illorum coronam dignitas ſobolis illuſtret, & huius gloriã ſublimitas generis illuminet.

MARTYRIVM S. BLASII SEBASTEÆ Epiſcopi, Ex eo quod eſt per Metaphraſten. Paſſus eſt Anno Chriſti Domini 316. Silueſtri Pōtif. Roma. 3. Conſtantini Imperat. 11. in perſecutione Licinij In Oriente Imperantis, ſub præfecto eius Agricolao Vide Cæſar. Baron. Ann. Tom. 3.

EXimia vitæ ſanctimonia, & morum integritate inſigni, Blaſius Sebaſteæ ciuitate Cappadociæ, ad epiſcopale munus à fidelibus aſſumptus eſt. Qui vt ſæuiſſimam ea tempeſtate perſecutionis euitaret flammam, commiſſumque ſibi gregem ab incurſu luporum fideliter tueretur, in Argeo monte ſpeluncam ſibi domicilium elegit, in qua tãta ſanctitate vitã inſtituebat, vt feræ ad eum non modo familiariter commearent, ſed & benedictionis gratiã ab eo expeterent non prius alioquin diſceſſuræ; nî vir diuinus eis benedixiſſet. Præerat autẽ tunc tẽporis ei ciuitati Agricolaus copioſo fideliũ ſanguine cruẽtatus, q vt ſuam in martyres expleret ſæuitiam feras quaſque ferociſſimas venabatur. Accidit autem vt venatores montes luſtrabundi, in hanc ipſam S. Blaſij ſpeluncam inciderent, & beſtiarum multitudine virum ſanctum vndiq; cinctũ inuenirent. Qua nouitate rei ſtupefacti primo gradum retulêre, ſed mox Præſidis iuſſu hortatuque ſpeluncam ingreſſi, antiſtitem varia curationis genera ſaucijs impertientem animantibus foras produxêre. Qui animo confidenti & manſue-

3. Februarij. Degit in ſpelunca. Feræ eum reuerentur.

manſueto prodiens vincula & compedes alacriter ſuſcepit: *plurimos interim gentiles ad Chriſti ſeruitutem cæleſti doctrina ſuauiter alliciens. Nec deerat in illo miraculorum virtus & gloria qua multorum perfidia expugnabatur, & Dei potentia multorum in cordibus illuſtrabatur.

Multos doctrina & miraculorum operatione ad Chriſtū conuertit.

Vt autem Sebaſtæam vinctus peruenit, magnũ blanditiarum ſuſtinuit certamen, quod tamen animi eius altitudinem deprimere non potuit. Præſes eum ſalutaturus, Deorum pariterque ſuũ appellabat amicum. Cui cum reddita ſalutatione, martyr intuliſſet nè eos falſo Deorum nomine dignaretur, qui ſempiternis ignibus cum ſuis cultoribus deſtinati eſſent, tyrannus iracundia præceps fuſtibus eum contundi iuſſit. Ille verò in medijs ſupplicijs ad Præſidem ait; ô ſubdole animarum corruptor, tu me exiſtimas tormentis à Chriſti Dei mei confeſſione auellendum? Erras, habeo enim Ieſum Chriſtum, qui me corroborat: fac quod volueris. Hæc magna animi virtute dicentem tyrannus ad carcerem reduci mandauit.

Cæditur fuſtibus.

Incarceratur.

Fatigatus autem aliquamdiu carceris ſqualoribus ad noua ſuppliciorum productus eſt certamina. Suſpenſum in ligno neruis crudeliter cæciderunt, ſed eo fructu vt martyr exclamaret, ô impie & ſcelerate, putaſne tuis me plagis ſuperandum? has ipſas ego nihili duco, quod ſempiternam mihi pariant coronam. Victus igitur martyris conſtantia Præſes, ſolutum è ligno ad carcerem reduci præcepit. Eccè autem inter promiſcuum vulgus ſeptem eximia pietate matronæ tendentem ad ergaſtulum martyrem ſubſequentes ſtillantem è ſacro corpore ſanguinem honorificè

Suſpēſus neruis atrociter cæditur.

Magnanimitas & fortitudo eius.

Septem fœminarum pietas.

Digitized by Google

riſicè colligebant, ſeſeque eodem perungentes palàm fidei confeſſionem edebant.

Erupit in eas continuo ſatellitum furor, qui apprehenſas Præſidi obtulerunt. Is maxima muner um & honorum oblatione, ad ſimulachrorũ cultum eas inuitauit. Illę verò ſubdolum euerſorem, pia pariter fraude egregiè eluſerunt. Inuitatæ enim ſæpius ad ſacrificia deorum, reſponderunt ſe ſacrificaturas quidem, ſed ad lacum: quare Deos ſuos ſacco incluſos, ac plumbo conſignatos eò pręmitteret, vt ibidem ablutis prius in lacu vultibus tandem ſacrificent. Paruit eorum hortatui Præſes. Adfuère & illæ, ſed obſignatos, inanes Deos præcipiti lapſu in lacum deturbarunt. Irritatus hoc ſpectaculo Præſidis furor, iuſſit fornacem copioſo igne candentem præparari; Aderat & bulliens plumbum, ferrei pectines, ſeptem laminæ horrendo ardore ſcintillantes. Interim ſternebatur & alia ex parte candidiſſimum linteum, in quo honoris gratia, ſiquidem in Chriſti contumeliam dijs ſacrificarent, inambularent. Hiſce ex æquo conſpectui, illarum oppoſitis ſic eas Præſes ipſe affatus eſt; Eccè gloria ſummæ dignitatis matronis debita. Eccè ſupplicia deorũ contemptoribus parata. Alterum à vobis eligatur neceſſe. Vel niueum hoc pedibus veſtris inambulate linteum, vel horrenda tormenta excipite.

Comprehẽduntur & ſiſtuntur Præſidi.

Demergunt Idola in Lacum.

Erat matronarum vna duabus ſtipata prolibus, quæ fidei calore cæteris audentior, arreptum linteũ flammis tradidit. Trepidantes verò pueri ad matrem conuerſi dixerunt; Tu quidem vt pia genitrix, tuo nos lacte in hac valle lachrymarum nutriuiſti, da operam vt & cæleſtibus in cœlo tecum delicijs perfruamur. Interim nulla mora

ferreis

Torquentur Matronæ.

ferreis ſubduntur pectinibus,quibus dum lacerā-tur,pro ſanguine lac ex earum carnibus manare viſum eſt. Aderat eis in certamine auxilium diuinum cum Angelorum conſortio, quo benè tutæ flammarum incendia non ſenſerunt, nulloque prorſus dāno corporis accepto è fornace egreſſæ ſunt,Quæ omnia caligo Præſidis præſtigijs aſſcribens capitis eas damnauit. Quam illę ſententiam tanto animorum gaudio excepêre, vt pari iubilatione ad vltimi certaminis locum tenderent: pueris lachrymoſo ſingultu ſubſequentibus, & obſecrantibus,vt Paſtori ſuo Blaſio commendarentur. Quæ dum fiunt,ſpiculator ſingularum capita manu præcidit ſacrilega. Et quidem matronis tā glorioſo certamine coronatis, Antiſtes è carcere in ſtadium productus eſt.

Confortantur diuinitus & illeſæ egrediuntur fornacem.

Obtruncantur capite.

Blaſius offeratur Præſidi.

Vir diuinus ſui per omnia ſimilis plauſtra blandiciarum,quæ inprimis, adhibebantur,contemnens tali ipſum Præſidem reſponſo confudit. Quid me ad inanium deorum prouocas cultum? Eccè corpus hoc tibi modis omnibus excarnificandum relinquitur: Animam certè nulla tu ſuppliciorum atrocitate continges. Præſes hoc reſponſo furore ſtimulatus,Ego,inquit,te in lacum demergam, & tunc apparebit, quid tibi tuus, quem prædicas, proderit Chriſtus. Nec mora. Productus eſt ilicò in lacum deturbandus vir Dei, qui conſignatas Crucis virtute aquas ita muniuit,vt ſolidum per eas tranſitum inueniret. Hoc ſpectaculo ſexaginta & octo viri prouocati, præcipiti animi cōfidentia eum inſecuti ſunt; ſed mox ad ima demerſi acerbā Præſidi cladem reliquerunt. Fertur Angelus Domini tunc martyri apparuiſſe, hortans vt egrederetur paratam à Deo

Aquas S. Crucis ſigno conſignatas inābulant.

Deo iuſtitiæ coronam accepturus. Prodijt autem tanta claritate refulgens, vt omnes ingenti admiratione tenerentur. Præſes autem certaminum cum ſui nominis dedecore pertæſus, capitis eum ſententia damnauit; quam glorioſo fine vna cum duobus pueris lætabundus excepit,

Decollatur S. Blaſius cũ 2. pueris ſibi ab vna matronarum commiſsis.

MARTYRIVM SS. PHILOROMI ET Philææ. ex eccleſiaſticæ hiſtoriæ Euſebij libro octauo cap. 10. & 11. Paſsi ſunt Anno Diocletiani Imperatoris decimo nono Chriſti Domini 302. Marcelli verò Papæ. 6.

Vide Cæſ. Baron. Ann. Tom. 2.

PHiloromus & Philæas, diuitiis, nobilitate, gloria eloquentia, & Philoſophiæ cognitione admodum illuſtres, præclarum ſanè martyrij certamen obierunt. Quorum alter, Philoromus nimirum, generali controuerſiarum iudicio ab Imperatore ucm ſumma gloria & honore præfectus; alter vero Philæas Thmuitenſis eccleſiæ epiſcopus; vir planè cum in ciuilibus patriæ inſtitutis, & eccleſiæ miniſterijs valdè præſtabilis: tum philoſophiæ diſciplinis eximius. Hi cum neque maximis, in quibus viuebant, opum honorumque ſplendoribus, neque amicorum & & cognatorum precibus, neque ipſius iudicis vel minis, vel blanditijs, à Chriſti confeſſione ad impium ſimulachrorum cultum traduci poſſent, ſed animo virili, & mente Philoſophis, imo Deo digna, omnibus iudicis minis & contumelijs obuiam irent, æternam, capitis ſententia gloriæ coronam accipere meruerunt.

4. Februarij.

Philoromi dignitas.

Philæas Epiſcopus.

Inuicti illorum animi.

Abeunt è vita, capitis obtruncatione.

Et

Et vt clarius Philææ virtutem, inuictumque animi robur, pariterque martyria, quæ eius ætate Alexandriæ contigerunt, cognoſcere liceat, ſummam epiſtolæ eiuſdem Epiſcopi ad Thumitas perſcriptæ, hic attexere libet. Beati, inquit, martyres, qui apud nos pro Chriſti fide occubuerunt, meliora dona æmulantes, omnia, quæ excogitari poterãt ſuppliciorum genera, non ſemel, ſed iterum atque iterum ſuſtinuerunt. Quorum eximiam fortitudinem, & excelſam in ſingulis tormẽtis animi magnitudinem, quæ tandem oratio poterit explanare? Et cum libera omnibus, quibuſcunque vellent pœnarum contumeliarumque generibus, martyres affligendi poteſtas facta eſſet, hi fuſtibus, illi virgis, alij flagellis, nonnulli loris, multi funibus eos perculerunt; atque ſpectaculum hoc plenum probri & ignominiæ, nouis viciſſim plagarum ſuppliciorumque generibus erat variatum. Quidam enim, manibus primùm à tergo reuinctis, ligno appenſi, & machinis quibuſdam membra eorum vniuerſa diſtenta, deinde grauiter non ſolum latera, ſed venter, tibiæ & genæ ferreis flagris cæſa ſunt. Alij altera manu ad porticum affixi, acerbiſſimam articulorum membrorumque diſtenſionem patientes, pepẽderunt. Alij alterius in alterũ vultu obuerſo ligati, & columnis appenſi, funibus ſumma virium contentione retractis, corporis grauitate ac pondere acerbè premebantur. Et hoc quidẽ ſupplicij genus non ad horam, dum cum illis quæſtione diſceptaret Præſes, ſed per totum ferè diem ſuſtinebant.

Ex epiſtola Philææ, in carcere, de martyribus Alexandriæ ſcripta.

Martyrũ multiplices cruciatus & iniuriæ.

Præter alia tormentorum genera, iſtud nouum prætereà, quod ſequitur, aduerſarij noſtri inuenerunt. Nonnulli poſt verbera in compedibus

Nouũ ſupplicij genus.

dibus

Digitized by Google

dibus ligneis poſiti erant,& pedes,alter ab altero ad quartum foramen diſtenti diſtractique, adeò vt neceſſario ſupini iacerent, nec poſſent propter plagarum vulnera, recèns toti corpori inflicta,ſe vllo modo commouere. Alij in ſolum proiecti,crebris tormentorum ictibus fatigati, ſemineces iacebant; & varia diuerſaque ſuppliciorum ſtigmata,longê miſerabilius ipſis tormentis ſpectaculum, contemplantium oculis ſubijciebant; Ex his autem nonnulli in ipſis tormentis mortui,ſingulari animi tolerantia aduerſarium confuderunt. Alij cum ipſa morte in carcere certantes,dolorum tandem acerbitate oppreſſi, feliciter migrarunt. Reliqui integra valetudine & viribus recuperatis, longo carceris ſuppliciorumque vſu exercitati, terribiles nimis ipſis dæmonibus euaſerunt. Atque hoc quidem modo, cum ſingulis eorum, vel libertas & maximus opum honorumque omnium ſplendor, ſi victimas execrabiles contrèctare, vel exquiſitiſſima tyrannorum ſupplicia, ſi in Chriſti confeſſione perſeuerarent,propoſita eſſent,illi,tota mente & ardenti fide,in Chriſti amorem & cœleſtis vitæ ſpem intenti, inflammatis ad mortem animis properabant. Has litteras Philæas ad fratres eccleſiæ,cui ipſe præerat,in carceris cuſtodia exarauit, vt tam præclaro certamine oculis eorum obiecto, omnes ad ſimilem coronam excitaret.

Inuicta martyrum fortitudo.

POENITENTIA ET REVERSIO AD *Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, quæ facta eſt à Theophilo, Eccleſiæ Orientalis regionis, nomine Adana, œconomo. ex Simeone Meta phraſte, auctore Eutychiano, huius Theophili miniſtro.*

4. Februarij. Theophilus œconomus.

FVIT in Adana ciuitate vir quidam Theophilus nomine, eius eccleſiæ œconomus; qui cum multò tempore cum ſumma ſingularis prudentiæ & eximiæ ſanctitatis opinione, nec non & ciuium omnium gratulatione huius eccleſiæ res, ex voluntate Epiſcopi, adminiſtraſſet, in tantũ eius apud populum creuit auctoritas vt communi omnium ſuffragio ipſe in demortui Epiſcopi locum eligeretur. Quam ille dignitatẽ ſumma animi contentione à ſe repellere conatus eſt. Cum autẽ Metropolitanus ad muneris dignitatem ſuſcipiendam conſtanter eum hortaretur, ille toto in terram corpore proſtratus, propter multiplicem peccatorum ſuorum rationẽ indignum prorſus ſe clamauit. Victus tanta animi eius conſtantia Metropolitanus, alium continuò ea functione dignum ſubſtituit. Intereà clàm, quidã inuidiæ ſtimulis in Theophilũ agitati, dente maledico nomen eius mordere, & falſo apud Epiſcopum traducere cœperunt, eoque tandem rem perduxerunt, vt Epiſcopus præcipiti conſilio virũ ſanctum œconomico exutum officio in ordinem redigeret. Qui ſumma animi tranquillitate ignominiæ notam pro Christi amore ferens, quietã aliquamdiu domi ſuæ Deo vitam egit, donec humani generis hoſtis inuidiæ & ambitionis flamma cor eius miſerrimè incenderet. Hac igitur peſte

Eligitur Epiſcopus.

Humilitas eius.

Remouetur ab officio œconomi.

Digitized by Google

peſte intimis medullis concepta. quid non facit miſer Theophilus, quæ non conſilia captat, quo poſſet voto potiri ſuo?

Erat in ea ciuitate homo quidam Hebręus, magicis artibus imbutus, qui nefariam Diabolo longo tempore operam nauauerat. Hunc intempeſtæ noctis ſilentio, alienata iam mente, acceſſit Theophilus, & pedibus ſcelerati viri prouolutus, infimis precibus opem eius implorauit, tertio quoque verbo miſerũ ſe clamitans, quod nõ ferendis ab Epiſcopo probris affectus eſſet. Magus hortatur eum bono animo eſſet, conferret ſe domum ſuam lætus, altera ſe nocte eum ad patronum ſuum adducturum. Abijt domum ſummo delibutus gaudio miſer. Redijt verò ſequenti nocte; Tum magus, Primum (inquit) meminiſſe debes, ô Theophile, nihil tibi hic cum Chriſtiana pietate commercij eſſe debere; Caue igitur ne crucis aliquando ſignum hic edas; deinde nullis prodigijs vel clamoribus animi conſtantiam dimittas. His dictis, repentè eum in medio cacodæmonum, cui tenebrarum princeps præſidebat, cõſtituit. Qui ſimulata quadam vultûs ſeueritate ad magũ dixit; Quid hunc ad nos hominem Chriſti amore totũ flagrantẽ introduciſ? Cui magus; Tuã imploraturus opem, ô princeps inuictiſſime, huc aduenit. Tum princeps; Opem ego meam nemini, vt noſti, impartiri conſueui, niſi qui ſe mihi fideles in ſeruitutẽ tradunt. Et magus conuerſus ad Theophilũ: Audis, inq̃t, quid facto opus ſit, ſi voti cõpos fieri velis? Audio, inq̃t, Theophilus, & humi proſtratus dæmoniorum principis pedes deoſculatus eſt. Tum iterum princeps; Gratum habeo hoc animi obſequium, ſed volo ſcripto hoc ipſum confirmari. Datam igitur Chriſto virginis

Petit opem à mago.

Magus ſignũ Crucis interdicit.

Siſtit eũ dæmoniorum principi.

Theophilus oſculatur pedes dæmonis.

 filio

filio fidem reſcinde, ipſamque virginem deteſtare. Quid faceret hac tam iniqua propoſita conditione miſer, qui mentem gerebat ſceleris conſcientia perturbatam? Paret ilicò & æternæ perditionis ſuæ chirographum ſigillo ceraque munitũ tradit impoſtori. Et ſic lætitia magna exultans recedit.

Negat Chriſtum & matrem eius.

Reſtituitur priſtinæ adminiſtrationi.

Sequenti autem die Epiſcopus non mediocri animi dolore, propter Theophilum ab officio remotum, conflictari cœpit; adeo vt eum in amiſſum dignitatis locum reſtituerit: & ſupplicibus etiam verbis ab eo veniam poſtulauerit. Hac tam felici rerũ conuerſione ſucceſſuque gauiſus Theophilus, ingentes ſuo Domino agere gratias ſibique gratulari cœpit. At clemens & miſericors Deus operum eius præcedentium, quibus pupillorum & viduarum inopiæ egregiè conſuluerat, memor, non paſſus eſt tantis eum tenebris inuolutum funditùs interire, ſed benignitatis ſuæ lucem ei oſtendit, qua protinus tanquam à graui ſomno excitatus, lamentis & ieiunijs, aſſiduoque orationis ſtudio totum ſe dedidit, & crebris ſingultibus infelicem ſortem ſuam deplorauit, & dementiam his ferè verbis damnauit. Hei me miſerum, hei me infœlicem. Siccinè iuuat inſanis laboribus, cum vano ſtultiſſimoque mundi totius applauſu, ad æternæ mortis properare periculum. Et quo dementiꝑ dilapſus ſum? Viuebatnè aliquis me felicius, quando ab omni publicæ functionis adminiſtratione remotus, ſoli Deo ſeruiebam? Et nunc quid faciam? ad quem ibo? cuius opem implorabo?

Redit ad mentem.

Deplorat egregiè cæcitatẽ ſuam.

Cum hac lamentatione ſceleris ſui grauitatẽ acerbè deploraſſet, & abiecta omni ſpe veniæ animo concidiſſet, venit ei tandem matris Dei in

mentem

Digitized by Google

mentem, quanta nimirum benignitate afflictis ſubuenire ſoleat. Eam igitur animo confidenti, ſpe conſequendæ veniæ adire conſtituit. Nec mora, inani duri certaminis poſita formidine, quadraginta diebus totidemque noctibus, in ſacro ſanctiſſimæ virginis templo ieiunijs, vigilijs & aſſiduis afflictionibus incumbere, nec vllam conſolationem admittere, niſi aliquod diuinæ clementiæ ſignum habere mereretur. Et ecce noctis medio, Virgo Dei genitrix claritate tremenda, humanis ſe oculis conſpiciendam præbens, aſperis ſanè verbis precantem aggreditur. Quæ, inquit, ô homo, hæc mentis tuæ impudentia, vt ore ſacrilego perfidoque me interpellare audeas, qui tantis à filio meo affectus beneficijs, eum negare & dæmonibus poſtponere non veritus fuiſti? Itanè verò? Huic ego tam perfido opem ferre, & ſcelerum veniam poſtulare auſa ſim? quare deſine mihi moleſtiam exhibere. Cui Theophilus maximo eiulatu ſupplicans reſpondit; O vnicum humani generis refugium Virgo puriſſima, Virgo ſanctiſſima, nè quæſo me miſerum æternæ mortis metu circumuentum deſpicias, ſceleris mei grauitatē veniam quidem non mereri fateor, tuo tamen patrocinio fretus hanc nequaquam deſpero. Memento peccatoribus vnicum miſeriarum ſuarum refugium, pœnitentiam nimirum, à Deo conſtitutam eſſe, quam ego totis animæ meæ medullis amplector, tu tantum miſericordiæ mater, miſero mihi filium tuum placatum redde.

Virginis Mariæ opē implorat, & pœnitentiæ operibus incumbit.

Virgo Maria duriſsimis eum verbis increpat.

Inſignis Theophili confidentia erga Virginē Mariam.

Hac pia animi eius ſubmiſſione flexa ſanctiſſima virgo, voce eum blandiſſima confirmat, & ad firmiſſimam veniæ ſpem excitat. Deindè hortatur vt impio dæmonis, cui ſe tradiderat, cultu abiurato, Chriſtum Dei filium confiteretur. Paret

Virgo Maria eum ad ſpem veniæ excitat.

 ille

ille,& fidei ſuæ profeſſionem Apoſtolica auctoritate nobis traditam recitat,& horrida longo ieiunio membra terræ allidens,oculos in venerandam ſanctiſſimæ Virginis effigiem intendit, nec prius à pectoris tunſione ceſſat,quam aliquod,reſtitutæ in Dei gratiam conſcientiæ ſuæ, teſtimonium accipiat. Et ecce iterum Dei genitrix,humani generis aduocata,apparens & obſcuram triſtitiæ nubem ab eius corde præſentia ſua diſcutiēs, lachrymas & preces eius in Dei conſpectum admiſſas eſſe teſtatur.

Interceſſione Virginis veniā meretur.

Hoc virginis reſponſo vehementer exhilaratus eſt,non tamen ita vt non multo magis perniciosæ defectionis chirographum cum angeret pro quo inſtantius virginem precari cœpit. Et, vt miraculo nihil deeſſet,certiſſimūq; diuinæ miſericordiæ teſtē haberet, ecce tertio deinde die,cōſcriptam perfidiæ ſuæ chartam ab ipſa virgine in ſomnis accipit. Qua manè facto, in pectore ſuo inuenta,tanto & gaudio & timore correptus eſt, vt diſſolutis membrorum compagibus,totus deficeret. Altero autem die,qui Dominicus erat, in frequenti fidelium congregatione cum charta Epiſcopum adijt,eamque, ſacra ſancti Euangelij lectione peracta, ad pedes eius proiectam expoſuit cum ingenti lachrymarum vi,poſtulans vt eā pro concione populo explicare dignaretur. Intereà humi proſtrato Theophilo, Epiſcopus luculenta ſanè oratione ſanctiſſimæ Virginis benignitatem & patrocinium, quo miſer ille ab æternæ damnationis periculo ereptus erat, expoſuit. Quomodo enim (inquit) hic Theophilus vel ad ſpem veniæ aſpirare, vel conſcriptam propria manu perditionis ſuæ ſchedulam recipere potuiſſet,niſi ſingulari virginis ſanctiſſimæ interceſſione ad-

Chartam à B. virgine recipit.

Matris Dei eximia præconia.

one adiutus fuiſſet? Finita verò oratione, nefariā chartam igni exurendam tradidit Epiſcopus, & in Dei gratiam reſtitutum Theophilum viuificis Chriſti ſacramentis impartijt; & eccè eximius quidam decor, cum admirabili ſplendore coniunctus, in facie eius emicuit, qui populum, ad Dei miſericordiā ſublatis in cælum clamoribus celebrandam, mirificè excitauit.

Exuritur ab Epiſcopo charta. Facies eius ſplendore coruſcat.

Poſtremò incredibili gaudio repletus Theophil[9], mox à perceptis myſterijs, ad glorioſæ Virginis templum, in quo ſalutem conſequutus erat, rediens, leni protinus infirmitate correptus, triduo in oratione perſeuerauit; quo exacto, rebus ſuis ritè diſpoſitis, è corpore tanquam ex ergaſtulo quodam ad Dominum feliciter migrauit. EGO Eutychianus natus in ædibus huius beatiſſimi Theophili, & deindè Clericus huius Eccleſi, quæ vidi oculis meis. & auribus audiui, ſecurè & certò, ad Dei omnipotentis gloriam conſcripſi.

Excedit à vita.

Teſtatio authoris de hiſtoria veritate.

VITA S. REMBERTI SECVNDI Archiepiſcopi Bremenſis. Succeßit autem ſancto Anſchario. Claruit ſub Ludouico Pio Imperatore, & eius filijs. Accepitq́; pallium à Nicolao primo, Pontif Rom. exceſſit è corpore Anno Domini 888.

Vide Cæſ. Baron in Notatio. Martyr Rō. & Tom. 9. Annal.

CVM Ludouicus Pius ad ſublimem imperij dignitatem Dei miſericordia euectus eſſet, vt gratam accepti beneficij memoriam Deo declararet, totis in eam rē viribus incubuit, vt quantis poſſet, maximis virtutū omnium incrementis eccleſiam illuſtraret, Cumq; aſſidua

4. Februarij.

Ludouici Pij ſtudium erga eccleſias.

patris eius Caroli Magni (qui Saxonum gentem ad Chriſti fidem perduxerat) recordatio, animum eius ſtimulis incitaret, & rerum ab eo geſtarum gloria admodum illuſtris torpeſcere non ſineret, primo cogitationem illam piam Caroli morte extinctã, qua finitimos populos ad verã ſummi Dei cognitionem vocare decreuerat, renouauit; inſtitutoque Anſchario primo eccleſiæ Hamburgenſis Archiepiſcopo, rudem in fide populũ egregiè illuſtrauit. Erat enim hic Anſcharius vir cũ eximiæ ſanctitatis laude florens, tum eruditionis & rerum agendarum gloria valdè inſignis.

Anſcharius primus Hãburgenſis Archiepiſcopus.

Hic cum quodam die, inter pueros quoſdam inanibus curſibus & iocis ad eccleſiam properantes, Rembertum grauitate morum, & maxima pietatis ſignificatione ætatem ſuperare conſpiceret, accitis ad ſe parentibus eius, ſumma eorũ voluntate tonſura inſignitum, eccleſiaſtico donauit habitu. Quem optimis diſciplinis imbutum, breuique liberalibus egregiè diſciplinis inſtructum, indiuiduum ſuæ legationis comitem habere voluit. Cumque præſtantem eius futuræ vitæ ſanctitatem in ſpiritu cognouiſſet, inſtanter eum hortabatur, ne diuinæ gratiæ abundantia elatus, ſuperbiam aliquandò indueret, ſed humilitatem animi ſumma contentione ſeruaret; quod & ille toto vitæ ſuę curſu egregiè adimpleuit.

S. Anſcharius Rẽbertũ habitu eccleſiaſtico induit.

Cum adhuc miniſterio Archiepiſcopi deſeruiret, apparuit ei quadam nocte presbyter quidam Arnulphus nomine, iam pridem defunctus, qui, ob vitam in mundo negligentius actam, acerbiſſimis pœnis ſubiectus, multis lachrymis & gemitibus ſuffragium eius implorabat, aſſerens ſe tam diris cruciatibus ereptum iri, ſi quadraginta dierum ieiunio ſe pro eo macerare vellet.

Viſio S. Remberti.

Euigi-

Digitized by Google

Euigilans è ſomno Rembertus viſionem Epiſcopo expoſuit, habitoq; conſilio, ſolo pane & aqua negotium aggreſſus eſt; quo tempore tam immani dentium dolore cruciabatur, vt panem etiam admittere recuſarent. Expletis autem huius abſtinẽtiæ diebus, presbyter, pro cuius hęc ſalute agebantur, cuidam inſignis admodum ſanctitatis fœminæ apparuit, mandans ei, vt quas poſſet maximas gratiarum actiones ex ſe Remberto ageret, cuius ſalutari cibi potuſque parſimonia cæleſtis aulę ingreſſum promeritus eſſet. Deindè ſanctiſſimæ huic fœminę, Remberti virtutes, & clariſſimam iuſtitiæ coronam à Deo in cœlis ei conſtitutam narrauit; qua tantum abfuit, vt, meritorum ſuorum confidentia elatus, aliquid ſibi tribueret, quin potius anxiè ſemper de bonorum operum omiſſione ſollicitus eſſet.

40. dies pane & aqua victitat.

Nota humilitatem S. viri.

Porrò cum beatus Anſcharius graui corporis languore oppreſſus ad ſempiternam requiem properaret & confluentes vndique fideles ſubditi de paſtore ſubrogando ſolliciti, quæſiuiſſent, quemnam potiſſimum ea adminiſtratione dignum iudicaret, reſpondiſſe fertur, ſe magna conſcientiæ ſecuritate de Remberti meritis pronunciare, eum Archiepiſcopi ſede digniorem eſſe, quam ſe diaconi functione. Hoc tam præclaro paſtoris ſui de Remberto teſtimonio confirmati, mox à diſceſſu Anſcharij, vnanimi conſenſu eum elegerunt, adductumque cum ſummo totius populi applauſu ad Lodouicum Regem, conſecrari poſtularunt. Qui votis eorum libenter annuens, ad Lintbertum Archiepiſcopum Moguntinum eum miſit. Vbi ſuſcepta conſecratione, omnibus, qui conuenerant, pontificibus, vitæ ſuę deinceps ex voto tranſigendæ normam explicauit; aſſerens

Teſtimoniũ S. Anſcharij de Remberto.

Eligitur Anſcharij ſucceſſor.

Digitized by Google

ſe vna cũm monaſticæ vitę auſteritate, & habitũ ſuſcipere velle. Pontifices audito hoc viri ſancti propoſito, primo quidem admirari, deinde Dei bonitatem & gratiam laudare. Mox igitur Rembertus animo ad omnem virtutis perfectionem inſtructo, ad nouæ Corbeiæ monaſteriumproperauit, ibidemque ſancti Benedicti regulam ſolẽni voto (quatenus tamen labores & occupationes ſuſcepti epiſcopatus permitterent) profeſſus eſt. Et nè qua ratione à ſuſcepto vitæ inſtituto deflecteret, eius monaſterij fratrem, probatæ ſanctitatis virum, nomine Adelgarium, in omni loco actionum ſuarum teſtem habere voluit. His itaque armis inſtructus vitam omnem cum eximia ſanctitatis laude confecit

Fit monachus Corbeienſis.

Igitur cum corpore inter dignitates & mundi gloriam verſaretur, animo tamen cum Deo in cæleſtibus ambulabat. Lectionis & orationis ſtudium ab eo nunquam recedebat: Vigiliarum & abſtinentiæ vſum ita exercebat, vt ea, propter Dei opus alacri mẽte exequẽdũ, inſtituta eſſe diceret. Denique ea modeſtiæ & prudentiæ ſignificatione, in tam ſublimi dignitatis gradu verſabatur, vt monaſticæ vitę iacturam nullam pateretur. Rarum profecto virtutis exemplum. Quanto autem charitatis ſtudio in egentes & calamitoſos accenſus fuerit, facile aſſidua eius ad domeſticos adhortatio declarat, qua eos excitabat, ne vnquam de pauperibus benemerendi ſtudium intermitterent. Nam præter publica egentibus conſtituta hoſpitia, quæ eius admodum beneficijs clara erant, ipſe Marſupio præcinctus, obuium quemuis miſerum ſubleuabat, & alios non paucos habebat, qui charitatis officio aſſiduè incumbebant. Cum autem magna cura ventrem moritu-

Virtutes eius eximiæ.

Benignitas eius in pauperes

turæ

turæ carnis terreno ſatiare pane inuigilaret, tum longè maiori, victuram in perpetuum mentem, diuini verbi pabulo reficere nunquam ceſſabat. Porrò ad captiuorum redemptionem, ſacri altaris vaſa impendere minimè dubitauit; qua in re cùm ab inſipientibus argueretur; reſpondit; Summa quidē in veneratione res Deo cōſecratas eſſe debere: pluris tamen hominem Chriſtianum, Chriſti ipſius, filii Dei pretioſo ſanguine redemptum, faciendum eſſe; quare nec ego impietatis arguendus ſum, ſi Dei filium, perituris eccleſiæ theſauris, anteferam. Libet autem, exemplum vnum, in quo non minus potentia miraculi, quàm miſericordiæ opus effulſit, commemorare. In partes quandoque Sclauorum veniens, ingentem Chriſtianorum multitudinem catenarū vinculis conſtrictam vidit, inter quam, virginem Deo ſacram, motibus corporis ad reuerentiam & honorem compoſitis, miſericordiam eius eminùs implorare cognouit; atque vt certiſſimum fidei ſuæ teſtimonium illi daret, voce in cælū ſublàta, pſalmum cantare cœpit. Tum epiſcopus miſeratione commotus, ſupplices ad Deum preces pro ſalute eius fudit, & mox catenarum vincula non ſine Barbarorum ingenti admiratione diſrupta ſunt. Non potuit tamē præſens miraculū eam è Barbarorum manibus liberare. Ingens ergò auri & argenti vis ab Epiſcopo Barbaris oblata eſt; qua repudiata, equū eius pro redemptione poſtularunt; quem ille libens & gaudens cū omnibus ornamentis tradens, virginē è duriſſima captiuitate redemit. Laudibus māſuetudinis ita excelluit, vt eo tempore parē ſibi nō haberet. Miraculorū etiā virtute & in vita & poſt mortē clarus exſtitit. Nam in Suediam proficiſcens, maris tempeſtatem

Studium S. Remberti in captiuis redimendis.

Liberat virginem Deo ſacram è captiuitate.

Manſuetudo eius.

ſtatem non rarò orationibus ſedauit, cæci cuiuſdam oculos ſacro perunctos Chriſmate illuminauit; quendam Regis filium à dæmone liberauit: alijſque ſanè miraculorum virtutibus ſanctitatis ſuę teſtimonium dedit.

Varia eius miracula.

Septimo ante obitum ſuum die, ſacroſanctis corporis & ſanguinis Domini myſterijs, ad cæleſtem patriam iter ſibi quotidie muniuit, & quantum ingraueſcens languor de corporis viribus adimebat, tantum Dei gratia ſpiritum cõfirmabat, donec ægrum corpus tanquam carceris habitaculum cum gaudio deſereret.

Sacra muni-tus communione e vita diſcedit.

Tùm verò incredibilis, pauperum & egenorũ gemitus exortus eſt. Quomodo enim non maximum ex eius morte dolorẽ caperent, cuius benignitate ſe frequenter ab inopia ſubleuatos recordabantur? Itaque aſſiduis lachrymis funus eius omnes proſequebantur, quod, eius præcepto, magno humilitatis indicio, non in templo, ſed extra baſilicam procuratum fuit. Erat autem ſepulcrũ eius penſili lampade, ex ligno fabrefacta, adornatum, ipſa verò ſepulcri ſuperficies expanſo velamine contecta. Quadam verò noctè lampas inflammata in linteum decidit, quod proculdubio meritis ſancti viri ita ab ignis læſione integrum permanſit, vt nihil omninò damni perceperit.

MARTYRIVM S. ISIDORI. EX METAPH. Paſſus eſt anno Domini 253. Sede vacante. Decij Imp. 1.

Vide Cæſar. Baron. Tõ. 2. Annal.

SANCTVS & inuictus Chriſti martyr Iſidorus, ciuitate magni nominis Alexandria oriundus, poſtquam ſe egregiè aduerſus tyrannorum crudelitatem, Chriſtianorum ſanguinem auidiſ-

5 Februarij. Patria eius.

uidiſſimè ſitientium, multis varijſque pietatis
:udijs muniuiſſet,accidit,vt quidam ſceleratę vi-
æ Centurio,Iulius nomine, ſancti huius marty-
is eximia pietate, qua impium deorum cultum
uerſabatur,offenſus, eum apud Numerium,ſu-
remum Decij tyranni exercitus ductorem accu-
aret. Qui protinus martyrem tribunali ſuo ſiſti
iſſit. Et primo, de nomine interrogatus. Iſidorũ
e appellari reſpondit. Mox autem quæſtione de
eligione & deorum cultu inſtituta, & animo &
oce libera deos nefandos execratus eſt. Cui Nu-
nerius; Vt video ſupplicijs tu multis & tormen-
is dignus es. Tum Iſidorus; Dignus ego pro Deo
neo & contumelijs & plagis & morte ſum. Ve-
untamen ſcire te oportet, corporis quidem hu-
us fragilitatem tuæ crudelitati ſubiectam eſſe, a-
imę verò immortalitatem nequaquam. Quarè
ihil moror, tormenta exerce, & crudele impię
oluntatis tuæ deſiderium perfice. Numerius au-
:m, Ego tibi, inquit, ô Iſidore, meo acquieſcere
onſilio ſtatim perſuadebo. & his dictis, à quatu-
r viris extentum, boum neruis crudeliſſimè cæ-
i mandauit.

Accuſatur apud Numerium.

Præclara martyris vox.

Cæditur neruis boũ.

Circumſtans autem turba, vt ſe à crudeliſſimis
riperet ſupplicijs, dijs ſacrificando, multis ver-
is rogare cœpit. Quorum ille preces reijciens,
onſtanti animo vni, vero & ęterno Deo ſacrifi-
are teſtatus eſt. Victa hac animi fortitudine Nu-
nerij malitia, conſultatione cum ſuis habita, gla-
io eum, lata ſententia, feriri iuſſit. Mox igitur à
piculatore ad locum certaminis ductus, primò
uidem immenſas omnip. Deo gratias egit, dein-
è omnibus qui ſui memoriam piè agerent di-
ini numinis protectionem à Deo precatus eſt;
oſtremò flexis in terram genibus, poſtquam
totum

Crucis ſe ſigno munit. Plectitur capite.

totum corpus crucis ſigno armaſſet, gladij ictum excepit. Ammonius autem magna ei familiaritate coniunctus, ſanctiſſimum eius corpus, poſthabito iniqui Numerij mandato, qui illud feris laniandum relinqui volebat, eodem in loco terræ mandauit.

Sanctas eius reliquias Myrope domum ſuam deportat.

Poſt aliquot deindè dies, veneranda & pietate clara Myrope matrona, Epheſo imminentē Chriſtianorum perſecutionem declinans, cognito præclaro inuicti martyris Iſidori certamine, ſacras eius reliquias magno ſtudio indagabat. Sacrum tandem ſanctiſſimi corporis theſaurum, inſtar luminis reſplendentem, inuenit, quem ſumma cum veneratione, ancillarum adiuta miniſterio, domum ſuam detulit.

Templum S. Iſidori.

At ciues Chij, apud quos certaminis ſui curſum perfecerat, magno eius deſiderio ſaucij non diſtulêre inſignem illi Baſilicam erigere, in qua maximo pietatis officio ſanctas eius reliquias recōditas ſeruârunt. Sed & Marcianus apud omnes tunc pietate celebris, qui ſanctæ Irenes & Anaſtaſiæ templum eadem in ciuitate excitauit, eodem ſanctum Iſidorum honore proſecutus eſt: par-

Item aliud.

temque reliquiarum aromatibus & ſacro vnguēto conditam, ibidem repoſuit. Vbi ſanè non infimæ notæ miracula Deus ad martyris ſui gloriam illuſtrandam operatus eſt; nam & immūdos ſpiritus fugauit, & plurimos graui infirmitate oppreſſos liberauit, omnibuſque, quacunque in anguſtia conſtitutis, martyris ſui memoriam pie recolentibus benignitatis ſuæ opem oſtendit.

Miracula ad S. reliquias eius.

MARTY-

Digitized by Google

MARTYRIVM S. ET GLORIOSAE Virginis Agathæ. Cuius acta tam Latinis quam Græcis ſunt notiſſima. Decertauit autem celeberrima inter plurimos martyres Anno Saluatoris 254. Sede vacante, Decij Imp. anno ſecundo.

Vide Cæſar. Baron. Tō. 2. Annal.

MOderante ſceptra Romani Imperij Decio, Quintiano autem inſulæ Siciliæ Præſide, edictū ab eis, ſceleris & iniquitatis plenum promulgatū fuit, quo omnes Chriſtianę pietatis cultores morti ſubijciebantur. Eodē verò tēpore virgo excelſi animi Agatha & præclaris admodum natalibus ex ciuitate Panormitana orta, incredibili, ſubeundi pro Chriſti nomine certaminis, cupiditate exarſit. Igitur Quintianus Præſes cum multa de eximia virginis pulchritudine, & optimis morib⁹ percepiſſet, œſtro libidinis miſerè incenſus, cœpit praua agitare cōſilia, quò modò impuris eius amplexibus potiretur. Cumque non aliam, voto potiundi ſuo, rationem inuenire poſſet, niſi quod deorum cultu contempto, Chriſtianis ſtuderet rebus; militibus quibuſdā ſuis in mandatis dedit, vt comprehensā ad ſe adducerent. Parent illi Ducis ſui imperio, Agathamq; his verbis aggrediuntur; Quoniā fama eſt deorum te cultum negligere, Cæſaris edictum comprehendi te iubet. Nunc igitur, ſi dijs ſacrificium offerre parata es, omni cum honore te ad Præſidem Quintianum ducemus.

5. Februarij.

Patria S. Agathæ.

Ardet cupiditate martyrij.

Comprehēſa ducitur ad Præſidē.

Agatha animo egregiè ad certamē pro Chriſti gloria ſubeundum inſtructa, domum ſuam ingreſſa, fuſis ad Chriſtum precibus, illibatam corporis caſtitatem ab eo ardentiſſimè precata eſt. Lictoribus interea tyranno eam ſiſtere feſtinantibus

Chriſto preces offert.

Digitized by Google

tibus, prompto & alacri animo iuit cum lictoribus, virtutis pulchritudinem aſſidua cogitatione reuoluens. Et eccè, inquit, ô inimice veritatis Diabole, nonnè vides meum ſtadium innumeris Angelorum choris cinctum, certaminis mei finē exſpectantibus, & ipſum Angelorum Dominum Chriſtum Ieſum ſempiternam iuſtitiæ coronam promittentem? His dictis prę gaudio lachrymas fudit. Progreſſa verò paululum pedis eius calciamentum ſolutum eſt; quod reſtringere volens, retrò conuerſa, ſolis ſe militibus à ciuibus ſuis relictam vidit. Qua re, magno animi dolore confecta, Domine Deus, inquit, oſtende quæſo ciuibus meis, hoc in loco perfidię ſuę ſignum; ſtatimque ſterilis exorta eſt olea, quę publica Panormitanorum mentes ignominia notauit.

Insignis virtus in virgine.

Sterilis olea repentè oritur.

Catanam autem ingreſſa, mandato Prę̨ſidis tradita eſt cuidam matronę Aphrodiſię nomine, cui quinque filię iuuenes erant; his commiſſum eſt, vt quibuſcunque poſſent modis, eius mentem à Chriſti amore ad ſimulachrorū cultū traducerent. Sed mens virginis, Chriſti amore ebria, nullis vel blanditijs vel minis inflecti potuit. Victæ igitur fallaces dęmonum incantatrices Agathę conſtantia, Prę̨ſidi denunciarunt oleum ſe & operam perdere. Iratus Quintianus iuſſit eam ſuo tribunali ſiſti. Deinde ad Virginem, Cuius es generis? Ego quidem, inquit Agatha, ex nobili & illuſtri ſanè familia orta ſum, & ſunt mihi quoque cognati diuitijs inſignes. Vera autem nobilitas & gloria mea, in Chriſti ſempiterni Regis ſeruitute conſtituta eſt. Cui præſes; Quid igitur nos, qui Chriſti ſeruitutem deſpicimus, libertatem non habemus? Certè, inquit, Virgo, ad tam duram & ſeruitutem & captiuitatem dilapſi eſtis, vt lignis

Traditur Aphrodiſiæ matronæ.

Siſtitur tribunali.

Egregia S. Virginis ſententia.

& lapi-

Digitized by Google

& lapidibus, nulloque ſenſu præditis ſimulacris ſeruiatis. Quæſo, inquit Præſes; reſipiſce ab hac cogitatione tua, dijſque ſacrifica. Cui Agatha. Sit, inquit, ſicut Venus dea tua, vxor tua: & ſis tu ſicut Iupiter Deus tuus. Quintianus ratus ſe contumelia affici, colaphum ei infringi iuſſit. Agatha autem, Miror, inquit, te virum prudentiæ opinione præſtantem, verba mea contumeliam interpretari, quibus deorum vitã tibi precata ſum. Quintianus ira excandeſcens, in carcerem eam detrudi iuſſit. *Carceri mãcipatur.*

Sequenti autem die ſuſpenſam verberari mandauit, ſed nullis eius conſtãtia verberibus frangi potuit; quin potius inter tormenta incredibili exultans gaudio, rabiem tyranni contemnebat, nam (dicebat Præſidi) vt frumentum, niſi palea nudatum, tuto in horreo conſeruari non poteſt, ita nec anima mea tutò cæli penetralia prius ſubire poteſt, quam corpus hoc varijs affectum ſupplicijs fuerit. Qua voce vehementer excandeſcẽs Quintianus, mamillam ei amputari, firmiſque includi carceribus iuſſit. *Eius animi conſtantia.* *Mamilla eius amputatur.*

Profundæ autem noctis ſilentio, apparuit ei veneranda admodum ætate Princeps Apoſtolorum, aſſerens ſe à Deo curandis eius vulneribus miſſum eſſe. At illa virgineo correpta pudore, corporis ſui nuditatem exhibere recuſauit, in ſola Chriſti Ieſu benignitate ſe requieſcere dicens, qui vel ſolo nutu acceptas pro eius nomine plagas delere poſſet. Tunc leni ſubridens vultu Apoſtolus, Imo, inquit, & eius iam gratia curata es. His dictis euanuit ab oculis eius. *S. Petrus ei apparet.* *Curãtur eius vulnera diuinitus.*

Agatha verò tanta Dei benignitate mirificè conſolata, in gratiarum actione lætabunda perſeuerabat. Tota verò nocte immenſo circundatus

lumine carcer, à cuſtodibus timore perculſis, deſertus eſt Ad fugam igitur capeſſendam, omnes in vinculis detenti, Agatham hortati ſunt. Quibus Agatha; Abſit vt æterna gloriæ corona turpi me fuga ſpoliē, quin potius ad extremū vitæ ſpiritum Chriſti adiuta gratia, pro eius nomine aduerſus impietatem decertabo.

Non vult fugere aperto licet carcere

Quarto dein die in iudicium adductam, omni ſuppliciorum atrocitate propoſita, iniquiſſimo Imperatoris parêre edicto coëgerunt. Sed illa cōtemptis eorum minis & ſupplicijs, quantum roboris in Chriſti gratia conſtitutū haberet, declarauit. Tandem Quintianus furore percitus, ad ignitos eam carbones condemnauit Et eccè terribili terra fragore concuſſa, duos Præſidis familiares, quorum conſilio ſcelerata in martyrem iniquitas vigebat, Vulteium & Theophilum, internecione deleuit; Populus autem ingenti pauore correptus facto in prętorium concurſu, Præſidē in ſummas anguſtias compulit.

Terræ mot⁹ horrendus.

Sed ſceleratus ille, nec hiſce quidem ſignis Dei potentiam agnoſcere valens, iterum eam in carcerem abduci iuſſit; vbi Chriſti virgo & martyr gratiarum actione, pro certamine feliciter tranſacto, perſoluta, impollutum Deo ſpiritum reddit. Populus autem mirabili pietatis ſtudio excitatus, ſanctas eius reliquias, cùm ſummo honore reuerentiaque collectas, depoſuit. Quidam verò adoleſcens pulcherrimo veſtium ornatu decorus, tabulam marmoream his inſcriptam verbis capſæ impoſuit; Mens ſancta, honor in Deum voluntarius & patriæ redemptio. Subitoque euanuit, quem Angelum Dei fuiſſe multi confirmant.

Feliciter migrat è corpore in carcere conſtituta.

Apparet Angelus.

Quintianus autem de martyris exceſſu certior

factus

Digitized by Google

factus, iniuſta bonorum eius cupiditate vehemẽter exarſit, cumque ardens auaritiæ flamma accelerare cogeret, inſtructa cohorte, iter Panormum verſus inſtituit. Sed accidit, vt iuſto Dei iudicio, flumen ingreſſus equorũ impetu ſubuerſus, calcibuſque eorum protritus, miſerè interiret.

Quintianus in flumine perit.

Et hoc quidem fine calamitoſo, impij memoria cum corpore deleta, ſanctę martyris honor & cultus longè lateque creuit. Anno autem cõſummationis eius impleto, eodem in loco qui Angeli viſitatione illuſtratus eſt, cũ mõs Aetna horribili flammarum ardentium vomitu, omnibus Catanenſium habitatoribus interitum minaretur; amictu quodam, arcæ ſanctæ martyris ſacro ex aduerſo ignis poſito furor eius, non ſine magna omnium gratulatione, diuinitus repreſſus eſt, & à præſenti mortis periculo cuncti liberati ſunt. Quod miraculum fama, celeberrimum quinto Februarij, quo etiam die pro Chriſti gloria decertauit, gratiſſimum illis accidit; feſtumque maiori alacritate celebrandi cauſam præbuit; ad illius gloriam & laudem cuius virtute contigiſſe credimus.

Mons Ætna exæſtuans.

Amictus S. Virginis profligat ignem.

MARTYRIVM S. DOROTHEAE Virginis. Ex eo quod optima fide apud Surium eſt. Occubuit autem virgo ſancta pro fidei defenſione Anno Domini 304. Marcell. Pap. 1. Conſtantini & Galer. Impp. anno 1.

Vide Cæſ. Baron. Ann. Tom. 2.

FVIT in prouincia Cappadociæ apud Cæſaræam, eximijs maximarum virtutum ornamentis exculta, virgo quædam Dorothea nomine, prudentiæ opinione adeò mirabilis, vt alios omnes philoſophiæ laude excellẽtes in ſui admi-

6. Februarij. Dorotheæ prudentia.

Digitized by Google

Dorothea virgo ſiſtitur Præſidi.

admirationem raperet. Cuius fama longè lateq; diſperſa, ad aures quoque Præſidis Sapritij peruenit; qui eam tribunali ſuo oblatam, ſceleſtum impuris dijs ſacrificium offerre voluit. Cuius cũ illa imperium animi magnitudine repudiaret, clariſſimaque veritatis luce deorum vanitatem demonſtraret, & omnibus, qui in eorum nefario cultu ad extremum vitæ ſpiritum perſeuerant, æterna ſupplicia conſtituta eſſe diceret, tradita eſt lictoribus in cataſta torquenda. Quæ, propoſitis ſibi diris ſupplicijs, voce conſtanti conuerſa ad Præſidem dixit; Quid mihi ſuppliciorum tuorũ proponis formidinem? Age fac quod facturus es, quo citius mihi flagrantiſſimo Chriſti conſpectu frui liceat, cuius amore nec te timeo, nec tormenta tua formido. Cui Sapritius, Oportet te, ô Dorothea, vana hac mentis tuæ perſuaſione relicta, dijs ſacrificare, & ſplendidis ornatam nuptijs lætari in vita tua. Cui Dorothea; Aeterno regi, Chriſto Dei filio, ſponſa conſecrata ſum, de cuius amore confiſa, ad ſplendidum omnique deliciarum genere plenum, paradiſi thalamũ perueniam.

Conſtantia eius & admirãda animi magnitudo.

Sapritius nec minis, nec blanditijs conſtantiã eius labefactari animaduertens, tradidit eam duabus ſororibus, Chriſtetæ & Caliſtæ, quæ iam pridem à Chriſti fide defecerant, vt eam ad ſimilem perfidiæ notam inducerent. Primum igitur blanditijs & magnifica ampliſſimorum munerum promiſſione animum eius aggreſſæ ſunt. Sed Dorothea nefarium earum ſcelus redarguens, è contrario diuino quodam ſpiritu ex oculis, vultuque eminente eas ad deteſtationem impietatis, & amiſſam Chriſti gratiam recuperandam adducere conata eſt. Et quare, inquit, in perfidia veſtra,

Traditur perfidis ſororibus Chriſteſtæ & Caliſtæ.

cum

Digitized by Google

um ſempiterno animarum veſtrarum interitu erſeuerabitis? Nullum enim eſt grauius iniquitis pondus apud Deum, quam omnem, de ipſius ga nos clementia, ſpem proijcere. Eſt enim naira bonus & copioſus in miſericordia his, qui ito corde ſuo conuertuntur ad eum. Hac conſotione, animi earum ad ſpem veniæ erecti ſunt, ad Dorotheæ ſe pedes abijcientes, obſecrarũt, e ſuas ad Deum preces pro earum ſalute funde- recuſaret.

Deſperatio omnium peccatorum maximum.

Reſipiſcunt quæ à Chriſto defecerant.

Intereà Præſes miſſis ad eas nuncijs, vnà cum orothea ad ſe venire iubet. Quæ mox ad Præſiem vno ore, Nos quidem, ô Præſes, inani pænaum timore victæ, deteſtandum nimis in Deum uentem ſcelus admiſimus, ſed Dorotheæ interſſione, in amiſſam, vt confidimus, gratiam reſtitæ, nefarium idolorum tuorum cultum execraur. Hac confeſſione, Sapritius furore accenſus idit veſtimenta, iuſſitque protinus vt altera alrius dorſo colligata flammis traderentur. Miſſę itur in dolium vehementi flamma accenſum, præclara Chriſti confeſſione, Dorothea ad firiam diuinę miſericordiæ ſpem eas inuitante, iritum exhalârunt.

Dorothea cum duabus alijs ad Chriſtum conuerſis, ad præſidem vocatur.

In dolium miſſę tradũt ſpiritum Caliſta & Chriſtetà.

Tunc Præſes impetum furoris ſui in Dorothem conuertit: & illa quidem gaudio incredibili pleta, vultuq; admodùm hilari, propter animas las ad paradiſi gaudia præmiſſas, vrgebat vt ſupllicia inferret. Et quarè, inquit, ô Sapriti, optato iutiùs Chriſti ancillam gaudio fruſtraris? Eripe e his vinculis corporis, quò læta ad diu exſpetatam gloriam perueniam.

Mira in virgine conſtãtia.

Sapritius frendens gemenſque, lateribus eius impades admoueri iuſſit, ſed contempſit illa olores omnes recordatione futuræ gloriæ, quæ

Lampades adhibentur.

in corpore eius reuelanda eſſet. Tunc Præſes faciem eius eximio gaudio perfuſam, & nefarios eius conatus deridentem, pugnis verberibuſque contundi iuſſit. Poſtremò victum ſe ſuperatumque virginis conſtantia cernens, gladio in eam animaduerti præcepit.

Theophilus Iocatur cum Dorothea.

Accepta ergo ſententia, ad certaminis locum cum duceretur, Theophilus quidam cauſarum patronus obuiam ei factus, huiuſmodi in eam ſales iactabat; Eia tu Chriſti ſponſa, mitte mihi de paradiſo ſponſi tui mala roſaſque. Cui martyr; Id ego planè faciam. Cumque in locum certaminis ventum eſſet, impetrato à lictore ſpatio, ad preces Deo poſtremas fundendas ſe compoſuit; & eccè eximia pulchritudine puer, tribus onuſtus malis totidemque roſis, affuit. Cui virgo Chriſti, Obſecro te, inquit, vt hæc Theophilo deferas, & ſic gladij percuſſione martyrij palmã adepta eſt.

Percutitur gladio.

Intereà puer cum promiſſo virginis munere ad Theophilum venit, qui rei admiratione ſtupefactus, protinus exclamans, Verè, inquit, vnus Deus Chriſtianorum, Et quid moror? Beati atque iterum beati qui in Chriſtum credentes, pro eius nominis gloria ſupplicijs affici digni inueniuntur. Pręſes aũt; Quid te, inquit Theophile, ad hanc mentis inſaniam impellit? Et Theophilus, Non eſt hæc inſania, ſed ſumma prudentia, qua inanibus, nulloque ſenſu præditis dijs contemptis, vni, verò, æternoque Deo adhæremus. Tum Sapritius, niſi ab hac ſtultitia reſipueris, ego te varijs grauiſſimiſque excarnificatum ſupplicijs, mala morte perire faciam. At ego, inquit Theophilus, tua ſupplicia contemno, vt bonam vitam inueniam. Supplicia namque, quæ tu mihi minaris, breui temporis ſpatio duratura, corpus tantum laniant;

Theophilus credit in Chriſtum.

Digitized by Google

ınt;At illa quæ impijs deorum cultoribus iuſto
)ei iudicio conſtituta ſunt,animam immortalē
.n omni ſeculorum æternitate, cruciabunt. Tum
ꝛræſes;vt verba vana (inquit) acrioribus cedant
'erberibus, ſuſpenſum in eculeo Theophilum
'ngulis lacerate, lampadibus exurite, omnique
upplicjorum genere afficite. Suſpenſus autem
:heophilus vultu intrepidus,eccè, inquit,iam in
ruce ſuſpenſus, verus Chriſtianus factus ſum.
:ortores interim inferendis ſupplicijs fatigati
unt,cum Prꝯſes lata mortis ſententia capite eum
›lecti iuſſit.Quam martyr lꝯto excipiens animo.
ȝratias,inquit,tibi ago Chriſte. Atque hoc modo
›lurimis inuicto animo ſuperatis tormentis,
'empiternam iuſtitiæ coronam capitis abſciſſio-
ıe promeruit.

Inuictus Theophili animus.

Capite plectitur.

'ITA S. VEDASTI EPISCOPI ATRE-
atenſis, ex ea quam Albinus Flaccus Alcuinus ſcriptam reliquit. Fuit hic ordinatus Epiſcopus à S.Remigio Rhemenſi Epiſcopo,anno Domini 542.Sedit vſque ad annum 570. quo ex hac vita migrauit.

Vide Cæſ. Baron in Notatio. Martyr Rō.

CLodouæus Francorum Rex,cum acrem in Alemannos expeditionem ſuſciperet: & anxiè de belli exitu trepidaret, vota Chri
to,ipſe à Chriſti ſacris alienus, nuncupauit, ſe
›rotinus,ſi victoria potiretur, Chriſti fidem ſuſ-
:epturum.Habebat autem coniugem Clotilden,
›aptiſmatis ſacramento initiatam,pietate, & re-
igione præſtantiſſimam. Porrò cum omnipo-
:ens,exauditis precibus, celeberrimā illi de ho-
tibus victoriā largiretur,ille ne tam præclaris à
)eo collatis ſibi beneficijs, parū gratus videre-
:ur,nulla interpoſita mora,ad Tullum oppidum,
ın quo S. Vedaſtus rerum diuinarum contem-

6 Februarij. Coldouæus licet gentilis, preces offert Chriſto & votū.

Clodouæus venit ad Vedaſtum.

platione aſſiduam ducebat vitam, contendit, ab eoque præcipua Chriſtianæ fidei capita edoctus, maturus ad Chriſti lauacrum, cum eodem ad S. Remigium clariſſimum Chriſti ſacerdotem Remos iter inſtituit.

Benignus autem & miſericors Deus gratiarum diues, vt fidem Regis teneram, doctrina & inſtitutione Vedaſti iactam, firmaret ſolidaretque, ipſo in itinere egregio S. Vedaſtum miraculo illuſtrauit. Cæcus enim in occurſum Regis regiumque comitatum delatus, ſolius Vedaſti lachrymoſo clamore opem implorans, magnam mouit vniuerſis Vedaſti expectationem. Vir autem ſanctus pia mente præſagiens miſerum illum ad errorũ ac perfidiæ tenebras ab infidelis turbæ animis tollendas à Deo miſſum eſſe, protenſa cum Crucis ſigno dextera ad cæcum ait; Domine Ieſu, oſtende potentiã tuam, vt populus hic ſanctiſſimi tui nominis ignoratione errabundus, in viã veritatis iam tandem perducatur. Completa oratione & cæcus accepto oculorum lumine vehementer exultauit; & rex in fide roboratus vitali admotus fonti expiatus eſt. Et ille quidem ablutus à ſancto Remigio ad intermiſſa regni redijt gubernacula, Vedaſtus autem Remigio aliquamdiu adhæreſcens, ſuauiſſimo virtutum ſuarum odore plurimos ad ſe inuitauit: quorum alij in rebus dubijs conſilium, alij in afflictis ſolamen expetebant: nemoque non diuina refectus conſolatione abibat.

S. Vedaſtus cæcum illuminat.

Clodouæus Rex baptizatur à S. Remigio.

Porrò S. Remigius ratus iniquum eſſe, ſplendidum illum ſanctitatis fulgorem anguſtijs ędium tectis condere, Atrebatenſi eum eccleſiæ pręfecit. Qui pontificatus gradu ſuſcepto; cùm iã concito pede vrbis portas ingredi feſtinaret, duos extrema ca-

Ordinatur Atrebatẽſis Eccleſię Antiſtes S. Vedaſtus.

ma calamitate miſeros alterum cæcum, alterum claudum, obuios habuit. Quos ille ſtipem ſupplicitur poſtulantes integræ ſanitatis beneficio affecit. Quæ res ingentem hominum multitudinem ad Chriſti fidem ſuſcipiendam perduxit.

Cæcum & Claudum ſanat.

Hoc præclaro virtutis ſuæ miraculo, magno populi fauore ſuſceptus, animum protinus ad deletas vaſtataſque, Attilę perfidi Hunnorum Regis ſęuitia, templorum fabricas erigendas adiecit. Cumque magno ſtudio antiqua, denſis vepribus obducta, inquireret fundamenta, eccè ſubitò ex ruinoſis ſpeluncis deformis proſilijt vrſus. Cui vir Dei cū indignatione in deſerta ſecedere præcepit loca; qui prompta obedientia, humani cordis duritiem damnans, iuſſis paruit, nec vnquam ea loca repetere eſt viſus. Erectis autem templorum fabricis, maiori ſedulitate ad collapſa pietatis fundamenta reſtauranda incubuit. Et quia morum facillitatem gratam omnibus eſſe nouerat, omnibus ſe comem, omnibus ſe blandū exhibebat, nec potentium, Chriſti exemplo, conuiuia aſpernabatur, vt omnes ad vitam reuocaret. Accidit eo tempore Francum quendam Ocinum nomine, magnifico ciborum apparatu, regem Clotarium, Clodouęi regis filium, ad prandium vocare. Vocatus autem eſt & Vedaſtus. Qui domum ingreſſus, pro conſuetudine, omnia ſanctæ crucis ſigno extenſa dextera ſignauit. Quædam autem vaſcula, dæmoniacis incantationibus infecta, ilicò ad vim crucis crepuerunt. Quo viſo Rex cum optimatibus in ſtuporem verſi, Ieſu Chriſti potentiam in eius famulo Vedaſto collaudarunt; alij verò diſruptis, diabolicæ fraudis, quibus miſerrimè conſtricti erant, catenis: religionis puritatem ſunt amplexati.

Conſtruit ſacras ædes.

Nota, vim S. crucis manu S. Vedaſti expreſſæ.

Et his quidem alijsque admirandæ pietatis operibus poſtquàm eccleſiam Chriſti annis circiter Triginta rexiſſet, columna quadam nocturnæ viſionis, de tranſitu ad vitam ſempiternam, admonitus eſt. Poſt multa itaque ad æternam patriam ſuſpiria, ſacroſancto corporis & ſanguinis Chriſti munitus viatico, Angelica exceptus melodia, beatam Deo animam tradidit.

Excedit è vita.

Sepelitur ſacrũ corpus.

Funus fuit cum multis populi totius lachrymis, in Eccleſiam Dei genitricis ſemper virginis Mariæ, vbi quondam Pontificalis cathedræ fungebatur officio, inductum; in qua vſque ad tempus beati Autberti, qui ſeptimus ei in Pontificali ſede ſucceſſit Epiſcopus, cum inſigni miraculorum virtute quieuit. Is autẽ cũ mirifica quadã viſione admonitus eſſet, vt ſacratiſſimum illud corpus ad locum quendam alium non longè ab vrbe ſitũ transferret, protinus ad facti illius ſocietatem, B. Audomarum Taruennæ Morinorum ea tempeſtate epiſcopum inuitauit; qui licet affecta ſenectute debilior eſſet, & cæcitate laboraret, prompto tamẽ alacrique animo eò properauit, & in ipſa ſacrarum translatione reliquiarum amiſſum lumen Vedaſti meritis recepit; quod tamen ille, prę lumine mẽtis, quo mirabiliter vigebat, parui pendens iterum amittere voluit: atque priſtinam oculorum cæcitatem à Deo impetrauit.

Transfertur corpus Vedaſti.

S. Audomarus oculorũ lumen recipit.

Porrò miracula, quæ tunc geſta ſunt, quæque per annos fermè centum ſexaginta patrata perhibentur, ſcriptis mandata non ſunt; niſi quod huiuſmodi antiphona, miris omnium laudibus celebrata, canitur; Hic eſt Vedaſtus, cui templum fieri ab Angelis, iuſſum eſt hominibus.

VITA

Digitized by Google

VITA S. AMANDI EPISCOPI TRAiectenſis, ex ea quam Milo monachus monaſterij S. Amandi conſcripſit. Natus eſt anno Domini 571. Obijt verò 661. nonageſimum, ætatis ſuæ annum agens.

Vide Cæſ. Baron. not in martyr. Rom. Item Tom. 8. Annal. Eccleſiaſt.

SAnctus Amandus in partibus Aquitaniæ, nõ procul à matris Oceani littore, Patre Sereno, matre verò Amantia, inclytis parẽtibus, ortus, poſtquam ex ephebis exceſſiſſet, dulci relicta patria, ad Ogiam inſulam, monaſterij portum petijt. Vbi à fratribus magno exceptus gaudio, die quadam ex obedientia per inſulam deambulare iuſſus eſt. Cumque miræ magnitudinis ſerpentẽ obuiam habuiſſet, cuius virulentiam ſe vix euadere poſſe ſperabat, edito crucis ſigno in fugam eum conuertit, quod primum fuit futuræ ſanctitatis indicium.

6 Februarij. Amandi Patria & parentes.

Confert ſe in monaſterium.

Signo crucis pellit ſerpentem.

Cum autem Pater eius importunis eum vocibus ad ſeculi vanitatem reuocare contenderet, Turones, ſancti Martini viſurus ſepulchrum, petijt. Vbi expletis, pro ſua in Dei ſeruitute conſtantia, precibus, comam, capitis ſui ornamentum, abſcidit, primique ordinis ſacris initiatus, Bituricas ad S. Auſtregiſilum contendit, vbi conſtructo iuxta eccleſiam tugurio, quindecim annis pane & aqua, duro armatus cilicio, Deo militauit.

Degit ſolitarius 15. annis.

Poſt hæc ardenti Apoſtolorum Petri & Pauli inflammatus amore, ſacra eorũ limina viſitauit; atque manifeſta viſione à S. Petro admonitus, Gallias repetijt, vbi pontificatus honore decoratus, gentibus Dei verbum, cum vberrimo fructu, annunciauit. Quodam autem tempore magno ſtudio &

Fit Epiſcopus.

dio &

dio & labore ſuam peragrans Diœceſin,audiuit pagum quendam Gandauum, relicto vero Deo, ad idolorum cultum defeciſſe, & in tantam ſcelerum impietatem prorupiſſe, vt lignis, lapidibusq; diuinos honores decernerent. Quorum vir ſanctus miſeratus errorem, ferocem alioquin & barbaram gentem, morum ſuauitate domare cõſtituit. Sed quas contumelias, quas calumnias & iniurias ab ijſdem perpeſſus ſit, vix quis dignè enarrare ſufficiet.

Gandauenſium priſcorũ ſtultitia & feritas.

Hoc autem inter plura ſilentio prætereundum non eſt, quod Tornaci homini cuidam calamitoſo præſtitit. Præerat illi ciuitati Dotto quidam Francorum comes, cum ſumma poteſtate vitę & necis. Huic oblatus homo quidam furti reus, poſt plagas, & crudelia toto corpori inflicta verbera, mortis patibulo damnatus eſt. Sanctus autem Amandus deprecatorem ſe pro miſero apud comitem interpoſuit: ſed animus nimia crudelitate efferatus preces reſpuit. Tunc vir Dei Amandus, dimiſſa iuſtitia, ad hominem patibulo iam affixũ accurrit, depoſitumque mortuum inuenit, diuinę tamẽ bonitati egregiè cõfiſus, cadauer domũ ſuã deferri iuſſit. Nec mora. mox fuſa cum lachrymis ad Deum oratione, ſuper membra defuncti tam diu incubuit, donec eum ad vitam reuocaret, quo miraculo longè lateque diuulgato, magna protinus animorum mutatio ſequuta eſt. Chriſtianã religionem certatim amplectebantur omnes, Idola conculcabantur, fana in monaſteria conuertebantur. Nec his pietatis operibus contentus, ardenter ad palmam martyrij aſpirauit, tráſmiſſoque Danubio. Sclauis Euangelium Chriſti libera voce prædicauit, Sed cum optata diu martyrij palma fruſtraretur, votique ſe compotem fieri

Excitat vita functum furem.

Prædicat Sclauis.

Digitized by Google

fieri poſſe deſperaret, ad proprias iterum oues remeauit.

Interea Dagobertus Rex omni libidinis ſpurcitia contaminatus, dura verborum caſtigatione non ſemel à S. Amando correptus eſt, qui in ſcelere ſuo perditus, vt liberſus per omnia libidinum genera vagaretur, ſanctum exilio multauit. Sed cùm præter omnem ſpem, filium, regni ſucceſſorē ſuſcepiſſet, reuocato protinus Amando, eundē ei in diſciplinam tradidit. Nec dubitauit Rex, ex imia viri perſpecta ſanctitate, in terram proſtratus, admiſſę iniquitatis veniam poſtulare, filiumque ei in diſciplinam tradere; quem multorum coactus precibus de ſacro ſuſcipiens fonte, Sigeberto nomen impoſuit.

Dagobertus Rex eũ exilio multat.

Dagobertus ſe abijcit ad S. Amandi pedes.

Sublato autem beata morte Traiectenſium episcopo, Rex ſanctum Amandum penè inuitum, & reluctantem in ſedem eius ſubſtituit; quam trium annorum decurſu ſummo ſtudio & labore, ſed exiguo cum fructu rexit: nam alijs aures diuino verbo claudentibus, alijs riſu cachinnoq; excipientibus; quidam ſcelere ante alios inſignis ſęuo correptus dęmone animam miſerè efflauit, quorum improbitate offenſus, excuſſo in eos pēdum puluere, regem adijt Childericum, impetratoque ab eo loco, monaſterio conſtruendo apto, cępit fundamenta iacere, ſed Mummulus quidā, Ozidinſis vrbis antiſtes, inuidię ſtimulis concitatus, miſſis in eam rem viris audaciſſimis, mortem ei intentauit. Et quanquam vir Dei ad martyrij palmam ardentiſſimè aſpirabat, non tamen diuina prouidentia, quæ eum ad gregis ſui vtilitatem ſeruabat, voti conpotem fecit. Miſſa namque ingenti de cœlo tempeſtate, tanto latronum animi pauore cōcuſſi ſunt, vt omni ſpe vitæ abiecta

Traditur S. Amando ſedes Traiectēſis.

Vltio in contemptores ſermonum eius. Math. 10.

abiecta, ſe pedibus eius proſternerent, & ſupplicibus ab eo precibus veniam poſtularent, qui pro ſcelere eorum ante Dominum proſtratus, protinùs aêris ſerenitatem impetrauit.

Quadam die in pago Beluacenſi non procul ab Aronna fluuio, in loco quodam Roſſunto dicto, mulierem quandam luminibus orbem inuenit, percunctatuſque tantæ calamitatis cauſam, reſpondit illa, ſe ſcelere idololatriæ, qua arborem quandam dæmoni dedicatam ſtudioſius colebat, in illam miſeriam, Dei iudicio incidiſſe. Tùm vir Dei; Profectò mirum eſt te in ſempiternas tenebras pro tanto ſcelere non eſſe præcipitatam, quarè diuinam erga te clementiam agnoſce, & arrepta ſecuri nefariam arborem quantocius exſcinde. Paruit illa puellæ ſui manibus deducta velociter, & multa vi conantem vir Dei inuocato Chriſti nomine ſacro manuũ ſuarum contactu, non ſolum corporeo, ſed cæleſti etiam lumine illuſtrauit

Cæcã ſanat.

Hoc quoque ad multorum documentum ſilentio non videtur tegendum, quod in monacho quodam Chrodobaldo nomine, monaſterij ſui præpoſito contigit; qui à S. Amando vina ad fratrum indigentiam ſubleuandam neceſſaria, in monaſterio deferre iuſſus, primo mandatum viri ſancti tacitus contempſiſſe dicitur; Deinde iniqua excuſatione, quod vehicula deeſſent, animi ſui rebellionem purgare volens, viro Dei obuiã ire conſtituit; ſed mox omnium membrorum officio deſtitutus, diuinam manifeſtè vltionem ſenſit, eoque tandem deductus eſt, vt intercluſo penè ad mortem ſpiritu, inobedientiæ & contumaciæ ſuæ pœnam fateretur. Cui ſanctus, pane & vino ex ſua menſa tranſmiſſo & corporis ſanitatem reſti-

Pœna inobedientiæ.

reſtituit,& à grauiſſimo iactantiæ & inobedientiæ,quo diu laborârat,morbo liberauit.

Et his quidem alijſque infinitis miraculorum operibus clarus Amandus, ad æternitatis gloriam migrauit;cuius corpus in loco Elnone dicto honorifice ſepultum, indeque in aliud maiore magnificentia templum, per Eligium inſigni pietate præſtantem, ſexto decimo, ab obitu eius, anno translatum,membris ſuis omnibus integrum adeò, viuidumque repertum eſt, vt vngues eius barbaque non parum excreuiſſe inuenta ſint. Hæc Lotharius ſacri templi æditauus anno incarnationis Domini octingenteſimo, reuoluto ſarcophago,cognouit; qui tantæ rei prodigio ſtupe factus, & incredibili gaudio elatus, duos eius dentes de gingiuis tenaci forcipe eruere conatus eſt;& eccè ſtillæ cruoris de dentibus fluentes, clarius adhuc ſanctitatem eius teſtatæ ſunt, cuius rei teſtimonium acerra, eodem ſanguine cruentata,in hodiernum diem ſeruata præbet.

Obitus eius & ſepultura in Elno.

Corpus eius poſt 16 annos incorruptum.

Si quis autem clariorem ſanctitatis eius imaginem inſpicere velit, is ſibi eos, quos præclaro virtutis exemplo ad perfectionis ſtudium incendit,atque ſanctitatis ſuæ ſpeciem in eorum animis ingenerauit,ante oculos conſtituat. Quorum vnus,ſanctus Andreas ab ipſo Pontifice in monaſterio Elnonēſi cōſtitutus Abbas, Lonat' in Marcianis cœnobio delegatus.S. Florebertus cum egregio & in omni laude virtutis excellēte viro Iohanne;vnus poſt alterū cōgregationi, quæ Blandiniū dicitur,præpoſiti;ſed & eximius Confeſſor Maurontus cum iuſto & magnifico domino Humberto.His accedit egregium virginitatis decus Gertrudis ab ipſo fidei initijs inſignita,

Catalogus quorundam Sanctorum qui Amandi diſcipuli fuerunt.

& ſacro

& ſacro velamine conſecrata. Poſtremò gloria & dignitate ſeculi omnibus ſuperior, nobilis Allouinus, qui ſanctus Bauo appellatus eſt, ex paganorum ritu ad Dei cultum per Pontificem prædictũ conuerſus, eiusque diſciplina tam ſublimem ad virtutum excellẽtiam prouectus, vt mortuum ab inferni faucibus reuocârit.

VITA S. GVARINI EPISCOPI PRAEneſtini & Cardinalis, Canonici Regularis. ex eâ quæ eſt per Auguſtinum Ticinenſem Canonicum Regulare. Creatus eſt epiſcopus à Lucio 2. Roma. Pontifice, qui claruit (iuxta Genebrardum) Anno Domini 1144.

Vide Cæſ. Baron. not in martyr. Rom.

6 Februarij. Patria eius.

BEATVS Guarinus Christi Confeſſor, genere præclarus, Bononiæ oriundus, ad huius mundi caliginem illuſtrandam velut ſplendidiſſimũ ſidus emicuit. A primis namque annis ſumma parentum diligentia nutritus, & optimis moribus educatus, ad tantam pietatem peruenit, vt, contemptis opibus & mundi huius honoribus ad religionis apicem & ſummam vitæ perfectionem aſpirauerit, Vt primum pubertatis annos attigit, factus eſt, inuitis conſanguineis, qui de ipſo poſteritatem peroptabant, in eccleſia Bononienſi maiori, clericus. Verum cum ingenuę indolis & probatæ virtutis iuuenis, ſocios mollibus veſtitos cerneret, ipſe pauper ſpiritu, arctius ſe diuinis mancipauit obſequijs, & deſpectis calcatiſque terrenis illecebris; ad amabilem diuini amoris perfectionem venire ſategit. Vt autem omnipotens Deus ſine vllo errore in viam ſalutis eum deducere, & certum iter, cui inſiſtere poſſet, oſtendere dignaretur, preces aſſiduas ardenti ſtudio

Fit Clericus in eccleſia Bononienſi.

dio fundebat, ſolitaria loca frequētabat, & ſacra religioſorum limina viſitabat, vt ſalutaribus monachorum ſermonibus inſtructus, prudenter diaboli fraudes (qui ſe in Angelū lucis ſępè transfigurat) euitare poſſet.

Solitaria loca & religioſos monachos viſitat frequenter. 2. Cor 11.

His ſanctiſſimis ſtudijs poſtquàm multo tempore ſtrenuè ſe exercitaſſet, ad Canonicā S. Crucis de Mortaria aduolauit, vbi religioſum habitum magno ſpiritus feruore induit, & diuinis ſuſpenſus deſiderijs ad omnem ſanctitatis perfectionem ſedulò aſpirauit. Sedebat in oſtio ſpeluncæ cum Maria, & omnes animi ægritudines ſacrarum dulcedine Scripturarum, ita temperabat, vt facilè humanæ vitæ conſortium reſpueret, & ſolitaria vita mirificè delectaretur.

Mortaria locus eſt inter Papiam & Nouariā. Sic dictus propter eos qui cæſi ſunt in Prælio quod commiſit Carolus Magnus cum Deſiderio Rege Lōgobardorū.

Hic cum egregium pietatis ſpecimen multis prębuiſſet, fuit deſtinatus ad S. Frigidiani eccleſiā in qua à Canonicis perbenignè & reuerenter exceptus fuit. Erat enim inter fratres humilitate & obſequio verus miniſter, doctor verbo, magiſter exemplo. Porrò vt in religionis ſtatu torporem (qui interdum acriùs monachorum animos inuadere ſolet) fugaret, ſecuritatem tolleret, & virtutes indies multiplicaret, mortem ſibi quaſi quotidiè imminentem intentus meditabatur. Hac autem meditatione non modo carnis concupiſcentias fregit, ſed ad tantam humilitatem peruenit, vt colla obedientiæ iugo ſpontè humiliterque ſubijceret, neque vllius imperium exequi recuſaret.

Meditatio mortis.

Paucos autem poſt annos ad Canonicam Mortarienſem reuocatus, cùm fama virtutum eius longè lateque increbeſceret, fuit ad Papienſem epiſcopatum à Clero & populo vniuerſo expetitus, &, nè qua ratione ſedem ſubterfugeret, in

S. Guarinus recuſat epi-

ſcopatum Papienſem.

loco arcto.adhibitis cuſtodibus,detentus. Sed vir ſanctus ne ſub prælationis occaſione, elationis tumore,mentis eius cymba periclitaretur,per feneſtram,deceptis cuſtodibus,ad fratres ſuos Cõcanonicos fugit;vbi inter eos velut animal ſimplex conuerſabatur.

Cõſecratur Epiſcopus Præneſtinus inuitus.

Paulò verò poſt Papa Lucius ſecundus natione Bononienſis, eum vel inuitum Præneſtinum Epiſcopum conſecrauit,poſtquam annos quadraginta cum eximia ſanctitatis opinione in monaſterio ſuo exegiſſet. Cumque equitatum precioſum,alioſque epiſcopales apparatus à Pontifice dono recepiſſet, mox venditis omnibus,pauperibus precium erogauit. Fit intereà exultatio & plauſus generalis in populo, Chriſti fauor & gloria tollitur in immenſum, & ſancti Guarini nomen, ſummis in vrbe prçconijs celebratur, Clerum & populum ſalubri reficiebat pabulo, pauperibus alimenta & indumenta proprijs manibus erogabat.

Denique precibus & ieiunijs nocte dieque incumbens; cùm iam ſenectute grauatus tabernaculi ſui depoſitionem præuideret, ſaluberrima ad Clerum monita inſtituit.Sequenti verò nocte totus aer immenſo lumine refulgens, non dubiũ ſanctitatis eius indicium omnibus præbuit; nam tamdiu ea claritas perſeuerauit, donec Solis aurora appropinquante cum claritate, carnis vinculis expeditus, lætus ad vitam ſempiternam cũ gaudio migrauit. Tunc Chriſti Confeſſor omnibus charus,virtutum ſignis coruſcans in terris, & meritis in cælis,viuens, in ſepulcro & eccleſia beati martyris Agapiti ſacerdotum manibus debita veneratione reconditus eſt.

Nocte immẽſo ſplendente lumine,ſub auroram Chriſto ſpiritum reddit.

Eadem die mulier quædam dæmonio vexata, Alba-

Albanenſem vrbem circuiuit, loquebaturque per eam diabolus, ſic dicens; Hodiè præſul migrauit ad cœlum, cuius precibus ego miſer expellar. Statim obſeſſa muliere beati viri ſepulcrum attingente, cœpit per os eius in ſanctum virum cõtumelias dæmon euomere; ſed precibus eius erepta, Confeſſoris ſepulcrum feſtina amplexa eſt, & ei, cuius miniſterio ſic ſanata erat, gratiarum vota perſoluit. Vndè factum eſt, vt viſo miraculo, ſuſpenſis antè ſepulcrum lampadibus, confeſtim ſine ignis appoſitione, cernentibus omnibus, luminaria accenderentur; præſtante Domino noſtro Ieſu Chriſto, cui eſt honor & gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

Dæmoniacá tangens eius ſepulcrum curatur.

Diuinitus ardent lampades ante ſepulcrum.

MARTYRIVM S. THEODORI, DVCIS exercitûs. Ex eo quod Augarus Scriba, qui coram interfuit, reliquit. Exegit inſigne certamen martyr anno Domini 316. Silueſtri Pap. 3. Conſtantini Imp. 11. ſub Licinio in oriẽte regnante. Alius eſt itẽ Theodorus, qui ad huius differentiam cognomẽto dictus eſt Tyro, cuius natalis celebratur 9. Nouem.

Vide Cæſar. Baron. Ann. Tom. 3.

Item. In not. Marty. Rõ.

LIcinius ſororis Pij Imperatoris Cõſtantini maritus, vna cũ regni ſceptro ab Impio Maximiano crudelẽ in Chriſtianos & mentem & actiones ſuſcepiſſe legitur; nam ſtatim ab ipſo regni ingreſſu tanta in Chriſtianos impietate deſæuijt, vt quadraginta viros eximia pietate flagrãtes, & rerũ humanarum contemptu, mundo ſuperiores, Sebaſtiæ varijs tormentorum generibus confecerit, & in Macedonia trecentos & ſeptuaginta Centuriones crudelitate ſua deleuerit.

7. Februarij. Licinius hoſtis Chriſtianorum.

Occidit multos viros militares.

Cum autem impia eius decreta, admiranda Chriſtianorum pietas longè ſuperaret, multique

diuini amoris facibus mirabiliter incenſi, cum eius ſæuitia decertare cuperent, ille ampliſſimo Chriſtianorum numero victus, cum anteſignanis tantùm, congredi ſtatuit. Cumq; ab eo hac de cauſa præſtantiſſimi quique, ſummo ſtudio diligentiaque quærerentur, venit ad aures eius celebris admodùm Theodori fama, viri rerum agendarũ prudentia inſignis, & fortitudinis opinione, qua immanem draconem internecione deleuerat, patriamque ab interitu vindicauerat, glorioſiſſimis quod qua ratione contigerit, non erit alienum hoc loco repetere.

Chriſtianorũ pietas & zelus.

Theodori laus.

Erat in partibus Euchaitarum ſęuiſſima bellua, draco immanis, ad cuius vel ſolam memoriam homines toto corpore & mente contremiſcebãt. Nulla enim ferè dies erat, qua non vel hominem vel iumentum deuoraret. Hoc Theodorus, generoſus Chriſti athleta, vt primum cognouit, ſtatuit, ſola Chriſti virtute adiutus, patriam ſuam à tam ſæua peſte liberare. Itaque die quodam ſolus ad locum, in quo draco latitabat, equo inſidens exijt; & fuſis, ardenti fide, ad Chriſtum precibus, draconem in virtute Chriſti Ieſu euocauit. Qui parere coactus prodijt, ſeſeque calcibus equi glorioſi athletæ ſubmiſit; Cui protinus ſtricto gladio necem intulit. Quod cum alijs militibus, à Chriſti ſacris alienis, innotuiſſet, Theodori virtutem admirati, Chriſto nomina ſua dederunt, & ſacrum baptiſma læti à Theodoro perceperunt.

Theodorus draconem interficit, & milites plurimos ad Chriſtum conuerſos baptizat.

Intereà Licinius cum ſatis tantam in Theodoro virtutem mirari non poſſet, cuperetque perpetuò eius præſentia frui, miſit à Nicomedia Heracleam (vbi eo tempore vir ſanctus degebat) viros quoſdam primarios, & milites non paucos, qui

ſummo

Digitized by Google

ſummo cum honore eum ad ſe deducerent. Ipſa autem hora vidit Sanctus in ſomnis ignea ad ſe iacula de cælo, ferri; audiuitque vocem Domini ſibi dicentem; Confide Theodore, ego enim tecum ſum. Qua voce vir ſanctus è ſomno excitatus, intellexit martyrij ſibi palmam parari. Vndè ſummo perfuſus gaudio, manè venientes ad ſe viros & milites ab Imperatore miſſos beneuolè & lautè excepit. Quos poſtquam triduo detinuiſſet, & donis muneribuſque affectos demittere vellet, dedit ad Imperatorem litteras, quibus facilè ei perſuaſit, magis expedire vt Imperator ad ſe cum dijs ſuis, vt illo præſente ijs ſacrificaret, veniret. His acceptis Licinius gaudio incredibli elatus, nulla interpoſita mora octo millibus hominum ſtipatus, eò contēdit, & Theodorum perhonorificè ſalutauit. Deinde exſtructo in medio ciuitatis tribunali, illud conſcendit, & habita ad populū cōcione; cum de ciuitatis Heracleæ, tùm de Theodori laudibus, hortatus eſt eum, vt dijs ſacrificium offerret, ſuoque exemplo cæteros ad idem pietatis ſtudium inuitaret. Cui Theodorus, inter omnes corporis ſpecie & fortitudine excellens, dixit, ſe minimè ab eo pietatis ſtudio abhorrere, ſed quo maiori id cum gloria & celebritate fieret, petere, vt ipſe Imperator deos ſuos deaſq; omnes traderet, quò eos ſuo in penetrali precioſo vnguento delibutos ſic demum in hominum conſpectum produceret. His omnibus libens annuit Imperator, & idola varia & multiplicia ex auro & argento fabrefacta, & lapidibus precioſis ornata ei tradidit; quę vir ſāctus nocte ſequēti comminuit, & Chriſti pauperibus impartiuit.

Viſio S. Theodori de inſtanti martyrio.

Licinius Imp. venit Heracleam.

Imperator ei idola tradit, quæ vir ſanctus in fruſta comminuta pauperibus largitur.

Duobus autem ab eo facto elapſis diebus, Licinius martyrem accerſijt, atque vt iam tan-

Digitized by Google

dem ſuum erga deos ſtudium declararet, monuit. Hæc cùm diceret, Maxentius quidã Centurio fortè aſſiſtens; Per deos, inquit, Imp. diuina tua potẽtia ab hoc homine ludificatur. Ego enim præcedenti hac nocte magnæ Dianæ noſtræ manũ cuidam mendico obtigiſſe vidi. His auditis Licinius, ſtupenti ſimilis conticuit. Tum Theodorus; Per Chriſti Dei mei virtutẽ vera loquetur Maxẽtius. Ego verò, ô, Imp. rectè feci. Sed dicito quæſo; Si dij tui ſibiipſis opẽ nullam ferre potuerunt, vobis quomodo poterunt?

Varijs ſupplicijs atrociſſimè cruciatur.

Hæc cum inuitus audire cogeretur, frendens gemenſque iuſſit eum à viris quatuor extendi, & neruis boũ crudeliſſimè cædi. Sexcẽtæ plagæ dorſo eius fuerunt illatæ, ventri vero quingentæ. Iuſſit deindè plumbeis globis dentes eius immanitèr contundi. Carnes vero vngulis ferreis lacerari, & vulnera lampadibus ignis vſtulari, ſanguinemq; concretum teſtis radi. Poſt hæc ingenti catenarum põdere oneratũ, carceribus, ſine aliquo cibi potuſue ſolatio, quinque diebus mancipari. Quibus tranſactis præcepit eum cruci affigi. Venerunt igitur ad eum lictores, & vultu oculiſque crudelitatẽ ſpirantes, manus pedeſq; ligno clauis affixerunt & fibulã (horrendũ dictu) per ſecretiores corporis partes ad caput vſque tranſmiſerunt. His autem in tormentis conſtitutus, puerorum iaculis petitus fuit, quorum immanitate oculi cum pupillis euulſi ſunt. Aderam huic tam crudeli ſpectaculo ego Augarus Scriba; videnſq; hæc grauia ſupplicia, & audiens etiam dolorem occultorum eius gemituum; abiectis codicillis, deuoluebar lachrymans ad eius pedes. Dominus verò meus, Chriſti miles Theodorus, paruam vocem emittens, mihi dixit; Augare, ne relinquas

Augarus Scriba martyrij.

munus

Digitized by Google

munus tuum, nec intermittas dicere, quæ in me, futura ſunt ſupplicia. Sed ſuſtine certamina mea & diem conſummationis meæ deſcribe. Deindè clamans ad Dominum, dicebat; Domine, mihi prius dixiſti, ego ſum tecum, & nunc quid à me receſſiſti? Vide Domine, feciſti me nulli culpæ affinē, & feræ agreſtes ſauciauerūt me propter te; exturbatæ ſunt pupillæ oculorum meorū, carnes igne ſunt diſſolutæ. Pili autem humi decidūt, dētes euelluntur & oſſa arida in cruce detinentur. Memēto Domine quod crucē propter te ſuſtinui: accipe quæſo nunc ſpiritum meum. Hæc cum dixiſſet, prosùs deindè ſiluit, adeò vt Licinius extinctum eum putaret.

Clamat Theodorus ad Dominū.

Circa primā verò noctis vigiliam aduenien: Angelus Domini, eum ſoluit & integræ ſanitati reſtituit, dixitque; Eccè tecum eſt Dominus Deus, & cur dixiſti, Receſſiſti à me? Conſumma curſum certaminis tui, & accipies coronam vitæ, quam reddet tibi Dominus noſter Ieſus Chriſtus iuſtus iudex. His dictis, Angelus receſſit. Chriſti autem martyr ſanus effectus, incredibili gaudio in diuinæ benignitatis conſideratione exultabat.

Ab angelo ſanatur & cōfirmatur.

Primo autem diluculo Licinius miſit duos Centuriones Antiochum & Patricium, vt defunctum martyris corpus in abyſſum maris præcipitarent; qui ſtadio appropinquantes & Chriſti martyrem Dei magnalia ſano & integro corpore prædicantem cernentes: voce magna exclamarunt; Magnus Deus Chriſtianorum, & accedentes ad ſanctum, ipſi cum octoginta militibus in Chriſtum crediderunt.

Duo Centuriones & 80. milites credunt.

Cum hoc reſciuiſſet Licinius, miſit Sextum Proconſulem cum trecentis militibus vt omnes morte afficerent. Sed & illi, viſis miraculis, quæ

Item alij innumeri.

ſanctus patrauerat. Chriſto nomina dederunt. Tùm verò facta innumerabili populi multitudine, clamor exortus eſt. Vnus eſt Deus Chriſtianorum &, Vbi eſt lictor iſte Licinius, vt lapidibus eum obruamus? Hæc cum diſſonis vocibus agitarentur; quidam Leander nomine, ſtricto gladio Theodorum petiuit, quem Proconſul viribus ſuperior proſtrauit, mediumque tranſegit. Quidam verò Merpas, Hunnus genere impetu facto, Proconſulem ſimiliter interemit. Hæc cernens Theodorus, ſe mediũ populo tumultuanti obiecit, & oratione grauitatis plena ſeditionem compeſcuit. Indè gradum non procul à carcere inferens, captiuam turbam magnis vocibus opem eius implorantem audiuit, cui ſolo verbo, vinculis ſolutis; Ite, inquit, in pace, & mei mementote. Multa inſuper & admiranda virtutis ſigna edidit. Immundos ſpiritus ab obſeſſis corporibus fugabat, languores & quaſuis infirmitates contactu manûs ſuæ curabat, & infinitam Gentilium multitudinem ad Chriſti fidem perducebat.

Seditio.

Theodorus eam compeſcit.

Captiuos ſoluit.

Varia eius miracula.

His auditis Licinius ira & timore repletus lictorem miſit, qui ſancto caput amputaret. Populus autem excitata noua ſeditione, Liciniũ delere volebat; & deleuiſſet ſanè cum vniuerſa familia nisi Theodorus totus Chriſti deſiderio inflammatus, vltro ad felicem mortem properaſſet, populumque ab ira & furore ad pacem & lenitatẽ ſuauiſſimis verbis reuocaſſet.

His ita conſtitutis martyr totum corpus ſigno crucis munijt, & Augaro reliquias ſuas in Euchaitis apud Maiores ſuos deponere iuſſit. Tũ precatione inſita pietate peracta, colli nuda cõſtãter ferienda præbuit, & ictum gladij lętus excepit. Februarij menſis die ſeptimo, hora diei tertia.

Totum corpus obſignat.

Plectitur capite.

Veneran-

Digitized by Google

Venerandas eius reliquias vniuerſa multitudo Heracliensis cum cereis & ſuffitibus Euchaita octauo menſis Iunij depoſuerũt. Quo in loco multa miracula per ſanctum & venerandum glorioſi martyris corpus omnipotens Deus, omnibus eius opem implorantibus oſtendit. Venerandæ ei' reliquiæ tranſlatæ Euchaitam. Miracula fiunt ad ſepulchrum eius.

VITA ET RES GESTAE S. PARTHENII, Epiſcopi Lampſaci, ciuitatis in Helleſponto. Ex actis quæ candido & puro ſtylo extant apud Metaphraſten, Auctore Criſpino. Claruit temporibus Conſtantini Imp, circa Annum Domini 337. Sub Iulio Rom. Pontif. Vide Cæſar. Baron. tom. 3. Annal.

BEatus & inclytus hic Parthenius, patrem habuit Chriſtodulum nomine, eccleſiæ Melitenſis diaconum, literarum quidem imperitum, ſed ſanctarum Scripturarum memoria admodùm præſtantem. Porrò à primis annis miſericordiæ operibus valdè deditus, & præcipuè in pauperes admodùm benignus, ætatis ſuæ anno decimo octauo ad eam ſanctitatis gratiam peruenit, vt dæmones ab obſeſſis corporibus admiranda virtute fugaret, & multa ſanè miracula ederet. 7. Februarij. Parthenij parentes. Octauo decimo ætatis ſuæ anno claret miraculis.

Eo tempore Melitenſis eccleſiæ Sedem Philetus obtinebat, qui audita Parthenij egregia ſanctitate, eum ad presbyterij honorem inuitum euexit, & viſitationem ciuitatis Meliti ei commiſit. Accidit autem, vt quodam tempore dum eccleſiaſtica munia ſedulò per ciuitatem obiret, homo quidam, cui à tauro effoſſus erat oculus, quem manu geſtabat, ei obuius fieret, multiſque lachrymis & miſerandis clamoribus calamitatem ſuam defleret. Cui vir ſanctus protinùs ſua manu ita oculum reſtituit, vt tribus poſt diebus Fit presbyter. Miracula.

Digitized by Google

ſanum & incolumem eum haberet. Alio verò tẽpore cum ad ægrotum quendam cum vltimo ſpiritu confliĉtantem feſtinus pergeret, canis quidã rabidus diſruptis, quibus vinctus tenebatur, catenis in eum inſilijt. Quem vir Dei ſpiritu oris ſui & crucis ſigno interfecit.

Fit Epiſcop. Lampſacenus.

Hæc & his ſimilia cum ſanctiſſimus Cyzicenorum Archiepiſcopus Aſcholius nomine audiuiſſet, eum ad ſe accerſiuit, & Lampſacenorum ciuitati Epiſcopum præfecit. Quam cum nefario idolorum cultui deditam cerneret, indefeſſo ſtudio impietatem cùm diuini verbi prædicatione, tùm multò magis miraculorum virtute profligare aggreſſus eſt; ſummiſque viribus in id incubuit, vt vt confractis ſimulachris glorioſa Chriſti trophæa exaltarentur. Hac de cauſa Conſtantinum Imperatorem adijt, petijtque vt pro eximia ſua in Deum pietate, templum omnipotenti Deo in ea ciuitate erigeret. Excepit virum ſanctum ſummo cum honore Imperator & auro argentoque onuſtum ad ſacrum templum extruendum, Lampſacum remiſit.

Humaniſſimè accipitur à Conſtantino Imper.

Interim dum vir ſanctus inſtanter operi incumberet inter ingentem hominum frequentiã, qui eum videndi gratia eò confluxerant, quidam ab infantia dæmonio obſeſſus adfuit. Cumque miſer ille talem ſe inhabitantem hoſpitem habere ignoraret, peramanter Parthenium ſalutauit, cui vir ſanctus parem ſalutationis gratiam reddere recuſauit. Vndè non mediocriter perturbatus dæmon, Quid, inquit, hoc eſt, vir ſanctiſſime, quòd benedictionis gratia me impertiri dedignaris? Cui vir Dei, Egredere, inquit, è figmento Dei. Dæmon hac virtute verborum in ſummas redactus anguſtias; Hei me miſerũ, inquit, à pueritia

ritia hoc habitaculum tutus,& ab omnibus incognitus poſſedi, & nunc tu me tam graui exilio multare aggrederis? Sed obſecro te fac mihi poteſtatem porcos ingrediendi. Dicit ei Sanctus: Minimè, ſed hominē humilem ingredere, in quo tibi manſio, ſi velis, parata eſt; apertoque ore, Ecce, inquit, in me inhabita. Tum dæmon cum eiulatu egreſſus exclamauit; Quomodo domum Dei ego poſſidere poſſum. Non licet veritatem à vobis Chriſtianis audire.

Expellit dæmonem.

Poſtquàm autem opere iam conſummato, ſacrum altare, in quo res diuina fieret, extrueretur, & lapidem prægrandem, qui menſæ loco fungeretur, Eutychianus quidam, boum miniſterio, ad Eccleſiam veheret, accidit vt bonorum inuidus operum diabolus conturbatis bobus, currum ſub uerteret, & Eutychianum miſerandum ſanè in modum opprimeret, adeò vt ſolutis viſcerum compagibus præ doloris magnitudine expiraret. Quod cernens Parthenius, protinùs eò aduolauit, & fuſis cum ingenti lachrymarum vi ad Dominum precibus, mortuum ad vitam reuocauit. Quo miraculo, omnium animi tanta fide inflammati ſunt, vt ægrotos & immundis ſpiritibus vexatos, certatim ad eum adducerent, & certiſſimā ab eo ſalutem expectarent. Curauit tunc vir ſanctiſſimus innumerabilem penè hominum multitudinem, tantaque aduentantes beneuolentia excepit, atque ea virtute omnibus ſuccurrit, vt medicorum ars eo tempore nihil omninò fieret. Non paucos vtriuſque ſexûs homines, deſperata corporis ſalute, ſacratiſſimo manuum ſuarū contactu ſanitati reſtituit. Mortuos ad vitam reuocauit. Dæmones ex humanis corporib⁹, & varijs locis, quæ ſua habitatione hominibus infeſta reddebāt, expulit, tantaq; prodigia & miracula edidit,

Altare ad offerendum ſacrificium.

Varia præclara operatur miracula.

Digitized by Google

En aquæ, ſalis, & olei conſecrationem.

vt longiſſima oratione explicari non poſſint. Aqua & ſale eccleſiaſtico ritu conſecratis, & oleo quoque ſacro, languores & infirmitates quaſuis curabat. Precibus ſuis ſemel atque iterum pluuiã de cælo impetrauit, cùm terra extrema ſiccitate laborans, diram famem & peſtem minitaretur.

Hortatur Archidiaconum ad miſericordiæ opera. Miſericordiæ opera Deo quouis ſacrificio gratiora.

Quodam tempore cùm à terræ incolis ad ſterilitatem precibus ſuis auertendam inuitatus fuiſſet, & in Hypatiani Archidiaconi domo precibus & vigilijs pernoctaret, mane facto, adijt Archidiaconum & ait; Oſtendit mihi hac nocte Dominus te breui ad Epiſcopalem dignitatem exaltandum eſſe; Nunc igitur vide, vt ſedulò pauperũ & viduarum curam ſuſcipias. Noſti enim Epiſcopum tuum, propter auaritiæ ſcelus duriſſimis à Domino flagellis caſtigatum. Itaque caue nè eodem te aliquãdo ſcelere aſtringas. Nullum enim Deo gratius ſacrificium in hac vita præſtari poteſt eo, quàm quod benignè faciendi diſciplina continetur. Accidit non multò pòſt, vt Archidiaconi huius agri & vites nimia ſiccitate aëris laborantes, omnem futuræ meſſis ſpem abſtuliſſent: cùm hanc calamitatem ſuam viro ſancto multis cum lachrymis aperiret. Quem Parthenius ad meliora ſperanda cùm hortatus fuiſſet, exijt cum eo ad omnia loca, quæ iam planè exiccata, & à vermibus conſumpta erant: quæ poſtquam ſale benedicto conſperſiſſet, Nunc, inquit, eam frumenti & vini vbertatem confidenter à Deo expecta, quam alio quouis tempore recepiſti. Hæc cùm dixiſſet, paucis poſt diebus Epiſcopus loci illius vita functus eſt, & Archidiaconus in eius locum (quemadmodum vir ſanctus prædixerat) ſubſtitutus. eaque frumenti & vini copia, præter omnem expectationem, redundauit, vt Archidiaconus

conus diuinam in Parthenio virtutem agnoſcẽs, decimam omnium fructuum ei offerret; quam vir Dei accipere noluit, ſed pauperibus diſtribui mandauit, atque vt in omni vita benignitatis & miſericordiæ ſtudium coleret, admonuit. Meſſis vberrima præter expectationem.

His igitur alijſque infinitis virtutibus clarus, ſuauiter è vita exceſſit. Cuius funus Heracleæ Epiſcopus Hypatianus, cum alijs circumquaque loci illius epiſcopis, Lampſacum veniens, multis cum lachrymis curauit, & ſummo cum honore ac reuerentia in oratorium, quod ipſe ædificauerat, intulit. Vbi quotidiè ſua ad Deum ſupplicatione non ceſſat facere miracula, dæmones expellens, leproſos mundans, & omnem morbum ac ægritudinem curans, virtute & gratia Domini noſtri Ieſu Chriſti: cui gloria & potentia, nunc & ſemper, & in ſecula ſeculorum. Amen. S. Parthenius moritur. Miracula poſt obitũ.

VITA B. EVGENII ET MARIAE EIVS filiæ, ex ea quæ eſt per Simeonem Metaphraſten.

FVIT in Bithynia vir quidam Eugenius nomine, qui cùm ex honeſta & pia admodùm vxore, filiam nomine Mariam ſuſcepiſſet, eam omni morum integritate & ſanctiſſimis diſciplinis imbuendam curauit. Cùm autem vxore defuncta, vehementer monaſticæ vitæ puritate & diuinarum rerum contemplatione delectaretur, omnes ſuas facultates filiæ tradidit, ſeſeque deinceps Chriſto Ieſu in ſolitudine ſeruire velle dixit. Quibus auditis prudens & ingenua virgo, Pater, inquit, neſcis Dominum in Euangelio dicere: *Paſtor bonus animam ſuam ponit pro ouibus ſuis*, &, *Qui ſaluam facit animam, eſt tanquam is qui creat.* 8. Februarij. Inſignis in virgine prudentia. Ioan. 11.

Hæc

Hæc cùm non ſine lachrymis & eiulatu diceret, pater ad miſericordiam flexus; Filia, inquit, chariſſima, quid vis tibi faciam, aut quid facere poſſum? Cui filia, Pater mi (inquit) ſi decreuiſti in ſacram aliquam ſolitudinem, apud viros pietate præſtantes, poſthabitis mundi huius voluptatibus, recedere, me tibi ſociam aſſume. Ego enim tonſa capitis mei coma, ſumptaque virili veſte, tecum monaſterium ingrediar, tecum me Chriſto conſecrabo, tecum omni tempore diuinis ſedula laudibus incumbam.

Virilis animus in virgine.

Beatus Eugenius his valdè lætatus, vniuerſa bona ſua pauperibus, viduis & orphanis diſtribuit: & filiæ ſuæ comam totondit, & habitu virili ornatam Marinum appellauit. His ita peractis, cùm eam diuinis ſermonibus ad conſtantiam & omnem virtutis perfectionem amplectendam hortatus fuiſſet, ſecum ad cœnobium aſſumpſit; in quo à fratribus libenter excepti, bonorumque ad operum ſocietatem admiſſi, præ cæteris omnibus admirandis virtutibus claruerunt.

Eugenius tonſa filia Marinum eam appellat.

Ingrediũtur monaſteriũ.

Contigit autem non multò poſt, vt mortuo parente, Maria longè maiori ſtudio, diuinis ſe rebus manciparet, eoque diuina gratia perueniret, vt dæmones ab obſeſſis corporibus profligaret. Vndè humani generis hoſtis acerbiſſimis inuidiæ ſtimulis contra eam incitatus, varias ei inſidias ſtruere cœpit, quò vel à tanto virtutum culmine eam deijceret, vel certè, apud alios monaſterij illius monachos, inſigni aliqua infamia notaret.

Eugenio mortuo Maria quãta fecerit.

Erat in more poſitum vt ſingulis quibuſque menſibus quatuor monachi ad alia loca (in quibus ampliſſimæ monaſterij poſſeſſiones ſitæ erãt) deſtinarentur. In media autem via, propter itineris

ris longinquitatem diuerſorium eis paratum erat, in quo feſſa membra recreabant. Quodam itaque die monaſterij Præfectus Mariam euocauit, atque ad eadem illa loca, pro miniſterio obeundo, deſtinauit; tantò ſecuriùs, quantò eius vitam ab omni peccati labe remotiorem cernebat. Egreſſa ergò Maria cum alijs tribus, eiuſdem profeſſionis monachis, ad paratum hoſpitium diuerterunt. Porrò hoſpitij illius Præfectus vnicam habebat filiam, inſigni admodum ſpecie virginē, cui ea nocte miles quidam vitium intulerat, quā vt concepiſſe animaduertit, perſuaſit ei vt culpā in iuniorem illum monachum Marinum transferret. Fecit illa, quemadmodum ſcelerato à milite edocta fuerat.

Puella vitiata infamat Mariam.

Parens igitur cùm audiret filiam ſuam, vnicū totius familiæ decus, à Marino corruptam, furibunda mente ad monaſterium cucurrit, & Marinum apud monachos atque monaſterij Præfectū, magna verborum contumelia admiſſi ſceleris vehementer incuſauit. Intereà Marinus, rerum quæ agebantur ignarus, ab obedientiæ opere ad monaſterium reuerſus eſt. Præfectus verò, cognito eius aduentu, duriſſimis eum verbis excepit. Hæccinè, dicebat, ô Marine, eſt tua ſanctitas, qua te omnes præditum eſſe putabamus? Quando diuerſatus fuiſti in diuerſorio, attuliſti vitium filiæ præfecti diuerſorij. Qua de cauſa pater eius huc veniens, tanquam per theatrum traduxit nos monachos. Marinus, his auditis, tanquam patrati ſceleris reus, humi ſe in faciem proſtrauit, & errati ſui veniam infimis precibus poſtulauit. Cui Præfectus acriùs iraſcens; Vade, inquit, neque enim ſacro monaſterij huius limine dignus es. Hæc cùm diceret: eum exturbauit.

Præfectus monaſterij duriſſimè increpat Mariam.

Fatetur crimen quod nō admiſit.

Eximia eius manſuetudo & patientia.

At ille ſumma manſuetudine iniuriam ferēs, monaſterio eſt egreſſus, ſeditque præ foribus annis tribus, omnium iniurias, frigus etiam & æſtum inuicto animo tolerans. Et hæc quidem leuia fuère, ſi cum partûs miſerijs & doloribus (parens enim puellæ maſculum puerum ei proiecerat, nutriendumque reliquerat) conferantur. Nihilominùs Marinus ſumpto puerulo paternam impendebat curam, omnium ſibilo & irriſioni expoſitus. Nec deſtitit vnquam quaſi maximorum criminum reus, prætereuntibus & cauſam afflictionis eius quærentibus fateri; ſe ob admiſſum fornicationis crimen, ex monaſterio eiectum eſſe.

Maria nutrit infantē.

Tribus autem annis hoc modo tranſactis, fratres eius pœnitentia & afflictione grauiſſima ad miſericordiam flexi, reditum ei ab Abbate impetrare voluerunt; cumque ille inexorabilem ſe exhiberet, monachi omnes diuinam bonitatem cōteſtati ſunt, ſe tantam in Abbate ſæuitiam excuſare non poſſe. quare ſi Marinum, omnibus iam pęnitentiæ laboribus confectum admittere recuſaret, ſe protinus quoque monaſterium deſerere velle. Tandem his obteſtationibus victus præfectus, Marinum quidem admiſit, ſed ad viliſſima monaſterij munia obeunda deputauit. Quæ ille cum gaudio & gratiarum actione ſuſcepit: ijſque etiam indignum ſe reputabat. Neque hic tamen minora prioribus certamina defuerunt. Sequebatur eum puer, lachrymabili interdum voce, victum aliaque vitæ neceſſaria poſtulans, quæ non ſine quotidiano vultûs ſui pudore ei ſuppeditare poterat. Puerum tamen in omni ſanctitate educabat, adeò vt etiam propter vitæ & morum integritatem, ſacro conſortio dignus haberetur, & miri-

Poſt tres annos recipitur ad monaſterium.

Summa humilitas eius

mirificè ab omnibus diligeretur. Poſt hæc autem cum Dominus, eius fidem & pias lachrymas ſempiternis gaudijs compenſare decreuiſſet, omnibus inſcijs, ad regna cælorum eam euocauit. Triduò à diuinis laudibus & quotidiano monaſterij ſeruitio abfuerat, cum fratres cellulam ingreſſi, eam in Domino obdormiuiſſe, puerumque luctu & lachrymis deformatum aſſidentem inueniunt. Præfectus audito eius obitu; Væ (inquit) illi, quomodo ſic exceſſit, quam quæſo de ſceleribus ſuis Deo rationem reddet? Intereà cum corpus ad lauandum de more nudaretur, inuenta eſt mulier. Tunc verò incredibili ſtupore oppreſſi, profuſis lachrymis miſericordiam Domini implorârunt. Præfectus autē mente & corpore pauidus, ad eius ſe pedes prouoluit, obteſtans ſe indè non receſſurum, niſi peccati ſui, per ignorantiā in eam commiſſi, veniam haberet. Hæc ingenti lachrymarum vi humi proſtratus orabat, cùm vox cælitus demiſſa ad aures eius fertur dicens; Quia ignorans feciſti, peccatum tuum veniam meretur.

Migrat à corpore.

Præfectus à ſacris reliquijs veniā petit.

Tunc ſurgens Abbas, diuerſorij præfectum, cuius filia à milite vitiata fuerat, ad ſe euocauit, eique Marini ſexum & admirandam vitæ ſanctitatem detexit, qui rei admiratione ſtupefactus, acerbiſſimè errorē ſuum defleuit, & à ſanctis reliquijs veniam poſtulauit. Poſt hæc venerandum illud ſacratiſſimæ virginis corpus cum Pſalmis, & hymnis, & multis luminibus, ad inſignem quendam monaſterij locum defertur, cum eccè filia Præfecti à dæmone corepta accurrit, & militem admiſſi criminis magna voce reum clamat, ſeque eius fallacijs in extremam miſeriam adductam eſſe vociferatur. Sed cum ab alijs manu ducta

Item præfectus hoſpitij.

Filia Pandochei arrepta à Dæmone & ſuum crimen cōfeſſa curatur meritis S. Virginis.

Tt ſanctiſ-

ſanctiſſimas attigiſſet reliquias, fuit protinus ab impuro hoſpite liberata,& ad veram peccatorum ſuorum confeſſionem precibus Marianæ perducta.

VITA S. PAVLI, EPISCOPI VIRDVnenſis,ex ea qua eſt optima fide apud Surium. Claruit temporibus Dagoberti Regis Francorum. Ordinatusque eſt Epiſcopus Anno Domini 621. Recenſetur verò 13. eius ſedis Antiſtes.

Vide Cæſ. Baron in Notatio. Martyr Rō.

8. Februarij.

BEatus Paulus Virdunenſis eccleſiæ Præſul digniſſimus,beatiſſimi Pauli Apoſtoli imitator egregius,quem non minus vita & moribus,quam nomine referre pro viribus conatus eſt,in Gallia Belgica parentibus ortus eſt non infima dignitate.Porrò in ipſis annis teneris,omnibus artium maximarum diſciplinis egregiè excultus,ſtatim ſe totum ad res diuinas, atque ad præcipua charitatis & miſericordiæ opera exercenda contulit; adeò vt facultates ſuas omnes in egenos, morbidos,nudos, fame ſitique afflictos, admirabili benefaciendi ſtudio conferret,nihilque ſibi,præter ea quæ ſunt ad victum & cultum corporis neceſſaria,retineret,

Patria eius.

Valde ſtudet officijs charitatis.

Vacabat interim ieiunijs & precibus, & quanquam actiuæ vitæ cum Martha non ſegniter nauaret operam, attamen diuinæ contemplationis auidus,eam ceu partem meliorem, cum Maria arctius complecti cupiebat.Cumque hac in cogitatione diu noctuque verſaretur, modumque inquireret,quinam ad ſummum poſſet perfectionis apicem pertingere, diuinitus illius animo ſaluberrimum incidit conſilium, vt cum magno illo Abrahamo,exiret de terra & cognatione ſua, ad ex-

Geneſ.12.

Digitized by Google

& ad exteras regiones ignotaque loca ſe reciperet. His cogitationibus inflammatus, antiqua præclari generis ſui ſtemmata & ſuperbam nobilitatem contempſit, relictiſque chariſſimis parentibus, Chriſto duce, è patria proficiſcitur, & neſciens quò pergeret, quippè viarum ignarus, tandem ad eremum Voſagi peruenit; eamque, poſthabitis mundi rebus omnibus, lætus, Chriſto ibidem militaturus, ingreditur. Fama eſt eam olim ſolitudinem anachoretas inhabitaſſe, qui diſtinctis cellulis, in arctiſſimo ſilentio, ſoli, perpetuò degebant. Horum optatiſſimam viuendi conſuetudinem, Paulus ſibi totis viribus amplectendam propoſuerat, ſed cum diuina prouidentia, ad paſtoralem eum dignitatem deſtinaſſet, accidit, vt ad cœnobium potius perueniret, vt illic interim apud fratres delitefcens diſceret, quod poſtea probè exercitatus alios doceret.

Venit in Voſagi ſolitudinem.

Erat in illa eremo monaſterium monaſticis inſtitutis valde inſigne, Tabuleium antiquitus dictum, quòd ſectis, inſtar tabellarum, lapidibus primo ædificatum fuerit, at nunc verò Theolegium appellatur. Ad cœnobium Paulus hoſpitij captandi gratia diuertens, tam eximia beneuolentiæ & humanitatis ſignificatione ab Abbate & fratribus exceptus fuit, vt eorum conuerſatione & ſanctiſſimis colloquijs, plurimum delectaretur. Intereà Abbas cum rem diuinitus geri cognoſceret, cogitationem ſuſcepit de inuitando illo ad monaſticæ vitæ complexum, ne ſi fortè aliò ſe transferret, ipſe eius ſanctitatis ferret diſpendia.

Tabuleium monaſteriũ.

Abbas eũ ad monaſteriũ inuitat.

Quadam itaque die cum de humanarum rerum contéptu, vt ſępè alias, colloquia miſcerent, Paulus animi ſui conſilium & intentionem ape-

ruit,quod nimirum eremum incolendi, incredibili deſiderio flagraret. Abbas his auditis nullum non mouere lapidem cœpit, vt tantum virum & tam excellenti virtute prædítum apud ſe retineret,& infinitis ſcripturæ locis pugnauit, quibus aſtruere conabatur monaſticam diſciplinam multis partibus anachoretica vita præſtantiorem:& maioris apud Deum meriti eſſe,eoque rem deduxit, vt Paulus toto corpore humi proſtratus, promptum ſe ad illius iuſſa exequenda offerret .Itaque votis omnibus cum Abbatis benedictione monaſticum induit habitum,& vt verus Chriſti ſeruus, illi ſanctorum congregationi adiungitur. Ab ipſo autem mutati habitus die, tanta virtutum omnium exercitatione certamen aggreſſus eſt , vt multi ſanctitatis eius fama prouocati , ex longinquis regionibus ad eum confluerent , ſeſeque in eius diſciplinam tradere, non modo mediocris fortunæ, ſed præpotentum etiam ac nobilium filij certatim cuperét. In ijs erat Grimo Dagoberti regis nepos, qui præ cæleſtis patriæ amore,omnem huius mundi gloriam pro nihilo ducens,illi ſe inſtituendum tradidit,cui tanto repentè dilectionis ardore coniunctus eſt, vt non niſi ſola interpellante morte, ab illo ſe ſeparari pateretur.

Induit habitum monaſticum.

Grimo Dagoberti regis nepos ſe Paulo adiungit.

Per idem tempus, defuncto Ermenfredo Virdunenſi Epiſcopo,Rex Dagobertus S.Paulum ex monaſterio extractum,inuitum & calcitrantem, in cathedra collocauit.Quod tamé miro applauſu,cunctis gratulantibus factum eſt.Porrò hoc eximiæ ſanctitatis exemplum, quod de eo Bercharius presbyter,ſcriptor rerum in eccleſia illa geſtarum fideliſſimus.(qui etiam hunc Paulum S. Germani Pariſienſis Epiſcopi,fratrem fuiſſe teſtatur

Ermenfredo Virdunẽſi Epiſcopo ſuccedit.

Bercharius antiquus ſcriptor.

Digitized by Google

ſtatur) narrat, ſilentio prætereundum non eſt. Cum, inquit is, Paulus noſter monaſticam adhuc ducens vitam, in piſtrino fratrum, obedientiam habuiſſet, & timeret nè hora ſtatuta fratres panem habere potuiſſent, eiecto de clibano igne, ipſe introgreſſus, cum cuculla ſua clibanũ purgauit, & panem aptè ad coquendum ordinauit, & ſanus foras egreſſus, panem ſtatuto tempore fratribus diſtribuit. Legi (inquit idem auctor) & picta vidi multa miracula, quæ viuẽs in epiſcopatu egit, & poſitus poſt exceſſum in baſilica Saturnini, Deo cooperante, ſatisfecit. Cæcos namq; illuminauit, claudis greſſum præbuit, ægrotos à varijs infirmitatibus curauit.

Clibanum illæſus ingreditur S. Paulus.

Multa miracula fecit.

Porrò vir Beatus in epiſcopali dignitate hoc modo, vt diximus, collocatus, Canonicos inprimis ad arctiorem ſanctioris vitæ diſciplinam cum verbo, tum exemplo reduxit; atque ita per omnem vitam dignitatem illam adminiſtrauit, vt magnum ſui deſiderium omnibus reliquerit. Et quidem dolendum eſt hominum incuria, præclariſſimas eius res geſtas ad poſterorum notitiã tam exactè & copioſè, quam admiranda eius ſanctitas merebatur, non perueniſſe. Itaq; poſt multos in vita labores, maximo animo ſuſceptos, & feliciter exantlatos, confectus ſenio; ruptis corporis vinculis, ad ſupernam patriam migrauit, 6. Idus Februarij. Et in eccleſia S. Saturnini, vt iam antè dictum eſt, ſepulturæ mandatus eſt. vbi meritis & precibus illius, egregia Domini noſtri Ieſu Chriſti beneficia præſtantur, qui viuit & regnat in ſecula ſeculorum, Amen.

Migrat à corpore.

Miracula ad ſepulcrum eius fiunt.

Vide Cæſ. Baron. Ann. Tom. 2.

MARTYRIVM S. APOLLONIAE VIRginis, ex Epiſtola Dionyſij Alexandrini, ad Fabium Antiochenum Epiſcopum, quæ eſt apud Euſebium, Lib. 6. Cap. 34. hiſt. Eccleſiaſt. Paſſa eſt Anno Domini 252. Fabiani Papæ 14. Philippi Imperatoris 7.

9. Februarij.

GRauis admodum tumultus hoc ipſo anno, qui quidem præceſſit Decij perſecutionẽ, Alexãdriæ in Chriſtianos excitatus eſt, inſtigãte in eos, Mago quodã Aegyptio. Quã aũt ſæua ac furẽs hæc fuerit repẽtina graſſatio, teſtatur Dionyſius his verbis. Non ex Imp. edicto (inquit) perſecutio apud nos incepta fuit, ſed integro anno præuerterat. Nam vates (quiſq; ille fuerit) malorum omnium, quæ huic ciuitati acciderunt, archytectus, infinitam gentiliũ turbã contra nos incitauerat, impuleratque. Atque adeò ad patriam ſuã & antiquã ſuperſtitionẽ defendendã magnopere inſtigarat, qui ab illo ad maleuolentiam irritati, omnemque aucupati licentiã ad ſcelus patrandũ, ſolam pietatẽ & verum cultũ dæmonum ſuorum, iſtum cenſuerunt: vt Chriſtianorum cæde & ſanguine ſuas crudeles manus reſpergerent. Et paulò infra. Tum verò vno quaſi animorũ impetu, omnes in piorũ ædes irruere, & ſinguli, quos ſibi vicinos eſſe cognouerant, properè educere, expoliare, diripere, & diuitias ac ſuppellectilem, ſi quæ erat pretioſior, ſibi ſeponere, ſi quæ vilior, ſordidior, & ex ligno confecta, in vijs diſſipare, deinde exurere, adeò vt ciuitas illa verã ſpeciem vrbis ab hoſtibus captæ, diſpoliatæque probè repræſentaret. Fratres ergò deflectere è via, & in loca ſeparata ac ſolitaria ſe ſubducere, rapinã bonorum ſuorum ſimiliter cũ illis, quibus Paulus illu-

Gentilium immanis crudelitas.

lus illuſtre perhibet teſtimonium, cum gaudio ſuſcipere. Atque haud ſcio vtrum quiſquam, præter aliquem vnum alicubi fortaſsè huc vſque Dominam denegauerit. Apolloniã porrò virginem id temporis cum primis admirandam, & admodum prouectã ætate comprehendunt, maxilliſq; eius crudeliter diuerberatis, omnes dentes illi excutiunt, atque rogo in ſuburbijs extructo, minantur, niſi verba blaſphemiæ vna cum ipſis palàm eloqueretur, ſe eam viuam crematuros. Illa paululum intra ſemetipſam deliberans, repentè ſe de manibus impiorum proripuit, & in ignem quem parauerant, maiori ſancti ſpiritus flamma intus accẽſa, ſpontè proſiliuit, ita vt perterrerentur etiam ipſi crudelitatis autores, quod promtior inuenta eſſet ad mortem fœmina quam perſecutor ad pœnam.

Heb. 1c.

S. Apollonia comprehenditur & cruciatur.

Vltro ſe præcipitat in flammas.

MARTYRIVM S. NICEPHORI, EX Metaphraſte. Certauit pro fide, Anno Chriſti 260. Sixti. Pap. 1. Valer. & Gal. Imperat. 6.

Vide Cæſar. Baron Ann. Tom. 2.

IN tempore illo, erat presbyter quidam Antiochiæ. Sapricius nomine, cui ſumma & fraterna quædam familiaritas intercedebat cum homine quodam laico Nicephoro, adeò vt nunquam contracta à teneris vnguiculis amicitia, interrumpi poſſe videretur. Verum enimuerò ſceleratiſſimus humani generis hoſtis, cũ ſuprema inter eos pax maximè vigere videretur tam acerbo alterum in alterius perniciem odio concitauit, vt ſe mutuo colloquio, vterq; indignus reputaret. Cumque longo tempore hoc modo capitali inimicitia diſiuncti eſſent, Nicephorus ſalutari dolore compunctus, amicos quoſdam ſub-

9. Februarij

Summus amor in ſummum odium mutatus.

Digitized by Google

ornauit, qui ei à Sapricio veniam impetrarent, ſed Sapricius mente prorſus in ſcelere obdurata, precantes à ſe repulit; neque vlla ratione cum Nicephoro in gratiam redire voluit. Vndè non mediocriter turbatus Nicephorus; alios atque alios ſecundò & tertiò viros prudentiæ & pietatis opinione præſtantes ad eum deſtinauit, vt aliqua ſaltem ratione viderent, qua odium extinguerēt, & animos diſiunctos ad pacem & priſtinam amicitiam reuocarent. At verò cum neque amicorum preces neque Nicephori per eos obteſtationes, Sapricium vllo modo inflectere poſſent, Nicephorus amore diuino vehementius inflammatus, ſupplex ad eum properauit, & magna humilitate ſe ad pedes eius abijciens, per Chriſti ſanguinem eum rogauit, vt illatam iniuriam condonaret, & tam graues inimicitias aliquando tandem deponeret. At Sapritius ſumma cum indignatione ſupplicem à ſe repulit & in eadem animi peſte pertinaciter perſeuerauit.

Sapricij duritia.

Hæc cum fierent, repentè ſæua tempeſtas Antiochiæ, exorta, res Chriſtianorum in ſummas anguſtias adduxit; Fuitque inter alios Sapricius apprehenſus vt Chriſtianus, & Præſidi oblatus, à quo de nomine & conditione interrogatus: voce conſtanti & præclaro etiam martyre digna, ſe Sapricium dici, & nō modo Chriſtianum, ſed Chriſtianorum ſacerdotem eſſe reſpondit. Cui Preſes: noſti, inquit, Auguſtos noſtros & finium Romanorum Dominos, Valerianum & Gallum, præcepiſſe vt qui dijs immortalibus ſacrificare renuit, acerbiſſimis ſupplicijs afficiatur? Cui intrepidè Sapricius reſpondit; Nos Chriſto Deo cæli terræque Domino, iugiter ſacrificamus. Omnes autem dij gentium, dæmonia, opera ſunt manuum hominum

Perſecutio in Chriſtianos Antiochiæ.

Sapricius apprehenſus, Chriſtũ conſtanter confitetur. Pſal 95. 113. & 134.

minum;neq; vllum iu calamitate refugium præſtare poſſunt.

Præſes,his auditis,ira vehementer commotus, iuſſit eum in cochleam proiectum, immaniter torqueri. Quod tormenti genus acerbum ſanè & crudele,Sapricius tam inuicto animo pertulit, vt Præſidi etiam inſultaret dicens; Corpus tu quidem hoc excarnificare potes, animæ autem meæ, quæ in manu Chriſti Ieſu eſt,poteſtatem nullam habes. Tum improbus Iudex, cum videret eum ſupplicijs ſuperari non poſſe, capitis eum condemnauit. Immaniter torquetur. Damnatur capitis.

Accepta itaque martyrij ſententia Sapricius, lætus ad palmam egreſſus eſt. Quod cum audiſſet Nicephorus, iterum ei ſupplex obuiam properauit:orans atque obſecrans,vt priſtinæ conſuetudinis memor,ſibi,ſi quid peccaſſet in eū,ignoſceret. Sed Sapricius cordis ſui malitia obcæcatus, vultu eum auerſatus eſt. At Nicephorus de ſalute proximi ſui magis magiſque ſolicitus, alia iterū via obuiam ei proceſſit, cum lachrymis eum obteſtans,per ſacroſanctum nomen Domini noſtri Ieſu Chriſti,pro quo vitam & ſanguinem profundere non dubitabat,vt amicum ſupplicem & peccatum ſuum agnoſcentem, in gratiam reciperet. Sed Sapricius nullis lachrymis vel precibus,conceptum odium deponere voluit, neque vnquam Nicephorum ſupplicantem & lacrymantem,verbulo vno dignatus eſt. Ecce pertinaciam etiā poſt tantos cruciatus.

Intereà cum hoc modo ventum eſſet ad certaminis locum,in quo propter cōfeſſionem nominis Chriſti,cæleſti corona donandus erat, lictores eum genua flectere iuſſerunt,vt iam latam capitis ſententiam exciperet. Tum Sapricius conturbatus;Quare, inquit,capite plectar? Reſpon-

dent lictores; quia ſpreto Imperatorum inuictiſſimorum mandato, dijs noſtris ſacrificare noluiſti. Hæc cùm audijſſet miſer ille, reſpondit lictoribus: Nolite me ferire. Facio enim, quæ iuſſerũt Imperatores & dijs ſacrifico. Hic fuit odij illius inueterati fructus, hæc merces iniquitatis. Hoc iuſtum Dei iudicium, vt ei fores regni cælorum clauderentur, qui viſcera ſua, ſupplicanti fratri, durus & immiſericors clauſerat.

Hic eſt odij fructus.

Nicephori obteſtationes ad Sapricium.

At non is animus Nicephori, qui cernens fratrem ſuum in barathrum perditionis æternæ iam præcipitatum, ingentem lachrymarum vim pro eo ad Dominum fudit; orans atque obſecrans Sapricium, nè tanta ſe perfidia inquinaret. O frater, inquit, quid facis? Vbi mens, vbi ratio, vbi inuictũ illud animi tui robur, quo tyrannum, eiuſq; minas iam ante viciſti? Quid? Tu illam coronam cæleſtem, illam victoriæ palmam, quam tot tantiſque tormentis hactenus acquiſijſti, vno momento perdere decreuiſti? Hæc cùm nullum apud Sapricij animum, fraudibus dæmonis & propria malitia deuictum, pondus haberent, Nicephorus facibus diuini amoris inflammatus, magna voce in medium proſiliens exclamauit; Ego ſum Chriſtianus & credo in Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, quem iſte negauit. Me ergò iam pro ipſo ferite.

Lictores tantam audaciam admirati, obſtupuerunt, miſſoque confeſtim ad præſidem nuncio, ſignificarunt, Sapricium quidem mortis metu perterritum, Chriſtum negaſſe, atque ad dijs ſacrificandum paratum eſſe, ſed alium quendam, Nicephorum nomine, maioris conſtantiæ & virtutis virum, vltrò ſe ad mortem pro Chriſti gloria offerre. His auditis, Præſes eum Sapricij ſuppliciũ

ſubi-

ſubire iuſſit. Lictores ergò audita Præſidis ſententia, Nicephorum liberè & conſtanter Chriſtum Ieſum profitentem, & ſummo gaudio exultantem, capite truncarunt: nono Menſis Februarij.

Nicephorus accipit coronam Sapricij.

VITA S. ANSBERTI EPISCOPI Rothomagenſis, ex ea, quam Anſgardus Monachus ſcripſit, & dedicauit Hilberto Abbati Fontanellenſi. Obijt anno Domini 695. Fuit autem eius ciuitatis Epiſcopus XXII.

Vide Cæſ. Baron. not in martyr. Rom. Item Tom. 8. Annal. Eccleſiaſt.

EO tempore, quo ſceptra regni Francorum gubernabat Clotarius, filius Clodouei regis, & Bathildis reginæ, vnà cum germanis ſuis Childerico & Theodorico, Anſbertus eccleſiæ Rothomagenſis Antiſtes, virtutibus clarus, à patre Siuuino, & pago Veliocaſſino patrimonioque, vocabulo Calcegio, nobili erat ortus genere. Sed repudiato patrum ſtemmate, iam indè à puerilibus annis totus cœpit Chriſti amore flagrare, fluxoſque & inanes huius mundi honores, tota mente horrere. Traditus à parentibus, literarum ſtudijs, cùm ad pubertatis annos, maximarum artium cognitione non mediocriter inſtructus, perueniſſet; Pater ei generoſiſſimam, nobiliſſimamque Rothberti illuſtris admodum viri filiam, Angadriſinam ſponſam poſtulauit: quæ ſumma patris voluntate conceſſa, & ſacroſancto matrimonij vinculo copulata fuit. Sed cum vterque integram animæ & corporis pudicitiam Chriſto ſeruare decreuiſſet, Angadriſina aſſiduis precibus (ne aliquandò ſponſus humana fragilitate victus, carnali delectatione frui vellet) eam à Domino corporis deformitatem impetrauit, vt facies turpiſſima lepra deformata, omnibus

9. Februar. Genus & patria Anſberti.

Deſpondetur ei nobilis filia.

Nota preces tam illuſtris Virginis.

vel

vel ſolo aſpectu horrori eſſet. Cumque vndique præſtantiſſimi quique medici aduocarentur, & longo tempore omnis eorum ars & induſtria, in curanda illa deformitate, deſudaſſet; pater diuinitus hoc circa ſuam filiam fieri intelligens, quæſiuit ab ea, nùm aliquando virginitatis voto, ſe Deo obſtrinxiſſet. Cui virgo reſpondit. Semper ſe pudicitiæ & continentiæ cupidiſſimam fuiſſe, neque vllum vnquam in terris ſponſum quam Chriſtum Ieſum agnouiſſe.

His auditis pater, eius vel potius diuinæ voluntati reluctari noluit; ſed protinus vocato Rotomagenſi antiſtite Audoëno, à quo ſacrum velamen accepit, Chriſto eam obtulit, conſecrauitq;. Quo facto, priſtina ſtatim pulchritudo, & forma rediijt, ità vt cuncti eam deinceps veram Chriſti ſponſam appellarent. Ansbertus verò fuit in aulam, licèt inuitus, à genitore perductus, & quia erat miro ingenij acumine præditus, fuit regalium priuilegiorum conditor, & regalis annuli gerulus conſtitutus. Sed hæc ſummæ dignitatis officia ita adminiſtrauit, vt nunquam animum à cæleſtium rerum conſideratione auerteret. Studebat cum verbò, tum exemplo laſciuientes aulicorum animos, in omni pietatis & modeſtiæ officio continere. Alios diuini iudicij terrore, ab inueterata peccandi conſuetudine deterrebat. Alios promiſſione cęleſtium pręmiorum, ad perfectionis ſtudium inuitabat. Denique inter ſummos honores & infinitas peccandi occaſiones, ita vitá inſtituebat, quaſi inter ſacra monachorum contubernia verſaretur.

Redit ei ſua pulchritudo ſacro velamine accepto.

Ansbertus fit magnus in aula.

Eius quotidiana conuerſatio, in aula qualis fuerit.

Sed cùm humanæ fragilitatis memor, periculum ſibi vehemẽter timeret, ſtatuit ab aduerſa vitiorum tempeſtate, ad tutiſſimum religionis por-

tum

Digitized by Google

tum confugere. Quodam itaque die, nemine ſalutato, à palatio egreſſus, ad Fontanellenſe cœnobiũ, in territorio Rothomagenſi ſitum iter inſtituit; vbi benignè ab Abbate Vvandregiſilo & fratribus exceptus, monaſticæ vitæ diſciplinam profeſſus eſt. Hic verò quanto ſtudio, diuinarum rerum contemplationi, & ſacrarum ſcripturarum lectioni incubuerit, dici non poteſt. Omnium virtutes æmulabatur; Huius ſibi humilitatem, illius patientiam proponebat; nec prius à precibus & exercitio ceſſabat, quam virtutes, quas in alijs contemplatus fuerat, in ſe expreſſiſſet.

Relicta clã aula, intrat monaſteriũ.

Quodam tempore, cum in vinea monaſterij excolenda, cum alijs quibuſdam fratribus laboraret, Theodoricus adoleſcens venatibus inſiſtẽs, ad virum Dei acceſſit, atque honorificè ſalutauit. Cui cum Ansbertus breui regni totius imperium tradendum eſſe prædiceret, & ille verbis illius fidem adhibere nollet, adiecit vir ſanctus; Vt certò ſcias tibi regni gubernacula eſſe moderanda, & multas variaſque tempeſtates ſuperandas; locus hic, in quo tabernaculum conſiſtit, & nunc ob calcantium veſtigia tritus videtur, hyemali tempore viridiſſimam herbam producet, & omni tempore cæteris locis, deinceps viridior apparebit. Quod ita eueniſſe omnibus illo aduentantibus indicium eſt. Sed nunc operę pretium eſt narrare, quomodo ad pontificij dignitatem peruenerit, quantaque eam ſanctitate & diligentia adminiſtrauerit.

Ansbertus prædicit Theodorico adoleſcenti illum regem futurum.

Cum inclytus Domini ſacerdos, Vvandregiſilus, per viginti ferè annorum ſpatia, hoc cœnobium, à primo die ædificationis in regimine tenuiſſet; eo mortuo, ſumma fratrum omnium voluntate-

Digitized by Google

luntate & vnanimi conſenſu, Lantbertus religione præclarus, & genere nobilis, ſubrogatus fuit. Qui cum non multò pòſt, ad Lugdunenſis eccleſiæ epiſcopatum, ſacerdotali electione, & regali authoritate vocaretur, Ansbertus ſedem eius in cœnobio Fontanella occupare à fratribus coactus fuit; quam poſtquam annis non paucis, incredibili charitate, ſumma fratum dilectione adminiſtraſſet, & pauperibus duas in cœnobio mãſiones; tutiſſima ſanè refugia, conſtruxiſſet, & Xenodochium inſuper imbecillium ac decrepitorũ rebus omnibus ad vitam neceſſarijs egregiè ditatum erexiſſet, ad Rothomagenſis eccleſiæ adminiſtrationem, in Audoeni locum recens defuncti ſubrogatus eſt.

Ansbertus præficitur monaſterio Fontanellenſi.

Fit Pontifex eccleſiæ Rothomagenſis.

Fuit hæc electio Theodorico regi gratiſſima, propter eximiam eius prudentiam & ſapientiæ donum, quod mirificè in eo redundabat. Porrò, vt primum pontificali potitus eſt gradu, prima ei cura concordiæ fuit, & præcipuus labor fraternã dilectionem inuiolabili pacis fœdere, conſeruare. Iam verò, profluam illius in omnes charitatẽ, nulla vnquam vis orationis explicare poterit.

Concordiæ & charitatis quam fuerit ſtudioſus.

Cum inter alia infinita pietatis opera, quæ in pontificatu ſuo geſſit, Audoëni reliquias in eminentiorem locum eccleſiæ S. Petri, quæ ſita eſt in ſuburbano vrbis Rothomagenſis, transferre decreuiſſet cõpletis Miſſarum ſolennijs ad conuiuiũ (quod ſplendidè admodum à Genardo vicedomino, alijſque nobilibus inſtructum erat) vocaretur; ipſe, alijs omnibus ſedere iuſſis, more ſolito, cũ peregrinis & pauperibus diſcubuit, atque hilari vultu & iucũda facie ijs miniſtrauit. Neque hoc illi rarum. Sed aſſidua erat illi aduenarum & hoſpitum cura, tantoque beneuolentiæ ſtudio

Inſeruit pauperibus ad menſam ſedentibus.

Digitized by Google

lio in ijs ſuccurrebat, vt omnia corporeę neceſſitatis ſubſidia, hilariter & munificè tribueret. Aderat enim munifico animo, par ſubſtantia, pari fide miniſtrata.

Sed humani generis hoſtis, bonorum tātorum æmulus, calidiſſima arte egit, vt vir ſplendidus mundo, ſplendidior Chriſto, in maximum totius plebis detrimentum, pontificali ſede priuaretur. Nam cùm ſæua, inter Francorum principes, orta eſſet diſcordia, callidus humani generis hoſtis, malignorum contra Dei famulum ſæuire fecit inuidiam, qui Pipino principi fraudulenter ſuggererent, prefatum virum ſanctum aduerſus eum contraria tractaſſe conſilia. Vndè iuſſu eiuſdem principis, exilij ærumnas ſubire coactus eſt. Quas ille tulit patientiſſimè. Profectus enim in Altum montem monaſterium, ſitum in territorio Hannonienſi, cui venerabilis Halidulphus cum ſumma laude præerat, priſtina monaſticæ vitæ exercitia ſumma pietate repetiuit. Etenim ieiuniorum inſtantia ac vigiliarum prolixa pernoctatione, indeſinenter ſe affligebat, orationum ac lachrymarum imbre aſſiduè rigabatur. Cui omnipotēs Deus hanc contulit gratiam, vt vniuerſi loci habitatores, vnico illum affectu diligerent, nulloque temporis interuallo, opportuno eius colloquio priuari vellent.

Deſertur apud Pipinū ab æmulis, & deportatur in exiliū

Intereà cùm malignorum inuidia, aduerſus virum Dei magis deſæuiret, principiq; ſuggerere molirentur, vt grauiori eum exilij pœna mulctaret; vir Dei Halidulphum abbatē ad eum direxit, qui præclaris rationibus ei ſatisfaceret, diceretq; ſe non ſponte ſua, ſed principum iuſſione, ciuiumq; electione, illud honoris faſtigiū conſcendiſſe. Tandem factum eſt, vt principis animus placa-

placatus, reditum ei, ad pontificiam dignitatem concederet; qui quamuis, ei propter gregem ſibi commiſſum, gratus eſſet, non tamen propterea quidquam à ſuſceptis pietatis exercitijs remittebat, ſed tot, tantiſque diſciplinis carnem ſuam quotidie mactabat; vt ijs ipſis facilè declararet, ſe pro Chriſti confeſſione nulla ſupplicia horrere.

Permittitur redire ad ſedem ſuam.

Iamque tota mente in cæleſtium rerum conſideratione abſorptus, ingenti humanarum rerum faſtidio laborabat; cum à Pipino per literas humiliter peteret, ne in Fontanellenſi cœnobio, vbi dudum ſtrenuè Domino militauerat, corpuſculo ſuo quietis locum concedere dedignaretur. Quo libenter annuente, Miſſarum ſibi ſolennia celebrari fecit, perceptiſque ſacroſanctis corporis & ſanguinis Domini myſterijs, anima eius ſancta, generoſa, & ab omni mundi contactu impolluta, feliciter ex corporis ergaſtulo ad Angelorum conſortium migrauit. Funus fuit cum ſummo honore terræ mandatum. Decimo autem & ſeptimo, ab eius ſepultura, die, cum vellent eius reliquias ad Fontanellenſe cœnobium transferre, ſepulcrum apertum fuit: ex quo tanta odoris fragrantia manauit, vt omnis eccleſia, quaſi diuerſis aromatum floribus, mirificè repleretur. Corpus verò non modò integrum & incorruptum, ſed Dominicæ crucis ſigno, roſei coloris ſimilitudinem gerẽte, in pectore inſignitum inuentum eſt; vt patenter cunctis daretur intelligi, quia cuius arma viuens portauerat in corde, eius ſtigmata defuncti monſtrarentur in corpore.

Migrat è corpore.

Corpus 17. ab obitu, die. ſuauiſſimum ſpirat odorem.

Iam verò cum ſacrum corpus Pontificali veſte indutum, cum cereis ac lampadibus, & diſſonis diuerſarum linguarum choris, ad Fontanellenſe

lenſe portaretur cœnobium, in villa, quæ Solemnium dicitur, in Hannonienſi territorio, accurrit homo quidam in humeris ſuis, filiam membris omnibus miſerè ſolutam, & mortuæ magis quam viuenti ſimilem, baiulans; clamans, gemenſque, vt ſanctus præſul filiæ ſuæ miſereretur. Cumque ea nocte ad ſancti viri feretrum vigilijs & precibus incumberet, mane facto, pater eam ſanam & membris omnibus integram inuenit. Paralyticæ curatur.

Hinc verò, cùm ſacro pignore ad Fraxundum villam, quæ ſita eſt in pago Bellouacenſi, digreſſi, inuenerunt mulierem ab immundo ſpiritu tā immaniter vexatam, vt catenis conſtricta, furorem eius difficulter comprimere poſſent. Cum autem ea pallium, quo tegebatur, feretrum attigiſſet, ſtatim edito horribili clamore, inimicum humani generis cum cruore euomuit. Simile omnino huic miraculo, aliud contigit in terra Rothomagenſi. Alia item innumera, quæ nos prolixitatis vitandæ gratia, omittere cogimur. Dæmoniaca liberatur.

Porrò vt ad Fontanellenſe cœnobium peruentum eſt, innumerabilis vtriuſque ſexûs turba, obuiam proceſſit & multis lachrymis, quantum ex eius obitu dolorem caperet, teſtabatur. Triceſimus iam inſtabat dies, quo primum, ex terræ viſceribus diu ſepultum corpus, extractum fuerat. Cumque omnes, iam penè à vermibus conſumptum putarēt, ablata ſyndone, facies viuido quodam colore aſperſa, inuenta eſt: & rursùs mira odoris ſuauitas, lōgè lateque emanauit. Sepultum autem eſt in ſancti Pauli Apoſtoli baſilica iuxta ſanctiſſimi Patris VVandregiſili ſepulchrum, ad æuam, quinto Iduum Martiarum, ſub anno ſexcenteſimo nonageſimo quinto incarnationis Domini Nota odorē & colorem, tamdiu defuncti corporis.

mini noſtri Ieſu Chriſti:cui honor & imperium per infinita ſecula ſeculorum. Amen.

Vide Cæſ. Baron. not in martyr. Rom. Item Tom. 8 Annal. Eccleſiaſt.

VITA S. AVSTREBERTAE VIRGInis, primæ Abbatiſſæ Pauliacenſis: ex ea quæ eſt optima fide apud Surium. Floruit circa annũ Domini 640. Errant qui putant hãc fuiſſe Ansberti Epiſcopi ſororem.

10. Februar. Religio floret in Gallijs ſub Dagoberto. Parentes Auſtrebertæ.

TEmporibus Dagoberti Francorum Regis, cum ſancta mater eccleſia mirificis in Gallijs floreret virtutibus, erat in Palatio, vir honeſtate vitæ inprimis venerabilis, ex priorum Regum proſapia oriundus, officio Comes Palatinus, Badefridus nomine. Cui vxor erat eleganti ſanè & liberali ſpecie, ſed ſanctitate vitæ multò elegantior, ex Alemannorum Regis progenie Framehildis. Horum talis erat, inter mundi huius honores & dignitates, conuerſatio: vt miraculorũ etiam gloria, omnibus eximiam eorum ſanctitatem proderet. Erant enim in caducis ſeculi honoribus ſublimes, ſed animi probitate ſanctiores; fide firmi, charitate præcipui; iuſtitia inſignes, ſpe longanimes; pauperum in ſuſceptione, valdè ſoliciti. His igitur talibuſque virtutum floribus ornati & Spiritus ſancti gratia mirificè præuenti, prolem conceperunt in Taruanenſi territorio, admiranda ſanctitate ornatam. Fertur namque Framehildis ab Angelo præmonita quod prolem paritura eſſet, quæ ſua ſanctitate & virtutis exemplo, plurimos à peccati ſeruitute, in libertatem vindicaret, & ad ſtudium pietatis ardentiſſimum incitaret.

Auſtreberta virgo naſcitur.

Igitur ſumma diligentia, à parentibus in omni

mni

ni morum probitate enutrita, & optimis diſci-
linis imbuta, cum omnibus mundi pompis
voluptatibus virili animo calcatis, tota men-
ad ſanctiſſimum aliquem religionis ſtatum
piraret; parentes eam magnificis nuptijs ad
mmos honores extollere voluerunt. Iamque
mpus nuptijs præfinitum aduenerat, cum vir-
ingenti mœrore oppreſſa varia fugæ conſilia
ptat.

Parentes volunt eam iũgere matrimonio.

Tandem aſſumpto ſecum paruulo fratre,
am fugam inijt, incerta adhuc quo tenderet.
umque ad fluuium quendam aquis in tantum
undantem, vt ponte ſubmerſo, nulli tranſi-
m præberet, perueniſſet; Auſtreberta, facta
ratione, & præmiſſo Crucis ſigno, in nomi-
e Chriſti tranſitum tentat; & eccè aqua inſtar
gni ſolida, eam excepit, & ſicco calle tranſ
iſit. Amne hoc modo tranſmiſſo, incredibili
audio exultans, quantocyus ad Audomarum
aruanenſis vrbis Pontificem, properauit: eiuſ
ue prouoluta pedibus, ſacrum velamen ma-
no ſpiritûs feruore petijt; quod vir Dei lubens
onceſſit, eamque omnipotenti Deo conſecra-
it.

Ambulat ſuper aquas.

S. Audomarus eã Chriſto cõſecrat.

Hinc verò digreſſa, cum ſumma parentum vo-
untate (qui diuinum in eo facto conſilium iam
gnoſcebant) ad monaſterium quod Porcus dici-
ur; ſuper fluuium, qui Somma appellatur, con-
ructum contendit; in quo à ſpirituali matre cæ-
erisque ſororibus cum magno charitatis affectu
ecepta, maximis cœpit virtutibus & miraculis
tiam florere. Fuit cõtinuò, à ſacris virginibus ad
ræpoſituræ officium, propter inſignem animi
anſuetudinem & humilitatem, aſſumpta; nec
amen propterea quotidiana cum ſororibus mi-

In cœnobio viuit ſanctiſſimè.

niſteria negligebat,ſed tanquam vera Chriſti ancilla; omnibus humili obſequio miniſtrabat.

Die quodam, cum reuolutis vicibus, coquendis panibus cum adoleſcentula quadam operam daret & accenſum clibanum,formatis iam panibus ab igne & carbonibus purgare vellet, fortè faſciculus in ſummitate ligni colligatus aduſtus eſt. Vndè non mediocriter turbata, timens nè ex longa mora periculum panibus immineret,ſigno Crucis ſe muniens,medium,inter igneum vapores,clibanum ingreditur,arreptiſque manicis locum omnem,ſine vlla corporis vel veſtium læſione,diligẽter mundauit.Fuit hoc obediẽtiæ eius præclarũ ſignũ & miraculum admirandum; ſed multò fuit in ea præclarius, quod plures, per annos quatuordecim,(quibus in eo monaſterio vixit)à prauitate vitæ ad ſtudium virtutis, & viam ſalutis æternæ cùm verbo tùm exemplo perduxerit.

Ardentem clibanum, prorſus illęſa ingreditur.

Ijs temporibus, homo quidam ſplendidus & opulentus, monaſterium,in fundo proprio, qui Pauliacus dicebatur,conſtruxerat:& filiam ſuam paruulam Auream nomine,cum alijs Deo ſacratis virginibus,in eo collocauerat.His autem omnibus Philibertum,eximium Chriſti ſacerdotem pietatis & religionis opinione præſtantem; præfecerat;qui quamuis in eo munere, cum ſumma laude verſaretur,tamen audita inſigni fama virtutum,quas Auſtreberta gerebat hãc,ſacratiſſimo virginum illarum cœtui pręficere ſatius eſſe iudicauit. Illam igitur euocauit,ſed reluctantem, vir dei per ſemetipſam,(ſororibus eius abitum ęgerrimè ferẽtibus)tandem adduxit: & ſacris virginibus cum authoritate ſumma præfecit.

Præficitur monaſterio Pauliacenſi.

Illa

Digitized by Google

Illa autem cum eſſet à teneris,ſanctiſſimis diſ-
plinis,ad omnem virtutis perfectionem inſtru-
a,voluit cum verbo,tum multò magis exemplo
ffluentes virginum illarum mores ſeueriore
ſciplina aſtringere. At illæ,cum necdum veram
ionaſticæ vitæ diſciplinam,à limine ſalutaſſent,
ımma contentione conatibus illius reluctari,&
andem etiam maximo odio inflammatę mortem
i moliri. Sed cum hæc diaboli verſutia non pro-
ederet,ſuperueniente Amelberto, ſtructo men-
lacio,grauiſſimè eam accusârunt; Ille autem, vt
erat mente crudelis, vultu terribilis, credens
mendacijs, adductam ad ſe Dei famulam verbis
duriſſimis increpauit; repletuſque furore, arre-
pto gladio quo erat præcinctus, impetum in
eam fecit. Illa exiſtimans congruum tempus
eſſe martyrij, inclinato vultu, intrepidè ceruicem
præbuit percuſſori. Attonitus ille, vt aiunt,
diu ſtetit immobilis, pauenſque multum, gladium
ſuum in locum recondidit Qua ex re intelligi
poteſt,non illam martyrio, ſed ei martyrium
defuiſſe.

Appetitur gladio, & ſe vltro percuſſori præbet cædendam.

Porrò Auſtreberta hoc modo de laqueo venātium erepta,idem cœnobium per plurima annorum curricula,cum admirāda virtutis opinione, & incredibili vitæ auſteritate, rexit. Omnibus Quadrageſimis,non niſi ter in hebdomada corpuſculum tenui cibo potuque reficiebat. Parcitatem ciborum vltra humanum modum ſectabatur,ſobrietas illi nunquam deerat. Quodam tempore grauiſſimus quidam dolor ſorori cuidam acciderat,ita vt altera faciei pars intumeſcens, oculum penè abſconderet. Hanc, cum ancilla Dei ex more viſitaſſet,contactu manus ſuæ,ſtatim dolorem cum tumore fugauit.

Ægrā contactu manus ſuæ ſanat.

Mediæ quodam noctis tempore, cum virgines omnes gratiſſimo ſomno feſſa labore membra, reficerēt, & Abbatiſſa precibus & vigilijs in templo excubaret, facta eſt vox ad quādam ſororem, dicens; Surge velociter, & dic Abbatiſſæ, vt ſorores ſine mora ad diuinas laudes excitet. At illa nimio ſopore depreſſa, ſurgere neglexit. Secundo autem, vox eadem delata eſt, ſed illa rurſus in in ſomnum prolapſa obdormiuit. Tertiò verò, cum indignatione quadam eam increpauit: quod in exequendo mandato tam ſomnolenta inueniretur. Tum illa timens tremenſque, ad Abbatiſſam currit, eique tertio eandem ad ſe vocem factam eſſe nunciat. Nec mora, dato ſigno, ſorores ad eccleſiam conuocatæ ſunt, ijſque iam omnibus, duabus tantùm infantulis exceptis, congregatis: media pars dormitorij, vt vocant, horribili fragore concuſſa, repentè corruit. Cum omnes eo ſonitu vehementer exterritæ, intermiſſo opere diuino, eccleſiam egredi vellent, Abbatiſſa vetuit ne qua hoc facere præſumeret. At vna, cùm de infantulis ſolicita eſſet (erat enim vni illarum ſanguine iuncta) ſpreto Abbatiſſæ mandato, feſtina cucurrit, atque, vt ad locum ruinæ peruenit, quodam parietis fragmento miſerabiliter oppreſſa eſt. Fuit continuò corpus confractum, ab alijs ſororibus ad valetudinarium deportatum; & ab Auſtreberta ſacro oleo inunctum: & priſtinæ ſanitati reſtitutum.

Soror immorigera, opprimitur in ruina parietis.

His alijſque miraculorum virtutibus, ornata ſacra virgo, cum omnipotens Deus ad ſempiternam beatitudinem eam euocare decreuiſſet, leni correpta febre, inter ſuorū oſcula & lachrymas læta ad Dominum migrauit primo diluculo, eadem hora, qua Chriſtus victor ab inferis reſurrexiſſe

Moritur S. Auſtreberta.

xiſſe creditur. Sepulta eſt in beati Petri Principis Apoſtolorum Baſilica, vbi per plurima annorum curricula quieuit, Quo in loco, quanta miraculorum prodigia, meritis excellentiſſimæ virginis, poſt eius glorioſum tranſitum, oſtendere dignatus ſit Dominus, nullis verbis explicari poteſt. Nam ibidem, ex obſeſſis corporibus dæmonia fugantur, cæci illuminantur, claudis greſſus redditur, vis omnium febrium pellitur, & omnia infirmitatum genera curantur.

Miracula ad eius monumentum.

VITA BEATI GVILIELMI, DVCIS, Comitis & Eremitæ, ex ea quam Theobaldus Epiſcopus, ſanctitate & doctrina conſpicuus prolixè admodum conſcripſit. Migrauit hic ſanctus ex hac vita anno Domini 1156.

Vide Cæſ. Baron in Notatio. Martyr Rō.

GVilielmus natione Pictauus, ex Comitum proſapia ex Pictauienſium prouincia oriundus, illuſtris ex illuſtribus natalibus ſecundum morem magnorum educatus, cùm ſacrũ militiæ cingulũ ipſe non ſacer adeptus eſſet; ab omnibus Baronibus terræ, vnanimiter ſuſceptus eſt ad Pictauiæ Comitatum, Aquitaniæque Ducatum: quorum vterque, iure & titulo hæreditariæ ſucceſſionis, ſibi debebatur. Factus ergo miles, fretuſque Comitis faſtigio, factus eſt eo inſolentior, quo nobilior, quo locupletior, quo fortior, quo honoratior, quo formoſior, vniuerſiſque famoſior. Denique ex parentela generoſus, ex fortuna pecunioſus, ex natura virtuoſus, ex fama glorioſus, ex opifice ſpecioſus, inſolẽtiſſimus omniũ extitit, dyſcolus atque faſtuoſus. Genus clarum, corpus aptum, forma elegans, iuuenilis decor, prædia, palatia, immenſa ſuppellex, & infulæ dignitatum, carni in eo, non ſpiritui militabant

10. Februa. Genus S. Guilielmi clarum.

Dux Aquitaniæ & Comes Pictauorum.

bant. Proceritas corporis tanta erat, quod magis videbatur gigantæa, quam humana. Vix ei in vno prandio ſufficiebant cibaria, quanta alijs octo iuuenibus fortiſſimis, erant alimenta. Nuſquam ſe per totam illam prouinciam abſentauit à prælio quamdiu in armis fuit; ſed affectu pugnæ, ſolitarius, armigerorum deſtitutus auxilio, armatus multoties incedebat. Et cum nollent dimicare, trahebat vel inuitos ad certamen. Diceres rediuiuum Belis idolum in edendo & bibendo; crederes ipſum Nemrod potentem & robuſtum venatorem, coram Domino in præliando. Extraneis malus, ſuis peior, peſſimus ſibi. Sed nè hæc tyronis primordia quemquam ſcandalizent, admonitos cunctos cupio, vt diligenter attendant conuerſionis eius præconia, quæ omnibus nobis ad melioris vitæ imitationem proponuntur.

Statura ingens & immenſa eius voracitas.

Daniel. 14. Geneſ. 10.

Fertur per triennium & amplius proprij germani vxorem, Herodiana rabie debacchatus, ad inſtar Herodis contra ius & fas inceſtu impudentiſſimo, tenuiſſe violenter. Si quis inceſtuoſo ſe tanquam Iohannes exhibiturus, de tota vicinia diuertiſſet ad eum, conuicijs laceſſitus, inanis & vacuus recedebat. Confidebat in virib. proprijs, erat ad ſuccendendum flammeus, ad ignoſcendum ferreus, ad conſolandum ſaxeus. Diceres ignem vrentem in iraſcendo, diceres ſecurim vel aſciam in deijciendo. Eccè hæc ſunt inſtrumenta artis diabolicæ, quibus onuſtus Comes, currebat aduerſus Deum erecto collo, & pingui ceruice armabatur. Quæ tanto diligentius ſunt à nobis enumerata, quantò diuinæ clementiæ in reuocatione peccatoris mirabiliter placuit operari.

Abutitur vxore fratris ſui.

Eo tempore fundatum eſt monaſteriũ Claræual-

Anno Chriſti 1115.

ræuallis, cui Abbas ordinatus eſt, Bernardus, vita, virtutibus, & doctrina in tantum clarus, vt nulli ei in orbe ingenio, moribus, & vitæ ſanctitate, atque eruditione, ſecundus exiſteret. Circa idem tempus Papa Honorio vita functo, facta eſt in Eccleſia Dei diuiſio, alijs eligentibus Innocentium, alijs Petrum Leonis quem vocarunt Anacletum. Cumque pars Innocentij conſilio ſanior præualeret, Petri autem audacior & violentior ſumma armorum contentione obſiſteret, quia humana vi pietas ſe tueri non poterat, cedere ſalubriter elegit. Præmiſſis igitur in Gallias nuncijs, hortatur omnes Epiſcopos, vt accingerentur ad vltionem, partem ſchiſmaticam damnantes, & vnitati Eccleſiæ ſubſcribentes. Conueniunt Stampis omnes Pontifices, Barones, & Abbates, vocatoque ex nomine, à Rege & pluribus Epiſcopis, ſancto Abbate Claræuallis, ei præſens eccleſiæ negocium imponitur, vt ex eius ore tota cauſa penſaretur. Is diligentiſſimo partis vtriuſque facto examine, Innocentium ab omnibus ſuſcipiendum eſſe pronunciauit.

S. Bernardi inſignis laus

Is fuit Ludouicus VI. Craſſus.

Laborabat eo tempore, ſchiſmaticorum oppreſſione, tota Burdegalenſium prouincia, nec erat in tota Aquitania, qui Guilielmo principi reſiſtere poſſet. Is enim incredibili virtute, ſchiſmaticis fauebat, & perſuadente Gerardo Engoliſmenſi Epiſcopo, omnes, qui Petri Leonis electioni non ſubſcriberent, exilio multabat. Cùm igitur hæc fama crudelitatis, quam ſeductor ille aduerſus Dei Eccleſiam machinabatur, longè lateque perſtreperet, miſſi ſunt à latere Innocentij Papæ, B. Bernardus atque venerabilis Ioſſinus Sueſſionenſis Epiſcopus, vt tam ipſum quam principem Guilielmum ſuper his conſtanter conue-

Gerardus Epiſcopus, incitat Guilielmum ad Schiſma.

nirent. Qui Pictauiam vſque peruenientes, prædicto inuaſori ſalutaribus monitis ſuaſerunt, ſed non perſuaſerunt. Imò ſchiſmatici magis animati, & armati in inſaniam, ex eo die, publicè Catholicis perſecutionem intentârunt.

Perſecutio Catholicorum.

Intereà dum hæc agerentur, Abbas ſanctus in quodam monaſterio Ordinis ſui, de nouo in Pictauia conſtructo, morabatur. Qui de Domini miſericordia confiſus, nuncium ad Comitem direxerat intrepidus, ſupplicans, vt neceſſariæ collocutionis gratia ad ſe venire dignaretur. Quem mox Comes vt audiuit, depoſita quodammodo ferocitate leonina, ad auditum auris obediuit. Venit filius prodigus ad patrem, etſi nondum reuerſus ad ſe. Tùm Bernardus, accenſus quaſi ignis, incluſum ſeptem diebus continuis in quodam loco ſecretiori Comitem, de morte & vita, de pœnis malorum & præmijs bonorum, de vita & exemplis beatorum, ſuo illo ſolito & ignito modo, ardentèr planè tepidum, inſtruebat. Sed induratus Pharao, ſurgit in ſcandala, ſeruo Dei phreneticus conuiciatur, & eũ priuare ſe vertice, ſi extra clauſtra reperiret, comminatur. Vndè ferocem leonis ſæuitiam agniculus tremebundus expauens, immunem ſuæ doctrinæ, tunc eum abire permiſit. Regreſſo ergò viro Dei, & in proprio nido Clareuallis collocato, ſchiſma quotidiè vires sũpſit, factæque ſunt per Gerardum occupatorem & Gilonem Cardinalem, (qui vnus ex toto ſacro Cardinalium collegio, Petro Leonis adhæſerat) deiectiones Epiſcoporum, atq; ſedium occupationes.

Comes Guilielmus venit ad S. Bernardum.

Intẽtat minas S. Bernardo.

Audiens huiuſmodi venerabilis Gaufredus, Carnotenſis Epiſcopus, vir plenus ſpiritu conſilij & fortitudinis, cui à Domino Innocentio Papa, Aquitaniæ legatio fuerat commendata, vehementèr

Carnotẽſis Epiſcopus, cum S. Bernardo it ad eum.

tèr indoluit, & ſuccurrendum periclitanti eccleſiæ poſtpoſitis alijs negocijs, ratus: Abbatem Claræuallenſem, ad tantorum ſibi malorum eliminationem aſſumpſit. Ingreſſis autem illis Aquitaniæ fines, ſignificatum eſt Comiti Guilielmo, per viros illuſtres, & ſolennes nuncios, Bernardum & Gaufredum Carnotenſem cum alijs multis Epiſcopis & religioſis aduenifſe, eoſque colloquium præſtolari. Itaq; apud Pertinacum hinc indè conuenerunt. Dies fuit ſermonibus aſſumpta: ſed verba in ventum prolata. Anguſtabatur in ſemetipſo Domini ſeruus, quia non explebatur, quod de Principe cogitauerat. Quid ageret athleta Chriſti? Deficiente humano præſidio, recurrit ad diuinum.

Cõuenitur Pertinaci.

Nihil efficitur apud Comitem.

Accedens ad altare ſanctum vir ſanctus, pro gente non ſancta, ſupplicandum inter Miſſarum ſolennia dignum duxit. Intrauerunt eccleſiã, quibus diuinis intereſſe licebat myſterijs. Guilielmus comes cum ſuis adhærentibus, præ foribus ſuſtinebat. Conſecratione ergò ritè peracta, pace data, & in populum diffuſa, homo Dei, iam ſe nõ agens vt hominem, corpus Dominicum patenæ ſuperpoſuit, ſecumque portauit. Egrediebatur itaque foras ad Ducem foris manentem, vt loqueretur in idipſum, ignitis oculis, ignita facie, ignitum portans eloquium, nec ſupplex, ſed minax ac verbis terribilibus, Principem terribilem eſt aggreſſus; Rogauimus, inquit, te, & rogantes quæ ad pacem ſunt Hieruſalem, contempſiſti. Supplicauit tibi in altero conuentu, quem iam tecum habuimus, ſeruorum Dei coram te adunata & proſtrata multitudo, & deſpexiſti. Væ qui ſpernis, nonnè & ipſe ſperneris? Eccè poſt ſeruos, ad te Dominus omnium ſupplicaturus aduenit: eccè

S. Bernardus cum ſacra Euchariſtia, ad eum accedit.

Eſaiæ 3.

Digitized by Google

eccè filius virginis, caput eccleſiæ, quam tu perſequeris. Adeſt iudex tuus & tuorum, in cuius nomine curuatur genu omnium, cæleſtium, terreſtrium, ac infernorum. Adeſt teſtis & iudex tuus, in cuius manus, tuus ille ſpiritus eſt deuenturus. Nunquid & illum ſpernes? Nunquid ipſum, ſicut ſeruos eius contemnes?

Philip. 2.

Vniuerſi qui aderant lachrymabantur, & orationibus intenti, rei exitum præſtolabantur. Videns Comes Abbatem procedētem in ſpiritu vehementi, & in manibus tenentem ſacratiſſimum corpus Domini, diriguit, & expauit, metusque membra trementia per totum diſſoluit; atque velut extra mentem poſitus, ad terram vſque proſternitur. Eleuatusque à ſuis militibus, rurſum in faciem corruit, nulli loquens, & in nullum intendens. Qui comprehendit ſapientes in aſtutia ſua, & regum balteum diſſoluit, ipſe fecit hoc. Tunc vir Dei propiùs accedens, Surge, inquit, & ſta ſupra pedes tuos, & diuinam auſculta ſententiam; Præſens eſt Epiſcopus Pictauienſis, quem ab eccleſia violenter expuliſti; vade iam, reconciliare patri, & in oſculo ſancto pacis cum eo iungito fœdera. Innocentio ſubdere, & electo à Deo tanto Pontifice pare: ſicut ei obedit omnis eccleſia ſanctorum. Auditis his tyrannus, ſacramentorum præſentia ſuperatus, & authoritate ſancti Spiritus victus, nec audebat reſpondere ſapientiæ, & ſpiritui qui loquebatur, nec poterat reddere vnū pro mille, euangelizanti verbum virtute multa; ſed ſtatim occurrens, recepit Epiſcopum pacis ad oſcula: inijciēs manus in Abbatis vincula. Et quod amplius eſt, eadem manu, qua prius eum expulit, cum totius exultatione ciuitatis, ad ſedem propriam reduxit. Tanto ergò malo obruto, & Gerardi

En ſchiſmaticus, & agnoſcit & ſentit in ſeipſo, præſentiam corporis Christi.

Iob. 5. & 12.

Romano Pontifici paret omnis eccleſia ſanctorum.

ardi ſchiſmate in cineres redacto, Bernardus cum gaudio Claræuallem regreſſus eſt.

Poſt receſſum viri Dei, Comes frequenti meditatione, quæ audierat & viderat, ruminabat, & multa interim faciens, minus deinceps crudelis extitit. Bernardus verò totas noctes peruigiles in oratione pro eo ducebat, & ſine intermiſſione Domini miſericordiam deprecabatur, flens largiter, & effundens ſicut aquam cor ſuum, nè deinceps Dei patientiam, conſuetis aliquando flagitijs irritaret. Nec potuit certè tantarum perire filius lachrymarum. Guilielmus enim iam totus mutatus, ex vaſe contumeliæ in vas electionis, fortia atque præclara arma pœnitentiæ, ſub iugo Chriſti decreuit aſſumere; cœpitque hæſitare, ad quem potiſſimùm, pro imponenda ſibi pœnitentia deberet pergere.

Bernardi preces pro Comite.

Guilielmus meditatur pœnitentiã.

Non longè ab eo loco, in quo Guilielmus talia meditabatur, erat vir quidam eremiticam vitam ducens, miræ admodùm ſimplicitatis, & ſtudio diuinarum rerum addictiſſimus. Ad hunc ſolitarium, ſoliuagus miles ire cœpit. Venit ad paſtorem, agnus factus de lupo. Requirebat inſtanter portum naufragus, medicum ſauciatus, Ananiam Saulus in Paulum proſtratus. Sed quid ageret Ananias? Audierat à multis de hoc viro, quanta mala feciſſet eccleſijs & eccleſiaſticis perſonis, & neſciebat futurum vas electionis. Abſcondebatur ergò columba tremens, ab accipitre, fugijtque ouis tremebunda veniente lupo. Quia tamen perſeuerabat pulſans, propter improbitatem ſurrexit, & exiuit, intuituſque in eum toruo lumine, hæſitando admirans ait; Impie, crudelis & dire tyranne, cur Chriſti ſeruos conaris infeſtare? Nunquid tibi parum eſt hactenus cæteros impugnaſſe, niſi

Eremita quidam miræ ſimplicitatis.

Durè accipitur Comes ab Eremita.

ſe,niſi etiam præſumas Chriſti ſeruos moleſtare? Recede,recede,iam ab hac ſtultitia quieſce, deſine tu iuuenis ſenem laceſſere. Qui hactenus orbem terrarum habuiſti infeſtum, quid tibi ad eremum? Cui timidus heros reſpondit; Non maleuolus te depoſco, ſed cor pœnitens gero, & delictum meum maximum emundari cupiens, iniquitatem meam coram te recognoſco. Pro exceſſibus igitur præteritis corrigendis, & prauis actibus abijciendis,acturus pœnitentiam adproperaui. Quapropter noli prohibere per Chriſtum te obſecrantem, & ad tuam iuſſionem ſatisfacere cupientem. Guſtem per tuum miniſterium, guſtem, inquam, quàm dulce ſit vitijs non ſeruire, qui in meipſo didici, quàm amarum ſit expertum eſſe vitia,vel velle experiri. Sed ille timens velle eum ſibi illudere,fertur reſpondiſſe; Sum homo ſolis latebris dignus,ſoli mihi iudex, ſoli arbiter & accuſator conſtitutus; quarè ſi vera ſunt quæ exponis,ad quendam alium ſingularis ſanctitatis hominem feſtinare te conſulo, qui longa experientia temporum iam ſuffultus, & in diſcretione ſpirituum excultus, ante me cognoſcitur renunciaſſe ſeculo,iuit,& in auditu auris,obediuit Guilielmus.

Offert ſe ad ſatisfactionem.

Erat eodem loco & tempore alius quidam ſolitariæ vitæ diſciplinis non mediocriter excultus. Hic ſicut ſcientiæ ſcintillabat perſpicuitate, ita quoque vitæ rutilabat ſanctitate. Vnde factum eſt,vt vtriuſque concurſu luminis, Deo clarus in ſcientia, & populo celebris ex fama redderetur. Ad hunc ſolitarium ſecundus ſolitarius militem mox ſoliuagum deſtinauit ,quem tamen dillaionis affectum tædio nihil in itinere retardauit. Poſtquàm igitur aduentaſſe Comitem vir ſanctus acce-

Alius quidã Eremita, inſigniter doctus,& ſanctus.

accepit, cum gaudio Spiritus ſancti eum in pace ſuſcepit, cauſamque itineris indagare ſoleiter cœpit. Cui ille penetralia cordis aperiens, candidè & ſincerè conuerſionis ſuæ propoſitum expoſuit. Mox mirum in modum, propoſito Comitis intellecto, ſicut gaudium eſt Angelis Dei in cælo ſuper vno peccatore conuerſo, ſic & iſti gaudium cumulatum eſt ſuper pœnitente Comite & peccatore iam conuerſo. Poſt aliquantulum ergò temporis, & monita vitæ ac ſalutis, iam ſecurior locutus eſt ſenior, dicens; Reuertere in domum tuam vndè exiſti, & nemini dixeris, quod concepiſti. Volo enim te eſſe cautum, & declinare inanem gloriam, quæ eſt virus virtutum, & dęmoniũ meridianum. Poſteà indutus cunctis armis militaribus, quibus anteà malefacere præſumpſiſti, aſcenſoque meliori equo, ad me clanculum ſolus feſtinabis in habitu militari. Et poſt hæc ſalutare conſilium, cooperante Domino, tibi impendam pro meo poſſe.

Totum pectus ſuum aperit Eremitæ.

Vide mirabile Eremitæ conſiliũ.

His auditis Guilielmus, cui omnis mora erat longa nimis, domum regreſſus eſt. Sed & monitorum ſalutarium non obliuioſus auditor, religioſæ ſolicitudinis ſuæ nulli extraneorum aut propinquorum voluit eſſe relator. Domeſtici tamen eius, rem penitus ignorantes, vt eum viderũt cum rebus indictis ad ſuum redire præceptorem, felicibus eius actibus inſcij, execrabiliter maledicentes, æſtimabant eum progreſſurum ad conſuetæ nequitiæ ſcelus & furorem.

Intereà dum hæc agerentur à Comite, vir Dei quendam fabrum doctum tractare fabrilia, ad ſe de vico proximo clam accerſiuit. Sicque prouiſum eſt, vt in termino iniuncto Guilielmus ad virum

rum Dei rediens, fabrum cum circulis cateniſq; & vinculis ferreis vincire paratum quem neſciebat, reperiret. Mox igitur vt intrauit, audiuit patrem ſpiritualem dicentem ſibi; Fili Guilielme, authoritate ſacrorum Canonum ſalubriter admonemur, ne falſis pœnitentijs laicorum animas decipientes in infernum protrahi patiamur. Veritas eſt irrefragabilis, & negare non poſſumus, quod nullum malum impunitum manet, ſicut nullum bonum irremuneratum. Aut enim Deus punit, aut homo. Modus autem puniendi, ſecundum modum præteriti delicti debet extendi. Melius eſt ad momentum temporaliter cruciari, quã ſupplicijs addici ſempiternis. Si ergò verè pœnites, & ad cęleſtis faſtigij adeptionem ſuſpiras, talem tibi pœnitentiæ diſtrictionem, tamen citrà condignum impono; Inprimis quia ieiunium domat peſtes carnis, oratio peſtes mentis, eleemoſyna verò ad omnia mala valet; per hæc tria emplaſtra precioſiſſima tibi indico te poſſe redire ad patriam claritatis æternæ. Ibis igitur & vendes omnia quæ habes, & dabis pauperibus: vt exoneratus & nudus, ſequi poſſis non habentem, vbi caput ſuum reclinaret. Deindè quia omnia iſta extra te ſunt, propriam loricã ferream ad carnem ſuper nudum præcipio te portare omnibus diebus vitæ tuæ. Poſthæc, quia in factis tuis offendiſti plurimos, nudis pedibus Apoſtolico conſpectui te præſentabis, vt ſecundum eius arbitrium ſatisfacias Domino, à quo, pro tuis ſceleribus longè lateque anathematis es opprobrio condemnatus. De orationum verò pondere & menſura nihil impono, confidens quòd proceſſu temporis, cùm dilatato pede amoris viam mandatorum Dei currere cœperis, vnctio

Hic inſtruit Eremita Guilielmũ, quomodo pœnitentiã aget.

Deut. 25.

Ieiunium. Oratio. Eleemoſyna.

Vide quam duram ſatisfactionem, vir ſanctus imponat Comiti, iã verè pœnitenti.

ctio eius te docebit de omnibus. His dictis, Comes totus in Dei amorem ſuccenſus, inter manus fabri & ſolitarij proprijs veſtibus exuitur, & lorica fortiter ad carnem connexa ſuperueſtitur, firmiterque per totum corpus decem catenis ſeu vinculis artificis magiſterio ſubtiliter conſtringitur, ne proceſſu temporis facilè diſſoluatur. Poſt hoc aſperrimo cilicio deſuper contegitur, ferrumque galeatum ſubtiliter, vt ſolui non valeat, capiti militis imponitur; ſicque ſpiritualibus armis onuſtus, à ſuo præceptore dimittitur, & abire permittitur.

Ecce tibi formam perfectæ conuerſionis, in tã illuſtri viro.

Longam cum homine nouus homo moram nõ traxit, ſed pectore ſitibundo velociter in propria rediens, bona omnia terrena antè poſſeſſa ſibi detraxit, & pauperibus erogauit. Res verò quas ad manum non habuit, ex corde proiecit & contempſit. Omnibus ergò pro Chriſto percalcatis, nudis plantis, illo ſuo veſtitu ferreo atque aſperrimo circundatus, rutilans in luto margarita, Dominum papam viſitauit. Quid ni viſitaret bonos in mundo, quem viſitauerat oriens ex alto? His diebus præſidebat ſanctæ ſedi Apoſtolicæ Eugenius papa tertius, qui propter vipeream quandam progeniem Apoſtolicæ ſedi rebellantem Rhemis agebat, & inter cætera, celebrato concilio, ſententiam antiqui anathematis, in Guilielmum comitem dudum latam, renouare curauit. Ignorabat enim iam conuerſum, atque mutatum in virum alterum.

Largitur omnia ſua pauperibus.

Adit Romanum Pontificem, vt erat ab Eremita iuſſus.

Eugenius Papa, habet Synodum Rhemis.

Interim Guilielmus acceſſit, Paulus factus ex Saulo, vt videret Petrum, & proſtratus ſolo tenus, ſacra eius veſtigia reuerenter oſculabatur. Cui Dominus Apoſtolicus fertur dixiſſe; Quis enim es tu? At ille, Ego ſum (inquit) comes Guiliel-

Oſculatur comes pedes Eugenij Papæ.

Digitized by Google

mus peccator & impius, quem pro meis meritis iuſtè quidem tu cum prędeceſſoribus tuis anathematis mucrone percellere decreuiſti, & velut membrum putridum à corpore Eccleſiæ præſcidiſti. Homicidia, adulteria, ſacrilegia, & omnia opera nefaria, quæ de me inceſtuoſo & ſchiſmatico tibi dicta ſunt, vera ſunt. Si iniquitates à Domino obſeruentur meę maior eſt iniquitas quàm vt veniam merear. At quoniam miſericordiarum Domini noſtri Ieſu Chriſti non eſt numerus, tu ſana me medicamento pœnitentiæ: cui vice Chriſti ligandi & ſoluendi poteſtas ſuper terram commiſſa eſt. Ad hæc expauit vehementer Dominus Apoſtolicus; & arbitratus aliqua ſub ſpecie Iacob ſibi velle illudere, fertur reſpondiſſe; Comitem quidem Guilielmum, peccatorem coram Domino ſępè audiui, ſed eum facietenus nũquàm cognoui; & ideò ſi vera ſunt, quæ tu dicis, ego non noui. Sed eſto. Aut tu es in perſona Guilielmus, aut tu non es. Si tu non es, & voluiſti mihi illudere, indignationem Dei omnipotentis & noſtram incurras, eò quòd Chriſto Domino reuerentiam debitam exhibere non curas, ſed ſubſannationem eius procuras. Si verò tu ipſe es, & non alius, quomodo pœnitẽtem te eſſe ſimulas? Quomodò poteſt Aethiops mutare pellem ſuam, & pardus varietatem ſuam: ità & tu potes benefacere poſt iniquitates tantas. Fratris torum inceſtu maculâſti, in orbe ſchiſmata ſeminâſti, nequitijs tuis climata mundi perturbâſti. Et tibi poſt hæc de plena pœnitentia cordis quomodo credam? Maledixi tibi & eris maledictus. Scio tamen Dominum magna, immò maiora tibi poſſe facere, quia omnipotens eſt: ſed inueteratum dierum, malorũ ad plenũ pœnitere, deſpero. Surge itaq; de

Vide confeſſionem coram Pontifice.

Obiurgatio Eugenij Papæ.

de medio, & vade ad dexteram ſiue ad ſiniſtram. Ecce inſigne humilitatẽ peccatoris. Lucæ 18.

Ad hęc timidus Guilielmus ſurrexit,& ad modum publicani Euangelici ſtetit à longè, dixitq́; Reuerẽ Guilielmus Comes ego ſum, peccator nimius, & ad tuam dignationem pro remiſſione criminum miſſus. Sed ex quo verbis meis fidem adhibere recuſas, ſaltem mihi gratiam benedictionis tuæ largire, & Apoſtolicæ beneficium abſolutionis. Quod ſi non obtinuero,& per incuriam tuam neglectus fuero, Deus, in cuius conſpectu ſto, ſanguinem animæ meæ de manibus tuis requirat,qui ſinum viſcerum paternorum, reuertenti filio prodigo præcludere non formidas. Hos ſermones cùm audiſſet Papa religioſus, timore perculſus,dixit ad Guilielmum. Patriarcha Hieroſolymitanus vir eſt inſignis prudentiæ & magni conſilij,ad ipſum te remitto, illiq; meam ſuper animam tuam,poteſtatem committo. Ad Patriarcham Hieroſolymitanũ mittitur.

Salutato igitur humiliter ſummo pontifice, Guilielmus Hieroſolymam profectus eſt. Vbi incredibili charitatis officio & ſummo cum gaudio, à Patriarcha exceptus eſt, qui eum ſalutaribus ſatisfactionis vinculis alligauit. Cumq́; niteretur eum cohabitantem retinere ſecum, vir Dei iam fugiens publicum, nullatenus acquieuit, ſed magis ſolitariam vitam ducere præelegit. Arctiſſimam igitur ſpecum deſuper coopertam, intra ambitum atrij domûs ſuæ, inſtar tugurij leproſorum, fabricari fecit Patriarcha, in qua nouem annis continuis cum nimia ciborum parſimonia ſpontaneè ſe recluſit pœnitens Guilielmus. Vide quomodo nullos recuſet labores pro obtinenda venia. In ſpecu, degit annis nouem, apud Patriarchã Hieroſolymitanum.

In illo humili tugurio, hoc modo conſtitutus Deo & hominibus gratus, gratum ſe hoſpitem exhibebat apud Patriarcham; ità vt Patriarcha omnibus ſe bonis ſpiritualibus repletum diceret

Digitized by Google

ad introitum eius. Ipſe autem nihil nouerat, niſi tugurium ſuum in quo claudebatur, & tegumentum quo operiebatur, & panem arctum aquamque breuem, quibus reficiebatur. Domus erat cella: potus, aqua; cibus, panis nigerrimus; habitus ferreus & aſperrimus; lectus, antrum; culcitra, ſolum; capitale, ſaxum; coopertorium, tectum. Vitam iſtam ducebat in patientia, ſed futuram in deſiderio expectabat. Degebat pauper in cella, diues in conſciētia; theſaurizans in cælo, & nihil habens in mundo. Securior dormiebat pauper in terra, quam diues in auro & purpura. Sæpè noctes peruigiles in oratione ducebat, & cùm tandem, aliquando, ad neceſſitatem naturæ tenuiſſimo ſomno opus eſſet, lachrymis ſtratum ſuum priùs rigabat. Manibus pectus, genibus pauimentum tundebat; votis & deuotis precibus cælos cumulabat, lachrymis genas rigabat; gemitibus & ſuſpirijs tugurium mugiebat. His & alijs ſimilibus exercitationibus aſſuetus, cæpit Angelorum erudiri viſitationibus, commoueri ſuggeſtionibus, ſedulitate conſolari.

Vita duriſſima.

Exercitia eius.

Angelicis fouetur conſolationibus.

Interea cognati & noti, vbiq; terrarum Guilielmum requirere cæperunt, miſſiſque aliò atque aliò nuncijs, tandem ad ſuum comitem peruenerunt. Bone Deus, quibus machinis, quibus fraudibus ſeruum tuum non ſunt aggreſſi? Diceres rediuiuum Iob, cui inſultârunt reges: in tantùm inſultabant Guilielmo quotidiè domeſtici eius & affines. Vnde factum eſt, vt impetum ſuperuenientium amicorum, frequentiam propinquorum, & infeſtationem notorum, ferre non ſuſtinens, eorum fraudes & machinationes per fugæ remedium cogitaret declinare. Quod factum eſt. Nam valedicto hoſpiti, clanculum recedebat, & ſolitarius

Vbiq; perquiritur à cognatis.

Tobiæ 2.

Fuga declinat tētatio-

tarius

tarius ibat quocunque inſtar Eliæ eum ſpiritus duceret.

nes cognatorum.
3. Reg. 19.

Contigit autem, vt peragratis ſuperioribus partibus Tuſciæ, intra confinia Lucenſium veniret. Ibi ciues Lucenſes ſimultate quadam oborta aduerſus vicinos, eorum caſtrum quoddam fortiter obſidebant: ſed nullis viribus vel induſtria expugnare poterant. Guilielmus autem cùm iter per medium illorum faceret, & cauſam obſidionis cognouiſſet, Profectò (inquit) caſſo labore bellatores hi conſumuntur. Mihi ſi hæc pugna concederetur, intra paucos dies ſtratis muris caſtrum hoc occuparetur. Hæc cùm ad aures principum perueniſſent, vocato ad ſe Guilielmo (quē ex ipſa ſtatura virum bellicoſum eſſe facilè iudicabant) ſuadent perſuadentque, vt expugnationis triumphum ipſe ſuſcipiat. Cùmque iam pœnitentiæ oblitus, militares induiſſet habitus, ſequenti nocte tranſacta, ſummo mane omninò ſe lumine priuatum reperit oculorum. Videns igitur rediuiuus Saulus plaga cæcitatis ſe eſſe percuſſum, pudibundus & valdè confuſus, luce clarius perpendit, ab angelo ſatanæ ſibi fuiſſe illuſum, & cōpūctus corde, quòd ſemel manum mittens ad aratrum reſpexiſſet retrò, definiuit ad Dominicam militiam ſe protinùs rediturum, & nunquàm in perpetuum ab ea receſſurum. Vix collapſa pietatis vota animo renouauerat preceſque feruidas in conſpectu altiſſimi effuderat, cùm protinùs ex inſperato, amiſſum lumen recepit. Sicque ad Dei militiā regreſſus eſt coactus, à qua ſtultè digreſſus fuerat ſpontaneus,

Hic iam nō nihil retrò reſpicit.

Percutitur cæcitate, ob temeritatē.

Recipit viſum.

Reſumptis igitur ſpiritalibus viribus, ad domū Patriarchæ reuerti conſtituit. Quo proſperè perueniēs, in prius quidem ſe tuguriū recepit, ſed di-

Redit in ſpecum ſuam.

Digitized by Google

Eccl. 10. ſtrictiori vita ſolito arctius ſe afflixit. Sed nec muſcæ morientes, quæ perdunt ſuauitatem vnguēti, defuerunt ibidē. Adfuit, ſicut antè, notorū & propinquorū multitudo tumultuoſa, & rebellis infeſtatio non quieuit. Sed Chriſti famulus ſepiebat aures ſuas ſpinis, & neq; ſeducebatur blandimētis, neq; concutiebatur minis. Atq; vt nimiam eorum infeſtationem euitaret, abijt ad ſolitudinem quandam propinquam, in qua ardentiori adhuc pietatis ſtudio ſe Domino conſecrabat.

Iterum illicitur ab amicis. Abit in ſolitudinem,

Poſt hæc vir Domini in omnibus pauidus, & propriam habens fragilitatem ſuſpectam, cœpit prudenti ſecum animo reuoluere periculum, quod ei ſoli degenti imminebat. Neq; in eo à ſcopo aberrauit. Malum enim quod nemo videt, nemo arguit; & væ ſoli, quia ſi ceciderit, non habet ſubleuantem. Vbi enim non timetur repræhenſor, tentator accedit ſecurius, & iniquitas perpetratur licentius. Volēs igitur perniciosum declinare ocium, Beati Iacobi Apoſtoli limina viſitauit. Vbi cùm aliquamdiu fuiſſet demoratus, in Tuſciam reuerſus, in Piſanorum partibus, ſpeluncam horridam, in ſylua quę Liuallia nuncupatur, reperit. In hanc deſcendens, cum haud exiguo, quorundam in breui tempore ſibi aſſociatorum religioſorum hominum cœtu, Domino ibidem ſtrenuè famulari cœpit. Sed cùm illi tantā Guilielmi virtutem nullo modo aſſequi poſſent, tædio affecti improba contra eum conſilia machinari cœperunt. Quod animaduertens vir ſanctus, hoſpitale (quod iam ibidem in peregrinorum aduentum exſtruxerant) Petro cuidam, qui impijs cæterorum conſilijs non conſenſerat, commiſit: & ipſe ab indè profectus, ad montem, qui de Pruno nuncupatur, peruenit. Ibidem in ſylua opaciſſima

Eccle. 4.

Viſitat S. Iacobum.

Speluncam horridam ingreditur, in Liuallia.

Venit ad montem de Pruno.

ſima,ſub quodam tuguriolo, nouum Domino famulatum inſtituit. Erat locus propter ſerpentum & dæmonum frequentiá hominibus valdè infeſtus; quorũ quidẽ horrorẽ & terrorẽ potenti Dei virtute procul repulit vir S. ac potenter abegit.

Quadam aũt nocte,cùm tota mente attentiùs, diuinis eſſet meditationibus intentus,audiuit ſubitò exercitum aduenientium dæmonũ,qui quaſi totam vallem occupãtes phaleris equorum perſtrepebant. Inter quos vnus cæteris clarior & virtute robuſtior,apparuit in ſpecie proprij genitoris,& ad Guilielmum cum vociferatione clamoris dicere cœpit; Fili mi, Guilielme quæ te mentis inſania exagitat,quòd duriſſimis hiſce laboribus, inedia, frigore, & veſtitu aſperrimo te ſine cauſa & ratione affligis? Quieſce ab hac ſtultitia tua,quieſce à capitis tui melancholia. Fruere bonis,quæ nobis à Deo conceſſa ſunt. Eccè terrã tuã alieni deuorant,nec eſt qui eis poſſit reſiſtere. Feſtina igitur & ſi te pietas ſolicitat,pupillorum & viduarum patrocinium ſuſcipe, qui propter abſentiam tuam ab iniuſtis opprimũtur. Hæc & huiuſmodi princeps dæmoniorum, auribus eximij principis inculcabat,ſed ille nihil adhæc reſpondit penitùs. Videns ergò diabolus occultam ſuam cõtemni fraudulẽtiam,in apertam prorupit violentiam. Effractis ſiquidem cellulæ foribus,cum multitudine copioſa, tam acriter verberibus eũ cęciderunt,vt conquaſſatis & confractis mẽbris omnibus,vix ſemiuiuum relinquerent.

Dæmon in patris figura ei apparet.

Dæmones dire eũ verberant.

Recedentibus autem malitię ſatellitibus,ſubitò adfuêre tres incredibili pulchritudine virgines; Inter quas vna cæteris facie venuſtior,ſermone ſuauiſſimo eum conſolabatur, & inflicta vulnera precioſo vnguento protinus curauit. Inter ea

Beatiſſima Virgo Maria illi apparens eius ſanat vulnera.

Digitized by Google

rum Dei rediens, fabrum cum circulis cateniſq;
Hic inſtruit Eremita Guilielmũ, quomodo pœnitenciã aget. & vinculis ferreis vincire paratum quem neſciebat, reperiret. Mox igitur vt intrauit audiuit patrem ſpiritualem dicentem ſibi; Fili Guilielme, authoritate ſacrorum Canonum ſalubriter admonemur, ne falſis pœnitentijs laicorum animas decipientes in infernum protrahi patiamur. Veritas eſt irrefragabilis, & negare non poſſumus, quod nullum malum impunitum manet, ſicut
Deut. 25. nullum bonum irremuneratum. Aut enim Deus punit, aut homo. Modus autem puniendi, ſecundum modum præteriti delicti debet extendi. Melius eſt ad momentum temporaliter cruciari, quã ſupplicijs addici ſempiternis. Si ergò verè pœnites, & ad cęleſtis faſtigij adeptionem ſuſpiras, talem tibi pœnitentiæ diſtrictionem, tamen citrà condignum impono; Inprimis quia ieiunium domat peſtes carnis, oratio peſtes mentis, eleemoſyna verò ad omnia mala valet;

Ieiunium. Oratio. Eleemoſyna.

per hæc tria emplaſtra precioſiſſima tibi indico te poſſe redire ad patriam claritatis æternæ. Ibis igitur & vendes omnia quæ habes, & dabis pauperibus: vt exoneratus & nudus, ſequi poſſis non habentem, vbi caput ſuum reclinaret. Deindè quia omnia iſta extra te ſunt. propriam loricã ferream ad carnem ſuper nudum præcipio te portare omnibus diebus vitæ tuæ. Poſthæc, quia in factis tuis offendiſti plurimos, nudis pedibus Apoſtolico conſpectui te præſentabis, vt ſecundum eius arbitrium ſatisfacias Domino, à quo, pro tuis ſceleribus longè lateque anathematis es opprobrio condemnatus. De orationum verò pondere & menſura nihil impono, confidens quòd proceſſu temporis, cùm dilatato pede amoris viam mandatorum Dei currere cœperis, vn-

Vide quam duram ſatisfactionem, vir ſanctus imponat Comiti, iã verè pœnitenti.

ctio-

ctio eius te docebit de omnibus. His dictis, Comes totus in Dei amorem ſuccenſus, inter manus fabri & ſolitarij proprijs veſtibus exuitur, & lorica fortiter ad carnem connexa ſuperueſtitur, firmiterque per totum corpus decem catenis ſeu vinculis artificis magiſterio ſubtiliter conſtringitur, ne proceſſu temporis facilè diſſoluatur. Poſt hoc aſperrimo cilicio deſuper contegitur, ferrumque galeatum ſubtiliter, vt ſolui non valeat, capiti militis imponitur; ſicque ſpiritualibus armis onuſtus, à ſuo præceptore dimittitur, & abire permittitur.

Ecce tibi formam perfectæ conuerſionis, in tã illuſtri viro.

Longam cum homine nouus homo moram nõ traxit, ſed pectore ſitibundo velociter in propria rediens, bona omnia terrena antè poſſeſſa ſibi detraxit, & pauperibus erogauit. Res verò quas ad manum non habuit, ex corde proiecit & contempſit. Omnibus ergò pro Chriſto percalcatis, nudis plantis, illo ſuo veſtitu ferreo atque aſperrimo circundatus, rutilans in luto margarita, Dominum papam viſitauit. Quid ni viſitaret bonos in mundo, quem viſitauerat oriens ex alto? His diebus præſidebat ſanctæ ſedi Apoſtolicæ Eugenius papa tertius, qui propter vipeream quandam progeniem Apoſtolicæ ſedi rebellantem Rhemis agebat, & inter cætera, celebrato concilio, ſententiam antiqui anathematis, in Guilielmum comitem dudum latam, renouare curauit. Ignorabat enim iam conuerſum, atque mutatum in virum alterum.

Largitur omnia ſua pauperibus.

Adit Romanum Pontificem, vt erat ab Eremita iuſſus.

Eugenius Papa, habet Synodum Rhemis.

Interim Guilielmus acceſſit, Paulus factus ex Saulo, vt videret Petrum, & proſtratus ſolo tenus, ſacra eius veſtigia reuerenter oſculabatur. Cui Dominus Apoſtolicus fertur dixiſſe; Quis enim es tu? At ille, Ego ſum (inquit) comes Guiliel-

Oſculatur comes pedes Eugenij Papæ.

Digitized by Google

mus peccator & impius, quem pro meis meritis iuſtè quidem tu cum prędeceſſoribus tuis anathematis mucrone percellere decreuiſti, & velut membrum putridum à corpore Eccleſiæ præſcidiſti. Homicidia, adulteria, ſacrilegia, & omnia opera nefaria, quæ de me inceſtuoſo & ſchiſmatico tibi dicta ſunt, vera ſunt. Si iniquitates à Domino obſeruentur meę, maior eſt iniquitas quàm vt veniam merear. At quoniam miſericordiarum Domini noſtri Ieſu Chriſti non eſt numerus, tu ſana me medicamento pœnitentiæ: cui vice Chriſti ligandi & ſoluendi poteſtas ſuper terram commiſſa eſt. Ad hæc expauit vehementer Dominus Apoſtolicus; & arbitratus aliqua ſub ſpecie Iacob ſibi velle illudere, fertur reſpondiſſe; Comitem quidem Guilielmum, peccatorem coram Domino ſępè audiui, ſed eum facietenus nũquàm cognoui; & ideò ſi vera ſunt, quæ tu dicis, ego non noui. Sed eſto. Aut tu es in perſona Guilielmus, aut tu non es. Si tu non es, & voluiſti mihi illudere, indignationem Dei omnipotentis & noſtram incurras, eò quòd Chriſto Domino reuerentiam debitam exhibere non curas, ſed ſubſannationem eius procuras. Si verò tu ipſe es, & non alius, quomodo pœnitẽtem te eſſe ſimulas? Quomodò poteſt Aethiops mutare pellem ſuam, & pardus varietatem ſuam: ità & tu potes benefacere poſt iniquitates tantas. Fratris torum inceſtu maculâſti, in orbe ſchiſmata ſeminâſti, nequitijs tuis climata mundi perturbâſti. Et tibi poſt hæc de plena pœnitentia cordis quomodo credam? Maledixi tibi & eris maledictus. Scio tamen Dominum magna, immò maiora tibi poſſe facere, quia omnipotens eſt: ſed inueteratum dierum malorũ ad plenũ pœnitere, deſpero. Surge itaq; de

Vide confeſſionem coram Pontifice.

Obiurgatio Eugenij Papæ.

Digitized by Google

de medio, & vade ad dexteram ſiue ad ſiniſtram.

Ecce inſignẽ humilitatẽ peccatoris. Lucæ 18.

Ad hęc timidus Guilielmus ſurrexit, & ad modum publicani Euangelici ſtetit à longè, dixitq;. Reuerà Guilielmus Comes ego ſum, peccator nimius, & ad tuam dignationem pro remiſſione criminum miſſus. Sed ex quo verbis meis fidem adhibere recuſas, ſaltem mihi gratiam benedictionis tuæ largire, & Apoſtolicæ beneficium abſolutionis. Quod ſi non obtinuero, & per incuriam tuam neglectus fuero, Deus, in cuius conſpectu ſto, ſanguinem animæ meæ de manibus tuis requirat, qui ſinum viſcerum paternorum, reuertenti filio prodigo præcludere non formidas. Hos ſermones cùm audiſſet Papa religioſus, timore perculſus, dixit ad Guilielmum. Patriarcha Hieroſolymitanus vir eſt inſignis prudentiæ & magni conſilij, ad ipſum te remitto, illiq; meam ſuper animam tuam, poteſtatem committo.

Ad Patriarcham Hieroſolymitanũ mittitur.

Salutato igitur humiliter ſummo pontifice, Guilielmus Hieroſolymam profectus eſt. Vbi incredibili charitatis officio & ſummo cum gaudio, à Patriarcha exceptus eſt, qui eum ſalutaribus ſatisfactionis vinculis alligauit. Cumq; niteretur eum cohabitantem retinere ſecum, vir Dei iam fugiens publicum, nullatenus acquieuit, ſed magis ſolitariam vitam ducere præelegit. Arctiſſimam igitur ſpecum deſuper coopertam, intra ambitum atrij domûs ſuæ, inſtar tugurij leproſorum, fabricari fecit Patriarcha, in qua nouem annis continuis cum nimia ciborum parſimonia ſpontaneè ſe recluſit pœnitens Guilielmus.

Vide quomodo nullos recuſet labores pro obtinenda venia.

In ſpecu, degit annis nouem, apud Patriarchã Hieroſolymitanum.

In illo humili tugurio, hoc modo conſtitutus Deo & hominibus gratus, gratum ſe hoſpitem exhibebat apud Patriarcham; ità vt Patriarcha omnibus ſe bonis ſpiritualibus repletum diceret

Digitized by Google

ad introitum eius. Ipſe autem nihil nouerat, niſi tugurium ſuum in quo claudebatur, & tegumentum quo operiebatur, & panem arctum aquamque breuem, quibus reficiebatur. Domus erat cella: potus, aqua; cibus, panis nigerrimus; habitus ferreus & aſperrimus; lectus, antrum; culcitra, ſolum; capitale, ſaxum; coopertorium, tectum. Vitam iſtam ducebat in patientia, ſed futuram in deſiderio expectabat. Degebat pauper in cella, diues in conſciẽtia; theſaurizans in cælo, & nihil habens in mundo. Securior dormiebat pauper in terra, quam diues in auro & purpura. Sæpè noctes peruigiles in oratione ducebat, & cùm tandem, aliquando, ad neceſſitatem naturæ tenuiſſimo ſomno opus eſſet, lachrymis ſtratum ſuum priùs rigabat. Manibus pectus, genibus pauimentum tundebat; votis & deuotis precibus cælos cumulabat, lachrymis genas rigabat; gemitibus & ſuſpirijs tugurium mugiebat. His & alijs ſimilibus exercitationibus aſſuetus, cæpit Angelorum erudiri viſitationibus, commoueri ſuggeſtionibus, ſedulitate conſolari.

Vita duriſſima.

Exercitia eius.

Angelicis fouetur conſolationibus.

Interea cognati & noti, vbiq; terrarum Guilielmum requirere cæperunt, miſſiſque aliò atque aliò nuncijs, tandem ad ſuum comitem peruenerunt. Bone Deus, quibus machinis, quibus fraudibus ſeruum tuum non ſunt aggreſſi? Diceres rediuiuum Iob, cui inſultârunt reges: in tantùm inſultabant Guilielmo quotidiè domeſtici eius & affines. Vnde factum eſt, vt impetum ſuperuenientium amicorum, frequentiam propinquorum, & infeſtationem notorum, ferre non ſuſtinens, eorum fraudes & machinationes per fugæ remedium cogitaret declinare. Quod factum eſt. Nam valedicto hoſpiti, clanculum recedebat, & ſolitarius

Vbiq; perquiritur à cognatis.

Tobiæ 2.

Fuga declinat tẽtatio.

Digitized by Google

tarius ibat quocunque inſtar Eliæ eum ſpiritus duceret. nes cognatorum. 3. Reg. 19.

Contigit autem, vt peragratis ſuperioribus partibus Tuſciæ, intra confinia Lucenſium veniret. Ibi ciues Lucenſes ſimultate quadam oborta aduerſus vicinos, eorum caſtrum quoddam fortiter obſidebant: ſed nullis viribus vel induſtria expugnare poterant. Guilielmus autem cùm iter per medium illorum faceret, & cauſam obſidionis cognouiſſet, Profectò (inquit) caſſo labore bellatores hi conſumuntur. Mihi ſi hæc pugna concederetur, intra paucos dies ſtratis muris caſtrum hoc occuparetur. Hæc cùm ad aures principum perueniſſent, vocato ad ſe Guilielmo (quẽ ex ipſa ſtatura virum bellicoſum eſſe facilè iudicabant) ſuadent perſuadentque, vt expugnationis triumphum ipſe ſuſcipiat. Cùmque iam pœnitentiæ oblitus, militares induiſſet habitus, ſequenti nocte tranſacta, ſummo mane omninò ſe lumine priuatum reperit oculorum. Videns igitur rediuiuus Saulus plaga cæcitatis ſe eſſe percuſſum, pudibundus & valdè confuſus, luce clarius perpendit, ab angelo ſatanæ ſibi fuiſſe illuſum, & cõpũctus corde, quòd ſemel manum mittens ad aratrum reſpexiſſet retrò, definiuit ad Dominicam militiam ſe protinùs rediturum, & nunquàm in perpetuum ab ea receſſurum. Vix collapſa pietatis vota animo renouauerat preceſque feruidas in conſpectu altiſſimi effuderat, cùm protinùs ex inſperato, amiſſum lumen recepit. Sicque ad Dei militiã regreſſus eſt coactus, à qua ſtultè digreſſus fuerat ſpontaneus,

Hic iam nõ nihil retrò reſpicit.

Percutitur cæcitate, ob temeritatẽ.

Recipit viſum.

Reſumptis igitur ſpiritalibus viribus, ad domũ Patriarchæ reuerti conſtituit. Quo proſperè perueniẽs, in prius quidem ſe tuguriũ recepit, ſed di-

Redit in ſpecum ſuam.

Digitized by Google

Eccl. 10.

ſtrictiori vita ſolito arctius ſe afflixit. Sed nec muſcæ morientes, quæ perdunt ſuauitatem vnguẽti, defuerunt ibidẽ. Adfuit, ſicut antè, notorũ & propinquorũ multitudo tumultuoſa, & rebellis infeſtatio non quieuit. Sed Chriſti famulus ſepiebat aures ſuas ſpinis, & neq; ſeducebatur blandimẽtis, neq; concutiebatur minis. Atq; vt nimiam eorum infeſtationem euitaret, abijt ad ſolitudinem quandam propinquam, in qua ardentiori adhuc pietatis ſtudio ſe Domino conſecrabat.

Iterum illicitur ab amicis.

Abit in ſolitudinem,

Poſt hæc vir Domini in omnibus pauidus, & propriam habens fragilitatem ſuſpectam, cœpit prudenti ſecum animo reuoluere periculum, quod ei ſoli degenti imminebat. Neq; in eo à ſcopo aberrauit. Malum enim quod nemo videt, nemo arguit; & væ ſoli, quia ſi ceciderit, non habet ſubleuantem. Vbi enim non timetur repræhenſor, tentator accedit ſecurius, & iniquitas perpetratur licentius. Volẽs igitur perniciosum declinare ocium, Beati Iacobi Apoſtoli limina viſitauit. Vbi cùm aliquamdiu fuiſſet demoratus, in Tuſciam reuerſus, in Piſanorum partibus, ſpeluncam horridam, in ſylua quę Liuallia nuncupatur, reperit. In hanc deſcendens, cum haud exiguo, quorundam in breui tempore ſibi aſſociatorum religioſorum hominum cœtu, Domino ibidem ſtrenuè famulari cœpit. Sed cùm illi tantã Guilielmi virtutem nullo modo aſſequi poſſent, tædio affecti improba contra eum conſilia machinari cœperunt. Quod animaduertens vir ſanctus, hoſpitale (quod iam ibidem in peregrinorum aduentum exſtruxerant) Petro cuidam, qui impijs cæterorum conſilijs non conſenſerat, commiſit: & ipſe ab indè profectus, ad montem, qui de Pruno nuncupatur, peruenit. Ibidem in ſylua opaciſſima

Eccle. 4.

Viſitat S. Iacobum.

Speluncam horridam ingreditur, in Liuallia.

Venit ad montem de Pruno.

Digitized by Google

ſima, ſub quodam tuguriolo, nouum Domino famulatum inſtituit. Erat locus propter ſerpentum & dæmonum frequentiā hominibus valdè infeſtus; quorū quidē horrorē & terrorē potenti Dei virtute procul repulit vir S. ac potenter abegit.

Quadam aūt nocte, cùm tota mente attentiùs, diuinis eſſet meditationibus intentus, audiuit ſubitò exercitum aduenientium dæmonū, qui quaſi totam vallem occupātes phaleris equorum perſtrepebant. Inter quos vnus cæteris clarior & virtute robuſtior, apparuit in ſpecie proprij genitoris, & ad Guilielmum cum vociferatione clamoris dicere cœpit; Fili mi, Guilielme quæ te mentis inſania exagitat, quòd duriſſimis hiſce laboribus, inedia, frigore, & veſtitu aſperrimo te ſine cauſa & ratione affligis? Quieſce ab hac ſtultitia tua, quieſce à capitis tui melancholia. Fruere bonis, quæ nobis à Deo conceſſa ſunt. Eccè terrā tuā alieni deuorant, nec eſt, qui eis poſſit reſiſtere. Feſtina igitur & ſi te pietas ſolicitat, pupillorum & viduarum patrocinium ſuſcipe, qui propter abſentiam tuam ab iniuſtis opprimūtur. Hæc & huiuſmodi princeps dæmoniorum, auribus eximij principis inculcabat, ſed ille nihil adhæc reſpondit penitùs. Videns ergò diabolus occultam ſuam cōtemni fraudulētiam, in apertam prorupit violentiam. Effractis ſiquidem cellulæ foribus, cum multitudine copioſa, tam acriter verberibus eū cęciderunt, vt conquaſſatis & confractis mēbris omnibus, vix ſemiuiuum relinquerent.

Dæmon in patris figura ei apparet.

Dæmones dire eū verberant.

Recedentibus autem malitię ſatellitibus, ſubitò adfuêre tres incredibili pulchritudine virgines; Inter quas vna cæteris facie venuſtior, ſermone ſuauiſſimo eum conſolabatur, & inflicta vulnera precioſo vnguento protinus curauit. Inter

Beatiſſima Virgo Maria illi apparens eius ſanat vulnera.

ea diabolus, vt vindictam acriorem de eo expeteret, molitus eſt per alios, quod per ſe implere non poterat. Nulla peſtis efficacior eſt ad nocendum, quàm familiaris inimicus. Immiſit igitur in corda ſodalium, & qui cum eo habitabant falſorum fratrum, vt aſſiduis calumnijs & opprobrijs eum fatigarent. Multo tempore vir ſanctus eorum nequitias & improbas machinationes inuicto animo pertulit; ſed cum malignitatem eorum, finem nullum habere animaduerteret, rurſus in ſyluam Liualliam redijt. Sed cùm neque ibidem inuidiæ peſtis deeſſet, immò multò etiam vehementius graſſaretur, cæleſti voce admonitus in montem Petritium iuxta Caſtellionem Burianenſem abijt. Sed cùm ibidem frequentiam paſtorum, amicam ſolitudinem perturbantium, ferre non poſſet, egreſſus indè, tandem, luſtrato vndique loco, Caſtellionem deuênit; vbi à viro quodam honeſto & mãſuetudinis laudibus mirificè ornato, humaniſſimè exceptus eſt, & benignè liberaliterq; habitus. Habebat idem, vxorem pari pietate & manſuetudine præſtantem, quæ cùm die quodam febre miſerabiliter infeſtaretur, Guilielmus hoſpitæ ſuæ miſertus, Chriſti nomen ardentiſſimis precibus ſuper eam inuocauit, & protinus ſæuientis morbi vim repreſſit. Hinc cùm hoſpes eum ſtudioſiùs colere & tanquam ſanctiſſimum honorare inciperet, ille ab omni honoris cupiditate abhorrens clanculùm fugam inijt: atque ad eccleſiam S. Nicolai perueniens, à Guidone presbytero viro admodum venerabili, benignè exceptus fuit. Nec multò pòſt eius beneficio fretus, in vallem, quæ dicitur ſtabulum Rodis, eſt introductus. Erat aũt ſtabulum Rodis, ſolitudo horribilis ſanè, & planè inculta. Ibi vili quodam

Multa patitur à falſis fratribus.

Quidam vir bonus, recipit illum in domũ ſuam.

Precibus pellit febrẽ ab hoſpita ſua.

Stabulũ Rodis ſolitudo horrida

quodam tugurio extructo, in tanta innocentia reliquum vitæ tempus, annum videlicet cum dimidio, exegit, vt volucres cæli cum illo veſcerentur, beſtiæ ferociſſimæ depoſita quodammodo rabie naturali manſuetæ redderentur, eumque reuererentur. Animalia quantumcumque ſyluestria, ſacra eius veſtigia, humi proſtrata, deoſcúlabantur. Diceres Eliam inter coruos, ouem Chriſti inter lupos, Lazarum inter canes, Danielem inter Leones, Moyſen inter ſerpentes, Dauidem inter vrſos, Ioſeph inter Aegyptios, Benedictum inter volucres. Cœpit etiam ibidem ſpiritu prophetię clarere.

à ſancto viro habitatur.

Erat iiſdem temporibus ſanctus Albertus, bonæ indolis adoleſcens, viri Dei miniſter, & eius ſanctiſſimis diſciplinis præclarè inſtitutus. Hunc cùm iā leni morbo correptus, tranſitū ſuū ad cæleſtem patriam inſtare cognoſceret, Caſtellionem deſtinauit, vt ei ſacerdotem, qui ſacroſanctis myſterijs iter eius muniret, adduceret. Venit ſacerdos, de cuius manu poſtquam omnia ſacramēta ritè percepiſſet, ſubitò (dictu mirabile) primus pallor, qui ex ſqualore & inedia corpori eius obrepſerat, in gratiſſimum colorem mutatus eſt. Denique ita exceſſit è vita, vt defunctus viuere, & viuens mortuus, videretur, cui viuere Chriſtus fuerat, & mori lucrum.

Albertus præclarus viri Dei diſcipulus.

Feliciter obdormit in Domino. Philip 1.

Corpus fuit à diſcipulo Alberto, & presbytero ſepulturæ mandatum in hortulo, quem, ipſe dum viueret, proprijs manibus coluerat. Quo in loco, poſtea, humili ſchemate conſtructum eſt oratorium, vbi morbidis & varijs depreſſis languoribus, multiplex à Domino præſtatur beneficium. Ibidem cæcis reſtituitur viſus, ſurdis auditus, claudis inceſſus, leproſis munditia, & cuiuis

Miracula ad eius tumulum.

Digitized by Google

quauis in calamitate opem eius imploranti, ineffabilis Domini miſericordia. Obijt autem vir ſanctus anno incarnati verbi 1156. 4. Idus Februarij. Sepultuſq; eſt in Stabulo Rodis in agro Seneſi.

Vide Cæſar. Baron. Ann. Tom. 2.

PASSIO BEATISSIMORVM MARTYrum, Saturnini Presbyteri, Datiui, Felicis, Ampelij, & multorum aliorum. Ex ijs quæ in actis publicis relata ſunt. Martyrium fortiter conſumârunt. Anno Chriſti Domini 303. Marcell. Pap. 7. Dioclet. & Maxim. Impp. 20.

11. Februar. Perſecutio Chriſtianorum.

TEmporibus Diocletiani & Maximiani, bellum diabolus Chriſtianis indixit iſto modo, vt ſacroſancta Domini teſtamenta, ſcripturaſque diuinas ad exurendum peteret, baſilicas Dominicas ſubuerteret & ritus ſacros cœtuſque ſanctiſſimos celebrari prohiberet. Multi metu ſuppliciorum perterriti, tradendo diuina teſtamenta, à fidei cardine cadebant; Sed multò plures eas conſeruando, & pro ſanctiſſimis Chriſtianæ fidei myſterijs, ad extremum vitæ ſpiritum pugnando, intrepidè ſeſe in quoduis periculum inferebant. Aduolabant vndiqueuerſum immenſa agmina confeſſorum, & vbi quiſque hoſtem repererat, caſtra illic Dominica collocabat.

† Abitineſi.

Cum die quodam in ciuitate † Alutinenſi, bellica tuba, Chriſtianæ fidei hoſtes ad arma conuocaret, glorioſi martyres, vt ſeſe impijs conatibus opponerent, in domo Occani Felicis conuenerunt; qui dum ſacra myſteria ſingulari pietatis ſtudio celebrarent, fuerunt à Coloniæ magiſtratibus appræhenſi, quorum nomina hæc fuiſſe recenſentur; Saturninus presbyter cum filijs quatuor, id eſt, Saturnino iuniore, & Felice lectoribus; Maria ſanctimoniali, Hilariano infante. Datiuus

Nomina ſanctorum martyrum.

qui

qui & ſenator. Felix, Felix alius, Emeritus, Ampelius, Rogatianus, Quintus, Maximianus, Thelica, Rogatianus, Rogatus, Ianuarius, Caſſianus, Victorianus, Vincentius, Cæcilianus, Reſtituta, Prima, Fua, Rogatianus, Guinalius, Rogatus, Pomponia, Secunda, Ianuaria, Saturnina, Martinus, Dantus, Felix, Margareta maior, Honorata, Regiola, Victorinus, Peluſius, Fauſtus, Dacianus, Matrona, Cæcilia, Victoria, Herectina, ſecunda Matrona, Ianuaria.

Hi appræhenſi, producebantur alacres ad forum. Ibi primum aggreſſi confeſſionis palmam, magiſtratûs elogio ſuſtulerunt. In iſto namque foro, iam pro Dominicis ſcripturis dimicauerat cælum, cum Fundanus ciuitatis quondam epiſcopus, ſcripturas Dominicas traderet exurendas. Quas cum Magiſtratus ſacrilegus igni apponeret, ſubitò imber ſereno cælo diffunditur, ignis ſcripturis ſanctis admotus extinguitur, grandines adhibētur, omniſq; ipſa regio, pro ſcripturis Dominicis, elementis furentibus, deuaſtatur.

Diuino miraculo, ſcripturæ ſeruātur.

Hinc igitur Chriſti martyres, grauiſſimis onuſti vinculis, Carthaginē ad Anolinum proconſulem miſſi ſunt. Ibāt læti & alacres, atque per totum iter Hymnos Domino, canticaque pſallebāt. Producti autem ante Proconſulem, admirāda ſanè conſtantia ſæuientes Diaboli impetus retundebant. Primus omnium Datiuus à Proconſule de ſtatu & conditione ſua interrogatus, intrepidè ſe Chriſtianum eſſe reſpondit. Quo reſponſo accepto, iuſſit eum in eculeum leuatum vngulis ferreis crudeliter laniari. Cumque carnifices, iuſſa crudelia atroci velocitate complerent, & erectis vngulis martyri imminerent, ſubitò ſe per medium Thelica fortiſſimus martyr, tormentis ſubie-

Martyres ſupradicti mittuntur Carthaginē.

Datiuus ſuſpenditur in eculeo.

ſubiecit, atque clamauit, quia Chriſtiani ſumus nos. Proconſul ea animi magnitudine conturbatus primum obſtupuit, deinde ira grauiter excandeſcens, ingemiſcenſque, Chriſti martyrem frequentibus ictibus vehementer contuſum, perſtridentibus vngulis diſcerpi iuſſit. At contra Chriſti martyr Thelica, de media carnificum rabie, preces huiuſmodi cum gratiarum actione Domino fundebat; Deo gratias; In nomine tuo Chriſte, fili Dei, libera ſeruos tuos. Talia precanti Proconſul, Quis, inquit, eſt auctor tecum congregationis veſtræ? Qui crudelius ſæuienti carnifici clara voce reſpondit; Saturninus Presbyter & omnes. Querente igitur Proconſule Saturninum, eum oſtendit; non quod illum prodiderit, ſed vt eum quem ſecum aduerſus diabolum dimicare cernebat, glorioſum redderet: atque vt illi panderet, ſe (quia de Dominica collecta quæſtio erat) integram collectam præſente nimirum presbytero, celebraſſe.

Thelica martyr fortiſsimus.

Inter tormẽta Deo gratias agit.

In hiſce igitur corporis laniamentis conſtitutus martyr, tortori pariter & Proconſuli his vocibus impietatem & ſcelus exprobrabat; ô vos infelices, quid tanto furore contra Deum inſanitis? quid innocentes laniatis? Non ſumus homicidæ, nõ fraudẽ fecim⁹. Deus miſerere; Gratias tibi ago; Domine da mihi conſtantiã. Libera ſeruos tuos à captiuitate huius ſeculi. Et cum vngularum ictibus concuſſa fortius latera ſulcarentur, profluenſque ſanguinis vnda, violentis tactibus, emanaret, Proconſulem ſibi dicentem audiuit; Incipies ſentire, quæ vos pati oporteat. Martyr verò adiecit: Ad Dei gloriam. Gratias ago Deo regnorum; Apparet regnum æternum, regnum incorruptum. Deus ſanctiſs. Deus Altiſs, Deus omnipotens, tibi laudes

Thelicæ inſignis virtus & animi magnitudo.

Dirè torquetur.

Digitized by Google

laudes pro nomine tuo agimus. Cui per Iudicem dictum eſt; Cuſtodire te oportuit Iuſſionem, Impp.& Cæſarum. Defatigato autem tandem corpore, forti atque conſtanti ſermone victor proclamauit;Minas veſtras tormenta veſtra, atq; ſupplici a nihili facio. Sola mihi lex Dei,quā didici,pro qua morior, curæ eſt. Ipſam cuſtodio,in ipſa conſummor.Domine Ieſu Chriſte tu eſt ſpes noſtra.Tu ſpes Chriſtianorum,tibi ſeruimus, à te gratiam & miſericordiam ſempiternam expectamus. Talia voce libera,& cum gaudio proclamante Anolinus magis torquebatur. Cuius tandem rabies ferocitate ſaginata, martyrem carceribus recludi iuſſit.

Egregia fortitudo,inter tam acerba tormenta.

Thelica recluditur in carcerem.

Poſt hæc Datiuus rurſus ad certamen trahitur.Qui cum pendendo in eculeo extenſus,ſe,voce ſępius repetita,Chriſtianum eſſe,& collectam feciſſe fortiter proclamaret, emerſit ſanctiſſimæ Victoriæ martyris frater,vir ſanè togatus, ſed à ſanctiſſimo religionis Chriſtianæ cultu, ipſis temporibus alienus. Qui ſuſpenſum in eculeo martyrem,profanis vocibus hactenus arguebat; Hic eſt,dicebat,qui ſororem noſtram Victoriam ſeduxit, Hic qui puellares animos præſtigijs ſuis in fraudem allexit.Hic qui ſororem noſtram,vnà cum Secunda & Reſtituta, Carthagine ſecum ad Alutinenſem Coloniam perduxit. Hæc eo clamitante,Victoria non ferens collegam ſuum iniquis appeti criminibus,ſtatim Chriſtiana libertate prorumpens;Nullius,inquit,pręſtigijs,quemadmodum tu dicis,ſeducta ſum:neque ego cum ipſo ad Alutinenſem Coloniam veni: ſed omnia mea ſponte peregi.Nam & in collecta fui,& Dominicum cum fratribus peregi, quia Chriſtiana ſum.Tunc impudens aduocatus,maledicta exaggerabat

Victoriæ frater impius, & gentilis,calumniatur martyrem.

Victoria cōſtanter fratris ſui calūnias refutat.

Digitized by Google

ad introitum eius.Ipſe autem nihil nouerat, niſi tugurium ſuum in quo claudebatur,& tegumentum quo operiebatur, & panem arctum aquam-

Vita duriſſima.

que breuem,quibus reficiebatur.Domus erat cella:potus,aqua; cibus,panis nigerrimus; habitus ferreus & aſperrimus; lectus, antrum; culcitra, ſolum; capitale, ſaxum; coopertorium, tectum. Vitam iſtam ducebat in patientia,ſed futuram in deſiderio expectabat. Degebat pauper in cella, diues in conſciētia; theſaurizans in cælo,& nihil habens in mundo.Securior dormiebat pauper in

Exercitia eius.

terra, quam diues in auro & purpura. Sæpè noctes peruigiles in oratione ducebat, & cùm tandem,aliquando,ad neceſſitatem naturæ tenuiſſimo ſomno opus eſſet, lachrymis ſtratum ſuum priùs rigabat.Manibus pectus,genibus pauimentum tundebat; votis & deuotis precibus cælos cumulabat, lachrymis genas rigabat; gemitibus &

Angelicis fouetur conſolationibus.

ſuſpirijs tugurium mugiebat. His & alijs ſimilibus exercitationibus aſſuetus, cæpit Angelorum erudiri viſitationibus, commoueri ſuggeſtionibus,ſedulitate conſolari.

Vbiq; perquiritur à cognatis.

Interea cognati & noti, vbiq; terrarum Guilielmum requirere cæperunt, miſſiſque aliò atque aliò nuncijs,tandem ad ſuum comitem peruenerunt.Bone Deus,quibus machinis,quibus fraudibus ſeruum tuum non ſunt aggreſſi? Diceres rediuiuum Iob,cui inſultârunt reges:in tantùm inſul-

Tobiæ 2.

tabant Guilielmo quotidiè domeſtici eius & affines.Vnde factum eſt, vt impetum ſuperuenientium amicorum, frequentiam propinquorum, & infeſtationem notorum, ferre non ſuſtinens, eorum fraudes & machinationes per fugæ reme-

Fuga declinat tētatio.

dium cogitaret declinare.Quod factum eſt.Nam valedicto hoſpiti, clanculum recedebat, & ſolitarius

tarius ibat quocunque inſtar Eliæ eum ſpiritus duceret.

nes cognatorum. 3. Reg. 19.

Contigit autem, vt peragratis ſuperioribus partibus Tuſciæ, intra confinia Lucenſium veniret. Ibi ciues Lucenſes ſimultate quadam oborta aduerſus vicinos, eorum caſtrum quoddam fortiter obſidebant: ſed nullis viribus vel induſtria expugnare poterant. Guilielmus autem cùm iter per medium illorum faceret, & cauſam obſidionis cognouiſſet, Profectò (inquit) caſſo labore bellatores hi conſumuntur. Mihi ſi hæc pugna concederetur, intra paucos dies ſtratis muris caſtrum hoc occuparetur. Hæc cùm ad aures principum perueniſſent, vocato ad ſe Guilielmo (quẽ ex ipſa ſtatura virum bellicoſum eſſe facilè iudicabant) ſuadent perſuadentque, vt expugnationis triumphum ipſe ſuſcipiat. Cumque iam pœnitentiæ oblitus, militares induiſſet habitus, ſequenti nocte tranſacta, ſummo mane omninò ſe lumine priuatum reperit oculorum. Videns igitur rediuiuus Saulus plaga cæcitatis ſe eſſe percuſſum, pudibundus & valdè confuſus, luce clarius perpendit, ab angelo ſatanæ ſibi fuiſſe illuſum, & cõpũctus corde, quòd ſemel manum mittens ad aratrum reſpexiſſet retrò, definiuit ad Dominicam militiam ſe protinùs rediturum, & nunquàm in perpetuum ab ea receſſurum. Vix collapſa pietatis vota animo renouauerat precesque feruidas in conſpectu altiſſimi effuderat, cùm protinùs ex inſperato, amiſſum lumen recepit. Sicque ad Dei militiã regreſſus eſt coactus, à qua ſtultè digreſſus fuerat ſpontaneus,

Hic iam nõ nihil retrò reſpicit.

Percutitur cæcitate, ob temeritatẽ.

Recipit viſum.

Reſumptis igitur ſpiritalibus viribus, ad domũ Patriarchæ reuerti conſtituit. Quo proſperè perueniẽs, in prius quidem ſe tuguriũ recepit, ſed di-

Redit in ſpecum ſuam.

Digitized by Google

Eccl. 10.

ſtrictiori vita ſolito arctius ſe afflixit. Sed nec muſcæ morientes, quæ perdunt ſuauitatem vnguẽti, defuerunt ibidẽ. Adfuit, ſicut antè, notorũ & propinquorũ multitudo tumultuoſa, & rebellis infeſtatio non quieuit. Sed Chriſti famulus ſepiebat aures ſuas ſpinis, & neq; ſeducebatur blandimẽtis, neq; concutiebatur minis. Atq; vt nimiam eorum infeſtationem euitaret, abijt ad ſolitudinem quandam propinquam, in qua ardentiori adhuc pietatis ſtudio ſe Domino conſecrabat.

Iterum illicitur ab amicis. Abit in ſolitudinem,

Poſt hæc vir Domini in omnibus pauidus, & propriam habens fragilitatem ſuſpectam, cœpit prudenti ſecum animo reuoluere periculum, quod ei ſoli degenti imminebat. Neq; in eo à ſcopo aberrauit. Malum enim quod nemo videt, nemo arguit; & væ ſoli, quia ſi ceciderit, non habet ſubleuantem. Vbi enim non timetur repræhenſor, tentator accedit ſecurius, & iniquitas perpetratur licentius. Volẽs igitur pernicioſum declinare ocium, Beati Iacobi Apoſtoli limina viſitauit. Vbi cùm aliquamdiu fuiſſet demoratus, in Tuſciam reuerſus, in Piſanorum partibus, ſpeluncam horridam, in ſylua quę Liuallia nuncupatur, reperit. In hanc deſcendens, cum haud exiguo, quorundam in breui tempore ſibi aſſociatorum religioſorum hominum cœtu, Domino ibidem ſtrenuè famulari cœpit. Sed cùm illi tantã Guilielmi virtutem nullo modo aſſequi poſſent, tædio affecti improba contra eum conſilia machinari cœperunt. Quod animaduertens vir ſanctus, hóſpitale (quod iam ibidem in peregrinorum aduentum exſtruxerant) Petro cuidam, qui impijs cæterorum conſilijs non conſenſerat, commiſit: & ipſe ab indè profectus, ad montem, qui de Pruno nuncupatur, peruenit. Ibidem in ſylua opaciſ-ſima

Eccle. 4.

Viſitat S. Iacobum.

Speluncam horridam ingreditur, in Liuallia.

Venit ad montem de Pruno.

Digitized by Google

ſima, ſub quodam taguriolo, nouum Domino famulatum inſtituit. Erat locus propter ſerpentum & dæmonum frequentiā hominibus valdè infeſtus; quorū quidē horrorē & terrorē potenti Dei virtute procul repulit vir S. ac potenter abegit.

Quadam aūt nocte, cùm tota mente attentiùs, diuinis eſſet meditationibus intentus, audiuit ſubitò exercitum aduenientium dæmonū, qui quaſi totam vallem occupātes phaleris equorum perſtrepebant. Inter quos vnus cæteris clarior & virtute robuſtior, apparuit in ſpecie proprij genitoris, & ad Guilielmum cum vociferatione clamoris dicere cœpit; Fili mi, Guilielme quæ te mentis inſania exagitat, quòd duriſſimis hiſce laboribus, inedia, frigore, & veſtitu aſperrimo te ſine cauſa & ratione affligis? Quieſce ab hac ſtultitia tua, quieſce à capitis tui melancholia. Fruere bonis, quæ nobis à Deo conceſſa ſunt. Eccè terrā tuā alieni deuorant, nec eſt, qui eis poſſit reſiſtere. Feſtina igitur & ſi te pietas ſolicitat, pupillorum & viduarum patrocinium ſuſcipe, qui propter abſentiam tuam ab iniuſtis opprimūtur. Hæc & huiuſmodi princeps dæmoniorum, auribus eximij principis inculcabat, ſed ille nihil adhæc reſpondit penitùs. Videns ergò diabolus occultam ſuam cōtemni fraudulētiam, in apertam prorupit violentiam. Effractis ſiquidem cellulæ foribus, cum multitudine copioſa, tam acriter verberibus eū cęciderunt, vt conquaſſatis & confractis mēbris omnibus, vix ſemiuiuum relinquerent.

Dæmon in patris figura ei apparet.

Dæmones dire eū verberant.

Recedentibus autem malitię ſatellitibus, ſubitò adfuêre tres incredibili pulchritudine virgines; Inter quas vna cæteris facie venuſtior, ſermone ſuauiſſimo eum conſolabatur, & inflicta vulnera precioſo vnguento protinus curauit. Inter

Beatiſſima Virgo Maria illi apparens eius ſanat vulnera.

ea diabolus, vt vindictam acriorem de eo expeteret, molitus eſt per alios, quod per ſe implere non poterat. Nulla peſtis efficacior eſt ad nocendum, quàm familiaris inimicus. Immiſit igitur in corda ſodalium, & qui cum eo habitabant falſorum fratrum, vt aſſiduis calumnijs & opprobrijs eum fatigarent. Multo tempore vir ſanctus eorum nequitias & improbas machinationes inuicto animo pertulit; ſed cum malignitatem eorum, finem nullum habere animaduerteret, rurſus in ſyluam Liualliam redijt. Sed cùm neque ibidem inuidiæ peſtis deeſſet, immò multò etiam vehementius graſſaretur, cæleſti voce admonitus in montem Petritium iuxta Caſtellionem Burianenſem abijt. Sed cùm ibidem frequentiam paſtorum, amicam ſolitudinem perturbantium, ferre non poſſet, egreſſus indè, tandem, luſtrato vndique loco, Caſtellionem deuênit; vbi à viro quodam honeſto & māſuetudinis laudibus mirificè ornato, humaniſſimè exceptus eſt, & benignè liberaliterq; habitus. Habebat idem, vxorem pari pietate & manſuetudine præſtantem, quæ cùm die quodam febre miſerabiliter infeſtaretur, Guilielmus hoſpitæ ſuæ miſertus, Chriſti nomen ardentiſſimis precibus ſuper eam inuocauit, & protinus ſæuientis morbi vim repreſſit. Hinc cùm hoſpes eum ſtudioſiùs colere & tanquam ſanctiſſimum honorare inciperet, ille ab omni honoris cupiditate abhorrens clanculùm fugam inijt: atque ad eccleſiam S. Nicolai perueniens, à Guidone presbytero viro admodum venerabili, benignè exceptus fuit. Nec multò pòſt eius beneficio fretus, in vallem, quæ dicitur ſtabulum Rodis, eſt introductus. Erat aūt ſtabulum Rodis, ſolitudo horribilis ſanè, & planè inculta. Ibi vili quodam

Multa patitur à falſis fatribus.

Quidam vir bonus, recipit illum in domū ſuam.

Precibus pellit febrē ab hoſpita ſua.

Stabulū Rodis ſolitudo horrida

quodam tugurio extructo, in tanta innocentia reliquum vitæ tempus, annum videlicet cum dimidio, exegit, vt volucres cæli cum illo veſcerentur, beſtiæ ferociſſimæ depoſita quodammodo rabie naturali manſuetæ redderentur, eumque reuererentur. Animalia quantumcumque ſylueſtria, ſacra eius veſtigia, humi proſtrata, deoſculabantur. Diceres Eliam inter coruos, ouem Chriſti inter lupos, Lazarum inter canes, Danielem inter Leones, Moyſen inter ſerpentes, Dauidem inter vrſos, Ioſeph inter Aegyptios, Benedictum inter volucres. Cœpit etiam ibidem ſpiritu prophetię clarere.

à ſancto viro habitatur.

Erat ijſdem temporibus ſanctus Albertus, bonæ indolis adoleſcens, viri Dei miniſter, & eius ſanctiſſimis diſciplinis præclarè inſtitutus. Hunc cùm iã leni morbo correptus, tranſitũ ſuũ ad cæleſtem patriam inſtare cognoſceret, Caſtellionem deſtinauit, vt ei ſacerdotem, qui ſacroſanctis myſterijs iter eius muniret, adduceret. Venit ſacerdos, de cuius manu poſtquam omnia ſacramẽta ritè percepiſſet, ſubitò (dictu mirabile) primus pallor, qui ex ſqualore & inedia corpori eius obrepſerat, in gratiſſimum colorem mutatus eſt. Denique ita exceſſit è vita, vt defunctus viuere, & viuens mortuus, videretur, cui viuere Chriſtus fuerat, & mori lucrum.

Albertus præclarus viri Dei diſcipulus.

Feliciter obdormit in Domino. Philip 1.

Corpus fuit à diſcipulo Alberto, & presbytero ſepulturæ mandatum in hortulo, quem, ipſe dum viueret, proprijs manibus coluerat. Quo in loco, poſtea, humili ſchemate conſtructum eſt oratorium, vbi morbidis & varijs depreſſis languoribus, multiplex à Domino præſtatur beneficium. Ibidem cæcis reſtituitur viſus, ſurdis auditus, claudis inceſſus, leproſis munditia, & cuiuis

Miracula ad eius tumulum.

quauis in calamitate opem eius imploranti, ineffabilis Domini miſericordia. Obijt autem vir ſanctus anno incarnati verbi 1156. 4. Idus Februarij. Sepultuſq; eſt in Stabulo Rodis in agro Seneſi.

PASSIO BEATISSIMORVM MARTYRUM, Saturnini Presbyteri, Datiui, Felicis, Ampelij, & multorum aliorum. Ex ijs quæ in actis publicis relata ſunt. Martyrium fortiter conſumarunt. Anno Chriſti Domini 303. Marcell. Pap. 7. Dioclet. & Maxim. Impp. 20.

Vide Cæſar. Baron. Ann. Tom. 2.

11. Februar. Perſecutio Chriſtianorum.

TEmporibus Diocletiani & Maximiani, bellum diabolus Chriſtianis indixit iſto modo, vt ſacroſancta Domini teſtamenta, ſcripturaſque diuinas ad exurendum peteret, baſilicas Dominicas ſubuerteret & ritus ſacros cœtuſque ſanctiſſimos celebrari prohiberet. Multi metu ſuppliciorum perterriti, tradendo diuina teſtamenta, à fidei cardine cadebant; Sed multò plures eas conſeruando, & pro ſanctiſſimis Chriſtianæ fidei myſterijs, ad extremum vitæ ſpiritum pugnando, intrepidè ſeſe in quoduis periculum inferebant. Aduolabant vndiqueuerſum immenſa agmina confeſſorum, & vbi quiſque hoſtem repererat, caſtra illic Dominica collocabat.

† Abitinenſi.

Cum die quodam in ciuitate † Alutinenſi, bellica tuba, Chriſtianæ fidei hoſtes ad arma conuocaret, glorioſi martyres, vt ſeſe impijs conatibus opponerent, in domo Occani Felicis conuenerunt: qui dum ſacra myſteria ſingulari pietatis ſtudio celebrarent, fuerunt à Coloniæ magiſtratibus appræhenſi, quorum nomina hæc fuiſſe recenſentur; Saturninus presbyter cum filijs quatuor, id eſt, Saturnino iuniore, & Felice lectoribus; Maria ſanctimoniali, Hilariano infante. Datiuus qui

Nomina ſanctorum martyrum.

qui & ſenator. Felix, Felix alius, Emeritus, Ampelius, Rogatianus, Quintus, Maximianus, Thelica, Rogatianus, Rogatus, Ianuarius, Caſſianus, Victorianus, Vincentius, Cæcilianus, Reſtituta, Prima, Fua, Rogatianus, Guinalius, Rogatus, Pomponia, Secunda, Ianuaria, Saturnina, Martinus, Dantus, Felix, Margareta maior, Honorata, Regiola, Victorinus, Peluſius, Fauſtus, Dacianus, Matrona, Cæcilia, Victoria, Herectina, ſecunda Matrona, Ianuaria.

Hi appræhenſi, producebantur alacres ad forum. Ibi primum aggreſſi confeſſionis palmam, magiſtratûs elogio ſuſtulerunt. In iſto namque foro, iam pro Dominicis ſcripturis dimicauerat cælum, cum Fundanus ciuitatis quondam epiſcopus, ſcripturas Dominicas traderet exurendas. Quas cum Magiſtratus ſacrilegus igni apponeret, ſubitò imber ſereno cælo diffunditur, ignis ſcripturis ſanctis admotus extinguitur, grandines adhibētur, omniſq; ipſa regio, pro ſcripturis Dominicis, elementis furentibus, deuaſtatur.

Diuino miraculo, ſcripturæ ſeruātur.

Hinc igitur Chriſti martyres, grauiſſimis onuſti vinculis, Carthaginē ad Anolinum proconſulem miſſi ſunt. Ibāt læti & alacres, atque per totum iter Hymnos Domino, canticaque pſallebāt. Producti autem ante Proconſulem, admirāda ſanè conſtantia ſæuientes Diaboli impetus retundebant. Primus omnium Datiuus à Proconſule de ſtatu & conditione ſua interrogatus, intrepidè ſe Chriſtianum eſſe reſpondit. Quo reſponſo accepto, iuſſit eum in eculeum leuatum vngulis ferreis crudeliter laniari. Cumque carnifices, iuſſa crudelia atroci velocitate complerent, & erectis vngulis martyri imminerent, ſubitò ſe per medium Thelica fortiſſimus martyr, tormentis ſubie-

Martyres ſupradicti mittuntur Carthagine.

Datiuus ſuſpenditur in eculeo.

laudes pro nomine tuo agimus. Cui per Iudicem dictum eſt; Cuſtodire te oportuit Iuſſionem, Impp.& Cæſarum. Defatigato autem tandem corpore, forti atque conſtanti ſermone victor proclamauit;Minas veſtras tormenta veſtra, atq; ſupplici a nihili facio. Sola mihi lex Dei,quā didici,pro qua morior, curæ eſt. Ipſam cuſtodio,in ipſa conſummor.Domine Ieſu Chriſte tu eſt ſpes noſtra.Tu ſpes Chriſtianorum,tibi ſeruimus, à te gratiam & miſericordiam ſempiternam expectamus. Talia voce libera,& cum gaudio proclamante Anolinus magis torquebatur. Cuius tandem rabies ferocitate ſaginata, martyrem carceribus recludi iuſſit.

Egregia fortitudo,inter tam acerba tormenta.

Thelica recluditur in carcerem.

Poſt hæc Datiuus rurſus ad certamen trahitur.Qui cum pendendo in eculeo extenſus,ſe,voce ſępius repetita,Chriſtianum eſſe,& collectam feciſſe fortiter proclamaret, emerſit ſanctiſſimæ Victoriæ martyris frater,vir ſanè togatus, ſed à ſanctiſſimo religionis Chriſtianæ cultu, ipſis temporibus alienus. Qui ſuſpenſum in eculeo martyrem,profanis vocibus hactenus arguebat; Hic eſt,dicebat,qui ſororem noſtram Victoriam ſeduxit, Hic qui puellares animos præſtigijs ſuis in fraudem allexit.Hic qui ſororem noſtram,vnà cum Secunda & Reſtituta, Carthagine ſecum ad Alutinenſem Coloniam perduxit. Hæc eo clamitante,Victoria non ferens collegam ſuum iniquis appeti criminibus,ſtatim Chriſtiana libertate prorumpens;Nullius,inquit,pręſtigijs,quemadmodum tu dicis,ſeducta ſum:neque ego cum ipſo ad Alutinenſem Coloniam veni: ſed omnia mea ſponte peregi.Nam & in collecta fui,& Dominicum cum fratribus peregi, quia Chriſtiana ſum.Tunc impudens aduocatus,maledicta exaggerabat

Victoriæ frater impius, & gentilis,calumniatur martyrem.

Victoria cōſtanter fratris ſui calūnias refutat.

gerabat in martyrem: quæ martyr glorioſus de eculeo conſtanter refellebat.

Datiuus diriſsimè torquetur.

Inter hæc Anolinus furore excandeſcens, premi vngulas in martyrem iubet. Carnifices truculentis vultibus aduolabant, dictoque citius ſecreta pectoris, diruptis cutibus, viſceribuſque diuulſis, nefandis aſpectibus, adnixa crudelitate pandebant. Inter hæc martyris mens immobilis, & licet membra rumpantur, diuellantur viſcera, latera diſſipētur, animus tamen martyris integer incōcuſſuſque perdurabat. Deniq; dignitatis ſuæ memor Datiuus, tali voce preces ad Dominum ſub carnifice ſæuiente fundebat. O Chriſte Domine non confundar. Hac voce Proconſulem rurſus acrius in ſe excitauit. Cuius recrudeſcente ſęuitia, geminata martyris dignitas, iterato vngulis ſulcantibus, exaratur. At martyr, ad vulnerum cruciatus ſæuiſſimos, priſtinam ſuam repetens orationem, Rogo, ait, Chriſte non confundar. Quid feci? Saturninus eſt presbyter noſter.

Preces eius ad Chriſtū in tormētis.

Saturninus presbyter vocatur ad cruciatus.

Poſt hæc Saturninus ad prælium poſtulatur. Datiuo interim in carcerem recluſo. At vero Saturninus recenti martyrum ſanguine delibutus, cum in eculeo penderet, admonebatur in eorum fide perſiſtere, in quorum cruore perſtabat. Hic cum interrogatur, vtrum ipſe auctor eſſet alijs ad Chriſti religionem: reſpondiſſetque, auctor: Emeritus lector ad certamen exiliens; Quin, inquit, ego ſum auctor, in cuius domo collecta facta fuit. Proconſul, qui iam toties martyrum cōſtantia victus fuerat, impetus Emeriti perhorreſcens, meditata iam diu in martyribus voce, terrorem ſuæ iræ commouit: atq; carnifices, vt vires ſuas in Saturninum oſtenderent, hortatus eſt. Ruūt illi in ſenile presbyteri corpus, illudq; graſſante rabie

Emeritus proſilit ad certamen.

Saturninus cruciatur.

Digitized by Google

rabie,rupta neruorum connexione, diſcerpunt, At tali voce Dominum presbyter precabatur. Rogo te Chriſte exaudi, Gratias tibi ago Deus, iube me decollari Rogo Chriſte miſerere: Fili Dei ſubueni. Cui Proconſul; Quare contra præceptũ Imperatorum fecisti? Et presbyter: Lex ſic iubet, lex ſic docet, inquit. Legis denique voce deterritus Anolinus: Parcam, inquit; eumq̃ue in cuſtodiam carceris redigens: exoptato ſupplicio deſtinauit. atrociter.

Mittitur in cuſtodiam.

Poſt hunc Emeritus ad ſupplicia protractus & à Proconſule interrogatus, quare contra præcepta Imperatorum alios in domum ſuam ad Dominicum celebrandum recepiſſet? Quia, inquit, fratres mei ſunt, ideoq illos cũ gaudio ſuſcepi. Hoc dato reſponſo, ſtatim in eculeo extenſus iubetur atrociter vexari. Qui cum validos ictus, innouato carnifice pateretur: Rogo ait, Chriſte ſubueni. Et interloquenti Proconſuli, non oportuerat te eos ſuſcipere, reſpondit. Non potueram quin ſuſciperem fratres meos. At Proconſul ſacrilegus; Sed prior erat iuſſio Imperatorum & Cæſarum. Contra religioſiſſimus martyr. Deus, inquit, maior eſt quã Imperatores. Rogo te Chriſte Ieſu, da conſtantiam. Breuiter patior, libenter patior: Chriſte non confundar.

Emeritus conſtantiſſimè reſpondet.

Torquetur.

Iam ferina rabies, ore cruento tormentis martyrum ſaginata, languebat, cum Felix nomine & paſſione, proceſſit in prælium: acieſque Domini omnis incorrupta, & inuicta perſtabat. Tyrannus autem mente proſtratus, animo & corpore diſſolutus: Spero, inquit, vos hanc potius partem eligere, qua poſſitis viuere, vt inuictiſſimorum Imperatorum præceptis obtemperetis. Contra quæ, inuicti martyres Chriſti, tãquam ex vno ore dixerunt

Felicis certamen.

Digitized by Google

Præclara martyrium vox.

dixerunt; Nos Chriſtiani ſumus; non poſſumus niſi præceptum Domini, legem ſanctiſſimam, ad extremum vitæ ſpiritum cuſtodire. Qua confeſſione confuſus grauiter Anolinus, Felicem fuſtibus cæſum, cæleſti concilio martyrum, expleta paſſione, ſociauit.

Alterius Felicis agõ.

Hunc protinus ſequitur alius Felix; qui pari virtute congreſſus, etiam ipſe fuſtium læſione, ſuperioris eſt Felicis martyrio copulatus. Poſt hos ſuſcepit certamen Ampelius, cuſtos legis; ſcripturarum diuinarum fideliſſimus conſeruator; Hic, quærente Proconſule, an in collecta fuiſſet: Hilaris atque ſecurus alacri voce reſpondit; Cum fratribus feci collectam, Dominicum celebraui, & ſcripturas diuinas habeo mecum, ſed in corde meo conſcriptas. Chriſte, tibi laus, tibi gloria, ex exaudi me Domine. Qui cùm hæc dixiſſet, ceruicibus contuſus, quaſi iam in tabernaculum Dominicum cum fratribus relegatur. Hunc ſequitur Rogatianus. Qui cõfeſſus Domini nomen, ſupradictis fratribus iungebatur illæſus. Quintus verò applicitus, egregiè nomen Domini magnificeq; confeſſus, cæſus fuſtibus in carcerem truditur; condigno martyrio reſeruatus. Hunc ſequebatur Maximianus, in confeſſione par, in congreſſione ſimilis, in victoriæ triumphis æqualis. Poſt quem iunior Felix; ſpem ſalutemque Chriſtianorum Dominicum eſſe proclamans. Cum ſimiliter etiam ipſe fuſtibus cæderetur, Ego, inquit, deuota mente celebraui Dominicum, collectam cum fratribus feci: quia Chriſtianus ſum. Qua confeſſione meruit fratribus etiam ipſe ſociari.

Ampelij martyrum.

Item Rogatiani Quinti.

Maximiani. Felicis.

At iunior Saturninus, martyris Saturnini preſbyteri progenies: in certamen optatum, feſtinus acceſſit, properans patrijs virtutibus glorioſiſſimis

Saturnini iunioris.

mis adęquari. Cui cum Proconſul furibundus dixiſſet; & tu Saturnine, interfuiſti? reſpondit Saturninus: Chriſtianus ſum. Egi Dominicum, quia Saluator eſt Chriſtus. Quo nomine Saluatoris audito, Anolinus exarſit: & in filium, patrium inſtaurat aculeum. Ibant in adoleſcentis latera, paternis vulneribus laſſi lictores, & adhuc humectantem in vngulis patrium ſanguinem, cognato filij cruori miſcebant. At iuuenis gemini ſanguinis admixtione recreatus, medelam potius, quam tormenta ſentiebat: & recepta in tormentis fortitudine, fortiſſimis vocibus exclamabat, Scripturas Dominicas habeo: ſed in corde meo. Domine Ieſu Chriſte da conſtantiam: Spes enim eſt vitæ. Anolinus autem, & quarè, inquit, contra Imperatorum præcepta facere voluiſti? quia reſpōdit martyr: Chriſtianus ſum. Hoc audito: Parce, inquit, & ſtatim ceſſante tormento, in Patrium conſortium relegatur.

Dirè torquetur.

Interea mergebat in noctem horis labentibus dies, & conſumptis cum ſole tormentis, defecit atra tortorum rabies: & cum ſui iudicis crudelitate languebat. Deſertus igitur à die Tyrannus, compræhenſus à nocte, tot ac tantis congreſſionibus ſuperatus, cum iam vlterius cum ſingulis confligere non præſumeret, deuotas confeſſorum mentes hiſce fraudibus & blanditijs eſt aggreſſus; vidiſtis, quibus ſint affecti tormentis, qui mente impia Imperatorum noſtrorū iuſſa cō temnunt; ideoque paterno vobis animo cōſulo, vt prudenter eorum inſaniam declinetis: & ſalutem veſtram eorum dementiæ præferatis. Ad hęc glorioſi martyres Chriſti, læti ac triumphantes vno ore exclamarunt: Chriſtiani ſumus. Qua voce proſtratus diabolus, & Anolinus confuſus,

Anolinus Proconſul martyres blanditijs poſt tormēta aggreditur.

Digitized by Google

Sanctos omnes in carcere martyrio deſtinauit.

Victoriæ virginis encomion & certamen egregium.

Et nè deuotiſſimus fœminarum ſexus, florentiſſimusq; ſacrarum virginum chorus, certaminis tanti gloria priuaretur, omnes fœminæ, Christo Domino auxiliante, in Victoria congreſſæ ſunt; & coronatæ. Etenim Victoria ſanctiſsima fœminarum, flos virginum, decus & dignitas Confeſſorum, honeſta natalibus, religione ſanctiſſima, moribus temperata, in qua naturæ bonum, candida pudicitia, relucebat, reſpondebatque pulchritudini corporis fides pulchrior mentis, & integritas ſanctitatis: ad ſecundam palmam reſtitutam ſe in Domini martyrio lætabatur. Huic namque ab infantia iam clara pudicitiæ ſigna fulgebant, & rudibus adhuc annis, apparebat rigor caſtiſſimus mentis, & quædam dignitas futuræ paſſionis. Denique poſtquàm plena virginitas vltimum ætatis tempus expleuit, cùm puella nolens & reluctans ad nuptias à parentibus cogeretur, clàm ſe ſubduxit, illuſoq; ſimul cum parentibus ſponſo, ad ædem pudicitiæ portumq; pudoris eccleſiam, intacta virgo confugit, ibi cõſecrati Deo dicatique capitis in perpetuam virginitatem, ſacratiſſimum crinem inconcuſſo pudore ſeruauit. Hæc ergo ad martyrium properans, florentem pudicitiæ palmam, triumphali dextera præferebat. Namque interroganti Proconſuli quid profiteretur, clara voce reſpõdit: Chriſtiana ſum. Et cùm à Fortunatiano fratre togato, eiuſque defenſore, vanis argumentationibus mente capta eſſe diceretur, Victoria reſpondit; Mens mea eſt: nunquàm mutata ſum. Ad hæc Proconſul; Vis ire, inquit, cũ Fortunatiano fratre tuo? reſpondit: Nolo, quia Chriſtiana ſum, & illi fratres mei ſunt, qui Dei præcepta cuſtodiunt. Mox cùm hæc Anolinus audiſſet,

Fugit nuptias.

Deo ſe conſecrat.

Mirabilis conſtantia virginis.

Digitized by Google

diſſet, furijs agitatus exarſit, & puellam, ſacratiſſimam martyrem Chriſti, in carcerem vnà cum cæteris relegans paſſioni omnes reſeruauit.

Vnus adhuc ſupererat, Hilarianus martyris Saturnini presbyteri filius; qui ætatem ſuam paruulam, ingenti deuotione vincebat. Hic patris fratrumque triumphis iungi deſiderans, diras tyranni minas non tam exhorruit, quàm in nihilum duxit. Huic cùm diceretur, patrem tuum aut fratres tuos ſecutus es? ſubitò de breui corpore iuuenilis vox auditur: Chriſtianus ſum, & mea ſponte atque voluntate, cum patre meo & cum fratribus feci collectam. Proconſul exiſtimans facilè poſſe puerum, tormentis infantiæ terreri: amputabo, inquit, tibi naſum & auriculas, & ſic te miſerum & turpitèr deformatum demittam. Ad hæc Hilarius clara voce reſpondit; Quicquid facere volueris fac, quia Chriſtianus ſum. Mox in carcerē recipi etiam ipſe iubetur; ingentiq; cū gaudio vox Hilariani auditur, dicentis: Deo gratias. Hic certaminis magni pugna perficitur, hic diabolus ſuperatur, & vincitur: hic martyres Chriſti de paſſionis futuræ gloria æterna, iugi congratulatione lætantur.

Hilariani pueri, virilis animus.

Vide pueri voces.

VITA S. SEVERINI, ABBATIS AGAVnenſis, ex ea quæ eſt per Fauſtum Presbyterum eius diſcipulum. Obijt anno Chriſti 508. Symmachi Papæ 10. Anaſtaſij Imp. 18. ſub Clodoueo Francor. rege.

Vide Cæſar. Baron. Ann. Tom. 6.

BEatus Seuerinus, religioſus Dei cultor, parentes habuit generis nobilitate conſpicuos, qui eum à prima ætate in literis & pietate inſtituendum curârunt. Tandem eòuſque in ſcientia & vitæ integritate progreſſus eſt, vt inſi-

11. Februar. Eius natales clari.

inſigni Agaunenſium monaſterio (vbi fortiſſimus Chriſti martyr Mauritius quieſcit) Abbas præficeretur. Suauiſſimus virtutum eius odor, longè lateque ſeſe diffuderat, & cunctis eum celebrem reddiderat atque venerabilem. Carnis vel generis ſplendorem, longè ſuperabat mentis generoſitate, & virtutum gloria. Magna illi erat animi compunctio, qua fiebat, vt ſemper eſſet animo ad cæleſtia ſuſpenſus; ita tamen & ſibi & Deo intentus, vt nequaquam aliorum ſalutem vlla ratione negligeret. Omnibus ſe præbebat affabilem, & q. conſilij aut ſolatij captandi cauſa ad ipſum acceſſerant, tanta verborum dulcedine & prudentia reficiebat, vt verè ſe religioſo adfuiſſe gauderent.

Fit Abbas Agaunenſis.

Ea tempeſtate, Clodoueus Rex Francorum difficili admodum, & periculoſa laborabat febre, ita vt à medicis ſalus eius iam conclamata eſſet. Vt autem rumor ſanctitatis beati Seuerini, ad eũ perlatus eſt, hortantibus eum amicis, virum Dei ad ſe vocauit: vt eius precibus ſalutem à Domino obtineret. Miſſi ſunt continuò viri quidam primarij, qui ſummo cum honore Seuerinum adducerent. Abeunt illi ad virum ſanctum, eumque comiter ſalutantes, orant, vt Regi de ſalute periclitanti ſuccurrat, & mortis periculum ſuis precibus auertat. Reſpondet vir ſanctus ad omnia benignè, ſeque optimi Regis voluntatem minimè neglecturum oſtendit. Conuocatis itaque in vnum fratribus valedixit, iiſque vbertim diſceſſum eius deplorantibus, ſaluberrima monita ſalutis tradidit, atque, vt pacis & vnitatis ſtudium diligentiſſimè colerent, ſingulos in vltimo complexu admonuit. Cum autem iam iter ingreſſus, ad oppidum Niuernenſe perueniſſe, ibiq; orationis cauſa templum ingreſſus à cuſtodibus de Epiſco-

Clodoueus Rex eum ad ſe vocat.

Fratres, multum dolent eius abitum.

Epiſcopo quæſiuiſſet, atque ex ijs intellexiſſet, loquendi audiendique beneficio, antiſtitem illorũ priuatum toto anno, vi morbi oppreſſum, lecto decumbere, vir ſanctus miſericordia permotus, ad Eulalium Epiſcopum feſtinus abijt: viſoque illo, humi ſe proſtrauit, & ſupplices ad Dominum manus, cum multis precib⁹ diu extendens, tandẽque è terra ſurgés, ſurdo & muto Epiſcopo dixit; Loquere, oro, mecum Sacerdos Domini. Tùm ille: Sit, inquit, nomen Domini benedictum, qui per te mei miſertus eſt. Et S. Seuerinus porrigens ei manum, Surge ait ſerue Dei, in nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti. Hodiè enim te mecum ſacris adeſſe myſterijs oportet, populuſque de more à te benedici debet. Sub his verbis Eulalius ſanus ſurrexit, & eadem die ſacra myſteria, inſigni pietate, peregit, ac populo benedixit.

Eulalium Epiſco um ſurdum & mutum, lectoque affixum ſanat.

Et illo quidem die, B. Seuerinus in diuinis laudibus cum Epiſcopo permanſit; Poſtridiè verò cœptum proſequens iter, Lutetiam peruenit. Ibi in ipſa vrbis porta, hominem leproſum, miſerũ valdè & omni conſolatione deſtitutum conſpicit. Eum igitur ad ſe vocans, peramanter oſculatur, ſimulque ſputo eum liniens, & Dominum inuocans, lepram omnem prorsùs ab illo expulit. Indè verò ad Regis aulam ſe conferens, eoque benignè ſalutato, procumbit in preces; ijſque abſolutis, caſulam, qua indutus erat, ſuper Regem ponit, & confeſtim febre profligata, Rex ſurrexit incolumis, gratias agens Deo, & flexis genibus ſeruum eius venerans: cuius precibus ſalutem repẽtè eſſet conſecutus.

Leproſum curat.

Francorum Regẽ Clodoueum, febricitantem ſanat.

Manſit aliquamdiu apud eum B. Seuerinus; multoſque tum aulicos, tum ciues Pariſienſes, depulſis morbis & malis, quibus premebantur,

Multa eius miracula in

 fuſa

fuſa ad Deũ prece, ſaluti reformauit. Lętabantur cęci poſt longas tenebras cæli lumen aſpicientes, ſurdi ſe audire gratulabãtur, claudi ingrediebantur alacres, muti tacẽtia diù ora in creatoris laxabãt laudes, dæmoniaci à teterrimorũ ſpirituũ vexatione ſe gaudebãt abſolutos. Eiuſmodi verò mirificis operibus, vir Dei creuit apud oẽs, præclara ſui exiſtimatione, & laudabatur Chriſtus in fideli ſeruo ſuo. Rex quoq; Clodoueꝰ poteſtatẽ ei fecit, quantã vellet pecuniã ex theſauris ipſius accipiendi, & pauperibꝰ elargiẽdi. Præterea è carceribꝰ abeũdi copiã fecit omnibꝰ, quos vir Dei cenſuiſſet dimittẽdos: quorũ ſanè ingẽs fuit numerus. Attulit ea res, multis incredibilẽ iucunditatẽ, qa iã nihil expectârãt aliud, q̃ vt diuerſis affecti ſupplicijs, interimerẽtur. At verò vbi ſenſit vir Dei tempus adeſſe, quo ex hoc exilio ad verã libertatẽ migraret, regi & Pariſienſibꝰ valedicens, ad caſtrum Nantoniẽſe properauit, vbi presbyteri duo Paſchaſius & Vrſicinus, in tẽplo ex lignis cõſtructo, Deo miniſtrabãt. Ad hos vir ſanctus cùm veniſſet, comiter eos alloquens, indicauit ſe eò propterea aduenisse, vt illic vita functus, ab illis ſepeliretur. Deindè cùm illis Fauſtũ presbyterũ (qui 30. annis aſſiduus in eius miniſterio fuerat) cõmendaſſet, cũ tanto ſanctitatis teſtimonio exceſſit è vita, vt locus ille, in quo decubuit, multo lumine circundatus, qualis ac quantus corã Deo eſſet teſtaretur. Fuit corpus exanime ſacris indutũ veſtibus, ſummo cum honore in oratorio caſtri illius conditũ, vbi multa præclara ſanè miracula fiunt. Poſteà verò, vbi defuncto Clodoueo, Childebertus eius filius regnũ obtinuit, amore tanti viri accẽſus, magnificã ſuper eius monumentũ, Baſilicã erexit, & donis atq; muneribus præclarè auxit.

ciuitate Pariſienſi.

Abit ad caſtrum Nantonienſe.

Moritur vir ſanctus.

VITA S. ANTONII MAGNI INTER DEI Pontifices, & admirabilis inter Patriarchas, ex ea quam Nicephorus Philiſophus, & orator eximius præclaro encomio cō. texuit. Migrauit ex hac vita anno à Chriſto Domino 901.

Vide Cæſ. Baron in Notatio: Martyr Rō.

QVamquā nō magni admodū referre puto, eius in terra patriā parenteſq; indagare, qui ſolam in terris adhuc conſtitutus, ſupernam patriā nouerat, tamen quia videmus vniuerſorū opificem & omniū Dominū, patriam & maiores admiſiſſe, & humilis Bethleē omni lingua prædicari, nec in ſancto Pontifice fas eſſe ſtatui, prætermittere. Patriā ergo, quæ ſit vna, inueniri nō poteſt. Nam Aſia quidem & Europa gloriā inter ſe partitur; hęc quidē propter Thraciā illa verò propter Phrygiam, eius ortum ſibi vendicātes. Cum autem res ſit inter eos controuerſa, apparet alia tertia patria, nēpè Regina vrbium, quæ etiā eū aluit, vlnis ſuis amplectens, ex quo ferè puerilibus, faſcijs eū euolui contigit, vt qui poſtea ei futurus eſſet decus, & ornamentum. Parentes habuit è Phrygia oriundos, muneribus Imperatorijs & maximis rei militaris laudibus ornatiſſimos, à quibus optimis diſciplinis imbutus, honeſtæ cuidam virgini animi & corporis nobilitate inſigni, matrimoniali vinculo ſociatus fuit. Cum ad quintum ætatis peruenisset annum, doctus à Spiritu ſancto (neque enim ad Ludimagiſtrum venire, pueriles ineptias declinans, in animum induxit) omnes ſacras orationes ingenioſè memoriter pronuncians, res etiam ipſas imitabatur: & prçclara quadā imagine in ſe exprimebat. Hinc cum annū attigiſſet duodecimū, ad res diligentius conſiderandas ſe applicans, genus vitæ diſcreuit & elegit: alijſque reiectis, monaſtica flagrabat cupiditate. Neque diu, (matura ſecum deliberatione habita,) diſtulit propoſitum, ſed ſtatim ad virū quendam virtute & prudentia inſignem, qui ſacro præerat monaſterio, contendit. Qui cùm ingeni

12. Februa.

Patria S. Antonij Epiſcopi.

Parentes eius.

Nota tantillæ ætatis, mores & ingenium.

eius felicitatem, animi & morum compoſitionē candoremque, prima fronte inſpexiſſet, ſummo cum gaudio in ſuam eum ſocietatem admiſit, & monaſtico habitu donauit.

Fit monachus.

Ibi tum Iuuenis ille admirabilis tam ardenter ſtudio pietatis incubuit, vt parum eſſe putaret, ſi totas noctes in hymnis & canticis & rerum diuinarum meditatione traduceret, niſi talentum à Deo ſibi conceſſum, in proximi ſalute procurādā quam diligentiſſimè expenderet. Præclarè enim ſtatuebat charitatem, fontem omniū bonorū eſſe: Hanc omnium ſuarum actionum & laborum principiū & finem ponebat. Hac vna egregiè excultus, & inanis gloriæ vitium à ſe repellebat, & furioſos perturbationum impetus ſedabat, & benignè faciendi diſciplinam perfectè colebat. Hac fluxos mundi honores & interituras diuitias conſtanter deſpiciebat, neque magnum quidquam eorum eſſe exiſtimabat, quæ nō ad immortalitatis gloriam ſine errore eū ducere poſſent.

Quam præclare ſe geſſerit in monachatu.

Cum aūt, procedēte tēpore, ad ætatē perueniſſet virilem, fuit ſtatim presbyterij honore decoratus, & monaſterio Præfectus. Hinc, vt ipſe alios, tanq̃ ſtrenuus dux exercitus, factis ſuis ad virtutē excitaret, inedia & vigilijs & cęleſti ſanè vitæ cōuerſatione, ſuis iter pādebat, hoſtéq; primus ſubmouebat; vt tutū infirmioribus fratribus refugiū præſtaret. Corporis ei vix vlla cura erat; Hyeme pariter & æſtate, vna eadéq; veſte vtebatur; pane & oleribus pueritiā ad vltimā & ſenilem ætatem perduxit. Erat in eo bonorum omnium, mirabilis quidam concentus, Auſteritas, incredibili quadā ſuauitate temperata, & lenitate aſperitas, ita vt neque inutilis vnquam eſſet reprehenſio, propter auſteritatem, neque lenitas ſuauitaſque propter

Fit presbyter.

Ecce viri ſancti, pijſſima exercitia

admi-

admixtam auſteritatem contemptui. Hæc videns eius parens, ad monaſticam vitam aſpirare cœpit; atque tandèm filij ſui virtutibus allectus, ſacrum ab eo habitũ ſuſcepit; & cùm aliquot annos magna cum alacritate ſub proprij filij diſciplina Deo militaſſet, plenus dierum, plenus virtutum, plenus gratiarum, dignam laborum ſuorum coronam ſuſcepit.

Pater eius, vitam complectitur monaſticã.

Parente, hoc modo, vita functo, oblatum miſericordiæ tempus minimè neglexit, ſed omnes benignitatis ſuæ fontes aperiens, pauperũ ſqualorem ſoluit; & quidèm tanto ſtudio, tanta charitate, vt non modo ex rebus ſuperfluis, ſed etiam neceſſarijs plurima largiretur. Statuebat enim illam demùm veram eſſe miſericordiam, quæ nõ ex ijs quæ redundant, ſed quæ deſunt, benignè aliquid impertitur. Neque tantùm vna ciuitate ſuum benefaciendi ſtudium circumſcribi volebat, ſed Scythas & Thraces, & cum alijs, Myſos quoque benefaciendo pertranſibat. Quin etiam cùm ad eos, qui in Olympo rerum omnium indigi, cælitûm in terris vitam imitantur, magno auri pondere onuſtus veniſſet, vniuerſùm ijs erogauit, vacuusq; ad ciuitatem ſuam reuerſus eſt. Cumq; meditabundus ſecum pertractaret, vndenam rurſùs pauperibus vectigal compararet, fortè ei homo quidam ignotus occurrit, qui ingentem auri vim ei obtulit, dicens; Accipe, quod inſumas in vſus pauperum, quorum curam geris. Quo accepto dicto citiùs, ex oculis eius euanuit. Fuit hoc celebri rumore diuulgatum, prorsùs vt fama mirabilium virtutum eius omnes excitati, eum Epiſcopum depoſcerent. Nec quieuit Pontificum, Sacerdotum, & ipſius denique Imperatoris voluntas, donec ad eum gradum eueheretur. Qua in di-

Benignitas Antonij in egenos.

Quænam ſit vera miſericordia.

Miraculum.

Fit Epiſcopus.

gnitate conſtitutus, tanta ſanctitatis gloria emicuit, vt non tàm homo quàm angelus in humano corpore videretur. Antè omnia prima & præcipua illi pauperum, viduarum, & orphanorum cura fuit. Nemo erat qui cum inopia conflictaretur, pupillus non lachrymabatur, vidua maximum viduitatis ſuæ ſolatium nacta fuerat; eccleſiam ipſe ſuam diligentiſſimè luſtrabat, lites componebat, iniuria affectis pacem atq; ſalutem reddebat; Denique tanta ſub illius regimine pax, tranquillitas, & concordia vigebat, vt maior omninò non poſſet.

In Epiſcopatu, prima illi cura pauperum fuit.

Intereà Antonius qui tota mente in cælis verſabatur, ætate iam grandis, febre corripitur; qua naturalem humorem vehementiùs depaſcente, corporis ergaſtulo liberatus fuit. Mox autem, vt conſueto campanarum ſigno, obitus eius vniuerſæ ciuitati innotuit, gemitus & lachrymæ omniũ cõſequutæ ſunt. Erat mulier quædam paupercula, cuius crus ex vehementi lapſu confractum erat; Hæc cùm in tugurio quodam, ex palea fœnoque constructo iaceret, audito triſti nuncio, repentè voce priuata fuit. Cumque paululùm reſpiraſſet, atque ad ſe rediјſſet, cœpit miſerabili valdè eiulatu ſuam tragicè deplorare calamitatem. O duram, dicebat, & immanem hanc noctem, in qua extincta fuit benigna lux pauperum. Iam concidit ſpes vitæ, iam periјt pauperum viaticum. O quænam Erinnys meas pedum plantas mutilauit, vt nec funus quidem, quod effertur, poſſim conſequi eius, qui multos extraxit è ſepulcro moleſtiarum, Cùm hæc & plura alia deflendo diceret muliercula, atq; tandèm doloribus victa in ſomnum incidiſſet, vidit accedentem ad ſe Patriarcham & manu confractum crus cruce conſignantem, dicẽtem-

Moritur vir ſanctus.

Mulier calamitoſa, eius obitum valdè deplorat.

temque; Iam es curata, iam citra vllum impedimentum tibi ingredi licet. Putabat ſe mulier inani (vt fieri ſolet) ſomnio deludi, ſed cum euigilaret, læta integris viribus exiliuit, & voce maxima cunctis ſtupendum rei miraculum narrauit. Alia quoque mulier, quæ laborabat occultè diuturna plaga morbi, contactu loculi à longo tormento, breui temporis momento liberationem inuenit.

Curatur à S. Antonio per viſum.

Item alia cōtactu loculi curatur.

Poſtquàm verò ſacrum corpus terræ mandatū eſſet, & octauo, poſt iuſta facta, die, cunctis viſum eſſet, ſacras reliquias in monumento aliquo celebriori recondere, ecce tanta odoris fragrantia emanauit è tumulo, vt omnes diuinam in eius reliquijs virtutem clariſſimè cognoſcerent. Nono autem die, cùm in defuncti gratiam, pauperibus alimenta præberentur, certusq; frumenti numerus diſtribueretur, cùm iàm mille pauperes (quibus omnia & numero & mēſura aſſignata erant) vniuerſa aſſumpſiſſe putabantur, ecce tres cophini remanſerunt, quæ nulla largitate exhauriri poterant, immò quanto creſcebat pauperum numerus, tantò etiam alimentorum copia: eius miſericordia & benignitate, qui benedictus & glorioſus eſt in Sanctis ſuis. Amen.

Odor ſuauiſſimus ex eius tumulo.

Multiplicātur panes magno miraculo.

VITA S. MARTINIANI EREMITAE, ex ea qua eſt per Simeonem Metaphraſten.

PRoximè ciuitatē Cęſaream Paleſtinæ, mons eſt qui vocatur Locus arcæ. In eo monte ſita eſt ſolitudo, quæ eximia monachorum ſanctitate admodùm celebris eſt. Ad hanc ſolitudinem Martinianus annos natus octodecim, iuuenis ſpecie liberali, & inſigni corporis pulchritudine præditus, commigrauit; in qua incredibili auſteritate & angelica puritate annos quinque

13. Februar.

Martinianus adoleſcens petit eremum.

&

Digitized by Google

& viginti vitam exegit, atq; tanta cum ingenti omniũ admiratione ſanctitate floruit, vt præclara valde miracula diuina virtute patraret. Vndè humani generis hoſtis acriter ei infenſus, varias ei inſidias ſtruxit, vt tandem aliquandò eum ab inſigni ſanctitatis ſtudio auerteret, vel per lapſum aliquem in præcipitium deturbaret.

Accidit autem quodam die, vt in ciuitate Cęſarea, duobus familiariter inter ſe de diuina Martiniani viuendi ratione cum admiratione colloquentibus, impudica quædam mulier, ſuggeſtione Satanæ, appropinquaret; audienſq; viros illos miris præconijs Martinianum extollentes, diceret; Profectò miror ego, vos tanti hominem mortalem & fragilem & eædem peccati ſeruituti obnoxium qua nos omnes vel inuiti opprimimur, facere, tantaque admiratione celebrare. Ego ſanè eius potiùs ſtultitiam admiror, quòd ſe tanquam feram agreſtem in ſolitudinem concluſerit, neq; vultus hominum ſine offendiculo ferre valeat. Sed vt vanitatem eius, & inane ſanctitatis ſtudium aliquandò cognoſcatis, ibo & oſtendam fruſtrà eum tantos labores aſſumere, nullaque omninò virtute præditum eſſe. Nam quòd in ſolitudine ab omni hominum conſpectu remotus, nulla peccati contagione polluatur: mirum non eſt; ſed ſi meis tentationibus reſiſtere, & ſpeciem meam eadem (qua hactenus vos eum vixiſſe dicitis) puritate contemplari poteſt, eamque deſpicere, tum demum eum omnibus & Deo & hominibus admirandum iudicabo.

Hæc cùm dixiſſet, domum properauit, & exutis, veſtibus, laceris ſe pannis induit, & fune ſe præcinxit, & conſuetis corporis ſui ornamentis in peram miſſis, vento & pluuia ingruente ad montem

montem iuit. Mira autem diaboli verſutia tempus hoc ad ſanctiſſimi viri illius ſubuerſionem captabat. Nam vt propè cellulam venit, voce ſanè lachrymabili orare cœpit vt vir ſanctus eam in cellulam ſuam reciperet. Miſerere mei, dicebat, ſerue Dei, neque permittas me miſeram eodem Chriſti ſanguine tecum redemptam, à beſtijs deuorari. Hæc & alia multa cum eiulatu flebili clamante motus eſt miſericordia, & mulierem (fuſis tamen priùs ad Deum precibus) in cellulam recepit: & excitato raptim igne, appoſitiſque dactylis, ſolam eam reliquit, ſeque tanquam à peſte quadam in interiorem cellulam recluſit. Illa verò conceptam animo fraudem diligenter verſans, intempeſtæ noctis ſilentio meretricio ſe habitu ornauit, & manè diabolica arte egregiè inſtructa, aduentum viri ſancti præſtolata eſt. Manè facto, vir ſanctus cùm eam tanto veſtium ſplendore ornatam cerneret, obſtupuit: & quid ſibi vellet tanta veſtium mutatio, ab ea quæ heri fuerat, quæſiuit. Tum illa & oculis & voce ad fraudē compoſitis; Ego, inquit, mi Domine, cùm multa de corporis & animi tui pulchritudine eximia, in ciuitate Cæſarea intellexiſſem, exarſi protinùs incredibili quadam cupiditate te vidēdi; & quodnam quæſo hoc tuum tantæ afflictionis eſt ſtudium? quanam quæſo de cauſa, tanta vitæ auſteritate te maceras? Nunquid hæc eſt diuina mens, vt te intempeſtiua abſtinentia conficias? Quænā ſcriptura dicit, non eſſe comedendum, nec bibendū, nec legitimum ineundum matrimonium? An ignoras à D. Paulo. Honorabiles nuptias, & thorū immaculatum dici? Quis Prophetarum aut Patriarcharum non fuit iunctus matrimonio, & factus eſt hæres regni cœlorum? Non Enoch ille magnus

Diabolus ei per procacem fœminam inſidiatur.

Intromittit fœminam, vrgente conſcientia.

Vide argumenta contra cœlibatū, & cognoſce auctorē Satanam.

Heb. 13.
Geneſ. 5.

magnus & admirabilis, coniunctus matrimonio, ſublatus eſt in cœlos, & non vidit mortem vſque in hodiernum diem? Magnus autem ille Abraham & ſanctus inter Patriarchas, nonne habuit tres vxores & Dei amicus vocatus eſt? imò Deũ ipſum in tabernaculo vidit, eiuſque Angelos hoſpitio excipere meruit? Iſaac verò quid? nunquid vxorẽ habuit, & regnum cœlorum eſt aſſecutus? Rursùs autem Iacob, nunquid duas habuit vxores, & duas concubinas & valuit luctari cum Angelo, viditque Deum facie ad faciem? Moyſes autem ille Princeps prophetarum, & Dei ſeruus, nunquid habuit duas vxores, & cum Deo eſt locutus & populum Dei ex acerba Aegyptiorum ſeruitute liberauit? Similiter & Dauid & Salomon & alij innumerabiles, nunquid legitimo coniuncti matrimonio, & ſuſceptis liberis digni habiti ſunt regno cœlorum? Hæc dicens mulier & viri ſancti manum contrectans, in fraudem eum impulit, & animi robur, multis magniſq; licèt virtutibus vallatum eneruauit.

Gen. 18. Gen. 24. Gen. 29. & 32. Exodi 2.

Eneruatur virile pectus blanditijs Satanæ.

Reſpondens itaque dicit ei: Si te accepero vxorem, quò te ducam, aut vnde alam, cum hactenùs pauperem & ab omnibus rebus inopem vitam duxerim? Cui illa: Nihil te, inquit, hæc cura ſolicitet, tantùm mihi licitum ſit tua frui pulchritudine, & iuuentute: & ego aurum & argentum, ſeruos & ancillas, atque poſſeſſiones præclaras ſuppeditabo abundè. Hæc illa dicente, vel potius hæc eo loquẽte, qui fuit homicida ab initio, nempè diabolo, totus in amorem impudicæ mulieris inflammatus eſt: & nefario ſe operi commiſcere volebat; ſed, expecta, inquit, mulier, vt videam ſi iter tutum eſt, nè ſuperuenientium hominum oculos, qui benedictionis gratiam frequentes à me

me expetere ſolent, offendamus.

Hæc cùm dixiſſet, rupem excelſam conſcendit, atque oculos in omnes partes verſans, ſalutari diuini iudicij timore concuſſus eſt: cœpitque ſummam Domini Dei ſui bonitatem, cui annis quinque & viginti cum tanta iucunditate ſeruierat, pia mente recolere; atque in cellulam ſuam reuerſus, arreptis, quæ ſors obtulerat, ſarmentis aridis luculentum focum excitauit. Accenſa autem flamma & in altum ſublata, ſolutis calceis, nudis in ignem pedibus proſilijt, & ait; O Martiniane, quid agis, quid meditaris? Hunc ignem qui ad tempus eſt ſi pati potes, accede ad mulierem & cupitis eius amplexibus fruere; An non intelligis, ô Martiniane, diaboli fraudes? Matrimonium tibi perſuadet mulier ſanctum & immaculatum, quid igitur? Annis viginti quinque Chriſto ſeruijſti, & nunquid te aliquo incommodo aut moleſtia affecit? Quid? omnes tuos præteritos labores, vna voluptate, eaque tam fœda, tam bruta, perdere decreuiſti? Hæc dicens & eadem ſibi admiratione quadam inculcans, vim lachrymarum profudit, exclamauitque; Hei me miſerum quò ruo, quò pergo? Deindè cùm paululum in terram proſtratus quieuiſſet, rursùs ſe voracibus flammis exurendum tradidit, donec aduſtus humi caderet; Tùm grauiſſima ex imo trahens corde ſuſpiria, inconſtantiam ſuam acerbiſſimis lachrymis defleuit, & obnixè Domini miſericordiam deprecatus eſt; Domine, dicebat, Deus meus, qui ſcrutaris corda & renes, tu ſcis fragilitatem meam; eſto mihi propitius propter impetum meum, quo cæca mente ad peccatum & interitum meum miſer properabam. Hæc cùm oraſſet, & Pſalmum 72. plorando decantaſſet, mulier, quæ

Redit citò ad ſanam mentem, & ſe proijcit in ignem.

Deteſtabilis mulier, tota mente reſipiſcit.

quæ cuncta à longè ſpectabat, mente & corpore cõtremiſcere cœpit, atq; tota ad ſe rediens, tanquam de profundiſſimo excitata ſomno, ornamentis in ignem proiectis, pannis laceris è pera rursùs eductis ſe induit; deindè cùm lachrymis & lugubri fletu ſe ad pedes viri ſancti abijciens, orare & obteſtari: vt ſibi ignoſceret. Tu enim noſti, dicebat, varias eſſe artes & fraudes diaboli. Voluit me, fateor, tanquam laqueo, ad ſempiternam animæ tuæ perditionem, abuti: Peccaui, ſed da veniam vir ſanctiſſime, atque viam mihi demonſtra, qua tuta aduerſus inimici fraudes deinceps inceſſere valeam.

Hæc dicens ingenti lachrymarum imbre terram rigabat; Cui vir ſanctus, poſtquam multa eaque præclara ſalutis dogmata tradidiſſet: Vade, inquit, ad ſanctam Bethleem, ibique require ſanctam Paulinam virginem quæ ædificauit templũ Domini. Abijt protinùs vt iuſſa fuerat Zoë (hoc namque mulieri nomen erat) atque ad Paulinam perueniens benignè ab ea ſuſcepta eſt, & in ſacram virginum ſocietatem peccatrix libenter propter pœnitentiam admiſſa. Ibi verò præteritas vitæ maculas tantis lachrymis deleuit, & peccati rubiginem tanto pœnitentiæ ardore conſumpſit, vt miraculis clara, ex hac vita migrauerit.

Zoë abit ad S. Paulinam in Bethleẽ.

Clara miraculis moritur.

Intereà Martinianus, qui aduſtionis dolore grauiter laborabat, poſtquam ſeptimo menſe collapſas vires nonnihil reſtauraſſet, vt diaboli fraudes & inſidias præcaueret, aliò commigrare decreuit. Veniens itaque ad portum maris cum quodam nauclero egit, vt eum ad rupem quandam excelſam & anguſtam in medio mari ſitam transferret, pactumque inijt, vt bis ſingulis annis, panem

nem & aquam quibus victitaret, nauicula ſua adferret, atq; ipſe viciſſim aſſiduis pro Naucleri eiuſque familiæ ſalute, precibus apud Deum intercederet, ſimulq; ex iuncis palmarum ſportas aliaque opera venalia cõtexeret, quæ ipſi Nauclero in mercedem cederent. Placuit hæc cõditio ſummopere Nauclero, & virum Dei ad rupem nauigio ſuo tranſuexit; in qua ſub dio omnibus aëris iniurijs expoſitus, lætus & alacer Domino Deo ſuo ſeruiebat.

Martinianus in mari degit ſolus in rupe.

Sed neque hîc malignus ceſſauit iuſtum bello laceſſere. Nam cum nocte quadam, horrendos in mari fluctus excitaſſet, oſtendebat ei, quod fluctus quindecim cubitis ferebantur ſupra caput eius. Sed hanc quoque tempeſtatem Martinianus fuſis ad Deum precibus ſedauit, diabolumq; cum voce & minis ſibi inſultantem profligauit. Sex itaque annos vir ſanctus poſtquam incredibili vitæ auſteritate in ea rupe exegiſſet, eccè tibi noua tentatio eaque omnium, quas hactenus pertulerat, grauiſſima. Die quodam ingens & immanis valdè tempeſtas exorta certam in nauis perniciem, quæ non longè ab ea rupe vehebatur, conſpirauerat, atque omnes tandem, miſerandum ſanè in modum fluctibus hauſerat, vnica tantùm puella eximia pulchritudine excepta, quæ dolij vnius adminiculo, quod in extremo mortis periculo apprehenderat, ſemianimis ferè ad rupem delata eſt. Hæc cùm Martinianum in rupe conſpicata eſſet, opem eius in vltimo vitæ diſcrimine implorare cœpit. Obſtupuit vehementer vir ſanctus, & non hominem ſed ipſum inimicum dæmonem eſſe arbitrabatur, & primùm opem adferre recuſauit; ſed cùm præſens mortis periculum imminere illi cerneret, protenſa manu eam è fluctibus

Eccè noua & mira tentatio.

attraxit;ſecumque in excelſam rupem (quemadmodum, charitas per omnia ſuadebat) adduxit. Sed cùm eam incredibili pulchritudine præditã cerneret, prorſus quid ageret ignorabat Nam ſolum cum ſola degere certiſſimum ruinæ periculum eſſe putabat. Tutum autem in periculo refugium omninò dabatur nullum.

Edito crucis ſigno mittit ſe in mare, & delphinorũ tergis ad littus euehitur.

Tandem verò tale ab vltima deſperatione conſilium cœpit. Pane & aqua puellæ in alimenta traditis, inuocatoq; cum lachrymis Chriſti Ieſu nomine, ſigno crucis fluctus ſignans, alto ſe mari commiſit. Ecce autem duo delphines ſuis eum tergis exceperunt, atq; per omnes fluctus ad littus ſaluum & incolumem depoſuerunt. Hoc autem nouo & ſtupendo beneficio à Deo affectus, nouo quoq; amoris igne exarſit, & reliquum vitæ curſum in continuis varijsq; peregrinationibus confecit. Nudus & omnium rerũ indigus ſine baculo, ſine pera, montes & ſyluas oberrabat, & cælo totamente ac deſiderio intentus, ea quæ ad corporis alimentũ, neceſſaria erant, à viris pijs accipiebat.

Venit Athenas, ibique moriturus, vocat ad ſe Epiſcopum.

Tandem cùm iam conſummato curſu repoſitã ſibi iuſtitiæ coronã à Domino accepturus eſſet, venit Athenas; & ingreſſus eccleſiã, feſſa & nimio labore exhauſta membra in ſcamnũ declinauit, vocatoq; ad ſe epiſcopo, à quo cùm benedictionis gratiam & ſepulturę beneficium humiliter poſtulaſſet, ſubridente vultu, beatum Deo ſpiritum tradidit. Et hic quidem fuit certaminum illius finis, hic terminus, qui inuictum ſe contra omnes diaboli inſultus athletam, immò præclarũ ſanè martyrem exhibuit. Nunc conſequens eſt, vt virginis illius in rupe relictæ hiſtoriam & egregium etiã certamen proſequamur.

Igitur poſtquàm vir ſanctiſſimus Martianus ex oculis

oculis & aſpectu eius delphinorũ obſequio ablatus eſſet, illa aſſiduis precibus horrorẽ loci & inimicorũ metum propulſabat, & vitam pane & aqua ſuſtẽtauit, donec nauclerus conſtituto tẽpore ex pacto noua oneratus annona rediret. Sed accidit cùm ille rupi appropinquans mulierem videret, ingenti pauore correptus, tanquàm viſo quodã ſpectro retrocederet, neq; omnino ſe ſuãque nauiculã littori cõcrederet. & certè paſſis velis iterùm in altum prouectus fuiſſet, niſi puella Chriſti Ieſu nomine ſæpius inclamato, & ſe Chriſtianam declaraſſet, & metũ ab eo hoc modo depuliſſet. Nauclerus ergò poſtquã totius rei ſeriẽ intellexiſſet, ægrè quidem Martiniani diſceſſum tulit, ſed tamen virginis illius cõſtantia & ſanctitatis propoſito facilè conſolatus eſt. Igitur Photina (hoc enim nomine virgo appellabatur) vt viriliùs omnibus inimici inſultibus in illo ſtadio repugnaret, habitum ſimul cum animo virilem ſumpſit, & mentem aſſiduis precibus ac diuinarũ rerum contemplatione, ad terrenarum contemptum excitabat, & lana ac tela panem ſibi & aquam (quibus corpuſculum aleret) quæritabat. Tertio autem quoque menſe accedebat nauclerus, & ea, quæ cùm ad victum tum ad laborem neceſſaria erant, afferebat. Porrò cùm ad eam rupem maris fluctibus eiecta eſſet, nata erat annos quinque & viginti, in petra verò annos ſex in omni ſanctitate & incredibili vitæ duritia vixit. Duobus autem menſibus antè quàm nauclerus eam viſitaret, beatum Deo ſpiritum tradidiſſe inuenta eſt. Corpus eius viuido colore odorem ſpirabat ſuauiſſimum, ità vt magis viuenti quàm mortuo ſimile eſſet. Funus fuit cum hymnis & lampadibus ab Epiſcopo Cæſarienſi, in ciui-

Virgo in rupe relicta, vt ſe geſſerit.

Photina induit ſe habitu virili, in rupe ex qua Martinian' diſceſſerat.

Mortua apparet pulcherrima.

tate Cæſarea ſepulturæ traditum. Ad gloriam Domini noſtri Ieſu Chriſti, cui gloria & laus eſt in ſanctis eius.

Vide Cæſ. Baron. Ann. Tom. 2.

MARTYRIVM S. VALENTINI PRESbyteri & Aſterij, itemq; Marij & Marthæ, Audifax & Habacuc nobilium Perſarum, ex ijs, quæ Surius optima fide ex antiquiſſimis martyrologijs, & MS. Codicibus habet. Paßi ſunt anno Chriſti 270. Dionyſ. Pap. 10. Claudij Imp. 2.

14. Februar. Peregrinatio religionis cauſa.

IIS fortè temporibus, quibus Claudij perſecutio acriter in Chriſtianos deſæuiebat, venit quidam ex Perſide Marius nomine, cum vxore Martha & filijs Audifax & Habacuc, vt ad ſacra Apoſtolorum limina conceptum diu pietatis & deuotionis ſtudium exoluerent. Cumq; Romam delati, in caſtrum trans Tyberim hominem quendam inueniſſent Quirinum nomine, omnibus ſuis facultatibus propter Chriſtum nudatum, & plagis inſuper multiplicibus affectum, eum incredibili deuotionis ſtudio amplectuntur, & de ſuis facultatibus læti ei miniſtrant. Erant cum eo alij non pauci vinculis propter nomen Domini Ieſu conſtricti; quorum pedes lauabant, & aquā filiorum ſuorum capitibus infundebant. Dum hæc fiunt, Claudius pro ſua in Chriſtianos rabie, ducentos ſexaginta duos in amphiteatro ciuitatis, militum ſagittis interfici iuſſit; quos Marius & Martha in crypta, via Salaria in cliuo cucumeris ſepelierunt. Eâdem verò nocte, beatum illum Quirinum gladio interfectum & in Tyberim proiectum multis cum lachrymis ſimiliter in crypta condiderunt, in cœmiterio Pontiani octauo Calend. Aprilis. Quod cùm audiſſet Claudius, iuſſit

Claudij perſecutio in Chriſtianos

Quirinus Martyr, à Mario & Martha ſepultus.

eos

eos ad ſupplicia & necem inquiri, ſed illi cum vniuerſa familia ſtatim inde commigrantes, venerunt trans Tyberim ad cœnaculum quoddam, in quo cum reliqua Chriſtianorũ multitudine duobus menſibus in precibus & hymnis mira deuotione Chriſto ſeruierunt.

Inter hæc Claudius magis magiſque ſæuiens, comprahendit inſignem quendam presbyterum Valentinum nomine, eximia admodùm prudentiæ opinione præſtantem. Qui cùm catenis & cõpedibus oneratus in palatio iuxta amphiteatrum conſpectui eius oblatus eſſet, & interrogatus à Claudio verbis leniſſimis, quarè ſua prudentia, quam omnes ſuſpiciebant, ad vanitatis ſuperſtitionem abuteretur: Valentinus ſtatim luculenter ſanè de Deorum vanitate, & ineffabili Chriſti Ieſu gratia & omnipotentia diſſerere cœpit, tanta auctoritate, tantaque virtute, vt Claudius in eius ſententiam protinus ceſiſſet, ſi non Calphurnij præfecti contraria perſuaſione & importunitate à concepto ſtudio reuocatus fuiſſet. Is enim voce maxima, cùm Imperatorem attentas aures eius doctrinæ præbere, & ciuibus etiam Romanis eam commendare cerneret, in cœtu Reipublicæ exclamauit; Seduceris, ô optime Princeps. Tu æquum eſſe cenſes, id relinquere, quod ab incunabilis apud te hactenus tam ſanctum fuit?

Valentinus comprehenditur, & cõpedibus vinctus, ad Claudium adducitur.

Claudius propendet in Chriſtianiſmum.

His dictis Claudius à ſententia dimotus, Valentinum Calphurnio præfecto examinandum tradidit, vt ſi ſecùs in eo deprahenderet quàm ratio & leges patriæ dictabant, tanquàm ſacrilegum ſeuerè puniret. Calphurnius præfectus ſuſcipiens Valentinum, tradidit eum cuidam Aſterio principi ſuo, vt dicẽdi facultate quã aliquid

Mutatur verbis præfecti.

Valentinus traditur Aſterio.

 for-

fortaſſis valere credebatur, atque blanditijs à Chriſti fide ad impium ſimulachrorum cultum traduceret. At verò Valentinus, vt primùm Aſterij domum ingreſſus fuit, fixis ſtatim in terram genibus pro ſalute domus illius & Aſterij, ardentiſſimas ad Chriſtum preces fudit. Tu, dicebat, ô Domine es lux vera, quæ illuminas omnem hominem venientem in hunc mundum, illumina quæſo tenebras familiæ huius, vt cognoſcat te Deum verum Ieſum Chriſtum. Audiens hæc Aſterius. Quid, inquit, homo prudentiſſime, tu Chriſtum veſtrum lumen appellas? Certè huius rei ego experientiam capere volo: vel egregiè tuam iſtam fallaciam coercebo. Eſt mihi filia adoptiua, quæ ante duos ferè annos luminibus orbata eſt; huic ſi tu Chriſti tui virtute viſum reſtituere potes, ego, quæcunq; præceperis, lubens faciam. Cui Valentinus: Adduc, inquit, illam in nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti ad me. Quæ cùm ab Aſterio anxio & tremebundo adducta fuiſſet, Valentinus fuſis cum ingenti lachrymarum vi ad Deum precibus, ſacras ſuas ſuper eam manus impoſuit, & clauſa lumina aperuit.

Ioan. 1.

Cœcam Valentinus illuminat.

Hoc cùm vidiſſet Aſterius, humi ſe cum vxore ad ſancti pedes proſtrauit, & ſacroſancto regenerationis lauacro expiatus, ad Chriſti militiam adiunctus eſt. Erat apud eum ingens Chriſtianorum multitudo in vinculis, quæ ſtatim priſtinam libertatem recuperauit, & nomen Domini hymnis & canticis miro cum gaudio celebrauit. Intereà fama miraculi ad aures Marij & Marthæ peruenit, qui nouo gaudio perfuſi eò cum filijs conuolârunt, ibidemque duobus & triginta diebus, pari cum cæteris deuotione, CHRISTI Ieſu

Credit Aſtericus, cum vxore & baptizantur.

Digitized by Google

Ieſu bonitatem & gratiam celebrârunt.

Poſt hos autem dies Claudius Aſterium requiſiuit; cumque eum cum vniuerſa domo Chriſto nomen dediſſe intelligeret, miſſis eò confeſtim crudelitatis ſuæ ſatellitibus, omnes ad ſe vinctos adduci iuſſit. Et quidem Aſterium cum omni familia in ciuitate Oſtia crudeliſſima internecione deleri præcepit. Valentinum autem fuſtibus cæſum capitali ſententia condemnauit. Qui decollatus eſt via Flaminea ſub die 16. Calen Martiarum. Cuius corpus collegit matrona quædam Sabinella, & ſepeliuit eodem in loco vbi capite cæſus eſt.

Aſterij, cum tota familia martyrium.

S Valẽtinus capite plectitur.

Poſtremò Marius & Martha, quos pecunijs cumulatos eſſe exiſtimabat, adduci iuſſit; qui cùm ab eo interrogarentur, qua de cauſa & quib. ſumptibus tantum itineris ſpacium ex Perſide confeciſſent, reſponderunt; Nos famuli Chriſti Ieſu, vt Apoſtolos eius honore debito proſequeremur, eosque nobis apud omnipotentem Deum interceſſores faceremus, ingenti animi deuotione hoc tædium longinqui itineris alacres deuorauimus. Et quam, inquit, Claudius, obtinetis generis nobilitatem? Sumus, reſpondet Marius, claris admodùm natalibus orti; Nam ego quidem ſum filius Imperatoris Maromeni, & hæc filia Cuſuntis ſubreguli. Tùm Claudius auidis faucibus prædæ inhians, & facultates, inquit, veſtræ præ ſtonè ſunt? Reſpondent illi; Facultates noſtras ei à quo illas accepimus, Domino, inquam, noſtro Ieſu Chriſto dedimus. Claudius hoc audiens, furore vehementer excanduit, atque eos Vicario Muſciano excarnificandos tradidit.

Marius filius Imperatoris & Martha filia Cuſuntis ſubreguli.

Eâdem die, omnia tormentorum genera in medium prolata ſunt, vt eorum aſpectus horrorem eis incuteret. Muſcianus verò noſtis, inquit, præceptum principum noſtrorum? Cui Audifax, Neſcimus, reſpondit, Tùm Muſcianus: Hoc eſt, inquit, edictum principum, hæc mens & voluntas Imperatoris noſtri inuictiſſimi Claudij, vt dijs ſine mora ſacrificetis, & primos in aula honores conſequamini. Si autem recuſatis, vt omnibus hiſce ſupplicijs excarnificati, vitam crudeliſſimè finiatis. Quarè agite, & vos principum iuſſis obedientes præbete, & generis veſtri ſplendorem renouate. Ad hæc Audifax filius eorum natum aior; Stultã rem locutus es. Muſcianus autem conuerſus ad Marium, Martham & Habacuc: & vos, inquit, ad hæc quid dicitis? Reſpondent illi. Omnes quaſi vno ore locuti ſumus. Muſcianus hoc reſponſo in furorem verſus, veſtimẽtis eos expoliatos fuſtibus crudeliter mactari iuſſit. Martha verò, vt eo ſpectaculo grauius torqueretur, ante eos ſtare eſt iuſſa. At illa: ô filij, inquit, conſtantes eſtote. Marius verò: Gloria tibi Domine, inquit, Ieſu Chriſte.

Sancti martyres fuſtib. cæduntur.

Muſcianus tanta eorum conſtantia grauiter commotus, in eculeo eos ſuſpendi, eorumque latera igne primùm exuſta vngulis ferreis, crudelem in modum dilacerari iuſſit. Illi autem inter tam acerba tormenta vultu alacri clamabant: Gratias tibi agimus Domine. Poſt hæc Muſcianus depoſitis de eculeo ſummitates manuum præcidi iuſſit. Quod cùm fieret, Martha profluentem ſanguinem mariti & filiorum colligebat, eoque, magno cum gaudio, tanquam preciosiſſimo vnguento caput ſuum vngebat. Deinde Muſcianus manibus colligatis per ciuitatem

Vruntur & lacerantur eorũ latera.

Manus amputantur.

eos

Digitized by Google

eos circumduxit, ſub voce præconia, Deos blaſphemare nolite. Clamabant autem Marius, Audifax & Habacuc; Non ſunt dij ſed dæmones, qui vos & principem veſtrum in interitum ſempiternum pertrahunt. Muſcianus cùm omnes ſuos conatus illorum conſtantia deludi videret, eodem die capitis eos damnauit. Ducti itaque via Cornelia tertiodecimo ab vrbe miliario, ad Nymphas Catabaſſi, ſub arenario decollati ſunt. Quorum corpora matrona quædam Felicitas nomine, ſemiuſta rapuit, & in prædio ſuo ſepeliuit. Porrò Martham Muſcianus in puteo necari præcepit, vbi glorioſum certamen & illa confecit; quam eadem Felicitas ſanctorum corporibus ſociauit. Decollātur. Martha in puteū proiecta, martyrium obit.

PASSIO S. VALENTINI EPISCOPI Interamnenſis, ex ea quam Surius optima fide ex antiquis MS. Codicibus habet. Porrò notandum eſt: Hunc Epiſcopum, alium eſſe ab eo, quem Petrus in Cat. lib. 1. c. 15. habet, qui vixit temporibus Iuſtini. Imper. Paſſus verò hic videtur tempor. gentil. Imper. Vide Cæſ. Baron. not in martyr. Rom.

ERat in Vrbe Roma, Craton quidam ſummis oratoriæ facultatis laudibus ornatiſſimus, cui erat filius Cheræmon nomine, qui iuuenis admodum, eam incurrerat ægritudinem, vt incuruato dorſo caput inter genua deprimeret; tantaque erat eius calamitas, vt nulla medicorum arte vel induſtria curari poterat. Cumque pater omnem ſalutis ſpem de filio abieciſſet, extitit quidam Fonteius Tribunitius, qui eodem & grauiore etiam malo germanum ſuum vexatum 14. Februar. Craton insignis Rhetor.

Valentini laus.

fuiſſe dicebat,curatumq; à quodam Epiſcopo Valentino ciue Interamnenſi, viro magnæ ſanctitatis opinione celebri,& virtutum omnium ſplendore mirificè ornato.

Valentini ad Cratoné, in Vrbem Romam aduentus.

Audiens hæc Craton,ſumma diligentia & magno cum honore,per viros quoſdam apprimè nobiles, Valentinum Romam adduci curauit, & filium ei ſuum Cheræmontem multis cum lachrymis ſanandum obtulit. Cui Valentinus Epiſcopus dixit;Tu ſi vis,curabitur, At ille: Dimidiã,inquit, ſubſtantiæ meæ partem tibi dare conſtitui,ſi ab hac eum calamitate liberaueris. Miror ego ſanè, inquit, Valentinus te virum prudentem nõ aduertiſſe quæ dixerim;Tu ſi vis,curabitur. Nam ſi abiectis idolis, & ſceleratorum hominum ſimulachris,in Chriſtum credideris,optatam filius tuus ſalutem conſequetur; cenſum verò tuum, cuius mihi dimidiam partem polliceris,offer pauperibus,qui pro filio tuo orent; mihi autem nulla ratione perſuadebis, vt aliud quid quàm fidem tuã pro ſalute filij tui expetam.

Fides Chriſtiana,etiã operibus declaranda eſt.

Craton orator dum hæc audiret,procidit ad pedes Epiſcopi & ſe credere in Chriſtum Ieſum dixit. At Epiſcopus: Fides, inquit, Chriſtiana non verbis tantùm, ſed operibus demonſtratur: quarè volo te re ipſa fidem declarare. Idolis igitur manufactis, renuncia, & delicta tua ſacro fonte expiato,& ſic demùm ab vniuerſis ſceleribus tuis expurgatus,in numerum filiorum Dei recipieris. Cui Craton; Quomodo quæſo aqua quæ ſordes corporis lauat, peccata animæ tollere poterit? Tùm Valentinus: Aqua,inquit,per myſterium inuocatæ Trinitatis,ſpiritusſancti gratiam in ſe recipit, & per eam vniuerſa crimina quantumuis enormia, protinùs mundantur. Hæc cum dixiſ-

Aqua baptiſmatis, quo modo purget animã.

ſet,

ſet, luculenta admodum oratione de Chriſtiana dignitate, eiuſq; myſterijs diſſeruit. Sed Craton, qui tota mente in ſalutem filij ſui propendebat, Miſſas quæſo facito, inquit, longioris orationis ambages; nam ex hoc vno veritas conſtabit, ſi ſalutem conſequatur is propter quem hæc dicuntur.

Tunc Valentinus cubiculum ſolus cum Cheræmonte ingreſſus eſt: & totam diem vnà cum nocte in precibus & lachrymis pro ſalute illius exegit. Media autem nocte tantus ſplendor cubiculum inuaſit, vt ij qui foris rei exitum præſtolabantur, protinùs illud cum Valentino & filio Cheræmonte flammis abſumendum putarent. Sed cùm Cheræmontem (qui tribus iam annis nullam omninò vocem ediderat) pſallentem, & clara voce nomen Chriſti prędicantem audirent, gaudio incredibili perfuſi, fores ſibi reſerari poſtulârunt; quas tamen vir ſanctus ante completam orationem aperire noluit; ſed mane facto, Cheræmontem illis ſaluum & incolumen tradidit. Quo miraculo victus Craton, vnà cum coniuge, & tribus diſcipulis Proculo, Ephebo, & Apollonio, qui artium maximarum diſciplinis illius ſtudio erudiebantur, fidem amplexus baptizatus eſt. Porrò omnes illi abiectis humanæ ſapientiæ ſtudijs, totos ſe ad diuinarum literarum cognitionem contulerunt, quorum opera multi ab errore ad veritatem & fidei profeſſionem perducti ſunt; ita vt Abundius vrbis Præfecti filius, Chriſti ſe famulum publica voce clamaret.

Cheræmon Cratonis filius, tribus annis contractus, fit repente ſanus.

Craton eſt tota domo ſua baptizatus.

Hinc indignatio omnium penè ſenatorum accenſa, Valentinum primùm virgis cæſum, carceribus mancipauit. Videntes autem eum in

ipſa

ipſa cæde & cuſtodia gloriari, eiuſque conſtantia Chriſtianorum animos confirmari, medio noctis ſilentio eiectum de carcere, iuſſu Placidi vrbis Præfecti decollauerunt. Sacrum corpus fuit à Proculo, Ephebo, atque Apollonio, in eccleſiam Interamnæ ciuitatis, nocturno itinere trãslatum, & honorificè ſepultum; vbi cùm quotidianis vigilijs in Dei laudibus permanerent, tenti à gentilibus Leontio conſulari traditi ſunt. Quos cùm neque blanditijs, neque ſupplicijs frangere poſſet, capitalem ſententiam ſubire iuſſit. Porrò SS. Martyres felici agone conſummati, à B. Abundio non longè à corpore Sancti Valentini ſepulti ſunt.

S. Valẽtinus decollatur.

Item Proculus, Ephebus & Apollonius.

VITA ET MIRACVLA S. AVXENTII

Abbatis, Ex ijs quæ Metaphraſtes, purè & germanè, ſed admodum prolixè conſcripſit. Vixit ad tempora vſq; Zenonis Imp. qui regnare cepit. Anno Domini 474.

Vide Tom. 6. Annal. C. Baronij.

14. Februar.

TEmpore Theodoſij iunioris, anno eius imperij 35. fuit vir quidã Auxentius nomine, ex genere quidem orientali, pietate autem & Chriſtiana doctrina eximiè eruditus, corporis verò robore & ſpecie ſingulari præditus. Hic cùm patruum ſuum Bizantij militantem, ex Syria aſcendens magno ſtudio requiſiuiſſet, & præter opinionem è vita exceſſiſſe inueniret, ipſe in defuncti patrui locum nomen ſuum militiæ tradidit, & pari virtute militari celebre reddidit. Et quamuis in exercitu eſſet inſignis, factaque eius fortiſſima ſummam laudem mererentur; ipſe tamen inſignior humanæ gloriæ contemptor, tota mente ad promouendum inſitum ſibi pietatis ſtudium aſpirabat. Hinc frequens illi conuer-

Auxentius dat ſe militiæ.

uerſatio cum ſacro monachorum cœtu, & maximè cum Iohanne quodam, qui propè ſeptimum in Clubo ſtabat, cuius vitam & actiones ſibi imitandas propoſuerat.

Frequens illius conuerſatio cū monachis.

Porrò benignitatis & miſericordiæ ſtudium imprimis ſanctum illi fuit, prorſus vt nunquam aliquem, ſtipem mendicantem inanem à ſe repelleret. Die quodam pauperum vnus precibus valdè importunis induſium ab eo poſtulauit; cumque illi vnicum tantum, quo indutus erat, ad manus eſſet, pauperem illum ad locum quendam deuium pertraxit, ibidemque ei proprium, quo indutus erat, induſium tradidit: ſola ipſe in penula remanens. Aliquot verò poſt diebus palatium ingredienti, mulier quædam paſſis crinibus ei obuiam occurrit, clamans & eiulans; O vis magna, quæ affertur ab Auxentio, qui comedit dæmonia. Viginti annis hic latui, & nunc miſer tua virtute egredi compellor. Auxentius cùm admotis equo calcaribus, è turbis, quæ ad has mulieris voces vndique confluebant, ſe ſubducere vellet, illa immundo agitata ſpiritu, acrius ſequebatur, adeò vt Auxentius flens & ſuſpirans, preces pro ea funderet, dæmonemque expelleret.

Curat dæmoniacam Auxentius.

Poſt hæc vir ſanctus nè quam ex humana laude labem contraheret, relictis omnibus, in deſertas Bithyniæ partes ſe recepit; Vbi in monte Oxea qui decem ferè à Chalcedone milliaribus diſtat, indutus veſte ex pilis & pellibus contexta, vitam in omni ſanctitate inſtituit, & in anguſtam cellulam lætus ſe incluſit. Cum autem fama ſanctitatis eius longè latèque vagaretur, Comitiſſa quædam luminibus repentè orbata è Nicomedia ſupplex ad eum venit, vt eius precibus viſum recuperaret. Cui vir ſanctus pro ſua in calamitoſos miſe-

Fugit ad deſerta loca. Vide aſperitatem veſtitus.

miſericordia, fuſis ad Deum precibus extinctum lumen contactu manuum ſuarum reſtituit. Hoc fuit principium miraculorum eius in monte Oxeæ.

Cæcam ſanat.

Eorum autem qui ab immundis vexabantur ſpiritibus, ingens quotidiè ad eum confluebat multitudo, ex quibus plurimi ſanctiſſimis eius precibus ſunt curati. Die quodam venerunt ad eum duo morbo elephantiaco turpiter deformati, vt ſanitatem ab eo perciperent. Quibus vir ſanctus: Noſtis, inquit, ô fratres qua de cauſa ira Domini in vos deſæuiat? Vos frequenter leuiſſimis de cauſis ſacroſanctum illius nomen in vanum ſumitis, iuratis, ac peieratis, ideoque iuſto illius iudicio præſens hæc calamitas vos premit. Sed iam tandem peccatum veſtrum agnoſcite, & ad mentem redite, vt ſanitatem conſequamini. Hæc cum dixiſſet, omnes ad precandum hortatus eſt, & ipſe flexis genibus & ingẽti lachrymarũ vi profuſa, tandem ſurgens oleo ſancto à vertice ad pedes vſque eos inunxit, & ſanos atq; incolumes à ſe dimiſit. Simili modo paralyticũ, & duas fœminas à legione dæmoniorum obſeſſas, liberauit, & mutæ quoque beneficium loquelæ reſtituit.

Crebra iuramenta, lepra punita.

Oleo ſancto curat leproſos.

Item dæmoniacas & mutam.

Poſt aliquot autem annos, quibus ſanctus hic mundi voluptatibus renũciauerat, Theodoſio iuniore Imperatore è præſenti vita ſublato, cùm Marcianus Chriſtianæ religionis cultor eximius in imperiũ ſucceſſiſſet, ingens repẽtè rerũ omnium perturbatio ac præcipuè religionis confuſio exorta eſt. Quidam enim Eutyches presbyter, vi ſumma, refutata iã antè & abolita à Baſilio, Gregorio, & Iohanne Chryſoſtomo Epiſcopis ſanctimoniæ ac eruditionis laude præſtãtiſſimis, deliramenta ab inferis excitare, & renouare contende-

Eutyches hæreticus, tempore

tendebat, peſtemq́; vnam omniũ teterrimam in eccleſiam inuehere conabatur. Quam vt opprimeret, Marcianus totius orbis Epiſcopos Chalcedonem conuocauit. Cumque ſexcenti & triginta eò conueniſſent, Imperator & Epiſcopi omnes, Auxentium in concilium vocari poſtulârũt. Qui cum mordicùs reſiſteret, diceretque monachorũ non eſſe docere ſed potiùs doceri: fuit à militibus & clericis quibuſdam, eam in rem ab Imperatore miſſis, inuitus adductus. Ex monte igitur hoc modo per vim abreptus, cùm pariter cum eis ad Synodum pergeret; multa in via miracula patrabat. Dæmones ex obſeſſis corporibus vi precum ſuarum expellebat, morbidos ſanabat, & quauis calamitate affectis auxilium & opem afferebat; vſque adeò vt milites & clerici virtute miraculorum eius in admirationem rapti, eum præſtigiatorem ac Chriſti illuſorem appellarent, & tanquam hominem mente captum firmis carceribus & monaſterio quod erat in Phelio, concluderent. Neque hac iniuria virum illum ſanctiſſimum affeciſſe contenti, multorum iudicio tanquam maleficij reum condemnârunt. Quod ille tulit patientiſſimè: Immò quantò maiori ab hominibus contumelia afficiebatur, tanto magnificentius nomen Domini prædicabat: & in contumelijs alacrius exultabat. In vinculis autem cùm in monaſterio illo à militibus detineretur, quamuis loci illius monachi inopiæ eius eximia quadam benignitate conſulerent, & iniuriam omnem à viro ſanctiſſimo propulſarent, ille tamen humanam conſolationem penitus admittere recuſauit; immò in tãta auſteritate vitę perſeuerauit, vt cibi omnis potûſque expers, cæleſti cõſolatione & animũ & corpus ſuſtentaret.

Marciani Imperatoris.

Synodus Chalcedonenſis.

Vir ſanctus poſt tot miracula iniuria afficitur.

Patientia eius.

Mira eius abſtinentia.

Poſt

Digitized by Google

fortaſſis valere credebatur, atque blanditijs à Chriſti fide ad impium ſimulachrorum cultum traduceret. At verò Valentinus, vt primùm Aſterij domum ingreſſus fuit, fixis ſtatim in terram genibus pro ſalute domus illius & Aſterij, ardentiſſimas ad Chriſtum preces fudit. Tu, dicebat, ô Domine es lux vera, quæ illuminas omnem hominem venientem in hunc mundum, illumina quæſo tenebras familiæ huius, vt cognoſcat te Deum verum Ieſum Chriſtum. Audiens hæc Aſterius. Quid, inquit, homo prudentiſſime, tu Chriſtum veſtrum lumen appellas? Certè huius rei ego experientiam capere volo: vel egregiè tuam iſtam fallaciam coercebo. Eſt mihi filia adoptiua, quæ ante duos ferè annos luminibus orbata eſt; huic ſi tu Chriſti tui virtute viſum reſtituere potes, ego, quæcunq; præceperis, lubens faciam. Cui Valentinus: Adduc, inquit, illam in nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti ad me. Quæ cùm ab Aſterio anxio & tremebundo adducta fuiſſet, Valentinus fuſis cum ingenti lachrymarum vi ad Deum precibus, ſacras ſuas ſuper eam manus impoſuit, & clauſa lumina aperuit.

Ioan. 1.

Cœcam Valentinus illuminat.

Hoc cùm vidiſſet Aſterius, humi ſe cum vxore ad ſancti pedes proſtrauit, & ſacroſancto regenerationis lauacro expiatus, ad Chriſti militiam adiunctus eſt. Erat apud eum ingens Chriſtianorum multitudo in vinculis, quæ ſtatim priſtinam libertatem recuperauit, & nomen Domini hymnis & canticis miro cum gaudio celebrauit. Intereà fama miraculi ad aures Marij & Marthæ peruenit, qui nouo gaudio perfuſi eò cum filijs conuolârunt, ibidemque duobus & triginta diebus, pari cum cæteris deuotione, CHRISTI Ieſu

Credit Aſterius, cum vxore & baptizantur.

Ieſu bonitatem & gratiam celebrârunt.

Poſt hos autem dies Claudius Aſterium requiſiuit; cumque eum cum vniuerſa domo Chriſto nomen dediſſe intelligeret, miſſis eò confeſtim crudelitatis ſuæ ſatellitibus, omnes ad ſe vinctos adduci iuſſit. Et quidem Aſterium cum omni familia in ciuitate Oſtia crudeliſſima internecione deleri præcepit. Valentinum autem fuſtibus cæſum capitali ſententia condemnauit. Qui decollatus eſt via Flaminea ſub die 16. Calen Martiarum. Cuius corpus collegit matrona quædam Sabinella, & ſepeliuit eodem in loco vbi capite cæſus eſt.

Aſterij, cum tota familia martyrium.

S Valẽtinus capite pleſtitur.

Poſtremò Marius & Martha, quos pecunijs cumulatos eſſe exiſtimabat, adduci iuſſit; qui cùm ab eo interrogarentur, qua de cauſa & quib. ſumptibus tantum itineris ſpacium ex Perſide confeciſſent, reſponderunt; Nos famuli Chriſti Ieſu, vt Apoſtolos eius honore debito proſequeremur, eoſque nobis apud omnipotentem Deum interceſſores faceremus, ingenti animi deuotione hoc tædium longinqui itineris alacres deuorauimus. Et quam, inquit, Claudius, obtinetis generis nobilitatem? Sumus, reſpondet Marius, claris admodùm natalibus orti; Nam ego quidem ſum filius Imperatoris Maromeni, & hæc filia Cuſuntis ſubreguli. Tùm Claudius auidis faucibus prædæ inhians, & facultates, inquit, veſtræ prætonè ſunt? Reſpondent illi; Facultates noſtras ei à quo illas accepimus, Domino, inquam, noſtro Ieſu Chriſto dedimus. Claudius hoc audiens, furore vehementer excanduit, atque eos Vicario Muſciano excarnificandos tradidit.

Marius filius Imperatoris & Martha filia Cuſuntis ſubreguli.

Eâdem die, omnia tormentorum genera in medium prolata ſunt, vt eorum aſpectus horrorem eis incuteret. Muſcianus verò noſtis, inquit, præceptum principum noſtrorum? Cui Audifax, Neſcimus, reſpondit, Tùm Muſcianus: Hoc eſt, inquit, edictum principum, hæc mens & voluntas Imperatoris noſtri inuictiſſimi Claudij, vt dijs ſine mora ſacrificetis, & primos in aula honores conſequamini. Si autem recuſatis, vt omnibus hiſce ſupplicijs excarnificati, vitam crudeliſſimè finiatis. Quarè agite, & vos principum iuſſis obedientes præbete, & generis veſtri ſplendorem renouate. Ad hæc Audifax filius eorum natum aior; Stultā rem locutus es. Muſcianus autem conuerſus ad Marium, Martham & Habacuc: & vos, inquit, ad hæc quid dicitis? Reſpondent illi. Omnes quaſi vno ore locuti ſumus. Muſcianus hoc reſponſo in furorem verſus, veſtimētis eos expoliatos fuſtibus crudeliter mactari iuſſit. Martha verò, vt eo ſpectaculo grauius torqueretur, ante eos ſtare eſt iuſſa. At illa: ô filij, inquit, conſtantes eſtote. Marius verò: Gloria tibi Domine, inquit, Ieſu Chriſte.

Sancti martyres fuſtib. cæduntur.

Muſcianus tanta eorum conſtantia grauiter commotus, in eculeo eos ſuſpendi, eorumque latera igne primùm exuſta vngulis ferreis, crudelem in modum dilacerari iuſſit. Illi autem inter tam acerba tormenta vultu alacri clamabant: Gratias tibi agimus Domine. Poſt hæc Muſcianus depoſitis de eculeo ſummitates manuum præcidi iuſſit. Quod cùm fieret, Martha profluentem ſanguinem mariti & filiorum colligebat, eoque, magno cum gaudio, tanquam preciosiſſimo vnguento caput ſuum vngebat. Deinde Muſcianus manibus colligatis per ciuitatem

Vruntur & lacerantur eorū latera.

Manus amputantur.

eos

eos circumduxit, ſub voce præconia, Deos blaſphemare nolite. Clamabant autem Marius, Audifax & Habacuc; Non ſunt dij ſed dæmones, qui vos & principem veſtrum in interitum ſempiternum pertrahunt. Muſcianus cùm omnes ſuos conatus illorum conſtantia deludi videret, eodem die capitis eos damnauit. Ducti itaque via Cornelia tertiodecimo ab vrbe miliario, ad Nymphas Catabaſſi, ſub arenario decollati ſunt, Quorum corpora matrona quædam Felicitas nomine, ſemiuſta rapuit, & in prædio ſuo ſepeliuit. Porrò Martham Muſcianus in puteo necari præcepit, vbi glorioſum certamen & illa confecit; quam eadem Felicitas ſanctorum corporibus ſociauit.

Decollãtur.

Martha in puteũ proiecta, martyrium obit.

PASSIO S. VALENTINI EPISCOPI Interamnenſis, ex ea quam Surius optima fide ex antiquis MS. Codicibus habet. Porrò notandum eſt: Hunc Epiſcopum, alium eſſe ab eo, quem Petrus in Cat. lib. 1. c. 15. habet, qui vixit temporibus Iuſtini. Imper. Paſſus verò hic videtur tempor. gentil. Imper.

Vide Cæſ. Baron. not in martyr. Rom.

ERat in Vrbe Roma, Craton quidam ſummis oratoriæ facultatis laudibus ornatiſſimus, cui erat filius Cheræmon nomine, qui iuuenis admodum, eam incurrerat ægritudinem, vt incuruato dorſo caput inter genua deprimeretur; tantaque erat eius calamitas, vt nulla medicorum arte vel induſtria curari poterat. Cumque pater omnem ſalutis ſpem de filio abieciſſet, extitit quidam Fonteius Tribunitius, qui eodem & grauiore etiam malo germanum ſuum vexatum

14. Februar. Craton' inſignis Rhetor.

Digitized by Google

Valentini laus.

fuiſſe dicebat, curatumq; à quodam Epiſcopo Valentino ciue Interamnenſi, viro magnæ ſanctitatis opinione celebri, & virtutum omnium ſplendore mirificè ornato.

Valentini ad Cratoné, in Vrbem Romam aduentus.

Audiens hæc Craton, ſumma diligentia & magno cum honore, per viros quoſdam apprimè nobiles, Valentinum Romam adduci curauit, & filium ei ſuum Cheræmontem multis cum lachrymis ſanandum obtulit. Cui Valentinus Epiſcopus dixit; Tu ſi vis, curabitur. At ille: Dimidiā, inquit, ſubſtantiæ meæ partem tibi dare conſtitui, ſi ab hac eum calamitate liberaueris. Miror ego ſanè, inquit, Valentinus te virum prudentem nō aduertiſſe, quæ dixerim; Tu ſi vis, curabitur. Nam ſi abiectis idolis, & ſceleratorum hominum ſimulachris, in Chriſtum credideris, optatam filius tuus ſalutem conſequetur; cenſum verò tuum, cuius mihi dimidiam partem polliceris, offer pauperibus, qui pro filio tuo orent; mihi autem nulla ratione perſuadebis, vt aliud quid quàm fidem tuā pro ſalute filij tui expetam.

Fides Chriſtiana, etiā operibus declaranda eſt.

Craton orator dum hæc audiret, procidit ad pedes Epiſcopi & ſe credere in Chriſtum Ieſum dixit. At Epiſcopus: Fides, inquit, Chriſtiana non verbis tantùm, ſed operibus demonſtratur: quarè volo te re ipſa fidem declarare. Idolis igitur manufactis, renuncia, & delicta tua ſacro fonte expiato, & ſic demùm ab vniuerſis ſceleribus tuis expurgatus, in numerum filiorum Dei recipieris. Cui Craton; Quomodo quæſo aqua quæ ſordes corporis lauat, peccata animæ tollere poterit? Tùm Valentinus: Aqua, inquit, per myſterium inuocatæ Trinitatis, ſpiritusſancti gratiam in ſe recipit, & per eam vniuerſa crimina quantumuis enormia, protinùs mundantur. Hæc cum dixiſſet,

Aqua baptiſmatis, quomodo purget animā.

ſet, luculenta admodum oratione de Chriſtiana dignitate, eiuſq; myſterijs diſſeruit. Sed Craton, qui tota mente in ſalutem filij ſui propendebat, Miſſas quæſo facito, inquit, longioris orationis ambages; nam ex hoc vno veritas conſtabit, ſi ſalutem conſequatur is propter quem hæc dicuntur.

Tunc Valentinus cubiculum ſolus cum Cheræmonte ingreſſus eſt: & totam diem vnà cum nocte in precibus & lachrymis pro ſalute illius exegit. Media autem nocte tantus ſplendor cubiculum inuaſit, vt ij qui foris rei exitum præſtolabantur, protinùs illud cum Valentino & filio Cheræmonte flammis abſumendum putarent. Sed cùm Cheræmontem (qui tribus iam annis nullam omninò vocem ediderat) pſallentem, & clara voce nomen Chriſti prędicantem audirent, gaudio incredibili perfuſi, fores ſibi reſerari poſtulârunt; quas tamen vir ſanctus ante completam orationem aperire noluit; ſed mane facto, Cheræmontem illis ſaluum & incolumen tradidit. Quo miraculo victus Craton, vnà cum coniuge, & tribus diſcipulis Proculo, Ephebo, & Apollonio, qui artium maximarum diſciplinis illius ſtudio erudiebantur, fidem amplexus baptizatus eſt. Porrò omnes illi abiectis humanæ ſapientiæ ſtudijs, totos ſe ad diuinarum literarum cognitionem contulerunt, quorum opera multi ab errore ad veritatem & fidei profeſſionem perducti ſunt; ita vt Abundius vrbis Præfecti filius, Chriſti ſe famulum publica voce clamaret.

Cheræmon Cratonis filius, tribus annis contractus, fit repente ſanus.

Craton eſt tota domo ſua baptizatus.

Hinc indignatio omnium penè ſenatorum accenſa, Valentinum primùm virgis cæſum, carceribus mancipauit. Videntes autem eum in ipſa

ipſa cæde & cuſtodia gloriari, eiuſque conſtantia Chriſtianorum animos confirmari, medio noctis ſilentio eiectum de carcere, iuſſu Placidi vrbis Præfecti decollauerunt. Sacrum corpus fuit à Proculo, Ephebo, atque Apollonio, in eccleſiam Interamnæ ciuitatis, nocturno itinere trãslatum, & honorificè ſepultum; vbi cùm quotidianis vigilijs in Dei laudibus permanerent, tenti à gentilibus Leontio conſulari traditi ſunt. Quos cùm neque blanditijs, neque ſupplicijs frangere poſſet, capitalem ſententiam ſubire iuſſit. Porrò SS. Martyres felici agone conſummati, à B. Abundio non longè à corpore Sancti Valentini ſepulti ſunt.

S. Valẽtinus decollatur.

Item Proculus, Ephebus & Apollonius.

VITA ET MIRACVLA S. AVXENTII

Abbatis. Ex ijs quæ Metaphraſtes, purè & germanè, ſed admodum prolixè conſcripſit. Vixit ad tempora vſq; Zenonis Imp. qui regnare cepit. Anno Domini 474.

Vide Tom. 6. Annal. C. Baronij.

14. Februar.

TEmpore Theodoſij iunioris, anno eius imperij 35. fuit vir quidã Auxentius nomine, ex genere quidem orientali, pietate autem & Chriſtiana doctrina eximiè eruditus, corporis verò robore & ſpecie ſingulari præditus. Hic cùm patruum ſuum Bizantij militantem, ex Syria aſcendens magno ſtudio requiſiuiſſet, & præter opinionem è vita exceſſiſſe inueniret, ipſe in defuncti patrui locum nomen ſuum militiæ tradidit, & pari virtute militari celebre reddidit. Et quamuis in exercitu eſſet inſignis, factaque eius fortiſſima ſummam laudem mererentur; ipſe tamen inſignior humanæ gloriæ contemptor, tota mente ad promouendum inſitum ſibi pietatis ſtudium aſpirabat. Hinc frequens illi conuer-

Auxentius dat ſe militiæ.

uerſatio cum ſacro monachorum cœtu, & maximè cum Iohanne quodam, qui propè ſeptimum in Clubo ſtabat, cuius vitam & actiones ſibi imitandas propoſuerat.

Frequens illius conuerſatio cũ monachis.

Porrò benignitatis & miſericordiæ ſtudium imprimis ſanctum illi fuit, prorſus vt nunquam aliquem, ſtipem mendicantem inanem à ſe repelleret. Die quodam pauperum vnus precibus valdè importunis induſium ab eo poſtulauit; cumque illi vnicum tantum, quo indutus erat, ad manus eſſet, pauperem illum ad locum quendam deuium pertraxit, ibidemque ei proprium, quo indutus erat, induſium tradidit: ſola ipſe in penula remanens. Aliquot verò poſt diebus palatium ingredienti, mulier quædam paſſis crinibus ei obuiam occurrit, clamans & eiulans; O vis magna, quæ affertur ab Auxentio, qui comedit dæmonia. Viginti annis hic latui; & nunc miſer tua virtute egredi compellor. Auxentius cùm admotis equo calcaribus, è turbis, quæ ad has mulieris voces vndique confluebant, ſe ſubducere vellet, illa immundo agitata ſpiritu, acrius ſequebatur, adeò vt Auxentius flens & ſuſpirans, preces pro ea funderet, dæmonemque expelleret.

Curat dęmoniacam Auxentius.

Poſt hæc vir ſanctus nè quam ex humana laude labem contraheret, relictis omnibus, in deſertas Bithyniæ partes ſe recepit; Vbi in monte Oxea qui decem ferè à Chalcedone milliaribus diſtat, indutus veſte ex pilis & pellibus contexta, vitam in omni ſanctitate inſtituit, & in anguſtam cellulam lætus ſe incluſit. Cum autem fama ſanctitatis eius longè lateque vagaretur, Comitiſſa quædam luminibus repentè orbata è Nicomedia ſupplex ad eum venit, vt eius precibus viſum recuperaret. Cui vir ſanctus pro ſua in calamitoſos miſe-

Fugit ad deſerta loca. Vide aſperitatem veſtitus.

tendebat, peſtemq́; vnam omniũ teterrimam in ecclesiam inuehere conabatur. Quam vt opprimeret, Marcianus totius orbis Epiſcopos Chalcedonem conuocauit. Cumque ſexcenti & triginta eò conueniſſent, Imperator & Epiſcopi omnes, Auxentium in concilium vocari poſtulârũt. Qui cum mordicùs reſiſteret, diceretque monachorũ non eſſe docere ſed potiùs doceri: fuit à militibus & clericis quibuſdam, eam in rem ab Imperatore miſſis, inuitus adductus. Ex monte igitur hoc modo per vim abreptus, cùm pariter cum eis ad Synodum pergeret; multa in via miracula patrabat. Dæmones ex obſeſſis corporibus vi precum ſuarum expellebat, morbidos ſanabat, & quauis calamitate affectis auxilium & opem afferebat; vſque adeò vt milites & clerici virtute miraculorum eius in admirationem rapti, eum præſtigiatorem ac Chriſti illuſorem appellarent, & tanquam hominem mente captum firmis carceribus & monaſterio quod erat in Phelio, concluderent. Neque hac iniuria virum illum ſanctiſſimum affeciſſe contenti, multorum iudicio tanquam maleficij reum condemnârunt. Quod ille tulit patientiſſimè: Immò quantò maiori ab hominibus contumelia afficiebatur, tanto magnificentius nomen Domini prædicabat: & in contumelijs alacrius exultabat. In vinculis autem cùm in monaſterio illo à militibus detineretur, quamuis loci illius monachi inopiæ eius eximia quadam benignitate conſulerent, & iniuriam omnem à viro ſanctiſſimo propulſarent, ille tamen humanam conſolationem penitus admittere recuſauit; immò in tãta auſteritate vitę perſeuerauit, vt cibi omnis potûſque expers, cæleſti cõſolatione & animũ & corpus ſuſtentaret.

Marciani Imperatoris.

Synodus Chalcedonenſis.

Vir ſanctus poſt tot miracula iniuria afficitur.

Patientia eius.

Mira eius abſtinentia.

Poſt

Erat locus ille ſic dictus à Ruffino Conſule, qui eccleſiā Apoſtolorū cum monaſterio ædificauit.

Poſt hæc, cum maleuolorū inuidia non quieſceret, fuit ad Ruffinianas deductus, propè ſanctos Apoſtolos, in monaſterio B. Hypatij, vt ibi ex omnium conſpectu remotus vitam in ſilentio tranſigeret. Fuit autem à ſacris loci illius incolis cum maxima incredibilis beneuolentiæ ſignificatione exceptus; & quia videbant illum virum eſſe diuino ſpiritu plenum, omnibus ab illo die ad monaſterium confluentibus, hoſpitij beneficium concedebant, & prompto alacrique animo pauperibus & hominibus calamitoſis miniſtrabant, eoque magis quòd Auxentius vi precum ſuarum conſueta miracula quæ inuidorum calumnijs iam obſcurata erant, renouaret. Immundos ſpiritus verbo virtutis ex obſeſſis corporibus profligabat, lunaticos, paralyticos, & alijs oppreſſos languoribus mira facilitate curabat.

Miracula eius in monaſterio B. Hypatij, vbi cōcluſus tenebatur.

Dum hæc geruntur, miſſi ſunt ab Imperatore, qui Auxentiū adducerēt, vt vir ſanctus ſuo cōſenſu ſanctam & œcumenicā Synodū, confirmaret. At ille quamuis ſumma vi primum reſiſteret, indignum ſe clamitans qui ſuam ſententiam doctiſſimorum Epiſcoporum decretis adiungeret, & ab inſita humilitatis virtute, cadem ſe mortuum appellaret, Imperatoris tamen & Epiſcoporum omnium mandato ſententiam dicere compulſus, conſtanter ſanè & præclarè Neſtorij & & Eutychis manifeſtum furorem, quo ſcelerata de perſona Chriſti, ac Dei genitrice Maria, dogmata in Eccleſiam inuehere conabantur, redarguit. & ſacroſanctam Synodum ſtabiliuit. Hæc cum ſumma cum Imperatoris & Patrum omnium, gratulatione peregiſſet, protinus ſe ad intermiſſa ſolitudinis certamina, in monte aſpero ſanè &

Auxentius ducitur ad Imperatorē honorificè

Auxentius damnat Neſtorij & Eutychis errores, & probat fidem Chalcedonenſis Synodi.

nè & horrido, Ruffinianis propinquo, recepit; vbi quæ & quanta perpeſſus fuerit, & quam inuicto animo contra dæmonum inſidias & fraudes decertauerit non erit abs re explicare.

S. Auxentius redit ad ſolitudinem.

Quadam nocte cum tota mente in cœlis verſaretur, innumerabilis dæmonum multitudo cum terribili quodam rugitu adfuit, vt eum vel terrore aliquo concuterent, vel certè à ſublimi orationis ſtudio præpedirent. Sed ille malignis eorum inſultibus aſſuetus, ſolo crucis ſigno in fugam eam conuertit, mentiſque aciem in oratione planè immotam ſeruauit. Frequenter ſe Satanas in angelum lucis transformans, ſub magno pietatis prætextu, inſidias ſtruxit, ſed nunquam tamen in fraudem impellere potuit. Erat enim diuinarum ſcripturarum peritiſſimus, & diſcretor ſpirituum valdè eximius. Porrò nihil in eo maiore encomio dignum eſſe videtur, quam benefaciendi ſtudium, quo incredibiliter erga proximum ardebat. Nam licet ab omni familiari hominum conuerſatione & amica ſocietate ſecluſus in ſolitudine degeret, precibus tamen in rebus afflictis & deſolatis multis opem adferebat; & fama virtutum ſuarum plurimos ad ſe quotidiè alliciebat: quorum nemo non aliquo inſigni ab eo affectus beneficio receſſit. Terrenarum & præterlabentium rerum contemptum omnibus ſine intermiſſione inculcabat. Quid enim, dicebat, hæc vobis ad veram felicitatem conferre poterunt? Non ſumus à Deo ad paſtum, & ſolam corporis curam, vt pecudes, creati: ſed ad immortale decus & gloriam. Quid igitur aliud nobis in vita faciendum eſt, cùm nos immortales, diuinoque ſemine generatos eſſe ſentiamus, quam vt abiectis & repudiatis mortalibus rebus, de immortalibus

Dæmones eum terrere nituntur.

Crucis ſigno eos fugat.

2. Cor. 11.

Summũ eius ſtudiũ, proximis benefaciendi.

Terrenarum rerum contemptum eis inculcat.

talibus atque diuinis noctes & dies, cum incredibili voluptate cogitemus.

Hæc & alia multa, quæ nos propoſiti noſtri memores omittimus, cùm diceret: plures diuino amore ſauciati, rebus mundanis & malis renunciare, eiq; adhærere volebant: quos tamẽ vir ſanctus, admittere recuſabat; monẽs eos vt vitã ſuam corrigẽtes, inprimis omnes facultates ſuas diſpẽſarent; ne vllam haberẽt occaſionem reuertendi aliquando ad vomitum, & retro reſpiciendi. Pręclarè enim & prudenter ſentiebat, rem tantam, vt ſtabilis ac cõſtans eſſe poſſit, nõ leui cõſideratione aggrediendã; ſed ſumma cũ maturitate, ac perfecta veteris hominis expoliatione, quæ omnem corporis voluptatem, perindè vt moriẽtes faciũt, à ſe expelleret. Vndè paucos quidẽ in conſortiũ ſui certaminis & vitæ ſocietatem recipiebat, ſed quos videbat ſtrenuos eſſe bonorum operum æmulatores, & cum inimico, inuicta virtute congredi poſſe confidebat, ſummo cum gaudio amplectebatur, eoſque tunica ex pilis & pellibus contexta veſtitos, in interiora deſerti loca mittebat, vt ibi antè omnia fraudes & inſidias dæmonum addiſcerent, quo poſtea in ſpiritu eruditi, infirmiores docere poſſent. Parum enim eſſe putabat vir ſanctus, in ſolitudine deliteſcere, ſed totis eam in rem viribus incumbebat, vt cùm per ſe, tùm per ſuos diſcipulos, alios è laqueis diaboli eriperet, atque ad pietatis ſtudium adduceret.

Nota prudẽtiam viri illius ſanctiſſimi in recipiendis monachis.

Vide quomodo etiã in ſolitudine curam proximi habeat.

Erat quædam Eleuthera, quæ multo tempore Pulcheriæ à cubiculis fuerat; hæc cùm diuino amore faucia importunis precibus inſtaret, vt eam monaſticæ vitæ diſciplinis imbueret, & à turbulentis mundi negocijs auulſam Chriſto cõſecraret: reſpondit Auxentius: ſe admirari (nimirum

mirum vt eius ſpiritum & cōſtantiam probaret) quare tantam vitæ auſteritatem ſine graui aliqua neceſſitate expeteret; maneret porrò in ſtatu ſeculari, in quo benè viuendo ſalutem ſuam optimè conſtituere poſſet. Sed cum illa, diuino ſpiritu ad perfectionis ſtudium excitata, inſtaret & vrgeret & lachrymis ſuis vim adferret; gauiſus vehementer vir ſanctus eam Chriſto conſecrauit, & in campo ſuburbani Cyreta nomine, diuinarum ſcripturarum meditationi aſſiduò inſiſtere iuſſit; iiſque ſanè diſciplinis eam imbuit, vt aliæ multæ & virgines, & præclaræ matronæ eius exemplo prouocatæ, ad eius ſocietatem ſe aggregarent. Cùm autem numerus paulatim accreſceret, voluit omnes vniformi habitu veſtiri, qui ex pilis contextus, & magnis pallijs ad talos vſque demiſſis ſuperinductis, alios vel ſolo aſpectu ad reuerentiam & pium quendam horrorem excitabat. Hic habitus ijs in locis ab Auxētio primùm inuentus, & religioſis fœminis traditus eſt.

Eleutheres Chriſto cō ſecrat, & monialem facit.

Nota habitū hunc religioſarum fœminarum.

Porrò cum fœminei ſexûs fragilitatem optimè perſpectam haberet, non deſiſtebat animos earum pijs adhortationibus ad continentiæ certamen acuere; & frequenter apud eas diſſerebat, quantū ſcelus eſſet oblatū ſemel virginitatis votū & datam Chriſto fidem violare. Peracta autem adhortatione montem habitationis ſuæ locum repetebat; vbi nocte quadam in tugurio ſuo cùm de more precibus & vigilijs incumberet; vidit in ſpiritu magnum illum Simeonem Stylitem mortalitatis vinculis ſolutum, ad beatam immortalitatem commigrantem. Tanta enim mentis in Deum puritate vigebat, vt ea quæ in altera orbis parte fierent, contemplaretur. Tandem deuexa

Mentis eius in Deum puritas.

Digitized by Google

ætate, plenus bonorum operum, & admirandis virtutibus ac miraculis clarus in monte, qui Scopem dicitur, beatum Deo ſpiritum tradidit, cuius corpus in oratorio ab eo inſtar monaſterij conſtructo, cum multis ſuorum lachrymis, conditum fuit; vbi per multiplicem Chriſti benignitatem eximia eius ſanctitas in hodiernum vſque diem miraculis claret.

Vita excedit vir S.

MARTYRIVM SS. FAVSTINI ET IOuitæ, ex eo quod eſt per Surium, cui Ado & antiquiſſimâ Martyrologia fidem faciunt. Mortis ſententiam accepêre Anno Chriſti 122. Alexand. Pap. 2. Hadriani Imp. 13.

Vide Cæſ. Baron. Ann. Tom. 2.

Beatiſſimi viri Fauſtinus & Iouita, nobiliſſimis in ciuitate Brixia orti parentibus, Chriſti fidem, quam religioſa mente didicerant, inſtanti ſolicitudine prædicabant. Erant enim non ſolum germanitate carnis coniuncti, ſed etiam virtute ſpiritus ita vniti, vt concordi vbique ſtudio, Chriſtum annunciantes, copioſam regionis illius multitudinem, ad veræ fidei cultum perducerent. Erat ſiquidem eo tempore eiuſdem ciuitatis Brixiæ Epiſcopus, Apollonius nomine, qui ob metum perſecutionis ſeſe in abditis occultabat. Is cum famulos Dei ardétiſſimo prædicationis feruore flagrare conſpiceret, accerſitos ad ſe eccleſiaſticis gradibus ſublimauit. Denique Fauſtino, qui natu maior erat, presbyterij officium tradidit: Iouitam verò iuniorẽ natu miniſtrorum Chriſti numero ſociauit. Suſceptis itaq; diuinis miniſterijs, cœpêre tãto propẽſius verbo prædicationis inſiſtere, quanto magis eos ſacerdotalis dignitas inuitabat.

15 Februar. Patria Fauſtini & Iouitæ fratrũ.

Fauſtinus fit Presbyter, & Iouita Diaconus.

Eo tempore Italicus Comes, qui Rhetiarum

populis

populis præerat. cùm eſſet ſupra modum dæmoniacis cultibus occupatus, lumen quod ipſe cæcitatis ſuæ inuolutus tenebris reſpuebat, moliebatur etiam inſano ſtudio à ſuæ prouinciæ hominibus arcere. Vndè factum eſt vt veniente Hadriano Imperatore in partes Liguriæ, ad fluuium Adduã ei occurreret, ac talibus apud eum ore ſacrilego niteretur conquæſtibus; Inuictiſſimè Imperator, inquit, conſule Romanæ Reipub. tuæ, conſule ſacratiſſimis dijs noſtris; Sunt duo viri in ciuitate noſtra Brixiana, qui neſcio quem Chriſtum prædicantes, plures iam à magnorum deorum noſtrorum cæremonijs auerterunt. Hos niſi veſtri numinis cenſura coercuerit certum eſt diuinam his in locis culturam obliterari.

Hadrianus Imperator venit in Gallias.

Audiens hæc Imperator plenam ei necis & ſuppliciorum omnium in Chriſtianos poteſtatem dedit. Qua accepta Italicus furore præceps, Brixiam iuit, & fortiſſimos Chriſti athletas comprehenſos ſuo conſpectui præſentari iuſſit.

Siſtuntur martyres corã Italico Comite.

Qui cum adducti eſſent, Italicus Comes his ferè verbis eos aggreſſus eſt; Edicto inuictiſſimi Imperatoris noſtri conſtitutũ eſt, vt omnes Chriſtiani ad deorum noſtrorum cultum tranſeant. Si qui verò repugnare inuenti fuerint, diuerſis affecti ſupplicijs parêre cogantur. Ad hæc Fauſtinus & Iouita reſponderunt; Tẽpus noſtrum iam adueniſſe credimus, quo exultare potius quàm terreri debeamus. Quod verò ad edictum attinet, nos huiuſmodi edicto obedire diuino mandato prohibemur.

Fauſtini & Iouitæ præclarum reſponſum.

Audiens hæc Italicus Comes, firmis eos carceribus vſque ad Imperatoris aduentum cuſtodiri iuſſit.

Quinta autem die Imperator adueniens, vt primum per Comitem de eorum conſtantia certior factus fuit, iracundia commotus: Et quali,

Digitized by Google

inquit, ſunt iſti progenie, aut quibus natalibus orti, vt ad noſtram maieſtatẽ audiendi reſeruarentur? Cui Comes, Certè, inquit, ô Imperator, præclaro admodum genere nati ſunt; quippè, quorũ parentes primas in huius ciuitatis ſenatu ſemper tenuerunt, & qui ſummo deos noſtros honore proſecuti ſunt. Hi verò quibus præſtigijs in eam mentem impulſi ſint, incertum habeo. Imperator his auditis è carcere eductos ſuis aſpectibus præſentari iuſſit. Quos cùm multis blanditijs, & inanibus verbis, ad Solis & Lunæ ſtatuam adorandã inducere conaretur, illi conſtanter negârunt, ſe diuinos honores ad Dei creaturas, & opera manuum hominum vllo modo translaturos. At Imperator ad Solis ſtatuam adductos iubet ſacrificare, vel in tormentis acerbiſſimis vitam abijcere. Tunc Iouita conuerſus ad ſtatuam, dixit; Tu qui ad effigiem Solis formata es, transfigurare in effigiem picis ad eorum confuſionem qui te quaſi Deum adorant. Hæc cùm dixiſſet, ſtatua carbone atrior reddita eſt. Cumque, mandãte Imperatore, miniſtri fuliginem ſpõgijs abſtergere, & priſtinum ei ſplendorem reddere vellent, tota ſimul in fauillam reſoluta eſt.

Adducuntur in Imperatoris conſpectum.

Solis ſtatua, fit inſtar fuliginis nigra.

Redigitur in fauillam.

Tunc Imperator ira vehementer excandeſcẽs, ſine mora ad beſtias eos condemnauit. Fuerunt quatuor leones aſpectu ſanè terribiles, in eos immiſſi, qui grandi velocitate irruẽtes ſe ad Sanctorũ pedes proiecerunt: dimiſſoq; in terrã capite, veſtigia eorum lingebant. Hæc cernens Hadrianus leopardos adduci mandat; ſed illi cùm ſimili beneficio martyres afficerent, vrſos dimitti iubet; atque vt acriùs deſæuirent, latera eorum ardentibus faculis exuri præcepit, vt dolore ſtimulante vel inuiti irruerent. Hæc dùm fierent, leones

Damnantur ad beſtias.

nes & leopardi, impetu in miniſtros facto, ad vnũ omnes deuorârunt: martyres verò inter beſtias ſecuri, ſummis diuinam potentiam ac bonitatem laudibus celebrabant. Tum Fauſtinus: ô Chriſtianorum tyranne, inquit, nondum tu diuinam potentiam agnoſces? Vbi nunc ſunt minæ tuæ, quas nobis intentabas? Nonne vides omnia tormenta tua Chriſti virtute ſuperata eſſe? ſed vt te victum tandem aliquandò fateare, adduc ſi quæ alia præterea habes.

Beſtiæ miniſtros Hadriani dilacerant.

Fauſtinus inſultat Hadriano.

Hæc cùm magno animo Imperatori inſultans Fauſtinus diceret, Orphetus quidam, prophanus ſacerdos, qui Imperatori ſanguine iunctus erat, vt aliquo modo animum eius graui exulceratum iracundia ſanaret: Bono (inquit) animo eſto, ô Imperator, ego enim deſperatos hos homines inuicta Saturni Dei noſtri potentia, à peſte & exitio, in quod cæca mente miſeri ruunt, liberabo: atq; ad maieſtatis tuæ gloriam, ſempiterna prædicatione celebrandam, adducam. Hæc dicens, ſublata Saturni ſtatua, cum Sacerdotibus & Italico Comite ad locũ certaminis perrexit. Vix propiùs acceſſerant, cùm repentè feræ furore percitæ in eos inſiliunt, & temporis momento crudelem in modum dilacerant. Exoritur Paganorum clamor horribilis, quòd cernerent ſtatuam beſtiarũ conculcatam pedibus, ſuorum fœdatam ſanguine ſacerdotum. Interim cùm per vniuerſam ciuitatem clamor vagaretur, atq; ad aures coniugis Italici, Afræ nomine, perueniſſet, illa vehemẽter morte viri ſui perculſa lachrymis & luctu deformata, ad locũ conuolauit: deos oẽs deaſq; impotentes, & miſeros clamitãs. Quomodo enim, dicebat ad Imperatorem, opem ab ijs præſtolabimur, qui ferarum rabie proſtrati iacent? Hæc cùm diceret,

Feræ deuorant Italicũ Comitem, cum multis alijs.

Afra, Calocerus, & alij multi credũt in Chriſtum.

repudiato idolorum errore, ſe cum Calocero & alijs viris primarijs non paucis, credentium numero ſociauit.

Hadrianus horum conuerſione turbatus, ait ad martyres; Vſquequo mihi illuditis? Si Chriſtus quem colitis verus Deus eſt, exite à feris liberi.

Feræ obediunt mandato martyrũ.

Tunc martyres ad beſtias; Ite, inquiunt, in nomine Domini ad loca deſerta, neque vlli omnino vim inferatis. Nec mora, recedentes ab eorum conſpectu velut oues manſuetiſſimæ, montium deſerta petierunt. Sed Imperator, qui totus horrendis peccatorum tenebris immerſus erat, ampliori indignatione correptus, in ardentes igneum globos eos proijci iuſſit.

Mittuntur in flammas martyres illæſi,

At martyres in medijs flammis illæſi conſiſtentes, expanſis in cælum manibus Deum laudabant. Imperator hæc videns magos eos eſſe clamitauit, & rurſus in carcerem trudi præcepit: vbi angelica viſitatione intempeſtæ noctis ſilentio confortati ſunt.

Poſt hæc Hadrianus excelſum ante templum Martis tribunal erexit, vt ibidem crudeliſſimæ mortis ſententia martyres condemnaret. Cum autem Calocerus ex officio eos vinctos adducere iuberetur, ille beatos martyres magna cum reuerentia præcedens, eo cum honore Imperatori illos exhibuit, vt non homines morti obnoxios, ſed potentiſſimi alicuius regis legatos ducere videretur.

Siſtuntur martyres Imperatori à Calocero magno cum honore.

Vndè Hadrianus ſuſpirans, animique dolore permotus, in palatium ſe recepit. Fauſtumque ac Iouitam inſcio populo ad ſe adduci iuſſit; quos cum neque minis, neque blanditijs in ſuam allicere ſententiam poſſet, tetro carceri ad diem perſecutionis ſuæ mancipauit.

Intereà

Intereà Calocerus, inuento non longè à Brixiana ciuitate Apollonio Epiſcopo, cum omnibus ſuis ab eodem baptizatus eſt. Quo cognito Imperator, nimio furore ſuccenſus, omnes Caloceri miniſtros ſine mora capite plecti, Calocerum verò vnà cum Fauſtino & Iouita catenis aſtrictos, poſt ſe Mediolanum trahi iuſſit. Ingreſſi autem ciuitatem martyres, à ſancto Apollonio, & vniuerſa Chriſtianorũ multitudine, cum inſigni charitatis officio excepti ſunt, & mirificè ad certamen intrepidè ſubeundum confortati. Tertio autem die in thermis Herculanis (vbi Hadrianus tribunal parauerat) iuſſi ſunt dijs ſacrificium offerre. Illis verò conſtanter reſpondentibus, ſe nullo modo dæmonijs & inanibus ſimulacris, ſed Deo vero tantùm ſacrificaturos, Hadrianus ſtimulis furoris exagitatus, iuſſit liquefactum plumbum ſingulorum ori infundi, vt ſimul cum acerbiſſimo cruciatu vitam extorqueret; ſed plumbum mox in eos qui illud infundebant, reſiliens, nullum martyribus dolorem intulit.

Calocerus, cum omnibus ſuis baptizatur, ab Apollonio Epiſcopo.

Fauſtinus Iouita, & Calocerus vincti, ducuntur Mediolanum.

A plumbo nihil læduntur.

Poſt hæc eculeo iniectos, reſina, ſtupa, & oleo vnà cum eculeis exuri iuſſit. Et quidem igne accenſo, flamma ingens ad ſydera tendebat; ſed martyres in medio incendij illæſi permanentes, Chriſti virtutem & eximiam erga ſuos benignitatem voce maxima prædicabant, populumq; ad veritatis cognitionem inuitabant. Et ſanè multi rei miraculo permoti clamabant: Magnus eſt Deus Chriſtianorum; & abiurata nefanda idolorum impietate Chriſto alacres & læti nomina dabant. Confuſus igitur Hadrianus, neſciensque quo furore & quibus potiſſimùm cruciatibus Chriſtianorum virtuti occurreret, Romam iturus: vinctos omnes ferro, per ſingulas ciuitates

Multi credunt in Dominum.

multis cum opprobrijs trahi iuſſit. Calocerus verò * Fabricio cuidã apud Alpes Cotias traditus, poſtquàm multa ibidem pro Chriſti nomine perpeſſus eſſet, ad extremum Mediolanum reductus, præclaram martyrij coronam accepit.

* hunc vocat Ado Sapritium. Calocerus Mediolani martyrium ſubit.

Porrò Fauſtinus & Iouita Romam perducti, cum ab Hadriano: ad immolandum dijs compellerentur, ipſique maiori conſtantia reſiſterent, & populum cùm verbo fidei, tùm exemplo virtutis, ab impia idolorum ſuperſtitione ad Chriſtum attraherent, Hadrianus, nè grauiora impietatis ſuæ damna ab illis pateretur, eos Aureliano Comiti extremo afficiendos ſupplicio tradidit. Qui cùm eos ad Brixianam ciuitatem reduxiſſet; & multis nequicquàm verbis, de immolandis deorum ſacrificijs compellaſſet, iuſſit eos extra ciuitatis portam in via Cremonenſi capitalem ſubire ſententiam. Quam poſitis in terram genibus, læti cum gratiarum actione à lictoribus exceperunt, quintodecimo Kalend. Martiarum.

Fauſtinus & Iouita decollantur.

CERTAMEN S. ONESIMI, DISCIPULI S. Pauli Apoſtoli, primi poſt S. Timotheum, Epheſiorum Epiſcopi, ex eo quod eſt per Metaphraſten. Martyrium fortitèr conſummauit anno Redemp. human. 110. Anaclet. 8. Traian. Imp. 11.

Vide Cæſ. Baron. Annal. Tom. 2.

16. Februar.

CVm Romæ Satanas ſuam in Chriſti ſeruos maximè exerceret rabiem, Oneſimus, Pauli Apoſtolorum principis diſcipulus egregius, fuit à Præfecto vrbis Tertullo ad Traiani Imperatoris tribunal furibundè protractus. Hic eſt Oneſimus ille qui Apoſtolicis decoratur teſtimonijs. Hic eſt, qui ſua integritate vitæ, & morum probitate, diuino illi Paulo perſuaſit, vt literis pro

Oneſimus ſiſtitur ad tribunal. Præclaræ laudes Oneſimi.

Digitized by Google

pro eo apud Philemonem dominum ſuum intercederet. Hic eſt qui ſeruilis neceſſitatis vincula, præclaris actionibus diſſoluit,& integram libertatem eximia ſanctitate adeptus eſt. Hic eſt qui egregio pietatis ſtudio Chriſti Apoſtolis in carcere & vinculis conſtitutis fideliſſimè miniſtrauit.Hic qui tam præclarum ab Apoſtolo teſtimonium conſecutus eſt,vt eum intima dilectione,& filium & fratrem appellauerit. Sic enim ad Philemonem ſcribens,inquit;Rogo te pro filio meo, quem ego genui in vinculis meis,Oneſimum aliquando tibi inutilem, nunc autem tibi & mihi vtilem , quem miſi. Tu autem eum , hoc eſt, mea viſcera accipe ; quem ego volebam apud me retinere , vt pro te mihi ſeruiret in vinculis Euangelij.

Atque hæc quidem, quæ per tot laudes procedunt,planè ad bonorum omnium theſaurum aperiendum ſufficerent , quem Vas illud electionis & fratrem,& filium ſuum appellat : filiũ quidem,propter amoris magnitudinem,quo erga eũ mirificè flagrabat:fratrem autem , quòd vinculorum omnium & triſtitiæ ſe ſocium indiuiduum præberet. Atque hunc quidem,qui & corpus aſſiduo ieiunio,& animam precibus ac vigilijs contra diaboli tyrannidem præclarè munierat : Tertullus ad tribunal adductum , quiſnam , & cuius conditionis eſſet,interrogauit ; Cui Oneſimus liberè ac cõſtanter reſpõdit ; Chriſtianus ego ſum; olim quidem famulus hominis:nunc verò gratus Domini & Seruatoris noſtri Ieſu Chriſti ſeruus. Et quanam occaſione , inquit Præfectus , & quo precio in nouum hoc dominium translatus es? Cui Oneſimus : Occaſione, inquit , certè non alia,quàm veritatis: & odio cultûs ſimulacrorum.

Oneſimus Pauli filius & frater.

Oneſimus ſiſtitur Præfecto, & illi præclarè reſpondet.

Pre-

Precium verò quo redemptus ſum, eſt precioſiſſimus Domini noſtri Ieſu Chriſti ſanguis, quo de morte ad veram & ſempiternam vitam translati ſumus. Cui Præfectus: Vellem, inquit, vt tu rationibus ac ſcripturis nobis probabili aliquo argumento hac de re diſſereres. Tùm Oneſimus luculenta ſanè oratione præclarè de Chriſtiana pietate multa diſſeruit & multiplicem impietatem, qua ſimulacrorum cultores nefariè pollutos eſſe dicebat, egregiè confutauit. Ac poſtremò, Præfectum enixè rogauit, atque obteſtatus eſt, nè certiſſimo æternæ perditionis ſuæ periculo oblatam veritatis lucem à ſe repelleret.

Oneſimus in carcerem conijcitur.

Præfectus placidè quidem Oneſimi orationẽ ad aures admiſit, ſed nihilominùs virum ſanctũ cum ijs qui illi adhærebant, in carcerem tenebricoſum coniecit; vbi poſtquàm totos decem & octo dies in ſummis afflictionibus perduraſſet: fuit ab ipſo Tertullo ſub ſpecioſo quodam fictæ clementiæ prætextu, è ciuitate expulſus, nè confluentem vndique populum ad ſimile certamen cum Imperatoris dedecore inuicta virtute ſubeundum, excitaret, confirmaretque. At Oneſimus è carcere eiectus, cum Apitione, ſtrenuo in veri Dei cultu commilitone, Puteolos abijt, ibidemque Chriſtianorum numerum, diuini verbi prædicatione mirum in modum auxit multiplicauitque, prorſùs vt Tertullus eo pietatis ſtudio ad tam acrem furorem prouocatus fuerit, vt miſſis furoris ſui ſatellitibus, ad atrociſſima ſupplicia atq; cædem pertraxerit.

Oneſimus multos conuertit ad Chriſtum.

Oneſimus cũ Apitione iterum comprehẽditur.

Fuerunt tunc ſancti à ſatellitibus hunc ferè in modum comprehenſi & Præfecto furorem ac cędem ſpiranti oblati, Manus lignis quibuſdam crudeliſſimè affixerunt, latera verò ac dorſa aſſiduè tor-

torquebant, donec in conſpectum iudicis ad tribunal venirent. Quò mox vt ventum fuit, Oneſimus à quatuor viris extenſus, virgis immaniter cæſus eſt, vt non modo ſupplicio ſed multò magis ignominia afficeretur. Sed cùm vir ſanctiſſimus in tormentis exultaret, & ignominiam illam ſummum decus ac gloriam reputaret, Præfectus verbera verberibus tanta crudelitate multiplicari iuſſit, quoad Oneſimus diſruptis omnibus corporis venis, ſupinus volueretur, atque tibijs & femoribus fractis, ſolutoq; mortalitatis ergaſtulo, ad immortalem coronam lætus euolaret. 15. Kalend. Martias. Sacræ illius reliquiæ, fuerunt à muliere quadam Imperatorio ſanguine clara, ſummo cum honore ac reuerentia exceptæ & in thecam argenteam reconditæ. Indè autem poſteà, ad locum, vbi fuerat Epiſcopus ordinatus, (Epheſum nempè) translatæ. Ad gloriam Domini noſtri Ieſu Chriſti, cui potentia & honor cum Patre & Spirituſancto in ſecula ſeculorum. Amen.

Cæditur virgis atrociſſimè.

Moritur in tormentis.

Corpus eius in theca argentea reponitur, ſed poſtea tráſfertur.

MARTYRIVM S. IVLIANAE VIRGInis & martyris, ex eo quod Simeon Metaphraſtes conſcripſit. Paſſa eſt anno à Chriſto nato 290. Sub Imperatore Maximiano.

Vide Cæſ. Baron. not in martyr. Rom.

FVit in ciuitate Nicomedia, virgo quædam Iuliana nomine, incredibili ſanè pulchritudine, & tàm præclaris animi dotibus prædita, vt ex aſſidua rerum conditarum contemplatione, in vnius & omnipotentis Dei cognitionem venerit; repudiatoque idolorum cultu (cui vterque parens nefariè admodum deditus erat) omnem vitam ſuam orationi & ſacrarum literarum lectioni traderet. Erat autem eodem tempore vir-

16. Februar.

Iulianæ virginis præclaræ dotes.

qui-

Eleuſius impius, ambit nuptias. Iulianæ.

quidam Eleuſius nomine, genere & dignitate quidem clarus, & ſummis Imperatoris amicus, ſed dæmoniorũ cultui in tantum deditus, vt capitales perpetuò cũ Chriſtiano nomine inimicitias gereret. Hic ſummo ſtudio Iulianæ nuptias ambiebat, neq; vllis ſumptib⁹, vt eximia eius forma aliquando frueretur, parcebat. Iuliana verò, quæ tota mente in Chriſtianæ pietatis ſtudiũ propendebat (vt ei ſpem nuptiarum præcluderet) negauit ſe vllo modo ad nuptialem thalamum eum admiſſurum, niſi Præfecti munus ab Imperatore conſequeretur. Ille, cùm ſummo eius eſſet amore captus, ingenti pecuniarum vi aditum ſibi ad eũ dignitatis gradum aperuit, & ſtatim nouo honoris titulo decoratus, virginis fidem poſtulauit. Tum illa: Rectè quidẽ, inquit, hoc ſe habet; ſed niſi abiecto dæmoniorũ cultu, ad Chriſti ſeruitutẽ acceſſeris, nunquam meis amplexibus potieris.

Hoc cùm accepiſſet reſponſum Eleuſius, ira vehementi commotus, patrem virginis accerſiuit, eiq; quanta eſſet affectus à filia eius contumelia, cum horrendo verborum fulmine, narrauit. Pater cùm præter opinionem hæc de filia ſua audiuiſſet, graui affectus dolore, domum properauit, & iram, ficta lenitatis ſpecie, diſſimulans: Dic mihi, inquit, ô filia, quid cauſæ, quòd ſplendidas illas & honorificas Pręfecti nuptias differas? Dic, inquam, ô gratiſſima oculorũ meorum lux. Cui virgo: Deſine, inquit, quæſo te, ô pater, has nuptias auribus meis inculcare; Niſi enim is ante omnia Deum omnipotentem pura & ſincera fide agnoſcat venereturque, nunquam ego vlla conditione nuptias iſtas amplectar. Quid enim aliud hoc fuerit, quam corpore eſſe coniunctos, & hoſtili odio animis diſſidere? Hoc reſponſo pater

Virginis cõſtantia.

ter

ter in furorem verſus: Per maximos (inquit) deos tu amas tormenta; immò quid dico tormenta, feris & canibus ego corpus tuum deuorandum tradam. Martyr verò; Quid cunctaris? inquit; Veniant canes, veniant feræ, atq; adeò multæ mortes, ſi fieri poſſit, pro vna. Hac virginis conſtantia fractus pater, mitiſſimis verbis atq; blanditijs eam aggreſſus eſt. Sed cum illa blanditias æquè ac tormenta deſpiceret, pater eam iniectis vinculis, in carcerem truſit, & verberibus ſuperare cõtendit.

Pater eam in carcerem trudit, & verberibus afficit.

Cùm verò inuictum virginis animum ſupplicijs frangere non poſſet, tradidit eam ſponſo, vt tyrannidis ſuæ libidinem in eam expleret. Ille accepta virgine, primùm quidem & vultu & oculis grauem in eam furorem ſpirabat; ſed cùm diligentiùs in eam oculos conijceret, animus eximia eius pulchritudine captus, iram protinùs mitigauit, ac cupiditas totũ tandem deuicit. Rurſùs igitur ad blanditias conuerſus, orare & obſecrare cœpit, vt benignum ei ad nuptias aſſenſum præberet. Quòd ſi, inquit, dijs ſacrificare nolis, tibi hoc liberum ſit: tantùm tu mihi coniungere. Cui virgo: Certè, inquit, niſi tu priùs Chriſto per lauacrum regenerationis coniunctus fueris, mihi coniungi non poteris. Cui rurſus Eleuſius; Et hoc quoque tui amoris cauſa lubens admiſero, niſi graue ab Imperatore nobis immineret periculum. Si enim hoc ad eius notitiam perueniret, non ſolùm honore, ſed ipſa etiam vita miſerrimè priuaremur.

Præfectus, eius amore iterùm capitur.

Tum Iuliana: Tu quidem, inquit, hunc mortalem & qui ad tempus eſt, regem, times, ego verò immortalem illum, & regum omnium Dominũ, ac creatorem nihili faciã? Nunquàm certè tu, vel alius

Præclara virginis vox.

aliuſ quiſpiam hoc mihi perſuaſerit. Quare ſi velis,tu quoque Deum verum ,calcatis idolis, agnoſce:eique ſoli ſeruias.Sin minus tu me interfice,manda igni, cæde flagellis,trade beſtijs,& omnia tormentorum genera in me exerce. Hæc cum audiſſet Præfectus,incredibili furore agitatus,iubet illam quatuor loris extenſam, neruis & virgis crudeliſſimè cædi; cæſam verò è capitis capillis tamdiu ſuſpendi,donec auulſa cum crinibus cute,in terram decideret. Poſt hæc, cum in Chriſti cõfeſſione immobilis permaneret,latera eius candentibus laminis exuri, & femora ferro configi,confixamque ad carcerem duci iuſſit. Illa verò,cum in medijs conſtituta ſupplicijs, preces ad Deum cum lachrymis funderet, eccè Satanas angelico ſplendore coruſcans ei apparuit,hortãs vt ad tempus furori Imperatoris locum daret, Neque enim,dicebat, exiſtimare debes,Deum crudelem eſſe, qui æneam in mortali corpore fortitudinem requirat. Quare cede nõnihil ſuppliciorum atrocitati, & dijs ſimulata offer ſacrificia,nè tormentorum, quæ te adhuc expectant, magnitudine victa, dijs verè ſacrificare cogaris. Illa autem admiratione percuſſa,& quiſnam,inquit,tu es?Ego reſpondit ille, ſum Dei Angelus; miſſus vt te è media ſuppliciorum atrocitate eriperem.Præbe igitu te mihi obedientem,nè iuſtas inobedientiæ tuæ pœnas luas. His verbis ad gemitus & lachrymas conuerſa Iuliana: Domine, inquit,Ieſu Chriſte,quid faciam? hiccine tuus famulus eſt, qui me ad ſimulatam impietatis ſpeciem inducere conatur? Vix hæc effata fuerat, cum vox cælitus dilapſa eam ad conſtantiam corroborauit dicens;Confide Iuliana,& diſce quiſnam ſit qui te ad mei negationem incitare conatur.

Virgo ſancta crudeliſſimè flagellatur,& è capillis ſuſpẽditur.

Diabolus ſub Angeli ſpecie,ei apparet.

Ad

Digitized by Google

Ad hanc vocem, vincula, quibus conſtricta tenebatur, ſoluta ſunt: & virgo præſenti numine Chriſti confirmata, dæmonem, non quidem vinculis corporeis, ſed vigenti fide & diuinorũ virtute verborum ità alligauit, vt ad eius voluntatẽ ſe componere, & tremebundus voci virtutis eius, parere cogeretur. Virgo ſancta, dæmonẽ vincit.

Intereà Præfectus qui ardenti vindictæ cupiditate ardebat, miſit qui virginem ad ſe reducerent. Illa autem, cùm priſtina corporis pulchritudine, Dei benignitate recuperata compareret, Præfectus in ſtuporem verſus: Vſquequò, inquit, tu oculos noſtros præſtigijs tuis faſcinabis? Cui virgo; Vſquequo tu Chriſti virtutem & potentiã non agnoſces? Sed reſipiſce tandem aliquando ab hac mentis tuæ inſania, ne ignis ille inextinguibilis tibi & improbis omnibus conſtitutus, vos inuoluat & ſempiternùm excruciet. Hac dicẽdi libertate furor Præfecti acriùs concitatus eò prorupit, vt virginem in ardentem fornacem conijceret, ac voracibus flammis exurendam traderet. Illa verò flammas (dictu ſanè mirum) profuſis lachrymis extinxit, & ſua virtute viros numero circiter quingentos ad Chriſti confeſſionem perduxit. Hi omnes cùm voce concordi clamarent. Vnus Deus Chriſtianorum, fuère iuſſu Præfecti crebris gladiorum ictibus interfecti; quibus fœminæ centũ & triginta inſigni virtute ac confeſſione ſe ſociãrunt: ac eandem martyrij palmam perceperunt.

Virgo, recuperata diuinitùs valetudine ſiſtitur Præfecto.

Mittitur virgo in fornacem.

500. viri credũt in Chriſtum, & necantur gladijs.

Item fœminæ 130.

Iuliana verò hoc ſpectaculo mirificè recreata, fuit in lebetem copioſo igne bulliẽtem iniecta; ſed lebes diuina virtute ruptus, virginem quidem illæſam reliquit, lictores verò crudeliſſima ad vnum omnes, internecione deleuit. Præfectus videns crudelitatis ſuæ miniſtros tam miſerè conſum-

Iuliana mittitur in lebetem.

ſumptos, veſtem ſuā præ furore nimio dilacerauit, exclamauitque; Tollite magam, & gladio interficite. Tùm glorioſa victrix Iuliana, nè diutiùs optata martyrij corona fraudaretur; vultu alacri, lætis oculis, & ſumma cum exultatione niueam ceruicem feriendam præbuit: atq; ità cœlos martyrij corona redimita, læta conſcendit.

Læta prębet ceruicem ſuam feriēdam.

Sacratiſſimum eius corpus fuit ab egregia quadam matrona & inſigniter pia, Sophia nomine, Romam translatum, vbi dignum eius certaminibus templum ei erexit. Eleuſius verò paulò pòſt dignas impietatis ſuæ pœnas luit. Nam in mari naufragium cum alijs multis paſſus, vi tempeſtatis fuit quidem in littus eiectus, ſed præda canib. effectus, nè ſepultura quidem dignus fuit. Et hoc fuit præclarum Iulianæ martyrium, quæ cùm anno ætatis ſuæ nono Eleuſio deſponſata eſſet, decimo & octauo anno ætatis ſuæ, poſt varia certamina, martyrij palmam adepta eſt.

Sacræ eius reliquiæ, Romā trāſlatæ.

MARTYRIVM SS. ET GLORIOSORVM Christi martyrum Leonis & Paregorij, qui martyrium ſubiêrunt Pataris; Ex Simeone Metaphraſte.

18. Februar.

BEatus Paregorius vir eximia ſanctitate prędìtus, cùm ſanguinis effuſione Chriſti Eccleſiam, vt multi alij, conſignaſſet, Leonem, qui ei in omni actione vitæ ſocius fuerat, adeò ardēter ſuo exēplo ad ſimile certamen incitauit: vt requiem nullam caperet, niſi in Chriſti cōfeſſione, eodem certamine viriliter occumberet. Erat enim hic Leo à iuuentute egregiè pius, vitamque omnem monaſticis diſciplinis ſtrenuè exercuerat. Indumētum eius erat ex pilis contextū, prorſùs vt vel ex ipſo externo corporis cultu & morū gra-

Leo à iuuētute, fuit monachus egregius.

grauitate Apoſtolicam vitam, & præcurſoris Domini diſciplinam non obſcurè æmulari videretur.

Illis diebus Lollianus ab Imperatoribus Proconſul electus, venit ad Procuratorem vrbis Pataris, vt profanum Serapidis feſtum cum eo celebraret, pariterq; Chriſtianos ad inſanum idolorũ cultum cogeret. Cùm verò multi propoſitorum ſuppliciorum metu territi à Chriſtiana fide nefariè deficerent, & execrandum feſtum cũ impijs peragerent, Leo facibus diuini amoris vehementer accenſus, per medium forum) quod Tychæum dicitur) gradum ad locum, in quo dæmonib. immolabãt, intulit, arreptisq; lucernis & cereis in honorem idolorũ accenſis, ait ad Myſtas iniquitatis; Vos ſi exiſtimatis Deos habere vires, dicite vt ſeſe defendant; Hæc cùm diceret lucernas & cereos in fruſtra comminutos, pedibus cõculcauit: & ſumma cum grauitate populo concurrente ac clamante, indè receſſit. Interim cùm factum hoc longè latèq; vagaretur, atq; ad aures Procuratoris perueniret, ille tanquam fera quædam immanis ſanguinem ſitiens, iuſſit virum ſanctum à ſatellitibus ſuis compræhendi.

Leo cõfringit cereos, in honorem idolorum accenſos.

Compræhenſus autem martyr, vultu alacri & ad hilaritatem compoſito, ad Procuratorem acceſſit: & conſtanter Deorum vanitatem impietatemque redarguit; Procurator verò, & qua, inquit, audacia tu Deorum cæleſtium religionem euertere præſumis? Ad hæc dixit ſanctiſſimus Leo; Multos tu mihi Deos cæleſtes nominas, cùm vnus tantum ſit Deus cæleſtium & terreſtrium, Dominus noſter Ieſus Chriſtus, filius Dei viui: cui ego in ſpiritu contrito deſeruio ſemper. Dij verò quibus tu tantos decernis honores verè dæ-

Leo à militibus compræhenditur.

Confeſſio martyris.

Digitized by Google

monia ſunt, & ſimulacra nullo ſenſu prædita. Ego autem omnia ſuppliciorũ genera prius ſubire paratus ſum, quàm relicta fide noſtra, ad impium ſimulacrorum cultum tranſire.

Cùm deindè multa admodum luculenter de ratione fidei diſſereret, Iudæorum & gentilium multitudo exclamauit, vt ſilentium ei à Procuratore imponeretur. Procurator verò cum ſua ſpõtè ſatis ad iram incitaretur, iuſsit venerandũ martyris corpus flagris crudeliter cędi, atq; in confeſſione Chriſti perſeuerantem martyrem manibus pedibusque ligatis, in torrentem demergi. Vix impius Procurator ſententiam protulerat, cùm Leo ſublatis ad Deum oculis gratias egit: & vltimum ſpiritum in precibus pro perſecutorũ ſuorum ſalute fuſis, in medijs fluctibus emiſit.

Martyr cæditur flagris & in torrentem demergitur.

MAXIMI, CLAVDII, PRAEPEDIgnæ & duorum filiorum eius martyrium, inueniet lector in geſtis S. Suſannæ die 11. Auguſti.

VITA S. AVXIBII, ARCHIEPISCOpi Solenſis, qui fuit diſcipulus ſancti Apoſtoli, & Euangeliſtæ Marci. Ferturq; ab eo baptizatus. Claruit ſub Nerone Imperatore.

Vide Cæſ. Baron. In Notat. Martyr Rõ.

19. Februa. Roma patria Auxibij.

BEatus Auxibius Romæ diuitibus admodũ, ſed idolorum cultu nefario pollutis, natus parentibus: fratrem vnicum habuit Themiſtagoram, longè à ſuis moribus in primis annis diſſimilem. Erat enim Auxibius vrbano & miti ingenio, mente verò caſta atq; pudica, & vt vnico verbo dicam, cunctis erat virtutibus egregiè ornatus. Cùm autem à parentibus, omnibus: humanæ

Digitized by Google

næ ſapientiæ diſciplinis fuiſſet imbutus, voluerunt eum nuptijs ſatis ſplendidis, & præclaris dignitatibus ornare, ſed ille cùm animo maximo & mente altiori, contemptis rebus terrenis, ad altiſſimarum rerum cognitionem aſpiraret, noluit hiſce vinculis à propoſito curſu retardari. Quarè cùm parentes vim inferre tentarent, pater quidem minis, mater verò blanditijs: ipſe Roma relicta, clàm conſcenſa naui, paucis ad vitæ ſuſtẽtationem aſſumptis pecunijs, Rhodum appulit: inde verò transmiſſo mari, quod eſt in Pamphylia, Cyprum venit, vbi in vico quodam, qui Portus dicitur conſtitit, vt à maris iactatione, collapſas vires nonnihil reficeret.

Fugit parẽtes & nuptias.

Venit Cyprum.

Accidit autem vt eodem tempore Barnabas cũ Marco eas regiones peragrarent, & populis illis, extrema diuini verbi fame laborantibus pabula ſalutis miniſtrarent, & conſtanti prædicatione impietatem profligarent. Vndè Iudæi & gentiles intolerabili quadam rabie in diuinos Apoſtolos accenſi Barnabam Conſtantiæ mortis ſupplicio affecerũt: Marcus verò cùm eodem furore ad necem inquireretur, fuga ſibi, immò Chriſti eccleſiæ ſalutem peperit. Nam poſtquam dies tres in ſpelũca quadam deliteſcens, furorem eorum declinaſſet, egreſſus inde tranſijt cum Rhodone & Timone per Limnetem, veniensq; tandem in vicum, qui Portus dicitur, inuenit ibidem Auxibiũ rerum Chriſtianarum ſtudioſiſſimum, ſed nondũ per lauacrũ regenerationis in numerum filiorũ Dei adoptatum.

Barnabas Conſtantiæ pro Chriſto occiſus.

Hunc igitur Chriſti Apoſtolus Marcus, cùm religionis & pietatis ſtudio incredibili flagrantem cerneret, ſtatim ſalutari fonte à veteris vitæ delictis expiauit, & impoſitis manibus, Spiritusſancti

Auxibius à Marco baptizatur, & ordinatur Epiſcopus.

Digitized by Google

gratia mirificè repleuit, prorsùs vt eum epiſcopali adminiſtratione dignum iudicaret. Itaq; cùm multa eum de diuini verbi prædicatione docuiſſet, & Euangelij myſteria ei inculcaſſet, Epiſcopumq; Solenſium ordinaſſet: Fili, inquit, Auxibi nunc quæ dicturus ſum diligenter attende; vt ciuitatem illam dæmonum mancipium, profundiſſimisque errorum tenebris immerſam, ad veram lucem transferas, & à ſeruitute in libertatem vindices. Nemo te cognoſcat Chriſtianum eſſe, ſed magna cum prudentia ac circumſpectione in eorum familiaritatē te inſinues, & ſic procedente tempore, tanquam infantibus, ſobriè diuini verbi pabula miniſtrabis, & ſermone tanquam lacte eos nutries, donec paulatim robuſtiores perfectioresque effecti, ſolidioris cibi capaces reddantur. Hæc & alia multa cùm dixiſſet Marcus, is quidem cum Timone & Rhodone nauigauit Alexandriam: Auxibius verò obfirmato ad omnes labores animo, Solos iter inſtituit.

Marci, documenta ad Auxibium, quomodo & ordine, gentiles ad Chriſti fidē traducere debeat.

Erat propè ciuitatis portas, templum Iouis, in quo profanus ſacerdos vitam agebat, vt ſtatuto tempore idolo ſacrificia offerret. Hic vt vidit beatum Auxibium iter eò facientem, benignè eum ad ſe inuitauit, & cibo potuque liberaliter refectum, quiſnam & vnde eſſet, & quæ cauſa profectionis, quæſiuit. Cui cùm Auxibius ſe Romanum eſſe, & ciuitatis Solenſis amœnitate ad eum habitationis locum inuitatum eſſe reſponderet; ſacerdos ille gratuitum ei ad tempus aliquod hoſpitium humaniter obtulit. Nec abnuit vir ſanctus; effecitque paulatim cùm doctrina tùm virtutis exemplo,

Auxibius manet apud Iouis ſacerdotem.

vt

vt agnita veritate libentèr conſueta impietatis ſacrificia relinqueret, ac tandem ardenti ſtudio ſe totum in viri ſancti diſciplinam traderet. Hoc felici ſucceſſu magis iam confirmatus Auxibius, cœpit eadem ratione ciuitatem aggredi, eam ex prædicto loco Iouis, vbi ſe continebat, per interualla latenter ingrediens ac clanculum ibidem docens. Hæc cùm multo tempore peregiſſet, & Paulus ex reditu Marci, Auxibium Solis agere intellexiſſet, miſſis ad Heraclidem Archiepiſcopum literis, monuit eum vt Auxibium Solis Epiſcopum conſtitueret.

Auxibius, Iouis ſacerdos fit Auxibij diſcipulus.

Auxibius confirmatur Epiſcopus à D. Paulo.

Heraclides acceptis literis ſtatim ſumma diligentia Auxibium quæſiuit, inuentumque in templo Iouis, ſecum vnà in ciuitatem Solenſem introduxit, & locum conſtruendo Eccleſiæ ædificio deſignauit, hortatuſque Auxibium, vt aperto deinceps marte dæmonem aggrederetur, & Euangelium palàm omnibus confidenter annunciaret, cum benedictionis gratia eum Solis reliquit. Tùm Auxibius nihil cunctatus, nouæ Eccleſiæ fundamenta iecit, multorumque operis, qui iam CHRISTO ſua nomina dederant, breui ad culmen perductam multis precibus omnipotenti Deo dedicauit. Poſt hæc prædicationis munus in publico ciuitatis loco opportunè importunè aggreſſus, maximam hominum multitudinem ad veritatis cognitionem adduxit. Neque verbis tantùm, ſed multò magis ſtupendis rerum factis, fidem confirmabat, & gratiam Saluatoris noſtri in omnium conſpectu præclarè conſtituebat. Confluebant ad eum ex vicinis vndique locis ægri, dæmoniaci, & varijs calamitatibus miſerè oppreſſi, quibus ſolo

Dedicat Eccleſiam Auxibius.

Multos ad Chriſtum conuertit.

Digitized by Google

Themiſtagoras, venit ad Auxibiũ fratrem ſuum.

verbo in Chriſti nomine, optatã ſalutem tribuebat. Inter alios autem frater eius Themiſtagoras fama virtutum eius excitatus, cum coniuge ſua Timo fœmina virtutis ſtudioſa Solos venit, & baptiſmatis gratiam, mutata prioris vitæ inſtitutione, ab eo humilitèr, petijt obtinuitq́;. Qua percepta Themiſtagoras Chriſti amore vehementer accenſus, diaconatûs gradum ab Auxentio conſequutus eſt. Timo verò vxor eius, eadẽ in Eccleſia, diaconiſſa ordinata fuit; ac ſoluta, mutuo conſenſu, carnali copula, vterq́; diuinis myſterijs in omni ſanctitate ſedulò ſeruiuit.

Eodem tempore erat in agro quodam, qui Solopotamius vocatur, vir quidam, qui vt nomine ita etiam pietatis ſtudio, Auxibium antiſtitẽ egregiè imitabatur. Nam vt primùm ab eo luſtralib. fuit aquis expiatus, indiuiduum ſe in omni vitæ ſanctitate & laborib. infinitis comitem præbuit; & magiſtri inſtitutum tam præclarè diſcipulus æmulatus eſt, vt beatus antiſtes cùm vitæ terminũ inſtare ſibi intelligeret, eum ſibi ſucceſſorem ex diuina voluntate elegerit. Annos quinquaginta vir ſanctiſſimus, cùm admiranda ſanctitatis opinione, & ſtupẽdis rerum factis eccleſiã illã adminiſtrauerat, cùm præclara iuſtitiæ corona redimitus ex hac vita migraret.

Moritur S. Auxibius.

Sanctæ & venerandæ eius reliquiæ fuerunt cum vnguentis & ſuffitibus in loculo, quem ipſe ſibi Auxibius præparauerat, depoſitæ; è quibus omnia ſanitatum genera ad eos manârunt, qui dignè eas venerati ſunt: & Chriſti gratiam meritis & interceſſione ſancti antiſtitis obtinere meruerunt; quorum quidem ingens fuit numerus.

Die quodam viri quadraginta dæmonibus obſiti, qui Paphum habitabant, cùm auditione

acco-

Digitized by Google

accepiſſent, quanta vir ſanctus ad tumulum ſuum miracula patraret, ſumma cum feſtinatione eò properarunt; Et eccè in ipſo itinere quadam obumbratione viri cuiuſdam, mirabili ſplendore coruſcantis, qui eis obuiam fiebat, ab immundis ſpiritibus curati ſunt, cuius gratiam, ſancto Auxibio, Solis, ad eius tumulum dignis laudibus acceptam retulerunt. S. Auxibius poſt obitum occurrit dæmoniacis, eosque ſanat.

PRAECLARVM MARTYRIVM S. SAdoth Epiſcopi, & 128. qui cum eo fortiter idipſum ſubiêre, Temporibus Conſtantij Imperatoris, ſub Sapote rege Perſarum, Anno Redemptoris 344. Iulij Pap. 8. ex Metaphraſte. Vide Cæſa. Baron. Ann. Tom. 3.

SAnctus Sadoth qui in epiſcopatu Salec & Cteſiphon regiarum apud Perſas ciuitatum, Symeoni, ſub Conſtantino martyrio vita functo, ſucceſſit, eodem anno, fuit terribili quadam viſione, de futura martyrij palma admonitus. Videbatur enim in ſomnis ſibi videre, ſcalam in terris ad ſumma cæli faſtigia erectam, in cuius cacumine Symeon requieſcens magnis vocibus eum ad ſe inuitabat. Vndè nihil de martyrij corona & futuro certamine dubitans, antè omnia populum ſibi commiſſum, diligentiſſimè in fide & pietatis ſtudio inſtruxit, ipſeque incredibili deſiderio, ad certaminis gloriam aſpirabat. 20. Februar. Viſio S. Sadoth.

Secundo itaque perſecutionis anno, Sapor Perſarum Rex magno in Chriſtianum nomen furore concitatus, venit Salec & Cteſiphontem primarias regni ſui ciuitates, & ſtatim Epiſcopũ Sadoth inſignem iuſtitiæ ac pietatis cultorem, cum alijs finitimæ regionis clericis & monachis numero 128. comprehendit: ferroque crudeliter Sapor Rex Perſarũ, multos comprehendit Chriſtianos & dirè eos affligit.

 vinctos

Digitized by Google

vinctos in tetrum, & obſcurum carcerem detruſit; in quo menſibus quinque non ſolum cum extrema rerum omnium inopia, ſed cum multis ac variis ſupplicijs præclarè decertârunt. Nam cùm eos cogerent Soli tanquam vero Deo ſacrificare, & ipſi conſtanter tantùm ſcelus execrarentur, miniſtri crudelitatis à rege ſubmiſſi, tantis eos ſupplicijs torſerunt, vt oſſa horribilem ſtridorē, qui foris aliorum auribus capiebatur, ederent, & ferrea aliorum pectora ad miſericordiam prouocarent. Porrò cùm acrius interdum furibundi irruerent, & partim minis, partim blanditijs, ſemper autem ferè horrendis ſupplicijs vrgerēt, & vim inferrent vt regis voluntatem exequerentur; Sadoth tanquam dux & patronus ſuorum inuicta virtute occurrebat, impiaque Deorum numina confutabat, & Chriſti gloriam cùm magna ſuorum exultatione dignis laudibus extollebat, adeoque martyres ad certamen inuictis animis ſubeundum acuebat, vt omnes tanquàm vno ore exclamarent? Eccè parati ſumus prompto & alacri animo glorioſam pro nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti mortem oppetere, quarè nolite cunctari, quin mortem, quam nobis minitamini, celeriter inferatis.

Inuicta martyrum virtus.

Hanc tantam fidei & confeſſionis conſtantiam cùm tyranni animaduerterent, tulerunt in eos capitis ſententiam, quam læti & alacres exceperunt, atque in confeſſione Chriſti Ieſu extra ciuitatem conſtanter occubuerunt. Venerandum verò & glorioſum Athletam Sadoth, vinctum in aliam patriam, quæ vocatur Bethuza, duxerunt, atque ibi in ciuitate Bethlapat, capitis abſciſſione, martyrij palmam promeruit.

Cæduntur 128. martyres.

Idem S. Sadoth.

VITA

VITA S. EVCHERII XXXIII. AVRELIAnẽſis Epiſcopi, ex ea quæ optima fide Apud R.P.L. Suriũ exſtat; Claruit tẽporibus Caroli Martelli Frãcorum Principis, à quo multa & grauia paſſus eſt. Obijt autem Anno Domini 727. vel ſequenti.

Vide Cæſ. Baron. not. in martyr. Rom. Item Tom. 9. Annal. anno Domini 741.

EVcherius vir vitæ venerabilis ac Deo dignus, ortus eſt parentibus iuxta ſeculi dignitatem, nobilibus, & Deo (vt credimus) acceptis. Genitrix illius cùm nocte quadam ab eccleſia, expletis nocturnis hymnis, domum rediſſet, & in ſuo cubiculo quieti ſe dediſſet, vidit in ſomnis virum quendã niuei candoris veſtibus indutũ, thoro ſuo aſtantem, & oculis inſtar gemmarum coruſcantibus, terribilem, ſibique dicentem; Aue Deo dilecta, benedictum in vtero ferens puerum, futurum in hac vrbe magnæ ſanctitatis antiſtitem. Cui venerabilis matrona: obſecro te, inquit, vt mihi benedictionem ore tuo largiaris. Intueor enim vultum tuum veluti angelicum. Cui Angelus: Rectè, ait, quidem cernis; Iam nunc igitur benedicam tibi, & ſemini tuo ex te naſcituro.

20. Februar.

Viſio Angelica, matri eius oblata.

Hæc cum expergefacta marito per ordinem explicaret, ille timore & gaudio perfuſus, in gratiarum actione permanens, rei expectabat euentum. Nato autem puero propter honorem diuinæ reuelationis, parentes eum epiſcopo Anſberto, qui id temporis in Auguſtodunenſi vrbe ſanctitatis officio fungebatur, regenerãdum Domino ſacris fontibus obtulerunt. Qui cum gratulatione eum accipiens, expiatum proprijs de ſacra vnda ſuſcepit manibus, & maximo cum honore ad parentes remiſit.

Baptizatur ab Anſberto epiſcopo.

Cum autẽ ſeptimo ætatis ſuæ anno literarum

ſtudijs

Digitized by Google

ſtudijs traderetur, tantos in diſciplinis omnib fecit progreſſus, vt omnes etiam anteriores facilè antecelleret; & quidquid legendo vel audiendo didiciſſet, affatim in eo inundabat. Cùm verò aliquando in illam D. Pauli ſententiam incidiſſet, qua ait: Præterit figura mundi huius, & ſapientia huius mundi ſtultitia apud Deum reputabitur; relicto militiæ ſecularis cingulo, ad cæli & cæleſtium rerum cultores ſe contulit, & in monaſterio Gemetico regularis vitæ inſtitutum complexus eſt.

1 Cor. 7.
1. Cor. 1.

Fit monachus.

Eo tempore Suauaricus eius patruus, qui Aurelianenſis eccleſiæ populum pontificali fultus honore regebat, ex hac luce migrauit. Tũ verò omnis eius loci plebs pariter congregata, ad Carolũ inclytum Francorum principem, legatos cum muneribus & humili prece mittit; vt Eucherium plebi Aurelianenſi pontificem præficeret. Qui protinus ſupplicationi benignè annuens miſit quendam ex aula ſua qui Beatum Eucherium è cœnobio euocaret, & ſi non ſpontaneum vel inuitum ad vrbem Aureliam perduceret. Quo cõperto vir ſanctus graui mœſtitia afflictus, parere coactus, ita eam prouinciam ſuſcepit, vt non honoris, ſed oneris loco eam haberet. Eccleſias nãque & monaſteria circumquaque conſtructa frequenter ſumma cum diligentia luſtrabat, atque in eis commorantes omni charitate & beneuolentia proſequebatur.

Carolus Martellus is fuit.

Cogitur eſſe epiſcop⁹ Aurelianenſis.

Creſcebat interim fama eius longe lateque per orbem; cumque opinio eius paſſim vulgaretur, inimicus humani generis inuidens eius ſanctitati atque gloriæ, quoſdam malignitatis ſuę veneno corrupit, permouitque vt inuidia excęcati ſuggererẽt Carolo principi, vt virum beatũ cũ omni-

omnibus illi ſanguinis propinquitate coniunctis in exiliũ relegaret, illorũq; honores partim ſuis vſib⁹ adijceret, partim in ſuos ſatellites cõferret. Interea gens nefanda Iſmaelitarũ ad depopulandam prouinciam Aquitaniam ingreſſa, extremũ toti regno excidiũ minitari videbatur. Cui Carolus cum copioſo Burgundiorum Francorumq; exercitu obuiam procedens, inſignem eſt victoriam adeptus, & ingenti cum præda domum reuerſus. Cumque Aurelia Ligeris alueum tranſiens Pariſios pergeret, proſpero rerum ſucceſſu elatus, iuſſit Beatum Eucherium ſe ſequi. At ille tametſi minimè ignoraret inſidias ſibi præparatas, ſpontaneus ſe periculo dedit, nè principis ſibi à Deo conſtituti voluntatem contra præceptum D. Petri negligere aut aſpernari videretur. 1. Petr. 2.

Anno itaque ſextodecimo pontificatûs ſui Aurelia egreſſus, & Lutetiam quoque ex principis voluntate prætergreſſus, Vernum fiſcum publicæ ditionis aduolauit; moxque vt celebri ſermone principis auribus vulgatum eſt, ſanctum ſacerdotem adeſſe, iuſſit eum à ſuis militibus compræhenſum, cum reliquis propinquis in exilium deportari. Ille verò nihil omnino ea iniuria commotus Coloniam perrexit; vbi tanta fuit à ſacerdotibus & clero, & populo denique vniuerſo honoris & beneuolentiæ ſignificatione exceptus, vt cunctis illorum opibus, haud ſecus atque proprijs vteretur. Quòd cùm Carolum diu latere nõ poſſet, ille metu perterritus, nè fortè illorum auxilijs & ſubſidijs adiutus, munitiora regni loca occuparet, tradidit eum clàm tutiori loco in Hasbania Roberto Duci cuſtodiendum. Qui ſanè illum maxima cum gratulatione ſuſcipiens, eo honore dignatus eſt, vt omnium illi facultatum ſuarum

S. Eucherius deportatur in exilium. Coloniam veniens magno cũ honore excipitur.

ſuarum liberam poteſtatem faceret. Sanctus autem Eucherius, ſexto exilij ſui anno, vinculis mortalitatis ſolutus, diuini luminis perfuſus claritate, victor intrauit in cęlum, ſepultuſque in eccleſia B. Trudonis, præclara ſanctitatis ſuæ, non pauca edidit miracula. Cæci multi ad ſacrum eius tumulum viſum receperunt, claudi plurimi greſſu reſtituto adepti ſunt ſanitatem, dæmones quoque ſine numero fugati, alijs alia atque alia, dignè eius ſuffragia implorantibus, beneficia à Domino Deo conceſſa.

Abit è vita S. Eucherius.

Miracula ad ſepulcrum eius.

VITA ET MARTYRIVM S. MONTANI, & Sociorum eius Lucij, Iuliani, Victorici, Flauiani, &c. ex ijs, quæ optima fide extant apud R.P. Surium. Fuerunt hi diſcipuli S. Cypriani, vt ex eius epiſtolis conſtare poteſt, & paulò poſt illum paſſi ſunt. Anno nempè Chriſti 262. Dionyſ. Pap. 2. Valer. & Gal. Impp. 8. Hæc geſta, partim ab ipſis martyribus, partim ab alio, qui præſens interfuit, ſcripta ſunt.

Vide Cæſ. Baron. Ann. Tom. 2.

POſt popularem tumultum, quem ferox vultus Præſidis in necem concitauit, poſtque diei ſequentis acerrimam Chriſtianorum perſecutionem, appræhenſi ſumus Lucius, Montanus, Flauianus, Iulianus, Victoricus, Primolus, Renus & Donatianus cathecumenus, qui baptizatus in carcere ſtatim ſpiritum tradidit; nec non & circa Primolum ſimilis conſummationis exitus contigit. Nam & ipſum ante paucos menſes habita confeſſio baptizauit. Igitur appræhenſis nobis, & apud Regionantes in cuſtodia conſtitutis, ſententiam Præſidis milites nunciabant, quòd die heſterno ardens, nobis interitum minaretur. Sed cùm Præſes viuos nos flammis exurere cogitaret, Domi-

24. Februar.

Donatianus & Primolus in carcere obeunt.

Digitized by Google

Dominus, cuius opem tota fide aſſiduis precibus implorabamus, furentem Præſidis iram à nobis auertit, & accenſum in exitium noſtræ carnis ignem, non ſine ingenti miraculo, extinxit.

Ignis diuinitus extinguitur.

Tunc præſes à propoſito ſuo, Domino volente, confractus, mitti nos in carcerem iuſſit. Nos verò nequaquam fœdam illam loci caliginem expauimus; moxque carcer tenebroſus, ſpiritu prælucente, reſplenduit, & contra obſcuritatis deformia, & cæca noctis contecta, inſtar diei, fidei deuotio candida luce veſtiuit, & ad ſummum aſcendebamus locum pœnarum, quaſi aſcenderemus in cœlum. Quales illic dies duximus, quales tranſegimus noctes, exponi nullis ſermonibus poſſunt: nec tormenta carceris vlla affirmatione capiuntur. Sed paucis diebus viſitatione fratrum nos refrigerauimus. Poſt ipſam noctem dies nobis hilaris augebatur. Et continuò eadem die, ſubito rapti ſumus ad Procuratorem, qui defuncti Proconſulis partes adminiſtrabat.

Mittuntur Martyres in carcerem.

Rapiuntur martyres ad Procuratorem.

O diem lætum, gloriam vinculorum; ô optata votis omnibus catena. O ferrum honorabilius atque precioſius optimo auro. O ſtridor ille ferri qui ſtrepebat, dum trahitur per aliud ferrum. Loqui noſtrum futurum ſolatium videbatur, atq; ne hac iucunditate tardius frueremur, à militibus vbinam nos Præſes audire vellet, huc atque illuc per totum forum circumducti ſumus. Tunc nos in ſecretarium vocauit, quia necdum hora paſſionis aduenerat. Vndè proſtrato diabolo victores ſumus in carcerem reuerſi, & ad alterã victoriam reſeruati. Hoc itaque prælio, victus diabolus ad alteras ſe aſtutias vertit, fame nos & ſiti tentare molitus. Et hoc ſuum prælium multis diebus fortiſſimè

Reducuntur in carcerã.

Fame & ſiti, confeſſores tentantur.

tiſſimè geſſit;ita vt ægrotantium copia ad Solonem fiſcalem & aquam frigidam laboraret.Expectantes eramus horam illam,quando fiſcalis non cibus, ſed penuria & neceſſitas inferretur: quia cibus nullus nobis ſuberat. Dominus autem noſtris laboribus refrigerium,per Lucianum nobis chariſſimum præbuit ; qui diſrupto catenarum obice,velut per duas phialas per Herennianum Hypodiaconum & Ianuarium catechumenum,alimentum indeficiens omnibus miniſtrauit. Hoc ſubſidium ægros & laborantes nimium ſuffulſit. Eos quoque qui per Solonis & aquæ frigidæ incommodum in ægritudinem iam inciderant, ab infirmitate reuocauit,Sed tamen, ô fratres, hæc certamina noſtra Domino grata accidere non potuiſſent, niſi veræ charitatis fraternæ officio hæc eadem,vt reliquas omnes vitæ noſtræ actiones,menſi fuiſſemus,quod ſanè in medijs periculis conſtituti,diuina reuelatione cognouimus.

Releuantur martyres, à graui fame & ſiti.

Martyrium, ſine fraterna dilectione, nihil prodeſt.

Nam cùm Montanus non æqua cum Iuliano verba habuiſſet, ob factum quoddam mulieris, quæ ad communionem obrepſerat, cumque poſt correptionem,quam in eam congeſſerat, in rigore ipſo diſcordiæ manſiſſet, oſtenſum eſt eadem nocte Montano quanta ob hoc peccati macula eſſet pollutus.Narrabat enim,is ſe viſum huiuſmodi vidiſſe.Cum enim,dicebat,centuriones nos ad certaminis locum producturi adueniſſent,ducerentque in campum quendam immenſum: facta ſunt veſtimenta noſtra candida, & caro ipſis veſtimentis candidior, viſum oculorum ad intima cordis admittebat.Ego autem oculos in pectus meum conijciens,vidi illud ſordibus quibuſdam turpiter maculatum. In viſione verò experrectus Lucianum obuiam habui,cui viſionem referens

Viſio Montani.

ferens: Profectò, dixi, has ſordes diſcordia illa, quam ego cõtra Iulianum nutriui, in pectus meum, inuexit; ſtatimque in gratiam, compoſita pace cum fratre meo redij, nè grauiſſimos totius vitæ meæ labores, vna iniquitatis macula polluerem: & integram eorum iacturam, cum certiſſimo ſalutis meæ periculo facerem. Hæc martyres omnes ſimul de carcere ad fratres ſcripſerant. Reliqua autem nos pleno ſermone complectemur.

Cùm igitur per plurimos menſes tenebricoſo recluſi carcere, fame ac ſiti diu laboraſſent, tandem ſerò produci iubetur, & ad prætorium Præſidis admoueri. Et omnibus quidem glorioſa voce profeſſis, cùm Flauiani adiutorium reclamaret amore peruerſo, negans eum diaconum, quod confitebatur inter cæteros, id eſt, Lucium, Montanum, Iulianum, Victoricum, dicta ſententia eſt, Flauianuſque rurſus receptus eſt. Interim cæteri ducebantur ad victimæ locum. Concurſus vndique gentilium & omnium fratrum fuit. Erat illic videre martyres Chriſti, fælicitatem gloriæ ſuæ vultûs hilaritate teſtantes: ita vt poſſent prouocare ad propriæ virtutis exempla, etiamſi tacerent; Sed nec ſermonis largitas defuit. Nam exhortationibus ſuis ſinguli plebem corroborauerunt. Et Lucium quidem propter ingenitam lenitatem, & probam ac modeſtam verecundiam, infirmitas etiam grauis & labor carceris fregerat; ac propterea cum comitibus paucioribus ſolus antè præceſſit: ne multitudo nimiæ preſſuræ, de fuſione ſanguinis inuideret; qui tamen & ipſe non tacuit, ſed comites ſuos quomodò potuit, inſtruxit. Iulianus quoq; & Victoricus inſinuata diu fratribus pace, & commendatis omnibus cle-

Producũtur martyres ad Prætorium Præſidis.

Amici Flauiani, nitũtur eum liberare.

ricis, maximè eis, qui famem carceris viſitauerant, ad paſſionis locum cum gaudio & ſine pauore venerant. Sed enim Montanus corpore & mente robuſtus, quanquàm & antè martyrium glorioſus, quicquid ſemper veritas poſtularet conſtanter & fortiter dixerit, ſine vlla exceptione perſonarum: tamen de martyrio proximo creſcens, prophetica voce clamabat; Sacrificans dijs eradicabitur, niſi Domino ſoli. Et hoc frequenter iterabat, inſinuans & inculcans non licere deſerto Deo, ad ſimulacra & manufacta figmenta tranſire; Hæreticorum quoque ſuperbiam & improbam contumaciam retūdebat, obteſtans eos, vt vel de copia martyrum intelligerent Eccleſiæ veritatem, ad quam redire deberent. Deindè lapſorum abruptam feſtinanter negationem pacis, ad plenam pœnitentiam & Chriſti ſententiam differebat; nec non integros quoque ad tutelam integritatis exhortans: State fortiter, fratres, & conſtanter militate dicebat. Habetis exempla; nec vos lapſorum perfidia deſtruat ad ruinam, ſed noſtra tolerantia magis ædificet ad coronam.

Præclara admodū Montani laus.

Arguit hæreticos Mōtanus.

Hortatur fideles ad cōſtantiam.

Cùm autem iam carnifex immineret, & gladius ſuper ceruices eius libramento nutante penderet, expanſis ille manibus ad Deum, voce clara, ita vt non tantum ad totius plebis aures, ſed & ad Gentiles quoque ipſos ſonus vocis euaderet, orauit, rogans & deprecans, vt Flauianus (qui de comitatu eorum, per ſuffragium populi remanſerat) ſequeretur die tertio. Et quô precis ſuæ fidem faceret, manualem, quo oculos fuerat ligaturus, in partes duas diſcidit, & iuſſit alteram reſeruari, qua Flauiano oculi poſt craſtinum ligarētur. Sed & in medio eorum, ſolùm ſeruari iuſſit, vt nec ſepul-

Digitized by Google

pulturæ conſortio ſepararetur; & perfectum eſt ſub oculis noſtris, quod Dominus in Euangelio ſuo repromiſit, vt qui tota fide peteret, quicquid peteret, impetraret Nam poſt biduum, ſecundùm quod poſtulatum fuerat, Flauianus quoq; productus, gloriam ſuam paſſione perfecit. Itaque poſt ſuffragia illa, poſt voces, vt ſuprà diximus (quibus quaſi pro ſalute eius, amicitia inimica ſurrexerat) reuocabatur in carcerem virtute robuſta, mente inuicta, fide plena. Hærebat lateri eius incomparabilis mater, quę pręter fidem, qua ad Patriarchas pertineret, in hoc etiã ſe Abrahę filiam comprobauit; quæ filium ſuum & optabat occidi, & quòd interim remanſiſſet, contriſtabatur, glorioſo dolore.

Matthæi 11.

Mira ſanctæ mulieris matris Flauiani fortitudo.

Gen 22.

Sed ille collaudans matris animum, vt dilationem ſuam non doleret: Scis, inquit, mater meritò caſtiſſima, vt ſemper tentauerim, ſi confiteri contigiſſet, martyrio in eo frui, & frequenter catenatus videri, & ſæpè differri. Si ergò contigit, quod optaui, gloriandum potiùs eſt, quàm dolendum. Et cùm ad carceris ianuam veniretur, difficiliùs multò & tardiùs quàm ſolebat aperiebatur, obnitentibus etiam miniſtris; ità vt videretur obfirmatũ, ſpiritu quodam repugnante atque teſtante, indignum eſſe, carceris ſordibus eum fœdari, cui cæleſte habitaculum pararetur. Quia tamen diuinitatis corona dilata, dignas cauſas habebat; iam cæli & Dei hominem inuitus admiſit. Qualis illic mens fuit biduo illo, quæ ſpes, quęuè fiducia, cùm martyris Dei animus & de collegarum petitione pręſumeret, & de ſua crederet paſſionẽ futuram? Dicam quod ſentio. Dies ille poſt biduum tertius, non quaſi paſſionis, ſed quaſi reſurrectionis dies ſuſtinebatur. Admirans erat de-

Flauiani ad matrem cõſolatio.

Digitized by Google

nique turba gentilium, qui vocem Montani petentis audierant.

Producitur Flauianus, ad locũ certaminis.

Poſtquàm verò produci tertio die iuſſus eſt, rumore cognito, confluebant increduli & perfidi, fidem martyris probaturi. Egrediebatur de carcere Dei teſtis, iam ad carcerem non reuerſurus. Communis omnium magna lætitia, ſed magis habebat in animo ſuo certum, quòd, & fides propria & petitio anteceſſorum ſuorum extorqueret Præſidi vel inuitam, licèt populo reclamante, ſententiam. Vndè & occurrentibus fratribus & ſalutare cupientibus, fide tota pollicebatur, quòd in Fuſcano cum omnibus pacem facturus eſſet. Ingreſſus deindè prætorium, cum miraculo omnium in cuſtodiarũ loco ſtabat, expectans donec vocaretur. Illic nos in latere eius conſtituti eramus, iuncti penitùs hærentes, ità vt manus manibus teneremus, exhibentes martyrij honorem & cõtubernij charitatem. Ibi condiſcipuli eius ſuadebant cum lachrymis etiam, vt præſumptione depoſita, ſacrificaret interdùm, poſteà quicquid vellet, facturus; nec incertam illam & ſecundam mortem pluſquàm præſentem vereretur. Sed ille gratias agens, quòd amicitiæ duce, quantum in ipſis erat, conſultum ſibi vellent, tamen & de fide, & diuinitate non tacuit; dicens multò melius eſſe primo in loco, quantùm ad libertatem integritatis pertineret, occidi, quàm lapides adorare. Tũc deindè, ſummum eſſe Dominum, qui imperio ſuo omnia contineret, ac propterea ſolus colendus ſit, addens & illud, viuere nos etiam cùm occidimur, nec vinci morte, ſed vincere.

Vides hic familiarem admodùm fuiſſe martyribus, huius hiſtoriæ auctorem.

Egregia Flauiani conſtantia.

His illi retuſi & reuicti, ad crudeliorem ſe miſericordiam contulerunt, certi eum à propoſito voluntatis ſuæ vel tormentis deponi poſſe. Et cũ

ad-

admoueri iuſſus eſſet, interrogatus à Præſide, quarè mentiretur ſe diaconum, mentiri ſe negauit. Cumq; reclamante populo ac dicente, Mentiris: iterùm à Præſide interrogaretur, an verè mentiretur, reſpondit; Quod eſt compendium mentiendi? Ad hoc populus exaſperatus, torqueri eum iteratis clamoribus poſtulauit. Sed Dominus; qui ſerui ſui fidem ſciebat, nõ eſt paſſus probari martyris corpus, tormenti alicuius vel leui laceratione pulſari. Cor enim Regis ad ſententiã ſtatim flexit, & teſtem ſuum vſq; ad mortem fidelem, conſummato curſu & agone perfecto, coronauit.

Amici eum tormentis, à ſententia dimouere conantur.

Sententia mortis in eum fertur.

Exindè iam gaudens, quia per ſententiam datam paſſionis ſuæ erat certior, etiam iucundo colloquio fruebatur. Et ſic effectum eſt, vt iuberet hæc ſcribi, & ad propria verba coniungi; addi quoque oſtenſiones ſuas voluit, quarum pars ad moram bidui pertineret. Cùm adhuc, inquit, Epiſcopus noſter ſolus paſſus fuiſſet, oſtenſum eſt mihi hoc, quaſi Cyprianum ipſum interrogarem, an pati ictus doleret martyr futurus, de paſſionis tolerantia conſulebat, dicens: Alia caro patitur cùm animus in cælo eſt, & nequaquã corpus hoc ſentit, cùm ſe Deo tota mente deuouit. O verba martyris, martyrem cohortantis. Poſteà, inquit, cùm plures paterentur, contriſtabar in viſu noctis, quòd quaſi à collegis meis remanſiſſem. Et apparuit mihi vir quidam dicens. Quid contriſtaris? Cui cùm cauſam triſtitiæ meæ dicerem, ait; Confeſſor es, tertiò martyr eris per gladiũ, & ſic impletum eſt. Nam confeſſus Chriſtum primò in ſecretario, ſecundò publicè, reclamante populo, iuſſus recludi, à collegio ſuo remanſit, & productus poſt confeſſiones duas, tertiò paſſionẽ perfecit.

Flauianus, accepta ſententia iuſſit certamen martyrum ſcribi.

Viſio oblata Flauiano.

Digitized by Google

cit. Deindè, inquit, cùm iam Succeſſus & Paulus cum comitibus ſuis coronati fuiſſent, & ego poſt infirmitatem conualeſcerem, video ad domum meam veniſſe Succeſſum Epiſcopum, vultu pariter & cultu adeò claro, vt effigies difficulter agnoſceretur. Quem cùm vix agnoſcerem, ait mihi; Miſſus ſum nũciare tibi, quoniam tu paſſurus ſis. Hoc cùm dixiſſet, ſtatim fui à duobus militibus ſuperuenientibus ad fraternitatis multitudinem perductus, inter quos apparuit mater mea dicẽs; Laudo te, quia nemo ſic martyrium duxit. Et verò nemo. Nam, vt omittam carceris abſtinentiã ſingularem, & vt accipientibus cæteris vel modicũ cibi, qui de ſordibus penurię fiſcalis exhibebatur, ſolus ſe ab ipſo modico continuit, tanti habens ieiunijs multis & legitimis fatigari, dummodò alios victu proprio ſaginaret.

Flauiani egregia præconia.

Ad illa igitur veniam, quòd cum tanto honore deductus eſt, qui à tot ſacerdotibus comitatus, eius diſciplinis omnibus ordinatis, ad inſtàr ducis dirigi meruit. Sic regnaturum cum Deo martyrem, iam ſpiritu ac mente regnantem, etiam itineris tota dignitas exprimebat. Sed nec de cælo teſtimonium defuit. Imber largus & lenis temperato rore deſcendens, fluebat, ad multa proficiens; Primò, vt Gentiles perniciter curioſos, interuentu pluuiæ refrenaret; & vt diuertendi daretur occaſio, quò ſacramentis legitimæ pacis, nullus profanus arbiter intereſſet; & quod Flauianus ipſe ore ſuo dixit, ad hoc pluebat, vt Dominicæ Paſſionis exemplo aqua ſanguine iungeretur. Sic conſummatis omnibus fratribus, & pace perfecta, proceſſit è ſtabulo; quod Fuſciano de proximo iunctum eſt. Ibi cùm editiorem locum & ſermoni aptum conſcenderet, ſilentio manu facto, hu-

Iohan. 19.

Digitized by Google

huiuſmodi verba emiſit; Habetis, inquit, fratres dilectiſſimi nobiſcum pacem, ſi Eccleſiæ pacem noueritis, & dilectionis vnitatem ſeruaueritis. Nec putetis pauca eſſe quæ dixi, cùm & Dominus noſter IESVS CHRISTVS paſſioni proximus, hæc nouiſſimè dixerit; Hoc eſt mandatum meum vt diligatis inuicem ſicut dilexi vos. Deindè ad locum victimæ, expleto ſermone, deſcendit; & ligatis oculis ea parte, quam Montanus ſeruare antè biduum iuſſerat: fixis tanquàm ad precem genibus, paſſionem ſuam cum oratione perfecit.

Vltima Flauiani ad populum adhortatio.

Ioan. 15.

VITA D. MATHIAE APOSTOLI, IOAchimo Perionio, Benedictino Cormœriaceno auctore.

Vide Tom. 1. C. Baronij.

MAthias Chriſti Apoſtolus, Bethleemitanus, ex tribu Iuda originem habuiſſe dicitur. Is Chriſtum (quemadmodũ ex libro Lucę, qui Acta Apoſtolorum inſcriptus eſt intelligi poteſt) ab initio doctrinę ac prædicationis ſecutus, nunquam ab eo poſteà diſceſſit; nec tamẽ vnà cum cæteris ex communi diſcipulorum numero, ad apoſtolicæ dignitatis arcem elatus eſt, ſed in locum Iudæ, qui magiſtrũ diſcipulus prodidit ac vendidit, poſt Chriſti aſcenſum ſucceſſit. Quod quemadmodùm euenerit aut factum ſit, non erit alienum exponere.

24. Februar. Mathiæ patria.

Cùm Chriſtus Apoſtolis ſpectantibus in cælũ aſcendiſſet, Apoſtolique & alij qui vnà aderant Hieroſolymis, domum in qua habitabant, redijſſent, non ità multò pòſt Petrus Apoſtolus ſurgẽs, omnes qui circumſtabant, numero ferè centum & viginti, condiſcipulos conuenit his verbis; Scripturam impleri oportere, quam Spiritus ſan-

Petrus conuocat diſcipulos numero 120.

Digitized by Google

Pſalm.108. ctus ore Dauidis prædixiſſet de Iuda, qui dux fuiſſet eorum qui Ieſum Chriſtum comprehenderunt. Eum quidem eundem gradum honoris adeptum eſſe, quem ipſi conſecuti eſſent, ſed præmiū ſcelere digniſſimum, conſecutum eſſe eiuſmodi, vt ſuſpenſus, diffuſis inteſtinis omnibus, medius crepuerit. Idque omnibus Hieroſolymitanis ità compertum exploratumque fuiſſe, vt ager lingua eorum, Ager ſanguinis nominaretur. Scriptum enim eſſe in libro Pſalmorum: Fiat domiciliū eorum deſertum, nec ſit qui in eo habitet: Epiſcopatumq; eius alter accipiat. Proindè in eius locum ſufficiendum cooptandumq; eſſe vnum ex ijs, qui ſemper Chriſtum vnà cum ipſis, iam ex eo tempore ſecuti eſſent, cùm à Iohanne baptizatus eſſet, ad id temporis quò in cælum aſcendiſſet, qui vnà cū eis palam ac publicè Chriſtum à mortuis excitatum eſſe teſtificaretur.

Ager ſanguinis.

Hac Petri oratione cęteri adducti, duos conſtituerunt ac propoſuerunt, Ioſephum qui Barſabas dicitur, & Mathiam de quo præſens nobis ſermo eſt. His oblatis communibus Deum precibus inuocârunt, vt oſtendere dignaretur, vtrùm eorū vellet, in Iudæ locum ſuccedere. Cumque eis ſortes dediſſent, Mathias ſorte ad Apoſtolatûs honorem delectus eſt. Nec verò hoc honoris gradu indignum ſe præſtitit. Nam cùm in partitione prouinciarum, Iudæa ei nutu diuino obtigiſſet, multos partim doctrina, partim vita, quam integerrimam agebat, partim miris inuſitatisque operibus, quæ in profligandis ægrotorum morbis edebat, ad Chriſtianam religionem fidemque traduxit.

Ioſephus & Mathias proponuntur, vt alter eorum in locum Iudæ ſuccedat.

Mathias multos ad Chriſtum conuertit.

Quod cùm Iudæi, quos ad ſanam mentem à praua deducere non potuit, acerbè ferrent, eum

ad

Digitized by Google

ad Pontificem pertraxerunt, doctrinamque ei ac religionem, vt crimen, obijcere cœperunt. Ille magna fiducia præſentique animo fretus, hoc ſtatim reſpondiſſe dicitur; ea quæ ipſi vt probra & crimina obiectarent, non longam deſiderare orationem. Chriſtianum enim eſſe, non criminoſum eſſe, ſed glorioſum. Cumque Pontifex ex eo quæſiuiſſet, ſi tempus ac locus pœnitētię daretur, mutarenè conſilium vellet? Deus, inquit, prohibeat, nè à veritate, quam ſemel inueni ac ſecutus ſum, aliquandò tanquam transfuga deficiam. Tum cōcitati populi furore, Pontifex, præter priuatum odium impulſus, eum ſententia ſua lapidibus primùm obruendum, deindè ſecuri feriendum eſſe pronunciauit. Duo autem teſtes quos ſubornauerant, primi in eum lapides iaculati ſunt. Ille verò lapides, teſtimonij cauſa, vt ſecum ſepelirētur rogauit; atque hoc modo beatus Apoſtolus ad Chriſtum migrauit 8. Kalendas Martij. Corpus eius ex Iudæa Romam primùm, deindè Roma Treuiros translatum eſſe dicitur.

Chriſtianū eſſe glorioſum eſt.

S. Mathias Apoſtolus lapidibus obruitur.

Translatio eius.

VITA ET MIRACVLA S. TARASII, Archiepiſcopi Conſtantinopolitani, eruditione & pietate inſignis, ex ijs, quæ Ignatius monachus, Diaconus, & ſacrorum Vaſorum cuſtos, ſcripta reliquit. Abijt verò è vita: Anno à Chriſto Domino 806. multis pro fide Catholica exantlatis laboribus.

Vide Cæſ. Baron. In Notat. Martyr. R ō. & Tom. 9. Ann.

MAgnus hic & ſacroſanctus Taraſius, qui Chriſti humilitatem & manſuetudinem ab infantia vſq; ad ſenectutem pulcherrimè expreſſit, patrem habuit Georgium, ſumma apud eos qui id temporis imperabant, auctoritate & excellentia præditum: matrem verò Encra-

25. Februa.

Parentes Taraſij.

Digitized by Google

tiam fœminam multis virtutibus ornatam; vtrũque ſanè parentem antiquiſſimo Patriciorum ſtemmate inſigniter nobilem. Porrò cùm omnibus tàm doctrinæ quàm pietatis diſciplinis, diligentiſſimè à parentibus imbueretur, ad eã virtutis opinionem peruenit, vt conſulari dignitate, perfecta iam ætate, protinùs honeſtatus, ipſi Imperatori ab arcanis ſcriptis fieret.

Fit Conſul, &c.

Sed licèt in medio honorum decurſu conſtitutus, aulæ, quotidiana vitæ conuerſatione, intereſſe cogeretur, mente tamen & cogitatione à mundana ambitione alienus erat; prorsùs vt iam tunc magnum aliquod & præclarum futuræ ſanctitatis ſpecimen populo vniuerſo de ſe præberet. Neque ſanè ea ſpes populum fefellit, vt qui mox acceperit id, quod deſiderabat. Nam cùm eo tempore hæreſis eorum ſummè vigeret, qui cum imaginibus, & præcipuè ijs quæ Chriſti eiuſque matris effigiem nobis repræſentant, bellum gerunt, & propugnatores earum omnes è vita exceſſiſſent, vno Paulo Epiſcopo excepto, qui laborantis Eccleſię extremo periculo grauiter perculſus, abiecta Pontificali infula, in Flori monaſterio, mutato habitu, ſacro ſe monachorum cœtui ſociauerat; vnus Taraſius inuentus fuit, qui graſſanti peſtiferæ hæreſeos malo, præclara virtute obuiam iret. Nam vt primum Irene & Conſtantinus Imperator eius filius, Pontificis in monaſterium fugam intellexerunt, ira pariter ac metu repleti, eò aduolârunt: & inopinatæ illius fugæ cauſam quęſiuerunt, Quibus Pontifex, cùm & animæ ſuæ periculum, & corroboratã contra eccleſiam Chriſti hæreſim, longa orationis ſerie expoſuiſſet, tandem concluſit; ſi matrem ſuam eccleſiã, quàm à Chriſto Domino ſceptri potentia defendendam ſuſcepe-

Iconomachorum hæreſis.

Taraſius ſolus hæreticis reſiſtere inuentus fuit.

:eperant à nefanda hæreſi, in priſtinam fidei itatem, libertatemque reſtitutam vellent, vt aſium virum diuinis virtutibus ornatum, oui Chriſti paſtorem conſtituerent.

His Pauli ſermonibus, Irene & Conſtantinus ira ad lenitatem traducti, ſtatim mentis oculos Taraſium defixerunt: atque ex læta populi, ſe:uſque totius acclamatione Pontificem deſiarunt. At Taraſius antequam eum dignitatis idum conſcendere, & maximo illi muneri ſe igare vellet, voluit vt tàm Imperator, quam re-ui omnes Chriſti fideles, ſex ſanctis Oecume:is Synodis, & ijs quæ ab ipſis piè decreta ſunt, nſentirent. Nec recuſarunt eius admonitioni, ıquàm angeli voci, obtemperare, quinimmò ta fide affirmabant, ſe inſtar ouium ducentem eliter paſtorem ſecuturos.

Deſignatus Pontifex Taraſius.

En vult vt Oecumenicis obtemperent Cōcilijs, modò ipſum velint habere Epiſcopum.

His ità conſtitutis, Taraſius ſacerdotali ac Pōicia dignitate, non tam ornatus quam oneras cœpit multò adhuc, quàm antè diligentius, ni virtutum ſtudio & perfectione ſe exercere. æter alias autem virtutes, quibus mirificè ſanè coratus fuit, & longum nimis ſingulas referre ret: miſericordiæ & benignitatis diſciplinam, nctiſſimè coluit. Pauperum ingentem multitunem quotidiè cibis menſæ ſuæ alebat. Claudos, :cos, paralyticos, & alia quauis calamitate mi-ros, paterna ſanè cura ac diligentia fouebat. udos & frigore vexatos, veſtibus contegebat, & oprijs ſæpè manibus eſurientibus, inſtar famucibum potumque miniſtrabat.

Miſericordia & benignitas eius in pauperes.

Porrò cùm eſſet quieti & diuinarum rerum ıdio addictiſſimus, & alios vellet paribus ortos virtutibus, & armis fidei inſtructos, contra aſſantem adhuc hæreticorum phalangem paratos eſſe

Monaſteriũ conſtruit.

tos eſſe, monaſterium in ſiniſtra parte Boſphori Thracij conſtruxit;è quo multi, immobiles Catholicæ fidei columnæ, eius imbuti diſciplinis prodierunt;qui hæreticorum aciem ſæpius fuderunt,diſſolueruntque. Ipſe autem Taraſius, cùm totis viribus in defenſionem orthodoxæ fidei aduerſus hæreticos incumberet; ſumma auctoritate (qua plurimùm apud Imperatorem valebat) obtinuit,vt œcumenica Synodus conueniret, quò tandem aliquandò Iconomachorum hæreſis ad internecionem deleretur.Igitur cùm iuſſu Imperatorum, Pontifices ex vnaquaque regione in regiam ciuitatem confluerent, quidam ex exercitu Imperatoris Conſtantini, qui olim imperij ſceptra non piè adminiſtrârat, ſacro Apoſtolorum templo (in quo pontifices conuenerant)leoninis animis appropinquantes, exclamârunt; ſe nulla ratione imaginum cultum, iàm antè à Conſtantino damnatum,laturos. Hæc cum dicerent, minas magno cum furore iactabant,& omnibus Epiſcopis necem ſe allaturos,ſi ſecùs ſtatuerent,affirmabant;factumque eſt improbis horum conatibus vt pontifices,ſeſſione relicta, diſcedere cogerentur.

Is fuit Conſtãtinus Copronymus.

Minæ Iconomachorum.

Synodus Nicena 2.cõtra Iconomachos.

Tunc verò Taraſius, qui incredibili fidei ac pietatis zelo ardebat,Imperatorum mandato Synodum ſecundò congregauit, & die ipſo quo Tecla prima fœminarum, martyrij palmam adepta eſt,pontificibus ritè congregatis, orationem grauitatis pietatiſque plenam inſtituit,qua luculenter admodùm hæreticorum impietate profligata, cultum imaginum probauit ſtabiliuitque; prorſus vt ſacroſanctus Epiſcoporum cœtus illi acclamaret,& piam imaginum venerationem reciperet,approbaretque.

Iam

Digitized by Google

Iam verò hoc modo damnata hæreſi, Taraſius
c cæteri Antiſtites, populum & alios quoſuis
›rimarios viros à Catholicæ fidei integritate, &
ultu imaginum alienos, ad vnitatem reducere
onati ſunt: & claudicantes quidem pijs honeſtiſ-
ue monitis ſanabant, peruerſos verò & in ſen-
entia obduratos, doctiſſimis verborum ſenten-
iarumque congreſſionibus conuincere, & im-
nenſo labore in viam veritatis dirigere, annixi
unt. Porrò Taraſius qui magis virtutis exemplo,
quàm acerrima verborum contentione, populũ
n pietatis officio ac diuinorum obſeruantia mã-
latorum, ſeruare volebat, Sacerdotes inprimis
ıb omni terrenarũ rerum immoderata cupidita-
e refrænabat, & ſummis viribus Simoniacã im-
›ietatem profligauit.

Nota qua via modoq; Taraſius hæreticos ad ſanã fidem, reducere conatur.

Taraſius Simoniam profligat.

Vt verò erga impios & diuinis legibus rebel-
es, erat ſeuerus ac durus, ità erga miſeros & ca-
lamitoſos valdè miſericors. Nam cùm quidam
:x ijs, qui apud Imperatorem dignitate plurimũ
ooterat, homo ſplendore & gloria & diuitijs in-
ignis, accuſatus fuiſſet, quòd magno auri pondo-
e Imperatorem fraudaſſet, & multa alia per
ſummam iniuſtitiam ab Imperatorijs diuitijs a-
ıertiſſet, eaque de cauſa multis quotidiè ſuppli-
:ijs afficeretur, & intolerabili cruciatu, vt ablata
:eſtitueret, torqueretur, is deſperatione fractus,
:apta fugiendi opportunitate, nocte quadam ad
ıſylum confugit: & intra templi adyta ſeſe re-
:ondidit. Ij verò, quorum cuſtodiæ commiſſus e-
:at, veriti Imperatoris indignationem, ſtatim tẽ-
›lum circundederunt, & quia per vim non pote-
:ant, dura famis neceſſitate indè eum extrahere
:ogitabant. Quod cùm Taraſius audiuiſſet, proti-
nùs maxima motus miſericordia, hominem vi-
ſita-

Quidam à magiſtratib. reus, ad ſacram aram confugit.

Taraſius eũ paſcit.

ſitauit,& multo tempore ibidem pauit,& ab imminenti mortis periculo eripuit. Nam cùm milites egredientem aliquandò ad requiſita naturæ, ſtructis inſidijs, de manu & protectione Antiſtitis ad aulam Imperatoris abripuiſſent: ipſe ira & dolore repletus, ſine mora ad aulam contendit, & eos, qui grauiùs aliquid in virum illum, à ſacris Eccleſiæ liminibus per vim abductum, ſtatuere præſumerent, eccleſiaſticæ pœnæ vinculis alligauit, ſacraq; fidelium communione indignos iudicauit. Illi autem tam horrendo ſacri iudicij fulmine perterriti, nō amplius quæſtionibus, ſed verbis & rationibus pecuniam extorquere conati ſunt, & virum illum tanquàm innocentem ab omni ſuſpicione criminis abſoluerunt. Talis erat in omnes vir diuinus, nihil dubitans, pro ouium ſuarum ſalute ſanguinem, ſi opus fuiſſet profundere.

Taraſius excōmunicat omnes, qui læderēt eum qui ad Eccleſiam confugerat.

Eo tempore Conſtantinus, cùm ſolus Imperij gubernacula, matris cuſtodia liberatus, adminiſtraret, iuuenili temeritate præceps, quiduis ſibi licere, quod liberet, exiſtimabat. Hinc effrænata carnis cupiditate inſolentior factus, legitima vxore per ſummum ſcelus repudiata, aliam voluit ad imperij dignitatem extollere. Quod vt ad aures beati Antiſtitis peruenit, ille ſancta indignatione repletus, conſtanter reſtitit, & multis ſcripturæ locis impium facinus redarguit. Poſtremò addidit, mortē potiùs & grauia ſubibo ſupplicia, quàm mea ſententia ſceleratas nuptias cōfirmabo. Conſtantinus nihilominùs, falſis excuſationibus in medium productis, libidinis ſuæ intemperantiæ ſatisfacere voluit, ac tādem Epiſcopo nequicquam obteſtante, & Dei hominumq́ue fidem contra execrandum facinus implorāte, cæco

Conſtantini Imperatoris peccatū.

co

;o libidinis impetu victus, propriam coniugem a ſe amandat,& illicito concubitu ſe cõtaminat, Deindè cùm eadem conſtantia Epiſcopum ſuis aduerſari cupiditatibus cerneret, multis certè & grauibus eum iniurijs affecit,& pluſquam AEgyptiaca ſeruitute oppreſſit,ac immani crudelitate in eum eiuſque miniſtros ac familiares deſæuijt. Quæ ille excelſo &infracto planè animo ità pertulit, vt nunquã aliquod impatientiæ aut puſilli animi ſignum vel dicto vel facto oſtenderit. Guſtauit planè vir ſanctus Iobi tentationes etiamſi non in rebus ſimilibus.

Conſtantinus reijcit legitimam coniugem ſuam.

Taraſius multa patitur ab imperatore.

Eximia eius fortitudo.

Igitur poſt plurima certamina, cùm annos viginti & duosPontificalem cathedram multis virtutibus & eximia ſanctitate adornâſſet,corporeis ſolutus vinculis ad immortalitatis gloriam com migrauit: & incredibile ſui deſiderium vniuerſæ ciuitati reliquit. Eo tempore Nicephorus ſceptra adminiſtrabat,qui tãtum ex ſanctiſſimi illius viri obitu, dolorem conceperat, vt vix vlla conſolatione luctum ſuum moderari poſſet.Pro cidebat ſupra pectus glorioſi corporis, & ipſum tegens purpura, funebrem faciebat lamentationem,eum vocans paſtorem, patrem, imperij adiutorem, luciferum, qui nunquàm occidit, reipublicæ ducem, diuinum magiſtrum, exercitûs inexpugnabile propugnaculum, & inimicorum, ſua ad Deum interceſſione, ſtrenuum profligatorem. Similiter vniuerſus religioſorum cœtus, inter hymnos & pſalmos quibus funus proſequebatur,crebris ſingultibus voces interrumpere co gebatur. Pauperes & egeni patronum ſuum deflebant. Pupilli & viduæ protectorem,immò parentem ſuum deplorabãt. Qui in vinculis & carcere tenebantur, lumen ac conſolationem ſuam ab-

Migrat è corpore.

Nicephori dolor, ex obitu viri ſancti.

Luctus religioſorum, in funere beati viri.

Digitized by Google

ablatam eſſe clamabant. Omnis deniquè ætas & ſexus, multis cum lachrymis corpus ſequebatur, donèc in Boſphoro Byzantino, in monaſterium ab eo ædificatum, ſummo cum honore inferretur; vbi in templo omnibus, qui pro Chriſti nomine ſanguinem fuderunt, ſacro, reconditum eſt: multiſque admodùm miraculis clarum, certiſſima ſanctitatis ſuæ ſigna declarat.

Sepelitur in ſuo monaſterio.

Miracula ad eius ſepulcrum.

Erat quædam muliercula ſanguinis profluuio grauiter laborans, quæ optimam facultatum ſuarum partem in morbi illius curatione impenderat. Cumque nullam iam conſequendæ ſalutis ſpem à medicis ſibi reliquam cerneret, ad beati huius auxilium tota fiducia aſpirauit, haud dubia ſibi perſuaſione proponens, ſi conceptum deuotionis ſuæ ſtudium, ad ſanctiſſimi Taraſij monumentum perſoluere poſſet, ſe deſideratam diù ſalutem conſecuturam. Cùm verò leges monaſterij, fœminas ab ingreſſu ſacri illius loci arcerēt, illa aſſumpto virili habitu; pia fraude, ſacros loci incolas decepit, & clàm ad egregij illius patroni tumulum confugit, atq; optatam ſalutem protinùs, hauſto oleo, quod in honorem ſancti iugiter ardebat, obtinuit. Simili remedio alius quidam laborantem oculum ſanauit. Præterea innumerabilis multitudo, quæ graues à dæmone infeſtationes patiebatur, & claudorū, cæcorumque, & alijs calamitatibus laborantium, non exiguus numerus, præſentiſſimum ab eo remedium recepit.

Iam verò etiam aduerſus hæreticos, quamuis hinc exceſſiſſet, diuina virtute præclarè dimicauit. Leo enim adhuc imperij ſceptra adminiſtrās, cùm Iconomachorum hæreſim mordicùs defendendam ſuſciperet, vidit in ſomnis beatum Taraſium

raſium ad ſe accedentem, & graui cum ira cuidã Michaëli iubentem, vt ſtrictum enſem in viſcera eius fortiter vibraret. Ille verò iuſſui morem gerens, gladio Imperatorem tranſegit. Hæc viſio cũ Imperatorem in ſummas anguſtias impelleret, vt viſionis veritatem anteuerteret, Michaëlem illũ, in ſancti monaſterio diligenter inquiſiuit: & multos monachos carceribus & tormentis ſubiecit, dicens: nocturnum eius interfectorem, per eos ſibi eſſe indicandum, quem etiam vt imperij euerſorem, extrema quæque paſſurum fremens minabatur. Cogebat enim metus viſionis, vel inuitum monachis cuncta narrare. Vix ſex dierum ſpatiũ interceſſerat cùm viſionis veritas adimpleta eſt. Nam Michaël eum interfecit, & ſceptra ab eo imperij extorſit, poſſeditq;. Sed tempus me deficiet, ſi cuncta præclari & diuini Patris miracula narrare velim; quarè quod reliquũ eſt, nos eius virtutibus & fide excitati, pari ſtudio & diligẽtia hęreſim profligare, & pietatem ac fidem ſinceram, contra hæreticorum perfidiam ac rabiem, tueri conemur.

Leo Imperator Iconomachus ſub morte quid viderit.

Michaël Balbus, Leonem interficit.

VITA ET GLORIOSA PASSIO, S. Neſtoris, Epiſcopi Pergenſis, ex ea qua eſt apud Surium, ex antiquiſſimis Martyrologijs. Martyrio occubuit. Anno Chriſti 254. Sede vacante. Decij Imp. II.

Vide Cæſa. Baron. Ann. Tom. 2.

EX eorum, cæleſtium planè athletarum, numero, qui Decij tyranni tẽpeſtate viriliter cõtra vim ac potentiã dæmonum decertârunt: non infimus eſt beatiſſimus Neſtor; qui Epiſcopali munere fungens, tanta fide & religione, tanta humilitate & modeſtia emicuit, vt ipſi etiam Irenarcho vita & conuerſatio eius eſſet formida-

26. Februa.

Neſtoris vitam etiam Irenarchus veretur.

Martyres in Pamphylia ſub Pollione Præſide.

midabilis, nec literis tyrannicis apud illum agere, aut illi ſe opponere auderet. Erat tum in Pamphylia, Præſes Pollio, qui Chriſtianos ad edenda idolis immolata, compellebat. Paſſi ſunt tunc beati martyres Papias, Diodorus, Comon & Claudianus. Porrò Irenarchus communicato cum ſuis conſilio definiuit, Neſtorem ante omnes comprehendendum eſſe, aliter enim, dicebat aduersùs Chriſtianos nunquàm præualebimus. Hæc cùm Neſtorem minimè laterent, pro commiſſo ſibi grege vehementer ſolicitus, pro ſe verò nihili, nocte ac die in domo ſua, tanquàm bonus paſtor Dominum precabatur, vt gregem à luporũ morſibus præſeruaret.

Cingitur ab hoſtibus, domus eius.

Interim quidam ex ciuibus nequitia & improbitate inſignes, domum eius vndiq; circundant, & vnus magnis vocibus Neſtorem vocat. Qui completis precibus foras ad eos egreſſus, ab illis reuerẽter ſatis ſubmiſſo capite honoratus eſt. Quibus Neſtor, Ecquænam, inquit, filioli cauſa eſt, ob quam huc ad nos acceſſiſtis? Reſponderunt illi. Omnis curia vocat te. Ille itaque ſigno ſe crucis muniens, placidè admodùm eos ſequebatur. Vbi autem in forum ventum fuit, protinus ab omni curia honorificè ſalutatus, fuit inter alia ſubſellia, in thronum ſatis magnificum collocatus. Cùmque Neſtor cur iſthuc facerent, quæreret: illi reſponderunt; Facimus hoc pro dignitate; nam tua vita & conuerſatio ſic meretur. Ille verò, ſatis, inquit, mihi hactenùs honoris habitum eſt; dicite iam, cur me accerſiri volueritis. Tùm Irenarchus: Noſti, inquit, Domine edictum imperatoris? & Neſtor, Ego, ait, præceptum non Imperatoris, ſed omnipotentis Dei noui. Cui Irenarchus: Aſſentire, inquit, nobis, Neſtor, prompto, & tranquillo

Conſignat ſe cruce.

Conſtanter reſpondet Irenarcho.

illo animo, ne ad tribunal iudicis voceris. ;o verò, reſpondit Neſtor, cæleſtis regis præce- is & voluntati aſſentior. Tum Irenarchus: Cer- , inquit, dæmonium habes. Immò dixit Neſtor, inam à dæmonibus vos immunes eſſetis, nec emones coleretis. Itanè, inquit Irenarchus, ho- o importuniſſime, auſus es Deos noſtros dęmo- es appellare? At ego apud Præſidem efficiam, tormentis adactus, eos veros Deos eſſe confi- aris.

Cruce ſe ſignat.

Sanctus Neſtor, cum crucis ſignum ſibi impreſ- ſet, quid tu, inquit, mihi tormenta minaris? E- neque tua, neque Pręſidis tormenta quidquam meo, ſed ea quæ mihi Chriſtus Deus meus mi- itur. Porrò Irenarchus, Pergam ſtatim, cum Ne- ore profectus eſt. In ipſo autem itinere martyr, citato ſubitò terræmotu, & voce cælitus ad e- n dilapſa, mirificè ad certamen eſt confortatus; leò vt tribunali Præſidis Pergæ, ab Irenarcho blatus, vultu oculiſque, mirabilem animi forti- dinem declararet. Præſes verò, cùm de nomine lum ſuo percunctatus eſſet, & ille ſe Chriſtia- ım eſſe, ac Neſtoris nomen obtinere reſpondiſ- t, pone, inquit, dijs thura, & ego te honoribus ac uitijs auctum, ſacerdotum noſtrorum princi- em conſtituam. Tum ſanctus martyr ſublatis, ım eximia pietate, ad cælum oculis, cruce ſe ſi- auit: & conuerſus ad Præſidem dixit; Etiamſi rijs corpuſculum hoc tormentis ſubijcias, ſi ncula, ſi beſtias, ſi ferrum adhibeas, nunquàm rte adduci potero, vt nomen Domini mei, ſu- r omnia benedictum, perfida negatione con- lcem.

Ducitur ab Irenarcho Pergam.

Præclara martyris confeſſio.

His dictis, iuſſit eum Præſes in equuleo ſuſpen m, crudeliſſimè torqueri. Nec mora, miniſtri

Digitized by Google

Torquetur atrociſſimè. furore crudelitatis armati, latera ferreis vnguliſs immaniter ſecant, & coſtas carnibus nudant, ſed martyr tantis tormentis fœdatus, vel potius ornatus, voce iucunda Domino pſallebat, adeò vt Iudicem in maximam admirationem & penè in ſtuporem traheret. Insignis fortitudo. Cum autem turba horrendis clamoribus, vt eum Præſes è medio tolleret, vociferaretur; Viſne, dixit, Præſes, dijs ſacrificare, & eſſe nobiſcum? an mauis adhærere Chriſto crucifixo ſub Pontio Pilato; Cui ſanctus martyr in Chriſto bene confidens reſpondit; ſceleratiſſime fili diaboli, non modo tu Dei conſpectum non vereris, ſed me quoque ad eandem ſceleris communionem pertrahere conaris? Cum CHRISTO Deo meo ſemper fui, & ſum, & ero.

Crucifixus martyr, cõfirmat Chriſtianos. Videns itaque Præſes, inſuperabilem animi eius conſtantiam, crucis eum ſententia damnauit. Fuit continuò impiorum manibus cruci affixus, è qua tanquàm è cathedra Chriſtianos docebat, atque in fidei conſtantia confirmabat. Cumque omnes perfuſi lachrymis, ab eius ore penderent, tandem viribus exhauſtus, Filioli, inquit, oremus & flectamus genua ad Deum, per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum. Omnibus autem in genua prouolutis, & ſimul ipſo de cruce orante, cùm dixiſſet, Amen, obdormiuit in Domino.

Vide Cæſ. Baron. Tom. 5. Annal.

VITA S. PORPHYRII, EPISCOPI GAZÆ, ex ea, quam Marcus eius miniſter & familiaris, prolixè admodùm conſcripſit. Extat apud Metaphraſten. Claruit anno Chriſti 398. Anaſtaſij Papæ I. Arcad. & & Honor. Impp. 4.

Gaza

GAza ciuitas eſt Paleſtinæ, in confinio Aegypti, populo admodùm frequens, & diuitijs clara, ſed eo tempore, nefando dæmonum cultu turpiter polluta. Huius ciuitatis ſacerdotium, accepit hic noſter Porphyrius, Theſſalonica oriundus, generis dignitate minimè ignobilis: ſed mēte & rerum cæleſtiũ amore terrenis honoribus longè maior. Nam cùm vitam omnibus numeris virtutũ abſolutam, ſibi proponeret, ſpreto generis & opum ſplendore, in Scetem profectus, monaſticã eſt ibidem amplexus diſciplinã. Cùm verò amore ſacra loca viſitandi incredibili teneretur, eò abijt, & perſoluto pietatis ſtudio, venit ad partes Iordanis, vbi annos quinq;, cum ſumma vitæ auſteritate in ſpelunca Deo ſeruiuit; adeò vt ex nimia locorum illorum ſiccitate, in morbum grauiſſimum inciderit, & ſedem ſuam indè Hieroſolymam transferre coactus ſit.

26. Februar. Patria Porphyrij.

Amplectitur vitã monaſticam in Scetem. Degit in ſpelunca.

Accidit, eo tempore, vt ego ex Aſia ad terrã ſanctam adnauigarem; cumq; loca ſacra venerabundus obirem, vidi ibidem ſanctum hunc, magno pietatis ſtudio, licèt affecta grauiter valetudine, Domini ſepulcrum, & alia loca veneranda viſitantem. Quodam autem die, ei occurrēs, cùm cernerem illum præ nimia corporis debilitate, non valentem progredi, manum ei adiutricem porrecti, atq; vt meis tanquã ſuis innixus viribus, me famulo vteretur, rogaui. Quod ille planè recuſauit; ſed crebris ſuſpirijs ingemiſcēs, quòd nondũ ſe ſuis, propter Chriſtũ, nudaſſet facultatib⁹, querebatur. Hoc ergò ſolo ſcrupulo cōflictatus, petijt à me, vt Theſſalonicam nauigarē, & diuiſa cũ fratribus (qui ei ſuperſtites erant) hæreditate, eam in pauperes erogarē. Ego cùm promptũ me alacrēque ad tam præclarum pietatis opus præberē, ac-

Diſtribuit vir ſanctus, omnes ſuas facultates in pauperes.

cepto mandato abij; & poſſeſſiones illius tribus aureorum millibus vendidi, preciumq; pauperibus diſtribui. Veſtes verò, & argentum, & alios mille quadringentos aureos mecum tuli, quæ vir ſanctus omnia in pauperes & egenos benignè diſtribuit, adeò vt ipſe quotidiano egens alimento, arte ſutoria victum ſibi quæreret, & panem gratis oblatum manducare nollet.

Ordinatur presbyter, Porphyrius inuitus.

Cùm hæc ità ſe haberent, Praylius ſanctorum locorum ſacerdos, audita vitæ eius admiranda ſanctitate, inuitum presbyterum ordinauit, & venerandi ligni crucis cuſtodiam ei concredit. Erat autem Porphyrius annos natus quadraginta, cùm ad ſacerdotalem dignitatem inuitus aſſumptus eſt; tertio verò ſacerdotij ſui anno, Aeneæ Gazæ epiſcopo, tum vita functo, ſuccedere coactus fuit.

Fit Epiſcopus Gazæ inuitus.

Adeò namque inuitus eum dignitatis gradum aſcendit, vt nullum omninò lachrymandi finem faceret. Tandem cùm Gazæi, longa conſolatione dolorem eius mitigaſſent, acquieuit, & cum reliquis ſe itineri accinxit. Porrò Gazæi idololatræ, cùm de aduentu noui epiſcopi, & admiranda vitæ eius ſanctitate certiores facti fuiſſent, ſuggeſtione dæmonis, viam omnem (per quam neceſſariò ciuitatem ingredi debebat) cœno, & graueolentibus herbis, & fumo, & teterrimo odore replerunt: vt ijs fraudibus nos ſuffocarent, vel, quod ſanè periculum erat, viſum adimerent. Sed nos Chriſti benè numine tuti, licèt non ſine magna moleſtia, ſalui & incolumes ciuitatem ingreſſi ſumus.

Idololatrarū nequitia.

Accidit autem illo anno, extrema quædam terræ illius ſterilitas, cuius cauſam ciues ferè omnes Porphyrio aſcribebant; atque vt eum apud populum vniuerſum in inuidiam traherent, conſtanti

:anti rumore diuulgabant, ſe à Marna reſpon-
um accepiſſe, quòd Porphyrius tantorum ciui-
ati malorum auctor eſſet. Cùm autem ſicci-
as quotidiè magis magisque populum affligeret,
congregati in Marnæo idololatræ, multis
recibus & ſacrificijs à Marna ſuo beneficium
luuiæ poſtulârunt, ſed re infecta tandem abi-
runt.

Marna idolum Gazenſium; eſt aũt Iupiter.

Tũ verò nos Chriſtiani cũ fœminis & pueris,
umero centũ & octoginta, cùm ſancto Porphy-
o templũ D. Opt. Max. ſacrum, indicto prius ie-
inio, ingreſſi ſumus, & tota ibidem nocte in pre-
bus triginta, & totidem genuflexionibus trãſa-
a, manè, præcedente venerandæ crucis ſigno, cũ
ymnis & canticis, ad antiquam eccleſiã, quæ eſt
parte occidentali ciuitatis (quã aiunt ædificaſſe
ſclepam epiſcopum, virũ ſanctitatis laude cla-
um) egreſſi ſumus; indè verò ad martyrium ſan-
iſſimi Timothei ſimili deuotionis ſtudio di-
eſſi, preces totidem rurſus fudimus, vt ſqualen-
m nimia ſiccitate terram miſericors Deus plu-
a ſua irrigare dignaretur. Poſtremò autem,
m precibus iam ex animi ſententia perſolutis,
uitatem repeteremus, inuenimus nobis idolo-
trarum ſcelere & furore, ingreſſum, obſeratis
ortis, præcluſum eſſe. Cumque duas ibi horas
tu & gemitibus ageremus, benignus & cle-
ens Dominus populi ſui lachrymis & maximè
ri ſancti precibus ad miſericordiam flexus,
bitò cælum nubibus texit, & copioſo imbre
rram inebriauit. Cuius rei miraculum gentiles
mœnibus ac turribus ſpectantes, portis paten-
bus, ſummo cũ gaudio Chriſtianos exceperunt;
multi ſublatis vocibus, Chriſtus ſolus Deus,
ſe ſolùs vicit, exclamârunt: ex quibus viri cen-

Chriſtiani ieiunio & precibus, pluuiam impetrant.

Multi idololatræ; credũt in Chriſtũ.

 tum

tum viginti ſeptem,& fœminæ triginta quinque, pueri verò quatuordecim à veteris vitæ delictis ritè expiati, ad Chriſtum adiuncti ſunt. Alij prætereà centum & quinq;, eodem anno, ſacroſanctis fidei myſterijs,& baptiſmate initiati ſunt.

Historia Barochæ S. Porphyrij miniſtri.

Porrò alij in ſceleribus ſuis planè obdurati, multis virum ſanctum contumelijs & probris afficiebant, & intolerabili odio Chriſtianum nomen proſequebantur. Porphyrius verò die nocteq; pro eorum conuerſione, preces ad Dominũ fundebat. Habebat vir ſanctus miniſtrum quendam Barocham nomine, virum incredibili fidei ardore flagrantem, & ſanctitatis etiam opinione celebrẽ, qui grauia multa ab idololatris frequenter ſuſtinuit. Is cùm die quodam in vicum ad quẽdam idololatram profectus eſſet pro canone Eccleſiaſtico,& impius ille canonem tradere differret, factum eſt, vt Barocha verba cùm eo commutare cogeretur. Qui furore mentis prouocatus agricolas quoſdam ſui ſimiles aduocauit, & Barocham clauis tam acriter contudit, vt ſemiuiuũ extra pagum in ſolitudine reliquerit. Alio die, contigit ſingulari Dei benignitate, vt Cornelius diaconus cum alijs duobus Chriſtianis eò iter haberet, viſo Barocha mirati ſunt, impoſitumque humeris ſuis in ciuitatem importârunt. Verùm gentiles arbitrati eum eſſe mortuum (neq; enim fas erat mortuum in ciuitatem inferre) in furorẽ verſi Barocham humeris Cornelij excuſſerunt, & grauiſſimis eum & reliquos duos plagis affecerunt.

Interim dum hæc fiunt quidam fratres renunciant beato Epiſcopo; qui conturbatus eò ire feſtinauit & verbis blandiſſimis Barocham è furibundi populi manibus, & ab imminenti mor-

ti

tis periculo liberare conabatur; fecitque tandem, multis ipſe oneratus contumelijs, vt idololatræ Barocham à ſuis in eccleſiam abduci paterentur; in qua vir ſanctus aſſiduis lachrymis & precibus, priſtinam illi à Domino ſanitatem obtinuit. Non multò pòſt, Defenſor populi, ingenti hominum ſtipatus caterua, nouo rurſus furore in Chriſtianos inuectus eſt, clamans & dicens: patrias leges ab illis nefariè eſſe violatas, quòd mortuum in ciuitatem inducere præſumpſiſſent. Hæc cùm minitando & clamando diu repeterent, & epiſcopus ſolita benignitate, eos à furore, ad lenitatem ac modeſtiam, nequicquam inducere conaretur, Barochas diuino zelo excitatus ſurrexit, & arrepta, quam ſors offerebat, fuſte, omnes in effuſam fugam compulit, ac tanto terrore compleuit, vt nullo modo à metu & fuga ſe colligere poſſent. Ab illo igitur tempore, virum illum ſanctū & defenſione fidei flagrantem, timuerunt idololatræ neque vlla deinceps moleſtia, afficere auſi ſunt.

Porphyrius impetrat ſuis precibus Barochæ ſanitatem.

Barochas fuſte impios idololatras in fugā vertit.

Porphyrius autem cùm totis viribus nefariam idololatrarum ſuperſtitionem delere conaretur, direxit me ad ſanctiſſimum Epiſcopum Conſtantinopolitanum, vt is auctoritate & gratia, ab Imperatore Archadio impetraret, vt Gazæ ſimulacrorum templa diruerentur, & glorioſa Chriſti trophæa omnibus palàm adoranda proponerentur. Ego verò profectus, rem ex animi ſententia confeci, & cum edicto Imperatoris lætus domum remeaui. Aegrotabat eo tēpore Porphyrius, & ex nimia idololatrarum afflictione in febrem inciderat, qui tamen ex meo aduentu, & proſpero rerum ſucceſſu, protinus priſtinæ ſanitati reſtitutus eſt. Statim itaq; exhibito Imperatoris edicto, ido-

Templa idolorum, Gazæ, clauduntur.

lorum templa, euerſis ſimulacris, clauſa ſunt. Impia tamen gens Marnæ ſimulacrum latenter conſuluit: & paulò pòſt ad nefaria ſacrificia maiore ſtudio ac contentione rediit; quæ res cùm Porphyrium latere non poſſet, omnibus modis operam dedit, vt ab ea impietate, gentē liberaret, neque vllam rei feliciter perficiendæ occaſionem neglexit.

Mulier parturiens, grauiſſime periclitatur.

Accidit eo tempore, vt mulier quædam Aelia nomine, natalium ſanè ſplendore illuſtris, periculoſo valdè partu conflictaretur; adeò vt fœtus nulla obſtetricum induſtria, ex materno vtero educi poterat, niſi viuus infans medicorum cultris (quæ vnica tantùm ars reliqua erat) ſecaretur, ne conflictantem cum intolerabilibus cruciatibus matrem, ſimul vnà ſecum extingueret. Septem iam dies in his doloribus exegerat, quibus parentes & cognati dæmonum ſuperſtitioni ſupra modum dediti, infinita ſacrificia pro ſalute filiæ immolauerant. Vnica inter omnes erat nutrix, ſacroſanctis fidei noſtræ myſteriis initiata, quæ maxima animi ægritudine affecta, in Chriſtianorum oratorio, cum multis lachrymis preces fundebat; hæc die quodam Porphyrium ingredientem, ſupplex rogauit, vt precibus ſuis periclitanti mulieri opē aliquā adferret. Tùm Porphyrius, cùm probè noſſet totam illam familiā, (quæ erat ſanè ampliſſima) cùm horrēdo nefandiſſimę ſuperſtitionis cultu miſerè conflictari, cernens ſibi præclaram conuerſionis eius occaſionem oblatam; Vade, inquit, ad nutricem, & acceptа priùs ab omnibus fide, quòd relictis ſimulacris ad Chriſtum tranſibunt, dic cōfidenter parturienti mulieri coram omnibus; ſanat te Ieſus Chriſtus filius Dei viui, crede in ipſum, & viues.

Porphyrius liberat mulierem, à periculoſiſſimo partu.

Nu-

Digitized by Google

Nutrix accepto hoc mandato domum cucurrit, & mulierem in extremo iam vitæ periculo conſtitutam inueniens, & reliquos omnes luctu lachrymiſq; fœdatos, clamauit: Bono animo eſtote. Ego enim miſſa à medico præſtantiſſimo, iã protinus filiæ veſtræ ſalutẽ promitto, ſi data fide, ſpondere velitis, ea vos præſtituros, quæ poſtulauerit. Illi his auditis, ad eam pariter accurrunt, & omnes facultates ſe daturos ſpondent, & quiduis deniq; aliud facturos, ſi modò filia ab impendente mortis periculo liberata, infantem viuum ederet. Tum nutrix voce maxima coram omnib. dixit; Ieſus Chriſtus filius Dei viui te curat, crede in eum & viues. Vix hæc nutrix effata erat, & ſtatim cum magno eiulatu mulier fœtum effudit. Omnes autem qui præſentes erant exclamarunt; Magnus eſt Deus Chriſtianorum: Magnus eſt Sacerdos Porphyrius. Atque hi ſine mora, numero omnes ſexaginta quatuor, Chriſto nomina ſua gaudentes dederunt.

Multi accedunt ad Chriſti religionem.

Idololatræ autem cùm hoc proſpero rerum Chriſtianorum ſucceſſu, acriori inuidia ſtimularentur, CHRISTI fideles quibuſcunque poterant iniurijs, clàm, palàm, afficiebant; quòd vir ſanctus Porphyrius diutius non ferendum, propter infirmiora membra, putauit. Quarè Conſtantinopolim ad Iohannem Chryſoſtomum nauigauit, vt pariter iunctis viribus ab Imperatore nouum edictum impetrarent, quò & impiam ſuperſtitionem internecione delerent, & quotidianas iniurias à Chriſtianis omnib. propulſarent. Fuerunt viri ſancti ab Eudoxia ſummo cum honore ac reuerentia excepti, & donis etiam muneribuſque affecti. Illa enim cùm eſſet pietatis ac religionis ſtudio valdè dedita, magnam ex

Porphyrius proficiſcitur ad Iohannem Chryſoſtomum

Excipiuntur Porphy-

corum

gius & Iohãnes, ab Eudoxia Imperatrice honorificè.

eorum præſentia & diuinis ſermonibus lætitiam hauriebat;& benignè poſtulata conceſſit; Archadiumque maritum importunis precibus tamdiu fatigauit, donec Cynegium quendam virum primarium cum poteſtate ſumma, Gazam mitteret, qui ſimulacra omnia euerteret, & débitas de ſceleratis idololatris pœnas ſumeret.

Templa ſimulacrorũ Gazæ.

Erant in ciuitate publica ſimulacrorum templa octo; nempè Solis, Veneris, Apollinis, Proſerpinæ, Hecates, Hierion, ſeu Sacerdotum, Fortunæ ciuitatis, quod vocabant Tycheon, & Marnion, quod dicebant eſſe Critæ generis Iouis, eratque omnibus reliquis glorioſius. Erant præterea alia plurima in ædibus & pagis ſimulacra, quæ omnia decem continuis diebus Cynegius cum militibus ſuis euertit, vno tantùm Marnio excepto quod idolorum ſacerdotes ſumma vi, obſtructis ingenti lapidum aceruo foribus, tutati ſunt.

Delubra dæmonũ euertuntur Gazæ.

Dum hæc autem geruntur, Porphyrius Epiſcopus conſilium habuit, quidnam potiſſimum de Marnio ſtatuendum eſſet. Alij enim dicebant illud debere effodi; alij autem comburi, alij locum purificari, & ad Dei eccleſiam ſanctificari. Igitur cum in diuerſas ſententias, alij atque alij multis rationibus traherentur, Epiſcopus indicto omnibus ieiunio diuinam mentem conſulendam ſtatuit. Cumque diem vnum ieiunio & precibus conſecraſſent, & veſperè ad ſacram ſynaxim omnes pariter conuenirent, eccè puer quidam annos natus ſeptem, lingua Syriaca exclamauit dicens; Comburite intus ad ſolum vſque templum, facta ſunt enim in eo multa grauia, & maximè hominum ſacrificia; quarè flammis illud exurite. Picem humidam, ſulphur, & ſeuum porcinum adferte, & æneas portas inungite, ignemque ſubijcite

Ieiunio & precibus quid non obtinetur à Deo?

ijcite. Teſtificor vobis coram Deo ne aliter fiat.

Cùm voces hæ ad aures Epiſcopi perueniſſent, admirans vehementer, ſublatis ad cælum manibus Deum glorificauit; & vt certius cognoſceret, ne fortè aliorum fraude puer inſtructus talia clamaſſet, eum ad ſe adduci iuſſit, & acriter illi productis virgis minatus eſt ni diceret, cuius inſtinctu voces illas edidiſſet; At puer cùm ne verbulũ quidem reſponderet, & ſtrictiſſimum diu ſilentium, minitante nequicquam epiſcopo, ſeruaſſet: tandem lingua Grçca (cuius planè tam ipſe quàm parentes expertes erant) eaſdem voces repetiuit, & templum comburendum eſſe ex Dei voluntate conſtanter pronunciauit. Tum epiſcopus nihil cunctandum eſſe ratus, allata pice ignem Marnio ſubiecit, & fanum exuſſit; & nouum ibidem, inſigni opere in crucis figuram formato, templum exſtruxit: reſque Chriſtianorum doctrina & ſanctitate mirum in modum promouit. Porrò non eſt hoc loco ſilẽtio prætereundum, inſigne quoddam miraculum, quod eo tempore quo noua eccleſiæ fabrica conſtruebatur, accidit.

Puer loquitur.

Græcè loquitur, cum nunquam didiciſſet.

Extruit nouum templum Porphyrius.

Sunt intra ſacrum templi ambitum putei quidam, è quibus vnus immenſæ eſt profunditatis. In hunc tres pũeri ludibundi, ſubito caſu deciderũt; ita vt ab omnibus pro certo extincti putarentur. Vndè magnus populi eiulatus totam ferè ciuitatem compleuit, atque ad aures quoque epiſcopi peruenit, qui ſtatim concito gradu ad puteum abijt, & facto ſilentio, ardentiſſimas preces multis cum lachrymis ad Dominum pro ſalute puerorum fudit. Tandem hora vna in precibus exacta, iuſſit quendam per funes in puteum deſcendere, vt pueros extraheret. Nemo non certo certius pueros iam aquis ſuffocatos eſſe putabat; cùm eccè

Tres pueri cadunt in puteum.

Digitized by Google

Vide inſigne miraculum.

eccè pueri illæſi planè ac ſalui lapidi prægrandi inſidentes inuenti ſunt. Tum clamor & lætitia exorta fuit, & Chriſtiani cum canticis & hymnis eò confluentes, diuinam potentiam ac bonitatem debitis laudibus celebrarunt. Augebat enim miraculum lætitiæ magnitudinem, quod ſinguli in membris ſuis, crucis effigiem pulcherrimè expreſſam haberent. Vnus quidem in media fronte, alius autem in dextera, circa digitos: alius verò in humero dextero. Quæ res multos idololatras ad Chriſti cognitionem perduxit.

Signa crucis impreſſa pueris, diuinitus.

Iulia nomine.

Illo autem tempore venit in ciuitatem, mulier quædam Antiochena, peſtifera Manichæorum hęreſi infecta, quæ per ſummam ſimulationem pietatis, & fictum veræ fidei amorem plurimos eodem veneno infecerat, & in perniciem ſempiternam pertrahebat. Quod cum epiſcopus accepiſſet, vocatam ad ſe mulierem multis rationibus & infinitis ſacræ ſcripturæ locis ab eo errore ad ſynceram Catholicæ fidei integritatem adducere conatus eſt. Sed illa, inani quadam prudentiæ opinione inflata pertinaciter reſtitit, & temeritate loquendi præceps, multas blaſphemias euomuit. Tum epiſcopus, cùm illam furore quodam mentis ſalutaria dogmata contemnere, & in perditionem ruere ac alios ſimiliter in eandem pellere cerneret; Deus, inquit, linguam tuam percutiet, & blaſphemum os obſtruet, ne amplius loquatur iniqua. Vix ſententiam vir ſanctus protulerat cùm protinus ſupplicium ſequutum eſt. Statim enim tremere vehementer cœpit, & linguæ officio priuata, poſtea in morbum incidit, à quo nunquam conualuit, ſed ad tenebras ſempiternas ex eo deuoluta eſt.

Iulia Manichæa, Gazæ quoſdam corrupit.

Vltio diuina corripit mulierem.

Porrò Epiſcopus, cùm iam templo ex animi ſenten-

ſententia perfecto (quod Eudoxianum appellari voluit propter inſignem Imperatoris Eudoxiæ liberalitatem, quam in eo conſtruendo præſtiterat) res Chriſtianorum in tuto collocaſſe videretur, totum ſe ad pauperum inopiam ſubleuandam contulit. Erat enim ſummè miſericors, & vix vnquam ad conſpectum calamitoſi alicuius lachrymas continere poterat. Vndè cuiuis mendico tam ciui quam peregrino quotidiè ſex obulos dari præcipiebat, præter ea quæ ipſe per ſe, in veſtitu, argento & auro, vnicuique dignitati ſuæ conuenienter præbebat. Sacro autem quadrageſimali tempore, totis quadraginta diebus decem obulos vnicuique pauperi aſſignauit, quam etiam eleemoſynam teſtamento ſempiternùm confirmauit.

Templum ab epiſcopo Gazæ conſtructū, Eudoxianum appellatum.

Intereà cum rebus hoc modo conſtitutis ſumma pace Chriſtiani frui viderentur; idololatræ acri inuidia ſtimulante maximè propter templi magnificentiam (quod omnium, quæ eo tempore erant, maximum celeberrimumque eſſe dicebatur) nouos quoſdam tumultus concitârunt, in quibus Epiſcopi domum (ipſo ſibi fuga conſulente) ſpoliârunt, ac diripuerunt omnia, quæ illic ſunt inuenta. Poſtquam verò Proconſulis diligentia tumultus ſedati, & idololatræ debitis ab eo ſupplicijs affecti fuêre, Sanctus Porphyrius paucis poſt annis ſuperſtes, in morbum incidit, & multis virtutibus ac miraculis clarus, anno epiſcopatus ſui vigeſimo quarto ad Dominum migrauit.

Idololatræ Gazenſes, nouos tumultus excitant.

S Porphyrius obdedit.

VITA

VITA S. ANDRONICI ET EIVS CONiugis Athanaſiæ, ex ea quæ eſt per Simeonem Metaphraſtem.

Claruit Anno Domini 386. & ſequētibus teſte Cæſare Baronio Annal. Tom 4. 27. Februar.

IN diebus Theodoſij magni Imperatoris, erat in ciuitate Antiochia iuuenis quidam argentarius nomine Andronicus, pietate & bonorum operum gloria illuſtris; qui vxorem accepit pari pietate præditam Athanaſiam nomine, filiam Iohannis argentarij. Porro cum vterque ampliſſimas à parentibus obtineret facultates, eas in tres partes hoc modo partiti ſunt; vt primam in ſubleuanda pauperum inopia reſeruarent, ſecūdam Monachorum, eorumq;, qui diuinis tantùm rebus operam dabant, neceſſitatibus deputarent; tertiam verò in propriæ familiæ educationem prudenter ac moderatê expendebant. Adronicus autem, poſtquā duas ex ſua coniuge proles (quarum vni Iohanni, alteræ verò Mariæ nomen erat) ſuſcepiſſet, ſeſe deinceps cum ſumma vxoris voluntate, ab omni carnis cupiditate continuit, & tota mente ad pietatis ſtudium contulit, atque ad abſolutam virtutum perfectionem aſpirauit.

Adronici & Athanaſiæ pietas.

Facultatum diſtributio.

Viuunt continenter in matrimonio.

Non multo poſt accidit vt vtraque proles die vno acerrima febre correpta, vitam cum morte commutaret, & inſignem parentibus mæſtitiam inferret, & ipſa denique ciuitas vniuerſa (cui Andronicus propter eximiam modeſtiam & animi manſuetudinem valdè charus erat) ea de cauſa in luctu & ſqualore verſaretur. Athanaſia autem tantum ex morte vtriuſque dolorem conceperat, vt longioris vitæ tædio victa, violentas ſibi manus adferre vellet. Erat extra vrbis mœnia celeberrimum S. Iuliani martyris templum, in quo parentes

Proles moriuntur.

Athanaſiæ dolor ex morte prolium.

Digitized by Google

parentes eorum quieſcebant, & tunc etiam in idem monumentum funera liberorum ſuorum intulerant. Ab eo Athanaſia nullis rationibus ſe auelli patiebatur, ſed lachrymis tota & luctu deformata, die ac nocte orbitatem ſuam ibidem deplorabat. Cōtigit autem media nocte, quòd Martyr Iulianus in habitu monaſtico ei appareret, & aſperis ſanè verbis eam increpans diceret; Quid tu nos hic quieſcentes moleſtia afficis? Quid infantum obitum veſana mente deploras? Satius certè foret quod tua peccata defleres. Dico enim tibi mulier, quod qua benignitate conditor Deus creaturis ſuis neceſſaria vitæ alimenta largitur: eadem planè tuis pueris, quos terrenis bonis priuauit iam largitus eſt. Et ſicut olim fame afflicti, à te cibum poſtulare ſolent, ita nunc à Chriſto Domino panem cæleſtem in regno cælorum poſtulant, accipiuntque.

Iulianus martyr ei apparet.

His auditis, Athanaſia à luctu & lachrymis ad gaudium & exultationem conuerſa, retulit marito, quæ, nocturna in templo viſione, acceperat, & ait; Reuera Domine mi, ſi me audis, facies mihi poteſtatem monaſterium ingrediendi, vt mente & corpore caſta, reliquum vitæ meæ tempus, in Chriſti ſeruitio ſedulo peragam. Cui Andronicus benignum cum gaudio præbens aſſenſum, vocato ad ſe ſocero omnes tradidit facultates, mandauitque; vt ex ijs Noſocomium & Xenodochium monachorum conſtrueret; deindè omnibus ſuis ſeruis manumiſſis, relicta domo, relicta terra & cognatione, vna cum coniuge profectus eſt, ad patres in Scetem, ad Danielem Abbatem virum ſanctitatis, & prudentiæ opinione celebrem, qui eos cum gaudio excepit, & ſalutaribus monitis, aliquamdiu inſtructos, Athanaſiam quidem in mo-

Nudant ſe omnibus ſuis facultatibus.

Andronicus proficiſcitur ad patres in Scetem cū coniuge ſua.

Digitized by

naſterio Tabenneſiotarum collocauit: Andronicum verò monaſtico indutum habitu, ſub ſua diſciplina militare permiſit.

Poſt annos autem 12. quibus ſtrenuè in omni vitæ ſanctitate Chriſto militauerant, ingens deſiderium ſacra loca viſitandi inuaſit Andronicum. Neque difficulter Abbas Daniel poteſtatem ei fecit loca ſacra reuerenter obeundi; quin data benedictione, eum lubens dimiſit. Contigit autem dùm iter per Aegyptũ haberet, & ſub ſpina ſedẽs animum ab ęſtu Solis & laboris nonnihil recreare vellet, vt vxor eius virili induta habitu, eò ad loca ſacra iter quoque faciens, tranſiret, & in cõiugem ſuum ignota incognitum incideret. Cùmque mutua ſe ſalutatione honoraſſent, placuit eis vt ſimul in ſilentio tamen, iter facerent, & ſacra loca viſitarent. Quæ poſtquam ſumma cum reuerentia luſtraſſent, & pio ſuo deſiderio feciſſent ſatis, tanta inter eos beneuolentiæ & amoris magnitudo creuit, vt alter ab alterius complexu ac familiaritate auelli ſe non pateretur. Placuit igitur ex ſanctorum patrum auctoritate & conſenſu, vt ſimul in eadem cella degentes, mutuis ſe obſequijs & ſalutaribus monitis fouerent, atque ad omnem vitæ perfectionem alter alterum incitaret erudiretque. Neque enim quiſquam eorum qui in Scetem, & vicinis locis habitabant, eos coniuges eſſe nouerat, immò nec ipſe Andronicus, vel tenui aliqua ſuſpicione eam eſſe Athanaſiam conſequi poterat, vſque adeò priſtinam corporis pulchritudinem ieiunijs & vigilijs fœdauerat.

Andronicus viſitat loca ſacra.

Andronicus non nouit vxorem ſuam.

Habitant ſimul, nec tamen Andronicus coniugem vnquã agnouit.

Poſtqam verò Alexandriæ alios ferè duodecim annos ſimul in eodem habitaculo, in omni vitę ſanctitate ac caſtimonia exegerant: Athanaſia multis

Digitized by Google

multis & aſſiduis pœnitentiæ laboribus exhauſta, in morbum incidit. Andronicus verò cum incredibili eam amore (quam tamen virum eſſe credebat) complecteretur, & mortis ei periculũ imminere cerneret, concito gradu ad ſanctum Menam profectus eſt, vt Senem monachorum patrem indè ſecum ad Athanaſiam cum mortis iam doloribus conflictantem, adduceret. Venit ille, & lachrymantem Athanaſiam, inueniens; Athanaſi, inquit; abba ecquid eſt hoc quòd, expleto iam laborum tuorum curriculo, cum merces tibi ampliſſima in cælis conſtituta ſit, lachrymaris? Cui Athanaſia non, inquit, hoc deploro, ô venerande ſenex, ſed Andronicum vnum mihi omnium in vita dulciſſimum. Sed quæſo te, vt poſtquam corpuſculum meum terrę tradideris, ſchedulã, quę modò ſub capite meo requieſcit, illi tradere digneris. Hæc cum dixiſſet, ſuauiter in manus creatoris ſui ſpiritum efflauit. *Athanaſia abit ad Christum.*

At verò cum ad exequias ingens monachorum turba de more conflueret, inuenta eſt Athanaſia ſexu fœmina. Quod vt celebri rumore diuulgatum fuit, fœminam ſcilicet incredibili planè virtute, & naturæ fragilitatem continentia & duritie, vitæque auſteritate Patres etiam ſanctiſſimos ſuperaſſe; omnes Lauræ Alexandriæ, & vniuerſa ciuitas, & omnes denique monachi Scetæ, cum ramis & palmis conuenerunt; & venerandas reliquias ſummo cum honore ac gaudio extulerunt. Andronicus autem non multò poſt coniugem ſuam felici agone ſequutus eſt. *Honorificè ſepelitur.*

MARTYRIVM SS. IVLIANI, EVNI; Beſæ & Macaris, qui idipſum conſummârunt Anno Chirſti 253. Decij Imp. 1. Sede vacante. Ex eo quod extat apud Cæſar. Baron. Tom. 2. Annal. Eccleſiaſt.

27. Februar.

DEcius Imperator, vt initio clementia & humanitate ſuorũ ſibi animos conciliare eſt viſus, ita paulò poſt animo planè immutatus, minis & edictis crudeliſſimis, in Chriſtianos præcipuè ſæuire non deſtitit. Nam diuulgato edicto, tanta rabie & crudelitate in nomen Christianum debacchatus eſt, vt tempus illud adeſſe videretur, qꝫ Dominus futurũ prædixerat, in quo electi etiam, ſi fieri poſſet, in errorem ducerentur. Omnes namque metu perculſi obſtupeſcebant, atque ex illis, qui cum dignitate, tum diuitiarum affluentia præſtare videbantur (qui quidem non pauci erant numero) nonnulli timore perterriti, dijs ſe vltrò colendis offerebant; alij ex priuatis ædibus in publicum raptati, ad delubra à magiſtratibus ducebantur; multi vicinorum ſuaſu eò pellicebantur; qui quidem nominatim euocati, ad impura & profana eorum ſacrificia ſe conferebant.

Decij crudelitas in Chriſtianos.

Mathæi 24. Marci 13.

Lapſorum ingens numerus.

Horum autem non pauci, quaſi minimè eſſent ſacrificaturi, ſed illi ipſi potius victimæ & ſacrificia idolis futuri, pallore exalbeſcebãt, & formidine attoniti obſtupeſcebant, adeò vt à frequenti populi turba, quæ circũſiſtebat, dum ſe omnibus perſpicuè patefaciebant, cũ ad moriendũ tum ad ſacrificandũ eadem timiditate eſſe affectos, riſui & ludibrio haberentur. Alij paratius ad altaria procurrentes, duro ore & impudenti, conſtanter aſſeuerabant, ſe nunquam cum Chriſtianis

legibus

legibus commercium habuiſſe de quibus veriſſima illa Domini eſt ſententia: Diuitem difficulter poſſe ſaluari. Ex reliquis, qui tenuiores erant, magisq́; obſcuri, pleriq́;, vtrumq; iſtud hominum genus quod poſtremò poſuimus imitabantur, Alij fugam capeſſebant, comprehendebantur alij atque ex prenſis multi in vincula & carcerem trudebantur; ibidemq́; multis incluſi diebus, tandem antequam ad tribunal accederent, Chriſtum impiè eiurabant. Quidã tormentorum pericula fortiter ſubeuntes, ad extremum turpiſſimè ſuccumbentes fidem pernegabant.

Matth. 19.

Cæterùm qui Domini erant, tanquam firmæ & beatæ columnæ, eius ope & gratia roboratæ, fidei firmitati, quæ in eorum animis penitùs inſidebat, vires ac tolerantiam aptè & appoſitè reſpondentem adepti, admirabiles & inſignes eius regni martyres & teſtes facti ſunt. Quorum primus erat Iulianus, homo podagræ doloribus adeò oppreſſus, vt neque incedere, neque pedibus conſiſtere poſſet. Hic cum alijs duobus qui eum geſtabant, ad iudicem adducitur, quorum alter extemplò fide per ſummum ſcelus abiurata, ad dæmonis caſtra transfugit; alter verò nomine Cronion cognomento Eunus, & ſenex ipſe Iulianus Dominum ingenuè ſunt confeſſi, ac triumphum de hoſte egerunt clariſſimum.

Iuliani Confeſſio & virtus inter lapſos egregiè emicat.

Eunus famulus Iuliani manet conſtans in fide Chriſti, altero in perfidiam labẽte.

Nam per totam vrbem*, quæ certè ampliſſima eſt, camelis inſidentes deducti, & ità ſublimes verberibus cæſi, tandem immenſo quodam rogo & ſupra modum exardeſcente, hominum multitudine vndiq; circumfuſa, combuſti ſunt. Cumq́; ad locum ſupplicij adducerentur, miles quidam nomine Beſas, illis interdum opem ferre, & ijs, qui contumelia eos afficiebant, ex aduersò reſi-

* Alexãdriã.

Iulianus cũ Euno famulo viuus crematus.

ſiſtere laborabat. Quod cum populus furibundo clamore ægrè ferret ilicò indè abreptus, ad iudicem in præclaro illo prælio pro Domino ſuſcepto, tanquam fortiſſimus Dei bellator, ſtrenuè & viriliter ſe gerens, ſecuri demum percuſſus eſt.

Beſas miles, dum martyres tutari nititur, ſecuri demum percutitur.

Alius quidam genere Afer, qui & appellatione Macar, & ob vitam quam diuinæ gratiæ ſubſidio degiſſet, verè Macar, id eſt, beatus fuit, cum ad fidei negationem, iudice eum ad eam rem magnoperè cohortante, adduci non poſſet, viuus crematus eſt.

Macar ſtabilis in fide perſeuerãs, viuus comburitur.

VITA SS. LVPICINI ET ROMANI Abbatum, ex ea quam D. Gregorius Turonen. Epiſcopus ſcripſit, Excoluerunt hi Sancti monaſticam vitam, temporibus Chilperici Regis Francorum, circa annum Domini 565. ſub Pelagio Pap. II. Iuſtino Iuni. Imperante.

Vide Cæſ. Barõ Tom. 7. Annal. & not. in martyr. Rõ.

28. Februar.

LVpicinus & Romanus germani fratres, eximij à teneris pietatis cultores, cùm ætate iam perfecta, & maximarum artium cognitione imbuta, ad ſuſcipienda matrimonij vincula à parentibus cogerentur, non mediocri animi dolore affecti ſunt; propterea quòd firmiter ſuos apud animos conſtituerant, illibata & corporis & mentis integritate diuinis ſe rebus mãcipare. Sed cũ genitor importunitate maxima inſtaret, & Lupicinũ natu maiorẽ ad nuptias impelleret, ipſe nè qua in re patris animum rebellione offenderet, ſponſali quidẽ vinculo alligari ſe paſſus eſt, ſed re vera tota mente à carnali copula abhorrebat. Romanus verò nuptias conſtanter ſemper refutauit.

Lupicinus cogitur ad nuptias. Romanus eas reſpuit.

Parentibus verò felici morte ex hoc ſeculo ſublatis, communi conſenſu Lorenſis eremi opaca

ca luſtrantes (quæ inter Burgundiam & Alemaniam ſita Auenticæ adiacet ciuitati) placuit, vt fixa ibidem tentoria figerent, victumque ſolis herbarum radicibus quærerent. Neque ſegniter rem aggreſſi, proſtrati ſolo, Dominum diebus ſingulis cum pſalterij modulamine deprecabantur. At verò humani generis hoſtes liuore contra eos maximo concitati, primùm inſidias ſtruere, vt ab arduo ſanctiſſimæ iſtius vitæ inſtituto depellerent. Sæpè tantas tamq; acres eorum infeſtationes patiebantur, vt immenſis dolorum cruciatibus torti, domum paternam repetere cogitarent; ac tandem & ætas immatura quotidianis victa iniurijs ceſſit & eremum deſeruit.

[...]eunt eremum.

Relinquunt eremum, ob dæmonum infeſtationes.

Intereà cum relicto ſolitudinis habitaculo, ad villas propinquiores veniſſent, & pauperis cuiuſdam mulierculæ domum hoſpitandi gratia ingreſſi eſſent, cœpit illa virorum iſtorum habitum, & vultuum maciem ac ſqualorem admirata, de itineris & vitæ ratione multa inquirere. Cui cùm non ſine confuſione rem totam per ordinem panderent, ait illa; Oportuerat certè vos viriliter contra inimici inſidias decertare, nec vllas eius fraudes vel inimicitias formidare: & dubio procul, præclaram tandem de eo victoriã adepti fuiſſetis. His auditis rubore ſummo propter ignauiam ſuffuſi ſunt; & paululum à muliere ſeorsùm digreſſi, mutuis ſe ſermonibus ad repetendum certamen corroborarunt; ſumptiſq; in manu bacillis, armati vexillo Crucis, ad eremum regreſſi ſunt; in qua multo tempore conſuetas dæmonum inſidias, ac lapidum ictus ſuſtinentes, tandem Dei auxilio ſuperatis inimicis, expediti perſeuerârunt.

Citò ad eremum redeunt, & vincunt dæmones.

Tum verò turbæ paulatim ad eos confluere & ſalutaria monita poſtulare cœperunt; quibus tanta virtute & ſuauitate pabula ſalutis miniſtrârũt, vt eandem vitæ ſocietatem cum ijs omni tempore expeterent. Quarè viri illi ſanctiſſimi, qui omnium ſaluti conſultum cupiebant, ſuccisis ſyluis, & in plana redactis, monaſterium conſtruxerunt; in quo ita Deo ac pietati vacabant, vt proprijs ſibi laboribus victum quærerent. Tantus autem feruor loci illius proximos, breui inuaſit, vt alijs atque alijs ad idem vitæ inſtitutum confluentibus, priori monaſterio aliud quod erat eo amplius, adijcere cogeretur; ac tandem etiam ſecundo tertium, quod & commoditate & amplitudine priora longè ſuperabat. In his frequens ſatis monachorum numerus in omni ſanctitate ac ſeueritate diſciplinæ degebat; quorum omnium Lupicinus Abbas, curam tam animæ quàm corporis habebat. Cùm autem die quodam extrema rei familiaris inopia laboraret, neq; haberet vndè tantam multitudinem ſuſtentaret, fuêre illi theſauri quidam antiquitùs in eremo reconditi, diuina reuelatione oſtenſi; è quibus annis plurimis, coëmpto cibo, fratres alebat, & ſanctam congregationem conſeruabat.

Conſtruunt tria monaſteria.

Reuelantur ei theſauri abſconditi.

Factum eſt autem, vt quodam tempore Lupicinus fratres ex officio viſitans, inueniret in domo quadam, magnum ferculorum apparatum, & piſcium multitudinem; vndè commotus, cunctos quos parauerant cibos; tam piſces, quàm olera, in vnum congeſſit, aitque; De his pultibus reficiantur fratres; non delicijs vacent, quæ mentem à diuino impediunt officio. Tunc viri duodecim habito conſilio, locum reliquerunt; & iracundia

inflammati ſtatuerunt, ad relicta ſemel mundi oblectamenta redire.

Intereà cùm per deſerta vagantes, AEgyptum atq; ollas carnium inquirerent, Romanus, qui per viſum rem totam cognouerat, ſine mora Lupicinum adijt, atque modo & ratione diſciplinæ parùm prudenter inſtituta, acriter reprehendit, dixitque; Profectò ſatius foret, te nunquam fratres accedere, ſi eos verborum auſteritate diſpergere, & non potiùs lenitate colligere, atque in officio continere potes. Lupicinus verò cùm contra diſſereret, & ſe paucorum expulſione reliquorum ſaluti egregiè proſpexiſſe, & paleas à tritico ſeparaſſe diceret, Romanus eo relicto ad Dominũ confugit, & vi lachrymarum in oratione profuſa, obtinuit, vt illi (qui iam cæca mente, in abrupta vitiorum præcipitia ruebant) ſalutari dolore compuncti ad mentem redirent: & ſinguli ſibi monaſteria (quæ vſq; in hodiernum diem in Dei laudibus perſeuerant) conſtruerent. Romanus autem ſumma diligentia infirmorum curam ſuſcepit, & nutantia in virtutis certamine corda, oratione ſua confirmabat.

Romanus, Lupicinum reprehẽdit.

Eccè quanta orationis virtus.

Factum autem eſt die quodam, dum ſedulus fratres viſitaret, vt ingruentibus noctis tenebris, ad hoſpitium quoddam leproſorum diuertere cogeretur. Erant in eo nouem viri lepræ morbo miſerè deformati: quorum pedes inſigni charitatis officio poſtquàm lauiſſet, omnes in ſtratum vnum nocte illa quieſcere voluit. Illis autem alto ſopore depreſſis, vir ſanctus extenſa manu, corpora ſingulorum tetigit, & luridæ lepræ maculas mira virtute fugauit.

Romanus ſanat leproſos.

Lupicinus autem deuecta iam ætate, Regem Chilpericum (qui tunc Burgundiæ præerat) ac-

Nota rem mitam.

ceſſit, ad cuius ingreſſum Regis cathedra (qui tūc fortè ad conuiuium reſidebat) intremuit. Vnde Rex non mediocriter perterritus: Terræmotus, inquit, factus eſt. Alijs autem reſpondentibus, nihil ſe commotionis ſenſiſſe, Citò, inquit, quantocyùs ad portam occurrite, nè quis fortè nobis nociturus adſit. Neq; enim ſine cauſa hæc ſella contremuit. Qui protinùs concurrentes, offenderunt ſenem in veſte pellicea, quem Regis ipſius conſpectibus obtulerunt. Cui Rex, Quis, inquit, es? vndè venis? & quæ te neceſſitas noſtra adire palatia compulit? Ille, verò, Sum, inquit, Dominicarū ouium pater, quas cùm Dominus ſpiritualibus cibis iugi adminiſtratione reficiat, corporalia eis interdum alimenta deficiunt: Ideoq; petimus vt ad victûs veſtitûſq, neceſſaria aliquid tribuatis. Rex hæc audiens, agros & vineas ampliſſimas ad eorum neceſſitates ſtatim deputauit: quas vir ſanctus admittere planè recuſauit. Neq; enim decet, dicebat, monachos mūdanis extolli facultatibus, ſed in humilitate cordis Dei regnum iuſtitiamq; eius exquirere. At Rex hæc verba admirans, præcepit aulæ ſuæ miniſtris, vt annis ſingulis trecētos modios tritici, eodemq; numero menſuras vini, ei traderent: ac centum inſuper aureos ad comparanda fratrum indumenta darent. Quod vſq; nūc à fiſci ditionibus capere referuntur.

Lupicinus agros & vineas, à Rege Chilperico oblatas, non vult recipere.

Moriuntur ſenes.

Poſt hæc ſenes ætate pariter ac virtutib. prouecti, beato fine ad immortalitatis gloriam commigrârunt. Et quidem Romanus cùm à fratre, quo in monaſterio ſibi ſepulcrū fieri vellet, quæreretur; reſpondiſſe fertur; Noſti frater, Dominū ſingularem mihi ſeruo ſuo curationis gratiam cōceſſiſſe, multoſq; per manuum mearum impoſitionē, ac crucis Dominicæ ſignum à varijs languoribus ere-

ereptos eſſe; ideoque in monaſterio, à quò mulierum acceſſus arcetur, collocari non debeo, nè fœminas à conſuetæ benignitatis gratia, poſt mortem meam, excludere videar. Quarè funus eius elatum fuit, atque eminùs à monaſterio in monte paruulo ſepultum; cuius paulò pòſt monumentum, celebri admodum noui templi ſtructura honoratum fuit, & miraculorum maximorum virtute clarum euaſit. Lupicinus verò intra monaſterij baſilicam ſepultus, reliquit Domino multiplicata concreditæ ſibi pecuniæ talenta, id eſt, ſanctā optimorum fratrum congregationem diuinis virtutibus florentiſſimam.

Monumentum Romani miraculis clarum.

MARTIVS.

VITA S. ALBINI, ANDEGAVENSIS EPISCOPI ET CONFESSORIS.

Ex ea quæ eſt per Fortunatum Presbyterum. Interfuit hic Concilio Aurelianenſi tertio, habito Anno 26. Childeberti Regis Francorum, Anno à Chriſto 540. Vigilij Pap. I. Iuſtinian. Imp. 14.

Vide Caſ. Baron. Ann. Tom. 7. & notat. in martyr. Rom.

BEATISSIMVS Albinus Veneticæ regionis, claro admodùm ſtemmate natus generis nobilitatē maximis virtutum ornamētis egregiè ampliauit. Qui tenera adhuc ætate, mētis altitudine præſentis vitæ ludibria contemnens, in Cincillacenſi monaſterio Deo ſe conſecrauit, tantaq; virtutum omnium excellentia militauit, vt totius cōgregationis regimini, ſumma omniū gratulatione præficeretur. Quo in munere, ſingulari prudentiæ & pie-

1. Martij. Patria Albini.

Petit monaſterium. Fit Abbas.

Creatur Epiſcopus.

pietatis ſignificatione quinque & viginti annis verſatus ad Pontificalem gradum ciuitatis Andegauenſis euocatur. Hanc verò ſummam ſacerdotij dignitatem tanto virtutum ſplendore adminiſtrauit, vt cunctis è cælo ad ſalutem eorum procurandam dilapſus videretur. Paupertatis malũ ab omnibus, quibuſcunque poterat modis, quàm longiſſimè repellebat; ita vt aliorum neceſſitatem ſuam eſſe arbitraretur; lãguores à miſerorũ corporibus fugabat, omneſque ad ſe venientes, & opem in rebus afflictis implorãtes, paterna quadam beneuolentia recipiebat.

Inſignis eius in oẽs miſericordia.

Quadam vice ad vicum Geginam præteriens, voces lugubres cùm miſerabili eiulatu audiuit; cumque tantorum fletuum cauſam quæſijſſet, intellexit parentes filij ſui mortem deplorare; ad quos vir Dei accedens, blandis eos conſolatus eſt verbis; & ſtatim in oratione multis cum lachrymis proſtratus, mortuum ad vitam reuocauit. Ex monaſterio dein Aſiaco, quod paterna ſolicitudine viſitauerat, rediens, cæcum quendam magnis vocibus opem poſtulantem obuiam habuit, cui ſalutaris impreſſione crucis, lumen protinùs reſtituit. Andegauis item Maurilio quidam, oculorum orbatus lumine, inſtanter ab Albino ſignum ſanctæ crucis palpebris ſuis imprimi petijt; qui Dei miſericordiam cum gemitu implorans, protenſa dextera cæcum illuſtrauit.

Mortuum excitat. Cęco viſum reddit.

Item alio.

AEtherea illuſtris quædam fœmina, cum regis perſecutione in Dullacenſi villa in vinculis teneretur; ſtatuit vir ſanctus habitu corporis mutato periclitanti opem adferre. Ingreſſus igitur ad illam, multis beneuolentiæ & humilitatis ſignis excipitur à fœmina, rogante atque obſecrante, vt à graui captiuitatis miſeria eripere eam vellet.

Vir

Vir Dei precibus mulieris motus, apprehenſa dextera ſequi ſe confidenter eam iubet. At è cuſtodibus quidam per ſummum contemptum in ſacerdotis faciem inſufflans, à pio conatu eum impedire voluit: qui mox tanti ſceleris pœnas exoluens, morte ſubitanea mulctatus, cæteris ingentem, eamque ſalutarem formidinem, incuſſit: atque ita piam fœminam è vinculis ſolutam, in libertatem reſtituit.

Fœminam à captiuitate liberat.

Acceſſit quandoque pius Pater in vicum, cui Albinia nomen, piæ deuotionis ſtudio. Ibi cæcus quidam, dum miſericordiæ opem, ab eo magno clamore flagitat, cœpit miſerabili dæmonis infeſtatione torqueri, quem vir Dei, fuſis de more precibus, & à miſerandis corporis tenebris, & ab immundi ſpiritûs infeſtatione liberauit.

Cæcus dæmoniacus curatur.

Plurima ſimilium virtutum opera vir ſanctus edidit, quorum ſingula referre longum foret, nec neceſſarium ducimus. Vnum hoc ad inſtructionem omnium qui Chriſti in terris munere funguntur, ſilentio præterire non poſſumus: tanta nimirùm eum animi magnitudine in ſceleribus hominum corripiendis præditum fuiſſe, vt nullis principum vel regum minis, nè quidem morte acerbiſſima propoſita à conſtantia deijci potuerit. Vndè cùm perſonas quaſdam anathematis fulmine ab Eccleſiæ communione repuliſſet, & epiſcopi alij, vt eas ab omni vinculo excommunicationis ſolutas in ſinum Eccleſiæ reciperet, inſtarent, vrgerentq;, & vi mala etiam coactum ad hoc impellerent, ille ſtricto Dei iudicio ſibi propoſito, in hûc modum reſpondit; Etſi veſtrę ſubſcribere ſententiæ vi mala compellor, dùm vos cauſam Dei recuſatis defendere, ipſe potens eſt vindicare; & graui mox animi ægritudine oppreſſus,

Magnanimitas eius, in caſtigãdis hominum ſceleribus.

preſſus, antè è vita migrauit, quam iniquo poſtulato ſubſcriberet. Quis neget hoc martyrij genus & quidem acerbiſſimum eſſe, nam cum pro iuſtitiæ defenſione ſanguinem fundere non poſſet, quòd ſanè illi gratiſſimum fuiſſet, extrema fame ſitique iuſtitiæ confectus, expirauit. Et hic quidem fuit, poſt multos in terris exantlatos labores beatiſſimi Præſulis finis; cuius ſacrum corpus à Germano Pariſiorum Epiſcopo, huius Pontificis ſucceſſore, cum debito honore (prout pręclara eius ſanctitas merebatur) cum in aliud egregio opere templum transferretur, tres paralytici integram membrorum ſanitatem conſequuti ſunt; & duo præterea cæci meritis eiuſdem Sancti, gratiſſimum Solis lumen aſpexère. Adminiſtrauit autem Pontificiam dignitatem cum ſumma integritate & eximia ſanctimoniæ laude, annis viginti quinque & menſibus ſex, pro qua à Domino ſempiternam iuſtitiæ coronam, anno ętatis ſuæ octogeſimo in cælis recepit,

Moritur pro iuſtitiæ defenſione.

Pręclara miracula in translatione reliquiarũ eius.

VITA S SVITBERTI, VVERDENSIS Eccleſiæ primi Epiſcopi, & Confeſſoris, Saxonum Friſonumq́; Apoſtoli: ex ea quæ eſt prolixè admodùm conſcripta, à Marcellino presbytero, & S. Ludgero primo Monaſterienſi Epiſcopo.*

Obijt hic Sanctus Anno Domini 717.

* alias Suuiberti. Vide Cæſ. Baron. Tom. 8. & 9. Annal. Eccleſiaſt.

ANno Domini ſexcenteſimo quadrageſimo ſeptimo, tempore ſanctiſſimi Papæ * Martini & martyris eximij, Conſtantino Romanornm, Oſvvino, ſancti Oſvvaldi Regis martyris fratre, Angliæ ſceptra moderante, fuit in Anglia in regno Nord Humbrorum princeps quidam, Comes, de Nortingram, Sigibertus nomine, qui cum coniuge ſua Berta inſigni admodum nobili-

* Martij. Hic Põtifex in exilio mortuus eſt.

Genus S. Suitberti clariſſimum.

bilitate fœmina; miræ virtutis fulſit inſignijs. Habuit Berta matrem Oſtridam, patrem Edilredum; Edilredus Oſtum, Oſtus Eugiſtum, à quo Britannia, Angliæ primum nomen, edepta eſt.

Pia hæc & nobilis Comitiſſa frequenter cum magna animi ſui voluptate conſiderans multorum principum filios, mirabili virtutum ſplendore ornatos, primarias eccleſiaſticæ dignitatis ſedes in Anglia adminiſtrare, multipliceſque pietatis fructus cum ſumma regni totius pace ad populum vniuerſum tranſmittere, incredibili diuini luminis cupiditate inflammata, aſſiduis precibus à Domino prolem poſtulare inſtitit, quam ſacro eius ſeruitio perpetuo conſecrare poſſet.

Bertæ & mariti eius Sigeberti Comitis pietas.

Berta poſtulat à Deo prolem.

Nocte quadam leni ſopore oppreſſa, viſa ſibi videre eſt, rutilantem in firmamento miræ magnitudinis ſtellam, ex cuius Orientali parte, duo lucidiſſimi radij miro fulgore micantes procedebant; quorum vnus Germaniam, alter Galliam ſpectabat. Tandem vero poſtquam illam ſumma cum admiratione diu contemplata eſſet, è cælo in ſtratum eius delapſa eſt. Quo caſu, ingenti formidine correpta, edito clamore, Sigebertum de ſomno excitauit; qui ex inſolito coniugis clamore, membrorum omnium tremore correptus, tantæ formidinis cauſam ſtudioſè quæſiuit. Nec mora, mane facto, Aidano Lindisfarnēſi Epiſcopo accito, viſionis ſeriē diligenter exponunt; qui diuini luminis ſplendore illuſtratus cōiectura minimè dubia, eos in ſpem prolis, quæ multis doctrinæ & ſanctitatis ſuæ claritate, lucē allatura eſſet, vocat. Nec ſanè fefellit eos coniecturis veritas, nā puer nouis futuræ ſanctitatis indicijs in lucē editus ab ipſis penè incunabilis, egregiū virtutū maximarum

Viſio Bertæ

Naſcitur eis filius.

Digitized by Google

rum ſpecimen præbuit; & nè aduerſa vitiorum tempeſtate quaſſatus, in cæcos errorum ſcopulos aliquando impingeret, ad tutiſſimum religionis portum, ætatis ſuæ quintodecimo, confugit. Vbi poſtquam nouem annos continuos, aſſidua rerum diuinarum contemplatione exegiſſet, ſacerdotij gradum adeptus eſt; quem annis deinde ſeptem, tanta vitæ ſanctimonia adminiſtrauit, vt Reges & principes in magnam ſui admirationem pertraheret.

Anno ætatis ſuo quintodecimo, religionem intrat.

Egbertus autem Eboracenſis eccleſiæ Archiepiſcopus, fama ſanctitatis eius excitatus; vocatum ad ſe in ſanctiſſimi Apoſtolorum principis Eccleſia, Canonicum fecit; vbi biennio indefeſſo vigiliarum & orationum diuinarumque rerum ſtudio exacto, Abbas monaſterio, Dacore dicto, Præfectus eſt. Erat tunc temporis in Anglicanis hominibus tam ardens deuotionis pietatiſque ſtudium, vt certatim non modò plebei, ſed viri principes, & reges ipſi, ſpretis mundi delicijs & opibus, in ſumma vitæ paupertate Chriſti fideliter veſtigijs inſiſterent. Alij igitur animarum ſaluti ſtrenuam operam nauabant, terraſque ignotas cum ingenti periculo & labore luſtrabant, vt homines cæcis errorum tenebris miſerè inuolutos, ad clariſſimam Euangelij lucem vocarent; quorum vnus ſanctus Columbanus Abbas duodecim clericis ſtipatus, Galliam peragrauit, & à miſera dæmonum ſeruitute plurimos ad Chriſti libertatem tranſtulit. Alij ſanctorum limina ſingulari animi deuotione obibat, & res mirabiles Deo duce geſtas, intimis ſenſibus recondebant; quorum Coaduualla opibus & honore potens Rex, & Offa Cantuariorum Rex, inſignes admodùm fuere; qui anno Domini ſexcẽteſimo octuageſimo

Egbertus Eboracenſis Antiſtes, Canonicum eũ ordinat.

Fit Abbas.

Anglorum admiranda pietas.

Abbas Columbanus.

Rex Coaduualla, & rex Offa, fiunt [mo]nachi.

Digitized by Google

geſimo nono,ſpreto regali diademate, ad ſacra monachorum caſtra confugêre: & à Sergio Papa externis ſpiritualis militiæ inſignijs donati ſunt. Alii diuini amoris facibus vehementius inflammati,in vaſtas ſolitudines, & ab omni familiari hominum congreſſu vacuas,ſeſe abdiderunt;quorum S.Iudocus & S. Vvinocus regum filij mirabiles extitêre.

Iudocus & VVinocus regum filij fiunt eremitæ.

Suitbertus autèm occultò numinis inſtinctu edoctus, ſpretis nouæ dignitatis honoribus (in quibus vno dũtaxat annó perſtitit) magno ſtudio & labore ad animarum ſalutem procurandam ſe comparauit. Nam vt VVilfridus Epiſcopus Lindisfarnẽſis,deinde Merclorum,nouiſſimè Eboracenſis Archiepiſcopus, Romam iturus, flante Fauonio, mirabili Dei prouidentia ad Friſiam appulſus, per totam hyemem gentem illam cæcis errorum omnium tenebris miſerabiliter immerſam,noua Euangelij luce illuſtrandam ſuſcepit, & aliquam gentis illius ad Chriſtum conuertendæ ſpem oſtendit; Egbertus vt gentem Friſonum Saxonumque(à quo Angli originem duxiſſe feruntur)à miſera dæmonum ſeruitute, in Chriſti libertatẽ vindicaret, miſſis duodecim inſigni admodum pietate & eruditione viris, præclarè, quod Dei virtute & gratia moliebatur, effecit. Horum autem nomina fuerunt: Vvillebrordus, Suitbertus, Acca,Vvigbertus,Vvillibaldus,VVinibaldus,Lebuinus,duo Evvaldi, VVerenfridus, Marcellinus:& hi quidem omnes ſacro presbyterij ordine inſigniti. Poſtremò Adelbertus Leuita, Deirorum regis filius, quorum alij ſanguine ſuo euangelij veritatem conſignârunt,alij ad extremũ vitæ ſpiritum pro eorum ſalute laborantes, placidè quieuerunt.

VVilfridus Dei prouidentia in Friſiam venit.

Nomina eorum,qui primi in Friſiã, ad gentis cõuerſionem miſſi fuêre.

Digitized by Google

Hi igitur excellenti vitæ puritate, contra omnem perfidię rationem muniti, anno Domini ſexcenteſimo nonageſimo, Sergij verò Rom. Pontif. tertio, Imperante Iuſtiniano religionis & pietatis laude florentiſſimo, & Aldevvino Colonienſis eccleſiæ epiſcopo decimo, in VVilteburg ſiue Traiectum proſpero vento delati ſunt. Agebat ea tempeſtate Radbodus, Friſiæ Rex, virtute Pipini de Herſtallo, principis Chriſtianiſſimi Maioris domûs Franciæ, pulſus, fugatuſque apud inſulam quandam (quam à Deo quodam ſuo Foſtæ) Foſtelandiam appellabant. Hanc Chriſti ſacerdotes magna virtute ingreſſi, Iouis & Foſtæ delubra deſtruxerunt, multoque tandem ſudore tres viros Euangelio genuerunt.

Radbodus Rex Friſiæ.

Deſtruunt Chriſti Sacerdotes, Iouis & Foſtæ delubra.

Radbodus verò audita idolorum ſuorum ruina ſanctum VVigbertum comprehendi, & atrociſſimis mactatum ſupplicijs, interimi iuſſit; reliquos exilij pœna mulctatos, Euangelij prædicatione interdixit; qui incredibili gaudio pro accepta pro Chriſti nomine contumelia perfuſi, ad Pipinum ſe receperunt; à quo egregio humanitatis & beueuolentiæ officio excepti, nõ multò poſt tyranni viribus planè contritis, in eãdem meſſem miſſi ſunt. Et primò quidem ab omni iniuria Barbari, quãquam in ſcelere perfidiæ obdurati, ſe cõtinuerunt; ſeuera nimirum Pipini denunciatione prohibiti, nè quã Chriſti ſeruis calumniam inferrent. Sed non potuit illa Barbarorum modeſtia, ſuppliciorum formidine conſtituta, eſſe diuturna; nam ſimulatq; minimam concepti in ſeruos Dei furoris expromendi occaſionem oblatã viderunt, eã minimè neglexerũt. Cum enim Suitbertus paucis ſtipatus neophytis, fidei calore incenſus, ad diuerſas Germaniæ prouincias excurriſſet

VVigbertus martyr in Friſia.

Alij pulſi abeunt ad Pipinũ Franciæ Principem.

& vicum

Digitized by Google

& vicum quendam Duerſtat dictum, nefaria idolorum cultura celebrem inueniſſet, inſtitit diuini verbi fulmine execrandam impietatem deijcere; quo Barbaræ mentes vehementius irritatæ, ſublatis clamoribus, violenta manu in carcerem eum traxerunt, omniq́ue ſcelere occultam ei necem inferre contenderunt. Sequebantur eum multis cum lachrymis VVerenfridus & Marcellinus, quos ille forti & inuicto animo conſolatus ad conſtantiam ne mortem pro Chriſti gloria ſubeundam extimeſcerent, hortatus eſt.

Suitbertus in vincula conijcitur.

At verò cùm carceris ſqualore circumdatus, omnique humano ſolatio deſtitutus, orationi incumberet, adfuit ſubitò cæleſti conſpicuus ſplendore Dei Angelus; qui Chriſti famulum confractis vinculis, ſeriſque reſeratis, in libertatem reſtituit, atque vt conſtanter Euangelium enunciaret, ei præcepit. Pergit igitur confidenter Suitbertus, & maxima vbique ſui admiratione, plures iam à morte ad vitam reuocare incipit. Stupebant Barbari Chriſti virtutem, idolorumq́ue ſuorum vanitatem paulatim agnoſcentes, impietatem deteſtabantur.

Angeli viſitatione vinculis liberatur.

Eodem anno peruenit in villam quandā Hollandiæ quam Hagenſtein appellant, in qua impijs idolorum cultoribus ſacrū ſolenne erat, ſumma ab ijs religione celebratum. Hic vir Dei animo inflāmato, cunctos ad ſe vocauit, & maxima vocis cōtentione nefandā ſceleris impietatē, qua conſtricti erāt, explicauit, omnibuſq́; , ni reſipiſcerēt, horrendū ignis ſempiterni ſupplicium denunciauit. Chriſti verò gratiam, & bonitatem & immēſas regni cæleſtis opes, tāta claritate in oculis eorū cōſtituit, vt vehementer earū amore eos inflāmaret. Tunc Barbari ne inani verborum iactātiæ

Prædicat S. Suitbertus in Hagenſtein, villa Hollandiæ.

 fidem

fidem adhibere viderentur, Giſelbertum iuuenẽ quendam luminibus ab vtero materno miſerè orbatum adducũt, vt eum Chriſti virtute, quem prędicabat, illuſtraret; ſi faceret, ſine mora omnes Chriſto libenter nomina darent; ſin autem, crudeli mortis ſupplicio, vt impoſtorem & paternarũ traditionum ſubuerſorem mactarẽt. Iuſta hac neceſſitate compulſus Suitbertus, flexis cum ſumma veneratione genibus; ſupplices Deo preces obtulit: & ſancto ſalutiferæ crucis ſigno ſuper oculos cæci formato, cum corporis lumine cæleſte animæ lumen induxit. Tantæ igitur fidei miraculo omnes perculſi, manus in cælum tendunt, Dei ſeruum cum ingenti admiratione venerantur, idolorum vanitatem execrantur, certatimque dira prioris vitæ ſuperſtitione relicta, ad ſanctiſſima Chriſti ſacra confugiunt.

Homini à natiuitate cæco, viſum reſtituit.

Hagenſteinenſes credũt in Chriſtum.

Intereà numero fidelium indies magis magiſque creſcente, viſum eſt cunctis gregi vniuerſo antiſtites præponere: quorum auctoritate facilius id quod hactenus multo ſudore partum erat, conſeruaretur. Conueniunt igitur fratres, & Neophyti omnes, nec longa conſultatione habita, VVillebrordum & Suitbertum cæteris omnibus eo in munere præferendos iudicant. Suitbertus igitur Pontificia fultus auctoritate, multò fidentius alacriuſque in opus incumbere & perfidiæ reliquias miraculorum etiam virtute extirpare cœpit.

Suitbertus & VVillebrordus Epiſcopi cõſtituuntur.

Accidit vt eccleſiã in Malſen in comitatu Teiſterbandiæ, ſuper amnẽ, ſolenni dedicatione conſecraret. Huic, Splinderus adoleſcẽs quidã, admodum generoſus, vt intereſſet, ſumma nauigij contentione laborauit. Volebat autẽ actus viri ſancti, quos fama eius celebres vbique fecerat, ſtudioſiùs ex-

Suitbertus conſecrat eccleſiam in Malſen.

Digitized by Google

ùs explorare: vt inueniret homo à Chriſtiana veritate alienus,quod in eum calumniaretur. Contigit autem vt dicacitati & facetijs intẽtus, è margine nauiculæ in aquas decideret, & antè quam auxilium adferri poſſet, fluctibus hauſtus mergeretur. Tunc clamores ingentes,cum eiulatu valdè lugubri exorti, plurimos ad triſte ſpectaculum excitarunt;donec res ad parentes delata eſt;qui animi dolorem multis lamentis teſtantes,huc atq; illuc curſitabant, ſi quã fortè opem inuenire poſſent.Tandem Chriſtianorum exemplo admoniti, cadauer iàm aquis, extractum in templũ Martis inferunt.Ibi tum multis precibus pro filij ſalute falſum numen fatigatum eſt,tantiſque obſecrationibus laboratum,vt Chriſtianos,qui ſpectatores aderant,vehementer ad miſericordiã incitarent. Hortantur igitur Guntherum (hoc nãque nomen patri adoleſcentis erat)vt execrabili errore relicto animo confidenti ad Suitbertum iret,opemq; ſupplicibus ab eo verbis contenderet, qui Chriſti virtute minimè dubiam ſalutis ſpem præſtaret. Ille vt erat luctu lachrymiſq; oppletus, quanta potuit celeritate maxima, ad ſeruum Dei veri ꝓperat,orat, obſecratq; vt aliqua ſui miſericordia capiatur,filiumq; qui erat vnicus, morte miſerabili extinctũ ad vitam reuocet. Si faciat, ſe protinus cum tota familia & cognatis Chriſto crediturum. Suitbertus quamuis hominem multis rationibus ab animi ægritudine releuaret, & ad firmiſſimam ſalutis ſpem in Chriſto conſtituendã excitaret,ad cadauer tamen venire piè recuſauit: aſſerens Deum, cuius iudicia vera & iuſta ſunt, nequaquã in re tã graui tentãdum eſſe.Sed cum ille vehementius inſtaret,& per oẽs ſanctitates obſecraret, iuit Suitbertus;cui Mechtildis mater

Splinteri, luctu aſſiduo miſerabiliter deformata occurrens, tantam miſericordiam incuſſit, vt maxima de Dei bonitate, concepta fiducia ad corpus defuncti acceſſerit: & fuſis, cũ ingẽti lachrymarũ vi, ad Dominũ precibus, apprehẽſa dextera defunctũ erexerit & ſanũ eũ Chriſtũ Ieſum magna voce cõfitentẽ parentib tradiderit. Attulit hoc vniuerſis non ſolum ingentem admirationem, ſed tantam etiam formidinem, vt ſtatim confractis idolis Chriſto nomina darent, cœleſtemque vindictam, ſi diutiùs in perfidiæ ſcelere permanerẽt, vehementer pertimeſcerent.

Defunctum adoleſcentem. ad vitã reuocat.

Multi credũt in Chriſtum.

Intereà VVillebrordus, qui Romæ à Sergio Papa, Archiepiſcopi munus, cum ſacra manuũ impoſitione acceperat, in Germaniam redijt. Cui Suitbertus circa Embricam, feſtiuo occurrẽs gaudio, magnifica Dei opera enarrauit, & in ſocietatẽ ſacri muneris accepit; qui coniunctis deindè viribus, non modo Hollãdiam, Friſiamq; à flagitiorum tenebris in lucem iuſtitiæ vindicârunt, ſed & Lotharingiam & Daciam cum eximio fructu obeuntes, plurimos ad Chriſti ſeruitutem adiunxerunt. Poſt longa tandem itinerum ſpatia magno labore emenſa, iterum ſe Traiectum receperunt; vbi VVillebrordus Apoſtolicæ Sedis auctoritate primus Archiepiſcopus, dignitatem illam multis titulis ornatam conſtituit.

VVillebrordus & Suitbertus Hollandiam & Friſiam, conuerterunt.

VVillebrordus primus Traiectenſium Archiepiſcopus.

Suitbertus autem alijs etiam gentibus euangelicæ libertatis felicitatem annunciare cupiens, VVeſtphaliam & Saxoniam inferiorem alacritate incredibili peragrauit, diabolicæque verſutiæ fraudes patefaciens, è duriſſima miſerrimaq; ſeruitute plurimos in libertatẽ vindicauit. Erat Monaſterij mulier quædam, quæ tanto tamq; miſerabili

Suitbertus prædicat VVeſtphalis

biſi membrorum contractu laborabat; vt mõſtro magis quam homini ſimilis eſſet. Cumque omnibus penè facultatib. in medicos expenſis, à ſpe ſalutis depulſa eſſet, audita celebri viri Dei fama petijt ſe ad eum adduci. Adducitur miſera, & ſupplicibus ab eo precibus in Chriſti nomine, quem annunciari audierat, ſanitatis beneficium poſtulans, protinus eſt cõſecuta; Hæc virtutis fama, ſtatim in Bilueldiam ad prædiuitem quendam virũ Adelbertum nomine peruenit: qui in vltimum vitæ diſcrimen peſtilentis morbi contagione deductus, in firmam ſpem ſalutis animum erexit, ſi vel conſpectu viri Dei frui poſſet. Nec mora, duo ex eius famulis Monaſterium profecti, adducunt Suitbertum, qui ſpe animarum magis, quàm corporis ſalute excitatus, minimè cunctatus eſt hominem, fuſa de more oratione, à præſenti mortis periculo eripere, & fugatis errorum tenebris ad clariſſimam veritatis lucem transferre.

Mulierem contractam ſanat.

Liberat prædiuitẽ quendam à mortis periculo.

Hoc miraculo cum vberrimo animarũ lucro, patrato, magna Chriſtianorum gentiliumque ſtipatus caterua, Monaſterium repetijt. In via autem cæcum quendam magnis vocibus opem implorantem obuiam habuit; cui miſſo per VVilleicum presbyterum baculo ſuo, viſum reſtituit: multoſque paganorum eo facto ad Chriſtum adiunxit. Hinc animo inflammato, Brunſuicenſibus Chriſti gratiã annunciare properauit; Cumque ſumma vocis contentione, dura perfidorum pectora expugnare non poſſet, vidit ſignis rurſus & prodigijs opus eſſe. Erat in vico, qui præcæteris hominum frequentia celebrior erat, homo quidam, cuius ſiniſtrum latus omni ſenſu priuatum erat, omnemq; medicorum induſtriã

Cæco baculo ſuo viſum reſtituit.

Prædicat Brunſuicenſibus.

vi morbi ſuperabat; hic audito Suitberti aduentu ſummis infimisq́ precibus, ne ad ſe venire grauaretur, orat. Venit ſine mora vir Dei, hominemque ſalutifero crucis ſigno, cum ingenti paganorum admiratione, ſanũ reſtituit. Mox igitur facto hoc, hominum ſermone diuulgato, varij animorum motus exorti ſunt; alij Chriſti virtutem debitis laudibus extollebant, alij maleficum à medio tollendum clamabant, tantaque populi commotio facta eſt, vt collecta manu nefaria, S. Suitbertũ & ſatrapã eius loci, qui Chriſtianorum rebus ſtudebat, occidere pararent. Suitbertus conſpiratione comperta, ne vno temporis momento, morte ſua, quam minimè horrebat, rem Chriſtianam in periculum adduceret, ceſſit impijs eorum conatibus; relictoq; felice Boſone presbytero, qui neophytorum animos ritè curaret, ad Boructuarios migrauit; quorum mentes teterrima ignorantiæ caligine obcæcatas, non ſine multis magniſque periculis, prædicationis lumine illuſtrauit.

Apoplecticũ, ſigno crucis ſanat.

Tumultus.

Boructuarios ab errore liberat, & ad Chriſtum adducit.

Erat in villa Velſenberch, vir quidã opum exiſtimatione princeps, Ethelhere dictus. Hic dæmonio obſeſſus, grauiſſimo catenarũ pondere conſtrictus iacebat; tanta enim rabie cũ in alios, tum in ſeipſum ferebatur, vt nullis vinculis nullis hominum viribus cõpeſci poſſet. Hunc Suitbert⁹ ſolo verbo crucisq; ſigno, & à dæmonis tyrannide liberauit & tanto diuino cognitionis lumine illuſtrauit, vt plurimos ſuo exemplo à prauitate vitæ & perfidiæ ſcelere, ad ardentiſſimum virtutis pietatiſque ſtudium excitaret. His ſanè felicibus initijs Boructuariorum ſalus egregiè creſcebat, firmabaturque, donec hominis vnius intemperantia, quod multo ſudore partum fuerat, diſſolutum diſſipatumque eſt. Venit, eo tempore

Dæmonio obſeſſum crucis ſigno liberat.

Bruno

Digitized by Google

Bruno magnus Saxonum ſatrapa in prouinciam Boructuariorum, pernoctansq; in vico Ratingen, orta inter ipſum & loci eius primicerium ex ebrietate diſſenſione, vitam homini per ſummum ſcelus eripuit, Amici ſceleris grauitate vehemẽter commoti, eadem crudelitate ſatrapam confodiunt. Hinc ſtatim atrox bellum inter vtramq; gentem exortum, mutuas cædes excitauit, & res Chriſtianorum planè diſſoluit.

Bruno Saxonum ſatrapa, primicerium vici Ratingen interficit.

Item Satrapa confoditur.

Suibertus angelico monitu Coloniam petens, honorificè admodum è Plectrude Ducis Pipini caſtiſſima coniuge ſuſceptus, alijs atque alijs miraculis nouam ſibi ſanctitatis famam conciliabat. Quarè nobilis matrona, eximia viri ſanctimonia delectata, ei vicum, quem VVerdam appellant, non ita procul à Rheno diſſitum liberali donatione à Pipino impetrauit; vbi Suitbertus celebre in honorem Glorioſæ Virginis monaſterium à primis fundamentis erexit.

Suitbertus venit Coloniam.

Monaſteriũ in VVerda conſtruit.

Erat in vico vir quidam nomine Hungerus, cui poſtquam ad Chriſti fidem adiunctus eſt, Petro nomen impoſitum fuit. Erat enim fidei calore incredibili accenſus, ideoque hoc nomen à Suitberto obtinuerat. Hic dùm ſumma diligentia nè opus aliquo temporis ſpatio intermitteretur, inſtaret: accidit, incertum quo caſu, vt curru lapidibus vehementer onuſto, opprimeretur. Cumque omnium opinione iam mortuus ad ſepulturam deferretur, & lugubri eiulatu multi funus proſequerentur, Suitbertus ad triſte ſpectaculum gemitibus & clamoribus excitatus, iuſſit corpus ad ſuam domum deportari; Ibidemque multiplicibus cum ardẽti lachrymarum vi precibus hominem ad vitam reuocauit; vixit autem idem Petrus, in ſancto monaſterij eiuſdem ſeruitio, et-

Suitbertus mortuũ ad vitam reuocat.

Digitized by

iam poſt migrationem S. Suitberti ſanus & incolumis.

His alijsque quàm plurimis maximarum virtutum ornamentis excultus, in monaſterio à ſe conſtructo, anno ætatis ſuæ ſexageſimo nono, Agilolpho Colonienſem diœceſim ſedula pietate adminiſtrante, migrauit ad cælum; Sacrum autem corpus cum multis ſuorum lachrymis in eccleſiam delatum, nouis rurſum miraculis omnium animos in ſui admirationem, Deique laudes excitauit. Cùm enim ingens pauperum & miſerorum turba, qui hactenus ſancti præſulis beneficio vitam ſuſtentârant, conflueret, adfuit fortè aliorum miſericordia adductus vir quidam, tetro cacodæmone obſeſſus, qui ſolo feretri contactu, à longa hoſtis nequiſſimi vexatione liberatus eſt. Acceſſit deinde cæcus quidam, valdè lugubri eiulatu à viro ſancto opem flagitans; nec priùs ſacras etiam pſallentium voces clamoribus ſuis interrumpere deſtitit, quàm luminis beneficium impetraſſet.

Migrat ad cælum.

Dæmoniacus contactu feretri S. Suitberti ſanatur.

Cæcus viſum recipit.

Longum nimis foret ſingula quæque referre, quæ vir diuinus tam in terris quàm in cælis cum ingenti animarum ſalute edidit. Erat VVerdenſis quidam ciuis, Suuederus, inſigni admodùm pietate præditus, qui anno Domini ſeptingenteſimo decimo octauo, Suſatum, gentilium ciuitatem, ingreſſus, ad perfidi cuiuſdam hoſpitis & in Deum ſcelerati domum diuertit. Cumque inter pocula de Deorum potentia diſputatio exorta eſſet, Suuederus ſcelerata hominum impiorum oratione commotus, Deorum vanitatem oſtendere, impietatemque conſtanter execrari, Dein Chriſti virtutem, in S. Suitberto admirandis rerum factis coruſcantem, prædicare & extollere

Inſignis pietas cum miraculo admirando, [illegible]ncta.

Bar-

Barbari hominis conſtantiam cum ſumma Deorum ſuorum iniuria ludibrioq; admirantes, præcipiti mentis furore in eum inuadunt, multiſque plagis affectum,& lingua,qua impietatem redarguerat,per ſummam crudelitatē priuatum, è domo exturbant. Sed Suitbertus pro cuius defenſione hæc patiebatur,præclarè adfuit. Omnes enim iſtos, qui numero ſeptem,tanti ſceleris rei erant, ſubitò luminibus orbatos & cruciatu intolerabili affectos, maximum animi dolorem cum multis gemitibus & clamoribus coniunctum edere compulit; opemq́ue ab eo, quem malè mulctauerant, & contumelijs affecerant, infimis precibus poſtulare. Suuederus quamuis morte penè circumuentus, eximia tamen pietate Chriſtiani hominis officium erga perfidos aſſumpſit. Nutu igitur, & ſignis, omniq́ue ratione ad luctum & lachrymas & ſceleris in Deum eiuſque ſeruum admiſſi deteſtationē eos hortatus eſt.At illi multis precibus, & lachrymis cum crebro ſingultu veniam petere,manus in cælum tollere, & maximis vocibus falſa Deorū numina deteſtari. Suuederus hac ſignificatione doloris,incredibili gaudio exultans,ſuauiter eos amplexatus eſt, omneſq́ue benignè ſuſceptos, ad ſpem recuperandi viſus,ſi ſecum ad S.Suitbertum pergerent,excitauit. Pergunt igitur alacriter, ſeſeq́ue totos Suuedero committunt. Ille ante monumentum cum circūfuſa turba cōſiſtens,quia lingua non poterat,corde tacito Suitberti opem implorauit. Et eccè viſus ſibi ſanctus adeſſe, qui ſacræ manus ſuæ cōtactu loquelam reſtituit,laxatiſq; linguæ fibris, ad Dei laudes prouocauit.Cæci vocē eius in quē ſcelus perpetrârant audientes,& timore perculſi,& ſpe ad ſimile ſanitatis beneficium conſequēdum exci-

excitati, obnixius veniam & miſericordiam poſtularũt, quam cum animarum etiam ſalute protinus obtinuerunt. Refert hic Marcellinus vir excellenti vitæ integritate præditus, qui horum omnium ſcriptor eſt; ipſos panes qui ad veſcendũ in menſa appoſiti erant, quandò perfidi in Suuederum ea crudelitate, qua dictũ eſt, inuecti ſunt, in lapides duriſſimos trãſmutatos eſſe, qui etiam ad ſempiternam rei memoriam ad ſepulcrum Sancti Suitberti ab ijſdem collocati ſunt.

Nota rem admirandã.

Eodem anno quatuor viri diuerſis temporibus vſq; ad mortem peſtilenti contagione laborantes, ad ſepulcrum eius cum oblationibus adducti, ſanitatem conſecuti ſunt.

Tempore verò Pipini Regis Francorum, filij Caroli Martelli Principis, Hildegerus Archiepiſcopus Colonienſis, (qui mediante Rangefredo, ſancto ſucceſſerat Agilolpho) cùm quadam die contra perfidos Saxones cum eodem Pipino in expeditione profectus fuiſſet, graui admodum lapſu, armis onuſtus ex equo in terram decidit, fractiſq; ſcapulis cum altero brachio, cerebroq; comminuto in vltimam vitæ deſperationem adductus eſt. Nocte verò ſequenti Sanctus Suitbertus in ſomnis adfuit, monuitq;, vt cum firma recuperandæ ſanitatis ſpe ſepulcrum in VVerda viſitaret. Paruit ille protinus, & ſanitatem cum ingenti omnium admiratione recepit.

Hildegerus Archiepiſcopus Colonienſis, ſanatur ad ſepulcrum S. Suitberti.

Hiſce alijſq; quam plurimis præclaris miraculorum virtutibus: Pipinus incredibili erga Suitbertum amore affectus, caſtrum munitiſſimum ad monaſterij eius, in quo ſancti corpus quieſcebat, defenſionem exſtruxit: vnde inſignem ſæpè victoriam de hoſtibus ſuis reportauit. Cum autem Chriſtianorum iugum, collectis vndique viribus,

ribus Saxones & VVeſtphali excutere decreuiſſent & Pipinum cum ſuis penè circumuentum internecione delere pararent, Pipinus ſuis planè diffidens viribus, cùm rem in vltimum diſcrimen adductam videret ex equo deſcendens, fixis in terram genibus, manibusque in cælum ſublatis, Suitberti opem implorauit; promittens ſi è præſenti periculo eriperetur, ſe nudis pedibus VVerdam iturum, & vota ad ſancti ſepulcrum ſoluturum. Et eccè cælitus diffuſa lux, Chriſtianorum exercitum circumcinxit, tantoque hoſtium animos pauore cōpleuit, vt miſſis continuò legatis, pacem poſtularent; quæ libens à Pipino conceſſa fuit, & vota ſingulari pietatis ſtudio ab eo perſoluta.

Pipinus Francorum Rex, Suitberti ope mortis periculum euadit. Votũ eius.

Anno Domini ſeptingenteſimo quinquageſimo nono, quo Pipinus Franciæ Rex mandato & auctoritate Zachariæ Papæ conſecratus fuit, Hunaldus comes de Angiers, VVerdenſe propugnaculum contra paganorum impetus tuendum accepit; qui cùm pleriſque ſui exercitûs militibus peſtilenti contagione correptus, & à medicis relictus, magna animi fiducia ad Suitberti merita confugit, ſanctiſſimo ſe voto aſtringens, ſi mortis periculum euaderet, eius ſe ſeruitio mancipaturum. Vix voto emiſſo, morbi contagione liberatus conualuit, multosque ſuo exemplo ad ſancti memoriam celebrandam prouocauit.

Hunaldus Comes, à mortis periculo, emiſſo voto ſtatim liberatur.

Eodem anno Stephanus Papa eius nominis ſecundus Alſtulphi Longobardorum regis atrociſſimi eccleſiæ hoſtis, armis petitus, in Franciam, cum ſacro Cardinalium cœtu ad regem Pipinũ peruenit. A quo eximijs beneuolentiæ & amoris ſignis exceptus, præclaras Sancti Suitberti virtutes intellexit; rogatusque vt ſanctum in diuorum

Stephanus Papa venit in Frãciam ad Pipinum regem, petitus armis Alſtulphi regis Longobardorum.

Digitized by Google

rum numerum referret, non inuitus conceſſit. Sed aduerſa valetudine grauiter oppreſſus, negotium hoc venerabilibus patribus & Pontificibus, ſancto ſcilicet Hildolpho Treuirorum, Bonifacio Moguntinorum, Archiepiſcopis, Fulcario Leodienſi Epiſcopo, & præcipuè Hildegero Colonienſi Archiepiſcopo commiſit; qui tamē bellorum tempeſtatibus impediti, deſiderio ſuo ſatisfacere non potuerūt. At Hildegerus, antè quàm in bello Saxonico pro Chriſti fide occumberet, VVerdam contendit, vt ſacrum Suitberti corpus de terra ſublatum auctoritate Apoſtolica exaltaret. Aderat tunc fortè ciuis quidam Colonienſis, Robertus nomine; idemque mutus & ſurdus, apprehenſam ſancti dexteram deuotè exoſculatus eſt; qui mox non ſinè aſtantium omnium ſtupore, & auditum & loquelam meritis S. Suitberti recepit.

Hildegerus in bello Saxonico, pro Chriſto occiſus.

Mutus & Surdus ſanatur, oſculata dextera S. Suitberti.

Eſt autem diuorū catalogo aſcriptus à Leone 3. Papa, Carolo Magno inclyto Pipini regis filio imperante, qui cùm gentiles Hiſpanos ad Chriſti fidem armis adiungere contenderet, Saxones & VVeſtphali in perfidiæ ſcelere perdurantes, arrepta occaſione monaſterium S. Suitberti & templum ab eo conſtructum, flammis abſumpſerunt. Quo in ſcelere, antè alios inſignis Ogellus OEſterbach de Paderborne, cùm gloriabundus de perpetrato facinore ſe commilitonibus ſuis venditaret, iuſto Dei iudicio dignas temeritatis & ſacrilegij pœnas debita & horribili morte luit. Subitò namque in terram retrorſum decidens, fractis ceruicibus expirauit. Tres interim horas ſcelerati corpus inſepultum iacuit; cùm fama per caſtra diſperſa, tandem ad conſanguineorum aures peruenit; qui cura ſepulturæ aſſumpta, in cœ-

Leo Papa, cælitûm ei honores decernit.

Vide pœnas hominis ſacrilegi.

Digitized by Google

cœmiterio S. Suitberti foſſam parare volentes, nulla id ratione efficere potuerunt: quin defluente ſemper humo, foſſa compleretur. Cuius rei miraculo attoniti, intellexerũt ſceleſtum eo planè loco quem prophanauerat, indignum eſſe. Amicis interim pauidis, quid facto opus eſſet, conſultantibus, alij quidam cadauer piſcibus Rheni deuorandum tradiderunt.

Nota rem ſtupendam.

Intereà nunciatur Nothelino & Occoni præcipuis ſatrapis, Ogellum Dei & S. Suitberti vindicta perurgente ſceleris ſui pœnas dediſſe. Qui vehementer indignati, caſu hoc accidiſſe dixerunt, nullaque omnino poteſtate S. Suitbertum præditum eſſe, vtpotè qui ne templum quidem honori proprio dedicatum, ab incendij flamma tueri potuiſſet; multa deinde conuitia & blaſphemias in ſanctum iocando iactitârunt: ſed non impunè. Nothelinus enim ſubitò oculorum lumine priuatus, & acerbiſſimo viſcerum dolore cruciatus, reatum agnouit, flexiſque humiliter genibus, Deo vouit, ſi priſtinam viſus facultatem reciperet, quòd templum in cineres redactum erigeret, ſupplexque ſacra Suitberti lumina viſitaret. Conualuit protinus, & votum eximia pietate impleuit.

Diuina vindicta, in Suitbertum blaſphemantes.

Occo verò cum opimis Chriſtianorum ditatus ſpolijs domum pergeret, & in via, ignarus quid Nothelino accidiſſet, de vaſtitate templo illata gloriaretur mox ſcelerata lingua obmutuit, & aurium auditus obſtructus eſt. Redijt hoc modo domum ingenti mœrore oppreſſus; & dolore admiſſi ſceleris perculſus, non priùs ſanitatis remedium inuenire potuit, quàm Nothelini exemplo ſcelus magna animi humilitate deteſtatus, voto ſuſcepto Suitberti ſepulcrum viſitare.

Digitized by Google

ret, collatisq; facultatibus monaſterium tēplumque reſtauraret. Vbi deindè amore erga ſanctum concepto, relicta dignitate opibusq; contemptis, miro deuotionis ſtudio, toto vitæ ſuæ tempore ſeruiuit.

Anno Dominicæ incarnationis ſeptingenteſimo octuageſimo tertio, Carolus Caroli Francorum Regis filius, cōſerto iuxta munitionem Dromi prælio, inſignem contra VVeſtphalos obtinuit victoriam, multosque internecione deleuit; inter quos Bruno quidam vir prædiues, & armorū gloria illuſtris (qui anteà Eldack dictus ad Chriſti fidem conuerſus, hoc nomen Brunonis aſſumpſerat) cùm Ducis ſui imperio coactus bello intereſſet, multis conciſus vulneribus ſpem ſalutis abiecit; ſed cùm ei Suitberti in mentem veniret, & quomodò perfidis etiam opem ſuam benignè admodum præſtitiſſet, concepta fiducia ad patrocinium Suitberti confugit; vouitque ſi imminentem mortis horam euaderet, ſeſe ſacro eius ſeruitio in VVerda mancipaturum. Hæc ille ſuſpirijs & gemitibus identidem repetebat: & eccè Suitbertus mira claritate refulgens; viſus eſt miſero adeſſe, & ad firmam ſalutis ſpem erigere. Splendor interim mirabilis Chriſtianorum oculos, (qui iam tutò inter mortuorum cadauera, fuſo fugatoque hoſtili exercitu, verſabantur) perſtringebat & ex luminis claritate, ſuſpicantes aliquem ſanctitate conſpicuum, inter cadauera occiſum, ſingula diligenter explorant; inuentoque Brunone mortiferis vulnerib. conciſo mirantur hominem viuere poſſe. At ille multis lachrymis cum crebro ſingultu rem totam exponere cœpit, quomodò imperio ſui Ducis coactus arma contra Chriſti fideles Chriſtianus ſumere debuiſ-

8. Suitbertus apparet Brunoni grauiter vulnerato, & ipſum piè inuocanti.

Digitized by Google

buiſſet: iuſtoq; Dei iudicio proſtratus, & in vltimum vitæ diſcrimen adductus, meritis S. Suitberti, (quem in omni vita patronum elegerat) huc vſq; ſeruatus eſſet. Illi viſione luminis admoniti, fidem verbis facilè adhibent; nec mora, omni humanitatis officio hominem ſouent refouentq́; & breui ad priſtinam ſanitatē reducūt. Qui tàm eximio Suitberti beneficio excitatus, ſacro ſe eius ſeruitio in VVerda conſecrauit.

Fama inde miraculorum magis magiſque creſcente, Leo Papa tertius, cùm per ſummum Romanorum ſcelus inſidijs petitus, lingua oculiſque priuatus fuiſſet, & ſingulari Dei beneficio angelico miniſterio ſanitati reſtitutus, ad Carolum Franciæ Regem perueniſſet (à quo nō multò pòſt in ſedem ſuam reſtitutus eſt) VVerdam, vt Suitbertum inter diuos referret, contendit. Confluebat eò ingens ſexûs vtriuſque multitudo, ad tantę celebritatis actum. Inter quos vxor Bartoldi Domini de Grinbergen, Irmgardis dicta, germana venerabilis patris Hildebaldi Colonienſis Archiepiſcopi, duabus ſtipata pediſſequis, & filio ſuo Gocellino octo circiter annorum puero, mariti ſui conſenſu eidem celebritati intereſſe decreuit. Cumque conſcenſa naui, littori appropinquarent, Gocellinus, margine lubricante in Rhenum decidit, ſubmerſuſque ex oculis omnium euanuit. Quo viſo mater eiulatu valdè lugubri, littora compleuit, nec vllam conſolationem admiſit: quin concito gradu ad Suitberti eccleſiam properans lamentis ſe dedit, noctemque inſomnem ducens, vouit: ſi filium viuum reciperet, ſe ſacro eius miniſterio ipſum oblaturū. Certatim à multis vncis ferreis alijsq; inſtrumentis nauticis, laboratū eſt, vt ex aquis defunctus extraheretur;

Leo Papa 3. à Romanis oculis & lingua priuatus.

Digitized by Google

cumq́; diu fruſtra ſudatum eſſet, Lambertus Doſel Embricenſis quidam vnco veſtem apprehendit, extractumque matri præſentauit. Quæ materno eum amplexata affectu, cum multis lachrymis ante Suitberti ſepulcrum depoſuit, nec prius à fletibus precibusq́ue ceſſauit, quàm cunctis, vt par erat, mirantibus, vita defuncto reddita fuit. Clamores igitur ingentes cùm incredibili lætitia exorti ſunt; moxq́ue Bertoldus reſuſcitati parens, vt adfuit, & filium, cuius mortem lamentabatur, viuum ſanumq́ue vidit, protinus argentea torque, qua Gocellinus ornatus erat, depoſita, ſacro eum Suitberti ſeruitio mancipauit. Irmgardis verò Bertoldi coniunx, & Archiepiſcopi Colonienſis Hildebaldi germana ſoror, manus in cælum tollere, Suitberti virtutem & merita prædicare, omnibusq́ue modis cunctos ad Dei bonitatem debitis celebrandam laudibus inuitare,

Puer Gocellinus aquis ſuffocatus, ad vitam reuocatur ad ſepulcrū S. Suitberti.

Anno ſeptingenteſimo ſeptuageſimo ſeptimo, tres adoleſcentes generis quidem nobilitate clari, ſed virtutibus obſcuri, facta conſpiratione, arcam in qua ſacra Sancti Suitberti oſſa aſſeruabantur, auri gemmarumq́ue ſplendore decoram, ſpoliare decreuerunt; cumq́ue iam ſacrilegas in eam manus conijcere vellent, arca (mirum dictu) in ſublime ſe extulit, nec tamen à nefario conatu deſtiterunt, ſed vnus eorum audacia inſignis, duas laminas vi auulſit, quibus tanquam opulentis ſpolijs fugam inierunt. Cùm verò extra VVerdam omneque periculum ſe conſtitutos arbitrarentur, intra eiuſdem oppidi mœnia verſantes, triduoq́ue inani labore conſumpto, nihil ſe proficere intellexerunt. Neque cibum interim vel potum ſumpſerunt; tanta contentione, vt periculum

Nota miraculum.

lum euaderent, laborabant. Tandem precioſum metallum argentario cuidam venale obtulerũt; qui diligentius iterum atque iterum hoc ipſum contemplatus, ſe hoc ſuis manibus finxiſſe & exornaſſe dixit, & ſacrilegio de Suitberti ſepulcro ſublatum eſſe confirmauit. Fit, oborta inter eos contentione, populi concurſus; & ſacrilegi manifeſtò conuicti, ſcelus fatentur; & quomodò triduo errantes effugium nullum inuenire potuiſſent, exponunt.

Fuit quidam Seuerinus inferioris VVeſaliæ ciuis vir humanę gloriæ ſupra modum appetens, & opibus ac potentia valdè clarus. Huic erat filius maximarum artium diſciplinis egregiè inſtructus, ſed caduco morbo, quem lunaticum vocant, miſerabiliter obnoxius. Pater hac filij miſeria grauiter perculſus, ne ex eo aliquam ignominiæ notam familia contraheret, callidè cum ingenti præſentis pecuniæ vi multisque promiſſionibus VVerdenſi eum cœnobio obtulit. Fratres viſo Conrado (hoc namque adoleſcenti nomen erat) fraudis ignari, maxima animi lætitia eum receperunt; ſed cùm interiecto paucorum dierum interuallo, humi ſæpè labantem, & clamores valdè miſerabiles edentem vidiſſent, omnis eorum lætitia in graues mœrores mutata eſt. Tanta enim rabie interdum agitabatur, vt fratres eo relicto omnes diffugerent, nec quiſquam eſſet qui opem ei adferre auderet. Igitur à fratrum conſortio, & communi menſa remotus, cœpit graui ſuſcepti ſtatûs tædio laborare, & in miſeranda ſolitudine contabeſcere: & tandem, vt fieri ſolet, longa animi ægritudine victus conſilium inire, vt vel ad ſæculi delicias rediret; vel ſi hoc minùs ex voto ſuccederet, vitam inuiſam vio-

Fraudulẽter homo morbidus fratribus VVerdẽſis cœnobij obtruditur.

lenta morte abrumperet. His cogitationibus miſer nocte dieq; æſtuans,& modò conſentiens, modò acriter reſiſtens, Suitberti aſſiduò opem implorabat; qui nocte quadam adeſſe viſus, eum ad conſtantiam in Dei ſeruitio ad vltimum vſque ſpiritum ſeruandam, hortatus; &, vt intelligas, inquit, quanta vos oēs in hoc loco Deo ſeruientes ſolicitudine complector: eccè infirmitatem tuam aufero. Perge igitur & ſtrenuè in DEI laudibus perſeuera, fratribusque, vt te in ſocietatem recipiant, denuncia. His dictis, diſparuit; & ipſe ſanitatem conſequutus,ſuauiſſimum virtutum omnium odorem toto vitæ ſuæ tempore præbuit.

Lunaticum ſanat S. Suitbertus per viſum.

VITA S. SIVIARDI ABBATIS ANIſolenſis,per quendam eius contemporaneum. Claruit *temporibus Theodorici Regis Francorum, cuius regni anno 8. ex hac vita migrauit,qui fuit Christi Domini 604.*

Vide Cæſ. Baron. Notat. Martyr. Rom. Tom. 8. Annal.

NAtus eſt Sanctus Siuiardus in pago Cenomannico,nobili admodùm proſapia, patre ſcilicet Sigiranno; matre verò inſigni pietate fœmina Adda. Et quidem Siuiardus in primo adoleſcentiæ flore, inter cæteros coëtaneos illuſtre ſemper eximiæ pietatis ſpecimen præbuit: ætatem moribus tranſcendens. Labores in litteris incredibili alacritate ferebat: nullisque poterat diuinæ ſapientiæ epulis ſatiari: & quanquam matura eſſet ſapientia præditus, tanta tamen modeſtia erat, vt nihil niſi de conſilio doctiſſimorum agere,nihil attentare vellet. Cumq; Doctoris interdum officio fungi cogeretur,tanta id modeſtia,tantaq; ſuauitate exequebatur: vt ab ore

1. Martij. Genus Siuiardi & patria. Mores eius & ſtudia in adoleſcētia.

Digitized by Google

ore eius, diſcipuli auelli non poſſent. Cùm autem verborum ſententiarumq́; grauitate, plurimos à prauitate vitæ ad honeſtatis ſtudium traduceret; tùm id multò excellentiùs, clariſſimis virtutum exemplis faciebat.

Itaque vt ſe totum diuinarum rerum ſtudio liberius daret, crucemq́; omnibus ſuis cupiditatibus defigeret, ad monaſticæ vitæ diſciplinam confugit: quam tanta conſtantia tantaq́; mentis altitudine coluit, vt cunctis maximarum virtutum ornamentis cultiſſimus, communi fratrum conſenſu ſacerdos & pater omnium eligeretur. Erat omnibus alloquio ſuauis. Senioribus honorem condignum, æqualibus pietatis affectum, iunioribus rigorem diſciplinæ: cum ſumma manſuetudine exhibebat. Sacrarum erat vigiliarum patientiſſimus; Corpus ità caſtigabat vt ſpiritui ſeruire cogeret, non opprimeret. Antè omnia verò pauperum, & egenorum curam indefeſſam habebat, omniumque, quauis aduerſitate oppreſſorum, patrocinium cum gaudio ſuſcipiebat. Summam perfectionem, in ardenti charitatis ſtudio, quod proximi neceſſitatibus conſulebat, repoſitam putabat.

Complectitur vitam monaſticã.

Catalogus virtutũ eius

Pòſt genitoris ſui ſancti Sigiranni deceſſum, fratres ex Aniſolenſi monaſterio, eum ſibi paſtorem conſtituerunt. Qui cura animarum ſuſcepta, ſocietatem illam pace & ocio ſancto conſtituto florentem, omnibusq́; bonis mirificè affluentem effecit. Vbi tanquam ſol inter aſtra virtutum omnium ſplendore collucens, vitam miro modo conſummauit; nam vt corporis ægritudine oppreſſus, ad cæleſtem palmam tetendit, frater quidam, tota mentis acie diuinis rebus intentus, lumen quoddam ſummæ claritatis ſibi appropin-

Creatur Abbas Aniſolenſis.

Præclara eius mors.

quare vidit. Quo viſo timore & gaudio pariter correptus, contemplatur manifeſtò, duos Apoſtolos Petrum & Paulum, quorum honore anima S. Siuiardi decorata miro fulgore candebat. Fratrē verò hæc contemplantem & Dei bonitatem debitis laudibus extollentem acceſſit Siuiardus. Et ego quidem, inquit, ô frater nunc graui carnis ſarcina liberatus, Chriſti gratia & bonitate ad ſempiternam lætitiam pergo. Tu autem frater mi eulogias, quas germanæ meæ, eiuſque ſororibus paraui: deferto.

Quis non miretur huius ſancti eximiam in fratres charitatem, qui illam amoris in proximos flammam, nè tunc quidem extingui paſſus eſt, cùm iam à corpore auulſus, ad cæleſtem patriam properauit? Hoc enim ſemper in vita præcipuè coluit, hoc noctes dieſq; animo agitauit, quomodo cum propriæ etiam ſalutis diſpendio, alijs cōſuleret. Fratres ſuos hac vna ſæpius ratione conſolabatur, quòd ſingulari Dei beneficio ab aduerſa vitiorum tempeſtate, ad tranquillum tutiſſimumq; religionis portum translati eſſent. Quarè monebat & inculcabat aſsiduò, vt nullis tentationum procellis frangerentur, nullis importuni hoſtis conatibus cederent, ſed conſtantes vſque ad extremum vitæ ſpiritum in Dei obſequio perſiſterent. Fore namque, vt in vltimo vitæ diſcrimine, fructum, quem iàm propter cęcas errorum tenebras, quibus mens humana miſerè inuoluta eſt ignorant, clarius cognoſcerent, & abundantius reciperent.

Ad perſeuerantiā ſuſcepti propoſiti, ſemper hortabatur monachos.

VITA

Digitized by Google

VITA S. CEADDAE, EPISCOPI, Merciorum & Lindiſfarnorum, ex ea quæ eſt per Bedam lib. 3. cap. 28. & lib. 4. cap. 2. & 3. Eccleſiaſticæ hiſtoriæ gentis Anglorum. Ordinatus eſt anno Domini 664. Obijt verò anno Domini 672. Adeodati Papæ 4. Conſtan. Pogon. Imp. 5.

Vide Cæſa. Baronij. not. in martyr. Rom. Item Tom. 8. annal. Eccleſiaſt.

CEadda Abbas monaſterij Leſtingaheu, qui fuit frater reuerendiſſimi Antiſtitis Ceddi, cùm ſanctitatis opiniõe clarus eſſet, & rerũ diuinarũ cognitione egregiè inſtructus, quã præclaris admodùm operibus exornabat, vocatus à rege Alchfrid Cantiam, antiſtes ibidem à VVini Epiſcopo (qui ſolus tunc temporis in vniuerſa Britannia legitimè ordinatus inueniebatur) conſecratus eſt. Succeſſit autem in locum Archiepiſcopi Deuſdedit, qui iam multis clarus virtutibus, vitæ curſum conſummauerat. Id temporis Britannia quadã erroris opinione de celebrando Dominico Paſchæ die laborabat, nec erat epiſcoporũ quiſquã, præter vnum VVinum canonicè ordinatus. Ceadda aũt magno ſtudio & labore eccleſiaſticæ veritati curam impendebat, vniuerſamq; terram, Apoſtolico more, pedibus peragrabat.

2. Martij.

Conſecratus Epiſcopus.

Interea Vitalianus Romanæ Eccleſię Pontifex, Theodorum à ſe Epiſcopum conſecratum in Britãniam cum poteſtate ſumma miſit, vt & animos hominum erroribus liberaret, & ea quæ ad benè beateque viuendum ſpectarent, ordinaret. Ceaddam itaque Epiſcopum cùm argueret, diceretque pontificium munus cõtra ſacras conſtitutiones adminiſtrare, reſpondit ille; Ego quidem me hoc munere ſemper indignũ iudicaui, Iubẽſq; me eo ò Theodore, abdicabo; nam niſi me ad hoc obedientia compuliſſet, ſuſcepiſſem nunquam.

Vitalianus Romanæ Eccleſiæ Pontifex.

Inſignis humilitas eius.

Hac humilitatis voce & Theodoro ſatisfactum egregiè fuit, & viri virtutem admirans, In Pontificia eum dignitate confirmauit.

Eo tempore prouinciæ Merciorum Rex Vulfhere præerat, qui in demortui Iarumanni Epiſcopi locum ſibi ſuiſq; à Theodoro Epiſcopum poſtulauit. Et quia Ceaddæ virtutes multis rationibus perſpectas habebat (qui vitam tunc temporis in monaſterio ſuo tranquillam agebat) hunc potiſſimùm deſiderabat; obtinuitque tandem à Rege Oſvvi (in cuius ditione erat) vt gentis Merciorum & Lindisfarorum Epiſcopatum adminiſtraret.

Pro monaſterio conſtruendo, quantum illi Rex contulerit.

Rex autem Vulfhere pietate viri & candore morum eius mirum in modum delectatus, donauit illi terram quinquaginta familiarum, ad conſtruendum monaſterium in loco Etbearue, id eſt, ad Nemus, in prouincia Lindiſſi. Epiſcopalem autem ſedem habuit in loco qui vocatur Liecidfelt, in quo & defunctus ac ſepultus eſt. Fecerat ſibi domicilium non longè ab eccleſia remotum, in quo quoties à labore & miniſterio verbi vacabat, cum paucis monachis diuinarũ rerum contemplationi operam dabat.

Poſtquàm autem duobus cũ dimidio annis eccleſiam ſuam cum ſumma pietatis laude rexiſſet, adfuit tempus quo ad ſempiternam gloriã vocabatur. Erat fortè, cũ vno ſummæ perfectionis mo-

Ovvinus egregius monachus, ex præfecto aulæ regiæ.

nacho, quem Ovvinum appellabãt (qui regiæ domus adminiſtratione, cui præfuerat, relicta, monaſticã vitã apud S. Ceaddam profitebatur) in ſuo domicilio, & ille quidẽ clauſo cubiculi ſui oſtio diuinis attentè rebus vacabat, hic verò (quia diuinarum rerum ſtudio minùs idoneus habebatur) eò acrius omne ſtudium operi manuum impen-

pendebat. Contigit intereà ab Ovvino lætas ſuauiſſimè canentium voces per aëra audiri, & quaſi de cælo ad terram deſcendere, ipſumque cubiculum in quo Epiſcopus erat, circundare, tranſactoque quaſi dimidiæ horæ ſpatio, rursùs de terra ad cælos aſcendere; Ovvinus hac rei nouitate attonitus, dùm animo ſolerti ſcrutatur, quid ſibi voces illæ ſuauiſſimæ prætenderent, Epiſcopus dato ſigno Ovvinum ad ſe vocat; mandatque vt omni mora poſtpoſita fratres, qui in eccleſia erant, conuocaret; qui mox ad mandatum adſunt. Tùm Epiſcopus, orationem pietate plenam inſtituit, qua omnes & ſingulos admonuit, vt mutuam charitatē & beneuolentiā colerent. Inſtituta quoq; diſciplinæ regularis, quæ vel ab ipſo didiciſſent, & in ipſo vidiſſent, vel in Patrum dictis aut factis inueniſſent, indefeſſa contentione ſequerentur: deindè obitûs ſui diem iàm proximè inſtare dixit.

Angelorum concentus.

Ceadda prędicit obitū ſuum.

Ovvinus autem congregatione fratrum ſoluta, ſolus acceſſit, & toto in terram corpore proſtratus: Obſecro te, inquit, mi pater, quidnam erat canticum illud cæleſte, quod audiui? Cui ille; Si voces carminis audiſti, præcipio tibi in nomine Domini, nè eas antè obitum meum cuiquam pandas: reuerà autem Angelorum ſpiritus fuerunt, qui me ad cæleſtia præmia vocabant. & poſt dies ſeptem hoc mortalitatis ergaſtulo ſolutum, ſecum adducturos promiſerunt. Quod quidem vt ei prædictum erat, ita opere completum eſt.

Erat autem vir diuinus, cùm cæteris maximarum virtutum laudibus præditus, tùm diuini numinis timore ità omnia vitæ ſuæ conſilia moderabatur, vt nihil niſi prius diuino iudicio ob oculos poſito, ageret, nihil niſi mentem diuinam conſuleret, attentaret. Memoriam nouiſſimorum ità

Timor Domini, quam efficax in viro ſancto.

profundè cordi ſuo infixā gerebat, vt ſi fortè vehementior venti flatus inſurgeret, continuò miſericordiam Domini inuocaret: Si violentior aura inſiſteret, procidens in faciem obnixius orationi incumberet. Si cælū aliquo tonitrui fragore emiſſis ignibus coruſcaret, ſtatim ad eccleſiam conuolaret, nec prius à precibus, quam optata ſerenitas rediret ceſſaret. Cū autē à ſuis interrogaretur, quarè hoc faceret: reſpōdit vir ſanctus; Nō legiſtis, quia intonuit de cælo Domin⁹; & Altiſſimus dedit vocem ſuam. Miſit ſagittas ſuas, & diſſipauit eos, fulgura multiplicauit, & conturbauit eos? His aliiſque multis ſignis à Deo ad nos miſſis, de calamitatibus, quæ propter impietatis ſcelera & flagitia communibus rebus impendēt, præmonemur; vt arcum illius in nos intentum vitæ conuerſione fugere, & tela ſanctiſſimo illius cultu retundere valeamus. Repręſentat nobis hoc metu extremi iudicij ſeueritatem, vt faſtum & inſolentiam humanæ mentis comprimat, & animos noſtros à ſcelere deterreat: Non igitur iudicia illius horrebimus, non metu illius perterriti omnia à nobis flagitia repellemus? Quare quoties Dei beneficio admonemur, non oportet nos ad maiorem audaciam inſtituti ſceleris eo abuti, ſed intimos animi noſtri receſſus excutere, nè quid in nobis, ſit; quod oculis diuinæ maieſtatis diſpliceat.

Quid agendum, dùm graſſatur tempeſtas.

Pſal. 17.

Obijt autem Ceadda ſexto die Nonarum Martiarum, & ſepultus eſt quidem primo iuxta eccleſiā S. Marię: ſed poſtmodū ibidē cōſtructa eccleſia beatiſſimi principis Apoſtolorum Petri, in eandē ſacra eius oſſa tranſlata ſunt; vbi quidam phreneſi miſerè laborans, ſanitatem conſecutus eſt. Fuit inſuper, mirum erga ſacras eius reliquias piorum

Miracula eius poſt mortem.

rum deuotionis ſtudium. Nàm vt plurimi ipſos pulueres, ſtudioſè collectos in aquas miſerunt, earum hauſtu varios corporis languores depulerunt.

MARTYRIVM SS. MARINI ET ASTERIJ, ex eo quod Euſebius in Eccleſiaſtica hiſtoria lib. 7. cap. 14. refert. Paſſi ſunt Chriſti Anno 262. Dionyſ. Pap. 2. Valer. & Gallien. Impp. 8.

Vide Cæſ. Baron. Ann. Tom. 2.

TEmporibus ijs cum ſumma eccleſia Chriſti pace frueretur, Marinus vir & genere illuſtris & diuitijs locuples, capitis, propter Chriſti teſtimonium Cæſareæ Paleſtinæ, damnatus fuit. Cùm enim præcipuum inter alios, in Romano exercitu dignitatis gradum obtineret, & ordo poſtularet vt maiore quodam honore (qui χλῆμα appellatur) potiretur; adfuit fortè qui, graui ambitionis peſte correptus. Marinum pro tribunali comparentem in crimen vocaret, quod relictis dijs patrijs, Chriſti fidem ſectaretur. Iudex (qui Achiuus erat genere) vehementer cõmotus, quod Marinũ vultu animoq; imperterritũ, nõ modo negantẽ, ſed conſtãter Chriſtianæ fidei religionem profitentem audiret, trium horarum ſpatium ad deliberandum ei conceſſit.

3. Martij.

χλῆμα, dignitas apud Romanos: quam qui adipiſcuntur eos Centuriones fieri aiunt.

Mox igitur è iudicio excedentem Theotecnus, qui ciuitatis illius erat Epiſcop⁹, ad colloquiũ inuitat, & manu prehenſa ad eccleſiam recta deducit; ipſumque ſanctuarium cum eo ingreſſus, ſacroſanctum Euangelij librum adfert. Tùm gladium, quo erat præcinctus, ex vna, ex altera verò parte librum oſtendit, præcipitque, vt quod magis ex animi ſententia eſſet, deligeret. Vbi verò omni

Theotecnus Cæſarienſis Epiſcopus.

omni cunctatione remota librum accipit; Age, inquit Theotecnus. Tene quod habes, & Deo adhæreſce, cuius ſpiritu roboratus gloriã æternam pro caduca conſequêris. Abi in pace. Mox indè redeuntem præco pro tribunali aduocat, qui cùm maiorem, quàm anteà, fidei ardorem ac ſtudium declaraſſet, actutùm indè, vt erat, ad mortem rectà abductus, martyrio coronatus eſt.

Marinus cæditur.

Aſterius etiam, vir è ſenatorum Romanorum numero, cum Imperatoribus inprimis charus, tum omnibus & nobilitatis & facultatum gratia conſpicuus, in eadem ciuitate propter diuinam animi propenſionem, omnium ſermone celebrabatur. Qui cum martyri ipſo mortis articulo adeſſet, ſimulatque è vita migrârat cadauer ſuſtulit, & ſplendida ac precioſa tectum veſte, humeriſq; impoſitum, decenti ſepulcro condidit.

Aſterius ſenator, Marini corpus mandat ſepulturæ.

Huius viri familiares, cum alia infinita præclara eius facta, tùm iſtud inprimis, quod ſequitur, plenum admirationis, memorant. Cæſareæ Philippi, quam Phœnices Paneada vocant, fertur victimam quandam in fontes (qui illic ex radicibus montis Panei, prorumpunt, ex quibus Iordanem profluere dicunt) in quadam diei feſti, Gentilium celebritate, mactatam conijci, atque eam dæmonis vi ac poteſtate mirandum in modum ab eorum aſpectu euaneſcere, miraculumque videri præſentibus valdè memorabile. Quibus Aſteriũ quodam tempore fortè interfuiſſe aſſerunt; ac cum videret tam multos illius rei admiratione obſtupefactos, eorum erroris admodum miſertũ eſſe. Deindè ſublatis in cœlum oculis, Deum omnium rerum moderatorem per Chriſtum ſupplicem precatum, vt dæmonium illud, quod populum tãto errore cæcauiſſet, comprimeret, ipſumque

Iordanis vndè profluat.

Aſterij virtus, in populo ab errore reuocando.

que à fraude ac fallacijs, quas hominibus ſolet intendere, coerceret. Hoc modo cum Deum oraſſet, repentino victimam fontibus ſupernataſſe, atque ita rem illam quam tantoperè mirari conſueuerant, in nihilum interijſſe; vſque adeò vt nullum inpoſterum in eo loco ex ea omninò ederetur miraculum.

Eſt autem martyrij palmam conſecutus cùm ſupradicti martyris extremis intereſſet exequijs, & capite cæſum cadauer ſubiectis ſuis humeris, & ſubſtrata qua induebatur veſte exciperet. *Aſterius martyrio occumbit.*

VITA SS. MARTYRVM HEMITERII, & Chelidonij Calaguritanorum, filiorum Marcelli Centurionis, ex ea quam Prudentius pulcherrimo verſu cecinit. Martyrij coronam percepêre Chriſti Anno 298. Marcelli Pap. II. Diocletian. & Max. Impp. XV. *Vide Cæſ. Barō. Tom. 2. Annal.*

HEmiterius & Chelidonius militaris gloriæ laude inſignes, poſtquàm multo tempore Cæſari præclaram in rebus bellicis operam nauâſſent, ſecumque animis reputarent, longè clariorem eam eſſe gloriam, quæ ardenti mentis ſtudio, vni Chriſto, abiectis cruentis ſæuæ militiæ armis, militat: conſilium inter ſe inierūt, quomodo à Cæſaris caſtris ad cæleſtia ſe tranſferrent. Atrox tunc ſummæ crudelitatis tempeſtas in Chriſtianæ fidei cultores graſſabatur, omneſque omnium generum homines per horrenda ſupplicia ad impium deorum cultum quærebantur, cùm hi duo præclari milites mutuis cohortationibus ſe ad certamen pro Chriſti gloria ſubeundum excitabant. Noſne, dicebant, ad immortalem gloriam creati, & precioſiſſimo conditoris *3. Martij.* *Mutua cohortatio, ad certamen ſubeūdum.*

ditoris noſtri ſanguine redempti, perituris diuitijs ſerniemus?& ad Dei ſimilitudinem ficti formatique terrenis fæcibus immorabimur? Nunquid ad ludum, ad iocum nati ſumus? Nunquid ad inanem gloriam, duriſſimo hujus militię ſtudio conſectandam procreati? Pudeat diutius cæcis errorum tenebris inuolui, quin potius ad veriſſimæ virtutis & ſempiternæ gloriæ excellentiam aſpiremus.

His cohortationibus mutuis egregiè confirmati, alacri animo ad militiæ tribunum pergunt, aureaque collo detracta torque, militiæ renunciant. Hactenus, inquiunt, Cæſari militauimus; nūc verò, quoniam ſummus ille Imperator clariorem benignitatis ſuæ lucem mentibus noſtris immiſit, & ad cæleſtis gloriæ præmia vocare dignatus eſt, certum deliberatumque eſt ad illius caſtra tranſire. Clariſſima enim Angelorum ſtipendia vehementer nos inflammant, vt pro Chriſti ſummi æternique Dei gloria ad extremum vitæ ſpiritum decertemus. Nam ij, quos vos deos putatis, diuiniſque honoribus, cæci ſcelere & amentia, afficitis, vaniſſima ſunt ſimulacra, nec vllam vobis opem aut ſalutem præſtare poſſunt.

Tribuno militiæ ſe ſiſtunt ac Cæſaris militię renunciātes liberè Chriſtum profitentur.

Hæc cum magna animi libertate & conſtantia dixiſſent martyres, varia ſtatim ſuppliciorum genera parantur. Et primo quidem rigidiſſima manibus iniecta vincula, grauiſſimoque ferri pōdere onerati ſunt: multiſque catenarum amplexibus circūdati, ad ſupplicium tracti. Factum eſt verò (vt refert Prudentius) temporum malitia & tyrannorum ſcelere, qui martyrum præclara certamina ex omni memoria hominum tollere conati ſunt, vt multæ chartæ, quæ res geſtas illuſtriſſimorum martyrum continebant, interciderint: atque

Iaijciuntur eis vincula.

atque hoc modo horum martyrum certamina, magna ex parte interierint.

At verò cùm in certaminis loco præclari martyres conſiſterent, fideique ſuæ rationem inuictis animis teſtarentur, mirabilis quidam ſplendor circa eos apparuit, qui inſtar candidiſſimę nubis paulatim ſurſum aſcendit, donec prouolutis in terram genibus martyres Chriſto ardentius ſupplicarent, & ſic ipſum cælum penetrare viſus eſt. Stabat hoc ſpectaculo, ingenti horrore perfuſa, multitudo populi, ipſeque carnifex pauore tabeſcens manum retrahebat; qui tamen, nè optata martyres gloria diutiùs fraudarentur, ictum peregit.

Cæduntur gladio martyres.

Præclara apud eorum ſepulcra eduntur miracula: nam & dęmones ab obſeſſis corporibus pręſenti martyrum virtute fugantur, & homines in ſcelere obſtinati, ſi fortè accedant, horribili cruciatu torquentur. Alij à prauitate vitæ ad honeſtatis pietatiſque ſtudium excitantur. Alij à varijs languoribus mirabiliter curantur; nemoque nō, quicunque accedit, martyrum virtutem, Chriſti gratia & benignitate experitur.

Miracula apud eorum ſepulcra.

VITA SANCTI CALVPPANI RECLVſi, ex ea quæ eſt per Gregorium Turonen. Epiſcopum. Migrauit è corpore Anno Domini 579. Pelagij Pap. ſecundi 2. Iuſtini Iun. Imp. 14.

Vide Cæſar. Baro. Tom. 7. Annal.

CAluppanus cùm ab ineunte ætate miro pietatis ſtudio flagraret, tradidit ſe monaſterio Meletenſi apud terminos Aruernos; vbi tanta vitæ auſteritate, tantaque cibi parcimonia diuinis rebus incumbebat, vt communem cū fratribus manuum laborem, nimia inedia attritus

3. Martij. Caluppanus ab ineunte ætate monachus.

tritus, ferre non poſſet. Factum itaq; eſt, vt & fratres, & ipſe monaſterij Præpoſitus tarditatem illi exprobrarent: indignumque dicebant (ni parem cum cæteris operam faceret) qui panem omninò ſumeret.

Caluppanus aſſiduis his exprobrationum verbis fatigatus, vallem haud procul à monaſterio conſpicatur; de cuius medio, lapis, natura præbente conſurgens in excelſum, quaſi quingentis aut amplius pedibus prouehitur: nullam penitùs cum circumpoſitis montibus habens coniunctionem. Cuius vallis medium fluuius alluit, qui hũc montem placidè contingens, dilabitur. In huius ergò lapidis ſciſſuram (quæ priſcis quondam propter tranſitum hoſtium receptaculum fuit) eremita ſanctus ingreditur, & exciſo lapide habitacula ſtatuit: in quæ nunc per ſcalam valdè difficilem ſcanditur. Locus etenim ille tàm difficilem aſcenſum præbet, vt etiam ipſis feris magnã moleſtiam exhibeat. Hoc in loco oranti (vt ipſe nobis cum lachrymis referre ſolitus erat) ſerpentes ſuper caput eius frequenter decidebant, ingentemq; horrorem, ſpiris ſuis collum inuoluentes, inferebant. Sed fuit hoc antiqui ſerpentis, inuentum, qui hoc eum terrore à ſuſcepto curſu auocare contendebat.

Caluppani mirabile habitaculum.

Dæmonum inſidiæ.

Nam cum ille immota mentis acie in oratione permaneret, nec poſſet his terroribus frangi: eccè duo immenſæ magnitudinis dracones adfuêre; quorum vnus altero validior, erecto pectore ſe totum contra os B: viri erexit. At ille ingenti pauore correptus obriguit, & omnium membrorum officio deſtitutus, lapidis inſtar corruit. Hac oppreſſus formidine, cùm quid ageret, ignoraret, reſumpto ſpiritu, quia lingua non poterat,

rerat, mente orationem Dominicam protulit; moxque membra, quæ inimici arte reuincta erãt, paulatim, ad officium redire cœperunt. Tum vir Dei protenſa dextera, ori immanis hydræ crucis ſignum impreſſit, ac diuinorum virtute verborũ in fugam compulit. Intereà alius obuolutus B. viri pedibus inſidias ſtruebat, cui vir Dei in Chriſti nomine abire iuſſit. Qui protinùs valido cum ſonitu recedens, tanto cellulam fœtore repleuit, vt non dubia ſui nominis indicia relinqueret. Signo crucis fugat draconem.

Erat autem Caluppanus aſſiduus diuini numinis cultor, tantaque ſuauitate cęleſtium rerum conſiderationi inhærebat, vt vel à lectione vel oratione vacaret nunquam. Cibum panis monaſterium ei benignè ſuppeditabat. Si verò aliundè quippiam à fidelibus ad ſe delatum eſſet, hoc eximio charitatis affectu egentibus diſtribuebat. Piſcem interdum de flumine ſumebat, qui ad ſancti voluntatem confeſtim aderat. Illud verò inprimis diuini viri pietatem illuſtrem reddit. Cùm non ſine magna difficultate, aqua è profundo vallis hauriretur, ſupplicibus à Deo precibus obtinuit, vt fontis vena in ipſo cellulæ ſuæ habitaculo ſcaturiret, quæ eam aquæ copiam prębebat, vt ſibi & miniſtro ſuo ſufficeret. Acceſſit quodam tẽpore Auitus Epiſcopus mecũ ad mirabilẽ viri vitã ſtudioſius cõtemplandã; à quo diaconatus ac presbyterij gradum conſecutus eſt, qui hęc officia ſummo cũ corporũ tũ animarum fructu exercebat. Nec tamẽ ea propter ſeſe in publicum dabat, ſed per feneſtellã de rebus diuinis ſuauiter diſſerebat, & ſacro ſanctæ crucis ſignaculo mirabili virtute diuerſa morborum genera fugabat. Deniquę in hac ſacra religione, vitę curſum quinquageſimo ætatis ſuæ anno feliciter conſummauit.

Aſſiduo legit vel orat.

Benignitas eius in egenos.

Fontem à Deo impetrat.

Caluppanus fuit presbyter.

Vide Cæſar. Baronium in not. martyr. Rō.

VITA S. CHVNEGVNDIS IMPERAtricis & virginis, ex ea quæ eſt apud Surium. Claruit ſanctitate circa annum Domini 1030.

3. Martij.

Imperatores, in coniugio virginea.

CHunegundis quamuis ſacro matrimonij vinculo Henrico ſecundo Romanorum Imperatori copulata eſſet, puritatis tamē amore acriter incenſa, ab omni ſe libidinis contagione ad extremum vitæ ſpiritum illibatam conſeruauit, quod clariſſimo ipſa teſtimonio (dùm veritatis virginitatiſque hoſtis multis mendacijs & calumnijs eius pudicitiam traducere conaretur) cōprobauit; nam & ignitos vomeres illæſis plantis calcauit, & omnem ignis ſæuitiam egregiè ſuperauit. Cum autem ſumma Imperij gloria floreret, maximoſq; ad omnē luxum exercendum ſtimulos haberet, eos ita pietatis ſtudio repreſſit, vt opes omnes & facultates ad Chriſti gloriam illuſtrandā transferret. Templa igitur & monaſteria regali magnificentia erigebat, opibuſque quæ ad vitam tranquillè beateq; traducēdam neceſſariæ videbantur, dotabat. In loco Bambergenſi eccleſiam eximio opere ſub Apoſtolorum principis & Georgij martyris patrocinio ſtatuit, cui pari elegantia monaſterium ad Aquilonarem plagam, in honore S. Michaelis Archangeli, ſub regula B. Benedicti ſucceſſit. Tertiam deindè ſub ordine Canonicorum protomartyri Stephano dedicauit, quam Benedictus Pontifex ſolēni ritu conſecrauit. His acceſſit monaſterium Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti, quod ſacris virginibus ſancti Benedicti regulam ſectantibus, donauit. Ardebat incredibili virgo ſancta pietatis amore omnibuſque modis diuini numinis cultum] amplifi-

Nudis plantis, ignem illæſa calcauit.

Liberalitas Chunegundis, in monaſteria & eccleſias.

plificatum cupiebat. Cumque Henrici ſui voluntatem pijs his operibus mirificè conſentientem haberet, nullum non monaſterium vel nimia antiquitate collapſum, vel opibus exhauſtum; eximia eius pietate egregiè refectum fuit. Et quidem Henrici Imperatoris, omnibus maximarum virtutum ornamentis excultiſſimi vita & res diuina virtute geſtæ, litterarum monumentis ab Adelbodo Vltraiectenſium Epiſcopo illuſtrata ſunt; nunc ergo Chunegundis, cuius in terris conuerſatio cæleſtis fuit, vitam in oculis omnium conſtituamus, quò ad ſimilem pietatis gloriam incitemur.

Adelbodus Epiſcopus Vltraiectenſis, ſcripſit huius S Imperatoris vitam, teſte Sigeberto.

Poſtquam Henricus vitam hanc cum meliore commutaſſet, cœpit virgo Dei acriùs ad rerum diuinarum intelligentiã aſpirare: & diurno quidem tempore aſſiduo ſtudio benignè faciẽdi diſciplinã excolebat, omniumq; neceſſitatibus larga manu conſulebat; nocturno verò, mentis altitudine in cælo verſabatur. Mox autem vt Conradus in defuncti locum ad regni gubernacula admotus fuit, omni terrenarum rerum cura expedita, Chriſto arctiſſimo ſanctiſſimoque religionis vinculo ſe cõiunxit, Aderat Anniuerſarius trãſitus Henrici dies, cùm Archiepiſcopos ad Confugienſis eccleſiæ dedicationem inuitauit; & eccè inter Miſſarum ſolennia imperiali decentiſſimè cultu ornata, ſummũ ante altare virgo Deo deuota proceſſit, ibiq; crucẽ è ligno in quo Chriſtus pro generis humani ſalute mactari ſuſtinuit, obtulit. Deindè peracta Euangelij lectione regalem auri fulgore micantem veſtem, cunctis obſtupeſcentibus à ſe proiecit, & tunicam fuſciorem, quam ſuis ipſa manibus texuerat, induit. Poſtremò mundanæ gloriæ vanitatem, præciſis capillis, excelſo

Mortuo Hẽrico, in religione Deo ſe cõſecrat.

S. Chunegũdis, monaſticum induit habitum.

admodum animo dánauit, & ſacrum ab Epiſcopo velum gratulabunda accepit. Nemo qui tanto ſpectaculo intererat, lachrymas continere potuit, cum principem fœminam ſummis opibus affluentem, cuncta deſpicere & pro nihilo reputare, & Chriſti amore vehementer incenſam, incredibili mentis alacritate rerum omnium inopiam appetere cernerent. Sacris igitur hoc modo ædibus libenter incluſa, admirabile virtutis ſpecimen cunctis præbere, & non modo ſeſe, ſed omnes ibidem Chriſto ſeruientes mirabiliter ad cæleſtium rerum amorem excitare cœpit. Diuinarum rerum conſiderationi noctes cũ diebus iungebat, nec prius in ſomnum feſſa declinabat lumina, quam extrema laſſitudine opprimeretur; & tunc quidem delicata virginis membra, no lectus mollibus ſuffultus plumis, ſed duro ſtratus cilicio excipiebat.

Sacris ſe ædibus libenter includit.

Lectus eius cilicio inſtratus.

Accidit quandoque, vt ſacra quædam puella ſacros illi de more codices prælegeret; cumq; in multã noctem lectio protracta fuiſſet, caligantes oculos clauſit, lumenq; manibus elapſum, ingentem flammã excitauit, ſuaq; ſæuitia extremũ exitium minabatur. Clamore igitur cum miſerabili eiulatu, cunctos ad auxilium excitabat, cum Chunegundis colluctantes inter ſe flammas ſigno crucis repreſſit, ſeque ſuaſque ab interitu liberauit.

Signo crucis, incendium extinguit.

Habebat ſecum ſororis ſuæ filiam Iuttam nomine, ſacris ædibus incluſam, quæ à primis annis, optimis diſciplinis imbuta, & litterarum cognitione non mediocritèr inſtructa, materteram nõ minus religionis quam dilectionis amore ſecuta fuerat. Cumq; mirifico virtutum ſuarum ſplendore, omniũ ſibi animos egregiè cõciliaſſet, tùm facilè materterã ſingulari ſua modeſtia & prudẽtiæ

tiæ opinione eò adduxit, vt primam in ipſo cœnobio eam Abbatiſſam conſtitueret: quæ tamen poſtquam ad eum honoris gradum euecta & libertatem aſſecuta fuit, paulatim ſeuerioris diſciplinæ obliuiſci cœpit. Matertera vt ſtatim diffluentes mores animaduertit, indignè admodùm patiebatur pietatis cultum in ea interire, per quã cæteri excitari debuiſſent. Grauiſſimis igitur verbis eam cùm priuatim tum publicè ad veteris diſciplinæ ſeueritatem reuocare inſtitit; deindè orare & obſecrare, nè vellet ſe ſuaſq; prauitate vitæ in ſempiternum animarum periculum adducere; ſed cùm nullam melioris frugis ſpem daret, velut materteræ patrocinio aut familiaritate vanè confiſa, & quadam diè, cæteris diuinis rebus operam nauantibus, cum quibuſdam in conclaui epulantem reperiſſet, zelo pietatis armata cum verbo correptionis, dexteram eius maxillam percuſſit; quæ, quaſi ſigillum quoddam, formã digitorum, toto vitæ ſuæ tempore retinuit. Fuit hoc nõ modo illi acerrimus deinde ad virtutẽ ſtimulus, ſed plurimos (ad quos huius rei memoria peruenit) à vitijs ad melioris vitæ frugem reuocauit.

Iuttam neptem ſuam, Abbatiſſam conſtituit.

S. Chunegundis cędit diſſolutam Abbatiſſam.

Quindecim in monaſterio annos incredibili vitæ auſteritate vixit, omnibus tamen ſuauis admodum & benigna. Nihil erat eius ſeueritate iucundius, nihil iucunditate ſeuerius; triſtis in riſu, in triſtitia ſuauis; tandem diutino vigiliarum & ieiuniorum labore grauata, in morbum incidit; qui quotidiè infeſtior factus, tẽpus adeſſe indicauit, quo ad ſempiternã coronã vocanda erat. Interim ex more regales tanq̃ imperatrici parabãtur exequiæ; aurea feretro obtendenda proferebãtur velamina: cũ illa, cõiectis oculis, Amictus iſte, ait, nõ eſt meus, auferte hinc. Ornatus hic alienus eſt;

15. annos vixit in monaſterio.

Non vult vt Imperatrix.

Digitized by Google

ſed vt ſancti monialis ſepeliri.

iſtis terreno ſponſo, & his cæleſti ſum copulata. His miſeræ carnis vilem materiam inuoluite, corpusque iuxta tumulum fratris mei, ac domini Henrici Imperatoris componite. His iam dictis, in manus Domini ſpiritum commendans, carnis ſarcina abiecta, ad ſuum anima reuolauit authorem. Funus in Bambergenſi eccleſiā cum inſigni mœſtitia, gaudio tamen coniuncta, curatum fuit. Sanctitatis eius merita, multis per orbē manifeſta ſignis apparent. Nam & infirmi, quacunq; ægritudine oppreſſi, ſanitatem recipiunt, & mentes in ſcelere pertinaces, & horrenda peccatorū caligine inuolutæ, illuſtrantur.

Moritur.

Præclara eius miracula poſt obitū.

Anno incarnationis Domini 1189. Indictione ſecunda, Tremone tertiodecimo Bambergenſis Eccleſiæ Epiſcopo, quarto ſui Pontificatus anno, ad vincula S. Petri, dùm populus ſolito more ad ſacrum virginis tumulum, orationum & vigiliarum cauſa adeſſet, dæmoniacus quidam, qui proprium filium, mente planè, ab omni pietatis & ſceleris cognitione alienata flammis exuſſerat, duris conſtrictus funibus adfuit, ſtatimque aliorum adiutus precibus, præceps furor & amentia ceſsârunt, & linguam horrendas anteà blaſphemias vomentem, in Dei laudes laxauit. Mox alius quidam omnium membrorum officio miſerè deſtitutus, adductus fuit, qui optatam etiam ſalutem multis ibidem precibus conſecutus eſt. Huius rei fama alij duo excitati, eandem ſanitatis gratiam adepti ſunt.

VITA

VITA S. VVINVVALOCI ABBATIS; *Sanctitate & miraculis clariſſimi: ex ea quam F. Laurent. Surius eruit ex M. S. Codicibus. Floruit temporibus S. Patritij, Hybernorum Archiepiſcopi: qui claruit anno Chriſti Domini 431. & ſequent. Teste C. Baro. 5. & 6. Tom. Annal.*

B. VVinwalocus, Patre quidem Fracano, præcipua in Britãnia nobilitate (Cotonij quippè Britannici regis erat conſobrinus) Chriſtianaq; religione ſpectatiſſimo, Matre verò eximiæ pietatis matrona oriundus, tanto ab ipſis pueritiæ annis rerum ſupernarum cepit flagrare deſiderio ac terrenarum contemptu, vt nullum non moueret lapidem, quò eum pij parentes cuidam viro Dei liberalium artium ac ſacræ paginæ ſtudijs traderent imbuendum. Tandem voti compos effectus pius puer, tam felices breui tempore, vt erat præſtantis ingenij ac memoriæ tenacis, ſub ſpiritali patre pro carnali iam amplexo, in vtriſque fecit progreſſus; vt quiuis adoleſcentis mentem copioſis S. Spiritûs benedictionibus præuentam illuſtratamque facilè aduerteret: quem & tum miraculorum gloria clarificauit. Vnius ſiquidem ex condiſcipulis, communi directore orandi gratia longius profecto, cum ſocijs ludibundi ac per agros curſitantis crus fractum, ilicò pia ad Deum fuſa precatione ac ſalutifero Crucis ſigno, ſummo omnium gaudio & admiratione, priſtinæ ſanitati reſtituit. Multæ porrò vt erat in pauperes ac miſeros commiſerationis, cũ non ſuppeteret quo eorum poſſet leuare inopiam, ſaltem animis aliquod adhibebat leuamen. Cæcum quendam ex languidorum turba ſeorſum

3. Martij.

Clariſſimi natales eius.

Felix profectus eius in literis.

Præclara eius miracula.

Fractũ crus ſanat.

Ergà pauperes benignus

Cæcus viſum recipit. Actor. 3.

abductum Apoſtolicis verbis illuminauit. Sorori quoque germanæ vno oculorum miſerando caſu orbatæ, eundem integrum ex anſeris domeſtici, qui eum excuſſerat ac deglutiuerat, ventre ferro diſſecto extractum reſtituit: anſeremq; ſanum ad gregem remiſit.

Item Soror eius oculū.

Intereà cum longè lateq; fama virtutum eius ſeſe diffunderet; multi ad eum confluere ac in eius ſeſe diſciplinam tradere cepêre. Quorum vnus, cum aliquandò arcana diuinarum ſcripturarum elucidata myſteria accuratiùs repeteret, ac ruminaret, fortuitò (vt adſolet) ſomno correptus, à ſerpente mortifero ictu in pede appetitur. Intumeſcente interim corpore, morteq; ſubitanea iam imminente, ſumma celeritate accitus vir ſanctus, aqua oleo à ſe ſacrato permixta in potum ægro data, integrè eum ſanauit: ſerpentem verò ſquamis horridum, linguámque vibrantẽ triſulcam S. Crucis ſigno peremit. Opilionem quendam, ouibus per campos diſperſis, ſæuiſſima exorta tempeſtate propemodum exanimẽ factum, lupisque rapacibus vndiq; circundatum, cum in monaſterio degeret S. VVinwalocus, ab eodem piè inuocatus, mirabiliter ex hiatibus eorum faucibus eruit. Quod quidem tam præclarum miraculum vanam totus abhorrens gloriam, eidem, alicui publicare, præcise prohibuit. Iuuenẽ quoque nobiliſſimum, Fracani parentis eius equo in famoſo quodam equeſtri certamine rapaciſſimo curſu volanti inſidentem, ac (cum impetum diutiùs ferre non valeret) validiſſima inter aſpera ſaxa excuſſione interemptum, ſola oratione viuificatum, parentibus integrum ac robuſtum conſolabundus reddidit.

A ſerpente percuſſum curat ac ſerpentem occidit.

Opilionem abſens inuocatus à lupis liberat.

Humilitas eius.

Mortuum ſuſcitat.

Cæterùm cum S. Patritij, qui hiſce temporibus

in

in Hybernia florebat excellentiſſimarum virtutum opinio ad beati VVinwaloci aures perueniſſet, auidiſſimeque aſpectu & colloquio eius perfrui exoptaret, apparuit ei idem beatus Antiſtes, vultu angelico ac capite aureo diademate coronato; eumq́; poſt deſideratiſſimos vtrinque collatos ſermones eſt adhortatus, vt non ſe, ſed Chriſtum Dominum ſuis vbiq; pręſentem inquireret, eumq́; ſibi vitæ præceptorem deligeret: copioſi quoq; quandoq́; dominici gregis paſtorem ac directorem eum fore prædixit. Hanc aũt viſionẽ cũ vir Dei monaſterij præfecto expoſuiſſet, ſuſceptis ab eodem cum ſolita benedictione 11. diſcipulis exercitatiſſimis, adq́; ardua quæq́; promptiſſimis, ſola prouidentia diuina niſus incertum ingreſſus iter, tandem ad ignotam quandam inſulam appulit: atque in ea triennio cum ſocijs eremiticam ducẽs vitam perdurauit. Eam demùm ob frequentes admodum tempeſtates, nimiamq́; ſterilitatem habitationi hominum planè incommodam deſerere coactus; inuocato ſacratiſſimo Chriſti nomine, mare magnum ac ſpatioſum (ô rem ſtupendam ac maris rubri priſco miraculo comparandam) virga paſtorali percutiens ac aquas diuidẽs, cum diſcipulis conſertis, vt iuſſerat, manibus, ſiccis pedibus pertranſijt; atque ad certum locum cælitùs demonſtratum, grata ſanè amœnitate ac fructuum vbertate admodùm conſpicuum perueniens, cum idem aquarum penuria laboraret, præfata virga, terræ puluerem deſignans, diuina virtute lympidiſsimum produxit fontem: pietatiſque excitauit domicilium, non tam opere viſendum quam optimis diſciplinis clarum.

De S. Patritio conſule 5. & 6. Tom. Annal. C. Baronij.

Apparet ei S. Patritius glorioſus.

Peregrinatio eius.

Exodi 14. Mare cum ſuis ſiccis pedibus tranſit.

Fontem diuinitùs producit.

Digitized by Google

Vacabat ibidem venerabilis Pater diu noctuque precibus, ieiunijs, alijsque exercitijs ſpiritualibus; eratque ei aſſidua colluctatio non tam aduerſus carnem & ſanguinem, quam aduerſus principes tenebrarum, qui in varias horrendas ſeſe transformantes formas, deuotionis eius tranquillitatem interturbare nitebantur ſtrenuè, Quos ille quidem ſcuto fidei galeaque ſalutis benè munitus, S. Crucis triumphalem haſtam cū diuinæ ſcripturæ telis penetrabilibus in eos vibrans, facilè fudit ac penitùs proſtrauit. Quæ verò orationis vis cæterarum eius virtutum ac miraculorum imbres complecti, digneque percurrere poſſet? Omnibus ſiquidem numeris abſolutus, omnia tam corporalium quam ſpiritualium defectuum ac morborum genera nullo penè negotio curabat. Cæci, claudi, ſurdi, leproſi paralytici, incolumes ſe ab illo redire lætabantur. Cuiuſdam ſui diſcipuli matrem defunctam, cū iam ad tormentorum loca à dæmonibus perduceretur, liberauit atq; ad vitam reuocauit.

Spiritale eius bellum.

Varia eius alia miracula.

Defunctam viuificat.

Erat pater hic venerabilis, adſpectu angelicus, ſermone compoſitus, in Dei opere ſtrenuus & indefeſſus, mente & corpore integer, ingenio perſpicax, conſilio magnus, in Dei proximique charitate perfectus. Veſtis ei non lanea aut linea, ſed ex caprinis erat pellibus. Lectus ei non ex plumis aut pannis mollibus, ſeu etiam ex paleis, ſed ex duriſſimis arborum corticibus ſternebatur. Sedes eius mollis erat arena lapillis permixta. Panis, quem quotidie eodem ſumebat pondere, hordeaceus erat, cineribus permixtus. Pulmentum ei fiebat ex farinula hordeacea & modico olere. Sabbatis & Dominicis diebus piſce & caſeo veſcebatur. Quadrageſimæ dieb᷒, bis in hebdomada ſume-

Catalogus virtutum eius.

Victus & amictus parſimonia.

Digitized by Google

ſumebat cibum. Vinum & potionem omnem, quę ebrietatem adferre poſſet, haud aliter atque venenum repudiabat. Sed hæc pauca è plurib. commemoraſſe ſufficiat.

Porrò cum iam plenus dierum nocte concubia ab angelo obitûs ſui diem inſequentem fore didiciſſet, ac manè ad ſe accitis fratribus exitum ſuum eorum precibus ac eos Deo commendaſſet, cunctaq; ſuauiter diſpoſuiſſet; ad horam tertiam incruentum obtulit ſacrificium; ſumptoq; cæleſti viatico, ita vt ſacræ aſſiſtebat aræ, animam in manus creatoris efflauit. Corpus fuit multis cum diſcipulorum lachrymis honorificè ibidem tumulatum; multò verò poſt tempore occaſione perſecutionis Nortmannicæ tranſlatum eſt Gardauum in Flandria ad S. Petri monaſterium in monte Blandinio ſitum: cuius Tranſlationis commemoratio fit Kalend. Auguſti.

Ab Angelo prænunciatur obitus eius.

Ad altare reddit Domino ſpiritum

Vide Io Molan. in Indiculo SS. Belgij.

Ferbuit potiſſimũ anno Domi. 880. teſte eodem in Chronico cap 12.

ILLVSTRE MARTYRIVM S. HADRIANI, & aliorum 23. ex eo quod habetur optima fide apud Surium 8. Septemb. Paſſi verò ſunt, ſub Galer. Maximiano in oriente regnante anno Chriſti Domini 311. Euſebij Papæ 3. Conſtantini Imp. 6.

Vide Cæſ. Baron. Anna. To. 3. & not. Martyr. Rom. hoc die.

IN diebus illis tyrannus Maximianus ciuitatẽ Nicomediam ingreſſus, omnibus illius incolis ſeuero edicto præcepit, vt quoſcunq; noſſent Chriſtianæ religionis ſtudio deditos, eos proderent, quò conceptum animi ſui in Chriſtianos furorem explere poſſet. Tanta namq; tyrannide in veræ pietatis cultores ſæuiebat, vt partim ſuppliciorum metu, partim magnificis admodùm præmijs propoſitis, alios ad aliorum proditionem cogeret. Miſerandum ſanè erat hoc ſpectacu-

4. Martij. Hic eſt dies natalis eius, 8. enim Septemb eius translatio celebratur.

Sæua Chriſtianorum perſecutio.

ctaculum. Vicini vicinos, amici amicos, propinqui propinquos, partim præmijs illecti, partim pœnarum metu territi tradebant.

Christiani vincti, offeruntur Maximiano.

Fuerunt tunc quidam egregij Christi fideles inter ſpelæa ferarum nocturnis vigilijs ac precibus incumbentes inuenti, & protinùs ferro crudeliter vincti in ciuitatem adducti. Qui mox Maximiano oblati, interrogati ſunt ab eo vndè eſſét, & vtrûmne audiuiſſent quænam eſſent conſtituta ſupplicia, omnibus Chriſtianæ religionis cultoribus. Cui illi conſtanti animo reſponderunt; Nos quidé hic nati, religione Chriſtiani ſumus; ſupplicia autem audiuimus, ſed ſtultiſſimam illã iuſſionem, & mentem tuam in profundo impietatis demerſam irriſimus. Quibus ait; Itanè vos iuſſa noſtra à veſana mentè profecta dicitis? Per deos magnos, inquit ad principes, extendantur & virgis crudeliter cædãtur, videamusq́; quis Deus eorum de manibus illos meis eripiet.

Præclarè reſpondent Maximiano

Cæduntur neruis.

Hæc cum dixiſſet, tres crudelitatis ipſius miniſtri, crudis boum neruis armati præſtò fuerunt, & verberibus eos fatigare aggreſſi ſunt. At martyres, quorum inuicta erat virtus. Quin, inquiunt, ô hoſtis Dei, tres etiã alios adde; quò enim plures tortores fuerint, tanto pulchriores nobis contexes coronas. Maximianus hanc loquendi audaciam admirans, dixit ad eos; Infeliciſſimi mortalium, iam ego ceruices vobis præcidi iubeo, & vos coronas expectatis? Abiurate vanam hanc doctrinam veſtram, ne in miſerandum valdè interitum deuoluamini. Ad hæc martyres; Perdet te Deus, qui ſine cauſa affligis ſeruos eius, nulli culpæ affines. His auditis, tyrannus immodico furore percitus clamauit; Lapidibus ora eorum cõtundite. Fecerunt protinus miniſtri quod iuſſi erant.

Ora eorum lapidib. contunduntur.

rant. At martyres maiori conſtantia, dixerunt; Præuaricator & inimice Dei, necdùm ſatiatus es pœnis noſtris, nec horruiſti tot horis crudeliter in nos ſæuire. Sed certè maiora te manent ſupplicia, quàm ſunt nobis abs te illata. Acutiſſimi lapides tui maxillas noſtras conterere non potuerũt, & nondùm, fili Diaboli, Chriſti Dei noſtri virtutem agnoſces? Ad hæc Maximianus ira vehementius inflammatus, Per Deos magnos, inquit, veſtras ego linguas excindam, vt ex vobis diſcant mortales non contradicere Dominis ſuis. Sed dicite quænam mihi ſunt ſupplicia, quæ minitamini, conſtituta? Cui martyres; Tu quæris, inquiunt, quæ ſupplicia? Illa ipſa quæ Deus diabolo & angelis eius, iuſto iudicio præparauit; ignis inextinguibilis, vermis immortalis, & tormenta in omni ſæculorum æternitate duratura. Maximianus, hac tam acerborum denunciatione ſuppliciorũ, vehemẽter irritatus, Iam, inquit, linguæ veſtræ excindẽtur; & conuerſus ad miniſtros, præcepit vt martyres ferro per omne corpus cõſtrictos in cuſtodiam abducerent.

Maximianus iubet martyres duci in cuſtodiam.

Porrò Hadrianus, qui in officio primas tenebat, videns tam inuictam in ſupplicijs perferendis martyrum virtutem, dixit ad eos; Adiuro vos per Deum veſtrum pro quo hæc patimini, dicite mihi quam remunerationem vel gloriã, pro his tantis tamque immanibus cruciatibus, expectatis. Cui martyres; Gloria, quam ſecuri à bonorum omnium largitore Deo expectamus, tanta eſt, vt non modo verbis explicari, ſed nec mente quidem concipi poſſit. Hæc audiens Hadrianus, alacri animo ſtatim in medium impiorum agmen proſiliuit, & ſe quoque Chriſtianum eſſe audacter confeſſus eſt. Miniſtri turbati hæc ſine mora

Hadrianus credit in Chriſtum.

mora Imperatori in palatio annunciârunt; qui penè in ſtuporem verſus, eum ad ſe adduci iuſſit & ait; Adriane, quæ te mentis inſania exagitat, vt volens in perditionem ruas? Cui Hadrianus. Nequaquam, inquit, ô Rex inſanio, ſed ab inſania ad ſanam mentem reuerſus ſum. Audiens hæc Maximianus. Quid, inquit, multa loqueris? Pete veniam, & linguæ tuæ lapſum coram omnibus agnoſce Hadrianus verò. Equidem, inquit, ô Imperator deinceps à Deo malefactorum meorum & ſuperioris vitæ errorum veniam petam. Maximianus hac confeſſione non mediocriter turbatus, iuſſit eum ferro vinctum cum reliquis martyribus ad carcerem trahi, vt præfinito die extremum de omnibus ſupplicium ſumeret. Dum hæc fiunt, vnus è ſeruis Hadriani feſtinus domum abijt & vxori eius Nataliæ mariti ſui captiuitatem nunciauit. Quæ primum quidem vehementer turbata, ſciſſa veſte, animi dolorem cum miſerabili ſanè eiulatu teſtabatur. At poſtquam, cauſa captiuitatis expoſita, intellexiſſet, pro Chriſti eum nomine vincula gaudentem excepiſſe: vix præ lætitia lachrymas continuit. Erat enim Chriſtianis orta parentibus egregiè pia, nec antè illum diem propter perſecutionis immanitatem, religionem profiteri auſa fuerat. Tunc verò cum maritum cæleſti luce, è denſiſſimis impietatis tenebris, ereptum cognouit: mutata veſte ſummo cum gaudio ad carcerem abijt, terque ad viri ſui pedes procidens, vincula, quibus conſtrictus erat exoſculabatur, felicem eum ac terque quaterq; beatum prædicans quòd dignus inuentus eſſet, pro Chriſti nomine contumeliam pati. Deinde ſimili pietatis ardore, cum lachrymis reliquorum martyrum (qui erant numero viginti tres) vincula

Ducitur cũ alijs in carcerem.

Hadriani mariti ſui vincula, Natalia exoſculatur.

exo-

exoſculans, precabatur, vt eum ſuis conſilijs ac monitis, præclaro in certamine confirmarent. Habuit etiam luculentum ſermonem ad maritũ, quo eum partim ad conſtantiam incitabat, partim rogabat ne ſe abſente felicem illum curſum certaminis perficeret: & ſic quidem ſermone in veſperum protracto, domum redijt.

Paucis autem pòſt diebus tempus adfuit, quo Maximianus exulceratum adhuc vehementer animum ſuum, martyrum ſanguine ſanare conſtituit. Quod vbi Hadrianus compertum habuit, ſtatim vt vxorem ſuam in certamine, quemadmodum conuenerat, præſentem haberet, corruptis pecuniarum largitione cuſtodibus, domum ſuam abſceſſit. Cumq; in itinere cònſtitutus, ædibus appropinquaret, Natalia vxor eius incredibili affecta dolore, amariſſimè flebat. Diuulgato namque hominum rumore ad aures eius peruenerat, Hadrianum à profeſſione Chriſtianæ fidei reſilijſſe. Vndè vix mentis compos maritum iam domum ingredi cupientem, ſumma cùm indignatione excluſit; altero quoque verbo perfidum illum, timidum, ac mortalium omnium miſerrimum appellans: ſe vero fœminarum omnium infeliciſſimam clamitabat. Quo modò, dicebat, hanc tantam impietatis notam intèr Chriſti fideles ferre potero, qui putabam me martyris vxorem apellandam, cùm nunc perfidi ac transgreſſoris coniunx ſum?

Pijſſima fœmina mirè dolet, dum putat maritum ſuum à Chriſto defeciſſe.

Hæc Hadrianus audiens, ſumma voluptate tenebatur quòd cerneret fœminam eamq; iuuenẽ, & non amplius quàm menſes tredecim ſibi coniunctam, tanto fidei ac pietatis ardore flagrare. Vndè cùm diutius amoris ſui erga eam flammam abſcondere non poſſet, in hæc verba prorupit;

Aperi

Hadriani pijſſimæ voces, ad coniugem ſuam Nataliam.

Aperi mihi Domina mea Natalia, citò aperi. Non enim ego, vt tu exiſtimas, à Chriſti confeſſione defeci, aut ſuppliciorum metu deterritus huc confugi, ſed vt te certaminis noſtri iam iam futuri ſpectatricem haberem, huc adueni. Aperi igitur, & vna mecum in ſtadium ingredere. His auditis, Natalia reſeratis foribus in oſcula & amplexus mariti ruit, & omnium quaſi rerum oblita, feſtina cum marito ad relictos in carcere ſocios abijt. Quò vt peruentum fuit, Natalia Dei ancilla ad pedes ſanctorum ſe proſternens, vincula eorum exoſculata eſt; & corpora à ſupplicijs iam putrefacta ſeptem in carcere diebus fouit, & linteis ſanctorum plagas magna cum reuerentia terſit. Vbi verò dies ſupplicio deteſtinata aduenit, omnes quidem tribunali oblati ſunt; ſed cùm reliqui omnes præcedentibus iam tormentis attriti fuiſſent, ſolus Hadrianus, viribus adhuc integris, ad quæſtiones quæſitus eſt. Expoliatum ergò veſtibus, & proprijs manibus eculeum ferentem, ſiſtunt tyrãno. Qui primum vultu placido, Hadriane, inquit, quæ tibi nunc ſententia, quæ mens eſt? adhuc permanes in inſania? Cui Adrianus; Iam tibi dixi me ab inſania receſſiſſe, & ideò ad vitam hanc pro Chriſti nomine profundendam promptum paratumq; eſſe. Hoc accepto reſponſo, tyrannus lignis eum contundi, & à quatuor tandem lictoribus fuſtibus cædi iuſſit.

Natalia martyrum plagas, ſeptem dieb. in carcere curat.

Hadrianus ducitur ad ſupplicium.

Hadrianus lignis & fuſtibus cæditur.

Intereà Natalia cum ſanctis martyribus in genua prouoluta, preces ſine intermiſſione pro mariti conſtantia ad Deum fundebat. Maximianus verò nullũm non mouebat lapidem, vt martyrẽ à conſtantia deijceret. Tandem cùm diu multumque ſupplicijs ſæuitum eſſet, ait; Hadriane, pro-

Maximian⁹ eum blandi tijs, à cõſtantia depellere nititur.

profectò non poſſum, ego tantam animi tui generoſitatem corporiſque pulchritudinem ſine maximo doloris ſenſu aſpicere. Quarè conſule tibi. conſule mihi, & magnos Deos adora, vt multiplicatis honoribus in priſtinum te dignitatis gradum reſtituam. Es enim iuuenis honeſto loco natus, & maximis honoribus dignus. Cæteri verò qui te ſuis perſuaſionibus, in hanc mentem atque adeò in peſtem & exitium impulerunt, homines ſunt pauperes, & obſcuris natalibus orti. Ad hæc Hadrianus; Tu quidem, ô Imperator, optimè & patriam, & genus, & auos proauoſque meos noſti; verum ſi illorum, qui tibi deſpectui ſunt, illorum dico ſanctorum, genus & opes, & quam expectant patriam nouiſſes, non dubito quin te humi ad illorum pedes abijceres, ſupplexque eorum preces expoſceres.

Ad has voces ira inflammatus Maximianus, iubet martyris ventrem à quatuor viris fortiſſimis tanta crudelitate verberari, vt effuſis in terram inteſtinis, nec ipſe quidem crudele ſpectaculum immotis oculis ferre poſſet. Quare iuſſit martyrem cum cęteris ſanctis ferro conſtrictum ad carcerem reduci. At Natalia beatiſſima ſolicitè confortabat eum, & miſſa ad ceruicem eius manu eumq; palpans dixit. Iam te ô marite, ô lumen meum, beatum prædico, qui ſanctorum conſortio dignus effectus es. Perge modo eadem fortitudine, & animo in ſola Chriſti Ieſu gratia confirmato, palmam appræhende. Hæc & alia multa dicens, cum multis alijs religioſis admodùm matronis in carcerem eum comitata eſt; vbi omnes martyrum neceſſitatibus certatim inſeruiebant, aliæ vulneribus medebantur, aliæ putredinem ſtolis ſuis abſtergebant. Natalia verò profluẽtem

Venter eius verberatur, & viſcera effunduntur.

Natalia egregiè cõfirmat Hadrianum.

Digitized by

è mariti vulneribus ſauguinem abſtergebat, eoq; caput ſuum ac membra perungebat.

Cum verò tyrannus pia matronarum obſequia martyribus in carcere exhibita intelligeret, vetuit, ne cuiquam illarum aditus in carcerem deinceps pateret. Quo audito Natalia, tonſis capillis, ſumptoq; virili habitu ingreſſa eſt, & ſola omniũ vulnera fouit, curauitque. Cuius virtutem reliquę ſtatim imitatæ, ſe in nullo pietatis officio ſuperari paſſæ ſunt. Quod poſtquam Maximianus comperit, tùm etiam nè martyres, omnibus iam penè viribus deſtituti naturali morte tyrannidem eius ſubterfugerent, iuſſit incudem adferri, vt truncatis in ea manibus pedibuſque vitam tandem cum morte commutarent. Allata autem cum vecte ferreo incude, Natalia quæ præſens aderat, orare & obſecrare lictores cœpit, vt maritum ſuum eo antè alios ſupplicio afficerent, ne pœna atrociſſima ſanctis illata, terreretur. Obtemperârunt libenter carnifices, cumque extenſo ſuper incudem Hadriano, ad cædem inferendam parati ſtarent, Natalia pedem eius apprehendens, lictoribus eũ feriendum extendit, Et quidem confractis iã cruribus, & pedibus amputatis, Natalia, Precor, inquit, te mi domine, ſerue Chriſti Ieſu, extende etiã & manum tuam, ne vlla in re ſanctis martyribus inferior ſis. Extendit igitur Hadrianus manum quam Natalia lictoribus feriendam præbuit. Pręciſis itaque manibus & pedibus, Hadrianus totus in ſuo ſanguine volutatus, beatum Deo ſpiritum tradidit. Cæteri verò Martyres eodem ſupplicio conſumpti, læti è corporis ergaſtulo ad cælum euolârunt.

Vide S. Nataliæ facinus eximiũ.

Orat Natalia lictores, vt maritum ſuum ante alios, martyrio afficiãt.

Nota Nataliæ virilem animum.

Excedit è vita beatiſſimus Hadrianus.

Item alij.

Maximianus autem, omnibus iam felici morte in-

Digitized by Google

re interemptis,ne quis eorum reliquijs honos à Chriſtianis haberetur,iuſſit corpora flammis exuri:Dùm verò carnifices ſacratiſſima martyrum corpora aſportarent, Natalia ſtillantem ſanguinem magna cum deuotione excepit, & reliquæ matronæ ipſas carnificum veſtes quæ ſacroſancto martyrum ſanguine tinctæ erant; ingenti pretio redemerunt. Tanta tunc erat reliquiarum reuerentia,tantus honos ijs qui pro ſacroſancto Chriſti Ieſu nomine,vitam cum ſanguine profundebant.

Nota hinc, quanti fecerit antiquitas, reliquias ſanctorũ.

Porrò Natalia cùm cerneret ſacras reliquias exurendas eſſe,manum ſui mariti in ſinum recõdidit, & abiens tota mente in peracto tanta cum virtute certamine,abſorpta erat. Cùm verò ſacra corpora in ardentem fornacem coniecta videret, facto impetu cum magna voce,voluit ſe in ipſas flammas præcipitem dare.Sed accidit vt repentina tonitrua,cum horrendo fragore & fulgura,& pluuiæ,& grandines,& horribilis denique terræmotus totam ciuitatem compleret,atque omnes in fugam,ſola Natalia relicta,conuerteret. Quidam è carnificibus,tãto tunc terrore repleti ſunt, vt cadentes in facies, ſubitò expirauerint;corpora verò,ſedata tempeſtate ab omni combuſtione illæſa atque integra inuenta ſunt, prorſus vt ne capillus quidem , vel minimum ab igne detrimentum paſſus ſit.

Corpora martyrum tonitru & pluuia, ab incendio præſeruantur.

Poſtquam verò aëris tranquillitas redijſſet,homo quidam loci illius egregiè pius cum coniuge ſua Byzantium,propter impij Imperatoris tyrannidem profecturus,ſacra martyrum corpora naui impoſita, cum ſumma Nataliæ & reliquorum, qui aderant, fratrum voluntate ſecum aſportauit,& ſummo in honore ac reuerentia habuit.

Porrò Natalia, reſeruata ſibi beatiſſimi Hadriani manu, quam purpura obuolutam, & myrrha perfuſam ad caput lectuli ſui repoſitam habebat, in domo ſua, die ac nocte precibus ac vigilijs intenta, perſeuerabat. Eo tempore ciuitatis illius Tribunus petijt eam ſibi à Maximiano coniugem; erat enim eximia corporis pulchritudine prędita, & inter clariſſimas fœminas facilè prima. Imperator autem cum annuiſſet, & ille ſtatim animum illius per honeſtas matronas ad coniugium ſolicitaret, ſimulauit ſe hoc nuncio mirum in modum lætari, petijtque ſibi trium dierum inducias tribui, quibus ſe ad tam ſplendidas nuptias parare poſſet. Interim cum animo ſuo fugam meditabatur, vt quod reliquum erat vitæ, apud ſacras martyrum reliquias in pietatis ſtudio trãſigeret. Igitur cubiculum ſuum ſola ingreſſa Deum enixè precata eſt, vt eam ab omni carnis cupiditate impollutam conſeruaret, & ſine errore Byzantium perduceret. Hæc cum precata eſſet, mœrore nimio oppreſſa obdormiuit; & eccè vnus è ſanctis martyribus adſtitit ei dicens; Pax tibi Natalia. Confide, non te deſpexit Deus, neque nos obliti ſumus laborum tuorum, quos propter nos ſuſcepiſti; Perge Byzantium, ibi enim te viſitabit Deus, & perducet ad nos.

Tribunus ciuitatis, poſtulat Nataliam, à Maximiano coniugem.

Hac viſione Natalia mirificè exhilarata, ſacra ſanctiſſimi mariti manu aſſumpta, relictis opibus & cæteris omnibus quæ poſſidebat, Byzantium ad ſanctorum corpora perrexit. Quò cùm ſalua & incolumis delata eſſet, ſtatim ſacrum, quod ferebat, pignus cum gaudio & lachrymis ſuper Hadriani corpus depoſuit; & quia ex nauigationis laboribus admodùm fatigata erat, voluit breui ſomno collapſas vires nonnihil refocillare

Natalia fugit Byzantium, ad martyrum corpora.

cillare

re. Et eccè Hadrianus quieſcenti apparens, S Nataliavocatur ad cælum à marito ſuo.
, inquit, huc aduenisti ancilla Chriſti, & mar
m filia. Veni ad nos in requiem tuam; veni &
ipe ea quæ tibi debentur. Hæc cùm diceret,
lia mortalitatis vinculis ſoluta, vnà cum ma
ad cælos profecta eſt.

lluſtriſſimus hic martyr Hadrianus, licet paſ Cæſ. Baron In not. mar 4. mart. & 8 Septemb.
it Nicomediæ, Romæ tamen etiam clariſſi-
eſt habitus, cuius peruetuſta memoria extat
d Arcum Seueri, de qua mentio habetur in Corpus S. Hadriani. translatum Romam ibidemq; recõditum
line Romano, ibi ſacrum corpus eius, Nico
lia ac Byzantio translatum, reconditum eſt.
emque inter veteres Cardinalium Diaconias
numeratur. Cæſ Baron. Tom :. An. Eccleſ. An. Domi. 270.

S. PHOCA MARTYRE SYRO, EX Gregorio Turonenſi: De gloria Martyrum cap. Huic Martyri Baſilius Imperator, ingẽtem baſili-a erexit Conſtantinopoli, quam etiam celebri naſterio auxit. Eſt hic Phocas aliusab illo, eiuſdẽ ninis, Epiſcopo, qui paſſus eſt ſub Traiano, Synope Ponto. Fuit etenim hic, de quo agimus, hortorum cultor & hoſpes, martyriumq́, Antiochia, Capitis obtruncatione, conſummauit. Vide Cæſar in martyr. Rom 5. mar. & 14. Iulij.

PHocas martyr, poſt multas quas pro nomi- 5. Martij.
ne Redemptoris eſt paſſus iniurias, qualiter
de antiquo illo ſerpente triumphauerit ho
e quoq; populis eo miraculo declaratur. Quod Miracula ad ſepulchrum S. Martyris.
n quempiam coluber morſum ſtringens vene-
diffuderit, extemplò qui percuſſus eſt, vt ianu-
n atrij, quo martyr quieſcit, attigerit, compreſ-
tumore, euacuata virtute veneni, ſaluatur. Ex
uibus nonnulli, (vt celebre vulgatum eſt) iam

Digitized by Google

tumidi malæ beſtię ictu, iam toto corpore incraſſante veneno, in hoc proſtrati vt ſpiritum exhalarent, inter manus delati, & in atrio poſiti, ſunt ſanati; nec vnquam ob hoc virus obire hominē fas eſt, ſi ſacrum limen fide plenus attigerit.

VITA RELIGIOSISSIMAE VIRGINIS Coletæ, reformatricis Ordinis S. Claræ: ex ea quā F. Laur. Sur. ex Stephani Iuliaci præf. tæ virginis contemporanei, ſyncerè conſcripſit. Migrauit è corpore anno Dominicæ Incarnationis 1447, quo (iuxta Genebrardum) ſedit Nicolaus 5. Imperante Frederico 3.

Teſte Ioan. Molan. in Annot. mar. Viuardi.

6. Martij.

Patria & Parentes eius.

Corpore pulchra.

Item & mente.

EXimiæ pietatis & prudētiæ virgo Coleta, apud Corbeiā in Picardia, Patre Roberto, Matre verò Margareta, nata mirabili planè S. Spūs gratia à teneris vnguiculis ornata extitit. Elegāti admodùm corporis forma & venuſta facie, cūctis imprimis grata atq; amabilis erat. Quę quidem corporis dotes, animi virtutibus mirificè in ea illuſtrabātur: A primis ſiquidem annis ſolitudinis amantiſſima, diuinis rebus ſedulò vacabat: terrena omnia oblectamenta reſpuens. Senſuum ei cuſtodia erat arctiſſima, eaq; non triſtis vel moroſa: ſed candida & hilaritate quadā graui atq; iucunda perfuſa. Hinc multi & conſpectum & ſermonem eius expetebant: nimirum vt multiplicem Chriſti gratiam tanquàm in ſpeculo contemplarentur.

Hæc aliaq; præclara teneræ virginis primordia, vt pios parentes ingenti afficiebant gaudio: ita viciſſim ad maiorem virtutum exercitationem prouocabant. Pater quidèm natura comis & ſingulari humanitate præditus, filiæ ſuæ excitus exēplo, hoc vnum ſibi in vita antè omnia proponit,

otos ignotos; internos externos; & quoſuis q; homines, ad pacis & mutuę dilectionis bo excitaret: ſicq; ſanctiſſimo amicitiæ fœdere atos, ad cęteras dein virtutes ſectandas inflam et. Multa quoque illi pauperum erat cura; la-um maior: præcipuè fœminarum: quæ pudi-e florem fœda voluptate violauerăt. Ex ijs cũ ſdam ſummo labore, filiæ pariter adiutus ex-tationibus, ad meliorem frugem reduxiſſet; m è ſuis domibus eis attribuit: pauperibus ſi-l alendis fouendiſq; opportunam.

Parens eius pietatem æmulatur.

Porrò Coleta vt primùm ætate & corpore ro-tior, dæmonis fraudes inſidiaſq; varias exactè gnouit, ſtatuit collatam ſibi à Deo gratiam ad orum vtilitatem piè humiliterque ac ſtrenuè nferre. Itaq; è latebris prodiens, liberum bonæ dolis puellis ac virginibus, ſpectatiſque mulie ous ad ſe acceſſum permiſit: cum quibus de re-s ſalutaribus ſuauiſſimè vtiliſſimeque diſſe-bat. Neque enim malè collocati ſermones li putandi ſunt; quibus multas à fœdis carnis oluptatibus ac mundi faſtu, ad caſtimoniæ vir-item, mundique contemptum perducebat. At erò cũ inter peccatores verſaretur, ea erat animi umilitate, vt cũctis viliorẽ ſe abominabilioréq; utaret. Sãctas aũt virgines, votoq; caſtitatis Chri o conſecratas incredibili amore ac veneratione roſequebatur. Hinc ardentiſſimum illud deſi-erium religioſis in monaſterio inſeruiendi: qua um quidem conſortio prorſus indignã ſe repu-abat. Cum verò in pio illo ſeruitio, occulto nu-ninis inſtinctu, ad collapſam monaſticã S. Fran-ciſci diſciplinam reſtaurandã moueri ſe ſentiret, acriusque impelli; ſe porrò ſuaque omnia tanto muneri inferiora vilioraque nimia humilitate

Se totam cõfert virgo S. ad ſalutem animarum.

Profunda eius humilitas.

Digitized by Google

Adit Romanum Pontificem pro religionis reformatione.

æſtimaret: facibus diuini amoris inflammata Romanum adijt Pontificem, orans obſecransque, vt ipſe prouinciam hanc arduam, ſuaque ſanctitate dignam, dignamque ſuo munere ſuſcipere velit. Pontifex ſanctiſſimo virginis poſtulato peramãter admiſſo (quo perpetuam ſe famulam reformatis virginibus conſecrari precabatur) diploma ei contulit: in quo, ignaram huius rei, Matrem & Abbatiſſam totius reformationis eam inſtituebat. Aſt illa vt erat humilitatis & abiectionis amantiſſima; præfecturæ honorem tota mente abhorrens, inſtitutum D. Franciſci, tertij Ordinis paulò pòſt amplexata eſt: mundo adeò inimica, vt rurſus in latebras ſeſe abdiderit; anguſto nimirum concluſo habitaculo: in quo annos 4. hiſpido tecta cilicio, ac tribus ferreis catenis carnem nudam, lumboſq; ſuccincta Chriſto militauit.

Degit incluſa, in ſumma auſteritate.

Intereà cum purificato mentis oculo res cæleſtes atque diuinas diu noctuq; ſedulò contemplaretur, mirabili ſanè viſione, ad aliorum ſalutem à Deo (agente nimirùm precibus S. Franciſco) ſe poſtulari cognouit. Cumq; animi dubia anxiaq;, tanto muneri ruditatem ſuam opponeret, iamq; idipſum cogitatione reijceret; eccè beneficio linguæ ſubitò priuata: triduo obmutuit. Acceſſit dein & orbitas oculorum. Quæ ſanè diuinæ vltionis manifeſta fuêre ſigna; cui ſubiecta fuit, donec diuinæ conſentiret voluntati; quod vbi fecit: & loqui & videre potuit. Igitur tanti muneris dignitate ob oculos poſita, animum in omnes partes verſare cepit; qua via modoque rei difficultatem aggrederetur. Cellæ adhuc incluſæ anguſtijs, pedem proferre foràs non licebat; & quanquam varijs eam in rem curis incumberet, ſemper tamen humanæ ſalutis inimicus ſeſe opponebat, impedie-

Diuinitùs euocatur ad commune bonum.

Digitized by Google

diebatq;: ita vt conatus illius in irritum caderent. Tandem illuſtris cuiuſdam matronæ opera, quæ illius ſermones per id tempus ampliſſimo cum fructu hauſerat, factum eſt, vt ſacro illo ſoluta ergaſtulo Niçæam veniret; vbi tunc Romanæ ſedis præſul, Eccleſiæ negotia adminiſtrabat: cui S. virgo ſumma humilitate atq; verecũdia ſuam vel Chriſti potius cauſam plenè candideq; explicuit poſtulauitque obnixè vt bona ipſius voluntate S. Claræ inſtitutum profiteri liceret. Pontifex cum poſtulatum non quidem reijceret, ſed differret, mox tamen peſtilenti contagio quod vrbem inuaſerat populabaturq; admonitus, ac ſequentis mali calamitate impulſus, virginem acciuit, ſuisque ipſe manibus velo impoſito conſecrauit: conſecratam verò, Matrem atq; Abbatiſſam earum omniũ inſtituit, quas ſuo exemplo & doctrina ad priſtinam vitæ ſanctimoniam reduceret.

Venit ad Benedictũ pro Pontifice ſe gerentem in Gallijs.

Coram illo profitetur inſtitutum S. Claræ.

Cum itaq; ſacratiſſima virgo & Chriſti voluntate & Pontificis auctoritate ad ſacroſanctum opus impelleretur, omnes cogitationes & ſtudia eò conuertit ſeriò. Aſt hoſtis ilicò occurrit infeſtus, tantas tamq; acerbas perſecutiones mouens, vt nullum non mortalium genus eam impugnaret, ſannis ludibrijsque exciperet: ac poſtremò in pio opere perſeuerantem, magam atq; veneficã appellaret. Adeò immutata repentè ſunt omnia, vt qui prius veneratione eam proſequebantur, tunc cane peius & angue deteſtarentur: nec quiſquam omninò eſſet, qui eam hoſpitio recipere auderet.

Ad uerſitatibus egregiè exercetur.

Sed non deerat famulæ ſuæ Chriſtus, qui Blancham Gebennenſem Comitiſſam, egregiæ pietatis ac prudentiæ matronam excitauit, vt pientiſſimam virginem omni humanitatis ac beneuolen-

Habet Blancham Comitiſſam ſibi addictiſſimam.

tiæ obſequio exciperet foueretq́; ac præclaros eius conatus dictis factisq́; promoueret. Præter alia ſiquidem fouendæ pietatis adminicula, dimidiam partem caſtri ſui Balmenſis ei attribuit: in quo humilis Chriſti ancilla prima ſanctioris inſtituti collocauit fundamenta. Ibi verò tam admirando ſanctitatis ſplendore impiorum calumnias diſſipauit, vt Pontifex fama eius permotus, Biſontinum ei monaſteriũ offerret, aſſignaretq́;: ad quod Blancha honorifico imprimis nobilium matronarum ac virginum comitatu eam deduxit, modisq́; omnibus ad culmen perfectionis aſpirantem egregiè adiuuit.

Item Pontificem Romanum.

Dictu ſanè mirum, quantus breui ad nouum, eumque planè admirandum virtutis radium factus ſit concurſus. Multæ virgines nobiles in magna ſpe nuptiarum enutritæ, & matronæ mundano faſtu & opum gloria admodum conſpicuæ ad eã conuolârunt: cunctisq́; repentè quæ antea perditè adamauerant contemptis, ſacro ſe illius inſtituto ſociârunt. Nec minor ſanè iuuenum numerus pijs eius ſermonibus inflammatus B. Franciſci regulã amplexus eſt: prorſus vt cœnobia tã fratrum quam Sororum augere, extendere, ac dilatare coacta fuerit. Germania, Francia, Burgundia, Sabaudia, aliaq́; orbis terrarum loca eius pietate atque induſtria ſanctioribus diſciplinis illuſtrata fuêre. Stupebãt alij, qui etiam religionis nomine inſignes habebantur, Coletana monaſteria; eorumq́; deſiderio adeò tenebantur, multi vt ex alijs ordinibus, Benedictini, Bernardini, Carthuſienſes, Cæleſtini, ad ea ſeſe ſuperiorum permiſſu transferrent: multoque perfectius viuendi genus ſe adeptos gauderent.

Multi vtriuſq; ſexus monaſticum amplectuntur inſtitutũ.

Porrò

Porrò cum in conſtruendis ædificijs, & monaſterijs excitandis, neceſſarij ſumptus frequenter deficerent; qui ab hominibus ſperari vix poterant, diuinitùs ei collati fuere; ita vt crebro 500. aureos iuxtà ſe poſitos peracta precatione inueniret. Hinc diuinæ bonitati ac munificentiæ intantùm confidebat; vt nullo vnquam tempore pauperum curam remitteret: ſed largitate ac benignitate incredibili eis ſubueniret. Alijs miſericors & clemens: ſibi rigida ac proprij corpuſculi domitrix aſſidua. Nudis plantis tam hyeme quam æſtate ingrediebatur, ignis fomento penitùs ſibi interdicto; quem etiam nec ferre quidem poterat: adeò inedia & peruigilio vires exhauſerat. Stramina ei ſtratum præbebant: ſaccusque paleis ſuffultus, capiti puluinar. Somni adeò parca erat, vt toto octiduo vix horæ vnius perfectam caperet quietem. Intereà noctu diuque rerum cæleſtium contemplationibus ita intenta erat, vt omnis corporei ſenſus plurimis horis frequenter expers maneret. Oculi præ deuotionis dulcedine, iuges lachrymarum riuulos fundebant potiſſimùm ſub ſacroſancta communione: qui ſanè ſpectantes non poterant non ad ſimilem deuotionis gratiam prouocare. Nec defuit miraculorum gratia ſanè illuſtriſſima; qua & CHRISTI bonitatem omnium oculis clariſſimè ſpectandam proponebat: & miſeros quoſque atque calamitoſos ab infinitis miſerijs, morbis, & ægritudinibus eripiebat, & peccatores non paucos ſcelerum immaniſſimorum pondere grauatos, duraque nimium ſeruitute oppreſſos, in perfectam Chriſti libertatem reſtituebat. Multi namq; qui peccatorum fœditate abſterriti conſcientiæ arcana ſacerdotibus pan-

Inſigne miraculum.

Rigor vitæ eius admirabilis.

Mentis exceſſus.

Claret præclaris miraculis.

Multos in peccatis inueteratos ad pœnitentiã conuertit.

pandere verebantur; perſpecta virginis huius & clementia erga peccatores & miraculorum gratia ergà miſeros, intimos animorum receſſus ei pandebant: & putentem ſcelerum fœditatem plurimis annis occultam, confidenter humiliterque ſanandam præbebant.

Cæterùm beata virgo Coleta, ſubditas ſibi virgines, mirabili quadam dexteritate dulcedineq́;, quò volebat, ducebat reducebatque; in ſpiritu lenitatis peccãtes corrigebat; ab omni amaritudine ſibi vel maximè cauens; nè quod ſanare deberet, moroſitate ſubuerteret. Et quidem præclaræ hæ animi dotes, tanto in ea admiratione maiore dignæ fuêre; quanto corpuſculi fragilitas maior fuit. Perpetuis ſiquidem doloribus ac cruciamentis adeò obnoxia fuit, vt nunquam (Deo ad maius meritum ſic mirabiliter diſponente) à ſuſcepto ſeuerioris diſciplinæ inſtituto vel ad diẽ ijs caruerit; niſi cum de rebus diuinis apud alios diſſerebat, vel neceſſa.ios cum alijs ſermones conferebat. Inuicta tamen patientia cunctas moleſtias & afflictiones deuorabat; mente oculisque in æternam illam retributionem intenta: cuius recordatione omnes vitæ aſperitates leniebat. Verùm inter hæc dæmonum infeſtatio longè fuit acerbiſſima: ità vt fuſtibus frequenter cæſa, & atro liuore deformata exanimis iaceret. Et quidem inſignia hæc (inter complura alia) Deus per eam dignatus eſt operari miracula: Mortuos quippè ad vitam reuocare; à dæmone obſeſſos, menteque captos liberare; leproſos mundare, permultos è præſentiſſimo mortis periculo eruere: diuerſiſque alijs affectos morbis ac calamitatibus, ſanos integroſque à ſe dimittere.

Continuis excruciatur pœnis, quas patientiſſimè ſuſtinet.

Specialia quædam eius miracula.

Demùm virgo ſanctiſſima, prophetico quoque

ſpiritu

ſpiritu clariſſima, poſt immenſos annis quadraginta exantlatos labores, poſt euerſa varijs in locis dæmonum caſtra, eorumque loco ſanctiſſimæ religionis erecta domicilia, inter ſuorum amplexus & lachrymas, ſummam præ ſe ferens grauitatem pietatemque, extremum vitæ diem clauſit: anima à corpore ſuauiter recedente & recta ad creatorem ſuum proficiſcente. Fuit corpuſculum virgineum tertio ab obitu die Gandaui in ſumma paupertate, vt ipſa iuſſerat, & abſque vllo operimento, terræ mandatum: præclaris itidem glorificatum ſignis,

Claruit Prophetiæ ſpiritu.

Moritur beatiſſimè S. virgo Gandaui, ibidēq́ ſepelitur.

VITA S. THOMAE AQVINATIS, SANctitate & doctrina clariſſimi, ex ea qua eſt apud Reuerend. P. Surium, Obijt anno Domini 1274. Nonis Martij.

Vide Cæſar. Baronium in not. martyr. Rō.

THomas Aquinas omnibus naturæ & gratiæ donis excultiſſimus, patrem habuit Landulphum nomine, ex illuſtri familia Comitum Aquinatum, matrem verò Theodoram & generis & morum nobilitate inſignem, patria Neapolitanam, ſumma virtute fœminam. Porrò cùm mater eum vtero geſtaret, vir quidam in Cāpaniæ monte, re & nomine Bonus, eximia ſanctitatis laude clarus, ad eā in caſtro ſuo Rocha Sicca morantem, acceſſit, & ſpiritu prophetico, qualem eſſet paritura filium, prædixit. Natus deinde puer eſt, cui Thomæ nomen impoſitum fuit; qui à primis infantiæ diebus admirabile virtutis ſpecimen dare cœpit. Nam adeò literis deditus erat, vt cùm aliquandò nutrix aquis eum in balneo abluere vellet, chartam è terris ſublatam, in qua angelica ſalutatio ſcripta viſebatur, tanta pertinacia

7. Martij. Patria & Parentes eius.

Eremita Bonus.

nacia manu retinuit, vt nullis eam modis extorquere poſſet, quam & mox deglutiuit. Cùm eum à lachrymis ad hilaritatem reuocare vellent, librum offerebant, cuius vel primo aſpectu conquieſcebat.

Anno ætatis ſuæ quinto, traditur in Caſinenſe monaſteriũ, literis & pietate imbuendus.

Mox vt annum ætatis quintum attigit, à parentibus ad ampliſſimum Caſinenſe monaſteriũ pietate & literis imbuendus, miſſus eſt. Vbi ſanè eximijs ætatem virtutibus vincens, tanta morum grauitate, modeſtiaq; verſatus eſt, vt diſſolutos aliorum nobilium mores (qui ibidem cum eo inſtituebantur) ſummo ſtudio diligentiaque vitaret. Mentem verò ita ad cæleſtes res contuendas collectam inſtructamq; gerebat, vt frequenter duabus: ampliùs horis, ſumma ſpiritus attẽtione precibus incumberet. His præclaræ pietatis & doctrinæ iactis fundamentis, annos natus plùs minus decem, Neapolim deſtinatur; vbi admirabili ingenij viuacitate, vberrimos in literis fruct⁹ fecit. In Grãmatica, Dialectica, & Rhetorica, fertur quodã Martino peritiſſimo præceptore vſus; in Phyſicis verò Petri Hybernici fontes ſectatus eſt.

Mittitur Neapolim.

Præceptores eius.

Iamque Neapoli fama virtutum eius maxima celebritate increbreſcebat, cùm Thomas nõ tam quid homines de ipſo prædicarent, quàm quomodo præpotenti Deo gratam offerret ſeruitutem, toto mentis ſtudio cogitabat. Contigit fortè eò tempore, F. Ioannem de S. Iuliano (cuius tùm eruditio ſingularis, cum nõ mediocri ſanctitatis laude coniuncta, in admiratione erat) in Thomæ colloquiũ incidere, qui pòſt breuem ſermonẽ vltrò citroq; familiariter habitũ, vehemẽter eũ ad rerũ terrenarũ cõtẽptũ hortari cœpit. Ardebat iã antè incredibili cæleſtiũ rerũ cupiditate S. Thomas, intimoq; mentis ardore D. Dominici inſtitutum am-

amplectebatur. Itaque poſtquam ſua iàm ſponte ſatis incitato, calcar à F. Iohan. additum fuit, ſtatim contempta illuſtri generis dignitate, poſthabitis ampliſſimis opibus, omniq́ue faſtu & pompa mundi huius conculcata i S. Dominici habitum annos natus tredecim induit, omnibuſque ad ſpirituale certamen ſubeundum neceſſarijs armis, à F. Thoma Agni de Lentino, tunc quidem priore Neapolitano, poſteà verò ex Meſſanenſi, Archiepiſcopo Hieroſolymitano inſtructus eſt. Amplectitur S. Dominici inſtitutum.

Hæc res cùm omnium animos vehemẽter permoueret, tum eius mater (vt eſt matronarum in filios vehemens affectus) id adeò acerbè tulit, vt multis ſtipata matronis Neapolim venerit; ſed fratres Dominicani, fraudes & blanditias matris veriti, Thomam ſumma feſtinatione primùm Romam, inde in Tuſciam, mòx Pariſios deducendum curârunt. Mater autem nec corporis teneritudine, nec itineris labore deterrita, Romam abeuntem inſecuta eſt, ſed cum nec ibi poteſtas conueniendi filium fieret, inſidias ſtruere aggreſſa eſt, quibus filium vel inuitum ab inſtituto reuocaret. Mater eius id indigne fert. Mater eum Romã perſequitur.

Eo temporo fratres S. Thomæ Landulphus & Arnoldus viri militaris gloriæ, & prudentiæ opinione inſignes, apud Fridericum II. Imperat. degebant. Ad hos mater literas dedit, quibus eos admonuit, vt Thomam ex Italia in Gallias transeũtem, ex inſidijs interciperent. Lectis litteris, fratres animis grauiter commoti, rem proſpero ſucceſſu conficiunt, & Thomam ad matrem remittunt. Mater ex Thomæ conſpectu ingenti cumulata gaudio, maternis blandimentis eum aggreditur, & omni conatu, vt ſacrum deponat habitum, laborat. Sed cùm eum altiore pietatis fundamento Fratres S. Thomæ Thomas à fratribus comprehenditur.

Traditur cuſtodiæ.

mento nixum videret, quàm vt blanditijs inflecti poſſet: cuſtodiendum illum militibus in caſtro caſtro quodam tradidit.

Intereà Landulphus & Arnoldus, Thomæ fratres aduenerunt; qui cùm fruſtrà multis verbis inſuperabilem eius conſtantiam tentaſſent, ſorores ſuas vt ad eum ſe conferrent, & à ſententia deducerent, hortati ſunt. Sed illæ poſtquàm ſermonē cum eo contuliſſent, ità animis repentè immutatæ ſunt, vt altera earum, poſthabitis mundi pompis, ſacris ſe virginibus libenter coniunxerit: & ad extremum vitæ ſpiritum, in Chriſti ſeruitute, cum magna ſanctitatis laude perſtiterit.

Soror eius, ſimiliter Chriſto ſe conſecrat.

Ea res fratrum animos ad multò maiorem iracundiam prouocauit, eoque furoris pertraxit, vt poſt multas iniurias cum inſigni cōtumelia Thomæ illatas, ſacrum habitum diſcerperent; quod vir ſanctus non modò patienter, ſed magno cum animi ſui gaudio tulit. Non potuit autem irritatus furor quieſcere, quin ad atrociora ſe arma cōuerteret. Erat mulier venuſta ſpecie, quæ non ita pridem nupta, omni nefanda libidine ſe contaminauerat; hanc vt pudiciſſimo adoleſcenti ſuis lenocinijs laqueum inijciat, inuitant. Illa lucri cupiditate facilè allecta, Thomam aggreditur, verbiſque laſciuis animum eius de re nefaria ſolicitat. At Thomas ſentiens ſe illius impuris illecebris nonnihil moueri; inuocato nomine Ieſu & virginis matris, arrepto è foco titione, procacem impudentemque fœminam à ſe abegit: Deinde clauſo oſtio, eodem titione crucis figuram in pariete depinxit proſtratuſque in terram multis cū lachrymis Dominum, vt perpetuæ continentiæ & integritatis donum largiri dignaretur, deprecatus eſt. Vix leni correptus ſomno erat, cum duo exi-

Tentatur eius pudicitia.

Fugat impudicam mulierem, titione è foco arrepto.

eximio ſplendore fulgentes angeli adeſſe viſi ſunt: qui cingulo renes eius ſtringentes, omnem impuræ libidinis motum abſtulerunt.

Angeli ei apparent.

Cùm iam biennio carceris moleſtia vexatus fuiſſet, mater eius Theodora, diuinum verita iudicium, Dominicanis fratribus poteſtatem fecit eũ quò vellent, reuocandi. Adſunt illi magna cum alacritate, & Thomam, matre conniuente, ſubductis cuſtodibus è caſtro per feneſtram deponunt, moxq́; Neapolim, inde Romam reducunt. Roma Pariſios miſſus eſt, vbi paucis menſibus admodũ exactis, Coloniam Agrippinam commigrauit, vt Alberti Magni viri multiplici doctrina & vitæ ſanctitate celeberrimi, diſciplinis imbueretur, Hunc etenim virum incomparabili rerum plurimarum cognitione, & egregia vitæ ſanctimonia præditum ſumma ſibi diligentia audiendum ſtatuit; adeò vt Pythagoricum quoddam ſilentium indixiſſe ſibi videretur, quò maiore animi attentione præclaram eius doctrinam hauriret. Ea verò perpetua taciturnitas in tantũm contemptum eum adducebat, vt condiſcipuli bouem mutum appellare illum non vererentur.

E cuſtodia dimittitur.

Mittitur Coloniam, & Albertum Magnum audit.

Taciturnitas Thomæ.

Non diu pòſt, cùm Albertus quæſtionem multis obſcuritatibus inuolutã, illuſtrandam ſuſcepiſſet, Thomas tenaci valdè memoria dicta eius excipiens, deindè ſcripto compræhendens, multis dicendi luminibus ſuo eam ingenio illuſtrauerat. Contigit autem vt ſumma celeritate feſtinanti charta, quæ eam quæſtionem continebat, è codice, ignorante Thoma, laberetur: & per alium Alberto examinanda traderetur. Albertus ex ea ingenij quandam diuinitatem in Thoma animaduertens, mandauit: vt eandem publicè defendendam ſuſciperet. Recuſauit primò vir ſanctus ſum-

ma animi modeſtia; ſed cum doctoris ſui auctoritate coactus ſuſcipere eam deberet, tanta ingenij dexteritate reſpondit, vt Albertus non tàm reſpondentis, quam doctoris eximij officio eum fũctum eſſe diceret. Deindè ſubiunxit; Vos hunc bouem mutum vocatis, ſed ille tales quandoque docendo mugitus dabit, vt totus poſſit orbis audire. Nihil hæc ſancti iuuenis animum efferebant, ſed in profunda humilitate & ſinceritate ſe cōtinens, licet alios ingenio & eruditione ſuperaret, neminem tamẽ vel leuiter præ ſe contempſit, neque ſibi aliquid arroganter attribuit.

Alberti' de Thoma ſententia.

Humilitas Thomæ.

Poſtquam verò Coloniæ ſub Alberto in literis & moribus non mediocriter profeciſſet, præclaro admodùm doctrinæ & ſanctitatis teſtimonio, Lutetiæ in S. Theologiæ Baccalaureum promotus eſt; quo ornatus titulo, Petri Lombardi ſententias tanta ingenij dexteritate & gratia explicauit, vt non mediocrem eximij Doctoris laudem adeptus ſit.

Pariſijs fit Baccalaure', docetque M. Sententiarum.

Hoc autem primo docendi munere, ingenti cũ audientium admiratione peracto, Pariſijs Doctoris nomine, & munere, annos natus triginta, inſignitus eſt. Antequàm autèm ad eum dignitatis gradum aſcenderet, multis ſe rationibus indignũ proclamare, & precibus lachrymiſque honorem tantum à ſe repellere conatus eſt; ſed cùm obedientiæ virtute compulſus, maiorum ſuorum mandatum declinare non poſſet, ad ſolita orationis præſidia confugit, & ab omnipotente Deo opem & auxilium flagitauit. Et eccè in ſomnis viſus eſt adeſſe veneranda quadam canicie ſenex, qui blãda conſolatione animum graui mœrore oppreſſum ſubleuauit: hortatuſque eſt, vt maioribus ſuis ea in re morem gereret, nec de Dei præſentis

Promouetur in Doctorem, annos natus triginta.

ope

Digitized by Google

ope & auxilio quicquam dubitaret. Hac conſolatione mirificè roboratus, Doctoris munus cũ eximia laude ſuſcepit; in quo ſanè ità toto vitæ ſuæ curriculo verſatus eſt, vt toto terrarũ orbi egregiũ eruditionis lumen attulerit. Et quanquam eius ſcripta ab omni verborum ornatu abhorrere videantur, ea tamen ſententiarum grauitate referta ſunt, vt planè declarent, inanem verborum fucũ non ornamento eis, ſed dedecori potius futurum fuiſſe. Fuit tamen & in familiari ſermone admirabilis valdè eius ad perſuadendum efficacia. Nã vt die quodam, Chriſti ſaluatoris noſtri natali propinquo, Mollariam (quod eſt oppidum nõ lõgè ab vrbe Roma) venit, & ad Cardinalis Richardi ædes diuertit, contigit duos prædiuites Iudęos Iudaicis rebus egregiè inſtructos, eò pariter conuenire; quibuſcum Thomas ſermonem de rebus diuinis ſummo cum Cardinalis gaudio & voluptate inſtituit: atq; omnibus ingenij viribus laborauit, vt perfidiam eorum expugnaret. Cumquè multis vltrò citroq; allatis rationibus certatum eſſet, Thomas tãtis tãque mirabilibus dicendi luminibus Chriſtum illis declarauit, vt Iudæi erroris & perfidiæ cõuicti obmuteſcerent, eaque cõditione recederent, vt contrarias, ſi quas haberẽt rationes, in craſtinum adferrent. Interim Thõas & preces, & vota pro eorum ſalute, ardenti animo offerre non deſtitit: donec altera die poſita Iudaicæ perfidiæ obſtinatione, ſacro abluti fonte, Chriſto nomina darent.

Duo primarij Iudæi, ab eo conuertuntur.

Admirãda fuit viri ſancti in orationis ſtudio pietas & deuotio; nam cùm ſe daret rerum diuinarum contemplationi, frequenter viſus eſt mente à corporis conſuetudine mirabiliter

Ecſtaſes eius.

abſtracta, in cælum euehi, ipſaq; corporis moles ſuſpenſa in aëra pariter eleuari. Admirandum verò illud, præſtantiſſimumque Euchariſtiæ ſacramentum, amoris in nos diuini monimentum, tanto fidei ardore tantaq; animi deuotione amplectebatur, vt non rarò totus lachrymis infuſus, & amore eius ebrius, oppreſſis ſenſibus in terram caderet. Vnde nunquam, niſi aduerſa valetudine impeditus, Miſſæ ſacrificiũ offerre neglexit; nec ea animi deuotione contentus ſimili pietatis ſtudio alterius fratris ſacrificio aſſiſtere, eiq; miniſtrare voluit. Et his præcipuè rebus maximarum diſciplinarum ſcientiam ſe adeptum fuiſſe, Reginaldo profeſſionis ſuæ fratri chariſſimo confitebatur. Nam quamuis ingenio & labore valeret plurimùm, nec minimam vnquàm temporis partem à ſacris muſis vacuam prætermitteret, ea tamen mente erat vt nihil ſe præclarè gerere poſſe cõſideret, niſi prius multis precibus, cum inſigni animi attentione profuſis, lumen menti ſuæ à Deo poſtularet.

Deuotio eius ergà venerabile Sacramentum.

Obſeruent hæc ſtudioſi.

Ne autem ex rerum ſubtilium ſpeculatione mens eius in diuino amore aliquando tepeſceret, ſolitus fuit S. Dominici conſuetudinem imitari; qui Patrum Collationes diligenter, poſt alias occupationes lectitabat, quò ſe facilius ad diuina contemplanda erigere poſſet.

Occurrit quandoque D. Thomæ locus in Eſaia Propheta (quem tunc interpretabatur) multis obſcuritatibus inuolutus, ad cuius ſenſum vir ſanctus cùm penetrare non poſſet, inſtitit ieiunijs & orationibus eò pertingere, quò intellectu non poterat. Cùm enim nocte quadam precibus vacaret, Reginaldus quoſdam cum illo ſermones miſcere audiuit, & illis quidem abeũtibus; Thomas illum

Diuinitus edocetur.

illum ad ſe vocauit, eiq́; commentaria in Eſaiam tam promptè & expeditè, ac ſi de ſcripto legiſſet, ſcribenti dictauit. Reginaldus deindè à Thoma membra quieti tradere iuſſus, ad pedes eius corruit, obſecrans & per ſacroſanctum Chriſti nomen obteſtans, vt quinam eſſent quibuſcum ſermonem adeò prolixè contuliſſet, ſibi indicare dignaretur. At Thomas quamuis adduci non poterat, vt eos panderet; ne tamen Chriſti nomen (per quod adiuratus erat) negligere videretur, cũ multis lachrymis reſpondit, quòd ſanctiſſimi Apoſtolorum Petrus & Paulus (quos ſibi apud Dominũ interceſſores adhibuerat) locum illum Eſaiæ, qui omnes eius ingenij vires vehementer torſerat, à Domino miſſi, luculenter admodũ explicaſſent. Petrus & Paulus ei apparent.

Reginaldus quoque moleſta & continua quandoque febri laborauit. Eum Thomas cùm acceſſiſſet, & diuinis ad patientiam ſermonibus hortatus fuiſſet, tandem reliquias quaſdam S. Agnetis, quas ex collo (propter ſingularem, qua virginem proſequebatur, deuotionem) geſtabat, pectori eius admouit, inſtanterq́ue pro ſalute fratris Dominum precatus eſt: & ille mox è lecto incolumis ſurrexit. Reliquijs S. Agnetis curat morbũ.

Oranti quodam tempore S. Thomæ Neapoli in templo Dominicanorum, apparuit F. Romanus S. Theologiæ Doctor, Ordinis S. Dominici; quem ille ſibi Pariſijs in prælectionibus reliquerat ſucceſſorem; qui non ità pridem Thoma ignorante, obierat: Cui Thomas poſtquàm de aduentu gratulatus fuiſſet: quo tempore Neapolim veniſſet, quæſiuit. Reſpondit ille; Ego iam exceſſi è corpore; permiſſum autem eſt mihi, pro tuo merito tibi apparere. Territus eo reſponſo nonnihil vir Frater Romanus ei apparet.

ſanctus,cum ſe collegiſſet: Adiuro,inquit, te per Dominum, vt indices mihi num placeant Deo opera mea,reſpondit Romanus; Perſeuera in hoc ſtatu,nec dubites grata eſſe Deo quæ facis. Et Thomas. Tecum verò,inquit,vt agitur? reſpondit: Ego vita fruor ſempiterna. Attamen ob negligentiam in teſtamenti executione, à Pariſienſi epiſcopo mihi tradita,pœnas lui in locis Purgatorijs ad dies quindecim. Et Thomas; Scis,inquit, crebrò nos in diſputationem illam adduxiſſe quæſtionem, an permaneant in animo ſcientiæ in hac vita acquiſitæ? quæſo vt eam mihi expedias. Reſpondit Romanus; Ego Deum intueor, noli hac de re, ex me ſciſcitari. Et Thomas; Videſnè Deum ſine medio,an aliqua re interpoſita? Tùm ille; Sicut audi-
pſalm. 47. uimus,ſic videmus in ciuitate Domini virtutum; moxque diſparuit,& S. Thomam multa reliquit conſolatione perfuſum.

Alio tempore eidem S. viro in preces incumbenti Pariſijs, ſoror eius apparuit, & ſacrificia
Soror ei apparet. preceſque,vt à pœnis Purgatorij liberaretur, pro ſe fieri poſtulauit. Curauit vir ſanctus, per fratres ſanctitatis opinione præſtantes,ſororis poſtulata impleri. Interiecto indè aliquanto temporis ſpatio,Romæ rurſus illi ſe viſendam obtulit,& ſumma cum gratiarum actione, ſe horrendis Purgatorij cruciatibus liberatam dixit. Interroganti autem Thomæ de duobus fratribus ſuis, reſpondit illa,Landulphum quidem teneri adhuc in locis Purgatorij: Arnoldum verò in cæleſti patria habitare,addiditque; Tu quoque frater breui nobis ſociaberis,ſed maiori gloria, ob ſuſceptos pro eccleſia labores,decorabere.

Eo tempore quo totis viribus ad grauiſſimum Manichæorum ſcelus profligandum laborabat, Ludoui-

Ludouicus Galliæ Rex peramanter eum ad epulum regale inuitabat. Cumque inuitus, Prioris ſui iuſſu, ire cogeretur, inter epulas adeò ſcripturarum ſtudijs intentus erat, vt manu menſam percutiens diceret; Definitum eſt contra hæreſim Manichæorum; vocanſque ex nomine ſocium ſuum, perindè ac ſi eſſet in ſuo cubiculo. Surge, ait, & ſcribe. Cum verò Prior illi aſſidens, manu eum tangens moneret vt nimiam illam ſtudiorum occupationem remitteret, & ſe non domi, ſed in Regis menſa verſari recordaretur. Thomas ad ſe reuerſus, Regem cum verecundia affatus eſt; Ignoſce mihi Domine mî Rex, exiſtimabam enim me domi in cubiculo meo verſari. Similiter contigiſſe fertur viro ſancto in menſa legati Cardinalis Tuſciæ, qui vehementi eius viſendi ſtudio tenebatur; quo tempore inſigne illud aduerſus Gentiles opus componebat. Cùm verò crebrò eiuſmodi mentis exceſſus pateretur; tum verò non longè antè obitum, in caſtro ſororis ſuæ Theodoræ triduo à corporeis abſtractus ſenſibus permãſit; adeò vt talium rerum imperita ſoror, ingenti animi dolore perculſa ex S. viri ſocio, cauſam tãti, & tam ſubiti ſtuporis quæreret. Cui ille, cùm nihil ei præter conſuetudinem ſanctam accidiſſe reſpondiſſet, acceſſit; & Thomam ad ſe redire compulit. At ille ſublatis in cœlum oculis ſuſpirans ait; Ego vt ſcribendi iam finem facio, ita breui ſpero & viuendi faciam, nàm quæ hactenus & ſcripſi & docui, exigua mihi videntur, illorum comparatione, quæ mihi diuinitùs oſtenſa ſunt.

Eſtaſes eius variæ & admirandæ.

Erat illi, ex medicorum conſilio in tibia adhibendum cauterium; cumque vrendus eſſet, extendit quidam tibiam, ſed adeo mente in

Præ mentis exceſſu, non ſentit vſtionem.

Deum eleuatus fuit, vt ab omni ſenſu alienus, dolorem neutiquam perciperet. Alio quoque tempore in cubiculo ſcriptioni intentus, ità ab omni corporeo ſenſu abſtractus fuit, vt candelam, manum eius diu adurentem, prorſùs non aduerteret.

Inſignis eius in concionando virtus.

In concionibus autèm ad populũ (quas nõ tàm quæſtionum ſubtilitate, quam eximia quadam animi pietate, ad hominum vtilitatem & ſpiritualem profectum inſtituebat) valebat plurimùm. Romæ ipſo Paſchatis die cùm ſermonem, qui non tàm inanem populi plauſum, vt fieri ſolet, quam lachrymas cùm luctu coniunctas eliciebat peregiſſet, & è ſuggeſtu deſcẽdiſſet, mulier quędã multo tẽpore ſanguinis fluxu laborans, & à medicis, qui vniuerſas opes eius exhauſerant derelicta, magna animi cõfidentia acceſſit, & extremã veſtimẽti oram, clam Chriſti miſericordia implorata tangens, optatam ſanitatẽ, S. Thomæ ſine dubio meritis, conſecuta eſt.

Miraculum.

Et his quidem omnibus maximarum virtutũ laudibus cùm egregiè ornatus eſſet, ſummo tamẽ ſtudio ſui contemptum, cum perfecta obedientiæ virtute coniũctam, colebat. Bononiæ quodam die in cœnobio contemplationi intentus inambulabat, cùm frater quidam ei obuiam factus, petijt, vt ſe comitem itineris ad negotia quædam in ciuitate obeunda, præberet; Dicebat enĩ eam ſibi à Priore poteſtatem factam, vt quemuis ſibi è fratribus obuium aſſumeret. Mox prætereuntem celeriùs fratrem vir ſanctus vix ſequitur; Alter itaque durioribus illum verbis increpare, & ſegnitiem improbare; Thomas verò magna animi ſubmiſſione increpationes ferebat. Vt autem ciues (apud quos ſummo in honore erat) tantæ pruden-

Humilitas & obedientia S viri.

prudentiæ & pietatis virum, fratrem rudem & abiectum ſequi conſpicati ſunt, animis commoti quæſierunt ex viro ſancto, quarè ſe adeò abijceret? Quibus ille reſpondit; Monaſticæ religionis diſciplina, obedientiæ ſtudio perficitur; qua homo ſe homini propter Deũ ſubijcit, quemadmodũ Deus ipſe ſe hominibus, humanæ ſalutis cauſa ſubmiſit. Tum frater ille qui imprudens in Thomam inciderat, obnixè rogauit, vt veniam ſuæ ignorantiæ daret.

Monaſtica diſciplina, obedientia perficitur.

Diuitias & mundi huius honores adeo vir ſanctus faſtidiuit, vt, quamuis generis nobilitate admodũ clarus eſſet, planè aſſereret, ſe Chryſoſtomi Homilias in Matthæum, pluris facere, quam ciuitatem Pariſienſem. Clemens eius nominis 4. pontifex, cùm Archiepiſcopatũ Neapolitanum ei traderet, vir ſanctus eũ nó modò recuſauit, ſed nè deinceps eiuſmodi eum dignitatibus honorare vellet obnixè rogauit.

Cõtemptus honorum & diuitiarũ.

Recuſat Archiepiſcopatum Neapolitanum.

Fuit ſtatura procerus & rectus, colore triticeo, magno capite, eoque quadam aſperſo caluitie, viribus robuſtus. Eo quo defunctus eſt anno, cùm Neapoli decumberet, Ioãnes Copa Neapolitanus, & eius germanus frater Conus, profeſſione Dominicanus, eum inuiſerunt; qui ſtellam eximio ſplendore fulgentem, in cubiculum ſancti viri ſe inferentem, conſpexerunt.

Statura eius & forma corporis

Anno à Chriſto nato 1274. cùm Gregorius Romanus Pontifex, eius nominis decimus, ad generale Concilium, quod Lugduni celeberrimo multorum Pontificum conuentu habebatur, eum proficiſci voluit, Neapoli diſcedens, in itinere morbo correptus, ad quoddam neptis ſuæ Franciſcæ caſtrum diuertit; vbi tanto languore ſtomachi laborauit vt omnem cibum reſpueret. Cùm autem

Gregorius decimus Pontifex Romanus.

Digitized by Google

Traditur cuſtodiæ.

mento nixum videret, quàm vt blanditijs inflecti poſſet: cuſtodiendum illum militibus in caſtro caſtro quodam tradidit.

Intereà Landulphus & Arnoldus, Thomæ fratres aduenerunt: qui cùm fruſtrà multis verbis inſuperabilem eius conſtantiam tentaſſent, ſorores ſuas vt ad eum ſe conferrent, & à ſententia deducerent, hortati ſunt. Sed illæ poſtquàm ſermonẽ cum eo contuliſſent, ità animis repentè immutatæ ſunt, vt altera earum, poſthabitis mundi pompis, ſacris ſe virginibus libenter coniunxerit: & ad extremum vitæ ſpiritum, in Chriſti ſeruitute, cum magna ſanctitatis laude perſtiterit.

Soror eius, ſimiliter Chriſto ſe conſecrat.

Ea res fratrum animos ad multò maiorem iracundiam prouocauit, eoque furoris pertraxit, vt poſt multas iniurias cum inſigni cõtumelia Thomæ illatas, ſacrum habitum diſcerperent; quod vir ſanctus non modò patienter, ſed magno cum animi ſui gaudio tulit. Non potuit autem irritatus furor quieſcere, quin ad atrociora ſe arma cõuerteret. Erat mulier venuſta ſpecie, quæ non ita pridem nupta, omni nefanda libidine ſe contaminauerat; hanc vt pudiciſſimo adoleſcenti ſuis lenocinijs laqueum inijciat, inuitant. Illa lucri cupiditate facilè allecta, Thomam aggreditur, verbiſque laſciuis animum eius de re nefaria ſolicitat. At Thomas ſentiens ſe illius impuris illecebris nonnihil moueri; inuocato nomine Ieſu & virginis matris, arrepto è foco titione, procacem impudentemque fœminam à ſe abegit: Deinde clauſo oſtio, eodem titione crucis figuram in pariete depinxit proſtratuſque in terram multis cũ lachrymis Dominum, vt perpetuæ continentiæ & integritatis donum largiri dignaretur, deprecatus eſt. Vix leni correptus ſomno erat, cum duo exi-

Tentatur eius pudicitia.

Fugat impudicam mulierem, titione è foco arrepto.

eximio ſplendore fulgentes angeli adeſſe viſi ſunt: qui cingulo renes eius ſtringentes, omnem impuræ libidinis motum abſtulerunt.

Angeli ei apparent.

Cùm iam biennio carceris moleſtia vexatus fuiſſet, mater eius Theodora, diuinum verita iudicium, Dominicanis fratribus poteſtatem fecit eũ quò vellent, reuocandi. Adſunt illi magna cum alacritate, & Thomam, matre conniuente, ſubductis cuſtodibus è caſtro per feneſtram deponunt, moxq; Neapolim, inde Romam reducunt. Roma Pariſios miſſus eſt, vbi paucis menſibus admodũ exactis, Coloniam Agrippinam commigrauit, vt Alberti Magni viri multiplici doctrina & vitæ ſanctitate celeberrimi, diſciplinis imbueretur, Hunc etenim virum incomparabili rerum plurimarum cognitione, & egregia vitæ ſanctimonia præditum ſumma ſibi diligentia audiendum ſtatuit; adeò vt Pythagoricum quoddam ſilentium indixiſſe ſibi videretur, quò maiore animi attentione præclaram eius doctrinam hauriret. Ea verò perpetua taciturnitas in tantùm contemptum eum adducebat, vt condiſcipuli bouem mutum appellare illum non vererentur.

E cuſtodia dimittitur.

Mittitur Coloniam, & Albertum Magnum audit.

Taciturnitas Thomæ.

Non diu pòſt, cùm Albertus quæſtionem multis obſcuritatibus inuolutã, illuſtrandam ſuſcepiſſet, Thomas tenaci valdè memoria dicta eius excipiens, deindè ſcripto compræhendens, multis dicendi luminibus ſuo eam ingenio illuſtrauerat. Contigit autem vt ſumma celeritate feſtinanti charta, quæ eam quæſtionem continebat, è codice, ignorante Thoma, laberetur: & per alium Alberto examinanda traderetur. Albertus ex ea ingenij quandam diuinitatem in Thoma animaduertens, mandauit: vt eandem publicè defendendam ſuſciperet. Recuſauit primò vir ſanctus ſum-

ma animi modeſtia; ſed cum doctoris ſui auctoritate coactus ſuſcipere eam deberet, tanta ingenij dexteritate reſpondit, vt Albertus non tàm reſpondentis, quam doctoris eximij officio eum fuctum eſſe diceret. Deindè ſubiunxit; Vos hunc bouem mutum vocatis, ſed ille tales quandoque docendo mugitus dabit, vt totus poſſit orbis audire. Nihil hæc ſancti iuuenis animum efferebant, ſed in profunda humilitate & ſinceritate ſe cotinens, licet alios ingenio & eruditione ſuperaret, neminem tamē vel leuiter præ ſe contempſit, neque ſibi aliquid arroganter attribuit.

Alberti' de Thoma ſententia.

Humilitas Thomæ.

Poſtquam verò Coloniæ ſub Alberto in literis & moribus non mediocriter profeciſſet, præclaro admodùm doctrinæ & ſanctitatis teſtimonio, Lutetiæ in S. Theologiæ Baccalaureum promotus eſt; quo ornatus titulo, Petri Lombardi ſententias tanta ingenij dexteritate & gratia explicauit, vt non mediocrem eximij Doctoris laudem adeptus ſit.

Pariſiis fit Baccalaure', docetque M. Sententiarum.

Hoc autem primo docendi munere, ingenti cū audientium admiratione peracto, Pariſijs Doctoris nomine, & munere, annos natus triginta, inſignitus eſt. Antequàm autèm ad eum dignitatis gradum aſcenderet, multis ſe rationibus indignū proclamare, & precibus lachrymiſque honorem tantum à ſe repellere conatus eſt; ſed cùm obedientiæ virtute compulſus, maiorum ſuorum mandatum declinare non poſſet, ad ſolita orationis præſidia confugit, & ab omnipotente Deo opem & auxilium flagitauit. Et eccè in ſomnis viſus eſt adeſſe veneranda quadam canicie ſenex, qui blāda conſolatione animum graui mœrore oppreſſum ſubleuauit: hortatuſque eſt, vt maioribus ſuis ea in re morem gereret, nec de Dei præſentia

Promouetur in Doctorem, annos natus triginta.

ope

ope & auxilio quicquam dubitaret. Hac conſolatione mirificè roboratus, Doctoris munus cū eximia laude ſuſcepit; in quo ſanè ità toto vitæ ſuæ curriculo verſatus eſt, vt toto terrarū orbi egregiū eruditionis lumen attulerit. Et quanquam eius ſcripta ab omni verborum ornatu abhorrere videantur, ea tamen ſententiarum grauitate referta ſunt, vt planè declarent, inanem verborum fucū non ornamento eis, ſed dedecori potius futurum fuiſſe. Fuit tamen & in familiari ſermone admirabilis valdè eius ad perſuadendum efficacia. Nā vt die quodam, Chriſti ſaluatoris noſtri natali propinquo, Mollariam (quod eſt oppidum nō lōgè ab vrbe Roma) venit, & ad Cardinalis Richardi ædes diuertit, contigit duos prædiuites Iudęos Iudaicis rebus egregiè inſtructos, eò pariter conuenire; quibuſcum Thomas ſermonem de rebus diuinis ſummo cum Cardinalis gaudio & voluptate inſtituit: atq; omnibus ingenij viribus laborauit, vt perfidiam eorum expugnaret. Cumquè multis vltrò citroq; allatis rationibus certatum eſſet, Thomas tātis tāque mirabilibus dicendi luminibus Chriſtum illis declarauit, vt Iudæi erroris & perfidiæ cōuicti obmuteſcerent, eaque cōditione recederent, vt contrarias, ſi quas haberēt rationes, in craſtinum adferrent. Interim Thōas & preces, & vota pro eorum ſalute, ardenti animo offerre non deſtitit: donec altera die poſita Iudaicæ perfidiæ obſtinatione, ſacro abluti fonte, Chriſto nomina darent.

Duo primarij Iudæi, ab eo conuertuntur.

Admirāda fuit viri ſancti in orationis ſtudio pietas & deuotio; nam cùm ſe daret rerum diuinarum contemplationi, frequenter viſus eſt mente à corporis conſuetudine mirabiliter

Ecſtaſes eius

abſtracta, in cælum euehi, ipſaq; corporis moles ſuſpenſa in aëra pariter eleuari. Admirandum verò illud, præſtantiſſimumque Euchariſtiæ ſacramentum amoris in nos diuini monimentum, tanto fidei ardore tantaq; animi deuotione amplectebatur, vt non rarò totus lachrymis infuſus, & amore eius ebrius, oppreſſis ſenſibus in terram caderet. Vnde nunquam, niſi aduerſa valetudine impeditus, Miſſæ ſacrificiũ offerre neglexit; nec ea animi deuotione contentus ſimili pietatis ſtudio alterius fratris ſacrificio aſſiſtere, eiq; miniſtrare voluit. Et his præcipuè rebus maximarum diſciplinarum ſcientiam ſe adeptum fuiſſe, Reginaldo profeſſionis ſuæ fratri chariſſimo confitebatur. Nam quamuis ingenio & labore valeret plurimùm, nec minimam vnquàm temporis partem à ſacris muſis vacuam prætermitteret, ea tamen mente erat vt nihil ſe præclarè gerere poſſe cõſideraret, niſi prius multis precibus, cùm inſigni animi attentione profuſis, lumen menti ſuæ à Deo poſtularet.

Deuotio eius ergà venerabile Sacramentum.

Obſeruent hæc ſtudioſi.

Ne autem ex rerum ſubtilium ſpeculatione mens eius in diuino amore aliquando tepeſceret; ſolitus fuit S. Dominici conſuetudinem imitari; qui Patrum Collationes diligenter, poſt alias occupationes lectitabat, quò ſe facilius ad diuina contemplanda erigere poſſet.

Occurrit quandoque D. Thomæ locus in Eſaia Propheta (quem tunc interpretabatur) multis obſcuritatibus inuolutus, ad cuius ſenſum vir ſanctus cùm penetrare non poſſet, inſtitit ieiunijs & orationibus eò pertingere, quò intellectu non poterat. Cùm enim nocte quadam precibus vacaret, Reginaldus quoſdam cum illo ſermones miſcere audiuit, & illis quidem abeũtibus; Thomas illum

Diuinitus edocetur.

illum ad ſe vocauit, eiq́, commentaria in Eſaiam tam promptè & expeditè, ac ſi de ſcripto legiſſet, ſcribenti dictauit. Reginaldus deindè à Thoma membra quieti tradere iuſſus, ad pedes eius corruit, obſecrans & per ſacroſanctum Chriſti nomen obteſtans, vt quinam eſſent quibuſcum ſermonem adeò prolixè contuliſſet, ſibi indicare dignaretur. At Thomas quamuis adduci non poterat, vt eos panderet; ne tamen Chriſti nomen (per quod adiuratus erat) negligere videretur, cũ multis lachrymis reſpondit, quòd ſanctiſſimi Apoſtolorum Petrus & Paulus (quos ſibi apud Dominũ interceſſores adhibuerat) locum illum Eſaiæ, qui omnes eius ingenij vires vehementer torſerat, à Domino miſſi, luculenter admodũ explicaſſent. Petrus & Paulus ei apparent.

Reginaldus quoque moleſta & continua quandoque febri laborauit. Eum Thomas cùm acceſſiſſet, & diuinis ad patientiam ſermonibus hortatus fuiſſet, tandem reliquias quaſdam S. Agnetis, quas ex collo (propter ſingularem, qua virginem proſequebatur, deuotionem) geſtabat, pectori eius admouit, inſtanterque pro ſalute fratris Dominum precatus eſt: & ille mox è lecto incolumis ſurrexit. Reliquijs S. Agnetis curat morbũ.

Oranti quodam tempore S. Thomæ Neapoli in templo Dominicanorum, apparuit F. Romanus S. Theologiæ Doctor, Ordinis S. Dominici; quem ille ſibi Pariſijs in prælectionibus reliquerat ſucceſſorem; qui non ità pridem Thoma ignorante, obierat: Cui Thomas poſtquàm de aduentu gratulatus fuiſſet; quo tempore Neapolim veniſſet, quæſiuit. Reſpondit ille; Ego iam exceſſi è corpore; permiſſum autem eſt mihi, pro tuo merito tibi apparere. Territus eo reſponſo nonnihil vir Frater Romanus ei apparet.

 ſan-

Digitized by

ſanctus, cum ſe collegiſſet: Adiuro, inquit, te per Dominum, vt indices mihi num placeant Deo opera mea, reſpondit Romanus; Perſeuera in hoc ſtatu, nec dubites grata eſſe Deo quæ facis. Et Thomas. Tecum verò, inquit, vt agitur? reſpondit: Ego vita fruor ſempiterna. Attamen ob negligentiam in teſtamenti executione, à Pariſienſi epiſcopo mihi tradita, pœnas lui in locis Purgatorijs ad dies quindecim. Et Thomas; Scis, inquit, crebrò nos in diſputationem illam adduxiſſe quæſtionem, an permaneant in animo ſcientiæ in hac vita acquiſitæ? quæſo vt eam mihi expedias. Reſpondit Romanus; Ego Deum intueor, noli hac de re, ex me ſciſcitari. Et Thomas; Videſnè Deum ſine medio, an aliqua re interpoſita? Tùm ille; Sicut audiuimus, ſic videmus in ciuitate Domini virtutum; moxque diſparuit, & S. Thomam multa reliquit conſolatione perfuſum.

pſalm. 47.

Alio tempore eidem S. viro in preces incumbenti Pariſijs, ſoror eius apparuit, & ſacrificia preceſque, vt à pœnis Purgatorij liberaretur, pro ſe fieri poſtulauit. Curauit vir ſanctus, per fratres ſanctitatis opinione præſtantes, ſororis poſtulata impleri. Interiecto indè aliquanto temporis ſpatio, Romæ rursùs illi ſe viſendam obtulit, & ſumma cum gratiarum actione, ſe horrendis Purgatorij cruciatibus liberatam dixit. Interroganti autem Thomæ de duobus fratribus ſuis, reſpondit illa, Landulphum quidem teneri adhuc in locis Purgatorij: Arnoldum verò in cæleſti patria habitare, addiditque; Tu quoque frater breui nobis ſociaberis, ſed maiori gloria, ob ſuſceptos pro eccleſia labores, decorabere.

Soror ei apparet.

Eo tempore quo totis viribus ad grauiſſimum Manichæorum ſcelus profligandum laborabat, Ludoui-

Ludouicus Galliæ Rex peramanter eum ad epulum regale inuitabat. Cumque inuitus, Prioris ſui iuſſu, ire cogeretur, inter epulas adeò ſcripturarum ſtudijs intentus erat, vt manu menſam percutiens diceret; Definitum eſt contra hæreſim Manichæorum; vocanſque ex nomine ſocium ſuum, perindè ac ſi eſſet in ſuo cubiculo. Surge, ait, & ſcribe. Cum verò Prior illi aſſidens, manu eum tangens moneret vt nimiam illam ſtudiorum occupationem remitteret, & ſe non domi, ſed in Regis menſa verſari recordaretur. Thomas ad ſe reuerſus, Regem cum verecundia affatus eſt; Ignoſce mihi Domine mî Rex, exiſtimabam enim me domi in cubiculo meo verſari. Similiter contigiſſe fertur viro ſancto in menſa legati Cardinalis Tuſciæ, qui vehementi eius viſendi ſtudio tenebatur; quo tempore inſigne illud aduerſus Gentiles opus componebat. Cùm verò crebrò eiuſmodi mentis exceſſus pateretur; tum verò non longè antè obitum, in caſtro ſororis ſuæ Theodoræ triduo à corporeis abſtractus ſenſibus permãſit; adeò vt talium rerum imperita ſoror, ingenti animi dolore perculſa ex S. viri ſocio, cauſam tãti, & tam ſubiti ſtuporis quæreret. Cui ille, cùm nihil ei præter conſuetudinem ſanctam accidiſſe reſpondiſſet, acceſſit; & Thomam ad ſe redire compulit. At ille ſublatis in cœlum oculis ſuſpirans ait; Ego vt ſcribendi iam finem facio, ita breui ſpero & viuendi faciam, nàm quæ hactenus & ſcripſi & docui, exigua mihi videntur, illorum comparatione, quæ mihi diuinitùs oſtenſa ſunt.

Eſtaſes eius variæ & admirandæ.

Erat illi, ex medicorum conſilio in tibia adhibendum cauterium; cumque vrendus eſſet, extendit quidam tibiam, ſed adeo mente in

prudentiæ & pietatis virum, fratrem rudem & abiectum ſequi conſpicati ſunt, animis commoti quæſierunt ex viro ſancto, quarè ſe adeò abijceret? Quibus ille reſpondit; Monaſticæ religionis diſciplina, obedientiæ ſtudio perficitur; qua homo ſe homini propter Deũ ſubijcit, quemadmodũ Deus ipſe ſe hominibus, humanæ ſalutis cauſa ſubmiſit. Tum frater ille qui imprudens in Thomam inciderat, obnixè rogauit, vt veniam ſuæ ignorantiæ daret.

Monaſtica diſciplina, obedientia perficitur.

Diuitias & mundi huius honores adeo vir ſanctus faſtidiuit, vt, quamuis generis nobilitate admodũ clarus eſſet, planè aſſereret, ſe Chryſoſtomi Homilias in Matthæum, pluris facere, quam ciuitatem Pariſienſem. Clemens eius nominis 4. pontifex, cùm Archiepiſcopatũ Neapolitanum ei traderet, vir ſanctus eũ nõ modò recuſauit, ſed nè deinceps eiuſmodi eum dignitatibus honorare vellet obnixè rogauit.

Cõtemptus honorum & diuitiarũ.

Recuſat Archiepiſcopatum Neapolitanum.

Fuit ſtatura procerus & rectus, colore triticeo, magno capite, eoque quadam aſperſo caluitie, viribus robuſtus. Eo quo defunctus eſt anno, cùm Neapoli decumberet, Ioãnes Copa Neapolitanus, & eius germanus frater Conus, profeſſione Dominicanus, eum inuiſerunt; qui ſtellam eximio ſplendore fulgentem, in cubiculum ſancti viri ſe in ferentem, conſpexerunt.

Statura eius & forma corporis

Anno à Chriſto nato 1274. cùm Gregorius Romanus Pontifex, eius nominis decimus, ad generale Concilium, quod Lugduni celeberrimo multorum Pontificum conuentu habebatur, eum proficiſci voluit, Neapoli diſcedens, in itinere morbo correptus, ad quoddam neptis ſuæ Franciſcæ caſtrum diuertit, vbi tanto languore ſtomachi laborauit vt omnem cibum reſpueret. Cùm autem

Gregorius decimus Pontifex Romanus.

Digitized by Google

orque. Poſtero die extremæ Vnctionis ſacramento munitus, erectis in cælum manibus ſpiritum ſuo Creatori reddidit anno 1274. ætatis ſuæ 50. qui non ſolum Ordinis ſui fratribus, ſed multis, imò vniuerſis eruditione & pietate præſtantibus, magnum ſui deſiderium, cum multis lachrymis coniunctum reliquit. Excedit è vita.

Paucis ante diebus, quam è corpore migraret, viſus eſt Cometes, qui quid portenderet, re ipſa ſatis indicauit, quando ſpiritum reddente viro Dei, ipſe pariter defecit. In cœnobio Foſſæ nouæ monachus erat Iohannes Ferentinus, vtroque penè orbatus lumine: qui cum ſancti viri faciem eſſet oſculatus, meritis eius amiſſum lumen ſtatim recepit. Cometes. Cæcus recipit lumen.

Poſtquàm autem ſepulturæ mandatum fuit ſacrum corpus, Abbas & fratres eius cœnobij, veriti nè tantus theſaurus quandoque eriperetur, intempeſta nocte ad ſacellum S. Stephani illud tranſtulerunt: ſed cum ſanctus Doctor Iacobo Florentino, eius monaſterij Priori, in ſomnis appareret, minaſque nî ad priſtinum locum reducerent, intentaret, rursùs ſepulcrum aperuit, vndè tãta odoris ſuauitas emanauit, vt fratres omnes ad ſe alliceret; quibus præſentibus, detectum ſacrũ corpus cum omnibus ſuis membris & habitu integrum, & incorruptum repertum eſt. Hęc autem prima ſancti viri tranſlatio ſeptimo plus minùs menſe, ab eius obitu, facta eſt. Odor ſuauiſſimus è corpore.

Septem deindè annorum curſu euoluto, Petrus eius monaſterij Abbas, ſacrum ſancti viri corpus marmoreo ſupra terram ſepulcro deponi iuſſit, & tunc eadem integritate corpus veſteſque inuentæ ſunt: niſi quod dexteræ manus pollex, exigua admodùm ſui parte careret. Rurſus autem vt ce- Corpus & veſtes, integra repertæ.

vt celebrior ad omnes, & certior de viri ſancti gloria & meritis fama deferretur, eiuſdem monaſterij Abbas anno ab eius obitu quartodecimo, importunis Theodoræ ſororis illius precibus victus vt manum eius dexterã inter ſacras reliquias aſſeruandam ipſi daret, monumentum aperuit; è quo tanta odoris fragrãtia effuſa eſt, vt locum omnem circunquaque repleret, adeoque ſuis fixum compagibus corpus inuẽtum fuit, vt manum ferro præſcindere cogeretur. Porro anno à morte S. Thomæ. 42. Canonicus quidam Salernitanus, cùm Sacellum quoddam S. Crucis extruxiſſet, & magno ſtudio ſacras Sanctorum reliquias, quas eò inferre volebat, inquireret, venit ad caſtrum Theodoræ fratris S. Thomæ, vbi ſacra eius manus aſſeruabatur; cumq; multas Sanctorum reliquias magna animi veneratione ibidem inſpexiſſet, tandèm reliquiarum cuſtos maioris adhuc precij ſe habere dixit, nempè manum integram celeberrimi Doctoris Thomæ Aquinatis. At ille per ſummum contemptum illam ſpreuit, addiditque. Ille nullo modo Sanctus habendus eſt. Sed protinùs graues temeritatis ſuę pœnas luit; nàm tanto corporis tremore concuſſus fuit, & caput etiàm tumore inflatum, vt gradum ſolus facere nequiret. Tùm ille magno ſuo malo, ſancti virtutem ſentiens grauiter ſe accuſare, & infimis precibus veniam à ſacerdote poſtulare; qui ſancti manum exoſculandam ei præbuit, cuius ſuauiſſimo odore (quem cum magna ſenſuum voluptate ex eadem hauriebat) & tumor capitis & tremor membrorũ fugatus eſt. Fertur eius odoris virtus veſtibus eiuſdem Canonici poſteà diu inhæſiſſe, adeò vt ex ea omnes totius rei geſtæ ſeriem intelligerent.

Tertiò aperitur ſepulcrũ & corpus incorruptum inuenitur.

Pœna contemnẽtis reliquias eius.

Multis alijs miraculorum virtutibus vir diuinus

uinus claruit, quorũ nonnulla ſummus Pontifex Iohannes 22. (qui eum in Diuorum numerum anno Chriſti 1323. die 18. Iulij retulit) in Bulla recitat. Inter Sāctos relatus eſt.

MARTYRIVM SS. HADRIANI ET EVbuli. Ex libro 8. hiſtor. Eccleſiaſt. Euſebij cap. 21. Certârunt pro fide Chriſtiana, Anno Domini 308. Marcelli Pap. 5. Conſtantini Imperat. 3. ſub Maximiano in Oriente regnante.

Vide Cæſ. Barō. Tom. 3. Annal.

HAdrianus & Eubulus ex regione quæ Manganæa dicitur, ad reliquos Confeſſores Cæſareā verſus accedentes, ad portas vrbis cauſam, ſui itineris eò ſuſcepti, rogantur. Deinde rei veritatem ingenuè confeſſi, deducuntur ad Firmilianum. Iſte nulla mora aut dilatione interpoſita, poſt multa tormenta, quæ in eorum latera impegerat, beſtijs dilaniandos condemnauit. Biduo autem interiecto, Hadrianus quinto die menſis Dyſtri, hoc eſt, ad tertium Nonas Martij, die feſto, quo natalitia Fortunæ Cæſareenſium (ſic enim putabatur) celebrari ſolent, leoni primùm ad diſcerpendum obiectus: deindè gladio iugulatus obijt mortem. Eubulus autem perendino die ad meridiem ipſis Nonis Martij, qui eſt ſeptimus dies Dyſtri, cum iudex illum admodùm rogaret, vt hoſtias immolaret idolis, quô libertate eorum legibus decreta potiretur, glorioſam mortem pro pietate ſuſceptam, huic vitæ breui & caducæ præpoſuit; & poſt beſtiarum laniatus, gladio, vt ſocius ante illum, trucidatus fuit, omniaque martyrum certamina Cæſareæ confecta, ſuo ſanguine poſtremus obſignauit.

7. Martij.

Hadrianus & Eubulus intrepidè ſe declarant.

Gladio necantur martyres.

INSIGNE

INSIGNE MARTYRIVM SS. ASCLAE, *Leonidis, Philemonis, Apollonij, Ariani & aliorum; qui idipſum feliciter compleuêre, circa Annum Domini 310. ſub Maximiano in Oriente Imperante. Ex Simeo. Metaphraſte; quem in tempore paſſionis erraſſe, ex Baronio conſtat, dum ponit eoſdem paſſos ſub Diocletiano.*

Vide Tom. 3. Annal. Cæſ. Baron.

8. Martij.

EDictum crudele ijs temporibus ab Imperatore fuit promulgatum: vt omnes, qui cum eo impietatis participes eſſe recuſarent, mortis ſubirent pœnã. Arianus ergò q tunc præſes Thebaidis erat, nihil cũctatus, Aſclam & Leonidem egregios pietatis cultores comprehenſos, multis & horrendis ſupplicijs ſubiecit, ac tandem crudeliſſima internecione peremit. Ijs autem martyrio coronatis, rabies eius minimè quieuit, ſed omnes in ciuitate Chriſtianos, qui cæteris fidei ac pietatis opinione præſtantiores habebantur; vinctos adduci iuſſit. Deindè propoſitis ſuppliciorum inſtrumentis, vultu ſuperbo & ſpiritu elato ait; Eccè in manu veſtra eſt, vt vel ſacrificantes vitam ſecurè traducatis, vel ſi parere recuſatis, his tormẽtis grauiter afflicti vitam ipſam deſeratis. Hæc cum dixiſſet Præſes, fuêre viri ſeptem & triginta animis ac ſententijs inuicti, qui in media pericula proſilierunt, & oblatam martyrij palmam auidiſſimè arripuerunt.

Aſclæ & Leonidis martyrium.

Viri ſeptem & triginta ſe offerunt martyrio.

Quidam autem nomine Apollonius, ſuppliciorum metu vehementer perterritus, pedem retraxit; & ne cogeretur nefanda dæmonibus ſacrificia offerre, Philemonem ſibi aſtantem, è media hominum turba euocauit. Erat autem Philemon religione Gentilis; arte verò tibicen; qui canendi artificio

Apollonius metu ſuppliciorum, deficit nonnihil à conſtantia.

Digitized by Google

artificio plurimū valebat; & ipſi non modò Ariano, ſed vniuerſæ ciuitati admodū gratus erat. Huic igitur Apollonius aureos quatuor pollicetur, ſi vellet mutata veſte, & vultu (quòad fieri poſſet,) operto, pro ſe ſacrificium offerre. Ille pręcij cupiditate allectus, lubens conſenſit; & per omnia ſe Chriſtianū ſimulans, ſigno ſe Crucis cum aræ appropinquaret, muniuit. Omnes illum Chriſtianū putabant, qui mutata religione ad cultum deorū accedebat. Eccè autem Philemon qui hucuſque perſonam finxerat, ſubitò mirabili Chriſti gratia mutatus, ſe verū Chriſti ſeruum eſſe exclamauit. Præſes autem, Non vidiſti (inquit) iàm paulò antè horrendā Aſclæ & Leonidis ſupplicia? Immo, reſpondit Philemon, vidi, atque ea ſola mihi animum, ad martyrium pro Chriſti nomine ſubeundum, addunt.

Philemon ſubitò ex Gentili fit Chriſtianus

Hoc accepto reſponſo, Arianus accerſite nobis, inquit, Philemonem: fortaſſis enim ille tibiarum dulcedine apud hunc efficiet, quod nos nullis minis vel ſupplicijs impetrare poſſemus. Fuit continuò Philemō quæſitus, ſed cùm inueniri omninò non poſſet, vocatus Theon germanus eius Philemonem eis oſtendit, illumque ipſum eſſe dicebat qui ſimulata Chriſtiani hominis perſona, omniū oculos animoſque deluderet. Tunc Arianus riſu diſſolutus, propè corruit. Putabat enim Philemonem hæc omnia per ſimulationem gerere. At verò poſtquàm comperit rēita ſe in veritate habere, furore repletus quæſiuit à circumſtantibus, an repentino interitu tātæ temeritatis pœnas luere, an verò tēpus reſipiſcendi ei cōcedi deberet. Et quidē cū omnis popul⁹ (qui magno illius tenebatur

Theon frater Philemonis, indicat Imperatori Philemonem eum eſſe, quī mutata veſte, ſacrificaturus venerat.

de-

Præſes Philemonem, blanditijs peruertere nititur.

deſiderio), pro eo intercederet, Præſes blandis eum verbis eſt aggreſſus. Philemō, inquit, quouſque tandem præſtigijs Chriſtianorum capieris? Mitte quæſo inanes perſuaſiones, & veniat tibi in mentem ſuauiſſimarum tuarum tibiarum. Et hæc quidem aliaque multa Præſes. Philemon autem, qui tibias ſuas Apollonio ſeruandas commiſerat, preces ad Chriſtum ardentiſſimas fudit, vt demiſſo cęlitus, igne eos exureret, nè vani illius artificij vllæ apud infideles remanerent reliquiæ. Nondum preces compleuerat cùm ignis è cælo dilapſus, tibias, quas Apollonius tunc manu tenebat, arripuit atque in cineres ſtatim redegit.

Tibię Philemonis cælitùs comburuntur.

Intereà Theon, qui fratris ſui Philemonis ſortem deplorabat, nihil non moliebatur vt eum ab imminenti mortis periculo eriperet. Quarè & Apollonij nomen ad Arianum Præſidem detulit, orans atque obſecrans vt de illo, qui fratrem in fraudem (vt ipſe dicebat) impulerat, pœnas ſumeret. Fuit continuò adductus Apollonius, & grauiter accuſatus. At ille Philemonis conſtantia mirificè confortatus, Præſidi inuicta virtute obuiam iuit, & priorem abiecti animi ſignificationem egregiè diluit. Vndè vehementer irritatus Præſes, illum quidem maioribus iuſſit cruciatibus reſeruari: Philemonem verò à tribus militibus fortiter cædi. Sed cùm ille tormenta hæc contemneret, Præſes grauioribus eum aggreſſus ſupplicijs, talos vtriuſque perfodi, & funibus alligatos, per totam ciuitatem duci iuſſit. Eo ſupplicio diu multumque fatigati martyres, rursùs Ariano oblati ſunt; qui tanquam victis inſultans; Et vbi nunc, inquit, eſt veſter Deus? quarè vos à præſenti calamitate non liberauit? Ad quæ Philemon reſpondit; Mira ſanè mentis tuæ hæc eſt cæcitas. Sed ſi cla-

Theon accuſat Apolloniū, apud Præſidem.

Torquentur grauiter martyres.

Digitized by Google

ſi clariùs Chriſti Dei noſtri virtutem agnoſcere cupis, adduc mihi currum muliebrem æneo velamine integrè obductum.

Cùm Præſes, quorſum hæc ſpectarent, ignoraret, iuſſit petitioni eius ſatisfieri. Adducto autem curru, Philemon tenerum quendam puellũ in eo incluſit, iuſſitque vt omnes ſagittandi periti iacula ſua certatim in eum mitterent. Hæc dum fierent: et æs omnes iaculorum ictus repelleret, Præſes admiratione detentus, auebat ſcire, quid ſibi inane hoc à Philemone inſtitutum certamen vellet. Tùm Philemon; Vides, inquit, ô Præſes, hîc præclaram ſalutis meę imaginem. Sicut enim puer hic, æneo velamine circundatus nullum ex telorum iactu detrimentum paſſus eſt, ita & nos Chriſti Ieſu numine tecti, contra tormentorum tuorum ſæuitiam inuicti permanemus. Tunc verò Præſes incredibili furore agitatus, martyrem ex arbore ſuſpendi & iaculis trãſfigi iuſſit. Et quidem ſuſpenſus martyr iaculis infinitis petebatur, ſed ille ſola orationis virtute cuncta ità repellebat, vt alia quidem in terram caderent, alia in arbore fixa manerent, alia verò admirabiliter in aëre hœrerent. Præſes hæc videns, cum vix tanto miraculo fidem adhibere poſſet, propiùs martyrem acceſſit, vt diligentiùs ſingula contemplaretur; ſed accidit tunc, vt vnus ex aëreis illis iaculis dexterum illius oculum feriret, excæcaretque: quod iudici principium illuminationis fuit.

Vide quid Philemon moliatur, vt Chriſti virtutem Atiano patefaciat.

Philemon oratione ſua iacula repellit.

Præſidis oculus, iaculo excæcatur.

Nam cùm doloris acrrbitate ſuperatus, multis Chriſtum maledictis inſectaretur, neque vllũ mali ſui ſolatium inueniret, tandem iuſſit ſolui martyrem, vt ab eo vel innitus remedium poſtularet. Philemon autem dixit præſidi. Nunc qui-

dem tibi differo ſanationẽ, ne beneficio accepto, rurſus voces præſtigias, & ipſe inconſideratè me tibi reum conſtituam. Sed quandò ego mortalibus vinculis ſolutus ad Chriſtum migrauero, veni ad ſepulchrum meum, & ſumpto ex eo puluere, oculum vnge, & ſtatim inuocato Chriſti Ieſu nomine, ſanitatem conſequeris.

Occiduntur martyres gladio.

His auditis Arianus, ſine mora vtrumque capitis ſupplicio affecit. Nam, dicebat: ſiue mentiatur, iræ medebor. Sin minùs à miſerabili hac cœcitate & dolore liberabor. Igitur poſtquam ſacræ eorum reliquiæ ſummo cum honore à fidelibus cum Aſcla & Leonide diuinis martyribus, in monumentum illatæ fuiſſent, ſtatim Præſes venerabundus acceſſit, ſumptoque, vt iuſſus fuerat, puluere, in nomine Chriſti Ieſu oculum liniuit, & ſimul cum corporis animæ quoque lumen recepit. Tunc ſubitò maxima cum exultatiõe Chriſtum prædicare, eiuſque benignitatem miris extollere præconijs. Cùm verò fama increbuiſſet, atq; ad aures Maximini plata fuiſſet: ſtatim miſſi fuere protectores quatuor, q. Arianũ adducerẽt. Porrò Arian⁹ antequàm certamen aggrederetur, feſtinus iterum ad martyrũ monumentum abijt, ſupplexque eorum preces poſtulauit, vt illi conſtantiam ad extremum vitæ ſpiritum à Chriſto ĩpetrarent. Eccè autem illo adhuc orante, & toto corpore humi proſtrato, vox è ſepulchro audita eſt. Eſto fortis Ariane. Deus protector tuus eſt, qui pulcram tibi martyrij coronam contexere incipit. Habebis verò protectores laborum tuorum, & remunerationis ſocios.

Sanatur Præſidis oculus, puluere ſepulcri martyrum, & Præſes credit in Chriſtum

Vox martyrum è ſepulchro ad Arianum.

Hac voce mirificè confirmatus Præſes, abijt ad Imperatorem, & liberè ſe Chriſtanum eſſe confeſſus

Digitized by Google

feſſus eſt, neque vlla deinceps ratione idolis ſacrificaturum. Hac confeſſione ad furorem prouocatus Imperator, Arianum firmiſſimis vndique vinculis conſtrictum, & immani lapidum pondere oneratum, in quendam ſummæ profunditatis puteum præcipitem dedit, & ait; Videamus an Chriſtus à meis eum liberare manibus potens erit. Hæc dicens elato admodum animo equum conſcendit, atque ad regiam gloriabundus abijt. Nocte autem ſequẽti, vidit (dictu ſanè mirabile) lapides illos lecto ſuo appenſos, & Arianũ ſecum in eodem cubile regaliter quieſcentem. Eo ſpectaculo ſtupefactus tyrannus horrendo regiã clamore impleuit. Accurrunt protinùs corporis eius cuſtodes, & quatuor illi protectores, qui Arianũ Imperatori primùm obtulerant. Imperator improbas artes & dœmonũ præſtigias eſſe dicebat. Protectores verò tãto miraculo attoniti impietatem eius execrantes, Chriſti virtutem confeſſi & fidem ardentiſſimis animis amplexati ſunt.

Præcipitatur in puteum Arianus.

Protectores 4. credunt in Chriſtũ.

Tunc verò impius oculis & lingua furorẽ ſpirans, iuſſit ſingulos in ſaccos cum arena inſutos in mare deturbari, vt fluctibus hauſti honore etiam ſepulturæ priuarentur. Ipſis verò hoc modo in mare proiectis, adfuit protinus Delphinus, qui ſacra martyrum corpora dorſo ſuo excipiẽs, in littus depoſuit. Porrò Arianus, qui à Philemone & Apollonio de toto curſu certaminis pręmonitus fuerat, pueros ſuos ibidem pręſtò eſſe iuſſerat. Illi itaque ſacras reliquias naui impoſitas in metropolim Antinoëtarum tranſuexerunt, ibidemq; cum hymnis & canticis honorificè depoſuerunt. Ad gloriam Patris & Filij & Spiritus ſancti. Amen.

Mittuntur martyres in mare.

Delphinus corpora eorum defert ad littus.

HEROICVM CERTAMEN QVADRAginta Militum, natione Cappadocum, quod conſummârunt, in Sebaſtæ ciuitate Metropolitana minoris Armeniæ, ſub Agricolao Præſide, Tempore Licinij, Imp. in Oriente; Anno Saluatoris 316. Silueſtri Papæ 3. Conſtantini Imp. 11. Ex eo, quod eſt apud Metaphraſten.

Vide Cæſ. Barõ. Tom. 3. Annal.

9. Martii.

LIcinius Imperator, cum mente crudeli & ſceleſta, edictum nè quis Chriſtum profiteretur, omnibus propoſuiſſet. Agricolao Præfecto homini barbaro & truculento edicti executionem demandauit. Chriſtianis igitur, qui in exercitu militabant imperabatur vt dijs ſacrificarent, Erant tunc ex Cappadociꝗ regione, qui vno in contubernio piè Deum colebant, milites quadraginta, viri in bello fortiſſimi atq; inuicti, quorum nomina hæc ſunt: Domitianus, Eunoicus, Siſinnius, Heraclius, Alexander, Iohannes, Claudius, Athanaſius, Valens, Helianus, Meliton, Ecditius, Acacius, Viuianus, Heluius, Theodulus, Cyrillus, Flauius, Seuerianus, Cyrion, Valerius, Chudion, Sacerdon, Priſcus, Eutychus, Smaragdus, Philoctimon, Aërius, Michallius, Lyſimachus, Domnus, Theophilus, Euthycius, Xantius, Angias, Leontius, Iſchyus, Caius, Gorgonius, Candidus. His compræhenſis Præfectus imperat, vt dæmonibus immolent. Nolite, inquit, ô iuuenes, floridã ætatem & inuictum corporis robur, quo clariſſimam ſæpè de hoſtibus victoriam obtinuiſtis, perdere, nolite ſempiternis ignominiæ maculis partam virtute gloriam obſcurare. Eccè noui honorum cumuli dignitatibus veſtris adijcientur, ſi clariſ-

Agricolai in Chriſtianos ſæuitia.

Nomina 40. martyrum.

Præfectus alloquitur 40. milites.

Digitized by Google

clariſſimi Imperatoris noſtri legibus parere ſine recuſatione velitis.

Ad hęc Martyres; Si vnq̃ pro mortali Imperatore decertantes victoriã, vt ipſe teſtaris, conſequuti ſumus, quanto magis pro immortali ad extremũ vitæ ſpiritum nos decertare decet? Præfectus audito hoc reſponſo, martyres carceribus includi iuſſit; vbi illi vnanimi voce Deo pſallentes, vocem nocte intempeſta huiuſmodi auribus perceperunt; Initia veſtra præclarè ſe habent, ſed ille demùm ſempiternam coronam obtinebit, qui ad extremum vitę ſpiritum in conſtantia perſtiterit. Hæc vox ſalutarem illis timorem incuſſit, quo excitati noctem in precibus inſomnem duxerunt. Manè facto, Præfectus ingenti amicorum turba circumſeptus, adduci eos iuſſit; quos rurſus blandis admodum verbis, diabolica arte conflatis à conſtantia deducere conatus eſt. Et quarè, inquit, ſummam optimi Imperatoris erga vos beneuolẽtiã in grauiſſimum odiũ cõuertere malitis, quàm ampliſſimis opibus, cum inſigni nominis veſtri gloria, ſecurè frui? Cui ſanctus Candidus reſpondit; Quàm rectè cum moribus tibi nomen ô Agricolae cõuenit. Es enim agreſtis adulator, Hoc reſponſo vehementer indignatus Præfectus, vinculis eos conſtringi, & ſic denuò ad carceres trahi mandauit. At Cyrion cùm ea poteſtate illum minimè præditum diceret, vt milites primi ordinis vinculis oneraret, ſe continuit, ſolutoſque duci iuſſit.

Præclara admodum martyrum vox.

Vox cœlitus ab illis auditur.

Iterùm eos blandicijs aggreditur Agricoalus præfectus.

In carcerem mittuntur.

Septem autem diebus in carcere peractis, Dux Cæſaream rediẽs, octauo die ſanctos iudicio ſiſti imperauit. Moxque muneribus & promiſſis conſtantiam eorum tentare cœpit; ſed cum munera

& ingentia promiſſa, vim eorum mentibus inferre non poſſent, ſupplicia atroci admodùm vultu & voce intentauit. Tùm ait; ſine mora honore ſpolientur militari. Immò, inquit Candidus, & ipſis etiam corporibus. Nihil enim præſtantius aut præclarius nobis contingere poteſt. Dux hac vocis libertate excandeſcens, ſanctorum ora lapidibus contundi iuſſit. Illi cum ſumma celeritate, vt imperata conficerent, niterentur, furore & amentia præcipites, mutuis ſeſe ictibus fœdè vulnerarunt. At Dux graui indignatione commotus, ſummis viribus arreptum è terra lapidem, in vnum è ſanctis mittere conatus eſt, ſed furore præceps, ipſius Præfecti os eo ictu contriuit.

Præclara Cādidi vox.

Quid facerent tunc ſatellites diaboli, cùm omnes fraudes & ſupplicia martyribus Chriſti intenta, in proprium caput redundare conſpiciebant? Dux frendens gemenſque nè grauiori ſe populi ludibrio exponeret, confeſtim eos in carcerem detrudi iuſſit; & ſcelerato rurſus concilio coacto, decretum fuit, vt funibus omnes conſtricti, in lacum traherentur. Erat ingens frigoris vis, cùm martyres nudi in medio lacu conſtituti, cogebantur vel acerbiſſimo ſupplicio cruciari, vel balnei calore (quod è regione ad hanc rem paratum erat) cruciatus, qui ad tempus ſunt, cum ſempiterno animarum diſcrimine depellere. Interim eorum vnus acerbitate ſupplicij victus, per ſummum ſcelus deficiens, ingentem ſociorum animis dolorē inuſſit. At illi cum multis lachrymis miſericordiam Domini, nè profugi vnius ſcelere offenſus, illis conſtantiam negaret, implorabant. Ecce autem hora noctis tertia calore Solis, ità martyres refecti ſunt, vt nullum ex præ-

Sententia mortis, vt frigore necentur.

Deficit vnus à fide.

Digitized by Google

præcedentis frigoris vehementia, incommodum ſentirēt. Is verò qui in perfidia vitæ ſuę præſidium repoſuerat, miſerè interijt.

Reficiuntur calore ſolis martyres.

Aderant cuſtodes à Præfecto relicti, qui fugientes exciperent; inter quos vnus dum martyres mirabili lucis ſplendore circumſeptos videret, ſublatis in cœlum oculis, diligentius, vndenàm tanta claritas proueniret, contemplari voluit; & eccè angelos quoſdam è cælo deſcendentes & coronas ſingulis martyribus vno excepto, diſtribuentes aſpexit. Cuſtos igitur hoc ſpectaculo transfugæ ſcelus intelligens, proiectis magna alacritate veſtimentis, in lacum inſilijt, atque ſuppliciorum ſocium ſe libenter adiunxit. Hæc noui militis ad Chriſti confeſſionem acceſſio, inuſtum animis ob ſocium amiſſum, dolorem egregiè ſanauit, animumque addidit ad multa maiora pro Chriſti nomine ſubeunda ſupplicia,

Cuſtos martyrum ad Chriſtum cōuertitur.

Primo diluculo Tyranni aduenerunt. Vt verò cuſtodem ad Chriſti caſtra tranſijſſe compererunt, furore perciti: hac ſanctos ſententia condemnârunt, vt fractis cruribus necarentur. Dùm hoc crudele ſupplicium in martyres exercetur, venit eò pia Melitonis genitrix; quæ vt filium ætate omnium minimum, ad conſtantiam hortaretur, ſupplicibus ad eum manibus clamabat; Fili, dulciſſime fili, conſtanter age, ne vi tormentorũ victus in certamine ſuccumbas. Contemplare ſempiternam illam cæleſtis vitæ coronam, quę te poſt breuiſſimos cruciatus manet. Ne timeas fili, Eccè Chriſtus cum multis Angelorum millibus certamen tuum attendens, tibi aſſiſtit. Vide igitur ne quid eius gloria indignum committas. His alijſque pia mater martyrem hortabatur

Crurifragio necantur martyres.

Mater Melitonis.

Attende eximiam illã pietatem.

cumque alij omnes felices Deo animas reddidiſſent,& ſacra eorũ corpora ad ripam fluminis veherentur, Meliton(quia adhuc cum morte ipſa certabat)ſolus relictus fuit quem mater,nè cæteris aliqua in re inferior eſſet, humeris ſuis impoſitum adhuc ſpirantem viriliter currus ſequuta, detulit. At filius in humeris matris lætus animam efflauit:cuius corpus matris ipſius manibus ſuper reliquorum corpora proiectum fuit. Conſtructa autem incenſaque pyra, ſanctorum corpora cremata ſunt.

Egregium mulieris exemplum.

Felici hoc certamine cum magna aduerſariorum confuſione conſummato, tyranni quodam ſtupore mentis oppreſſi, ſe mutuò intuebantur, atque vt ſempiterna obliuione præclarum martyrum certamen delerent;ſtatuerunt, vt reliquiæ aquis fluminis abſumerentur. Quæ non modo hauſtę non ſunt,ſed clariſſimo fulgore inſtar ſtellarum micantes,poſt tertium diem à Petro ciuitatis illius Epiſcopo ſublatæ, & ſummo cum honore in loco ſacro reconditæ ſunt.

Reliquiæ ab vndis ſeruatæ,& ab Epiſcopo in honore habitæ.

In honorem verò prædictorum martyrum,Tiberius Imp.Conſtantinopoli, inſignem erexit Baſilicam,quam Mauritius eius ſucceſſor abſoluit. At non in Oriente tantum, ſed & in occidente celebris extat memoria eorundem 40.martyrum, quorum cauſa S.Gaudentius Epiſcopus Brixianus Ambroſij æqualis in Cappadociam peregrinari non timuit, vt reliquias martyrum indè acciperet, & ſuam eiſdem Eccleſiam illuſtraret.

Vide Cæſar. Baronium in not. martyr Rom. 9 Marty. Tom.3. An. Eccleſ. An. Domi.316.

Tranſlatiò reliquiarũ, de Cappadocia in Italiam.

MARTY-

MARTYRIVM SS. CODRATI, CYPRIANI, Dionyſii, Anecti, Pauli, & Creſcentis, quo affecti ſunt Corinthi. Anno Chriſti Saluatoris 254. Sede vacante. Decij Imp. 2. ſub Iaſone Praſide; Ex eo quod eſt per Metaphraſten.

Vide Cæl. Baron. Anna. To. 3.

CVm omnes Sanctorum celebritates debitis laudibus proſequimur, tùm ſanè horũ (qui cùm exquiſita viuendi ratione ad ſummum maximarum virtutum faſtigium perueniſſent, nihil tamen præclarè à ſe geſtum, nihil laude dignum exiſtimârunt, niſi ſæuientis inimici rabiem ſanguine ſuo extinguerent) ſummo ſtudio extollere debemus. Inter quos Codradus primas in ordine certaminis tenens ab ipſis incunabilis admirandæ virtutis ſpecimen præbuit. 10 Martij.

Codrati mirabilis educatio.

Nam matre infans adhuc orbatus, maternisque deſtitutus vberibus, cæleſti adiutus obſequio vitam ſuſtentauit. Chriſtus enim ſignis minimè obſcuris, curam eius habebat: cùm nubium eximio fulgore micantium miniſterio infantem amplecteretur, & tanquam pia genetrix vlnis conſtrictum nutriret. Hęc prima infantis educatio, quæ diuinis quibuſdam pariter cum corporis robore virtutibus illuſtrabatur. Vt primum ætas diſciplinæ capax fuit, medendi facultatem ſtudiosè cõplexus eſt. Vir autẽfactus declarauit quiſnã eſſet futurus, nec vllos pro Chriſti gloria hominumque, ſalute labores recuſabat; adeò vt admirabilis virtutum eius maximarum ſplendor, longe lateque ſeſe diffunderet.

Iaſonis Græciæ præfecti, in Chri-

Interea Iaſon Græciæ Præfectus, Decij & Valeriani Imperatorum mãdato, crudelem in Chriſtianos animum induit, vt vel cunctos à fidei con-

 ſtan-

ſtianos perſecutio.

ſtantia ad impurum nefariorum Deorum cultum traduceret; vel omni ſuppliciorum atrocitate ad internecionem deleret. Et primum quidem horum militum principem Codratum ficta blandi ſermonis ſpecie aggreſſus eſt, vt ſui aliquam miſericordiam caperet, malletque, cum ſumma nominis ſui gloria Magnatibus charus viuere, quam varijs affectus tormentis, cum inſigni dedecore vitam abrumpere. Ad hæc Codratus ita reſpondit, vt præfectus intelligere poſſet, vitam hāc infinitis miſerijs & calamitatibus circumuentam flocci eſſe faciendam, communi naturæ lege omnibus eſſe moriendum, & ab ea quidem neceſſitate liberum eſſe neminem, nec maiorem ſempiterni nominis gloriam offerri poſſe, quam in Chriſti veri Dei confeſſione, contra omnem impietatem ad extremum vitæ ſpiritum decertare.

Ad hæc Præfectus collaudata hominis mente dixit, ſe tàm præclaram ſapientiam admirari, ſed videret, ne errore deceptus, Chriſtum à Iudæis in crucem actum pro Deo coleret. Tùm Codratus, Quamuis, inquit, de rebus maximis loqui, ingenij viribus impar ſim, confido tamen, ſi indignatione depoſita, aures mihi attentas præbere velis, te nullo modo vim veritatis repellere poſſe. Et ſanè luculenta oratione de Chriſti myſterijs ad humanam ſalutem conſtitutis diſſeruit; quæ licet impius mentis intelligentia comprehendere non poſſet, vehementer tamen orationis grauitatem eſt admiratus. Sed ne martyris prudentiæ contra Imperatorum edictum, aliquid conceſſiſſe videretur, iuſſit ſtatim Chriſti ſeruum virgis crudeliter cædi. Sæuiebant miniſtri cruciatuū immanitate, cum Codratus, cruciatuum victor, Ignoras, inquit, ô Præfecte, Chriſti virtutem, cuius gratia

Codratus virgis cæditur.

contra

contra omnia ſuppliciorum genera, inuicti permanebimus. Deliras planè, ſi nos credis ſuppliciorum metu virtutem deſerturos.

Hac martyris fortitudine territus Præfectus, ad alterum ſe conuertit; quem mira orationis ſuauitate in ſuam adducere ſententiam conatus eſt. Cyprianus autem, quamuis in primo ætatis flore conſtitutus, facile in fraudem pelli poſſe videretur, Codrati tamen & oratione & virtutis exemplo roboratus, inuictum ſe præbuit. Codratus enim non ceſſabat diuino eloquio ad conſtantiam eos hortari, cuius verbis, quamuis ætate iuuenes, excelſo admodùm animo Iudicis furorem ſuſtinebant.

Conuertit ſe ad Cyprianũ Præfectus.

Cyprianus interim ſæuis admodum verberibus exercebatur, cùm Codratus & virtutis pulchritudine, & continua hortatione animum illi addens, exſpirauit. nec tamen propterea Cyprianus animo concidit, ſed tempeſtatis æſtum egregie ſuſtinens, eodem fine quieuit. Tertius Dionyſius virtute alijs non inferior, animo Christi amore vehementer incenſo; ad certamen properabat. Quartus, qui Anectus appellabatur, nullam tormentorum vim recuſauit. Qua re perſpecta Præfectus hominis fortitudinem admiratus; impietate furens, quintum ad quæſtionem adduci iubet. Is erat Paulus, qui nullis tyranni contumelijs fractus, certamen inuicto animo ſuſtinuit. Reſtabat Creſcens, qui ſacro ſociorũ cœtu dignum ſe pugilem præſtitit.

Cyprianus verberatur, & Codratus exſpirat.

Dionyſii certamen.

Itẽ Anecti.

Item Pauli.

Creſcentis item.

Cæterum dùm ſqualore carceris, varijſque tormentorum generibus martyrum conſtantiam exploraſſet princeps inſanus, neque eos ſupplicijs ſuperari poſſe animaduerteret, nè cũ inſigni nomi-

Digitized by Google

Damnantur capitis martyres.

nominis ſui dedecore certamen protraheret, capitis eos ſententia damnauit: ita vt ſinguli ſingulos ſequerentur carnifices. Et hoc quidem modo ſanctos ad locum, ſceleratorum hominum ſupplicijs infamem, multis oneratos iniurijs traxerunt. Qui animis in Chriſti gratia & benignitate exultantes, hymnis & laudibus victoriam eius virtute partam celebrabant. Poſtremò fuſa oratione cum eximia pietatis ſignificatione, ceruices ſuas carnificum gladijs ſubiecerunt intrepidè, & ſic cæleſtes æternæ vitę coronas adepti ſunt.

Cæduntur gladio.

Populus qui frequens valdè ad ſpectaculum confluxerat, multis lachrymis felicem eorum finem proſequebatur. Sed illum diuina bonitas, quæ ſuorum virtutem gloriamque obſcurari non patitur, in magnam admirationem rapuit, quòd eodem in loco, qui ſanguine eorum tinctus erat, clariſſimi fontis latices emanârunt. Eſt ibi templum egregio opere viſendum, quod ſacras eorũ reliquias continet. Non modò autem pij eius terræ incolæ, ſed plurimi ex vltimis terrarum finibus virtutibus eorum inuitati, ſummo eas honore inuiſunt, colunt, & amplectuntur: & cæli terræque creatorem in ſanctis ſuis, qui Chriſti ęrumnas cunctis mundi delicijs prætulerunt, meritis laudibus celebrare nunquàm intermittunt.

Fontes in loco ſupplicij, mirabiliter emanarunt.

VITA S. ATTALAE ABBATIS COENObij Bobienſis, ex ea quæ eſt per Ionam Scotum Abbatem eius diſcipulum. Claruit verò Anno Redemptio. humanæ 626. Honorij Papæ 1. Heraclij Imp. 17. Sub Arioualdo, Longobardorum rege, Ariano.

Vide Cæſa. Baronij. not. in martyr. Rom. Item Tom. 8 annal, Eccleſiaſt.

10 Martii. Genus Attalarum.

ATtala Burgundiorum nobili admodùm genere ortus, cùm à patre, Arigio quõdam ponti-

pontifici liberalibus imbuendus diſciplinis traditus eſſet, & virtutũ metã, quã ſibi propoſuerat, hoc præceptore ſe conſequi poſſe diffideret, clam ſe ſubducere non dubitauit: relictiſque vanis vitæ oblectamentis, duobus contentus pueris ſacro monachorum contubernio in Lirinenſi cœnobio ſe ſociauit. Sed cùm & ibi ſolutos in omnem intemperantiam mores diffluere cerneret, indè ad Beatum Columbanum Luxouium transfugit. Quem vir ſanctus propter egregiam virtutis indolem amplexatus, diuinis aſſiduè monitis erudiuit, tantiſque virtutum omnium ornamentis excoluit: vt poſt eius deceſſum eo dignitatis loco, omnium iudicio digniſſimus haberetur. Sed cùm ſummo ſtudio fluxos mores antiquæ diſciplinæ ſeueritate deuincire cuperet, monachi quidam pernicioſi libertatis amantes, negabant ſe inſolita arduæ diſciplinæ pondera portare poſſe. Quos ille cùm fruſtra ſæpè, tamquam pueros infantes, lacte ſuauiſſimo in ſtudio pietatis nutrire conatus eſſet, & dein caſtigatos ſecum retinere non poſſet, mœrore animi turbatus, multis precibus cum pietatis officio eos proſequebatur, orans vt ſe nõ relinquerent, ſed ardui itineris callem fortiter tenerent, reminiſcentes quod ſancti patres per mortificationem carnis, & contemptum præſentis vitæ, regna cælorum poſſiderent. Tandem cum ſe nihil proficere cerneret, nec alio nitentes animos ſuæ ſocietatis habenis continere poſſet, ſinit eos pertinaces abire.

Literis inſtituitur.

Petit Lirinenſe cœnobium.

It Luxonium.

S. Columbano ſuccedit, anno Domini 615. teſte Baro. Tom. 8. Annal. Eccleſiaſt.

Sed mox temeritatis & arrogantiæ pœnas Deo ſoluerunt. Nam vt in marinis finibus conſtituti ſanctum virum maledictis inſectare cœperunt, vnus eorum igneo quodam febrium calore correptus, multis doloribus, antè quam flagitium oris

Monachi rebelles & maledici

Digitized by Google

diuinitus puniuntur.

oris confeſſione deleret, exſpirauit. Alij, quorum mens nõdum in ſcelere obduruerat, terribili Dei iudicio admoniti, pænitentiæ locum ſubierunt; Alij verò qui obſtinatis animis in ſuſcepto ſemel flagitio perſeuerare decreuerant, varijs miſerijs inuoluti, feralem exitum conſequuti ſunt.

Miracula Attalæ.

Beatus autẽ Attala dolore admiſſi criminis fractos, ſumma beneuolentiæ ſignificatione ad ſe redeũtes excepit; quos nõ ſolũ oratione, ſed multis miraculorũ virtutibus deinceps in officio continuit. Quodam tempore Bobius fluuius turbidis aquarum molibus ac rapaci curſu, molẽdino monaſterij excidium inferre videbatur, ita vt ingenti formidine perculſus cuſtos Agibodus, Patri imminentẽ ruinã nunciaret. Pater de Dei bonitate ſecurus, hominem ſine cura eſſe, vocatoq; Sinoaldo Diacono in vtramuis aurẽ dormire iubet. Vocatus Sinoaldus, à B. patre ad fluuium cum eius baculo deſtinatur, vt eo furentis fluuij impetum cõprimat. Paret ilicò patris mandato Sinoaldus, & impoſito ripæ baculo inundantis fluuij aquas mirabiliter ſiſtit, & ad alia direxit litora.

Pollicem humi conditum, manui reſtituit.

Alio tempore monachorũ vnus, Fraimerus nomine, cum vomere tellurem excoleret, ſtiuã fortè imprudens confregit; quam componere conatus, inopinato ictu ferramenti, leuæ manus pollicẽ amputauit, quo terrę cõdito, relicto vomere, ad monaſteriũ perrexit, & Abbati ſuo humi proſtratus, flens gemenſq; indicauit. Cui Pater, cõcito, inquit, gradu vade, & partem pollicis humo conditam huc ad me ferto. Perrexit ille vnius milliaris itinere, partemq; attulit: quam pater ſuis liniens ſaliuis, carnis glutino ità coniunxit, vt cœptum mox opus ſine dolore proſequeretur. Mediolanum quodam tempore veniens, puerũ quen-

dam

dam graui ardore febris oppreſſum, & cum ipſa penè morte conflictantem, ſuo contactu ab omni mortis & morbi periculo liberauit.

Quadraginta dies antequàm de huius mundi ærumnis liberaretur, à Deo admonitus eſt vt ſe ad iter accingeret; Et quidem cunctis ritè diſpoſitis Ionam euocauit, mandauitque vt matrem maximo eius deſiderio laborantem inuiſeret; ſed nulla interpoſita mora, feſtinus ad monaſterium rediret. Centũ & quadraginta milliarib. ædes matris à monaſterio diſiunctæ erant. Perrexit Ionas duorum fratrum comitatu ſtipatus ad matrem; cumque blandicijs eius detineretur, tanto febrium æſtu correptus eſt, vt manifeſtè intelligeret ſancti viri precibus in id periculum ſe veniſſe. Nec mora, quamuis graui cruciatu torqueretur, rurſus iter ſumma celeritate capeſſit, & in ipſo itinere ſanitatis beneficium conſequitur. Monaſterium autem ingreſſus, beatum Attalam cum morte decertantem reperit; Qui cùm in vita tum verò in morte clariſſima pietatis documenta ſuis dedit. Crucis effigiem cum multis lachrymis amplexatus, omnem ſalutis ſpem in Chriſti meritis repoſitam habebat. Et quanquàm totum vitæ curſum, cum inſigni omnium virtutum laude tranſegiſſet, de tremendo tamẽ Dei iudicio valdè anxius cum lachrymis & crebro ſingultu erratorum veniam flagitabat. Cumque quaſi multis flagitijs coopertus aſſiduis ſe lamentis daret, vidit inter mæſta ſuſpiria cœlos patentes; qua viſione à graui diuturnoque luctu mirificè ſublatus, fratres ad virtutum omnium ſtudium hortatus eſt. Nec vocem antè à ſalutaribus monitis continuit, quã mortis atrocitate oppreſſus, beatum Deo ſpiritum redderet. Decedit à vita.

VITA

Vide Ioan. Molan in Indiculo SS. Belgii. Teſte Barõ. Tom. 8. An.

VITA S. VINDICIANI, ATREBATENſis Sedis Epiſcopi Noni. Ex ea qua eſt per VValterum Abbatem. Claruit temporibus Theodorici Iunioris, Francorum Regis, qui regnauit anno Salutis 685. &c. Sedente Ioanne Papa, eius nominis 5. Habetur in M. S. codice, in Monte S. Eligij vbi ſanctus hic requieſcit.

XI. Martii.

INter præſtantiſſimos ſolertiſſimosque Eccleſiæ cultores, qui lumine fidei irradiati, ac Spiritus ſancti munere ditati, in fine ſeneſcentis huius mundi ad excolendas fidelium mentes diuina prouidentia fuère præordinati; S. vir Domini Vindicianus, tanquam lucidiſſimus refulſit ſolis radius. Cuius carnalem proſapiam quanquã hactenùs incõpertã habeamus; Chriſtianis tamen ingenuisq;, Orthodoxis ac pijſſimis parentibus editum eſſe, haudquaquam dubitandum. Et quidẽ cum procedente ætate humaniorum ac ſacrarum literarum ſtudijs eſſet traditus; eccleſiaſticis ibidem ſanctionibus fuit decenter informatus: ſicque per gradus ſingulos proficiens, ſuccedentibus virtutum incrementis, prouectus eſt demùm ad culmen ſacerdotalis honoris. In quo præclaræ conuerſationis eius odore longè lateque ſeſe diffundente; etiam procul degentibus nomen eius cum multa laude innotuit.

Felix progreſſus & pia conuerſatio eius.

Contigit autem interim B. Autbertum Cameracenſis Atrebatenſisque Eccleſiæ Antiſtitem ſolutis mortalitatis vinculis, ad immortalitatem tranſire. Grex proindè paſtore deſtitutus; comperta iam viri ſancti fama, vno animo & pari voluntate beatum Vindicianum ſibi Epiſcopum elegêre. Conſtitutus verò ac confirmatus in ſede pontificali

Eligitur ac conſecratur in Epiſcopũ Atrebatenſẽ qui olim vnus fuit cũ Cameracẽſi.

ficali, qualis quantusque in ea vixerit, non eſt noſtræ poſſibilitatis condignè enarrare. Profundiſſimæ ſiquidem humilitatis vir, rerumque terrenarum contemptor præcipuus, id tantum meditabatur, vt purum, ſanctumq; Deo obſequium exhiberet, cũctosq; ſibi ſubditos eiuſdẽ ſanctimoniæ ac puritatis participes faceret. Hinc eum frequentabat numeroſa plebis multitudo, ex vicinis & procul remotis vicis ad eum confluens: quam ille creberrimis ſacris concionibus ad exequendam vitæ melioris normam inſtruxit, feliciterque tandem perduxit. Quinimò ipſe Rex Theodoricus, alioquin tyrannus, eximijs beati viri excitus virtutibus, eius conſuetudine colloquioque mirificè delectabatur. Cuius quidem munificentia, & ex rebus proprijs potiſſimum; Sedem Atrebatenſem multum augmentauit, nec non & villis, Eccleſijs, terris, molendinis, alijſque ſubſidijs liberaliter ampliauit: ſeculares inſuper poteſtates ab infeſtatione ipſius eccleſiæ penitus omnes excluſit. In villa Hunolcurth ſedis Cameracenſis, cum glorioſo poſtmodum martyre amberto Monaſterium conſecrauit, ad laudem Dei & venerationem beatiſſimi cæleſtis aulæ clauigeri Petri: ibique Clericos & ſanctimoniales conſtituit. Sacrum corpus Maxellẽdis, à ſpõſo ſuo Harduino ob amorem caſtitatis iampridem interemptæ, ex villa Pomeriolas ad locum interfectionis referre curauit: qui & nunc vſque paſſionis ipſius titulo inſignitur.

Olinam fructiferam exhibet ſeſe in Domo Dei.

Theodoricus Francorum Rex iunior, ei cum primis addictus.

Monaſteriũ S. Petri in Villa Hunolcurth.

Translatio SS. reliquiarum Maxellendis virginis, de cuius martyrio vide Tom. 8. Annal. C. Baronij. Anno 67[illegible].

Cæterum cum in quoddam diocæſis ſuæ territorium, Broſellam nomine, aliquando deueniſſet; carnis moleſtia tactus, aliquandiu ibidem decubuit: ſentiens demùm ſe acriori morbi

Infirmatur vir ſanctus.

vi & infeſtatione ad finem vrgeri, rebus eccleſiæ ſuę rite diſpoſitis, ſupplici & pura confeſſione præmiſſa; ſacri olei extrema vnctione delibutus; ſacroſanctum Dominici corporis viaticum accepit: ac circumſtante beato illo ſuo familiari collegio, pſalmis & orationibus agonem eius Domino deuotè ac piè commendante, plenam operibus bonis, plenam honoris & gratiæ animam ad ſidereas tranſmiſit manſiones; in æternum ibidem regnaturam. Corpus autem fuit ingenti omnium luctu tumulatum honorificè in Monte S. Eligij territorij Atrebatenſis, vbi ſepeliri elegit vir Domini; eò quod beatus Eligius Viromandorum quondam Epiſcopus, cui familiari admodum vſu dilectionis inhæſerat; ibidem habitationis ſuæ diuerſorium fecerat. Anno dein 885. poſt horrendam illam Galliarum per Nortmannos vaſtationem, Sacræ eius reliquiæ fuêre eleuatæ in quadam Abbatia horæ ſpatio ab Atrebato diſtante; per 15. eius in Pontificatu ſucceſſorem Fulberrum: cum clericus quidam, fortuitò, tumbam ſacram, inter ruinas Baſilicæ, ferrato baculo pungens, primò cæcus factus eſt, deindè etiam cum veniam à Deo & ſancto ſupplex petijſſet, rurſus ſanus effectus.

Præparat ſe ad mortem.

Feliciter decedit.

Locus ſepulturæ eius.

Contigit illa, iuxta Ioan Molan. in Chron. SS Belgii ca. 12. Anno Domi 880.

Eleuatio SS. reliquiarũ eius.

Miraculum inſigne ad tumbam eius.

VITA S. GREGORII PAPAE, SVMMI & incomparabilis viri, Eccleſiæ doctoris eximij, Ex ea quæ eſt per Iohannem Diaconũ. Obijt ſanctiſſimus Pontifex (cum ſumma laude Pontificiam dignitatem adminiſtraſſet Annos 13. menſ. 6. & dies 9.) Anno à partu virgineo 604. Phoca verò Imperat. 2.

Vide Card. Baron. Anna. To. 8

12. Martii.

GRegorius genere Romanus, profeſſione Philoſophus, Senatoria ſtirpe progenitus,

Gordi-

Gordiani viri clariſſimi, & beatæ Siluiæ filius; cum primum ætatis florem diſciplinarum maximarum cognitione egregiè exornaſſet, cupiditates omnes (quibus ætas illa miſerrimè agitari ſolet) conſtanter repreſſit: & in biuio Pythagoricæ literæ conſtitutus, ad dexterũ totis viribus anhelauit. Sed dùm tutius Chriſto ſe famulaturum ſub Prætoris Vrbani habitu putaret, mundoque ſpecietenùs deſeruiret, ſenſim mundi curis ita inuolui cœpit, vt plurimum de libertate quæ in Chriſti ſeruitio conſtituta eſt, deperderet. Hoc vbi prudentèr animaduertit ne paulatim aduerſa vitiorum tempeſtate abriperetur, mox vt, patre defuncto liberam rerum ſuarum facultatem nactus eſt, ſex monaſteria in Sicilia, ampliſſimis ditata prædijs, erexit; quæ viris omnibus maximarum diſciplinarum artibus inſtructis, præclarè ornauit. Septimum verò intra Romanæ vrbis menia ſub honore S. Andreæ ad cliuũ ſcauri, in proprio domate ædificauit. In quod ipſe ſtudio admirabilis virtutis, quam pectore intimo incluſam gerebat, ſpretis opibus & diuitijs, contemptis honoribus, & auro gemmiſque radiantibus togis, & rebus maximi precij in vſus pauperum erogatis, tanquam in tranquillum vitæ portum ſeſe contulit, ſumptoque monaſtico habitu, primò ſub Hilarionis, deinde ſub Maximiani venerabilium patrũ regimine, multis ſibi ſociatis fratribus Chriſto militauit. Iamq; mundo ignotus, Chriſti ſpiritu & conſuetudine admodũ ſuauiter fruebatur; cum fratrum vnanimi conſenſu ipſe monaſterij gubernacula ſuſcipere cogitur. Durum erat viro ſancto, à tanta Chriſti familiaritate, per terrenarum rerum occupationes auelli, ſed libẽs tamen gaudenſq; propter communem vtilitatẽ paruit.

Patria & Parentes S. Gregorii.

Septem monaſteria cõſtruit Gregorius.

Fit monachus.

Præeſt monaſterio.

At verò, nè amicum diuinæ fruitionis lumen, (quod iam per aſſiduam rerum diuinarum contemplationem in ſe receperat) aliqua obſcuritáte per quotidianas curas inuolueretur: cœpit longè ſeſe excellentius in omni virtutis exercitatione gerere. Cum enim longa ciborum abſtinentia, omnes prauæ cupiditatis impetus iam fregiſſet, ſummo ſtudio in eo laborauit, vt mentem omni ſacrarum literarum cognitione inſtrueret, in quibus tanta ſedulitate verſatus eſt, vt infirmato per inediam ſtomacho, vix pedibus inſiſteret. Et quidem ex ea eruditione hunc fructum conſequutus eſt, vt præter conſcientiæ puritatem omnium ſalutem ardentiſſimè ſitiret; nàm cùm Britanniam diuini verbi miniſtris deſtitutam audiuit, Benedictum Pontificem, vt viros pietatis & eruditionis laude præſtantes, eò deſtinaret, obnixè rogauit. Cum verò nemo eam legationem ſuſcipere vellet, vir ſanctus diuini amoris facibus accenſus, ſeipſum obtulit, operamque ſuam pollicitus, eſt, nec vllum Chriſti cauſa periculum recuſauit. Et certè trium dierum itinere iam confecto ad gentis illius ſalutem conſtituendam properabat, cum importunitate Romanorum, qui Romanæ vrbis ſalutem in eo repoſitam habebant, redire compulſus eſt. Benedictus autem Gregorij virtutibus mirificè delectatus, eum vel inuitum à ſeptis monaſterij abduxit, leuiticoque ordine inſignitum, in ſuum miniſterium cooptauit. Nec multò poſt, pro reſponſis eccleſiaſticis Conſtantinopolim, à Pelagio Præſule deſtinatur; vbi quamuis in terreno conſtitutus palatio, conſtãter tamẽ diſciplinæ ſuæ ſeueritatẽ cæleſtis vitæ puritate retinuit: & doctrinæ ſuæ excellentia, pullulantem de ſtatu noſtræ reſurrectionis hæreſim

Vide quantis laboribus & ſedulitate, ſtudio ſacrarum literarum incubuerit.

Benedictus pontifex Cardinalem eum creat.

Eutychianã hæreſim Cõſtantinopolim legatus miſſus, extinguit.

reſim

Digitized by Google

reſim, cum ipſo quo orta eſt initio, attriuit. Nam Eutychius eiuſdem ciuitatis epiſcopus, conſcripto de reſurrectione mortuorum libro, aſſerebat corpus noſtrum reſurrectionis gloria impalbabile ventis aereque ſubtilius futurum: quod ſanè dogma orthodoxæ fidei contrarium, clariſſima veritatis luce ità Gregorius refutauit, vt ipſe turpiſſimi erroris auctor, agnita veritate in vltimo mortis diſcrimine reſipuerit. Gregorius autem acutiſſimis febribus, quibus eodem tempore grauiter affligebatur, liberatus, lætus ſe ad ſácra munia obeunda accinxit.

Eutychius moriens reſipiſcit.

Inter cætera autem eximia pietatis officia, quãta ſolicitudine afflictæ per Longobardos Italiæ ſuccurrerit, teſtantur epiſtolæ anteceſſoris ſui Pelagij Papæ, quæ hactenus in ſcrinio ſanctæ ſedis Apoſtolicæ conſeruantur. Poſtquam negotijs ex animi ſententia ritè confectis, Romam reuerſus eſt: tanta inundatione Tiberis fluuius excreuit, vt fluctus eius ſuper vrbis muros magnavi influentes, ædium plurima munimenta deijcerent, horreiſque miſeranda valdè tempeſtate ſubuerſis, extremam rerum omnium inopiam in ciuitatem inueherent. Acceſſit innumerabilis ſerpentium multitudo, cum ingenti dracone inſtar trabis validæ, quæ per Tiberim in mare deſcendens, & marinis aquis ſuffocata, & in littus eiecta, peſtilenti contagione totum aërem infecit. Secuta eſt è veſtigio clades inguinaria, quæ Romanam vrbem adeò vehementi peſtilentia laniauit; vt etiam ſagittæ cælitus venire, & ſingulos quoſque percutere viſæ ſint. Cum verò in reliquum vulgus miſeranda lues horribiliter deſæuiret, tum ipſum Pelagium Papam internecione deleuit.

Inundatio Tiberis.

Roma horribiliter punita.

Digitized by Google

Intereà cum magis magiſque contagio peſtilẽs graſſaretur, populus vniuerſus Gregorium Pontificem conclamauit. Ille quamuis totis viribus reniteretur, per quandam tamen ſimulationis ſpeciem aſſentire viſus eſt, quo facilius citiuſque diuini iudicij furor communibus votis precibusque reprimeretur. Itaque Litanias ſupplicationeſque indixit. In quibus cum intra vnius horæ ſpatium octoginta homines, in terram corruentes ſpiritum exhalarent, nequàquam tamen vir diſertiſſimus populo prædicare deſtitit, ne animos demitterent, neuè prius ab oratione deſiſterent, quam deſiderata diuinæ benignitatis gratia, peſtem profligaſſent.

Gregorius Pelagio Pōtifici ſucceſſit.

Litanias Indicit.

Hæc dùm ab omnibus ſummo pietatis ſtudio peraguntur, Gregorius quia palam ciuitatis portas egredi non poterat, & oblatum S. Pontificatûs honorem declinare vehementer cupiebat, à negotiatoribus exponendum ſe diſſimulato (vt fertur) habitu callidus impetrauit, ſiluarum ſaltus expetijt, cauernarum latibula requiſiuit. Sed non potuit diù tanta lux ſub modio abſcondi. Dùm enim ab omnibus, in ſyluis & ferarum latibulis quæreretur, indicio columnæ fulgidæ ſuper ſe iugiter à cælo dependentis, agnoſcitur, capitur, trahitur, & ſummus Pontifex conſecratur. Qui mox vt ſummum Pontificium ſortitus eſt, vniuerſalis vocabulum (quod Iohannes Conſtantinopolitanus Epiſcopus, quadam inſolentia ſibi tunc arrogabat) more anteceſſorum ſuorum Pontificum, ſub diſtrictiſſimæ interminationis ſententia refutauit, & primus omnium; qua erat animi modeſtia, & humilitate in principio epiſtolarum ſuarum, ſe ſeruum ſeruorũ Dei declarauit. Hic vir B. diuinarũ laudũ ſtudio acriter incenſus, ſcholã canto-

Fugam meditatur.

Cōſecratur Pontifex. Anno Chriſti 590. Mauritij Imp. 5. teſte Baron. Tom 8. An.

cantorũ inſtituit, quam duobus habitaculis cum nõnullis prædijs cõiunctis, dotauit. Cũ autẽ mu neris ſibi cõmiſſi difficultatẽ prudenter intelli- geret ſũmo ſtudio & diligẽtia viros omnib maxi marũ virtutũ ornamẽtis exculti ſſimos aſſciuit, quibuſcũ die nocteq; de rebus diuinis diſſerebat, & ea quę ad toti' eccleſiæ pacẽ ſtabiliẽdã pertine bant, attenta conſideratione pertractabat. Stationes per beatorum martyrum cæmiteria ordinauit, quas dùm plebs Romana quotidiè magno pietatis ſtudio luſtraret, vir diuinus vt ſubditorũ ſibi animos ad præclara ſãctorũ geſta imitãda ex citaret, viginti diuerſo tempore euangelij Homilias, diuino ſpiritu plenas perorauit. Reliquas verò eiuſdẽ numeri continuo ſtomachi languore prohibitus, alijs pronunciandas commiſit.

Schola cantorum.

Stationes ordinat.

Et his quidem alijſq; pietatis operibus quamuis & Deo & hominibus admirabilis eſſet, illa tamen piacula omnium ſanctiſſima reputauit, quæ hominum beneuolentia & charitate continentur. Itaque exceptis ijs, quos tam per diuerſas regiones, quam Romæ Longobardorum gladios fugientes pauit, quotidiè quoslibet ad menſam ſuam peregrinos inuitabat. Inter quos die quodam, vnus vt acceſſit, ſingulari vt ſolet humanitatis officio eum excepit, in cuius manibus dum aquam infundere vellet, cõuerſus vrceum accepit: ſed repentè eum, in cuius manibus aquam infundere volebat, non inuenit. Quod factum cum ſecum cum ingenti animi admiratione reputaret, nocte eadem Dominus ei aſſiſtens dixit; Tu quidẽ cæteris diebus me in meis membris, heſterno aũt me in memetipſo ſuſcepiſti. Quin & alias, inter pauperes ab eo cõuiuio receptus quidã, Ego ſum inquit, naufragus ille, cui primo bis terna,

Præclara charitatis eius officia.

indè ſena numiſmata, poſtremo etiam ſcutellam argenteam, quæ ſola remanſerat, dare præcepiſti, ſum autem Angelus Dei. Gregorius hoc dicto vehementer perculſus, facie in terram proſtratus, & lachrymis perfuſus, Dei bonitatem tacitus laudauit, multoq; ardentius ad benignitatis ſtudium incitatus fuit.

Angelus ſe oſtendit S. Gregorio.

Interim cùm aſſidua illi Anglorum cura ſub pectore viueret, anno Pontificatûs ſui quarto, Auguſtinum cum alijs quibuſdam monaſterij ſui monachis in Britanniam deſtinauit, qui primo difficultate prouinciæ deterriti, cum pedem reuocare vellent, literis eius mòx ità confirmati fuerunt, vt intrepidè quoduis ſe in periculum inferre minimè dubitarent; Nec eis ſacra hæc expeditio infeliciter ſucceſſit. Nam gentem illam moribus efferatam, ita vt nec vllis armis domari poterat, cum diuini verbi prædicatione, tum miraculorum virtute, Chriſti imperio ſubdiderunt.

Auguſtinũ in Angliam mittit.

Quæ autem de Gregorij miraculis penès eaſdem Anglorum eccleſias vulgò leguntur, omittenda non arbitror. Matrona quædam Gregorio Miſſarum ſolennia per ſtationes celebranti oblationes obtulerat. Cui poſt myſteria traditurus, cùm diceret: Corpus Domini noſtri IESV Chriſti conſeruet animam tuam; laſciua ſubriſit. Ille continuo dexteram ab eius ore conuertens, partem illam Dominici corporis ſuper altare depoſuit. Expletis verò Miſſarum ſolennijs, matronam coram populo quamobrem dominicum ſumptura corpus ridere præſumpſerit, inquiſiuit. At illa diu muſſitans, tandem prorupit; Quia panem, inquiens, quem proprijs manibus me feciſſe cognoueram, tu Corpus Dominicum perhibebas.

Nota hinc veritatem corporis

Tunc

Tunc Gregorius, pro incredulitate mulieris, cum tota plebe ſe in orationem proſtrauit. Et oratione expleta, particulam panis, in carnem mutatam, reperit. Qua incredulæ demonſtrata, & illam ad fidei gratiam reuocauit, & populum in ea mirificè confirmauit. Rurſuſque in orationem proſtratus, carnis fruſtum in panis primordia reformauit.

Chriſti in Euchariſtia.

Erat in quodam monaſterio, à B. Gregorio conſtructo, frater vnus, qui neglectis ſacris monaſterij conſtitutionibus, tria ad veſtem coemendam numiſmata à fratre ſuo ſeculari receperat. Quod cum B. Præſul Gregorius auditione percepiſſet, à communione eum tanquam tranſgreſſorem ſacrarum legum, ſegregauit. Qui duobus vel tribus poſt diebus, è vita ſublatus, haud mediocrem Pontifici triſtitiam inuſſit: quod vinculo hoc conſtrictus migraſſet. Tùm Pontifex pietate commotus, Diaconum ſuum cum abſolutionis ſententia ad defunctum miſit, eamque ex ſcripto ſuper cadauere legit. Porrò ipſa nocte eius monaſterij Abbati, in ſomnis defunctus apparuit, & interrogatus quonam in ſtatu eſſet? reſpondit ſe lecta ſententia, à peccatorum vinculis pœniſque ſolutum, ad beatorum requiem migraſſe.

Monachus proprietarius priuatur communione à S. Gregorio.

Gregorius ſoluit monachum, à vinculo excõmunicationis, etiã defunctum.

Fuit autem Gregorius, eximius diuitiarum honorumque contemptor: adeo vt omnibus ſe frequenter facultatibus, in pauperum inopia ſubleuanda denudaret, eaque de cauſa diuitiæ eius, quas dicebatur poſſidere ampliſſimas, omnium in ore non ſine ingenti admiratione verſabantur. Quod cùm quidam eremi incola, virtutum omnium ſplendore mirabilis audijſſet, nihilque ex mundi bonis pręter vnam cattã, quam blandiens

crebro in ſinu fouebat, poſſideret, orationem ad Deum fudiſſe fertur, qua ſuæ paupertatis pro Chriſti amore voluntariæ aſſumptæ, præmium ſibi oſtendi poſtulabat. Cumque eandem orationem magna ſæpè inſtantia repeteret, nocte quadam cum Gregorio eodem in cœlis ſe præmio remunerandum intellexit. Tum ille: Hem, inquit, eòne & voluntaria paupertas, & exhauſta longo Ieiunio membra ſpectant? Hem, Pontifex omnibus mundi diuitijs abundans, parem mecum gloriã conſequetur? Hæc aliaque aſſidua mente voluenti, alia nocte adfuit Dominus, & mentis eius ſtultitiã increpando, dixit; Quandò non diuitiarum poſſeſſio, ſed vehemens earum cupido diuitem faciat, cur audes tuam cum diuitijs Gregorij paupertatem conferre, qui magis illam cattam quam habes diligere comprobaris, quam ille ampliſſimas diuitias, quas contemnendo cunctiſque liberaliter largiendo diſpergit. Hac increpatione ſolitarius eruditus, diuitias non ex poſſeſſione, ſed ex animo cupiditateque reputandas eſſe intellexit.

Eremitæ cuiuſdã oratio ad Deum.

Diuitiæ non ex opibus, ſed ex cupiditate metiendas eſſe.

Porrò cum tota mente vir ſanctus in omnium ſalute procuranda, & eccleſia ſibi à Chriſto commiſſa adminiſtranda incumberet, Ligures, Venetos, Hiberos, alioſque à ſchiſmate ſub libello confeſſos, Chalcedonenſem Synodum venerari compellens, ad vnitatem ſanctæ eccleſiæ reuocarat. Iam Barbaricinos, Sardos, & Campaniæ ruſticos, tàm prædicationibus quam verberibus emẽdatos, à paganizandi vanitate remouerat. Iam Donatiſtarum hæreſim penes Africam, Manichæorũ penès Siciliam, Arianorum penès Hiſpaniam, Agnoitarum verò penes Alexandriam, ſcriptorum ſuorũ validiſſimis auctoritatibus, importuniſq;

Vide quantã diligentia Eccleſiarã adminiſtrauerit & quo modo hæreſes profligauerit.

legatio-

legationibus Domino ſuffragante, à corpore ſanctę matris Eccleſię ſequeſtrârat. Sola penès Galliam Neophytorum hæreſis, quot ſimoniacis muneribus quaſi tot radicibus pullulans, longè latèque prorſùs excreuerat, & manebat. Contra quã venerabilis Pater apud Brunichildem Reginam, Theodorum quoque & Theodebertum Francorum Reges fortitèr pugnauit; donèc collecta generali Synodo, hanc ſub anathemate damnandam penitùs impetraret; Sed & cõſuetudines dationum, vel xeniorum à ſuis Epiſcopis accipere, Gregorius quaſi pondus quoddam peſtiferum, toto mentis certamine detrectabat.

Porrò Mauritius Princeps, ſordibus auaritiæ & rapacitatis turpitèr inquinatus, legem funeſtiſſimam tulerat, vt nulli militum qui in manu ſignatus fuiſſet, ſeſe in monaſterio Deo conſecrare liceret. Quam legem Gregorius ſcripto egregiè oppugnauit, datiſque ad Imperatorem literis in hanc ſententiã ſcriptis, eum à legis ſentẽtia deterruit; Ad hoc poteſtas ſuper omnes homines pietati Dominorum meorum cœlitus data ęſt, vt qui bona appetunt adiuuentur, vt cœlorum via largiùs pateat, vt terreſtre regnum cœleſti regno famuletur. Et eccè aperta voce dicitur, vt ei qui ſemel in terrena militia ſignatus fuerit, niſi aut expleta militia, aut pro debilitate corporis repulſus, Chriſto militare non liceat. Ad hæc eccè per me ſeruum vltimum ſuum & veſtrũ reſpondet Chriſtus dicens; Ego te de notario comitem excubitorum, de comite Cæſarem, de Cæſare Imperatorem feci. Sacerdotes meos tuæ manui commiſi, & tu à meo ſeruitio milites tuos ſubtrahis? Reſponde, rogo, pijſſimè Domine ſeruo tuo, quid venienti & hæc dicenti reſponſurus

Mauritij auaritia.

S. Gregorij ſcriptum ad Mauritium. lib. 2. epiſt. 61.

es in iudicio Domino tuo? Hanc legem primum, ſicut hi dicunt qui leges veteres nouêre, Iulianus protulit.

Iohannes Conſtantinopolitanus antiſtes, incitat Imperatorem contra S. Gregorium.

Confortabat inſaniam Imperatoris, fouebatque, Iohãnes regię vrbis ex monacho antiſtes (qui Vniuerſalis nomen arroganter ſibi aſſumebat, quem Gregorius ſententia excommunicationis mulctauerat) ipſe multis fallacijs Imperatorem impulit, vt Gregorium tanquam vnitatis & publicæ pacis turbatorem, ad pacem & vnitatem conſeruandam ſtrenuè moneret. Gregorius autèm auariſſimo principi voce libera cõtradixit; Ego enim, inquit, cunctorum ſacerdotum ſeruus ſum, inquantum ipſi ſacerdotaliter viuunt. Nam qui contra omnipotentem Deum, per inanis gloriæ tumorẽ, atque contra ſtatuta Patrum ſuam ceruicem erigit, in omnipotente Domino confido, quia meam ſibi nec cum gladijs flectet.

Lib. 4. epiſt. 32.

Præterea Imperator, qui omnia cupiditate turpis lucri & pecuniæ metiebatur, milites ſuos ſtipendijs frequentiſſimè defraudabat; cumque Gregorium contra omnes mundi ſtrepitus, Auguſtalibus defenſionibus, quarum ſuffragio ad arcem pontificatûs hunc ſe prouexiſſe iactabat, penitus nõ egere cerneret, immo ſanctitatis ac prudentiæ ſuæ virtutibus Chriſto propitio cunctis alta ſapientibus præualere: ad odium detractionemque famæ illius conuerſus eſt: atque liberalitatem pontificis (quia famelicis militibus tàm eccleſiaſtica, quam publica frumenta diuiſerat) ſubdolis aſſertionibus reprehẽdit. Cui Gregori⁹ ita pro ſe reſpondit, vt in eo ſacerdotum omnium honorem & dignitatẽ præclare admodum tuitus, Imperatorem diuini iudicij terrore vehementer perculerit; adeò vt tanti Pontificis conſtantiam

Mauritius Imperator carpit S. Gregorii liberalitatẽ.

non

Digitized by Google

non mediocriter admiratus, conſilium ſceleris & inuidiæ plenum captauerit, quomodo eum vita ſpoliaret. Sed eodem anno quo maximè furoris ſtimulis concitatus crudele facinus in virum ſanctum moliebatur, vir quidam, religioſo indutus habitu, diuina quadam virtute commotus apprehenſa ſpatha, dextera ſua eam à foro vſque ad æneam gladiatoris ſtatuam, nudam circũtulit, & clara voce Imperatorem gladio moriturum clamauit; qua voce ad Mauritium delata vehementèr expauit, & acriore diuini iudicij (quod ei imminere Gregori⁹ prædixerat) timore correptus, manus à tyrannide Gregorio inferẽdas continuit; & quia à mendacijs eum alieniſſimum nouerat, rei euentum futurum planè exiſtimauit.

Mauritius molitur mortem S. Gregorio.

Admonetur Mauritius de diuino iudicio in illum futuro.

Mox itaque ſupplices ad omnes Patriarchas, Epiſcopos, & monachos literas cum muneribus & cereis, alijſque rebus ampliſſimis miſit, quibus enixè ab ijs contendebat, vt diuinum pro ſe numen placarent, atque ſempiternæ damnationis periculum à ſuo capite auerterent. Hæc & per alios, & per ſe, aſſiduis lachrymis precabatur, cùm nocte quadam dormiens vidit apud æneam portam, ſe coram multo populo æneæ ſtatuæ ſaluatoris aſſiſtere. Tunc vox terribilis facta eſt, ex ipſo incarnati verbi charactere, dicens: Date Mauritium. Et capientes eum iudiciorum miniſtri, poſuerunt eum iuxta purpureum vmbilicum qui illic erat. Cui eadẽ vox characteris ait; Vbi vis reddam tibi mala, quæ in hoc ſeculo perpetraſti? Ille reſpõdit; Amator hominum Domine, hîc potius quam in futuro ſeculo. Statim igitur diuina vox iuſſit tradi Mauritium & Conſtantiam vxorem eius, cum filijs & filiabus, omnique cognatione ejus Phocæ militi. Euigilans itaque Mauritius,

Mauritius Imp. aliorum interceſsione, ſtudet ſibi placare Deum.

Sententia Christi in Mauritium.

Phili-

Philippicum generum ſuum (quem ſibi dudùm inſidias ſtruere ſuſpicatus fuerat) ad ſe vocauit. At ille pro ſuſpicione ſe perdendum ratus, Gordiæ vxori ſuæ vltimum vale dicens, ſacroſanctis corporis & ſanguinis Domini myſterijs munitus ad palatium properauit, atque ad Imperatoris ſe pedes abiecit. Cui Imperator aſſurgens, humique ſe proſternens, erroris ſui veniam poſtulauit. Neque enim, dicebat, vt diuina admonitione edoctus ſum, tu mihi regnoque meo perniciem vnquàm machinatus es, ſed ſi quem noſtris in agminibus qui Phocas appellatur noueris, dicito. Philippicus cùm ſe Phocam probè nouiſſe reſſpondiſſet , Imp. ſolertèr & curioſè de hominis ingenio & ſtatu, multa percunctari cœpit. Phylippicus ad omnia reſpondit; Et quidem nuper, inquit, ab exercitu procurator nuncupatus tuo contradicebat imperio. Sed quanquàm iuuenis ſit & temeritate præceps, ab omnibus tamen timiditatis dedecore notatur. Tum Mauritius, Si timidus, inquit, eſt, profectò & homicida. Hæc cùm dixiſſet, multa animo voluens conticuit. Intereà Magiſtrianus, qui ſupplices Imperatoris literas ad monachos & eremiticæ vitæ cultores detulerat rediens, tale ab ijs reſponſum Mauritio retuliſſe fertur. Deus, ô Imperator, te cum tota domo à mortis quidem ſempiternæ periculo ſua benignitate eripiet, ſed præſentis vitæ & imperij diſcrimē, cum inſigni nominis tui ignominia effugere non potes.

His auditis Mauritius, quamuis dolore non mediocri afficeretur, Dei tamen bonitatem pro ſua ſalute profuſis lachrymis collaudauit; nequè tamen auaritiæ peſtis (quæ eius mentem penitùs obſedebat) in eo extincta fuit. Nàm nè militibus publi-

publica alimenta præbere cogeretur, exercitum in aliena terra hyemare voluit, atque vt ſibi victũ tranſito Danubio de Sclauorum regione quæreret, imperauit. Cui obedire mandato durum nimis eſſe ratus exercitus, ad ſeditionem conuerſus, Phocam centurionem ſuper clypeum exaltatum, Exarchum acclamârunt, fugatoque prætore Theodoſij Imperatoris filio, & Germano ſocero eius, nuncios ad eos dirigunt, vt alter eorum ſibi imperare ſtuderet. Illi ſcelus execrati, oblatam imperij dignitatem reiecerunt, & Mauritio cuncta retulerunt. At ille Germanum perdere volens, cùm ad eccleſiam confugiſſet, miſit qui eum per vim extraherẽt, & filium (quia Germano conſilium patris detexerat,) tanquàm proditorem flagellauit. At verò populus vniuerſus Mauritij impietatem deteſtans, quòd hominem ab aris per vim abſtractum ad mortem rapere auderet, tanquàm Marcioniſtam hæreticum multis conuitijs lacerauit, adeò vt graui admodùm tumultu intra Conſtantinopolim commoto, Mauritius diſſimulato habitu, cùm vxore & liberis fuga ſibi ſalutẽ quærere cogeretur. Interea Phocas cum exercitu in Septimũ veniens, fauſtis acclamationibus Imperator efficitur. A quo Mauritius cum filijs, vxore, ac filiabus, penes Chalcedonem (quemadmòdum ſibi denunciatum fuerat) decollatur. Et quia oratio Gregorij, qua illum petierat in terribili Dei iudicio liberum à delictis omnibus inueniri, vacua eſſe non poterat, idem Mauritius id recepit quod meruit, & in cunctis ſuis incommodis Dominum benedicens, à ſempiterno ſupplicio liberatus eſt.

Mauritij auaritia.

Mauritius cum vxore & liberis, fugere cogitur.

Phocas fit Imperator.

Mauritius cum ſuis caeditur.

Tandem Gregorius, poſtquam Sedẽm Apoſtolicæ Eccleſiæ, annis tredecim, menſibus ſex, & diebus nouem doctrinis paritèr & operibus felici-

ſimis illuſtraſſet: anno imperij Phocæ ſecũdo, indictione ſeptima, quarto Iduũ Martiarum carnis corruptione ſolutus, ad ſempiternam perpetuæ incorruptionis gloriam feliciter migrauit. Fuit hic vir tã excellenti & mentis & corporis caſtitate, adeòque diuini amoris facibus incenſus, vt Spiritus ſanctus eius puritate delectatus, frequenter aſſumpta nitidiſſimæ columbæ ſpecie, capiti eius inſidiſſe à Petro Diacono (quo in omni ferè vita vſus fuit familiariſſimè) viſus ſit. Non tamẽ potuit tàm excellens in omni genere virtus, prauorum hominum maledicentiam effugere. Nam inuidi (neſcio qua animi malitia efferati) vitam eius adeò ſanctè & innocẽter exactam, varijs calumnijs lacerare poſt mortem minimè veriti ſunt; eòque impietatis prorupêrunt, vt libros eius, eximia ſanctitate & eruditione refertos flammis exurere cœperint. Sed Petrus Diaconus, cum quo quatuor Dialogorum libros diſputauerat, tam impium facinus non ferens, primò eorum ſceleratis conatibus omni verborum contentione reſtitit, populumque aliquo adhuc ſanctiſſimi Pontificis deſiderio flagrantem, ad memoriam tanti viri ſempiterna prædicatione conſeruandam, excitauit. Sed cùm malorum conſortia & conuitia præualere, & omnium animos in communẽ peſtem pertrahere cerneret, in hoc omnium ſententiam dicitur prouocaſſe: vt ſi quę de S. Gregorio vera eſſe conſtantèr aſſerebat, mors eius continuò comprobaret, ab exuſtione librorum ſuperſederent. Si verò ſuperſtes ſui teſtimonij extitiſſet, ipſe quoque combuſtoribus manus daret. Itaque cum ſacroſanctis Euangelijs in ambonem venerabilis Leuitia conſcendens, mòx vt præclarum Gregorio ſancti-

Moritur Pontifex ſanctiſſimus.

Nota hic inuidiam quæ ſemper comes ſolet eſſe virtutis.

Nota rem mirabilem.

ſanctitatis teſtimonium luculenta oratione præbuit; inter verba veræ confeſſionis, ſpiritum efflauit: & à dolore mortis extraneus, precioſa morte ſua hominum mentes ab inuidiæ peſte & maledicentiæ veneno liberauit.

ILLVSTRE MARTYRIVM PETRI CVbicularij Diocletiani Imperatoris. ex Euſebij Cæſareenſis Eccleſiaſticæ hiſtoriæ lib. 8. cap. 6. Certamen forti animo exêgit. Anno Chriſti 302. Marcell. Pap. 6. Diocl. & Max. Impp. 19.

Vide Cæſ. Barō. Tom. 2. Annal.

12 Martij.

EX omnibus qui vnquam vel apud Græcos, vel apud Barbaros propter animi magnitudinem illuſtres, & hominum ſermone celebrati ſunt, nullus cum diuinis & eximijs noſtri temporis martyribus Dorotheo & ſuis ſodalibus, Imperatorum miniſtris comparari poteſt, qui quidem cùm ſummum honorem apud dominos adepti fuiſſent: & amore eſſent apud illos liberis proprijs & ingenuis non inferiores, probra & afflictiones pro pietate corporibus impoſitas, noua & multiplicia mortis genera, contra ipſos excogitata, ſplendidiores reuerà exiſtimârunt diuitias, quàm gloriam; quàm delicias, quibus hominum vita ſoleat diffluere. Mortem igitur vnius ex illorum numero qualis fuerit, commemorare placet, eamque lectoribus ſpectandam relinquere: vt indè, quæ reliquis etiam ſodalibus contigerint, animaduerti poſſit. Quidam illorum in ciuitate Nicomediæ coram Imperatoribus in medium adducitur; qui cum iuſſus idolis immolare, omnino recuſaret, mandârunt nudum in ſublime tolli, ac flagellis euſque toto corpore dilaniari, quoad ſupplicio euictus, etiã animo inuito, quod

Atrociter flagellis cæditur.

Digitized by Google

erat imperatum, præſtaret. Sed vbi iſta perpeſſus, conſtans & immutabilis perſiſteret, de reliquo oſſibus eius iam carne nudatis, acetum ſale permiſtum, in corporis membra cruciatu attenuata, & propè contabefacta infuderunt. Atque vt iſtos dolores protriuerat, & veluti pedibus conculcârat, indè craticula & ignis vnà in medium trahuntur, & reliquiæ eius corporis, tanquam carnes ad comedendum paratæ, ignis incendio non raptim (vt breui è vita decedens, omni dolore liberaretur) ſed paulatim abſumptæ fuerunt. Neque qui eum impoſuerant in rogum, etiam poſt tot tamque grauia cruciamenta, ei vllum reſpirandi locum dare in animo habebant, niſi prius ſe ipſorum imperata facturum annueret. Sed ille propoſito ſuo mordicus adhæreſcens, victor in tormentis animam efflauit. Tale vnius regiorũ famulorum martyrium extitit, appellatione ſua (Petrus enim nominatus fuit) reuera dignum.

Aſſatur in craticula.

Moritur in cruciamentis.

VITA S. THEOPHANIS, QVI ET ISAacius dictus eſt, ex ea qua eſt apud Metaphr. Obijt diem extremum Anno Redemptoris 816. Leonis 3. Papæ 21. Leonis Armeni Iconoclaſtæ Imperator. 3.

Vide Cæſar. Baro. in not. marty. Rõ. & Tom. 9. An.

12. Martij.

TVlit virum hunc admirabilem illa patria, quæ imperij dignitate decorata, cæteris tãtùm omnibus antecellit, quantum Reginam ſubditis præſtare par eſt. Parentibus talia patria dignis ortus eſt, qui & diuitiarũ copijs, & militari gloria, & virtutibus omnibus affluebãt. Iſaacius & Theodota, ſi quid etiam vobis nomen eſt curæ vocabantur. Puer adhuc trimulus Imperatori curandus gubernanduſque à patre relictus eſt; à quo cũ virtutes præclara indole dignas hau-

Patria Theophanis Conſtantinop.

Parentes.

ſiſſet

Digitized by Google

ſiſſet,& annos inſigni prudentia ornaſſet, cœpit tota mente die noctéque de rerum diuinarum pulchritudine cogitare, ſed cum importunis matris precibus ad nuptiarum moleſtias ſuſcipiendas cogeretur, paruit ille quidem, ita tamẽ vt firmiter & mentis & corporis integritatem ſibi, Dei gratia, ſeruandam proponeret. Nocte autem, celebrato cum ſummo omnium gaudio, nuptiarum conuiuio, cum in cubiculo eſſet cum ſponſa ſua, totaque mente res diuinas agitaret, ſuſpirio deſiderium ſuum ſponſæ indicauit, & luculenter admodum de humanæ vitæ breuitate, ac incertitudine, de mundi vanitate, & impuris voluptatibus, de caſtitate mentis & corporis, de extremo Dei iudicio, & ſempiternis cæleſtis vitæ delicijs diſſeruit, adeoque caſtum ſponſę ſuę pectus amore virginitatis inflammauit, vt protinùs nihil ſe magis expetere diceret, quam compreſſa carnis libidine, totum amorem in Chriſtum transferre. Virginitate perpetuam amplectuntur.

Adoleſcens hoc accepto reſponſo, lachrymas præ gaudio continere non potuit; quin & humi proſtratus, peractis numini diuino, cui donum hoc præclarum acceptum referebat, gratiarum actionibus, coniugis animum admirabatur; deindè læto eam vultu intuitus, promiſit ſe illam honeſtis omnibus in rebus ſociam habiturum, quò in futuro ſeculo præclari muneris ſimul cum ipſa præmium perciperet. Dum hos alioſque quibus ſe mutuo ad omnem vitæ ſanctimoniam hortabantur, ſermones inter ſe conferunt, diuinũ numen mira odoris fragrantia, præſentiã ſuam cõprobauit; qua mirificè confortati, ampliſſimis facultatibus in vſus pauperum diſtributis, ſolitariæ vitæ propoſitũ amplexati ſunt. Sed ſocer eius (qui ſpem omnem in ipſis repoſitam habebat) ea re ità Solitariam vitam eligunt.

commotus fuit,vt minimè diſtulerit ipſius Imperatoris(qui adoleſcentis patrem ſummo ſemper loco habuerat) nefariam opem contra ſanctum adoleſcentem implorare. Leo(hoc Imperatori nomen erat)acri indignatione commotus, minatus eſt,nî cœpto deſiſtens, patrijs viriliter honoribus inſiſteret,ſe oculos eius effoſſurum. Atque,vt facilius in obliuionē ſancti propoſiti veniret,eum Cyzicum præclaro dignitatis munere ornatum miſit. At ille conſtāter in propoſito perſiſtens,& alacri animo iter ingreſſus, apud Sigrianem viro cuidam admirandis virtutibus ornato (cui Gregorio nomen erat)occurrit. Huic Theophanes animi ſui propoſitum indicans, dixit certum ſibi deliberatumque eſſe,voluntarium exilium voluntati Imperatoris præferre. Gregorius autem diuino ſpiritu edoctus omiſſis exilij cogitationibus eum hortatus eſt, vt iniuctum ab Imperatore munus adminiſtraret,nec quidquam de Dei benignitate ambigeret,quæ ſuo tempore Imperatore in ordinem redacto, deſiderio eum nequaquam fraudaret.

Leonis minæ.

Nondùm anni tres elapſi erant,cùm Irene,mulier excelſo & virili planè animo prædita, deiecto ab imperij dignitate Leone,& ſocero in ordinem redacto,imperij gubernacula cum filio ſuſcepit,& optatiſſimum pacis ſplendorem præclarè reſtituit. Tunc ſponſa Chriſti libertatem adepta, congeſtas domi diuitias protulit, & partem vnam in vſus pauperum, alteram verò in noua monaſterij(cui ſe, vt Chriſti ibidē ſpiritu ſuauius frueretur,libenter incluſit) fabricam contulit, Theophanes autem magno illi ſeni apud Sigrianē in diſciplinam ſe tradidit; vbi extructo proprijs ſumptibus domicilio,à ſancto Gregorio tonſu-

Irene imperio potitur.

Facultates ſuas,in pauperes diſtribuunt.

Digitized by Google

tonſura & habitu externis Chriſtianæ militiæ indicijs, inſignitus eſt. Nec ſegnitèr ſanè paleſtram ingreſſus eſt. Nuda humus ſtratum illi præbebat. Diuinorum librorum lectioni, & rerum cæleſtium meditationi aſſiduè vacabat. Cumque aduerſus Dæmones & cupiditates pugnaret, mitis ac manſuetus omnibus, vt alter Moſes, videbatur. Dignitates & mundi honores, vt res viliſſimas & rerum terrenarum ſordibus plenas contemnebat. Nam vt monaſterij Præfecto è viuis ſublato, in eius locum votis omnium aſſumptus eſt, ſumpto in manibus baculo, viliquе præcinctus tunica, ad montem Sigrianæ contendit, vbi ſoli Chriſto cognitus, manuum labore victitabat: & plurimos vitæ innocentia ad virtutis ſtudium alliciebat.

Theophanes fit monachus.

Eius exercitia.

Fugit monaſterij præfecturam.

Cum ad Nicenam Synodum ſecundam vocatus eſſet, & reliqui omnes veſtium ſplendore micantes, equis inuecti, venirent, ille lacera indutus, & aſinæ inſidens iter animo læto ſuſcepit, atque in Synodum veniens clariſſima veritatis luce errores depulit, & ſumma virtutum omnium opinione inſignis domum redijt. Fuit vir ſanctus inſigni miraculorum virtute clarus. Nec ſolum dæmones, ſed ipſa etiam muta mundi elementa voluntati eius obtēperabāt. Cæterū cū omnibus virtutibus excelleret, in curādis ſubleuādiſq; pauperibus eximiā ſanè diligentiā adhibebat; nec vlla res tāta erat, quæ eū aliquādo à benignè faciendi ſtudio auocare poterat. Quodā tēpore, cum extrema quadā rerū omniū inopia, miſeros homines exagitaret, ille cibum, qui in quatuor menſiū ſpaciū monaſterio aſſignatus erat, liberaliter erogauit, cumq; miniſter ſuperueniēs vehemēter cōmotus eo facto rem monaſterij in vltimum diſ-

Venit ad Nicenam Synodum.

Benignitas eius in pauperes.

Digitized by Google

crimen adductam eſſe diceret, ille miti oratione frumentum, vt numeraret, imperauit. Quod miniſter cum feciſſet, nullum aceruo modium deeſſe reperit.

Leo V. iconomachus.

Eodem tempore Chriſti Eccleſiam quæ ſumma tunc pace fruebatur, Leo V. homo ſceleſtiſſimus, multis dolis & fraudibus (quibus virtutis loco vtebatur) ſubuertere conabatur. Sacras Chriſti imagines, & matris eius ſanctorumq; omnium demolitus eſt; & vniuerſam eccleſiá grauioribus quam fuerant AEgyptiæ tenebris inuoluit. Tanto terrore omnium animos replebat, vt qui virtutis præſtantia nefarijs eius conatibus occurrere debuiſſent, impietatis eius fluctibus obruti, congreſſum formidarent. Qui verò vita pro Chriſti gloria cótempta, ſceleris impietatem delere nitebantur, partim fame, partim verberibus, ad extremum vitæ ſpiritum decertabant.

Tunc Theophanes tempus adeſſe ratus, quo vel inſignem triumphum de hoſte reportaret, vel ſempiterna nominis ſui gloria in certamine pro Chriſti cauſa ſanguinem funderet, ad vrbem regiam, quamuis graui morbo laboraret, nauigio ſe contulit. Leo autem cognito ſancti viri aduentu, ſtatim illi per nunciú ſignificauit, Si eo animo vt ſe edicto Imperatoris ſubijceret veniſſet: non ſolum monaſterium ſuum, ſed omnes eius cognatos & propinquos maximis dignitatibus, & honorum titulis decorandos. Sin Imperatoris voluntatem negligeret, vi mala coactum in ſententiam ſuam ſempiternis ignominiæ maculis deformatum, ire compelleret. Ad hæc vir diuinus vultu animoque intrepido ita reſpondit, vt tyrannus intelligere poſſet, ſe nec honoribus, nec dignitatibus, quas Chriſti amore maximas

Conſtantia Theophanis aduerſus Leonis impietatem.

con-

contempſerat, allici, nec minis vel ſupplicijs terreri poſſe.

Imperator quamuis conſtantiam animi vehementer miraretur, non tamen iniquæ victoriæ ſpem abiecit, ſed hominis cuiuſdam ſcelerati præſtigijs confiſus, beatum virum facile in fraudem pelli poſſe confidebat. Sed cùm vir nefarius primo congreſſu præclara dicẽdi facultate à Theophane victus eſſet, & congreſſum ſecundum formidaret, ad cruciatus deuentum eſt. Itaque Eleutherij palatio incluſum, diuturna fame ità grauiter vexari iuſſit, vt tabe confectus vitam morte ipſa acerbiorem duceret, præſertim cùm medicorum auxilio deſtitutus, morbi acriùs in eum deſæuirent. Poſtquam autem duos annos acerbiſſimum carcerem inuicto animo pertuliſſet, in Samothracem inſulam deportatur; vbi tribus & viginti diebus exactis, Chriſto, pro cuius gloria, conſtanter decertabat, ſpiritum tradidit. Sacrum eius funus fideles cantibus & ſymphonijs curârunt; quod diuina bonitas in terris egregia miraculorum virtute illuſtre reddidit. Nam vt eo tempore peſtilens contagio, animantia cuncta populari cœpit, multi qui ſpem magnam in ſanctitate viri Dei repoſitam habebant, aquã eius arcæ quæ ſacras reliquias continebat admouentes, eadem animantium corpora peſtilẽti lue infecta aſpergebant, & omni periculo protinùs liberabant. Leo autem immanis aper Eccleſiæ, haud multò pòſt dignas nefario ſcelere pœnas, in ſacris locis in quę debacchatus fuerat cùm perſoluiſſet, diſcuſſis paulatim tenebris, ſplendor veritatis cum ſummo omnium gaudio reſtitutus eſt; & corpus ſancti viri diſcipulorum humeris magno cum honore ſublatũ, in tẽplo ſancti mar-

Fame & carceris ſqualore, cruciatur.

Moritur.

Leo caditur.

 tyris

Digitized by Google

tyris Procopij, in locum quendam (quem Sacrũ appellant) illatum eſt. Vbi multi fidelium, meritis & virtutibus eius, clariſſima à Deo beneficia perceperunt. Dæmoniaci, Paralytici, Cæci, Claudi, & maximis morborum languoribus oppreſſi, ſanitatis beneficium conſequuti ſunt. Chyrographum flagitioſis actionibus plenum, cùm arcæ obſignatum admoueretur, atque iterum receptum eſſet, ſic omnibus apparuit, ac ſi nihil vnquam in eo fuiſſet ſcriptum; prorſus vt Apoſtolicam poteſtatem ex huius arca manantem cuncti mirarentur. Poſtquam autem anno integro in ſancti martyris Procopij templo commoraſſet, nè noua ſemper confluentium turba preces eorum, qui rem diuinam ibidem faciebant, impediret, tandem ad monaſterium eius delatum fuit.

Miracula ad S. Sepulcrũ.

Transfertur ad ſuum monaſterium.

MARTYRIVM INSIGNE S. SABINI: Ex eo quod eſt per Metaphraſten. Paſſus eſt in perſecutione Diocletiani, ſub Ariano Præfecto.

Vid: Cæſa. Baronij. not. in martyr. Rom.

13. Martii.

CVm Aegyptus cum reliquis orbis partibus crudeli Imperatoris Diocletiani edicto, grauiſſimis perſecutionum procellis inuolueretur; Sabinus quidã Hermopoli Princeps illuſtri loco natus, & religionis Chriſtianæ cultor egregius, in ea rerum perturbatione è ciuitate diſceſſit, & in anguſto domicilio, cum alijs quibuſdam pietatis ſtudioſis, die nocteque ieiunijs & precibus incubuit.. Cum verò celebre admodum eius nomen in ore omnium verſaretur, & à ſceleratis hominibus ad necem quæreretur, mendicus quidam, qui multis frequenter ab eo beneficijs affectus fuerat, nefarij lucelli cupiditate

Sabinus Hermopoli Princeps.

hanc

Digitized by Google

hanc ei mercedis gratiam rependit, vt ſanctum virum per ſummum ſcelus & fraudem inimicis proderet. Latitabat vir ſanctus tota mente rerum diuinarum contemplationi intentus in domuncula; cum ſcelerati milites quaſi aliud agentes fores pulſant, moxque reſerato oſtio, magna vi irruũt, Sabinumq; grauiſſimo catenarum pondere oneratum, ad Præfectum pertrahunt. Vinctus ad Præfectum trahitur.

Præerat tunc Hermopoli cum poteſtate ſumma Arianus quidam, cuius iniquo tribunali vt oblatus eſt, magna conſtantia & Chriſtiano pectore digna, refutata ſcelerata Deorum ſuperſtitione, fidei ſuæ rationem comprobauit, & tanta verborum vi in impietatem inuectus eſt; vt Præfectus homo nefarius acri indignatione commotus, in armamẽtario eum ſuſpendi, & crudelib, valdè ſupplicijs laniari iuſſerit. Crudele ſanè ſpectaculum. Membra fruſtatim conciſa, in terram decidebant, cum Præfectus inquirit; Velletnè dijs immolare, vel grauiora adhuc tormenta ſubire? Cui Sabinus, ô te miſerum, inquit, ſi hæc, quæ ad tempus ſunt, tormenta ità extimeſcenda exiſtimas, quid non magis ſupplicia illa improbis & ſceleratis in omni ſeculorum æternitate à Chriſto Ieſu Iudice incorru pto conſtituta perhorreſcis? Suſpenditur & crudeliter cæditur. Præclara ſententia.

Aderat fortè crudeli ſpectaculo vnus ex aduocatis, Biſambo nomine, qui atrocitate ſupplicij obſtupefactus: Domine, inquit ad Præfectum, animam agit, iamque à mente planè diſceſſit. Sabinus autem hoc audito, magna protinus voce. Quid, inquit, Tu me mentis compotem non eſſe dicis; Abſit à Deo qui me finxit formauitque, vt me veſtris ſupplicijs vinci, & à mentis ratione diuelli patiatur. Arianus multo magis viri fortitudinem admiratus, Antinopolim eum duci iuſſit. Admirabilis fortitudo martyris.

Ipſe verò cõſcenſa naui ſubſequutus eſt. At Chriſti martyr Antinopolim delatus, vt primum nudis membris in medio certaminis loco conſtitutus, à circumſtante populo (qui illi inſulſiſſima quadã dicacitate minas & ſupplicia intentabat) intellexit, Præfectum iter nauigio accelerare, protenſis in cælum manibus, ſupplicibus à Deo precibus contendit, vt aſſiduis maris tempeſtatibus perfidus iactaretur, nec prius portum aſpiceret quam vel inuitus Chriſti veri ſempiternique Dei nomen confiteretur. Vix orationem compleuerat, cum venti diuerſis coorti plagis, in nauis perniciem conſpirare videbãtur. Præfectus tempeſtate in ſingula momenta creſcente, non dubia coniectura, Sabini eam virtute excitatam dixit. Quarè ne quicquam diutius cum fluctibus certandum ſtatuit, ſed retrò vndè conſcenderant, vela dari mandauit. Sed cum nec id quidem ex voto ſucce deret, ac fruſtra magiſter fluctus euitare, portumque petere contenderet, ſocias naues magno clamore admonuit, vt qui prima Antinopolim contingeret, Sabinum adiret, & periculum in quo verſabatur, nunciaret. Sabinus, qui adhuc vinculis conſtrictus ſupplicijs ſeruabatur; Ite, inquit, & Præfecto ſignificate, non prius eum ad portum peruenturum, quam glorioſum Chriſti veri & ſempiterni Dei nomen ſcripto ad me miſſo confiteatur. Sceleſtus quamuis amentia & furore diſrumperetur, cum tamen præſentem mortis imaginem iam iam ob oculos verſantem videret, ſcripſit in hæc verba; Vnus eſt Deus Sabini, Chriſtus Ieſus, poſt quem non eſt alius, & mox optata tranquillitas amiſſam ſalutis ſpẽ reſtituit.

Ducitur Antinopolim.

Præfectus fluctibus iactatur.

Præfectus cogitur Chriſtum confiteri.

Vt autem homo nefarius vrbem ingreſſus eſt, mentis furore occæcatus, Sabinum tribunali ſuo

ſiſti

ſiſti iuſſit,& ait. Tu quidem hactenus viribus tuis magica arte conflatis, ad libidinem tuam in nos vſus es,quare nunc & ego, ſi quid poſſum profectò in te id exercebo. Et ſtatim inflammato oculorum intuitu furorem ſpirans ,quatuor eum palis quaternis funibus conſtringi iuſſit, deinde totidem admotis facibus latera ventremque exuri. Horrendum dictu; carnes martyris inſtar ceræ liquefactæ, defluebant, nec tamen vllam doloris vocem edere auditus eſt. Præfectus ingenti ſtupore oppreſſus, Ecquid eſt hoc?inquit. Quænam hominem hunc ſpes relicta manet? Nec ſupplicia perhorreſcit,nec mortis formidine terretur. Accelerate igitur,& in flumen immani ſaxi pondere oneratum demergite. Hac mortis lata ſententia,martyr incredibiliter ſpe ſempiternæ ſalutis exultauit,& inſigni orationis grauitate in vltimo illo certamine cunctos qui aderant Chriſtianos, ad fidei conſtantiam & virtutis amorem hortatus eſt. Poſtremò cum ſublatis in cælum oculis eximia ſanctitatis ſignificatione orationem compleuiſſet;Tertia,inquit,ab hinc die corpus meum in terram ſubductum reperietis. Volo autem vos ipſum cum hoc ſaxo ſepelire, vt ſempiterna prædicatione diuinum numen, cuius virtute de impietate victoriam conſequutus ſum, celebretis. Hæc vbi dixit fœlici agone conſummatus eſt. Corpus autem poſt triduum optimis vnguẽtis conditum,cum ſummo fidelium gaudio,propè ciuitatem ſepultum fuit.

Horribile ſupplicium.

Hortatur Chriſtianos ad conſtantiã fidei.

Proijcitur in flumen.

VITA

VITA S. EVPHRASIAE NOBILISSIma virginis, ex ea quæ eſt apud Surium ex vitis Patrum & M.S. Codice. Floruit temporibus Theodoſij Imp. qui Imperij Orientalis gubernacula ſuſcepit an. Domi. 379. teſte Baron. Tom. 4. Annal.

Vide Cæſ. Baronium In. Not. Martyr. Rō.

13. Martij. Genus & parentes Euphraſiæ.

ERat Conſtantinopoli in vrbe regia vir quidam Senatorij ordinis, Antigonus nomine Imperatori Theodoſio, cùm propter ſanguinis communionem, tum verò propter morũ ſuauitatem & multiplicem virtutum omnium excellentiam, inprimis charus. Huic erat coniuncta matrimonio, paribus virtutum ornamentis decorata Euphraſia, quam Auguſtus eiuſque coniux ſummo amore & beneuolentia proſequebantur. Porrò cum temporis ſucceſſu, nata eis eſſet filia, pia genitrix, quæ aſſiduò in rerum diuinarum ſtudio verſabatur, multis precibus numen diuinum fatigabat, vt coniugis mentem clariore cæleſtium rerũ cognitione illuſtraret, quò aliquãdò omni carnis voluptate repudiata, aſſiduo diuini numinis cultu, & corporis & animi ſanctitate cælitûm in terris vitam imitari poſſent.

Antigonus hortatur coniugem ad mundi contemptũ.

Hæc cùm à Domino aſſiduis lachrymis flagitaret, Antigonus, quodam die ad vxorem de huius vitæ breuitate, & ſempiterna cæleſtis vitæ gloria verba inſtituit, nihilque præſtantius in vita ſuſcipi poſſe, quam cunctis mundi opibus & honoribus ſpretis atque contemptis, mentis ſtudio ſempiterna atq; cæleſtia moliri. Hac oratione Euphraſia incredibili gaudio elata, reſpondit, ſe immenſas diuinæ bonitati gratias agere, quod eam mentem illi inſpiraſſet, quã tot lachrymis à Deo poſtulârat. Deindè ſubiunxit; Si hęc tua mẽs eſt, dulciſſime

Digitized by Google

ciſſime coniunx, vt cōpreſſa carnis libidine caſtitatem ſectemur, quid vltra moramur ex perituris diuitijs, Chriſti nobis gratiam & benignitatem conciliare? Nec enim facultates quas poſſidemus ampliſſimas, in tartara aſportare licebit. Antigonus piam coniugis orationem cum gaudio & gratiarum actione excipiens, nihil eorum quæ Deo grata cognouit facere diſtulit. Nunc opes & diuitias larga manu pauperibus diſtribuebat, nunc res cœleſtes intentiſſimo mentis ſtudio ꝑtractabat. Iniuria oppreſſos ſubleuabat, pupillis opem afferebat, viduarum cauſam ſuſcipiebat, & ſic demū omnes carnis cupiditates, & impotētes dæmonis impetus egregiè frangebat, donec anno vno à continentiæ propoſito exacto, depoſita carnis ſarcina, prœmium virtutum ſuarum à Deo conſequi meruit. Mors eius inſignem luctum, cum multis lachrymis coniūctum Imperatori eiuſque coniugi attulit; nec minore dolore miſerandam Euphraſiæ orbitatem proſequebantur, vtpotè quæ eximia forma in iuuentutis flore conſtituta erat. Imperator cum coniuge, ſummo ſtudio, vt eam à mœſtitia & dolore ſocietate & verbis amantiſſimis auocarent, laborabant. At illa non tàm ſuam quàm filiæ amantiſſimæ, quam vnicam habebat, orbitatē miſerta, flexis genibus, cū multis lacrymis Imperatoribꝰ eam commendauit. Neque enim, dicebat, me coniugis mei mors, quam ego precioſam in conſpectu Domini eſſe non dubito conturbat, ſed miſeranda ſolitudo & orbitas filiæ meæ; quare ſi Antigoni veſtri memoriam ſeruatis, ſi me à graui luctu & mœrore ſubleuare vultis, hanc in fidem veſtram recipite, vt parentes præter vos alios non agnoſcat. Hac Euphraſię oratione adeò fuit Imperatorum

Antigoni in pauperes benignitas, & obitus eius.

Digitized by Google

ratorum mœror excitatus, vt cùm reſponſum dare vellent, lachrymis & ſingultu ſpiritus illorum impediretur.

Euphraſia iunior deſponſatur ſenatori cuidam.

Vt autem intelligere poſſet ſe illam beneficijs omnibus ornaturos, & quantum Antigoni nomen & memoriam conſeruatam cuperent, eam cuidam Senatori diuitiarum amplitudine facilè principi, deſponſârunt. Interim dùm puella vix quintum ætatis ſuæ annum attingeret, ille moræ impatiens, & longinquæ expectationis tœdio affectus, cœpit vehementi cupiditate Euphraſiæ matris ſolicitari, nec puduit intolerabilem amoris flammam Imperatrici aperire. Et illa, Imperatore inſcio, hortari illam etiam atque etiam cœpit, nè vellet tàm præclaras nuptias repudiare, & ætatem omnem in orbitate miſeranda conſumere. Sed cùm Euphraſia Christi amorem impuræ carnis cupiditati longè præferret, & cum lachrymis eas deteſtaretur, clàm fugam cum filia inijt. Erant ei in Aegypto amplæ poſſeſſiones. His igitur dum vitam ſuſtentare decreuiſſet, & ſubindè eas ad rationes reuocaret, prædiaque ſumma diligētia luſtraret, per occaſionem in interiorem Thebaidem profecta eſt. Erat in quadam vrbe egregium pietatis domicilium, in quo centum plùs minus & triginta virgines Deo ſacratæ degebant. Vigebat in illis ardentiſſimum diuini amoris incendium; Corpus tantis ieiunijs coercebant, vt ſolis leguminibus, & oleribus, nullo oleo conditis, veſcerentur; Vinum, oleum, vuas & poma, multæ earum ne viderāt quidèm. Quædā veſperi, quędā poſt biduū, nōnullæ poſt triduū cibū ſumebāt. Cilicio inſuper & aſperiore vitæ cultu omnē carnis cupiditatem frangebant; Animū autem continuis precibus atque votis & cantibus

Fugit Euphraſia cum filia.

Inſigne fœminarum cœnobium.

Digitized by Google

tibus & hymnis, ad conſpectum diuinæ pulchritudinis & claritatis excitabant. Has cùm Euphraſia frequenter inuiſeret, & tam admirandæ virtutis ſtudio plurimum delectaretur, obtulit eis quodam die ingentem auri vim, vt filia eius earum precum patrocinio in omni virtutis exercitatione adoleſceret; ſed illæ aurũ recipere noluerunt, dicentes ideò ſeſe mundi facultatibus denudaſſe, vt multò ſuauius Chriſti ſpiritu & ſecuriùs bonis ſempiternis perfrui poſſent. Agebat tum Euphraſia iunior, ætatis ſuæ annum ſeptimum, cùm ſacrarum virginum mater & Abbatiſſa quaſi per iocum ex ea quæreret, Velletnè ætatem in tàm ſuaui ſacrarum virginum contubernio cum eis exigere; At illa conſtanter reſpondit, modò ſe dignam iudicarent, nihil magis in votis habere, quam vt ſe totam relictis mũdi ludibrijs Chriſto in ea ſocietate conſecraret. Sedebat interim mater eius, & teneræ filię pietate cõmota, lachrymas continere non poterat: aitque ad illam; Veni filia, tempus enim nos domum euocat. Ego verò, reſpondit illa, hìc cum Abbatiſſa manebo. Nequaquá, inquit Abbatiſſa, filia hìc manere licet, niſi te Chriſto deuoueas. Et illa; vbi eſt Chriſtus? Tùm Abbatiſſa Dominicam ei oſtendit imaginem, quam illa ſuauiter amplexata, negauit ſe inde receſſuram. Inſtabant interim mater & Abbatiſſa multis precibus, & vi etiam interdùm, eam à monaſterio auellere conabantur. Sed cum nec precibus nec minis tenera virgo à conſtantia moueri poſſet, Abbatiſſa vitę aſperitatem & extremam rerum omnium inopiam, & quod caput eſt, ſtrictiſſimã obediẽtię virtutẽ propoſuit, vt vel hac ratione fracta, à propoſito reſiliret. Sed illa his difficultatib' nihil mota omnia

Pecunias oblatas recipere nolunt.

Imaginum vſus antiquiſſimus.

Euphraſia iunior, non

Chriſti

poteſt auelli à monaſterio.

Chriſti amore ſe laturam reſpondit. Quare mater, Chriſti virtutem & gratiam in tenerrimæ filiæ pectore exoſculans, cum multis lachrymis eam Chriſti ſeruituti mancipauit.

Induit monaſticum habitum, penè infans.

Altera die depoſitis monilibus, horrido monaſticæ vitæ cultu induta eſt. Paucis autem pòſt diebus, mater eius eximio virtutum omnium ſplendore inſignis, ad ſempiternum beatorum gaudium emigrauit; cùm Imperator filiæ animũ ad nuptias ſolicitare per literas cœpit, quas illa tam egregia pietatis ſignificatione repudiauit, vt Imperator ex eius literis, diuina planè mente ſcriptis, incredibilem voluptatem cum multis lachrymis præ gaudio coniunctam, acciperet. Rebus deinde ſuis quas parentes ei reliquerant pauperibus diſtributis, & ſeruis libertate donatis, totam ſe Chriſto conſecrauit. Erat annorum tunc duodecim, cũ pro pietate ſacra certamina ſuſcepit. Ieiunia biduo triduoque, cum aſſidua mentis in Deum eleuatione ſuſtinebat: Viliſſima quæque officia alijs præripiebat, eademque hilari valdè animo obibat.

Euphraſia ſenior moritur.

Exercitia eius & virtutes præclaræ.

Quodam tempore Abbatiſſa vt periculum obedientiæ eius faceret, illicò iuſſit eam aceruum lapidum in alium locum ſine cunctatione transferre; cumque opus ſumma animi iucunditate perfeciſſet, illam ipſam lapidum congeriem in eundem locũ vndè aſportauerat, vt referret, imperauit. Paruit illa pari ſanè animi alacritate, nec quidquam aliarum irriſionibus mota, cunctis Præclaro exemplo quanti obedientiæ virtus facienda eſſet, declarauit.

Obedientiæ virtus quanti facienda.

Intereà cum aſſiduis dœmonum infeſtationibus impugnaretur, & nocturnis viſis frequenter ad mundi delicias & relictas opes reuocaretur, tan-

tanta virtutis conſtantia certamen ſuſtinuit, vt hebdomadarum interdum inedia contra carnis impetus decertaret. Sed hæc vt apud Deum gloriam, ita apud quandam ſororum eius, Germanam nomine maligni dœmonis inſtinctu inuidiã pepererunt; nam vt tanto virtutum omnium ſplendore eam cunctis admirabilem vidit, cœpit eius virtutibus obtrectare, atque eam non diuini numinis amore, ſed humanæ gloriæ ergò, omnia moliri dixit. Euphraſia autem nihil calumnijs mota, infracto animo arduum virtutis iter pergebat, & ne importuni hoſtis impugnationibus vinceretur, ſumma contentione laborabat. Nocte quadã multis varijſque illuſionibus dœmon eam in fraudem impellere nitebatur, cùm illa corpore è ſtrato ſumma alacritate correpto, expanſis in cœlum manibus, diuinam opem aduerſus hoſtis importunitatem implorauit; manſitq; virgo ſancta ſub dio, mente oculiſque in cœlum intentis dies 45, donec nimia laſſitudine confecta inſtar mortuæ in terram caderet, & victoriam de hoſte obtineret. Sed cum diabolus hac eius laborum tolerantia non modò non frangeretur, ſed magis magiſque irritatus, quibuſcunque poſſet machinis, oppugnaret, quodam die eam, aquam haurientem in profundum putei deturbauit; ſed ſacro Chriſti nomine fidenter inuocato, & hoc periculum euaſit.

Mirabilis aduerſus dœmonem pugna.

Alio quodam tempore ex culmine domus præcipitio ruens, ab omni clade mirabiliter præſeruata fuit. Videbatur eam dœmon ſua malignitate aſſiduò oppugnare, Chriſtus verò famulam ſuam tutare; adeò vt virgo ſancta in calamitatibus inprimis exultarèt. More comparatum erat, apud incolas ciuitatis & regionis illius, vt ſi quos habe-

Morbidi, in monã.

habeꝛent grauioribus oppreſſos languoribus, ad monaſterium (propter multiplicem virtutum omnium rationem, quarum exiſtimatione apud omnes admodùm cœlebre erat) curandos deferrent. Erat autem in monaſterio mulier quędam à primis ætatis initijs horribili obſeſſa dœmone, quæ (quamuis catenis vincta) ingentem omnibus terrorem incutiebat; nec vlla precum inſtantia ſanari poterat. Huic dùm virgines cunctæ cum lachrymis circumſtantes porrecta de more virga (neque enim propter morum feritatem accedere audebant) cibum potumque offerrent, fortè præ foribus pulſans, adfuit mulier quædam, filio ſuo extrema calamitate miſero, onuſta. Erat enim infans cùm linguæ & aurium, tum omnium membrorum vſu deſtitutus. Porrò Euphraſia cum iuſſu Abbatiſſæ pulſanti aperiret, & infantem matri ſpirituali deferendum ſuſcepiſſet, illa vehementer illius miſerta, ſacro eum ſanctę crucis ſigno muniuit, addiditque; Qui te creauit fili, ipſe te ſanet. Vix hæc effata fuerat, cùm puer clarè & diſtinctè verba formare, pedibuſque ingredi velle cœpit. Euphraſia admiratione defixa, in terram eum depoſuit; qui protinus ſine vlla offenſione ad matrem cucurrit. Abbatiſſa tam præclara Euphraſiæ virtute plurimum gauiſa, non dubitauit hanc dæmoniacam, quam omnes formidabãt, eius cuſtodiæ tradere. Nec recuſauit, ſed incredibili beneuolentiæ ſignificatione eam ſuſcipiens, ſtatim ab omni feritate ad ſummam modeſtiam reuocauit. Sumebat cum gratiarum actione cibos de manu virginis, quos antea fœdè contaminare ſolebat. Stupebant interim omnes Euphraſiæ ſingularem virtutem, præter vnam Germanam, quæ acerrimis inuidiæ ſtimu-

Euphraſia ſanat puerum, ſurdum & mutum, ſigno crucis.

ſtimulis concitata, quotidianis verborum calumnijs, de eius laudibus detrahere ſtudebat: atque vt eam apud reliquas apertam in inuidiam vocaret, voluit furenti fœminæ, & ipſa cibos miniſtrare, virtuteſque Euphraſiæ ſumma impudentia & temeritate ad ſe transferre. Sed dæmoniaca, repentina eam ſæuitia ita diſcerpſit, vt omnes eius manibus iàm iàm præfocandam putarent; cumque in extremo diſcrimine opem nemo ad ferre præſumeret, Euphraſiæ tandem aduentu è mortis periculo erepta fuit. Adeò namque ſanctæ huius virginis vultum reuerebatur, vt ſtatim ad eius conſpectum, omni exuta truculentia, ſummam quandam modeſtiam præ ſe ferret; cuius etiam meritis, cùm pòſt multa annorum curricula nullis virginum precibus ſanari potuiſſet, ab impuro & maligno dœmone liberata eſt.

Dœmoniaca Euphraſiam reueretur, & ab ea curatur.

Accidit inter hæc viſio quædam admirabilis Abbatiſſæ, qua de Euphraſiæ agone & iuſtitiæ corona, quam illi à Deo paratam intelligebat, certior reddebatur. Hæc autem ad virginem cùm delata eſſent, ingenti pauore concuſſa, ſe totam lachrymis tradidit. Neque enim vllam in præclaris pręcedentis vitæ actionibus ſpem habebat, ſed non aliter quàm ſi maximis flagitiorum omnium maculis deformata fuiſſet, in luctu & ſqualore verſabatur. Altera autem die qua hæc nunciata illi fuerant, acri correpta febri, inter lachrymas & charos ſuorum complexus, anno ætatis ſuæ triceſimo feliciter emigrauit, tantumque ſui deſiderium cum alijs omnibus, tum verò Iuliæ, cuius diſciplinis imbuta fuerat, reliquit, vt illa triduano cōfecta mœrore ab eius monumento non receſſerit, ſed felici agone Euphra-

Nota virginis humilitatem.

Febre corripitur.

Moritur.

ſiam ſecuta ſit; cui etiam vt in vita, ita & in morte ſociata eſt. Monumentum autem multis admodum miraculis clarum, eximiam virginis ſanctitatem, etiam poſt mortem egregiè teſtatur.

Miracula ad Sepulcrum.

MARTYRIVM S. ET GLORIOSI MARtyris Longini Centurionis. Ex Commentario Simeonis Metaphr. Paſſus eſt anno Chriſti 34. Tiberij Imp. 18. ſub Pontio Pilato. Vbi Baron. in Annalibus Apocryphum eſſe docet, Longinum cæcum fuiſſe militem illum, qui lancea latus Domini aperuit.

Vide Cæſ. Baron. Anna. To. 1.

15. Martii. Longinus Centurio, vnus eorum qui in Chriſtum ſæuierunt. Matth. 27. Luc. 23. Marc. 15.

LOnginus, quem quidam vana opinione luminibus orbum fuiſſe ſcribunt, Centurio vnus eorum qui necem in vitæ auctorem Chriſtum Dominum machinati ſunt; vt patrato ſcelere nefando, admiranda ſigna ac prodigia in ipſa Saluatoris morte conſpicatus eſt; ac præcipuè quod Ieſus voce magna clamans expiráſſet; diſcuſſis perfidiæ tenebris, & errorum fugata caligine, veritatis lucem intimis ſenſibus venerabundus admiſit: ac publica confeſſione, voceque libera in medio Synagogæ verum Dei filium cõteſtatus eſt. Cùm vero peracto reſurrectionis myſterio, illuſtria valdè miracula militum animos in magnam admirationem traxiſſent, eademque ſacerdotum Principibus cum ingenti ſtupore retuliſſent, illi dedecus & ſempiternam ignominiæ notam veriti, militum animos pecunijs muneribuſque corruperunt, & Chriſti gloriam, quantum in illis fuit, mendacijs & calumnijs obſcurare conati ſunt.

At Longinus vi veritatis impulſus; & ſalutari diuini numinis timore correptus, nefarium ſcelus de-

lus deteſtatus eſt, & Iudæorum perfidiam conſtanti animo refutauit, & clariſſimum vbique teſtimonium de Chriſti veri Dei filij reſurrectione dedit. Pilatus autem & ſcelerati principes, cum nullis eum promiſſis ad impias ſuas rationes adiungere poſſent, conſilium cœperunt ſceleris & inuidentiç plenum, quo eandem quam in Chriſtum iàm exprompſerāt in eū malitiā moliebātur. Longinus autem cognito conſilio fraudis & inſidiarum pleno, duobus, egregiæ pietatis & in Chriſti amorem acriter inflammatis militicus comitatus, ſpreta militiæ dignitate, contemptis opibus, relictis Hieroſolymis, in Cappadociām abijt; & cùm voce tùm virtute plurimos ad Chriſti confeſſionem adduxit. Iamque Chriſti gloria Longini opera longè latèque in ore omnium cum inſigni Iudæorū ignominia verſabatur, cùm nefarij datis ad Cæſarem literis orant obſecrantque, & vi etiam pecuniarum impellunt, vt Longinum peſtem & exitium (vt ipſi nequiter fingebant) in Iudæos molientem, comprehendat, & pœnas, tanto ſcelere dignas, citiſſimè repetat. Cœſar acceptis literis, ſine mora mortis eum ſententia damnat: Pilatoque negotium dat, vt iniuſtum de homine ſupplicium ſumat. Iudæi furore & amentia armati, ad cædem properant; cūque ſumma diligentia virum ſanctum inquirerent, & in ipſum Longinum ignorantes incidiſſent, errore decepti, ſermonem familiariter cum eo protraxerunt. Longinus tota mente & deſiderio ad martyrij palmam aſpirans, incredibili gaudio homines ſceleſtos domo ſua excepit, & cibo potuque refectos, quænam eſſet itineris cauſa, rogauit. Reſpondent illi ſeſe Longinum quendam ad cædem inquirere; vtpotè hominem

Longini Conſtātia. It in Cappadociam.

Cœſar morte eum condemnat.

Inquiritur à militibus.

ad cædem.

nem maleficum, Cæſaris ſententia morti deſtinatum. Tunc Longinus, Bono, inquit animo eſtote; Ego enim vobis hominem ſiſtam.

Interea vt duos ſib chariſſimos, tam præclari certaminis & gloriæ ſempiternæ participes faceret, eos accerſit, hortaturque, vt ſine mora ad coronam properent. Dùm hæc fiunt, Longinus milites, pro beneficio quod ardēti cupiditate expectabat, ſumma beneuolentia tractabat. Cumque eos ſemel atque iterum magnificè accepiſſet, poſtridiè illos ducens in agrum, cognouit diu expectatos aduentare ſocios. Tum Longinus ô milites, inquit, Longinum vobis à me prodendū hactenus expectatis? Eccè autem, ego, qui coram hic aſto, ſum; Ego inquam ſum Longinus. Milites ad hanc vocem ſtupore oppreſſi, fidem verbis vix adhibebant; cum tamen certis indicijs illum ipſum eſſe intelligerent, verecundia & pudore victi, facinus, vt prę ſe ferebāt, deteſtati ſunt. Hāccinè dicebant, tibi hoſpitij mercedē rependemus? Quin potius omnia ſuppliciorum generā ſubire parati ſumus, quam tales Longino referre gratias. Abi ergo, accepta mercede hoſpitij, mortis remiſſione. Contra fortis & generoſus Chriſti miles Longinus nihil ſe ardentius ſitire declarabat, quàm glorioſam pro Chriſto ſubire mortē. Vitā ſiquidē hanc ſibi mortem eſſe; mortem verò omnium miſeriarū fore finē, & ianuā vitæ ac beatitudinis æternę: fruſtra perſuaderi ſibi, vt quicq̄ faceret, ꝙ illius gloriæ detrimentū ſibi afferre poſſet, quē vidiſſet mūdi elemēta mouentē. Nō ego eū negauerim, inquiebat, quē ſemel Dei filiū sū cōfeſſus. Timeo ne creatā naturā inueniā accuſatricē, ſi in eū appareā infidelis, propter cuius paſſionē cælū quoq; ipſum eſt affectū triſtitia & ſol cōtradixit

Prodit ſe ipſum lictoribus Longinus.

Ad palmam martyrij vehementer aſpirat.

radios

Digitized by Google

radios,& lux diei mirabiliter in noctem cõuerſa eſt. Si quid igitur vobis imperatũ eſt,id implete. Dùm hęc diceret aduentãtes ſocios amplexus eſt: & ruẽs in oſcula,ô, inquit, Chriſti cõmilitones,ô regni cæleſtis hæredes,quid moramur? Poſt hæc cõuerſus ad famulũ,Citò,inquit,candidam mihi veſtẽ adfer;Decet enim ad nuptias vocatũ, nuptiali & ſplẽdida ornatũ veſte incedere.Induta verò veſte,& manu tumulo in quo corpus ſuũ requieſcere volebat oſtenſo, vtrumq; in terrã genu fixit, & milites cum eadem animi alacritate ſequentes capitis abſciſſione palmam adepti ſunt.

Capitis abſciſſione, cum duobus militibus martyrium complet.

Poſt hęc carnifices ſanctiſſimũ martyris caput, nefandi ſceleris ſui præmium Pilato detulerunt; qui illud Iudæis vt placeret,per ignominiã ante portas ciuitatis ſuſpendi iuſſit.Sed benigniſſimus Ieſus;pro cuius gloria martyr tãta alacritate ſanguinem fuderat,inſignem illi vicẽ rependit. Nã ipſum caput in ſterquilinio proiectum,non modò ab omni corruptione & interitu præſeruauit, ſed alijs etiam per illud ipſum pręclara beneficia ſanitatis præſtitit;Mulier quædam vidua, cum præter grauem & miſerandam viduitatis calamitatem,cum oculorum etiam orbitate, in extrema rerum inopia verſaretur,nec vllum in malis perfugium relictũ ſibi cerneret,ſtatuit cũ vnico quẽ habebat filio,terram illam quæ Chriſti veſtigijs preſſa fuit, & ſanctitate ſua multis in rebus afflictis opem præbet,inuiſere.Sed vix terram ingreſſa,maiore calamitate premitur,nam & filio, cuius ductu veſtigia firmabat,miſerè orbatur. Quid tunc faceret mulier, in vaſta ſolitudine relicta? Nullũ aliud in malis remediũ dabatur, q̃ aſſiduo mœrore & luctu miſerandã orbitatẽ ſuã deplorare, ac querulis vocibus & votis Deũ laceſſere.

Mulier vidua calamitoſa.

Viſitat terram ſanctã.

Interim dùm mæror & luctus ſoporem conciliant, vidit in ſomnis Longinum adeſſe, & ſingulari quadam orationis ſuauitate, Chriſti Saluatoris ſupplicia & crucis ignominiam ſuumque etiam pro Chriſto certamen explicantem. Tandem verò ſubiunxit; Vade & caput meum multo fimo contectum ad tuorum curationem oculorum obſerua. Primo namque eius contactu, amiſſum oculorum lumen recipies. Porrò ego inſuper tibi filium adducam, cuius præſentia non modo omnes triſtitiæ nubes fugabuntur, ſed incredibili quadam voluptate perfrueris. Mulier vt primum euigilauit, concepta animo fiducia, ad locum deſignatum ſe perduci curauit, & ſacrum è ſordibus caput eruens, vna cum oculis carnis, clariſſimum mentis lumen conſequuta eſt. Deinde altera nocte Longinus iterum apparens, filium eius mirabili ſplendore fulgentem adduxit, dixitque; Caue nè eos, tanquam miſeros & calamitoſos deplores, quos tanta gloria ornatos, & diuinum numen ſempiterna prædicatione celebrantes conſpicis. Sed vade, & meum caput cum corpore filij tui eadem arca conclude, & Dei bonitatem in Sanctis eius, debitis laudibus proſequere. His dictis euanuit. Mulier autem ſacra Sanctorum pignora in pago, cui nomen Sandiale, cum omni honore & celebritate condidit. In præſentiarum verò venerandũ eius corpus Romę aſſeruatur, in eccleſia ſancti Auguſtini.

Longinus ei reuelat caput ſuũ.

Oculorum lumen recipit mulier.

Apparet ei ſecundò Lõginus, cum filio eius.

Vide Cæſ. Baronium In. Not. Martyr. Rõ. Corpus S. Longini, è Cappadocia Romam translatum.

Digitized by Google

VITA ABRAHAE, EREMITAE SANctiſſ., admirandaque patientiæ, & Mariæ neptis eius, ex ea quæ eſt per Metaphraſten. Migrauit è corpore Anno Redempt. 337. Iulij Pap. 1. regnante Conſtantino Imperatore. Anno eius Imperij vltimo. Scripta ſunt & eius acta ab Ephrem, Syro germaniſſima.

Vide Cæſ. Baro. Tom. 3. Annal.

HIc ſecundus Abraham, meritò virtutis præſtantia cum primo conferendus, claro genere natus, parentes habuit diuitijs & mundi gloria admodùm illuſtres; qui filij ſui pulchritudine, & morum candore delectati; ad ſummos honorum gradus euehere eum conati ſunt. Cumque matura iam carnali copulæ ætas adeſſet, Abrahamus quamuis maximo terrenarum rerum faſtidio laboraret, ne tamen parentum voluntatem, eorúq; aſſiduas preces aſpernari videretur, vinculis ſe matrimonij alligari patitur. Conuiuium exquiſitiſſimis inſtructum epulis celebrabatur, totaque domus plauſu & lætitia perſonabat, cùm Chriſtus Abrahami pectus nouo quodam amore inflammauit. Conſiderabat ſecum tacitus, caſtus iuuenis, breuiſſimas voluptatis illecebras, & ardenti cupiditate ad virtutis pulchritudinem, quæ ſempiternas illi quandoque voluptates parere poſſet, aſpirabat. Cum autem his cogitationibus aſſiduo animum occuparet, & dies iam adeſſet; quo ſponſæ coniũgendus erat, clandeſtina ſibi fuga ſalutem quæſiuit. Nam vt conuiuium ſolutum, & ſuas quiſque domos petere cœpit, Abrahamus diuino numine tectus, ad ſolitudinem dilapſus eſt. Intereà cum ſinguli pro ratione officij ſponſo miniſteria ſua pararent, & præſentem minimè inuenirent, breuiſ-

16. Martij. Abrahami parentes.

Conſentit in matrimonium.

Abrahamus copulã carnalẽ fugit.

ſimum gaudium diuturna ægritudine contaminatum eſt.

Nec mora, parentes opinione virtutis eius ducti, non in regum palatijs, ſed in montibus, ſolitudinibus, & monachorum habitaculis quærendum eum decernunt. Tandèm poſt multos labores & ſtudia, decimoſeptimo die in cella quadam abſtruſum, diuinarumque rerum contemplationi vehementer intentum reperiunt. Obſtupeſcunt illi primo ingreſſu tam repentinam eius mutationem & ſuſceptam ab illo vitam illam ſolitariam, ab omni hominum conſuetudine & ſocietate remotam; dolentque quod talis adoleſcens, ante tempus ſe mundo & omnibus quæ in eo ſunt abdicaſſet. Ille autem cum eos ſic vidiſſet affectos, placidè & benignè eos alloquēs: Neque triſtitia, inquit, affici oportet, nec admirari: ſed Deo potiùs agere gratias, qui me ineffabili quadam & arcana prouidentia à mundi ſubduxit nequitia. Orate ergo, inquit, amici mei, & fratres, deinceps orate Deum, vt bonum eius iugum portem vſque ad finem, & leue onus eius non abijciam; ſed ſemper ſequar ipſius legem, præcepta & voluntatem. Deinde etiam vehementer rogauit, ne illuc aſſiduè venientes, ſuum deſideratum obturbarent ſilentium, & impedirent profectum eius ad meliora. His cum mandatis illi receſſerunt. Ipſe verò domunculæ ſuæ aditum obſtruxit, relictaque parua quadam feneſtra, per quam panis ei & aqua in ſingulos dies præberetur, totum ſe Chriſto aſſiduis precibus & ieiunijs conſecrauit. Poſtquam autem decimum cum inſigni pietate annum in ea ſolitudine exegiſſet, & ampliſſimæ parentum poſſeſſiones (qui iam de præſenti ſæculo migrarant) ad eum deuolutæ eſſent, ſtatim

Inuenitur.

Vacat orationi & ieiunio.

ſtatim maximam earum partem, per virum fide dignum pauperibus diſtribui iuſſit: nè quam ex earum commercio labem contraheret. Nec aliud ex ijs ſibi vnquam reſeruauit, præter veſtem vnam cilicinam, ſtoreamq́ue ad breuem corporis accubitũ accõmodatam, & poculũ quod frigida aqua exhauſtas corporis vires reſtaurabat. Hæc fuit regia viri ſancti ſuppellex, qua 40. continuos annos, in maxima virtutũ omniũ exercitatione, ità corporis neceſſitatibus ſatisfecit, vt nulla vnq̃ indigentia vel inopia laboraſſe ſe putaret.

Diuitias à paentibus ſibi rnlctas, pauperibus diſtribui curat

Erat Lampſaci, quod eſt oppidum ad Helleſpontum, vicus quidam Tænia dictus, magna hominum frequentia admodùm celebris, ſed denſis adeò errorum omnium tenebris obſcurus, vt nullo, (quamuis magna in eam rem loci illius Epiſcopus diligentia incumberet,) diuini verbi ſplẽdore illuſtrari poterat. Cum itaque multis curis anxius Epiſcopus varia animo conſilia agitaret, venit illi tandem in mentem Abrahami, vt eum ſacerdotali munere inſigniret, & ad gentis perfidiam expugnandam cum poteſtate ſumma deſtinaret. At Abrahamus, quamuis dicendi facultate polleret plurimum, & verborum ſuauitate grauitateque ſententiarum, non paucos à flagitijs ad honeſtatis ſtudium traduxiſſet, ſacerdotij tamen dignitate indignum ſe reputauit; nec vnquam tantum ſe facinus admiſſurum dixit, vt munus vnum omnium in vita maximum clariſſimumque adminiſtrare præſumeret. At Epiſcopus cum multis rationibus & vtilitatis & neceſſitatis, perſuadere niteretur, vt ſacrum munus ſuſciperet & conſtanter nihilominus vir ſanctus indignum ſe clamaret, tandèm ait; Sed dic, quæſo, quidnam tibi ad ſalutẽ conferet, quod multis

mag-

haberent grauioribus oppreſſos languoribus, ad monaſterium (propter multiplicem virtutum omnium rationem, quarum exiſtimatione apud omnes admodùm cœlebre erat) curandos deferrent. Erat autem in monaſterio mulier quędam à primis ætatis initijs horribili obſeſſa dœmone, quæ (quamuis catenis vincta) ingentem omnibus terrorem incutiebat; nec vlla precum inſtantia ſanari poterat. Huic dùm virgines cunctæ cum lachrymis circumſtantes porrecta de more virga (neque enim propter morum feritatem accedere audebant) cibum potumque offerrent, fortè præ foribus pulſans, adfuit mulier quædam, filio ſuo extrema calamitate miſero, onuſta. Erat enim infans cùm linguæ & aurium, tum omnium membrorum vſu deſtitutus. Porrò Euphraſia cum iuſſu Abbatiſſæ pulſanti aperiret, & infantem matri ſpirituali deferendum ſuſcepiſſet, illa vehementer illius miſerta, ſacro eum ſanctę crucis ſigno muniuit, addiditque; Qui te creauit fili, ipſe te ſanet. Vix hæc effata fuerat, cùm puer clarè & diſtinctè verba formare, pedibuſque ingredi velle cœpit. Euphraſia admiratione defixa, in terram eum depoſuit; qui protinus ſine vlla offenſione ad matrem cucurrit. Abbatiſſa tam præclara Euphraſiæ virtute plurimum gauiſa, non dubitauit hanc dæmoniacam, quam omnes formidabāt, eius cuſtodiæ tradere. Nec recuſauit, ſed incredibili beneuolentiæ ſignificatione eam ſuſcipiens, ſtatim ab omni feritate ad ſummam modeſtiam reuocauit. Sumebat cum gratiarum actione cibos de manu virginis, quos antea fœdè contaminare ſolebat. Stupebant interim omnes Euphraſiæ ſingularem virtutem, præter vnam Germanam, quæ acerrimis inuidiæ ſtimu-

Euphraſia ſanat puerum, ſurdum & mutum, ſigno crucis.

ſtimulis concitata, quotidianis verborum calumnijs, de eius laudibus detrahere ſtudebat: atque vt eam apud reliquas apertam in inuidiam vocaret, voluit furenti fœminæ, & ipſa cibos miniſtrare, virtuteſque Euphraſiæ ſumma impudentia & temeritate ad ſe transferre. Sed dæmoniaca, repentina eam ſæuitia ita diſcerpſit, vt omnes eius manibus iàm iàm præfocandam putarent; cumq́ue in extremo diſcrimine opem nemo ad ferre præſumeret, Euphraſiæ tandem aduentu è mortis periculo erepta fuit. Adeò namque ſanctæ huius virginis vultum reuerebatur, vt ſtatìm ad eius conſpectum, omni exuta truculentia, ſum mam quandam modeſtiam præ ſe ferret; cuius etiam meritis, cùm pòſt multa annorum curricula nullis virginum precibus ſanari potuiſſet, ab impuro & maligno dœmone liberata eſt.

Dœmoniaca Euphraſiam reueretur, & ab ea curatur.

Accidit inter hæc viſio quædam admirabilis Abbatiſſæ, qua de Euphraſiæ agone & iuſtitiæ corona, quam illi à Deo paratam intelligebat, certior reddebatur. Hæc autem ad virginem cùm delata eſſent, ingenti pauore concuſſa, ſe totam lachrymis tradidit. Neque enim vllam in præclaris pręcedentis vitæ actionibus ſpem habebat, ſed non aliter quàm ſi maximis flagitiorum omnium maculis deformata fuiſſet, in luctu & ſqualore verſabatur. Altera autem die qua hæc nunciata illi fuerant, acri correpta febri, inter lachrymas & charos ſuorum complexus, anno ætatis ſuæ triceſimo feliciter emigrauit, tantumque ſui deſiderium cum alijs omnibus, tum verò Iuliæ, cuius diſciplinis imbuta fuerat, reliquit, vt illa triduano cōfecta mœrore ab eius monumento non receſſerit, ſed felici agone Euphra-

Nota virginis humilitatem.

Febre corripitur.

Moritur.

ſiam ſecuta ſit; cui etiam vt in vita, ita & in morte ſociata eſt. Monumentum autem multis admodum miraculis clarum, eximiam virginis ſanctitatem, etiam poſt mortem egregiè teſtatur.

Miracula ad Sepulcrum.

MARTYRIVM S. ET GLORIOSI MARtyris Longini Centurionis. Ex Commentario Simeonis Metaphr. Paſſus eſt anno Chriſti 34. Tiberij Imp. 18. ſub Pontio Pilato. Vbi Baron. in Annalibus Apocryphum eſſe docet, Longinum cæcum fuiſſe militem illum, qui lancea latus Domini aperuit.

Vide Card. Baron. Anna. To. 1.

15. Martii. Longinus Centurio, vnus eorum qui in Chriſtum ſæuierunt. Matth. 27. Luc. 23. Marc. 15.

LOnginus, quem quidam vana opinione luminibus orbum fuiſſe ſcribunt, Centurio vnus eorum qui necem in vitæ auctorem Chriſtum Dominum machinati ſunt; vt patrato ſcelere nefando, admiranda ſigna ac prodigia in ipſa Saluatoris morte conſpicatus eſt; ac præcipuè quod Ieſus voce magna clamans expiràſſet; diſcuſſis perfidiæ tenebris, & errorum fugata caligine, veritatis lucem intimis ſenſibus venerabundus admiſit: ac publica confeſſione, voceque libera in medio Synagogæ verum Dei filium cõteſtatus eſt. Cùm vero peracto reſurrectionis myſterio, illuſtria valdè miracula militum animos in magnam admirationem traxiſſent, eademque ſacerdotum Principibus cum ingenti ſtupore retuliſſent, illi dedecus & ſempiternam ignominiæ notam veriti, militum animos pecunijs muneribuſque corruperunt, & Chriſti gloriam, quantum in illis fuit, mendacijs & calumnijs obſcurare conati ſunt.

Longini conuerſio.

At Longinus vi veritatis impulſus; & ſalutari diuini numinis timore correptus, nefarium ſcelus de-

lus deteſtatus eſt, & Iudæorum perfidiam conſtanti animo refutauit, & clariſſimum vbique teſtimonium de Chriſti veri Dei filij reſurrectione dedit. Pilatus autem & ſcelerati principes, cum nullis eum promiſſis ad impias ſuas rationes adiungere poſſent, conſilium cœperunt ſceleris & inuidentię plenum, quo eandem quam in Chriſtum iàm exprompſerāt in eū malitiā moliebātur. Longinus autem cognito conſilio fraudis & inſidiarum pleno, duobus, egregiæ pietatis & in Chriſti amorem acriter inflammatis militicus comitatus, ſpreta militiæ dignitate, contemptis opibus, relictis Hieroſolymis, in Cappadociam abijt; & cùm voce tùm virtute plurimos ad Chriſti confeſſionem adduxit. Iamque Chriſti gloria Longini opera longè latèque in ore omnium cum inſigni Iudæorū ignominia verſabatur, cùm nefarij datis ad Cæſarem literis orant obſecrantque, & vi etiam pecuniarum impellunt, vt Longinum peſtem & exitium (vt ipſi nequiter fingebant) in Iudæos molientem, comprehendat, & pœnas, tanto ſcelere dignas, citiſſimè repetat. Cœſar acceptis literis, ſine mora mortis eum ſententia damnat: Pilatoque negotium dat, vt iniuſtum de homine ſupplicium ſumat. Iudæi furore & amentia armati, ad cædem properant; cūque ſumma diligentia virum ſanctum inquirerent, & in ipſum Longinum ignorantes incidiſſent, errore decepti, ſermonem familiariter cum eo protraxerunt. Longinus tota mente & deſiderio ad martyrij palmam aſpirans, incredibili gaudio homines ſceleſtos domo ſua excepit, & cibo potuque refectos, quænam eſſet itineris cauſa, rogauit. Reſpondent illi ſeſe Longinum quendam ad cædem inquirere; vtpotè homi-

Longini Conſtātia.

It in Cappadociam.

Cœſar morte eum condemnat.

Inquiritur à militibus.

nem

ad cædem. nem maleficum, Cæſaris ſententia morti deſtinatum. Tunc Longinus, Bono, inquit animo eſtote; Ego enim vobis hominem ſiſtam.

Interea vt duos ſib chariſſimos, tam præclari certaminis & gloriæ ſempiternæ participes faceret, eos accerſit, hortaturque, vt ſine mora ad coronam properent. Dùm hæc fiunt, Longinus milites, pro beneficio quod ardēti cupiditate expectabat, ſumma beneuolentia tractabat. Cumque eos ſemel atque iterum magnificè accepiſſet, poſtridiè illos ducens in agrum, cognouit diu expectatos aduentare ſocios. Tum Longinus ô milites, inquit, Longinum vobis à me prodendū hactenus expectatis? Eccè autem, ego, qui coram hic aſto, ſum; Ego inquam ſum Longinus. Milites ad hanc vocem ſtupore oppreſſi, fidem verbis vix adhibebant; cum tamen certis indicijs illum ipſum eſſe intelligerent, verecundia & pudore victi, facinus, vt pre ſe ferebāt, deteſtati ſunt. Hāccinè dicebant, tibi hoſpitij mercedē rependemus? Quin potius omnia ſuppliciorum generā ſubire parati ſumus, quam tales Longino referre gratias. Abi ergo, accepta mercede hoſpitij, mortis remiſſione. Contra fortis & generoſus Chriſti miles Longinus nihil ſe ardentius ſitire declarabat, quàm glorioſam pro Chriſto ſubire mortē. Vitā ſiquidē hanc ſibi mortem eſſe; mortem verò omnium miſeriarū fore finē, & ianuā vitæ ac beatitudinis æternę: fruſtra perſuaderi ſibi, vt quicq̄ faceret, ꝙ illius gloriæ detrimentū ſibi afferre poſſet, quē vidiſſet mūdi elemēta mouentē. Nō ego eū negauerim, inquiebat, quē ſemel Dei filiū ſū cōfeſſus. Timeo ne creatā naturā inueniā accuſatricē, ſi in eū appareā infidelis, propter cuius paſſionē cælū quoq; ipſum eſt affectū triſtitia & ſol cōtradixit radios

Prodit ſe ipſum lictoribus Longinus.

Ad palmam martyrij vehementer aſpirat.

Digitized by Google

radios,& lux diei mirabiliter in noctem cõuerſa eſt. Si quid igitur vobis imperatũ eſt, id implete. Dùm hęc diceret aduentãtes ſocios amplexus eſt: & ruẽs in oſcula, ô, inquit, Chriſti cõmilitones, ô regni cæleſtis hæredes, quid moramur? Poſt hæc cõuerſus ad famulũ, Citò, inquit, candidam mihi veſtẽ adfer; Decet enim ad nuptias vocatũ, nuptiali & ſplẽdida ornatũ veſte incedere. Induta verò veſte, & manu tumulo in quo corpus ſuũ requieſcere volebat oſtenſo, vtrumq; in terrã genu fixit, & milites cum eadem animi alacritate ſequentes capitis abſciſſione palmam adepti ſunt. Capitis abſciſſione, cum duobus militibus martyrium complet.

Poſt hęc carnifices ſanctiſſimũ martyris caput, nefandi ſceleris ſui præmium Pilato detulerunt; qui illud Iudæis vt placeret, per ignominiã ante portas ciuitatis ſuſpendi iuſſit. Sed benigniſſimus Ieſus, pro cuius gloria martyr tãta alacritate ſanguinem fuderat, inſignem illi vicẽ rependit. Nã ipſum caput in ſterquilinio proiectum, non modò ab omni corruptione & interitu præſeruauit, ſed alijs etiam per illud ipſum pręclara beneficia ſanitatis præſtitit. Mulier quædam vidua, cum præter grauem & miſerandam viduitatis calamitatem, cum oculorum etiam orbitate, in extrema rerum inopia verſaretur, nec vllum in malis perfugium relictũ ſibi cerneret, ſtatuit cũ vnico quẽ habebat filio, terram illam quæ Chriſti veſtigijs preſſa fuit, & ſanctitate ſua multis in rebus afflictis opem præbet, inuiſere. Sed vix terram ingreſſa, maiore calamitate premitur, nam & filio, cuius ductu veſtigia firmabat, miſerè orbatur. Quid tunc faceret mulier, in vaſta ſolitudine relicta? Nullũ aliud in malis remediũ dabatur, q̃ aſſiduo mœrore & luctu miſerandã orbitatẽ ſuã deplorare, ac querulis vocibus & votis Deũ laceſſere. Mulier vidua calamitoſa. Viſitat terram ſanctã.

Interim dùm mæror & luctus ſoporem conciliant, vidit in ſomnis Longinum adeſſe, & ſingulari quadam orationis ſuauitate, Chriſti Saluatoris ſupplicia & crucis ignominiam ſuumque etiam pro Chriſto certamen explicantem. Tandem verò ſubiunxit; Vade & caput meum multo fimo contectum ad tuorum curationem oculorum obſerua. Primo namque eius contactu, amiſſum oculorum lumen recipies. Porrò ego inſuper tibi filium adducam, cuius præſentia non modo omnes triſtitiæ nubes fugabuntur, ſed incredibili quadam voluptate perfrueris. Mulier vt primum euigilauit, concepta animo fiducia, ad locum deſignatum ſe perduci curauit, & ſacrum è ſordibus caput eruens, vna cum oculis carnis, clariſſimum mentis lumen conſequuta eſt. Deinde altera nocte Longinus iterum apparens, filium eius mirabili ſplendore fulgentem adduxit, dixitque; Caue nè eos, tanquam miſeros & calamitoſos deplores, quos tanta gloria ornatos, & diuinum numen ſempiterna prædicatione celebrantes conſpicis. Sed vade, & meum caput cum corpore filij tui eadem arca conclude, & Dei bonitatem in Sanctis eius, debitis laudibus proſequere. His dictis euanuit. Mulier autem ſacra Sanctorum pignora in pago, cui nomen Sandiale, cum omni honore & celebritate condidit. In præſentiarum verò, venerandũ eius corpus Romę aſſeruatur, in eccleſia ſancti Auguſtini.

Longinus ei reuelat caput ſuũ.

Oculorum lumen recipit mulier.

Apparet ei ſecundò Lõginus, cum filio eius.

Vide Cæſ. Baronium In. Not. Martyr. Rõ. Corpus S. Longini, è Cappadocia Romam tranſlatum.

VITA

VITA ABRAHAE, EREMITAE SANctiſſ., admirandaque patientia, & Mariæ neptis eius, ex ea quæ eſt per Metaphraſten. Migrauit è corpore Anno Redempt. 337. Iulij Pap. 1. regnante Conſtantino Imperatore. Anno eius Imperij vltimo. Scripta ſunt & eius acta ab Ephrem, Syro germaniſſima.

Vide Cæſ. Baro. Tom. 3. Annal.

HIC ſecundus Abraham, meritò virtutis præſtantia cum primo conferendus, claro genere natus, parentes habuit diuitijs & mundi gloria admodùm illuſtres; qui filij ſui pulchritudine, & morum candore delectati, ad ſummos honorum gradus euehere eum conati ſunt. Cumque matura iam carnali copulæ ætas adeſſet, Abrahamus quamuis maximo terrenarum rerum faſtidio laboraret, ne tamen parentum voluntatem, eorúq; aſſiduas preces aſpernari videretur, vinculis ſe matrimonij alligari patitur. Conuiuium exquiſitiſſimis inſtructum epulis celebrabatur, totaque domus plauſu & lætitia perſonabat, cùm Chriſtus Abrahami pectus nouo quodam amore inflammauit. Conſiderabat ſecum tacitus, caſtus iuuenis, breuiſſimas voluptatis illecebras, & ardenti cupiditate ad virtutis pulchritudinem, quæ ſempiternas illi quandoque voluptates parere poſſet, aſpirabat. Cum autem his cogitationibus aſſiduo animum occuparet, & dies iam adeſſet, quo ſponſæ coniũgendus erat, clandeſtina ſibi fuga ſalutem quæſiuit. Nam vt conuiuium ſolutum, & ſuas quiſque domos petere cœpit, Abrahamus diuino numine tectus, ad ſolitudinem dilapſus eſt. Intereà cum ſinguli pro ratione officij ſponſo miniſteria ſua pararent, & præſentem minimè inuenirent, breuiſ-

16. Martij. Abrahami parentes.

Conſentit in matrimonium.

Abrahamus copulã carnalẽ fugit.

ſimum gaudium diuturna ægritudine contaminatum eſt.

Nec mora, parentes opinione virtutis eius ducti, non in regum palatijs, ſed in montibus, ſolitudinibus, & monachorum habitaculis quærendum eum decernunt. Tandèm poſt multos labores & ſtudia, decimoſeptimo die, in cella quadam abſtruſum, diuinarumque rerum contemplationi vehementer intentum reperiunt. Obſtupeſcunt illi primo ingreſſu tam repentinam eius mutationem & ſuſceptam ab illo vitam illam ſolitariam, ab omni hominum conſuetudine & ſocietate remotam; dolentque quod talis adoleſcens, ante tempus ſe mundo & omnibus quæ in eo ſunt abdicaſſet. Ille autem cum eos ſic vidiſſet affectos, placidè & benignè eos alloquẽs: Neque triſtitia, inquit, affici oportet, nec admirari: ſed Deo potiùs agere gratias, qui me ineffabili quadam & arcana prouidentia à mundi ſubduxit nequitia. Orate ergo, inquit, amici mei, & fratres, deinceps orate Deum, vt bonum eius iugum portem vſque ad finem, & leue onus eius non abijciam, ſed ſemper ſequar ipſius legem, præcepta & voluntatem. Deinde etiam vehementer rogauit, ne illuc aſſiduè venientes, ſuum deſideratum obturbarent ſilentium, & impedirent profectum eius ad meliora. His cum mandatis illi receſſerunt. Ipſe verò domunculæ ſuæ aditum obſtruxit, relictaque parua quadam feneſtra, per quam panis ei & aqua in ſingulos dies præberetur, totum ſe Chriſto aſſiduis precibus & ieiunijs conſecrauit. Poſtquam autem decimum cum inſigni pietate annum in ea ſolitudine exegiſſet, & ampliſſimæ parentum poſſeſſiones (qui iam de præſenti ſæculo migrarant) ad eum deuolutæ eſſent,

Inuenitur.

Vacat orationi & ieiunio.

ſtatim

Digitized by Google

ſtatim maximam earum partem, per virum fide dignum pauperibus diſtribui iuſſit: nè quam ex earum commercio labem contraheret. Nec aliud ex ijs ſibi vnquam reſeruauit, præter veſtem vnam cilicinam, ſtoreamque ad breuem corporis accubitũ accõmodatam, & poculũ quod frigida aqua exhauſtas corporis vires reſtaurabat. Hæc fuit regia viri ſancti ſuppellex, qua 40. continuos annos, in maxima virtutũ omniũ exercitatione, ità corporis neceſſitatibus ſatisfecit, vt nulla vnq̃ indigentia vel inopia laboraſſe ſe putaret. Diuitias à paentibus ſibi rnlc-tas, paupe-ribus diſtri bui curat

Erat Lampſaci, quod eſt oppidum ad Helleſpontum, vicus quidam Tænia dictus, magna hominum frequentia admodùm celebris, ſed denſis adeò errorum omnium tenebris obſcurus, vt nullo, (quamuis magna in eam rem loci illius Epiſcopus diligentia incumberet,) diuini verbi ſplẽdore illuſtrari poterat. Cum itaque multis curis anxius Epiſcopus varia animo conſilia agitaret, venit illi tandem in mentem Abrahami, vt eum ſacerdotali munere inſigniret, & ad gentis perfidiam expugnandam cum poteſtate ſumma deſtinaret. At Abrahamus, quamuis dicendi facultate polleret plurimum, & verborum ſuauitate grauitateque ſententiarum, non paucos à flagitijs ad honeſtatis ſtudium traduxiſſet, ſacerdotij tamen dignitate indignum ſe reputauit; nec vnquam tantum ſe facinus admiſſurum dixit, vt munus vnum omnium in vita maximum clariſſimumque adminiſtrare præſumeret. At Epiſcopus cum multis rationibus & vtilitatis & neceſſitatis, perſuadere niteretur, vt ſacrum munus ſuſciperet & conſtanter nihilominus vir ſanctus indignum ſe clamaret, tandèm ait; Sed dic, quæſo, quidnam tibi ad ſalutẽ conferet, quod multis mag-

Obedientia. magniſque virtutum exercitijs fatigaris, vna obedientiæ virtute, ſine qua reliquæ omnes inanes ſunt, repudiata? Deinde, quomodo poteſt tuum illud ſeruitium, quo neglecta communi animarum tantarum ſalute, tuis tantum rebus ſtudes, Deo gratum acceptumque accidere? Talibus perculſus ſermonibus Abrahamus, ſacris ſe (quamuis maximo cum animi ſui dolore) initiari paſſus eſt: ac multis perfuſus lacrymis, vnico Chriſti auxilio ſubnixus, in viam ſe dedit Et primùm quidem, accepta eam in rem pecunia, templum erexit, in quo ſacerdotij ſui primitias, eximia pietatis ſignificatione peregit. Deinde, phana omnia circumiens, nefanda deorum ſimulachra demolitus eſt, quæ res ſceleratorum hominum animos, acriter in viri ſancti odium inflammauit, adeò vt quodam die, diuinis in templo rebus operam nauantem, impoſitis plagis tàm grauiter vulnerarent, vt nulla ſpes vitæ supereſſe putaretur. Sed hæc eius conſtantiam frangere nequaquam potuerunt; quin etiam ardentiores pro eorum ſalute fudit preces. Iacebat humi in templo proſtratus, & ingenti lachrymarum vi Deum precabatur, vt teterrimam erroris impietatiſque caliginem ab eorum mentibus depelleret, cùm repentè nouo incenſi furore irruentes, nouas ei plagas imponunt. Neque hoc ſatis illis eſt viſum, vinculis crudeliter conſtrictum, cum multis probris & cauillis, per ciuitatem traxerunt. Nec deerat lapidum imber, qui ex omni parte in eum decidebat, & ſic tota die varijs plagis & ludibrijs affectus, ad veſperum ſemimortuus relictus eſt.

Fit ſacerdos & abit ad vicum Tæniam.

Dirè cæditur.

Nox medium iàm curſum confecerat, cum ſanctus tanquam de graui ſomno, ex animi deliquio euigilans, rurſùs ad templum fractis humeris vi-

Digitized by Google

ris viribuſque contendit. Accurrunt rurſus nefarij, eodem mentis furore incenſi, vi à templi liminibus eum auellunt, raptatumque per omnes vrbis plateas, grauioribus quam anteà plagis afficiunt. Tres annos continuos Abrahamus hunc eorum furorem forti inuictoque animo ſuſtinuit, nec vnquam tanti ſceleris impietatem & perfidiam diuini verbi prædicatione expugnare deſtitit. Tandem peruicit admiranda eius virtus impietatem eorum. Quid enim, dicebant, fierinè poteſt vt à tàm ſpectata ſanctitate, à tam incorruptis moribus, recta in Deum fides abſit? Et quam quæſo vnquam laboris ſui mercedem aliam à nobis retulit, quam plagas & vulnera? Et tamen in inſtituta ſemel pietatis ratione perſiſtit. Preces lachrymaſque ſine intermiſſione ad Deum ſuum pro nobis fundit. Simulachra noſtra, in quibus nos omnē ſalutis ſpē repoſitam habemus, verbo comminuit. Et quomodo, ſi illa ſeſe aduerſus vnius hominis virtutem tueri non poſſunt, nos omnes ab ingruentibus malis liberabunt?

Rurſus cæditur.

Patientia ſua, & admirandis virtutibus eorum perfidiam, expugnat.

Hæc aliaque in eādem ſententiam repetentes, ſupplices ad templum, in quo vir ſanctus pro eorum ſalute Deum precabatur, venerūt, & omnes pariter in genua procumbentes, perfidiam ſuam cum multis lachrymis & luctu deteſtati ſunt. Excepit illos vir Dei præter expectationem incredibili gaudio, & animos eorum Chriſtianæ fidei rudimentis imbuit, corporaque ſacro latice tinxit, atq; ad Chriſtū copioſam multitudinē aggregauit. Cū verò cerneret eos cūctis inſtructos virtutibus ſine offenſione graui ſemitas iuſtitiæ ambulare, cœpit ſibi ex honore (qui tanto maior ei impendebatur quanto odium & inuidia qua anteà in eum ferebantur, grauior fuerat) ruinam vehe-

Ethnici reſipiſcunt, & baptizātur.

Eccè vir ſanctus, qui plagas non

timuit, honores perhorreſcit.

vehementer pertimeſcere. Nocte itaque fuga ſibi ſalutem quærens, ad antiquam ſolitudinem, tutiſſimum ſalutis portum, peruenit; vbi per longa ſuſpiria, reuocatis quaſi poſtliminio ſpiritualibus vitæ delicijs, cum hoſte tenebrarum acriùs confligere cœpit.

Fallacia dæmonis.

Erat quadam nocte diuinis rebus tota mente intentus, cùm ſubitò vox quædam ex immenſo lumine ad eum dilapſa, hæc ait; O Abrahame, verè certamen egregium præclare obijſti, verè tu metam virtutum omnium aſſecutus es. At vir ſanctus inſidias ſerpentis non ignorans, Obmuteſce, inquit; ego enim meæ mihi fragilitatis præclarè conſcius, nihil mihi tribuo, ſed ſi quid geſſi, Dei id virtute & gratia peractum eſt. Hac confeſſione ceſſit quidem malignus, non ita tamen vt nō varios illi terrores incutere niteretur, vt ſic tandem victus è ſacræ ſolitudinis loco migraret. Sed vir ſanctus ita omnes eius adinuentiones eluſit, vt inſignem ſemper victoriam reportaret. Hoc autem inprimis mirabile in eo fuit, quod nullis vel vigilijs vel inedia (quo omnes penè vires confecerat) primæ iuuentutis florem amiſerit, & quod fidem vincere videtur, veſtes nulla vetuſtate attritæ ſint.

Veſtes 50 annis nihil attritæ.

Neptem ſuam ſanctè inſtituit.

Erat ei neptis ex defuncto fratre relicta, quam ſuis imbuendam diſciplinis ſuſceperat. A ſeptimo autèm ætatis ſuæ anno ad vſque viceſimum in eximia quadam ſanctitatis opinione vixerat. Accidit autem die quodam, vt quidam habitu quidem monachus, ſed mente perditus & ſceleratus eam accederet, & per fictam quandam ſanctitatis ſpeciem, amore nefario cor eius inflammaret. Illa dolo & fraude circumuenta, pedem è cella effert, & turpiter libidinis contagione macu-

Corrumpitur.

latur-

latur. Vix animum nefaria cupiditate expleuerat, cum protinus dolore ſaucia ſcelus deteſtatur, & lamentis ſe totam tradens ſine vllo fructu genas vellebat. Hei me miſeram clamabat, quæ dementia, quis furor, quod omne præteritum exercitationis tempus breuiſſima vendidi voluptate. Quid faciàm? quò me vertam? Qua lingua Deum precabor, vel quanam labra mouebo ad ſupplicationem, cum ea feram inquinata libidinoſis & verbis & oſculis? Patrui vultum ſubire pudor prohibet. Sed nec vlli lachrymarũ fontes, inuſtã tanti ſceleris maculã eluere valent. Ibo igitur, & omni voluptatũ genere cunctã ex animo mœſtitiã depellã. His ſtimulata cogitationib⁹, ad ciuitatẽ quandã Aesũ nomine aufugit, vbi in quodã diuerſorio, quæ fuerat quondã religione & pietatis egregio cultu ſanctiſſima, tanquã meretrix impudẽtiſſima, omni ſe nefanda libidine cõtaminauit.

Deſperans fugit, ſeque omnibus proſtituit.

Intereà Abrahamo in interiore cellula quieſcenti, ſomnium fuit oblatum, quo miræ magnitudinis draconem, è ſua cauerna ad eius prorepentem domunculam conſpexit, & columba quæ intùs latitabat, ore hiante deuorata, rursùs recedentem. Turbat virum ſanctum ſomnij ignorantia, & aſſiduis Deum precibus, vt omen malum auerteret, rogabat. Tertiò autem die rursùs eadem ſe viſio obtulit, ſed draco (quod animi mœrorem nonnihil mitigabat) pedibus eius protritus, diſrupto ventre columbam puram & immaculatam reſtituere viſus eſt. Hæc cum vidiſſet, turbatus & animi ęgritudine affectus, è feneſtra proſpexit, & Mariam bis magna voce inclamauit. Sed cum nullum illa reſponſum daret, veritatem tunc viſionis coniectura minimè dubia aſſecutus eſt. Quid tunc animi eſſet viro ſancto, nullis verbis ex-

Somnium Abrahami.

bis explicari poteſt. Non tamen ſpem ſalutis eius penitus abiecit, ſed Deum duobus annis integris, aſſiduis precibus & lachrymis ad miſericordiam inflectere conabatur. Tandèm ſpe quadam diuinitus concepta, dimiſſo in omnes partes nuncio, intellexit vitam eius nefanda libidine & omni ſcelere & flagitio contaminatam eſſe. Nec mora vir grandæuus, & canis toto capite aſperſus, ſilentio & ſolitudine & monaſtico habitu, & omnibus denique pietatis exercitijs, quæ tanta contentione in vita retinuerat, valere iuſſis, militari ſe veſte induit, & equum conſcendit, miſſiſque in marſupium pecunijs, ad flagitioſum impuræ libidinis domicilium, in quo neptis à dæmone vincta tenebatur, contendit. Mox autem diuerſorium ingreſſus, inſtar periti venatoris huc illuc circũſpicere, & diligenter prædam quam ſperabat indagare. Sed cum nulla eius videndę poteſtas daretur; Heus, inquit, hoſpes dicito, ſi quam habes puellam forma pręſtantem, ad me adducito, vt cupitis eius iam diu fruar amplexibus, animumque voluptate expleam. Hoſpes quamuis viri iàm ætate confecti nefariam cupiditatem deteſtaretur, nè tamen auaritiæ ſuæ iacturam faceret, Abrahamum multo vehementius in puellæ amorem, varijs verborũ lenocinijs inflammare voluit. At ille de puellæ nomine inquirens, cum Mariam audiſſet, ſtatim promptis è ſinu pecunijs iubet parari cænam, & introduci puellam. Cæna itaque opiparè parata, puella fuco meretricio egregiè ornata, introducitur. At Abrahamus ex primo conſpectu neptis, tot diaboli laqueis irretitę lachrymas fudit, quas tamen auerſa parumper facie abſtergens, vultu ad omnem hilaritatem compoſito, diſſimulauit. Illa autem Abrahamo offerebat oſculum

Orat aſſiduo, pro nepte ſua.

Habitu' mutato, abit ad neptem ſuam.

Fingit ſe turpi capi amore Abrahamus.

Digitized by Google

oſculum, & arctè collum eius amplectebatur. Sed vt primùm fragrantiam quandam è caſtis adeò membris emanantem ſenſit, prioris vitæ recordata ingemuit, & mœrore paulatim creſcente, nimia animi ægritudine contabuit. At Abrahamus ne præda è manib⁹ laberetur, ſimulata egregiè amatoria leuitate ægritudinem depulit; & qui totos quinquaginta annos ab omni hominum conſpectu remotus, in ſumma panis & aquæ penuria vixerat, cum meretrice vino & carnibus veſcitur. Poſtquam verò hoc modo epulis ſatiati eſſent, ad cubile pergunt. Ille verò tempus & oportunitatem captabat, qua eam ad prioris vitæ puritatem ſanctitatemque transferret. Tandem cum ſe ab omnium conſpectu remotum cerneret, apprehenſa eius dextera in intimum cubile deduxit, fugaque iam intercluſa, ſcenam quam huc vſq; ſumma ſimulatione egerat, abiecit. Tum pileo, qui vultum tegebat, amoto, grauiter ſuſpirauit, & ait; Cor meum ô Maria, neſcis quiſnam ego ſim? Non agnoſcis cognatum? Quid eſt, anima mea quod tibi accidit? Quis eſt qui te in hanc fraudem & perniciem impulit? Quomodo ità de ſtatu tuo concidiſti? Quid eſt quod vulnus ab aduerſario inflictum, abſcondere voluiſti? An adeo graue erat, quod nullis medicamētis ad ſanitatem reuocari poſſe exiſtimares? Cur pernicioſa quadam, verecundia lapſum tuum confiteri erubuiſti? An ita ſubitò in obliuionem diuinæ erga nos benignitatis venire potuiſti, vt ſpem omnē ſalutis abijceres? At Dei noſtri benignitas nullis flagitijs vinci, nulla malitia ſuperari poteſt. Quare te per Canos meos, per labores pro tē ſuſceptos, per intolerandam animi ęgritudinem, per mœrorem hunc, per Chriſti denique ſangui-

Abrahamus ſimulat, ſe amatorijs leuitatibus delectari.

Abrahamus ſe prodit nepti ſuæ.

nem, quo redēpti ſumus, oro & obteſtor, vt in viā redeas. Hæc cū Abrahamus diceret, Maria, demiſſo in terram vultu obmutuit: & pudore pariterq; ſtupore oppreſſa, quid ageret quidve diceret non inueniebat. Tūc Abrahamus voce admodum leni & blanda: Cur, inquit, ô filia mihi nō reſpondes? An ignoras me tui ſolius amore vehementer incenſum, hoc iter ſuſcepiſſe? Neſcis me te propter, & tuam ſalutem hæc omnia ſimulaſſe, veſtem militarem, amorem, eſum carnium, quē ſcis hactenus nihil præter cellam & ſilentium noſſe? Non eſt vllum facinus adeò graue, quod non apud ſempiternam & infinitam Dei bonitatem veniam obtinere poſſit? Si dubitas: Ego pro te Chriſto rationem reddam. Ad hæc illa, vix aliquid graui ægritudine animi fractum, & quaſi emortuum proferens, reſpondit; Cum vultum oculoſque nefanda libidine contaminatos, ad te, ô venerande Pater, attollere non audeam, quomodò iratum grauiterque ſceleribus meis infenſum Omnipotētis Dei vultum ſubire potero? Cui Abrahamus; Super me, inquit, ô filia ſit iniquitatis tuę pondus, tantùm ad priores mecum habitationes reuertere. His puella ad lachrymas commota; ſeſe pedibus eius proſtrauit, & conceptum ex admiſſo ſcelere dolorem egregiè teſtata eſt. Tunc ille ad firmiſſimam veniæ ſpem eam hortatus, bono iubet animo eſſe, nec dubitaret quin breui amiſſum conſcientiæ ſplendorem recuperaret.

Maria animo conſternatur.

Maria pedibus ſe patrui ſui, cū lachrymis proſternit.

His dictis itineri ſe accingunt, relictiſq; quas ex nefario quæſtu comparauerat diuitijs, ad montem contendunt. Ibi demùm mutato ordine domuncularum, ita vt Maria in interiore clauſtro eſſet, ſtrenuè prēcibus & ieiunijs & lachrymis incumbebant. Nunquam illa mentem à conſidera-

Abrahamus ſeptem ſuā reducit in eremum.

ſideratione admiſſi criminis auertebat, ſed aſſiduo luctu & lachrymis deformata, ſummam voluptatem in ſuiipſius contemptu repoſitam habebat. Et quamuis diuina bonitas multis indicijs ſanctitatem eius declararet, ita vt varia morborum genera precib' & virtutibus eius depellerẽtur, nõ tamẽ propterea quicquã de pœnitentię laboribus remittebat; ſed cælo terraque ſe indignã reputans, omniũ pro ſe preces magna animi ſubmiſſione poſtulabat. Egregiam illa agit pœnitentiam. Maria claret miraculis.

Abrahamus igitur gaudio incredibili perfuſus, cunctis ornatus virtutibus è vita migrauit, & inſignem ſanctitatis ſuæ teſtificationem ex pannorum ciliciorumque contactu (quæ morbos aliaque mala fugabant) reliquit. Quinto autem ab eius morte anno, Maria fratris eius filia, felici agone ſequuta eſt; cuius vultus animæ ſplendorem multis egregiè ſignis indicabat. Abrahamus moritur. Virtus veſtimentorum eius. Maria obit.

VITA S. HEREBERTI, ARCHIEPISCOPI Colonienſis, ex ea que eſt per Rupertum Abbatem Tuitienſem. Ordinatus eſt Anno à partu Virgineo 999. Claruit verò maximè ſub Ottone Tertio, & eius ſucceſſore Henrico, Romanor. Impp. Ex humanis autem diſceßit Anno Chriſti Saluatoris 1022. Sigebertus verò de eo agens in chronico, ordinatũ eum refert Epiſcopum anno à Chriſto Domino 997. ac obijſſe anno 1021. Vide Cæſa. Baronij. not. in mar. Roman.

HErebertus VVormatiæ Galliarum vrbe claris ortus natalibus, aulam maternam Emmam, Regimboldi nobiliſſimi Alemãnorum comitis filiam habuit; quæ cum duabus ſororibus è caſtro patris ab Hunnis in captiuitatem abducta, propter eximiam formæ pulchritudinem, à viro quodam nobili redempta fuit, 16. Martii. Patria & Genus eius.

qui eandem ſumma parentum voluntate & gratulatione matrimonio ſibi copulauit. Ex hac ſtirpe ſancti viri genitrix procreata eſt. Cuius nomen non exprimitur quidem, ſed cùm Herebertum enixa eſſet, immenſo cœlitus circumfuſa lumine, futuram prolis ſuæ ſanctitatē cognoſcere meruit

Naſcitur S. Herebertus.

Primum itaque à matre VVormatij literarum ſtudijs traditus, tantos in ijs progreſſus fecit, vt omnium opinione eiuſdem eccleſiæ præpoſitura digniſſimus iudicaretur. Hanc dignitatem tanta tamque admirabili prudentiæ & ſanctitatis laude adminiſtrauit, vt Otto Imperator, celeberrima nominis eius fama captus, Cancellarij dignitatem in imperij adminiſtratione ei tribuerit. Sed cùm pius Imperator ægrè admodùm ferret, virum tātis virtutum omnium ornamentis decoratum; terrenarum rerum curis inuolui, hortatus eſt eum, vt ſacris initiari ſe pateretur, totumque animum à rebus fluxis & caducis, ad immortalitatis ſtudium reuocaret.

Fit Præpoſitus eccleſiæ VVormatienſis.

Fit cancellarius Imperij.

Paruit vir Dei alacriter, & ſacris cum gaudiō initiatus, totum ſe rebus diuinis conſecrauit. Eo tempore eccleſia Colonienſis paſtore ſuo Euergero priuata fuit, & Herebert⁹ totius populi ſuffragijs, & læta acclamatione ad eum dignitatis gradum electus eſt. At vir ſanctus prudenter muneris adminiſtrandi difficultatem conſiderans, non pari gaudio, neque lætitia ad eum honoris gradum aſcendit: ſed nudis pedibus, linea indutus veſte, per ſummam hyemis ſæuitiam Coloniam venit. Neque enim, dicebat, ad regna Gentium, ſed ad ſanctorum miniſterium à Chriſto vocatus ſum, cuius ſane ratio exactiſſima in extremo illo iudicij die reddenda mihi erit. Hæc conſi-

Eligitur Epiſcopus Colonieſis.

Venit nudis pedibus Coloniam.

conſideratio ità viri ſancti animum afficiebat, vt quamuis inter medias mundi delicias verſaretur, nunquam tamen animum inepta lætitia diſſolutum gereret, ſed cum ſumma vitæ ſanctimonia, commiſſum ſibi munus adminiſtrabat.

¶ Cum propter flagitiorũ turpitudinem, & ſcelerum omnium immanitatem, ira Domini acritèr in populum deſæuiret, ità vt terra extrema ſiccitate conſumpta, mortiferam cunctis famem minaretur, Herebertus populi ſui calamitatem miſeratus, aſſiduis lachrymis & precibus pacem à Deo poſtulabat, indictoque triduano ieiunio ſolemnem precationem omnium ordinum inſtituit. Cumque ex oratorio ſancti Seuerini Clerus cum ſolenni Litania egreſſus, beati Pantaleonis peteret: eccè niuei candoris columba videntibus multis caput eius circumuolitauit, eademque repentè diſparuit. Vt autem ad locũ ventũ eſſet, in quo iã dictus confeſſor Domini Seuerinus, in tranſitu beati Martini voces angelorum pſallentium audire meruit, vident eminus eandem columbam caput beati viri tertio circumuolitantem, quæ & protinùs in ſublime eleuata cœlos petijt, nec vltrà comparuit. Dimiſſa precatione, vbi ad prandium ventum eſt, vir diuinus appoſitis cibis ieiunium diſſimulabat, neque enim poterat pijſſimum pectus populi ſui miſeria grauitèr ſaucium, vllam conſolationem admittere; cumque alij ſe mirari dicerent, diuinam bonitatem profuſis tàm multorum lachrymis flexam non eſſe: tale fertur vir ſanctus reſponſum dediſſe: Veſtri, ô chariſſimi, paſtoris hæc eſt culpa. Niſi enim diuinum numen meis ſceleribus infenſum eſſet, qui medius inter vos & ipſum ſtare debeam, credo equidem iàm diu

Columbæ miraculum.

Admiranda eius humilitas.

Digitized by Google

cælum dirupiſſet, ſuoque nos beneficio extrema ſiccitate conſumptos, refeciſſet. Hæc vbi dixit, lachrymas continere nequiuit, ita vt vi erumpentium victus, caput in manibus ſuper menſam declinaret. Luctabatur interim ardenti oratione, & ſumma ſpiritûs humilitate cum fortiſſimo ſpirituũ omniũ domino. Eadem verò hora cum ſumma eſſet cœli ſerenitas, ſoleſque ardentiſſimi: repentino fragore cœlum intonuit, & demiſſis imbribus mirificè cunctos recreauit.

Efficacia precũ eius.

Intereà cùm pauperum & orphanorum pater, monente Ottone Imperatore, conſilium mente agitaret, quomodo, & quo loco ſacrum aliquod Deo domicilium, in quo religioſi viri eius numini ſanctiſſimè deſeruirent, conſtrueret, nocte quadam Angelorum & omnium Sanctorum Regina ei aſtitit, quæ præclarum pietatis opus, quod intimis ſenſibus incluſum gerebat, approbans hæc ait; Surge, & Diuitenſe caſtrum à ſordibus rerum terrenarum, quibus turpiter infectum iacet; diligenter emundatum Deo conſecrabis, vt ſicuti impunita flagitiorum omnium licentia quandoque ibi requieuit, ità nunc diuinorum munerum ſplendore pulchrè ornatum, portus ſalutis malorumque omnium tutiſſimum perfugium exiſtat. Herebertus hac D. virginis præſentia mirificè exhilaratus, protinus monaſterium inſigni opere erexit, viriſque virtutum omnium ornamentis egregiè cultis, inſtruxit.

Angelorum Regina ei apparet.

Monaſterium conſtruit.

Die quæ Palmarum feſtiuitate Chriſto ſacer eſt, cum ſermonem ad populum haberet, & homo quidam maligno obſeſſus ſpiritu duris vinculorum nexibus conſtrictus præſens eſſet, cœpit vi diuinorum verborum exagitatus, clamores horrendos edere, ipſamque concionem turbulẽ-

tis

tis vocibus perturbare. Cumque vir ſanctus ſine vllo fructu vocis contentionem intenderet, tacitùs diuinam opem aduerſus malignum implorauit; cuius virtute fugatus, non paruam cunctis admirationem reliquit. Volbertus monaſterij eius, quod ſanctus conſtruxerat, Abbas, cum graui admodum capitis & oculorum incommodo vexaretur, aqua qua ſanctus Pontifex poſt Miſſarum ſolemnia manus abluerat, dolorem depulit. Poſt hunc, mulier quædam miſeranda valdè cæcitate laborans, vt oculos vino intinxit, quo ſanctus Dei poſt dominici corporis & ſanguinis communionem digitos de more abluerat, oculorum lumen recepit. Alia quoque paralyſi diſſoluta, edito crucis ſigno, membrorũ ſoliditatẽ ab eo conſecuta eſt. Fuit autem cum alijs virtutibus, tùm humilitatis laude præſtantiſſimus. Erat pauperi & abiecto cuidam homini natus infantulus, quem cùm nemo è ſacerdotibus de ſacro fonte leuare dignaretur, & pauper iſte Pontifici ſuam miſeriam cum multis lachrymis exponeret, vir ſanctus; Citò, inquit, eum ad me deferto, Ego enim puerum ſacro latice tingere, & Chriſto pro eo ſpondere debeo. Tinxit itaque infantem, & ſacerdotum ſuperbiam præclaro humilitatis exemplo confudit. Paucis autem poſt diebus, cùm celebrata apud S. Seuerinum ſtatione, magno ſacerdotum & populi comitatu circumſeptus, pauperis huius tugurið pertranſiret, ille domo prorumpens, alacri vſus confidentia, frenum equi cui Præſul inſidebat corripuit, & benignè Præſulem ad prandium inuitauit. Nec abnuit vir ſanctus pauperis ſubire tuguriolũ, vbi nihil præter panẽ cũ aſſo pullo, tenuiq; ceruiſia inuenit; q̃ tamẽ q̃buſuis ipſe delicijs, vt humilitatis benigneque

Oratione pellit ab obſeſſo dæmonem.

Volbertus Abbas Tuitienſis.

Claret miraculis.

Humilitas eius.

queſaciendi diſciplinam alios doceret, longè præpoſuit.

Benignitas eius erga pauperes.

Quid autem de eximia & præſtanti miſericordia, qua miſeros & calamitoſos proſequebatur, dicam? Certè tanta illa fuit, vt merito ab hominibus rerum diuinarum imperitis, in crimen vocari poſſet. Erat quidam in ſacris conſtitutus, ex eorum numero qui ſingulari viri ſancti benignitate vitam contra inopiam tutabantur, ſed cum paupertatis onus diutius ferre recuſaret, conſilium ſceleris & audaciæ plenum inijt. Nam vt relicta Colonia in Saxoniam peruenit, tres nocte vna eccleſias inuaſit, atque ſacris indè vaſis, veſtibuſque ſacrilego furto ſublatis, Coloniam repedauit. At mox à ſubſequentibus deprehenſus, & iudici oblatus, definita legis ſententia, ſuſpendio damnatus eſt. Aderat eo tempore in vrbe ſanctus Præſul, qui mox tanquam animoſus ſcelerum vindex, ſacrilegij reum ſibi ſiſti iuſſit. Venit cum reo ipſe iudex. Tùm Præſul, toruis admodùm luminibus: Hominum, inquit, perditiſſime, quid tibi venit in mentem, vt diuini humanique iudicij oblitus, tantum in te nefas committeres? Nunc te viuere fas non eſt, crimini huic tuo dirum mortis ſupplicium iam debitum, iamque paratum eſt. Hæc cùm in magna hominum frequentia dixiſſet, eum

Clericum mortis reũ liberat à ſupplicio.

patrono pauperum tradidit; cui clanculum in mandatis dedit, vt cibo eum potuque egregiè reficeret. Ipſe interim cum iudice & reliqua nobilium turba, ad menſam acceſſit. Cum verò omnes epulis intẽti eſſent, vir ſanctus, cui damnati hominis cura ſub pectore viuebat, patronum aduocauit, eique hoc negotij clam dedit, vt mortis reum ſuo ſubuectum equo, extra vrbis mœnia in locũ tutum deduceret, & pecunijs rebuſque neceſſarijs inſtru-

Digitized by Google

inſtructum dimitteret;ſeſeque,quanta poſſet celeritate maxima,conuiuis ſiſteret. Patronus cuncta ex Domini voluntate, ſumma calliditate peregit;cùm Herebertus quaſi graui offenſione commotus,Sceleſtus ille, inquit, nondum ſacrilegij ſui pœnas dedit?At miniſter, voluntatis & facti eius præclarè conſcius,pallore vultûs per callidam ſimulationem inducto,voceque ſuſpirijs interclusa ,reſpondit,Nefarius manus noſtras euaſit,&fuga ſibi ſalutem quæſiuit. Tùm Epiſcopus conuocata concione.Ecce,inquit, ſacrilegus ille euaſit,effugit,Ite,currite. & è fuga retractum, debito mortis ſupplicio afficite. Quis factum hoc non reprehendat, niſi vir ſanctus ardentiſſimo fraternæ ſalutis amore incenſus,hæc feciſſet?

Et tamen tàm eximiæ benignitati, non pauci flagitium immane affingere minimè dubitabant. Multi eum in populi totius inuidiam pertrahere conabantur;Alij vero varijs calumnijs diabolica arte conflatis,Henrici Imperatoris animum, qui Ottoni ſucceſſerat, in virum ſanctum inflammabant,eoque rem deduxerant, vt Henricus errore deceptus,certa de excidio eius conſilia iniret.Sed nocte quadam venerandi cuiuſdam ſenis viſio, vehementer eum exterruit,& conſilium ſceleris & impietatis plenum deſtruxit, atque benignè eum admonuit,vt Herebertum inſigni apud Deum ſanctitatis laude præſtantem, omnibus, quibuſcunque par eſſet,modis coleret & obſeruaret. Mane facto Imperator, præter mentem & expectationem omnium venerabundus Epiſcopum aduocauit,& execrando errore, (in quem maleuolorum hominum linguis inductus fuerat) deteſtato, in amplexus eius ruit: & ſumma quadam amoris, ac beneuolentiæ ſignificatione trina ei oſcula

Vide vt etiā ſanctos principes. malæ linguæ nonnunquam fallant.

oſcula dedit. Nec hac ſatisfactione contentus, nocte ſequenti finitis matutinorum ſolennijs, Pontificis cubiculum adijt, abiectaque protinus chlamide, & corpore in terram proſtrato, cum lachrymis erroris ſui veniam poſtulauit. Quem Dei famulus à terra ſubleuans benignè exaudiuit, eique inter cætera imminentē vitæ ſuæ exitū prædixit. Noueris, inquit, certiſſimè, quia poſt diſceſsū noſtrū quo nūc ſeparādi ſumus noſtras inuicē facies jam in hoc ſeculo nequaquam videbimus.

Vide ſancti Imperatoris eximiam humilitatē, & vt agnoſcat pontificiam auctoritatem.

Hæc cum dixiſſet, paulò pòſt febre Noueſij corripitur: Cumque ægritudinis moleſtiā inualeſcere ſentiret, quamuis toto vitæ ſuę tempore egenis benignè admodum conſuluiſſet, tunc tamen vel maximè, quantam in eorum apud Deum patrocinio ſalutis ſpem repoſitam haberet, declarauit. Nunc eos fratres, nunc dominos, nunc patronos appellabat. Nihil erat in bonis reliquū, quod non eis diſtribueret. Et nè cum vita pariter hoc eius charitatis ſtudium exſpiraret, mœrentē fratrem ſuum Gezemannum comitem, qui ad lectuli caput reſidebat, conſolans, per communem fratris amorem, per Chriſti ſanguinem & vulnera, per ſanctum & tremendum iudicium, quo bonos præmijs ſempiternis afficiet, obteſtatus eſt, vt pauperum curam ſuſciperet, & tanquam Chriſti membra foueret atque nutriret. Eadem Eccleſiæ Præpoſito & Ciuitatis Aduocato ac Procuratori pauperū pręcepit, qui ſe hoc libentiſſimè acturos ſpoponderūt. Hæc aliaq; in eandē ſententiā cum dixiſſet, de pręſentis vitæ anguſtijs ad ſempiternę felicitatis patriā migrauit. Funus cū multis omniū lachrymis curatū fuit, & honore tanto pontifice digno, in Diuitenſium caſtro in oratorium ſanctiſſimæ genitricis illatum; vbi multis coruſcans

Moriturus, omnia ſua largitur pauperibus.

Vide quantam vir ſanctus, habuerit pauperū curam.

Moritur.

Digitized by Google

cans miraculis, plurimos ſacras eius reliquias viſitantes, ad Domini noſtri Ieſu Chriſti gratiam debitis laudibus celebrandam excitauit. Sanabantur infirmi; Cæci poſt pia deſideria & vota, optatum lumen recipiebant; Claudi greſſum, Paralytici membrorum ſoliditatem, dæmoniaci ſenſuum integritatem ſanitatemque cōſequebātur. Vnum verò contigit inter cætera memoria ſempiterna celebrandum. Vir vitæ venerabilis Volbertus, primus cœnobij eius, quod à Sancto hoc Pontifice conſtructum erat, Pater, (cui etiam propter egregiam vitæ conuerſationem, & multiplicem diſciplinarum omnium cognitionem, Sancti Panthaleonis cura commiſſa erat) cum de more ſolitarijs vigilijs pſalmos decantaret Dauidicos, & tunc propter tanti patris obitum multo ardentius pietatis operibus inſiſteret, accidit nocte quadam, vt propè beati antiſtitis ſepulchrum oranti, locus ipſe, & tota denique monaſterij fabrica intremere viderentur. Quo viſo, prima facie horrore perfuſus eſt; ſed cum animum mentemque ab eo pauore refeciſſet, & orationis ſcuto inanem timorem repuliſſet, vidit patefacto beati viri ſepulchro, ſanctum Dei egredi. Quo ſanè ſpectaculo ſenſuum ſtupore oppreſſus concidit. Tùm Pontifex baculo quo tumulatus fuerat, latera eius tangens, quid operaretur interrogauit. Cui cùm interclusis nimio timore faucibus, reſponſum dediſſet, confeſtim qui apparuerat intulit. Orationibus, frater mî, vigilāter ſedulus inſiſte, & viuorum atque mortuorum parentum ſalutem exorans, mei quoque memoriam abundantius habe. Scito enim & veritatem loquenti præbe fidem, quia obitûs mei die triceſimo, qui nunc imminet mecum pranſurus es.

Miracula ad eius ſepulchrum.

Volberti primi Abbatis Tuitienſis, egregia laus.

S. Herebertus loquitur poſt obitum cum Volberto Abbate.

Hoc

Hoc ille audito, penè exanimatus reſedit in eodem loco. Tandem verò animo nonnihil reſumpto, corpore ac mente tremens ad lectum peruenit. Manè autem facto orationem ad fratres habuit, qua ad omnem pietatis perfectioniſque rationẽ eos informauit, ſummumque monachorũ decus, oris cuſtodiam eſſe oſtendit. Soluta autem concione, quoſdam ætate & prudentia præſtantiores euocauit, eiſque viſionem ex ordine narrauit. At illi, (vt fert hominum ingenium) rem totam, vehementi amoris affectui aſcripſerunt. Nec enim, dicebant, defunctus ei apparuit, ſed quem viuẽtem amore nimio complexus eſt, eundem iãm mortuum aſſidua cogitatione præ oculis cordis geſtat, ſomniaque cogitationes ſequuta ſunt. At ille conſcientiæ ſuæ teſtimonio magis, quam opinione hominum fretus, triceſimum diem tanquam vltimum expectabat. Et vt eum, tanquam ſui natalem, cum Chriſti famulis pauperibuſque celebraret, copioſas impenſas præparabat. Iamque prædicta à Pontifice dies aduenerat, cum ex quadam poſſeſſionis ſuæ villa (quam ad multorum egentium inopiam ſubleuandam viſitauerat) ad monaſterium rediens, à quibuſdam comitibus, ad prandendum inuitatus eſt. Ille ex charitate iuuentuti famulanti condeſcendens, non abnuit; ſed cum diuinum ex debito officium præmittere vellet, ſextam de more cum duobus, qui obſequio eius aderant, fratribus, horam canere incepit. At vbi ad lectionem, quam Capitulum dicimus, ventum eſt, erat autem hæc: *Chriſtus reſurgens ex mortuis, iam non moritur; mors illi vltra non dominabitur:* quod enim mortuus eſt &c. Reſpondẽtibus illis, *Deo gratias*, continuo ſpiritum

Decus monachorum ſilentium.

exhala-

Digitized by Google

exhalauit. Cuius morte filiorũ animi, quãuis non mediocri triſtitia oppreſſi, tamen cum ad mentem reuocarent ea, quæ a Beato Præſule Hereberto prædicta fuerant facile mœrorem omnem depulerunt. Eccè autem vt defuncti corpus propè ſepulchrum eiuſdem vatis ſui depoſitum eſt, pauper quidam inter vigiliarum exequias, à cunabulis contractus (qui eiuſdem Sancti Pontificis pietate & patrocinio hactenus vitam contra inopiã defenderat) dũ tota nocte multis lachrymis miſerandam ſuam orbitatem deploraret, ſuorum ſanitatem ſoliditatemque membrorum ab ijs recepit.

miuit in Domino.

Contractus ad ſepulchrum Hereberti curatur.

VITA S. GERTRVDIS ILLVSTRISSIſimæ Virginis, ex ea quæ eſt per Surium. Obijt anno Domini 644. Vitaliani Papæ 10. Conſtantis Imp. 23.

Vide Cæſar. Baro in not. marty. Rõ. Item Tom. 8 annal, Eccleſiaſt.

17 Martij.

SAncta Gertrudis Niuellenſis, patre Pipino, matre verò Itta illuſtriſſima familia orta, cùm in paternis ædibus verſaretur; & die ac nocte ad parentis ſuæ multis virtutibus ornatæ pedes, diuini verbi ſapientiam meditaretur, eos breui temporis ſpatio in Dei amore progreſſus fecit, vt mundanarum rerum pertæſa, tota mente de diuina pulchritudine cogitaret. Fertur verò tale in Chriſti ſeruitio initium habuiſſe.

Patria & parentes eius.

Cum parens eius Pipinus, Dagobertum regem ad ſplendidas epulas inuitaſſet, fortè in comitatu eius adfuit adoleſcens quidam, Auſtraſiorum ducis filius, qui Gertrudis moribus & ingenio delectatus, cùm à rege tùm à Pipino, eam ſibi coniugem dari poſtulauit. Rex non parum hoc poſtulato gauiſus, patrem puellæ ad conſenſum nuptiarum hortari cœpit, ipſamque puellam cum matre ad-

Pipinus parens S Gertrudis. Dagobertum regem inuitat ad menſam.

tre adduci imperauit. Illæ quid rerũ ageretur ignaræ, protinus regis imperio parẽtes aduenerũt. Quibus Rex verbis ãpliſſimis, & genus adoleſcẽtis,& diuitias,& honores prædicare cępit,nihilq nõ facere vt puellã ad tã celebre coniugiũ inuitaret. Tùm Gertrudis indignabũda, Ego,inqt,ô Rex neque hũc auro fulgentem,neque mortaliũ quẽquã quibuſuis titulis decoratũ, ſed Chriſtũ Deũ ac Dominum meũ ſponſum mihi elegi. Hoc audito Rex, teneræ puellæ reſponſũ admirans, conticuit; adoleſcens autẽ pudore pariterque indignatione repletus receſſit.

Puella Gertrudis, reſpuit nobiliſſimi adoleſcentis coniugium.

Ab illo igitur die pietatis & diuini amoris igniculi, mirificè in deuoto materno ac virgineo pectore creuerunt, donec, quatuordecim inde elapſis annis,patre vita defuncto mater & filia ſacris ſeſe ędib', Amãdi epiſcopi cõſilio cõſtructis, incluſerunt; ſeſeque totas ſuaque omnia vni Deo ſacro accepto velamine, conſecrarunt. Acceſſere mox aliæ,atque aliæ, quæ ſplendore virtutum admirabilium, quas in parente & filia contemplabãtur,motę,ſeſe earum diſciplinis ſubmittebant; ita vt breui cœnobium & perſonarum & virtutum numero celeberrimum conſtitueretur. Interea humani generis hoſtis, ſtimulis inuidiæ in nouam Chriſti militiam concitatus, quorundam animos in odium virginum vehementer accendit, nullumque non mouit lapidem, vt virgines in Chriſti nomine congregatas diſſiparet; parumque abfuit quin acerbiſſimis ignominiæ telis petitæ vel inſtitutum deſererent, vel ſaltem ſubditas à ſe dimitterent. Sed Gertrudis Chriſti amore accenſa, perditorum hominum calumnias tanta virtute ſuſtinuit,vt cunctas dæmonis inſidias profligaret, & inuitis omnibus, congregationem Chriſto ſacram retineret. His primum defunctæ

Pipinus pater S.Gertrudis obit.

Itta mater Gertrudis, cũm filia,ſacris ſe ædibus includunt.

periculis, radios virtutum omnium latiùs diſpergere, exteriſque etiam hominibus egregia pietatis officia exhibere cœperunt. Et quidem prima eis pauperum & peregrinorum cura fuit, quos ſolicitè tāquā Chriſti mēbra nocte dieq; fouebant. Cæterum Itta poſtquam annos nata 60. clariſſimis virtutum omnium ornamentis cœnobium decoratum aſpexiſſet, ſanctum Deo ſpiritum tradidit, anno à mariti ſui Pipini obitu 12. Cùm autem matre defuncta, filia totum regiminis pondus in ſe ſolam recepiſſet, cepit ardentius cœleſtium rerum contemplationi incumbere; & ne quid eam ab earum amore impediret, ita alijs officia diſtribuit, vt ſola auctoritate rerum omnium ſibi ſeruata, nihil præter ſacras lectiones nocte dieque tractaret; eoque aſſiduo ſtudio progreſſa eſt, vt omnem penè ſacram ſcripturam memoria teneret, & obſcura allegoriæ myſteria ſancto reuelante ſpiritu, luculenter auditoribus explanaret. Porro pauperum curam nunquam depoſuit, ſed ædes valdè magnificas exſtruxit, in quibus magnam egenorum multitudinem clericorum & peregrinorum, victu quotidiano ſuſtētabat. His pietatis operibus tota mente intenta, dùm nimijs vigilijs & ieiunijs corpus domaret, acri ægritudine corripitur; qua paulatim creſcēte, vt liberius Chriſti amori vacaret, & alacriùs illi occurreret, Abbatiſſæ officio ſe abdicauit, & neptem ſuam VVilfetrudem, virginem annos natam 20. multiſque virtutibus egregiè inſtructam, in locum ſuum inſtituit. Hoc autem onere liberata, tā ardēter precibus & meditationib⁹ aſſiduò vacauit, vt ſolo corpore in terris, mente verò reuera in cęlis habitaret; atq; hoc modo curſu ſuo fęliciter exacto, cū ab inſigni quodā ſanctitatis

Itta moritur.

S Gertrudis in ſacris literis doctiſſima.

Abdicat ſe officio Abbatiſſæ.

Digitized by Google

tatis viro, Vltano nomine peregrino monacho, de die obitûs admonita fuiſſet, ſacris munita myſterijs anno ætatis ſuæ triceſimo tertio 16. Kalen. Aprilis migrauit ad Dominum, Cuius ſanctitatem quamuis egregia pietatis opera ſatis ſuperque teſtantur, eam tamen Dominus miraculorũ virtute magis confirmare dignatus eſt.

Moritur anno ætatis ſuæ 33.

Claret miraculis.

In Treuirenſi monaſterio Abbatiſſa fuit Modeſta nomine, ſanctiſſimæ Gertrudi ſingulari amicitiæ fœdere deuincta. Hæc cum die quodam cœnobij ſui templum ingreſſa fuiſſet, ſeque antè beatiſſimæ Virginis aram proſtrauiſſet, vidit non ſine ingenti ſtupore ad dexterum altaris latus S. Gertrudẽ eo habitu quo vti cõſueuerat; cumque plurimum de viſionis veritate ambigeret, Noli, inquit, ſoror Modeſta dubitare; Ego enim Gertrudis ſum, quam ſummopere in vita ſemper amaſti. His dictis euanuit.

Apparet Abbatiſſæ Treuirenſi.

Anno ab obitu eius decimo, ignis in Niuellenſi cœnobio ſubitò excitatus adeò ſæuijt, vt ſacræ virgines vehementer exterritæ, deſerto cœnobio in tutum ſeſe recipere coactæ fuerint. Ille verò cui monaſterij cura commiſſa erat, eleuatis oculis vidit S. Gertrudem ea forma & habitu, quo viuens quondam Chriſto famulata erat, in ſuprema refectorij parte ſtantem, veloque ſuo flammas abigentem, ac tandem incendium reſtinguentem. Longum foret innumera eius, quibus coruſcat, miracula referre. Agnes Gertrudis alumna, quæ poſt VVilteſrudem Abbatiſſæ munus adminiſtrauit, templum in honorem eius exſtruxit, in quo omnipotens Deus virginis huius gloriam mirificè illuſtrat.

Ignem extinguit. S. Gertrudis.

Templum Niuellæ in honor. S. Gert. conſtructum.

VITA

VITA S. PATRICII CONFESSORIS, & Hibernorum Epiſcopi. Ex ijs quæ exſtant apud Probum Hibernum, & Richardum Stanihurſtum, ad cenſuram tamen Cæſar. Baronij caſtigatu. Exceſsit è corpore Anno Salutis 491. qui fuit Felicis Papæ 9. Anaſtaſij verò Imp. 1.

Vide C. Bar. Anna. To. 5. & 6. ac Not. in marty. Roman.

CAlphurnius* vir & morum honeſtate conſpicuus, & diuitijs ac honoribus inclytus, ducta in matrimoniũ Concheſſa,* pari honeſtate ac dignitate fæmina S. Martini Turonenſis Epiſcopi ſorore; vnicum ex ea ſuſcepit filium, in maritimo Britanniæ territorio: quod antiqui Triburniam vel Eiburniam appellabant. Nato infanti, optimæ indolis & ingenio facili, primò b Socher nomen in ſalutari lauacro impoſitum fuit; Cui deindè S. Germanus Magonij: ac poſtremò Cæleſtinus Papa, Patricij nomen indidit. Et quidem prima illius ætas à S. Martino optimis moribus & diſciplinis quadriennio imbuta fertur; Quo exacto Germanus Antiſidorenſis Antiſtes, humanarum ac ſacrarum literarum cognitione exactius eum inſtituit. Sed antequam in illorum diſciplinam concederet, multis varijsque, tenera adhuc ætate puer, aduerſitatibus exagitatus fuit. Nam cum puſio adhuc prima literarum elementa ludibundus addiſceret, Hiberni maritimas Britanniæ oras, flamma ferroque vaſtantes, & multos vtriuſque ſexûs homines in ſeruitutem abripientes, inter alios pueros & adoleſcentes ſanè ingenuos, Patricium iam tum ephœbum eandem in captiuitatem abduxerunt. Miſera profectò & dura ſors. Poſt prędæ partitionem, generoſi animi adoleſcens Hybernico Dynaſtę à piratis diuen-

17. Martii.
* alias Calphurnus)
Patria & parentes eius.
* Sic quidã appellatam eſſe volunt.
b alias Suchar.
Primò Suchar vel Socher, deinde Magonius, ac poſtremò Patricius eſt appellatus.
Abducitur captiuus in Hiberniam.

Paſcit porcos.

diuenditur,& porcorum gregi cuſtos præficitur. Quid faceret? Ferendum illi erat, quod mutare non poterat. Magnam tamen ſpem in Chriſti bonitate pius adoleſcens repoſitam habebat, quod aliquandò priſtina libertate recuperata duræ ſeruitutis meminiſſe iuuaret. Et eccè admirabilem Dei prouidentiam. Sexto ſeruitutis anno, cum die nocteq; precibus intentus, porcos ad paſtũ in cãpo deduceret, oblatum in agro reperit theſaurũ, redemptionis ſuæ pretium; quod ſagaci ac prudenti conſilio cum hero ſuo depactus eſt. Igitur hac ratione præter opinionem priſtinę libertatis compos effectus: in patriam rediјt.

Reperit theſaurum quo ſe a ſeruitute redemit.

Pelagiana hæreſis graſſatur.

De hac hæreſi vide Tom. 5. Baronij.

Ea tempeſtate Pelagius diuinæ gratiæ hoſtis infeſtiſſimus, ijs in locis tabifica hæreſis contagione multorum animos inficiebat, & virus praui dogmatis diſpergebat. Ad eam verò peſtẽ reſtinguendam, S. Germanus Antiſidorenſis, & S Lupus Trecaſſę Antiſtites, in Britãniam venerant, & nefarium hæreſiarcham dictis factisq; retundebãt. Eo in opere, cùm Germani doctrina, miraculorũ gloria, multiſq; virtutibus coruſcans præcipua appareret, Patricius viri ſanctitate & ꝑclaro docendi genere captus, eius in diſciplinam ſe tradidit: animumque à mundi illecebris ad pietatis ſtudium inexhauſta auiditate tranſtulit; Ac poſtremò omnes cogitationes ac labores ſuos, ad Hibernorum ſalutem quorum miſeriam cæcitatemq; iam olim præſens viderat, direxit. Nec potuit feruens deſiderium viri conquieſcere, ſed præclaris cogitationibus incenſus, Cæleſtino Põtifici maximo pro Hibernorum ſalute ſe ſupplicẽ abiecit. Is verò collaudato Magonij (hoc namq; nomẽ tũc à S. Germano obtinebat) deſiderio, non modo diuini verbi præconẽ eũ cõſtituit, ſed pontificia ornatum dignitate ad gẽtis ſalutem in Hiberniam

Patricius fit diſcipulus S. Germani.

Ordinatur à Cæleſtino Papa Hibernorum Epiſcopus, & Patricius appellatur.

berniam ablegauit;& quia magnam in illius probitate, animique dotibus eximijs, rei bene gerendæ fiduciam habebat, eum Patricium, tanquam futurum multorum patrem, nominauit.

Itaq; vir ſanctus, tranſmiſſo vaſto mari, ad portum Patriæ feliciter appulit; magno incolarum gaudio, quod non exterum ſed domeſticum paſtorem acciperent; Quamuis non deerant qui beatum Præſulem, Hibernicis finibus arcere cõtendebant. Attamen eximia illius probitas & ingenij candor ac morum facilitas, etiam prauorum leniebant animos; prorſus vt eius doctrinam certatim ad aures admitterent, & virtutis ſplendorem magis magisq; indies adamarent. Hiſce fæliciſſimis initijs, breui tempore Chriſtianiſmus abũdè eſt propagatus, multique à Satanæ fallacijs ad veritatis lucẽ traducti. Aſt verò cùm alij quidam nõ pauci, effrænata mente, pij patris doctrinæ repugnarent, alij calũnijs dicta eius pariter ac facta appeterent, ille, quia cæleſtiũ præmiorũ magnitudine nõ poterat, tãdẽ infernaliũ pęnarũ terrore luculẽtis ſermonib⁹ ob oculos poſito, dura eorũ pectora ad ſanã doctrinã emollire cõatus eſt. Ibi tũc ꝗdã inſulſi, virũ ſanctũ irridere, eius doctrinã mera ſõnia eſſe calũniari, ac poſtremò clarius documẽtũ infernaliũ tormẽtorũ poſtulare. Tũ ille populo relicto, tota mente ad Deũ cõuerſus, multis precibus ac lachrymis incredulæ genti viſibile teſtimoniũ, ab eo poſtulare nõ deſtitit. Nec defuit ei⁹ precibus benignus Deus. Nã vt diuino inſtinctu ad Aquilonarẽ Hiberniæ plagã gradũ ꝓmouit, antrũ quoddã in tetro receſſu offẽdit, ſpectris, ijs q intrabãt, admodũ terribile; ex quo lachrymabiles voces gemitusq; eorũ, q purgatorijs pęnis deputati putãtur, exaudiebantur. Hiſce igitur modis ſacer Antiſtes, rebelles multorum mentes, & in ſcelere atq;

Excipitur beneuolè à ſuis.

Patitur multorum contradictionẽ vir ſanctus in Hibernia.

Hæc obiter de Purgatorio S. Patricij libamus, ne in incertis turpiter offendamus

Hibernos ad Chriſtũ

ſidem conuertit. Vixit (teſte Gen. & Sigeb. in Chronico) 122. annis.

perfidia pertinaces conuicit, totamque illam regionem, doctrina & miraculis clarus, ad Chriſtũ adiunxit: ac tandem plenus dierum atque bonorum operum è corporis ergaſtulo ad cælos migrauit.

Vide Cæſ. Baro. Tom. 4. Annal.

VITA S. CYRILLI EPISCOPI HIEROſolymitani, ex ea quæ eſt per D. Iohannem Grodecium, Decanum Glogouienſem, ex Eccleſiaſticæ hiſtoriæ ſcriptoribus collecta. Qui temporibus Conſtantij Imp. ab Arianis ſæpè pulſus, ac ſæpè in ſedem receptus, ad extremum, ſub Theodoſio Imp. ſeniore 8. Annis, inconcuſſum Epiſcopatum tenuit. Quieuit verò in pace Anno Domini 386. Siricij Pap. 2. Valentin. 11. Theodoſij. 8. Imp.

18. Martij.

CYrillus Hieroſolymitanus inter veteris Eccleſiæ patres clariſſimus Antiſtes, non modò virtutibus vero Epiſcopo dignis præditus, verum etiam dono prophetiæ admodũ clarus fuit. Nam cùm Iulianus Imperator, templum Iudæis Hieroſolymis inſtaurare iuſſiſſet, & ſumptus ad hoc de publico miniſtraſſet; Cyrillus vaticinij Danielis Prophetæ memor, quod & Chriſti teſtimonio confirmatum erat, lapidem in eo templo ſuper lapidem non manſurum; Hoc, inquit, Saluatoris oraculum adimplebitur. Quod cum dixiſſet Epiſcopus, noctu ingẽti & horribili terræ fragore, fundamenta veteris templi euulſa ſunt, ac lapides vnà cum ædibus contiguis diſperſit. Ad quod ſanè ſpectaculum, cum multi Iudæorum mane facto conueniſſent, ignis de cælo elapſus, cuncta artificum inſtrumenta conſumpſit. Sequenti verò nocte ſigna crucis, inſtar radij ſola-

Cyrillus prophetiæ ſpiritu præditus. Daniel. 9. Matthęi 24. Lucæ 19.

Signa crucis inhærent

Digitized by Google

ris ſplendentia, veſtibus illorum ita impreſſa hæſerunt, vt nulla arte deleri poſſent. Hæc adeò ſtupēda prodigia, vnum illud Cyrilli verbum, diuino & prophetico ſpiritu prolatum, conſequuta ſunt. veſtibus Iudæorum.

Neque verò his tantùm in terra prodigijs prædictionem eius confirmare, verum etiam in cælo maiori miraculo Epiſcopatum illius Deus illuſtrare dignatus eſt. Nam illo præſide ſacrorum Hieroſolymis, ſignum crucis in cælo fulgidum ſuper ſacrum montem Caluariæ diebus Pentecoſtes, hora ferè diei tertia, apparuit, ſoliſque radios ſuo ſplendore longè præcelluit, ità vt lucis illius excellentia; vniuerſus populus Hieroſolymitanus concitatus, maxima cum admiratione ſignum illud filij hominis aliquamdiu ſpectauerit. Nam & magnitudine crux illa fuit tanta, vt quindecim ſtadia excederet, ab ipſoq; ſacro Golgotha ad montem vſque Olîueti protenderetur; & luce tanta, vt non modo Chriſtiani omnes iſtic illuſtratos ſeſe confirmatoſque ſentirent, verum etiam Iudæi ac gentiles aduenæ ab erroribus tenebrarum auerſi, illuminarentur; & crucifixum verum eſſe Deum profiterentur. Quemadmodū ipſe Cyrillus præclare in epiſtola ſua, de eodem admirando ſigno, ad Conſtantium Imperatorem data; teſtatur. Ita ſanè tum coruſcabat Hieroſolymis verbum Dei multò amplius, quam hiſce noſtris poſtremis temporibus apud nos, non modò prædicatione Cyrilli, verum etiam virtute Dei, ſequentibus tàm admirandis ſignis.

Signum crucis apparet in cœlo.

Cyrillus ſcribit ad Imperatorem Conſtantiū. Nicephor. lib. 9. cap. 22. hiſtor.

Succeſſit autem Cyrillus beato Maximo, qui vt maximus fidei Catholicæ defenſor fuit: ita & Cyrillus, alacris & promptus doctrinæ Apoſtolicæ propugnator extitit. Qua de cauſa maximas ab

Arianis perſecutiones paſſus eſt. Nam cùm animaduertiſſent illum vehementer hæreſibus obſtare, & Apoſtolica dogmata adeò ſtrenuè tueri, congeſtis quibuſdam calumnijs, in quodam conciliabulo ſuo accuſare illum, & deinceps (ità vt alios permultos Catholicos Epiſcopos) more ſuo ſacris functionibus priuare non dubitarunt; idq; ex negocio pietatis illius erga egenos quæſito prætextu. Cæterùm Epiſcopi Catholici 150. qui non ita multò poſt Seleuciam ad Synodum conuenerant, depoſitionem illam ratam non habentes, primarium illius aduerſarium & auctorem depoſitionis Acacium, dignitate priuârunt, & ab illa Synodo excluſerunt, Cyrillum verò honorificè ſuſceperunt, & calumniatores ad crimen, ſi quod haberent, probandum inuitârunt. Sed nemo qui crimen quod in eum ſumma iniquitate congeſtum fuerat probaret, adfuit. Ex his ſanè patet quanta fuerit Cyrilli integritas, quem nè accuſare quidem coràm legitimis iudicibus aduerſarij veritatis audebant: ſed tantùm apud ſuos ſectarios; quorum adeò tum creuerat potentia & audacia, cùm intelligerent Imperatorem ſuarum eſſe partium, vt ipſi nihilominus quos ſemel iniquè dignitate exuerant, iniquius vi & armis de ſuis ſedibus exturbarent, alioſque pro ſuo arbitrio ſubſtituerent. Quemadmodum huic noſtro accidit Cyrillo, quo de ſede Hieroſolymitana deiecto, Heraclius eſt illi ſubſtitutus, atque huic rurſus ſucceſſit Hilarius. Iſti namque vſq; ad Theodoſij imperiũ eam eccleſiam adminiſtraſſe traditi ſunt. Poſt quos D. Cyrillus ſedem ſuam recuperauit. Quomodo autem is denuò ad ſedem ſuã venerit, & quo pacto in ea ſeſe geſſerit, ex literis Synodi Conſtantinopolitanæ, quæ Nectario præſide

Cyrillus ſede ſua pellitur.

Cyrilli integritas.

Digitized by Google

ſide ſub Theodoſio celebrata eſt, ad Damaſum, Ambroſiũ,& reliquos Epiſcopos Romæ coactos, videre eſt;cùm ſcribunt: In ea verò Eccleſia, quæ aliarum omnium mater eſt, Hieroſolymis, Reuerẽdiſſimum & Deo amantiſſimum Cyrillum, Epiſcopum eſſe ſcimus, ritè iam dudum à prouinci-libus epiſcopis electum; qui ſanè diuerſis in locis plurimum aduerſus Arianos decertauit. Præclarum teſtimoniũ Synodi Cõſtantinopolitanæ de Cyrillo.

Epiphanius quoq; huius Cyrilli meminit, quòd præter Acacium Arianum, cum alijs quoq; illius ſectæ Epiſcopis contendere religionis ergò non dubitauit. Et Hieronymus de illo ſcribit in Catalogo ſcriptorum Eccleſiaſt. Cyrillus Hieroſolymæ Epiſcopus ſępe pulſus eccleſia,& receptus ad extremum ſub Theodoſio principe, octo annis inconcuſſum epiſcopatum tenuit. Itaq; ex his & permultis eccleſiaſticorum Scriptorum teſtimonijs, certum eſt Cyrillum fortiſſimũ Chriſti athletam, & orthodoxæ fidei aſſertorem conſtantiſſimum, multis annis pro veritate fidei decertaſſe, perſecutiones varias pertuliſſe, atque hoc bonum certamen certaſſe à primis ferè annis Conſtantij Imperatoris, vſq; ad cõplures annos Theodoſij; curſum autẽ ſuum tùm demùm cõſummaſſe, cùm Theodoſius deuicto Maximo tyranno, qui Romanum Imperium in occidente inuaſerat, rebus Romanis rectè cõſtitutis, Conſtantinopolim reuerſus, filios ſuos Arſenio erudiẽdos traderet; vt ſcribit Nicephorus. Lib. 2. to. 1. Hæreſ. 73. Lib. 12. c. 24

Quàm præclaram autem & ſanctã ſui memoriam apud poſteros etiam reliquerit Cyrillus, tùm ſcripta illius quæ extant, tùm orientalis eccleſiæ faſti, in quibus preces anniuerſariæ & cõmemorationes Sanctorum deſcriptæ ſunt, abundè teſtantur. Nam vt aliorum Patrum, qui in

ſanctorum cœtu clariores habentur, ita huius quoque Cyrilli Hieroſolymitani die 18. Martij in Eccleſijs Græcis, ſancta celebratur memoria, ac ſcriptis quoque illius, apud Græcos nomen ſancti Patris præfixum, vbique reperitur.

Feſtum S. Cyrilli apud Græcos.

VITA S. EDVARDI REGIS ET MARtyrium, ex eo quod eſt per V.P.L. Surium. Necatus eſt, Anno à Chriſto Domino 984. Cum regnaſſet annos 4.

Vide Cæſar. Baro. in not. marty. Rō.

18. Martij.

INclytus Rex Eduardus generis nobilitate inprimis illuſtris, ab antiquis Britanniæ regibus originem ducens; Patrem habuit Edgarum regem, rebus & bello & pace geſtis, valdè inſignē: matrem verò Elfledam, præpotentis cuiuſdam orientalium Anglorum Ducis filiam. Et quidem Edgarus poſtquam hoſtes ſuos bello domaſſet, & plurima terræ eius loca ſuo ſubdidiſſet imperio, cœpit animum ad omnia pietatis officia adijcere, & plurima monaſteria partim à fundamētis erigere, partim bellorum ruinis oppreſſa, ad priſtinum ſplendorem reuocare. Et ipſe quidem pius Rex monachorum cœnobia ſubindè inuiſere, fratreſque conſolari ſolebat. Regina verò idē pietatis officium, virginibus Deo ſacratis exhibebat. Habebat autem ex altera coniuge filium Ethelredum. Interim Eduardus natu maior, optimę indolis puer, ætatem moribus tranſcendebat, & mirificum quoddam virtutis ſpecimen de ſe prębebat. Porrò cùm alijs virtutibus, tum induſtria & ſumma prudentiæ opinione valdè conſpicuus erat. Hæc omnia patrem commonebant, vt ei ſuam poſt mortem, regni totius gubernacula traderet.

Parentes S. Eduardi.

Obſerua hic piū regum iſtorum ſtudium.

Eduardus Induſtrius.

Conſecratur Rex.

Patre defuncto, regio diademate, à S. Dunſtano & qui-

Digitized by Google

&] quibuſdam regni proceribus inſignitus fuit; ſed id culmen honoris diu conſtare ſine magna inuidia non potuit; adeò vt nouerca eius Elfrida ægrè ferens Eduardum Ethelredo filio ſuo antelatum, conſilium furoris & ſceleris plenum, cũ quibuſdam regni primoribus inierit, quo necem optimo Regi machinabatur. Iàm tres annos & mẽſes octo Eduardus regno potitus erat, cùm die quodam venationis cauſa, in ſyluas cum canibus & equitibus proficiſcitur; & fratris (quem vnicè diligebat) inter venandum amore captus, ad nouercæ ædes diuertit. Nouerca autem dolo & iniqua in pijſſimum regem cogitatione plena, rata iàm tempus ſceleris patrandi adeſſe, obuia cum ſatellitibus proceſſit, & ſimulata benignitatis ſpecie ad hoſpitium inuitauit. Rex fraudis ignarus ingredi recuſauit, fratremque cuius amore venerat & videre & alloqui ſe velle affirmauit. Regina hac ſceleris patrandi occaſione fraudata, ad alias ſe inſidias conuertit. Potum regi offerri iubet, & miniſtrum interim cœteris ad audendum promptiorem ſubornat, qui necem accelerarct. O crudele & immane facinus; Rex dùm labris potum guſtat, latro cruentiſſimus in illum inſilijt, & cultello viſcera transfixit. Ille tam atroci accepto vulnere retroceſſit, & mox viribus deſtitutus ex equo concidit. Regina verò vbi mortuum intellexit, ne ſcelus innoteſceret, in vicinum domicilium corpus proijci, vilique tectum ſtramine abſcondi iuſſit.

Nouerca eſt mortem machinatur.

Rex Eduardus inſidijs Nouercæ, occiditur.

Erat in ea domuncula mulier à primo natiuitatis die luminibus orbata, quæ reginæ ipſius pecunia alebatur. Ea, cum proxima nocte apud ſacrum corpus vigilias ageret, & preces tota nocte cum crebris ad dominum gemitibus multipli-

Mulier cæca, recipit lumen ad corpus S. Eduardi.

Templum ædificatum in honorem Eduardi regis.

caret, lumen non ſine admiratione recepit; in cuius rei memoriam, eodem in loco, templum in ſanctiſſimi Regis honorem Deo ſacrum à Chriſtianis exſtructum eſt. Illuceſcēte autem die, cum rem geſtam ex fœmina cognouiſſet crudelis regina, ne ſceleris patrati immanitas proderetur, vehementer pertimeſcere cœpit. Mòx igitur ſacrum corpus, in aquis paluſtribus demergi iuſſit, & palàm, ne quis defunctum regem luctu proſequeretur, edixit. Deinde, vt omnem patrati ſceleris ſuſpicionem à ſe remoueret, ad quendam ditionis ſuæ locum, decem inde miliaribus diſtantem profecta eſt. Ethelredus autem, fratris ſui mortem tantis lachrymis proſequebatur, vt nullam omnino conſolationem admitteret.

Ethelredus, fratrem ſuum luget.

Annus iam elapſus erat, cum præpotens Deus qui martyrum ſuorum gloriam obſcurari non patitur, ſacrum corpus fidelibus quibuſdam deuote illud inquirentibus reuelare dignatus eſt. Eodem in loco, vbi in paludem depreſſum erat, ignea cælitus demiſſa columna apparuit, & ſuis radijs omnia circumquaque illuſtrauit. Hæc cum non ſemel, ſed frequenter appareret, viros quoſdā pietate eximios excitauit, ad miraculi nouitatē indagandā; Accedunt, & corpus defuncti regis inueniunt. Fit magnus hominum concurſus; exoritur planctus, lachrymæ deuotionis per ora fluunt, auctorem ſceleris deteſtantur, & infinitis, quanti regem facerent, indicijs declarant. Nunc protectorem ſuum, nunc patrem patriç appellabant, nunc ſceleris auctores cum admiratione inquirebant, nunc Dei bonitatem, qui ſeruum ſuum eis oſtendiſſet, cum multis lachrymis collaudabant, & ſic ſacrum pignus ad templum beatiſſimæ virginis deferebant, & honorificè

Corpus S. Eduardi, ignea columna, fidelibus proditur.

rificè admodum ſepulturæ mandabant. In loco verò vbi repertum fuerat; fons dulces & perſpicuas emanãs aquas proſilijt, vbi ſingulari Dei beneficio ad martyris memoriam, multa ægris quotidiè præſtantur miracula. Miracula.

Interea fama diuulgante, reginæ fraus & impietas per Britãniam cunctis innoteſcere cœpit, & regis ipſius innocentia & ſanctitas omnium prædicatione celebrari; tandemque ad Comitis Alferi aures peruenit; qui Domini ſui gloria mirificè exhilaratus, confeſtim maiores ei honores decernere inſtituit. Igitur Epiſcopos, Abbates, cunctos regni proceres, & VVilfredam abbatiſſam multis ornatam virtutibus, cum ſacro virginum collegio (in quarum numero regis ipſius ſoror erat) aduocauit: omneſque egregio inſtructos ordine, cum celebri ſupplicatione ad regis tumulum perduxit. Eò cum peruentum eſſet, & in tantæ multitudinis præſentia ſacrum corpus detectum, ab omni corruptione alienum repertum fuit. Quæ res incredibilem omnium animis voluptatem attulit. Porrò ſoror eius, virgo eximia & pietatis & prudentiæ laude præſtans, victa amore fraterno, in oſcula & amplexus ruit; & largo lachrymarum imbre faciem rigans, aſtantes ad gloriam martyris deuotis laudibus celebrandam, vehementer excitauit. Accedunt deinde viri venerabiles, & cum ingenti cleri populique gratulatione, ſacrum illud corpus ad cœnobium ſcephtoniam, pietate & religione celeberrimum deferunt; quod olim Elfredus Rex, Sancti Eduardi atauus, pro amore filiæ Ailenæ, quam Chriſto in eodem deſponſauerat, condiderat, & ampliſſimis donis & poſſeſſionbus egregiè locupletauerat.

Corpus poſt multum tẽporis, integrum & incorruptum inuentum.

Inte-

Duo contracti ſanantur.

Intereà ingens vtriuſque ſexûs multitudo accurrebant; in qua duo pauperes membrorum omnium officio miſerè deſtituti, vt vix per terram repere poſſent, multis precibus & lachrymis à Deo, Eduardi interceſſione, ſanitatem obtinere nitebantur. Nec ſpe ſua fruſtrati fuêre, ſed mox vt feretrum eis impoſitum fuit, ſani & incolumes exilierunt. Tunc nouæ lętitiæ voces exortæ præclara miracula longè lateque diſperſerunt, & reginæ ipſius aures etiam animumque perculerunt. Quæ tùm demùm ex admiſſo crimine dolorem non mediocrem concepit; & vt ſacras martyris reliquias debito honore inuiſeret, ſe cõparauit. Sed accidit, dum aſcenſo equo ſe in viam daret, vt equus nunc conſiſtens, nunc retrocedens, nullis ſtimulis ad gradum faciẽdum incitari poſſet. Quod haud dubia coniectura diuinæ tribuẽs vindictæ, pedibus pro maiori reuerentia iter facere decreuit; ſed nec hoc quidẽ ex animi ſentẽtia ſucceſſit; prorſus vt manifeſtè intelligi poſſet, iuſto Dei iudicio indignam eſſe, quæ ſupplicẽ ſe ſacro martyris corpori exhiberet. Porrò ſacræ reliquię ſummo honore in templum delatæ, & ad ſummi altaris borealem partem reuerenter admodum conditæ ſunt; vbi deinceps multa ſunt ægris collata beneficia, & plurima miracula ædita.

Nota diuinam vltionem.

Corpus ſacrum eleuatur.

Tandem Anno Domini 1001. (qui fuit 21. ab eo, quo illic corpus venerabile tumulatum fuit) eleuatum eſt; quod incredibili odoris ſuauitate omnium non modo nares, ſed loca omnia repleuit, & in ſanctis ſanctorum cum alijs ſanctorum reliquijs, honorificè collocatum. Nam & ipſe ſanctus Rex cuidam in viſione pręceperat, vt eius cœnobij Abbatiſſa indicaret fratri ipſius, Regi Ethelredo, vt aliò Sanctum corpus transferret; & ipſe

ſacri

Digitized by Google

ſacri Pignoris tumulus quotidiè mirabili facilitate à terra eleuabatur; non obſcuro vtique argumento, ſanctum Regem ſacras reliquias ſuas alibi velle tranſponi.

DE S. IOSEPH, PATRE PVTATIVO *Domini noſtri Ieſu Chriſti, quædam ex Cæſare Baronio, quædam verò, quæ ad tanti viri encomiũ faciunt, ex D. Bernardo, vt ea refert, V. P. L. Surius. Obijt autem circa annum Chriſti 13. Auguſt. Imp. 54.*

Vide Tom. I. An.

Homil. 2. ſuper E. Miſſus eſt.

IOſeph de ſtirpe Dauid originem traxiſſe, tradunt Euangeliſtæ. Cùm enim nefas eſſet vel virum alterius tribus fœminam, vel fœminam alterius tribus virum, matrimonio ſibi coniungere, certum exploratumque eſt, vtroſque regio Dauidis ſtemmate progenitos fuiſſe. Quod autem ſanctus hic Patriarcha à Matthæo quidem Euangeliſta filius Iacob, à Luca verò Heli filius appellatur, mirandum non eſt. Cùm enim Heli & Iacob vterini eſſent fratres, & Heli abſque prole decederet, Iacob illi ſemen ſuſcitauit, & genuit Ioſeph; qui natura quidem filius eius erat, lege verò Heli, atque hoc modo Ioſeph vtriuſque filius dicitur. Porrò quo ætatis ſuæ anno virginem ſanctiſſimam deſponſatam acceperit, ex ſacro eloquio minimè conſtat. Epiphanius tamen annũ egiſſe octogeſimum exiſtimat, quamuis alij hanc ideò ſententiam reijciant, quod dicant ad ſubeundos artis fabrilis labores idoneum eum minus videri potuiſſe. Quaſi verò ſenex robuſtarum virium, & infracti roboris eſſe non potuerit, eamque à Deo promereri benedictionem, quæ Aſar impartita fuit; cum dixit illi Moyſes. Sicut dies iuuen-

19. Martii. Ioſeph à regia Dauidis ſtirpe ortus.

Ioſeph quo ſenſu dictus ſit, filius Iacob & Heli.

Hæreſ. 78.

Deut. 33.

Ioſeph, opificio, faber fuit.

Iudæi in cõtrahendis matrimonijs, ad Solũ genus reſpiciebant.

iuuentutis tuæ, ita vt ſenectutis tuæ. Fuiſſe autem opificio fabrum, dubium non eſt; nec mirum videri debet Virginem ſanctiſſimam, ſacerdotum conſilio, (quorum erat officium de his quæ ſemel Deo oblata erãt diſponere) fabrilis artis viro deſponſatam fuiſſe. Nec enim ad pecuniam, neque ad honores Iudæi inſpiciebant, ſed ad genus per antiquam lineam ductum, atque probatum. An verò viduus fuerit, an cælibem vitam ad Mariæ vſque deſponſationem duxerit, non parua eſt diſceptatio; quæ vtriuſque partis grauiſſimos habet aſſertores. Exiſtimant enim nonnulli Ioſeph duas habuiſſe vxores, primam ex tribu Iuda; ſed hi in errorem lapſi ſunt, quòd putarent illos, qui in Euangelio fratres Domini dicti inueniuntur, Iudam Thadæum, Simonem; Ioſeph & Iacobum minorem, Ioſeph filios eſſe, non attendentes, in ſcriptura conſobrinos omnes fatres dici; Non enim hi Ioſeph filij, ſed Mariæ, materteræ Domini liberi ſunt; quæ eſſe dicitur mater Iacobi minoris, & Ioſeph & Iudæ. Migrauit autẽ ſanctus Patriarcha ex hac vita, haud multò poſt repertum puerum Ieſum in templo. Neque enim vlla deinceps in ſacris literis Ioſephi mentio fit. Erat eius nobile ſepulchrum in valle Ioſaphat, propè tumulũ S. Simeonis ſenis, vt legitur apud Bedam lib. de locis ſanctis cap. 6.

Ioſeph non fuit Bigamus.

Ioſeph quãdo mortuus ſit.

Porrò neceſſariò fuit deſponſata Maria Ioſeph, quando per hoc & à canibus ſanctum abſconditur, & à ſponſo virginitas comprobatur: & virginis tam verecundiæ parcitur, quam famæ prouidetur. Quid ſapientius, quid dignius diuina prouidentia? Vno tali conſilio, ſecretis cæleſtibus & admittitur teſtis, & excluditur hoſtis, & integra ſeruatur fama Virginis matris. Ioſeph autem vir eius

Digitized by Google

eius cùm eſſet Iuſtus, & nollet eam traducere, occultè voluit dimittere eam; propter quod & Petrus Dominum à ſe repellebat, dicens: exi à me Domine, quia homo peccator ſum. Videbat enim, & horrebat diuinæ præſentiæ certiſſimum geſtantem inſigne: & quia myſterium penetrare non poterat, volebat dimittere eam. Math.1.

Sed quarè occultè? Nè videlicet diuortij cauſa inquireretur, exigeretur ratio. Quid enim vir iuſtus, ceruicis duræ populo reſponderet, non credenti & contradicenti? ſi diceret quod ſentiebat, comprobaretque puritatem illius, nonne crudeles ſubſannarent illum, lapidarent illam? Quid facerent necdum apparenti, cui poſtmodùm impias iniecerunt manuſ etiam miraculis coruſcanti? Meritò ergò occultè eam dimittere voluit, iuſtus cùm eſſet, ne aut mentiri, aut diffamare innoxiam cogeretur.

Quis verò & qualis homo fuerit Ioſeph, conijce ex appellatione; qua, licet diſpenſatoria, meruit honorari à Deo, vt pater Dei dictus & creditus ſit; ex proprio conijce vocabulo, quod Augmentum non dubites interpretari. Simul & memento magni illius quondam Patriarchæ, venditi in Aegypto, & ſcito ipſius iſtum non ſolùm vocabulum fuiſſe ſortitum, ſed & caſtimoniam adeptum, innocentiam aſſecutum, & gratiam. Siquidem ille Ioſeph fraterna ex inuidia venditus & ductus in Aegyptum, Chriſti vēditionem præfigurauit. Iſte Ioſeph Herodianam inuidiam fugiens, Chriſtum in AEgyptum portauit. Ille Domino ſuo fidē ſeruans, dominæ noluit cōmiſceri. Iſte Dominā ſuam, Domini ſui matrem, Virginē agnoſcens, & ipſe continens fideliter cuſtodiuit. Illi data eſt intelligentia in myſterijs ſomniorū:

S. Ioſeph, dictus pater Dei.

Geneſ. 37. Matth. 2.

Geneſ. 39. Matth. 1.

Geneſ. 40.

Iſti datum eſt, conſcium fieri atque participem cæleſtium ſacramentorum; Ille frumenta ſeruauit non ſibi, ſed omni populo: Iſte panem viuũm è cælo ſeruandum accepit tam ſibi, quam toti mundo. Non eſt dubium, quin bonus & fidelis homo fuerit iſte Ioſeph, cui mater deſponſata eſt Saluatoris. Fidelis inquam ſeruus & prudens, quem conſtituit Dominus matris ſuæ ſolatium, ſuæ carnis nutricium, ſolum denique in terris magni conſilij coadiutorem fideliſſimum. Huc accedit, quod dicitur fuiſſe de domo Dauid, genere nobilis, mente nobilior. Planè filius Dauid, non degenerans à Patre ſuo Dauid, non carne tantum, ſed & fide, ſanctitate, & deuotione. Quem tanquam alterum Dauid Dominus inuenit ſecundum cor ſuum, cui tutò committeret ſecretiſſima atque ſacratiſſima cordis ſui arcana, atque occulta ſapientiæ ſuæ manifeſtaret. Non tantum autem Ioſeph, ſed & Maria deſcendiſſe credenda eſt de domo Dauid. Alioquin non eſſet deſponſata viro de domo Dauid, ſi non eſſet & ipſa de domo Dauid. Ambo igitur erant de domo Dauid, ſed in altera eſt completa veritas, quam iurauit Dominus Dauid: Altero tantum conſcio, & teſte adimpletæ promiſſionis.

Genus S. Ioſeph.

Pſal. 131.

VITA B. IOHANNIS SYRI CONFESſoris, ab Adone Epiſcopo ſcripta, in eius Martyrologio.

Vide Cæſar. Barōn in Notat. Mar. Roman.

APud Pennenſem vrbem natale beati Iohannis magnæ ſanctitatis viri, qui de Syria oriundus, peruenit ad Italiam. Cumq; quæreret locum habitationis ſuæ, orationem fudit ad Dominum; Te deprecor Domine, qui lumen es verum, ſi proſperum facis iter meum, hoc mihi

29. Martii. E Syria venit in Italiam.

mihi ſignum fiat; Vbicunque ambulauero, ſi Pſalterium meum dedero, & eadem die mihi redditũ fuerit, ibi ſit permanſionis meæ locus. Factum eſt; Recepit eum hoſpitio matrona quædam, cui vir Dei Pſalterium ſuum dedit, requiſiuit: eique mox à muliere redditur. Hoc itaque ſigno, vt ſtationem ſuam vir Dei ibi faceret, confirmatur, ac indè non longè plus minuſve, quàm duarum ſagittarum progreſſus, habuit Angelum Dei obuiũ, qui ei dixit; Serue Dei, hic tibi permãſionis locus à Domino parabitur. Erat autem hyems, & erat vir Dei ſub arbore ſedens. Venatores verò, cùm per locum tranſitum facerent, viderunt eum ſedentem, atque arborem illam iuxta illum folijs veſtitam. Requirentem autem virum, quis eſſet, ob Domini ſeruitium ſe de Vltramarinis partibus veniſſe, morarique hic velle reſpondit. Nuntiantibus igitur illis, famaq; vitam beati viri longius ſpargente, tanta frequentia populi vndequaque illuc aduenit, vt monaſterio facto, congregatio magna ſeruorum Dei ſimul habitantium ibi fieret. Cui præfuit multis clarus virtutibus B. Iohannes quadraginta quatuor annos; & requieſcens in pace, depoſitus eſt 14. Cal. Aprilis; in loco, vbi præſtantur beneficia Dei vſque in hodiernũ diem.

Angelus Dei illi obuiam fit.

Plurimi ad eum accurrunt, & fiunt monachi.

VITA S. LANDOALDI S. ROMANAE Eccleſiæ Archipresbyteri: ex ea quam Nodgerus Epiſcopus Leodienſis fideliter conſcripſit. Claruit anno ſalutis 650. &c. ſub S. Martino, eius nominis I. Romano Pontifice.

Vide tom. 8. Anna. C. Baron. & Ioan. Mola in Indiculo SS. Belgij.

SANCTVS Landoaldus cum ob cõſummatæ eruditionis excellentiam, vitæque integerri- 19. Martij.

Digitized by Google

Ob raras animi dotes cõſecratur Archipresbyter S. Roma. Eccleſ.

Adiungitur B. Amando in opere coadiutor.

Inſtituitur à S. Amando Antiſtite, in vicarium Epiſcopatus Trajectenſis

mæclaritudinem, à B. Martino Antiſtite Romano ſummo ſemper in honore habitus eſſet; increſcentibus indies viri ſancti meritis: eum tandem S. Romanæ Eccleſiæ Archipresbyteratûs dignitate ſublimauit. Quo ferè tempore S. Amãdus Tungrenſium vel Trajectenſium præſul eximius, iteratò Romam veniens; humili animi ſubmiſſione pientiſſimo Papæ inſinuauit, ſolas vires ſuas non ſufficere ad Eccleſiam ſibi concreditam dignè regendum, ac vnà ad tam copioſæ infidelium meſſis conuerſioni aſſiduè incumbendum: Proindè ad opus tam arduũ, ſuppetias omnimodis ſibi neceſſarias obnixè petere. Cuius pijs votis benignè annuens beatus Pontifex, adiunxit illi, præter complures alios, præclarum Chriſti ſacerdotem Landoaldum, cum beato Amantio eius Diacono, cumprimis ſibi charis. Aſſumptis igitur ſanctus Amandus ſibi in opere deſtinatis ſtrenuis cooperarijs: ad propria gratulabundus repedauit. Verumenimuerò extrema (proh dolor) gaudij (vt ſolet) luctus occupauit. Reuerſus etenim; cũ toto triennio vicos & caſtra ſuæ Diœceſios, verbum vitæ ac reformationis annunciando, ingenti labore circuijſſet: oleum & operam omnem miſerè perdidit. Itaque nihil ſe proficere cernens; Sacerdotes inſuper & leuitas inſultare ſibi dolens: Landoaldum ſuum in Epiſcopatu vicarium conſtituit. Ipſe verò deinceps ad alia loca demigrauit: ac conuertendis gentilibus haud contemnendo cum fructu allaborauit. S. Landoaldus autem iniunctas ſibi Pontificatûs vices ſumma omnium congratulatione ac collaudatione integros 9. annos adminiſtrauit. Erat ſiquidem vir Dei vniuerſis ornatus virtutibus, quaſi pretioſiſſimis gemmis: fidei virtute robuſtus;

pruden-

prudentia ſolers; iuſtitia rectus; humilitate præcipuus; caſtitatis & pudicitiæ gratia mundiſſimus: aſſiduus in oratione, in vigilijs ſanctis pernoctans. Sacerdos reuera pietate magnus cunctiſque ſalutaribus diſciplinis doctiſſimus. Tantus ac talis; vt vni illi tanquam omnium Præceptori præſtantiſſimo: nobilis ac admirabilis ille puer Lambertus, cui Deus geminam Epiſcopatûs ac martyrij palmam parabat, inſtituendus traderetur ac committeretur. Vndè & illuſtris eximiæque benignitatis vir Aper, præfati pueri pater, vnum prædiorum eius, vocabulo VVinterſhouen, ſuper Archa fluuium ſitum, viro Dei Landoaldo perpetua hæreditate poſſidendum dono dedit; vbi cum dilecto diſcipulo commoratus eſt: ac inſignem Baſilicam Principi Apoſtolorum ſacram excitauit.

Encomium S. Landoaldi.

S. Puer Lambertus ei cõcreditur inſtruendus.

VVinterſhouen pagus in Flandria.

Archa flumen in Flãdria.

Extruit templum D. Apoſt. Petro.

Porrò præclaris admodum ſignis cum in viuis tum poſt obitum, ſanctum ſuum DEVS glorificauit: inter quæ illud eſt inclytum. Quod nempè in Eccleſiæ extructione, cum pura deeſſet aqua; pia ad DEVM fuſa cum diſcipulo precatione, limpidiſſimum fontem, baculo in terram impreſſo cum Crucis protenſione, mirabiliter produxerit: qui vſque hodiè dictis fidem faciens perdurat ſcaturiens. Rurſus & aliud memorabile; quod ſanctus puer Lambertus, vrgente quadam neceſſitate, magiſtri dictis obediens: prunas ſcintillantes illæſo ſinu ad eum cõtulerit.

2. Inſignia miracula.

Tandèm cum indefeſſus in vinea Domini excolenda deſudaſſet, Catholicæ & Apoſtolicæ doctrinæ cuſtos integerrimus; curſum vitę pręſentis explens, ac in ſenectute bona hominem exuens;

Moritur feliciter S. Lãdoaldus.

præmium æternæ remunerationis accepit: ſepultus in æde ſacra quam ipſe ædificari curârat. Cui ſolus Amantius eius Diaconus, & è ſacro fonte filius, vno eodemque loculo poſt obdormitionẽ eſt aſſociatus. Eleuati ſunt Cal. Decemb. à Floreberto II. poſt S. Lambertum Leodienſium Antiſtite: tum diuina commonitione, cùm multitudine miraculorum quæ ibi fiebant ſeriò excito. Nam cæci ibidem recipiebant viſum; claudi greſſum; manci reſtaurationem: atque varijs oppreſſi languoribus, perfectiſſimam, Deo annuente, incolumitatem. Sacræ verò Reliquiæ poſteà ob Nortmannicam deuaſtationem ſub terra reconditæ, miraculis emergentibus, iteratò mundis loculis fuêre incluſæ; ac demum anno Dominici Natalis 980. per * VVomarum S. Bauonis Gandenſis Monaſterij Abbatem, ex prædio VVintershouen memorato, ſui iuris pago, Gandauum translatæ: quas * Landulphus Tornacenſium Antiſtes, de eximijs miraculis certior factus, è vilioribus & antiquis vaſculis, biennio poſt, celebri ſolẽnitate tranſtulit in noua ſcrinia, auro argentoque fulgentia; Idibus Iulij. Natalis quidem celebratur 14. Calen. April. Eleuatio autem Idibus Iulij.

Eximia miracula ad tumulũ eius.

* al. VVimarum.

Reliquiæ ſacræ Gandauum in cœnobium S. Bauonis trãſlatæ.

* al. Lindolphus Nouiomenſium.

VITA S. VVLFRANNI, SENONENSIS Archiepiſcopi, ex ea quæ eſt per Ionam monachum Fontanellenſem, eius contemporaneum.

Migrauit autem è corpore, anno reſtauratæ ſal. 720.

Vide C. Baron. tom. 8. & 9. Annal. Eccl.

VVlfrãnus Senonum Pontifex, claris admodum natalibus, in territorio Vaſtinenſi ortus eſt. Pater eius Vulbertus, qui in aula Regis Dagoberti, & filij eius Clodouei, militaris gloriæ

20. Martij. Patria S. Vulfranni & pater.

Digitized by Google

gloriæ laude clarus extitit, cum præclara optimæ indolis indicia in filio cerneret, maximarum artium diſciplinis diligenter imbui curauit. Cúque in aula regum iunioris Lotharij & Theodorici ſacris initiatus, multis egregium prudentiæ & eruditionis ſpecimen dediſſet, fauſta Senonicæ vrbis populi acclamatione, venerabili Lamberto in Epiſcopatus dignitate ſucceſſit, Creatur Senonenſis Antiſtes.

Aliquot autem annis in præſulatu, cum eximia ſanctitatis laude exactis, diuino oraculo ad verbum Domini Friſonum genti annunciandum deſtinatur. Quod ille munus alacri & confidenti animo ſuſcipiens, gentis ipſius caput, Ducem Radbodum, aggreſſus eſt. Qui à dulcedine ſermonis eius minimè abhorruit; quin etiam prædicandi Euangelij, & baptizandæ ritu Chriſtiano gentis, poteſtatem haud grauatè conceſſit. Hoc fælici ſucceſſu, Chriſtiana paulatim ſacra inducta. Et primò quidem Radbodi filius, Vulfranno dies noctéſque hortante, monente, docente ad baptiſmum adductus eſt: hunc deinde alij non pauci ſequuti ſunt. Nec mirum ſane, tanta namque contentione vir diuinus operi incumbebat, vt quorum perfidiam verbo non poterat, virtute miraculorum expugnaret. Cùm iter nauigio in Friſiam haberet, & in ipſo mari iactis anchoris miſſarum ſolennia peragere vellet, fortè negligentia miniſtri patena in mare decidit, qui repentino caſu vehementer turbatus, flexis genibus Præſuli quod acciderat confeſſus eſt. At Præſul ſublatis cum inſita pietate in cælum oculis, gemitibus, precibuſque diuinam opem implorabat. Finita oratione, diacono vt manum in mare extendat, imperat. Quo facto, mòx ab imò maris eadem patena diuinitùs reuecta manui eius inhæſit, quæ ad ſem-

Prædicat Chriſtum Friſijs.

Friſij multi dant Chriſto nomen, & in ijs Radbodi Ducis filius.

Miraculum inſigne.

ad ſempiternam rei memoriam, in Fontanellenſi cœnobio, apud Galliarum incolas ſeruata tenetur.]

Die quadam cùm ſanctus Præſul de rebus diuinis ad Friſones ſermonem haberet: contigit puerum quendam quem Ouonem appellabant, dijs ex nefaria eorum lege immolandum, ad laqueum duci. Quod ſanctus Pontifex cum incredibili animi ſui dolore videns, rogauit obnixè Ducem, ne vellet tantum in ſe ſcelus admittere, vt hominem ad Dei imaginem factum, ſacrificium execrandis dęmonibus immolaret. Reſpōdit Dux; ſe patrias leges ſine ſcelere & vitæ etiam periculo violare non poſſe. Tum Pontifex, Ducis & populi animos infimis precibus flectere tentauit. At illi in ſceleris pertinacia perſiſtētes, preces omnes repudiabant; ſed ſi tuus, dicebant, Chriſtus, à mortis eum periculo liberare potens eſt, ſit ſane perpetuus Chriſti, & tuus ſeruus. Hoc reſponſo in Dei gloriam vehementer excitatus, preces ſuas ad Chriſtum conuertit, & nè maieſtatem ſuam tanta impietate à perfidis violari pateretur, rogauit. Duabus iam horis puer ſtrangulatus erat, cum oratione Pontificis expleta, laqueus rumpitur, & puer in terram decidens palpitat. Accurrit Pontifex, & puerum in nomine Ieſu Chriſti ſaluum & incolumem pedibus inſiſtere iubet. Exilijt ille protinus, & è tenebris peccati non modò ipſe, ſed bona etiam populi multitudo excitata eſt. Hæc lex diabolica fraude inuenta, longo temporis vſu adeò apud perfidos iſtos inualuerat, vt non modo rationibus, ſed nè miraculorū quidē virtutib⁹, per ſāctū virū labefactari poſſet. Itaq; in ſacris ſuis ſolēnib⁹, diuerſis modis infātes ſuos dæmonib⁹ litabāt. Alijs gla-

Barbara Friſiorum lex.

Illuſtre ſanè miraculum.

Digitized by Google

gladio, alijs ſuſpendio, alijs acerbiſſimis tormẽtis, vitam per ſummum ſcelus eripiebant. Alios marinis fluctibus miſerabiliter inuoluebant. Erat mulier quædam vidua, cui duo filij, alter ſeptennis, alter verò quinquennis erant. Hi cùm ex ſorte dæmonibus immolandi, & maris gurgite enecandi eſſent, populus cum admirabili quadã animorum iucunditate; Pontifex verò cum multis lachrymis eos ſequebatur. Cumque ad locum maris ventum eſſet, Pontifex Ducem aggreditur, orat atque obteſtatur vt miſericordiã miſeris tribueret. At ille preces reijciens, vt eos Chriſti virtute ab impendente calamitate eriperet reſpondit. Ingemuit vir ſanctus, & perfidi Ducis cæcitatem deteſtans, Chriſti miſericordiam confidenter præſtolabatur. Pueri in loco quodam infimo conſiſtebant, vt paulatim creſcentis maris fluctibus abſorberentur. Cumque rheuma maris eorum corpora tingeret, ſenior iunioris fratris iam iam morituri lachrymis commotus, manibus quantum potuit, ex vndis ſuſtulit. Dum hæc fierent, & Vulfrannus diuinam opem contra maris fluctus, pro paruulis aſſiduo imploraret, vndæ inſtar muri infantes circumdederunt. Tum Præſul vt quondam Apoſtolus, maris aquas ſiccis plantis inambulauit, pueroſque vnum dextera, alium ſiniſtra apprehendẽs eduxit, & matri, luctu lachrymiſque deformatæ, ſacro baptiſmatis fonte ablutos reſtituit.

Mos plane Barbarus, & crudelis, Friſiorum.

Miſerandũ ſanè ſpectaculum.

Matth. 14. Inſigne miraculum.

Hoc tandem miraculo Radbodi ducis perfidia expugnata eſt: ſed perſtitiſſet vtinam. Nàm vt ad fontẽ baptiſmatis duceretur, fortè ex Vulfranno Præſule, vbinam eſſet maior numerus principum & nobilium gentis Friſonæ quæſiuit; cœleſtinè in regione, ad quam baptiſmatis

Radbodus Dux Friſiorum vult baptizari.

 gra-

gratia peruenturum ſe promittebat, an verò in ea quam tartaream nominabat. Cui vir ſanctus, Quid, inquit, errore deciperis? Omnes, quorum perfidia Chriſti gratia ſanata non fuit, & quorum ſordes ſacro fonte purgatæ non ſunt, certum indubitatumque eſt, in tartaream ſempiternæ miſeriæ regionem (quorum ingens eſt numerus) præcipitatos eſſe. Qui verò ad hunc fontem Chriſti gratia vocantur, in cœleſti regno incredibili gaudio ſine fine exultabunt. Hæc audiens perfidus, pedem à fonte retraxit, & ait; At ego principum meorum Friſonum conſortio carere non poſſum, & in cœleſti regione cũ exiguo pauperũ numero reſidere nolo. Tum beatus Præſul, ô te infœlicem. ſiccine iuuat, dœmonis fraude deceptum, ad ſempiternos properare cruciatus? multaque alia de pœnitentiæ & ſacri baptiſmi neceſſitate S. Pontifice dicente & docente, multi Friſonum credebant & baptizabantur.

Retrahit pedem à ſacro fonte.

Radbodi barbara planè vox.

Intereà Radbodus animo in diuerſas valdè repugnanteſque ſententias diſtracto, VVillebrordum eiuſdem gentis Epiſcopum, aduocari iuſſit; ſed iam antè quàm ille adeſſet, iiſdem inuolutus tenebris, perfidiæ ſuæ pœnas, celeri morte pepẽdit. Diu perfidus animum in varias partes verſabat & quidnam factu optimum foret, ſtultè admodũ deliberabat; cum Ouo, (qui de mortis periculo, beati Præſulis virtute ereptus, Chriſto nomen dederat, & tunc ſacris initiatus, ſacerdotij munus ſub habitu monaſtico, in Fontanellenſi cœnobio, cum non mediocri ſanctitatis opinione adminiſtrabat) clariſſimè cognouit, quid Radbodum à lauacro regenerationis retardaret. Nã vt princeps in infirmitate cõſtitut⁹ eſſet, vidit nocte quadã hominẽ illuſtrẽ ad ſe veniẽtẽ veſtiũ

Miſere obit.

gem-

gemmarumq; ſplendore incredibili micantem, qui ita ad eum ſermonem inſtituit. Dic quæſo virorum fortiſſime, quæ te dementia vexat, vt cultu deorum neglecto, & auita religione, pro qua ad extremum vitæ ſpiritum, principes innumerabiles cum inſigni nominis ſempiterni gloria decertârunt, cōtempta, ſtatuas ad obſcura quædam numina, & hactenus incognita tranſire. Vide nè te Vulfrânus in fraudem inducat. Cæleſtes is tibi ſedes promittit? Fucus tantum verborum eſt. Re enim vera ego ſum, qui diuitias & honores tribuo, & manſiones inuictis principibus pulcherrimas aſſigno. Si difficile videtur verbis meis fidem adhibere, periculum facito, nihil moror; Legatos mitte, ego eis oſtendam manſionem eximiæ pulcritudinis & fulgoris, quam tibi poſt puſillum ſum daturus.

Viſio Ouonis presbyteri, de Duce Radbodo, quomodò diabolus ei apparuerit, vafreque fefellerit.

Hæc cum accepiſſet, mane facto, Vulfranno cuncta expoſuit. Qui ingemiſcens has pernicioſas dæmonis inſidias eſſe dixit, quibus homines in ſempiternam miſeriam præcipitat, cōtemplans, à lachrymis temperare non potuit. Et nè alia pro alijs à gentilibus fingerentur, miſit cum quodam Friſone diaconum ſuum, vt illam, quam dæmon fingebat, regionem luſtraret. Vix pedem oppido extulerant, cum quidam ſe itineris comitem offerens, inquit; Venite, me ſequimini, ego vobis domum eximiæ pulchritudinis, Radbodo principi à dijs paratam, oſtendam. Illi veſtigijs eius alacriter inſiſtentes, poſt varia loca multo labore ſuperata, in viam quandam marmoreo opere decorā peruenerunt, In cuius exitu domus auro, vt putabatur, puriſſimo cōtecta, ſtabat. Ingreſſi domum, thronū gemmis incredibili fulgore micantibus ornatum conſpiciunt. Tùm ductor itineris, Hæc, inquit,

Vide Præſtigias dæmonum, vt ſoleant illudere humanis ſenſibus.

Digitized by Google

inquit, ſunt præmia quæ principem noſtrum, ſi in deorum cultu perſeuerauerit, manent. At Diaconus ſtupore, ex gemmarum fulgore & admirabili domus totius ornatu, oppreſſus. Heu, inquit, ſi Deus immortalis horum conditor eſt, maneant, ſin diabolus, diſpereant. Hæc dicens, & crucis ſe ſigno muniens, dux itineris euanuit: & illi in vaſta & horrida ſolitudine relictos ſe vident. Tùm demùm fraudes cognoſcere, & miſeram mortalium ſeruitutem, qui inimico aures præbent, lamentari, & trium itinere dierum multis laboribus emenſo, domum tandem peruenerunt, principemque miſerabili morte ſine baptiſmatis ſacramento extinctum inueniunt.

Ad ſignum S. Crucis, ſatanicæ præſtigię euaneſcunt.

Vulfrannus aũt poſtquam multis clarus virtutibus annos v. in Senonẽſis vrbis Epiſcopatu exegiſſet, ad Fontanellæ cœnobiũ, grege ſuo, Gerico venerando Pontifici cõmiſſo, ſeceſſit: vbi regularibus ſubditus diſciplinis, nouis miraculis cũ egregia ſanctitatis laude, floruit. Erat in eo monaſterio quidã Bertgãdus nomine, qui paralyſi percuſſus cum omniũ membrorum officio loquẽdi etiã vſum amiſerat. Hunc cùm B. Pater viſitaret, & oleo, Pontificali benedictione conſecrato tetigiſſet, protinùs omni corporis moleſtia fugata, incolumitati priſtinæ reſtituit. Pauperũ verò & miſerorum hominũ curam aſſiduã gerebat, quidquid vel à regibus vel diuitibus donabatur, mòx mira hilaritate eis erogabat. A fraterna aũt correptione, nullius vel potentia vel amore deterreri poterat. Iam verò cum acri febriũ ardore correptus iter ſibi æternitatis inſtare cognoſceret, fratribus in vnum conuocatis, etiã atq; etiã mandauit, vt ſi vellent diuinæ benignitatis gratiam obtinere, ſi ſanctiſſimis diſciplinis voluntaria ſeruitute ſuſceptis

S. Vulfrãnus abdicat ſe Pontificatu.

Sanat paralyticum.

Liberalitas eximia in Egenos.

Digitized by Google

ſceptis ſatisfacere, ſi laborum ſuorum à Deo præmium conſequi, non ficto, ſed verò amoris & beneuolentiæ ſtudio, ſe inuicē amplecterētur, omnibuſq; modis, & verbis & factis, imitarentur regularis vitæ exemplū quod in ſe & ſanctæ recordationis patre S. VVandregeſilo alijſq; ſanctis viris exhibitū ipſis erat. Hæc cū in vltimo vitæ diſcrimine, ſumma contentione auribus eorum inculcaret, ſuauiter è corporis ergaſtulo migrauit. Cuius ſacrum corpus cum in monumentum VVandregiſilij illatum fuiſſet, nouemque annis requieuiſſet, VVandregiſilius autem xl. & Ansbertus annis xj. S. Bainus Taruennæ epiſcopus, magno eorum deſiderio tactus honoris ergò, in baſilica B. Petri Apoſt. oēs tranſtulit. Quorū corpora cū veſtimentis ita ab omni corruptione integra inuenta ſunt, quaſi eodē die ſepulturæ tradita fuiſſent; multiſq; ſignis & miraculis Chriſti gratiam, cuius gloria ſempiterna fœlicitate fruuntur, cunctis manifeſtam reddunt.

Eiuſ optimæ adhortationes ad monachos.

Abit è vita.

VITA S. CVTHBERTI, EPISCOPI Lindufarnenſis. ex ea quæ tom. 3. per venerabilem Bedam eſt. [a] *Sedere cepit, Anno Domini 685.*
Migrauit verò è vita, Anno 687.
Cononis Papæ I. Iuſtiniani
Iun. Imp. 3.

a Vide Cæſ. Baro. in not. Mart. Rom. & tom. 8. Annal. Eccl.

VIR Domini Cuthbertus, ab ineunte adoleſcentia, rerum diuinarum contemplatione mirificè delectatus, monaſticam vitam ſummè diligebat. Cum autem puer adhuc, & ingenij acumine, & mira agilitate membrorū præditus, puerilibus ludis, certaminibuſque (vt fert) illa ætas) admodū deditus eſſet, & alios ferè oēs,

20. Martij. Amat ab infantia, monaſticam vitam.

dexte-

dexteritate quadam, in quouis certamine ſuperaret, victorque lætabundus, nullo ſaltu, curſu, vel luctatu fatigatus, feſſos alios ad certamen prouocaret, paruulus quidam diuino ſanè ſpiritu excitatus, cœpit immodicos eius iocos, ludoſque corripere, & quaſi ſenili prudentia puerulus, puerũ ad omnem modeſtiam, morumque grauitatem exhortari. At ille cùm verbis procacibus monita contemneret, puer in terram abiectus, fletu valdè lachrymabili Cuthbertum his verbis appellauit; Ludere te inter paruulos non decet, quem Dominus maioribus etiam natu, magiſtrũ virtutis conſecrauit. Inter hæc Cuthbertus, ex genu altero ita grauiter laborare cœpit, vt omni pedis officio deſtitutus, aliorum vti cogeretur miniſterio. Itaque die quodam foras à miniſtris deportatus, vt pratorum herbarumque viriditate animum relaxaret, ſub dio recubuit, viditq; repentè equitem, ſplendido admodum veſtium cultu ornatum, ad ſe venientem, qui blando eum ſermone compellans, obſequium aliquod ſibi præberi rogauit. Cui Cuthbertus. Sanè tuis ego promptiſſimè obſequijs aſtare percuperem, niſi huius compede languoris prohiberer; ſimulque tumorem oſtẽdens, ecce, inquit, nulla medicorum induſtria ſanari poſſum. Cui eques, Coque, inquit, triticeam in lacte farinam, & hac cõfectione calida, tumorem ſuperunge, & ſine mora beneficium ſanitatis conſequeris. His dictis, celeri ſe curſu in viã dedit, ſtatimque Angelum Dei eſſe cognouit.

Admonetur Cuthbertus puer, à puerulo.

Cuthbertus è pede laborans, ſanatur ab Angelo.

Tanto igitur, tamque inſperato beneficio affectus, ſe totum diuino amori conſecrauit, & aſſiduas Deo pro aliorum ſalute, cum multis lachrymis preces offerre non deſtitit. Agebat remotis in montibus pecorum ſibi commiſſorum curam; cumque

Digitized by Google

cumque, cæteris alto ſopore depreſſis, peruigil in oratione nocte quadam perſiſteret, vidit ſubitò immenſum de cælo lumen noctis diſcutere caliginem, in quo beatorum ſpirituum agmen terras petens, animam ſimili ſplendore fulgentem, ad cælos deducebant. Hac viſione mirificè exhilaratus, paſtores graui ſomno conſopitos, ad diuinas laudes ardenti ſtudio celebrandas, excitauit; cumque incredibili ex tãto ſpectaculo perfuſus gaudio, viſionis ſeriem enarraret, manè facto agnouerũt, antiſtitem Lindisfarnenſem Aidanum magnæ virtutis virum, eodem tempore, raptum de corpore cæleſtia regna petiuiſſe. Tum Cuthbertus; Si ego, inquit, ſtudio vnius noctis, in precibus tranſactæ, rem adeò admirandam videre merui, quid tandem erit, ſi totam mentis meæ aciem, ad rerum diuinarum contemplationem contulero? Pudeat igitur ſomno & inertiæ deditos, cæleſtiũ rerum cognitione fraudari. Hæc cum dixiſſet, relictis pecoribus monaſterium petere conſtituit. Solus autem iter ingreſſus intrauit religioſæ cuiuſdam matrisfamilias domum, quæ, qua erat benignitate in peregrinos, plurimis ſummæ beneuolentiæ indicijs, eum ſuſcepit, menſamque cibo inſtructam apponere volebat. At vir ſanctus cùm nullis precibus induci poſſet, vt ieiunium illius diei, qua memoriam Chriſti pro nobis in crucem ſublati recolebat, ſolueret, cœptum iter ieiunus proſecutus eſt. Cumque inſtante iam veſpera, cerneret ſe iter complere non poſſe, & ab omni ſpe hoſpitij excluſum eſſe, in proximum quoddam tugurium à cuſtode derelictum, & beſtijs peruiũ, ſe contulit, vt primam alterius diei lucem tutiùs in eo expectaret. Vbi cùm de more, ſe ad precandi ſtudium componeret, & magna interim, non tàm

Viſio S. Cuthberti.

Aidani anima, petit regna cælorũ.

Ieiunium ſextæ feriæ, quam antiquum.

Digitized by Google

tàm ſui, quam equi, labore & ieiunio pariter exhauſti, miſericordia caperetur, fœni manipulum tecto auulſum equo obiecit, ipſe verò orãdo horam ducere cœpit. At equus rictu, aliũ ſimiliter manipulum auellere tentans, linteum quoddam nitidiſſimum pariter detraxit, quod cernens vir ſanctus, finita oratione, acceſſit, & linteum diſſoluens dimidium panis calidi, & carnem quæ vni abundè refectioni ſufficiebãt, inuenit. Stupet vehementer vir diuinus, ſed mox ſublatis ad cælum oculis, Tuum eſt, inquit, Domine, hoc beneficium qui me famulum tuum ieiunantem, vt quondam Eliam ſolitarium, in hac ſolitudine paſcere dignaris. Ab eo autem tempore ſummo ſtudio ieiunandi conſuetudinem retinuit. Lætus autẽ ad Eatam Abbatem perueniẽs, ad ſpiritalia Chriſti caſtra tranſiuit, externoque ſpiritalis militiæ ſigno, tonſura donatus, fortem & inuictum Chriſti athletam ſe præbuit.

Diuinitùs S. Cuthberto, eſca præbetur.

3. Reg. 17.

Cuthbertus raditur, & fit monach⁹.

Cuthbertus præficitur hoſpitio peregrinorũ

Iamq; inſigne virtutis ſpecimen cunctis de ſe præbebat, cùm Alchfridus Rex pro redemptione animæ ſuæ, locum quendã monaſterio conſtruẽdo idoneũ, Eatæ Abbati donauit; qui ſtatim Cuthbertum, propter ingenitam benignitatem peregrinorum hoſpitio præfecit. Suſcepit magno cũ gaudio & alacritate, officiũ Cuthbertus, totiſq; & animi & corporis eã in rem viribus incubuit, vt quã optimè benignè faciẽdi ſtudio, de omnib. mereretur. Primò diluculo, ſolito precationis ſtudio peracto, ad pauperes hoſpites requirẽdos exibat; ingreſſusq; cellulã, iuuenẽ decora admodum facie ſedentem ibi inuenit, quem hominem eſſe ratus, ſolita humanitatis ſignificatione ſuſcepit. Manibus aquam infudit, pedeſque diligenter abluit, menſam cibo potuque inſtructam appoſuit,

Angelum, hoſpitio accipit, Cuthbertus.

ſuit, nec vllum deniq; charitatis officium prætermiſit. Cumq; inſtaret & vrgeret, vt collapſas itineris labore vires cibo reficeret, renuit, negauitque, ſe quicquā ſumpturum. At Cuthbertus. Obſecro, inquit, mî frater reficias, dum rediens calidum tibi panem, quos coctos iam ſpero, afferam. Abijt, & quanta potuit celeritate maxima rediēs, hoſpitem quem reliquerat non inuenit; & admiratione defixus, veſtigia, qua ierat, explorat. Nix recens terrā contexerat, ſed nullū in ea veſtigium inuenit. Stupore itaq; oppreſſus, ſublata menſa conclaue petijt, ſtatimq; miri odoris fragrantiā naribus percipiens, Ecquid eſt hoc, inquit, ſimulq; huc atq; illuc circūmſpiciens, tres iſtic calidos niueo candore panes poſitos eſſe vidit. Tū demū Angelū fuiſſe intelligens, miraculi virtute compunctus, maiorē ex eo virtutū operibus curā impendebat. Nec fuit illi Angelorum viſitatio hæc infrequens, ſed ſæpius & verbis ſuauiſſimis, & cibis cæleſti ſapore conditis, ab illis refectus fuit.

Tres panes, ab Angelo relicti.

Inter hæc, peſtilens contagio, quæ ſtragem magnam in populo edebat, virum ſanctum corripuit. Fratres autem, qui ſalutem ſuam eius vita contineri arbitrabantur, noctem totam in precibus peruigilem traducebant. Quod cum vir ſanctus cerneret. Quid, inquit, fierinè poteſt, vt diuina bonitas tot taliumque virorum preces deſpiciat? Date baculum, caligaſque, & ſtatim, quamuis acri morbi dolore premeretur, baculo infirmos artus ſuſtentante, greſſum tentauit, & ſanitatem, non ſine ingenti omnium admiratione adeptus eſt.

Cuthbertus peſte correptus, mirabiliter ſanatur.

Hoc rurſus nouo affectus beneficio, dictu mirum eſt, quàm ardentibus diuini amoris facibus incen-

incenſus fuerit. Et quidem, cùm multos flagitijs deditos cęca mente in peſtem ruere cerneret, incredibili ſtudio animarum curam ſuſcepit, tantoque charitatis ardore ac docendi peritia viam veritatis errantibus perſuaſit: vt omnes publica confeſſione ſcelera ſua proferrent, nec vllum pœnitentiæ laborem, quamuis grauiſſimum ſubire recuſarent.

Dat operam hominibus ad Deũ conuertendis.

Erat Oſvvini Regis ſoror Ebbe, ſacrarũ Chriſti virginum mater, multis virtutibus, & ſanctitatis opinione clara; quæ fama beati huius viri excitata, obnixè rogauit, vt ſuis virginibus iuſtitiæ viam, & pulchritudinem, ſermone coram inſtituto, explicare vellet. Paruit vir Dei lubens, peractoque ſermone, cùm poſt longas intempeſtæ noctis vigilias domum redire vellet, quidam è fratribus clanculum eius veſtigijs inſtitit. At ille egreſſus monaſterio, ſequente exploratore, ad maris ripas deſcendit; moxque toto corpore in mare ad collum vſque demiſſo, peruigiles vndiſonis in laudibus, tenebras noctis exegit. Appropinquante autem diluculo, aſcendens in terram, orationem flexis genibus proſequutus eſt. Et ecce duo, de maris profundo, quadrupedia, quæ vulgò Lutræ vocantur, officioſo admodum obſequio venerunt; nam humi antè illum proſtrata, anhelitu ſuo pedes frigoris aſperitate confectos, fouère & villo extergere ſatagebant. Hæc cùm frater abſconditus cerneret, corpore, & mente totus tremere cœpit. Nec enim dubitabat, tantæ ſanctitatis virum quicquam latere poſſe. Quod planè euenit, nam mane facto, cùm ille ſupplex ſe eius ad pedes dimitteret, & veniam ſuæ curioſitatis cũ lachrymis poſtularet; Hac tibi, reſpondit, conditione libens ignoſco, vt quicquid vidiſti, ante obitum

Ebbe, Abbatiſſa, ſoror Oſvvini Regis.

Vide, quomodò etiã bruta animalia, famulis Dei inſeruiant.

Attende veram cordis humilitatẽ.

Digitized by Google

bitum meum mortalium nemini pandas.

Accidit quodam tempore, vt vrgente monaſterij neceſſitate, Pictorum terram, qui Niduari vocantur, nauigio petere cōgeretur, cumque aſſumptis in eam rem duobus comitibus, cibos neceſſarios propter blandientis auræ temperiem, qua iter citiſſimè confecturos ſe ſperabant, minimè aſſumerent, euenit præter opinionē, vt aëris temperie in ſæuam tempeſtatem mutata, diutius, cum maris fluctibus luctātes errarent, & fame penè confecti periclitarentur; Tum Cuthbertus quid, inquit, otio torpeſcitis, vbi fides, vbi ſpes veſtra? Nunquid patrem in cælis habetis? Nunquid is potens eſt, qui quondam filijs Iſrael, in deſerto omni humana ope deſtitutis, benignè conſuluit, & nobis ſuccurrere? Hæc dicens, cùm totam noctem in precibus exegiſſet, in genua procubuit, nauiſq; proſpero ad ripam vento appulſa eſt, & in terram egreſſi ſunt; vbi tria delphinæ carnis fruſta repererunt, quibus & famem depulère, & Dei, in ſeruos ſuos, bonitatem miris laudibus extulerunt.

Diuinitus illi, & ſocijs eſca præbetur.

Die quodam verbum Dei prædicaturus, aſſumpto puero comite, egrediens, cum longa itineris moleſtia fatigati, nihil ſecum tuliſſent, quo fractas ieiunio vires reſtaurarēt, dic puer, inquit, quid tibi nūc animi eſt, cùm nihil cibi potûſue ad manus nobis eſſe ſcias? Et ille. Hæc res vehementer me angit Pater, nam nec viaticū, nec amici adſunt qui periclitantibus nobis ſuccurrere poſſunt. Tum vir Dei. ô fili, inquit, ſecurus eſto, nunquam enim qui ſe totos ad Dei obſequium tranſtulerunt, eius ope, in quauis neceſſitate deſtituētur. Videſne aquilam iſtā pennis in ſublime volantē? Hāc diligēter obſerua, ei⁹ nāq; mini-

Nota firmā in Deo confidentiam.

Piſcem, ab aquila accipit.

ſterio Dominus nos conſolabitur. Vix hæc vir ſanctus effatus erat, cum aquila arreptum è flumine piſcem in terram demiſit, cuius dimidiam partem aquilæ relinquentes, alteram ſibi in cibos aptârunt, gratiſſimoque refecti conuiuio, miſericordiam Domini, debitis laudibus celebrârunt. Poſt hæc, ad euangelij prædicationem accedens, cum maxima voce de rebus diuinis diſſereret, diabolus, nè ſceleratos ad pietatis ſtudium, à flagitijs auocaret, in medio concionis, ignem in proxima villa fictitiũ excitauit: de quo vir Dei in ſpiritu edoctus, admonuit cunctos, vt attentas aures præberent, nec ſe dœmonis eluſione in fraudem pelli ſinerẽt. At illi graui inanis periculi timore perculſi, relicto Dei verbo, ad opem ferendam nequicquam conuolant; ſed mox ad locum vt venerunt, non veras flammas, ſed diaboli figmentum eſſe cognouerunt. Tùm pudore ſuffuſi, antiqui ſerpentis fraudes agnoſcẽtes, leuitatis ſeſe condemnârunt.

Diabolus igne phantaſtico, turbam à concione auocat.

Hildmer præfecti vxor, à dœmone obſidetur.

Erat præfecto regis Egfridi Hildmer nomine vxor cum primis religioſa, quæ dum pietatis operibus & eleemoſinis, ſummo ſtudio incumberet, ſubito à dæmone correpta, horrendis clamoribus: & lugubri valde eiulatu, periculum in quo verſabatur, teſtabatur. Tunc vir eius ad Cuthbertum properans, qui fœminam propter multiplices virtutes, quibus in vita ſemper ornata fuerat, valdè charam habebat, extremum vxoris diſcrimen denunciat, orat atq; obſecrat, vt ſuis eã precibus commendatam habeat, & ſacerdotem mittat, qui opem ei ſalutarem, in vltimo vitæ diſcrimine ferat. Cumq; à dęmone eam obſeſſam indicare, (quaſi in ficta religionis ſpecie, inteſtinũ hactenus ſcelus occultaſſet) erubeſceret, vir, Dei, & anguſtiam animi eius, & vxoris cruciatũ

Digitized by Google

præuidens; Quid, inquit, prauam de coniuge tua opinionem concipis? Non ſoli ſcelerati, & à Deo auerſi, dæmonum ſupplicijs in hac vita ſubijciuntur, ſed & innocentes, & excellenti vitæ ſanctitate prędìti occulto Dei iudicio huiuſmodi cruciatibus exercentur. Sed æquo animo eſto; ego enim tecum pergam, & ab omni moleſtia liberatam eam inueniemus. Nondum ædibus, in quibus vinculis conſtricta iacebat, appropinquârât, cum fœmina, quaſi de ſomno excitata, ſolutis vinculis accurrit, & arrepto per frœnum equo, cui ſanctus inſidebat, ſummas lætitiæ & gratiarum actionis extulit voces.

Etiam pij & ſancti homines, à dæmonibus in hac vita obſidentur.

Et hæc quidem, aliaque præclaræ virtutis indicia, in Mailroſenſi degens monaſterio, multis annis cum dediſſet, Eata Abbas in Lindisfarnenſe, quod eius etiam regimini ſubiectum erat, eum tranſtulit, vt verbo & exemplo, cunctos ad acerrimum virtutis ſtudium excitaret.

S. Cuthbertus, fit Præpoſitus, cœnobij Lindisfarnēſis.

Cuthbertus primo ingreſſu, mentes hominum multis imbutas erroribus offendens, cùm admiranda quadam vitæ integritate, tum ſignis & virtutibus ad veritatis agnitionem traducere cæpit. Plurimos grauiſſimis oppreſſos languoribus, orationis inſtantia ſanitati reſtituit. Dæmoniacos, non ſolum præſens orando, tangendo, imperando, exorcizando: ſed et abſens vel tantum orando, vel certe eorũ ſanationẽ prędicẽdo liberabat. Nullis humanis laudibꝰ extollebatur, nullis perditorũ hominum calumnijs frangebatur. Erãt in monaſterio fratres quidam, praua conſuetudine à ſanctiſſimis monaſticæ vitę diſciplinis longè abducti; Hos, cũ frequẽtibꝰ monitis, ad priſtinã vitę ſeueritatẽ, reducere cõtenderet, & illi animis, in praua cõſuetudine obſtinatis, reſiſterẽt, & acerri-

Miracula eius.

Digitized by Google

Patiētia ſua, frangit quorundam pertinaciam.

mis interdum contentionibus, nulla ratione concluſis, ſuperiores euadere contenderent, ille vultu admodum placido conuentum dimittebat, & altera die, quaſi pridie obiectionis nihil ſuſtinuiſſet, mirabili verborũ ſuauitate, auribus eorum animiſque, eadem inculcabat, ſicque tandem nullis laboribus vel iniurijs fatigatus, fratres praua conſuetudinis opinione imbutos ad priſtinam viuendi normam traducebat: ſuauiter quoque arguere ſolebat puſillanimitatem fratrum, qui grauiter ferrent, ſi qui eos nocturnæ vel meridianæ quietis tempore, importuna forte inquietudine ſuſcitarent, dicens: Nemo mihi moleſtiã facit me excitando de ſomno: ſed potius lætificat, facit enim vt diſcuſſo ſomni torpore vtile quid agam vel cogitem. Tantum autem erat cõpunctioni deditus, tantum cæleſtibus ardebat deſiderijs, vt Miſſarum ſolennia celebrans, nequaquam ſine lacrymarum profuſione implere poſſet officium: ſed congruo ſatis ordine, dum paſſionis Dominicæ myſteria celebraret, imitaretur ipſe quod ageret, ſeipſum videlicet Deo in cordis contritione mactando, ſed & aſtantem populum ſurſum corda habere, & gratias agere Domino Deo noſtro, magis ipſe cor quàm vocem exaltando, & potius gemendo quàm cantando admoneret.

Vigiliarum amantiſſimus.

Miſſam ſine lacrymis nō celebrat.

Poſtquàm autem, & hanc concreditam ſuæ fidei vineam egregiè excoluiſſet, ardentiore rerũ diuinarum amore incenſus, locum ſolitudinis vehementer expetijt. Et quidem obtenta, ab Abbate, licentia, Inſulam hominibus inacceſſam, ſolis autem dæmonibus cognitam intrepidè acceſſit. Sed dæmones, ad primum militis Chriſti ingreſſum, fuſi fugatique ſunt; ipſe verò, anguſto ibidem

Petit locum deſertum.

bidem cõſtructo habitaculo,(ità vt quatuor concluſus parietibus, oculos & mentis & corporis, ad cælum tantùm erectos haberet)tanta vitæ ſanctimonia vixit,vt cum locus omni aquarum ſolatio,ad corporis refocillationem deſtitutus eſſet, precibus ſuis ſanctiſſimis fontem è rupe duriſſima excitauerit. Neque hoc ſolum aquæ elementum,Chriſti famulo deſeruiebat, ſed reliqua cõditoris opera, quæcunque neceſſaria eſſent; ſtupendo quodam miniſterio ſuccurrebant. Quod mirum tamen videri non debet. Qui enim rerum omnium creatori,fide & integro corde famulantur,mirum non eſt, ſi eius imperijs ac votis, (ad cuius ſalutem angelici ſpiritus prompti aſſiſtũt) inanimis creatura deſeruiat.

Precibus, in inſula fontẽ impetrat.

Paucis,cum eximia ſanctitatis opinione annis, in ea ſolitudine exactis, cœpit frequens hominũ multitudo,tantum virum viſendi ſtudio, eò confluere; quos ille quauis vel corporis vel animi moleſtia oppreſſos,liberos ita à ſe dimiſit, vt nemo non vehemẽter ſe eò veniſſe gauderet. Laborabat id temporis Elfled abbatiſſa, diuturno mẽbrorum languore,adeò,vt medicorum ope deſtituta,nihil ei reliqui eſſet, quàm aſſiduis lachrymis propriam lamentari miſeriam. Interea cùm ei,Cuthberti veniret in mentem; Vtinam, inquit, aliquid ex ſanctiſſimi illius viri rebus poſſiderẽ, confido planè quòd ab hac ægritudine aliquid laxamenti caperem. Allata fuit zona linea, qua vir ſanctus vti ſolet; Admouit eam ſuo corpuſculo, & protinus omni languore fugato, pedibus ſalua & incolumis ſubſtitit. Hoc eodem remedio,quædam è ſacris virginibus, quæ ſub huius Abbatiſſæ diſciplina Chriſto militabat, à graui capitis dolore ſanata fuit.

Elfled Abbatiſſa, Zona viri ſancti, à languore curatur.

Eodem modo,& monialis quædã.

Digitized by Google

Synodus Anglicana, cogitur eum, ad Episcopatũ Lindisfarnenſem.

Eodem tempore, Anglicana Synodus congregata, beatum virum ad Lindisfarnenſem epiſcopatum vocauit; quem ille, quamuis inuitus ſubiret, magno virtutum omnium ſplendore adminiſtrauit, commiſſam namque ſibi plebem & orationibus protegebat aſſiduis, & admonitionibus ſaluberrimis ad cœleſtia vocabat. Et, quod maximè Doctores iuuat, ea, quæ agenda docebat, ipſe prius agendo præmonſtrabat. Eripiebat inopem de manu fortiorum eius, egenum & pauperem à rapientibus eum: triſtes ac puſillanimes conſolari, malè autem gaudentes, ad triſtitiam quæ ſecundum Deum eſt reuocare curabat. Solitam vitæ parſimoniam obſeruare ſedulus, & inter frequentiam turbarũ monaſticæ vitæ rigorem obſeruare ſollicitus gaudebat. Eſurientibus alimenta, indumenta præbebat algentibus, cæteriſque vitæ pontificalis inſignibus ritè decoratus incedebat. Cuius internis, id eſt animi virtutibus, ea quoque, quibus foris effulgebat, miraculorum ſigna teſtimonium dabant.

Qualiter in Epiſcopatu vixerit.

Die quadam, diocœſim ſuam peragrans, venit ad comitis cuiuſdam villulam, cuius vxor animã agebat. Comes audito viri ſancti aduentu, eum ad ſe inuitauit, & obnixè, vt aquam, qua coniugem iàm iam morituram aſpergeret, benediceret: rogauit. Annuit deprecanti, vir Dei, & allatam benedicens aquam, dedit presbytero, qui ægrotæ lectulum aſpergens, & guſtum ſalutiferi hauſtus in os immittens, ita omnem languorem fugauit, vt ipſa protinus exurgens, ipſis ſuæ ſanitatis miniſtris, pulchro ſanè ſpectaculo, miniſterium præbuerit. Hinc digreſſus ad ſacram quandam virginem, quæ anno integro intolerabili capitis, & totius lateris dolore vexata, cunctos in ſui miſericordiam-

Aqua benedicta, ſanatur ægra.

cordiam trahebat, deuenit. Hanc vir beatus lachrymabundus aſpiciens, ſacro, in Chriſti nomine, oleo perunxit, & paucos pòſt dies, ab omni ægritudinis moleſtia liberauit. Alium quoque, grauiſſimis morbi doloribus oppreſſum, pane à ſe benedicto, ſanitati reſtituit.

Oleo benedicto, ſic & pane, curantur infirmi.

Iuuenem quendam, peſtilentis morbi contagione oppreſſum, & omni medicorum ope deſtitutum, cognati, ad montes, in quibus barbaris vir Dei Euangelium annunciabat, detulerant, orant, obſecrantque; nè hominem cum morte conflictãtem, & omni humano ſolatio carentẽ, deſpiciat; ſi graſſantis morbi vim perhorreſceret, ſaltem à longè benedictionis gratiam conferret. Quibus ille, citò, inquit, miſerum adducite, vt ſanitatem conſequatur. Nec mora; iuuenem longę ægritudinis acerbitate tabefactum, vt iuſſi erant, lecto decumbentẽ, in ſyluis deponunt. Cui ſtatim, ſola orationis & benedictionis ſuæ virtute, vir Dei, optatam ſanitatis gratiam, contulit.

Precib⁹ ſuis, pellit peſtẽ.

Eodem tempore, peſtilens contagio miſerandam valdè ſtragem edebat; cumque omnes circumquaque vicos ſumma diligentia obiret, vidit matrem lachrymis valdè miſerabiliter oppletã, infantem eadem peſte percuſſum arctiſſimè cõplectentem. Ad quam vir Dei accedens, verbis eã ſuauiſſimis conſolatus eſt, & oſculum puero cum benedictione tradens, ſanum & incolumem reſtituit.

Duobus annis, in epiſcopatu, cum eximia ſanctitatis & miraculorum laude, tranſactis, futurorum præſcius, vt liber & expeditus in religionis ſtudium ardentius incumberet, ab onere paſtoralis curæ ſeſe remouit: & ad antiquum ſuauiſſimæ ſolitudinis habitaculum remeauit.

Abdicat ſe Epiſcopatu.

 Ibi

Ibi cum tota mente in cæleſtibus verſaretur, & aſ-
Aegrotat. ſiduò de diuina pulchritudine cogitaret, graui oppreſſus infirmitate decubuit. Cumq; certatim omnes, pio erga patrem amore ducti, ei miniſtrare vellent, omnes ſuo aditu prohibuit, excepto v-
Tactu Epiſcopi profligatur dyſenteria. no, qui per annos plurimos ventris fluxu laborans, totus intabuerat. Hic ad primum eius contactum ab omni protinus ægritudine ſe liberatum ſenſit, cumque aliquamdiu ſolus cum illo intus manſiſſet, iuſſus eſt vocare, & introducere Herefredum deuotæ religionis presbyterum, tunc Lindisfarnēſi monaſterio Abbatis iure præſidentem. Qui introgreſſus data loquendi copia, mox cœpit obnixè rogare, quoniam vltimum vitæ diſcrimen ei inſtare videbat, ne fratres ſuos inſalutatos deſereret, ſed verbis vltimis, (quæ intimis animæ medullis per omnem vitam firmius inhærent) ad pietatis ſtudium & caſtum religio-
Vltima eius ad fratres verba. nis amorem excitaret, confirmaretque. Tum ille hæc inculcabat. Pacem ô fratres, pacem, & verā, non fictam, charitatem ſectamini, nihilque ma-
Quale ſit, Chriſto domino, ſummè beneplacens, obſequium. gis contendite, quàm vt corpore ita & mente cōiuncti viuatis; & illam ſanctiſſimam, Chriſtoque gratiſſimam ſeruitutem reputate, quæ hominum charitate & beneuolentia continetur. Itaque benignè faciendi diſciplinam colite. Pauperum & calamitoſorum curam infatigabili ſtudio ſuſcipite, & tùm demùm religioſorum nomen, & officium ſuſtinebitis. Porrò, homines nefarios, & qui per ſummum ſcelus ab vnitate Catholicæ pacis recedunt, tanquam peſtem fugite. Si verò peccatis noſtris exigentibus, in his terris præualuerint, ſatius longè eſſe ſtatuo, vt erutis de tumulo oſſibus meis, durum exilium, ſchiſmaticorū ſeruituti præferatis. Catholica patrum ſtatuta diligentiſ-

gentiſſimè diſcere,& obſeruare contendite. Hæc ſuprema ſuis præcepta cùm dediſſet, eleuatis ad cælum oculis,ſanctam Deo animam reddidit. Moritur vir ſanctus.

Sacrum corpus,ad inſulam Lindisfarnenſem delatum eſt,& in B.Apoſtoli Petri eccleſia recõditum;vbi nouis miraculis, quantam gloriam à Deo recepiſſet,declarauit. Erat in ea inſula puer quidam atrociſſimo dæmone vexatus; qui cùm nullis exorciſmis ab inſanis clamoribus, & horribili mentis furore,ad modeſtiam vocari poſſet, nec vllis precibus, vel ſanctorũ inuocationibus, ſpem ſalutis conſequi,& pater interim cum multis querimonijs & fletu, ſanctorum limina obeundo,opem aliquam filio ſuo quæreret,quidam de presbyteris,patris & filij miſertus,particulam vnam terræ illius, in quam aqua illa, quæ defuncti Cuthberti corpus lauerat,effuſa erat,ſumpſit, eamque in os pueri ingeſſit. Qui poſt diras admodùm voces,cum flebili valde eiulatu emiſſas, ſomno correptus,manè ab omni furore mentis ſanus inuẽtus eſt,& voce gratiſſima,Cuthberti meritis eam ſe adeptum eſſe teſtificatus eſt. Dæmoniacus ſanatur mirabiliter. Vt autem clarius viri DEI ſanctitas innoteſceret, factum eſt poſt annos vndecim, Deo diſponente, vt fratres monaſterij eius magno deſiderio ſacra eius oſſa,à carnibus, vt putabant, iam ſatis ſuperque purgata,de terra leuandi,tenerentur. Reſerato autem ſarcophago, ita ab omni corruptione non modo corpus, ſed & veſtimenta integra repererunt,vt dormienti magis quàm mortuo ſimilis eſſet. Corpus eius poſt annos vndecim, integrum repertum. Quo viſo, tanto timore & tremore perculſi ſunt,vt vix loqui,vix auderent intueri miraculum, quod parebat, vix ipſi quid agerent noſſent. Cùm fortè eodem tempore,clericus quidã reuerendiſſimi antiſtitis VVillebrordi aduenięs,

 in gra-

Digitized by Google

in grauiſſimam infirmitatem decidit, qua paulatim creſcente, tandem à medicis deſperatus eſt. At verò cùm nihil ſibi opis in humanis reliquum cerneret, petijt à miniſtro ſuo ad corpus ſanctiſſimi huius viri deduci. Deductus, & tumulo præſentatus, fixis in terram genibus ſanctum Cuthbertum inuocauit, vt ſuis precibus pro peccatorum eius indulgentia, apud communem omniũ Deum & parentem intercederet, & ſanitatis gratiam ad maiorem Dei gloriam ei impetraret. Demiſſo in terram capite, orationem eandem repetebat; cum languore ſenſim recedente, vires priſtinas protinus redire ſenſit: ac tandem pedibus inſiſtens, cùm ingenti omnium admiratione, domum robuſtis viribus abijt.

Infirmus, ad eius ſepulchrum ſanatur.

Item paralyticus, vſu calceamentorũ eius.

Riderẽt hęc hæretici, ſed ſi Petri & Pauli ſudariola ad mẽtẽ reuocent, quare non credant? Idẽ enim Dominus eſt, qui ſua, hæc, gratia, in nobis operatur.

Erat in monaſterio quodam non procul indè poſito, paralyticus quidam, pro cuius ſalute, Abbas cùm ingentem pecuniæ vim in medicorum operas inutilitèr profudiſſet, & maior morbi vis indies hominem magis magiſque conficeret, ille humano deſperato auxilio, miſit qui aliquam ei reliquiarum Cuthberti partem adferret. Attulit, qui miſſus fuerat, calceamenta, quæ viri Dei pedes in ſepulchro induerant, quibus ægrotus ſimiliter indutus, Cuthbertum aſſiduis precibus pulſauit, vt aliqua ſui miſericordia caperetur, & diutinum languorem precibus ſubleuaret. Hæc dùm oraret ſomno corripitur, & noctis intempeſtæ ſilentio, communi ad diuinas laudes ſigno dato excitatus, è lecto membra erexit, firmoque gradu cum ſumma alacritate templum ingreſſus, diuinum officium cum alijs perſoluit, & ab omni deinceps membrorum languore liberatus fuit. Hæc & alia quædam Venerabilis Beda de S. Cuthberto. Longo verò poſt tempore, alius quidam

ſumma

ſumma grauitate auctor ſcriptum reliquit, ſancti eiuſdem corpus, poſt annos quadringentos & decē & octo, eadem integritate fuiſſe repertū.

Poſt annos 418. corpus eius integrū repertum.

VITA S. BENEDICTI, ABBATIS PRAEſtantiſſimi, monachorum Patriarchæ, ex ea quæ eſt per ſanctiſſ. Pontificem Romanum. Gregorium, conſcripta. Claruit maximè, Ab anno Redemptoris 523. vſq; ad annum 543. Vigilij Pap. 4. Iuſtiniani Imp. 14. Totilæ Gothorum regis 2. Annus verò obdormitionis eius planè incertus eſt. Extant autem de eodem, quamplurimi vulgati errores.

Vide Cæſar. Bar. Annal. tom. 7.

BENEDICTVS liberiori ex prouincia Nurſiæ genere ortus, cùm puer Romæ liberalium artium diſciplinis traditus fuiſſet, cerneretque multos inanis ſcientiæ opinione tumidos, per abrupta vitiorum præcipites ruere, ſubitò pedem, quem quaſi in mundi ingreſſu poſuerat, retraxit, deſpectiſque literarum ſtudijs, ſapienter indoctus, in deſertis locis tota mente pietatem, vnicum ſalutis portum, ſectari conſtituit. Erat ei nutrix, quæ arctiori eum amoris vinculo complectens, quàm vt ſe ab eo diuelli pateretur, veſtigijs eius ſedula inſtitit; cumque ad locum, quem Effide appellabant veniſſent, & ab amicis & cognatis, pro neceſſitudine, diutiùs ibidem, eximia beneuolentiæ ſignificatione detineretur, nutrix, vt triticum à paleis ſecerneret, capiſterium à vicinis mulieribus commodauit; quod incautè ab ea ſuper menſam derelictum & ſubito caſu fractum, diuiſumque, magnos ei luctus lachrymaſque mouit. Benedictus autem lachrymis ſuę nutricis vehementius cōmotus, ablatis ſecum vtriſque fracti capiſterij partibus, ſe totum

21. Martij.

Patria eius.

Benedictus puer, fractū capiſteriū oratione integrū reſtituit.

totum in orationem dedit, ſurgenſque ita partes ſolidatas inuenit, vt nulla in eo fracturæ veſtigia apparerent. Quæ res & nutricem mirificè exhilarauit, & eius loci incolas excitauit, vt ipſum vas in eccleſiæ ingreſſu ſuſpenderent, ne vlla vnquã obliuione tàm præclari miraculi memoria deleretur. At Benedictus nè ex laude humana, ſancti ſui propoſiti naufragium faceret, clàm ad deſertum locum quadraginta ferè millibus ab vrbe Roma diſtantem (cui Sublacus nomen eſt) ſeceſſit. Quò dum fugiens pergeret, monachum quendam Romanum nomine, qui ſub Theodati diſciplina vitam ſanctiſſimè degebat, obuiam habuit; qui explorata Benedicti mente, acriùs eum diuinis ſermonibus in pietatis ſtudium inflammauit; additoque ſacro religionis habitu, in arctiſſimũ ſpecum dimiſit; vbi Benedictus tribus annis, ſoli Deo Romanoque cognitus, cùm eximia ſanctitatis laude vixit.

Petit deſertum.

Romanus monachus, S. Benedictũ in ſpecum includit.

Romanus autem cùm pro ſua in virum Dei charitate, panem ſtatuto tempore ex eminentiore rupis loco, in ſpecum per funem demittere ſolet, ſignumque aduentûs ſui tintinnabulo ex fune ſuſpenſo daret, accidit quodam die, vt diabolus inuidia concitatus, miſſo lapide ipſum confringeret, Romanumque ab inſtituto charitatis opere auertere conaretur. Cùm verò omnipotens Deus, & Romanum à labore quieſcere, & Benedicti vitam hominibus in exemplum demonſtrare vellet, cuidam presbytero in feſtiuitate paſchali epulas ſibi paranti, apparere dignatus eſt dicens. Tu tibi delicias præparas, & ſeruus meus illo in loco fame ſitique cruciatur. Qui protinus in ipſa ſolennitate cibis illis, quos parauerat, onuſtus, per abrupta montium, per concaua vallium, per deſoſſa

Presbyter à Deo admo-

defoſſa terrarum quæſiuit, inuentumque in ſpecu benignè ſalutauit, & ad communes epulas inuitauit. Benedictus qui propter longam humanæ conſuetudinis inſolentiam, in menſium dierumque obliuionem penè venerat, & maximæ feſtiuitatis, quæ ſummo Chriſtianorum omniũ gaudio celebratur, tempus adeſſe ignorabat, cibum ſumere recuſauit. Cumque presbyter ità ſe habere, & à Domino miſſum eſſe confirmaret, libenter acquieuit. Eodem tempore paſtores quoque in ſpecu latitantem inuenerunt; quem dùm hirſutis beſtiarum pellibus, veſtitum inter fruteta cernerent, beſtiam eſſe rati ſunt; ſed ſuauiſſimis diuiniſque eius ſermonibus ipſi à beſtiali mente ad eximiam pietatis gratiam mutati ſunt.

nitus, adfert cibum S. Benedicto.

Innenitur in ſpecu, à Paſtoribus.

Quadam die ſolus in ſolitudine oberrans, auis quam vulgo merulam dicunt, adfuit, quæ magnam ei importuno circa faciem eius, volatu, moleſtiam exhibuit; quam cùm manu capere potuiſſet, edito crucis ſigno abegit. Vix auis receſſerat, & ſtatim tanta carnis tentatio, ex recordatione fœminæ quondam à ſe viſæ (quam dæmon ante mentis eius oculos reducebat) hominem inuaſit, vt voluptate victus, conſilium de eremo deſerenda, caperet. Cumque dubius admodum animi, oculos in omnem partem verſaret, fortè vrticarum & veprium denſa fruteta conſpexit; moxque indumento reiecto, nudum ſe in illos ſpinarum aculeos, & vrticarum incendia proiecit; ibique diu volutatus, voluptatem traxit in dolorem, ac toto, corpore ſaucius exiens, egregiè libidinis incendium extinxit, adeo vt nulla deindè prauæ cupiditatis moleſtia quateretur.

Tẽtatio carnis vehemẽs

Fortiter ſuperatur.

Cœperunt ex eo tempore multi ad eius diſciplinam

plinam confluere. Erat in vicino monaſterium, cuius præſide defuncto, congregatio vniuerſa ad Benedictum veniens, infimis & importunis precibus poſtulauit, vt defuncti patris munus ſubiret. Renuit vir ſanctus, dixitque vitæ ſuæ inſtitutũ cum illorum moribus minimè conuenire. At illi cùm inſtarent vrgerentque, prouinciam ſuſcepit, & fluxos mores ſeueritate diſciplinæ aſtringere voluit. Tùm illi dementiæ & temeritatis ſe inuicem accuſantes, cõſilia plena iniquitatis de morte ei inferenda captârunt. Capto Conſilio, placuit venenum vino mixtum viro Dei propinare; celerique morte ſalutis præcepta impedire. Accubuit vir ſanctus, cumque vas vitreum in quo peſtifer potus erat, extenſa manu benediceret, ilicò vas, virtute crucis confractum, potum effudit, & ſceleratorum conſcientias redarguit. Tùm vir Dei placido vultu, menteque tranquilla: Deus, inquit, veſtri miſereatur ô fratres, quare tàm nefarium ſcelus operari voluiſtis, Ite, & patrem moribus veſtris conuenientem, quærite, me enim habere poſthac minimè poteſtis. His dictis antiquum habitationis locum repetiuit, vbi & virtutis exemplo & pietatis diſciplina, plurimos ad inſignem vitæ ſanctimoniam perduxit. Duodecim ibidem monaſteria maximis virtutũ omniũ muneribus egregiè ornata conſtituit; adquæ Romani, ſuos filios, optimis diſciplinis moribuſq; imbuendos tranſmisêre; inter quos Placidus Tertullij patricij filius, & Eutychij Maurus extiterũt.

Fit Abbas.

Diſſoluti monachi, non ferunt S. viri rectitudinem.

S. Benedict. duodecim monaſteria exſtruit.

Erant ex his, quæ conſtruxerat, tria in rupe monaſteria poſita, quæ propter aquarum inopiam, fratribus ingratam & permoleſtam habitationẽ præbebant; Ad Benedictum igitur ſupplices venientes, orant vt ea habitacula ad fluenta aquarũ

trans-

tranſferri patiatur. Quos cùm blandis verbis cōſolatos dimiſiſſet, nocte eadē, aſſumpto Placido adhuc puero, montis rupem conſcendit, fuſaq; ad Dominum oratione, tres fontes è rupe duriſſima ſcaturientes impetrauit. Erat in vno ex eis monaſterijs monachus, qui frequenti diuinarū rerum tædio victus, vagabatur. Cumq; nullis Abbatis ſui monitis, ad officiū reuocari poſſet, ad virum Dei Benedictum deductus eſt. Qui ipſe quoq; ſtultitiā eius vehemēter increpauit. At ille ad monaſteriū reuerſus, inueterato conſuetudinis malo ſuperatus, tertio die ad vagā mentē redijt. Quod cū ſeruo Dei ab eiuſdē mōaſterij patre fuiſſet indicatū, mox ad monaſteriū iuit ægrā monachi mētē ſanaturus. Obſeruabat ſedulò vir ſanctus, quid ageret quauè attentione precibus incumberet; Tùm verò puerulum tetro colore deformem, monachū per fimbrias veſtimenti foras trahentem conſpexit; quē virga cæſum, correxit, puerumq; fugauit.

Præclarum miraculum.

Diabolus, monachum ab oratione abſtrahit.

Quodam tempore Gotthus quidam à Benedicto in ſanctam monachorū ſocietatem admiſſus, in mandatis acceperat, vt locū quendam iuxta ripam fluminis vepribus obſitū perpurgaret. Cumque magna virium contentione operi incumberet, ferrum de manubrio excuſſum, in lacum decidit. Gotthus tremebūdus ad Maurum cucurrit, & damnum quod fecerat nunciauit; Maurus Benedicto indicat. Benedictus ad lacum accedens, manubrium in lacum miſit; cui (mirabile dictu) ipſum ferrum protinùs ſe applicauit. Die quadā ad hauriendā aquā puer Placidus egreſſus, impetu aquæ ad miſsū ſagittæ vnius, in flumē abreptus eſt. Benedict⁹ qui diuinis intētus rebus, Dei ſpiritu edoct⁹, periculū in quo verſabatur, cognouit, Maurū euocauit, miſitq; vt periclitanti in vndis opem

Aliud inſigne miraculum.

Digitized by Google

Maurus, currit ſuper aquas.

opem ferret. Maurus, graui pueri periculo perculſus, poſtulata benedictione, ad patris ſui imperium concitus perrexit, & intrepide aquis ſe commiſit, puerumque per capillos raptum confeſtim eduxit. Quod vir venerabilis Benedictus non quidem ſuis meritis, ſed virtuti obedientiæ deputauit.

Florentius presbyter, necem machinatur S. viro.

Interea cum loca illa mirifica virtutum omniũ ſplendore longè lateque clareſcerent, & multi in hãc monachorum ſocietatem, quaſi tranquillum vitæ portum ab aduerſa vitiorum tempeſtate, confugerent; Florentius quidam, vicinæ eccleſiæ presbyter, antiqui hoſtis malitia percuſſus, cœpit maledico dente famam ſancti viri corrodere, omnibuſque modis, ſtudijs eius derogare. Cùm vero hac ratione nihil ſe proficere, ſed virum Dei, ab omnibus maiori ſanctitatis laude celebrari cerneret, inuidiæ facib' magis magiſq; accẽſus, miſit pro munere ſeruo Chriſti infectum veneno panem; quem vir Dei (quamuis peſtis minimè eum lateret) cum gratiarum actione ſuſcepit. Erat in vicina ſylua Coruus, qui ad ſtatam refectionis horam ad eum ventitabat, cibosque de manu eius accipiebat. Huic panem illum obiecit, & in Chriſti Ieſu nomine præcepit, vt in locum ab omni hominum conſpectu remotum, proijceret. Coruus quamuis latentem veneni vim, crocitando perhorreſcere ſe oſtenderet, iuſſa tamen impleuit, & alios pro mercede cibos, poſt trium horarum ſpatium rediens poſtulauit, accepitq;. Florentius autem cum ne hoc quidem ſceleris inuento, Benedictum extinguere poſſet, ad extinguendas diſcipulorum animas nefarium facinus excogitauit. In horto cellæ in qua vir Dei precibus incumbebat, nudas ſeptem puellas miſit:

Digitized by Google

ſit: quæ diſcipulorum animos, nefando ſpectaculo, libidinis contagione inflammarent. At vir Dei de cella proſpiciens, cùm facinus hoc in ſuorum capita pro ſua ipſius perſecutione inuẽtum, certò ſciret, & peſtem perniciemq; tenerrimis plantis pertimeſceret, inuidiæ locum dedit, ac habitationem mutare conſtituit. Florentius cùm virũ ſanctum caſtra mutare ex ſolario conſpiceret, ingenti gaudio exultans, ſummas lætitiæ voces dedit, ſed gaudium ex iniquitate conflatum, non potuit eſſe diuturnum. Nam ruina tecti ſubitò oppreſſus, miſerè occubuit, Benedicto dolente & lamentante inimici interitum.

Nititur, perdere animos diſcipulorum.

Percutitur à Deo.

Porrò vt religionis & pietatis ſtudium longius propagaret, animum aſſidua cogitatione intendebat. Erat caſtrum quoddam, quod Caſſinum appellabant, in excelſo montis vertice poſitum, & nefando Apollinis fano celebre. Magnus etiã in circuitu lucorũ erat numerus, in quibus inſana infideliũ multitudo, ſacrilegis ſacrificijs operam dabat. Illuc vir ſanctus contendens, contrito idolo, aram lucoſque ſubuertit, & magna vocis contentione populum à nefandis ſacrificijs abſterruit. At malignus tanta & tam graui laceſſitus iniuria, vt acri vindicta dolorem leniret, ſe comparauit. Nam, vt vir ſanctus ſacra monachorum habitacula eodem in loco eligere voluit, primo Benedictum maledictis impetere, ſed cùm ille impuros clamores cõtemneret, parietis vnius ruina puerum monachum miſerabiliter oppreſſit; quẽ Benedictus ad ſe allatum, orationis inſtantia, ad vitã reuocauit. Iacebat ingẽtis ponderis lapis, qui nullis fere viribus loco ſuo moueri poterat; cuius rei admiratione capti fratres, Benedictum adeunt, qui protinus oratione ſua pondus lapidis

Caſtrum Caſſinenſe.

Aram Apollinis euertit.

Fremit in eum Satanas.

Suſcitat mortuum.

pidis leuauit, mandauitque vt effoſſa terra, quidnam ibi lateret, diligenter inueſtigarent. Faciunt illi ſumma diligentia imperata, & idolum æreum inueniunt. Quo caſu in coquinam proiecto, ignis, qui totum ædificium inflammare viſus eſt, repente exilijt. Fratres cùm dœmonis præſtigijs illuſi, ſumma contentione periculum inane auertere conarentur, venit Benedictus, & vt oculos ſuos ſigno crucis munirent imperauit: ſtatimque flammæ, quas antiquus hoſtis finxerat, euanuerunt.

Præſtigiæ dœmonum.

Claruit prophetiæ ſpiritu.

Fuit autem cùm alijs virtutibus, tùm prophetiæ ſpiritu admodum clarus. Quod dum Totila Gotthorum Rex auditione accepiſſet, vt eius rei periculum faceret, quẽdam è famulis ſuis, regio cultu & comitatu ornatum, ad eum miſit; cumque longo adhuc interuallo ab eo diſſiti eſſent, Benedictus magna voce clamauit, vt faſtum & ſplendorem alienum deponeret; qua illi voce adeò perculſi ſunt, vt ad terram ſtrati, vix oculos leuare auderent; domumque remeantes regi rem vt acciderat, expoſuerunt; qui ingenti admiratione pariterque timore correptus, acceſſit, & proſtrato in terram corpore, temeritatis ſuæ veniam poſtulauit: cui vir Domini ventura prophetico planè ſpiritu, cuncta prædixit.

Totilæ Regis, verſutia à S. Benedicto detegitur.

Quidam Aquinenſis eccleſiæ clericus, horrendo vexatus dœmonio, cum plurima martyrum loca fruſtra viſitaſſet; tandem ad Benedictum deductus, ſanitatis quidem gratiam ſtatim recepit; ſed cum ſalutari præcepto, vt ab omni ſacri muneris functione abſtineret. Seruauit ille præceptũ cũ ſanitatis beneficio lõgo tempore; ſed cùm alios ſibi, & ætate & eruditione inferiores, ea de cauſa præferri cerneret; diuini viri præcepti obli-

Curat dœmoniacum.

oblitus, ſacris ſe muneribus ingeſſit; ſtatimque hanc ſuæ temeritatis pœnam luit: vt nouis dęmonis inſidijs petitus, animam cum magno cruciatu exhalaret. Tanta erat in ſancto diuini ſpiritûs abundantia, vt ne cogitationes quidem fratrum, latere eum poſſent. Cum quodam tempore fames vehemens in Campaniæ regione increbuiſſet, & extrema tritici inopia monaſterium laboraret, fratresque anxio valdè animo eſſe videret, vocatos ad ſe modeſtis verbis de diffidentia corripuit; tùm promiſſione cœleſtis auxilij rurſus conſolans, craſtina die rerum omnium abundantiam affuturam promiſit. Adfuit dies altera, & ducenti farinæ modij ante fores inuenti ſunt.

Vide vltionem Dei.

Farina, diuinitus allata.

Non longè ab eius monaſterio, duæ virgines generis nobilitate clarę Chriſto ſe conſecrârant, quibus vir quidam religione & pietate inſignis miniſtrabat. Cumque illæ paulatim, vt fieri ſolet, voti ſui oblitæ, generis nobilitate tumeſcerent, & indignas ſæpè contumelias in virum ſanctum detorquerent, nec vllis monitis linguę petulantiam refrenare vellent, vir ille ad S. Benedictum perrexit, quantaſque pateretur verborum contumelias enarrauit. Benedictus audita iniquitate, protinus excommunicationis fulmine, ni linguam corrigerent, illis interminatus eſt. Illæ autem parum tam ſeuera comminatione perterritæ, paucis poſt diebus in eadem linguæ petulantia vitam cum morte mutârunt. Cum verò in ea qua ſepultæ erant eccleſia, Diaconus inter Miſſarum ſolennia, ex more clamaret: Si quis non cõmunicat, det locum; nutrix harum virginum quę oblationem pro ijs facere conſueuerat, terribili ſpectaculo defunctas de ſuis ꝑgredi ſepulchris & exire cõſpexit. Quo ſanè, vt par erat, vehemẽter

Abſolui poſſunt animæ, etiam corporibus exutæ, ab excommunicatione.

territa, rem cum multis lachrymis ad Benedictũ detulit, qui interminationis ſuæ recordatus, manu ſua oblationem dedit, eaſque vinculo, quo innodatæ erant ſoluit, nec deinceps eccleſiam relinquere viſæ ſunt.

Erat in eius monaſterio religioſus quidam, tanta mẽtis inconſtantia agitatus, vt importunis admodùm precibus contrà datam Chriſto fidem, prorſus voti vinculo ſe ſolui poſtularet. Quem cùm nullis vel monitis, vel precibus, in officio continere poſſet Benedictus, indignabundus eum à ſe repulit, & liberam quò vellet eũdi facultatẽ conceſſit. Sed vix miſer pedem monaſterio extulerat, cùm ingentem aperto contra ſe ore hiantem draconem conſpexit, qui nõ modò iniquam praui itineris libertatem impediebat, ſed crudelem etiam mortem minabatur. Ad cuius ille cõſpectum proſtratus, lugubri admodùm eiulatu, auxilium & opem fratrum implorare cœpit. Fratres horribili clamore excitati accurrêrunt, ſed draconem minimè videntes, miſerum illum omnibus membris trementem reduxerunt, qui inconſtantiæ ſuæ culpam agnoſcens, protinùs ad mentem rediјt, & ad extremum vitæ ſpiritum inſigni cum pietatis laude, Deo militauit.

Inſtabilis monachus, draconem vidit.

Temporibus Totilę regis Gotthorum, quidam Zalla nomine, perfidiæ Arianæ cultor, & fidei orthodoxæ immaniſſimus perſecutor, hominem quendam ruſticum crudeliſſimis tormentis exagitabat, vt bonis eius per vim extortis, famẽ auaritiæ ſuæ expleret. Cumq; ruſticus ſuppliciorum atrocitate victus eſſet, vt vita ad horam repararetur, res ſuas omnes Benedicto Dei famulo ſe cõmiſiſſe dixit. Quo audito, Zalla hominem loris crudelitèr vinctũ, ante ſe ad Benedictũ ire compulit,

Zallæ, hominis perfidi crudelitas & auaritia.

pulit, vt res quib⁹ immani auaritiæ cupiditate inhiabat, ab eo reciperet. Zalla viſo Benedicto, inſanis peruerſæ mentis clamoribus, res ruſtici, quas ſub ſua cuſtodia eum habere putabat, poſtulauit. At Benedictus qui fortè ſacris tunc codicibus ſumma cum mentis attentione incumbebat, ſublatis oculis, vinculorum ruſtici miſertus, ſolo intuitu nexus diſrupit. Zalla ad tantæ poteſtatis vim tremefactus, demiſſa rigidæ crudelitatis ceruice, ad terram corruit, ſeque orationibus eius commendauit; quem vir Dei fratrum obſequio benignè excepit, monitiſque ſalutis, à tantæ crudelitatis inſania, ad modeſtiæ pietatiſque ſtudiũ reuocauit.

Nota quid poſſint ſancti viri.

Quidam ruſticus defuncti filij ſui corpus in vlnis ferens, lugubri admodum eiulatu ad fores monaſterij venit, & Benedictum magnis vocibus inclamauit. Cui, cùm eum in agro rem ruſticam exercere, reſponſum eſſet, proiecto corpore, quãta potuit celeritate maxima, ad agrum cucurrit. Eadem hora, vir Dei completo opere, cum fratribus domum rediens, orbum patrem obuiam habuit, qui multis cum lachrymis filium ſibi reſtitui poſtulabat. Cui cùm vir Dei nec ſe filium abſtuliſſe, nec ſui, ſed Apoſtolorum muneris eſſe, defunctũ ad vitam reuocare, dixiſſet; ille nihilominus in petitione perſtitit, cum iuramento, ſe inde non receſſurum, niſi filium viuum reciperet. Tùm Benedictus ſublatis in cælum oculis, Domine, inquit, nõ mea peccata, ſed hominis huius fidem reſpice. Ad hanc orationem, defunctus palpitare viſus eſt; quem vir Dei manu ſua ſubleuans, patri incolumem reſtituit. Inter tot autem miracula quibus in mũdo claruit, doctrinæ quoque verbo non mediocriter fulſit. Nam ſcripſit

Reſtituit vitæ defunctũ.

Doctrina eius eximia.

monachorum regulam, diſcretione præcipuam, ſermone luculentam. Cuius ſi quis velit ſubtiliùs mores vitamque cognoſcere, poteſt in eadem inſtitutione regulæ, omnes magiſterij illius actus inuenire; quia ſanctus vir, nullo modo potuit aliter docere, quàm vixit.

Prædicit obitũ ſuum.

Eodem quo de hac vita exiturus erat anno, diſcipulis quibuſdam ſuis, obitûs ſui diem denunciauit. Antè ſextum verò ſui exitûs diem, ſepulturam ſibi aperiri iuſſit. Qui correptus mòx febribus, ingraueſcente languore, ſexta die Dominici corporis & ſanguinis perceptione exitum ſuum muniuit, atque inter diſcipulorum manus, imbecillia membra ſuſtentans, vltimum ſpiritum inter verba orationis ſtans efflauit. Sepultus eſt in oratorio beati Ioannis Baptiſtæ, quod deſtructa ara Apollinis, ipſe conſtruxit. Qui in eo ſpecu in quo priùs habitauit, nunc vſque miraculis coruſcat. Mulier quædam mente capta, miſerabili eiulatu per montes & valles & ſyluas & campos, die noctuque vagabatur. Cumque beati viri ſpecum neſciens ingreſſa fuiſſet, & ſomnum nimia laſſitudine oppreſſa carpſiſſet, manè ſanato ſenſu egreſſa eſt, omniq́ue vitæ ſuæ tempore, in ea quam accepit ſalute, permanſit.

Moritur feliciter.

Miracula ad ſpecũ eius.

Amens mulier, in ſpecu S. Benedicti, redit ad ſanitatem.

VITA SANCTISSIMAE VIRGINIS, pariter & Viduæ, Catharinæ, filiæ S. Brigittæ. Migrauit è corpore Anno Domini 1381. Ex ea quæ eſt apud Surium.

Vide Cæſ. Bar. in not. Mart. Rom.

22. Martij.

CATHARINA hæc, patre Vlphone viro nobili, & matre Brigitta (cuius celeberrimum in eccleſia nomen eſt) in lucem edita eſt, quam mater ablactatam Abbatiſſæ Riſabergenſi, ſpectata vitæ integritate fœminæ, inſtituendam

Parentes eius.

Traditur cuidã Ab-

dam tradidit. Varias in prima ætate dęmonum infeſtationes perpeſſa eſt; quas Dei gratia ſuperauit, & egregium vbiuis futuræ ſanctitatis ſpecimen dedit. Ad nubiles vt primùm annos peruenit, viro nobili Eghardo tradita eſt; quem, ſeruãdæ virginitatis cupidiſſima, facilè diuina aſpirante gratia, ad nuncupandum Deo caſtitatis votum adduxit. Et nè diaboli aliquando inſidijs peterentur, acerrimum carni bellum indixerunt, ieiunijs, precibuſque omnem petulantiam frangentes ſeparatim cubabant, nudæque humo defeſſa vigilijs membra reponebant, nè hyeme quidem hunc morem immutantes. Solebat ſanctiſſima virgo caſtiſſimo coniugi, pia matris ſuæ exercitia vitæque aſperitatem referre, ijſque eum ad omnem virtutis amorem, & conſtantiam mirificè confortabat. Cumque hac caſtitatis fragrantia, liliorũ inſtar corã Deo redolerent, enixè operã dabãt, vt virtutũ maximarũ exẽplis, & optimæ exiſtimationis fama, proximos à prophana vita ad honeſtatis & virtutũ omniũ ſtudiũ excitarent.

batiſſæ inſtituenda.

Nubit viro.

Vouent ambo contināentiam.

Patre eius Vlphone, Nericiæ principe, defuncto: miro viſendi Romam deſiderio accenſa eſt. Mater eius Brigitta, Roma Bononiam diſceſſerat, vbi cum inſigni ſanctitatis laude vitam degebat; cui ſe Catharina, indiuiduam vitæ comitem adiunxit, & ſumma contentione veſtigijs eius inſtitit. Sed cùm diabolus varias ei inſidias tenderet, nullumque non moueret lapidem, vt eam ab ea vitæ ſanctitate, ad carnis libertatem reuocaret; cępit importunis matrẽ obteſtari precibus, vt poteſtatẽ ſibi in patriã redeundi faceret. Mater fraudibus callidi ſerpẽtis intellectis, virili animo occurrit, filiamque ab ea mente deducere cõtendit. Filia, quamuis ratione & voluntate, natalis ſoli

Obitus patris eius.

Catharina ſociat ſe matri.

Tentatur à Satana.

 deli-

delicias (quas dæmon ei aſſiduò ob oculos ponebat) reſpueret: Satanæ tamen moleſtijs victa, à matre ſibi remedium poſtulauit. Tùm mater, quãdoquidem, inquit, caro & ſanguis vim tibi inferunt, & rationis arcem ſuperare contendunt, eius petulantiam virgis reprimendam cenſeo. Catharina quamuis durum carni erat, libens tamen matris ſe voluntati ſubiecit, virgiſque aliquoties cæſa, importunam illam dæmonis tentationem fugauit. Non tamen hoc modo vires eius fractæ fuère, quin acriorem ei vim inferret. Interdixerat S. Brigida Catharinæ filiæ ſuæ, nè ſine multis ſocijs ſacra loca inuiſeret, ob periculum, quod tunc Romæ per effrenatam ac flagitioſam quorundam petulantiam fœminis ætate & forma præſtantibus imminebat. Itaque matre cum ſuo confeſſario ad ſtationes & promerẽdas ſacras Indulgentias abeunte, illa dies non paucos ſe domi continuit, cum ſubitò tali cogitatione agitari cœpit. Quid agis? cur tu inſtar bruti animantis ab omnibus ſpiritualibus bonis arceris, alijs animarum ſuarum lucra captantibus? Cui cogitationi accedebat etiam hæc: Cognati fratres & ſorores tuæ cum ſumma tranquillitate Deo in patria ſua ſeruiunt, tu verò hîc miſeram ducis vitam. Prȩſtaret ſanè ne in lucẽ quidem editam te fuiſſe, quàm id genus inertem vitam viuere. Hæ cogitationes, tanto animum eius mœrore oppleuerant, vt mortuæ magis quàm viuenti ſimilis quò ſe verteret, ignoraret. At mater volens ſaluti eius certius conſulere, hoc conſilij captauit. Erat quidam D. Petrus, vir cum ſanctitatis, tum multiplici eruditionis & prudentiæ laude inſignis; hunc multis precibus eò tandem adegit vt pateretur Catharinam ſibi obedientiam polliceri, filiæque perſua-

Rurſus eam tẽtat hoſtis.

Contra inſtabilitatẽ, matris con-

perſuaſit vt nihil omnino abſque illius permiſſu facere vellet. Munita igitur ſanctæ obedientiæ virtute vixit ſub matris cura haud ſecùs atque in monaſterio, didicitque ab ea certis temporibus tenere intra ſe ſilentium, crebro legens aliquid ex ſacris euangelijs, ſiue de vitis Sanctorum. Pauperum & peregrinorum curam inſignem gerebat, hoſpites ex varijs orbis terrarum partibus Romam aduentantes, cùm eleemoſynis, tum ſua ui ſermone & colloquio fouebat, cunctoſque in Chriſti amorem acriter inflammabat.

ſilio, promittit confeſſario obedientiā.

Eius humanitas, erga pauperes & peregrinos.

Porrò annos non plus nata viginti, tanta morum grauitate ætatem ſuperabat, vt plurimos in ſui admirationem pertraheret. Accedebat eximia corporis elegantia, quæ cunctis eam amabilem reddebat, & non paucos magnates amore eius vehementer inflammabat. At illa cùm diu cōſtanter omnes repuliſſet, cunctaſque rerum maximarum pollicitationes pro nihilo duxiſſet: quidam amoris vehementia victi, minas intentare, & vim ex inſidijs inferre propoſuerunt. In ijs Comes quidam, magna hominum ſtipatus caterua, tempus locumque captauit, quibus eam ad ædem S. Laurentij ire ſolitam raperet, domumque ſecum aſportaret. Sed accidit, vt ille miſeranda diuinitùs cæcitate percuſſus, facinus ſuum nefarium agnoſceret, humique coram ea proſtratus, obnixè ſceleris ſui veniam poſtularet. Tùm illa cum matre pro eo deprecante, ilicò viſum recepit, atque ſumma eam deinceps reuerentia proſecutus eſt. Nec tamen deſtitit inimicus varijs caſtitatem eius inſidijs oppugnare.

Multi eam conantur aſciſcere cōiugem.

Comes eam capturus, fit cæcus, & recipit lumē.

Quodam tempore, cum matre Aſſiſium religionis ergò profectura, cùm honeſtum in ipſo itinere hoſpitium, nocte impendente habere non

ſi monaſterio ſacris ſanctæ genitricis reliquijs, locus haud vulgaribus cœpit coruſcare miraculis. Quæ res omnium animos permouit, vt Catharinam Romam ad Pontificem deſtinarent, quô Pontifex Diuorum eam honore dignam faceret. Fecit illa vt iuſſa fuit & Romam veniens omniũ in Romana curia animos negocio huic addictos comperit. Interea veniebant ad eam multi Romani nobiles, eius preces expetentes, memores priſtinæ eius conuerſationis. Erat id temporis vidua quædam extra vrbem, apprimè nobilis, Latini Romani Baronis ſoror, quæ cùm ſuæ nobilitatis & decoris omnis oblita, parùm pudicè viueret, nec vllis monitis precibuſve, à flagitioſa vita ad honeſtatis ſtudium reuocari poſſet, morboque correpta, nec in vltimo quidem vitæ diſcrimine, ad mentem redire vellet, Latinus Catharinam accedit, orat obſecratque, vt ſororem ſuam adire vellet & inuitare ad veram peccatorum ſuorum confeſſionem. Illa, vt erat huic ſtudio mirificè dedita, alacri prouinciam animo ſuſcipit, ſed miſeram flagitijs planè obduratam, nullis hortationibus ad plenam perfectamque ſcelerum confeſſionem inducere potuit. Tùm Catharina cum circumſtantibus ad preces confugiẽs, in genua procubuit, & Deum, nè miſeram in ſempiternam peſtem ruere pateretur, rogauit. Et ecce, è Tiberi fumus orbiculari figura aterrimus, ingenti mole, inſtàr plauſtri fœno onuſti, emergere viſus eſt, qui ſurſùm elatus in aëra, pendulus ſupra ædes, in quibus illa decumbebat, ferebatur; tantaque tenebrarum caligine omnes inuoluit, vt alius ab alio videri non poſſet. Poſtremò, impetu è cælo ruens, domum cubiculo proximam, in quo miſera iacebat, ſolo tenus oppreſſit. Ad cuius terribilem

monaſterio Vradſtenẽſi.

Proficiſcitur Romam, vt mater ei miraculis clara, in Diuorum conſortium, à Pontifice referatur.

Orat pro fœmina indurata, & illa reſipiſcit.

Digitized by Google

lem horrendumque fragorem, ægra ingenti timore correpta, ad mentem ſaniorem rediȷt, & pura oris confeſſione, commiſſa flagitia diluens, altero die ſacramentis munita, ſpiritum efflauit.

Romæ matrona quædam nobilis, ſeptena vice miſeranda obortione conflictauerat, cumque ſe inuiſam hac de cauſa marito ſuo cerneret, ſupplex S. Catharinam calamitatem ſuam expoſitura, adijt. At illa quaſdam ſanctiſſimæ matris ſuæ reliquias ei tradidit, admonens vt eas vſque ad partum ſecum deferret, ſeque partûs tempore ei adfuturam promiſit. Adfuit parturiendi tempus, accurrit Catharina, precibuſque viuam ei à Deo puellam impetrauit, cui Brigittæ nomen imponi voluit. Eodem tempore Tiberis inundatione ſua, Romanę vrbi excidium minitari videbatur, prorsùs vt ſalutis ſpe plurimi ciuium abiecta, ad Catharinam tanquam vltimum refugium conuolârent, & inuitam domo exportatam ſæuientibus vndis obijcerent. Illa cùm aquas pedibus attigiſſet, ſæuientes protinùs fluctus repreſſit.

Matronę ſepties abortienti, viuā prolem impetrat.

Tiberis inundationē ſiſtit.

Roma deindè Neapolim veniens, inuenit ibi matronam quandam viro orbatam, quæ nocturnis dæmonis cuiuſdam infeſtationibus agitata, matri ſuæ aſſiduam lugendi materiam præbebat. Huius igitur Catharina pro ſolita pietate ſua miſerta, hoc matri conſilium dedit; primò quidem vt integra confeſſione quæcunque ad memoriam commiſſa crimina reuocare poſſet, expiaret; deindè nudis plantis, & abſque lineis induſijs, continuis octo diebus, in templo S. Crucis memoriā Chriſti pro nobis in crucem acti, ſepties pia mēte Dominicam orationem legendo, recoleret. Paruit libens huic conſilio, & ſtatim ab omni dęmonis infeſtatione liberata eſt. Neapoli rurſus

Dæmonem nocturnum, à muliere ſaluberrimis datis conſilijs, profligat.

Romam,

Romam, vt matris in diuos relationem vrgeret, reuerſa eſt; ſed cùm Gregorio 11. moriente, Vrbanus 6. communibus ad eam dignitatem ſuffragijs veheretur, & eccleſia orto ſchiſmate in varias valdè inter ſe pugnãtes ſententias diſtraheretur, Catharina ad ſuos redire conſtituit. Iamque fœlici itinere ſummo vbiuis honore excepta, in Pruſſiam peruenerat; cùm quidam ex eius familia ſomno correptus, ex curru decidit, coſtiſque rotarum ſtridore attritis, in vltimum vitæ diſcrimen adductus eſt; qui in currum ſublatus, non ſine ingenti omnium ſtupore, ſolo Catharinæ contactu, integræ adeò ſanitati reſtitutus eſt, vt citra vllam corporis moleſtiam, gaudens & exultans gradum faceret. Poſtquam autem in VVadſtenenſe monaſterium peruenit, multis exhauſta laboribus, in morbum incidit; cuius vi indies magis magiſque oppreſſa, cùm in vltimo illo ſpiritu clariſſimam pietatis charitatiſque ſignificationẽ ſororibus ſuis dediſſet, inter Angelorum manus ſanctam Deo animam tradidit. Viderunt tùm homines quidam religionis & pietatis opinione præſtantes, ſtellam eximio fulgore micantem, officioſum radijs ſuis obſequium corpori exhibentem. Cùmque ſacrum funus ab Erico Suediæ Regis filio alijſque regni principibus, cum multis bonorum omnium lachrymis portaretur, ſtella ſupra feretrum pendula, maiorem illi præ cæteris honorẽ deferebat. Inter alios verò regni proceres, & præclaros multorum locorũ antiſtites, prælatos atque Abbates, qui ſua præſentia funus cohoneſtare gaudebant, Tordo Strengenẽſis epiſcopus, magna tùm eruditione tùm auctoritate vir, apprehenſa Catharinæ dextera, precibus ſe eius humiliter commendauit. Et ecce ſenſit ille manum

Sanat cõtactu manus ſuæ, hominẽ mirè confractum.

Moritur S. Catharina.

Apparet ſtella.

Ericus Regis filius, portat eius ſacrum corpus.

Nota rem miram.

Digitized by Google

manum ſuam fortiter comprimi, vt fieri ſolet inter illos qui mutua ſibi fide amorem ſtabiliunt. Obijt autem virgo hæc ſanctiſſima, in præfato monaſterio, anno Domini 1381. 11. Cal. Aprilis, pridiè Annunciationis Dominicæ.

DE SS. TIMOLAO, DIONYSIO, ALIISque ſex Martyribus. Ex hiſtoria Eccleſiaſt. Euſebij lib. 8. cap. 13. Conſummârunt martyrium Vltronei

Vide Cæſ. Baro. Anna. tom. 2.

Anno Chriſti 303. Marcell. Pap. 7. Diocl. & Max. Impp. 20. ſub Vrbano præſide.

DVm Gentiles publica inter ſe feſta celebrarẽt, & cõſueta agerent ſpectacula, inter alia quæ magnoperè ipſis in optatis erant ad contemplandum, crebro hominum ſermone ferebatur, Chriſtianos, qui dudum erant ad beſtias damnati, certamen confecturos. Cùm verò huius rei fama latiùs manaret, & apud omnes paſſim vagaretur, adoleſcentes numero ſex, quorum vnus genere Ponticus, nomine Timolaus; alter ex Tripoli vrbe Phœniciæ, qui Dionyſius nuncupatus fuit; tertius eccleſiæ Dioſpolis ſubdiaconus, qui Romulus dictus eſt, quartus Pauſis, & quintus Alexander, vterque AEgyptius, ſextus huius Gentilis Alexander, ex vrbe Gaza, proprias manus, quò ardentem martyrij cupiditatem ſignificarent antè colligantes, ad Vrbanum, qui iam beſtias ad Chriſtianos dilaniandos emiſſurus eſſet, curriculò currunt, ſeque Chriſtianos liberè confitentur; atque ipſa ſua propenſione tanquam ad aciem inſtructa, & ad quodque diſcrimen admodùm parata, liquidò declarârunt eos, qui in vero Dei omnium rerum fabricatoris cultu

24. Martij.

Sex egregij adoleſcentes præfecto ſeſe offerũt.

Vrbanus Præfectus prouinciæ.

cultu gloriantur, violentas immanium ferarum incurſiones nequaquā formidaturos. Vndè pro fectò tum ipſum Præſidem, tum illos qui cum eo erant, in repentinam admirationem traducentes, extemplò in carcerem contruduntur.

Carceri mãcipantur.

Non multis diebus pòſt, alij duo fuère in eorũ numerum adſcripti; vnus qui acerba & varia tormenta, propter fidei ſuæ confeſſionẽ, varijs temporibus oſtentatam, anteà exhauſiſſet, Agapius nomine, alter qui res ad corporis vſum neceſſarias, illis martyribus ſubminiſtraſſet, Dionyſius appellatus. Omnes iſti octo numero, vno die, nempè vigeſimo quarto menſis Dyſtri, hoc eſt, ad nonum Kalendas Aprilis, in ipſa Cæſarea ſecuri percuſſi obeunt.

Octo martyres, vno die necãtur.

MARTYRIVM SIMONIS INNOcentiſſimi Pueri, Tridentini, à Iudæis, anno Domini 1475. ſæuiſſimè trucidati. Authore Iohanne Matthia Tiberino Medico.

Vide Cæſ. Bar. in not. Mart. Rom.

24. Martij.

IOHANNES Matthias Tiberinus, Senatui populoque Brixiano ſalutem. Rem miram, qualẽ à paſſione Domini, ad hæc vſque tempora nulla vnquam ætas audiuit, ad vos ſcribo. Crudeles Iudæi non ſolùm res Chriſtianorum rabioſa vſurarum fame conſumunt, ſed in capita noſtra perniciemque coniurati, filiorum noſtrorum viuo ſanguine paſcuntur. Nuper in ciuitate Tridentina, tres familiæ Iudæorum conſedebant. quorum capita fuere Tobias, Angelus, & Samuel; Hi ea in hebdomade, quam nos ſanctam appellamus, die Martis, 12. Calend. April. anno incarnati Verbi, ſeptuageſimo quinto, ſuprà millenum quatercentenum, conuenerunt in domum Samuelis, vbi ſynagoga & eorum templum, ſpectandi gratia vitulum

Iudæi, Chriſtianis quã pernicioſi.

Digitized by Google

tulum viuentem, qui ad eos ea luce de Leuigi pago delatus erat. Et dum inter ſe plurima vario ſermone conferrent, Angelus hanc rabido fudit de pectore vocem; In iſta paraſceue & carnes & piſces abundè nobis ſunt; Vnum tantum nobis deeſt. Reſpondit Samuel; & quid tibi deficit? Tūc coniectis oculis ad inuicem, taciti intellexerunt, quod de Chriſtiano infante immolādo loqueretur, quem in contemptum Domini noſtri Ieſu Chriſti mactāt atrociter, & exhauſto ſanguine, veſcentes in azimis ſuis, à fœtore quo grauiter olent, Chriſtiano ſe cruore præſeruant. Huncque ſuum appellant Ioël, id eſt, Iubileum. Die autem Iouis omnes in ſynagoga congregati, ad Tobiam dixerunt; Animaduertimus neminem plus votis noſtris poſſe ſatisfacere quàm te, quotidie enim cùm Chriſticolis verſaris, & penè omnes tibi familiares ſunt. Negat Tobias, & periculum in negotio multis aſſignat rationibus. At illi ſuis eum execrationibus aſtringunt, & niſi pareat, minantur ſe illi perpetuo interdicturos Synagoga. Tobias videns omnes in eum conſpiraſſe, & præmium ſibi iam fore propoſitū cæca auri cupidine captus, Aggrediar, inquit, libenter, Patres, prouinciam hanc. Verum vt noſtis, pauper ſum ego, & ad commodè viuendum ars mea non ſufficit. Reſponderunt omnes; Adfer puerum huc, nulla enim vnquam erga te nos arguet ingratitudo. Tūc ad Samuelem conuerſus proditor, inquit; Nulla claue poſtes tui concludātur, vt ſi mihi quiſquam oportunè contigerit, intro poſſim illum leuiter impellere. Et tranſactis veſperis egreſſus, cœpit totam viciniam ſolus obambulare. Poſtquam vero locum illum attigit, quem Foſſatum vocitant incolæ, inſignem puerum ante fo-

Iudæi in paraſceue mactant Chriſtianos pueros.

Tobias ſe recipit, puerum Chriſtianum ſuffuraturum.

res patris ſuper ligno ſedentem conſpexit, nomine Simonem, qui nondum viginti nouem menſes natus, adeò formoſus erat in cunctis, vt in eo non comprehenderetur, quod iure reprehendi poſſet. Et accedens, luſtrat neminem in puerum aduertere. Porrigit digitum Tobias blãdus infanti. Speciosſus puer, benignus vt erat & facilis candida manu capit molliter indicem. Procedit, ſequiturq́ue puer non paſſibus æquis. Cumq́ue genitoris ſedem pertranſiſſet proditor, rabida dextra prænſat manum infantis pulcherrimam, & nunc illum trahit, & nunc mollia terga pulſans genibus impellit. Tunc reſpiciens puer, cępit cum lacrymis pios extollere vagitus, & dulce matris inuocare nomen. Exanimatus illicò proditor, denarium extraxit Argenteum, & porrigens infanti, illum blando ſermone compeſcuit; tali itaq́ue capta occaſione in domum Samuelis puerulum detulit. Hic Samuel, velut Tigris expectans ad ſanguinem, corripiens puerum, ocius in ſuum thalamum ſuſtulit. Prætereo hic quanta tunc dracones illi affecti ſint lætitia; Vlulabant ſiccis faucibus, ſuper Chriſtianum ſanguinem Et ne puer peregrino loco deterritus, clamorem effunderet, alij porrigebant Vuas, alij poma, alij res alias, quibus vt plurimum jnfantes delectantur, donec ſilente puero, dies ſe cum nocte coniungeret. Interea genitrix eius Maria, puerum vt vidit abeſſe, nec ſolitò eum apud vicinos offendit, percuſſo pectore, vna cum coniuge Andrea, totam per ciuitatem explorabat infantem. Pueri & omnes apud iudæos illum inquirendum aſſerebant, & niſi de medio nox repente viæ abſtuliſſet, ad Iudæos vertiſſent iter, vnde collapſis tenebris impulſi, flentes amarè, domum ſeſe receperunt.

Tobias infantem blãdus abducit.

Tempus

Tempus erat quo prima quies humana reficit pectora, atque quieſcebant voces hominumque canumque. Tunc crudelis Barbatus Moyſes, vna cum reliquis atrociſſimis Iudæis benignum illum deportantes infantem, ingreſſi ſunt veſtibulum, quod cum primis ſynagogæ foribus adiungitur; Ibique in ſcamno iuxta caminum reſidens, puerum ſuis genibus excepit. Porrò circumfuſi omnes veſtem ei ad vmbilicum & cubitos vſque, verſo ordine detraxerunt, colligentesque fluentem tunicam, ſuccinxerunt lateri ita vt à fœmore vſque ad talos detractis caligis nudaretur; & apprehendens ſudarium Samuel, quod eius pendebat à cingulo, colloque circumuoluens comprimebat puerum, ne vagitus effunderet, alij vero manus pedeſque continebant.

Atrociſſima innocentis pueri excarnificatio.

Tunc producto Moyſes cultro, ſummum virgæ perforauit infantis, correptaque forfice, cœpit maxillam dexteram iuxta mentum dilaniare, & particulam carnis abſciſſam in parato ibi cratere repoſuit. Colligebant aſtātes ſacrum ſanguinem, & alterno ordine forfice porrecta, quilibet ſibi fruſtulum viuæ carnis excindebat. Sic fecerunt omnes primi, donec vulnus oui rotunditatem multum excederet. Et ſi quando cedente laqueo puer gutture perſtrepebat, admotis crebrò manibus ad os, illum crudeliter ſuffocabant. Hoc Moyſes ita peracto, dexteram tibiam confeſtim eleuauit infantis, eamque ſuis ſuper genibus ſtatuens, aggreditur exteriorem partem, quæ inter cauillam & cruris muſculum interiacet, ſimiliter eodē ferro conuellere, & capta forfice viciſſim carnē viuam, viuo cum ſanguine lacerabant. Poſtmodum ſęuiſſimus ſenex ille, tāti ſceleris caput, ſemimortuum erigēs infātem, petijt Samue-

Scindunt Iudæi particulas è maxilla pueri.

delicias (quas dæmon ei aſſiduò ob oculos ponebat) reſpueret: Satanæ tamen moleſtijs victa, à matre ſibi remedium poſtulauit. Tùm mater, quãdoquidem, inquit, caro & ſanguis vim tibi inferunt, & rationis arcem ſuperare contendunt, eius petulantiam virgis reprimendam cenſeo. Catharina quamuis durum carni erat, libens tamen matris ſe voluntati ſubiecit, virgiſque aliquoties cæſa, importunam illam dæmonis tentationem fugauit. Non tamen hoc modo vires eius fractæ fuêre, quin acriorem ei vim inferret. Interdixerat S. Brigida Catharinæ filiæ ſuæ, nè ſine multis ſocijs ſacra loca inuiſeret, ob periculum, quod tunc Romæ per effrenatam ac flagitioſam quorundam petulantiam fœminis ætate & forma præſtantibus imminebat. Itaque matre cum ſuo confeſſario ad ſtationes & promerẽdas ſacras Indulgentias abeunte, illa dies non paucos ſe domi continuit, cum ſubitò tali cogitatione agitari cœpit. Quid agis? cur tu inſtar bruti animantis ab omnibus ſpiritualibus bonis arceris, alijs animarum ſuarum lucra captantibus? Cui cogitationi accedebat etiam hæc: Cognati fratres & ſorores tuæ cum ſumma tranquillitate Deo in patria ſua ſeruiunt, tu verò hîc miſeram ducis vitam. Præſtaret ſanè ne in lucẽ quidem editam te fuiſſe, quàm id genus inertem vitam viuere. Hæ cogitationes, tanto animum eius mœrore oppleuerant, vt mortuæ magis quàm viuenti ſimilis quò ſe verteret, ignoraret. At mater volens ſaluti eius certius conſulere, hoc conſilij captauit. Erat quidam D. Petrus, vir cum ſanctitatis, tum multiplici eruditionis & prudentiæ laude inſignis; hunc multis precibus eò tandem adegit vt pateretur Catharinam ſibi obedientiam polliceri, filiæque perſua-

Rurſus eam tẽtat hoſtis.

Contra inſtabilitatẽ, matris con-

perſuaſit vt nihil omnino abſque illius permiſſu facere vellet. Munita igitur ſanctæ obedientiæ virtute vixit ſub matris cura haud ſecùs atque in monaſterio, didicitque ab ea certis temporibus tenere intra ſe ſilentium, crebro legens aliquid ex ſacris euangelijs, ſiue de vitis Sanctorum. Pauperum & peregrinorum curam inſignem gerebat, hoſpites ex varijs orbis terrarum partibus Romam aduentantes, cùm eleemoſynis, tum ſuaui ſermone & colloquio fouebat, cunctoſque in Christi amorem acriter inflammabat.

[...ſillo, promittit confeſſario obedientiã.]

Eius humanitas, erga pauperes & peregrinos.

Porrò annos non plus nata viginti, tanta morum grauitate ætatem ſuperabat, vt plurimos in ſui admirationem pertraheret. Accedebat eximia corporis elegantia, quæ cunctis eam amabilem reddebat, & non paucos magnates amore eius vehementer inflammabat. At illa cùm diu cõſtanter omnes repuliſſet, cunctaſque rerum maximarum pollicitationes pro nihilo duxiſſet: quidam amoris vehementia victi, minas intentare, & vim ex inſidijs inferre propoſuerunt. In ijs Comes quidam, magna hominum ſtipatus caterua, tempus locumque captauit, quibus eam ad ædem S. Laurentij ire ſolitam raperet, domumque ſecum aſportaret. Sed accidit, vt ille miſeranda diuinitùs cæcitate percuſſus, facinus ſuum nefarium agnoſceret, humique coram ea proſtratus, obnixè ſceleris ſui veniam poſtularet. Tùm illa cum matre pro eo deprecante, ilicò viſum recepit, atque ſumma eam deinceps reuerentia proſecutus eſt. Nec tamen deſtitit inimicus varijs caſtitatem eius inſidijs oppugnare.

Multi eam conantur aſciſcere cõiugem.

Comes eam rapturus, fit cæcus, & recipit lumẽ.

Quodam tempore, cum matre Aſſiſium religionis ergò profectura, cùm honeſtum in ipſo itinere hoſpitium, nocte impendente habere non

 poſ-

Digitized by Google

poſſent, ad pauperis cuiuſdam tuguriolũ diuertunt, vt vel ſolo tecto aëris iniuriam à corporibus ſuis propulſarent. Ecce autem noctis intempeſtæ ſilentio latrones accurrunt, accenſoque lumine abditos ſcrutantur, captique mox pulchritudine Catharinæ, impuris ſermonibus animum eius ad nefarios concubitus alliciunt. At illa incredibili angore correpta, cum nullum euadendi locum relictum cerneret, ſpem omnem (quod reliquum erat) in ſola Chriſti miſericordia repoſitam habebat. Precibus igitur lachrymiſque diuinam implorare opem cœpit, cùm ſubitò armorum ſtrepitus voceſque clamantium exaudiuntur: quibus vehementer exterriti latrones, celeri fuga ſalutem quærunt. Tùm Catharina Chriſti ſe beneficio, ſeruatam à libidinis contagione cernens, debitis diuinam bonitatem laudibus extulit, ſeque cum matre & alijs comitibus læta in viam dedit; Cùm ibi rurſùs adſunt ſcelerati homines, vt quod nocte efficere nequiuerant, clara luce deſignarent, ſuamq; libidinem explerent. Et illi quidem viam ab vtraque parte obſederant, ſed percuſſi cæcitate, videre non potuerunt cum bona in DEVM fiducia illuc ſecurè tranſeuntes. Ita ergò diuina fretæ protectione, Aſſiſium peruenerunt, atque indè Romam reuerſæ ſunt. Ibi verò, vt omittamus eam ab infantia preces horarias, Diuæ Virginis, ſeptem pſalmos quos Pœnitentiales vocant, multaque alia quotidiè legiſſe; priùs quàm ſe ad dormiendum componeret, ſingulis diebus horas quatuor, cũ multis lachrymis meditationi Dominicę paſſionis impẽdebat, flexiſq; in terrã genibus, aſſidua pectoris tunſione ſe totam Chriſto in holocauſtum offerebat.

Patitur latrones infeſtos.

Latrones, cæcitate percutiuntur.

Precibus diutiſſimè incumbit.

Tempore quodã, Romæ ante S. Iohannis Euangeliſtæ

geliſtæ aram, in æde maiori D. Petri, oranti apparuit peregrina quædam, alba induta veſte, balteo præcincta, & atro cooperta pallio. Quę poſt amica ſalutationis verba, ſupplex, vt pro Noricæ Caroli fratris ſui vxoris anima, preces funderet, rogauit; Sciſcitante autem Catharina cuiâs eſſet, reſpondit ſe Suedã eſſe, vxoremq; fratris eius Caroli obijſſe; Roganti deindè Catharinæ, vt ad matris ſuæ ædes diuerteret, negauit ſibi id licere; porrò Noricã aureã capitis ſui coronã eis legaſſe, quarè fideliter pro animæ eius ſalute precarentur, ſicq; diſparuit. Catharina admirans, quò matrona illa abijſſet, ex ancillis quæſiuit; reſpondẽt illę, ſe quidẽ vocẽ loquentis audijſſe, neminẽ tamen vidiſſe.

Quædã matrona apparet ei.

Cæterùm præter eximias virtutum maximarũ dotes, admiranda planè erga proximos calamitoſos beneuolẽtia, inſignis fuit. Nec mirùm ſanè, cùm ab ipſa penè infantia, hanc à matre diſciplinã imbibiſſet. Solita erat pia genitrix tenellam ad noſocomia ducere, ipſaq; inſpectante, miſerorum plagas, vulnera, & vlcera, ſuis contrectare manibus, multaq; charitatis ſignificatione, ad ſpem vitæ æternæ excitare. Hæc aliaque præclara pietatis officia, filia & oculis & mente hauriebat, nec minore deinceps quàm mater alacritate ea morbidis & egenis impendebat. Annos quinque & viginti cum matre ſanctiſſima, ſpontaneo in exilio Romæ exegit; qua (poſt iter Hieroſolymitanum fœliciter peractum) defuncta, cum reliquijs eius in patriam remeauit. Vbi ab omnibus, ſingulari beneuolentiæ & amoris ſignificatione excepta, ſacris ſe VVadſtenenſis monaſterij ædibus incluſit, & virginibus CHRISTO ſacris, regulam Saluatoris, quam tot apud matrem annis didicerat, tradidit. Depoſitis in VVadſtenenſi mo-

S. Catharinę pietas, erga morbis afflictos.

Catharina poſt obitũ matris, includit ſe

monaſterio Vvadſtenẽſi.

ſi monaſterio ſacris ſanctæ genitricis reliquijs, locus haud vulgaribus cœpit coruſcare miraculis. Quæ res omnium animos permouit, vt Catharinam Romam ad Pontificem deſtinarent, quô Pontifex Diuorum eam honore dignam faceret. Fecit illa vt iuſſa fuit & Romam veniens omniũ in Romana curia animos negocio huic addictos comperit. Interea veniebant ad eam multi Romani nobiles, eius preces expetentes, memores priſtinæ eius conuerſationis. Erat id temporis vidua quædam extra vrbem, apprimè nobilis, Latini Romani Baronis ſoror, quæ cùm ſuæ nobilitatis & decoris omnis oblita, parùm pudicè viueret, nec vllis monitis precibuſve, à flagitioſa vita ad honeſtatis ſtudium reuocari poſſet, morboque correpta, nec in vltimo quidem vitæ diſcrimine, ad mentem redire vellet, Latinus Catharinam accedit, orat obſecratque, vt ſororem ſuam adire vellet & inuitare ad veram peccatorum ſuorum confeſſionem. Illa, vt erat huic ſtudio mirificè dedita, alacri prouinciam animo ſuſcipit, ſed miſeram flagitijs planè obduratam, nullis hortationibus ad plenam perfectamque ſcelerum confeſſionem inducere potuit. Tùm Catharina cum circumſtantibus ad preces confugiẽs, in genua procubuit, & Deum, nè miſeram in ſempiternam peſtem ruere pateretur, rogauit. Et ecce, è Tiberi fumus orbiculari figura aterrimus, ingenti mole, inſtàr plauſtri fœno onuſti, emergere viſus eſt, qui ſurſùm elatus in aëra, pendulus ſupra ædes, in quibus illa decumbebat, ferebatur; tantaque tenebrarum caligine omnes inuoluit, vt alius ab alio videri non poſſet. Poſtremò, impetu è cælo ruens, domum cubiculo proximam, in quo miſera iacebat, ſolo tenus oppreſſit. Ad cuius terribilem

Proficiſcitur Romam, vt mater ei miraculis clara, in Diuorum conſortium, à Pontifice referatur.

Orat pro fœmina indurata, & illa reſipiſcit.

lem horrendumque fragorem, ægra ingenti timore correpta, ad mentem ſaniorem rediјt, & pura oris confeſſione, commiſſa flagitia diluens, altero die ſacramentis munita, ſpiritum efflauit.

Romæ matrona quædam nobilis, ſeptena vice miſeranda obortione conflictauerat, cumque ſe inuiſam hac de cauſa marito ſuo cerneret, ſupplex S. Catharinam calamitatem ſuam expoſitura, adijt. At illa quaſdam ſanctiſſimæ matris ſuæ reliquias ei tradidit, admonens vt eas vſque ad partum ſecum deferret, ſeque partûs tempore ei adfuturam promiſit. Adfuit parturiendi tempus, accurrit Catharina, precibuſque viuam ei à Deo puellam impetrauit, cui Brigittæ nomen imponi voluit. Eodem tempore Tiberis inundatione ſua, Romanę vrbi excidium minitari videbatur, prorsùs vt ſalutis ſpe plurimi ciuium abiecta, ad Catharinam tanquam vltimum refugium conuolârent, & inuitam domo exportatam ſæuientibus vndis obijcerent. Illa cùm aquas pedibus attigiſſet, ſæuientes protinùs fluctus repreſſit.

Matronę ſępties abortienti, viuã prolem impetrat.

Tiberis inundationẽ ſiſtit.

Roma deindè Neapolim veniens, inuenit ibi matronam quandam viro orbatam, quæ nocturnis dæmonis cuiuſdam infeſtationibus agitata, matri ſuæ aſſiduam lugendi materiam præbebat. Huius igitur Catharina pro ſolita pietate ſua miſerta, hoc matri conſilium dedit; primò quidem vt integra confeſſione quæcunque ad memoriam commiſſa crimina reuocare poſſet, expiaret; deindè nudis plantis, & abſque lineis induſijs, continuis octo diebus, in templo S. Crucis memoriã Christi pro nobis in crucem acti, ſeptięs pia mẽte Dominicam orationem legendo, recoleret. Paruit libens huic conſilio, & ſtatim ab omni dęmonis infeſtatione liberata eſt. Neapoli rursùs

Dæmonem nocturnum, à muliere ſaluberrimis datis conſilijs, profligat.

Romam,

Romam, vt matris in diuos relationem vrgeret, reuerſa eſt; ſed cùm Gregorio 11. moriente, Vrbanus 6. communibus ad eam dignitatem ſuffragijs veheretur, & eccleſia orto ſchiſmate in varias valdè inter ſe pugnãtes ſententias diſtraheretur, Catharina ad ſuos redire conſtituit. Iamque fœlici itinere ſummo vbiuis honore excepta, in Pruſſiam peruenerat; cùm quidam ex eius familia ſomno correptus, ex curru decidit, coſtiſque rotarum ſtridore attritis, in vltimum vitæ diſcrimen adductus eſt; qui in currum ſublatus, non ſine ingenti omnium ſtupore, ſolo Catharinæ contactu, integræ adeò ſanitati reſtitutus eſt, vt citra vllam corporis moleſtiam, gaudens & exultans gradum faceret. Poſtquam autem in VVadſtenenſe monaſterium peruenit, multis exhauſta laboribus, in morbum incidit; cuius vi indies magis magiſque oppreſſa, cùm in vltimo illo ſpiritu clariſſimam pietatis charitatiſque ſignificationẽ ſororibus ſuis dediſſet, inter Angelorum manus ſanctam Deo animam tradidit. Viderunt tùm homines quidam religionis & pietatis opinione præſtantes, ſtellam eximio fulgore micantem, officioſum radijs ſuis obſequium corpori exhibentem. Cùmque ſacrum funus ab Erico Suediæ Regis filio alijſque regni principibus, cum multis bonorum omnium lachrymis portaretur, ſtella ſupra feretrum pendula, maiorem illi præ cæteris honorẽ deferebat. Inter alios verò regni proceres, & præclaros multorum locorũ antiſtites, prælatos atque Abbates, qui ſua præſentia funus cohoneſtare gaudebant, Tordo Strengenẽſis epiſcopus, magna tùm eruditione tùm auctoritate vir, apprehenſa Catharinæ dextera, precibus ſe eius humiliter commendauit. Et ecce ſenſit ille manum

Sanat cõtactu manus ſuæ, hominẽ mirè confractum.

Moritur S. Catharina.

Apparet ſtella.

Ericus Regis filius, portat eius ſacrum corpus.

Nota rem miram.

Digitized by Google

manum ſuam fortiter comprimi, vt fieri ſolet inter illos qui mutua ſibi fide amorem ſtabiliunt. Obijt autem virgo hæc ſanctiſſima, in præfato monaſterio, anno Domini 1381. 11. Cal. Aprilis, pridiè Annunciationis Dominicæ.

DE SS. TIMOLAO, DIONYSIO, ALIISque ſex Martyribus. Ex hiſtoria Eccleſiaſt. Euſebij lib. 8. cap. 13. Conſummârunt martyrium Vltronei Anno Chriſti 303. Marcell. Pap. 7. Diocl. & Max. Impp. 20. ſub Vrbano præſide.

Vide Cæſ. Baro. Anna. tom. 2.

DVm Gentiles publica inter ſe feſta celebrarēt, & cōſueta agerent ſpectacula, inter alia quæ magnoperè ipſis in optatis erant ad contemplandum, crebro hominum ſermone ferebatur, Chriſtianos, qui dudum erant ad beſtias damnati, certamen confecturos. Cùm verò huius rei fama latiùs manaret, & apud omnes paſſim vagaretur, adoleſcentes numero ſex, quorum vnus genere Ponticus, nomine Timolaus; alter ex Tripoli vrbe Phœniciæ, qui Dionyſius nuncupatus fuit; tertius eccleſiæ Dioſpolis ſubdiaconus, qui Romulus dictus eſt, quartus Pauſis, & quintus Alexander, vterque AEgyptius, ſextus huius Gentilis Alexander, ex vrbe Gaza, proprias manus, quò ardentem martyrij cupiditatem ſignificarent antè colligantes, ad Vrbanum, qui iam beſtias ad Chriſtianos dilaniandos emiſſurus eſſet, curriculò currunt, ſeque Chriſtianos liberè confitentur; atque ipſa ſua propenſione tanquam ad aciem inſtructa, & ad quodque diſcrimen admodùm parata, liquidò declarârunt eos, qui in vero Dei omnium rerum fabricatoris cultu

24. Martij.

Sex egregij adoleſcentes, præfecto ſeſe offerūt.

Vrbanus Præfectus prouinciæ.

cultu gloriantur, violentas immanium ferarum incurſiones nequaquã formidaturos. Vndè profectò tum ipſum Præſidem, tum illos qui cum eo erant, in repentinam admirationem traducentes, extemplò in carcerem contruduntur.

Carceri mãcipantur.

Non multis diebus pòſt, alij duo fuêre in eorũ numerum adſcripti; vnus qui acerba & varia tormenta, propter fidei ſuæ confeſſionẽ, varijs temporibus oſtentatam, anteà exhauſiſſet, Agapius nomine, alter qui res ad corporis vſum neceſſarias, illis martyribus ſubminiſtraſſet, Dionyſius appellatus. Omnes iſti octo numero, vno die, nempè vigeſimo quarto menſis Dyſtri, hoc eſt, ad nonum Kalendas Aprilis, in ipſa Cæſarea ſecuri percuſſi obeunt.

Octo martyres, vno die necãtur.

MARTYRIVM SIMONIS INNOcentiſſimi Pueri, Tridentini, à Iudæis, anno Domini 1475. ſæuiſſimè trucidati. Authore Iohanne Matthia Tiberino Medico.

Vide Cæſ. Bar. in not. Mart. Rom.

24. Martij.

IOHANNES Matthias Tiberinus, Senatui populoque Brixiano ſalutem. Rem miram, qualẽ à paſſione Domini, ad hæc vſque tempora nulla vnquam ætas audiuit, ad vos ſcribo. Crudeles Iudæi non ſolùm res Chriſtianorum rabioſa vſurarum fame conſumunt, ſed in capita noſtra perniciemque coniurati, filiorum noſtrorum viuo ſanguine paſcuntur. Nuper in ciuitate Tridentina, tres familiæ Iudæorum conſedebant. quorum capita fuere Tobias, Angelus, & Samuel; Hi ea in hebdomade, quam nos ſanctam appellamus, die Martis, 12. Calend. April. anno incarnati Verbi, ſeptuageſimo quinto, ſuprà millenum quatercentenum, conuenerunt in domum Samuelis, vbi ſynagoga & eorum templum, ſpectandi gratia vitulum

Iudæi, Chriſtianis quã pernicioſi.

tulum viuentem, qui ad eos ea luce de Leuigi pago delatus erat. Et dum inter ſe plurima vario ſermone conferrent, Angelus hanc rabido fudit de pectore vocem; In iſta paraſceue & carnes & piſces abundè nobis ſunt; Vnum tantum nobis deeſt. Reſpondit Samuel; & quid tibi deficit? Tūc coniectis oculis ad inuicem, taciti intellexerunt, quod de Chriſtiano infante immolãdo loqueretur, quem in contemptum Domini noſtri Ieſu Chriſti mactāt atrociter, & exhauſto ſanguine, veſcentes in azimis ſuis, à fœtore quo grauiter olent, Chriſtiano ſe cruore præſeruant. Huncque ſuum appellant Ioël, id eſt, Iubileum. Die autem Iouis omnes in ſynagoga congregati, ad Tobiam dixerunt; Animaduertimus neminem plus votis noſtris poſſe ſatisfacere quàm te, quotidie enim cùm Chriſticolis verſaris, & penè omnes tibi familiares ſunt. Negat Tobias, & periculum in negotio multis aſſignat rationibus. At illi ſuis eum execrationibus aſtringunt, & niſi pareat, minantur ſe illi perpetuo interdicturos Synagoga. Tobias videns omnes in eum conſpiraſſe, & præmium ſibi iam fore propoſitū cæca auri cupidine captus, Aggrediar, inquit, libenter, Patres, prouinciam hanc. Verum vt noſtis, pauper ſum ego, & ad commodè viuendum ars mea non ſufficit. Reſponderunt omnes; Adfer puerum huc, nulla enim vnquam erga te nos arguet ingratitudo. Tūc ad Samuelem conuerſus proditor, inquit; Nulla claue poſtes tui concludãtur, vt ſi mihi quiſquam oportunè contigerit, intro poſſim illum leuiter impellere. Et tranſactis veſperis egreſſus, cœpit totam viciniam ſolus obambulare. Poſtquam vero locum illum attigit, quem Foſſatum vocitant incolæ, inſignem puerum ante fo-

Iudæi in paraſceue mactant Chriſtianos pueros.

Tobias ſe recipit, puerum Chriſtianum ſuffuraturum.

res patris ſuper ligno ſedentem conſpexit, nomine Simonem, qui nondum viginti nouem menſes natus, adeò formoſus erat in cunctis, vt in eo non comprehenderetur, quod iure reprehendi poſſet. Et accedens, luſtrat neminem in puerum aduertere. Porrigit digitum Tobias blādus infanti. Speciosus puer, benignus vt erat & facilis candida manu capit molliter indicem. Procedit, ſequiturque puer non paſſibus æquis. Cumque genitoris ſedem pertranſiſſet proditor, rabida dextra prænſat manum infantis pulcherrimam, & nunc illum trahit, & nunc mollia terga pulſans genibus impellit. Tunc reſpiciens puer, cœpit cum lacrymis pios extollere vagitus, & dulce matris inuocare nomen. Exanimatus illicò proditor, denarium extraxit Argenteum, & porrigens infanti, illum blando ſermone compeſcuit; tali itaque capta occaſione in domum Samuelis puerulum detulit. Hic Samuel, velut Tigris expectans ad ſanguinem, corripiens puerum, ocius in ſuum thalamum ſuſtulit. Prætereo hic quanta tunc dracones illi affecti ſint lætitia; Vlulabant ſiccis faucibus, ſuper Chriſtianum ſanguinem Et ne puer peregrino loco deterritus, clamorem effunderet, alij porrigebant Vuas, alij poma, alij res alias, quibus vt plurimum infantes delectantur, donec ſilente puero, dies ſe cum nocte coniungeret. Interea genitrix eius Maria, puerum vt vidit abeſſe, nec ſolitò eum apud vicinos offendit, percuſſo pectore, vna cum coniuge Andrea, totam per ciuitatem explorabat infantem. Pueri & omnes apud iudæos illum inquirendum aſſerebant, & niſi de medio nox repente viæ abſtuliſſet, ad Iudæos vertiſſent iter, vnde collapſis tenebris impulſi, flentes amarè, domum ſeſe receperunt.

Tobias infantem blā dus abducit.

Tempus

Tempus erat quo prima quies humana reficit pectora, atque quieſcebant voces hominumque canumque. Tunc crudelis Barbatus Moyſes, vna cum reliquis atrociſſimis Iudæis benignum illum deportantes infantem, ingreſſi ſunt veſtibulum, quod cum primis ſynagogæ foribus adiungitur; Ibique in ſcamno iuxta caminum reſidens, puerum ſuis genibus excepit. Porrò circumfuſi omnes veſtem ei ad vmbilicum & cubitos vſque, verſo ordine detraxerunt, colligenteſque fluentem tunicam, ſuccinxerunt lateri ita vt à fœmore vſque ad talos detractis caligis nudaretur; & apprehendens ſudarium Samuel, quod eius pendebat à cingulo, colloque circumuoluens comprimebat puerum, ne vagitus effunderet, alij vero manus pedeſque continebant.

Atrociſſima innocentis pueri excarnificatio.

Tunc producto Moyſes cultro, ſummum virgæ perforauit infantis, correptaque forfice, cœpit maxillam dexteram iuxta mentum dilaniare, & particulam carnis abſciſſam in parato ibi cratere repoſuit. Colligebant aſtātes ſacrum ſanguinem, & alterno ordine forfice porrecta, quilibet ſibi fruſtulum viuæ carnis excindebat. Sic fecerunt omnes primi, donec vulnus oui rotunditatem multum excederet. Et ſi quando cedente laqueo puer gutture perſtrepebat, admotis crebrò manibus ad os, illum crudeliter ſuffocabant. Hoc Moyſes ita peracto, dexteram tibiam confeſtim eleuauit infantis, eamque ſuis ſuper genibus ſtatuens, aggreditur exteriorem partem, quæ inter cauillam & cruris muſculum interiacet, ſimiliter eodē ferro conuellere, & capta forfice viciſſim carnē viuam, viuo cum ſanguine lacerabant. Poſtmodum ſęuiſſimus ſenex ille, tāti ſceleris caput, ſemimortuum erigēs infātem, petijt Samue-

Scindunt Iudæi particulas è maxilla pueri.

lem à ſiniſtris pueri ſecum conſidere; & vterque ſanctiſſima illius brachia, inſtar crucifixi violenter extendentes, hortabantur reliquos, vt ſacrum illud corpus duris acubus infoderent. Collecti ergo omnes circum, incipientes à vertice vſque ad plantas illum denſis ictibus perforabant, dicentes: Tolle Ieſſe mina elle parichief elle paſſuſen pegmalen, quod eſt: ſicut Ieſum Deũ Chriſtianorum, qui nihil eſt, trucidemus iſtum: ſic inimici noſtri confundantur in æternum. Iam pluſquam per horam miſerandus puer terribili durauerat in ſupplicio, & interdicto ſpiritu, collapſis viribus deficiebat, attollens graues oculos in cælum, ſuperos aduocare videbatur in teſtes, & inclinato capite, ſanctum Domino reddidit ſpiritum, purpureus veluti flos cum ſucciſus aratro, langueſcit moriens, lapſoque papauera collo, demiſère caput, pluuia cum forte grauantur. Tunc Moyſes & omnes reliqui, oculos & palmas eleuantes in cœlum, egêre gratias Deo, quod de Chriſtianis vindictam ſimul & ſacrificium obtuliſſent; relictoque illic corpore, cum plauſu ſummo per tecta diſcurrentes, ineffabilem lætitiam ſe percepiſſe demonſtrârunt. Et deſcendentes ad cœnam, ſeruis præcepit Samuel, vt ſub cadis vinarijs illud occulerent; Timebât enim proclamationes Antiſtitis, & crebreſcente in eos magis magiſque fama, ne furore populi capti & cæſi ad torturam ſubitò traherentur. Altero die qui paſſionem Domini cunctis in Chriſtum credentibus ad memoriam reuocat, reſtrictis labentibus in Vrbem fluuijs, parentes infantis, vna cum cohorte prætoria vbicunque quærentes, non inuenerunt eum. Die autem ſabbathi conuenientes Iudæi in ſynagoga cunctis cernentibus,

cada-

Acubus totum paruuli corpus foratur.

Decedit è vita S. Puer.

Lætantur cum male fecerint, & exultant in rebus peſſimis.

Digitized by Google

cadauer ſuper almomor extenderunt; eſt enim almomor menſa quædam ante Altare, vbi Pſalmos, Antiphonas, Hymnoſque decantant; perfectiſque orationibus ſuis, rurſus in eodem loco repoſuerunt corpus. Tertio vero die qui ſanctum paſchaChriſti fidelibus attulerat, vt præſenſerunt Iudæi omnium penè mentes in eos eſſe ſuſpenſas, inito conſilio libratiſque multorum opinionibus, dixerunt; Proijciamus iſtud veſtitum in flumen, quod noſtra ſubterfluit domo, & euntes ad Pontificem, dicamus quoniam illud in domum noſtram aqua deduxit, & crate ferrea retentum, non potuit vnà cum flumine delabi. Talibus viſis, nemo credet Iudæos puerum extinxiſſe. Placuit omnibus ſententia; & aſcendens ad Pontificem proditor, rerum ſeriem eo quo fuerat inſtitutum ordine pandit. Tunc gauiſus Pontifex, prætorem & præfectum Tridentinæ ciuitatis illic vbi iacebat puer, iuſſit ſecum accedere; quem extractum pannis inuolutum, annotatis diligenter vulneribus, in Baſilica S. Petri collocauerunt; vbi maxima populorum, laguentiumque confluente frequentia, multis maximiſque in dies fulget miraculis. Eccè Chriſtiane, Ieſum inter latrones rurſus crucifixum. Eccè quid facerent Iudæi, ſi inter Chriſti fideles haberent Imperium. Glorioſus Simon, virgo, & Martyr, & innocēs vix ablactatus, & cuius lingua nondum humanum ſonabat eloquium, in contemptum noſtræ fidei, à Iudæis extenſus eſt in cruce. Natus eſt Simon, de quo Agimus die Veneris 6. Kalend. Decemb. Anno 1472. ex Andrea & Maria parentibus pauperrimis, D. Iohanne Hinderbach quarto Pontifice, & Domino Tridentino imperante fœliciter. Ob quod ſcelus, Iudæi omnes à maiore vſque ad minorem, carce-

Conſilium Iudæorum vanum.

S. pueri corpus, multis claret miraculis.

Iudæi oēs in

carceres cõiecti.

carceribus catenisque conſtricti ſunt, indè prius non receſſuri, quam debitas pœnas luant.

SANCTI IOANNIS CHRYSOSTOmi, Archiepiſcopi Conſtantinopolitani, in Sanctiſsimæ Dei genitricis Annunciationem Oratio.

25. Martij.

RVrſus lætitiæ nuncij, rurſus libertatis Indicia, rurſum reuocatio, rurſum reditus, rurſum gaudia, rurſum à ſeruitute liberatio. Angelus cum virgine loquitur, quoniam ſerpens cum muliere locutus fuerat. Sexto, inquit, Menſe miſſus eſt Angelus Gabriel à Deo ad virginem deſponſatam viro. Miſſus eſt Gabriel, vt totius mundi ſalutem nunciaret. Miſſus eſt Gabriel, vt ſcriptum reuocationis Adam referret. Miſſus eſt Gabriel ad virginem, vt mulieris dedecus, in honorẽ conuerteret. Miſſus eſt Gabriel, vt puro ſponſo thalamum pararet. Miſſus eſt Gabriel, vt inter Creatorem & creaturam ſponſalia celebraret. Miſſus eſt Gabriel, ad animatum palatium Regis Angelorum: Miſſus eſt Gabriel ad virginem deſponſatam quidem Ioſeph, ſed ſeruatã filio Dei. Miſſus eſt ſeruus incorporeus, ad virginem immaculatam. Miſſus eſt à peccato integer, ad corruptionis expertem. Miſſus eſt lucernæ ſplendor, qui iuſtitiæ ſolem nunciaret. Miſſus eſt nitor Auroræ, qui diei lumen præcurreret. Miſſus eſt Gabriel, vt oſtenderet eum qui eſt in ſinu patris, in matris etiam vlnis geſtari. Miſſus eſt Gabriel, vt indicaret qui eſt in ſolio, in ſpelunca etiã iacere. Miſſus eſt miles, qui Imperatoris Myſterium promulgaret. Myſterium quod fide cognoſcitur, & curioſitate non inuenitur. Myſterium adorandũ,

Gabriel Angelus cur miſſus ad Virginem.

non

Digitized by Google

non humana prudentia ponderandum. Myſteriũ diuinis, non humanis rationibus explicandum.

In menſe ſexto Miſſus eſt Angelus Gabriel ad virginem. Quem ſextum menſem dicit? Quem? Ex quo nimirum, Elizabeth bonum accepit nuncium, ex quo Iohannem concepit. Vnde id planũ fit? Ipſemet Angelus virginem alloquens, ſic interpretatur: Ecce Eliſabeth, inquit cognata tua, & ipſa concepit filium in ſenectute ſua: & hic menſis eſt ſextus illi, quæ vocatur ſterilis. Menſe ſexto, ſcilicet, conceptionis Iohannis. Oportebat enim vt miles anteiret. Conſentaneum erat, vt miniſter antecederet: æquum erat, vt iudex Domini præſentiam ſignificaret. Menſe ſexto miſſus eſt Angelus ad virginem deſpõſatam viro. Deſponſatam, non autem coniunctam. Deſponſatam quidem, ſed ſeruatam. Cur deſponſatam? Ne celerius latro myſterium intelligeret. Nam per virginem quidem Regem eſſe venturum, improbus non ignorabat; quippe qui Eſaiæ ipſe quoque verba illa audierat. Ecce virgo in vtero habebit, & pariet filium. Itaque ſingulas virgines obſeruabat, vt vbi myſterium impleri animaduerteret, infamiam pararet. Idcircò Dominus per deſponſatam venit. Quæ enim deſponſata fuerat, deinceps in manum ſponſi tradenda erat. Menſe ſexto miſſus eſt Gabriel, ad virginem deſponſatam viro, cui nomen erat Ioſeph. Audi quid de hoc viro & virgine, dicat propheta; dabitur hic liber obſignatus viro ſcienti literas; Id eſt, virgo plane immaculata. A quo dabitur? à ſacerdotibus vtique. Cuinam viro? Fabro Ioſeph.

Sextus Menſis. *Luc. 1.* *Eſa. 7.* *Eſa. 29.*

Cùm igitur ſacerdotes caſto Ioſeph virginem deſpondiſſent, eam illi commendârunt, nuptiarum tempus expectantes. Verum eam ipſe ſuſci-

piens, integram erat conſeruaturus. Menſe ſexto miſſus eſt Gabriel ad Virginem. Qui profectò eiuſmodi à Deo mandata accepit; Ades huc Angele, miniſter eſto myſterij grauis & reconditi, Miraculo inſerui. Miſericordia mea commotus, ad requirendum Adam, qui aberrauit, deſcendere feſtino. Peccatum proſtrauit eum, qui ad Imaginem meam factus eſt; corrupit opus manuũ mearum; infecit decus à me confectum. Lupus deuorat alumnum meum. Exulat incola Paradiſi. Vitæ
Geneſ. 3. lignum, à flammeo gladio cuſtoditur. Clauſus eſt locus delitiarum. Errantis me miſeret. Hoſtem capi volo. Placet vt virtutes omnes quæ in cælo ſunt myſterium hoc lateat, & tibi ſoli ſit manifeſtum. Vade ergo ad Mariam Virginem. Vade ad animatam ciuitatem, de qua loquitur propheta,
Pſal. 87. glorioſa inquiens, de te dicta ſunt ciuitas Dei. Vade ad Paradiſum meam, ratione præditam. Vade ad portam Orientalem. Vade ad habitaculum, verbo meo dignum. Vade ad alterum cælũ, quod eſt in terra. Abi ad nebulam leuem, & præſentiæ meæ illi nuncia integritatem. Abi ad ſanctuariũ mihi paratum. Abi ad thalamum diuinę humanitatis meæ. Abi ad purum cubiculum ortûs mei, ſecundum carnem. Loquere in auribus arcæ meę, ratione præditæ, vt paret mihi auditus ingreſſum. Caue offendas aut turbes animum virginis. Templum illud diuinum, modeſtè adi. Prima tua vox illi gaudium afferat; dic; Aue gratia plena; Vt ego miſerear afflictæ Euæ.

Audit hæc Angelus, & ſecum vt par erat hæc cogitabat; Noua res hæc eſt, cuius intelligentia nullis verbis explicari poteſt. Quem metuunt Cherubin, quem Seraphin intueri non poſſunt, quem omnes virtutes Angelicæ comprehendere nequeunt,

nequeunt, ſpeciali quodam modo nunciatur cum puella virgine conuerſaturus, & propriæ eius perſonæ præſentia ſignificatur, immò verò ingreſſus per auditum ei promittitur. Qui Euam condemnauit, eius filiam glorificare tantoperè feſtinat? Ait enim, vt paret mihi auditus ingreſſum. Nunquid poteſt Virginis vterus eum capere qui comprehendi non poteſt? Verè myſteriũ magnum & venerãdum. Sic Angelo cogitanti, Quid, inquit Dominus, turbaris ô Gabriel, nouitate rei? Nonnè paulò antè miſſus es à me ad Zachariam ſacerdotem? Nonne illi Iohannis Ortum nunciaſti? Nunne incredulo ſacerdoti pœnam intuliſti? Nonne ſenem taciturnitate mulctaſti? Nonne quæ tu pronunciaſti, ego rata habui & comprobaui? Nonne nuncium tuum, res ipſa conſecuta eſt? Nonne ſterilis concepit? Vterus paruit? ſterilitatis morbus diſceſſit? Naturæ fugit inertia? Quid eſt quod ego non poſſim efficere? Cur igitur dubitas? Tunc Angelus; Naturæ, inquit, errores, Domine, corrigere, morborum nebulam diſſoluere, membra mortua ad vitalem vim reuocare, naturæ præcipere, vt liberos gignat, à certis membris ſterilitatem remouere, ſeneſcentẽ ſtipulam ad viridem formam reducere, terram infœcundam ſtatim efficere manipulorum matrẽ, ſolitum eſt tuæ virtutis opus. Teſtis eſt Sara, tùm Rebecca, pòſt autem Anna; quæ cùm graui ſterilitatis morbo laborarent, abs te liberatæ ſunt. Virginem verò ſine viri congreſſu parere, ſuperat naturæ leges, & præſentiam tuam in puella denunciat, vt quem cæli terræque termini non capiunt virginis vterus comprehendat. Quomodo, inquit, Dominus, me tabernaculum Abrahæ potuit continere? Quoniam, inquit, Angelus hoſpitalita-

Luc. 1.

Nihil impoſſibile apud Deum.

Gen. 21. 25.

1. Reg. 1.

Gen. 18. talitatis pelagus habebat. Verùm illic ô Domine, te conſpicuum Abrahæ præbuiſti in oſtio tabernaculi, & pertranſiſti qui omnia comples. Quomodo autem feret Maria diuinitatis ignem? Solium tuum ardet ſplendore illuſtratum. & virgo

Exod 3. te ferre poterit, vt non comburatur? ſi læſit, inquit Dominus, rubum ignis in ſolitudine, lædet omnino Mariam quoque præſentia mea; ſin ignis ille, qui diuini ignis mei præſentiam ſignificabat, rubum potius irrigauit, quã combuſſit; quid de veritate dices, non in igne flammæ, ſed in pluuiæ ſpecie deſcendente?

Tunc Angelus, Dei iuſſa faceſcens, Virginem adijt, & clara voce, Aue, inquit, gratia plena: Dominus tecum. Non eſt amplius diabolus contra te. Vbi enim prius hoſtis ille vulnus infixit, illic medicus adhibet medicamentum. Vndè mors ingreſſus principium habuit, indè ſibi vita aditum patefecit. Per mulierem mala fluxerunt,

Epitheta illuſtria S. Mariæ. Per mulierem emanant bona. Aue gratia plena. Ne te pudeat, quod mulier cauſa damnationis extiterit. Tu enim Iudicis & Redemptoris mater exiſtes. Aue gratia plena, quæ mundi paries Saluatorem. Aue gratia plena, genitrix vitæ, quæ mortem delebit. Aue animatum Dei templum. Aue cæli pariterque terræ domicilium. Aue naturæ illius, quæ comprehendi non poteſt, ampliſſimum habitaculum. Per hanc adeſt, chariſſimi, ægrotantibus medicus; In tenebris conſidentibus, illuxit Iuſtitiæ ſol; Tempeſtate iactatis, factus Ancora, portuſque tutiſſimus; Deo inuiſis

Ephes. 2. & inimicis reconciliatio, captiuis redemptio, in bello verſantibus munitiſſimum propugnaculum: ille nimirum, qui eſt pax noſtra. Qua quidem pace, vtinam detur nobis frui, per gratiam

eiuſ-

eiuſdem Dei noſtri Ieſu Chriſti: cui gloria, & Imperium, cùm patre, & ſancto Spiritu in ſecula ſeculorum, Amen.

VITA S. HERMELANDI NOVIOMAgenſis, primi Abbatis Antrenſis: ex ea quæ eſt apud Surium. Obijt anno Domini 690.

Vide Cæſ. Bar. in not. Mart. Rom.

HErmelandus apud Nouiomagenſes nobiliſſimis ortus parentibus, cùm maximam ſui ſpem admirabili quadam ingenij dexteritate commoueret, à parentibus literarum ſtudijs traditus eſt. Ibi tum ille omnes coëtaneos tanta diſcendi celeritate anteceſſit, vt parentes non mediocriter laudibus eius, quæ in ore omnium verſabantur, delectati, à ſcholis abductum, regio miniſterio deputarent. Sperabant enim, vt hac ratione non modò parentes adæquaret, ſed longo etiam interuallo gloria ſuperaret. At vir Dei Chriſti amore ebrius, animi nobilitatem carnis nobilitati longè anteferebat, & aſſidua mente & cogitatione quomodò ſe aliquandò terrenarum rerum curis extricaret, voluebat. Sed nè patris imperium planè negligere, & parentum voluntatem aſpernari videretur, paſſus eſt ſe titulis & honoribus decorari, ita tamen vt intimis animæ medullis, Chriſti humilitatem retineret ſemper. Factus itaq; Francorum regi Clotario à cyathis, partim amicorũ precibus, partim etiã parentũ auctoritate, nobiliſſimi cuiuſdam viri filiam, cõiugem ſibi accipere coactus eſt. Ille quamuis à nuptijs vehementer abhorreret, animum tamen vultu egregiè texit, donec oblata occaſione, modeſtè admodũ regi ſe aperiret, & infimis precibus, vt poſthabita terrena militia, ad Chriſti ſe caſtra

25. Martij.

Natales eius clari.

Ingenij eius felicitas.

Cogitur eſſe aulicus.

Fit regi Frãcorũ à cyathis. Puella ei deſpondetur.

Digitized by Google

ſe caſtra transferre liceret poſtularet. Rex hac poſtulatione perculſus, hortatus eſt eum, ne in illo ætatis flore ab ipſo diſcederet. At ille non precibus modò, ſed rationibus etiam voluntati regis obuiauit, tantaq; verborum & ſententiarũ virtute pugnauit, vt Rex diuino correptus timore, Dei vindictam, ſi diutius voluntati eius reſiſteret, vehementer formidaret. Hermelandus igitur hiſce vinculis ſolutus, ſtatim è palatio regis ad Fontanellenſe cœnobium ſe contulit, vbi excellenti vitæ integritate non modò iuniores, ſed illos etiam qui omnes corporis vires, in diuinarum rerũ contemplatione triuerant, ſuperauit. Præerat tũc temporis illi monaſterio Lambertus, vir omnibus virtutum diſciplinis excultiſſimus; qui Hermelandum propter clariſſimam virtutis indolẽ, quam in eo cernebat, egregiè carum habebat, & honore etiam proſequebatur, dignumque cenſebat, qui ſacris aris admoueretur. Igitur ab eius loci Epiſcopo Audoëno ſacerdotio initiatus, virtutum ſuarum ſplendorem clarius exhibebat. Per id tempus Nannetenſi eccleſię, *Paſcharius Epiſcopus præerat, qui pro eximia ſua in Deum pietate, frequenter de monaſticæ vitæ perfectione, luculenta admodùm oratione ad populum diſſerebat, multiſque rationibus, quàm vtilis & neceſſaria toti prouinciæ iſtorum hominum cõſuetudo foret, declarabat. Nam quamuis non infrequens eſſet ibidem monachorum habitatio, tertij tamen ordinis, vt appellabant, profeſſio, ijs incognita erat, quæ tunc tẽporis, reliquos monaſticæ vitæ profeſſores longè anteibat; Igitur populus Epiſcopi ſui rationibus inductus, tertij ordinis monachos vehementèr expetere, & Epiſcopum precibus & pollicitationibus vrgere cœpit,

Petit à rege miſſionem.

Monachus fit, in cœnobio Fontanellenſi.

Fit presbyter.

*Paſquarius

Digitized by Google

pit, vt homines pietate & religione præſtantes acciret; quorum precibus contra diuini numinis iram tuti conſiſtere poſſent, & eorum pariter cõſuetudine ad omnem virtutis amorem paulatim traduci. Placuit hæc res antiſtiti; nec mora interpoſita, legatos ad Lambertũ deſtinauit, per quos viros in omni virtutis exercitatione præſtantiſſimos obtinere nitebatur. Lambertus hăbita ſecũ deliberatione, Hermelandum huic itineri delegit, eique quidnam ad pacem, & otium fratrum conſtituendum fieri vellet, explicauit. Poſtremò, commendata illi ſanctiſſimæ religionis & diſciplinæ obſeruantia, cum benedictione à ſe demiſit. Hèrmelandus vt erat non modò pietate, ſed rerum etiam agendarum prudentia inſignis, vbi primùm ad Nannetenſem epiſcopum peruenit, ſumma diligentia omnia quæ ad cæleſtis vitæ in terris conſtituendæ quietem ſpectare videbantur, pertractauit; locumque ab hominum conſpectu remotiſſimum elegit, cui ob id ipſum Antrũ nomen impoſuit. Erat altum ibi ſilentium, tanta tranquillitas, vt anachoreticam appetentibus vitam, mirificum eremi deſiderium adferret. Nec mora, Hermelandus & loci amœnitate, & antiſtitis benignitate inuitatus, continuò monaſterij fundamenta iacere, & duo inſigni opere templa ædificare cœpit, breuique multorum auxilijs adiutus, ad culmen deduxit; alterum D. Petro, alterum verò Paulo dedicauit. Rex quoque, quibuſcunque potuit ornamentis, cœnobium amplificauit. Intereà multi contempto ſeculo ſeſe in eã ſocietatem receperunt, multi ſuas proles illic Chriſto militaturas obtulerunt, tantaque illo patre & ad numerum & ad virtutem ac vitæ ſanctitatem indies facta eſt acceſſio, vt huius rei fama

Nannetenſis epiſcopi, ad S. Lambertũ legatio.

Hermelandus, locum monaſterio conſtiuẽdo idoneum eligit, eumq; antrum appellat.

Antrenſe monaſteriũ conſtruitur. Multi ſe adiungũt Hermelando.

ſe

ſe longe lateque diffunderet.

Viſio S. Hermelandi.

Nocte quadam, vir ſanctus pro ſua conſuetudine diuinę contemplationi intentus, vidit Abbatis Maurenti viri valdè venerabilis animã, ducibus angelis, ad cælos migrare. Cumque in eam diutius oculos fixiſſet, fratres dato ſigno ad orationis ſtudium vocauit, hortatuſque eſt omnes, vt deuotis precibus viri optimi animam Deo commendarent. Contigit quandoque virum Dei per Nannetenſem pagum cum aliquot fratribus iter habere; fortè eis obuiam venit Arnoldus quidã, ingenti obſequentium turba ſtipatus. Erat enim mundi huius gloria, & diuitiarum exiſtimatione facilè princeps. Hunc poſtquàm vir ſanctus admirabili quadam ſermonis ſuauitate, ad omnẽ virtutis, pietatiſque rationem informaſſet, dixit vni è fratribus. Hactenus quidem pro ingenij noſtri tenuitate, huic viro illuſtri ſpiritualem miniſtrauimus potum, ſupereſt, vt hortante nos charitate, corporalem etiam pariter ſumamus. Cui frater cùm reſponderet, perexiguum admodum vini adeſſe, quod vix heminæ menſuram excederet, vir Dei idipſum quod eſſet, adferri iuſſit, atq; de Chriſti benignitate confidens, expreſſo crucis ſigno, vinũ ita redundauit, vt ſingulis ſinguli calices vino pleni ſuppeterẽt, nec tamen exhauſtũ eſſet. In cuius ſanè præclari miraculi teſtimonium vaſculum illud, vnde vinum fundebatur, in S. Patris aſſeruatur monaſterio.

Vinũ edita cruce augeſcit.

Magna erat in viro ſancto prudentia, magna in regiminis ſibi commiſſi officio moderatio. Tempus omne ita partiebatur, vt neque fratrum curam deponeret vnquam, neque ſibi externa cura impeditus, minus cautè inuigilaret. Interdiu ſummo ſtudio fratrum ſuorum ſalutem curabat,

rabat, noctu totus in rerum cæleſtium contemplatione, atque in ſanctis precibus, & hymnis & pſalmis verſabatur. Accidit nocte quadam, cùm precandi ſtudio monaſterij ſui baſilicas luſtraret, vt in vna ex ijs extinctum lumen reperiret. Iuſſit igitur fratri, vt lumen extinctum ſuſcitaret. Sed cum ille manu lucernam geſtaret, & nequicquàm contra venti vehementiam lumen tutari vellet, vir Domini iuſſit eum gradum ſiſtere, & extenta manu, edito crucis ſigno, lumen extinctum reſtituit.

Signo crucis extinctū lumen accendit.

Cùm aliquandò in pago Conſtantino, res monaſterij neceſſariò perluſtraret, fuit benignè admodùm à viro Launo nomine, egregiè nobili, ad prandium vocatus. Non recuſauit vir ſanctus, ſed vt erat comis valdè & iucundus, domum ingreſſus benè ei precatus eſt. Launus ſumma beneuolentiæ ſignificatione hoſpitem ſuum lætus excepit, & quamuis copia vini non ſuppeteret (terra enim illa botros non gignit) tamen in tanti hoſpitis gratiam, liberaliter non modo conuiuis & amicis, ſed pauperibus etiam & peregrinis ſuperuenientibus promi iuſſit. Peracto prandio, vir Dei ad ædes ſuas in villam Oglandam redijt. Porro Launus poſtridiè, num quid vini ſupereſſet, ex vxore ſciſcitatus eſt. Vxor vaſe diligenter inſpecto, plenum illud omninò reperit, moxque viro indicauit. Ille mirificè exhilaratus, mittit indè ad virum ſanctum, ſimulque certiorem eum reddit, quanto ipſum Dominus ob eius merita beneficio affeciſſet. Negauit vir Dei meritis ſuis hoc tribuendum eſſe, ſed potiùs eius benignitatis ſtudio, quo pauperibus non minùs quàm ſibi conſuluerat.

Humilitas S. Viri.

Erat vir Dei omnibus ſanè virtutibus mirificè orna-

ornatus, nec vllis dæmonum inſidijs in peccati conſenſum pertrahi poterat. Non tamen malignus propterea ei inſidias ſtruere ceſſauit, ſed nūc hos, nunc illos, ad moleſtias varias, viro ſancto inferendas excitauit, vt ſi non funditus eum euertere, ſaltem de aliquo virtutum gradu deijcere poſſet. Ad hanc rem ruſtici cuiuſdā animum improba cupiditate inflammauit, vt de ephippio viri ſancti aliquid præcideret, hacque ratione mētem eius à tranquillitate ad impatientiam pertraheret. Et ille quidem furtum ſuum perpetrauit, ſed mox diuina vltio hominē ita ſeuerè corripuit, vt tanquàm ignibus inflammatus, conflagrare, & horrendos clamores, cum eiulatu valdè miſerabili edere, & Hermelandum inclamare cœperit. Acceſſit vir Dei, & hominē ſcelere vinctum precibus ſoluit, & cibo potuque abundè refectum, incolumem à ſe dimiſit, monuitque nè deinceps maligno hoſti aſſenſum præberet. Eodem ferè tempore, alius quidam, ſtimulante cupiditate boues ſancti viri, qui onuſta lignis plauſtra trahere ſolebant, furto abſtulit. Senſit vir Dei magno ſe commodo deſtitutum, ſed tamen æquo animo ferens ad ſolita orationum præſidia ſe recepit, rogans Dominum vt boues abacti reſtituerentur. Tanta verò fuit earum precum vis, vt miſer ille qui boues procul abigere moliebatur, multo confectus labore, manè ad cœnobij fores eos adduxerit. Gauiſus vir Dei, recepit boues ſuos; porrò furem blandè caſtigatum admonuit, nè poſthac ſe ab inimico dæmone in flagitium pelli pateretur: ne & hic obnoxius crimini pœnas daret, & poſtea apud inferos æternum cruciaretur.

Furtum ruſtici, diuina vltio proſequitur.

Fur diuinitus cogitur, reſtituere abactos boues.

Iàm verò cùm ætas ingraueſceret, non ſe remiſſius

miſſius in ſpirituali paleſtra geſſit, ſed aliquid potius virtutum cumulandarum deſiderio, ad conuerſationis rigorem, quatenus quidem ferre potuit, adijcere curauit; non minimam ſe iacturam feciſſe arbitratus, ſi non quotidie aliquid virtutum ſuarum exercitijs acceſſiſſet. Itaque cum prouecta iam eſſet ætate, paruum oratoriũ in honorem Sancti Leodegarij martyris, ad fores monaſterij orientales extruxit; vbi abdicata paſtorali adminiſtratione, quam non ambitione ſed neceſſitate diu geſſerat, facta quoque fratribus poteſtate alium eius loco ſibi patrem deligendi, ſeſe incluſit; vt curis omnibus expeditus, liberè ſoli poſſet eſſe diuinæ contemplationi intentus. Adiunxit autem ſibi quatuor fratres eiuſdem propoſiti, quos vna ſecum incluſit.

Eximius eius feruor.

Oratorium S. Leodegarij.

Abdicat ſe Abbatis functione.

Porrò fratres cœnobij Antrenſis ſubrogârunt ei Adalfredum Abbatem, cuius electio licet ſumma regis voluntate approbaretur, Hermelandus tamen diuino edoctus ſpiritu, eidem intereſſe recuſauit. Nam ille paulo poſt oblitus ſe patrem eſſe, maligni dœmonis inſtinctu deprauatus, paternam functionem mutauit in tyrãnidem. Nam tùm ſui, tum fratrum cura neglecta, rebus ſuperuacaneis ſeſe dedidit, & ab interioris vitæ ſtudiis, iuſto Dei iudicio, prolapſus, ſola externa ſectatus eſt. Quod vt reſciuit Beatus Hermelãdus, acrioribus eũ verbis obiurgauit, omniq; contentione in eo pugnauit, vt eũ ab animi faſtu quo turgebat, ad humilitatis ſtudiũ & animarũ curã, quæ prima illi eſſe debebat, traduceret. Sed ille cũ aures animũq; ſanctis eius monitis occluſas haberet, diuinam vltionem imminentem expectare maluit, quam ad mentem redire. Eò enim impietatis homo ille proruperat, vt non contentus Chriſti pa

Aldafredus Abbas inhumanus.

Xxx trimo-

trimonium fratribus illis relictum, in res inutiles profundere, verumetiã alimenta eis neceſſaria ſubtraxerit,&,quod dictu quoq; nefas eſt, diriſſimè flagellari voluerit. Hanc inauditã in monacho tyrannidem, Hermelãdus cũ intellexiſſet, fratres ſuos, quacunque potuit ratione conſolatus, tandem ingemiſcens ait. Silete fratres, ſilete, videbitis enim repentinum eius interitum. Nec enim vel vnius menſis ſpatio, licebit ei lucis huius vſura frui. Ab hinc tertio die,miſer ille Adalfredus vidit, ſe in viſione beati Hermelandi ſcipione verberari; & eiulans, cœpit velut ignibus inflammatus dirè torqueri, atque hoc modo vitam cum morte crudeli commutauit.

Diuina Vlcio in Adalfredum.

Donatus ſuccedit Adalfredo.

Illo extincto, vnus è fratribus, Donatus nomine,conſilio & auctoritate Hermelandi, ſubrogatus fuit;qui ſumma cum laude monaſteriũ, quoad vixit, gubernauit. Intereà Hermelandus plenus dierum, & virtutum omnium ſplendore illuſtris, cum iam tempus illud à Deo præfinitum adeſſe intelligeret, quo ex vitæ huius miſerijs ad alteram vocandus erat, fratres iterum atque iterum ad ſuſcepti ſemel propoſiti conſtantiam hortatus, ſacro ſe Dominici corporis & ſanguinis ſacramento muniuit, atque inter orationis verba, ſpiritum in manus benigniſſimi creatoris efflauit. Sacrum eius corpus, multis cum lachrymis in Baſilica B. Pauli Apoſtoli conditum eſt, vbi non pauci magna ſanitatum beneficia diuinitus ſunt adepti.

Moritur fœliciter S. Hermelandus.

Miracula ad ſepulchrum eius.

VITA

Digitized by Google

VITA S. LVDGERI, PRIMI EPISCOPI MONASterienſis; qui dictus eſt Apoſtolus Saxonum. ex ea quæ eſt prolixè admodùm ſcripta per monachos VVerdinenſis cœnobij, à S. Ludgero extructi.

Claruit temporibus Caroli Magni Imp.

Obijt an. Domini 809.

Vide Cæſ. Bar. in not. Matt. Rom.

LVdgerus ex Friſia oriundus, parentes habuit prima nobilitatis gloria inſignes, & fidei & religionis ſanctitate claros. Auus eius, quem Vuriſingum appellabant, ex illa primum familia Chriſto nomen dedit. Is Ado cognomẽto, à Rege Radbodo, qui tunc Friſiæ imperitabat, ob iuſtitiæ defenſionem exilio mulctatus, in Franciam peruenit. Sed cum poſt mortem Radbodi, Carolo regnante, Friſia Francorum acceſſit imperio, ab ipſo demum in patriam, cum ſumma dignitate reſtitutus eſt. Huius filius iunior, qui Thiadgrinus appellabatur, ſancti viri pater erat: mater Liafburga dicebatur. Hæc auiã ex paterno genere habebat gentilẽ. Quæ cã doleret filio tantum filias naſci, furore fœmineo ſuccenſa, matrem ſancti viri eadem, qua nata fuerat hora, aquis necari præcepit. Vnde cùm iuxta crudele eius mandatum, ſitulæ aqua plenæ à mancipio, cui hoc erat iniunctum immergeretur, puella brachiolis extenſis, vtraque manu marginem ſitulæ apprehendit, & quibus potuit viribus reniti ne mergeretur; Itaque in hac colluctatione prorſùs mirabili, vicina mulier ſuperuenit, & miſericordia mota, infantulam de manu mergentis eripuit. Et quia iuxta ſuperſtitionem gentilium, ſemel aliquid guſtantes illicitum erat necari infantes, cum puella domum feſtina

26. Martij. Patria & parentes S. Ludgeri.

Pater eius Thiadgrinus.

Mater Liafburga.

Crudelitas auiæ S. Ludgeri.

Nota morem Ethnicum, erga infantes.

regreſſa, ori eius de melle aliquid immiſit; quod cum ſtatim ipſa ſorbuiſſet, ab imminentis mortis periculo liberata eſt. Verum poſtquam iam adulta ætate fœlicibus auſpicijs marito iuncta eſſet, & virum Dei Ludgerum in vtero geſtaret, caſu neſcio quo tam grauiter prolapſa eſt, vt palus ſuper quem ceciderat, latus penetraret, & extremum mortis periculum, tam ſibi quam infanti minitaretur. Sed & hoc periculo, Dei benignitate liberata, infantem fœliciter enixa eſt, cui in ſacro baptiſmatis fonte Ludgero nomen impoſitum fuit.

Natiuitas S. Ludgeri.

MOX igitur vt pedibus inſiſtere, & vocem in verba formare potuit, egregium futuræ ſanctitatis & eruditionis ſpecimen de ſe præbuit. Interrogatus quandoque adhuc puerulus, quid per totum diem operatus fuiſſet, tale fertur dediſſe reſponſum; Ego die tota aut libros compoſui, aut legi, aut ſcripſi. Inquiſitus vlterius quis eum docuiſſet: Deus, inquit, me docuit. Profecto admiranda omninò in tantillo pectore doctrina. Hoc enim verbis illis dixiſſe videtur; Cur me interrogatis quis me docuerit, quaſi quiſquam alius ſingulos doceat, quam Deus. Niſi enim Deus mẽtem intus erudierit, labore forinſecus homo proficere non poteſt. Verum vbi cum ætatis proceſſu ſcientia ſimul cum meritis in Ludgero accreuit, ne qua ignorantia laberetur, obnixè à parentibus viro alicui in ſacris literis erudito ſe tradi poſtulauit. Parẽtes plurimũ gauiſi eum Gregorio cuidã literarũ ſcientia & morũ probitate inſigni, (qui ea tẽpeſtate Traiectinæ ſedi in gradu presbyterij præſidebat, & ſãcti martyris Bonifacij ſucceſſor erat) cõmẽdarunt. Apud quẽ breui temporis ſpatio eos in literarũ ſcientia & optimis diſciplinis

Nota mirabile paruuli reſponſum.

Traditur Gregorio preſbytero, in diſciplinam.

progreſſus fecit, vt nihil præter cæleſtia & æterna meditari poſſet. Itaque rebus huius mundi valere iuſſis, ſe totũ in Trajectenſi monaſterio Dei ſeruitio mancipauit.

Eo tempore, in Anglia, ſumma quadam ſcientiæ & maximarum artium cognitione admirabilis florebat Alcuinus. Ad hunc igitur Ludgerus, vt mentem excellentiori ſcientia expoliret, ſimulque vt ſacris ordinibus in Anglia initiaretur, contendit. Gregorius enim, presbyter tantùm, cathedræ Epiſcopali præſidebat. Vbi primò annum vnum in ſtudiorum curriculo ſumma diligentia exegit; deindè tres continuos cum dimidio, ea diligentia apud Alcuinum collocauit, vt nihil ei vel ad totius ſcripturæ intelligẽtiam, vel ad monaſticæ diſciplinæ perfectionem deeſſe videretur. Domum igitur ad ſuos reuerſus, incredibilẽ omnibus voluptatẽ attulit. Erat tunc Gregorius ætate & laboribus confectus, adeò vt morbis oppreſſus, ẽ vita excederet, & Albricum nepotem ſucceſſorem relinqueret. Is vnico Ludgerum affectu diligebat; & quia ipſius prudentiæ & pietati plurimùm tribuebat, ſtatim ei animarum curam in Dauentrienſi parochia commiſit. Suſcepit eam prouinciam confidenter, & quia auditione perceperat, Lebuinum olim in ea vinea laboraſſe, & beato agone conſumptum, in Eccleſia à ſe quondam cõſtructa, ſed Saxonum feritate funditùs euerſa, quieſcere, cœpit ſumma diligentia beati viri corpus inquirere, eoque non inuento, collapſa templi fundamenta erigere. Sed accidit dùm iactis fundamentis parietes erigere pararet, vt nocte quadam Lebuinus ei appareret, & ad cõſtantiam ſuſcepti operis excitaret. Qua viſione mirificè confortatus Ludgerus, non dubitauit

Ludgerus, Alcuino, in Anglia, annos in vniuerſum quatuor, adhæſit.

Albricus ſuccedit Gregorio.

S. Lebuinus apparet Ludgero.

 deo-

deorum fana & diuerſa idolorum ſimulachra, quæ in Friſia apud omnes ſummo in honore erãt, cum ingenti capitis ſui periculo demoliri, & Chriſti Euangelium cõſtanter eis annunciare. Eo tempore Diaconi adhuc officio fungebatur, ſed Albrico pontificatus ordinem ſortiente, presbyterij ab eodem gradum ſuſcepit, ſimulque Eccleſiæ Doctor in pago Oſtrache conſtitutus eſt.

Ludger⁹ demolitur, Deorũ fana in Friſia.

Ea tempeſtate Dux Saxonum VVindekindus grauiſſimum Friſiæ bellum intulit, omniaque cędibus & incendijs miſerè compleuit. In hac perturbatione Ludgerus, cùm neque martyriũ quod optabat mereretur, neque vllum ſuæ prædicationi locum, cunctis vnanimiter reſiſtentibus, dari videret, cedendum tempori ratus, Romã ad Leonem Pontificem ſe recepit; à quo benignè admodùm habitus eſt, ſuaque ſingulari eruditione, & eximia morum probitate effecit, vt Carolo Magno innoteſceret, ſummamque apud eum exiſtimationem obtineret. Carolus autem vehementer eius ſanctitate delectatus, plurimumque eius prudentiæ tribuens, quinque in Friſia pagos ei, & inſulam vnam quam Bant appellant, commiſit, Hos vir Dei & verbo & virtute aggreſſus, ab infinitis dæmonum erroribus perpurgauit, effecitq; vt cum multi Chriſto nomina darent, etiam vicinæ inſulæ, quæ in ipſo Friſonum atque Danorum cõfinio ſita eſt, ſtatim inter primos, princeps ipſe crederet, & Landricum filium ſuum ei de fonte leuandum offerret. Quem vir Dei, poſteà ſacris imbutum literis, etiam presbyterum ordinauit. Igitur cùm huiuſmodi quotidiè operibus, & apud Deum ſanctitatis meritum augeretur, & apud homines fama eius magis magiſq; creſceret, etiã Nortmannos euangelizandi gratia adire cogitauit,

VVindekindus Dux Saxonum.

S. Ludgerus venit Romã.

Ludgerus præficitur Friſijs.

Multi credũt in Chriſtum, & ipſe princeps cũ filio.

Rex Nortmannorum.

gitauit, ſed impij regis mandato prohibitus, Saxonum Occidentalium, qui ab idololatria ad Chriſtum recenter conuerſi fuerant, curam ſuſcepit. (quos hodiè Noruegos vocant) non admittit S. Ludgerum.

Quodam tempore cùm euangelizandi gratia, vir Dei Ludgerus ad quandam in Friſia villã nomine Heligwerde acceſſiſſet, inter alios qui illuc ad audiẽdum eum confluxerant, quidam etiã cæcus aduenit. Pro cuius illuminatione cùm multi virum ſanctũ orarent, vt ſuis precibus eam à Domino obtinere contenderet; ille de animæ magis quàm corporis lumine ſollicitus, quæſiuit ex eo, velletnè pura oris cõfeſſione crimina omnia expiare, & ſalutarem pro ijs pœnitentiã peragere. Reſpondit miſer, ſe ad integram peccatorũ ſuorũ confeſſionẽ paratum eſſe. Nec mora, altera die cũ ſumma doloris teſtificatione, crimina ſua cõfeſſus, & animæ & corporis ſalutem conſequutus eſt. Monuit tamen vir ſanctus, nequid ſibi eo in opere aſſcriberet, ſed totum Chriſti Saluatoris gratiæ & benignitati acceptum referret. Cæcum illuminat.

Erat in quodam diœceſis eius loco Billerbeki, mulier quędam valdè nobilis, ſed inceſtis nuptijs infamis, quæ vt ab infamiæ nota & æterno animæ periculo ſolui poſſet, munuſculis & donis ſanctum virum aggreſſa eſt. Miſit enim die quodam, teſteum pretioſiſſimi mellis vas plenum, quod vir Dei nullo modo recipere voluit, aſſerens ſe participare non poſſe, quæ ſe illicito connubio alienam ab Eccleſia feciſſet. Hac igitur via fruſtrà tentata, mulier pleroſque ex diſcipulis eius aduocauit, ijſque præfatum mellis vaſculum tradens, rogauit vt viro Dei perſuaderent, vellet eam à peccatorum nexibus clementer ſoluere. Illi cupiditate ducti, mel Epiſcopo neſciente ſuſcipiunt, & quia alium vbi reconderent locum Reſpuit oblatũ munus ab inceſta.

repentè non inueniebant, ſubtus altare linteis vndique coopertum, illud locauerunt; Iamque aderat tempus quo res diuina peragenda erat, & eccè ad primum orationis initium, vas illud crepuit, & melle effuſo, minutatim deſciſſum eſt. Itaque melle per terram fluente, Ludgeri ſanctitas omnium ore celebrata eſt.

Nota miraculum.

Villa eſt in pago Sudergo, quæ Alna nuncupatur. Ad hanc dum magno ſtudio diœceſim ſuam peragrās veniſſet, pauper quidam luminibus orbatus acceſſit, illoq; ad menſam ſedentę, magnis vocibus miſericordiam viri ſancti implorauit. Exijt feſtinus Diaconus, cuius id officij erat, vt ſtipem petentibus, cibum potumque benignè porrigeret. Sed pauper ille, reiecto cibo aliud ſibi neceſſarium eſſe dixit; Nummum igitur ei tradidit. Sed & illum accipere recuſauit. Diaconus igitur non intellecto quid poſtularet, dimiſſo illo, in domum regreſſus eſt. Porrò ille foris relictus, iterato clamore miſericordiam implorauit. Tunc Epiſcopus miſerum ad ſe introduci iuſſit, & quæ tanti clamoris cauſa eſſet, quæſiuit; Reſpondit ille, Fac vt videam, obſecro te pater, per amorem Dei. Tùm Ludgerus, Videas, inquit, per amorem Dei. Quo dicto, integrum oculorum lumen protinùs recepit, lætuſque indè abijt.

Vide rem admirandā.

Quodam tempore cùm per Haſſiam iter haberet, vidit in campo quodam hominem quendā atrociſſimo ſupplicij genere mactatum. Furti namque reus, quo per fraudem VVindekindi Saxonum Ducis caballos auerterat, tali mortis generi adiudicatus erat, vt in campo ad ſtipem ligatus, iactatis in eum ſudibus præacutis & lapidibus, necaretur. Quo facto, corpus exanime in cāpo relictum, miſerandum valdè tranſeuntibus ſpecta-

Nota genus ſupplicij ſæuiſſimum.

ſpectaculum prębebat. Ludgerus autem comperto, quòd Chriſtianus fuerat, ſepulturã ei à VVindekindo impetrauit. Interim dùm foſſa à libitinario pararetur, diſcerpta totius corporis membra colligi, & ſummo ſtudio foueri iuſſit; ſtatimque non ſinè ingenti aſtantium ſtupore, qui mortuus putabatur reſpirare cœpit. Deindè à foſſa ad Epiſcopi tentorium reductus, potuque refectus, integrã membrorũ ſanitatẽ, breuiſſimo temporis ſpatio recepit. Fertur eo in loco, lapidea crux ab incolis erecta, in huius miraculi monumentũ ad noſtra ferè tempora perſtitiſſe, & campum illum à nomine viri ipſius, qui Buddo appellabatur, Buddonsfelt vocatum eſſe.

Excitatus homo, omnibus membris dilaceratus.

Oppidum eſt in Saxonia cui nomen Meppea, in cuius vicinia dum ſacer Antiſtes Friſiam peragraret, aſpexit vulgi Concilium die ipſa Dominica congregatum. Quare admiratione detentus, miſit eo Diaconum, vt cauſam conuenticuli tali die facti, cognoſceret. Intellexit autem reo cuidã ſuſpendium parari. Nec mora, concito gradu eò contendit, & blandis eos verbis affatus, hominẽ illum ſibi concedi poſtulauit, aut ſi ſcelus ſupplicio dignum commiſiſſet, in alium illud diem reſeruarent. Illi ſpreto epiſcopo, mortem illi accelerabant. Obtinuit tamen vir ſanctus, vt liceret ſibi cum homine verba de æterna ſalute facere. Facto ſermone & confeſſione, quæ ad animum expiandum pertinebat ritè peracta, homo in patibulum ſublatus eſt. At verò veſpere illius diei cùm Antiſtes ſex ab eo loco milliaria peregiſſet, venit ad illum homo ille, qui iam omnium opinione expirauerat; Mirantur vniuerſi, & ſtupore oppreſſi, quaſi ab inferis excitatum intuentur. Quibus ille rem ex ordine pandere cœpit. Ego, inquiens,

Homo ſuſpenſus, mirabiliter liberatur.

inquiens, dùm epiſcopo à me digreſſo, in patibulum traherer, vidi duos incredibili decore viros à latere epiſcopi equitantes, quorum alter ad me feſtinè rediens, neſcio quid mihi pendenti ſuppoſuerit, ità vt quaſi pedibus inſiſtens, dolorem prorſus nullum ſentirem, donec his qui me ſuſpenderant hinc illinc diſperſis, eiuſdem auxilio ſolutus ſum, ſolutoque veſtris inſiſtere veſtigijs, & epiſcopo pro conceſſa vita gratias agere, imperauit, quam ipſe, dùm à fatuis contemneretur, à Domino impetrârat.

Mira ſunt hæc.

Intereà aſſidua illi conſtruendi monaſterij cura, in VVerdena viuebat. Erat ibi nemus quoddã arborum opacitate, & arbuſtorum denſitate vndique concluſum. Ibi fixis tentorijs, primo mane arbores diruere, & locum, ponendis ædificijs expurgare, ſi qua facultas daretur, diſpoſuit. Sed operarij, luſtrato diligenter nemore, ſpem omnem prorsùs abiecerunt, negantes humanis viribus fieri poſſe, vt locus ille conſtruendis ædificijs idoneus redderetur. At Epiſcopus cùm ſe à ſuis relictum, & humana ope deſtitutum cerneret, ſe totum ad precandum Dominum comparauit. Cumque orationem in multam noctem protraheret, cognouit per ſpiritum à Deo ſe exauditum eſſe. Igitur in tentorium ſuum, cunctis (vt putabat) ignorantibus, rediens, mox cęlum crebro fragore intonuit, tantamque tempeſtatis & turbinis vim excitauit, vt ventorum impetu, annoſa radicitus arbuſta ſtrauerit, locumque conſtruendo cœnobio valdè oportunum præbuerit. Tunc animus ædificandi cunctis additus eſt, magnaq; celeritate opus a fundamẽtis ad culmen perductum.

Vir ſanctus precib' ſuis multas euertit arbores, vt ſit locus conſtruẽdo monaſterio.

Poſt hæc leni corporis infirmitate correptus, tempus ſibi à Deo præfinitum adeſſe intellexit,

quo

Digitized by Google

quo corporis ergaſtulo ſoluendus, & beata immortalitatis gloria, donãdus erat. Cuncta igitur, quæ ad iter hoc neceſſaria videbantur, ſumma diligentia curauit. Aſſiduis precibus & hymnis ad cæleſtis patriæ amorem ſe excitabat. Miſſam incredibili mentis vigore quotidiè ferè in hac infirmitate celebrabat, Sacros codices ſine intermiſſione ſibi prælegi faciebat, nec interim commiſſas ſibi oues negligebat, ſed pridiè quàm ex hac vita migraret, duas luculenta ſanè doctrina ad plebem conciones habuit, atque hoc modo rebus omnibus, tàm quæ ad animum expiandum, quàm quæ ad Eccleſiæ ſtatum ſtabiliendum neceſſariæ erant procuratis, ſpiritum ſuauiter creatori ſuo reddidit. Funus, cum multis omnium lachrymis, in eccleſiam Monaſterienſem, Deiparæ Virgini Sacram, inductum fuit. Trigeſimo autem ſecundo, ab obitu eius die, inde ad cœnobium, quod in VVerdena fundârat, fuit (vt viuus deſiderârat) delatum, & extra Eccleſiam, in parte orientali ſacrum eius corpus humatum. Quod quidem, tanto poſt mortem tempore, non modo ab omni corruptione alienum, ſed tanta etiam odoris fragrantia plenum inuentum fuit, vt omnes ad eius ſanctitatẽ debitis laudibus celebrandam, vehementer impelleret.

Exercitia ægrotantis.

Obdormit in Domino.

Corpus S. Ludgeri VVerdenam tranſlatum.

Corporis incorruptio & fragrantia.

Fuit in pago Nordgoa, Irmingerus quidam qui cùm iuuentutis ſuæ florem, in ſancti Ludgeri ſeruitio triuiſſet, lumen oculorum amiſit, & tredecim annis miſeranda hac cæcitate laborauerat. Poſtquàm autem Ludgerus carne ſolutus fuit, nocte quadam huic cæco apparuiſſe dicitur, atque ſeriò mandaſſe, vt ad VVerdenenſe Monaſterium contenderet, fore vt ibidem amiſſum oculorum lumen, DEI benigni-

Miracula poſt obitũ.

S. Ludgerus apparet cæco.

Digitized by Google

benignitate reciperet. Et vt ei certiorem ſpem ſalutis faceret, animumque ad Dei miſericordiam magna fiducia implorandam adderet, hoc ei ſignum oſtendit; quòd locus cutis, quem apprehenderat, alium à reliqua carne colorem aſſumpſerit. Mane facto, ſumma celeritate eò quo iuſſus fuerat, contendit, & nocte ſequenti in precibus exacta, priſtinum lumen plenè recepit. Eadem nocte paralytica quædam, coram ſepulchro ſancti viri opem eius ſupplici voto poſtulauit, quæ etiam ſanitati priſtinæ reſtituta eſt.

Cæcus illuminatur.

Sanatur paralytica.

Hilderadus diaconus qui in VVerdenenſi cœnobio CHRISTO famulabatur, cùm puer adhuc literis operam nauaret, in morbum incidit; ex quo poples eius, contractis neruis ità incuruatus fuit, vt tibia fœmori iuncta, præter inſignem deformitatem, ingentem etiam miſeriam ei relinqueret. Hæc calamitas patrem eius Sigebertũ (qui magno pietatis ſtudio ductus, eidem Chriſti ſeruitio ſe totum addixerat) ſæpè cruciabat. Vndè varia frequenter cum fratribus, de ſanitate filio reſtituenda, conſilia agitabat. Intereà nocte quadam Ludgerus Hilderado per viſionem apparuit, & verbis aſperis, ab ope à medicis implorãda deterruit; poſtremò de animi leuitate & incõſtantia vehementer increpauit, atque hoc modo abſceſſit. Altera autem die, veſpertinis laudibus peractis, domum illam quæ infirmis ad ſanitatẽ recuperandam deputata eſt, intrauit. & eccè graui prolapſione, diuino proculdubio nutu, in terram corruit, ruptiſque, qui exaruerant, cum ſonitu neruis, ſine aliquo dolore ſanus & incolumis erectus eſt. Tùm ille manus in cælum tendere, & Dei bonitatem, in ſeruo ſuo Ludgero, magnis vocibus prædicare. Plurima alia admirandæ virtutis ope-

S. Ludgerus apparet, Hilderado diacono contracto.

Contractus ſubitò fit ſanus.

tis ope-

tis opera, à viro ſancto edita legũtur, quæ nos ſtudio breuitatis referre omittimus. Hęc duo de annua eius celebritate agenda miracula, ſilentio prǽterire non poſſumus.

Fertur fuiſſe vir quidam cui nomē Dindo, qui cùm & in vita & in morte ſanctum Ludgerum incredibili amore proſequeretur, ſtatuit illi annuos honores deferre. Itaque ad VVerdenenſe monaſterium venire, & beati viri memoriā maximo deuotionis ſtudio frequentare cōſueuerat. Sed nè crebrior eius acceſſus, fratribus moleſtiā inferret, ſuos cum annona homines, qui ſuis ſuorumque vſibus neceſſaria pararent, præmittere ſolebat. Necdum verò annua ſanctitatis eius memoria, à fratribus colebatur. Accidit autem vt die quodam, qui eius natalitio ſacer eſſe debebat, coquendæ ceruiſiæ epuliſque parandis intenderēt, ſed (quod dictū mirum eſt) ligna in ignem miſſa, ſtipularum inſtar momento temporis deuorabātur. Deindè alia pòſt alia igni immiſſa, nullā vim adferre potuerunt. Cùm tamen operi nihilominus inſtarent, & ſumma contentione vt ceruiſiæ cocturam perficerent, laborarent, tandem oleum & operam ſe perdidiſſe doluerunt; adeò vt ceruiſia, tantis ſumptibus & ſudore parata, guſtū nimis amara effundi debuerit. Ità euidenti iudicio cōpertum fuit, hunc diem diuinis laudibus in Ludgeri nomine conſecrandum eſſe. Anno igitur ſequenti, cùm natalis eius celebritas ſuperueniret, viſum eſt fratribus monaſterij VVerdenſis, totum illum diem, intermiſſo opere, diuinis laudibus mancipare, alijs interim, vt par erat, libertate cōceſſa. Sed cum plurimi ex vicinis, exemplo monachorum excitati, ſimili deuotionis ſtudio ducerentur, quidam verò operibus ſuis inſiſtendum

Nota miri quiddam.

ſatiùs

ſatiùs eſſe ducerent, contigit vt fractis aratris nihil proficerent. Vnde quidam Benno nomine, furore & amentia præceps, aratro vtcunque reſtaurato, crebris boues ſtimulis ad arandum impulit. At illi inſania efferati, diſruptis loris & iugis ſylvas petierunt, nec antè ſanè capi potuêre, quàm ipſe cum reliquis ad S. Ludgeri memoriam veniens, ſuæ temeritatis & contemptûs culpam cõfeſſus, fratrum pro ſe orationem ſupplex impetraſſet.

Vide hic miraculum, de eius ſolennitate, celebranda.

VITA S. ISAACI MONACHI, EX EA QVÆ eſt per Metaphraſten. Claruit verò maximè, Anno Dominicæ Incarnationis 378. Damaſi Papæ 12. Valentis 15. Gratiani 12. Valentiniani 3.. Impp.

Vide Cæſar. Bar. Annal. tom. 4.

27. Martij. Perſecutio Valentis.

POſt venerandæ ac viuificæ Crucis Domini noſtri Ieſu Chriſti inuentionem, Valens imperio potitus, cùm ſummus eſſet Arianæ hæreſis fautor, grauiſſimam in Eccleſia Dei perſecutionem excitauit. Et quidem inaudito quodã animi faſtu ſeſe oſtentans, templa alia ſolo ęquabat, alia ſacerdotibus vel exilio vel morte mulctatis, in ſtabula redigebat. Erat eo tempore ingens apud veros Dei ſeruos luctus & lamentatio, omniſque melioris conditionis ſpes penitùs illis præciſa erat: cùm Iſaacius quidam, Dei ſpiritu plenus, & monachus virtutum maximarum ſplendore inſignis, aſſiduis precibus & lachrymis diuinam opem, contra tyrannidem Imperatoris implorabat. Nec dubitauit poſt aſſidua & præclara orationum certamina, ipſum Imperatorem totius impietatis caput aggredi.

Nota, & cõfer cum noſtra ætate.

Eo tempore, Barbari apud Danubium, copioſo admodùm milite bellum aduerſus Imperatorem

rem mouebant, & ad regiam vrbem totis viribus aſpirabant, & prædas interim ingentes agebant. Imperator quoque ſimili ſtudio exercitum coëgit, vt hoſtem antequàm maiores vires ſumeret, virtute ſua opprimeret. Cùm igitur ad bellum properaret, Iſaacius ei occurrit, & talibus eum compellâſſe verbis dicitur; Tu ô Imperator, ſi fœlici marte cum hoſte tuo confligere vis, orthodoxas prius eccleſias reſtitue. At ille virum ſanctum ne reſponſo quidem dignatus, gradum accelerauit. Cui rurſus Iſaacius; Aperi, inquit, Imperator, orthodoxorum eccleſias, & bellum ex animi ſententia conficies, ſaluuſque cum inſigni nominis tui gloria domum redibis. Ad has voces Imperator conſtitit, coactoque concilio, rem conſultatione dignam iudicauit. Sed Præfectus qui peſtiferæ Arianorum ſectæ facilè princeps erat, tanta vi reſtitit, vt Imperatorem ad ſupplicium viro ſancto inferendum impelleret. Non tamen potuit Iſaaci animus, & Eccleſiæ totius & Imperatoris ipſius ſalutis amore vehementer inflammatus, Præfecti malitia adeò frangi, vt non tertio Imperatorem à peſte, in quam ruebat, blandè reuocaret. Paucis itaque diebus interiectis, Imperatorẽ proficiſcentem rurſus aſſequitur, arreptoq; equi ipſius frœno, cõſtanter eum hortatus eſt, vt ablatam eccleſiæ pacem reſtitueret, ſeq; ab imminẽte exitio eriperet. At ille mente in ſcelere obdurata perſiſtens, virũ ſanctum corripi, & in locũ quendã, horribili ſpinarũ denſitate obſitũ, proijci iuſſit; vt ibi auxilio omniũ deſtitutus, inter horrẽda ſupplicia animã ageret. Sed fuit ei pro humano diuinũ continuò oblatũ auxiliũ. Angelorũ enim miniſterio (qui numero tres, cãdidis induti veſtibus ab eo viſi ſunt) planè incolumis reſtitut⁹ fuit.

Iſaaci verba, ad Imperatorem.

Viri Dei, ſumma magnanimitas.

Valẽs iubet Iſaacium in ſpinas iactari.

Liberatur ab Angelis.

TURC

Tunc vir Dei incredibili gaudio perfuſus, cum lachrymis Deo gratias egit; ſumptaque maiore fiducia, iterum ſe Imperatoris cōſpectui obiecit. Imperator eo viſo obmutuit. Exiſtimabat enim, iàm eum ſupplicij atrocitate cōſumptum, exſpiraſſe. Cui vir ſanctus vultu intrepido; Tu quidem, inquit, ô Imperator interitum mihi ſpinarum aculeis machinatus es, ſed clementiſſimus Deus, cuius ego legatione apud te fungor, per Angelos ſuos ab omni cruciatûs periculo me eripuit. Quamobrem audi me, & noli te mente furibunda in peſtem ſempiternam præcipitem dare. Si libertatem orthodoxis reſtitueris, clariſſimam de hoſtibus tuis victoriam conſequeris: ſin verò ſalutaria monita contemnere pergis, viuus igne cōflagrabis.

Hac dicendi libertate vehementer commotus Imperator, vinctum eum Saturnino & Victori Senatoribus cuſtodiendum tradidit, vt bello ex animi ſententia (quemadmodum ſperabat) confecto, crudeli vindicta animi ſui perturbationem ſanaret. Sed miſer cæco impetu in peſtem ruens, eundem omnino finem, quem vir ſanctus prædixerat, ſortitus eſt. Nàm vt commiſſo prælio, fuſus fugatuſque ab hoſte fuit, latebras cum ſuo præfecto in quodam ſtabulo quæſiuit. Sed cum quorundam indicio illic eum latitare Barbari comperiſſent, flammas in ſtabulum coniecerunt, viuumque horribili incendio combuſſerunt, atque hoc ſuæ impietatis iuſtum à Deo præmium conſequutus eſt. Succeſſit autem huic Theodoſius, vir fidei & religionis ſtudio præclarus. Saturninus verò & Victor, quorum cuſtodiæ vir ſanctus à Valente traditus fuerat, ſtatim eum non modo vinculis liberârunt, ſed ſummo etiam, tanquàm prophe-

Valēs viuus, ignibus concrematur. Valenti ſuccedit Theodoſius.

phetam, honore proſequuti ſunt. Et quidem poſtquam Conſtantinopolim (in qua ciuitate Theodoſius Imperator ſedem elegerat) peruenerunt, pia inter ſe contentione certabant, vter eorum viro ſancto domum ædificaret. At ipſe, cognita eorum contentione, & grato obſequio, Audite, inquit, me ſerui Chriſti; Quandoquidem conferendis indigno mihi beneficijs inter vos certatis, & domicilium mihi erigere vultis, eius ego domum gratiſſima voluntate acceptabo, cuius in ædificando maior diligentia enituerit. Vterque igitur ſummo ſtudio ei gratificari voluit. Saturninus tamen qui extra muros ædificabat, Victorem & diligẽtia & induſtria anteuertit, & domicilium, duplici contignatione coſtructum ei tradidit; in quo vir ſanctus admirabili ſanctitatis opinione reliquum vitæ curſum exegit. Quotidie, vel ingentem hominum turbam, pietatis ſtudio ad ſe confluentem ſingulari humanitatis ratione excipiebat, eiſque æternæ ſalutis monita, mirabili quadam dulcedine, tradebat, vel ciuitatem ingreſſus, luculenter de rebus diuinis ad populum diſſerebat. Quod ſi ſermone diutius protracto, portas ciuitatis clauſas forte inueniſſet, ſigno Crucis edito, ſpontè eas reſerabat. Ab homine paupere vel calamitoſo, faciem ſuam nunquam auertit; quin etiam ſi nihil quòd tribueret ad manus haberet, veſte ſe nudabat, eamque valdè benigne egenti largiebatur. Omni tempore vitæ ſuæ grauitatem ſeruauit, ſpiritu feruens, vt ait Apoſtolus, Domino ſeruiens, ſpe gaudens, in tribulatione patiens, orationi inſtans, omnibus benedicens, maledicens nemini, angelorum imitans vitam, veſtigia ſequens Apoſtolica, tum zelo, tum ſacrificio, tum deſiderio Chriſti, omnem

Saturninus & Victor; volunt Iſaacio domum ædificare.

Signo Crucis portas aperit.

Rom. 12

Digitized by

manſuetudinem erga omnes homines præ ſe fe-
rens, aduerſarios cohortans vt confiterentur &
Perfectum moderamẽ. adorarent ſanctiſſimam trinitatem, atque cœle-
ſtem angelorum & diuinam imitarentur vitam.

Cum tempus à Deo conſtitutũ adeſſet, vt mortalitatis ergaſtulo ſoluendus, ad ſempiternam gloriam tranſmigraret, vocatis in vnum fratribus, luculenter admodũ de Chriſtianæ fidei myſterijs, eiuſque dignitate diſſeruit, omneſque, inflammato in Deum amore, hortatus eſt, vt viriliter ad extremum vitæ ſpiritum, pro ea, quam à Deo gratis acceperant, fide, decertarent. His di-
Animam efflat. ctis, ſe ſuoſque pia oratione Deo commendans, ſpiritum ſuauiter efflauit. Fuit funus cum multis lachrymis, in templum S. Stephani protomart. illatum, & ſanctæ atque precioſæ eius reliquiæ, in ſacro altari collocatæ.

VITA S. RVPERTI, PRIMO VANGIONum, deinde Salisburgenſis Epiſcopi. ex ea quæ eſt fideliter conſcripta apud R.P. Laurentium Surium. Floruit temporibus Childeberti, ſecundi Regis Francorum, & Theodeberti eius filij A. Domini 593. Hic Bauariæ Apoſtolus dici meruit.

Vide Cæſ. Bar. in not. Mart. Rom. & Tom 8, Annal.

CVm Rex Childebertus apud Frãcos regna-
27. Martij ret, Anno ſecundo regni eius, ſanctiſſimus Chriſti Confeſſor Rupertus, apud Vangiones Epiſcopi fungebatur officio; is genus
Genus eius regale. ſuum ad Reges Francorum referens, tantam carnis nobilitatem & præſtantiam, fide & pietate in Deum eximia mirifice illuſtrauit. Cuius ſi quis
Catalogus virtutum S. Ruperti. virtutes compendio noſſe velit, erat multa animi manſuetudine, integra corporis pudicitia & caſti-

& caſtitate, cum columbina ſimplicitate, ſerpentis obtinens prudétiam; in laudibus Dei deuotus, conſilio prouidus, in ferendis iudicijs iuſtus, plenus ſancto ſpiritu; à dextris & à ſiniſtris præclarè virtutum armis munitus; gregi ſuo, optime viuendi ſeipſum formam exhibens, quod ſermone docuit, vita & factis declarans; corpus aſſiduis vigilijs, perpetuiſque ieiunijs macerans, operum miſericordiæ valdè ſtudioſus; adeò largus & benignus in inopes, vt dum illos foueret beneficijs, ſeipſum ad inopiam redigeret, atque hoc ſolum ſuum eſſe putaret, quod in miſeros & egenos contuliſſet.

Fama autem ſanctitatis eius, non modò per vrbes, ſed etiam regiones vulgata, permulti ad eum illuſtres confluxere viri, non ſolum è vicinis, ſed etiam longinquis populis, vt eius ſanctiſſima doctrina imbuerentur, & Catholicæ Religionis, ex illo puram cognoſcerent veritatem; vel certè etiam, ab eius ſacro ore in rebus duris & aſperis, ſalutarem haurirent conſolationem. Et multi ſune illi⁹ opera, ab hoſtis antiqui laqueis ſunt extracti, & in viã ſalutis æternæ perducti; Porrò homines impij & hæretici, qui tum non pauci apud Vangiones viſebantur, virum ſanctum non ferentes, multis eum ſupplicijs affectum, & virgis ignominioſè cæſum, ab oppido cum magna iniuria expulerunt. Sunt qui ſcribant Beringerum Regium comitem, quem alij Bercharium vocãt, viro Dei ſuccenſum, eum ita inhumaniter tractaſſe, maxime quod is Beringerus Arrianis faueret. Verum hac occaſione, maiora pietatis lucra viro Dei acceſſerunt. Nam per id tempus Theodo, Bauarorum Dux inclytus, audiens famam hominis Dei, itemque ſanctitatem & miracula quæ

Multi ad eum confluunt.

Cæſus virgis VVormatia eijcitur.

Theodo dux Bauariæ.

per eum Dominus efficiebat, magno eius videndi deſiderio accenſus, miſit quoſdam ex viris primarijs, qui eum obnixè precarentur, vt Bauarorum regiones dignaretur inuiſere, & eis ſanctæ fidei viam explicare. Vt autem vir ſanctus legatorum tum præſtantiam tum preces didicit, non ignorans diuinæ prouidentiæ moderatione iſtud geri negotium, gratias egit præpotēti Deo, quod ſedentibus in tenebris & vmbra mortis, verum vitæ lumen, Chriſtum Ieſum filium ſuum, impertire percuperet. Itaque cum legatis illis, quoſdam ex presbyteris ſuis ad Ducem præmiſit, nec multo interiecto temporis ſpatio, ipſe eos ſubſecutus eſt. Quod vbi ad Ducis notitiam perlatum eſt, ingenti ille perfuſus gaudio, cum proceribus ſuis proceſſit obuiam ſancto viro, & in oppido Ratisponenſi cum ſūma alacritate excepit.

Theodo Dux, Baptizatur cum multis.

Porrò Sanctus Rupertus indictis ieiunijs, de cœleſtibus myſterijs Ducem inſtituit, & in vera fide confirmauit; effecitque vt dœmonum cultui prorſus renunciaret, & poſtremo in nomine ſacroſanctæ Trinitatis baptizauit, neque illum duntaxat, ſed cum illo pariter viros primarios, & nō exiguam populi multitudinem, nobiles ſimul & ignobiles; qui omnes laudabant mundi redemptorem, qui ipſos de tenebris, in admirabile lumen ſuum vocare dignatus eſſet. O vere beatum Pontificem, per cuius ſermones illuminata ſunt peccatorum tenebris obnubilata pectora, & arentia infidelium corda, vitæ fontem ſitierunt. Iam vero vndis ſalutaribus abluto Duce ſimul ac populo, eiuſdē principis permotus precib⁹ S. Rupert⁹ cōſcēſa naui, per Danubiū deſcēdens, vicis & caſtellis, Euāgeliū Chriſti libera voce prędicauit, atq; ita p Noricos ꝓficiſcēs in inferiorē vſq;

Panno-

Pannoniam peruenit. Lumen fidei, ipſe lucerna illuſtris,& ſuper candelabrum poſita, paſſim omnibus inferens. Indè iam pedeſtri itinere reuertens, Laureacum venit; vbi multos à dæmonum cultu abſtractos baptizauit, complures etiam varijs oppreſſos morbis, in Chriſti nomine ſanitati reſtituit. Laureacum. Claret miraculis.

Inde Laureaco digreſſus, vbicunque ethniciſmum magis feruere cognouit, eò intrepidus acceſſit; diſſipans idola,& accuratè omnibus exponens Chriſti Ieſu Domini noſtri diuinitatem pariter & humanitatem ſiue incarnationē, vt vnus idemque verus Deus,& homo verus eſſe crederetur, antè Luciferum à patre Deo verus Deus genitus, in fine ſeculorum, humanæ ſalutis cauſa, ex virgine matre verus homo natus, qui illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Psal. 109. Ioan. 1. Cum autem ad preces Ducis Theodonis & populi, vir Dei locum deligere vellet, vbi ſedes Epiſcopi cōſtitueretur, ad locum VVallerſeæ (quē textus hiſtoriæ huius, lacum VVallarij vocat) ædē Pontificiam primò extruxit, atque in honorem beatiſſimi Apoſtolorum principis Petri templū ædificauit,& dedicauit, ad Iuuarium fluuium, vbi olim Iuuauium vrbs fuit, quæ priſcis temporibus extructa mirabiliter, inter Baioaricas vrbes clariſſima eminebat; ſed tum deſtructa, raro iam habitata ciue, penè collapſa & virgultis operta videbatur. Cernens autem vir Dei, locum illum nō importunum eſſe Cathedræ Pontificiæ, (quippè inter montoſa loca ſitum, & ab vulgi ſtrepitu remotum) eum ſibi à Duce Theodone dari petijt,& ſummo ſtudio inſtaurauit, & ſancti Petri Eccleſiam, quam ædificârat, clericorum miniſterijs, & rebus neceſſarijs, liberalitate fretus eiuſdē prin- Iuuauium inſtaurat S. Rupertus.

 cipis,

cipis, magnificè inſtruxit & auxit.

Hac ferè tempeſtate, quidam viri boni, ſancto Antiſtiti, non ſine multa admiratione retulerunt, in ea eremo, quę tunc quidem certum non habuit vocabulum, nunc autem Bonguoni dicitur, cæleſtia quædam ardentium lucernarum terque quaterque ſe conſpexiſſe prodigia, & odores eximiæ ſuauitatis hauſiſſe. Cum autem his auditis cuncti obſtupeſcerent, Sanctus Epiſcopus Domingum, venerabilem presbyterum ſuum eò miſit, rei huius veritatem accuratè exploraturum; addiditq; illi crucem ligneam, quam ſua manu benedixerat, iubens vt eam illo in loco ſtatueret. Itaque Domingus vbi eò peruenit, in ipſis noctis initijs, cum Religioſis, qui ei aderant viris, cælitus deſcendere vidit luculentas lucernas, totamque illam regionem inſtar ſolaris radij illuſtrare. Hanc autem viſionem, cum admirabili odoris ſuauitate coniunctam, tribus continuis vidit noctibus; moxque in eodem loco ſacratam defixit crucem, extructoque ſuper illam tuguriolo, ad ſanctum Rupertum regreſſus eſt; cui cum rem totam expoſuiſſet, ille communicato cum principe Theodone conſilio, ad eremum illam profectus eſt; cernenſque poſſe locum humanæ habitationi accommodari, cœpit annoſas extirpare quercus, & denſam ſyluam in campi planitiem redigere, templumque cum ſeruorum Dei domicilijs, ſiue habitaculis exædificare. Per id tempus Theodo princeps aduerſa correptus valetudine, cum ſibi propè adeſſe ſentiret ſupremum vitæ tempus, vocauit ad ſe*Theodebertum filiũ ſuum, eumque Ducem Noricorum conſtituens, præcepit vt S. Ruperto obſequentem & morigerum ſe præberet, atq; ad propagandum Chriſtianiſmum, & opus

Crux lignea à S. Ruperto benedicta.

Viſio in quadam Eremo.

*Theopertum.

& opus diuinum, ſedulò illum adiuuaret, ſanctũque locum Iuuauenſis Eccleſiæ amaret, & honoribus ac dignitatibus perpetuò eueheret. Cumq; hæc mandata dediſſet filio, diem clauſit extremũ. Eo defuncto, Theodebertus cũ procerib' ſuis abijt ad ſanctum Rupertum, viſendi eius gratia; morabatur is tum in ea, quam diximus, eremo. Vbi autem ad eum peruenit Dux, & illum & locum in quo degebat pio venerabatur affectu, contulitque Eccleſiæ, quam S. Rupertus illic conſtruxerat, & præſente Duce, in honorem S. Maximiliani dedicauit, ſyluæ illius tria in circuitu milliaria, atq; inſuper villam Albinam cum cæteris, vt indè ſuſtentarentur Monachi, quos ſanctus Epiſcopus Deo ſeruituros illic congregauerat.

Theodo decedit è vita.

Poſthæc videns vir Dei Bauaricam gentẽ Chriſtianæ quidem religioni colla ſubmiſiſſe, ac interim tamen ſupereſſe non paucos ethniciſmi erroribus & tenebris implicatos, ad patriam profectus eſt; aſſumptiſque indè duodecim egregijs ſocijs, qui ei in docendis populis ſuam nauarent operam, Iuuauium reuerſus eſt. In ijs autem duodecim, eximij erant Cunibaldus & Giſilarius presbyteri, viri multa ſanctitate conſpicui. Adduxit verò ſecum etiam Erentrudam neptem ſuã, & cum in ſuperiori Iuuauenſis vrbis caſtello, in honorem Domini noſtri Ieſu Chriſti, & ſanctiſſimæ matris eius Mariæ monaſterium extruxiſſet, multas illic collegit ſacras virgines, ijſque præfecit ipſam Erentrudam, vt cæleſti Regi & ſponſo Chriſto famularentur; Porrò ad preces * Theoperti Principis, qui illi monaſterio plurimas attribuit poſſeſſiones, illarum Virginum conuerſationem per omnia rectiſſimè inſtituit.

S. Erentruda neptis S. Ruperti.

* Theodeberti.

His ita geſtis, cogitabat vir beatus ſuſceptum

verbi & ſanctæ prædicationis miniſterium, diuinæ gratiæ ſubnixus ope, accuratè proſequi. Itaq; Iuuauio egreſſus, Noricos populos, adiunctis ſibi ſocijs, peragrauit; & quibus necdum fidei lumen ortum didicit, eis Chriſtum diligenter annunciauit, profligatiſque ab eorum pectoribus, teterrimi dæmonis impoſturis & fraudibus, ijs inſtillauit fidem, caſtitatem, humilitatem, & Miſericordiam; quibus Chriſtus omnium bonorum largitor & fons, delectatus hoſpitibus, libenter earum mentium ingreditur domicilia, quas ijs præditas animaduertit. Cumque hunc in modum Baiarorum fines vir beatus circumiret, & omnes ad ſacram religionem traduxiſſet, hortabatur vt in fide conſtantes permanerent; relictiſque apud eos presbyteris, qui populum ad diuina myſteria cóſuefacerent, Iuuauium ſe recepit, ex diuina reuelatione non ignorans, propediem inſtare diem obitûs ſui, quem etiam diſcipulis ſuis indicauit. Quorum ſanè animos tam triſte nuncium non immeritò conſternauit, quod non ſe duntaxat, ſed etiam tam multos, Chriſtiana Religione nuper admodum initiatos, tanto viderent paſtore deſtitui. At ille multa fiducia in Chriſtum erectus, Iuuauium, & Noricos populos præpotenti Deo cómiſit, Vitalemque, virum ſanctum atque omni plebi pergratum, ſibi petijt fieri ſucceſſorem.

Prædicit diē obitus ſui.

Deinde cum dies Quadrageſimalis Obſeruantiæ (ſic enim loquitur Author huius hiſtoriæ) agerentur, febrium ardoribus vir ſanctus defatigari cœpit. Porrò illuceſcente Chriſti reſurrectionis ſacratiſſimo die, Miſſarum ſolẽnia celebrauit, & ſumpto ſacroſancto corporis & ſanguinis Chriſti viatico, poſt dulces paternæ pietatis adhortationes, & extrema benigniſſimæ charitatis alloquia,

Dies quadrageſimalis obſeruãtiæ.

quia, quibus diſcipulorum animos confirmabat, inter ſanctas illorum miſerè plorantium manus, emiſit ſpiritum. Ecce autem dum lugent diſcipuli, cætus Angelici, à quibuſdam audiũtur religioſis viris, cum canticis cæleſtibus animam ſancti viri ad illam beatam Hieruſalem perferentes. Cumque eius ſacratiſſimum corpus ad ſepulchrũ apportaretur, viſi ſunt viri ſplendidiſſimi, candidiſſimis amicti ſtolis; qui peractis ijs quæ ad funeris curam pertinent, diſparuerunt; quos quidẽ nemo dubitauit Angelos fuiſſe, atque idcirco apparuiſſe, vt omnes intelligerent, qua ille beatitudine frueretur in cælis, ad cuius ſepulturam etiã Angeli non dedignarentur adeſſe in terris. Migrat è corpore S. Rupertus. Certiſſima ſigna eius ſanctitatis, & æternæ adeptæ ſalutis.

O fœlicem Iuuauienſem vrbem, tam inſigni munitam Patrono; quæ etſi murorum ruinis videatur deſpicabilis, at illius meritorum lumine ègregiè clareſcit. Denique tanti viri interceſſione fulti, gaudent Norici omnes, & præpotenti Deo perpetuas offerunt laudes, qui tam præclarũ ipſis contulerit doctorem; cuius doctrina & prædicatione viam veritatis agnoſcentes, erepti ſint de tenebris, & perducti ad Chriſtum lumen verũ, viuentem & regnantem in infinita ſecula ſeculorum, Amen. S. Rupertus Doctor Noricorum.

DE SS. MARTYRIBVS PRISCO, MALcho, & Alexandro. Ex hiſtor. Eccleſiaſt. Euſebij Lib. 7. cap. 11. Paſſi ſunt Vltronei. Anno Chriſti 260. Sixti Pap. 2. Valer. & Gall. Impp. 6. Vide C. Bar. Ann. tom. 2.

IN illa perſecutionis clade, quæ regnante Valeriano paſſim manauit, tres viri, ob veram Chriſti confeſſionem inſigniter prædicati, 29. Martij.

 Cæſareæ

Cæſareæ Paleſtinæ beſtiarum rictibus, velut prædæ obiectati, diuino & cæleſti martyrio, non ſine maxima commendatione decorati fuerunt. Quorum vnus Priſcus vocabatur, alter Malchus: tertio nomen erat Alexander. Fertur verò iſtos ruri degentes, primum ſeipſos, tanquam inertes & deſides probris affeciſſe, quòd cùm temporis opportunitas, præmium vitæ æternæ his qui cæleſti eius deſiderio gliſcebant, diſpertire videretur, ipſi præ negligentia quadam & ſegnitie, martyrij coronã non præripuiſſent. Deindè cum inter ſe ita deliberaſſent, abſque mora Cæſaream verſus ire pergunt, extemplò proficiſcuntur ad iudicem, & eius vitæ exitum, qui ſuprà demonſtratus eſt, aſſequuntur.

Offerunt ſe Iudici.

DE CYRILLO DIACONO ET MARtyre. *Ex hiſt. Eccleſiaſt. Theodoreti lib. 3. cap. 6. Inuicto animo, Certamen exegit. Anno Incarnati verbi 362. Liberij Pap. 11. Iuliani Apoſtatæ, Imp. 2.*

Vide Cæſar. Bar. Annal. tom. 4.

29. Martij.

QVæ maleficia hi, qui falſo ſimulachrorum cultu tenebãtur obſtricti, id temporis (ſub Iuliano Apoſtata) admiſerint, quãquã permulta ſunt, & opus ſeparatum poſtulant, ego tamen pauca ex multis ſumam mihi ad commemorandum. Aſcaloni & Gazæ (quæ ſunt vrbes Paleſtinæ) primùm, virorum ſacerdotij dignitate exornatorum, & mulierum perpetuam virginitatẽ profeſſarum ventres diſcindunt, deindè farciunt hordeo: ad extremum eos porcis ad deuorandum obijciunt.

Sub Iuliano, vt ſæuierint gentiles, in Chriſtianos

Immanis crudelitas.

Sebaſtæ item, quæ eſt vrbs, ditioni gentis de qua ſuprà dixi ſubiecta, Iohannis Baptiſtæ tumulum aperiunt, oſſa tradunt igni abſumenda, & eorum

Imitãtur id noſtri tẽporis hæretici.

rum cineres paſſim diſpergunt. Scelus autem ab illis in Phœnicia patratũ, quis eſt quæſo qui ſine lachrymis poſſit commemorare? Nam Heliopoli, quæ eſt vrbs Libano finitima, execrabiles iſti gentiles, recordati facinoris Cyrilli diaconi, qui regnante Conſtantino, diuino quodam zelo accenſus, multa ſimulacra, quæ in ea vrbe colebantur, confregerat, non modò eum interfecerunt, verumetiam diſſecto ventre, iecur eius deguſtare non ſunt veriti. Verùm Deũ omnia contemplantem hoc celare non poterant, ſed debitas ſui maleficij pœnas ei dederunt. Nam quotquot illius ſceleris labe inquinati ſunt, primùm amiſerunt dentes, qui pariter omnes ad vnum excidebant; deinde linguas perdiderunt, quæ putredine tabefactæ, ex ore effluebant; poſtremò oculis orbati ſunt; quorum calamitatibus, veræ pietatis vis clarè prædicata eſt.

Cyrilli diaconi horrẽda cædes.

Vltio cæleſtis.

VITA ET CERTAMEN SS. ARMOGAſtis, & Saturi, ex lib. 1. Victor. Vticenſ. de perſecutione VVandalica. Certârunt pro fide Orthodoxa. An. Incarn. verbi 456. Leon. Pap. 17. Marciani Imper. 7. Extat apud Reuer. P. Laur. Surium.

Vide Cæſ. Bar. Annal. tom. 6. & not. in Mar. Rom.

QVo tempore Geiſericus rex VVandalorũ, impijs antiſtitum ſuorum perſuaſus conſilijs, in aula ſua, filiorũque ſuorũ, nõ niſi Arianorũ miniſterijs vti decreuit, inter alios ventũ eſt tunc ad Armogaſtem, Orthodoxæ fidei confeſſione inſignem. Cuius, cum diu ac ſæpius tibias torquendo, tumentibus confringerent chordis, frontemque, Chriſti crucis ſignatam vexillo, mugientibus comprimerent neruis, vincula ipſa, haud

29. Martij.

Acerbi Armogaſtis cruciatus.

haud ſecus ac aranearum fila, ſancto cælum perpetuò reſpiciente crepabant. Quo viſo, tortores allatis crebrò fortioribus chordis atque canabinis, tanto etiam fortius eum ſtringebant. Sed illo nihil aliud, niſi Chriſti nomen inuocante, omnia illa vaneſcebant. Indè cum capite deorſum ex altero penderet pede, nullo doloris ſenſu exhibito, dormire ſuauiter cunctis videbatur. Quæ res Theodoricum regis filium, & martyris Dominũ, ad mortem gladio accelerãdam prouocauit. Sed lata mortis ſententia, Iocundus presbyter, inuidia cõcitatus ſeſe oppoſuit, & Theodorico diſſuaſit, ne martyrij gloria coronatus Armogaſtes, ſempiterna à Romanis prædicatione celebraretur. Igitur mutata ſententia, Theodoricus in Bizacenam Prouinciam, ad fodiendas ſcrobes eum condemnauit, ac poſtea quò maiori omnibus opprobrio eſſet, haud procul à Carthagine, vaccarũ cuſtodiæ deputauit. Inter hæc, Domino reuelante, cum obitûs ſui diem cerneret proximum, accito cuidam Felici optimo Chriſtiano, & regiæ domûs Theodorici, procuratori, ſedulò in mandatis dedit, obteſtatuſque eſt, vt exanime corpus ſub ſiliqua arbore, quam deſignabat, ſepelire dignaretur. Cumque Felix, Armogaſtis ſtudioſiſſimus, contradiceret, aſſereretque Chriſti martyrẽ, multis trophæis inclytum, celebriori ſepultura digniſſimum eſſe, locumque ei in vna Baſilicarũ cum triumpho & gratia deberi: Armogaſtes iterũ præcepit, vt ſe in loco diuinitus oſtenſo reconderet. Mira res. Paucis poſt diebus ſanctiſſimo viro vitæ munere perfuncto, Felix effoſſa humo, & radicibus ſiliquæ abſciſſis, ſarcophagum ſplendidiſſimi marmoris inuenit, cuius magnificentia cum regis cuiuſlibet luxu & ornatu certabat; in quo

Eximia eius in tormẽtis tolerantia.

Inuidetur ei martyrij gloria.

In exilium mittitur.

Efficitur vaccarum cuſtos.

Dies eius obitus reuelatus diuinitus.

Moritur vir ſanctus.

Digitized by Google

quo ſacrum corpus cum multis lachrymis recondidit.

Eadem tempeſtate pari conſtantia & virtute vir, Saturus, prauitatem Arianorum libertate Catholica frequenter arguebat; quem Mariuadus quidam, Diaconus, ea propter accuſabat: & infauſto Hunerico, vt ad perfidiam Arianam traduceretur perſuadebat. Promittuntur honores & diuitiæ multæ, ſi faceret, præparantur ſupplicia dira, ſi recuſaret. Hac optione propoſita, vt ſi regio non obediret imperio, bonis omnibus, mancipijs, denique ac filijs diſtractis, vxor ipſo præſente, camelario in coniugium traderetur. *Præclarum Saturi certamen.* *Amara & ſuauia proponuntur.*

Hac tam dira denunciatione coniunx exanimata, inducias à miniſtris, neſciente marito, petijt: ſtatimque inſtar Euæ, callidi ſerpentis inſtructa conſilio, ad maritum acceſſit. Conſciſſis veſtibus, crineque ſoluto, comitantibus filijs, infantulam quæ lactabatur, ad pedes mariti abiecit, deinde ſuis ipſa vlnis genua complectens, draconis vociferatione ſibilare cepit. Miſerere mei dulciſſime, ſimul & tui, miſerere liberorum cómunium, ne conditioni ſeruili ſubiaceant, quos generis noſtri proſapia claros reddidit. Quid? Nunquid patieris vt indigno & turpi ſubijciar coniugio, viuente marito, quæ mihi ſemper inter coæuas plaudebam de Saturo meo? Nouit Deus, quod inuitus facturus es, quod fortè voluntariè aliqui fecerunt. Cui ille, ſanctiſſimi illius Iobi reſpondens voce: Tanquam, inquit, vna de inſipientibus mulieribus loqueris. Si diligeres maritum, nunquam ad ſecundam mortem attraheres propriũ virum. Diſtrahant filios, ſeparent vxorem, auferant ſubſtantiam, ego de promiſſis Domini mei ſecurus, illum monentem auſcultabo: Si quis nó *Sollicitatur ab vxore vt perfidiam ſimulet.* *Cap. 2.* *Egregium reddit vxori reſponſum.* *Matt. 19.*

demi-

Varijs modis cruciatur, ac tandē mēdicus dimittitur.

dimiſerit vxorem, filios, agros aut domum, non poterit meus eſſe diſcipulus. Quid vltra? Diſcedente muliere cum filijs refutata, confortatur Saturus ad coronam, diſcutitur, expoliatur, pœnis conteritur, mendicus dimittitur. Interdicitur ei prodeundi acceſſus, totum ei tulerunt, ſtolam tamen baptiſmatis auferre non potuerunt.

Vide C. Bar. tom. 3. Ann.

ILLVSTRE MARTYRIVM SS. IONAE & Barachiſij fratrū, ex eo quod eſt apud Metaphraſten, Auctore, & ſpectatore Iſaia Adami filio, Saborij Perſarum Regis equite. Coronati ſunt anno Saluatoris 344. Iulij Papæ 8. Conſtantij & Conſtantis Impp. 8.

29. Martij. Perſecutio regis Perſarū in Chriſtianos.

EO tempore, quo Saborius Perſarum Rex 18. anno regni ſui, grauē aduerſus Chriſti Eccleſias excitabat perſecutionem, & inaudita quadam crudelitate ſacras ædes ac monaſteria flammis abſumebat, atque Chriſtianæ fidei profeſſores varijs tormentis excruciabat, erant in regione Perſarum in quodam vico qui vocatur Iaſa, duo fratres Ionas & Barachiſius, viri iuſtitia fideq; pleni; qui audita perſecutione in Chriſtianos, relicta domo paterna, alacri ac confidenti animo, ad eum locum in quo Chriſtiani contra tyrannum omni ſuppliciorum genere decertabāt, contenderunt. Cùm verò ad vicum, (quem Bardiaboch appellabant) perueniſſent, & carceris cuſtodem obnixè rogarent, vt ſibi ad vinctos Chriſti accedendi poteſtatem faceret, ea multis precibus obtenta, inuenerunt viros nouem morti damnatos; quorum nomina hæc ſunt; Zanitas, Lazarus, Marothas, Nerſes, Elias, Mares, Abibus, Sembeethes, & Sabas. Hos ſanctus Ionas & Barachiſius, cum ad certamen pro Chriſti nomine inuictis animis

Ionas & Barachiſius fratres.

Nomina ix. Martyrum.

nimis ſubeundum hortati eſſent, illi poſt multos cruciatus, incorrupta martyrij corona, magna cũ laude redimiti, in cælum ad Angelorum choros aduolârunt.

Poſt horum autem fœliciſſimum vitę curſum, cum magna Chriſtiani nominis gloria peractum, quidam magi ſanctum Ionam & Barachiſium apud Magorum principes detulerunt, quod ipſi non modò deos deaſque omnes contemnerent, ſed etiam quòd ſuis potiſſimum ſermonibus nouem iſtos martyres, ad tantam animorum conſtantiam inflammaſſent. His auditis Magi indignatione repleti, iuſſerunt eos ſuis conſpectibus præſentari; qui adducti, intrepidè ſe Chriſtianos eſſe, & vni ac ſummo Deo magis quàm impio mortalis regis decreto parere velle dixerunt. Magi hac libertate dicendi ad maiorem indignationem prouocati, virgas aſperas è malis punicis atque ſpinoſas afferri iuſſerunt: alterumque ab altero ſeparatum quæſtionibus ſubiecerunt. Et primùm quidem Sanctus Ionas, cum à tribus Magorum principibus Maſdrath, Seroth, & Maarneſem interrogatus eſſet, malletne regis Saborij iuſſis parere, quàm vitam in atrociſſimis ſupplicijs cum ignominia & dedecore deſerere, hoc modo reſpondit; Nunquam ego negabo Dominum meum Ieſum Chriſtum viuentem in ſæcula, quoniã ipſe eſt ſpes omniũ Chriſtianorum, nec confundentur, qui ſperant in eum. Veniet enim in nubibus cæli, in gloria patris ſui, redditurus vnicuiq; ſecundum opera ſua: quare facite in me, quæcunq; vobis mandata ſunt. Ego enim nullis ſupplicijs, à Chriſto Ieſu meo auellendus ſum.

S. Ionas & Barachiſius principibus Magorum oblati profitentur ſe Chriſtianos

Præclarum S. Ionæ reſponſum.

Apocal. 22.

Hæc cum audiuiſſent Magorum principes, ira concitati, iuſſerũt, vt lege Perſica vinciretur. Traiecta

iecta igitur virga, inter manus & crura, trunco ſimilis, humi voluebatur. Tunc miniſtri ſpinoſis, è malo punica, virgis crudeliſſimè eum verberârunt, adeò vt lateribus vndique dilaceratis, ſanguine ſuo pauimentum rigaret. Ipſe verò, nulla omninò doloris ſignificatione exhibita, Deum glorificabat; & Chriſti virtutē prædicabat: Deorum verò vanitatem conſtanter arguebat. Vndè magi iuſſerunt, vt ex altero pede funiculo vinctus, in pruinam & glaciem extraheretur, obſeruareturque quid frigoris cauſa faceret.

Attrociter flagellatur.

Exponitur algoribus.

S. Barachiſii adducitur.

His ita peractis, adductus eſt Barachiſius; qui iuſſus ſacrificare, vultu ſanè & ſpiritu tantum nefas redarguit; & luculentis admodum verbis de adoranda rerum omnium creatrice vnius veri & æterni Dei potentia diſſeruit; deorum verò dearumque vanitatem & cultum eadem, qua eius frater Ionas, cōſtantia, reiecit, atque impietatem eorum execratus eſt. Erat in vtroque tanta virtus, tanta conſtantia, tantaque in verbis & ſententijs grauitas, vt ipſi Magorum principes in admirationem rapti, è vulgi conſpectu eos ſubducendos putarent, ne (quemadmodum dicebant) plebs noſtra, auditis eorum ſermonibus, à religione noſtra deficiat, & immolare recuſet. Tunc igitur iudicium intermiſſum. Nocte verò adductum Barachiſium, varijs ſermonibus & diſputationibus aggreſſi ſunt; ſed cùm ſanctus diuina munitus ſapientia, inſignem cum admiratione aduerſariorum, victoriam de omnibus argumentis obtineret, illi indignati duas glebas æneas ardentiſſimas, ſub axillas eius admoueri iuſſerunt, dixerūtque; Per regis regum Saborij coronā, abijce glebarum alteram, vt intelligamus te Deum tuum negaſſe. Adhæc Barachiſius; miniſtri ſathanæ, inquit,

Cruciatur S. Barachiſius.

Inſignis S. Barachiſij conſtantia.

quit, & principes ſcelerati, per ſalutem Dei mei, & interitum ſathanæ patris veſtri, non timeo regem veſtrum,& neutram glebarum in terram abijciam,ſed vtramque propter nomen Chriſti perferam. Quin etiam vos adiuro per viuentem in ſecula, vt ſi quos habetis cruciatus nouos, ad hũc eos adiungatis. Hæc cum à Sancto Barachiſio dicerentur, principes magorum in furorem rabiemque conuerſi, liquefactum, in palpebras nareſque eius, plumbum coniecerunt, atque vt vocem illius Chriſtum confitentem intercluderent fauces eius impleuerunt. His verò tormẽtis Chriſti martyr ſatiatus, in carcerem eſt abductus, ibidemque altero pede ſuſpenſus, inuicta ſua patientia tantam tyrannidem ſuperauit.

Poſt hæc B. Ionas iterum adductus, quæſitus eſt quonam eſſet affectus animo,& quomodo noctem illã glaciei ac frigori expoſitus tranſegiſſet. Ionas qui totus erat in ſanctiſſimis Chriſti vulneribus cõtemplandis abſorptus; Principes,inquit, mihi credite. Ego à prima natiuitatis meę die,nullam vnquam noctẽ tranquilliorem, ſuauioremque mihi extitiſſe memini. Præſto enim mihi fuit conſolatio vna omnium dulciſſima, ex ſacroſancto illo ligno,cui affixus Dominus meus Ieſus Chriſtus ſuis liuoribus noſtros languores egregiè ſanauit.His auditis magi dixerunt; Iona quæſumus te, omiſſis iſtis inanibus verborum iactantijs,nonne magis expedit, vt Deo tuo relicto,regis noſtri inuictiſſimi mandato obedias, quam vt vitam inter acerbiſſima tormenta deſeras; Ionas ad hæc, ô, inquit, cæci & ſtulti,hæccine eſt prudentia veſtra? Expendite quæſo veritatem.Homo qui triticum habet in horreo reconditum, illudque ſumma prudentia ac vigilantia multiplicare

Iterum adducitur S. Ionas.

Nota reſpõſum admirabile.

Elegans ſimilitudo.

Digitized by

deſiderat, nunquid is poterit vllo modo cõtineri, vbi tempus ſeminandi adeſſe cognouerit, quamuis & imbres & niues & fulgura, & reliquæ aëris iniuriæ vigeant ſæueantque, quò minus foras prodeat & ſumptum in manibus triticum ſeminet, quò vberes ex eo ſequenti anno fructus recipiat? Et nos qui in hoc tempore gratiæ à deo conſtituti ſumus, vt in præſenti vita, præclara virtutum omnium ſemina ſpergamus, quò pòſt, fructum vitæ ſempiternæ metamus, nunquid inertes adeò erimus, vt pro exiguo labore, oblatam æternæ vitæ coronam negligamus?

His auditis, Magorum principes admiratione confixi, conticuêre; tandem verò manuum ac pedum eius digitos præciderunt, præciſoſque illi obijcientes, dixerunt; Ecce nunc digitos tuos in terram ſeminauimus; expecta igitur, vt meſſis tempore multos digitos recipias. Quibus ſanctus reſpondit; Ego digitorum multitudine non egeo, ſed deus qui me formauit, ille tempore iudicij corpus hoc reformabit. Hęc cùm multò magis furorem eorum prouocarent, cutem capitis illius abraſerunt, linguamque euulſerunt, atque in vas ingens, ardenti pice ac reſina plenum coniecerunt, ac poſtremo ſanctum ipſum in illud deturbârunt; ſed pix diuina virtute effluens, ſanctum non attigit, prorſus vt crudelitatis miniſtri, viſo tam inſigni miraculo, obſtupefacti pedē retraherent. Poſtremo autem Principes Magorum diuinum virum in cochleam coniectum, tanta vehementia torſerunt, vt omnia ipſius oſſa confringerentur, deinde ipſum medium diſſecuerunt; atque hoc modo præclaram martyrij palmam adeptus, lætus ad cœlos migrauit.

Præciduntur Ionæ digiti omnes.

O crudelitatem.

Miraculum.

Immaniſſima ſupplicia.

S. Ionas moritur.

Tunc verò eodem furore Barachiſium aggreſſi, iuſſerunt

iuſſerunt eum in medios ſpinarum aculeos conijci, & carnes eius arundinibus quibuſdam dilaniari; deinde eadem cochlea, qua frater eius Ionas de morte triumphum obtinuerat, omnia oſſa cōfringi, ac bulliente pice fauces eius impleri. Tulit cuncta inuicto animo martyr, atque in Christi confeſſione conſtanter perſiſtens, beatum Deo ſpiritum tradidit. Item S. Barachiſius.

Cùm autem vir quidam pietate inſignis, nomine Abdiſſotas, ſanctos martyrio coronatos intellexiſſet, non dubitauit amore diuini numinis inflammatus, tyranni ſatellites accedere, & ingenti pecuniarum ſumma, ſacroſancta martyrum corpora redimere. Quingentis namque miliariſijs Daricis, (ſic enim ſcribit auctor) & tribus veſtimētis Sericis, ſanctorum reliquias mercatus eſt, neque vllis inſuper, quo Chriſti eccleſia tanto reliquiarum theſauro ſecurè frui poſſet, ſumptibus pepercit. Abdiſſotas emit corpora ſanctorū, admodum carè.

VITA S. EVSTACHII, ABBATIS LVXOVIENSIS, ex ea quæ eſt per Ionam Abbatem, eius contemporaneum. Clarult Anno Chriſti ſaluatoris 615. & ſequentibus.*

*alias Euſtaſij.

Vide Cæſar. Bar in not. Mart. Rom. & Tom. 8. Annal. Ecc. 29. Martij.

SVb Mauritio & Phoca Imperatoribus, quo tempore Romanæ Eccleſiæ Pontifex Gregorius, pietatis & eruditionis ſtudio ſummè florebat, Attila & Euſtachius almi patris Columbani diſcipuli extitēre. Quorumq́ prior in Bobienſi, alter in Luxouienſi cœnobio, eius ſucceſſores fuere, & inſtituta ſuis alūnis ſeruāda tradiderūt. Et quidē Euſtachius Burgundiorū gēte ortus, cū eſſet & generis & ſanctitatis gloria admodum clarus, facile ſuarū ſplendore virtutū, plurimos

Attila & Euſtachius diſcipuli, & ſucceſſores Columbani Abbatis.

Genus S. Euſtachij.

Digitized by Google

600. Monachis præeſt.

ad religionis ſtudium alliciebat; adeò vt ſexcentis ferè alũnis, & eximijs pietatis cultorib⁹ præeſſet. Incredibili quadã auſteritate carnis cupiditates frangebat, mentẽ verò aſſidua rerũ diuinarũ cõtẽplatione, in Dei amorẽ accẽdebat. Neq; interim ſolicitudinẽ, quã ꝓ õnibus eccleſijs gerebat, vnquã deponebat: ſed aliorũ ſalutẽ, haud ſecus quam propriã curabat. Porrò aliorũ delicta, quę ſub cõfeſſionis ſacramento exceperat, cõtinuis apud Deũ precibus, & multis lachrymis delere nitebatur, præclaro charitatis exemplo ſacerdotes exhortans, non ſatis eſſe aurũ lapſis accõmodare, niſi etiã ſeſe interceſſores apud Deum, pro iiſdem delictis piandis exhiberent.

Nota, quòd vir ſanctus pro ſuis filijs confeſſionis vt vocant, aſſiduè orabat.

Quodã tempore miſſus à Rege Frãcorũ Clotario legatus ad Colũbanũ, cùm peracta fœliciter legatione, domũ redijſſet, pauloque poſt pro cõmuni fratrum neceſſitate Clotariũ Regẽ adire cogeretur, iter habuit per pagũ Briegium ad villam Chagnerici Pipimificũ dictã, duobus plus minus miliaribus ab vrbe Miledorẽſi diſtãntẽ. Ibi tùm Chagnericus cũ cõiuge ſua Lãdegũda, (cui⁹ filius Magnoald⁹ Euſtachio adhærebat) virũ sãctũ ingẽti cũ gaudio exceperũt. Erat autẽ cũ patre & matre filia Burgũdofora, quã Columbanus Domino cõſecrauerat, & tùnc pater eã vel inuitã cuidam deſponſauerat, & nuptijs tradere ſtudebat. Sed accidit vt puella incredibili oculorum dolore correpta, tanto febrium igne æſtuaret, vt iam extremum ſpiritũ trahere videretur. Acceſſit igitur ad illam Euſtachius, blandiſque eam verbis conſolans, ſciſcitatur quo animo cæleſtia vota terrenis commutare voluiſſet; at puella cum nunquam ſe huiuſmodi votis parere voluiſſe reſpõdiſſet, ſubiũxit; vidi ego hac ipſa nocte ſimili planè figura

Burgundofora virgo Deo ſacrata.

virũ

virũ qua tu es,qui oculorũ lumen mihi redderet, ſi eius parere mandatis nõ recuſarem. His auditis Euſtachius patrem durioribus increpans verbis, dixit eum tantam in calamitatem filiam adduxiſſe, quod eã à diuinis obſequijs,& à ſuauiſſima Chriſti ſeruitute,contra datam fidem viro tradere præſumeret. Quo dicto, pater per iniquam ſimulationem reſpondit,ſi poſſet filiæ ſanitatis beneficium obtinere,ſe eius votis deinceps reluctari non velle. Humi igitur proſtratus Euſtachius, precatur à Domino promiſſum ſalutis beneficium largiatur,ſurgenſque eam ſigno crucis ſignat, fugatoque ſtatim oculorum dolore,& febrium ardore extincto,integram puella ſanitatem conſequitur. Mirantur vniuerſi inſperatæ ſalutis beneficium. Pater autem amore filiæ inflammatus, non modo promiſſa non præſtitit, ſed per vim etiam matrimonij vinculis conſtringere eam voluit. Sed puella fugam iniens,à prophanis ſe manibus eripuit, & Euſtachij adiuta patrocinio,Chriſto ſe conſecrauit.

Signo crucis & oratione, pellit dolorem oculorum, & febrem.

Peracta legatione, vir ſanctus ad Euangelium VVaraſcis prædicandum acceſſit. Quibus ad fidẽ conuerſis,& à peſtilenti Photini & Bononi errore (quibus ſcelerate contaminati erant) liberatis,ad Boios,(qui nunc Baioarij dicuntur) tendit; ijſque multo labore Chriſtiana pietate imbutis, Luxouiũ remeare ſtudet. Cum verò iter carperet venit ad virumquendam Gundoinum, qui iuſſus liberos,ſi quos haberet,offerre, duos bonæ indolis filios pręſentat, & filiã * Salebergam,luminibus miſere orbatam. Euſtachius viſa filia ſciſcitatus eſt ex ea,vtrũ ad cultũ diuini timoris aſpiraret. Tũ illa affati,vt tenera quiuit ętas,reſpõdit, ſe paratã eſſe ſacris obtẽperare prçconijs. Suſcepit

S. Euſtachius annunciat gentibus Chriſtum.

* Adesbergã.

 ergo

ergò vir ſanctus laborē, biduano corpus ieiunió affecit, mentem fide armauit, ſuper oculos benedictionis oleum effudit, eamque tandem à miſeranda cæcitate liberauit. Indè digreſſus, in fratrē quendam Agilum nomine, (qui modò Reſpacenſis cœnobij Præſul exiſtit) ardentiſſimo febrium calore excoctū incidit; quem protinus ſacræ manûs contactu, ac orationum ſuarum interuentu, integræ ſoſpitati reſtituit. Hinc ad monaſterium perueniēs, vt quibuſdam in locis collapſa pietatatis fundamēta reſtauraret, enixè operam dedit. Erat enim hoc viro ſancto aſſiduo ſtudio propoſitum, non modò quomodo ſuos in officio contineret, ſed vt omnibus maximarum artium diſciplinis, ad populi totius ſalutem conſtituendā excoleret. Hinc plurimos diuina quadam eloquentia præſtantes, ex ipſius diſciplina prodierūt, qui multis in locis cum ſumma eruditionis & ſingulari ſanctitatis opinione, eccleſijs præfuêre. Chagnoaldus Lugduni, Acharius Viromandorum & Nouiomenſis ac Tornacenſis Epiſcopus. Rachnacarius Auguſtoduni & Baſileæ, Audemarus Bononiæ Taraonenſis oppidi.

Cæcam illuminat.

Febrem pellit.

His ſtudijs Euſtachius omnibus gratus factus, præcipuum apud Clotarium Franciæ regem & amoris & honoris locum tenebat; cùm ſubitò Agreſtius, vnus è fratribus, (qui quondam Theodorico Regi à libellis fuerat, & rerum mundanarū pertæſus ſe in diſciplinam Euſtachij receperat) diris inuidiæ ſtimulis exagitatus, virum ſanctum inſigni mentiendi artificio, varijſque calumnijs in crimen vocare conatur. Is enim tumida quadā ingenij confidentia ſubnixus, audacter ſibi gentiū prædicationem poſtulabat; quam Euſtachius (quòd hominem, neq; literis, neq; ità magnis pietatis

tatis operibus, ſatis exercitatum, nouerat) ei denegabat, aſſerens, maioribus eũ eccleſiaſticis ornamentis antè ornatum eſſe debere, quàm tantũ tamq; arduum opus aggrederetur. His rationibus cum nihil proficeret, quem tenere nõ valebat abire ſiuit. Abijt igitur & non modo à religione, ſed etiam, non multò poſt, à Romanæ Sedis communione defecit, atq; ſchiſmaticis ſeſe iunxit, totiſq; deindè viribus, ſacra monaſticæ religionis inſtituta oppugnare cœpit. Nec his contentus, Amatũ & Romaricum Euſtachij diſcipulos, (qui virginũ, Chriſto ſub Columbani regula famulantium regimini præfecti erant) aggreditur, & per fictam humilitatis ſpeciem, ſecum in errorem & in defectionis ſtudium trahit, eoq; ſceleratus rem perduxit, vt omnes, ſanctiſſimis primorum Patrum inſtitutis contemptis, carnis libertatem appeterent. Sed ſtatim diuina bonitas, quæ mali contagium, ad ſana membra ſerpere non eſt paſſa, horrendum de improbis quibuſdam, ad aliorum correctionem, ſupplicium ſumpſit. Eccè enim lupi rabie exagitati, impetu in monaſterium intempeſta nocte facto, duos ſcelere ante alios inſignes dilaniant, & rabie eadem correptos, cum morte luctantes deſerunt. Alius autem quidã * Plareius, dæmoniaco furore agitatus, qui ad hunc diſcordiæ fomitem vehementer aſpirabat, crudeles ſibi manus per laqueũ intulit. Sed cùm neq; hæc quidem vltio, mentes in ſcelere obduratas, ad veritatis agnitionem reducere poſſet, fulgur è cælo magno fragore delapſum, eccleſiæ tegumẽta ſubuertit; & viginti homines internecione deleuit, alioſq; metu perculſos paulatim extinxit, adeò vt amplius quinquaginta, ea vltio deleuerit, ipſo tamen ſceleris auctore ad pœnitentiam reſeruato. Sed

Agreſtius Schiſmaticus nititur S. Euſtachij diſcipulos, à fide & vnitate Eccleſiæ auertere.

En vltionẽ diuinam in Schiſmaticos.

* Plereus.

to. Sed cùm ille, neque pœnitentiæ locum agnoſcere, neque B. Euſtachij ſententiam, qua illi diuinum iudicium, ante triginta dierum circulum, imminere denunciabat, ad aures admittere vellet, à ſeruo ſuo, quem ipſe redemerat, ſecuri percuſſus interijt. Occaſio criminis, dicebatur vxoris permixtio. Amatus verò & Romaricus his diuini iudicij ſignis opportunè admoniti, Euſtachij indulgentiam poſtulârunt, qua benignè conceſſa, bonorum deinceps virorum officio cum laude perfuncti ſunt.

Agreſtij interitus.

Romaricus, & Amatus, à Schiſmate reſipiſcunt.

Euſtachius autem, poſtquàm multò ardentiùs in plurimorum ſalute conſtituenda laboraſſet, & nouis fabricis diuinas laudes promouiſſet, ſe totum ab externis operibus ad continuam rerum cæleſtium meditationem contulit, donec tempus adeſſet, quo cæleſti gloria ſublimandus erat. Cùm itaque graui corporis infirmitate correptus, de iuſti iudicis ſententia ſolicitus eſſet, nocturna viſione inter pœnæ incendia, interrogatus eſt, Si velit quadraginta dierum ſpatio, leuiori pœna cruciatus, an verò triginta feruentiori, incendio purgatus, cælos penetrare. Reſpondit ille, meliùs eſſe, quamuis duris breui tempore ſubiacere flagellis, quàm pœnis leuioribus prolixiùs conſumi. Tulit ergo prouiſam, & electam corporis pœnam, & die triceſimo omnibus valedicens, triſte remanentibus nuncium depromit, ſuum exitum ea die eſſe futurum. Deindè ſumpto viatico, animam cælo reddidit; partaque de cunctis hoſtibus victoria, cælorum regna, duce Chriſto, penetrauit.

Viſio oblata ſancto viro.

Prædicit obitum ſuũ.

Decedit è vita, vir ſanctus, Euchariſtia munitus.

VITA

VITA B. IOANNIS CLIMACI ABBAtis, ex ea quam Daniel Monachus ſcriptam reliquit. Claruit non multo poſt tempora Iuſtiniani Imp. qui regnauit vſq; ad Annum Domini 565. ſub Ioanne Roma. Pontifice.

Vide Cæſ. Bar. in not. Mar. Rom. Item Anna. tom. 7.

QVænam virum hunc ſanctiſſimum, & omnibus pietatis exercitijs mirificè ornatum, patria tulerit, nullis literarum monumentis ſcriptum inuenitur; niſi quòd præclaris admodum operibus cæleſtem illam Hieruſalem, veram ſibi patriam eſſe egregiè declarauerit. Nam vt primùm per ætatem ad ſanctiſſima ſpiritualis vitæ arma ſumenda idoneus fuit, omnibus mundi huius ludibrijs calcatis, anno ætatis ſuæ ſextodecimo, in monte Sina arctiſſimis monaſticæ vitæ diſciplinis ſe tradidit; & decem ac nouem annis continuis, ſub graui obedientiæ iugo, cupiditatibus ſuis tam ſæuum bellum indixit, vt angelicam libertatem adeptus eſſe videretur. Poſtquam verò ſpiritualis eius parens, mortalitatis vinculis ſolutus, ad Chriſtũ migraſſet, perfectioris vitæ deſiderio flagrans, in interiora deſerti loca ſe recepit, exſtructoque quinto ab eccleſia lapide vili paleſtræ ſuę domicilio, (is locus Tholas vocabatur) certamen contra callidi ſerpentis inſidias aggreſſus eſt, tanta virtute ac animi magnitudine, vt annos quadraginta in acie perſtiterit & aſſiduos hoſtium inſultus egregiè ſuſtinuerit. Quanquàm verò ſoli Deo (cui ab omni hominũ conſpectu remotus militabat) certamina eius cognita ſint, tamen ex quibuſdam eius primitijs & leuioribus cum hoſte congreſſibus, arduum vitæ eius inſtitutum facilè colligere poſſumus.

30. Martij.

Anno ætatis ſuæ 16. fit monachus.

Fit anachoreta.

Annos quadraginta vixit in eremo ſolus.

Et quidem quod ad victûs parſimoniam attinet, ſuperuacaneum puto de ea verba facere, cùm ita gulæ rabiem ſemper extinxerit, vt nunquam eius cupiditati plenè ſatisfecerit. Omnibus tamen, quibus per profeſſionis votum licebat, liberè veſcebatur; ſed adeo parcè ac modicè, vt magis ſpiritum fouere, quàm corpus nutrire videretur. De reliquis animæ peſtibus, nihil attinet dicere; cum ille eas miſericordia Dei & aſſidua pietatis ac virtutum omnium exercitatione ſuperauerit. Orationis ſtudium ſine intermiſſione colebat, & ne aliquandò inertia vel torpore vinceretur, libellos etiam conſcribere ſolitus erat.

Exercitium pium ac laudabile, contra acediam.

Porrò quanto virtutum omnium ſplendore claruerit, pleniùs ex eius, quæ nobis reliquit, ingenij ſui monumentis cognoſcere licet. Neq; enim putandum eſt, quòd ſoli ſibi ſuæq; tantum ſaluti proſpexerit, immò plurimos à flagitijs auocauit, & innumerabilem multitudinem, adeò diuini amoris facibus inflammauit, vt libenter omnibus vitæ huius delicijs deſpectis, ſeſe in ſacram ſolitudinem recluſerint, & angelicam in humana carne puritatem ſectati fuerint. Et ſanè ſi quis clariùs diuinam animæ illius effigiem perſpicere, & admirandam diſcipulorum eius ſanctitatẽ, quam ex ſacro illius pectore hauriebant, cognoſcere velit, is ſcripta eius legat, & inueniet, tantũ pro dignitate meritoque virum, nullis præconijs dignè ſatis extolli poſſe.

Plurimos à vitijs auocauit.

Præclara eius ſcripta.

Sed vt cognoſci poſſit, nihil eſſe tam ſanctum, nihil tam ſincerum, quòd obtrectatorum ac malignorum hominum calumnias euadere poſſit, non ſunt veriti, homines quidam inuidiæ facibus inflammati, ſanctiſſimum vitæ eius inſtitutũ carpere, & illum tanquam hominem nugacem, ac loqua-

Obtrectatores patitur vir ſanctus.

loquacem, apud omnes paſſim traducere. Cùm enim vir ſanctiſſimus, omnium ſalutem diuini verbi prædicatione promouere cuperet, & quotidiè ad ſe venientes admirabili quadam ſermonis ſuauitate exciperet, omnibuſq; doctrinæ ſuæ fluenta largiſſimè profunderet, quidam ſumma vi tantam frugem impedire conati ſunt. Quod ille animaduertens, vt impijs illorum conatibus prudenter occurreret, ſeſe aliquamdiù ab illo pietatis officio continuit, ac mellifluum doctrinæ ſuæ fluentum compeſcuit; donec ipſi propriæ ſalutis detrimento prouocati, ſuum ipſorum errorem agnoſcerent, & diuturnum ipſius ſilentiũ moleſte ferrent. Tum verò vir ſanctus, ad intermiſſum docendi munus rediens, tardos torpeſcẽteſq; mortalium animos, adeò excellenter ad ardentiſſimum rerum immortalium ſtudium excitauit, vt eum omnes velut alterum Moſen intuẽtes, communi fratrum omnium regimini fruſtrà reluctantem præfecerint. Quod ſanè munus quãta virtutum omnium excellentia adminiſtrauerit, teſtes ſunt eius diſcipuli, qui ex eius diſciplina innumerabiles, omnibus religionis ac ſanctitatis laudibus ornati, prodierunt. Creatur Abbas.

VITA S. GVIDONIS CONFESSORIS. Cuius oſſa, hodieq; inter ſe cohærentia cernũtur Spiræ, quò tranſlata ſunt ab Henrico 3. anno Chriſti 1047. ex ea quæ eſt apud R. P. L. Sur. Obijt anno 1046.

BEatiſſimus Guido nobilibus, ac religione admodùm Chriſtianis ortus parẽtibus, patriam habuit Rauennam: in cuius villa ſuburbana (quæ Caſamarienſis dicitur) natus eſt, pa- 31. Martij. Patria & parentes eius.

tre Alberto, matre verò Martia. ſtirpe ſanè præclaris eius virtutibus digniſſima. Cùm puer adhuc Rauennæ literarum ſtudijs incumberet, viſus eſt acerrimis prauæ cupiditatis ſtimulis concitatus, in vitiorum gurgites præceps abire; & abiuiſſet ſanè, niſi benigniſſimus Deus, gratia ſua admirabili, ab hoc præcipitio potenter eum eripuiſſet. Nam ſubitò cæleſtibus deſiderijs mirificè accenſus, non modò priſtinis cupiditatibus nuncium remiſit, ſed etiam tota mente ad arctiſſimã monaſticæ vitæ diſciplinam aſpirauit. Nam cùm pater eum ad præpotentis & nobiliſſimæ cuiuſdam ſponſæ nuptias hortaretur, ipſe cæleſtis patriæ ac ſponſæ immortalis amore vehementer inflammatus, nocte quadam celeberrimæ apud Rauennates Apollinaris martyris ſolennitatis, precioſis ſe veſtibus exuens, eaſque pauperibus largiens, viliſſima ſe tunica induit, & inſcijs parentibus Romam iter intendit. Vbi cùm in Clerũ cooptatus eſſet, ſtatuit dulci patria & parentibus ac cognatis omninò valere iuſſis, Hieroſolymam pergere, vt in locis illis ſacroſanctis vitam in omni ſanctitate traduceret.

Vili habitu, it Romam, & fit Clericus.

Intereà verò cùm varia pia mente conſilia agitaret, fuit diuina admonitus reuelatione, vt Rauennam repetens, Martini eremitę viri religionis ac ſanctitatis opinione per vniuerſam Italiam celeberrimi, magiſterio ſe ſubderet. Quam ille admonitionem protinùs ſecutus, viri illius ſanctiſſimi diſciplinis ſe ſubiecit, ſumptoque habitu monaſtico, annis tribus ſolitariam cum eo vitam in inſula, quam Padus fluuius à Pompoſia ſeparat, exegit. Porrò Pomponſianum monaſterium (cui Guilielmus quidam tunc temporis præſidebat, & Abbatis munere fungebatur) erat huius

Fit monachus, & adhæret Martino eremitæ.

Marti-

Martini curæ, volente ſic Imperatore, demandatum. Itaque vir Domini, vt Guido perfectiſſimã monaſticæ vitæ diſciplinam imbiberet, è ſolitudine ad hoc eum cœnobium tranſtulit; in quo poſt alia atque alia officia, tandem inuitus totius monaſterij regimen & Abbatis dignitatem ſuſcipere coactus fuit. Porrò cùm præclarè admodum atque prudenter, cum inſigni nominis ſui celebritate, monaſterij illius gubernacula tractaret, parens eius vnà cum filio altero, Gerardo nomine, ſpreta dignitate, & contemptis mundi delicijs diuitijſq;, eò aduolarunt, & ſtrenuè nõ minus quã religiosè, ſub eius diſciplina Chriſto militarunt.

S. Guido conſtituitur Abbas in monaſterio Pomposiano.

Interim Guido, cùm ſacer monachorum numerus, indies magis magiſque accreſceret, aliud cœnobium condere cœpit, in quo qualia quantaque ab illo ſint patrata miracula, non erit abs re breuiter explicare. Et quidem inter ea quæ per ipſum Deus in vita operatus eſt, fratres quoſdã, in cœnobij ſui renouatione, ab imminenti mortis periculo, per lignorum ruinam, precibus ſuis liberauit. Alios quartanis febribus laborãtes hauſtu aquæ, qua ſacras manus abluerat, curauit. Cùm noua monaſterij fabrica conſtrueretur, & operarij magna victûs inopia preſſi, plus ſatis illi moleſtiarum exhiberent, & ille de ratione comparandæ alimoniæ cogitaret, nec tamen viam vllam modumque inueniret, quo neceſſitatibus eorum opportunè ſuccurreret: tandem de ſola omnipotentis Dei miſericordia confiſus, Rauennam profectus eſt; & ecce in ipſo itinere non longè à monaſterio, duas naues vino frumẽtoq; plenas, diuinitus ſibi præparatas inuenit; quas ſtatim lætus ſummæ Trinitati gratias agens adduxit; fratreſq; abmonuit, vt ex eo beneficio diuinitus ſibi collato

Miracula S. Guidonis.

Annona diuinitus illi collata.

collato, deinceps de immenſa Dei erga ſuos famulos benignitate conſiderent.

Frater quidam idiota, octo plùs minùs miliaribus à monaſterio defunctus, ad monaſterium ſepeliendus allatus aſt. Cumque poſt perſoluta, ex more defunctorum officia, tumulo inferendus eſſet, ſubitò vitæ redditus, ſanctum Patrem Guidonem inclamauit. Aduenit ille, & accuratè perquirit, vbinam fuiſſet, quidve vidiſſet. Tum ille; Vidi, inquit, pœnarum loca, & in ijs propinquos meos, plurimoſque mihi notos. Ego verò vitæ reſtitutus ſum, vt accepta benedictione tua, poſt triduum rursù diſcedam, & miſericordiam Domini noſtri Ieſu Christi percipiam. Itaque poſt triduum, accepta beati Guidonis benedictione, iterum obdormiuit & in pace quieuit. Eodem tempore, alius quidam frater, cui Bertholdo nomen erat, cùm in ipſo agone tardè animam efflaret, & conſcientiæ ſtimulis punctus, dubia valdè ſalutis ſuæ indicia relinqueret, precibus ſancti Guidonis ſibi redditus eſt. Rogantibus autem fratribus, quid ſub ijs tã diuturnis angoribus vidiſſet; Vidi, ait, horrendos ſanè cacodæmones, aduerſum me ſæuientes, & peccatum vnicum, quod iam diu alta apud me obliuione ſepultum erat, in memoriam reuocantes. Cùm enim in ſeculo degerem, leui quadam incantatione vſus fueram; Hac procaces ſpiritus obijcientes, pœnam damnationis æternæ infligere volebant; ſed Christi virtute, & precibus ſanctiſſimi Patris noſtri Guidonis, veſtriſque profligati, triſtes abſceſſerunt. Deindè accepta pœnitentia, in pace perpetua ilicò quieuit.

Defunctus reuiuiſcit.

Denuò obit.

Item alius.

Heribertus ſummus Rauennatum Antiſtes, tanto aliquandò furore in virum Dei commotus fuit,

fuit, vt Pompoſianum cœnobium armata manu deſtruere meditaretur. Quod cùm ad aures ſanctiſſimi viri perlatum eſſet, triduanum omnibus ieiunium indixit, poſitiſque laneis veſtibus, cilicinis omnes indui voluit, hortatuſque eſt ſuos, vt precibus & lachrymis pugnarent, nec dubitarẽt, quin ijs faciliùs armis, quàm gladio & clypeo, de inimicis victoriam obtinerent. Quod ſanè pulchrè conſecutum eſt. Nam cùm illi toto illo triduò, humi cubantes in cinere & cilicio, aſſiduò Domini miſericordiam implorarent, & Archiepiſcopus præcipiti mente, ad tyrannidem exercẽdam veniret, ſtatim obuiam ei cùm timore proceſſerunt, atque in eccleſiam ſummo cum honore illum perduxerunt. Tum ille repentè animo ita commutatus eſt, vt profuſa ingenti lachrymarum vi, ſcelus ſuum deteſtaretur, fratreſque perpetuo ſibi amicitiæ fœdere ità copularet, vt nullæ deinceps inimicitiæ illud violauerint.

Precibus & ieiunijs, inimicum ſuperat.

Igitur vir ſanctiſſimus Guidò, poſteaquàm annis duodequinquaginta, Pompoſium cum eximia ſanctitatis laude gubernaſſet, iturus obuiam Imperatoris legationi, in ipſo itinere apud Parmam feliciter exſpirauit, pridie Kal. Apr. anno ſal. 1046 Cùm autem Parmenſes, venerabile corpus è manibus fratrum per vim abſtuliſſent, ſuperueniens Henricus Imperator eius nominis tertius, ſacratiſſimas exuuias humiliter veneratus, primò fecit eas Veronam in ſancti Zenonis eccleſiam reponi: deindè Verona Spiram, in Eccleſiam collegiatam transferri; quæ quidem tunc à Patrono ſuo primo, diuo Iohanne Apoſtolo & Euangeliſta, nomen habuit: nunc verò ob ſacratiſſimarum præſentiam reliquiarum, S. Guidonis nomen obtinuit. Vt quemadmodum Conradus Imperator,

Moritur vir ſanctus anno 1046.

Corpus eius transfertur Spiram.

eius

eius nominis 2. felix, eidem eccleſiæ in primi lapidis collocatione, dedit initiũ, ita per filiũ eius Henricũ 3. à venerandis eiuſmodi reliquijs, manu ſua præſentatis, non indignum ſumeret, poſt tantam immutationem, cognomentum. Ad laudem Dei in ſecula benedicti. Amen.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

FINIS MENSIS MARTII.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google